

חדושים על מסכת נזיר פֶּרֶק ראשון דף ב תוס' בד"ה נזיר כו' וי"ל דאין ה"נ כו' אָבֵל
מֵהַי לִישְׁנֵי דַמְתַּנִּיתִין כו' חֲגִיל עֲלֵיהּ נְזִירוֹת פִּי נְמִי אִין מִתְּפֻנִין כו' וְהַקְּשָׁה הַתּוּי"ט ז"ל
פִּי אִין מִתְּפֻנִין אִמַּאי הָוִי נְזִיר כָּלֵל הָא בְּעֵינֵן פִּיו וְלִבּוֹ שְׁוִין ע"ש וְלִכְאוּרָה אִם יוֹדַע פְּנוּנַת
הַלְשׁוֹן אֵלָא דְבִלְבוֹ הָיָה שְׁלֵא לְקַבֵּל עֲלֵיו נְזִירוֹת הָוִי דְבָרִים שְׁבֵלֵב וְלֹא הָוִי דְבָרִים וְהָוִי
נְזִיר וְעַל פְּרָקָה לֹא אִמְרִינֵן דְּבַעֲיָנֵן פִּיו וְלִבּוֹ שְׁוִים אֵלָא בְּטַעוֹת בְּדַבְּרֵיו אֵלָא דא"כ בע'
לְשׁוֹן נְמִי הָדִין כֵּן אִם יוֹדַע וּמְבִין הַלְשׁוֹן אֵלָא דְבִלְבוֹ אִין מִתְּפֻנִין לְנְזִירוֹת שְׁפִיר הָוִי נְזִיר
אָבֵל כְּבָר כְּתַבְתִּי בְּזָה בְּרִישׁ גְּדָרִים וְהִבְאֵתִי דְבָרֵי הִירוּשְׁלָמִי בְּשִׁמְעֵתִין דְּמִשְׁמַע הָתָם
דְּאִם אִינוּ מִתְּפֻנִין לְנְזִירוֹת אֲפִילוּ אֲמַר הֲרִינִי נְזִיר לֹא הָוִי נְזִיר וּכְמוֹ מִי שְׁקוֹרָא בְּתוֹרָה
עִי"ש אָבֵל בְּתַלְמוּדִין בְּקַדוּשִׁין מוֹכַח דְּלָקֵל מִקְּלֵי דְבָרִים שְׁבֵלֵב לֹא הָוִינֵן דְבָרִים כְּדַפְרִי
הָתָם מְהֵא דִּיקָרִיב אוֹתוֹ לְרַצוֹנֵוּ כּוֹפִין אוֹתוֹ עַד שְׂיֵאמַר רוּצָה אֲנִי וּמְשַׁלִּיחוֹת שְׁל מְעִילָה
דְּאֲמַר בְּלִבִּי הָיָה מִן הַחֲלוֹן וְע"כ לֹא מִשׁוּם דְּלֹא מְהִימְנִינֵן לִיהּ בְּדַבְּרִים שְׁבֵלֵב אֵלָא
דְּאֲפִילוּ הָיָה בְּלִבּוֹ אִינוּ כְּלוּם כָּל שְׁהוּא נֶגֶד הוֹצֵאת שְׁפִתָיו פִּי הִיכִי דְהָתָם גְּבִי פֶסְבּוֹר
הֵייתִי שְׁהִיא פְּהֶגַת וְנִמְצֵאת שְׂאִינָה פְּהֶגַת דְּהָוִי קַדוּשִׁין גְּמוּרִים וְאֲפִילוּ נִתְקַדְּשָׁה לְאַחַר
הוּא מוֹתַר בָּהּ וְאִי מִשׁוּם דְּלֹא מְהִימֵן הָא שְׁוִיא אֲנִפְשֵׁיהּ חֲתִיכָה דְּאִסּוּרָא וְעִי' פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ
שֵׁם שְׁפִתָב דְּלֹא שְׁיִיךְ בְּזָה חַד"א פִּינֵן דְּאִיכָּא עֲדִים שְׁנַתְקַדְּשָׁה לוֹ וְלֹא יִדְעֵתִי לְמָה וּמָה
אִילוּ אֲמַרו עֲדִים קַדְּשַׁתְּ אֵת פְּלוּגִית וְהוּא אוֹמַר לֹא קַדְּשִׁתִּיהּ וְאַח"כּ נִתְקַדְּשָׁה לְאַחַר וְדִאי
הוּא אִסּוּר בָּהּ מִשׁוּם חַד"א דְּאָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ יוֹתַר מִמָּאָה עֲדִים וְא"א לְקַיִים דְבָרֵי
הַפְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ ז"ל אֵלָא לְמ"ד דְּטַעְמָא דְחַד"א הוּא מִשׁוּם דְּשְׁוִיא כְּנֶגְדָר וְנָה לֹא שְׁיִיךְ הַכָּא.

עכ"פ בלא"ה מוכח הָתָם דְּמֵן הָדִין דְבָרִים שְׁבֵלֵב לֹא הָוִינֵן דְבָרִים וְהָיָה אֲפֶשֶׁר לוֹמַר
דְּנְדָרִים וְנְזִירוֹת שְׂאִינֵי דְבַעֲיָנֵן שְׁיִקְבֵּל בְּלִבּוֹ ג"כ וְאִם אִין פִּיו וְלִבּוֹ שְׁוִין לֹא קַבְּלָה הִיא
אָבֵל בְּנְדָרִים דָּף כ"ח אִיתָא לְהַדְיָא דְגַם לְעַנְנֵן נְדָרִים דְבָרִים שְׁבֵלֵב אִינוּ דְבָרִים וְכַש"כ
בְּכַה"ג דְּמַחְשַׁבְתּוֹ שְׁבֵלֵב סוֹתַר דְבָרֵיו לְגַמְרֵי דְבִשְׁפִתָיו אֲמַר הֲרִינִי נְזִיר וְלִכְבוֹ לֹא כֵן
יִדְמָה.

וּפְשִׁטָא דְהָוִי דְבָרִים שְׁבֵלֵב וְע"כ צ"ל דְּהִירוּשְׁלָמִי מִיָּרִי בְּדָרָה שִׁיחָה בְּעֵלְמָא וְכַקוֹרָא
בְּתוֹרָה וְכַבָּר כְּתַבְתִּי בְּזָה בְּנְדָרִים וְעִינֵן בֵּא"מ מ"ש"כ בְּזָה וְעִינֵן בְּדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ב
מֵהִלְכוֹת שְׁבוּעוֹת וּבְדַבְּרֵי הַרְאָב"ד ז"ל שֵׁם גְּבִי תַנְאִי הָיָה בְּלִבִּי וּבִש"ע ס' רל"ב בְּדַבְּרֵי
הַרְמ"א ז"ל שֵׁם וּבְדַבְּרֵי הַגְּר"א ז"ל.

אָבֵל בְּטַעוֹת שְׁנַתְפֻּנִין לְזָה וְהוֹצִיא מִפִּיו דְבָר אַחַר כְּתַבְתִּי בְּזָה בְּנְדָרִים דְּשִׁנְיָהֵן לֹא חָלִין
לֹא מֵה שְׁהוֹצִיא בְּשְׁפִתָיו וְלֹא מֵה שְׁהָיָה בְּלִבּוֹ וְאֲפִילוּ בְּקַדְּשִׁים דְּסָגִי בְּהוּ בְּגַמְר בְּלִבּוֹ
לְחוּד אֲפִילוּ לֹא הוֹצִיא בְּשְׁפִתָיו מ"מ הִיכָא דְנִתְפֻּנִין לְהוֹצִיא בְּשְׁפִתָיו לוֹמַר שְׁלָמִים וְטַעָה
וְאֲמַר עוֹלָה גַם שְׁלָמִים לֹא הָוִי פִּינֵן דְּלֹא נִתְפֻּנִין שְׁיִהְיָה קְדוּשָׁה בְּמַחְשַׁבְתָּ לִבּוֹ אֵלָא בְּדַבּוּרוֹ
וְעִי' מ"ש שֵׁם עַל דְבָרֵי הַשֵּׁ"ף ז"ל וְכֵן צ"ע לְשׁוֹן הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ב מֵהִלְכוֹת שְׁבוּעוֹת
שְׁפִתָב שֵׁם הִלְכָה י"א וְכֵן אִם נִתְפֻּנִין לִישְׁבַע שְׁלֵא יֵאכֵל אֲצֵל רְאוּבֵן וְהוֹצִיא מִפִּיו שְׁמַעוֹן
מוֹתַר בְּרְאוּבֵן ג"כ שְׁלֵא הוֹצִיא בְּשְׁפִתָיו מִשְׁמַע דְּמַש"ה מוֹתַר בְּרְאוּבֵן מִשׁוּם דְּבַעֲיָנֵן דוֹקָא
שְׁיִוְצִיא בְּשְׁפִתָיו וְכְמוֹ שְׁפִתָב שֵׁם לְעִיל הַל' י' וְהָרִי אֲפִילוּ בְּקַדְּשִׁים דְּחָלָה קַדְּוָשָׁה אֲפִילוּ
בְּגַמְר בְּלִבּוֹ מ"מ אִם נִתְפֻּנִין לְהוֹצִיא בְּשְׁפִתָיו וְטַעָה גַם מַחְשַׁבְתָּ לִבּוֹ לֹא חָל וְדו"ק: בַּא"ד
וְהַר"ר יְחִיאֵל כו' גַם בְּזָה כְּבָר הָאֲרַכְתִּי בְּנְדָרִים בְּרִישׁ מְכִילְתִּין ע"ש מַש"כ בְּדַבְּרֵי

הירושלמי שהוכיחו מזה לחלק בין מלקות לקרבן גם לא ידענא היכן מצינו נזירות לחצאין דלוקה ולא מייתי קרבן תדע דאי מצינו נזירות לחצאין כה"ג אם פן מאי פריף הש"ס לקמן גבי מדיר את בנו בנזיר לר"ל דאמר פדי לחנכו במצות היכי אכיל פהו מליקה ולפ"ז מנ"ל דמייתי קרבן פלל דלמא לא תקינו אלא למצנה בעלמא ולא לקרבן פמו בכינויים (ואפשר לתרץ קצת דהא בלא"ה מצינו לקמן נזירות שמשון דלוקה על ינו ותגלחת ולא מייתי קרבן וא"כ אפתי תקשי מה פריף הש"ס דאמר לחנכו היכי מייתי קרבן ומנ"ל דמייתי קרבן דלמא באמת לא מייתי וכדאשכחן בנזירות שמשון וההכרח לומר דסברת הגמרא פה היא דאם נימא דאין אב מדיר בנו בנזירות גמורה לא שניף סברת חינוף פלל פינו דסוף סוף לא יהיה נזיר גמור א"כ גם דברי ר' יחיאל א"ש) וכבר כתבתי שם דהעיקר פדעת הר"ן ז"ל שם ודברי הירושלמי בריש מכילתין דאמרינו התם אע"ג דאמר ר' שמעון אינו מביא קרבן מודה הוא הלא שיהוא לוקה ואע"ג דר' יהודה אמר ספק נזירות מותר מודה הלא שיהוא לוקה נעלם ממני פנונתו דמה שפירש הפני משה דקאי אדברי ר"ש דאמר גבי יודע אני שיש נזיר אבל איני יודע אם הנזיר אסור דלא הוי נזיר היינו לענין קרבן אבל לוקה ע"ז וכן בהא דאמר ר"י ספק נזירות מותר היינו לענין קרבן אבל מלקי לקי הוא פיה תמוה פינו דלר"ש לא הוי נזיר פלל אמאי לוקה וכן לר"י דאמר ספק נזירות להקל ג"כ לא הוי נזיר ולמה ילקה והיה נראה דאמתני' קאי אע"ג דס"ל לר"ש צריף לפרש נזירותו וכן ר"י דאמר ספק נזירות להקל היינו משום דצריף שפירש מודים הלא בכינויים אע"ג דלא פירש דבריו דלוקה וגם זה דוחק הוא ואולי סבירא ליה להירושלמי דאע"ג דלא הוי נזיר מפל מקום לוקה משום לא יחל דברו פשאר נדרים וצריף עיון: בד"ה האומר הרני פזה כו' אלא לדיוקא איצטריף כו' הא האומר הרני אפילו נזיר עובר לפניו לא מהני דטפי משמע אהא פזה מן הרני כו' אבל בש"מ כתב דהרני לחוד ג"כ הוי נזיר פי נזיר עובר לפניו וכן איתא בירושלמי הרני יד לנזירות אלא דבירושלמי מוקי לה להרני פזה בתפוס בשערו וא"כ י"ל שפיר דהרני לחוד ג"כ מהני היכא דנזיר עובר לפניו אבל למאי דמוקמינן בתלמודין בנזיר עובר לפניו ודאי משמע דהרני לחוד לא מהני אפיה בנזיר עובר לפניו ועי' נדרים דף ט' ובר"ן ז"ל שם: בד"ה הרני מסלסל כו' הני לאו ידות נזירות דא"כ ליתנינהו לעיל כו' וצ"ע דהרני פזה ג"כ לאו יד הוא וכ"כ בש"מ.

אלא דהרני פזה לכאורה מלתא דפשיטא הוא והתפסה גמורה היא ומאי קמ"ל ונהרמב"ם ז"ל כתב להו דהרני פזה בפ"ב בדין התפסה ובירושלמי משמע דכולהו משום פינויים הם ונהרי עלי צפרים מפרש משום פינויי פינויים ויתבאר בזה לקמן בגמרא בס"ד ועי' ש"מ שכתב דאומר הרני פזה ביופי: גמרא אלא תני הכי ותני הכי התם דאיסורא דנפשיה כו' משמע דאיכא טעמא למאי דשני התנא בהני דוכתי ומש"ה פריף הלא ליתני פינויין ברישא ועי' ר"ן ז"ל בריש נדרים מש"כ על הא דקאמר הש"ס נאי בעית אימא ידות דאתיין מדרשא כו' ומה שכתבתי שם: ע"ב ודלמא אהא בתענית קאמר עי' בש"מ מה שפירש בשם הרא"ש ז"ל דפריף היכי משוי ליה נזיר ודאי הא איכא לספוקי דאהא בתענית קאמר ועוד דהא קיי"ל דספק נזירות להקל ולפ"ז הקשה עוד נשייליה מה הנה בלבו ותירץ דאמר שנתפנון למשמעות לשונו ושיטה זו אינה מוכן דאם פן פי מוקי לה הש"ס למסקנא דאמר שהיה בלבו לנזירות למה ליה נזיר עובר לפניו אפילו פי אין נזיר

עובר לפנני ליהוי נזיר פינו דבכלל ספק נזירות הוא והולכין אחר פירושו אלא הדבר ברור כמו שפירש שם בשם הר"ר עזריאל וכן פירש"י ותוספות ז"ל דהקא לאו נזיר הוא כלל פינו דאין במשמעות לשונו ענין נזירות ואפי' אם אמר דהיה בלבו לשם נזירות לא מהני ואין לזה שייכות עם שאר ספק נזירות דלאו פלוס קאמר פינו דס"ל ידים שאינן מוכיחות לא הניין ידים או למסקנא לפירש"י ז"ל דלא הוי יד כלל ומשני דאייגרי בנזיר עובר לפנני דהוי יד מוכיח ותו לא בעינן שפירש מחשבות לבו דהלשון עצמו משמע נזירות אלא דלפ"ז קשה כי פריד הש"ס ודילמא לפוטרו מקרבנותיו קאמר ע"כ אפי' בנזיר עובר לפנני פריד דאפתי יד שאין מוכיח הוי או דלא הוי יד כלל לפי פירש"י דלמסקנא שמואל ס"ל דידים שאינן מוכיחות הניין ידים ודילמא לפוטרו מקרבנותיו קאמר ולא הוי יד כלל מאי משני דקאמר בלבו מאי מהני בזה מחשבות לבו וצ"ל דלהוציא מלפוטרו מקרבנותיו מהני מחשבת לבו פינו דשני הפירושים הפל מענין נזירות הוא מהני בזה פנונתו דלנזירות גמורה נתפנין אכל אי אין נזיר עובר לפנני דאיכא למימר דלאו לנזירות איפנין כלל אלא אהא בתענית קאמר לא מהני פנונתו בלב ומ"מ פרכת הש"ס מאי למימרא צ"ע דמהיכי פשיטא ליה להש"ס כ"כ דמהני בזה דברים שבלב דלמא לא מהני כי היכי דלא מהני באין נזיר עובר לפנני לאפוקי ממחשבת אהא בתענית דהא תרנייהו שקולים הן או דהוי יד שאין מוכיח או דלא הוי יד כלל עכ"פ זה נראה ברור דהא דאיצטריד שייאמר בלבו היינו דלא נימא דלפוטרו מקרבנותיו איפנין אכל לתענית אפי' לא היה בלבו אלא למשמעות לשונו גם כן אמרינן דלנזירות איפנין דידים מוכיחות הוא ובש"מ כתב בשם הרא"ש ז"ל דבנזיר עובר לפנני ג"כ הוי ידים שאינן מוכיחות ואין זה מוכן דא"כ תקשי ממתניתין למ"ד ידים שאינן מוכיחות לא הניין ידים ועי' תוס' קדושין דף ו' שהביאו ג"כ אית דגרסי דבנזיר עובר לפנני הוי ידים שאינן מוכיחות ולא אדע הקרם לזה אכל הרמב"ם ז"ל כתב דבכל הני דמתניתין הריני מסלסל הריני מכלכל הרי עלי לשלח פרע בכולן בעינן שייכוין בלכולנזירות וגם יהיה תפוס בשערו וכמש"כ בפ"א מהל' נזירות הלכה ה' אין אומרים בנזירות עד שיוציא בשפתיו דבר שמשמעו אצל כל העם פענן שבלבו אלא פינו שגמר בלבו והוציא בשפתיו דבר שענינו שיהיה נזיר אע"פ שענין רחוק הוא ואין במשמעו לשון נזירות ונחשיב כל הני דמתניתין ומבואר מדבריו דבכולן בעינן שייגמר בלבו וגם כל הני דמתניתין בכלל ידות הם ודלא כמו שכתבו התוס' ז"ל דהריני מסלסל לאו ידות הוא ומ"מ דבריו ז"ל צ"ע מש"כ אין אומרים בנזירות עד שיוציא בשפתיו כו' דמשמע דנזירות לחוד יצא בזה מפלל שאר נזרים וז"א דהא בכל נזרים איתרבו ידות נזרים פנזרים.

ועיין מש"כ בזה בנזרים בשמעתא דידים שאינן מוכיחות בפלוגתא דאפיי ורבא: אמר שמואל בתפוס בשערו וכתבו התוס' ז"ל דנזיר עובר לפנני לא מהני בזה וכן באהא לא מהני תפוס בשערו וכדמשמע משמעתין אכל בירושלמי משמע דבאהא נאה ג"כ מהני נזיר עובר לפנני ואהא נאה פמותו קאמר עיין שם: דף ג הריני פזה לא אמר עיין מש"כ התוספות ז"ל בזה וכן בש"מ ולא הביאו הנוסחא אחרניא הריני בזה לא אמר ועיין מל"מ ז"ל שתפס לגרסא זו עיקר ובפשיטות לדינא דאם אמר הריני בזה ותפס בשערו הוי נזיר ואין הדבר פשוט כ"כ פינו דלא הובא גרסא זו בדברי הראשונים ז"ל: הרי עלי לשלח פרע ממאי דהדין שילוח לישנא דרבוני הוא.

משמע דמפרש לשלח פרע היינו לגדל פרע אבל בירושלמי נראה דמפרש לשלח פרע היינו להעביר פרע וכוננתו להעביר אחר שלשים יום אבל לא קודם שלשים ויליף מינה דאם אמר הרניי שלא אסלסל ושלח אכלכל דג"כ הוי נזיר ושלח אכלכל יותר משלשים יום קאמר וזש"א התם הרניי שלא אסלסל ושלח אכלכל מהרניי לשלח פרע דמינה ילפינן כי היכי דהרי עלי לשלח פרע הוי נזיר ה"נ שלא אסלסל אבל מה שפי' הפ"מ דבירושלמי מפרש דתרתיה קאמר הרי עלי לשלח פרע ונהרניי מכלכל אין נראה דתרתיה למה לי ונהיה נראה דגרסינן התם הרי עלי שלא לשלח פרע מהרניי מכלכל עיי"ש והבן ונראה דבהרי עלי לשלח פרע לא בעינן דתפוס בשערו דהא לשער קאמר בהדיא דפרע היינו שער אבל מל' הרמב"ם ו"ל נראה דהכי נמי בעינן שיאחז בשערו.

ועי' לח"מ ו"ל ולא כן הוא משמעות הש"ס ובפירוש המשנה לא הזכיר כלל הא דלשלח פרע עיין שם: מ"ט דר"מ אמר ר"ל צפרים הסמוכים לשער קיבל עליו כו' וס"ל לר"מ דמתפס אינש במידי דסמיה ליה כו' ופירש המפרש דהוי כמו שקבל עליו לגדל שער וכגון שהיה נזיר עובר לפניו או שתפוס בשערו עכ"ל ולפי פירושו דבעי לקבולי עליה גידול שערו הוי מוכיח יותר אי תפוס בשערו ולא נזיר עובר לפניו כמו בהרניי מכלכל ונהרניי מסלסל דבעינן דוקא תפוס בשערו ולא מהני נזיר עובר לפניו ולקמן בגמרא אמרינן דלר"ל נמי בעינן נזיר עובר לפניו היכא דאמר ציפרים סתמא.

אבל התוס' ו"ל פירשו דציפרים הסמוכים לשער היינו מצוה דשייכא ביה ציפרים התלויים במצות שער דהיינו נזיר ולפי"ז א"ש דשייכא בזה דוקא נזיר עובר לפניו אבל לא תפיסה בשערו ורבנן סברי לא מתפס אינש במידי דסמיה ליה ואפילו נתפגין לגזירות לא מהני לרבנן כיון דלא מתפס במידי דסמיה ליה אין זה לשון גזירות כלל ואפילו אמר בפירוש ציפרים הסמוכים לשער עלי לאו פלום היא לרבנן ולפ"ז לרבנן פטור מכלום דמודים דלגזירות איפגין אבל אין זה לשון גזירות ורבי יוחנן אמר דלכ"ע לא מתפס במידי דסמיה ליה ולר"מ נמי לאו מטעמא דסמוך לשער הוא דהוי נזיר אלא מטעם דאמרינן שקבל עליו צפורי נזיר טמא וזה חשיב קבלת גזירות ופריה דלמא צפורי נדבה קאמר ומשני א"כ הרי עלי גן מיבעי ליה ודלמא צפורי מצורע קאמר כגון שהיה נזיר עובר לפניו ונזיר טהור דוקא ומאי דקאמר ר"י לר' מאיר חיישינן שפא צפורי נזיר טמא קבל עליו צ"ע דהא לר' מאיר לאו ספק נזיר הוא אלא ודאי נזיר אם כן הא ודאי צפורי נזיר טמא קאמר וצ"ל דר"י דקאמר חיישינן שפא כו' לאו מספק הוא אלא ודאי הכי הוא.

והמקשה הוא דס"ל דחיישינן מספק ומש"ה פריה ודלמא צפורי נדבה קאמר. וכ"כ בש"מ אבל מה שפי' שם דמספק קאמר ולחשיב זה וזה הוא תמוה וכמו שהקשה הוא ו"ל וטעמייהו דרבנן אליבא דר"י לא אתפרש אי משום דס"ל דמשמעות לשונו לצפורי נדבה וא"כ חייב להביא צפורי נדבה ועוד דאם אמר בפירוש הרי עלי צפורי נזיר טמא גם רבנן מודו דהוי קבלת גזירות או דלמא אפילו אמר הכי בפירוש לרבנן לאו לשון גזירות הוא ופטור מכלום דלנדבה לא נתפגין ולפטור נזיר טמא בציפרים ג"כ אינו מחויב דהא כוננתו הנה לקבל עליו גזירות ונהרמב"ם ו"ל בפירוש המשנה פתב דלרבנן צריה להביא ציפורי נדבה הרי דמפרש דר"מ ורבנן פליגי בכוננתו דר"מ ס"ל דגזירות איפגין כיון

דְּנִזִּיר עוֹבֵר לְפָנָיו וְרַבֵּנוּ ס"ל דְּלִצְיָפוּרֵי נְדָבָה אֵיפּוּיָן וּא"כ הֵיכָא דְאָמַר בְּפִירוּשׁ הָרִי עָלֵי צִיפּוּרֵי נְזִיר טָמֵא וְנִזְיָר טָהוֹר עוֹבֵר לְפָנָיו אֶפְשָׁר דְּלַרְבָּנוּ נְמִי הָוֵי נְזִיר אַבְל בְּחַבּוּרוֹ קְחוּר בּוֹ וְכַתֵּב דְאָפִילוּ הָיָה בְּלַבּוֹ לְהִזִּיר לָאוּ פְלוּם הוּא וְהָרִי זֶה פְּמִי שְׁלֵא הוֹצִיא בְּשִׁפְתָיו פְלוּם וּבִירוּשְׁלָמִי מִיִּתֵי נְמִי לְפִלוּגְתָא דַר"י וּר"ל בְּטַעְמָא דַר"מ וְאֵיפְכָא אֵיתָא הֶתֶם ר' יוֹחָנָן אָמַר מְשׁוּם פִּינוּיֵי פִינוּיִים הֵיִינוּ מְשׁוּם דְסָמוּכִים לְשַׁעַר וּר"ל אָמַר מְשׁוּם נְזִיר טָמֵא מְבִיא עוֹף וְתוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה נְמִי נִקְרָאִים צְפוּר וְאֵיפָא מ"ד דְּכָל הַטְּהוֹרִים קְרוּנָן צְפוּר פְּמוֹ שְׁנַאֲמַר כָּל צְפוּר טְהוֹרָה גו' וְאֵיפָא מ"ד דְּטָמֵא נְמִי קְרוּי צְפוּר פְּמוֹ שְׁנַאֲמַר אָמַר לְצְפוּר כָּל כְּנָף מ"ט דְּרַבָּנוּ נַעֲשֶׂה פְּמִתְנַדָּב צִיפּוּרִים לְבָדֵק הַבַּיִת מֵאֵי טַעְמָא דְרַבֵּי מֵאִיר נַעֲשֶׂה פְּמִתְנַדָּב אָשֶׁם לְבָדֵק הַבַּיִת מְשַׁמַּע מְזַה דְּלַרְבָּנוּ צְרִיף לְהַבִּיא צִיפּוּרִים נְדָבָה.

ועפ"ז פתב הרמב"ם ז"ל דבריו בכפי המשנה אבל מסוגיא דשמעתין לא משמע הכי דא"כ הוי מצי למימר דהא איפא בין ר"י לר"ל דלר"ל לרבנו פטור מכלום פינון דלא מתפיס אינש במידי דסמיה ליה נאפלי נתפנון לנזירות לאו פלום הוא ולר' יוחנן לרבנו צריף להביא נדבה אלא ש"מ דרבנו נמי מודו דלציפורי נזיר טמא איפנון אבל אין זה לשון קבלה בנזירות אבל מה שאמר שם בירושלמי מ"ט דר"מ נעשה פמתנדב אשם לבדק הבית ע"כ צריף לפרש דס"ל לר"מ כי היכי דבהרי עלי אשם לא אמרינו דנתפנון לנדבה משום דאין אשם בא נדבה ה"נ בצפורים לא אמרינו דנתפנון לנדבה ולפי"ז בהרי עלי אשם רבנו נמי מודו דלאשם נזיר טמא איפנון פינון דאי אפשר למיתלי בנדבה ע"כ לנזירות נתפנון וא"כ מאי קאמר תו התימ מה נפיק מביניהון הרי עלי אשם ע"ד דר"מ פינון שאין מתנדבים אשם לבדה"ב הוי נזיר ע"ד דרבנו מאחר דנזיר טמא מביא אשם אינו נזיר משמע דפליגי רבנו ג"כ בהרי עלי אשם מ"ט בזה פינון דליפא למימר דלנדבה נתפנון ואי לאו דמסתפינא הייתי אומר דצ"ל בירושלמי שם במקום ע"ד דר"מ צ"ל ע"ד דר"ל ובמקום ע"ד דרבנו צ"ל ע"ד דר' יוחנן ונהכי פירושא מה נפיק מביניהון בין ר"י לר"ל וקאמר דהרי עלי אשם איפא ביניהו ע"ד דר"ל מאחר שאין מתנדבים אשם לבדה"ב לרבנו נמי הוי נזיר וע"ד דר"י דאמר משום פינוי פינויים דוקא אבל מאחר שנזיר טמא מביא אשם מטעם זה לא הוי נזיר ויותר נראה לקיים בנסחא הפתובה רק להיפך ובמקום ע"ד דר"מ צ"ל ע"ד דרבנו ונהכי קאמר דאיפא ביניהו הרי עלי אשם.

ע"ד דרבנו מאחר שאין מתנדבים כו' הוי נזיר והינו דאיפא ביניהו אליפא דרבנו דלר"ל רבנו מודו בהרי עלי אשם וע"ד דר"מ ג"כ איפא ביניהו דלר"י דאמר בהרי עלי צפורים טעמא דר"מ הוא משום פינוי פינויים אבל באשם לר"מ נמי לא הוי נזיר דמאחר שנזיר טמא מביא אשם מטעם זה לא הוי נזיר וא"ש לפ"ז דלא פליגי ר"מ ורבנו אלא בהרי עלי צפורים דלר"י דאמר משום פינוי פינויים דוקא בהא הוא דקאמר ר"מ דהוי נזיר אבל בהרי עלי אשם מודה דלא הוי נזיר ולר"ל דוקא בהרי עלי צפורים הוא דאמרי רבנו דלא הוי נזיר ונעשה פמתנדב צפורים אבל באשם דליפא למימר נעשה פמתנדב לרבנו נמי הוי נזיר אבל לשיטת תלמודין דלר"י נמי לרבנו לא הוי נזיר לאו משום טעמא דנעשה פמתנדב לבדק הבית אלא משום דלא הוי קבלה אפילו נתפנון לנזירות וכמו שפכתבתי לעיל א"כ קשה לר' יוחנן מאי אריא דפליגי בצפורים ליפלגו בהרי עלי אשם ובהא דאמרינו בירושלמי נעשה פמתנדב צפורים לבדק הבית נראה דדוקא קאמר לבדק הבית דבנדבה ליפא לספוקי פינון דאמר בלשון צפורים וכדאמרינו בגמרא וצפורי מצורע ג"כ

נראה דלשיטת הירושלמי לא מספקא בזה משום דמסתבר יותר דנתפנון לנזירות דהוא עצמו מחויב בדבר מלומר דנתפנון לפטור מצורע אחר ומש"ה ליפא לספוקי אלא לבדק הבית אבל לסוגיא דשמעתין דמסקינן נמי דלמא הרי עלי צפורי מצורע קאמר ומשני פשנזיר עובר לפניו משמע דאם אין נזיר עובר לפניו חיישינן שפא צפורי מצורע קאמר אם פן היכא דאין נזיר עובר לפניו חמיר מנזיר עובר לפניו דבנזיר עובר לפניו פטור מפלוגס לרבנן והיכא דאין נזיר עובר לפניו צריף להביא צפורי מצורע ולמה לא באר הרמב"ם ז"ל את כל זאת ע"כ נראה דהא דאמרין ודלמא צפורי מצורע קאמר לאו לענון דינא קאמר דליחוש להכי אלא עיקר הפרכא אמאי הוי נזיר הא הלשון אינו מוכיח כלל דאיפא למימר דציפורי מצורע קאמר ומשני פשנזיר עובר לפניו דמוכיח דלנזירות קאמר אבל היכא דאין נזיר עובר לפניו לכ"ע פטור מפלוגס פינון דאין הלשון מוכיח לא לזה ולא לזה וכן הדין באומר אהא אם אין נזיר עובר לפניו דאין בדבריו פלוגס ולא הוי נזיר וגם אין צריף לישב בתענית ודו"ק: ע"ב תוס' בד"ה מפדי חיישינן קאמר ולא נדאי קאמר אלא חששא ודלמא צפורי נדבה קאמר דכל כפיה דאיפא לפרושי כו' שפיר טפי עכ"ל הוצרכו לזה לפי משמעות המקשן דר"י חיישינן דקאמר היינו חששא בעלמא א"כ מאי פריף ודלמא צפורי נדבה אמאי לא חיישינן נמי איפכא אלא ע"כ ס"ל להמקשן דהכי שפיר טפי וכן פירשו ע"ז הדרף כל הני קושיות ולזה פתבו בד"ה פגון דמש"ה לא מהני אמירת לבו פינון דהני מסתברי טפי במשמעות לשונו אבל היכא דהדרף שקול מהני מחשבת הלב וזה לא אתיא שפיר לפי גרסתם לעיל דאהא לחוד הוי ידים שאין מוכיחות וע"כ משום דמסתבר טפי לנזירות מלמענית ואפ"ה לא מהני מחשבת לבו אם לא פשנזיר עובר לפניו וי"ל דדוקא התם דהוי לשון קצר לגמרי הוא דלא מהני מחשבת הלב אבל הך דלשונו מבואר אלא דכוונתו אינה מבוארת הולכין בזה אחר מחשבת הלב כל ששניהם שקולים.

ולדבריהם ז"ל היכא דאין נזיר עובר לפניו צריף להביא צפורי מצורע וכבר פתבתי דמדברי הרמב"ם ז"ל לא משמע פן: בד"ה פגון שהיה נזיר עובר לפניו ע"ש שהקשו אפילו כי נזיר טהור עובר לפניו למה לא נימא דנתפנון לפוטרו מצפורי נזיר טמא משייטמא זה ועיין בירושלמי בפ"ב הלכה ה' דאיתא התם היכא דאמר הרי עלי קרבן נזירות לאחר שניזיר דלא חל דהוי פמתנה על דבר שלא בא לעולם וא"כ הך נמי היכא דנזיר טהור עובר לפניו והוא נזיר בקרבנות טונמאה לאחר שייטמא הוי נמי דבר שלא בא לעולם ולא הוי נזיר פלל אבל דין זה צ"ע ויתבאר לקמן במכילתין בס"ד ומכאן סיוע קצת לדברי הרמב"ם ז"ל דבכל הני נזירים דמתניתין בעינו שייטמא בלבם שנתפנון לשם נזירות וא"ש נמי הך דע"כ בלא"ה אפילו שניזיר עובר לפניו בעינו שיהא בלבם לנזירות: בא"ד לכן נראה למהר"ף דאיהנה תחתיו אין סברא כו' לשון איהנה תחתיו אינו מדוקדק ומיותר הוא וק"ל: גמרא לר"י אע"ג דאמר הכי אי נזיר עובר לפניו כו' היינו לר"מ דוקא אבל לרבנן אפילו בצפורים הסמוכים לשער לא הוי נזיר והדרף פשוט ועיין בקרבן עדה ואין דבריו מוכנים: מיין זו שבועה וקס"ד משום דמתפיס במאי דסמיף ליה ולפי"ז אפילו נתפנון לימינו הוי שבועה וכמו שאמר שבועה דמי וא"כ למאי דמסיק נמי דמיין גופא שבועה ה"נ אפילו ימינו שבועה היא אבל הטור בשם הראב"ד ז"ל בס' רל"ז כ' דדוקא אם נתפנון לימינו של הקב"ה ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהל' שבועות שכ' בלאו

לאו ובמבטא שינפיר שם או פינוי ובנין לא כתב שינפיר השם ועיין בש"ף שם סי' רל"ז מש"כ בשם הב"ח ובמש"כ עליו וא"כ נפקא מינה ג"כ בזה למאי דס"ד משום דמתפס במידה דסמיה ליה לא עדיף משבועה עצמה דצריף הנפרת השם ולמסקנא גמין חמיר משבועה ואפילו בלא הנפרת השם הוי שבועה ועיין בזה בדברי הגר"א ז"ל שם בסי' הנ"ל: מתני' הריני נזיר מן הסרצנים ומן הזגין כו' ומוכח בגמ' דאז או קתני ויש להסתפק היכא דאמר לכולהו הריני נזיר מן הסרצנים או מן הזגין אי לא הוי אלא נזיר אחת או הוי נזיר לכל חד פנין דבכל חד לחודיה הוי נזיר פי קאמר לתרנוניהו מן הסרצנים או מן הזגין הוי נזיר שנים ועיין בירושלמי אמתניתין דאוקמא להא בפלוגתא דר"י ור"מ אי בעינן ווי"ן ופי' הפני משה אינו נראה דחד נזירות נדאי חייב בכל גוונא ואפילו לא נתפוגן אלא לחרצן לחוד דגזה"כ הוא בשגזר מחד מין הוי נזיר לכל דקדוקי נזירות וכדילפינן בגמרא מקרא דמיין ושכר נזיר ויותר נראה דעת הק"ע בזה וקצת יש לדקדק מנ"ל מקרא דמיין ושכר למילף דהוי נזיר גם לטומאה פנין דאשפחן נזירות בלא איסור טומאה כמו נזירות שמשון א"כ מנ"ל דקבלת יין הוי קבלה גם לטומאה ועיין במש"כ בנדרים פ"ק בתרא בשמעטא דמיפר למתענה כו': שם גמ' מ"ט דר"ש אמר קרא מפל אשר יעשה כו' יש לדקדק אמאי לא אמרינן דפליגי בסברא פי היכי דפליגי בעלמא דלרבנן פנין דאמר הריני נזיר ליה נזיר וכי אמר בתר הכי מן הסרצן לא פלום קאמר פנין דליתא נזירות לחצאין ור"ש ס"ל דלא הוי נזיר משום שלא התנדב פדרף המתנדבים.

וי"ל דלא שניף הקא סברא זו דלא התנדב פדרף המתנדבים פנין דקבל עליו קצת דיני נזיר ומן הדין הנה חייב בכולהו כמו בהריני נזיר שעה א', דהוי נזיר למ"ד יום לכ"ע ומה לי אם קבל מקצת זמן או מקצת איסור בתרנוניהו אין נזירות לחצאין אלא דהקא לר"ש גלי קרא דמכל אשר יעשה כו' דבעינן שיזיר מכולן ורבנן דאצרכו לקרא דמיין ושכר נזיר היינו לאפוקי מקרא דמכל אשר יעשה דמשמע דבעינן שיזיר מכולן דוקא אלא דברינן נדרים אמרינן דזה חידוש הוא הא דהוי נזיר אפילו כי לא אמר אלא הריני נזיר מחרצן משמע דמסברא ה"א דלא הוי נזיר ולרבנן איצטריף קרא דליהוי נזיר וע"כ צריף לחלק בין היכא דאמר הריני נזיר שעה אחת דהוי מקצת זמן דאפילו ר"ש מודה דהוי נזיר למ"ד יום משום דכיון דחל על מקצת זמן ממילא הוי נזיר פל למ"ד אבל בהריני נזיר מחרצן מסברא ה"א דלא הוי נזיר פלל פנין דלא קבל עליו אלא חרצן לחוד להכי ילפינן לה מקרא דהוי נזיר ולר"ש איצטריף מכל אשר יעשה לאפוקי מקרא דמיין ושכר כו' ובגילקוט פ' נשא הביא בשם הספרי כי יפליא למה נאמרה פ"ש זה זו לפי שהוא אומר פי ידור נדר כו' שאם נדר יום אחד אסור יום אחד ממין אחד אסור באותו המין שומע אני אף בגזירות פ"ת"ל כי יפליא שאם נזר יום אחד אסור למ"ד יום.

נזר מלשמות יין אסור גם להיטמא למתים משמע דתרנוניהו חד מלתא הוא מקצת זמן ומקצת איסור ועיין ש"מ שכתב דר"ש יליף מקרא דמסרצנים ועד זג דמיותר הוא ואתי למילף דאם בא להזכיר צריף להזכיר את פולן ולא ידעתי מי הכריחו לזה ולמה לא נפרש כפשטיה דמכל אשר יעשה מגפן היינו יליף דבעינן שיזיר מכל המינים וכדמשמע בגמרא ועוד דהא מחרצנים ועד זג איצטריף לכלל ופרט פדאיתא לקמן בפ' ג' מינים עיי"ש: ור"ש שהוא מיבועי ליה לאסור יין מצוה פנין הרשות מאי היא קידושא ואבדלתא

הרי הוא מְנוֹשָׁבֵעַ וְעוֹמֵד עָלָיו מֵהָרָסִינִי וְפִי' הַמְּפָרֵשׁ דְּקִי"ל נִשְׁבַּע לְבַטֵּל אֶת הַמַּצָּנָה פְּטוּר וְחִילְקָא בֵּין גְּזֵירוֹת לְגִדְרָא וְכַבֵּר הַקְּשׁוֹ עָלָיו הַתּוֹסֵ' ז"ל דְּהָא יֵינן קִידוּשׁ לְאוֹ דְּאוֹרֵינְיָא.

וכ"ש הַבְּדֻלָּה וּבִש"מ הַקְּשׁוֹ עוֹד דְּהָא בְּקִידוּשׁ וְהַבְּדֻלָּה סְגִי בְּמֵלֵא לּוֹגְמִיּוֹ וְנִזְיָר אֵינּוּ אֲסוּר אֲלֵא בְּרַב־עֵיִת וְלִר' יוֹחֲנָן דְּאָמַר חֲצִי שְׁיַעוּר אֲסוּר מֵה"ת וְעוֹד דְּלִר' ש' קִימִינָן וּכ"ש לְמַפּוֹת לֹא קָשְׂיָא הָא דְּאִפְתִּי מְנוֹשָׁבֵעַ וְעוֹמֵד הוּא (נְהִי דְּלַחֲוֵל עַל אִסוּר פְּתֻבוֹ הַתּוֹסֵ' בְּשִׁבּוּעוֹת דְּשִׁבּוּעָה חֻלָּה עַל חֲצִי שְׁיַעוּר אֲפִילוּ לִר' אֲבָל לְבַטֵּל אֶת הַמַּצָּנָה לֹא חִיילָא שְׁבִיבּוּעָה אֲפִילוּ אִפְחוּת מְכַשְׁיַעוּר) אֲבָל עוֹד הַקְּשָׁה שָׁם דְּהָא יָכוֹל אַחַר לְטַעוֹם גַּם מֵה שְׁפִירָשׁוֹ בַּד"ה אֲלֵא פִי הָא דֵּא' רַבָּא שְׁבִיבּוּעָה שְׁאֲשֻׁתָּה דְּבִקָּא שְׁפִיר חִייל מֵהָא דְּתַנּוּן דְּחִיִּיב עַל הַשְּׁנִיָּה מִשּׁוּם שְׁוֹא הוּא פְּלֵא דְּאֲדַרְבֵּה מֵהֶתֵּם מוֹכַח דְּלֹא חִייל וּמִשּׁוּם שְׁבִיבּוּעָה שְׁוֹא הוּא דְּלוֹקָה וְעִי' בֵּא"מ וְהַעֲיָקָר כְּמוֹ שְׁפִי' הַתּוֹסֵ' ז"ל דְּבַלְשׁוֹן בְּתַמִּיָּה פְּרִיָּה וְכִי מְנוֹשָׁבֵעַ וְעוֹמֵד הוּא דְּאִצְטְרִיָּה קָרָא וּמְסִיק דִּינָן מַצָּנָה הִינּוּ שְׁנוֹשְׁבַע שְׁבִיבּוּעָה שְׁאֲשֻׁתָּה וּמִשְׁמַע מִשְׁמַעֲתִין דְּלֹא אֲשַׁפְחוּ יֵינן מַצָּנָה אֲלֵא בַּכַּה"ג: וּבִילְקוּט הִבִּיא בְּשֵׁם הַסְּפָרִי רִיָּה"ג אֲוֹמַר מִינָן וְשָׂכַר יָזִיר לְמָה נֶאֱמַר לְפִי שְׁנֹאֲמַר וְאֲכַלְתָּ לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ מִעֲשֹׂר דְּגָגָה תִּירוּשָׁה אַף נִזְיָר בְּמִשְׁמַע וְמָה אֲנִי מְקַיֵּים מִינָן וְשָׂכַר יָזִיר בְּשָׂאָר יֵינּוּת חוּץ מִינָן מַצָּנָה אוֹ אֵינּוּ אֲלֵא אֲפִילוּ יֵינן מַצָּנָה וְמָה אֲנִי מְקַיֵּים וְאֲכַלְתָּ כּו' חוּץ מִנִּזְיָר ת"ל מִינָן וְשָׂכַר יָזִיר לְעֵשׂוֹת יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת מִשְׁמַע דִּינָן שֶׁל מַע"ש קָרִי יֵינן מַצָּנָה דְּמַצְנַת עֲשֵׂה לְאֲכֹלוּ וְלִשְׁתּוֹתוּ בִּירוּשָׁלַיִם אֲבָל תִּלְמוּדָא מִשְׁמַע דַּס"ל דְּאֵינן זֶה יֵינן שֶׁל מַצָּנָה וְלֹא מַצְיָנוּ יֵינן שֶׁל מַצָּנָה כ"א בְּשִׁבּוּעָה שְׁאֲשֻׁתָּה וּבִירוּשָׁלַיִם לְקַמְן פְּרָק ג' מִינָיִם אֵינְתָא אִתָּא אִתָּא אִתָּא דִּינָן לֹא הִנְתֵּר מְכַלְלוּ אֲצֵל מַצָּנָה הִנּוּן בְּעִי מִימָר בַּד' כּוֹסוֹת שֶׁל פְּסַח אֲבָל שְׁבִיבּוּעָה שְׁאֲשֻׁתָּה וְנִזְיָר יִשְׁתָּה אֲתָא מִימָר לֹא יִשְׁתָּה הִינּוּ דְּמְסִיק דְּלֹא יִשְׁתָּה וְכַרְבָּא וְדֵלָא כְּפִי' הַפ"מ שָׁם עכ"פ מְדַבְּרִי הַסְּפָרִי וְהִירוּשָׁלַיִם נִרְאָה דְּלֹא הִנְתֵּר שׁוּם יֵינן שֶׁל מַצָּנָה וְאֲפִילוּ מַצָּנָה שֶׁל תּוֹרָה וְדֵלָא כְּשִׁיטַת הַמְּפָרֵשׁ ז"ל וְדָרָה אֲגַב אֲכַתְּנֹב לְשׁוֹן הַסְּפָרִי שָׁם מִינָן וְשָׂכַר יָזִיר לְאֲסוּר יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת שְׁהִיָּה בְּדִין הוֹאִיל וְאוּנָן אֲסוּר כִּינָן וְנִזְיָר אֲסוּר כִּינָן אִם לְמַדְתָּ לְאוּנָן שְׁלֹא עֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת אַף נִזְיָר לֹא עֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת וְקַל נְחֻמָּר וְמָה אוּנָן שְׁעֲשֵׂה בּוֹ אֲכִילַת מַצָּנָה כִּינָן מַצָּנָה לֹא עֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת נִזְיָר שְׁלֹא עֲשֵׂה בּוֹ אֲכִילַת מַצָּנָה כִּינָן מַצָּנָה אֵינּוּ דִּין שְׁלֹא יַעֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת עוֹבֵד יוֹכִיחַ שְׁלֹא עֲשֵׂה בּוֹ אֲכִילַת מַצָּנָה כִּינָן מַצָּנָה וְעֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת לֹא אִם אֲמַרְתָּ בְּעוֹבֵד שְׁכֵן חִיִּיב בּוֹ מִיתָה תֵּאמַר בְּנִזְיָר שְׁאֵינן בּוֹ מִיתָה לֹא עֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת ת"ל מִינָן וְשָׂכַר יָזִיר לְעֵשׂוֹת יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת עכ"ל הַסְּפָרִי הוּבָא בִּילְקוּט שָׁם וְהוּא צְרִיָּה בִּיאוּר הִיכָן מַצְיָנוּ בְּאוּנָן שְׁלֹא עֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת אֵי יֵינן שֶׁל מַע"ש דְּקָרִי לָהּ יֵינן שֶׁל מַצָּנָה הָא אוּנָן אֲסוּר בְּמַעֲשֵׂר וְצ"ל דְּאִקִּידוּשׁ וְהַבְּדֻלָּה וּד' כּוֹסוֹת קְאָמַר דְּמוֹתֵרִים לְאוּנָן כִּי הָא דְּתַנְיָא דְּבִשְׁבַת וי"ט מוֹתֵר לְאֲכֹלוּ בְּשֵׁר וְלִשְׁתּוֹת יֵינן וק"ו מָה אוּנָן שְׁעֲשֵׂה בּוֹ אֲכִילַת מַצָּנָה כִּינָן מַצָּנָה הִינּוּ דְּאֲסוּר בְּאֲכִילַת קַדְשִׁים אַע"פ שֶׁהוּא מַצָּנָה מ"מ מוֹתֵר הוּא כִּינָן מַצָּנָה נִזְיָר שְׁלֹא עֲשֵׂה בּוֹ אֲכִילַת מַצָּנָה כּו' דְּלֹא מַצְיָנוּ בְּנִזְיָר שְׁנֹאֲסַר בְּאֲכִילַת מַצָּנָה כ"ש שְׁלֹא נַעֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת וְקְאָמַר עוֹבֵד יוֹכִיחַ דְּלֹא עֲשֵׂה בּוֹ אֲכִילַת מַצָּנָה דְּבַכְהֵן הָעוֹבֵד ג"כ לֹא נֶאֱסַר שׁוּם אֲכִילַת מַצָּנָה וְאִפְ"ה עֲשֵׂה בּוֹ יֵינן מַצָּנָה כִּינָן הֶרְשׁוֹת דְּכָל יֵינן אֲסַרְהָ תּוֹרָה לְבוֹא אֶל הַמְּקַדָּשׁ וּפְרִיָּה מֵה לְעוֹבֵד שְׁכֵן חִיִּיב מִיתָה לְהַכִּי אִצְטְרִיָּה מִינָן וְשָׂכַר יָזִיר כֵּן נִרְאָה לְכַאוּרָה בִּיאוּר דְּבָרֵי הַסְּפָרִי (וְעֵינן בְּסִפְרָא זִית רַעֲנָן)

וא"כ משמע דאיצטריף קרא לאסור קידוש והבדלה ותיקשי וכי מושבע מהר סיני הוא וכפ"י התוס' ז"ל הא אין בהם מצוה אלא מדרבנן ומה שהותר לאונן הוא משום דליכא אנגונות בשבת וי"ט וקה"ה נראה לד' הספרי ז"ל דהא דה"א דנזיר מותר בגין מצוה לא משום דאין הגזירות חלה לבטל המצוה אלא משום דמצות נזיר הוא משום פרישות וה"א דלא נאסר אלא בגין הרשות אבל כל שיש בו קצת מצוה לא אסרה תורה דלא יצא בזה מגדר הפרישות ומש"ה מותר אפילו בגין קידוש והבדלה פ"י שיש בהן קצת מצוה וכן בגין של מע"ש והני ילפינן מאונן דנאסר בגין ג"כ משום דאסור בשמחה ובשל מצוה מותר להכי איצטריף קרא דבכל יין נאסר וא"ש לפ"ז נמי מה דהווי בעון מימר בירושלמי דמתניתין דפ' ג' מינים דתנן דין לא הותר במקום מצוה מייב"ד פוסות של פסח דיקשה מאי קמ"ל מתניתין בזה דהא אינן אלא מדרבנן ולפי ה"ל ניקח אבל בגמרא משמע דלא איצטריף קרא אלא בגין מצוה של תורה דה"א דאין הגזירות חלה על המצוה ולד' התוס' ז"ל ג"כ צריף לחלק בין גזירות לנדרים דאל"ה למה לי קרא להכי הא פבר שמעינן דנדרים חלים על דבר מצוה וכ"כ התוס' ז"ל בשבועות וכמו שכ' בזה בחי' לנדרים אלא די"ל דבאמת אין חילוק בין נדרים לגזירות ואפ"ה איצטריף קרא לאסור יין מצוה דלא גילף מק"ו מטומאה ותגלחת דהותרו מפלגו במקום מצוה וכדאיתא להדיא לקמן בפ' ג' מינים ומטעם זה ג"כ יש לדחות גי' זו דהש"ס פריף הרי מושבע ועומד הוא ולמה נאסר בו דהא במתניתין דלקמן מבואר דלא הותר מפלגו כלל במקום מצוה ויתבאר עוד בזה לקמן בשמעתין ועיין רש"י לקמן פ' ג' מינים: דף ד ור"ש היינו טעמא דכתיב שָׂכַר לאלופי שָׂכַר שָׂכַר למקדש דדוקא יין כו'.

ולאפוקי מדר' יהודה דאמר אכל דבילה קעילית ושתה דבש חייב ומשמע דרבנן לא דרשי גז"ש דס"ל כר' יהודה דאפילו על שאר משקין חייב ושָׂכַר אתי דאפילו נזר מחרצן הוי נזיר ומכאן עשה הרשב"א ז"ל בתשובה סמוכין לדעת הרמב"ם ז"ל שפסק בפ"א מהל' ביאת מקדש כר"י בשאר משקין משום דסתמא דמתניתין דהכא ע"כ ס"ל כר"י דלא יליף גז"ש דשָׂכַר שָׂכַר וכמו שכ' הכ"מ ז"ל שם בשמו אבל אפתי קשה הא לכ"ע דרשינן לגז"ש דשָׂכַר שָׂכַר מעשר מנזיר וילפינן מינה דשתיה בכלל אכילה וכדאיתא בשבועות פ' שבועות שתיים וכמו שפתיבו התוס' ז"ל ה"תם דלענין מקדש לא יליף גז"ש אבל מעשר מנזיר ילפינן לכ"ע וא"כ אפתי תיקשי מ"ט דרבנן הא איצטריף שָׂכַר לגז"ש וי"ל דהתם לאו גז"ש גמורה היא אלא גילוי מלתא בעלמא דשָׂכַר היינו יין ג"כ וכתיב ואכלת וילפינן מינה דשתיה בכלל אכילה אבל לענין מקדש דילפינן גז"ש למעוטי שאר משקין ע"כ גזירה שנה גמורה היא ועוד דלענין מעשר שפיר ילפינן גז"ש אע"ג דאיצטריף שָׂכַר דנזיר לרבות דמחרצן לחוד הוי נזיר משום דשָׂכַר דמעשר מופנה הוא ועיין תוס' בשבועות שם אבל שָׂכַר דמקדש לאו מופנה הוא דאיכא למיזרש לכל הני דרשי דאתמר ה"תם בכריתות וע"כ שָׂכַר דנזיר מופנה הוא לגז"ש והיינו דלא קאמר הש"ס דלר"ש איצטריף שָׂכַר לגז"ש דמעשר מנזיר (ואפתי תקשי קצת דאימא דלגז"ש לחוד אתי דהא חזינו דשָׂכַר דגבי מעשר מופנה הוא לגז"ש ממילא איצטריף ג"כ שָׂכַר גבי נזיר ומנ"ל למיזק דמחרצן לחוד הנה נזיר וצ"ל דמדת גז"ש כה נתנה לדרוש כל מה דנוכל אף דלא יהיה מופנה רק מצד אחד) ואפתי יש לדקדק דהא איצטריף שָׂכַר למילף ממקדש דבנזיר הוי שיעור רביעית וכדאיתא בירושלמי לקמן בפ' ג' מינים למשנה

ראשונה ושם יתבאר בזה באנרף בס"ד: אי בעית אימא ר"ש לית ליה איסור חל על איסור עינין מה שפי' המפרש בזה ואין הבנה לדבריו ו"ל והתוס' ו"ל פראשו דהש"ס משני דלר"ש איצטריף קרא דמנין ושכר לאתווי דבנזיר איסור חל על איסור אע"ג דבעלמא לא חנייל ואם נשבע שלא ישמה יין חנייל עליה איסור נזיר גם לר"ש מקרא דמנין ושכר ובש"מ הדבר מבואר יותר דאיתורא דשכר קאמר דאיצטריף לאיסור חל על איסור והשמה מיין דנפקא לן דחל על דבר מצוה היינו היכא דנשבע שישמה ושכר אתי היכא דנשבע שלא לשמות דחל גם איסור נזיר ולוקה שמים ולרבנן דס"ל בעלמא איסור חל על איסור לא איצטריף קרא להכי ויתורא דשכר אתי דהוי נזיר מתרצן ולפ"ז יש לומר דלר"ש בנדרים נמי איסור חל על איסור דהא איתקש נדרים לנזירות בריש נדרים לכמה דברים ולהא נמי איתקש ויתנישב בזה קושית התוס' ו"ל בסוף נדרים על נטולה אני מן היהודים פיון דמתניתין אתיא כר"י דלית ליה איסור כולל אמאי חנייל על כל היהודים הא בלא"ה אסורה עליהם משום אשת איש ולפי הנ"ל ניחא דנדרים יצאו מן הכלל כמו נזירות אלא דע"כ לא מקשינן אהדדי להני מילי דא"כ למה לי קרא דנזירות חלין על דבר מצוה גילף בהיקשא מנדרים דחלין על דבר מצוה אלא ע"כ להא לא איתקש אע"ג דאין זה מוכרח לפי מ"ש לעיל דאיצטריף קרא דלא גילף בק"ו מטומאה דהותרה למצוה ולפ"ז לא שייך למילף מנדרים דחלין על דבר מצוה דה"א הכא דבמקום מצוה לא נאסר כלל כמו טומאה מ"מ אין הדבר מוכרח ג"כ להקיש בזה נדרים לנזירות לענין איסור חל על איסור: והנה הראשונים ו"ל הביאו יש אומרים דשבועות ג"כ חל על ביטול מצוה בכלל וכמו שהארבתי בזה בחי' לנדרים ולפ"ז ודאי תיקשי למה לי קרא לאיסור יין מצוה הא בלא"ה חל איסור נזיר בכלל ולפי הנ"ל ניחא דהכא ה"א דלא נאסר כלל ביין מצוה: והנה מוכח בשמעתין דלדין דס"ל איסור חל על איסור פשיטא דחל נזירות אשבועה שלא אשתה וא"כ צ"ע מש"כ בש"ע סי' רט"ו דבנדרים לא חלין על מצות ל"ת לא בקיומו ולא בביטולו לפיכך אם אמר שבועה שלא אשתה וסור ואמר הריני נזיר אינו לוקה משום נזירות אלא משום לאו דשבועה והוא דלא כמבואר בשמעתין דלדין שפיר חנייל מסבא פי היכי דאיסור חל על איסור בכל האיסורין ועוד אני תמה על המלחמות ו"ל בשבועות שהביא ראיה דנדרים חלין על ביטול ל"ת וקיומו בשב ואל תעשה מהא דאמרינן הכא דחל נזירות בשבועה שאשתה ומהא דאמרו בירושלמי הריני נזיר מיין של ערלה לא אמר פלום ומסיק התם דאפילו לר"ש נדרים חלין על האיסורין ותרביאי בעו מימר דר"ש ורבנן דפליגי בשבועה שלא אוכל נבילות וטרפות פליגי נמי הכא דהכא נמי כולל הוא ור' יודן מסיק פאן בנדרים פאן בשבועות דהכא בנזירות שהוא כנדרים חלין על האיסורין אפילו לר"ש דלית ליה כולל בעלמא בנדרים מודה דחלין והרי בשמעתין מבואר איפכא דלרבנן לא חניילין אלא מטעם כולל ולר"ש נפקא ליה מריבויא דקרא דשכר אבל לא משום דנדרים חלין על האיסורין ודוחק לומר דש"ס דילן פליגא בהא עם הירושלמי דלש"ס דילן נזירות דמא לשבועה ולא חלה אלא ע"י כולל והירושלמי מדמי לה לנדרים ואולי יש לתרץ דכוננת הירושלמי כהוא דבאמת איירי דהזכיר נג וסרצן ויין ותגלחת וטומאה אלא בשעה שאמר יין אמר יין של ערלה ואם נימא דאין איסור חל על איסור נמצא שחסר יין ולר"ש הא אמר עד שיזיר מכולן ואף מ"מ תקשה פי אמר הריני נזיר מיין של ערלה הא לא פריש מפל מין יין ואמאי הוי נזיר

לר"ש הא צריף שניזיר מכולן ובדברי הירושלמי הנ"ל יש לדקדק היכי דאמר הרניני נזיר מנין של ערלה הא בלא"ה לר"ש לא הני נזיר היכא דנזיר מנין לחוד ולא אצטרף להא דאין איסור חל על איסור ובירושלמי לפנינו הגוססא הרניני ממיז של ערלה וט"ס הוא וכמבואר במלחמות.

והפ"מ והק"ע נעלם מהם דברי המלחמות ע"ש בדבריהם ועיין מזה בדברי הגר"א ו"ל בסי' רט"ו: וראיתי למי שהקשה במתניתין דמכות דיש חורש פלם אחד דמסקינן התם דס"ל לתנא דמתניתין דאין איסור חל על איסור וא"כ היכי חנייל נזירות אפהונה דהא כבר נאסר בטומאה ע"י הפהונה והיכי חנייל נזירות עליה ועיין מש"כ בזה ביבמות פ"ק פיצד באורף מזה ולפי האמור בשמעתין בלא"ה ניחא דנזירות שאני דילפינן מקרא דאיסור נזירות חל על איסור אחר אפילו למאן דלית ליה איסור חל על איסור בעלמא ועדיין קשה לכאורה לתירוץ הראשון דגם לר"ש אתי קרא דבשכר לאלופי שכר למקדש א"כ ליכא קרא מיותר גבי נזיר דאין איסור חל על איסור א"כ מתניתין דמכות מני ואפשר לתירוץ קמא לא חיישינן כלל לקושיות הגמרא במכות דנחשוב נמי שבועה שלא אחרוש דבלא"ה ה"מ לחשוב עוד כמה לאויי ולא חשיב וע"כ דתני ושניר כמו שכתבו התוספות שם ובאמת יש לדקדק למאי דמקשינן בעלמא נזירות להקדש לענין הקדש טעות דלב"ש דהקדש טעות הקדש ה"ה דנזירות בטעות הני נזיר א"כ למה לי קרא בנזיר דאיסור חל על איסור הא בקדשים כבר שמעינן מקרא דאיסור חל על איסור וכדאימא בכריתות וא"כ ה"ה בנזיר ועיין מש"כ בזה שם ביבמות באריכות: ויש לדקדק עוד בשמעתין לר"ל דס"ל בשבועות דבאיסור הבא ע"י עצמו לא איסור כולל אפילו לרבנן דר"ש אם פן לרבנן נמי איצטרף יתורא דשכר להאי דינא דבנזיר חל על איסור ומנ"ל דהני נזיר מחרצן וי"ל דע"כ לא קאמר דאיסור הבא ע"י עצמו לא חנייל בכולל היינו על איסור הבא מאליו דוקא כמו בגילה וטרפה דשבועות שם אכל על איסור הבא ע"י עצמו כמו שבועה שלא אשתה שפיר חנייל בכולל לרבנן אבל ז"א דמש"כ התוס' ו"ל דאיצטרף להיכא דאמר שבועה שלא אשתה הוא לאו דוקא דאיצטרף נמי דחנייל על איסור הבא מאליו פגון אם נזר ביוה"כ דאסור בשתייה בלא"ה וקמ"ל דלוקה נמי משום נזירות וכמו שכתב בש"מ ג"כ.

ואפתי לרבנן נמי איצטרף קרא דשכר להכי וי"ל דכי היכא דלשנינויא קמא דשכר איצטרף לגז"ש ע"כ לר"ש לא חנייל נזירות על איסור אחר. ולא מסתבר ליה לאוקמי יתורא דשכר להכי דאיסור חל על איסור ה"נ לרבנן לא ניחא להו הך דרשא אליבא דר"ל ומסתבר להו טפי לרבות דהני נזיר מחרצן ודו"ק: ור"ש לית ליה צירוף ולכאורה ביני לנזיר דהני שיעור רביעית משום דילפינן ממקדש א"כ לר"ש נמי נראה דמודה בהא כמו במקדש דמשמע דגם ר"ש מודה דברביעית וכדאמרינן בכריתות יכול אפילו כ"ש כו' וא"כ גם לר"ש שניף צירוף בנזיר לצרף יין וחומץ לשיעור רביעית ויתבאר בזה לקמן בפ"ק שלשה מינים בפלוגתא דמשנה אחרונה: והא דדרשינן לרבנן על איסורי נזיר שמצטרפין זע"ז.

הוא דלא כר"מ דס"ל דכל איסורים שבתורה מצטרפין זה עם זה מלא תאכל כל תועבה וא"כ ר"מ ע"כ כר"ש דלא הני נזיר מחרצן ועיין בתוספות ע"ז דף ס"ו שכתבו דלא

מִצְטָרְפֵי כָּל הָאִסּוּרִין לר"מ אֵלָּא כְּשֶׁהֵן בְּעֵין אֲבָל לֹא בְּתַעְרוּבוֹת אִם לֹא דְטַעַם אֶחָד לָהֶם כְּמוֹ מִינֵי מְתִיקָה עֵי"ש וּא"כ י"ל דְּלִהְיֵי אִיצְטְרִיף קָרָא גְבִי נְזִיר דְּלִיצְטְרִפֵי אֶפְיָלוּ ע"י תַּעְרוּבוֹת לְאַסּוּר הַתַּעְרוּבוֹת בְּנוֹתֵן טַעַם אֵלָּא דֹא"כ לר"ש נְמִי אִיצְטְרִיף לִהְיֵי דְמִצְטָרְפֵין זַע"ז לְאַסּוּר הַתַּעְרוּבוֹת וְעֵינֵן בַּע"ז דְּף ס"ח וּבְתוֹס' ז"ל שֶׁם שְׁהֶאֱרִיכוּ בְּזֵה וְדו"ק וּלְמֵאֵי דְאִיתָא הֵתָם בַּע"ז דְּרַבֵּי יְהוּדָה הוּא דְאָמַר הָכִי מְשׁוּם ר"מ דְּכָל הָאִסּוּרִין מִצְטָרְפֵין וְיִקְשָׁה יוֹתֵר דְאֵי ס"ל כר"ש דְּלֹא הָוֵי נְזִיר עַד שְׂיִזִיר מִכְּנֶלֶן א"כ יתוּרָא דְשֹׁכֵר מֵאֵי עֶבֶד לִיה דְהָא ר' יְהוּדָה לֹא גָמִיר גַּז"ש דְּמִקְדָּשׁ וְאֲכַל דְּבִילָה קַעֲלִית נְמִי חֲזִיב וְאֵי מְרַבֵּי דְהָוֵי נְזִיר מִחֲרָצֵן א"כ מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הֵינֵן לְמֵאֵי אֲתֵי דְלִצְרוּף לֹא אִיצְטְרִיף כִּינּוּן דְּכָל הָאִסּוּרִים מִצְטָרְפֵין וְאִילֵי מְשׁוּם ר"מ קָאָמַר וְלִיה לֹא ס"ל וְצ"ע.

(וְאִילֵי יֵשׁ לְתַרְזַן יוֹתֵר וְהֵינּוּ דְלָמ"ד מְנִפְלָא הַסְמוּף לְאִישׁ דְּאוֹרֵייתָא שְׁפִיר צָרִיף קָרָא גְבִי נְזִיר דְּאִסּוּר וְאִסּוּר מִצְטָרְפֵין דְּמֵלֵא תֹאכֵל כָּל תּוֹעֵבָה שְׂיִיף לְחֲזִיב נְזִיר גְּדוֹל אֲבָל לֹא מְנִפְלָא הַסְמוּף לְאִישׁ דְּהָא כִּי הֵיכִי דְפִטוּר מִכָּל הַמְצֻוֹת פִּטוּר ג"כ מֵלֹא זֶה דְלֹא תֹאכֵל כָּל תּוֹעֵבָה לְכָף צָרִיף קָרָא בְּנְזִיר גּוֹפִיָה דֹאו"א מִצְטָרְפֵין וּמ"ד דְּמְנִפְלָא הַסְמוּף לְאִישׁ לֹא דְאוֹרֵייתָא יִסְבֹּךְ כר"ל בְּשָׁבוּעוֹת דְּבִאִסּוּר הֵבֵא מְעַצְמוּ לֹא אֲמַרִינֵן א"כ וְנִתְבְּאָר לְעִיל דְּאֵלִיבֵיָה צָרִיף קָרָא בְּנְזִיר דְּלִיחּוּל אִסּוּר נְזִירוֹת עַל אִסּוּר אַחַר א"כ י"ל דְּלַעוֹלָם ר"י כר"ש ס"ל וְיֵינן אִיצְטְרִיף דְחָל עַל דְּבַר מְצֻוֵה וְהֵינּוּ הֵיכָא דְנִשְׁבַּע שְׂיִשְׁתֵּה וְשֹׁכֵר אֲתֵי הֵיכָא דְנִשְׁבַּע שְׁלֹא לְשִׁהוֹת דְחָל גַּם אִסּוּר נְזִיר (וְלֹקָה שְׁתִּים) (וְעֵי בִּיִלְקוּט בְּשֵׁם הַסְפָּרֵי דְגִלְיָף מִהֵכָא לְכָל אִסּוּרִין דְּמִצְטָרְפֵין זַע"ז בְּק"ו מְנְזִיר דְּאֵין אִסּוּר עוֹלָם אֲבָל אֵיכָא לְמִיפְרָף מֵה לְנְזִיר שְׁכֹן הֵתֵר מִצְטָרְפֵין לְאִסּוּר אֵלָּא דְלר"י דַּס"ל ב"כ מְלַמְּדִים יִקְשָׁה אֲמֵאֵי לֹא יִלְיָף מְנְזִיר לְכָל מִיָּלֵי וְלִקְמֹן בְּשִׁמְעָתָא דַּס"כ עַיִתְבְּאָר יוֹתֵר): תּוֹסַפֵּת בַּד"ה ר"ש לִית לִיה כו' וְה"א הֵיכָא דְנִשְׁבַּע שְׁלֹא לְשִׁתּוֹת וְשׁוֹב הַזִּיר אֵינּוּ חֲזִיב אֲנְזִירוֹת.

ק"ק מִהֵיכִי הֵינֵי נִימָא דְאֵינּוּ חֲזִיב עַל נְזִירוֹת דְהָא אִם נִשְׁבַּע שְׁלֹא לְשִׁתּוֹת וְנָדָי לֹא חֲזִייל שְׁבוּעָה כ"א אֲשִׁיעוּר שְׁתִּיָה אֲבָל לֹא עַל כ"ש וּבְנְזִיר לר"ש לֹקָה אַכ"ש וּמִמִּילָא חֲזִייל נְזִירוֹת וְנִהֵי דַכ' ז"ל דְּחֲצֵי שְׁיעוּר אִסּוּר גַּם בְּשָׁבוּעָה כְּמִבְּנָאָר בַּש"ע ס' רל"ח הָא פְּתַבוּ הַתּוֹס' ז"ל דְּחֲצֵי שְׁיעוּר אֶפְיָלוּ לר"י לֹא חֲשִׁיב מְנִשְׁבַּע וְעוֹמֵד מֵהַר סִינֵי וְעוֹד דְלר"ש לֹא אֲשַׁכְּחֵן חֲצֵי שְׁיעוּר שְׁיִאָסֵר מֵה"ת דַּע"כ לִיכָא לְמִיָּדְרֵשׁ אֵלִיבֵיָה רִיבּוּיָא דְכָל חֵלֶב לַח"ש כִּינּוּן דַּס"ל בְּכָל הָאִסּוּרִין כ"ש לְמַכּוֹת וְלְמֵאֵי דְמִיָּבְעֵי לָן בְּשָׁבוּעוֹת ר"ע דְאָמַר דְּבִשְׁבוּעָה חֲזִיב אַכ"ש אֵי ס"ל בְּכָל הָאִסּוּרִים אוֹ דְנֹקָא גְבִי שְׁבוּעָה הוֹאִיל וּמִפְרָשׁ חֲזִיב סְתָם נְמִי חֲזִיב א"כ דר"ש דַּס"ל בְּכָל הָאִסּוּרִין חֲזִיב בְּכָל שְׁהוּא כַּש"כ דְּבִשְׁבוּעָה חֲזִיב בַּנ"ש אֵלִיבֵיָה.

אֲבָל אֵין זֶה מְנִכְרַח דִּי"ל אַע"ג דַּס"ל לר"ש בְּכָל אִסּוּרִין בַּכ"ש מ"מ גְבִי שְׁבוּעָה מוֹדָה דְּבַעֲיָנָן שְׁיעוּר דְּבַתֵּר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם אֲזֵלִינֵן וִי"ל דְּכּוֹנֵנַת הַתּוֹס' ז"ל הֵיכָא דְּפִרְשׁ שְׁבוּעָתוֹ בַּכ"ש וְלִהְיֵי אִיצְטְרִיף קָרָא דְנְזִירוֹת חֲזִייל וּכְבָר פְּתַבְתִּי לְעִיל דְּאִיצְטְרִיף נְמִי הֵיכָא דְנְזִיר בִּיּוּה"כ דְּחֲזִיב נְמִי אֲשִׁתִּיָּתוֹ מְשׁוּם נְזִיר דְּבִיּוּה"כ נְמִי ס"ל לר"ש דַּכ"ש לְמַכּוֹת וְכַדְמוּכָה מֵהָא דְאוֹכֵל גְּבִילָה בִּיּוּה"כ וְעֵינֵן תּוֹס' שְׁבוּעוֹת דְּף כ"ד וּבַש"מ פָּאָן כְּתַב דַּר"ש דְּפּוֹטֵר בְּאוֹכֵל גְּבִילָה בִּיּוּה"כ הֵינּוּ שְׁנַתְּנַבְּלָה קוֹדָם יוֹם הַכַּפּוּרִים אֲבָל אִם נִתְנַבְּלָה בִּיּוּה"כ הָוֵי אִסּוּר בַּת אַחַת דְּפִקַּע אִסּוּר אֲבָר מִן הַחֵי וְחֲזִיילֵי תַרְנוּנֵיהוּ יוּה"כ וְנִבְּלָה פְּאַחַת וְלִפִּי

הנ"ל חניל יוה"כ על אבר מן החי דהא באבר מן החי בעי שיעורא גם לר"ש בפ"ש גידין ונעצמות ומשום יוה"כ חייב בכ"ש בפ"ש ולפי מ"ש רש"י בחולין (ק"ב ע"ב) דאף למ"ד בהמה בחייה לאו לאיברים עומדת מ"מ איסור בפ"ש מן החי חל על הבהמה בעודה בפ"ש למות א"ש דאפתי אי אפ"ש לחול איסור יוה"כ על איסור בפ"ש מן החי והדברים ארנפים בזה ואין פאן מקומן וכבר דברנו מענין זה באר"ך בח"י ליבמות בפ' ד' אחין עיי"ש: מתני' הר"יני פ"ש משון כו' ובגמ' למה לי למתני פ"ל הל"ן צריכי.

וכתבו התוס' ז"ל וכן נראה מדברי המפרש ז"ל דכ"ש משון כ"ן מנחם לחוד לא הוי נזיר אלא היכא דאמר עוד חד מהני תלת כבעל דלילה או כמי שפ"ש דלתות עזה או כמי שנקרו פלשתיים את עיניו ומדברי התוס' ז"ל משמע דחד מהני תלת לחוד ג"כ הוי נזיר דליכא למטעי ולא הבנתי מאי עדיף בעל דלילה מכן מנחם וכי היכי דה"א דאיכא אינ"ש דמתקרי הכי ה"נ נימא כבעל דלילה דילמא איכא דמתקרי הכי ואי פשיטת התוס' ז"ל הנה נראה באמת דבסימני השם לא מהני אלא פי אמר פ"ל הג' פ"ש משון כ"ן מנחם כבעל דלילה דכולי האי לא שכיח דמתקרי הכי אכל כמי שפ"ש דלתות עזה וכמי שנקרו פלשתיים את עיניו בחד לחודיה סגי.

דסימן מסוים הוא דמעשים פאלו לא נמצא אלא פ"ש משון אכל בשם הרא"ש ז"ל פ"תבו דבכל גונוני בעיניו ג' סימנים ועל פ"ש משון כ"ן מנחם צריף שיאמר עוד אחד מהני תלת כבעל דלילה או כמי שפ"ש כו' או כמי שנקרו כו' אכל מדברי הרמב"ם ז"ל נראה דהר"יני פ"ש משון לחוד ג"כ הוי נזיר.

ונוקא אם אמר דבלבו הנה לאחר הוא דלא הוי נזיר וכבר האריכו גדולי האחרונים ז"ל ב"שוב דבריו ז"ל ועיין בכ"מ באריכות ומהא דתני בתוספתא והובא מפרקין בירושלמי פ"ש שפ"נוני נזירות כנזירות כ"ן פ"נוני שמשון פ"ש משון כגון שמשור ע"ש בירושלמי משמע פ"דברי הרמב"ם ז"ל דהר"יני פ"ש משון לחוד סגי דאי בעי פ"ל הני א"כ לא מיבעי לשיטת התוס' ז"ל דכבעל דלילה או כמי שפ"ש כו' לחוד סגי א"כ פשיטא דליכא נפקא מינה בכינוי שמשון כ"ן דאפילו לא אמר ליה פ"ל אלא כבעל דלילה לחוד ג"כ הוי נזיר אלא אפילו אי נימא דבעיניו נוקא פ"ל הג' סימנים ג"כ ליכא רבותא בכינוי שמשון כ"ן דאמר עוד ב' סימנים אין פאן רבותא בכינוי שמשון ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה יותר כפירוש הכ"מ דסגי בכל ח"ד אלא דפי' בהא דקאמר הש"ס ה"א שמשון אחרניא הוא דחוק ע"ש ולי הנה נראה דהרמב"ם ז"ל לא הוי ג"רס בגמ' קמ"ל כ"ן מניח אלא קמ"ל לחוד והמקשה פ"ר"ך למה ליה למתני פ"ל הל"ן ומאי קמ"ל בזה ומשני דבכל ח"ד רבותא קמ"ל הר"יני פ"ש משון ה"א שמשון אחרניא הוא דקאמר קמ"ל דלנזירות נתפנין כ"ן מנחם ה"א איכא דמתקרי הכי קמ"ל דבזה נמי סגי ואינ"ך לא איצטריף הש"ס לפ"ר"שי דבהו נדאי רבותא קמ"ל אע"ג דלא הזכיר השם אלא המעשה.

ונה שפ"תב הרמב"ם ז"ל ואע"פ שאפ"ש שפ"ש משון מעשים פאלו לאיש אחר ולפ"ז פאלו פשיטא דאם אמר לאחר נתפנין דמהני ולא הוי נזיר. ועיין בזה בא"מ ומה שפ"תב הכ"מ והל"מ בזה דין ספק נזירות אי להקל אי להחמיר עיין מה שפ"תבתי בזה בחידושי הג"דריים בס"ד בשמעתא דסתם נדרים עיי"ש: תוספת בד"ה מה בין נזיר שמשון כו' וא"ת שאלאה

איכא בינייהו כו' הנה דין זה דנזיר שמשון ליתא בשאלה אתמר לקמן (דף י"ג) ובסוף מכות.

וכתב רש"י ז"ל ה"ל טעמו של דבר פ"ן דע"י מלאך ה"ה ולא ע"י קבלת עצמו לא מהני שאלה בזה שמתפס בו פ"ן דנזירות שמשון עצמה שהתפס בה ליתא בשאלה והרמב"ם ז"ל כתב דנזירות שמשון הוי נזירות עולם וע"כ צריך לפרש כמו שכתב הכ"מ ז"ל פ"ן שעיקר הנזירות היתה בלי הפסק ליתא בשאלה עיי"ש ויש לדקדק הא בגמרא מדמה התפסה בבכור להתפסה בנזירות שמשון וא"כ אטו אם התפס בבכור לא תהני ליה שאלה זו לא שמענו דהא בבכור נמי איכא פל הני טעמי דקדושתו מאליו מרחם וקדוש לעולם וי"ל דהתפסה בבכור הוא בקדושת פיו וכדמסיק לקמן בבכור מצוה להקדישו וקדושת פה ישנה בשאלה אבל בנזירות שמשון דליכא קדושת פה פלל ליתא בשאלה ולקמן בשמעתין יבואר יותר: ע"ב גמ' לימא בפלוגתא דהני תנאי כו' ומסיק דכ"ע בעינן דבר הנדור ושאיני גבי בכור כו' משמע דכ"ע קאי על ר' יעקב ור' יוסי אבל ר' יהודה דאמר דמתפס בנזירות שמשון ע"כ ס"ל דלא בעינן דבר הנדור והרמב"ם ז"ל בבכור פסק דאין מתפס בו כו' יוסי ובנזיר שמשון פסק דמתפס כסתמא דמתני' וכבר עמדו ע"ד ז"ל הכ"מ והלח"מ ע"ש מש"כ וגם אני כתבתי שם בחידושי נדרים דנזירות שמשון שאני פ"ן דמצינו נזירות ע"י נדר גם בזה שפא שלא ע"י הנדר יכול להתפס.

כמו אילו של אברהם אבינו ע"ה וכל אלו הדברים נאמרו ה"כ בשמעתין בש"מ בשם הראשונים ז"ל אלא דמה שכתב הש"מ דר' יהודה ס"ל דמנוח הדירו וכן כתב הכ"מ ז"ל לא הבנתי דהתייבח לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר דהאיש מדיר את בנו אבל לר"ל דאמר כ"י לחנכו במצות מא"ל דהא לאו דבר הנדור הוא ועוד אי ה"ה בשמשון הדרת אביו א"ר אמאי ליתא בשאלה כמו בכור אע"ג דקדוש מרחם מ"מ פ"ן דיש בו ג"כ קדושת פה ישנו בשאלה וכמו שכ' לעיל א"כ בנזירות שמשון נמי אמאי אינו בשאלה פ"ן דאביו הדירו ועיין רש"י ז"ל במכות שכ' לפי זה דשמשון הוי נזיר מבטן ע"י הדרת אביו והקשה ע"ז הא אביו ישנו בשאלה ונהי דקושיא זו אינה מכרחת דנהי דאביו הדירו מ"מ לא ה"ה בשאלה פ"ן דהדירו ע"פ מלאך אבל מ"מ לא עדיף מבכור פ"ן דאית ביה ג"כ קבלת אביו וכי היכי דמתפס בבכור ישנו בשאלה ה"נ אם התפס בנזירות שמשון אמאי אינו בשאלה וע"כ א"א לומר דנזירות שמשון ה"ה ע"י הדרת מנוח לבד דהיכן מצינו נזירות לחצאין כנה להיות מותר בטומאה וא"כ פל אדם אמאי אינו יכול לקבל עליו נזירות מ"י ונתגלחת לחוד אבל לא מטומאה ולקמן תנן ע"מ שאהיה מטמא למתים אסור בכולן וש"מ דא"א לקבל עליו ע"י קבלת עצמו נזירות לחצאין וע"כ הא דשמשון ע"י מלאך הוא דהוי ותינו טעמייהו דפליגי ר"י ור"ש במתפס בנזירות שמשון דר"ש ס"ל דאין זה נזירות פלל ואין יכול להתפס בו פלל פ"ן דאין פ"ן נזירות פלל בשלימות ור' יהודה ס"ל דנהי דע"י מלאך הוי וגזירת מלך היתה מקום נזיר ה"ה והיכא דמתפס בפירוש בנזירות שמשון שפיר הוי התפסה: ובאמת לא ידענא מהיכא נפקא לן אזהרה ב"י ונתגלחת של נזירות שמשון.

דהא אזהרה האמורה בפרשת נזיר לא נאמרה אלא בנזיר גמור מי שפל דקדוקי נזירות בו אבל נזיר שמשון מנ"ל דכל אלו האזהרות נאמרו בו והרמב"ם ז"ל כתב דדבר זה

הַלְכָה מִפִּי הַקְּבֵלָה הוּא מִשְׁמַע דְּהַלְכָה לְמִשְׁחָה מְסִינֵי נְאֻמָּה דְּאִיפָּא נְזִירוֹת כַּה"ג וּא"כ הַדְּק"ל אֲמַאי אִינוּ יְכוּל לְקַבֵּל סֵתָם נְזִירוֹת עַל אֲנָפִן זֶה שְׂיִטְמָא לְמַתִּים פִּינּוּ דְנְאֻמָּה הַלְכָה דְּאִיפָּא נְזִירוֹת כַּה"ג וְהִי נִרְאָה דְלֹא נְאֻמָּה הַלְכָה עַל קְבֵלַת נְזִירוֹת כְּזֶה דְנֻדְאֵי לִיפָּא נְזִירוֹת לְחֻצְאִין וְהִיא דְשִׁמְשׁוֹן לָאוּ נְזִירוֹת גְּמוּרָה הִיא אֲלֵא ע"י מְלֻאָה וְנְאֻמָּה הַלְכָה דְמִן זֶה הוּא עַל נְזִירוֹת כְּזֶה שְׂאֻמִּירְתָּה עַל יְדֵי מְלֻאָה וְאִין זֶה עַד מְצַנֵּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר אַחַר נְתִינְתָּה לְנוּ לֹא בְּשָׂמִים הִיא.

וּא"כ מְצִינּוּ אֲזַהְרָה כְּזֶה ע"פ הַלְכָה כְּנֻזִיר גְּמוּר וּה"נ נְאֻמָּה הַלְכָה כְּנֻזִיר לְהַדִּיר אֶת כְּנֻזִיר כְּנֻזִיר וְהִבֵּן לִוְקָה אִם עָבַר עַל נְזִירוֹתוֹ. אַע"פ שֶׁהוּא עֲצָמוֹ לֹא קִיבֵל וּבְרִישׁ יְבָמוֹת אֲמָרִינּוּ דְהָא דְעֵשָׂה דְגִילּוּחַ מְצוּרַע דּוֹחָה עֵשָׂה וּל"ת דְנֻזִיר מְשׁוּם דִּישְׁנֹו בְּשֵׁאלָה.

וּא"כ הִיא דְהִי נְזִיר שְׁמִשׁוֹן וּמְצוּרַע אִטּוּ לֹא יִגְלַח פִּינּוּ דְלִיתָא בְּשֵׁאלָה (וְהֶרְמַב"ם ז"ל כְּתַב טַעַם אַחַר כְּזֶה וְלֹא כְּתַב לְטַעַמָּא דִּישְׁנֹו בְּשֵׁאלָה עֵינּוּ ספ"ז מֵהַלְכוֹת נְזִירוֹת וּבְדַבְרֵי הַרְאָב"ד ז"ל שֶׁם וּע"פ הַנֶּז"ל יֵשׁ לִישָׁב קֶצֶת דְשִׁמְעָתָא דִּיבְמוֹת אֲזַלָּא אֲלִיפָּא דַר"ש דְלֹא ס"ל נְזִירוֹת שְׁמִשׁוֹן כָּלֵל וּמִש"ה י"ל הַטַּעַם מְשׁוּם דִּישְׁנֹו בְּשֵׁאלָה אֲבָל לְמַאי דְקִי"ל כְּסֵתָם מִתְנִי' דְאִיפָּא נְזִירוֹת שְׁמִשׁוֹן ע"כ לִיפָּא לְמִימַר טַעַמָּא דִּישְׁנֹו בְּשֵׁאלָה דְהָא אִיפָּא נְזִירוֹת שְׁמִשׁוֹן דְלִיתָא בְּשֵׁאלָה וְעַד יֵינּוּ יִקְשָׁה טוּבָא הָא טַעַם הַרְמַב"ם ג"כ אִין מְסַפִּיק עַל נְזִירוֹת שְׁמִשׁוֹן דְהָא טַעַם הַרְמַב"ם הוּא מְשׁוּם דִּימִי סִיפּוּרוֹ וְחִלוּטוֹ אִין עוֹלִין לוֹ מִחֲמַת טוּמְאָתוֹ וְזֶה שְׂיִיף כְּנֻזִיר סֵתָם אֲבָל נְזִיר שְׁמִשׁוֹן הָא מְוַתֵּר לְטַמְא אִפִּי לְמַתִּים וּא"כ מֵהִיא תִּיתִי לִוְמַר שְׁלֵא יִהְיֶה כְּנֻזִיר שְׁמִשׁוֹן מְצוּרַע קְדוּשָׁתוֹ עָלָיו פִּינּוּ דְאִפִּילוּ אִם נְטָמָא בְּמַת הַרִי הוּא בְּקְדוּשָׁתוֹ דְאִין שְׂיִיף לְטוּמְאָה כָּלֵל וְיֵשׁ לְתַרְזֵן דְבִשְׁלֵמָא לְפִירְכָּא דִּישְׁנֹו בְּשֵׁאלָה שְׁפִיר יֵשׁ לְחֻלְק בֵּין נְזִיר סֵתָם לְנֻזִיר שְׁמִשׁוֹן דְנְזִירוֹת שְׁמִשׁוֹן חֲמִיר דְלִיתָא בְּשֵׁאלָה אֲבָל לְסִבְרַת הַרְמַב"ם ז"ל הַרִי הַדְּבָרִים ק"ו וּמָה נְזִיר סֵתָם שְׁקִדוּשׁ טוּבָא מ"מ כְּשִׁנְטָמָא פַּעַם אַחַת נְדַחָה קְדוּשָׁתוֹ מְפָנִי עֵשָׂה דְמְצוּרַע כ"ש נְזִיר שְׁמִשׁוֹן דְלֹא חֲמִיר כ"כ כ"ש דְנְדַחָה מְפָנִי עֵשָׂה דְמְצוּרַע וּמָה בְּכֹף דְמִוְתֵר לְטַמְאוֹת לְמַתִּים לְגַמְרֵי אֲדַרְבָּה מֵהִיא טַעַמָּא קִיל הוּא מְסֵתָם נְזִיר) וְלִקְמֵן בְּפִרְקָא ג' מִינִים יִתְבָּאָר עוֹד כְּזֶה וְעִי' ש"מ שְׁכַתְב דַר"ש לְטַעַמָּה דַס"ל בְּמַתְנִי' לְעֵיל דְאִין נְזִירוֹת לְחֻצְאִין ע"ש: תוּס' בַד"ה לֹא דַכ"ע כְּלוּמַר כ"ע כו' יֵשׁ קֶצֶת חֲסָרוֹן בְּדַבְרֵיהֶם ז"ל: גְּמָרָא וְשִׁמְשׁוֹן לָאוּ נְזִיר הָוָה וְהָא כְּתִיב פִי נְזִיר אֱלֹהִים כו'.

וּבִש"מ אִיפָּא גּוֹסְסֵי דְמִיִּיתִי קְרָא דְשִׁמְשׁוֹן שְׂאֻמַר לְדַלִּילָה כִּי נְזִיר אֱלֹהִים אֲנִי מְבִטֵן אִמִּי הַרִי דְקִיבֵל ע"ע נְזִירוֹת וּמְשַׁנֵּי דְמְלֻאָה הוּא דְקֻאֻמַר וְלֹא ע"ד קְבֵלָה אֻמַר כֵּן ע"ש: תוּס' בַד"ה דִּילְמָא גּוֹסְסִין שׁוּינְהוּ כו' וּבִש"מ בְּשֵׁם הַרְא"ש ז"ל חִזְקֵל בֵּין גּוֹסְסֵי בִיּוֹדֵי שְׂמִים לְגוֹסְסֵי בִיּוֹדֵי אֲדָם דְגּוֹסְסֵי בִיּוֹדֵי אֲדָם לַכ"ע מְוַתֵּר לְנֻזִיר וְלִכְהֵן לִיגַע בּוֹ וְאִם כֵּן מְגֻיָד אִינוּ דוּמָה לְגוֹסְסֵי כְּזֶה וְעֵינּוּ לְקַמֵן דַר"מ ג' בַתּוּס' שֶׁם וְנִפְקָא מִינְהוּ לְדִינָא לְדַבְרֵי הַמְחַבֵּר בְּסִימָן ש"ס ט שְׁפָסַק לְהַחְמִיר בְּגוֹסְסֵי אֲבָל בְּמְגֻיָד לַכ"ע מְוַתֵּר אֲבָל נְעֵלָם מְפָנִי טַעַם הַדְּבָר לְחֻלְק כְּזֶה בֵּין גּוֹסְסֵי בִיּוֹדֵי שְׂמִים לִיּוֹדֵי אֲדָם וּבְהַנְשַׁרְפִין דַר"ע ח אֲמָרִינּוּ אִיפָּא דְגּוֹסְסֵי בִיּוֹדֵי שְׂמִים הַהוֹרְגוּ חֲזִיב לַכ"ע וּבְגוֹסְסֵי בִיּוֹדֵי אֲדָם אִיפָּא פְּלוּגְתָּא הֵתָם עֵינּוּ שֶׁם: רַש"י בַד"ה אֲבִשְׁלוּם נְזִיר עוֹלָם הִיָּה כו' אֲבָל שְׂאֻר נְזִיר עוֹלָם מְגַלְחַת אַחַת לְשְׁלֵשִׁים יוֹם כו' מְבִוְאָר מְדַבְרֵי ז"ל דְרַבִּי וּר' נְהוֹרָאִי וּר' יוֹסִי לֹא פְּלִיגֵי אֲלֵא בְּאַבְשְׁלוּם לְמַר כְּדָאִית לִיָּה וְלִמַר כְּדָאִית לִיָּה אֲבָל בְּסֵתָם נְזִיר עוֹלָם לַכ"ע מְגַלְחַת א' לְשְׁלֵשִׁים יוֹם וּכְבָר תְּמָה הַמַּל"מ ז"ל

ע"ד ומי הכריחו לזה דפּשטא דשמשעא משמע דלענין דינא פליגי דבאבשלום לא שייכא פלוגתא דמאי דהוי אף על גב די"ל דנפיקא מינה ג"כ לדינא בפלוגתא דהוי היכא דאמר בפירוש הרניני נזיר פאבשלום דבזה י"ל דמודה רש"י ו"ל דמגלח פאבשלום לכל חד כדאית ליה דדוקא היכא דאמר הרניני נזיר עולם הוא דס"ל דמגלח אחת לשלשים יום משום דמשמעות דבריו שקבל עליו נזירות לעולם אבל פדין נזירות לגלח כל שלשים יום וכן משמע מדבריו לעיל בד"ה הרניני נזיר עולם ה"ז נזיר כל ימי חייו כו' ע"ש.

ועוד משמע ליה הכי ממתני' דלקמן הרניני נזיר פשער ראשי כו' ה"ז נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום ומשמע דרבי נמי מודה בהא דגילוח הוא מל' יום לל' יום והתוס' ו"ל באמת פתבו דזה לא הוי נזיר עולם סתם אלא כ"כ נזירות קבל עליו וכמו שיבאר לקמן אבל רש"י משמע ליה דכל נזיר עולם דין אחד להם ומ"מ שיטתו ו"ל צ"ע דא"כ מאי קאמר הש"ס ונזיר עולם היכא פתיב ומייתי מקראי דאבשלום ומאי מביעי ליה היכא פתיב פיון דאין שום חיידוש דין בנזיר עולם אלא צריף למנות כל ימי חייו נזירות כדין ועוד דהיכי מייתי ראיה מאבשלום פיון דאין דומין בדין תגלחתו ורש"י ו"ל פתב לקמן דהחילוק בין נזיר עולם לאבשלום הוא מסבא דבכל אדם הוי כןוד כל שלשים יום ואבשלום פאיש גבורתו ולא הנה כןוד אלא בשנים עשר חודש לרבי ולרבי יוסי הסבא איפכא דלבן מלך הוי כןוד מע"ש לע"ש.

ואין זה מספיק דאטו דין נזירות משתנה לפי טבע הנודר בנזירות ונתת דבריה לשיעורין אבל לשיטת התוס' ו"ל א"ש דנזיר עולם יצא מפלל דין שאר נזירות לרבי ולר' יוסי בזמן התגלחת ולר' נהוראי ג"כ יצא מפלל שאר גילוח נזירות דמגלח לגמרי ובנזיר עולם אינו אלא מגלח בתער ושפיר פריף מנ"ל ומייתי ראיה מאבשלום דאשפחן ביה נזירות פי האי ויש להביא קצת סמך לפירוש"י ו"ל ממתניתין דסוף מכילתין דאמר ר' נהוראי נזיר הנה שמואל שפאמר ומורה לא יעלה על ראשו ור' יוסי פליג עליה דאין מורה אלא של בשר נדם וא"ל ר' נהוראי דכבר הנה עליו מורה של ב"ו שנא' איה אלה ושמע כו'.

והשתא אי נימא דנזיר עולם שנה בדינו עם אבשלום א"כ לרבי יוסי בלא"ה אין לפרש ומורה לא יעלה על ראשו על נזירות פיון דמגלח מע"ש לע"ש. פי היכי דס"ל לר"י באבשלום ושמואל נזיר עולם הנה כמו שכתב הרמב"ם ו"ל אבל גם זה אינו מוכרח דבאמת י"ל דהיינו טעמא דר"י דלא מפרש ומורה לא יעלה כו' על נזירות ולקמן בשמעתין במתניתין דהרניני פעפר הארץ יתבאר יותר באורף בזה: ועי' תוי"ט סוף מכילתין שהקשה על הרמב"ם ו"ל מנ"ל דשמואל נזיר עולם הוא דלמא נזיר שמשון הנה וכדיליף בגז"ש שמשון ואין פאן קושיא דלאו גז"ש הוא אלא גילוי מלתא בעלמא בפירוש ומורה דהוי נזירות אבל הא ליכא למימר דשמואל הוי נזיר שמשון דהא לא אשפחן נזירות שמשון אלא ע"י התפסה בשמשון ובשמואל לא מציינו אלא סתם נזירות וכדכתיב בחנה ומורה לא יעלה על ראשו וע"כ נזיר עולם הוא דקאמרה: דף ה גמרא הנה בגימטריא תלתין עי' בפיהמ"ש להרמב"ם ו"ל שכתב דהלכה למשה מסיני הוא וסמכיה על רמז דיהנה וכ"כ בש"מ בשם הרא"ש ו"ל דגימטריא אינה ממדות שהתורה נדרשת בהן ולפ"ז א"ש הא דמסקינן דלרב מתנא מקצת היום ככולו דהכי גמירי לה אבל אי נימא דמיהנה יליף א"כ מנ"ל דמקצת היום ככולו ומצינו פיוצא בו במנחות דיליף

מדת ההין דהוי י"ב לוגין מגימטריא דזה נגם שם צ"ל דאסמכתא היא: ע"ב תנן סתם נזירות שלשים יום כו' אלא לבר פדא קשיא וכתבו התוס' דמתניתין משמע ליה דמדאורייתא קאמר דהוי ל' יום דהא מסקינן לקמן דלבר פדא נמי אסור לגלח ביום ל' מדרבנן אבל בש"מ פתב דס"ד השתא דאפ"י מדרבנן יכול לגלח ביום שלשים לבר פדא: שם מי שאמר הריני נזיר כו' ומשני הש"ס רישא אליבא דבר פדא משום דנעשה כאומר שלמים ומדרבנן אסור לגלח ביום ל' גזירה שפא יאמר שלמים אע"ג דלבר פדא לכאורה לא שייכא גזירה זו כיון דעיקר נזירות הוא כ"ט יום היכי שייך למגזר משום שפא יאמר שלשים דמגזר אחר הוא אלא דמשום דגם לבר פדא סתם נזירות משכי עד שלשים משום גילוח נהבאת קרבנותיו שייך למגזר אטו אומר ל' יום שלמים ולרב מתנא מסקינן דגילוח ביום שלשים יצא משום דמקצת היום פכולו וא"כ ליפא נפקא מינה בין רב מתנא לבר פדא דלתרנוייהו לכתחלה מגלח ביום ל"א.

למר משום גזירה דשלמים ולמר משום דמדרבנן לא אמרינן מקצת היום פכולו אבל מדאורייתא לתרנוייהו מגלח ביום ל' ומש"כ הפ"מ בירושלמי דלרב מתנא מה"ת אינו מגלח לכתחלה ביום ל' אינו מוכן דזו מגזר לו וכתב רש"י ז"ל דנפקא מינה לנטמא ביום ל' דלרב מתנא חשיב תוף מלאת וסותר הפל ולבר פדא אחר מלאת הוא ואינו סותר ועוד פתב דאיכא בינייהו היכא דאמר הריני נזיר כ"ט יום דלבר פדא מגלח בזה גם לכתחלה ביום ל' דלא שייך בזה גזירה משום שלמים ואין שום הכרח לזה.

ולא אישתייט שום תנא אליבא דבר פדא לאשמעין דין זה דיש נזיר שפא מגלח לכתחלה ביום ל' ובתוספתא מגילה תנא אין בין נזיר סתם לנזיר ל' אלא שנה מגלח יום ל"א ואם גילח ביום ל' יצא ונה מגלח ביום ל"א ואם גילח ביום ל' לא יצא ונה ונה מצונתן לגלח יום ל"א משמע דליכא עוד נזירות אחר אלא או סתם נזירות או נזירות ל' ועוד פ"י בענין אחר רישא באומר שלמים כו' ופרושי קמפרש לה ומשמע להאי פרושא דלבר פדא סתם נזירות לכתחלה מגלח ביום שלשים ונה ודאי תמוה ולא משמע פן מדברי התוספתא ה"ל: תוס' בד"ה אמר לך בר פדא כו' וא"ת אמאי איצטריוף שלמים אפילו אמר שלשים יום לחוד הוי שלמים לב"פ דלית ליה מקצת היום פכולו ותירץ אידי דלקמן לרב מתנא ע"כ צריף שייאמר שלמים דאל"ה הוי מקצת היום פכולו להכי קאמר הכא נמי גזירה משום שלמים ודבריהם ז"ל הכא סתרי לדבריהם בד"ה תנן הריני נזיר שלשים יום שכתבו התם דבשלשים יום לחוד נמי לא אמרי' מקצת היום פכולו משום דלישנא יתירא קאמר ואיתא להני תרי פרושי בש"מ לחזד גוסקא גרס באומר שלמים דווקא אבל שלשים יום לחוד אמרינן מקצת היום פכולו ולחזד גוסקא גרס באומר שלמים דכיון דלישנא יתירא קאמר לשלמים איפזין ולפ"ז היכא דאמר הריני נזיר מ' או נ' יום לכ"ע אמרינן מקצת היום פכולו ואם גילח יום מ' יצא דהא ליכא לישנא יתירא הכא ולדידי צ"ע מנ"ל הא דבסתם נזירות הכי גמירי לה דמקצת היום פכולו וכמש"כ לעיל דלרב מתנא מגזר סתם נזירות הלכתא גמירי לה ונהכי גמירי לה דמקצת יום שלשים פכולו אבל היכא דפירש הזמן מנ"ל דאמרינן ביומא דמישלם מקצת היום פכולו ויתבאר יותר בזה לקמן בשמעתין בס"ד: בד"ה ואת השנייה ביום ס"א כו' האריכו בזה לפרש דהש"ס מקשה לבר פדא מיתורא דמתניתין ולרב מתנא ניחא יותר דקמ"ל רבותא דיום ל' עולה לכאן ולכאן והוא דלא פמשמעות הש"ס לקמן דפריף לרב מתנא הא אמרה חזא

זימנא כו' משמע דלבר פדא ניחא יותר דקמ"ל דיום ל' עולה מקצתו לתחלת נזירות אע"ג דבסופו לא הוי מקצת היום פכולו וכ"כ בש"מ דלבר פדא הוי רבויא יותר ובאמת נראה יותר דכן דרף הש"ס להקשות וכמ"ש התוס' ז"ל בעצמן ועל יתורא דמתניתין לבר פדא אין אנו צריכים לומר דקמ"ל דסוף היום עולה לו לתחלת נזירות שנייה דאין זה רבויא כ"כ ומידי דהוי בקיבל עליו נזירות בתצי היום וכינן דהותר לשנות יין אחר הבאת קרבנותיו למה לא יעלה לו לנזירות השנייה אלא קמ"ל דנזירות הוי כ"ט יום וכדאמרינן אנה נמי אהא סמכי: דף ו גמרא אמר לה אנה נמי אהא סמכי ומשמע מדברי התוס' ז"ל דמדקדק מהא דעולה לנזירות שנייה ש"מ דלא שייך פלל למנין הראשון דאי הוי שנייה גם למנין הראשון לא היה עולה למנין האחרון וכ"כ בש"מ ולא הבנתי טעמו של דבר ומה אילו נזר מתדש לאחר הבאת קרבנותיו וכי לא היה עולה לו סוף היום לתחלת נזירות וכי קבל עליו ב' נזירות פאחת אמאי לא יעלה לו ונפקא מינה לדינא לבר פדא באשה שנדרה ב' נזירות והפר לה בעלה פאחת בתצי היום אטו לא יעלה לה סוף היום לנזירות שנייה כיון דכבר היה בנזירות התצי היום הראשון וכ"ז יתבאר עוד בהלכות לקמן א"ה: שם מי שאמר כו' נטמא יום שלשים סותר הפל בשלמא לרב מתנא ניחא דהוי בתוך מלאת אלא לבר פדא קשיא.

ופרש"י אע"ג דרב מתנא נמי ס"ל מקצת היום פכולו היינו אליבא דר"א אבל ת"ק לא ס"ל מקצת היום פכולו והוא תמוה דא"כ אמאי תנן סתמא אם גילח ביום למ"ד יצא וע"כ צ"ל כמו שפכתבו התוס' ז"ל דאם נטמא קודם הבאת קרבנות חשיב בתוך מלאת וכן משמע מדבריו ז"ל לעיל שפכתב דאיכא בין רב מתנא לבר פדא היכא דנטמא ביום למ"ד דלרב מתנא הוי בתוך מלאת אבל לענין גילוח זה וזה שוין דאם גילח ביום למ"ד יצא והיינו משום דמקצת היום פכולו לענין גילוח אבל לענין טומאה לא מהני הא דמקצת היום פכולו והוי תוך מלאת לרב מתנא וכתבו התוס' ז"ל אע"ג דלאחר מלאת כמו ביום ל"א או יום ק"א נמי סותר שלשים לרבנן היינו מדרבנן משום גזירה דיום שלשים אבל לבר פדא ביום למ"ד גופא אמאי סותר ל' הא אחר מלאת הוא אלא ש"מ דסתם נזירות למ"ד הוא.

ומשני אמר לה בר פדא אימא סיפא ר"א אומר אינו סותר אלא שבועה וע"כ משום דס"ל דהוי אחר מלאת דסתם נזירות כ"ט הוא וה"ה לרבנן דהכי ס"ל והא דסותר למ"ד לרבנן אם נטמא ביום למ"ד הוא מדרבנן משום גזירה דשלמים ולרב מתנא משני דר"א ס"ל מקצת היום פכולו גם לענין טומאה וכלל דמלתא לשיטת התוס' ז"ל דמה"ת לאחר מלאת אינו סותר אלא דלת"ק דר"א גזרינן אחר מלאת אטו תוך מלאת.

ומדרבנן סותר שלשים ור"א לא גזר ואע"ג דלענין לגלח לכתחלה ביום למ"ד לכ"ע גזרינן אטו שלמים אבל לענין סתירה לא גזר ר"א ולרבנן נמי לא דמיא סתירה דתוך מלאת לאחר מלאת דבתוך מלאת סותר ומביא קרבנות טומאה ולאחר מלאת אינו סותר אלא מדרבנן ואינו מביא קרבן טומאה ומה שפכתב רש"י ז"ל לעיל דלבר פדא הוי אחר מלאת ואינו סותר נדרו אינו מדוקדק דנדאי סותר נדרו גם לבר פדא וכדתנן סתמא דמתניתין אלא דליכא בינייהו אלא קרבן טומאה דלרב מתנא מביא קרבן טומאה אם נטמא ביום למ"ד דהוי בתוך מלאת ולבר פדא אינו מביא קרבן טומאה וכן מבואר בש"מ

והא דתנן לקמן נטמא ביום ק"א אינו סותר אלא למ"ד הוא משום דאינו סותר אלא מדרבנן אבל היכא דהסתירה מה"ת ודאי סותר הפל לרבנן דר"א וכמו שכתבו התוס' ז"ל לקמן ריש פ"ק מי שאמר הריני נזיר: אבל מדברי הרמב"ם ז"ל לא משמע הכי שכתב בפ"ו הלכה ד' נטמא אחר מלאת שהיא יום הבאת קרבנות טהרה אלו לא נטמא סותר ל' בלבד ומביא קרבנות טומאה משמע דס"ל דהסתירה דאחר מלאת היינו יום ק"א דמתניתין דלקמן הוא מדאורייתא מדמביא קרבנות טומאה וקשה אמאי הא אמרינן ה"א בהדיא דאם נטמא אחר מלאת אינו סותר אלא מדרבנן ונהי דלרב מתנא אם נטמא ביום הבאת קרבנותיו סותר מה"ת היינו דוקא ביום ל' דשייך למנן נזירות.

אבל יום ל"א או ק"א לכ"ע אינו סותר אלא מדרבנן אפילו אמר למ"ד או מאה שלמים פינן דכבר פלה מנן הנזירות כמו לבר פדא ביום שלשים אע"ג דהוא יום הבאת קרבנות ואין לפרש דנטמא אחר מלאת ביום הבאת קרבנות היינו יום ל' דהא כבר כתב לעיל הלכה ג' ונאפילו נטמא ביום מלאת אפילו בסוף היום סותר הפל משמע דביום השלמת הנזירות סותר הפל וכדתנן נטמא ביום ק' סותר הפל אע"ג דאם הביא קרבנותיו ביום ק' יצא דמקצת היום ככולו מ"מ מיקרי תוף מלאת פינן דיום זה עולה למנן נזירות וע"כ אחר מלאת היינו יום ק"א או ל"א ואפ"ה סותר מה"ת ומביא קרבנות טומאה וה"א בשמעתין לא משמע פן ועוד דאם סותר מה"ת אמאי לא יסתור הפל דהא רבנן לא ס"ל דרשא דר"א דאינו סותר אלא למ"ד ומנ"ל דסתירה דאחר מלאת לא סותר אלא למ"ד וע"כ צ"ל דשיטת הרמב"ם ז"ל היא דאחר מלאת הוא יום הבאת קרבנותיו ובהא ס"ל לת"ק דאינו סותר אלא למ"ד אע"ג דסותר מה"ת.

והא דתנן נטמא ביום ק' סותר הפל היינו משום דיום ק' הוא תוף מלאת ולא אמרינן בזה מקצת היום ככולו וביום ק' א סותר למ"ד יום לבד משום דהוא יום הבאת קרבנות ואחר מלאת. והא דמשמע ה"א דאחר מלאת אינו סותר אם לא משום דיום למ"ד שייך למנן נזירות אבל בכל אחר מלאת לא סותר היינו לס"ד דהמקשן אבל למאי דמסיק פי הכי דלבר פדא סותר למ"ד לרבנן ביום שלשים אע"ג דהוא אחר מלאת ה"נ לרב מתנא פל אחר מלאת סותר למ"ד ולא מסתבר ליה למימר דמדרבנן הוא דסותר משום גזירה וע"כ אית ליה לת"ק איזה סמך מה"ת דלא סותר אלא למ"ד יום אם נטמא אחר מלאת ויתיישב בזה קושית התוס' ז"ל לקמן לרב מתנא מד' ר"א וכמו שיתבאר: ע"ב תוס' בד"ה אמר ר"ל כו' הקשו לרב מתנא תיקשי לר"א בנטמא ביום ק' לא לסתור אלא ז.

ותי' דאירי בק' שלמים וזה דחוק כמ"ש ז"ל וכו' בשם הרי"ף ז"ל דבנזירות מרובה ילפינן מקרא לחומרא דסותר למ"ד עיי"ש וגם זה אינו מוכן מ"ש דבנזירות סותר למ"ד ובנזירות סתם אינו סותר אלא ז' לר"א אבל למש"כ לעיל בשיטת הרמב"ם ז"ל ניחא דרב מתנא נמי לא קאמר דמקצת היום ככולו אלא בסתם נזירות והכי גמירי הלכתא אבל באומר הריני נזיר ק' יום לא אמרינן מקצת היום ככולו ושפיר קאמר ר"א בנטמא ביום ק' דסותר למ"ד משום דהני ביום מלאת ולא אחר מלאת ולפ"ז אם נטמא ביום ל"א לכ"ע אינו סותר והיינו נטמא ביום גידול שער דפליגי רב ושמואל לקמן וכמו שפי' הרמב"ם ז"ל ושם יתבאר עוד נאפתי תיקשי לשיטת הרמב"ם ז"ל מאי איכא בין רב מתנא ובר פדא פינן דלתרנוייהו סותר למ"ד יום מה"ת אם נטמא ביום הבאת קרבנות

טְהִרָה כְּמוֹ בַּיּוֹם ק"א: וצ"ע וְעֵינַיִן בַּא"מ: גַּמ' אֵין גִּידוּל שְׁעָר פְּחוֹת מל' דְּבָרֵי ר' יֵאֻשְׁיָה ר' יוֹנְתָן אוֹמֵר עַד מְלֵאת כו' וּבְעֵי הַש"ס לְמִימֵר דְּרַב מִתְנָא כו' יֵאֻשְׁיָה וְכֵן פְּדָא כו' יוֹנְתָן וְעַד וְלֹא עַד בְּכָלְל וְעֵינַיִן בִּילְקוּט פ' נִשְׂאָ שְׁהִבִּיא הַנּוֹסְחָא רַבִּי אוֹמֵר אֵינוּ צָרִיךְ שְׂנֵאמֵר עַד מְלֵאת כו' וְנִנְסְחָא זֹו קִשְׁיָה דְהָא ס"ל לְרַבִּי בְּעֵרְכִין (דף י"ח) דְּבִלְשׁוֹן תּוֹרָה עַד וְעַד בְּכָלְל וְלִמְסַקְנָא א"ש דר' יוֹנְתָן ס"ל עַד וְעַד בְּכָלְל.

וּמִשְׁמַע דְּלֹא פְּלִיגֵי אֱלָא בְּדַרְשָׁא דְקָרְאֵי אֲבָל לְדִינָא לִיכָא נְפָקָא מִינָהּ בֵּין ר' יֵאֻשְׁיָה לְרַבִּי יוֹנְתָן אֲלִיבָא דְרַב מִתְנָא וּמְצִינֵן לְמִימֵר דְּאִיפָא בִּינְיָהוּ מְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלְוֹ דְלר' יֵאֻשְׁיָה דִּילִיף מִיְהִיָּה הֵינּוּ מְהַלְכָה וּכְמוֹ שֶׁכ' לְעִיל גְּמִירֵי הַלְכָתָא ג"כ דְּמַקְצָת הַיּוֹם כְּכֹלְוֹ אֲבָל לר' יוֹנְתָן דִּילִיף מְעַד מְלֵאת וְעַד וְעַד בְּכָלְל לֹא אֲמַרִּינֵן מְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלְוֹ וְכֵן מְצִינֵנוּ בַּתּוֹסְפֵתָא דְפְּלִיגֵי ב"ש וּב"ה בְּגִילְחַת בַּיּוֹם ל' אִם יֵצֵא וְכֵן מִשְׁמַע מְעַדוֹתוֹ שֶׁל ר' פְּפִיִּס דְּאִיכָא פְּלוֹגְתָא בְּזָה אֱלָא דַּא"כ לְמָה לִּיהָ לְמִימֵר דר' יֵאֻשְׁיָה ס"ל דְּעַד וְלֹא עַד בְּכָלְל דְּלִמָּא ר' יֵאֻשְׁיָה נְמִי ס"ל דְּעַד וְעַד בְּכָלְל.

וּלְהַכִּי אֵי צְטָרִיף יְהִיָּה הֵינּוּ הַלְכָה דְּמַקְצָת הַיּוֹם כְּכֹלְוֹ דְּמְעַד מְלֵאת ה"א דְּבְעֵינֵן לְמ"ד שְׁלָמִים וְהֵילְקוּט בְּשֵׁם הַסְפָּרֵי הִבִּיא שָׁם דְּמְעַד מְלֵאת יִלְפִינֵן דְּאִם גִּילְחַת בַּיּוֹם לְמ"ד יֵצֵא ע"ש וְלִבְר פְּדָא ע"כ תְּנָאֵי הִיא וּכְמוֹ שְׁפִתְבוּ הַתּוֹס' דר' יֵאֻשְׁיָה לֹא ס"ל כְּנוֹתִיָּה וְלִדִּינָהּ לר' יֵאֻשְׁיָה אִם גִּילְחַת יוֹם ל' לֹא יֵצֵא וּכְב"ה דְּתוֹסְפֵתָא דְּמַקְצָת הַיּוֹם כְּכֹלְוֹ לֹא ס"ל.

וּלפ"ז לְרַב מִתְנָא פְּלוֹגְתָא דְב"ש וּב"ה בְּגִילְחַת בַּיּוֹם לְמ"ד הוּא אֵי מְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלְוֹ אֵי לֹא אֲבָל לְכ"ע מְנַן נְזִירוֹת לְמ"ד יוֹם וְלִבְר פְּדָא פְּלִיגֵי בְּמַנְנֵן נְזִירוֹת דְּלִב"ש הֵנִי כ"ט וּלְב"ה הֵנִי לְמ"ד יוֹם וְלִהְלָכָה קִי"ל דְּהֵנִי כ"ט וְכִסְתָּמָא דְּמִתְנִיתִין אִם גִּילְחַת בַּיּוֹם לְמ"ד וְעֵינַיִן תּוֹס' בְּמ"ק שְׁהִקְשׁוּ לְבֵר פְּדָא לְמָה בְּעֵינֵן בְּאֲבָל שְׁלִשִׁים יוֹם פִּינֵן דִּילְפִינֵן מְנַזִּיר וְנְזִירוֹת הוּא כ"ט יוֹם וְתִירָץ פִּינֵן דְּמִדְרַבְּנֵן אֶסוּר לְגַלְחַת בַּיּוֹם לְמ"ד מִש"ה בְּאֲבִילוֹת ג"כ שְׁלִשִׁים בְּעֵינֵן וְאֵין זֶה מְסַפִּיק דְּהִכָּא גְּזַרִּין מִשׁוּם שְׁלִשִׁים שְׁלָמִים אֲבָל בְּאֲבָל דְּלִיכָא לְמַגְזֵר בַּיּוֹם לְמ"ד לִישְׁתְּרֵי וְכֵן יִקְשְׁיָה לְרַב מִתְנָא אֲמַאי פְּלִיגֵי רַבְּנֵן עֲלֵיהָ דְּאֲבָא שְׁאוּל בְּמַקְצָת הַיּוֹם כְּכֹלְוֹ דְּאֲבָל פִּינֵן דְּמַנְזִיר יִלְפִינֵן וּבְנַזִּיר לְכ"ע אֲמַרִּינֵן מְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלְוֹ וּבִירוּשָׁלַיִם בְּמַכִּילְתִּין וּבְמ"ק שְׁקִיל וְטָרִי בְּזָה: דָּף וּמַנְנֵן שְׁאִין מוֹנִין יָמִים לְשָׁנִים כו' עֵינַיִן מְגִילָה שְׁפַרש"י ז"ל דְּלַעֲגֵן נְדָרִים קְאָמֵר דְּאִם אֲמַר קוֹנָם יֵין לְשָׁנָה הַנּוֹתֵר כְּשֶׁהִגִּיעַ ר"ה אַע"ג דִּישׁ עוֹד כְּפָה יָמִים מְשַׁנֵּת הַחֲמָה אֵין מוֹנִין הַיָּמִים אֵלוֹ לְשָׁנָה וּפְרִיּוֹשׁוּ קִשְׁיָה קַצָּת דְּבַנְדָּרִים הַלָּךְ אַחֵר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם.

וּא"צ קָרָא לְזָה וַיּוֹתֵר נִרְאָה פִּי הַתּוֹס' ז"ל דְּאֵין מוֹסִיפִין עַל הַשְּׁנָה לְעַבְרָה בְּיָמִים כ' אוֹ ט"ו יוֹם וְכֵן פִּי הַרְמָב"ם ז"ל בְּפ"א מְהַל' קוֹה"ח וְכֵן אֵינְדָּה מִימָרָא דְּדִינֵי דְּקִיסְרֵי הַתָּם בְּמַגִּילָה דְּאֵין מְחַשְׁבִּין שְׁעוֹת לְחֻדְשִׁים צָרִיף ג"כ לְפָרֵשׁ כְּנ"ל דְּאֵין עוֹשִׂין ר"ח מְלֵא בְּשְׁעוֹת וְלֹא מְצַאֲתִי לְמִימָרָא זֹו בְּדְבָרֵי הַרְמָב"ם ז"ל כְּעַת: שָׁם וְלִיְהִי פֶל פְּרָסָה וּפְרָסָה כו'.

פַּרש"י ז"ל דְּפָרִיף אַהָא דְּמַכְּאֹנְעַד מְקוּם פְּלוֹנֵי פִינֵן דְּלֹא אֲמַרִּינֵן הַתָּם אֲרִיכָא לִי הֵדָא מְלֵתָא כו' אִם כֵּן נִימָא דְּקַבֵּל עֲלֵיו כ"כ נְזִירוֹת כְּמַנְנֵן פְּרָסָאוֹת אֲבָל אֲמַתְנִיתִין לֹא תִיקְשִׁי פְּלָל דְּלֹא נְחִית לְנְזִירוֹת מְרַבָּה אֱלָא אֲרִיכָא לִי הֵדָא מְלֵתָא קְאָמֵר אֲבָל הַתּוֹס' ז"ל פְּרִישׁוּ אִיפְכָא דְּאֲמַתְנִיתִין הוּא דְּפָרִיף אֲבָל אַהָא דְּמַכְּאֹנְעַד מְקוּם פְּלוֹנֵי לֹא תִיקְשִׁי פִינֵן דְּמִיִּרֵי

בְּהִתְחַזֵּק בְּדַרְךָ מִסְתַּמָּא לֹא קָבַל עָלָיו נְזִירוֹת אֲלֵא בְּהִיוֹתוֹ בְּדַרְךָ וּלְפִי מַה שִּׁפְרַשׁ"י ז"ל
אֲוֹנָא הֵינּוּ מְחֻזָּז ג"כ מִסְתַּיִע פְּפִירוּשׁוֹ דְאַמְפָּאן וְעַד מְקוּם פְּלוּנִי פְּרִיָּה דְאַמְפָּאן וְעַד סוּף
הָעוֹלָם לֹא הָוִי מְשַׁנֵּי מְלֵתָא דְאִית בֵּיהּ קִיצוּתָא לֹא קִתְנֵי דְאַוּנָא דְעַד סוּף הָעוֹלָם ג"כ לִית
לֵיהּ קִיצוּתָא אֲבָל הַתּוֹס' ז"ל פִּירְשׁוּ דְאַוּנָא הֵינּוּ מִסְפֵּר הַיָּמִים וְשִׁפִּיר אִית בֵּיהּ קִיצוּתָא
וּמָהָא דְאָמַר רַבָּא בְּסוּף שְׁמַעְתָּא לְמָה לָּהּ אֶקְשׁוּנֵי פְּוֹלֵי הָאִי מִשְׁמַע כִּפִּי הַתּוֹס' ז"ל
דְאַמְתַּנִּיתִין קְפָרִיָּה דְלִפְרַשׁ"י לֹא מְשַׁנֵּי רַבָּא אֲלֵא אֶפְרָכָא קְמִיִּיתָא דְמִפְרָשִׁין אַרִיכָא לִי
וּלְקַמֵּן בְּעַד מְקוּם פְּלוּנִי לֹא אָמְרִין הָכִי וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְהִכָּא קְאָמַר הַרְיָנִי נְזִיר אַחַת וּמְאִי
קְאָמַר לְמָה לָּהּ אֶקְשׁוּנֵי פְּוֹלֵי הָאִי וְעוֹד דְלִפְרַשׁ"י הָוִי לֵיהּ לְמִפְרָךְ כֹּל הָנִי קוֹשִׁיּוֹת לְקַמֵּן
גְּבִי מִכָּאן וְעַד מְקוּם פְּלוּנִי וְעוֹד דְלִמְאִי דְשַׁנֵּי רַבָּא בְּסוּף שְׁמַעְתָּא דְהִכָּא שְׁאֵנִי דְקְאָמַר
הַרְיָנִי נְזִיר אַחַת א"כ לְמָה לֵיהּ לְרַבָּא לְשַׁנּוּנֵי לְעֵיל דְמִיָּרִי לְקַמֵּן בְּהִתְחַזֵּק בְּדַרְךָ וְצ"ל
דְגַרְסִינּוּ בְּחֻדָּא מִיָּנִיָּהּ רַבָּה וְכֵן מִשְׁמַע בְּש"מ דְגַרְסִינּוּ רַבָּה בְּשִׁינּוּיָא בְּתַרָּא: וּמְשַׁנֵּי
הַש"ס מְלֵתָא דְאִית בֵּיהּ קִיצוּתָא לֹא קִתְנֵי וְלֹא אָמְרִין בְּזָה דְקִיבֵל עָלָיו כ"כ נְזִירוֹת אֲלֵא
נְזִירוֹת אַחַת קָבַל עָלָיו וְתַנְיָא נְמִי הָכִי דְאָמַר הַרְיָנִי נְזִיר כֹּל יָמֵי חַיֵּי אוֹ הַרְיָנִי נְזִיר
עוֹלָם ה"ז נְזִיר עוֹלָם מְאָה שָׁנָה אֲלֵף שָׁנָה אֵין זֶה נְזִיר עוֹלָם אֲלֵא נְזִיר לְעוֹלָם וְאֵינּוּ מְגַלַּח
כֹּלֵל וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְהָוִי דְבָר שְׁיֵשׁ לוֹ קֶצֶבָה.

וּלְשִׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל אֶכְתִּי תִיקְשִׁי אִמְאִי לֹא הָוִי בְּמִתְנִיתִין נְזִיר לְעוֹלָם כְּמוֹ בְּמְאָה שָׁנָה
וְע"כ צ"ל מְשׁוּם דְאַזְלִין לְקוֹלָא וְאַרִיכָא לִי הִדָּא מְלֵתָא כו' קְאָמַר א"כ דְקָאֵרִי לֵהּ מְאִי
קְאָרִי לֵהּ וּמְאִי פְּרִיָּה מְהַרְיָנִי נְזִיר כְּשַׁעַר רֵאשִׁי דְלִמְאִי שְׁאֵנִי הִכָּא דְאַרִיכָא לִי הִדָּא מְלֵתָא
קְאָמַר.

וְהַתּוֹס' ז"ל כְּתָבוּ דְכְשַׁעַר רֵאשִׁי ג"כ יֵשׁ לְפָרֵשׁ לְקוֹלָא אַרִיכָא לִי הִדָּא מְלֵתָא וְהִכָּא דְוָקָא
הוּא דְמִפְרָשִׁין הָכִי מְדָלָא פִירְשׁ הַמְנָן פִּינּוּ דְדַבָּר קְצוּב הוּא וְהֵינּוּ נְמִי טַעְמָא דְלֹא הָוִי
נְזִיר עוֹלָם וְכְמוֹ שְׁכַתְבוּ הַתּוֹס' ז"ל בְּד"ה וְאַמְאִי כו' דְהִנְהִי לוֹ לְהַזְכִּיר מְנַן סוּף הָעוֹלָם
וּלפ"ז אֶפְיָלוּ אָמַר הַרְיָנִי נְזִיר עַד סוּף הָעוֹלָם וְלֹא אָמַר מְכָאן נְמִי לֹא הָוִי אֲלֵא נְזִיר
שְׁלֵשִׁים פִּינּוּ דְלֹא הַזְכִּיר הַמְנָן בְּפִירוּשׁ וּלְקַמֵּן בְּד"ה וְהַתְנִיָּא לֹא מִשְׁמַע כֵּן אֲלֵא דְוָקָא
מְדַקְאָמַר מְכָאן וְעַד סוּף הָעוֹלָם הוּא דְאַרִיכָא לִי הִדָּא מְלֵתָא קְאָמַר אֲבָל עַד סוּף הָעוֹלָם
לְחוּד הָוִי נְזִיר לְעוֹלָם: וְרַבָּה מְשַׁנֵּי שְׁאֵנִי שְׁעָרוֹת דְמוֹבְדָלוֹת זו מִזו.

וּמִש"ה אָמְרִי דְכ"כ נְזִירוֹת קָבַל עָלָיו אֲבָל דְבָר שְׁאֵינּוּ מְוָבְדָל אֶפְיָלוּ אִם אֵין לוֹ קֶצֶבָה
חֻדָּא נְזִירוֹת הוּא דְקָבַל עָלָיו וּלְשִׁיטַת רַש"י ז"ל דְנְזִיר עוֹלָם נְמִי מְגַלַּח אַחַת לְשָׁלְשִׁים יוֹם
קְשִׁיָּא טוּבָא הָא בְּדַבָּר שְׁאֵין לוֹ קֶצֶבָה נְמִי צָרִיךְ לְגַלַּח כֹּל לְמ"ד יוֹם כְּמוֹ בְּהַרְיָנִי נְזִיר כֹּל
יָמֵי חַיֵּי וּמָה בֵּין דְבָר הַמְוָבְדָל לְאֵינוּ מְוָבְדָל אֲבָל לְשִׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל גִּיחָא דְבְהַרְיָנִי נְזִיר
כֹּל יָמֵי חַיֵּי ג"כ חֻדָּא נְזִירוֹת הוּא וְהִלְכָה כֶּף נְאֻמָּה דְמְגַלַּח אַחַת לִי"ב חוֹדֶשׁ: וְרַבָּא מְשַׁנֵּי
דְמִתְנִיתִין שְׁאֵנִי דְאָמַר הַרְיָנִי נְזִיר אַחַת וּלפ"ז לֹא ס"ל לְרַבָּא כֹּל הָנִי חִילוּקִים לֹא בְּדַבָּר
דְאִית לֵיהּ קִיצוּתָא וְלֹא בְּדַבָּרִים הַמְוָבְדָלִים אֲלֵא בְּכָל גְּוֹנֵי אָמְרִין דְנְזִירוֹת פְּרָטִיּוֹת קִיבֵל
עָלָיו הִיכָּא דְאִיכָּא אֵינָה דְבָרִים פְּרָטִים כְּמוֹ פְּרָסְאוֹת וְאַוּנּוֹת.

וְדוּקָא הִכָּא דְאָמַר הַרְיָנִי נְזִיר אַחַת וְכֵן הוּא לְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְרַבָּא אָתִי לְשַׁנּוּנֵי הָנִי קוֹשִׁיּוֹת
דְקָאִי אִמְתַּנִּי. וּלְקַמֵּן בְּמִתְנִי דְהַרְיָנִי נְזִיר כְּשַׁעַר רֵאשִׁי יִתְבָּאֵר יוֹתֵר בְּזָה בְּס"ד וְעִי' מל"מ
ז"ל בַּפ"ג שְׁהָאֵרִיךְ בְּזָה ג"כ בְּפִירוּשָׁא דְשְׁמַעְתָּא וְתַמָּה שָׁם עַל שִׁיטַת רַש"י ז"ל וְלֹא יֵצֵא

לאור עדיין בימי דברי הש"מ דמבואר התם ב' השיטות וכל הדקדוקים שיש בזה עיי"ש והרמב"ם ז"ל לא כתב בחבורו הך דמפאן ועד סוף העולם אלא פתב סתמא הריני נזיר נזירות גדולה עד מאד והך דמפאן ועד מקום פלוני פתב וחילק בין החזיק בדרה או לא ודקדק הכ"מ ז"ל שם אמאי לא פתב דמיירי באתרא דלא מנו פרסי ולפי שיטת התוס' ז"ל הש"ס לא פריה פלל אהא דמפאן ועד מקום פלוני פינון דמיירי בהחזיק בדרה אלא דע"כ איצטריה לשינויא דהש"ס בהא דכתב שם דאם לא החזיק בדרה לא הוי אלא נזיר למ"ד ואהא תיקשי וליהוי כל פרסה וכו' או כל אונא אלא משום דהוי מלתא דאית ביה קיצותא וכמו שכתב הכ"מ ז"ל אבל לקמן יתבאר דהרמב"ם ז"ל שינויא דמובדלות זו מזו: ע"ב מתני' הריני נזיר שלשים יום ושעה אחת נזיר ל"א יום שאין נזירות לשעות יש לדקדק למאי דמשמע לעיל גבי פלוגתא דרב מתנא ובר פדא דבאומר נזיר שלשים יום נמי אמרינו מקצת היום פכולו א"כ מאי נפקא מינה אם אמר ל"א יום או ל' ושעה אחת הא בל"א יום נמי לא נאסר אלא בשעה אחת מיום ל"א ומקצת היום פכולו ואין לומר דנפקא מינה דאי אמר ל"א יום מדרבנן אינו מגלח אלא ביום ל"ב דמדרבנן לא אמרינו מקצת היום פכולו ואילו הוי מצי למימר שלשים ושעה אחת הוי מצי לגלח ביום ל"א אפילו מדרבנן להכי קמ"ל דאין נזירות לשעות והוי פאומר ל"א יום דלא משמע הכי לישנא דמתניתין שאין נזירות לשעות דמשמע דלדין תורה קאמר וי"ל דנפקא מינה אם נטמא ביום ל"א אחר שעה דאם היה נזיר שעות הוי פאחר מלאת וכיון דאין נזירין שעות הוי פתוף מלאת לענין טומאה וכמו שכתבו התוס' ז"ל לעיל אלא דהא גופא קשיא אמאי אין נזירין שעות פינון דאשכחן שעות בנזירות דאפי' אמר ל"א יום אמרינו מקצת היום פכולו ומפאן סייעתא למ"ש לעיל דהיכא דפירש זמן לנזירות לא אמרינו מקצת היום פכולו ונדוקא בסתם נזירות הוא דאמרינו מקצת היום פכולו ועיין פירוש המשניות להרמב"ם ז"ל שכתב דהא דאין נזירין לשעות ילפינו מפל ימי נזרו ובש"מ פתב בשם שיטה דהיינו טעמא דאין נזירין לשעות דהא בלא"ה אסור שעה אחת ביום ל"א שהוא יום הבאת קרבנותיו ולמה ליה למימר שעה אחת אי לא מפני שרצה להיות נזיר יום אחד שלם יותר על שלשים ולא משמע הכי לישנא דאין נזירין לשעות ועוד דהא נפקא מינה בהא דקאמר שעה אחת דאם נטמא בתוף שעה הוי פנטמא בתוף מלאת.

וע"כ צ"ל דסברא הוא דאין נזירות לשעות או פמו שכתבו הר"מ והרע"ב ז"ל למילף מקרא דימי נזרו ודו"ק: אמר רב ל"ש כו' אבל אמר שלשים יום ויום אחד נזיר שמים. וכו"ע דנריש לישנא יתירא גבי מוכר בור ודו"ק.

והרמב"ם ז"ל לפי הנסחא אשר לפנינו פסק דאפילו בל" יום ויום אחד לא הוי נזיר שמים אלא ל"א יום לחוד ומפרשי דבריו הגיהו דבריו ז"ל ע"ש. ולפ"ז קשה אמאי לא פתב הרמב"ם ז"ל להאי דינא דקאמר רב דהוי נזיר שמים היכא דאמר למ"ד יום ויום אחד ועוד דלפי הגהת הלח"מ הא פבר פתב הרמב"ם ז"ל בריש פרק הנז"ל הריני נזיר אחד ושלשים יום הוי נזיר ל"א.

ומה לי אם אמר אחד ושלשים יום או שלשים ואחד יום אע"ג דיש לחלק מ"מ אין בזה רבותא. ויותר נראה דהרמב"ם ז"ל תפס בזה שיטת הירושלמי במתני' דפריה עליה דרב ממתניתא דלא נחלקו בשלשים יום ויום אחד דלא הוי אלא נזיר ל"א על מה נחלקו

אֶהְרִינִי נְזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְעוֹד יוֹם אֶחָד דְּרַבִּי יִשְׁמַעְעָל אָמַר דְּהוּי נְזִיר שְׁתַּיִם וְרַבִּי עֲקִיבָא אָמַר גַּם בְּזָה דְלֹא הָוֵי אֱלָא נְזִיר אַחַת אֶלְמָא דר"ע מִיְקַל יוֹתֵר בְּזָה וּע"כ יֵשׁ לְחַלְקָא בֵּין לִישְׁנָא יִתִּירָא דְבוּר וְדוֹת לְהָאֵי לִישְׁנָא יִתִּירָא וּכ"כ הִבֵּה"ז ו"ל וְעִי' בְּדַבְרֵי הָרַע"ב ו"ל עַל הָא דל' יוֹם וְשַׁעֲזָה אַחַת כְּתִב דְּהָרִי הוּא פְּאִילוּ אָמַר שְׁלֹשִׁים וְאַחַד יוֹם וְעִי' תוּוּ"ט ו"ל שְׁהַעֲתִיק דְּבָרֵיו הָרִי הוּא פְּאִילוּ אָמַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְאַחַד יוֹם וְהוּא ט"ס דְּבַכְה"ג הָוֵי נְזִיר שְׁתַּיִם וְכַדְאָמַר רַב דָּאִין לְחַלְקָא בֵּין ל' יוֹם וְיוֹם אֶחָד אוֹ ל' יוֹם וְאַחַד יוֹם.

וּמִמַּתְנִיתִין דְּהָרִינִי נְזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְשַׁעֲזָה אַחַת לֹא תִיקְשִׁי לְרַב מְשׁוּם דְּבַמַּתְנִיתִין לִיפָא לִישְׁנָא יִתִּירָא וְכַדְאִיתָא בִּירוּשְׁלַמִי וְעִי' תוּס' בְּעֶרְכִין דָּף י"ט וְדו"ק: דָּף ח מַתְנִי הָרִינִי נְזִיר כְּשַׁעֲרָא רֵאשִׁי כו' רַבִּי אָמַר אִין זָה מְגַלְחָא אַחַת לְשְׁלֹשִׁים יוֹם רַש"י פִּירֵשׁ פֶּאן לְשִׁיטְתוֹ דְנְזִיר עוֹלָם מְגַלְחָא לְשְׁלֹשִׁים יוֹם וְרַבִּי אָמַר אִין זָה מְגַלְחָא לל' יוֹם וְאִינוּ מְגַלְחָא לְעוֹלָם דְּחָדָא נְזִירוֹת אַרוּף קִיבֵל עָלָיו כְּמַנְנָן שַׁעֲרָא רֵאשִׁי וְלְדַבְרֵיו אִין טַעַם לְזָה מ"ש דָּאָם אָמַר הָרִינִי נְזִיר עוֹלָם מְגַלְחָא אַחַת לל' יוֹם אַע"ג דְנְזִירוֹת עוֹלָם קִיבֵל עָלָיו בְּחַד נְזִירוֹת וּבְהָרִינִי נְזִיר כְּשַׁעֲרָא רֵאשִׁי אִינוּ מְגַלְחָא כָּלָל וּכְבָר כְּתַבְנוּ לְעִיל דְשִׁיטְתוֹ צ"ע: וְהָעִיקָר כְּמוֹ שְׁפִי הַתּוֹס' ו"ל דְּהָא דְמְגַלְחָא מל' לל' יוֹם הִינְנוּ מְשׁוּם דַּת"ק ס"ל דְנְזִירוֹת פְּרָטִיּוֹת קִיבֵל עָלָיו כְּמַנְנָן שַׁעֲרָא רֵאשִׁי וְלֹא דְמִי לְנְזִיר עוֹלָם שְׁקִיבֵל עָלָיו חָדָא נְזִירוֹת לְעוֹלָם דְּבְזָה פְּלִיגִי תַנְאִי לְעִיל לְאִיזָה זְמַן מְגַלְחָא וְרַבִּי פְּלִיגִי וְאָמַר דָּאִין זָה מְגַלְחָא לְשְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹא בִּיְאָרוּ הַתּוֹס' ו"ל אִי ס"ל לְרַבִּי דְהָוֵי כְּשַׁעֲרָא נְזִיר עוֹלָם וּמְגַלְחָא לִי"ב חוֹדֵשׁ אוֹ דָּאִינוּ מְגַלְחָא כָּלָל וְהָרַמְבַּ"ם וְהָרַע"ב ו"ל בְּפִיֵּהֶם מ"ש כְּתַבּוּ דְלְרַבִּי מְגַלְחָא לִי"ב חוֹדֵשׁ כְּשַׁעֲרָא נְזִיר עוֹלָם וּכ"כ בַּש"מ אָבֵל כְּתִב עוֹד שָׁם בְּשֵׁם הָרַא"ש ו"ל דְלְרַבִּי אִינוּ מְגַלְחָא כָּלָל דְיָמִים כְּשַׁעֲרָא רֵאשִׁי קִיבֵל עָלָיו וְהָוֵי חַד נְזִירוֹת אַרוּף כְּמוֹ מֵאָה שָׁנָה וְדַבְרֵיו ו"ל צ"ע הָא שַׁעֲרָא הָרַאשׁ וְחוֹל הֵיִם וְעַפְרָא הָאֲרֵץ אִין לוֹ קַצְבָּה וְהָוֵי נְזִיר עוֹלָם וְדְמִי לְכָל יָמֵי חַיֵּי דְמְגַלְחָא לִי"ב חוֹדֵשׁ וְצ"ל דַּס"ל לְמַסְקָנָא לְחַלְקָא בֵּין מְלַתָּא דְאִית בֵּיהּ קִיּוּצוֹתָא וְאִפִּילוּ לִית בֵּיהּ קִיּוּצוֹתָא פִּינּוּ דְקִיבֵל עָלָיו נְזִירוֹת הִינְנוּ יָמִים כְּשַׁעֲרָא רֵאשִׁי הוּא דוּמָה לְמֵאָה שָׁנָה אוֹ אֶלְף שָׁנָה דָּאִינוּ מְגַלְחָא כָּלָל אָבֵל בִּירוּשְׁלַמִי אָמְרִינּוּ לְהַדְיָא דְרַבִּי מְגַלְחָא לִי"ב חוֹדֵשׁ הוּא דַּס"ל וְכַסְתָּם נְזִיר עוֹלָם דָּאָמַר רַבִּי לְעִיל דְמְגַלְחָא לִי"ב חוֹדֵשׁ וּמְפָרֵשׁ הֵתָם לְפִלּוּגְתֵיהוּ וְנֹקָא בְּאוּמָר כְּשַׁעֲרָא רֵאשִׁי אָבֵל מְלֵא שַׁעֲרָא רֵאשִׁי לְרַבְּנָן נְמִי מְגַלְחָא לִי"ב חוֹדֵשׁ דְּחָדָא נְזִירוֹת אֲרִיכְתָא מְשַׁמַּע וְכַמְנָן שַׁעֲרָא רֵאשִׁי לְרַבִּי נְמִי מְגַלְחָא לל' יוֹם וְזָה דְלֹא כְּמַשְׁמַעוֹת ש"ס דִּילָן וְכַמּוֹ שְׁיִתְבָּאֵר אָף הָא דְמוֹקֵי הֵתָם לְמַתְנִיתִין דְלְעִיל הַכְּבִיד שַׁעֲרוֹ מִיְקַל בְּתַעַר דְמַשְׁמַע לְאַחַר י"ב חוֹדֵשׁ כְּרַבִּי לֹא הִבְנִיתִי דְבָרֵיו דְהָא רַבְּנָן נְמִי מוֹדוּ בְּסַתָּם נְזִיר עוֹלָם דְמְגַלְחָא לִי"ב חוֹדֵשׁ וְנֹקָא הֵכָא בְּכַשַׁעֲרָא רֵאשִׁי הוּא דְפְּלִיגִי וְעִינָן בַּש"מ שְׁכַתְּבַת דְּהַגְלִיחַ בְּנְזִיר עוֹלָם רְשׁוּתָא הִיא וְאִם רְצָה אִינוּ מְגַלְחָא וּמְקָרָא דְאַבְשָׁלוּם מְשַׁמַּע דְּחַיִּיב הוּא לְגַלְחָא וּלְהַבִּיא קְרַבְנוֹת כְּמוֹ שְׁנַאָמַר אֶלְכָה נָא וְאַשְׁלֵמָה אֶת נְדָרֵי כו' וּבְדַבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ו"ל לֹא נִתְבָּאֵר הַדְּבָר מְפֹרֵשׁ: עוֹד נִסְתַּפֵּק שָׁם בְּשֵׁם הָרַא"ש ו"ל בְּנְזִיר עוֹלָם כִּי הָאֵי דְמְגַלְחָא לל' יוֹם אִם הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ לְהַשְׁהוֹת תְּגַלְחָתוֹ וְקְרַבְנוֹתָיו וּבְלִבְדָּא שְׁלֵא יַעֲבוֹר בְּבָל תְּאַחַר כְּמוֹ בְּסַתָּם נְזִיר דִּיכּוֹל לְהַשְׁהוֹת כ"ז שְׁלֵא יַעֲבוֹר בְּבָל תְּאַחַר וְהוּא לְשִׁיטְתָּהּ בְּרִישׁ נְדָרִים דְנְזִיר אִינוּ עוֹבֵר בְּבָל תְּאַחַר קְרַבְנוֹתָיו אֱלָא לְאַחַר ג' רְגָלִים וּמַש"ה מְסַפְקָא לִיהָ בְּנְזִיר עוֹלָם.

לְשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל שָׁם דְעוֹבֵר מִיָּד בְּבָל תְּאַחַר אִין כָּאן סָפַק. וְהוּא ו"ל מְסִיק דְמְסַתְּבַר לִיהָ דְבְּנְזִיר עוֹלָם כְּמַתְנִיתִין אֲסוּר לְהַשְׁהוֹת פִּינּוּ דְנְזִיר כָּל יָמָיו לְמַנּוֹת נְזִירוֹת מְחֻיָּב הוּא

לגלם על הראשונה ולהתחיל למנות שניה וא"כ פי פריד בריש נדרים מדרוש ידרשנו נפקא הוי מצוי לשנויי דאיצטריד קרא בכה"ג דמזד עובר בבל תאחר ועוד הוי מצוי לאוקמי בכה"ג בל תאחר דנזירות ועיין מש"כ שם בזה ודו"ק: שם הריני נזיר מלא הבית כו' בודקין אותו כו' יש לדקדק מ"ש דתנו הקא בודקין אותו מה היה פוננתו.

יותר משאר לישגי דמתניתין דמשמע דא"צ בדיקה כלל וי"ל דהקא דאמר מלא הבית ולא הזכיר דברים פריטים כמו ברישא דמתניתין פשער ראשי שפיר משמעות לשונו גם לתדא נזירות לבד באריכא ליה כמלא הבית מש"ה צריד בדיקה אבל רישא פשער ראשי לשונו משמע יותר לנזירות הרבה ואין צריד בדיקה ובתוספתא פ"א ראיתי גבי הא דאמר ר' יהודה הריני פהלקטי קיץ דנוהג כ"כ נזירות עד שיאמר לא לכה נתפוננתי משמע דאפי' הזכיר דברים פריטים ג"כ הולכין אחר פוננתו ויכול הוא לומר לא לכה נתפוננתי ואם אמר סתם נדרתי כו' ונזיר כל ימיו וכתבו התוס' ז"ל דתליא בפלוגתא דרבי ות"ק אי מגלח לל' יום או לי"ב חודש וכפי משמעות הש"ס בגמ'.

והרמב"ם ז"ל לא כתב פן ויתבאר בגמ' בס"ד: שם הריני נזיר מפאן ועד מקום פלוני אומדין כו' הקא אזלינן לקולא בפשיטות משום דמייירי בהחזיק בדרה אבל אם לא החזיק בדרה הוי כמפאן ועד סוף העולם דלעיל דאינו חייב אלא נזירות אחת ומשמע אפילו אם אומר סתם נדרתי והיגו מתרי טעמי דלעיל או משום דאית ליה קיצותא או משום דאינן מוכדלות והגי תלתא בבי דמתניתין כל חד דיגיה לחודיה רישא פשער ראשי כו' לת"ק הרי זה נזיר עולם בנזירות פריטיות לגלח כל למ"ד יום משום דתלה בדברים פריטים פשער ראשי ומציעתא במלא הבית או מלא הקנפה דלא אמר דברים פריטים אלא בכלל מלא הבית בודקין אותו ואם אמר אחת נדרתי נזיר ל' יום ואם אמר סתם נדרתי נזיר כל ימיו ומגלח כל ל' יום לת"ק דרבי לפי שיטת התוס' והיגו משום דנהי דאמר מלא הבית בדרה כלל מ"מ יש בכלל דבריו נזירות פריטיות ג"כ דהדברים שמקלאו הבית והקנפה המה דברים פריטים והסודל דומה לעפר הארץ ובבא תלימאי הריני נזיר מפאן ועד מקום פלוני והחזיק בדרה דיגיה כדתנו ואם לא החזיק בדרה לכ"ע לא הוי אלא נזיר אחת פיון דאית ביה קיצותא לחד שנינויא או משום דאין הפרסאות והאוננות והימים דברים פריטים והיגו דתנו בבבא רביעאה הריני נזיר כמנן ימות הסמה מונה נזירות כמנן ימות הסמה דוקא אם אמר כמנן אבל אם לא אמר כמנן לא הוי אלא נזירות אחת שס"ה ימים פירות הסמה.

כ"ז כתבתי לפרושי פשטא דמתניתין ובגמרא תבאר יותר בזה בס"ד: גמ' וליחזינה פאילו מלאה קישואין כו' ותהוי ליה תקנתא ופירשו התוספות ז"ל דהוי לן למיזל לקולא פיון דספיקו חמור מנדאי דהשתא דמחמרינן עליה מספק פאילו מלא חרדל אינו יכול לגלח אלא גילוח אחד דלחד ודאי נתפנין לכל הפחות מלא בצק ובתר הכי אינו יכול לגלח עוד פיון דספק הוא ואינו יכול להביא קרפנות ומש"כ בתוספות ז"ל משגיגלח פ"א שוב לא יחול ט"ס וצ"ל שוב לא יכול לגלח מוכח מדבריהם ז"ל דהא דהוי נזיר כל ימיו פאילו מלא חרדל הוא מספק וכדאמר חזקיה דבמחלוקת שנויה ור"ש היא דאזיל לחומרא אפילו בדבר שספיקו חמור מנדאי וא"כ לא תישבו דבריהם ז"ל מה שכתבו במתניתין דלרבנן נוהג נזירות אחר נזירות וז"א פיון דספק נזיר הוא אינו יכול לגלח ולהביא

קרָבָנוּתוֹ וצ"ל דְּהַתּוֹס' ו"ל פְּתָבוּ פֶּן לַעֲנֵנוּ דִּינָא הֵיכָא דְאָמַר בְּפִירוּשׁ פְּאִילוּ מְלֵא חֲרָדְל אוּ שְׁנַתְפוּנוּ בְּבִירוֹר לְמֵלֵא חֲרָדְל אַבְל בְּדִינָא דְמַתְנִיתִין הָוֵי נְזִיר פֶּל יָמֵי מְסַפֵּק וְאִינוּ יְכוּל לְגַלְחָה וְאֶפְתִּי תִיקְשִׁי דַא"כ לְמָה לִּיה לְמַתְנִי לְמִימַר דְּהָוֵי נְזִיר פֶּל יָמֵי מְסַפֵּק מְפֻנֵי שְׂרוּאִין אֶת הַבֵּית פְּאִילוּ מְלֵא חֲרָדְל הָא מְשׁוּם קִישׁוּאִין וְדַלּוּעֵין ג"כ הָוֵי נְזִיר פֶּל יָמֵי מְסַפֵּק פִּינוּ דְלֵא מְצִי לְגַלְחָה אֲלֵא חֲדָא זִימְנָא דְשָׁמְא לְבָצֵק גְּתֻפוּן וּבְתַר הֵכִי תוּ לֵא מְצִי לְגַלְחָה וְלַהֲבִיא קְרָבָנוּת מְסַפֵּק וּבְאַמַּת מַה שְׁפַתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת ו"ל דְּאִיכָא לְסַפּוּקֵי ג"כ בְּבָצֵק לֵא יִדְעָנָא מִי הֶכְרִיחֵם לְזַה דַא"כ מֵאֵי קָאָמַר הַש"ס וְלִיקְחִינָהּ פְּאִילוּ מְלֵאָה קִישׁוּאִין דְּמִשְׁמַע דִּיכוּל לְגַלְחָה כ"כ פְּעָמִים כַּמְסַפֵּר הַקִּישׁוּאִין וְלַדְּבָרֵיהֶם ז"א פִּינוּ דְּאִיכָא לְסַפּוּקֵי נְמִי בְּבָצֵק.

ע"כ נִרְאֵה דְבְּבָצֵק לֵא מְסַפֵּקָא כָּלֵל דְּאִין דְּרַף שְׂיִהְיֵה הַבֵּית מְלֵא בְּצֵק וְכוּן הַקְּנֻפָה וְלַהֲכִי נִקְטַה הַש"ס קִישׁוּאִין וְדַלּוּעֵין דְּהֵם הַפִּירוֹת הַיּוֹתֵר גְּדוּלִים מְכַל הַפִּירוֹת אַבְל אֶפְתִּי לֵא הָוֵי צְרִיכֵי לְמִימַר דְּנְזִיר פֶּל יָמֵי מְשׁוּם חֲרָדְל הָא מְשׁוּם סַפֵּק פִּירוֹת קְטַנִּים מְעַט מְקִישׁוּאִין ג"כ הָוֵי נְזִיר פֶּל יָמֵי מְסַפֵּק וְעוֹד קִישׁוּאֵי לִי לְשִׁיטְתָם ו"ל דְּהָא דְאִיִּצְטְרִיף לְאוּקְמִי כַר"ש וְדֵלֵא כַר"י הִיָּינוּ מְשׁוּם דְּהֵכָא סְפִיקוּ חֲמוּר מְנַדְּאֵי א"כ ר' יוֹחָנָן דְּמוּקֵי לֵה כַר' יְהוּדָה וּס"ל כְּרַבֵּי דְנְזִירוֹת אַחַת קִיבֵל עָלָיו לְמָה לִּיה לְמִימַר דַּר' יְהוּדָה מוֹדָה בְּמַתְנִיתִין מְשׁוּם דְּנַחֲתִית לְנְזִירוֹת וּבְמֵאֵי לְסַלּוּקֵי מִיָּנָה תִיפּוּק לִיה בְּלֵא"ה הָא דְרַבֵּי לֵא הָוֵי סְפִיקוּ חֲמוּר מְנַדְּאֵי דְאִילוּ אָמַר חֲרָדְל בְּפִירוּשׁ דַּג"כ לֵא הֵיךָ מְגַלְחָה לְעוֹלָם וּמְסַפֵּק ג"כ אִינוּ מְגַלְחָה וְכ"ת דְּבּוּדְאֵי הֵיךָ מְגַלְחָה לִי"ב הַנּוֹדֵשׁ כְּסֻתָם נְזִיר עוֹלָם וּמְסַפֵּק אִינוּ מְגַלְחָה כָּלֵל דַא"כ הֲדָרֵא קוּשְׁיָא לְדוֹקְטָא לִיחְזַנְיָה פְּאִילוּ מְלֵא קִישׁוּאִין וְתַהוּי לִיה פַּקְנָתָא דְאַחַר גִּילּוּחַ פְּעַם אַחַת לִי"ב הַנּוֹדֵשׁ תוּ לֵא נַחֲתִית לִיה נְזִירוֹת מְסַפִּיקָא וּלְפִי מ"ש הַתּוֹסְפוֹת ו"ל לְעֵיל דְּגִילּוּחַ נְזִיר עוֹלָם לֵא גִילּוּחַ מְמֵשׁ הוּא אֲלֵא מִיקַל בְּעֵלְמָא א"ש קִצַּת דְּהָוֵי הֵכָא סְפִיקוּ חֲמוּר מְנַדְּאֵי דְמְשׁוּם סַפֵּק אִינוּ יְכוּל לְהַקְלֵי ג"כ וְלַהֲבִיא קְרָבָנוּת דְשָׁמְא קִישׁוּאִין אָמַר וְסִיבֵיב בְּגִילּוּחַ גְּמוּר וְלְגַלְחָה לְגַמְרֵי א"א מְשׁוּם דְשָׁמְא לְחֲרָדְל גְּתֻפוּן וּבִש"מ הֵבִיא מְכָאן רֵאזִיה לְדְבָרֵי הַרַא"ש ו"ל שְׁהַבְּאֵתִי לְעֵיל בְּמַתְנִי דְרַבֵּי אִינוּ מְגַלְחָה כָּלֵל.

דַא"ה הָא אִיפְסֵק לִיה נְזִירוֹת וְכַנ"ל וְכַתְּבֵי שְׁם עוֹד דְּהָא דְקָאָמַר הַש"ס וְלִיקְחִינָהּ פְּאִילוּ מְלֵאָה קִישׁוּאִין הִיָּינוּ שְׂאִינוּ חִיבֵיב אֲלֵא נְזִירוֹת אַחַת שְׁל ל' יוֹם מְשׁוּם דְּהָוֵי מְלֵאָה דַאִית בִּיָּה קִיצוּתָא וּלְפִי"ז יִתְיַשֵּׁב קִצַּת הָא דְתַנּוּ רִואִין אוֹתוֹ פְּאִילוּ מְלֵא חֲרָדְל וְלֵא נִקְטַה סְפִיקָא דְשָׂאָר פִּירוֹת קְטַנִּים מְחֲרָדְל וְכַמוּ שְׁהַקְשִׁיתִי לְעֵיל מְשׁוּם דְּאִין נְפָקָא מִיָּנָה בְּזַה דְּכָל דַאִית לִיה קִיצוּתָא אִינוּ חִיבֵיב אֲלֵא נְזִירוֹת אַחַת שְׁל ל' יוֹם לֵא פְּחוֹת וְלֵא יוֹתֵר אַבְל מְלֵא חֲרָדְל הָוֵי דְבַר שְׂאִין לוֹ קִצְבָה וְנִרְאֵה דְכֵן הוּא שִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל ג"כ: אַבְל בְּפִירוּשְׁלִמִי דְמַתְנִיתִין לֵא מִשְׁמַע הֵכִי דַאִיתָא הֵתָם אָמַר ר' מְנַי מְטִילִין אוֹתוֹ לְחוּמְרִין בְּתַחֲלָה רִואִין אוֹתוֹ פְּאִילוּ מְלֵא אֶתְרוּגִים וְאַח"כ רִימּוֹנִים וְאַח"כ אָגוּזִים וְאַח"כ פְּלִפְלִין וְאַח"כ שְׁוֹמְשָׁמִין וְאַח"כ חֲרָדְל וּלְפִי דְבָרֵי הַש"מ מֵאֵי נְפָקָא מִיָּנָה בְּזַה דְמַתְחַלָּה רִואִין אוֹתוֹ אֶתְרוּגִים וְאַח"כ רִימּוֹנִים הָא חַד דִּינָא לְתַרְנוּנֵיהוּ פִּינוּ דִישׁ לְהֵם קִצְבָה וְכוּן א"א לְפָרֵשׁ דְבָרֵי הַפִּירוּשְׁלִמִי לְשִׁיטָה זוּ דְנְזִירוֹת פְּרִטִיּוֹת קִיבֵל עָלָיו דְלְפִי"ז ג"כ לֵא א"ש וְאַח"כ רִימּוֹנִים וְאַח"כ אָגוּזִים הָא מְשׁוּם רִימּוֹנִים לְחוּד הָוֵי נְזִיר פֶּל יָמֵי פִינוּ דְכְבָר גִּילְהָ עַל אֶתְרוּגִים וְהָא דְחִיִּישׁ לְרִימּוֹנִים סַפֵּק נְזִירוֹת הוּא וְאִינוּ יְכוּל לְגַלְחָה אֲלֵא נִרְאֵה דְשִׁיטָתוֹ הוּא דְמְחַוֵּיב לְנַהֵג נְזִירוֹת כ"כ יָמִים כְּחֻשְׁבוֹן מְלֵא הַקְּנֻפָה פֶּל מִין כְּפִי חֻשְׁבוֹנוֹ וְהִיָּינוּ דְקָאָמַר בְּתַחֲלָה

רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִילוֹ מְלֵא אֶתְרוּגִים וְכִשְׁהַשְׁלִים נְזִירוֹת כ"כ יָמִים כְּפִי חֻשְׁבוֹן הָאֶתְרוּגִים וְרוּצָה לְגַלֵּחַ מִחֲמִירִים עָלָיו שְׂמָא רִימוּנִים קְאָמַר וְכֹאשֶׁר הַשְׁלִים הַחֻשְׁבוֹן אוֹמְרִים שְׂמָא אֲגוּזִים וְכֵן אֵינָהּ עַד כְּאִילוֹ מְלֵא חֶרְדֵּל וְאֵין לוֹ קֶצֶפָה כְּלָל וְהוּי נְזִיר כְּלָל יָמָיו וְאֵינוֹ יָכוֹל לְגַלֵּחַ כְּלָל דְּבַכָּל עֵת שְׂיִרְצָה לְגַלֵּחַ לְחֻשְׁבוֹן אֵינָהּ מֵהֶם מִחֲמִירִים עָלָיו שְׂמָא לְמִין אַחַר נִתְפְּוּן.

וּלפ"ז א"ש דְּקָרִי לָהּ סְפִיקוֹ חֲמוּר מִנְדָּאֵי דְאִילוֹ נְדָאֵי חֶרְדֵּל הִיָּה מְגַלַּח אַחַת לִי"ב חוּדְשׁ וְהַשְׂתָּא אֵינוֹ מְגַלַּח כְּלָל וּבש"מ ז"ל לֹא פָתַח כֵּן מִשּׁוּם דְּמִשְׁמַע לְעֵיל דְּבַדְבָּר שְׂיִישׁ לוֹ קֶצֶפָה לֹא הוּי אֱלָא נְזִיר לְמ"ד.

אָבֵל לְפִי מ"ש הַתּוֹס' ז"ל לְעֵיל בּוּד"ה וְהַתְּנָא דְדוּקָא בְּמַכָּאן וְעַד סוּף הָעוֹלָם הוּא דְלֹא הוּי כְּמוֹ אֶלְף שְׁנָה דְּמַכָּאן מִשְׁמַע דְּאָרִיכָא לִי הִדָּא מִלְתָּא כּו' אָבֵל הִכָּא דְאָמַר הַרְיָנִי נְזִיר מְלֵא הַקְּנוּפָה וְדָאֵי מְסַתְּבַר דָּאֵם פִּירְשׁ אֵינָהּ מִין פְּגוּן מְלֵא הַקְּנוּפָה אֶתְרוּגִים אוֹ קוּשׁוּאִין הוּי נְזִיר כ"כ יָמִים כְּחֻשְׁבוֹן הָאֶתְרוּגִים וְרוּחָא שְׂמַעְתָּא לְשִׁיטָה זוֹ: אַחַר כְּלָל הַנְּ"ל מִשְׁמַע לְכַוְלָהּ פִּירוּשֵׁי דְהָא דְהוּי נְזִיר כְּלָל יָמָיו הוּא מְסַפֵּק לְחוּד וְנִפְקָא מִינָהּ דְאֵינוֹ לוֹקָה אִם עֵבֶר עַל נְזִירוּתוֹ וְגַם אֵינוֹ מְגַלַּח כְּלָל לְעוֹלָם כִּינּוּן דְּסַפֵּק הוּא אָבֵל מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל נִרְאֶה דְהוּי נְזִיר וְדָאֵי כְּלָל יָמָיו וּמְגַלַּח אַחַת לִי"ב חוּדְשׁ וְדַבְּרִינּוּ ז"ל נִפְלָאוּ בְּשִׁתִּים חֻדָּא אֲמַאי הוּי נְזִיר וְדָאֵי דְהָא מִשְׁמַע בְּשְׂמַעְתִּין דְלֹא הוּי אֱלָא נְזִיר מְסַפֵּק וְהִיכִי יָכוֹל לְגַלֵּחַ וְעוֹד אֲמַאי מְגַלַּח לִי"ב חוּדְשׁ כִּינּוּן דְּפִסְק כַּת"ק דְּרַבִּי בְּכִשְׁעַר רֵאשִׁי דְּמְגַלַּח אַחַת לְלִמ"ד יוֹם.

ה"ה הִכָּא וְכִדְמִשְׁמַע בְּשְׂמַעְתִּין דְּחַד דִּינָא לְהוּי וּבְזָהּ כְּבָר עֲמָדוּ עָלָיו נוֹשְׂאֵי כְּלָיו וְגַם הַתּוֹס' יו"ט ז"ל הַעִיר בְּזָהּ אָבֵל בְּקוּשְׂאֵי הָרֵאשׁוּנָה לֹא הַעִירוּ וּבְעֵינֵי יִפְלָא הִלָּא מְבוֹאֵר בְּשְׂמַעְתִּין דְּמִטְעַם סְפֵק נְזִירוֹת הוּא דְאֵתִינּוּ עָלָהּ וְלֹא נְזִירוֹת וְדָאֵי וְנִרְאֶה דְכְּבָר פְּתַבְתִּי בְּזָהּ בַּח' לְנִדְרִים בְּמִשְׁנָה דְסֵתָם נִדְרִים לְהַחֲמִיר דְלֹא נִתְבָּאֵר בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל הִי סְבָרָא דְסְפִיקוֹ חֲמוּר מִנְדָּאֵי וּע"כ מִטְעַם אַחַר הוּא דְמַחְלִקִינּוּ בֵּין סֵתָם נִדְרִים לְסֵתָם נְזִירוֹת דְּבַנְדְּרִים אִיפְסַק הַלְכָתָא דְאֶזְלִינּוּ לְחוּמְרָא וּבַנְזִירוֹת אֶזְלִינּוּ לְקוּלָא וְא"כ ר' יוֹחָנָן דְּמִשְׁנֵי אֶפְילוֹ תִימָא ר' יְהוּדָה וְהִכָּא נְחִית לְנְזִירוֹת וּמִשּׁוּם סְפֵק הוּא דְמַחְמְרִינּוּ וְכִמוֹ שְׂכַתְבֵּי הַש"מ דְּוּמָא דְסְפֵק נְגַעִים אַחַר שְׁנִזְקָא לְטוּמְאָה כִּינּוּן דַּע"כ אֵית לִיהִ לר"י אֵינָהּ לְיַמּוּד מִן הַמְקָרָא דְאֶזְלִינּוּ בְּסְפִיקוֹ לְקוּלָא וְא"כ בְּכָל גְּוּנֵי אֶזְלִינּוּ לְקוּלָא.

וְעוֹד דְהָא תִיִקְוֵי כְּנ"ל דְאֵפְתִי אֵית לִיהִ תְּקַנְתָּא אַחַר גְּיָלוּחַ לִי"ב חוּדְשׁ דְּמִשְׁמַעוֹת שִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל דְּמְגַלַּח לְגַמְרֵי וְכִמְשְׁמַעוֹת הַמְקָרָא גְּבִי אֲבִשְׁלוּם וְנָהִי דִישׁ לומר דְאֶפְילוֹ אֵי גְיָלוּחַ דַּנ"ע הוּי גְיָלוּחַ גְּמוּר מ"מ לֹא אֲמַרִינּוּ דְבְּגְיָלוּחַ שְׁל נ"ע אִיִסְתַּלַּק לִיהִ נְזִירוֹת דְדוּקָא לַת"ק דְּמְגַלַּח כְּלָל לְמ"ד יוֹם: וְכָל חֻדָּא הוּי נְזִירוֹת בַּפ"ע א"כ כִּי גְיָלוּחַ לְחֻדָּא נְזִירוֹת אִיִסְתַּלַּק לְגַמְרֵי וְאֵיִדָּהּ הוּי סְפֵק בְּלֹא שׁוּם חֻזְקָה אָבֵל הִכָּא דְמְסַפֵּק לָן אִם נְזִיר סֵתָם הוּא אוֹ נְזִיר עוֹלָם ה"ז כְּמוֹ סְפֵק אִם נְזִיר אֲרַבְעִים יוֹם אוֹ חֲמִשִּׁים דְּמְסַתְּבַר לְמִיזַל לְחוּמְרָא כִּינּוּן דְנְחִית לְנְזִירוֹת וְכִמוֹ נְזִיקָא לְטוּמְאָה בְּסְפֵק נְגַעִים וְאֵע"ג דְּגִילַח בְּנִתִּים לֹא אִיִסְתַּלַּק לִיהִ נְזִירוֹת דַּנ"ע כּוּלִיָּהּ חֻדָּא נְזִירוֹת הוּא וְהִכִּי גְמִירֵי לָהּ דְּמְגַלַּח לִי"ב חוּדְשׁ.

מ"מ לֹא מִשְׁמַע לִיהִ לְהַרְמַב"ם ז"ל דְּמִטְעַם סְפֵק הוּא דְמַחְמְרִינּוּ דַר' יְהוּדָה מִיִּקְל בְּכָל סְפֵק נְזִירוֹת אֱלָא כִּינּוּן דְנְחִית לְנְזִירוֹת הוּי נְדָאֵי נְזִיר עוֹלָם כִּינּוּן דְסֵתָם נִדְרִי. וְיִישׁ בְּמִשְׁמַעוֹת

דבריו ג"כ לנזיר עולם כמו מלא חרדל ממילא נתחייב בנ"ע: ויש עוד לדקדק בזה דבאמת
בנזירות דהוי דבר התלוי בזמן נראה דלא מהני תזקה בזה ולא דמי לנזקק לטומאה
דנגעים דמוקמינן ליה אחזקה קמייתא והוא בטומאתו אבל הכא וכי משום דהוי נזיר
סתם נחמיר עליו לנ"ע הא כבר עבר זמן נזירות הקטנה וסברא זו הערנו בחי' יבמות
וגם נמצא בספרי הראשונים אין רצוני להאריך מכל הלין טעמי ניתא ליה להרמב"ם
ז"ל לפרש דהוי נזיר עולם ודאי וגם בספק לו אם אמר ארבעים או חמשים לפ"ז לא הוי
אלא נזיר ארבעים ולא מהני בזה תזקה ובשפתיו לא הוציא אלא או ארבעים או חמשים
ולא דמי להא דאמרינן הכא דנחית לנזירות דהיינו משום דאיפא במשמעות דבריו נזירות
עולם ג"כ וכנ"ל ואע"ג דאינו יכול להביא קרבנותיו לאחר ארבעים דשמא חמשים נזיר
מ"מ הוי פאחר מלאות והדברים ארוכים בזה ויתבאר עוד במקילתין בס"ד: ויענין
הקושא השניה אמאי פסק הכא דמגלח ליי"ב חודש ודלא כת"ק דמתניתין פבר האריכו
בזה מפרשי דבריו ז"ל וכולם יישבו בדוחק דמה שכתב המל"מ ז"ל לחלק בין פ"ף
הדמיון ע"ש אין מקום לזה מן הש"ס ומנ"ל לחלק בהכי ומ"ש הפ"מ בירושלמי לחלק
בין היכא דתלה הוא בדברים חלוקים להיכא דנזיר סתם ותלה בדעת ב"ד דמחמרינן עליה
להיות נזיר עולם אין דבריו מובנים דהכא לאו משום חומרא הוא דהוי נ"ע אלא מן הדין
וכמש"כ: וגם פ"י בד' הש"ס הא דאמרינן דר"י סבר לה פרבי פל מבין יראה בדחוקיו
והק"ע פתב ליישב ע"פ דברי הירושלמי לחלק בין מלא שער ראשי ובין כשער ראשי
וה"נ מלא הקנפה אמר וגם זה קשה פיון דבש"ס דילן לא ס"ל לחלק בהכי אבל הדבר
פשוט ע"פ דבריו ז"ל בפ"י המשנה שכתב טעמא דת"ק בכשער ראשי דלרבנן מגלח אחת
לשלושים יום הוא משום דתלה נדרו בדברים חלוקים וכשינויא דרבה לעיל ולפ"ז דוקא
היכא דא' כשער ראשי אבל היכא דאמר מלא הקנפה לא יחשב לדברים חלוקים דשם
הכולל הוא ע"כ לכ"ע הוי נ"ע ומגלח ליי"ב חודש והא דמוקי לה הש"ס הכא דר"י פרבי
ס"ל היינו לשינויא קמא דהש"ס לעיל דלא מחלקי בין דברים מובדלים או לא אבל
לשינויא דרבה לא איצטריך למימר הכי והמשנה למלא פתב בעצמו פן ליישב דברי
הרמב"ם ז"ל לקמן נפלא בעיני מפני מה לא פתב פן הכא ג"כ ומשמע לי עוד מד' בפ"י
המשנה דרבי דמודה בנזירות עלי דמגלח לל' יום היינו דוקא בדברים חלוקים ג"כ.

ויתבאר בזה לקמן: ע"ב גמ' ור"י מי סבר לה פרבי והתנן כו' אא"ב נזירות קיבל עליו
היינו טעמא דכינן דהשלים מת אלא אי חדא נזירות קיבל עליו מי הוי השלמה פלל ופ"י
רש"י בזה תרתי ליישני ללישנא קמא לת"ק מנה שס"ה נזירות ולמ"ד חדא נזירות קיבל
עליו הוי נזיר שס"ה פעמים שס"ה ואין זה מובן דמהיכי תיתי למימר הכי דהוי נזיר
שס"ה פעמים שס"ה ועוד דמשמע מדבריו דכל פעם שס"ה הוא מגלח וזו מנין לנו הא
לשיטתו ליכא אלא גילוח לל' יום או נ"ע ואינו מגלח פלל וכן דקדק בא"מ ולישנא
אחרנא לתרווייהו הוי נזיר עולם אלא דלת"ק מגלח פל ל' ולרבי אינו מגלח פלל וכיון
שהשלים מת דחוק הוא לפי זה וכ"ש לפי מאי דמבואר בירושלמי דר"י קמ"ל דהנזירות
תלתה לו והגינה בעדו ולאחר שהשלים כו' ש"מ דהשלים לגמרי קאמר והתוס' ז"ל
מפרשי כפשוטו דלת"ק מנה שס"ה נזירות ולרבי אינו מנה אלא חדא נזירות ארוכה
של שס"ה ימים ע"ש מה שפי' לישנא דהש"ס מי הוי השלמה פלל בתרי ליישני וכן פתב
הש"מ ולכאורה לפי שיטה זו הוי מצוי למקפריה עדיפא מינה דהיכי שייך למימר פיון

אָלאַ ר"י הַיְיָנוּ ת"ק. דלת"ק ג"כ כּמֵלֵא הַקְּנוּפָה הוּי נְזִיר עוֹלָם וּמְגַלַּח לִי"ב וְלִיפָא בְּזָה אָלֵא פְּלוֹנְגָתָא דת"ק וְרַבִּי וְנִתְיָשֵׁב ג"כ קְנוֹשֵׁינָה הַתּוֹסֵף יו"ט ז"ל הָא דְכָתַב הַרְמַב"ם ז"ל כּמֵנִן יְמוֹת הַחֲמָה דְנוֹקָא וְרֵאִיתִי בְּמִשְׁנֵה לְמַלְךָ ז"ל פ"ג מֵהַל' נְזִירוֹת שְׁהָאֲרִיף ג"כ קָצַת בְּזָה עֵי"ש: וְצָרִיף לְדַקְדָּק עוֹד בְּמִש"כ לְעֵיל מִשְׁמַעוֹת דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בְּפִי הַמְּשַׁנֵּה דְלַרְבֵּי אֶפִּילוּ אָמַר נְזִירוֹת עָלֵי לֹא מְהַנִּי אָלֵא בְּדָבָרִים חֲלוּקִים וּלְפ"ז צ"ל הָא דְאָמַר רַבִּי גַבִּי פִימוֹת הַחֲמָה עַד שְׂיֵאמַר נְזִירוֹת עָלֵי אַע"ג דִּימֵי הַחֲמָה לֹא דְבָרִים חֲלוּקִים הֵם הַיְיָנוּ מִשׁוּם דְאָמַר כּמֵנִן יְמוֹת הַחֲמָה וּלְפ"ז דְּבָרִים חֲלוּקִים הֵיכָא דְאָמַר סָתָם כְּשֶׁעַר רֵאִשִּׁי וְדָבָרִים שְׂאִינָם חֲלוּקִים וְאָמַר כּמֵנִן שְׁוִין הֵן בְּדִינָן לַת"ק וְלַרְבִּי לַת"ק אֶפִּילוּ אָמַר הַרְיָנִי נְזִיר מְגַלַּח כָּל לְמ"ד יוֹם בְּתַרְנוּןִיָּהּ וְלַרְבִּי אִם אָמַר נְזִירוֹת עָלֵי מְגַלַּח כָּל לְמ"ד יוֹם אָבֵל דְּבָרִים שְׂאִינָן חֲלוּקִין וְלֹא אָמַר מֵנִין לַת"ק בְּהַרְיָנִי נְזִיר הוּי נְזִיר עוֹלָם כְּדִינוּ וְלַרְבִּי אֶפִּילוּ אָמַר נְזִירוֹת עָלֵי הוּי נְזִיר עוֹלָם וְא"כ י"ל דְּבְדָבָרִים חֲלוּקִין וְאָמַר מֵנִין מוֹדָה רַבִּי דְאֶפִּילוּ אָמַר הַרְיָנִי נְזִיר מְגַלַּח כָּל לְמ"ד יוֹם דְּלֹא מְצִינּוּ דְפָלִיג אֶת"ק אָלֵא בְּדָבָרִים חֲלוּקִים וְנִפְרָדִים בְּלֹא מֵנִין וּבְדָבָרִים שְׂאִינָן חֲלוּקִין וְאָמַר מֵנִין אָבֵל הֵיכָא דְאִיפָא תַרְתִּי לְמַעַלְיוֹתָא י"ל דְּמוֹדָה רַבִּי וּלְפ"ז מְצִינּוּ לְאֶשְׁוֹנֵי תַלְמוּדִין אֶהְדְּדִי הָא דְאָמְרִינּוּ בִירוּשְׁלָמִי דְרַבִּי מוֹדָה הֵיכָא דְאָמַר כּמֵנִן שְׁעַר רֵאִשִּׁי עִם תַּלְמוּדִין דְאָמְרִינּוּ דְרַבִּי לֹא שְׁנֵי לִיָּה מוֹנָה דְכ"ז אָמְרִינּוּ לְהָא שְׁוִיָּא דְאִין חֲלוּקִים בֵּין דְּבָרִים נִפְרָדִים אוֹ לֹא וְא"כ ע"כ לְרַבִּי לֹא שְׁנֵי לִיָּה מוֹנָה אָבֵל לְמִסְקָנָא דְמַחְלִקִין דְּבָזָה לֹא מְהַנִּי לְרַבִּי מוֹנָה דְנוֹקָא בְּדָבָרִים שְׂאִינָן חֲלוּקִין אָבֵל בְּדָבָרִים חֲלוּקִין מוֹדָה דְמְהַנִּי מֵנִין וּבְאֶמְתָּא אִיפָא לְאֶקְשׁוּנֵי הֵיכִי מְדַמִּי לָהּ הַש"ס מְלֵא הַקְּנוּפָה לְכַשְׁעַר רֵאִשִּׁי וְלַת"ק גַּם בְּזָה מְגַלַּח כָּל לְמ"ד יוֹם הָא חֲזִינּוּ דְמֵלֵא הַקְּנוּפָה לֹא דְמִי לְכַשְׁעַר רֵאִשִּׁי דְבְּמֵלֵא בּוֹדְקִין אוֹתוֹ מִשְׁא"כ בְּכַשְׁעַר רֵאִשִּׁי דַא"צ בְּדִיקָה וְהַיְיָנוּ ע"כ מִשׁוּם דְמֵלֵא הַקְּנוּפָה יֵשׁ בְּמִשְׁמַע ג"כ חֲדָא נְזִירוֹת אֲרִיכָתָא מִשׁוּם דְאָמַר מְלֵא הַקְּנוּפָה וְלֹא הַזְפִּיר דְבָרִים נִפְרָדִים וּכְבָר הַבְּאִתִּי לְעֵיל ד' הַתּוֹסְפָתָא דְר"י גַבִּי הַלְקִטִּי קִיץ אָמַר ג"כ עַד שְׂיֵאמַר לֹא לְכָף נִתְפַּוּנְתִּי וְהַיְיָנוּ לְשִׁיטַת הַתּוֹסְפָתָא דְאִין חֲלוּקִים בֵּין דְּבָרִים חֲלוּקִים וְנִפְרָדִים אוֹ לֹא וְכִמוֹ שְׁכַתְבִּתִּי לְעֵיל.

וְא"כ י"ל דְּבְכָל גְּוֹנִילִישְׁנָא מְהַנִּי לְכּוֹנְנָתוֹ בְּזָה אָבֵל מִמַּתְנִיתִין לֹא מִשְׁמַע כּוֹ אָלֵא דְנוֹקָא בְּלִשׁוֹן פְּלִלִי הוּא דְצָרִיף בְּדִיקָה אָבֵל לֹא בְּדָבָרִים חֲלוּקִים וִי"ל עוֹד דְּגַם הַתּוֹסְפָתָא מוֹדָה בְּזָה דְבְּדִיקָה לֹא מְהַנִּי אָלֵא בְּדָבָרִים שְׂאִינָן חֲלוּקִין וְהַלְקִטִּי קִיץ וְשְׁבַלִּי שְׁמִיטָה אִינּוּ חֲלוּקִין לְחַד פִּירוּשָׁא וְהַיְיָנוּ דְתַנִּי בְּזָה עַד שְׂיֵאמַר לֹא לְכָף נִתְפַּוּנְתִּי אָבֵל בְּכַשְׁעַר רֵאִשִּׁי גַם לְהַתּוֹסְפָתָא לֹא מְהַנִּי כּוֹנְנָתוֹ וְא"צ בְּדִיקָה וַיֵּשׁ לִיֵּשֵׁב בְּזָה הָא דְתַנּוּ מֵנִין גַבִּי יְמוֹת הַחֲמָה דְלֹא תִיקְשִׁי לְרַבָּא דְלְעֵיל דְאָמַר דְנוֹקָא הֵיכָא דְאָמַר אַחַת אָבֵל כָּל הַנִּי חֲלוּקִים לֹא ס"ל א"כ מֵאִי אֲרִיָּא מֵנִין אֶפִּילוּ בְּלֹא מֵנִין מוֹנָה שְׁס"ה נְזִירוֹת וְכַנ"ל אָבֵל לְפ"ז נִחָא דְתַנִּי מֵנִין דַא"צ לְבּוֹדְקוֹ עוֹד וְדוּק הֵיטֵב בְּכָל הַנ"ל: שְׁם הַרְיָנִי נְזִיר כָּל יְמֵי חַיֵּי כו' ה"ז נ"ע אֶלְף שְׁנָה כו' ה"ז נְזִיר לְעוֹלָם.

מִשְׁמַע קָצַת דִּישׁ חֲלוּקִים בֵּין נְזִיר עוֹלָם לְנְזִיר לְעוֹלָם וְהַרְמַב"ם ז"ל לֹא כָתַב כּוֹ וְעֵי בְּדָבָרִי הַרְבָּב"ד ז"ל שְׁם בְּפ"ג וְדָבָרִי הַרְמַב"ם ז"ל בְּרוּרִין דְנִדְאִי אִין חֲלוּקִים בֵּין נְזִיר עוֹלָם לְנְזִיר לְעוֹלָם אָלֵא דְנוֹקָא מִפְּנֵי שְׁנַתִּן קְצָבָה אֶלְף שְׁנָה הוּא דְלֹא הִתִּירוּ לוֹ לְגַלַּח בִּינְתֵימִיָּם וְכַמְבּוֹאֵר בִּירוּשְׁלָמִי לְהַדְיָא הַבּוֹתֵן תַּקְנָה לְנְזִירוֹתוֹ אִין מִתִּירִין לוֹ לְגַלַּח וְתַקְנָה הַיְיָנוּ זְמַן וּמִכָּאֵן נְמִי מִשְׁמַע דְלֹא כְּדַעָה זוֹ דְלַרְבִּי דְמַתְנִיתִין אִינוּ מְגַלַּח כָּלֵל דְכַשְׁעַר רֵאִשִּׁי הוּי כְּמוֹ אֶלְף שְׁנָה

דְּהָא אֲמַרִּינן בִּירוּשְׁלַמֵי דְּוָקָא שְׁנַתְּנָן תַּקְוָה הֵינְנו זְמַן לְנִזְיָרוּתוֹ אֲבָל בְּלֹא זְמַן מְגַלְחָה לְשָׁנִים
עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ וְיִכְבֵּר כְּתַבְתִּי דְּהַדְבָּר מְבֹאָר פֶּן בִּירוּשְׁלַמֵי: וְהִנֵּה אַחֲרֵי בִּיאור דִּינֵי נְזִיר עוֹלָם
בְּפֶרֶט פְּכֹל הָאִמּוֹר בְּשִׁמְעָתִין אָשׁוּב לְדַקְדָּק בְּמָה שְׁפַתְבְּתִי לְעֵיל בְּשֵׁם הָרָא"ש ו"ל דְּגִילּוּחַ
נְזִיר עוֹלָם וְקַרְבָּנוֹתֵי אֵינוּ מְחַנְיָיב אֲלָא אִם יִרְצֶה מְגַלְחָה וּמְבִיא קַרְבָּן עֵינָן בִּיִּלְקוּט פ' נִשְׂא
בְּשֵׁם סְפָרֵי זוּטָא מְשַׁמַּע כְּדַעַת הָרָא"ש ו"ל).

וְאִם אֵינוּ רוּצֶה אֵינוּ מְגַלְחָה וְאֵינוּ מְבִיא קַרְבָּן וְעַפ"ז יִתְיַשֵּׁב הַקְּוָשָׁא הַחֲמוּרָה שְׁהַקְּשׁוּ
הַתּוֹס' בְּזַבְחִים פֶּרֶק פֶּרֶת חֲטָאֵת (דָּף קי"ז) לְמ"ד דְּנִזְיָרוּת חוּבָה הוּא וְלֹא קָרַב בְּבִמָּה א"כ
אִיךָ הַקְּרִיב אֲבָשְׁלוּם אֵת קַרְבָּנוֹתֵי בְּשַׁעַת הַיְתָר הַבְּמוֹת וּמִש"כ שֵׁם בְּהֶגְהָה דְּהָאֵי מ"ד
ס"ל דְּאֲבָשְׁלוּם לָאו נְזִיר הִיָּה קָשָׁה הַדְבָּר לֹא מִרְכָּה פֶּן דְּלַעִיל מְשַׁמַּע דְּלִיכָא פְּלוּגְתָא בְּזֵה
נְכוּלָהוּ תַנְאֵי רַבִּי ור' יוֹסִי ור' נְהוֹרָאֵי פְּוֹלָהוּ ס"ל דְּאֲבָשְׁלוּם נְזִיר עוֹלָם הִיָּה וְכֹן דִּינֵי
תַּגְלַחְתּוֹ לְמַדִּין מְמַנּוּ וְגַם מַה שְׁהִבִּיאוּ דְבָר זֶה דְּאֲבָשְׁלוּם נְזִיר עוֹלָם הִיָּה מְדַבְּרֵי הַתּוֹסְפָתָא
וְהָרִי הִיא בְּרִייתָא עֲרוּכָה לְעֵיל בְּש"ס אֲבָל לְפִי דְבָרֵי הָרָא"ש ו"ל נִיחָא דְקַרְבָּנוֹת נְזִיר
עוֹלָם לְכ"ע בְּכָלֵל נְדָרִים וְנִדְבוֹת הוּא פִּינּוּ דְאֵינוּ מְחַנְיָיב בְּהֵם אֲלָא בְּרָצוֹנוֹ הֵם תְּלוּיִים
וְלְכ"ע שְׂרִי לְאֶקְרוּבִינְהוּ אֲפִילוּ בְּשַׁעַת הַיְתָר הַבְּמוֹת וְהַתּוֹס' ו"ל בְּתַמּוּרָה (דָּף י"ד) הַקְּשׁוּ
כְּנ"ל לר"ש דְאָמַר דְּגַם צְבוּר לֹא הַקְּרִיבוּ אֲלָא חוּבוֹת הַקְּבוּעַ לְהֵם זְמַן אִם פֶּן הִיאִךָ הַקְּרִיב
אֲבָשְׁלוּם אֵת נְדָרוֹ וְתִירֵץ דַּר"ש לְטַעֲמִיהָ דְאָמַר אִם גִּילְחָה עַל שְׁלָמֵי נְדָבָה יִצָּא וְא"כ
אֲבָשְׁלוּם נְדָר לְהִבִּיא עוֹלוֹת אוֹ שְׁלָמִים וְגִילְחָה עֲלֵיהֶם עֵי"ש.

מְבֹאָר מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' אֵלוּ דְאֲפִילוּ לְכַתְחַלְהָ יְכוּל לְגַלְחָה עַל א' מֵהֶם וְא"כ תִּיקְשִׁי אֲמַאי
קָרִי לָהּ לְנִזְיָרוּת סְפִיקוֹ חֲמוּר מְנַדָּאֵי הָא יְכוּל לְהִבִּיא שְׁלָמִים וְלִהְתַּנּוֹת אִם נְזִיר הוּא יְהִיָּה
שְׁלָמֵי נְזִיר וְאִם לָאו יְהִיָּה שְׁלָמֵי נְדָבָה דְהָא הָר"ן ו"ל בְּנְדָרִים הַקְּשָׁה פֶּן וְתִירֵץ דְּהָא
דִּיעֵבַד אֲבָל לְכַתְחַלְהָ אִסּוּר לְגַלְחָה אֲלָא עַל ג' בְּהֵמוֹת וּלְפִי דְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל הַדָּק"ל וְכַמ"ש
דִּיקְשָׁה לר"ש דְאֲמַרִּינן הָכָא דַּס"ל דְמַעֲיִיל נְפִשְׁיָה לְסַפִּיקָא אֲפִילוּ אִי חֲמוּר מְנַדָּאֵי
וְלִדְיָדִיָּה נְדָאֵי אִיכָא תַקְנָתָא פִּינּוּ דִּיכּוּל לְגַלְחָה עַל שְׁלָמֵי נְדָבָה וּבְאַמְתָּ מ"ש הָר"ן ו"ל תַּנְאֵי
דְשְׁלָמִים אֲלִיכָא דַּר"י קָצַת קָשָׁה דְאֵינוּ יְכוּל לְהִתְנַוֹת בְּשְׁלָמִים מְשׁוּם דְמַמְעַט בְּאַכִּילְתָּן
דְשְׁלָמֵי נְזִיר אֵינוּ נֶאֱכָל אֲלָא לְיוֹם וְלִילָה וְשְׁלָמִים נֶאֱכָלִין לְשָׁנֵי יָמִים וְלִילָה אַחַד וְלַר"ש
הוּא דְאִיכָא לְמִימַר הָכִי דַּס"ל מְבִיאִין קַדְשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל וְצ"ל דְעִיָּקָר קְוָשִׁית הָר"ן
ו"ל הוּא מְעוֹלָה דְעוֹלָה יְכוּל שְׁפִיר לְהִתְנַוֹת לְכ"ע עַכ"פ לְדַבְּרֵי הַתּוֹס' ו"ל בְּתַמּוּרָה תִּיקְשִׁי
אֲמַאי הֵנִי סְפִיקוֹ חֲמוּר מְנַדָּאֵי וי"ל דְלִהְכִי כְּתַב הָר"י ו"ל בְּתוֹס' נְדָרִים דַּמְש"ה הֵנִי סְפִיקוֹ
חֲמוּר מְנַדָּאֵי דְקַעֲבִיד הַקְּפָה וְהַקְּפַת כָּל הָרָאֵשׁ שְׁמָה הַקְּפָה מְשׁוּם דַּס"ל כְּשִׁיטַת הַתּוֹס'
ו"ל בְּתַמּוּרָה דְלְכַתְחַלְהָ יְכוּל לְגַלְחָה עַל אַחַד מֵהֶם וְהַמְשַׁל"מ ו"ל בַּפ"ג הַקְּשָׁה עַל דְבָרֵי
ר"י ו"ל מֵהָא דְאֲמַרִּינן בְּנְדָרִים הָרִינֵי נְזִיר עוֹלָם מְאִי וּמְסִיק דַּנ"ע נְמִי סְפִיקוֹ חֲמוּר מְנַדָּאֵי
וְאִי מְשׁוּם אִיסּוּר הַקְּפָה א"כ בְּנְזִיר עוֹלָם דְאֵינוּ אֲלָא מִיָּקַל בְּתַעַר לִיכָא אִיסּוּר הַקְּפָה
וְאֲמַאי הֵנִי סְפִיקוֹ חֲמוּר מְנַדָּאֵי וְכַתְבֵּי שֵׁם לְחַלְקֵי דְוָקָא בְּסִתְּמָה נְזִירוֹת הוּא דְאִם גִּילְחָה עַל
אַחַד מְשַׁלְשֶׁתָּן יִצָּא אֲבָל בַּנ"ע צָרִיךְ דְוָקָא כָּל הַג' בְּהֵמוֹת וְכַתְבֵּי דְלֹא מְצָא גִילּוּי לְדִין זֶה
וְהוּא פְּלֹאֵי דְהָא מְבֹאָר הַדְבָּר בְּתוֹס' בְּתַמּוּרָה דְאֵין חִילּוּק בְּזֵה וְגַם בְּנְזִיר עוֹלָם מְגַלְחָה עַל
אַחַד מְשַׁלְשֶׁתָּן וְצ"ל דַּס"ל לר"י ו"ל דְבַנְזִיר עוֹלָם נְמִי לָאו דְוָקָא מִיָּקַל בְּתַעַר אֲלָא תַגְלַחְתָּ
גְּמוּרָה הִיא וְשְׁפִיר הֵנִי סְפִיקוֹ חֲמוּר מְנַדָּאֵי מְשׁוּם לָאו דְהַקְּפָה וְהַשְׁתָּא לַפ"ז ע"כ לִיכָא
לְמִימַר דְּגִילּוּחַ וְקַרְבָּנוֹת נְזִיר עוֹלָם תְּלוּי בְּרָצוֹנוֹ דַּא"כ הִיכִי שְׁרִינּוּ לְמִיעֵבַד הַקְּפָה פִּינּוּ

דאין פאן מצוה ועוד דחטאת ג"כ לא מצינו שלא יהיה מחוייב דא"כ מצינו חטאת פא
בנדבה פיון דברצונו הדבר תלוי.

ונהי די"ל דהכא לאו נדבה גמורה היא פיון דעל תגלחת נזרו הוא מביא אותו מ"מ לא
מצינו בחטאת פיוצא בו ועוד דא"כ הוי חטאת דבר הנדור כמו שלמים ובריש ובנדורים
משמע דלא הוי דבר הנדור ומרבי לה מקרא ד יכול להתפיס בו והדבר צ"ע: וכתב עוד
המל"מ שם דמחלוקת ר"ש ור"י בספק נזירות תליא בפלוגתא דרבנן ור"א אי יכול לגלח
על אחד משלשתן או אחר כל המעשים פולם ור"ש ס"ל דעל א' משלשתן ג"כ יכול לגלח
ולא הוי ספיקו חמור מנדאי וגם בזה לא הבנתי דבריו ז"ל דהא אמר להדיא בשמעתי
דר"ש סבר דמעיל נפשיה בספק אפילו בדבר שספיקו חמור מנדאי ועי' מש"כ בזה
בחידושי נדרים בשמעמא דספק נדרים: שם פשיטא מהו דתימא ושוב כי פולהו כו' קמ"ל
וכתב הש"מ דה"ה דהוי מצי למימר מה"ד ועוד כי פולהו אלא בתרא נקט וקצת הנה
נראה דדוקא בושוב הוא דהוי ס"ד למימר כי פולהו דאי אחת לבד א"כ הוי אחר פדי
דיבור של הריני נזיר ואמאי חיייל נזירות של ושוב פלל.

אבל אי לכולהו איפנין שפיר מיתפיס בכולהו והוי תוך כ"ד קמ"ל דאינו מונה אלא אחת
ואפ"ה הוי נזיר משום דכל חד בחבריה מתפיס. אלא דא"כ הנה ליה להש"ס לפרושי
דהאי רבותא קמ"ל דהא לקמן מיבעי ליה להש"ס אי בקמא מיתפיס או בחבריה מיתפיס
ולא פשט לה מהכא וע"כ צ"ל דלא שייכא הכא בעיא דלקמן ולכ"ע מיתפיס בכה"ג עד
עולם וכולהו חד דיבורא וק"ל ובירושלמי מוסיף עוד אם אמר עוד פהם פמותם פהם
שמונה פמותם שש עשרה: הריני נזיר סומכוס אומר הן אחת כו' עי' תוס' ב"ב שהקשו
מאי קמ"ל בזה וכי לא ידעינן ד יכול לקבל עליו נזירות בכל לשון ותיירץ שם דקמ"ל
אפילו אינו מבין הלשון וכמ"ש לעיל גבי פינויי נזירות וכבר פתבנו לעיל בזה והכי
משמע דהריני נזיר ואחת ועוד היינו ידות ודיגון כו' היינו בכלל פינויין ועי' מהרש"ל
ז"ל שכתב שם בב"ב דיש חילוק בין לשון אומות ובין לשון חכמים דבלשון חכמים
אפילו אינו מבין הלשון הוי נזיר ובלשון אומות דוקא שבינו הלשון ולא הבנתי דבריו
ז"ל ומשמעות מדברי התוס' דריש מכילתין ג"כ לא ידענא והמהרש"א ז"ל ציין שם
לציין בחידושי הרמב"ן ז"ל ואינו ת"י לעיין בו: שם מ"ט למטה הוא אומר קיר קירות
כו' עי' ש"מ מש"כ דאמאי לא דרשינן הכי גבי סופה דבעינן דוקא סופה מרובעת ע"ש:
פרק שני הריני נזיר מן הגרוגרות כו' אמר ר"י אף פשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר
הרי הן עלי קרבן ופירש"י ותוס' ז"ל דר"י ס"ל דב"ש לא אמרו אלא דהוי נדור מן
הגרוגרות והוי פאומר הרי הן עלי קרבן והרמב"ם ז"ל בפיהמ"ש פירש בזה פי' מחודש
דר"י אמר דלא אמרו ב"ש דהוי נזיר אלא היכא דאמר ג"כ ונהי הן עלי קרבן והדבר
פלאי דמה ענין הרי עלי קרבן לנזירות ואולי יש לומר דאי לא אמר הרי הן עלי קרבן
אמרינן דלהיות נדור מגרוגרות איפנין אבל השתא דאמר הרי הן עלי קרבן ע"כ בהריני
נזיר לנזירות איפנין אבל לא משמע פן שם בדבריו.

ולשון המשנה משמע כדבריו: אבל טעמא לא ידענא לפי פירושו בדברי ר"י ובגמרא
יתבאר יותר בס"ד: גמרא ב"ש סברי לה כר"מ דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה דאי
פוננתו כפי שהוציא בשפתיו הוי דבריו לבטלה דלא אשפחן נזירות מגרוגרות אלא ע"כ

פְּשָׁאֵמֶר הַרְיָנִי נְזִיר לְנִזְיָרוֹת גְּמוּרָה נְתַפְנִין וּמָה שְׁאָמַר מִן הַגְּרוּגְרוֹת לְאוּ בְּכַוְנָה גְּמוּרָה אָמַר כִּן אֵלָּא עֵיִקְרָר פְּנוּנְתוֹ לְנִזְיָרוֹת הֵיטָהּ וּכְמוֹ בְּעַרְףָּהּ כְּלִי עָלַי דְּמוּצָא שְׁפָתָיו לְאוּ פְלוּם הֵם דְּאִין עַרְףָּה לְכְּלִי נְאֻפְיָה הֵכִי מְשׁוּם דְּאִין מוּצִיא דְּבָרָיו לְבִטְלָה אֲמַרִּינּוּ דְּגַמְרָא וְאָמַר לְשֵׁם דְּמִים ה"נ אע"ג דְּהַרְיָנִי נְזִיר מִן הַגְּרוּגְרוֹת קְאָמַר גְּמַר לְשֵׁם נְזִירוֹת פְּדִינוּ אֲבָל לְרַבְּנָן דְּאֲמַרִּי אָדָם מוּצִיא דְּבָרָיו לְבִטְלָה לִיזְנוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת נְתַפְנִין וְלֹא פְלוּם הִיא כִּן נִרְאָה לְפָרֵשׁ לְכְּאוּרָה: וּב"ה סְבָרִי כַר"י דְּאָמַר בְּגַמְרָא דְּבָרָיו אָדָם נְתַפְסֵי וְנָדָר וּפְתַחוּ עִמּוֹ הוּא דְּנָהִי דְּמוּדוֹ בְּזַה דְּאִין אָדָם מוּצִיא דְּבָרָיו לְבִטְלָה מ"מ לֹא הָוִי נְזִיר דְּבַקְאָמַת כִּי אָמַר הַרְיָנִי נְזִיר דְּעַתּוֹ הֵיזָה לְנִזְיָרוֹת אֲבָל בְּסוּף דְּבָרָיו שְׁאָמַר מִן הַגְּרוּגְרוֹת לְחַזְרָה נְתַפְנִין וְהָוִי נָדָר וּפְתַחוּ עִמִּי וְהֵינְנוּ דְּפָרִיף הַש"ס וּב"ש נְמִי נָדָר וּפְתַחוּ עִמּוֹ הוּא דְּבַתְחַלַּת דְּבָרָיו לֹא הוּצִיא לְבִטְלָה אֲבָל אַח"כ חָזַר בּוֹ וּמְשַׁנֵּי דַלְב"ש אִין שְׂאֵלָה בְּנִזְיָרוֹת וְאִינוּ יָכוֹל לְחַזְרוּר בּוֹ וּב"ה סְבָרִי כַר"ש דְּפוּטֵר בְּמַנְחָה מִן הַשְּׁעוּרִים שְׂלֵא הַתְּנַדָּב כְּדָרְףָּה הַמְתַּנְדָּבִים וּכְבָר הַקְּשׁוֹ הַתּוֹסֵף ז"ל אֲמַאי לֹא נִיחָא לִיהִי לְהַש"ס לּוֹמַר דַּב"ה ס"ל כְּרַבְּנָן דְּאָדָם מוּצִיא דְּבָרָיו לְבִטְלָה וְכִן אֲמַאי לֹא דַב"ש סְבָרִי כַר"מ דְּתַפְּסֵי לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְלֹא בְּגַמְרָא דְּבָרָיו וְכִן הָא דְּמַסִּיק דַּב"ה סְבָרִי כַר"ש דְּפוּטֵר אִם הַתְּנַדָּב שְׂלֵא כְּדָרְףָּה הַמְתַּנְדָּבִים ג"כ קְשָׁה לְמָה לִיהִי הָא בְּלֹא"ה תִּיפּוּק לִיהִי דַלְב"ה יֵשׁ שְׂאֵלָה בְּהַקְּדָשׁ: וְרַש"י ז"ל כְּתַב לִינְיָשׁב הָא דַּר"י אָמַר אָף בְּגַמְרָא דְּבָרָיו אָדָם נְתַפְסֵי וְאֲמַאי אֲזַלִּינּוּ הֵכָא בְּתַר גְּמַר דְּבָרָיו לְחוּד וְתִי דְּהֵכָא שְׂאֲנִי דְּדְּבָרָיו סוּתְרִין זַא"ז תְּחַלַּת דְּבָרָיו עִם סוּף דְּבָרָיו וּבְזַה אֲזַלִּינּוּ בְּתַר גְּמַר דְּבָרָיו לְחוּד וּלְפִי"ז לֹא שְׂיִיכָא הֵכָא כְּלָל פְּלוּגְתָּא דַּר"מ וְרַש"י אִי תַפְּסֵי לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן כִּינּוּ דְּדִינְיָנִין לִיהִי בְּחַזְרָה א"כ לַכ"ע יָכוֹל לְחַזְרוּר בּוֹ תַכ"ד וְע"כ לֹא פְּלִיגִי אֵלָּא הֵתָם דְּלֹא בְּחַזְרָה דִּינְיָנִין לִיהִי אֵלָּא לְתַרְנוּנְיָהוּ אִיפְנוּיָן לְתַמוּרַת עוֹלָה וּשְׁלָמִים וּמַש"ה אָמַר ר"מ דְּתַפְּסֵי לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְהוּא הַעֵיִקְרָר וְאֲזַלִּינּוּ בְּתַרִּיהִי אֲבָל לְחַזְרוּר בּוֹ תַכ"ד לַכ"ע יָכוֹל לְחַזְרוּר בּוֹ וְלֹא אֲתִיָּא שְׁפִיר לְפִי"ז הָא דְּאֲמַרִּינּוּ ב"ה סְבָרִי כַר"י דְּבַגְמַר דְּבָרָיו אָדָם נְתַפְסֵי הָא כ"ע מוּדוֹ הֵכָא: וְהַתּוֹסְפוֹת ז"ל כְּתַבוּ לְחַלְקֵי בְּאוּפֵן אַחַר דְּהֵכָא לַכ"ע אָדָם נְתַפְסֵי בְּגַמְרָא דְּבָרָיו מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמִימַר דְּסוּף דְּבָרָיו אֲתִי לְפָרוּשֵׁי תְחַלַּת דְּבָרָיו וְהַפֵּל לְגְרוּגְרוֹת נְתַפְנִין וּלְפִי"ז הָא דְּאֲמַרִּינּוּ דַּלְב"ה הָוִי נָדָר וּפְתַחוּ עִמּוֹ לֹא יִתְיָשׁב דְּהָא לֹא נָדָר הוּא כְּלָל כִּינּוּ דְּלֹא נְתַפְנִין לְנִזְיָרוֹת וְעוּד דְּלֹא דְּמִי לְהָא דְּפָרִיף הַש"ס לַב"ש נְמִי נָדָר וּפְתַחוּ עִמּוֹ דַּלְב"ש בְּתַחַלַּת דְּבָרָיו לְנָדָר נְתַפְנִין וְאַח"כ פְּתַחוּ עִמּוֹ וְחָזַר בּוֹ וּלְב"ה לֹא נָדָר הוּא כְּלָל וּבְמַנְחוֹת (דָּף ק"ג) אִיתָא דְּטַעְמָא דַּב"ש הוּא מְשׁוּם דְּתַפְּסֵי לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְהֵיזָה נִרְאָה דְּהָנִי תְרִי סוּגְיּוֹת חַד אַחַבְרִיָּה סְמִיף וּפְלוּגְתִּיָּהוּ דַּב"ש וּבֵית הַלֵּל הִיא בְּפְלוּגְתָּא דַּר"מ וְרַש"י אִי תַפְּסֵי לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן אוּ בְּגַמְרָא דְּבָרָיו אָדָם נְתַפְסֵי וּכְדְּאֲמַרִּינּוּ בְּמַנְחוֹת שְׁם וְהָא דְּאֲמַרִּינּוּ הֵכָא דְּסְבָרִי לֵה כַר"מ דְּאָמַר אִין אָדָם מוּצִיא דְּבָרָיו לְבִטְלָה הֵינְנוּ מְשׁוּם דַּלְב"ה לֹא הָוִי הֵכָא תְרִי לִינְשֵׁנִי כְּלָל אֵלָּא הַפֵּל לְגְרוּגְרוֹת נְתַפְנִין אֲבָל כִּינּוּ דְּאִינוּ מוּצִיא דְּבָרָיו לְבִטְלָה אֲמַרִּינּוּ דְּלְתַרְנוּנְיָהוּ נְתַפְנִין לְסַתֵּם נְזִירוֹת וְלְנִזְיָרוֹת מִן הַגְּרוּגְרוֹת וְלֹא בְּתוֹרַת חַזְרָה דִּינְיָנִין לֵה אֵלָּא תְרִי קְאָמַר וּב"ש סְבָרִי לֵהוּ כַר"מ דְּתַפְּסֵי לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְלִזְהֵה הֵיטָהּ עֵיִקְרָר פְּנוּנְתוֹ לְנִזְיָרוֹת סַתֵּם וּב"ה סְבָרִי לֵהוּ כַר"י דְּאָף בְּגַמְרָא דְּבָרָיו אָדָם נְתַפְסֵי וְזַהוּ עֵיִקְרָר פְּנוּנְתוֹ וְהָוִי נָדָר וּפְתַחוּ עִמּוֹ הוּא דְּנָהִי דְּתַפְּסֵי לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן מ"מ פְּתַח מִיָּהָ הָוִי וּמְשַׁנֵּי דַלְב"ש אִין שְׂאֵלָה בְּנִזְיָרוֹת וּב"ה סְבָרִי לֵהוּ כַר"ש הֵינְנוּ הָא דְּטַעְמָא דַּר"ש ג"כ הוּא מְשׁוּם דַּס"ל כַּר"י דְּבַגְמַר דְּבָרָיו אָדָם נְתַפְסֵי וּכְדְּאִיתָא בְּמַנְחוֹת שְׁם: וּלְדְּבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת ז"ל דְּהֵכָא אֲפִילוּ מֵאֵן דַּס"ל בְּעַלְמָא

תפוס לשון ראשון מודה דאף בגמר דבריו אדם נתפס א"כ מאי קאמר התם דר"ש סבר לה כר' יוסי הא כ"ע מודו בכה"ג ובפסחים משמע דדוקא כר' יוסי ס"ל פדאיתא בפ' מקום שנהגו אלא דבלא"ה יש לדקדק אמאי לא קאמר הש"ס במנחות דטעמא דר"ש הוא משום דס"ל פרבנו דר"מ דאדם מוציא דבריו לבטלה דאליבניהו ודאי לא הוי נדר כלל כדמשמע בשמעתין ובפסחים שם קאמר הש"ס דר"ש סבר כר' יוסי אבל ר' יוסי לא סבר כר"ש ואע"ג דס"ל בגמר דבריו אדם נתפס מ"מ הוי נדר ופרש"י ז"ל התם משום דאין אדם מוציא דבריו לבטלה וגם בזה יש לדקדק דהא משמע הכא דב"ה נמי ס"ל כמ"ד אין אדם מוציא דבריו לבטלה ואפ"ה לא הוי נדר פינו דבגמר דבריו אדם נתפס ודוקא לב"ש דס"ל תרתי דאין אדם מוציא דבריו לבטלה ותפוס לשון ראשון הוא דהוי נדר אבל למ"ד דבגמר דבריו אדם נתפס לא הוי נדר אפילו למ"ד דאין אדם מוציא דבריו לבטלה ומ"ט דר' יוסי ויתבאר עוד בזה לקמן עכ"פ נראה בזה פמו שפכתבתי דלאו משום חזרה הוא דאתינן עלה אלא פצין פתח לנדרו הוא דהוי וא"ש לפ"ז הא דמדמי הש"ס האי פתחא לשאלה דעלמא ואי משום חזרת תכ"ד הוא דאתינן עלה א"כ אפילו אין שאלה בהקדש מ"מ חזרת תכ"ד מיהא אית ביה וכמו בתמורה דלכ"ע אין שאלה ואפ"ה יכול לחזור בו תכ"ד פדאיתא בתמורה אלא ששמע מינה דלאו חזרה גמורה היא: והתוס' ז"ל במנחות שם פתבו דהא תליא בפלוגתא דפותרין בחרטה או לא ולא הבנתי דאטו שאלה לחכם איצטריף הכא הא הנדר בטל מאליו פינו דהוי נדר ופתחו עמו ומה עגנו זה לפלוגתא דפותרין בחרטה ועוד דאמאי לא קאמר הש"ס דס"ל לב"ש דאין פותרין בחרטה ועיין מה שפכתבתי בזה בחידושינו בתמורה בפלוגתא דר"מ ור"י שם: תוס' בד"ה אין אדם כו' ובהכי מתנישב דלא תיקשי דר' יהודה אדר' יהודה דהכא אית ליה דלא הוי נזיר ובתמורה ס"ל דתפוס לשון ראשון דשמעין ליה דפליג אדר' יוסי בההיא דתמורה עכ"ל ואין דבריהם ז"ל מוכנים דבתמורה שם ליתא האי מלתא כלל דר' יהודה פליג וס"ל תפוס לשון ראשון ובזבחים גבי פזית חוץ לזמנו וכזית חוץ למקומו הוא דאמרינן התם דרבי יהודה כר"מ ס"ל דתפוס לשון ראשון וע"ז אין תירוץ עולה יפה דהתם נמי אין הדברים סותרין זא"ז וי"ל דהתם נמי אמר ב' דברים דהוי פסתי אהדי דתרי מחשבות הם אבל הכא הפל דיבור אחד הוא ומפרש דבריו וקושיתם ז"ל בלא"ה י"ל דר' יהודה ס"ל דאדם מוציא דבריו לבטלה ולא נתפסין כלל לנזירות ולא שייף הכא כלל הא דתפוס לשון ראשון ומסתבר פן פינו דלר"י הוי נדור מגרורות א"כ מהיכי תיתי למימר דלנזירות איפנין ויתבאר בזה לקמן בשמעתין ויתר דבריהם ז"ל אין לשונם מתקון מטעות הדפוס ועיין בא"מ שהגיה קצת והדברים מבוארים יותר בתוספות במנחות שם: בד"ה וב"ה כר"ש עיין שם שהקשו קצת אמאי לא קאמר דב"ה לטעמייהו דיש שאלה בהקדש ותי' דאיצטריף למימר ב"ה כר"ש דלא הוי נדור מגרורות ג"כ שלא התנדב פדרף המתנדבים מדלא אמר בלשון קונם ויש לדקדק בדבריהם ז"ל מנ"ל דר"ש ס"ל דלא הוי נדור מגרורות דהא גבי מנחה מן השעורים טעמיה דר"ש ג"כ משום דבגמר דבריו אדם נתפס אבל הכא להיות נדור מן הגרורות טעמא אחרניא הוא לפרש נזיר בלשון הפרשה ולא שייכא בזה שלא התנדב פדרף המתנדבים ובמנחות תירצו התוס' ז"ל בע"א דלהכי קאמר הש"ס דב"ה ס"ל כר"ש משום דהיינו נמי טעמא דב"ש אליבא דר' יהודה דס"ל נמי דלא הוי נזיר וב"ש ס"ל דאין שאלה בהקדש וע"כ טעמא

הוא משום דס"ל כר"ש שלא התנדב פְּדֵרָה המתנדבים וגם זה אינו מוכרח דהא מציינו למימר לר' יהודה דנהי דס"ל לב"ש דאין שאֵלָה בְּהַקְדָּשׁ אֲבָל בְּנִזְרוּת גַּיִשׁ שְׁאֵלָה כִּי הִכִּי דְאִשְׁכַּחן הִכִּי לר"א דס"ל נְמִי אִין שְׁאֵלָה בְּהַקְדָּשׁ כְּדֵאִיתָא בְּעֶרְכִין וְאִפ"ה אִית לִיה שְׁאֵלָה בְּנִזְרוּת כְּדִמְוֹכַח לְקַמָּן בְּמִכְלִיתִין וְכִבֵּר כְּתַבְתִּי בְּזֵה בְּחִידוּשֵׁינוּ בְּרִישׁ יְבָמוֹת (אֵלָא דְלִקְמָן פֶּרַק ב"ש אָמְרִי לְהִדְיָא דְנִזְרוּת בְּטַעוֹת הֵוִי נִזְרוּת כְּמוֹ הַקְדָּשׁ) וְעוֹד דְּמַצִּינָן לְמִימַר דס"ל לב"ש דְּאָדָם מוֹצִיא דְבָרָיו לְבִטְלָה וְכֵן הִקְשָׁה ב"ש מ' על תִּירוּץ זֶה וְכַתְּבֵשׁ ג"כ לְפָרֵשׁ כְּמוֹ שְׁפָתָבוּ הַתּוֹס' ו' ל' הֵכָא דְטַעְמָא דב"ה דְלָא הֵוִי נְדוּר מְגֵרוּגְרוֹת אֲתִי לְאִשְׁמַעִינָן וְכִבֵּר כְּתַבְתִּי מַה שְׂיֵשׁ לְדַקְדָּק עַל דְבָרֵיהֶם ו' ל' וְעוֹד קִשְׁיָא לִי דִלפ"ז ע"כ ס"ל לר"י ג"כ כר"ש דְּפוֹטֵר אִם לֹא הִתְנַדַּב פְּדֵרָה הַמִּתְנַדְּבִים דְהָא ב"ה ס"ל הִכִּי אֵלִיבִיָּה דְאִפִּילוּ נְדוּר מְגֵרוּגְרוֹת לֹא הֵוִי וְאִילוּ בַּתּוֹסְפֵתָא מְנַחֹת פִּי"ב פְּלִיג ר' יְהוּדָה אר"ש וס"ל בְּמִנְחָה מִן הַשְּׁעוּרִים דְחֵיבִיב וּבְשִׁלְמָא לְדְבָרֵי הַתּוֹס' ו' ל' בְּמִנְחֹת דְאִשְׁמַעִינָן דב"ש קָאִי דְלָא הֵוִי נְזִיר מְשׁוּם שְׁלֹא הִתְנַדַּב פְּדֵרָה הַמִּתְנַדְּבִים לֹא תִיקָשִׁי מֵהָא דר"י מְחֵיבִיב בְּמִנְחָה מִן הַשְּׁעוּרִים מְשׁוּם דִּי"ל דְּנִקָּא בְּמִנְחָה מִן הַשְּׁעוּרִים הוּא דְמְחֵיבִיב מְשׁוּם דְמִקְטַעִי טַעִי אֲבָל בְּהִרְיָנִי נְזִיר מִן הַגְּרוּגְרוֹת ל"ע לֹא הֵוִי נְזִיר וְכִדְבָרֵי ר' יוֹחָנָן לְקַמָּן אֲבָל לְפִי מ"ש כ"כ פֶּאֶן דְלָא הֵוִי נְדוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת מֵהָא טַעְמָא א"כ מְנַחָה מִן הַשְּׁעוּרִים לֹא עֲדִיף מְנִזִיר מִן הַגְּרוּגְרוֹת לְעִנְיָן לְהִיּוֹת נְדוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת וּמ"ש דס"ל לר"י דְהֵכָא לֹא הֵוִי נְדוּר וּבְמִנְחָה מִן הַשְּׁעוּרִים מְחֵיבִיב גַּם בְּזֵה יִתְבָּאֵר עוֹד בְּשִׁמְעִיתִין ב"ס ד': ע"ב גְּמָרָא מִתְנִי' דְלָא כו' ר"נ אֹמֵר ב"ש א' נְדוּר וְנְזִיר מְשׁוּם דְסָבְרִי לֵה כר"מ דְאִין אָדָם מוֹצִיא דְבָרָיו לְבִטְלָה וּמ"ש הֵוִי נְזִיר וְסָבְרִי לֵה כר' יְהוּדָה דְמִתְנִיתִין דְאָמַר דב"ש נְמִי לֹא אָמְרִי אֵלָא דְהֵוִי נְדוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת וְכְמוֹ שְׁפִירֵשׁ י' וְתוֹס' וּב"ה סָבְרִי לֵה כר' יוֹסִי דְבִגְמַר דְבָרָיו אָדָם נִתְפָּס וְלֹא הֵוִי אֵלָא נְדוּר מְשִׁמַּע דְטַעְמִיָּה דר' יְהוּדָה אֵלִיבָא דב"ש לֹא מְשׁוּם דְבִגְמַר דְבָרָיו אָדָם נִתְפָּס אֵלָא טַעְמָא אֲחֵרִינָא אִיבָא וּע"כ צ"ל דס"ל לב"ש אֵלִיבָא דְרַבִּי נָתַן דְלִתְרוּנוּיָהוּ אִיפּוּיָן וּבְמָה שְׁאָמַר הִרְיָנִי נְזִיר לְנִזְרוּת נִתְפָּוּן וּבְסוּף דְבָרָיו שְׁאָמַר מִן הַגְּרוּגְרוֹת מְלִתָּא אֲחֵרִינָא אָמַר לְהִדִּיר א"ע מִן הַגְּרוּגְרוֹת וְהִינּוּ נְמִי טַעְמָא דר"י בְּמִתְנִיתִין אֵלִיבָא דב"ש וְלֹא מְשׁוּם דְבִגְמַר דְבָרָיו אָדָם נִתְפָּס דא"כ מֵאִי טַעְמִיָּהוּ דב"ה דְלָא הֵוִי נְדוּר אֵלָא ל"ע ס"ל לר"י דְתַפְּנוֹס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וּבְהִרְיָנִי נְזִיר לְנִזְרוּת נִתְפָּוּן וְאִפ"ה לֹא הֵוִי נְזִיר גַּם לב"ש מְשׁוּם דס"ל דִּישׁ שְׁאֵלָה בְּנִזְרוּת וְיִכּוֹל לְחַזְרוֹר בּוֹ תוֹף כ"ד וְכִי אָמַר תוֹכ"ד מִן הַגְּרוּגְרוֹת שְׁפִיר הֵוִי נְדוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת פֶּאִילוּ אָמַר הָרִי הֵן עָלִי קָרְבָן וּלפ"ז מוֹכַח מְפָאֵן דְלָא כד' הַתּוֹס' ו' ל' לְעִיל דְטַעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה ג"כ הוּא מְשׁוּם דְבִכָּה"ג ל"ע בְּגִמַר דְבָרָיו אָדָם נִתְפָּס דא"כ ר' יְהוּדָה הִינּוּ ר' יוֹסִי וְאִמַּאי הֵוִי נְזִיר לב"ש וּבְלִישְׁנָא אֲחֵרִינָא אֵלִיבָא דר"נ ס"ל לב"ש דְהֵוִי נְדוּר וְכר' יְהוּדָה וְלֹא הֵוִי נְזִיר וּב"ה ס"ל כר"ש וְלֵהָאִי לִישְׁנָא קִצָּת קִשָּׁה אִמַּאי לֹא אָמְרִינָן דב"ש ס"ל כר' יוֹסִי דְבִגְמַר דְבָרָיו אָדָם נִתְפָּס וְהֵוִי נְדוּר כְּמוֹ בְּלִישְׁנָא קִמָּא אֵלִיבָא דב"ה וְלָמָּה לִיָּה לְמִימַר דב"ש כר' יְהוּדָה וּב"ש מ' רֵאִיתִי דְגָרִיס בְּלִישְׁנָא קִמָּא נְמִי וּב"ה סָבְרִי לֵה כר' יְהוּדָה דְהֵוִי פֶּאֹמֵר הָרִי הֵן עָלִי קָרְבָן: וְנוֹסְחָא זו א"ש טְפִי דְשְׁמַעִינָן לִיָּה לר' יְהוּדָה בְּהִדְיָא דְמְפָרֵשׁ לְשׁוֹן נְזִירוּת בְּלִישׁוֹן פְּרִישׁוֹת מ"ש ה' מוֹקְמִינָן לְמָאֵן דס"ל דְהֵוִי נְדוּר כר' יְהוּדָה בֵּין לב"ה לְלִישְׁנָא קִמָּא וּבֵין לב"ש לְלִישְׁנָא בְּתָרָא אֲבָל מר' יוֹסִי נְהִי דס"ל דְבִגְמַר דְבָרָיו אָדָם נִתְפָּס מ"מ לֹא שְׁמַעִינָן דְאִיבָא לְפָרוּשֵׁי לְנִזְרוּת בְּלִישׁוֹן פְּרִישׁוֹת: עוֹד כְּתַב שְׁם בְּשֵׁם הָרֵא"ש ו' ל' פִּירוּשׁ מְחֻדָּשׁ דב"ש דְאָמְרִי נְדוּר וְנְזִיר הִינּוּ נְדוּר אוֹ

נזיר דאם אָמַר שְׁנַתְפוּיָן בְּלַבּוֹ לְנִדּוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת הָיוּ נְדוּר וּכְר"י וְהָכִי פִירוּשׁא דר' יהודה דְּמַתְנִי אַף ב"ש לֹא אָמְרוּ אֶלְא בְּאוֹמַר הָרִי הוּ עָלֵי קַרְבָּן פִּי שֵׁיאֵמַר שְׁנַתְפוּיָן בְּאִמְרוּ הָרִינִי נְזִיר מִן הַגְּרוּגְרוֹת הֵינְנוּ שְׂיֵהָא עָלָיו קַרְבָּן אֲבָל אִם לֹא אָמַר שְׁנַתְפוּיָן לְנִדּוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת הָיוּ נְזִיר אֶפְיָלוּ בְּסַתָּם וְכֹן נִרְאָה שִׂטְתַּהוֹס' ו"ל בְּמַנְחוֹת שְׂפָתָיו ג"כ דְּלַר' יְהוּדָה לֹא הָיוּ נְדוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת אֶלְא אִם אוֹמַר נְתַפְנוּנְתִּי לְכָהּ וּפִי דְּבָרֵי ר' יְהוּדָה פְּנ"ל אֲבָל שְׂיֵהָיו חֲלִין שְׁנִיָּהֶם פְּאַחַת לֹא מְסַתְפֵּר אֶלְא דְּלַפ"ז לֹא הִבְנִיתִי דְּבָרֵי ו"ל שֵׁם בְּמַנְחוֹת שְׂפָתָיו דֵּהֵינּוּ טַעְמָא דר' יְהוּדָה דְּמַתְנִי אִם אוֹמַר בְּלַבִּי הָיָה לְנִדּוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת מְשׁוּם דְּהָיוּ פִּיו וְלַבּוֹ שְׁוִין דְּהָרִינִי נְזִיר לֹא מְשַׁמַּע לָהּ לְנִזְרוּת וְלַת"ק לֹא מְהַנִּי אֶפְיָלוּ אִם אוֹמַר בְּלַבִּי הָיָה כּו' מְשׁוּם דְּהָרִינִי נְזִיר מְשַׁמַּע נְזִירוּת וְאִין פִּיו וְלַבּוֹ שְׁוִין וְהָא לר"נ אֲלִיבָא דב"ש סַתָּם לְשׁוֹנוֹ מְשַׁמַּע לְנִזְרוּת וְאִפ"ה מְהַנִּי אִם אוֹמַר בְּלַבִּי הָיָה שְׂיֵהָיָה קַרְבָּן עָלֵי וְהִיכִי קָאֵמַר הַש"ס דב"ש ס"ל כר"י וי"ל דְּלֹא לְגַמְרֵי כר' יְהוּדָה ס"ל דְּלַר' יְהוּדָה לֹא הָיוּ נְזִיר כָּלֵל וְלַב"ש אֲלִיבָא דר"נ בְּסַתָּם הָיוּ נְזִיר אֲבָל אִם אוֹמַר בְּלַבִּי הָיָה לְעִשׂוֹתָן קַרְבָּן עָלֵי מְהַנִּי וְגַם בְּזָה חֲשִׁיב פִּיו וְלַבּוֹ שְׁוִין: וְהִנֵּה מְלִשׁוֹן רַש"י ו"ל לְעֵיל בַּד"ה מַתְנִיתִין כּו' מְשַׁמַּע דְּהָא דְּאָמַר הַש"ס מַתְנִי דְּלֹא כר"נ הֵינּוּ לַב"ה דְּמְשַׁמַּע דְּאֶפְיָלוּ נְדוּר לֹא הָיוּ וְלר"נ אֲלִיבָא דב"ה הָיוּ נְדוּר מְשַׁמַּע דב"ש אֲתֵיָא שְׁפִיר כר"נ דב"ש אַף נְזִיר קָאֵמְרִי וְה"ה דְּהָיוּ נְדוּר אֲבָל כָּל הַמְּפָרְשִׁים פִּירְשׁוּ דְּבִין ב"ש וּבִין ב"ה הוּא דְּלֹא כר"נ דְּלַתְנָא דְּמַתְנִי לַב"ש הָיוּ נְזִיר וְלֹא נְדוּר וְלר"נ הָיוּ נְדוּר ג"כ וְלַב"ה לַתְנָא דְּמַתְנִיתִין נְדוּר ג"כ לֹא הָיוּ וְלר"נ הָיוּ נְדוּר וי"ל עוֹד דְּאֲלִיבָא דב"ש לְחוּד הוּא דְּאֵמְרִינֵן דְּמַתְנִי דְּלֹא כר"נ דְּלַתְנָא דְּמַתְנִי מְשַׁמַּע דַּלְב"ש לֹא הָיוּ אֶלְא נְזִיר וְלֹא נְדוּר וְלר"נ הָיוּ נְדוּר וְנְזִיר אֲבָל ב"ה מְצִי סְבָרֵי דְּהָיוּ נְדוּר וּבְנְזִיר הוּא דְּפְלִיגֵי אַב"ש וְכֹן מְסַתְפֵּר דַּלְב"ש דְּהָיוּ נְזִיר לֹא הָיוּ נְדוּר וְלַב"ה דְּלֹא הָיוּ נְזִיר הָיוּ נְדוּר וְעַפ"ז יֵשׁ לִינִישׁב דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בְּפִיָּה מ' שְׂפָתָיו דְּלַתְנָא דְּמַתְנִיתִין אֲלִיבָא דב"ה הָיוּ נְדוּר וְכ"כ בְּחִיבּוּרָא פ"א מְהַלְכוֹת נְדָרִים לְהַלְכָה דְּאָסוּר בְּגְרוּגְרוֹת וְהַשִּׁיג עָלָיו הַרְאָב"ד ו"ל דְּאֵמְרִינֵן מַתְנִי דְּלֹא כר' נֶתָן וּלְפִי הַגְּ"ל נִיחָא קֶצֶת דְּאֲלִיבָא דב"ש הוּא דְּאֵמְרֵי דְּהָיוּ דְּלֹא כר' נֶתָן אֲבָל אֲלִיבָא דב"ה לֹא פְּלִיגֵי תְנָא דְּמַתְנִיתִין וְר' נֶתָן.

וְהַכ"מ ו"ל פְּתַב דְּגִנוּסְחַת הַרְמַב"ם ו"ל הֵיָתָה מַתְנִיתִין כר' נֶתָן וּכְבָר פְּתַב הַלַּח"מ ו"ל דְּהוּא דְּחוּק אֲבָל מַה שְׂהַקְשָׁה עָלָיו דַּא"כ לר' יְהוּדָה לֹא פְּלִיגֵי ב"ש וּב"ה פִּינֵן דב"ש נְמִי לֹא אֵמְרֵי אֶלְא דְּהָיוּ נְדוּר אִין פֶּאן קֹנְשֵׁיָא לְפִי הַרְמַב"ם ו"ל בְּפִירוּשׁ דְּבָרֵי ר' יְהוּדָה דְּהוּא נְמִי ס"ל לַב"ש דְּהָיוּ נְזִיר.

וְא"כ שְׁפִיר מְצִינֵן לְמִימַר דַּלְב"ה הָיוּ נְדוּר. וּכְבָר פְּתַבְתִּי דְּפִי הַרְמַב"ם ו"ל בְּדְבָרֵי ר"י הוּא פְּלֵאֵי וְגַם לֹא מְשַׁמַּע הָכִי מְהָא דְּאֵמְרִינֵן בְּגַמְרָא דְּהָיוּ נְדוּר לַב"ש מְשׁוּם דַּס"ל כר"י וּלְפִי ו"ל ר"י מְלַתָּא אַחְרִיתִי אָמַר אִם לֹא לְפִי מ"ש לְעֵיל בְּטַעְמֵיהָ דר' יְהוּדָה דְּאִם לֹא אָמַר הָרִי הוּ עָלֵי קַרְבָּן מְפָרְשִׁינֵן לְהָרִינִי נְזִיר מִן הַגְּרוּגְרוֹת דְּלְנִדּוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת נְתַפְנוּיָן אֲלֵמָא דַּס"ל לר' יְהוּדָה דְּבַכְלָל הָרִינִי נְזִיר מִן הַגְּרוּגְרוֹת מְשַׁמַּע נְמִי דְּהָיוּ נְדוּר וּכְבָר פְּתַבְתִּי לְעֵיל דְּלֹא מְשַׁמַּע פֶּן מְדַבְּרִיו ו"ל: אֲבָל מְהָא דְּאֵמְרִינֵן לְעֵיל דב"ה כר"ש וְדַאי מְשַׁמַּע דַּלְב"ה דְּמַתְנִי נְדוּר נְמִי לֹא הָיוּ וְכַדְמִסִּיק הַש"ס הִקְא לְלִישְׁנָא בְּתָרָא דר"נ דב"ה כר"ש וּמַש"ה לֹא הָיוּ נְדוּר וּדְבָרֵי ו"ל בְּחִיבּוּרָא יֵשׁ לִינִישׁב ע"פ הַגְּ"ל דְּמוֹקְמִינֵן לְהָא דְּלֹא הָיוּ נְדוּר כר"ש וְא"כ אֲנֵן דְּלֹא קִי"ל כר"ש שְׁפִיר הָיוּ נְדוּר וְנִהִי דְּתַנָּא דְּמַתְנִיתִין

ס"ל אליבא דב"ה דנדור ג"כ לא הוי מ"מ להלכה קיי"ל דהוי נדור פיון דלא קיי"ל כר"ש דמנחות אבל מדבריו בפיה"מ משמע דלתנא דמתניתין נמי הוי נדור לב"ה ועיין בלח"מ ז"ל שפכתב ג"כ פנ"ל לנישב דברי הרמב"ם ז"ל דלא קיי"ל כר"ש.

ומש"כ עוד שם בדברי הראב"ד והרמב"ם אליבא דר' יוחנן למסקנא אינם מוכנים וגם צריך להגיה בדבריו ע"ש ועוד נראה דהירושלמי מסייע ליה להרמב"ם ז"ל דתני התם סתמא ב"ש אומרים נדור ונדור ובה"א נדור ואינו נזיר ומשמע דאמתני' קאי ובפירושו דמתני' תני הכי ועי' בק"ע ובפ"מ שם ועי' בא"מ מש"כ בזה: שם אמר חזקיה במחלוקת שנויה וב"ש היא פבר פתבתי לעיל דר' יהודה ס"ל בתיוספתא דמנחות דצריך להביא החטים וא"כ לחזקיה תיקשי דר"י אדר"י דהקא אמר דלכ"ע לא הוי נזיר אפילו לב"ש והתם אמר דצריך להביא מן החטים והתוס' ז"ל שם במנחות הקשו בהא דאמרין לעיל וב"ה כר"ש אטו רבנן דר"ש כב"ש ס"ל ותיגרין דהקא במנחה שאני דיש מנחה מן השעורים וקטעי אבל למנחה נתפנוין ומש"ה ס"ל לרבנן דצריך להביא מן החטים אבל בנזיר מן הגרוגרות דליכא למיטעי לא נתפנוין כלל לנזירות ולא הבנתי מה חידשו בזה הלא זה הוא מחלוקת חזקיה ור' יוחנן דר' יוחנן אמר דהקא כ"ע מודים ובאמר אילו הייתי יודע שאין נזירין כהו' והינו משום דדיינינן ליה בטעותא ולהכי פשאמר אילו הייתי יודע כו' חייב במנחה מן החטים אבל הכא בנזיר מן הגרוגרות ליכא למידן בטעותא ולא נתפנוין לנזירות כלל וביאר הרמב"ם ז"ל בפיה"מ ב"פ המנחות והנסכים טעמו של דבר דכשאמר הרי עלי מנחה מן השעורים גמר לקבל עליו מנחה אלא שהתנה שיהיה מן השעורים וכי מבטל תנאו אח"כ חייב להביא מנחה כדינה אבל אם לא ביטל תנאו פטור מכלום משום דלא תלינן ליה בטעותא אלא אמרין דהוציא דבריו לבטלה ולא נתפנוין למנחה פשיההו כלל ואפילו אם נתפנוין הוי נזיר ופתחו עמו דחזר בו מיד ולדין יכול לחזור בו דיש שאלה בהקדש ומש"ה מוקי לה ר"י דוקא במנחה מן השעורים דאיכא למימר טעותא היא והיה דעתו למנחה פשיההו אלא שטעה אבל מנחה מן העדשים ודאי לאו טעותא היא ולא נתחייב אלא מנחה מן העדשים והוא דבר שאינו מכלום ואפילו אמר דטעותא היא ואילו הייתי יודע כו' אינו נאמן פיון דלא שכיחי למיטעי בהא וכן בהריני נזיר מגרוגרות לא מהני אם אמר אילו הייתי יודע כו' אלא דלכאורה אם הוא יודע בעצמו שטעה ונתפנוין למנחה או לנזירות אלא שטעה וחשב דנזירות שייכא בגרוגרות אמאי לא נתחייב בנזירות כשאמר אילו הייתי יודע ואפ"ל דה"נ דאם אמר פן דנתפנוין למנחה אלא שטעה וסבר דמנחה באה מן העדשים ה"נ דחייב להביא מן החטים אלא דאין אנו צריכין לשואלו למה נתפנוין אבל במנחה מן השעורים שואלין אותו וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל בפ"י מהל' מעה"ק ויותר נראה דטעותא פי האי ליכא כלל: והנה פבר תמהו על הרמב"ם ז"ל הכ"מ והלח"מ שם בפרק הנ"ל בהני תרי דיני שפכתב שם נגד סוגית הש"ס הקא והתם.

חדא במה שפכתב דאפילו במנחה מן העדשים שואלין אותו ואם אמר אלו הייתי יודע כו' חייב להביא מן החטים ובסוגיין ובמנחות שם מבואר דוקא היכא דאמר מן השעורים הוא דאיכא למיתלי בטעותא.

ועיין מש"כ הכ"מ ז"ל ליישב דבריו דלזעירי דמוקי מתניתין דוקא דאמר מנחה אין חילוק בין עֲדָשִׁים לְשִׁעוּרִים וְכָבֵד הַקֶּשֶׁה הַלַּח"מ ז"ל דא"כ הָכָא גַבֵּי נְזִיר נְמִי נִשְׁיִילָהּ וְאִילוּ אָמַר אֵילוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ שְׂאִין נוֹזְרִין פָּה כו' וי"ל דלפי מה שפסק הרמב"ם ז"ל דהָכָא בְּמִתְנִיתִין הָיָה נְדוּר אֲלִיבָא דב"ה אָבֵל לֹא שִׁינָה הָכָא בְּדִיקָה כָּלֵל פִּינּוּ דְמִשְׁמַעוֹת דְּבָרָיו הוּא לְהֵיוֹת נְדוּר מִן הַגְּרוּגְרוֹת וּא"כ לְפִי שִׁיטְתוֹ שֶׁם בְּמִנְחָה מִן הָעֲדָשִׁים דְּבוֹדֶקִין אוֹתוֹ כו' מְוַכְרַח הוּא לְפָרֵשׁ כַּנ"ל דל"ב ה' דל"ב ה' דְּמִתְנִיתִין הָיָה נְדוּר דאל"ה אָמַי פְּטָרִי ב"ה וְלֹא מְצָרְכִי בְּדִיקָה כְּמוֹ בְּמִנְחָה מִן הָעֲדָשִׁים אֲלֵא דְאֶפְתִּי תִּיקְשִׁי עָלָיו מ"ב ה' אֲלִיבָא דר"נ ל"ב ב' דלא נְדוּר וְלֹא נְזִיר הָיָה אָמַי לֹא בְּדִקְיָנָא לִיהַּ וְעוֹד דְּהָא מִשְׁמַע הָכָא בְּשִׁמְעִיתִין דְּלָמָּד אָדָם מוֹצִיא דְּבָרָיו לְבַטְלָהּ אִין אָנוּ חוֹשְׁשִׁין לְדְּבָרָיו כָּלֵל וּא"כ ע"כ הָא דְאִצְטְרִיף לְבִדְקוֹ הֵתָם הֵינּוּ דְּוָקָא בְּמִנְחָה מִן הַשִּׁעוּרִים דְּאִיכָא לְמִיחַשׁ לְטַעוּתָא אָבֵל הֵיכָא דְּלִיכָא לְמִיחַשׁ לְטַעוּתָא וְדָאִי אִין צְרִיף לְבִדְקוֹ כָּלֵל וְגַם סְתָמָא דְּהַש"ס הָכָא וּבְמִנְחָתָא דְּאָמְרִי ר"י לְדְּבָרָיו דְּחֻזְקִיהָ קָאָמַר קָשָׁה עַל דְּבָרָיו וְתִי' הַכ"מ וְהַלַּח"מ ז"ל דְּחֻזְקִים הֵמָּה וְעַדִּין דְּבָרָיו ז"ל צ"ע: וְעוֹד מְסִיק הַש"ס בְּמִנְחָתָא דְּלִזְעִירִי דְּבַעֲיָנָא דְּוָקָא דְּאָמַר מִנְחָה הָא דְּתַנּוּ הֵתָם הָרִי עָלֵי מִנְחָה עֲשָׂרוֹן וּמְחָצָה הוּא ל"ד אֲלֵא דְּאָמַר חֲצִי עֲשָׂרוֹן וְעֲשָׂרוֹן אָבֵל עֲשָׂרוֹן וּמְחָצָה אִינוּ חֲזִיב אֲלֵא עֲשָׂרוֹן אֶחָד דְּאִמְחָצָה לֹא קָאָמַר מִנְחָה וְהַרְמַב"ם ז"ל כְּתִב כְּסָתְמָא דְּמִתְנִיתִין דְּאִפִּילוּ עֲשָׂרוֹן וּמְחָצָה חֲזִיב ב' עֲשָׂרוֹנוֹת וּמְסַתְפָּר בְּנָה דְּבָרֵי הַלַּח"מ ז"ל שְׁכַתְבַּת שֶׁם דְּהָא דְּמְסִיק הָכִי שֶׁם בְּמִנְחָתָא הֵינּוּ לְהָאִי אוֹקִימְתָא דְּמִתְנִיתִין ב"ש הֵיא וּמִשׁוּם תְּפִנּוּס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן.

וּבְנָה שְׁפִיר קָאָמַר פִּינּוּ דְּאָמַר הָרִי עָלֵי מִנְחָה עֲשָׂרוֹן כִּי אָמַר תּוּ וְחֲצִי עֲשָׂרוֹן לֹא פְלוּם קָאָמַר וְלֹא שִׁינָה בְּנָה תְּפִנּוּס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן אָבֵל לר' יוֹחָנָן דְּמוֹקֵי מִתְנִיתִין כְּכ"ע וּבְאֹמַר אֵילוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ כו' וְדָאִי דְּאִפִּילוּ אָמַר חֲצִי עֲשָׂרוֹן לְבַסּוֹף הָיָה נְזִיר וּבְאָמַת יֵשׁ לְדַקְדָּק מַה בֵּין הָרִי עָלֵי מִנְחָה עֲשָׂרוֹן וְחֲצִי עֲשָׂרוֹן לְהַרְיָנִי נְזִיר אַחַת וּמְחָצָה דְּתַנּוּ בְּמִתְנִיתִין לְעִיל כַּפ"ק דְּחֲזִיב ב' נְזִירוֹת וְלִיכָא שׁוּם חוֹלֵק בְּנָה וְאִפִּילוּ ר"ש דְּפְלִיג בְּמִנְחָתָא מִשְׁמַע דְּמוֹדָה בְּהָא: וּמ"ש וצ"ל דְּנְזִירוֹת שְׂאִנִּי דְּהַתְנָן נְמִי הַרְיָנִי נְזִיר יוֹם אֶחָד חֲזִיב בְּנְזִירוֹת ל' יוֹם וְלֹא פְלִיג ר"ש וְע"כ הֵינּוּ מִשׁוּם דְּנְזִירוֹת מְמִילָא קָאָתִי וְכִינּוּ דְּחֲזִיב עַל יוֹם אֶחָד מְמִילָא הָיָה נְזִיר כָּל לָמָּד וְלֹא אָמְרִינּוּ בְּנָה שְׁלֵא הַתְנַדְּב כו'.

וּבְיַלְקוּט בְּשֶׁם הַסְּפָרִי מִיִּתִּי לָהּ מְקָרָא עֵי"ש. וּמִש"ה נְמִי כִּי אָמַר הַרְיָנִי נְזִיר וּמְחָצָה חֲזִיב ב' נְזִירוֹת לְכ"ע וְאִין צְרִיף שׁוּם בְּדִיקָה כְּמוֹ בְּמִנְחָה וְכָבֵד כְּתִבְתִּי לְעִיל בְּנָה בְּפְלוּגְתָא דר"ש וְרַבְּנָן בְּהַרְיָנִי נְזִיר מִינּוּ דְּלֹא שְׁיִיכָא לְפְלוּגְתִּיהוּ גַבֵּי מִנְחָה מִן הַשִּׁעוּרִים וְהַבְּאִתִּי הֵתָם הָא דְּאָמְרִינּוּ בְּרִישׁ גְּדָרִים דְּזוּ חִידוּשׁ הוּא הָא דְּהָיָה נְזִיר אֲפִילוּ אִם לֹא הִזִּיר אֲלֵא מִחֲרָצוֹן וְכַתְבְּתִי שֶׁם דְּאִפִּילוּ לְמֵאן דְּס"ל תְּפִנּוּס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן הָיָה חִידוּשָׁא דְּבְנָה לְכ"ע אָף בְּגַמַר דְּבָרָיו אָדָם נְתַפְּס פִּינּוּ דִּינּוּ ג"כ מְדִינִי נְזִיר הוּא וְלֹא אָמְרִינּוּ דְּחֻזְרָה הוּא וְלְהָכִי אִצְטְרִיף קָרָא לְכ"ע אֲפִילוּ לְב"ש וי"ל דְּמִטְעַם זֶה נְמִי לֹא נִיחָא לִיהַּ לר' יוֹחָנָן לְאוֹקְמִי מִתְנִיתִין דְּמִנְחָתָא כַּב"ש מִשׁוּם דְּבַגְנוּנָא דְּהֵתָם הָרִי עָלֵי מִנְחָה בְּלֹא שְׁמֹן וְלְבֹנָה לֹא אָמְרִי ב"ש תְּפִנּוּס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן פִּינּוּ דְּקִיבֵל עָלָיו מְקַצָּת מִנְחָה כְּתִיקוּנָה וְכְמוֹ הַרְיָנִי נְזִיר מִינּוּ אֲלֵא דז"א דְּהָא בַּפ' הַתּוֹדָה תְּנִיָא בְּהַדְיָא דְּהָרִי עָלֵי תּוֹדָה בְּלֹא לְחֻמָּה לְב"ש מְבִיא תּוֹדָה וְלְחֻמָּה מִשׁוּם דְּתְּפִנּוּס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְאִפִּי ר"י מוֹדָה בְּהָא כְּדָאִיתָא הֵתָם.

וא"כ הִדְרָא קוּשְׁיָא לְדוּקְתָא לַב"ש דס"ל תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן לְמָה לֵן קָרָא בְּהַרְיָנִי גְזִיר מֵיָן דְּכָל דְּקְדוּקֵי גְזִירוֹת עָלֵיו תִּיפּוּק לֵן מְסַבְרָא דְתְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וּמָה בֵּין מְנַחָה בְּלֵא שְׁמֹן וּלְבוּנָה אוֹ תוֹדָה בְּלֵא לְחֻמָּה וּבֵין הַרְיָנִי גְזִיר מֵיָן וְאוּלַי בְּאַמְתָּ לְמ"ד תְּפֻס לְשׁוֹן־רֵאשׁוֹן לֵא צְרִיף קָרָא לְהַרְיָנִי גְזִיר מֵיָן וְיִתְבָּאָר עוֹד בְּזָה בְּהִלְכוֹת אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ בַס"ד שָׁם: וּבְאוֹתוֹ עֲנִין רְאִיתִי לְהַתּוֹס' ו"ל שָׁם בְּמְנַחֲחוֹת בְּמַתְנִיתִין דְּאִין מְתַנְדְּבִים לֹג אוֹ ב' אוֹ חֻמְשָׁה כו' וְהִקְשׁוּ שָׁם אַמְאִי לֵא אֲמַרְיָנִן דְּאִם הִתְנַדְּב לֹג יָנִן יָבִיא שְׁלֵשָׁה כְּמוֹ בְּמְנַחָה חֻצִי עֲשָׂרוֹן וְתִי דְהֵתָם מֵיָרִי בְּהַרִי זֹ אֲבָל בְּהַרִי עָלֵי ה"נ דְּחֻיָּב לְהִבִּיא ג'.

וּבְאַמְתָּ בְּלֵא"ה אִין כְּפֵאן קוּשְׁיָא דְדוּקָא הִיכָא דְאָמַר מְנַחָה דְמָה שְׁאָמַר חֻצִי עֲשָׂרוֹן הָוִי כְּתַנְאִי וְכִי אָמַר אֵילוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ כו' בְּיִטְל תְּנֵאֵו אֲבָל נְדַבְתָּ יָנִן דְּאָמַר הַרִי עָלֵי לֹג יָנִן וְדֵאִי דְאִינוּ חֻיָּב לְהוֹסִיף וְכֵן כְּתַב הַלַּח"מ ו"ל וְהַמְשַׁנָּה לְמַלְךָ שָׁם אֲלֵא דְעֵיקַר הַדְּבָר מָה שֶׁנ' מְדַבְרִי הַתּוֹס' דְּאִם הִתְנַדְּב לֹג אוֹ ב' אִינוּ מְבִיא כְּלוּם דֵאל"כ בְּלֵא"ה לֵא תִיקְשִׁי פִינֹן דְּחֻיָּב לְקַיָּים כְּמָה שְׁנִדְר מִש"ה אִין צְרִיף לְהוֹסִיף לֵא יְדַעְנָא מִנ"ל וּמִיָּדִי דְהָוִי אַחְמֻשָׁה דְּחֻיָּב לְהִבִּיא חֻמְשָׁה אֲפִילוּ אִם אִין קָבַע וּי"ל דְּשָׁלָא יִפְחֹת מְמַעְטִינוּ הֵתָם מְכָה אֲבָל לְהוֹסִיף אִיתְרַבִּי מִיָּהִי וְהָיִינוּ חֻמְשָׁה כְּדֵאִיתָא הֵתָם.

וְאַפְתִי אִינוּ מוּכָן מָה שְׁהִקְשׁוּ הֵתָם מְחַמְשָׁה דְיָבִיא שְׁשָׁה כְּמוֹ בְּעֲשָׂרוֹן וְחֻצִי עֲשָׂרוֹן דְּמְבִיא שְׁנַיִם וּמְאִי קוּשְׁיָא הָא אִיתְרַבִּי מְקָרָא דְחֻמְשָׁה לְחוּד ג"כ יְכוּל לְהִבִּיא וְאִי מְבִיא שְׁשָׁה א"צ קָרָא לְרַבּוּיִי אֲלֵמָא דְלֵא דְמִי לְעֲשָׂרוֹן וְחֻצִי דְאִינוּ יְכוּל לְהִבִּיא כְּזָה כְּלָל וְרֵאִיתִי שָׁם בְּמִשְׁל"מ ו"ל שְׁיִצָא לִידוֹן בְּדְבָר הַחֻדָשׁ דְמָה שְׁכַתְב הַרְמַב"ם ו"ל בְּהַרִי עָלֵי עֲשָׂרוֹן וְחֻצִי עֲשָׂרוֹן וְלֵא הַזְפִּיר מְנַחָה הוּא בְּכוּנוּנָה מְכוּנוּנָת דְאֲפִילוּ בְּלֵא מְנַחָה חֻיָּב לְהִבִּיא שְׁנַיִם מְשׁוּם דְיֵשׁ קָבַע לְמְנַחָה כִּי הִיכִי דְיֵשׁ קָבַע לְנִסְכִּים וְכְמוֹ שְׁכַתְב הַרְמַב"ם ו"ל גְּבִי נִדְר חֻמְשָׁה לֹגִין דְצְרִיף לְהַשְׁלִים מְשׁוּם דְקָבַעַן לְקַרְבֵן וְדְבָרֵיו ו"ל נְפִלְאוּ מְמַי דֵא"כ אַמְאִי לֵא פְּלִיג ר"ש הֵתָם כְּמוֹ בְּעֲשָׂרוֹן וּמְחַצָּה דְפוּטֵר ר"ש מְשׁוּם שְׁלֵא הִתְנַדְּב וְאֵלוּ הֵתָם כ"ע מוֹדוּ דְיְכוּל לְהוֹסִיף וְעוֹד דְבְּעֲשָׂרוֹן וּמְחַצָּה צְרִיף לְשׁוֹאֲלוּ וְלוֹמַר אֵלוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ כו' וְכְמוֹ שְׁכַתְב הַרְמַב"ם ו"ל וְהִכָּא גְּבִי נִסְכִּים אִין צְרִיף שְׁאֵלָה כְּלָל אֲלֵא אוֹמְרִים לוֹ הַשְׁלֵם וְכְמוֹ שְׁכַתְב הַרְמַב"ם ו"ל וַיֵּשׁ לִי עוֹד לְדַקְדַק בְּדְבָרֵיו ו"ל שָׁם מִש"כ גַּם בְּהַרִי זֹ סְבַרְתָּ אֵלוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ כו' וְלַעֲנֵד לֵא שְׁיָיָה בְּזָה הֵאִי סְבָרָא כְּלָל וְכְמוֹ שְׁבָאָר הַרְמַב"ם ו"ל בְּפִי הַמְשַׁנָּה סְבָרָא זֹ דְשְׁעוּרִים וְאִינְךָ הָוִי כְּמוֹ תְּנֵאִי וְז"א אֲלֵא בְּהַרִי עָלֵי וְלֵא רְצִיתִי לְהַאֲרִיף בְּזָה וְלְצִאת הַרְבֵּה חוּץ לְסוּגְיָא דְשְׁמַעְתִּין וְעוֹד יִתְבָּאָר בְּזָה לְקַמֵן בַס"ד: וְעֵינִן בִּירוּשְׁלַמִי דְפְּלִיגִי ר' יוֹחָנָן וְר"ל בְּטַעְמָא דַב"ש דְּמַתְנִיתִין ר"י אָמַר מְשׁוּם שְׁהוֹצִיא גְזִירוֹת מְפִיו וְר"ל אָמַר מְשׁוּם כְּיָנוּי כְּיָנוּיִים מָה נְפִיק מְבִינֵיהֶם הַרְיָנִי גְזִיר מִן הַגְּרוּגְרוֹת וּמִן הַדְּבִילָה.

וּפִי הַפ"מ דְאָמַר בְּפִירוּשׁ דְלַגְדוֹר מִן הַגְּרוּגְרוֹת נְתַכְּוִין לְמ"ד מְשׁוּם כְּיָנוּיִים לֵא הָוִי גְזִיר וְלְמ"ד מְשׁוּם שְׁהוֹצִיא גְזִירוֹת מְפִיו הָוִי גְזִיר וּלְפ"ז מְשַׁמַּע דְלֵא כְּמוֹ שְׁכַתְבְּתִי לְעֵיל דְלִשְׁיִטַת הִירוּשְׁלַמִי ב"ש גְדוֹר וְגְזִיר ס"ל אֲבָל הַלְשׁוֹן דְחֻק לְפִי וְעֵינִן ק"ע וּמְשַׁמַּעְתִּין מוּכָח דְהָא דס"ל לַב"ש אִין שְׁאֵלָה בְּהַקְדָּשׁ הָיִינוּ אֲפִילוּ בְּהַרִי עָלֵי אַע"ג דְיָלְפִי לָהּ מְתַמְוָרָה תְּחִלַּת הַקְדָּשׁ מְסוּף הַקְדָּשׁ וְא"כ לֵא שְׁמַעְיָנִן אֲלֵא בְּהַרִי זֹ אֲבָל בְּהַרִי עָלֵי י"ל דְהָוִי כְּשָׂאָר נִדְר וְהִכָּא מוּכָח דְאֲפִילוּ בְּהַרִי עָלֵי ס"ל לַב"ש דְאִין שְׁאֵלָה כְּמוֹ בְּהַרִי עָלֵי מְנַחָה כְּנ"ל: דָּף ט רַש"י בַד"ה אֲלֵא ב"ש כו' וּמִיָּהוּ אַפ"ה אָסוּר כְּיָנִן כַצ"ל: דָּף י גַמ'

אמר רמב"ח כגון שהיתה פרה כו' ופ"י התוס' בד"ה פרה זו ג' פירושים בד' רמב"ח לפי קמא הא דהריני נזירה אם עומדת אני קאי על האדם שהוא נדר פן ולשנא דמתניתין משמע דאפרה קאי ומש"ה פ"י לחד פירושא דקאי אפרה והאדם חזר ואמר הריני נזיר מבשרה וזה לא תנן במתניתין והקשו ע"ז דא"כ אמרה פרה למה לי ע"כ פ"י עוד דבאמירת הפרה לחוד מה שהוא מספר דבריה הוי קבלת נזירות עליו דלענן מאי קאמר הכי אלא לקבל עליו נזירות וגם ע"ז הקשו דא"כ מאי פריה והאמרנה ב"ש חדא זימנא הא איצטריך לאשמעין דאע"ג דלא אמר בפירוש הריני נזיר אלא מספר דבריו הוי כאלו אמר בפ"י וגם עיקר סברא זו צ"ע הא הוי דברים שבלב פ"ן דהוא לא אמר שום לשון נזירות אבל בירושלמי משמע שיטה זו ויליף ממתני' אם אמר על עובד כוכבים שאמר הריני נזיר דזה הישראל הוי נזיר משום שהוציא נזירות מפיו וא"ש בזה הא דפריה והא אמרו ב"ש חדא זימנא דלא שמעין הך רבותא דאע"ג דלא הוציא נזירות מפיו לא הוי צריך לאוקמי בהריני נזיר מבשרה וב"ש לשיטתן וב"ה לשיטתן אפי' בסתם נזירות ג"כ א"ש ובהא פליגי אי הוי פמוציא נזירות מפיו אלא ע"כ לכ"ע הוי פמוציא נזירות מפיו ועיקר פלוגתיהו בנזיר מבשרה ולטעמיהו ותרתי למה לי: תוס' בד"ה תרתי תלת כו' וא"ת וליפלוג בבשרא וסמרא כו' לפי שיטה הנ"ל דלא הוציא מפיו נזירות עדפא טפי למימר דאגב אורחיה אתי לאשמעין דהוי כאלו הוציא נזירות מפיו: רש"י בד"ה דמיחלפי בענבים כו' ואית להו לב"ש כינוי נזירות כנזירות פדתי בכרייתא היינו כינוי כינויים והכי איתא בירושלמי דמהאי טעמא הוא כמו שכתבו התוס' ז"ל בריש פרקין אבל תלמודין לא ס"ל להאי טעמא אלא בהקדש טעות הוא דמוקי פלוגתיהו וי"ל דע"כ לא מוקמינו פלוגתיהו בהקדש טעות דלעיל אלא לבתר דתני פל הני בבי ומהא דדלת ע"כ שמעין דבאין אדם מוציא דבריו לבטלה פליגי פאוקימתא דלעיל אבל אי לא תני אלא בבא דגרוגרות ה"א דטעמיהו דב"ש משום דמיחלפי בענבים והוי כינוי כינויים ולא משום דאין אדם מוציא דבריו לבטלה דלהאי טעמא אפילו אי לא מיחלף ליה ג"כ הוי נזיר מדבריו הראשונים הריני נזיר וכן לפי מה שכתבו התוס' ז"ל דהוי תלינן בטעותא שהיה בדעתו לומר ענבים ואמר גרוגרות ג"כ לא שייך לטעמא דריש פרקין ואי לא תני אלא הא דגרוגרות לחוד לא הוי מוקמינן בטעמא דלעיל אלא משום דאמרין דטעה והוציא מפיו גרוגרות אבל נתפזין לענבים.

אלא דקשה קצת לפ"ז אמאי הוי לב"ש נזיר ודאי אמאי אין שואלין אותו ושמה לגרוגרות נתפזין ולא נזיר הוא ובשלמא לאוקימתא דריש פרקין ליכא למימר נישיליה דלמא מתחלתו נתפזין לגרוגרות פ"ן דאין אדם מוציא דבריו לבטלה אינו נאמן לומר דלגרוגרות נתפזין כמו בערף פלי זה עלי דא דאינו נאמן לומר דלערף נתפזין והתוס' ז"ל בערכין שם דף ח' כתבו דאפילו לא ידע דאין ערף לכלי ונתפזין לערכין אפ"ה גי' גי' דמה נראה דדוקא בערכין ונדמים דחד מלתא הוא אבל בנזירות כה"ג דלא ידע דאין נזירות בגרוגרות ונתפזין לגרוגרות י"ל דלא הוי נזיר פלל אלא דסתמא אמרינן דלנזירות איפזין ומיהדר הוא דהדר ביה ועיין מה שכתבתי בזה בערכין שם: שם גמ' אלא אמר רבא כגון שהיתה כו' ואמר הרי עלי קרבן כו' ופ"י רש"י ותוס' ז"ל דסמיה אדלקמן אם לא עמדה ועמדה מאליה ובפלוגתא דלקמן והרי עלי קרבן היינו קרבן נזירות אע"ג דאינה ראויה לקרבן נזירות היו רגילים להביא נדרים ונדבות וצ"ע באומר הריני בקרבן

נזירות אמאי הוי נזיר פלל דלמא להביא על נזיר אחר קאמר פמו בקרבנות נזיר עלי דאינו חייב אלא בקרבנות פדאמרינו לקמן וצ"ל דכהאי לישנא דהריני מביאה כו' משמע יותר דלעצמו קאמר ונזירות קבל עליו ועיין מש"כ לעיל בשמעטא דהרי עלי ציפורים ומ"מ קשה היכי שייכא פרה לקרבנות נזיר ומש"כ דרגילים היו בנדורים ונדבות הוא דחוק ועוד דאמאי לא נימא דלדמי קרבנות נזיר קאמר ובדלת נמי נימא הכי ובש"מ ו"ל אית דמפרשי דלהאי אוקימתא פליגי בהאי לישנא גופא אם אמר הרי עלי קרבן נזירות ולהאי שיטתא דהוא מספר אמירת הפרה ניחא דס"ל לב"ה דבכה"ג לא הוי לשון נזירות אבל להך שיטתא דהוא עצמו אמר פן קשה ליה להש"מ מ"ט דב"ה דלא הוי נזיר אם אמר הרי עלי קרבנות נזירות ולדידי קשיא איפכא מ"ט דב"ה דלמא לפטור נזיר אחר קאמר וכנ"ל ולכולהו פירושי תיקשי מד' ר"י בסיפא אף פשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר הרי עלי קרבן והא ת"ק נמי בהכי מייירי וצ"ל דלא חש הש"ס להאריך ובלא"ה פריף שפיר אלא דס"ד דהש"ס לאוקמי פלוגתניהו במלתא אחריתי ולא בנזיר מבשרה פי היכי דלא ליקשי גושית הש"ס לקמן לב"ה הא בלא"ה לא הוי נזיר וצ"ל לדבריהם דב"ש קאמרי ומש"ה בעי לאוקמי באומר הרי עלי קרבן ולא סלקא הך אוקימתא ותו בעי לאוקמי באומר הריני נזיר מנין כו' וג"כ איפכא והוכרח לאוקמי בהריני נזיר מבשרה וב"ה לדבריהם דב"ש קאמרי פמסקנא דשמעתין: ע"ב רש"י בד"ה בשלמא פרה כו' אלא לגבי דלת כו' בשלמא גבי גרוגרות כו' ולא ידענא מי הכריחו לזה הא בגרוגרות פבר אוקימנא לעיל פלוגתניהו ונהי דהש"ס קאמר לעיל האי טעמא דמיחלפי בענבים אבל אין זה ענין לכאן דהתם קאמר לשון נזירות הריני נזיר מגרוגרות והכא לא קאמר לשון נזירות פלל.

אלא הרי עלי קרבן ופשיטא דפריף שפיר וק"ל: גמ' ב"ש סברי תורפיה כו' והא לא אוקמה משמע דאם העמידה לא הוי נזיר וקשה הא ב"ש ס"ל לקמן בפ' ב"ש דאפי' לא נתקיימו דבריו הוי נזיר גבי הריני נזיר שזה פלוני והכא נמי ליהוי נזיר אפילו אם העמידה והכי אמרינו בירושלמי להדיא דלב"ש הוי נזיר בין העמידה או לא וכדאמרי ב"ש לקמן ולפי משמעות דברי התוס' ו"ל דהכא אין רצונו להיות נזיר לפי משמעות דבריו יש לחלק דהתם אמרינו דרצונו להיות נזיר בכל אופן שיהי' וכמו שכתבו התוס' ו"ל התם משא"כ הכא דמשמעות דבריו שלא לקבל עליו נזירות.

ועוד י"ל דבתנאי גמור מודו ב"ש דלא הוי נזיר אלא אם נתקיים התנאי והתם לאו בלשון תנאי קאמר אלא הריני נזיר שזה פלוני אבל הרמב"ם ו"ל פתב שם ג"כ הריני נזיר אם יהיה פלוני וכמו שכתבתי לקמן שם ועיין משנה למלך ו"ל פ"ב מהל' נזירות שהאריך בשמעתין ושם תמצא דברי התוס' ו"ל מסודרים פי המה מעוררבים קצת: תוס' בד"ה ואמר הריני כו' אין דבריהם מסודרים ועיין בא"מ ו"ל ובסוף דבריהם פתב וא"ת סוף סוף מאי נפ"מ כו' ולפי שיטת הרמב"ם ו"ל דלב"ה בנזיר מגרוגרות הוי נדור א"ש דקמ"ל הכא דלב"ה אפי' נדור לא הוי דהא קמת אלא דיקשהלפ"ז למה לא ביאר הרמב"ם בהלכותיו ד' ב"ה בהך פלוגתא כיון דפלוגתא אחרת היא ונפקא מינה לענין אם נדור הוא מבשרה.

ונגהי דלכ"ע נפקא מינה בההו פלוגתא בלישנא דאם לא עמדה לענין אומר הרניני נזיר
סתם אם לא עמדה. י"ל כיון דלא הוזכר במתניתין לא פתבה.

ובדינא דמתניתין ליכא נפ"מ בנה דבלא"ה לא הוי נזיר כיון דאמר מבשרה אבל לשיטתו
נפקא מינה בדינא דמתניתין אי הוי נדור מבשרה ואמאי לא פתבה וי"ל דגם זה אינו
מבואר במתניתין דהא ב"ה אינו נזיר קאמרי וכבר שמענו לה מהא דהרניני נזיר
מגרוגרות ומאי טעמא איצטריף הש"ס למימר הכי דב"ה לדבריהם דב"ש קאמרי משום
דאינו נזיר וזה לא צריכא אלא לדבריהם דב"ש: דף יא מתני' מזגו לו את הפוס ואמר
הרניני נזיר ממנו ה"ז נזיר וכתב התוס' יו"ט ז"ל היינו פדתנו לעיל הרניני נזיר מן
החרצנים כו' משמע מד' דלר"ש לא הוי נזיר ובש"מ פתב דאפילו ר"ש מודה בכה"ג
ע"ש: גמ' אלא בהאי הוא דאסר כו' משמע דבאותו פוס אסורה אע"ג דאמרה בלשון
נזירות.

ולעיל גבי נזיר מן הגרוגרות משמע דלא הוי נדור ג"כ לת"ק דר' יהודה והכא קאמרינו
בפשיטות דבאותו פוס אסורה וי"ל דדוקא גבי גרוגרות דלא שייכא בנזירות פלל הוא
דגם נדר לא הוי אבל בכוס יין דשייכא בנזירות אלא דאמדינו דעתיה דלא נתפוננה אלא
לאסור עצמה ממנו שפיר חל האיסור אפילו בלשון נזירות וא"כ לר"ש דפליג בהרניני
נזיר מן החרצנים דלא הוי נזיר ה"נ אע"ג דליכא לאו דנזירות בחרצנים מ"מ איסור נדר
חל עליו כמו הכא דאסור באותו פוס אף יש לומר דוקא הכא דאנמדן דעת הוא דנתפוננה
לאוסרו עליו משום דכבר שיכורה היא ומצער לה אבל בעלמא אמרינו דלנזירות נתפונן
ולאו פלום קאמר ואפילו נדור לא הוי ובירושלמי אמרינו מתניתין בשאינו יכול אבל
ביכול ונראה דצ"ל איפכא מתניתין ביכול דלאו שיכור הוא ויכול לשותות ולהכי פי אמר
הרניני נזיר אמרינו דלנזירות נתפונן אבל בשאינו יכול לשותות אמרינו דלאסור האי פוס
בעלמא הוא דנתפוננה וכדתנו מעשה באשה אחת כו' והרמב"ם ז"ל הוסיף עוד דאם הנה
מר נפש או מתאבל ונתנו לו פוס ג"כ אינו אסור אלא באותו פוס וזה ג"כ בכלל אינו
יכול הוא פי מפני מרידותו לא יערב לו לשותות וזה שכתב הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה
דרישא דמתניתין מייברי באדם בריא והיינו יכול דהירושלמי עוד אמרינו התם בירושלמי
דקרבו נמי לא הוי בלשון נזירות ולא נאסר גם באותו פוס ועיין פ"מ שם: הרניני נזיר
ע"מ שאהיה שותה יין כו' ה"ז נזיר ואסור יודע אני שיש נזירות אבל איני יודע שהנזיר
אסור ביין פלוגתא דר"ש ורבנן יודע אני שהנזיר אסור ביין אבל סבור הייתי שחכמים
מתירין לי ג"כ פליגי ר"ש ורבנן.

ואיכא דאפיף לה כמו באמצעיתא דחכמים אוסרים ור"ש מתיר וכן להו בבי חז טעמא
להו ותליא במחלוקתו דפ"ק בנזיר מאחד מהו דלרבנן הוי נזיר ולר"ש לא הוי נזיר ויש
לדקדק פל הני בבי למה לי ועוד דהא איפלגו חדא זימנא לעיל בפ"ק ונראה דלרבינא
בגמ' דרישא אתיא אפי' כר"ש ומשום דהוי מתנה על מה שכתוב בתורה.

נדאי רבותא קמ"ל אלא אפילו לריב"ל דאמר דר"ש חלוק ברישא אפ"ה איצטריף
לאשמענו לרבנן דאסור משום דסד"א דע"מ לאו פחוץ הוא והוי כעוהר הנדר מעיקרו
בהאי תנאה קמ"ל דאפ"ה אסרי רבנן אלא דאפתי לא איצטריף דאי תנאי הוא לכ"ע
אסור משום דהוי מתנה על מה שכתוב בתורה וע"כ צ"ל דמשום רבותא דר"ש תני לה

דאָפילו ע"מ חוץ הוא וְלֹא הָיָה מִתְּנָה כּו' ומש"ה מוֹתֵר: וּכ"ת אִי רִישָׁא תְּנָא לֵה מְשׁוּם רְבוּתָא דר"ש א"כ הָיָה לִיָּה לְמִתְּנִיָּא פְּלוּגְתָּא דר"ש דְּמִתִּיר בְּרִישָׁא דְּהָיָה רְבוּתָא טְפִי וי"ל דְּנִטְרָה לֵהוּ עַד דְּמִסְיָמוּ לְמִלְתִּיָּהוּ וְהִדְרָה פְּלִיג עֲלֵיהּ פְּדָאֲמֵרִינָן בִּיבְמוֹת רִישׁ פְּרָק פִּיצַד כּה"ג ע"ש וְאִי תִּיקְוִי בְּבָא מְצִיעֵתָא לְרַבְּנָן לָמָּה לֵהוּ פְּבָר כְּתַב בְּזָה בִּשְׁמ"מ וי"ל דְּהָיָה רְבוּתָא וְלֹא שְׁמַעִינָן לִיָּה מְרִישָׁא פִּינָן דְּלֹא יָדַע שְׁהִנְזִיר אָסוּר בְּיָנָן ה"א דְּהָיָה נְדָר טְעוֹת קמ"ל דְּאָסוּר וי"ל דְּרִיב"ל וְרַבִּינָא פְּלִיגִי בְּפְּלוּגְתָּא דר' אוֹשְׁעִיָּא וְרַב פְּפָא שְׁם בִּפְּ פִּיצַד דְּרִיב"ל הִכְרִיחַ דר"ש פְּלִיג נְמִי בְּרִישָׁא דאל"ה רִישָׁא לְמֵאן קְתַנִּי לֵה דְּאִי לְרַבְּנָן הִשְׁתָּא אִם לֹא יָדַע דְּהִנְזִיר אָסוּר בְּיָנָן דְּהָיָה פְּעִין נְדָר טְעוֹת אִפ"ה אָסוּר לְרַבְּנָן כ"ש בְּרִישָׁא דְּאָסוּר לְרַבְּנָן וְאִי תַנִּי רִישָׁא לְאִשְׁמַעִינָן דר"ש מוֹדָה בָּהּ הָא ר"ש לֹא אִינְרִי בְּרִישָׁא פְּלָל אֲלֵא ע"כ אִשְׁמַעִינָן דְּפִלִּיג ר"ש גַּם בְּרִישָׁא וְרַבִּינָא ס"ל פְּרַב פְּפָא דְּלֹא זֹו אִף זֹו קְתַנִּי וּבְפִי דְּמְצִיעֵתָא צְרִיף לְדַקְדָּק מְלִשׁוֹן רִש"י מְשַׁמַּע דְּקוֹנְדָם קְבַלְתוּ אָמַר יוֹדַע אֲנִי כּו' וְאִת"פ אָמַר הִרְנִי נְזִיר כּו' וּמַד' הַתּוֹס' וי"ל דְּאִתְרָה קְבַלְתוּ אָמַר דְּלֹא קִיבַל עֲלֵיו אִסוּר יֵינן מְפָנִי שְׁלֵא יָדַע דְּנְזִיר אָסוּר בְּיָנָן וצ"ל דְּנִגְאָמֵן הוּא עַל עֲצֻמוֹ לֹוּמַר כֵּן דְּלֹא קִיבַל עֲלֵיו אִסוּר יֵינן אִע"ג דְּאָמַר סְתָם הִרְנִי נְזִיר וּא"כ אִיכָּא לְמִימַר דְּמְצִיעֵתָא רְבוּתָא הִיא גַּם לר"ש דְּמִתִּיר אִע"ג דְּבִשְׁעַת קְבֻלָּה סְתָם הִרְנִי נְזִיר קְאָמַר אִפ"ה מוֹתֵר אִם אָמַר אִת"כ דְּיָנָן לֹא קִיבַל עֲלֵיו.

וְכּוּ מְבֹאָר בְּדְבָרֵי הַרְמְב"ם וי"ל דְּאִת"כ אָמַר לֹא יָדַעְתִּי שְׁהִנְזִיר אָסוּר בְּיָנָן וְכַתְּבַת טַעַם לְזָה דְּאִפִּילוּ אִם אָמַר בְּפִירוּשׁ שְׁלֵא קִיבַל עֲלֵיו אֲלֵא לֵינָן לַחּוּד אוֹ לְתַגְלַחַת לַחּוּד לֹא מְהִנִּי וְאָסוּר בְּכּוֹלָן וְלִקְמָן בְּגַמְרָא יִתְבָּאָר שִׁיטַת הִירוּשְׁלַמִּי בְּזָה דְּנִרְאָה דְּלִשְׁיטָתוֹ לֹא שְׁיִיכָא פְּלוּגְתָּא דְּמִתְּנִיָּתִין לְפְּלוּגְתִּיָּהוּ בִּפ"ק: וְסִיפָא דְּמִתְּנִיָּתִין דְּסְבוּר הִיִּיתִי שְׁחַכְמִים מִתִּירִין לִי לְמֵאן דְּאִפִּיף וּפְלִיגִי נְמִי בְּהָךְ פְּלוּגְתָּא דְּבְּזָה נְמִי לֹא קִיבַל עֲלֵיו אִסוּר יֵינן מְפָנִי דְּעֵתוֹ שְׁחַכְמִים מִתִּירִין לוֹ וְהָיָה פְּנֹזר מְאָחַד מְהֵם דְּפִלִּיגִי רַבְּנָן ור"ש וְהָךְ סִיפָא מֵאִי קמ"ל וצ"ל דְּרְבוּתָא לר"ש הִיא אִע"ג דְּיָדַע מֵאִסוּר יֵינן וְאִפ"ה קִיבַל סְתָם נְזִירוֹת אִפ"ה כִּי אָמַר דְּדַעְתּוֹ הָיָה שְׁלֵא יָאָסַר בְּיָנָן מִחֲמַת הִיתֵר חַכְמִים ה"ז מוֹתֵר כְּמוֹ אִם לֹא קִיבַל עֲלֵיו בִּפְּי אֲלֵא לְאִחַד מְהֵם: שְׁם וְלִפְלוֹג נְמִי ר"ש בְּרִישָׁא אָמַר רִיב"ל חֲלוּק הִי ר"ש אִף בְּרִישָׁא וְכַדְמִסְקִינָן דַּע"מ לֹאוּ תְּנָאִי הוּא אֲלֵא חוּץ וְרַבִּינָא אָמַר מְשׁוּם דְּהָיָה מִתְּנָה עַל מַה שְׁפְּתוּב בַּתּוֹרָה וְרִאִיתִי לְבָאָר דְּבָרֵי הִירוּשְׁלַמִּי בְּשְׁמַעִינָן וּמְזָה יִבְּוֹאָר גַּם שִׁיטַת תְּלַמוּדִין דְּאִמְרִינָן הֵתָם מִתְּנִיָּתָא דר"מ דְּאָמַר צְרִיף לְכַפּוֹל הַתְּנָאִי וּמִש"ה אָסוּר בְּרִישָׁא דְּמִתְּנִיָּתִין דְּלֹא פְּפֻלְיָה לְתַנְּאִיָּה תְּמָן אִמְרִין ד"ה [כְּאֹמְרִים לוֹ שְׁמוּר וְשְׁמַעַת כצ"ל וְכַדְאִיתָא בִּפ' הַתּוֹדָה בְּמִנְחוֹת לְעַנְיָן אִם אָמַר אִת"כ לְשׁוֹן הַסּוֹתֵר דְּבָרֵיו הִרְאִשׁוּנִים וְרִיב"ת דְּאָמַר כָּל תְּנָאִי דֵּא"א לְקִיָּמוֹ לֹאוּ תְּנָאִי וְכַדְאָמַר ר"י בֵּן תִּימָא ה"ז גִּיטָף ע"מ שְׁתַּעֲלִי לְרַקִּיעַ ה"ז גִּט וְה"ב א"א לְקִיָּים הַתְּנָאִי וְהִינּוּ הָךְ דְּתַלְמוּדִין דְּהָיָה מִתְּנָה עַל מַה שְׁפְּתוּב בַּתּוֹרָה וּס"ל לְהִירוּשְׁלַמִּי דְּלֵהֲכִי לֹאוּ תְּנָאִי מְשׁוּם דֵּא"א לְקִיָּמוֹ וְאִינוּ אֲלֵא כְּמַפְּלִיג בְּדְבָרִים בְּעֵלְמָא [וְכ"כ בַּח' בְּכַתְּבוֹת דָּף נ"ו אָבֵל בִּפ' הַמְּגֵרֶשׁ ד' פ"ד לֹא מְשַׁמַּע הֲכִי עִי"ש].

מִתְּנִיָּתָא דר"ש דר"ש פּוֹטֵר שְׁלֵא הַתְּנָדָב כְּדָרְךְ הַמְּתַנְּדָבִים וְע"כ צ"ל דְּמִיבְעִי לִיָּה אִי אֲתִיָּא רִישָׁא דְּמִתְּנִיָּתִין כר"ש הָא ר"ש פּוֹטֵר שְׁלֵא הַתְּנָדָב כְּדָרְךְ הַמְּתַנְּדָבִים כְּמוֹ בְּהָרִי עֲלִי מְנַחָה מִן הַשְּׁעוּרִים אוֹ הִרְנִי נְזִיר לְגַלְחַת בְּבִית חוּנְיוֹ.

, וה"נ במתניתין לא התנדב כְּדָרְךָ המתנדבים ואמאי מודה בה ר"ש ואמר ריב"ל שְׁנִינִי היא שְׁשִׁיר תגלחת. פ"י דְּהָקָא מִקְרֵי שְׁפִיר כְּדָרְךָ המתנדבים דתגלחת קיבל עליו כְּדִין נזיר ומה שְׁאָמַר ע"מ שְׁאָהֵיָה שוּתָה יִין חֲשִׁיב תְּנַאי שא"א לקימו וְהוּי נזיר גַם לר"ש ולפ"ז פְּלִיגִי תלמודין אֶהְדְּי דְּבִש"ס דילן אָמַר ריב"ל דר"ש פְּלִיג נְמִי בְּרִישָׁא וּבִירוּשְׁלָמִי אָמַר ריב"ל דר"ש מודה בְּרִישָׁא וְהוּי כְּדָרְךָ המתנדבים מִשּׁוּם שְׁשִׁיר תגלחת.

ר"י בְּעֵי אִי בְּשִׁיר תגלחת אָמַר דְּבִתְרָא ה"ז אָסוּר ור"ש מִתִּיר הָרִי שְׁשִׁיר תגלחת וְטוּמְאָה וּפּוּטֵר ר"ש ומ"ט פּוּטֵר בְּמִצִּיעָתָא וּבְדָלָא ד' ריב"ל הוּי נִיחָא דר"ש מִתִּיר מִשּׁוּם דְּלָאוּ דְּרָךְ המתנדבים הוא אָבֵל ל' ריב"ל מ"ט פּוּטֵר ר"ש שְׁנִינִי היא מִשּׁוּם פְּתִיחַת נָדָר פ"י דר"ש מִתִּיר מִשּׁוּם דְּהוּי נָדָר וּפְתַחוּ עִמּוּ פִּינּוּן שְׁלֵא יַדְעָ שְׁהַנְזִיר אָסוּר בִּינּוּן וְהוּי נָדָר טְעוּת וְכֵן מְבֹאָר בְּתוֹסְפֹתָא ר"ש אָמַר אֵין לָךְ פְּתַח גְּדוּל מְזָה אִי מִשּׁוּם פְּתִיחַת נָדָר אָמַר דְּבִתְרָא בְּסִיפָא דר"ש אָסַר וּמְשִׁנִּי דר"ש סוּבֵר בְּסִיפָא לָאוּ פְּתִיחַת נָדָר הוּא הָא דְּסָבוּר הָיָה שְׁחַכְמִים יִתִּירוּ לוֹ וּלְשִׁטְתּוֹ מְבֹאָר דְּלֵא שְׁיִיכָא הָךְ פְּלוּגְתָא דְּמִתְנִיתִין לְהָא דְּלַעִיל בְּנִזִיר מִן הַחֲרָצִנִים מִשּׁוּם דְּהָקָא הָרִינִי נִזִיר סְתָמָא קְתָנִי אֵלָא דס"ד אָמִינָא דְּבְרִישָׁא לר"ש לֹא הוּי נִזִיר מִשּׁוּם דְּלֵא הַתְּנַדֵּב כְּדָרְךָ המתנדבים אָבֵל פִּינּוּן דְּשִׁיר תגלחת וְקִיבֵל עָלָיו נִזִירוּת בְּמִקְצַת הוּי כְּדָרְךָ המתנדבים וּתְנָאוּ לָאוּ פְּלוּם הוּא וְהוּי נִזִיר גַם לר"ש וּמִצִּיעָתָא טַעְמָא דר"ש מִשּׁוּם דְּהוּי נָדָר וּפְתַחוּ עִמּוּ וְעִינִין מִש"כ לַעִיל דָּף ג' בְּזָה וּא"ש ל'פ"ז הָא דְּמִיִּתִי שָׁם דְּמִתְנִיתִין דְּהָרִינִי נִזִיר מִן הַחֲרָצִנִים אֲתִי דְּלֵא כְּר"ש דְּאָמַר בְּבְרִיתָא דְּאִינוּ נִזִיר עַד שְׁיִזִיר מְכֹלָן וְלֹא מִיִּתִי מִמִּתְנִיתִין דְּהָקָא דְּפְלִיג ר"ש בְּנִזִיר מִחֲד מִיְנֵיהוּ מִשּׁוּם דְּמִתְנִיתִין אִינוּ מְכֹרַח דְּבָהָא פְּלִיגִי דִּי"ל דְּטַעְמָא דר"ש מִשּׁוּם פְּתִיחַת נָדָר כְּדָמְרִינּוּ בִירוּשְׁלָמִי וְכִמְשֻׁמְעוֹת לְשׁוֹן הַתּוֹסְפֹתָא וּלְפ"ז יֵשׁ לֹאמֵר דְּהַשְׁתָּא קְיָיִמִין בְּתַלְמוּדִין ג"כ בְּהָא שִׁיטָא וְרִיב"ל ס"ל דְּהָא ע"מ כְּחוּץ הוּא לְהִכִּי פְּלִיג נְמִי בְּרִישָׁא אוּ מִשּׁוּם שְׁלֵא הַתְּנַדֵּב כְּדָרְךָ המתנדבים אוּ מִשּׁוּם פְּתִיחַת נָדָר וְחַד טַעְמָא בְּרִישָׁא וּמִצִּיעָתָא.

וּלְקַמֵּן הוּא דְּמוֹקְמִינּוּ לָהּ בְּפִלְגִינֵיהּ דְּלַעִיל מִשּׁוּם דְּאִיצְטְרִיף לְמִימֵר דְּבִשְׁאֵלָה הוּי אִיפְקָא דְּלִרְבִּנּוּן סָגִי אִי מִיִּתְשִׁיל מִחֲד מִיְנֵיהּ וּלר"ש עַד דְּאִיתְשִׁיל מְכֹלָהּ. וְע"כ שְׁיִיכָא פְּלוּגְתָּא לְהָךְ פְּלוּגְתָּא דְּלַעִיל אֵלָא דְּלִמְאִי דְּאָמְרִינּוּ הָקָא דְּלִרִיב"ל ע"מ כְּחוּץ הוּא ע"כ שְׁיִיכָא בְּפִלְגִינֵיהּ דְּלַעִיל דָּאם אָמַר הָרִינִי נִזִיר חוּץ מִיִּין לֹא הוּי נִזִיר לר"ש מִטַּעְמָא דְּלַעִיל דְּבַעֲינּוּ שְׁיִזִיר מְכֹלָן וּלְפִי שִׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי הָיָה נִרְאָה דְּטַעְמָא דר"ש לַעִיל דְּפְלִיג בְּהָרִינִי נִזִיר מִן הַחֲרָצִנִים דְּנִקָּא בְּכַה"ג פְּלִיג דְּלֵא שְׁיִיר מִיִּדִי וְלֹא אָסַר עֲצָמוּ אֵלָא מְחָרְצִנִים וְזָה הוּי שְׁלֵא כְּדָרְךָ המתנדבים אָבֵל אִם אָסַר עֲצָמוּ בִּינּוּן אוּ בְּתַגְלַחַת אוּ בְּטוּמְאָה חֲשִׁיב כְּדָרְךָ המתנדבים וְאָסוּר בְּכֹלָן בֵּין אָמַר חוּץ וּבֵין אִם אָמַר ע"מ מִשּׁוּם דְּהוּי מְתָנָה עַל מַה שְׁכָתוּב בְּתוֹרָה: תוּס' ב"ה דְּהוּי מְתָנָה כו' וְהַקְּשׁוּ תִּיפּוּק לִיהָ דְּבִלֵּא"ה לֹא מְהִנִּי תְּנַאי פִּינּוּן דְּהוּא דְּבָר שא"א לְקַיִים ע"י שְׁלִיחַ וְתִיגְרָץ פִּינּוּן דְּאֲחֵרִים יְכוּלִין לְהִבִּיא קְרַבְנוֹת תַּחֲתֵי חֲשִׁיב כְּאִילוּ כָּל הַמַּעֲשֵׂה נַעֲשָׂה ע"י שְׁלִיחַ וְאֵין זֶה מוּבָן דְּמָה עֲנִין הַקְּרַבְנוֹת לְכָאן וְכִי יֵשׁ בְּקְרַבְנוֹת עֲנִין שְׁלִיחוֹת אֲפִילוּ אִם הִבִּיא קְרַבְנוֹת בְּשִׁבִיל נִזִיר חֲבִירוֹ צְרִיף שְׁיִתָּן לוֹ הַקְּרַבְנוֹת אָבֵל לֹא בְּתוֹרַת שְׁלִיחוֹת וְעוֹד מֵאִיזְהָטַעַם יִחַשְׁבַּ כָּל הַמַּעֲשֵׂה כְּנַעֲשָׂה ע"י שְׁלִיחַ בְּשִׁבִיל הַקְּרַבְנוֹת שְׁאֲפָשֵׁר ע"י אֲחֵרִים וְהָיָה אֲפָשֵׁר לֹאמֵר דְּרַבִּינָא לְטַעְמָיָה דס"ל בִּיבְמוֹת דִּישׁ תְּנַאי בְּחִלְצָה אַע"ג דֵּא"א לַעֲשׂוֹת ע"י שְׁלִיחַ וְהִינּוּ דְּקָאֵמַר הָכָא מִשּׁוּם דְּהוּי מְתָנָה

על מה שכתוב בתורה אלא דתיקשי לכ"ע מברייתא דתני בה מפני שהוא מתנה כו' ולמ"ד דבעינו דוקא שיקנים ע"י שלים למה ליה האי טעמא.

ע"כ נראה כמו שפתי בנדרים בזה. דבנדרים ונזירות לא בעינו כל משפטי התנאים דבעינו פיו ולבו שוין וכל שיש בהן איזה תנאי לא הוי פיו ולבו שוין ומהאי טעמא לא בעינו כפליה לתנאיה ולא תנאי קודם למעשה הו אמת דמדברי התוס' ז"ל בכתובות דף נ"ו בד"ה הרי זו כו' משמע דבעינו הכא כפליה לתנאיה וכמשמעות הירושלמי שהבאתי לעיל אבל לפי שיטת תלמודין משמע בכמה דוכתי דלא בעינו כל משפטי התנאי בנדרים ונזירות והיינו דאמרנו בכל דוכתא מעשה קודם לתנאי ובמשפט התנאי בעינו דוקא תנאי קודם למעשה וכן מצאתי מבואר בש"מ ז"ל בשם הר"ר עזריאל ז"ל: בא"ד וא"ת הא דאמרנו הריני נזיר לגלח בבית חוננו יגלח בבית המקדש גילח בבית חוננו יצא ואמאי הא הוי מתנה על מה שכתוב בתורה והל"ל בחוננו לא יצא ותימצו דיש לפרש דבריו בשני פנים או דלא נתפגין בקבלת נזירותו אלא לצעורי בעלמא ואז גילח בחוננו יצא ובמקדש הוי חולין בעזרה או נתפגין לנזירות גמורה ואז בחוננו לא יצא ונזירותו מיתלי תלי וקאי אם גילח במקדש איגלאי מלתא דלנזירות נתפגין.

גילח בחוננו איגלאי מלתא דלצעורי מכוון ולא לנזירות עכ"ל וסברה יש לדקדק בדבריהם ז"ל חדא היכן מצינו נזירות כזו לצעורי בעלמא ואטו אם קיבל עליו נזירות על מנת שלא יביא קרבן כלל אטו יפסיק נזירותו לאחר שלשים בלי קרבנות ונימא דלצעורי קמכוון.

אלא ודאי ליכא בנזירות אלא דין נזיר האמור בתורה להביא קרבנות. ה"נ ליכא נזירות אלא לגלח במקדש כדין אבל לא בחוננו ועוד דהא משמע מלישנא דמתניתין דלכתחלה יגלח במקדש ובדיעבד אם גילח בחוננו נמי יצא ולמה יגלח לכתחלה במקדש דלמא לצעורי קמכוון והוי חולין בעזרה וכן איתא התם בהרי עלי עולה להקריבה בבית חוננו דלכתחלה יקריב במקדש ואם הקריבה בבית חוננו יצא משום דלדורון בעלמא מכוון ולפי סברת התוס' ז"ל ליכא מעילה בעולה פי האי דלמא לדורון מכוון ולא קדשי ה' הוא ועוד אי איכא נזירות לצעורי בעלמא א"כ אמאי פליג ר"ש התם ואמר דלא הוי נזיר דלא התנדב כדרך המתנדבים וממ"נ אי לצעורי מכוון הא גם זה דרך המתנדבים הוא פניו דיצא בזה לרבנן ואי לנזירות גמורה איפניו ליהוי נזיר גם לר"ש משום דהוי מתנה על מה שכתוב בתורה דמודה ר"ש הכא תנאו פלוג ויהוי נזיר אבל במנחות שם משמע דלרבנן באמת אינו נזיר גמור וכן בעולה אין עליו דין עולה גמורה ולרבא דמוקי לה בהכי דלדורון בעלמא מכוון אם שחטה בחוץ אין ענוש פרת ונהי דרב המנונא שם בעולה פליג עליה וס"ל דהוי עולה גמורה וכאומר ע"מ שלא אתחייב באחריותה קאמר אבל בנזיר מודה לרבא דלצעורי מכוון ולאו נזיר הוא וא"כ ניחא טפי למימר דנדאי לצעורי קמכוון ואפ"ה אמרינו ליה לכתחלה לגלח במקדש כדין תורה ואם עבר וגילח בחוננו יצא ידי נדרו ומש"ה פליג ר"ש ואמר דלא הוי נזיר משום דנזירות כה"ג לצעורי בעלמא לאו דרך המתנדבים הוא.

וא"ש בזה מה שיש לדקדק לד' הירושלמי שהבאתי לעיל דהא דר"ש מודה במתניתין אע"ג דלא הוי דרך המתנדבים משום דדוקא במנחה מן השעורים לאו דרך המתנדבים

הוא דלא שׁייר פֿלום אָבֿל הֶכָא בְּמִתְנִיתִין דְּשׁייר תְּגִלְחַת הוּי פְּדָרָה הַמִּתְנַדְבִּים א"כ מ"ט דר"ש בְּהַרְיָנִי נְזִיר ע"מ שְׁאַגְלַח בְּבֵית חוּנְיוֹ דְּלֵא חֲשִׁיב לִיה דְּרָדָה הַמִּתְנַדְבִּים.

וּלְכַאוּרָה זֶה עֲדִיף מֵע"מ שְׁאַהֲיָה שׁוּתָה יִין כּו' פִּינּוֹן דְּקִיבֿל עֲלִיו פֿל הַנְּזִירוֹת וְלֵא חִסְרָא בְּקַבְּלָתוֹ אֲלֵא קַרְבָּנוֹת וּלְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דְזֵה הוּי חִסְרוֹן בְּגוּף הַנְּזִירוֹת פִּינּוֹן דְּלֵא נִתְפּוּן אֲלֵא לְצַעוּרֵי בְּעֵלְמָא וְזֵה לֵא הוּי דְּרָדָה הַמִּתְנַדְבִּים: וְהַתּוֹס' ו"ל שֵׁם בְּכַתְּוֹבוֹת פְּתָבוּ נְמִי לְהַד סְבָרָא דִּיגְלַח בְּמַקְדָּשׁ הִיָּנוּ אִם רְצָה לְגַלַּח בְּמַקְדָּשׁ חַל עֲלִיו נְזִירוֹת וְאִם אִינוּ יָכוֹל אוֹ שְׁאִינוּ רוּצָה לְגַלַּח בְּמַקְדָּשׁ יֵצֵא וְלֵא הוּי נְזִיר פֿלֵל דְּאַדְעָתָא דְּהִכִּי לֵא נְדָר וְאִיגְלֵאֵי מִלְתָּא דְּלֵאוּ נְזִיר הוּא וְאַפ"ה הַקְּשׁוּ וְהָא מִתְנָה עַל מָה שְׁפָתוֹב בְּתוֹרָה הוּא הִיָּנוּ פִּינּוֹן דְּאַמֵּר הַרְיָנִי נְזִיר.

הִיכִי מְצִי לְמִימֵר דְּלְצַעוּרֵי בְּעֵלְמָא קְמַכּוּן וְלֵא לְנְזִירוֹת וְתִירֵץ שֵׁם דַּע"כ לֵא אֲמַרִּינּוּ דְּמִתְנָה עַל מָה שְׁפָתוֹב בְּתוֹרָה תְּנָאוּ בְּטַל אֲלֵא אִם מִתְפּוּן לְעַקּוֹר דְּבָר מִן הַתּוֹרָה אָבֿל הֶכָא סְבוּר דְּמַצְוָה קַעְבִּיד וּבְבֵית חוּנְיוֹ ג"כ יֵשׁ מַצְוָה כְּמוֹ בְּמַקְדָּשׁ לֵא חֲשִׁיב מִתְנָה ע"מ שְׁפָתוֹב בְּתוֹרָה וּלְפִי"ז ג"כ תְּנָאוּ קִיָּים וְנִדְרוֹ בְּטַל וְא"כ אִפְתִּי תִיקְשִׁי מֵאֵי קְאָמֵר ת"ק דְּיֵצֵא הוּל"ל דְּלֵא הוּי נְזִיר פִּינּוֹן דְּתְנָאוּ קִיָּים וְא"א לְקִיָּים הַתְּנָאֵי וּמָה בֵּין ת"ק לר"ש וְאֵי לר"ש אֵין צְרִיף לְגַלַּח בְּמַקְדָּשׁ הָא לְתְנָא קְמָא גַם כֵּן לֵאוּ חִיּוּבָא הִיא לְגַלַּח בְּמַקְדָּשׁ אֲלֵא אִם רְצָה: וְרֵאִיתִי לְהַרְמַב"ם ו"ל שֵׁם בְּפִי הַמְּשַׁנָּה בְּמִנְחוֹת שְׁפָתוֹב דְּלִרְבִּנּוֹן חֲזִיב בְּנְזִירוֹת וְכֵן חֲזִיב לְהִבִּיא עוֹלָה מְשׁוּם דְּבַעוֹלָה הוּי כְּאֵלוּ אָמֵר עַל מְנַת שְׁלֵא אֶתְחַזִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹתָהּ וְאַפ"י קְטָלָהּ, אַח"כ יֵצֵא יָדֵי נְדָרוֹ כְּאֵלוּ גְּנָבָה אַחֵר וּבְנְזִיר כ' שֵׁם ג"כ דְּהוּי כְּאֵלוּ אָמֵר ע"מ שְׁלֵא אֶתְחַזִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹת קַרְבָּנוֹת.

וְזֵה אִינוּ מוּבָן דְּבְנְזִירוֹת לִיכָא לְמִימֵר הֶכִּי כְּדַאֲמַרִּינּוּ בְּגַמְרָא שֵׁם אֲלֵא כַּמֵּש"כ בְּסוּף דְּבָרֵיו דְּהוּי כְּאֵלוּ נִשְׁבַּע שְׁלֵא לְשִׁתּוֹת יִין זְמַן יְדוּעַ וְחֲזִיב לְקִיָּים נְזִירוֹתוֹ אָבֿל לר"ש פְּטוּר מִפְּלוּם אָבֿל לֵא בִּיאַר זֹאת דְּאִינוּ דוּמָה דִּין עוֹלָה לְקַרְבָּנוֹת נְזִירוֹת.

דְּבַעוֹלָה קְדוּשָׁה חֲלָה עֲלֶיהָ וְעָנוּשׁ פָּרַת עַל הַקְּרִבָּה בְּחוּץ וּקְרָבָנוֹת נְזִיר כְּזֵה אֵין קְדוּשָׁה חֲלָה עֲלֵיהֶם וְאִינוּ עָנוּשׁ פָּרַת עַל הַקְּרִבָּתוֹן בְּחוּץ וְכַמוֹ שְׁפָתוֹב רַש"י ו"ל שֵׁם וְיוֹתֵר קִשָּׁה קִצָּת עַל לְשׁוֹנוֹ ו"ל בְּחִיּוּבוֹ פִּי"ד מֵהַל' מֵעַה"ק הֶלְכָה ז' שֵׁם כְּבָר בִּיאַרְנוּ שְׁהַעוֹשָׂה בֵּית לְהַקְרִיב בּוֹ קַרְבָּנוֹת חוּץ לְמַקְדָּשׁ אִינוּ כְּבֵית עוֹבֵד פּוֹכְבִּים וְהַאֲמֵר הַרְיָנִי עֲלִי עוֹלָה ע"מ שְׁאַקְרִיבָנָה בְּבֵית זֶה הַקְרִיבָה בְּאוֹתוֹ בֵּית יֵצֵא וְכֵן אִם אָמֵר הַרְיָנִי נְזִיר כו' הַרְיָנִי הוּא כְּמִי שְׁנָדָר לְצַעַר עֲצָמוֹ וְהַרְיָנִי צִיעֵר וְאִינוּ נְזִירוֹת עכ"ד.

וּמֵאֵי וְכֵן פִּינּוֹן דְּלֵא דְמִיָּין לְהַדִּי כַּנְּ"ל וְעוֹד דְּכַבֵּר דְּקִדְקִתִּי לְעֵיל א"כ הִיכָא דְאַמֵּר הַרְיָנִי נְזִיר ע"מ שְׁלֵא לְהִבִּיא קַרְבָּנוֹת פֿלֵל ג"כ יְהִיָּה נְזִיר וְנִימָא דְלְצַעוּרֵי נִפְשִׁיָּה מְכַוִּין. פִּינּוֹן דְּהֶכָא נְמִי קַרְבָּנוֹתֵיו לֵאוּ פְלוּם הֵם אִם לֵא כְּפִי סְבָרַת הַתּוֹס' דְּלֵא הוּי תְנָאֵי אֲלֵא אִם סְבוּר דְּמַצְוָה קַעְבִּיד גַּם בְּתְנָאוּ אָבֿל שְׁלֵא לְהַקְרִיב פֿלֵל לֵא הוּי תְנָאֵי דְמִתְנָה כו' וְכֵן נִרְאָה מֵרֵאשִׁית דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל כְּבָר בִּיאַרְנוּ כו' לֵאוּ עוֹבֵד פּוֹכְבִּים הוּא וְלַעֲנִין מֵאֵי פְתָב כֵּן וּלְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דְלִמְ"ד דְּעוֹבֵד פּוֹכְבִּים הוּא לֵא הוּי תְנָאוּ פְלוּם: וְלִי הִיָּה נִרְאָה לֹאמֵר פִּינּוֹן דְּבִזְמַן הִקְיַתְרַת הַבְּמוֹת יֵשׁ נְזִירוֹת בְּבִמָּה.

אלא דבזמן הבית נאסרו הבמות ועבר עליהם משום שחוטאי חוץ וא"כ כי נזר ע"מ שיקריב בבית חונוי הוי נזיר ואם הקריבו שם יצא ידי נדרו ולא מיקריי זה מתנה על מה שכתוב בתורה.

דאיסור הבמות לאו מדיני נזיר הוא אלא דין פללי בכל קרבנות התורה ואיסורא בעלמא הוא דעבד ידי נדרו יצא והוי נזיר גמור וענוש פרת גם על הקרבנות אבל לא משמע פן בגמרא סוף מנחות שם: ומ"ש דדינא דמתניתין ליתא אלא אי בית חונוי לאו עובד פוכבים הוא ג"כ קשה קצת דא"כ למה ליה להש"ס לדייק שם במנחות מאידך מתניתין דס"ל דחונוי לאו עובד פוכבים הוא אמאי לא מוכח מקמייתא דהריני נזיר ע"מ שאגלח בבית חונוי ועיין בתוספתא סוף מנחות דתני התם הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חונוי יקריבנה במקדש ואם הקריב בבית חונוי לא יצא ותייב עליה פרת הריני נזיר ע"מ כו' גלח במקדש ואם גלח בחונוי לא יצא ותייב על זבחו פרת וזה דלא פמאן לא כת"ק ולא כר"ש דמתני'.

ונראה דצ"ל אם הקריב בחונוי יצא וכן אם גלח בחונוי יצא וא"כ הא דתני התם ותייב על זבחו פרת מסייע לדבריו הנ"ל דבנזיר ג"כ חלה קדושה על הקרבנות וענוש פרת עליהם ועדיין צ"ע: ויש לי עוד מקום עיון בהאי ענינא בהא דבעי ר"ל מר' יוחנן בביצה דף י"ט הרי עלי תודה ואצא בה ידי חגיגה.

הריני נזיר ואגלח ממעות מעשר שני מהו ופשיט ליה ר"י נדור בתודה ואינו יוצא בה ידי חגיגה נזיר ואינו מגלח מן המעשר אלא צריך להביא מן החולין וכתבו התוס' ו"ל שם דוקא דקאמר תחלה הריני נזיר דתפוס לשון ראשון אבל אמר איפכא לא ונראה פוננתם דאם אמר איפכא ע"מ שאגלח ממעות מעשר הריני נזיר לא הוי נזיר פלל וכן בתודה ע"מ שאצא בה ידי חגיגה הרי עלי תודה אינו נדור פלל דשניהם יחד א"א להיות והרמב"ם ו"ל בפ"ב מהלכות חגיגה פתב להאי דינא דהרי עלי תודה ע"מ כו' דאינו יוצא בה ידי חגיגה דאינה באה אלא מן החולין והראב"ד ו"ל פתב שם דאם אמר בלשון תנאי יכול להתנות דאדעתא דהכי נדר ולא ביאר דבריו ו"ל אם פוננתו דיכול להתנות וכן יעשה יביא תודה ויצא בה ידי חגיגה או דיכול להתנות דאין דבריו פלום ותנאו מבטל דיבורו ומשמעות דבריו נראה דצריך לקיים נדרו ויוצא בו ידי חגיגה ונראה דס"ל להראב"ד ו"ל דע"כ לא אמרינן תפוס לשון ראשון אלא היכא דלא אמר בלשון תנאי אבל אמר בלשון תנאי אדעתא דהכי נדר ומ"מ לא הבנתי דעתו של הראב"ד ו"ל דאם אדעתא דהכי נדר הנה לו להנדר להבטל לגמרי ולא שיקיים נדרו ויצא ידי חגיגה פיון דאינה באה אלא מן החולין ואם אפשר שיקיים שניהם אפילו אמר ואצא בה ידי חגיגה שלא בלשון תנאי אמאי לא יצא בה פיון דתכ"ד אמר ואצא בה כו' נימא ג"כ דאדעתא דהכי נדר וכדאמרינן בעלמא נדר ופתחו עמו ועיין בלח"מ ו"ל שכתב דגבי נזיר מודה הראב"ד ו"ל דאע"ג דאמר ע"מ שאביא מן המעשר יביא מן החולין ואני לא ידעתי לחלק בזה פיון דאפשר להביא חובה מן המעשר בכה"ג דאדעתא דהכי נדר גבי נזיר נמי נימא הכי וי"ל דדוקא גבי חגיגה הוא דאפשר לקיים שניהם דהתורה הקילה בה לבוא קצת מן המעשר בנפל ומהאי טעמא פתב הרמב"ם ו"ל דיכול לצאת ידי חגיגה במעשר בהמה

ועיין ראב"ד ז"ל ולח"מ שם אָבֵל קַרְבָּנוֹת נִזִיר וְדַאי א"א לְהִבְיָאֵלָא מִן הַחֲלוּלִין וְא"א לְקַיָּים תְּנָאוּ.

אָבֵל דַּעַת הֶרְמֵב"ם ז"ל נִרְאֶה דְבִין בְּתוּדָה בֵּין בְּנִזִיר תְּנָאוּ לְאוּ פְלוּם הוּא מְשׁוּם דְּהוּי כְּמִתְנָה עַל מַה שְּׁפָתוּב בְּתוּרָה וּבִין אָמַר הַתְּנָאי קוּדָם וּבִין אָמַר הַמַּעֲשֵׂה קוּדָם לֹא הוּי תְּנָאי אֵלָא דְלִפִּי סְבֵרַת הַתּוֹס' ז"ל בְּכַתְּבוֹת דָּאֵם לֹא נִתְּפוּן לַעֲקוּר לְאוּ מִתְנָה עַל מַה שְּׁפָתוּב בְּתוּרָה הוּא א"כ הֵכָא נְמִי אִינוּ מִתְּפוּן לַעֲקוּר וְלִהְיֵי תְּנָאוּ קַיָּים לְבַטֵּל נְדָרוֹ וּי"ל דְּמְשׁוּם הֵכִי פְתַבּוּ טַעְמָא דְּמִלְתָּא מְשׁוּם דְּאִמְרָה לְגַבוּהַּ כְּמִסְרָה לְהַדְיוּט וּתְפִסּוּ לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וּמַה שְּׁחִזוּר וְאָמַר ע"מ לְאוּ פְלוּם הוּא וּמ"מ קֶשֶׁה מ"ש בַּע"מ שְׁיִגְלַח בְּבֵית חוֹנִיּוֹ דְּאִזְלִינּוּ בְּתַר תְּנָאי וְהֵכָא לֹא אִזְלִינּוּ בְּתַר תְּנָאי.

וּמִש"כ הַתּוֹס' ז"ל שֶׁם בְּמִנְחוֹת דְּלֹא שְׁיִיף לְמִימַר הֵתָם תְּפִסּוּ לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן מְשׁוּם דְּלַצְעוּרִי נִפְשִׂיהּ קְמַכּוּן וּטְפִי לֹא מְצִי ה"נ נִימָא הֵכִי דָּאֵם הִבְיָא קַרְבָּנוֹתֵי מִן הַמַּעֲשֵׂר יֵצֵא יְדֵי נְדָרוֹ מְשׁוּם דְּלַצְעוּרִי נִפְשִׂיהּ קַבֵּיל עֲלֵיהּ וְאִי יָכוֹל לְהִבְיָא מִן הַמַּעֲשֵׂר יְבִיא אָבֵל לְהִבְיָא מִן הַחֲלוּלִין לֹא טְרַחְנָא וּלְפִי מְשֻׁמְעוֹת הַש"ס שֶׁם דְּלִיכָא קְדוּשָׁה עַל הַקַּרְבָּנוֹת כְּלָל א"כ כִּי אָמַר הֵכָא לְהִבְיָא מִן הַמַּעֲשֵׂר.

ע"כ לְנִזִיר גְּמוּר נִתְּפוּן דַּל"ה אִינוּ יָכוֹל לְהִבְיָא מִן הַמַּעֲשֵׂר לְהַפְסִיד אֶת הַמַּעֲשֵׂר. וְעַדִּין לֹא נִתְּבָרְרוּ אֲצִלֵי דֵינִים אֱלוּ וְצָרִיכִים לְהַשְׁקֵל עוֹד בְּמֵאזְנֵי צִדֵּק וְעִינֵי בַכ"מ ז"ל בַּפ"ח מֵהַל' נִזִיר שְׁפָתוּב עַל דְּבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל דְּבָרֵי הַתּוֹס' ז"ל דָּאֵם אָמַר תְּחִלָּה ע"מ לְהַקְרִיב מְמַעוֹת מַעֲשֵׂר הַרְיָנִי נִזִיר דִּינֵעֲשֵׂה כֵּן וּמְגַלַּח וּמְבִיא מְמַעוֹת מַעֲשֵׂר וְלַעֲנֵד לְדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל אִין חִילוּק בְּזָה.

וְגַם הַתּוֹס' ז"ל לֹא נִתְּפוּנוּ לְקַיָּים שְׁנֵיהֶם דְּזָה א"א דְּכָל דְּבָר שְׁפָחוּבָה אִינָה בָּאָה אֵלָא מִן הַחֲלוּלִין: שֶׁם גְּמָרָא וְרִיב"ל הֵי ע"מ כְּחוּץ דְּמִי פִירֵשׁ"י ז"ל דְּלֹא הוּי מִתְנָה עַל מַה שְּׁפָתוּב בְּתוּרָה אֵלָא ע"מ שְׁאִין לָהּ עֲלֵי שְׁאָר כְּסוּת וְעוֹנָה דְּלֹא קִיבֵל עֲלֵיו פְלוּם אָבֵל הֵכָא דְּקִיבֵל נִזִירוֹת בְּמִקְצַת לֹא הוּי מִתְנָה כּו' דְּלֹא תְּלִינּוּ בְּתְנָאי אֵלָא כְּחוּץ אָבֵל הֵיכָא דְּלֹא קִיבֵל פְלוּם לֹא שְׁיִיף לְמִימַר בְּיָה חוּץ וְע"כ תְּנָאוּ הוּא וְהוּי מִתְנָה כּו' אָבֵל פִּירוּשׁוֹ קֶשֶׁה דָּאִטּוּ כִּי אָמַר הֵתָם ע"מ שְׁאִין לָהּ עֲלֵיהּ שְׁאָר אוּ כְּסוּת וְעוֹנָה תְּנָאוּ קַיָּים וְזָה וְדַאי אִינוּ כְּדַמוּכַח בְּכַתְּבוֹת בְּכֻמָּה דּוּכְתִי אָבֵל הַתּוֹס' ז"ל פְּתַבּוּ בַד"ה הֵי ע"מ כּו' דְּבִקְדוּשִׁין שְׁאִינִי דְּבַחוּץ וְדַאי לִיכָא לְמִיתְלֵי דְּחוּץ לֹא מְהַיְ בְּקְדוּשִׁין וְאִפִּילוּ אָמַר חוּץ מְשָׁאָר לֹא פְלוּם הוּא דְּאִין קְדוּשִׁין לְחַצְאִין וְאֵם רוּצִים לְקַיָּים דְּבָרֵי ע"כ צָרִיף לְמִיתְלֵי בְּתְנָאי וְתְנָאי גַם כֵּן לֹא מְהַיְ דְּהוּי מִתְנָה כּו' מִשָּׂא"כ הֵכָא דְּחוּץ מְהַיְ תְּלִינּוּ דַע"מ דְּקָאֵמַר כְּוֹנְתוֹ חוּץ הוּא וְדְבָרֵי קַיָּיִמִים וְהָא דַר' יְהוּדָה אָמַר בְּדָבָר שְׁבַמּוֹן תְּנָאוּ קַיָּים אַע"ג דְּחוּץ לַכ"ע לֹא מְהַיְ אִפִּילוּ בְּדָבָר שְׁבַמּוֹן מ"מ מְהַיְ לַר"י מְשׁוּם תְּנָאי.

וְכָל הֵיכָא דְּמַצִּינּוּ לְקַיָּים דְּבָרֵי מְקַיָּיִמִין לְהוּ בְּדוּכְתָא דְּמְהַיְ חוּץ תְּלִינּוּ דְּחוּץ קָאֵמַר וּבְדוּכְתָא דְּלֹא מְהַיְ חוּץ תְּלִינּוּ בְּתְנָאי אָבֵל מֵאִי דְּפִשְׁטָא לְהוּ דְּחוּץ מְשָׁאָר לֹא מִיִּדִי קָאֵמַר וְסִיב בְּכוּלָן דְּאִין קְדוּשִׁין לְחַצְאִין לְדִידֵי צ"ע לְמֵאִי דְּאִיפְשִׁט בְּרִישׁ הַמְּגָרִשׁ דְּפִלְגֵי רַבָּן וּר"א לְעַנְּן קְדוּשִׁין ג"כ בְּאוּמַר חוּץ מְפִלוּנֵי דַל"ה הוּי קְדוּשִׁין חוּץ מְפִלוּנֵי וּלְרַבָּן לֹא הוּי קְדוּשִׁין כְּלָל א"כ הֵכָא נְמִי לֹא לִיְהוּי קְדוּשִׁין כְּלָל כִּי אָמַר חוּץ מְשָׁאָר כִּי הֵיכִי דְּלְרַבָּן דַּר"ש אִי לֹא דְכָתִיב מִיִּין וְשָׁכַר כּו' ה"א דְּלֹא הוּי נִזִיר כְּלָל אִם אָמַר חוּץ

מִיָּנִי הַ"נ בְּקִדּוּשֵׁינִי לֹא לִיְהוָה קִדּוּשֵׁינִי כִּלְלֵי וְנִרְאָה דְּוִנְקָא בְּחוּץ מְפִלוּנִי הוּא דְלֹא הוּי קִדּוּשֵׁינִי לְרַבְּנָן מִשּׁוּם דְּשִׁיר בְּקִנְיָנִי וְלֹא כְּלוּם הוּא אֲבָל חוּץ מִשְׁאָר בְּקִדּוּשֵׁינִי עֲצָמִין לֹא שִׁיר בְּקִנְיָנִי וְלֹא חֵלִין הַקִּדּוּשֵׁינִי אֵלָּא דְאָמַר חוּץ מִשְׁאָר שְׂלֵא יִתְחַיֵּיב בְּמִזְוֹנֹתֶיהָ לֹא כְּלוּם קָאָמַר כִּינּוּן דְּהַקִּדּוּשֵׁינִי חֵלִין חֵל הַחֹב עָלָיו מִמִּילָא וּמִסְתַּבְרָא דְשְׁאָר לֹא הוּי שִׁיר בְּקִדּוּשֵׁינִי דְהָא בְּשַׁעַת קִדּוּשֵׁינִי לֹא נִתְחַיֵּיב עֲדִינּוּן בְּכָל הַג' דְּבָרִים עַד אַחַר פְּנִיסַתָּהּ לְחִנּוּפָה וְא"כ קִנְיָן הַקִּדּוּשֵׁינִי לֹא בָּא לְחַיְיבֵי בְּשְׁאָר וְאִי אָמַר חוּץ מִשְׁאָר אִין דְּבָרֵי כְּלוּם לְבַטֵּל הַקִּדּוּשֵׁינִי וּכְשִׁכּוֹנְסָה לְחִנּוּפָה מִמִּילָא חַיֵּיב הוּא בְּשְׁאָר אֵלָּא דְמִשְׁמַע דְּעֵיקָר חַיֵּיב הַג' דְּבָרִים חֵל עָלָיו מִשַׁעַת קִדּוּשֵׁינִי מְדֵלָא הַנּוֹזֵפֵר כֹּל הַג' דִּינֵי דְחוּץ וְע"מ אֵלָּא בְּשַׁעַת קִדּוּשֵׁינִי וְלֹא בְּשַׁעַת פְּנִיסָה לְחִנּוּפָה וּקְצַת צְרִיף לְדַקְדָּק בְּאַמְתָּא אֲמַאי חַשִּׁיב הָרִי אֵת מְקוֹדְשָׁתָּהּ ע"מ שְׂאִין לָהּ עָלֵי שְׁאָר כו' מִתְּנָה עַל מַה שְּׁכַתוּב בְּתוֹרָה כִּינּוּן דְּבְשַׁעַת קִנְיָן הַקִּדּוּשֵׁינִי אִין עָלָיו הַחֹב עֲדִינּוּן וְהָרִי לְחַד גְּנוּסָתָא בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל דְּפִילְגָשׁ הוּי בְּקִדּוּשֵׁינִי בְּלֹא פְתוּבָה נִרְאָה דְלֹא נִתְחַיֵּיב בְּהַג' דְּבָרִים וְעִינּוּן בְּפ"ד מֵהַל' מְלָכִים וּבְפ"א מֵהַל' אִישׁוֹת וְא"כ אֲמַאי אִינוּ יָכוֹל לְהַתְּנוֹת תְּנַאי זֶה בְּשַׁעַת קִדּוּשֵׁינִי וְע"ל כִּינּוּן דְּאִין צְרִיף לְתַנַּאי זֶה אֵלָּא לְאַחַר פְּנִיסָה לְחִנּוּפָה א"כ כִּי אָמַר ע"מ שְׂאִין לָהּ עָלֵי כו' לְאַחַר פְּנִיסָה לְחִנּוּפָה נִתְפַּוּן וְשִׁפִּיר הוּי מִתְּנָה עַל מַה שְּׁכַתוּב בְּתוֹרָה וּלְפ"ז בְּלֹא אֵתִי שִׁפִּיר הָא דְלֹא אָמַרְיָנָן הֵתָם דְּהוּי כְּחוּץ דְּחוּץ לֹא שְׁיָיָהּ כִּלְלֵי גַבֵּי קִדּוּשֵׁינִי כִּינּוּן דְלֹא נִתְחַיֵּיב בְּזֶה עַל יְדֵי קִדּוּשֵׁינִי וְלֹא חֵל קִנְיָן קִדּוּשֵׁינִי עַל זֶה כִּלְלֵי: וּבְלֹא הַ"ה נְמִי אִין כָּאֵן קוֹשְׁיָא כ"כ דְּנֻדְאֵי מִשְׁמַעוֹתָא דְע"מ הוּא דְלֹא שִׁיר קִנְיָנִי וְתַנַּאי בְּעֵלְמָא קָאָמַר וְזֶה שְׁיָיָהּ בְּע"מ שְׂאִין לָהּ עָלֵי שְׁאָר כו' דְלֹא חַשִּׁיב שִׁיר בְּקִדּוּשֵׁינִי כִּי הֵיכִי דְמִיבְעֵי לֹן הֵתָם בְּגִירוּשֵׁינִי אֲפִילוּ בְּחוּץ מִיְרוּשְׁתָּהּ אוּ מִתְּרוּמָתָהּ אִי הוּי שִׁיר.

אֵלְמָא דְכָל שְׁאָר דְּבָרִים חוּץ מִעֲנִינֵי אִישׁוֹת לֹא שִׁירָא הוּא וְה"ה בְּקִדּוּשֵׁינִי. וְכַש"כ ע"מ וְלָמָּה לֹן לְמִימַר דְּנִתְפַּוּן לְשִׁיר בְּלִשׁוֹן חוּץ כִּינּוּן דְאָמַר בְּלִשׁוֹן תְּנַאי.

אֲבָל הֵכָּא ע"כ לְחוּץ נִתְפַּוּן דְלֹא שְׁיָיָהּ הֵכָּא בְּלִשׁוֹן תְּנַאי א"כ הוּי חֲזָרָה דְכְּשִׁאָמַר הַרְיָנִי נְזִיר גַּם שְׁתַּיִית יִין קִיבֵל עָלָיו דְּזֶה עֵיקָר גְּזִירוֹת וְהֵיכִי מְצִי לְמִימַר בְּתַר הֵכִי עַל מְנַת שְׁאָהֲיָה שׁוֹתָה יִין אֵלָּא וְנָדַי הָאִי ע"מ חוּץ הוּא אֵלָּא דִּישׁ לְדַקְדָּק לְפ"ז בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בְּפ"ז מֵהַל' אִישׁוֹת הִלְכָה דְאָם אָמַר הָרִי אֵת מְקוֹדְשָׁתָּהּ חוּץ מְפִלוּנִי ה"ז סְפַק מְקוֹדְשָׁתָּהּ וּכְשִׁיטְתוֹ שָׁם אֲבָל אִם אָמַר ע"מ שְׁתַּנְּשְׂאֵי לְפִלוּנִי ה"ז מְקוֹדְשָׁתָּהּ מִפְּנֵי שְׁהַתְּנָה בְּדַבְרֵי שִׁיר א"ל לְקִינְיָנוּ דְהַתְּנָה עַל מַה שְּׁכַתוּב בְּתוֹרָה וְאֲמַאי לֹא נִימָא הֵתָם נְמִי דְהָאִי ע"מ חוּץ הוּא דְזֶה מִשְׁ דוּמָה לְהַדְּ דְהֵכָּא וְהֵיכָּא רַק סְפַק קִדּוּשֵׁינִי וְהֵיכָּא נִרְאָה דְהַרְמַב"ם ו"ל כְּתַב כֹּן לְפִי שִׁיטְתוֹ דְפָסַק כְּרַבִּינָא דְגַם כָּאֵן חַשִּׁיב מִתְּנָה עַל מַה שְּׁכַתוּב בְּתוֹרָה וְתַנַּאי בְּטַל וְהַמְעַשָּׂה קִינְיָן אֲבָל לְרִיב"ל הֵתָם נְמִי ע"מ כְּחוּץ הוּא וְהַרְמַב"ם ו"ל לְמַד כֹּן מְסוּגֵינָא דְשְׁמַעְתִּין וְלֹא מִדִּין גִּירוּשֵׁינִי וְעִי"ש בְּדַבְרֵי הַ"ה וּבְלַח"מ ו"ל כִּלְלֵי דְמִלְתָּא לְרִיב"ל כֹּל הֵכָּא דְאָמַר ע"מ בְּתַנַּאי שְׁהוּא נְגִיד עֵיקָר הַמְעַשָּׂה כְּמוֹ הֵכָּא כְּחוּץ מְפִלוּנִי לָהּ: שׁוּב רִאִיתִי בְּפָרָק הַזֶּה וְהִלְחִינִים דָּף ק"ל דְּפִלְגֻגְתָּא דְתַנַּאי בְּכַה"ג בְּכַה"ג שְׁמִכְר פָּרָה לְיִשְׂרָאֵל וְאָמַר חוּץ מִן הַמְתַּנּוֹת דְּבָרֵי קִינְיָנִים וְהַמְתַּנּוֹת שְׁלוֹ אֲבָל אִם אָמַר ע"מ שְׁהַמְתַּנּוֹת שְׁלוֹ אִיכָּא תַנַּאי דַּס"ל דְהַמְתַּנּוֹת שְׁלוֹ מִשּׁוּם דְע"מ נְמִי שִׁירָא הוּא וְאִיכָּא תַנַּאי דַּס"ל דְנוֹתָנָן לְכָל כַּהֵן שְׁיָרְצָה דְע"מ לֹא שִׁירָא הוּא אֵלָּא תְּנַאי וְהַתְּנַאי בְּטַל דְהוּי כְּמִתְּנָה עַל מַה שְּׁכַתוּב בְּתוֹרָה דְהַתְּנָה נְתָנָה רְשׁוּת לְבַעֲלִים לִיתָן לְכָל כַּהֵן שְׁיָרְצָה וְכַמְש"כ הַתּוֹס'.

והרא"ש ז"ל שם והוא כעין פלוגתא דריב"ל ורבנא הכא דריב"ל ס"ל דאם לא נתקיימו דבריו בע"מ מפרשינו להו כחויז פהאי תנא דאמר התם דהמתנות שלו ורבנא ס"ל כאידך תנא דהוי מתנה על מה שפתוב בתורה.

אלא די"ל דריב"ל נמי מודה התם דהוי הנאה דהא אינו עוקר בתנאי זה הקנן אלא דמתנה שיתן לו המתנות ושפיר י"ל דלתנאי בעלמא נתכונן. ופסקו ז"ל התם פהאי תנא דע"מ לאו שיורא הוא אלא תנאה ונותנן לכל פהו שירצה וכה"ג איתא בברייתא בב"ב פרק המוכר את הבית בכהן או בן לוי שמכר שדה לישראל על מנת שהמעשרות שלי דהמעשרות שלו ופריה התם והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ופירש הרא"ש ז"ל שם דע"כ ס"ל להאי תנא דע"מ שיורא הוא ולא תנאי דתנאי אינו יכול להתנות שיהיה המעשרות שלו דהוי כמתנה על מה שפתוב בתורה דלא שקיל לה חלף עבודתו וכיון דלאו תנאי הוא אלא שיורא א"כ היכי מציי לשניר לעצמו המעשר שלא בא לעולם עדיין ואמר ר"ל זאת אומרת דשניר מקום המעשר לעצמו.

ואפסק הלכתא התם פהאי ברייתא דהמעשרות שלו ולא תנאה וכבר הקשו ז"ל הני פסקי אהדדי מ"ש גבי ע"מ שהמתנות שלי אמרינן דתנאי הוא ותנאו בטל דהוי מתנה על מה שפתוב בתורה.

וגבי ע"מ שהמעשרות שלי דבריו קיימין ואמרינן דשיורא הוא ולא תנאה עיין ט"ז וש"ך ביו"ד סי' ס"א אבל בדברי הרמב"ם ז"ל מבאר טעם החילוק ביניהם דבפ"ט מהל' בפורים כתב דהא דע"מ שהמתנות שלי נותנן לכל פהו שירצה לאו משום דהוי מתנה על מה שפתוב בתורה.

דזה לא חשיב מתנה על מה שפתוב בתורה וכדמוכח במתנייתין דפ"ו דדמאי דיכול הפהו להתנות שיהיה המעשר שלו עיי"ש. וכ"ש לפי מה שכתבו התוס' ז"ל בכתובות דלא חשיב מתנה אלא אם מתכונן לעקור וכמ"ש לעיל הכא אין מתכונן לעקור דאם יתן לו המעשרות נמי קיים המצוה אלא עיקר טעמא פיון דאמר ע"מ ולא שניר לעצמו במתנות פלוגתא אפי' אמר ע"מ שהמעשר שלי במה קנאן ע"כ דבריו בטלים ונותנן הלוקח לכל פהו שירצה.

אבל בכהן שמכר שדה ע"מ שהמעשרות שלו אמרינן דשניר לעצמו מקום בשדה לקנות המעשרות ולא משום דהוי כמו אילו אמר חוץ ממעשר דזה אי אפשר דשניר לעצמו המעשר בשעת המכירה דא"כ היכי יפטור הישראל את שלו בשל פהו מה שלא מכר לו פלל אלא ודאי מכר לו את הכל ותנאי בעלמא הוא דקאמר ע"מ שהמעשרות שלי אלא דתיקשי נמי במה קנאן וכדפריה הש"ס התם והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם.

ואפילו אם ירצה הישראל להקנות לו המעשר אינו יכול. ומשני דשניר מקום המעשר והוא יקנה לו המעשר פשיבא לעולם ואין צריה למ"ש הרא"ש ז"ל דהא דפריה הש"ס התם והא אין אדם מקנה כו' היינו משום דס"ל להאי תנא דע"מ נמי כחויז דמי לשניר לעצמו המעשרות דאי תנאי הוא הא יכול להתנות אפי' בדבר שלא בא לעולם ולפי הג"ל ניחא דנדאי הכא נמי אילו אמר ע"מ שיתן לי המעשרות או המתנות הנה תנאו קיים ומחוייב ליתן לו אבל הכא דאמר על מנת שהמעשר שלי או מתנות שלי במה

הן ש'לו וּבְמֵה קִנְיָן וּמִשְׁנֵי דְשִׁיר לֹו מְקוֹם הַמַּעֲשֵׂר וְעַפ"ו נִרְאֶה לִי דְלֹא כַּמ"ש הַכ"מ ו"ל
בַּכ"ב מֵהֵל' מְכִירָה גְבִי מְכָר דְקָל לְאַחַר וּפְיָרוֹת שִׁיר לְעֲצָמוֹ דְהַפְיָרוֹת לְעֲצָמוֹ מִשׁוֹם
דְשִׁיר מְקוֹם הַפְיָרוֹת וְלֹא בִינְיָר הַרְמַב"ם ו"ל דְדוֹקָא לֹו לְעֲצָמוֹ אֲבָל לֹא לְבִנְיוֹ כְּמוֹ בְּכֵהֵן
שְׁמֹכַר לְיִשְׂרָאֵל ע"מ שְׁהַמַּעֲשֵׂר שְׁלוֹ (וְכַתֵּב דְסָמָךְ עַל הַלְכוֹת־מַעֲשֵׂר) מִשׁוֹם דְגְבִי מוֹכַר
דְקָל וְשִׁיר פְיָרוֹת לְעֲצָמוֹ י"ל דְשִׁיר לְעֲצָמוֹ בְּגוֹף הַדְקָל בְּשִׁבִיל הַפְיָרוֹת וּמִש"ה הֵם לֹו
וּלְבִנְיוֹ אַחֲרָיו אֲבָל גְבִי ע"מ שְׁהַמַּעֲשֵׂר שְׁלוֹ ע"כ לִיכָא לְמִימַר דְשִׁיר לְעֲצָמוֹ בְּגוֹף הַקָּרְקַע
לְכָל חֵלֶק הַמַּעֲשֵׂר דֹא"כ מַעֲיָקְרָא הֵם שְׁלוֹ וְאִין עֲלֵיהֶם שֵׁם מַעֲשֵׂר אֱלֹא ע"כ הַפֶּל לְיִשְׂרָאֵל
אֱלֹא שְׁשִׁיר לֹו מְקוֹם לְקִנּוֹת הַמַּעֲשֵׂר וְזֶה אֵינוֹ אֱלֹא לֹו לְבָדוֹ וְלֹא לְיִוְרָשְׁיוֹ וְעִי' בַש"ע
ח"מ ס' ר"ט וּבְדַבְרֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְעֵינֵן בְּגִימְוִקֵי יוֹסֵף ו"ל שֵׁם בַּב"ב שְׁפָתַב ג"כ לְחֵלֶק בֵּין
ע"מ שְׁתַּתֵּן לִי הַמַּעֲשֵׂר דְהוּי תְנָאי גְמוֹר וְצָרִיף לְקִיָּמוֹ וְזֶה ג"כ דְלֹא כְּמוֹ שְׁפָתַבּוֹ הַתּוֹס'
ו"ל דְהוּי מִתְנָה עַל מַה שְׁפָתַבּוֹ בַּתּוֹרָה וְהִיכָא דְאָמַר ע"מ שְׁהַמַּעֲשֵׂר שְׁלִי מִשְׁמַע דְשִׁירֵי
שִׁיר וְלְדַבְרֵיו ג"כ צָרִיף לֹו מֵר דַּס"ל לְהֵאֵי תְנָא כְּמֵאן דַּס"ל גְבִי ע"מ שְׁהַמַּתְנּוֹת שְׁלִי
דְשִׁירָא הוּי וַא"כ תִּיקְשִׁי לְמֵאן דַּס"ל דְלֹאוֹ שִׁירָא הוּא אַמְאֵי אֵינוֹ צָרִיף לְקִיָּים תְנָאוֹ
כִּינּוֹן דַּס"ל דְלֹא הוּי מִתְנָה עַל מַה שְׁפָתַבּוֹ בַּתּוֹרָה אֲבָל לְפִי מַה שְׁפָתַבְתִּי בְּדַעַת הַרְמַב"ם
ו"ל אֲתִי שְׁפִיר דְאִין תְנָאוֹ כְּלוּם דְאִין לֹו בְּמַה לְקִנּוֹת וְנִפְקָא מִיָּנָה בְּזֶה לְעַנְוֵן מִתְנּוֹת אַם
אָמַר כְּהֵן הַמוֹכַר ע"מ שְׁתַּתֵּן לִי הַמַּתְנּוֹת דְלְדַבְרֵי הַתּוֹס' וְהֵרָא"ש ו"ל אִין תְנָאוֹ כְּלוּם
וְיִכּוֹל לִתְּנוֹ לְמִי שְׁיִרְצֶה וּלְפִי מַה שְׁפָתַבְתִּי וְכֵן לְדַבְרֵי הַנִּימוֹק"י צָרִיף לְקִיָּים תְנָאוֹ וְלִתְּנוֹ
לֹו הַמַּתְנּוֹת וְכֵן מְבֹאֵר בְּלִשׁוֹן הָרֵא"ש ו"ל בַּפ' הַזְרוּעַ דְאָפִי ע"מ שְׁתַּתֵּן לִי הַמַּעֲשֵׂר לֹא
הוּי תְנָאי וְהֵנָּה רוֹאֶה כִּי הַדְבָר בְּמַחְלֻקָת שְׁנוּיָה וּמִדַּבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל וְהַנִּימוֹק"י לֹא
נִרְאֶה כֵן וּבְאֲמַת דַּבְרֵי הָרֵא"ש ו"ל בְּחֻלּוֹין קִשָּׁה מְאֹד לְעֲשׂוֹת מַחְלֻקָת בֵּין סוּגְיָא דְחֻלּוֹין
לְסוּגְיָא דַּב"ב דְאֲתַמַּר הֵתֵם בְּלִי שׁוּם חוֹלֶק וּמִשְׁמַע הֵתֵם דְאֲמוֹרָאֵי הַכִּי ס"ל.

וְכֵן נִאֲמָרָה וְנִשְׁנִית בְּרִיָּתָא זֹו דַּע"מ שְׁהַמַּעֲשֵׂרוֹת שְׁלִי בַּתּוֹסְפָתָא דְמֵאֵי וּבִירוּשְׁלָמִי שֵׁם
בְּלִי שׁוּם חוֹלֶק וְכֵן מִשְׁמַע מִמַּתְנִיתִין דְדְמֵאֵי פ"ו דְכֵהֵן וְלֹוֹי שְׁקִבְלוֹ שְׁזֶה מִיִּשְׂרָאֵל דַּס"ל
לִר"א דְהַמַּעֲשֵׂרוֹת שְׁלֵהֶם מִשׁוֹם דַּע"ד כֵּן בָּאוּ וְהוּי כְּאִילוֹ הַתְּנוּ בְּפִירוּשׁ שְׁיִהְיֶה הַמַּעֲשֵׂר
שְׁלֵהֶם וְרַבְּנָן פְּלִיגֵי עֲלֵיהֶם מִשׁוֹם דְבְמֵאֵי קִנּוּ כְּדֵאִיתָא הֵתֵם בִירוּשְׁלָמִי הַבִּיאוּ הַר"ש
וְהַרְע"ב ו"ל וְהַתּוּי"ט שֵׁם אֱלֵמָא דְלַכ"ע יִכּוֹל לְהַתְנּוֹת תְנָאי זֶה וּבְכֵהֵן שְׁקִיבַל מִיִּשְׂרָאֵל
וְדֵאִי לֹא שְׁיִיף אֱלֹא לִשׁוֹן תְנָאי דְשִׁירָא לֹא שְׁיִיף הֵתֵם וּמֵהָא גּוּפָא דְאִין הַמַּעֲשֵׂרוֹת אֱלֹא
לֹו וְלֹא לְבִנְיוֹ מִשְׁמַע נְמִי דְלֹאוֹ שִׁיר גְמוֹר הוּא דְאִי שִׁיר גְמוֹר הוּא אַמְאֵי לֹא יִהְיֶה גַם
לְבִנְיוֹ כִּינּוֹן דְאִין לְלוֹקֶחַ זְכוּת בְּהֵם יִהְיֶה לְיִוְרָשְׁיוֹ אַחֲרָיו וְכ"כ הַרְמַב"ן ו"ל שֵׁם דְלֹא הוּי
אֱלֹא לִשׁוֹן תְנָאי כִּינּוֹן דְלֹא שִׁיר דְבַר מְסוּנִיִּים וְצ"ע עוֹד בְּזֶה בְּדַבְרֵי הָרֵאשׁוֹנִים ו"ל וְעִי'
בַּלח"מ ו"ל שְׁדַקְדַּק עַל הַרְמַב"ם ו"ל שְׁפָתַבּוֹ בְּטַעְמָא דְמַתְנִיתִין מִשׁוֹם דְהוּי מִתְנָה עַל מַה
שְׁפָתַבּוֹ בַּתּוֹרָה וְלִמָּה לִיָּה הֵאֵי טַעְמָא לְרַבְּנָן הֵאֵ אֲפִילוֹ אִי כְּחוּץ הוּא הוּי נְזִיר לְרַבְּנָן וְאִין
כְּאֵן קוּשְׁיָא דְלְפִי הָאֲמַת דַּס"ל דַּע"מ לֹאוֹ כְּחוּץ הוּא הֵיָה תְנָאוֹ קִיָּים אִי לֹאוֹ מִשׁוֹם דְמַתְנָה
עַל מַה שְׁפָתַבּוֹ בַּתּוֹרָה הוּא וְעֵינֵן בַּא"מ מִש"כ בְּזֶה וְנִרְאֶה מִדַּבְרֵיו דְחוּץ מִיָּין ג"כ לֹא
שְׁמַעֵינּוּ לְרַבְּנָן וְכ"כ בַּק"ע וְאִין זֶה נִרְאֶה וְדו"ק: שֵׁם תּוֹס' בַּד"ה כִּינּוֹן דְנִשְׁרִי לְהוּ חֲדָא
כּו' עֵינֵן בְּדַבְרֵיהֶם ו"ל וְנִרְאֶה מִפְּשׁוֹת לִשׁוֹנֵם ו"ל דְפְלוּגְתָא זֹו הוּא כְּעֵין פְּלוּגְתָא דְנִדְר
שְׁהוּמַר מְקַצְתוֹ הוּמַר כְּלוֹ וְרַבְּנָן ס"ל הֵכָא דְהוּמַר כְּלוֹ אֲפִילוֹ לְמ"ד הֵתֵם לֹא הוּמַר כְּלוֹ
מִשׁוֹם דְהֵכָא כָּל נְזִירוֹת חַד הוּא וְלִר"ש לֹא הוּמַר כְּלוֹ וְאֲפִילוֹ נִשְׂאֵל עַל אַחַד לֹא הוּמַר

השני ואפ"ל למ"ד ה"תם ה"ותר פ"ולו ד"הכ"א פ"ינו ד"נזירות אינו פ"א לו א"לא אם י"פ"רש א"ת פ"ולם צ"ריה ש"אלה ל"כולן ו"יש ל"דקדק ב"דבריהם ו"ל ח"דא ה"א ה"תם ג"כ צ"ריה ל"פ"רש ל"כולם ואפ"ה א"מרינו נ"דר ש"הותר מ"קצתו ה"ותר פ"ולו ומ"ש ה"כ"א ב"נזיר ד"צ"ריה ש"יש"אל על פ"ולם ועוד מ"ש"כ ד"לא ה"ותר ה"שני מ"שמע ד"זה ש"נש"אל ע"ליו ה"ותר ג"ם ל"ר"ש ו"זה אינו ד"ר"ש או"סר ב"כל א"בל נ"ראה ד"לא ש"י"כ"א פ"לל ל"פ"לוג"ת"א ד"נ"דר ש"הותר מ"קצתו כ"ו' ו"ה"כי ק"א"מרינו ל"רב"נו ד"ס"ל ד"א"ם נ"א"סר ב"מ"קצתו ג"ורר א"ת"ריו ל"א"ס"ור ב"כולן ד"כולן פ"חד אי"ס"ור ה"וא א"כ ב"ש"אל"ה נ"מי פ"ינו ד"יש לו פ"תח על מ"קצתו ה"רי ז"ה פ"א"ילו נ"ש"אל על פ"ולו ו"ה"ח"כ"ם מ"תיר לו א"ת פ"ולן א"בל ר"ש ד"ס"ל ד"צ"ריה ש"י"א"ס"ור ע"צ"מו ב"כולן מ"ש"ום ד"כל ח"ד אי"ס"ור ל"ע"צ"מו ה"וא ל"א מ"ה"ני א"ם י"ש"אל על א"ח"ד מ"ה"ם פ"ינו ד"א"ין לו פ"תח על ש"א"ר ה"אי"ס"ור"ין ו"ל"ה"תיר לו א"ת ז"ה ש"נש"אל ע"ליו א"א ד"א"ין נ"זירות ל"ח"צ"א"ין ו"ל"ה"כי א"ס"ור ב"כולן ו"יש ל"דקדק ב"ה"פ"רת ב"על א"י נ"מי ד"ינ"א ה"כי ל"רב"נו ד"א"ם ה"ופ"ר ל"ח"ד מ"ל"ת"א ה"ופ"רו פ"ולן או ל"א מ"ה"ני ה"פ"רתו פ"לל ו"ע"י נ"ד"רים ד"ף פ"ג ד"ב"ע"י ל"מ"י"מר ה"ת"ם ד"מ"י"פ"ר ל"מ"ת"ע"נ"ה ו"אי"נו מ"י"פ"ר ל"ש"א"י"נ"ה מ"ת"ע"נ"ה ו"פ"ריה מ"נז"ירה ד"ה"ב"על מ"י"פ"ר ו"מו"פ"ר פ"ולו א"פ"ילו מ"ח"ר"צ"ן ו"נג א"ע"ג ד"א"י"נ"ה מ"ת"ע"נ"ה ו"מ"ש"ני ה"ת"ם ד"א"ין נ"זירות ל"ח"צ"א"ין ו"כ"י"נו ד"מ"קצתו מ"ופ"ר פ"ולו מ"ופ"ר ו"ה"א"ר"כ"ת"י ש"ם ב"ס"ד ב"ז"ה ב"ח"ד"ו"ש"י ל"נ"ד"רים ע"י"י"ש: ו"ב"ד"ב"רי ה"ר"מ"ב"ם ו"ל ל"א נ"ת"ב"א"ר ה"אי ד"ינ"א א"י מ"י"ת"ש"יל א"ח"ד"א א"י מ"י"ש"ת"רי ב"כול"ה"ו ו"נ"ר"א"ה מ"ש"ום ד"מ"ס"ק"י"נו ו"א"ב"א ב"נ"ד"רי א"ן"ס"ין פ"ל"י"ג ו"או"ק"י"מ"ת"א ק"מ"י"ת"א א"י"ד"ח"י ל"ה ו"ל"רב"נו נ"מי ב"ע"י"נו ד"מ"י"ת"ש"יל על פ"ול"ה"ו ד"ו"ן"ק"א ו"מ"ת"ח"ר"ט מ"כול"ה"ו א"בל א"ם א"מר ד"מ"ת"ח"ר"ט ה"וא מ"ח"מ"ת אי"ס"ור א"ח"ד י"ן או ט"ן"מ"א"ה ו"ב"ש"א"ר אי"ס"ור"ין ה"וי נ"י"ח"א ל"יה ל"א מ"ה"ני ש"אל"ה ב"ז"ה פ"ינו ד"נ"י"ח"א ל"יה ב"ש"א"ר אי"ס"ור"ין מ"מ"י"ל"א א"ס"ור ב"כולן פ"מו א"ם ל"א נ"דר מ"ת"ח"ל"ה א"לא מ"א"ח"ד מ"ה"ם ד"א"ס"ור ב"כולן ו"ע"י פ"פ"א מ"ה"ל"כ"ו"ת נ"זירות ד"נ"ח"ל"ק"ו ב"ז"ה ה"ר"מ"ב"ם ו"ה"ר"א"ב"ד ו"ל ד"מ"ס"ת"י"מ"ת ד"ב"רי ה"ר"מ"ב"ם ו"ל מ"ש"מ"ע ד"לא מ"ה"ני ש"אל"ה א"פ"ילו א"ם ל"א י"ד"ע ש"ה"נ"ז"יר א"ס"ור ב"י"ן ו"ב"א ל"ח"כ"ם ו"א"מר א"ילו ה"י"ת"י י"ד"ע ש"ה"נ"ז"יר א"ס"ור ב"י"ן ל"א ה"י"ת"י נ"וד"ר מ"ט"ע"ם ה"נ"ל פ"ינו ד"אי"ס"ור א"ח"ד נ"י"ח"א ל"יה א"ס"ור ב"כולן ו"ה"ר"א"ב"ד ו"ל פ"ת"ב ש"ם ד"מ"ה"ני ב"ז"ה ש"אל"ה ל"ח"כ"ם ו"ב"א"מ"ת ל"פי או"ק"י"מ"ת"א זו מ"וכ"ח פ"ד"ב"רי ה"ר"א"ב"ד ו"ל ד"א"פ"ילו ל"א מ"י"ת"ש"יל א"לא א"ח"ד"א מ"י"ש"ת"רי ב"כול"ה"ו ומ"ש ה"י"כ"א ד"ב"א ל"ש"א"ול מ"פ"ני ש"אי"נו י"כול ל"ח"י"ו"ת ב"ל"א י"ן או ש"ב"א ל"ש"א"ול מ"פ"ני ש"ל"א י"ד"ע ש"א"ס"ור ב"י"ן ו"א"ילו י"ד"ע ל"א ה"י"ה נ"וד"ר ו"כי ה"י"כי ד"ל"רב"נו ב"ס"י"פ"א מ"ת"יר"ין לו א"ת ה"פ"ל ע"י ש"אל"תו ב"ח"ד"א ה"נ ב"מ"צ"י"ע"ת"א א"מ"אי ל"א י"ת"ירו לו ע"י ש"אל"ה פ"זו ו"א"ם נ"א"מר ב"ד"ע"ת ה"ר"מ"ב"ם ו"ל ד"לא מ"ה"ני ש"אל"ה ב"ח"ד"א ע"כ צ"ל ד"ס"ל ד"ל"פי ה"מ"ס"ק"נ"א ל"א נ"י"ח"א ל"יה ל"ה"ש"ס ב"ה"ה או"ק"י"מ"ת"א מ"ש"ום ד"ל"רב"נו נ"מי ל"א מ"ה"ני ש"אל"ה א"ח"ד"א א"פ"ילו א"ם א"מר א"ילו ה"י"ת"י י"ד"ע ש"י"א"ס"רו י"ן ע"ל"י ל"א ה"י"ת"י נ"וד"ר פ"לל ד"ע"כ ב"ה"כי מ"י"ר"י ד"א"ין ל"פ"רש ד"מ"י"ת"ש"יל א"ח"ד"א ה"י"נו ש"אי"נו ש"ו"אל א"לא ש"י"ת"ירו לו י"ן ל"ח"וד ד"ז"ה ד"ב"ר ש"א"א ו"ה"י"כי ס"ד ל"או"ק"י"מ"ת"א זו ד"ל"רב"נו מ"ת"יר"ין לו א"לא ו"ד"אי מ"י"ר"י ד"או"מר ש"ל"א ה"י"ה נ"וד"ר פ"לל ו"א"פ"ה ס"ל ל"ה"ש"ס ל"מ"ס"ק"נ"א פ"ינו ד"ב"ש"א"ר אי"ס"ור"י נ"י"ח"א ל"יה א"ין מ"ת"יר"ין לו ד"ה"וי פ"א"ילו ל"א ק"י"בל א"לא א"ח"ד ד"א"ס"ור ב"כולן ו"כ"מ"ש"כ ה"ר"מ"ב"ם ו"ל ט"ע"ם ז"ה א"לא ד"ל"פ"ז ל"ר"ש ד"ס"ל ד"א"ם נ"ז"ר מ"א"ח"ד ל"א ה"וי נ"ז"יר מ"ה"ני ב"יה ש"אל"ה ד"ה"כי מ"ש"מ"ע מ"ט"ע"מו ש"ל ה"ר"מ"ב"ם ו"ל ו"א"כ ל"פי ה"מ"ס"ק"נ"א ס"ב"ר"ת"ם ל"ה"י"פ"ה מ"או"ק"י"מ"ת"א ק"מ"י"ת"א ד"ל"ה"ה או"ק"י"מ"ת"א ל"רב"נו מ"ה"ני ש"אל"ה ו"ל"ר"ש ל"א מ"ה"ני ו"ל"מ"ס"ק"נ"א ה"וי א"י"פ"כ"א ו"צ"ע ו"פ"ל"א ב"ע"י"ני על נו"ש"א"י פ"לי ה"ר"מ"ב"ם ו"ל ש"ל"א ה"ז"פ"ירו ה"ה או"ק"י"מ"ת"א פ"לל: ע"ב ג"מ' ו"א"ב"א ב"נ"ד"רי א"ן"ס"ין פ"ל"י"ג ו"ב"פ"ל"וג"ת"א ד"ש"מו"אל ו"ר"ב

אסי כו' והקשו התוס' ז"ל בד"ה נדרי אונסין הא לא דמי הך לאונסין דהתם דבשעת הנדר לא ידע האונס וסבר שילף ויאכל וגמר ונדר ומש"ה צריף שאלה אבל הכא דידע האונס בשעת הנדר מסתמא לא גמר ונדר ולכאורה מסתברא איפכא דהתם דלא ידע האונס אדעתא דהכי לא נדר ולהכי א"צ שאלה כלל או למ"ד מדרבנן אבל הכא דידע האונס מסתמא גמר ונדר אדעתא דאונס ג"כ ולכ"ע ליקבעי שאלה מה"ת וכן נראה מדברי הש"מ שהקשה קושיא זו לרבנן דאמרי דלא בעי שאלה ואמאי הא ידע האונס בשעת הנדר עיי"ש ותי' התוס' ז"ל דהכא נמי מיירי שנולד האונס אח"כ שהחליש או שהעני וכן תי' בש"מ ז"ל לפי קושיתו וגם זה לא הבנתי היכן מצינו אונס פנה ואטו אם נדר מפפר ואין לו לאכול אלא פפר זה אם מותר לאוכלו בלי שום שאלה לחכם אלא ע"י היתר אונס לחוד וראיתי בש"מ שהקשה פן דאפתי לא דמי לנדרי אונסין דהתם אינרע האונס קודם שחל הנדר וכיון שבא האונס לא חל הנדר פגון הדירו חבירו שיאכל אצלו ועפבו איזה אונס שלא היה יכול לאכול אצלו דלא חל הנדר אבל הכא חל הנדר קודם האונס ותי' שם דמיירי הכא נמי פגון שקבל עליו נזירות לאחר פמה ימים ובתוך פה נולד לו האונס שאינו יכול לחיות בלא יין או שהעני אבל הרמב"ם ז"ל בחבורו כתב להאי דינא דמתניתין בכלל נדרי שגגות דבלבו היה שיותר לו לשותות יין מפני שאינו יכול לחיות בלא יין וזה פאידיף פירושא של רש"י ז"ל ועיין בכ"מ ז"ל שם: ויש לדקדק לפי מה שפכתתי לעיל לדעת הרמב"ם ז"ל דע"י שאלה ופתיח חרטה בחד איסור אין מתירין לו וא"כ מ"ש הכא דע"י אונס או שוגג של אחד מהם מותר בכולן ועי' בתוסח"ד בפרקין שפכתב בשם מהריק"ש דבעינן הכא שיאמר שאינו רוצה בכל הנדר אבל אם היה סבור שמותר ביין לחוד הוי פנדר מאחד מהם דאסור בכולן ולא משמע פן מלשון הרמב"ם ז"ל שפכתב דסבור היה שיותר לו שותית יין משמע שלא היה בלבו אלא היתר שותית יין.

וצ"ל דאונס שאני ואפילו אונס הוא בחד איסור מותר הוא בכולן וכ"כ בש"מ ז"ל לחלק דאע"ג דאם אמר חוץ מיין אסור בכולן היינו שלא ע"י אונס אבל אם מחמת אונס אינו מקבל עליו שותית יין לא הוי נזיר כלל אפי' לרבנן ולפ"ז רבנן ור"ש סברתם הפוכה בזה דלרבנן בחוץ מיין אסור בכל ואם סבור היה שמותר מפני אונס לא הוי נזיר כלל ולר"ש הוי איפכא דבחוץ מיין לא הוי נזיר כלל ואם סבור היה שמותר ביין מחמת אונס צריף שאלה אע"ג דבשעת קבלתו מייד סבור היה שיותר לו יין ולא קיבל על עצמו איסור יין כלל ויש ליישב ודו"ק: מתני' הריני נזיר ועלי לגלח נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר מגלחין זא"ז כו' בירושלמי מדייק מהכא דיכול לגלח אפילו ימי שקיבל עליו נזירות אחר נדרו מדראשון מגלח השני אע"ג דלא היה נזיר עדיין בשעת נדר הראשון ומסיק התם דוקא אם נדר סתם עלי לגלח נזיר אבל אם פירש עלי לגלח נזיר שעתיד ליתור הוי פמי שפכתב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך העתידין ליפול דאין אדם מתנה על דבר שלא בא לעולם וה"נ לא חל הנדר פנין דהנזיר לא בא לעולם עדיין ועיין ריש פרק הכותב דאין דין זה מוסכם לפי שיטת תלמודין וכסתם מתניתין דיכול לסלק עצמו גם מפירות שלא בא לעולם עדיין עיין שם בדברי הרא"ש והר"ן ז"ל ומהכא משמע דלא פמו שפכתתי שם לדברי הירושלמי דמש"ה לא מהני דין ודברים בנכסים העתידים ליפול משום דבנשואה ידו פינדה ואינו יכול לסלק עצמו דא"כ היכי למד מזה להאי דינא

אם אמר הרי עלי לגלח ראובן פשיקבל עליו נזירות דלא הוי נדר אכל לשיטת הרמב"ם ז"ל דחייב לקיים נדרו בכל דבר שלא בא לעולם.

נראה דה"נ חייב לקיים נדרו וצ"ע יותר בזה: עוד מדייק בירושלמי דהא דמגלחין זא"ז אכל לעצמן לא היינו דוקא משום דאמר הריני נזיר ועלי לגלח דכבר נתחייב בנזירות וקרבות וכשאמר ועלי לגלח כו' להביא קרבות לנזיר אחר קאמר: אכל אם אמר הרי עלי לגלח נזיר ואח"כ קיבל עליו נזירות יכול להביא לעצמו ויציא ידי נדרו בהרי עלי לגלח נזיר דמה לי הוא מה לי אחר ונראה דצ"ל בירושלמי תני ר"ח הרי עלי לגלח נזיר ואח"כ אמר הריני נזיר אם גילח לעצמו יציא דנוסחת הרי עלי לגלח חצי אם גילח ביום ל' כו' אינו מוכן דמה ענין חצי לכאן וכן יום ל' מאי אריא לכאן וילשון התוספתא בזה ג"כ אינו מוכן ע"ש בפ"ב והרמב"ם ז"ל לא הביא זאת בהלכותיו: שם איבעיא להו כו' ומסיק דאני אתחלת דבורו ולא הוי אלא נזיר לחוד ולכאורה תו לא מתפיס ביה חבירו דהא לאחר כדי דבור הוא דהפסיק בנתיים ואמר ועלי לגלח נזיר ואח"כ אמר חבירו ואני וי"ל פנין דלא הפסיק הראשון מלדבר יכול השני להתפיס בו אפי' לאחר כ"ד מהתחלת דברי הראשון ועי' בר"פ מי שאמר כו' ושמע חבירו ואמר ואני ובמה שכתבתי שם: שם ואני אפוליה דיבורא כו' ואיפשטא דאפולגא דיבוריה וארישא משמע ונראה דהיינו דוקא בב' נדרים חלוקים כמו במתני' הריני נזיר ועלי לגלח נזיר אכל אם אמר אחד הריני נזיר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני מסתברא דקאי אפוליה דיבוריה ומתפיס עצמו בו פמותו לגמרי פנין דהפל ענין אחד הוא בנזירות ומהא דלקמן בהריני נזיר פשיהיה לי בן דחבירו אם אמר ואני הוי נמי נזיר פשיהיה לו בן ליפא להוכיח דבכה"ג אפוליה דיבורא קאי ולא אמרינן דחבירו נזירות סתם קיבל עליו דהתם שאני דהפל נדר אחד הוא ובזה נדאי לא פלגינן דיבוריה ואפוליה קאי אכל בהריני נזיר הריני נזיר צ"ע ובירושלמי בהלכה זו ראיתי דאתמר שם אמר ר"י הד"א דלמ"ד אחצי דיבורו קאי אם אמר אחד הריני נזיר מאה יום ואמר חבירו ואני זה נזיר מאה וזה נזיר שלשים ולדידי קשה מ"ש מהריני נזיר פשיהיה לי בן דאפוליה דיבורא קאי ודחוק לחלק בין לקולא או לחומרא ועוד פנין דאני התפסה הוא נדאי משמע דלגמרי התפיס א"ע בו ונזירות שעל הראשון חלה עליו ג"כ ויתבאר עוד בזה לקמן דף י"ג בבעיא דרב רחומי לאפיי וכשיטת הרמב"ם ז"ל שם: דף יב צא וקדש לי אשה אסור בכל הנשים שבעולם חזקה שליח עושה שליחותו כו' ופי' התוס' ז"ל דמה"ת נדאי מותר בכל הנשים משום דאזלינן בתר רובא אלא קנס הוא שלא פירש לו ומש"ה כולי עלמא מותרות לישא נשים ובגיטין פרק התקבל פתבו עוד דהך חזקה גופא לאו חזקה גמורה היא דשמא לא תתרצה להתקדש לו אלא נדאי לא הוי אלא קנסא והנה בלאו האי טעמא דשמא לא תתרצה נמי חזקה דהכא לאו חזקה גמורה היא לפי מאי דמחלקי בעירובין דע"כ לא קאמר רב ששית דחזקה שליח עושה שליחותו אלא היכא דהמשלח יוכל לבוא לידי מכשול אכל היכא דלא יבוא לידי מכשול אין פאן חזקה וא"כ ה"נ לא יבוא לידי מכשול ומה"ת לאו חזקה היא וכ"כ התוס' ז"ל ה"ל להדיא בהא דאמרינן ה"מ לחומרא וי"ל דמה שכתבו התוס' ז"ל לחלק אליבא דרב ששית בדבר שיבוא לידי מכשול אי לא היינו בדבר שיבוא לידי מכשול סמכינן אפילו לקולא בשל תורה אכל בדבר שאינו בא לידי מכשול לא סמכינן לקולא.

אָבֵל מ"מ לחומרא אַמרינן חזקה שלית עושה שליחותו או משום דחזקה זו הוי כמו ספיקא. פי היכי דלרב נחמן בשל תורה לא אָזלינן בְּתַר חזקה זו ובשל סופרים אָזלינן בְּתַר חזקה וְהִינּוּ מְשׁוּם דְסָפִיקָא הוי או דלרב נחמן נמי לאו ספיקא הוי אלא מדרבנן בְּעֵלְמָא הוּא דְהוּי חזקה ובמלתא דרבנן סמכינן על חזקה זו דהם אמרו וְהִם אָמְרוּ: ובחידושי לעירובין פתבתי בזה באורח עיי"ש) עכ"פ לר"ש נמי אפילו בדבר שלא יבוא לידי מכשול איפא חזקה דרבנן וא"כ אפתי תיקשי כ"ע יאסרו מטעם חזקה זו.

להכי פתבו דהיכא דתלי ברצון אחרים אפ"ל מדרבנן לא חיישינן לחזקה זו אלא משום קנסא הוא דקנסין ליה אב"ל כ"ע שריין לישא נשים: אלא דא"כ היכא דלא שייכא קנסא לא חיישינן לחזקה זו פלל וא"כ אם אמר לשלוחו צא וקדש לי אשה פלונית ומתו השליח והאשה לישתרי בקרובותיה פיון דלא חיישינן לחזקה זו וקנסא לא שייך הכא וזה לא מסתבר וראיתי ברמ"א ז"ל באה"ע סימן ל"ה שהביא באמת יש חולקין בהאי דינא והשיגו עליו פל נושאי פלי הש"ע ז"ל וכו' דהתוס' ז"ל לא פתבו דלא הוי חזקה אלא התם דאיפא נמי רובא וכולי האי לא מחמרינן אלא משום קנסא אב"ל היכא דליפא רובא ודאי חוששין לחזקה זו לחומרא ולפי מ"ש נראה דעת התוס' ז"ל פדעת הרמ"א ז"ל דלא חיישינן פלל לחזקה זו דאי חיישינן לחומרא וכתב פן דלא הוי חזקה ברורה לאחזוקי בודאי א"כ בלא"ה אין זה חזקה גמורה פיון שלא יבוא המשלח לידי מכשול וכמש"כ התוס' ז"ל לרב ששת ולרב נחמן פל חזקת שליח לאו חזקה גמורה היא ולמה להו לחדושי סבא אחרת אלא ודאי משמע דמהאי טעמא לחוד הוא דכ"ע שריין דלאו חזקה היא פלל וכן משמע מדברי הרמב"ן ז"ל בפ' התקבל שהביא הר"ן ז"ל שהקשה על דברי התוס' היכי מוכח מניה דחזקה שלית עושה שליחותו פיון דלא הוי אלא קנסא ואי נימא דלשיטת התוס' ז"ל אָזלינן בְּתַר חזקה זו לחומרא היכא דליפא רובא א"כ שפיר מוכיח הש"ס דחזקה שלית כו' דאי לאו חזקה היא פלל לא הוי קנסין ליה ועיין בדברי הר"ן ז"ל שם וכן משמע מדברי הש"ס דלשיטה זו לא חיישינן פלל להאי חזקה והתוס' ז"ל לא הווצרכו לזה דבלא"ה נמי מדינא שרי בכל הנשים מטעם דאָזלינן בְּתַר רובא ולא פתבו להך סבא דלא הוי חזקה כה"ג אלא להוכיח דלאו מדינא קאמר הכי אלא מטעם קנסא.

עיי"ש בש"ס דמשמע הכי להדיא: והש"ס הרבה להשיב על שיטה זו וכמו שהקשה הרמב"ן ז"ל שם בפ' התקבל ועוד דמאי פריך מקן סתימה דלמא מיירי דפרח מיד פהו ועוד דהוי ליה להש"ס לפרש דאילו שאר קנינין מיתקנו לדידה ובאמת הדבר קשה מאד לדמות קנסא להדדי ופי' ז"ל פשיטת הרמב"ן ז"ל דמדינא אסור בכל הנשים דשפיר הוי חזקה וקיי"ל פרב נחמן דאָזלינן בְּתַר חזקה זו לחומרא וכתב שם משום דהוי ספיקא וכמחצה על מחצה וְהִיא דכ"ע שריין לישא נשים היינו דגדולות נאמנות לומר לא נתקדשנו וקטנה ג"כ מסתמא בפומבי נתקדשה וכיון שאין לה קול מסתמא לא נתקדשה וכו' שם דהא דאין נאמנות הקרובות להתייר לזו אם אומרות דלא נתקדשה משום דאמירת הקרובות לא מהני לגבי דידה ולפ"ז נראה דאפ"ל אם נישאו פל הקרובות ג"כ לא מהני לגבי דידה: וְהִיא דכ"ע שריין משום דמוקמינן להו בחזקת פנויה אב"ל הכא לא שייכא חזקה זו ומה דלא מהני חזקת הקרובות לגבי דידה הוא משום דאין באין לדון לפנינו לא מהני חזקתן לגבי דידה אב"ל אם באו הקרובות ואמרו שלא נתקדשו מותר בה ע"י אמירתן לחוד: וא"כ אשכחנא ג' שיטות בזה לשיטת התוס' ז"ל לא הותרה

ע"י אַמירת הקרובות לא נְתַקְדְּשׁוּ דְאִמְרָה דִּידְהוּ לָא מְהַנִּי אָבֵל אַם נְתַקְדְּשׁוּ כָּל הַקְּרֹבֹת מוֹתֵר בָּהּ וְכַמְש"כ הֵר"ן ז"ל שֶׁם לְדַעַת הַתּוֹס' ז"ל וְנִרְאֶה דְהָא דְלָא סְמַכִּינָן אֲדִיבוֹרָן שְׁל הַקְּרֹבֹת לָאו טַעְמָא מְשׁוּם קְנָסָא הוּא אֵלָא ס"ל דְאִמְרַתָּן לָאו כְּלוּם הִיא דְהָנִי דִּיבוֹרָא בְּעֵלְמָא אָבֵל אַם עָשׂוּ מַעֲשֵׂה וְנְתַקְדְּשׁוּ מְהַנִּי לְגַבֵּי דִידָהּ ג"כ וְלִשְׁיטַת הֵרַמְב"ן ז"ל אֲפִילוּ ע"י אַמירת הקרובות לא נְתַקְדְּשׁוּ ג"כ מוֹתֵר בָּהּ וְלִשְׁיטַת הַש"מ אִפִּי' אַם נְתַקְדְּשׁוּ הַקְּרֹבֹת ג"כ לָא מְהַנִּי לְגַבֵּי דִידָהּ.

כִּינּוּן דְלְדַעַת הַש"מ מְהַנִּי אַמְרַתָּן לְהַתִּיר א"ע וְאִפִּי' לָא מְהַנִּי לְהַתִּיר אַחֻתָּהּ ה"נ אֲפִילוּ נְתַקְדְּשׁוּ אָבֵל הַתּוֹס' ז"ל ס"ל דְאִמְרַתָּן לָאו כְּלוּם הִיא אָבֵל מַעֲשֵׂה הַקְּדוּשִׁין מְהַנִּי נְמִי לְגַבֵּי אַחֻתָּהּ וְעִי' בְּסִימָן ל"ה הַנִּי' לְשִׁפְתָבוּ הַח"מ וְהַב"ש ז"ל בְּאוֹמֵר לְשִׁלּוּחוּ צֵא וְקַדְּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית דְנֶאֱמַנְתָּ בְּאִמְרָה בְּעֵלְמָא לְהַתִּיר קְרֹבֹתֶיהָ דַּע"כ לָא פְתָבוּ הַתּוֹס' ז"ל דְאִינָה נֶאֱמַנְתָּ בְּאִמְרָה אֵלָא מְשׁוּם קְנָסָא אָבֵל הֵכָא דְלִיכָא קְנָסָא נֶאֱמַנְתָּ אֲפִילוּ בְּאִמְרָה בְּעֵלְמָא וְלַעֲנ"ד נִרְאֶה כַּמְש"כ דְלָאו מְטַעַם קְנָסָא הוּא דְאִינָן נֶאֱמַנּוֹת בְּאִמְרָה אֵלָא מְדִינָא דְדִיבוֹרָא בְּעֵלְמָא הוּא וְאִין קְרֹבֹתֶיהָ מוֹתְרוֹת בְּזָה וְכֵן מְשַׁמַּע מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' ז"ל בְּפָרֶק הַתְּקַבֵּל דְתַחֲלָה פְתָבוּ דְאִינָן נֶאֱמַנּוֹת בְּדִיבוֹרָא בְּעֵלְמָא וְאִח"כ פְתָבוּ דְאִין זֶה אֵלָא מְשׁוּם קְנָסָא מְשַׁמַּע דְלָאו הָא בְּהָא תְּלִיא: וְהִנֵּה בֵּין לִשְׁיטַת הֵרַמְב"ן ז"ל וּבֵין לִשְׁיטַת הַש"מ דְמְדִינָא הוּא דְאִסִּירֵי עָלְיוּ כָּל הַנְּשִׁים מ"מ זֶה פְּשׁוּט דְמְדַרְבְּנָן בְּעֵלְמָא הוּא דְאִסִּירֵי דְמְדַאוֹרֵייתָא אֲזֵלִינָן בְּתֵר רַבָּא וְא"כ לָא הִבְנַתִּי דַּעַת הַב"ש ז"ל שֶׁם שִׁפְתָב דַּנְפ"מ בֵּין שִׁיטַת הֵרַמְב"ן לִשְׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל דְלִשְׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל אַם קִידְּשׁ אִשָּׁה שְׁיֵשׁ לָהּ קְרֹבֹת הָנִי וְדָאִי קְדוּשִׁין וְלְדַבְּרֵי הֵרַמְב"ן ז"ל הָנִי סְפַק קְדוּשִׁין וְז"א דְלַהֲרַמְב"ן ז"ל ג"כ הָנִי וְדָאִי קְדוּשִׁין כִּינּוּן דְלָא אִסִּירֵי עָלְיוּ אֵלָא מְדַרְבְּנָן וְא"כ ה"ה דְאִם אִשָּׁה זֹו אִין לָהּ קְרֹבֹת דְאִסִּירֵי מְדַאוֹרֵייתָא אֵלָא שְׁנִיּוֹת מְד"ס ג"כ בֵּין לְהַתּוֹס' ז"ל בֵּין לְהֵרַמְב"ן ז"ל מוֹתֵר בְּאִשָּׁה זֹו כִּינּוּן דְלִיכָא אֵלָא אִיסוּרָא דְרַבְּנָן לָא הִתְמִירוּ וְעִי' מִשְׁל"מ ז"ל בַּפ"ט מְהַל' אִישׁוֹת אֵלָא דְאִפְתִּי נַפ"מ בֵּין שִׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל לִשְׁיטַת הֵרַמְב"ן וְהַש"מ ז"ל בְּמִי שְׁנַתְעַרְבָה לֹו קְרוּבָה אַחַת בְּעוֹלָם וְאִין מְכִירִין זֹא"ז דְלִשְׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל מוֹתֵר לִישָׂא אִשָּׁה מְטַעַם דְאֲזֵלִינָן בְּתֵר רַבָּא וְקְנָסָא לִיכָא הֵכָא אָבֵל לְדַבְּרֵי הֵרַמְב"ן וְהַש"מ ז"ל אֲסוּר בְּכָל הַנְּשִׁים שְׁבַע עוֹלָם שְׁמָא זֹו הִיא קְרוּבָתוּ דְהָא לָא שְׁיִיכָא בְּזָה חֲזַקַת פְּנוּיָה וְלָא קָלָא אִית בָּהּ וְא"כ הָא דְאִמֵר רַבִּי בִּיבְמוֹת לָא יִשָּׂא אָדָם אִשָּׁה בְּמְדִינָה זֹו כֹו' מְשׁוּם דְנִמְצָא אַח נוֹשָׂא אַחֻתוּ הִינּוּ שְׁיִשָּׂא אִשָּׁה שְׁלָא כְּדִין דְמְדִינָא אֲסוּר בְּכָל הַנְּשִׁים כִּינּוּן דְאִית בָּהּ אַחַת דְאִסִּירָא לִיהָ אָבֵל הֵרַמְב"ן ז"ל בַּפ"ט מְהַל' א"ב בְּהַלְכָה כ"ט כְּתַב דִּיתוּמִים שְׁלָא הִפִּירוּ אַבוֹתֵיהֶם מְעוֹלָם מוֹתְרִין לִישָׂא נְשִׁים וְלָא חִיִּישִׁינָן שְׁמָא יִפְגְּעוּ בְּעֵרְוָה מְשׁוּם שְׁאִין מְחֻזְקִין בְּשָׂאֵר בְּשָׂר מְסַפֵּק עַד שְׁיִנְדַע בְּנֹדָאִי שְׁהִיא עֵרְוָה וְמָה בֵּין זֶה לְאִשָּׁה זֹו דְסַפֵּק מְקוֹדְּשֵׁת הִיא דְחֻזְקַת שְׁלִיחַ לָא יַעֲשֶׂנָה כְּנֹדָאִי וְאִפִּי' כ"ע הָנִי אִסִּירֵי לִישָׂא נְשִׁים אִי לָאו מְשׁוּם חֻזְקַת פְּנוּיָה וְכַש"כ זֶה שְׁאֲבִיָה חֻזְקָה גְמוּרָה הִיא שְׁיִלְד עוֹד בְּנִים וְנִמְצָאֵת עֵרְוָה לֹו בְּכָל הָעוֹלָם וְאִפִּי' מוֹתֵר בְּכָל הַנְּשִׁים וְהִנֵּה נִרְאֶה קֶצֶת דְלָא אֲסֻרוּהוּ הִכִּי בְּכָל הַנְּשִׁים שְׁבַע עוֹלָם אֵלָא מְשׁוּם דְאִית לִיהָ תְּקַנְתָּא שְׁיִשָּׂא אִשָּׁה שְׁאִין לָהּ לָא בַת כֹו' וְקְרוּב לְהַמְצָא כ"כ אָבֵל לְאֲסוּרוֹ בְּכָל הַנְּשִׁים בְּלִי שׁוּם תְּקַנְתָּא וְדָאִי לָא הִתְמִירוּ חֲכָמִים וְבִלְא"ה לָא תִיקְשִׁי אַפּוּלִי עֵלְמָא הִכִּי שְׁרִינָן וְצ"ע בְּזָה בְּדַבְּרֵי הַפּוֹסְקִים ז"ל: שֶׁם וְאִלוּ שְׂאָר כִּינּוּן בְּעֵלְמָא מִיתְקַנְנָן וְאִמָּאִי לִימָא כֹו' וְפִי' הַתּוֹס' לִשְׁיטַתָּן דַּעַל אוֹתוּ שְׁפָרַח מְקִינּוּ פְּרִיָד

לְקַנְסִיהָ דְשָׂמָא זֶה הַקְּבֵע לְזִיבוֹת רֵאשׁוֹן וְהַקְּשָׁה בִּשְׁמ"מ הָא אֲמַרִּין בִּפ"ק דְּנִבְחִים דְּמִיֵּדִי שְׁהוּפְרֵשׁ לְחֹב זֶה וְאָבֵד מִבֵּיא לְחֹב אַחַר וְתִרְצֵ דִּמ"מ הו"ל לְמִקְנָסִיהָ וְאִין זֶה מוּבָן כִּינּוּן דְּהִתְרָא הוּא לְגַמְרֵי הֵיכִי שְׂיֵיף קָנֵס בְּזֵה בְּשִׁלְמָא לְעַנְנָן לְמִיזֵל בְּתַר רְנָבָא שְׂיֵיף לְמִקְנָסִיהָ מְשׁוּם דְּהוּי כְּעִין קְבוּעָא אֲבָל אִם הִתְרָא וְדָאִי לֹא שְׂיֵיף קָנֵס וְאִנִּי לֹא מְצִאתִי בִּפ"ק דְּנִבְחִים הָאִי מְלִתָּא דָּאִם אָבֵד יָבִיא לְחֹב אַחַר וְעִי"ש בִּפ"ה גַּם מִשְׁכ"כ בִּשְׁמ"מ הִטְעַם מְשׁוּם דְּהוּי דְּבַר שְׁבַחֻבָּה וְאִינָהּ בָּאָה אֲלֵא מִן הַחֹלִין לֹא שְׂיֵיכָא בְּהָא דְּהָא מְקַרָּא יְלַפִּינָן בְּכָרִיתוֹת דְּאִינוּ יָכוֹל לְהִבִּיא חֲטָאת שְׁהַפְרִישׁ עַל חֲטָא זֶה עַל חֲטָא אַחַר וְעִי"ג בִּפ"ג מֵהַל' שְׁגָגוֹת שְׁנָרְאָה מִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם ו"ל דְּמַחְלָב עַל חֲלָב לִיפָא אִיסוּרָא אֲלֵא מִדְּרַבְּנָן וְכִמוֹ שְׁפָתְבוּ שְׁם מְפָרְשֵי דְּבַרְיוֹ וְא"כ ה"נ מְזִיבָה לְזִיבָה.

וְכִינּוּן דְּלִיפָא אֲלֵא אִיסוּרָא דְּרַבְּנָן מֵאִי פְרִיף הֵכָא דְּהָא בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן גַּם שְׁם בְּאִשָּׁה מְוֹתֵר כְּמוֹ בְּשִׁנְיֹת אֲבָל בְּאֲמַת לֹא הוּכְרַחוּ לְפָרֵשׁ דְּמִתְקַנּוּ לְזִיבָה אַחֲרַת דֵּה"ה דְּמִתְקַנּוּ לְחֹב אַחַר כְּמוֹ יוֹלְדָת: אֲבָל לְשִׁיטַת הַש"מ פְּרִיף ר"ל מִכָּל הָעוֹלָם אֲמַאי מִתְקַנּוּ קִינְיָהוּ דְּלִמָּא הָאִי נִיְהוּ וְיֵשׁ לְדַקְדַּק לְפִי מַה שְׁפָתְבּוּ הַרְמַב"ן ו"ל דְּהָא דְּבְּאִשָּׁה כ"ע שְׂרִינָן מְשׁוּם דְּמוֹקְמִינָן לְכוּלְהוּ בְּחֻזְקַת פְּנוּיָה אֲמַאי לֹא נִימָא נְמִי הֵכָא דְּמוֹקְמִינָן לְכוּלְהוּ בְּחֻזְקַת חוּלִין וְי"ל דְּהֵתֵם לֹא מְהַנִּי פְּנוּיָה אֲלֵא לְהוֹצִיא מִחֻזְקַת שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ דְּהָאִיסוּר נְמִי אִינוּ אֲלֵא מִכַּח חֻזְקָה אֲבָל הֵכָא דְּהָאִיסוּר וְדָאִי הוּא לֹא מְהַנִּי חֻזְקַת חוּלִין בְּזֵה וּמ"מ קָשָׁה דְּהָא לְגַבֵּי הַמְּשַׁלַּח נְמִי אִיכָּא בְּכָל הַנְּשִׁים חֻזְקַת הִיתֵר דְּמִתְרוֹת הִיוּ לוֹ מִתְחַלְתָּן וְלָמָּה יֵאָסְרוּ מִסְפֵּק וְצ"ל דְּלִגְבִיָּה אִתְרַע חֻזְקָה כִּינּוּן דְּהוּא שְׁלַח שְׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וְהַקְּשָׁה בִּשְׁמ"מ לְשִׁיטָה זֹו דְּמִדְּאֹרְיִיתָא קְאָמַר א"כ אִפִּי בְּאֲכִילָה לִיתְסַר וְתִי דָּאֵה"נ וּמִשְׁכ"כ דְּמִדְּאֹרְיִיתָא קְאָמַר אִינוּ מְדוּקְדַּק דְּמִדְּאֹרְיִיתָא וְדָאִי לִיכָּא לְמ"ד דְּאֲסִירִי דְּהָא לֹא הוּי קְבוּעָא גְמוּר וְכֵן מוּכַח מְהָא דְּאֲמַרִּין בְּעִלְמָא לֹא אֲמָרָה תוֹרָה שְׁלַח לְתַקְלָה מִשְׁמַע דִּיּוּכַל לְבוֹא לְיַדִּי תַקְלָה אֲבָל לֹא שְׂיֵאָסְרוּ כָּל עוֹפוֹת וְעוֹד דָּאִי ר"ל פְּרִיף לְר"י מִדְּאֹרְיִיתָא עֲדִיפָא הֵנָּה לִיָּה לְהַקְּשׁוֹת לָמָּה לִי קָרָא לְהִתִּיר מְשׁוּלַחַת שְׁל מְצוּרַע פְּשִׁטָּא דְּמִתְרַת דָּאֵל"כ יֵאָסְרוּ כָּל צְפוּרֵי עוֹלָם וְעִי' תוּס' בְּחֹלִין פְּרָק כָּל הַבְּשָׂר אֲלֵא לֹא דוּקָא מִדְּאֹרְיִיתָא קְאָמַר אֲלֵא מִדִּינָא וְלֹא מִחֻמַּת קָנְסָא וּמִשְׁמַע דְּלְשִׁיטַת הַתוּס' ו"ל דְּמִטְעַם קָנְסָא הוּא א"ש דְּלֹא פְרִיף אֲלֵא דְלֹא לִיתְקַנּוּ לְדִידִיָּה לְהַקְרָבָה אֲבָל בְּאֲכִילָה וְדָאִי לֹא מִיתְסַרִי אִפִּי לְדִידִיָּה דְּדִי בְּקָנְסָא דְּפִסְלִינָן לִיָּה לְהַקְרָבָה אֲבָל לֹא מְצִינוּ דְּכּוֹנְמִיָּה דְּבְּאֲכִילָה שְׂרִי וּבְהַקְרָבָה אֲסִירִי וְנִרְאָה דְּלִדְעַת הַתוּס' ו"ל ג"כ ה"ה דְּמִאֲכִילָה פְּרִיף: תוּס' בִּד"ה בְּשׁוּקָא אֲשַׁכַּח וְקַדִּישׁ וְהִיכָא דְּמוֹצָאָה בְּשׁוּקָא הִיָּה לָנוּ לומר דִּיּוּכַל לְקַדֵּשׁ מִדְּבַרֵיהֶם ו"ל נִרְאָה דְּלְכַתְּחִלָּה קְאָמַר דִּיּוּכַל לְקַדֵּשׁ בְּשׁוּקָא אֲבָל בִּשְׁמ"מ כְּתַב דְּלְכַתְּחִלָּה וְדָאִי אִינוּ יָכוֹל לְקַדֵּשׁ אִפִּי בְּשׁוּקָא מְשׁוּם גְזִירָה דְּשָׂמָא יִקַּח מִן הַקְּבוּע: אֲלֵא בְּדִיעְבַד קְאָמַר אִם קִינְדָּשָׁה לִישְׁתְּרִי לִיָּה וְר"י קְאָמַר דְּאִיסוּר בְּכָל הַנְּשִׁים אֲפִילוּ בְּדִיעְבַד וְנִרְאָה דְּהַתוּס' ו"ל לֹא נִיחָא לְהוּ לְפָרֵשׁ כֵּן דָּאִי נִימָא דְּאִיכָּא אִיסוּרָא לְכַתְּחִלָּה אִפִּי בְּשׁוּקָא ג"כ אֲפִילוּ בְּדִיעְבַד קָנְסוּהוּ כִּינּוּן דְּטַעְמָא מְשׁוּם קָנְסָא הוּא אֲלֵא וְדָאִי אִפִּי לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לְקַדֵּשׁ וּלְעַנְנָן הָךְ גְזִירָה דְּשָׂמָא יִקַּח מִן הַקְּבוּע י"ל דִּס"ל לְהַתוּס' ו"ל דְּבְּפִירֵשׁ מִמִּילָא לֹא גְזִרִינָן שְׂמָא יִקַּח מִן הַקְּבוּע אֲפִילוּ קְבוּעָא כִּי הָאִי וְעִינָן בְּתוּס' רִישׁ פ' הַתְּעַרְבוֹת בְּזֵה בְּאֹנְרָה וּבִשְׁמ"ע ס' קִי"ד בִּי"ד וְשְׁם בִּשְׁמ"מ פִּי' עוֹד דְּאִימֹר בְּשׁוּקָא אֲשַׁכַּח וְקַדִּישׁ קָאִי אֲשַׁלִּיחַ הִיכָא דְּהָאִיסוּר נוֹלַד שְׁלֵא בְּשַׁעַת קְבִיעוֹת וְה"נ בְּקִין אִיסוּרָא דְּנִייד וְכְשֶׁפְּרַח אִין לוֹ קְבִיעוֹת וְנִתְבַטַּל.

עוד פתב שם די"א דבעינן שייחזיר דוקא לקביעות הראשון ועיין בזה בש"ע סי' ק"י שם בפ"ה ופר"ח בדינים אלו וכבר האריכו הראשונים בזה והתוס' ז"ל בכתובות דף ט"ו הקשו אהא דאמרין התם אי דאזלי אינהו לגבה פל דפריש מרובא פריש כו' והא משמע קא דבאדם לא אמרינן פל דפריש מרובא פריש ולכאורה לפי שיטתם פאן דהקא לא הוי טעמא אלא משום קנסא אבל כ"ע שריין משום דאזלינן בתר רובא.

א"כ אין פאן קושיא דהתם ליפא קנסא דבנאנסה מיירי התם וי"ל דבלא"ה תירצו התם שפיר אבל אין לומר דדוקא לעיל פתבו דמשום קנסא הוא משום דאיפא תרתי לקולא חדא דאזלינן בתר רובא ועוד דחזקת שליח לאו חזקה היא וכמש"כ התוס' ז"ל בפ' התקבל דא"כ גבי קו סתומה לא הוי צריכה לטעמא דקנסא דהא האיסור ודאי הוא: והנה לפי מש"כ הב"ש ז"ל דלשיטת הרמב"ן ז"ל הוי ספק קדושין אם קידש אשה ואם קדשה אחר צריכה גט משני ונהי דכתבנא לעיל דמה"ת הוי קדושין ודאין מ"מ י"ל דלענן להצריכה גט משני כספיקא הוי וצריכה גט משני מדרבנן אבל היכא דאשכח בשוקא וקדיש נראה דאינה צריכה גט משני דהא בשעת קדושין ניידיא הוי וכל דפריש מרובא פריש ואסור לבוא עליה משום דהדרא לניחותא אבל בשעת קדושין היו קדושה קדושי ודאי וצ"ע: ובהא דאמרין אמינא לה אשה דלא ניידיא פרש"י ז"ל משום דכל כבודת בת מלה פנימה וכן פי' בשיטה מקובצת וגבי קו פי' בש"מ דחשיב ניידי משום דעוף פורח משן לקו ולכאורה קשיא דיוקא אהדדי כינן דפירש דאשה לא ניידיא משום דכל כבודת בת מלה פנימה משמע דדוקא אשה חשובה לא ניידיא אבל איש חשוב ניידי וא"כ למה להו בקו משום דפורח הא אפי' איש חשוב ניידי וי"ל דס"ד דעוף חשוב טפי לא ניידי משום דנרפו להיות בקו להכי פתבו דעוף הפורח חשוב ניידי ובאמת מדברי התוס' בכתובות שהבאתי לעיל מוכח דאין חילוק בין אשה לאיש וכן מוכח שם בגמרא דאי אזלה איהי לגבייהו הוי קבוע אלא דהתם הוי קבוע גמור מה"ת.

וא"כ אין ראיה מד' התוס' ז"ל דלא מחלקי בין איש לאשה בקבוע דשמעתין דלא הוי קבוע גמור אבל בלא"ה אין נראה לחלק בין איש לאשה לענן זה ונדאי גם דרף איש לשבת בית ועיין בא"מ מש"כ בזה: שם ומודה ר' יוחנן באשה שאין לה בת כו' עיין משנה למלה ז"ל בפ"ז מהל' אישות שדקדק מפאן מדלא קאמר דמודה ר"י באשה שאין לה בת קטנה דאפילו אם קידשה לא הוי קדושין אלא ש"מ דדעת המשלח גם אקדושין דרבנן ויותר נראה דאם קידש שליח קטנה לאו פלוס אפי' אי בשאר קידושי דרבנן הוי שליחות דהקא ודאי לא ניחא ליה למשלח באשה שתוכל למאן בו ותצא ומאי דלא קאמר הש"ס דמודה ר"י בזה כבר יישוב הוא ז"ל שם ועיין בש"מ ז"ל שפכת בהדיא דבאשה שיש לה שניה מותר ועיין בד' האחרונים ז"ל באה"ע סי' ל"ה: פי' משני שליח במילתא דקיימא קמיה כו' היינו דאין דעתו לעשות שליח במילתא דלא קיימא קמיה ומש"ה פריף ממתניתין דאמר הרי עלי לגלח נזיר נימא נמי דלא היה דעתו אלא אנזיר דקאי קמיה אלא ע"כ דעתו נמי אי משכח מי שניזיר אח"כ ג"כ יגלח ה"נ דעתו בשליחות אי משכח דמיגרשא קדיש משמע דאפילו אמר בפירוש הרי עלי לגלח נזיר העתיד לזוור מהני ובהא דאי משכח דמיגרשא קדיש והיינו דלא פמו שפכתתי לעיל בשם הירושלמי דבפירש על העתיד לזוור הוי דבר שלא בא לעולם דאי נימא דלשיטת תלמודין נמי הא דמגלח קדמאה לבתראה הוא משום דקאמר סתם הרי עלי לגלח נזיר אבל בפירש לא

מֵהַי א"כ בְּשִׁלְיָחוֹת נְמִי מֵאֵי מְשֻׁנֵי לְמִסְקָנָא דְמִיֵּדִי דְלֹא מְצִי עֶבֶד לֹא מְשֻׁנֵי שְׁלִיחַ אֲמַאי לֹא נִימָא דְשִׂאנֵי הֵכָא דְעֶבֶד שְׁלִיחַ סְתָמָא לְקַדְשׁ לֹא אִשָּׁה וְאִפִּילוּ קִידָשׁ הַמְגֻנְרֶשֶׁת אַח"כ ג"כ יִהְיוּ קִדּוּשֵׁינָא דְהָא לֹא שְׁנִיָּה שְׁלִיחַ בְּפִירֶשׁ עַל הַמְגֻנְרֶשֶׁת אֲלֵא ש"מ דְאִין לְחִלְקִי בְּזֵה וְגַבֵּי נְזִיר אִפִּילוּ בְּפִירֶשׁ עַל הַעֲתִיד לִזְזֹר הֵנִי נְזִיר וּבְשִׁלְיָחוֹת קִדּוּשֵׁינָא אִפִּילוּ בְּסְתָמָא אִינוּ יְכוּל לְקַדְשׁ אִשָּׁה שְׁהִיָּתָה נְשׂוּאָה בְּשַׁעַת שְׁלִיחוֹת וְכַדְמִסִּיק פִּינּוֹן דְאִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶד לֹא מְשֻׁנֵי שְׁלִיחַ וְלִשׁוֹן הַש"מ בַּד"ה שָׁם וּמְשֻׁנֵי פִי מְשֻׁנֵי אִינוּ שְׁלִיחַ בְּמִקְלָתָא דְמְצִי עֶבֶד הַשְׁתָּא פְּגוֹן נְזִירוֹת שֶׁא"א שְׁלֵא יִהְיֶה אַחֵר בְּעוֹלָם שְׁיִוְכַל זֶה לְהִבְיָא קְרַבְנוֹתֵי עַכ"ל: אִינוּ מוּבָן דְמְשַׁמַּע דְטַעְמָא דְנְזִירוֹת הוּא מְשׁוּם דְאָמַר סְתָם הֵרִי עָלֵי לְגַלְחָא נְזִיר וְיְכוּל לְקַיֵּים הַשְׁתָּא הָא בְּשִׁלְיָחוֹת ג"כ אִיהוּ מְצִי עֶבֶד הַשְׁתָּא בַּכָּה"ג לְקַדְשׁ אִשָּׁה וְאֲמַאי אִינוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ לְקַדְשׁ אִשָּׁה סְתָם.

אָבֵל בְּשָׁם תּוֹסְפֵי הָרֵא"ש ו"ל פְּתַב הֵתָם דְבַעֲלֵי לְגַלְחָא נְזִיר לֹא שְׁיִיכָא הָאֵי מְלִתָּא פְּלִל פִּינּוֹן דְהוּי מְלִתָּא דְתִלְיָא בְּגוּפִיָּה מְצִי לְמִיַּעֲבַד כ"ש דְבַעֲלֵי בֵּין אִיתִיָּה קָמוֹן בֵּין לִיתָא קָמִיָּה וְעִינֵי מַל"מ ו"ל בַּפ"ט מֵהַל' אִישׁוֹת שְׁהִבְיָא דְבָרֵי מֵהַרִּי"ט ו"ל שְׁפַתְב לְפָרֶשׁ דְלְמִסְקָנָא נְמִי לֹא דִינָא קָאֵמַר דְאִינוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ בְּמִיֵּדִי דְאִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶד אֲלֵא אִם עֲשֵׂה שְׁלִיחַ בְּפִירוּשׁ לְקַדְשׁ לֹא אִשָּׁה אַחֵר גְּרִישִׁיָּה שְׁפִיר הֵנִי שְׁלִיחַ וְהֵכָא טַעְמָא מְשׁוּם דְאִיהוּ לֹא מְשֻׁנֵי שְׁלִיחַ בְּדָבָר שְׁאִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת הֵינּוּ שְׁאִין דַּעֲתוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ לְזֵה וְכָבֵר תְּמָה ע"ז הַמַּל"מ ו"ל מֵהָא דְפָרִיָּה הַש"ס מֵהָאֹמַר לְאִפּוֹטְרוֹפּוֹס פֶּל נְדָרִים שְׁתַּדָּוֹר אִשְׁתִּי כו' אֲלֵמָא דְאִפִּילוּ בְּפִירוּשׁ לֹא מְצִי מְשֻׁנֵי שְׁלִיחַ אִי אִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶד וְכֹן מְבִנְיָא בַּש"מ לְהוֹכִיחַ מִפְּאֵן דְאִפִּילוּ בְּפִירוּשׁ לֹא הֵנִי שְׁלִיחַ וּמָה שְׁהַקְשָׁה שָׁם עוֹד עַל דְבָרֵי דַא"כ דְבַדְעָתוֹ הַדְבָר תְּלוּי הַדְק"ל א"כ בְּנְזִיר נְמִי אִין דַּעֲתוֹ עַל הַעֲתִיד לִזְזֹר י"ל דְבַשְׁלֵמָא לְמַאי דַס"ד דְבְּמִקְלָתָא דְלֹא קָאֵי קָמִיָּה לֹאֹ אַדְעִתִּיָּה אַע"ג דְיְכוּל לַעֲשׂוֹתָה שְׁפִיר פְּרִיָּה מִמְתְּנִיתִין דְהֵכָא נְמִי לֹאֹ אַדְעִתִּיָּה אָבֵל לְמִסְקָנָא לֹא אֲמַרִּינּוּ דְלֹא הִיָּה בְּדַעֲתוֹ אֲלֵא מִיֵּדִי דְלֹא מְצִי עֶבֶד הַשְׁתָּא וְזֵה לֹא שְׁיִיָּה בְּמִתְנִיתִין דְהוּי מִקְלָתָא דְתִלְיָא בְּגוּפִיָּה וְיְכוּל לְזַמַּר אִפִּילוּ עַל הַעֲתִיד לִזְזֹר וּמ"מ הַעֲקִיר כַּד' פֶּל הָרֵאשׁוֹנִים ו"ל דְמִדִּינָא לֹא מְצִי מְשֻׁנֵי שְׁלִיחַ בְּמִיֵּדִי דְלֹא מְצִי עֶבֶד וְטַעַם הַדְבָר הוּא דְשְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם פְּמוֹתוֹ וְכִינּוֹן דְהוּא אִינוּ יְכוּל לְקַדְשָׁה לְאַחֵר שְׁתַּתְגַּרֵּשׁ ה"ה דְאִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ לְקַדְשָׁה לְאַחֵר שְׁתַּתְגַּרֵּשׁ.

וְהַקְשׁוֹ הַתּוֹס' ו"ל מֵהָא דְמַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם דְאִשָּׁה אוֹמְרַת לְחַבְרָתָה לְוִישִׁי לִי קָמַח וְהַפְרִישִׁי חֶלֶה עֲבוּרִי הָא בְּשַׁעַת שְׁלִיחוֹת הִיא עֲצָמָה לֹא הִיָּה בְּיָדָה לְהַפְרִישׁ חֶלֶה וְתִי דְבִיָּדָה לְהַפְרִישׁ חֶלֶה עֲתָה מַעֲיָסָה מְגוֹלְגָלַת עַל קָמַח פְּשִׁיָּהָה נִילוּשׁ וְכִינּוֹן דְמְצִי עֶבֶד הַשְׁתָּא יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ ג"כ וְכַתְּבוּ עוֹד דְאִין לְזַמַּר דְמֵהָאֵי טַעְמָא לְחוּד הוּא דְיְכוּלָה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ פִּינּוֹן דְבִיָּדָה לְלוּשׁ וּלְגַלְגַל מֵהָא דַפ' ר"ג הָאוֹמַר לְחַבְרָתוֹ כְּתוּב גַּט לְאַרְוִסְתִּי פְּשִׁאֲכַנְסָנָה אֲגַרְשָׁנָה ה"ז גַּט מִפְּנֵי שְׁבִיָּדוֹ לְגַרְשָׁה וּבַעֲזֵי הֵתָם לִיבְמָתוֹ מֵהוּ וְאִי נִימָא פִּינּוֹן דְבִיָּדוֹ הוּא יְכוּל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ ה"נ בְּיָדוֹ לְבוֹא עָלֶיהָ וּלְגַרְשָׁה אֲלֵא פִּינּוֹן דְלֹא מְצִי מְגַרֵּשׁ הַשְׁתָּא לֹא מְצִי מְשֻׁנֵי שְׁלִיחַ ה"נ אִי לֹאֹ דְמְצִי לְהַפְרִישׁ הַשְׁתָּא לֹא הִנִּית מְצִי מְשֻׁנֵי שְׁלִיחַ אַע"ג דְבִיָּדָה הוּא: וְנִרְאֶה מִדְּבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל דְבַעֲלֵינּוּ דְנֹקָא שְׁיְכוּל הוּא לַעֲשׂוֹת הַשְׁתָּא אֲזִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ לְהַפְרִישׁ לְאַחֵר גְּלוּל אָבֵל מָה שְׁהוּא עֲצָמוֹ יְכוּל לְהַפְרִישׁ לְאַחֵר גְּלוּל וְיֵאמַר הַשְׁתָּא לְאַחֵר שְׁאֵלוּשׁ וְאֲגַלְגַל תְּהִיָּה חֶלֶה דְהוּי חֶלֶה פִּינּוֹן דְבִיָּדוֹ לְלוּשׁ וּלְגַלְגַל וּמָה שְׁבִיָּדוֹ לֹא חֲשִׁיב דְבָר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם זֶה לֹא מֵהַי לְעַנְיֵן שְׁלִיחוֹת וַא"כ בְּאִשָּׁה שְׁנַתְגַּרְשָׁה

אפילו לר"מ דס"ל דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם ויכול הוא לקדשה לאחר שתתגרש מ"מ שליח לא מצוי משוי פיון דהשתא לא מצוי קדיש לה אלא זה אינו דהא גם בעיסה מגולגלת אם אומרת שתהיה חלה על עיסה שתלוש ג"כ לא תהיה חלה השתא אלא לאחר שתלוש העיסה וכן פירות ערוגה זו תלושה יהא תרומה כו' וזה דומה ממש אם מקדש אשה לאחר גירושין.

וכיון דמטעם זה פתבו התוס' דיכול לעשות שליח ה"נ באשה אחר שנתגרשה לר"מ נדאי מצוי משוי שליח פיון דיכול לקדש עתה קדושין שיחולו לאחר זמן וע"כ צ"ל דמש"כ בהאי טעמא לחוד לא סגי לן למימר כו' היינו דהוי מצינו למימר אפי' אי איהו לא מצוי עביד גם בדבר שבפידו מ"מ שליח מצוי פיון דבידו הוא לזה פתבו דלעגנו שליחות לא מהני מה שבפידו אי לאו משום דאיהו נמי מצוי עביד: והביאו ראיה לזה מהא דאומר לחבירו פתוב גט לארוסתי כו' ובעי ליבמתו מאי אלא אע"ג דבידו לבוא עליה ולגרשה אפ"ה לא מצוי משוי שליח וראייתם בזה צ"ע דלפי מש"כ דזה חשיב בידו א"כ הא הוא נמי מצוי עביד והיה יכול ליתן לה ג"כ שתתגרש בו אחר שיבוא עליה ויגרשנה והדק"ל אמאי לא מצוי משוי שליח ועוד דהתוס' ז"ל פתבו התם להדיא דזה לא חשיב בידו מה שיכול לבוא עליה ולגרשה פיון דעדיין לא בא עליה וכ' שם דנדאי לאו גיטא הוא.

ולא מיבעי ליה אלא לפוסלו לכהונה והרא"ש ז"ל הוא דפירש התם פן דמיבעי ליה אי חשיב בידו מה שיכול לבוא עליה ולגרשה עיי"ש. אבל לא חילק בין הוא עצמו לע"י שליח וכן מוכח מדברי התוס' ז"ל התם בד"ה ולאשה דכל שהוא עצמו יכול לגרשה לאחר זמן יכול לעשות שליח וכ' התם דלמ"ד אדם מקנה דבר שלא בא לעולם יכול לעשות שליח באשה דעלמא ג"כ לגרשה לאחר פיון דאיהו נמי מצוי עביד וכמו שאמר רבי גבי שחרור הרי עצמה קנוי לה מעכשיו וכיון דאיהו נמי מצוי עביד שליח נמי מצוי עביד וכבר תמה עליהם בא"מ אלא דנראה מדבריו שם דפי' פוננת התוס' ומ"מ בהאי טעמא לחוד כו' דאתו לדחות דבריהם הראשונים בטעם שליחות חלה משום דאיהי מצוי עבדי בעיסה מגולגלת כו' וע"ז פתבו דלא סגי בהאי דהא התם נמי איהו מצוי עביד וליתן לה גט שזמנו פתוב אחר הנתינה דהא בידו לבוא עליה ולגרשה ואפ"ה שליח לא מצוי משוי ומיבעי ליה ביבמתו מהו ואין זה במשמע לשון התוס' ז"ל שפתבו ומיהו בהאי טעמא לחוד לא סגי משמע שבאו לומר דבלא טעמא דאיהי מצוי עביד נימא דיכול לעשות שליח משום דבידה הוא לז"כ להוכיח מהא דיבמות דהאי טעמא לחוד לא מהני וכן פי' הפשנה למלך ז"ל פוננת התוס' ז"ל עיי"ש בפ"ט מהל' אישות דתחלת דבריהם ז"ל קיימי לפי המסקנא אלא דרצו לומר דבלא זה דאיהי מצוי עביד מצינו למימר דיכול לעשות שליח בדבר שבפידו ודחו זאת מהא דיבמות אבל גם לפ"ז הדברים נפלאו וכנ"ל דממ"נ אי זה שיכול לבוא עליה ולגרשה חשיב בידו א"כ איהו נמי מצוי עביד וליתן לה גט לאחר שיגרשנה וכמו שפתבו התוס' ז"ל למ"ד אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ואי לא חשיב בידו ג"כ אין ראיה משם דהתם לאו בידו הוא ובאמת יש לדקדק לשיטת הרא"ש בשם ר"ת ז"ל דהא דבאשה דעלמא לא הוי גט הוא משום דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם א"כ ביבמתו מאי קמיבעי ליה הא שפיר הוי בידו לבוא עליה ולגרשה ומ"ש מתרומה וכלה דיכול להפריש בדבר שבפידו וכן איתא בקדושין האומר לאשתו הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשך הוי אמרינו דמקודשת משום דבידו לגרשה אלא משום דאין

בִּידוֹ לְקַדְשָׁהּ הָיָה דְבַר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם אֲבָל הֵכָא דְבִידוֹ לְבוֹא עָלֶיהָ בַּע"כ וְדַאי שְׁפִיר הָיָה בִּידוֹ וְאִמְרֵי אֵינוֹ יָכוֹל לְגַרְשָׁה אַח"כ וְכִינּוֹן דְּאִיהוּ מְצִי עֲבִיד שְׁלִיחַ נְמִי מְצִי מְשׁוּנֵי וּמְאִי קְמִיבְעֵי לִיהּ וּמַש"כ הַא"מ ו"ל דְּאִם נִשְׁבְּעָה הָאִשָּׁה לְהַנְשֵׂא לּוֹ אַחַר גְּיֻרוּשֵׁין חֲשִׁיב בִּידוֹ לְקַדְשָׁה אֵינוֹ נִרְאָה דְּכָל שְׁצָרֵיהּ דַּעַת אַחֲרֵת הָיָה כְּדָבָר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם וַיִּתֵּר דְּבָרֵיו ו"ל אֵינוֹ מְוַכְרְחִים וְלֹא רְצִיתִי לְהֶאֱרִיךְ וְעַיִן מַה שְׁפָתַבְתִּי בְּזַה בְּחִידוּשֵׁי לִיבְמוֹת שָׁם ג"כ בְּאִנְרָךְ קֶצֶת.

וּלְפִי מַש"כ שָׁם יֵשׁ לִינִשְׁב קֶצֶת שִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל הֵכָא דַּס"ל דְּאִיהוּ גּוּפָא וְדַאי אֵינוֹ יָכוֹל לְגַרְשָׁה הַשְׁתָּא לְאַחַר שְׁיָבוֹא עָלֶיהָ וְכַשִּׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל דְּהָיָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה וְלֹא דְמִי לְהָא דְרַבִּי בְּשִׁחְרוּר ע"ש מַש"כ בְּזַה וְכִי קְמִיבְעֵי לִיהּ בְּאוּמַר לְלַבְלָר כְּתוּב גִּט כּו' הֵינּוּ שְׁיִכְתוּב אַחַר שְׁיָבוֹא עָלֶיהָ וְשְׁפִיר מִיִּיתִי רְאִיָּה דְּמִשׁוּם דְּבִידוֹ לְחוּד לֹא מְצִי מְשׁוּנֵי שְׁלִיחַ: וְרִיאִיתִי בְּסִפְרֵי אֲבָנֵי מְלוֹאִים בַּא"ע שָׁם בַּסִּי' ל"ה וּמְדַבְּרֵיו נִרְאָה שְׁפִי' דְּבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל ג"כ ע"ד הַא"מ ו"ל דְּהַתּוֹס' ו"ל דְּחוּ דְּבָרֵיהֶם הֵרָאשׁוּנִים וְאִפְּלוּ אִי אִיהוּ מְצִי עֲבִיד שְׁלִיחַ לֹא מְצִי מְשׁוּנֵי וְהַקְשָׁה עַל דְּבָרֵיהֶם ו"ל חֲדָא הָא דְּאִיהוּ מְצִי עֲבִיד הֵתֵם בִּיבְמָה שְׁיִכְתוּב לָהּ גִּט לְאַחַר שְׁיָבֵא עָלֶיהָ וּמַה מוֹעִיל בְּזַה מַה שְׁבִידוֹ פִּינּוֹן דְּהַפְתִּיבָה הֵיָתֵה קוֹדֵם שְׁבֵא עָלֶיהָ.

וּבְתְרוּמָה הוּא דְּמַהֲנֵי כְּשִׁאֲמַר פְּיֻרוֹת עֲרוּגָה זֹה תְלוּשָׁה יְהִי תְרוּמָה עַל מְחֻנְכָּרַת כְּשִׁיחְלִישׁוּ מִשׁוּם דְּמַה שְׁבִידוֹ הָיָה כְּאִילוּ בָּא לְעוֹלָם וַיִּכּוֹל לְעַשׂוֹת תְּרוּמָה לְאַחַר תְּלוּשָׁה אֲבָל לְעַשׂוֹתֵן תְּרוּמָה כְּשִׁהִיא מְחֻנְכָּרַת וְדַאי אֵינוֹ יָכוֹל וַא"כ הֵיכִי מְצִי הֵכָא לְכַתוּב הִגֵּט קוֹדֵם הַגְּיֻרוּשֵׁין וְתִי' שָׁם דְּמִיִּירֵי בְּאוּמַר מְעַכְשָׁיו וְאִפְּי' נִקְרַע הִגֵּט קוֹדֵם שְׁיִבְמָה מְהֵנִי עֵי"ש בְּאִנְרָךְ וְהַדְּבָר נִפְנֵא אִם נִקְרַע הִגֵּט קוֹדֵם שְׁיִבְמָה בְּמַה תִּתְגַּרְשׁ וְהֵיכִי שְׁיִיךְ בְּגִיֻרוּשֵׁין מְעַכְשָׁיו קוֹדֵם שְׁהִיא כְּנוֹסָה לּוֹ וְהַתּוֹס' ו"ל שְׁהִלְכוּ בְּשִׁיטָה זֹה דְּמִשׁוּם דְּבַר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם הוּא דְּאִתִּינּוּ עָלֶיהָ כְּתוּבוֹ דְּמִיִּירֵי שְׁזָמַן הִגֵּט הוּא אַחַר נִשְׁוֹאִין וְנוֹתֵן לָהּ הַיּוֹם שְׁתִּתְגַּרְשׁ בּוֹ אַחַר הַנְּשׁוּאִין כְּמִבְּנֵי דְּבָרֵיהֶם ו"ל בִּיבְמוֹת: עוֹד הַקְשָׁה מ"ש בֵּין שְׁלִיחַ לְאִיהוּ גּוּפָה דְּאִיהוּ מְצִי עֲבִיד וְשְׁלִיחַ לֹא מְצִי מְשׁוּנֵי וְתִיָּרֵץ דְּלַעֲנִין שְׁלִיחוֹת אֵין זֶה בִּידוֹ פִּינּוֹן דְּצָרִיךְ דַּעַת אַחֲרֵת דַּעַת הַשְׁלִיחַ כְּמוֹ בְּמִקְדָּשׁ אִשְׁתּוֹ לְאַחַר גְּיֻרוּשֵׁין דְּלֹא חֲשִׁיב בִּידוֹ פִּינּוֹן דְּצָרִיךְ דַּעַתָּה וְלֹא מְצִאתִי טַעַם בְּדְבָרֵיו ו"ל דְּמַה עֲנִין זֶה לְזַה דְּהֵתֵם אֵין הַדְּבָר בִּידוֹ וְלֹא בְּרִשׁוֹתוֹ הַדְּבָר תְּלוּי לְקַדְשָׁה וּמַש"ה הָיָה כְּדָבָר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם אֲבָל הֵכָא דְּאִיהוּ מְצִי עֲבִיד מִשׁוּם דְּהוּא בִּידוֹ וְהָיָה כְּמִי שְׁבֵא לְעוֹלָם וְהַפֵּחַ שְׁיֵשׁ לּוֹ מ"ט לֹא יִמְסוֹר לְשְׁלוּחוֹ דְּבַכ"מ שְׁלוּחוֹ שְׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ.

וְכָל הֵנִי דְּחִיקֵי הוּא לְפִי שִׁיטַתוֹ בְּדְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל וּבְעֵינֵי יִפְלֵא שְׁהִבִּיא שָׁם בְּאוֹתוֹ עֲנִין סוּף דְּבָרֵי הַמְשָׁנָה לְמַלְךְ וְלֹא הִבִּיא תְּחִלַּת דְּבָרֵיו דְּמִפְּרִשׁ דְּבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל כְּמוֹ שְׁפָתַבְתִּי לְעִיל דְּכָל הֵיכָא דְּאִיהוּ מְצִי עֲבִיד שְׁלִיחַ וְדַאי מְצִי מְשׁוּנֵי וּמִהֵתֵם מוּכַח דְּהֵיכָא דְּאִיהוּ לֹא מְצִי עֲבִיד שְׁלִיחַ נְמִי לֹא מְצִי מְשׁוּנֵי אִפְּלוּ אִם הַדְּבָר בִּידוֹ.

וַא"כ כָּל קוֹשְׁיוֹתָיו לִיתָא: וּמְדַבְּרֵי הַש"מ ו"ל נִרְאָה דַּס"ל דְּבִאֲמַת בְּדָבָר שְׁבִידוֹ יָכוֹל לְעַשׂוֹת שְׁלִיחַ אַע"ג דְּאִיהוּ לֹא מְצִי עֲבִיד שְׁפָתַב שָׁם דְּיָכוֹל לְעַשׂוֹת שְׁלִיחַ לְשִׁחְנוֹת פְּסוּחֵי בִי"ד וְלְהַפְרִישׁ חֲלָה קוֹדֵם לִישָׁה מִשׁוּם דְּבִידוֹ הוּא.

וְהָא שְׁחִיטַת פֶּסַח קוֹדֵם י"ד לֹא מְצִי עֶבֶד וְאֶפְיָלוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ וְהֵינּוּ מִשׁוּם דְּהַדְּבָר בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ וְכָל שְׂפִידוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ אֶפְיָלוּ לְאַחַר זְמַן יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ לְזֶה אֶפְיָלוּ קוֹדֵם זְמַן וְהָא דְאָמְרִינָן דְּבִמְדֵי דְלֹא מְצִי עֶבֶד לֹא מְצִי מְשׁוּי שְׁלִיחַ הֵינּוּ בְּדָבָר שְׂאִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹתָהּ כְּמוֹ קִידוּשֵׁי אִשָּׁה לְאַחַר שְׂתַתְּגַרְשׁ דְּשָׂמָא לֹא תַתְּגַרְשׁ וְכָל שְׂאִין בְּכַחוֹ לַעֲשׂוֹת הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אִין בְּכַחוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ ג"כ.

וְהָא דְמַהְגֵּי שְׁלִיחוֹת בְּקִדּוּשֵׁין אַע"ג דְאִין הַדְּבָר בְּיָדוֹ שְׂמָא לֹא תַתְּרַצָּה הָאִשָּׁה ז"א דַּמ"מ פֶּתַח הַקִּדּוּשֵׁין יֵשׁ לוֹ אִם תַּתְּרַצָּה וְיָכוֹל לְמוֹסְרוֹ לְשַׁלּוּחוֹ אֲבָל בְּמָה שְׂאִין לַעֲצֻמוֹ פֶּתַח לֹא הַשְׂתָּא וְלֹא לְאַחַר זְמַן אֲלֵא ע"י אִיזָה סִיבָה דְאִין בְּיָדוֹ אִין לוֹ עַל מָה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ בְּזֶה וְהַדְּבָר בְּרוּר דְהַתּוּס' ז"ל ג"כ מְכוֹנְנִים לְהָא סְבָרָא בְּמָה שְׂכַתְבוּ וּבְהָא טַעְמָא לְחוּד לֹא סָגִי לָן כּו' הֵינּוּ כּד' הַש"מ מִשׁוּם דְקַשְׂיָא לְהוּ מְהָא דִּיבְמוֹת וּכְמַש"כ לְעִיל לְפִי דַעְתָּם דְאִיהוּ וְדָאִי לֹא מְצִי עֶבֶד וְשְׁלִיחַ נְמִי לֹא מְצִי מְשׁוּי אַע"ג דְבְּיָדוֹ לְבוּא עֲלֵיהָ אֲבָל הַש"מ בְּשֵׁם הַר"ר עֲזַרְיָאֵל ז"ל לֹא קַשְׂיָא לִיהָ מְהָא דִּיבְמוֹת דְמִפְרָשׁ לָהּ בְּמַלְתָּא אַחֲרִיתִי מִשׁוּם שְׁלֵא לְשַׁמָּה וּכְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל וְס"ל לְהָא סְבָרָא לְמַסְקָנָא דְכָל שְׂפִידוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ אִפִּי אִם אִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת אֲלֵא לְאַחַר זְמַן וְהַדְּבָרִים בְּרוּרִים.

וְעִי הַשְׂמִטָּה בְּזֶה לְקַמָּן דָּף ל' ע"ב: וּלְפִי הַנְּ"ל נַפ"מ לְדִינָא בֵּין שְׁיטַת הַתּוּס' ז"ל לְשִׁיטַת הַש"מ אִם עֲשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ לוֹ קְטֻנָּה כְּשִׁתְּגַדִּיל דְלְהַתּוּס' ז"ל אִינוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ בְּזֶה דְהָא אִין בְּיָדוֹ לְקַדֵּשׁ הַשְׂתָּא לְאַחַר שְׂתַתְּגַדִּיל דְאִין מַעֲשֶׂה קְטֻנָּה כְּלוּם לְדִין תּוֹרָה.

וְכִינּוּן דְאִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶד שְׁלִיחַ לֹא מְצִי מְשׁוּי ו' הַש"מ שְׁפִיר מְשׁוּי שְׁלִיחַ פִּינּוּן דְדְדָבָר וְדָאִי עֲתִיד לְבוּא שְׂתַתְּגַדִּיל וְעֵינּוּ מָה שְׂכַתְּבִי בְּזֶה בִּיבְמוֹת פ' ד"א דָּף ל"ד בְּד' רַש"י וְתוּס' ז"ל שֵׁם וּבְדָבְרֵי הַמַּל"מ ז"ל בְּאַנְרָף וְרֵאִיתִי לְרֵאשׁוֹנִים ז"ל שְׁהַקְשׁוּ עַל דְבָרֵי הַתּוּס' ז"ל דְטַעַם דְבְּיָדוֹ לְחוּד לֹא מְהֵגֵי לְעֵינֵן שְׁלִיחוֹת הֵיכָא דְאִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶד א"כ הֵיכִי מְשׁוּי שְׁלִיחַ בְּכַתְבוּ וְתַנּוּ הָא אִין לוֹ מָה לִּיתָן עֲדִינּוּ דְמַחְזְסָר כְּתִיבָה כְּמוֹ גְבִי חֲלָה פִּינּוּ דְמַחְזְסָר לִישָׁה לֹא מְשׁוּי שְׁלִיחַ וְה"נ מַחְזְסָר כְּתִיבָה וְהֵיכִי מְשׁוּי שְׁלִיחַ עַל הַנְּתִיבָה וְלִדְיָדִי אִין כְּאִן קוֹשְׂיָא דְסִבְרַת הַתּוּס' ז"ל הֵכִי הוּא דְכָלְשָׁהוּא עֲצֻמוֹ אִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר לְכַשְׂיָבוּא הֵינּוּ אִם לֹא הֵיךָ יָכוֹל לְהַפְרִישׁ חֲלָה עַל עֵיסָה קוֹדֵם לִישָׁה אֲלֵמָא דְאִין לוֹ פֶּתַח בְּמַעֲשֶׂה הַזֶּה אִין לוֹ פֶּתַח ג"כ לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ ע"ז אֲבָל בְּכַתְבוּ וְתַנּוּ לִיכָא לְמִימַר הֵכִי דְמָה שְׂאִין בְּיָדוֹ לִיתָן לָהּ הוּא לֹא מִשׁוּם דְאִין לוֹ פֶּתַח לַעֲשׂוֹת הַמַּעֲשֶׂה אֲלֵא דְאִין לוֹ מָה לִּיתָן אֲבָל לֹא נִגְרַע כְּחוֹ בְּשִׁבְלֵי זֶה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ עַל הַנְּתִיבָה.

וּמִטַּעַם זֶה יֵשׁ לוֹמַר דְהַתּוּס' ז"ל מוֹדִים בְּשְׁלִיחוֹת שְׁחִיטַת הַפֶּסַח קוֹדֵם י"ד דִּיכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ דְמָה שְׂאִין בְּיָדוֹ לְשׁוֹחֲטוֹ הַשְׂתָּא ג"כ אִינוּ מִגְרַע כְּחוֹ דְזֶה מַחְמַת שְׁלֵא הֵגִיעַ זְמַנּוֹ עֲדִינּוּ אֲבָל הֵיכָא דְאֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת הַמַּעֲשֶׂה כְּגוֹן לְהַפְרִישׁ חֲלָה מִעֵיסָה אַחַר שְׂתַלּוּשׁ וְאִילוּ הֵיךָ הַדִּין דְהַפְרָשָׁתוֹ לֹא כְּלוּם הֵיךָ וְדָאִי דַּה"ה דְאִינוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ ע"ז וְדוּק הֵיטְב: וְהַמַּל"מ ז"ל שֵׁם חָקֵר בְּאִשָּׁה שְׁהֵיטָה סָפֵק מְקוּדָשָׁת דְבְּיָדוֹ לְקַדֵּשׁ סָפֵק קִדּוּשֵׁין אִם עֲשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ לְאַחַר שְׂתַתְּגַרְשׁ אוֹ הוּא עֲצֻמוֹ קַדֵּשָׁה לְאַחַר שְׂתַתְּגַרְשׁ אִי הָיִי קִדּוּשֵׁין גְּמוּרִין אִי לֹא מִי נִימָא פִּינּוּ דְבְּיָדוֹ לְקַדֵּשׁ הַשְׂתָּא סָפֵק קִדּוּשֵׁין יָכוֹל לְקַדֵּשׁ לְאַחַר שְׂתַתְּגַרְשׁ גְּמוּרִין וְה"ה דְמְצִי מְשׁוּי שְׁלִיחַ ע"ש שְׁהֵבִיא דַעַת הַכ"מ ז"ל בְּלֵאסַר שְׁיַחְלִיץ לָהּ יְבִמִיף וּבְאֵמַת בְּעֵיקַר סָפֵק הַזֶּה אִין לוֹ מְקוּם דְוַדָּאִי בְּרוּר דְאִין לְשְׁלִיחַ

פח יותר ממנו וכי היכי דהוא מקדשה ספק קדושין ה"נ שלוחו וכן אם קידש לאחר שנתגרש ג"כ אין בזה אלא ספק קדושין וכדעת הה"מ ו"ל בלאחר שניתלן לך יבמיה ודברי הכ"מ ו"ל נפלאים הנה פאשר תמה גם המל"מ ו"ל עליהם אלא דהמל"מ ו"ל הביא להכריע בזה מהא דאי' ביבמות פ' האשה רבה פהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה כו' ואין מוציאין שלקהם מידיהם.

ופרש"י ו"ל לחד פירושא דאין מוציאין מהם קרבנותיהם לאנשי משמר דשמא פהן הוא וכהן יכול ליתן לכל מי שירצה פדאיתא בב"ק. והקשה רש"י ו"ל ע"ז פיון דאיהו לא מצי עביד שליח לא מצי משוי וכהי אמרינו בב"ק דטמא ובע"מ עבודה ועור לאנשי משמר ואינו יכול ליתן לאנשי משמר דלא מצי משוי שליח והתוספות ו"ל שם ביבמות פתבו לקיים פי' זה משום דהני ספיקות הוי פזקו וחולה דיכולין לעשות שליח והו ספק נמי פיון דאם יבוא אליהו ויאמר דכהן הוא מצי נמי משוי שליח אלמא דלד' התוס' פל שיהוא ספק יכול לעשות שליח פי התם דאע"ג דהוא ספק ואינו יכול לעבוד מ"מ נותנן למי שירצה ועושה שליח ולד' רש"י ו"ל אינו יכול לעשות שליח פיון שיהוא ספק ואינו עובד שליח נמי לא מצי משוי ולא הוי שליח כלל אפילו מספק ולענ"ד אין זו דומה לזו דהתם דאמרינו דאם הוא אינו עובד לא מצי משוי שליח לא פא לכלל הו סברא דשמעתין דמידי דאיהו לא מצי עביד לא מצי משוי שליח והתם טעמא לחוד והכא טעמא לחוד דהכא טעמא הוא פיון דאין לעצמו פח לעשות המעשה הזו אינו יכול לעשות שליח לזה והתם טעמא אחריןא הוא דהתורה אמרה בכהן ואיש את קדשיו לו יהיו דזכתה לו התורה בקרבנותיו ואין לאנשי משמר זכות בהן והיינו במי שהוא ראוי לעבודה.

אבל אם אינו ראוי לעבודה חזר הזכות לאנשי משמר והוא אינו יכול ליתן למי שירצה ונחלקו בזה רש"י ותוס' ו"ל רש"י ס"ל דספק נמי פיון דהוא אין ראוי לעבודה אפילו מתמת ספק מ"מ פיון דאין ראוי לעבודה אין לו זכות עוד בקרבנותיו ולא מצי משוי שליח ליתן לאחר וזוכין בהם אנשי משמר אבל לענין ספק קדושין דאיהו מצי מקדש לה ספק קדושין שליח נמי מצי משוי לזה והתוס' ס"ל דמה שאינו עובד מספק לא חשיב אינו ראוי לעבודה דאם יבוא אליהו ויאמר דכהן הוא יהיה ראוי לעבודה וכיון שפן זכות שלו בקרבנותיו קיים הוא ויכול לעשות שליח היינו ליתן למי שירצה זכותו בקרבנותיו ואין לאנשי משמר זכות בהם ולא שליחות גמורה היא זו דהני פהני שלוחי דרחמנא ניהו אלא שליחות זו לזכות בקרבנותיו היא אבל בעלמא נדאי שלוחו לא עדיף מיניה גופא וע"י שליח ג"כ לא הוי אלא ספק קדושין ואפשר דהמשנה למלה ו"ל נתכוין לזה במש"כ דיש לחלק בין ממון לקדושין ולדעתיה הדבר פשוט דאין זה ענין לזה פלל ועיין בספר אבני מלואים מש"כ בזה: והא דאמרינו בעלמא דהני פהני שלוחי דרחמנא ניהו דאי שלוחי דידן מי איפא מידי דאנן לא מצינו למיעבד ושלוחין מצי עבדי ג"כ לא דמי להא דשמעתין דהתם כ"ע מודו דאין שליחות במידי דלא מצי למיעבד פלל.

והכא שקיל וטרי הש"ס במידי דאיהו לא מצי למיעבד מפני שלא פא לעולם עדיין וי"ל דמצי משוי שליח לעשות לאחר שיבוא לעולם דהוא ג"כ יעשה כשיבוא לעולם ולמסקנא דלא מצי משוי שליח הוא משום דס"ל להש"ס דבכה"ג דהמעשה עדיין אינה בעולם ודאי לא שייכא שליחות בזה משא"כ היכא דאיהו לא מצי עביד מתמת שפסלתו

התורה כמו ישראל בעבודה אפ"ה מִיבְעֵי לִיה לְהַשׁ"ס אִי פְהִנִי שְׁלוּחֵי דִינָן מְשׁוּם דְּמַצִּינָן לְמִימַר אַע"ג דִּישְׂרָאֵל לֹא מְצִי עֶבֶד עֲבוּדָה מ"מ שְׁלִיחַ מְצִי מְשׁוּי פִּינָן דְּמַעְשָׂה הַשְּׁלִיחוֹת אִיתָא קָמֵן וּר"ה בְּרִיָּה דִּר' יְהוֹשֻׁעַ הוּא דְּחִידֵּשׁ סְבָרָא זֹו מִי אִיפָא מִיָּדֵי דְּאִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶד כּו' כְּדִאיִתָּא בְּקִדּוּשֵׁין דְּרַף ס"ג וְהִינּוּ דְּמַסְקִינָן הֵתָם דְּעֶבֶד אַע"ג דְּאִינוּ יָכוֹל לְקַבֵּל גִּטּוּ מ"מ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ פִּינָן דְּאִיתִיהּ בְּתוֹרַת קַבְּלָה לְאַחֲרִים כִּי בִּיטוּל הַשְּׁלִיחוֹת מְשׁוּם דְּאִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶד דְּשִׁמְעִתִּין וְדִקְדוּשֵׁין לֹא מַעֲנִין אַחַד הֵם וְאִין לְמַדִּין זֹו מִזֹּו וְעִי' בֵּא"מ וּבִס' אֲבָנֵי מְלוֹאִים כְּתֹב בְּשֵׁם רַש"י ו"ל דְּבִפְיֻרוֹשׁ ס"ל דִּיכּוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ בְּדָבָר שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם וְלֹא יִדְעֵנוּ מְקוֹמוֹ אִיָּה וְדוּק בְּכָל הַנְּ"ל: ע"ב תוּס' בִּד"ה דְּלִמָּא מִיִּשְׁתַּלְינָא כו'.

עִינָן בִּש"מ מֵה שְׁפַתְבּ בְּזֵה: שֵׁם גַּמ' אָמַר רַבָּא הִפֵּל מוֹדִים הֵיכָא דְּאָמַר חֲצִי קַרְבָּנוֹת נְזִיר עָלֵי דְּלֹא מִיִּיתֵי אֲלֵא חֲצִי קַרְבָּנוֹת כּו' עִינָן רַש"י ו"ל שְׁהִבִּיא תְּרֵי לִישְׁנֵי וְנִסְחֵי בְּזֵה וְלִתְרֻנּוּיָהוּ לִישְׁנֵי לֹא יִדְעָנָא טַעֲמִיָּהוּ לְחַד לִישְׁנָא גְרָסִינָן קַרְבָּן בְּעֵי אֲתוּנֵי הִינּוּ שְׁהִנְזִיר צָרִיף שְׁיָבִיא קַרְבָּן דְּבַמָּה שְׁהִבִּיאוּ הֵם לֹא מִיִּפְטֹר הַנְּזִיר דְּלֹא אֲשַׁפְּחוּ נְזִירוֹת לְפִלְגָא וְכִי פְּלִיגֵי לִר"מ הֵרִי עָלֵי אֲפּוּלִיָּה קָאֵי וְצָרִיף לְהִבִּיא נְזִיר שְׁלָם וּמִיִּפְטֹר בִּיָּה הַנְּזִיר כּו' וְהַדְּבָר תְּמוּיָה הֵיכִי אֲשַׁפְּחוּ נְדָבָה בְּזֵה דְּהָא אִיפָא חֲטָאֵת ג"כ בְּקַרְבָּנוֹת נְזִיר וְחֲטָאֵת נְדָבָה לֹא אֲשַׁפְּחוּ וְאִידִף לִישְׁנָא הֵיכָא דְּאָחַד בְּלִבָּד אָמַר הֵרִי עָלֵי לְגַלְתָּ חֲצִי נְזִיר רַבְּנָן מוֹדוּ דְּצָרִיף לְאֲתוּנֵי קַרְבָּן שְׁלָם כִּי פְּלִיגֵי הֵיכָא דְּאִיפָא תְּרֵי דְּבִין שְׁנֵיָהֶם מְבִיאִין קַרְבָּן שְׁלָם וְגַם זֵה הוּא בְּלֹא טַעֲם דְּהָא הִרְאִשׁוּן לֹא יִדַע שְׂיִאמַר הַשְּׁנֵי וְאֲנִי וְאֲמַאי לֹא לִיתָו קַרְבָּן שְׁלָם וְלֹא מְצִאתִי לֹא בְּתוּס' ו"ל וְלֹא בִּש"מ שְׁהִבִּיאוּ נִסְחוֹת אֵלּוּ וְהַעֲיָקֹר הַנְּסֻחָא אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ דְּהֵיכָא דְּאָמַר חֲצִי קַרְבָּנוֹת נְזִיר עָלֵי לְכ"ע חֲצִי קַרְבָּן לְכַד בְּעֵי אֲתוּנֵי קַרְבָּנוֹת חֲצִי נְזִיר עָלֵי לְכ"ע פּוֹלְיָה קַרְבָּן בְּעֵי אֲתוּנֵי דְּלֹא אֲשַׁפְּחוּ נְזִירוֹת לְפִלְגָא כִּי פְּלִיגֵי בְּלִישְׁנָא דְּמַתְנִיתִין בְּהֵרִי עָלֵי לְגַלְתָּ חֲצִי נְזִיר ר"מ ס"ל פִּינָן דְּאָמַר הֵרִי עָלֵי לְגַלְתָּ אִיִּתְחַיֵּב בְּכוּלִיָּה קַרְבָּן דְּאִין אָדָם מוֹצִיא דְּבָרָיו לְבַטְלָה וְכִי אָמַר חֲצִי נְזִירוֹת לֹא פְּלוּם קְאָמַר וּרְבָּנָן סְבָרִי נְדָר וּפְתַחוּ עֲמוּ וְלְכַאוּרָה מ"ש בֵּין קַרְבָּנוֹת חֲצִי נְזִיר עָלֵי דְּכוּלִיָּה קַרְבָּן בְּעֵי אֲתוּנֵי וְהֵרִי עָלֵי לְגַלְתָּ חֲצִי נְזִיר מִיִּיתֵי חֲצִי נְזִירוֹת הָא ג"כ חֲצִי נְזִיר קְאָמַר וְלֹא אֲשַׁפְּחוּ נְזִירוֹת לְפִלְגָא וְהַתוּס' ו"ל כְּתִבּוּ דְּהֵיכָא דְּאָמַר עָלֵי אַח"כ חֲצִי קָאֵי אֲנְזִיר וְלֹא אֲשַׁפְּחוּ חֲצִי נְזִירוֹת אֲבָל בְּמַתְנִיתִין דְּאָמַר הֵרִי עָלֵי תַחֲלָה מְשַׁמַּע לְהוּ דְּחֲצִי קָאֵי אַעֲלֵי הִינּוּ אַקְרָבָנוֹת וְא"כ הֵיכָא דְּאָמַר הֵרִי עָלֵי קַרְבָּנוֹת חֲצִי נְזִיר נִמִי לֹא מִיִּיתֵי אֲלֵא פִּלְגָא וְאִפִּילוּ לִר"מ דְּבִהֵרִי עָלֵי קַרְבָּנוֹת לֹא שְׂיָיִף לְמִימַר תְּפֻס לְשׁוֹן רִאשׁוֹן דְּבִהֵרִי עָלֵי קַרְבָּנוֹת אִין בְּמְשַׁמַּעוֹתוֹ קַרְבָּן נְזִיר וְזֵהוּ דַּעַת הֶרְאָב"ד ו"ל בַּפ' ח מֵהַל"נ לְחַלְקָא בֵּין הֵיכָא דְּאָמַר הֵרִי עָלֵי קַרְבָּנוֹת חֲצִי נְזִיר דְּהַנְּזִיר נְזִיר שְׁלָם וְהַחֲצִי קָאֵי אֲהֵרִי עָלֵי שְׁלֹא נִתְחַיֵּב אֲלֵא חֲצִי קַרְבָּנוֹת אֲבָל קַרְבָּנוֹת חֲצִי נְזִיר עָלֵי קַרְבָּנוֹת מְשַׁמַּע כָּל קַרְבָּנוֹת וְחֲצִי קָאֵי אֲנְזִיר וְזֵה לֹא אֲשַׁפְּחוּ וְא"כ הֵנִי לִישְׁנֵי לֹא בְּחַד גּוֹנוּנָא הוּא דְּבַחֲצִי קַרְבָּנוֹת וְדִאי לִיפָא נַפ"מ בֵּין אָמַר תַּחֲלָה עָלֵי אוּ לְבַסּוּף לֹא מִיִּיתֵי אֲלֵא חֲצִי קַרְבָּנוֹת וּבְקַרְבָּנוֹת חֲצִי נְזִיר דְּנִקָּא הֵיכָא דְּאָמַר עָלֵי לְבַסּוּף הוּא דְּמִיִּיתֵי פּוּלְיָה קַרְבָּן אֲבָל אָמַר עָלֵי תַחֲלָה פִּלְגָא מִיִּיתֵי וְלֹא הֵוִי לִיה לְהַשׁ"ס לְסַתּוּמִי כ"כ אֲבָל הֶרְמַב"ם ו"ל כְּתֹב דְּאִפִּילוּ אָמַר הֵרִי עָלֵי קַרְבָּנוֹת חֲצִי נְזִיר פּוּלְיָה קַרְבָּן מִיִּיתֵי וְכֹן מְשַׁמַּע מְדַבְּרֵי הַש"מ בְּשֵׁם הֶרָא"ש ו"ל דְּקַרְבָּנוֹת מְשַׁמַּע כָּל קַרְבָּנוֹת וְחֲצִי אֲנְזִיר קָאֵי וְאִין נְזִירוֹת לְפִלְגָא: וּבְהָא דְּאָמְרִינָן לְרַבְּנָן נְדָר וּפְתַחוּ עֲמוּ הוּא פִּי' בִּש"מ דְּהֵנִי פִּי' לְדַבְּרֵיו וְר"מ ס"ל תְּפֻס לְשׁוֹן

ראשון ורפגן ס"ל דבגמר דבריו אדם נתפס והרמב"ם ו"ל בפ"א המשנה פירש דחזרה היא ולר"מ אינו יכול לחזור בו ולרפגן יכול לחזור בו וא"כ תיקשי מ"ט דר"מ דאין יכול לחזור בו תכ"ד דלב"ש אמרינו לעיל דס"ל אין שאלה בנזירות וה"ה דאין חוזר בו תכ"ד אבל לר"מ מ"ט אינו יכול לחזור בו ועוד דלפי שיטת הרמב"ם ו"ל דבהקדש אינו יכול לחזור בו תכ"ד א"כ מ"ט דרפגן דיכול לחזור בו הא זה נדר הקדש הוא: וראיתי בתוספתא פ"ב דתני התם דר"ש פליג אר"מ דמתניתין ופוסטר לגמרי שלא התנדב פדרה המתנדבים וצריה ביאור דבבחי קרבנות נזיר עלי דלא מיייתי אלא חצי נזירות ודאי משמע דר"ש לא פליג ע"ז פיון דאיתא לחצאין הוי פדרה המתנדבים ובקרבנות חצי נזיר ג"כ משמע דלכ"ע מיייתי קרבן שלם דזה דומה לערה חציי עלי דלכ"ע נותן ערה שלם וה"נ חצי נזיר נתחייב בכל הקרבנות ובלישנא דמתניתין הוא דפליג פדתני התם בתוספתא וגם בזה לא ידענא טעמא דר"ש פיון דהוי כמו חצי קרבנות נזיר עלי מדמיייתי חצי נזירות לרפגן וא"כ לר"ש נמי הוי פדרה המתנדבים וי"ל דר"ש ס"ל דכל שלא אמר לשון המפורש חשיב שלא פדרה המתנדבים אבל לא הובאו ד' ר"ש בזה לא בתלמודין ולא בירושלמי: ובירושלמי בהלקה זו איתא שישתא אחריתא בזה דקאמר התם דבהרי עלי לגלח חצי ראש נזיר לכ"ע מגלח נזיר שלם חצי חובה לכ"ע לא מיייתי אלא חצי חובת נזיר.

פי פליגי בסתם הרי עלי לגלח חצי נזיר ר"מ ס"ל דהוי כאומר חצי ראש נזיר וחצי אנזיר קאי ורפגן ס"ל דחצי חובת נזיר וחצי קרבנות נזיר קאמר והוא פעין מימרא דרבא בשמעתי דחצי קרבנות נזיר היינו חצי חובה וקרבנות חצי נזיר היינו חצי ראש אבל פלוגתא דמתני' מפרש לה בטעמא אחריתא דלר"מ הוי כמו חצי ראש וחצי אנזיר קאי ולרפגן הוי כמו חצי חובה דחצי קרבנות נזיר קאמר ובשמעתי מפרש לה לר"מ משום תפוס לשון ראשון ולרפגן משום דהוי נדר ופתחו עמו הוא ואפ"ל דבשמעתי נמי היינו טעמא דר"מ מדאמר הרי עלי לגלח משמע פוליה ומש"ה פי אמר חצי נזיר לאו פלום הוא דחצי אנזיר קאי והוי כמו חצי ראש ולרפגן נדר ופתחו הוא דחצי אקרבנות קאי ואיתא שם עוד אמר ר' יודן אשפח אמר קולת וחומרת דר"מ דאמר חצי ראש מביא קרבן אחד שפן הנזיר מגלח על קרבן שלם על דעתיה דרפגן דאינון אמרין חצי חובה מביא קרבן ומחצה חצי חובת יחיד ופי' המפרשים ו"ל דלר"מ מביא קרבן אחד שלם ויכול הנזיר לגלח עליו ולרפגן דאמרי חצי חובה מביא קרבן ומחצה היינו דהנזיר צריה להביא קרבנותיו משלם ואינו משלים על החצי של זה וזה מביא המחנה והוא פלא דהמחצה הנה מה יעשה בה וע"כ צ"ל דנדבה מיייתי לה וע"ד רש"י ו"ל בפ"א הב': וכבר פתבתי דהיכי שייכא נדבה בזה דהאיכא חטאת ועוד אטו אם נדר קרבן אחד מקרבנות נזירות פגון עולה או שלמים או חטאת של נזיר פלוני עלי מי לא יצא בו הנזיר ואידך קרבנות מיייתי מדידה: וכי אמר חצי חובה אמאי לא ישלים הנזיר החצי השני לחצי של זה ורצייתי לפרש בא"א דלר"מ הוי קולא דיצא בקרבן אחד דאם גילח על אחת משלשתו יצא ולרפגן צריה להביא קרבן ומחצה דחצי חובת נזיר קאמר אבל גם זה אינו דמשמע היכא דאמר הרי עלי לגלח נזיר דחייב להביא פל קרבנותיו ועיין תוי"ט ו"ל שכתב להני תרי לישני דרש"י ו"ל בחד ודדבר ברור דתרי לישני הם עיי"ש ודו"ק: תוס' בד"ה ושמע

חבירו ואמר ואני בכדי נקט דבראשון נמי פליגי עכ"ל ובש"מ פתב דהוי רבותא לר"מ דאפילו השני מיתי נזיר שלם.

וסד"א דלהשלים לראשון מכונן ולעיל בגמרא אמרינו דעלי לגלח חצי נזיר דשני אגב רישא נקט דבואני לחוד סגי ולכאורה למאי דמפרשינו דחצי נזיר חזרה היא ותרי לישני קאמר דראשון הרי עלי לגלח משמע פוליה וחזר בו ואמר חצי נזיר א"כ פי אמר השני ואני לחוד אמאי לא נימא דארישא דדיבורא קאי ותייב בנזיר שלם אפי' לרבנן וצ"ל דנהי דדניינו ליה בחזרה מ"מ חד דיבורא חשיבא: שם משנה הריני נזיר פשיהיה לי בן וילדה בת טומטום ואנדרוגינוס אינו נזיר ובגמ' פריה פשיטא: משמע דאם אמר פשיהיה לי בן ונולד לו טומטום ואנדרוגינוס אין פאן רבותא כלל דלא הוי נזיר דפשיטא דלכו ודאי איפנין ולא לאלו שהם ספיקות וכ"ש למ"ד דאנדרוגינוס ברי' בפ"ע היא וא"כ נראה דה"ה אם אמר פשיהיה לי בן או בת ונולד לו טומטום ג"כ לא הוי נזיר פיו דבחדא לא מחזקינן ליה בספיקא ה"ה פי אמר תרנוניהו לא הוי טומטום ואנדרוגינוס בכלל ועיין משל"מ ז"ל בפ"א שנסתפק בזה וכנ"ל נראה עיקר אלא דיש לדקדק מהא דאיתא בפ' מי שמת אם ילדה זכר יטול מנה נקבה תטול מאתים וילדה טומטום ואנדרוגינוס נוטל כפחות שבשניהם לת"ק דרשב"ג בתמורה לענין הקדש עובר דס"ל נמי אם אמר ילדה זכר עולה ונקבה שלמים דאם ילדה טומטום ואנדרוגינוס.

חלה עליהם קדושה ומ"ש הקא דלא חיישינו ליה כלל לכ"ע ועי' תוס' ז"ל שם באנרף וצ"ל דהתם אמדינו דעתיה פיו דגרעי הוא שיהיה עכ"פ כפחות שבשניהם אבל הקא דאומר כן דרף הודאה וכמו שכ' התוס' ז"ל ודאי אין דעתו אלא לבן או לבת ודאין ולא לאלו שאינן חשובים כלל וכדאמרינו בגמ' דאפילו בלשון נלד ס"ד דלא הוי דוולד דמחשיב ביני אינשי בעיני ועיין רש"י ותוס' ז"ל שפי' דאבת נמי קאי ואינו מוכרח אלא אטומטום ואנדרוגינוס לחוד קאי וכן מבואר בפ' המשנה להרמב"ם ז"ל ובירושלמי אמרינו דטומטום ואנדרוגינוס ג"כ צריכה דקמ"ל דלא חיישינו לספיקא דשמא זכר הוא עיי"ש וברישא דמתניתין נולד לו בן ה"ז נזיר קאמר הש"ס ג"כ דמשום סיפא נקטי לה ולד' התוס' בד"ה לר' יהודה לקמן בד' י"ג דלר"י משום ר"ט לא הוי נזיר אפילו נולד לו בן א"כ מתניתין קמ"ל דלא כר"י משום ר"ט וכבר פתבתי בזה בחי' לגזרים בפ"ד: דף יג מתני' הפילה אשתו אינו נזיר ופי' התוס' ז"ל ולא ידעינן אי נפל הוא או בן קיימא וכלו לו חדשיו או שמת במעי אמו אינו נזיר עכ"ל מש"כ דמת במעי אמו ג"כ בכלל דינא דמתניתין ור"ש פליג עליה וחשיב ליה ספק נזירות אינו נראה דאם מת במעי אמו ודאי לא חשיב בן ואפילו פלו לו חדשיו ודחיותו במעי אמו לאו פלום הוא וכבר פתבתי בזה בחי' ליבמות על ד' מהרש"ל ז"ל לענין יבום אי מיפטרי בזה ועוד דממ"נ אי ידע בנדאי שפלו לו חדשיו א"כ מ"ט דת"ק דלא הוי נזיר ואי לא ידע אי פלו לו חדשיו א"כ מ"ט דר"ש דחשיב ליה ספיקא פיו דמת במעי אמו חזקה דנפל הוא ע"כ נראה כפי' קמא וכן פתב בש"מ בשם הר"ר עזריאל ז"ל דמייירי שמת בתוך למ"ד יום וכדאמרינו בשבת דמת בתוך למ"ד ד"ה מת הוא והיינו ספק מת ספק חי אלא דגם זה קשה דכבר העליתי בחי' ליבמות דהא דאמר רשב"ג כל ששקה למ"ד יום באדם אינו נפל הוא מדרבנן אבל מה"ת אזלינן בתר רובא וה"ה במת בתוך למ"ד לרבנן מה"ת חי הוא אלא מדרבנן הוא דמחזקינן ליה בספק נפל וא"כ אמאי לא הוי נזיר לת"ק פיו דנולד מעליא הוא לכ"ע

מה"ת: וכ"ת פיון דאמר פשיהיה לי בן או ולד דעתו שלא יהיה בו שום ספק אלא ודאי בן קנימא דא"כ מ"ט דר"ש דפליג עליה אי נימא דבתר דעתיה אולינו פי היכי דמודה ר"ש בטומטום ואנדורוגינוס דלא תישינו ליה משום דלא היה דעתו לזה אלא ע"כ ה"כא פל שהוא בן קנימא בחדשיו חשיב בן והוי נזיר וא"כ אפילו מת בתוך למ"ד יום הא בקזקת בן קנימא הוא מה"ת.

וצ"ל דס"ל להר"ר עזריאל ז"ל דמת בתוך למ"ד הוי ספיקא דאורייתא אי בן קנימא הוא דאיתרע ליה רובא ועיין מש"כ שם ביבמות פרק הערל באורח בזה וי"ל עוד דכל דמספקת להו לאינשי אי בן קנימא הוא חשיב ספק נזירות ולישנא דמתניתין הפילה אשתו משמע קצת דהפילה מת ככל נפל שבש"ס אבל בתוספתא תני לה בלישנא אחריתא ונולד לו בן ספק שהוא בן קנימא ספק שאינו בן קנימא ועוד דלדעת הר"ר עזריאל תיכף כשנולד לו הבן צריך להתחיל בנזירות דבקזקת בן קנימא הוא ואח"כ פשמת מפסיק נזירותו דנעשה ספק למפרע ולישנא דמתניתין לא משמע כן וצריך עיון: ומסקינן בגמרא דפלוגתא דת"ק ור"ש היינו פלוגתא דר"י ור"ש בספק נזירות ובירושלמי בהלכה זו מיייתי פלוגתא דאמוראי במאי פליגי ר"י ור"ש ואמרי התם לא אמר ר"י דספק נזירות להקל אלא בתחלה אבל בסוף לא אמר ופליגי התם מהו בתחלה ומהו בסוף חד אמר בסוף היינו ספק ארבעים ספק חמשים והוא כסברת הש"ס דילן דנחית לנזירות ואיכא מ"ד דאחת או שתיים ג"כ הוא בסוף וזה דלא פשיטת הש"ס דילן לעיל בפ"ק ועי' מש"כ לעיל בזה באורח: שם גמ' בעי ר' אבא כו' והפילה והפריש וחזרה וילדה מאי.

ומסיק דאליבא דר' יהודה מיבעי ליה דאמר ספק נזירות להקל קדיש אי לא הלכה זו סתומה ועלומה היא ורבו בה הפירושים פאשר אבאר רש"י ז"ל פי' דמיבעי ליה אי קדיש מתחלת הפרשה וגיותו אסורה ואם עבד בו ג"כ עביד איסורא או דלמא אינו קדוש אלא כשחזרה וילדה אבל מה שהקדיש קודם לידה השניה לאו פלוג' היא ויש לדקדק בדבריו חדא דאמאי לא מיבעי ליה בלא חזרה וילדה אי קדיש אי לא וע"כ ס"ל דנדאי אינו קדוש פיון דלר"י לא הוי נזיר פלל א"כ מאי אהני ליה מה שחזרה וילדה וכי היכי דאם לא הפילה והפריש קודם לידה נדאי דלא קדיש דאין יכול להפריש על נזירותו קודם שיזור והפלתה ג"כ מאי אהני והמל"מ ז"ל בפ"ט כתב בכוננת רש"י ז"ל דמיבעי ליה אם יכול להקדיש קודם חלות הנזירות בלידת הבן והקשה פנ"ל דא"כ הפילה למה לי וגם מה ענין זה לפלוגתא דר"י ור"ש ומש"כ המל"מ ז"ל לפרש דדוקא בהפילה מיבעי ליה משום דשמא בשביל הפלה הפריש והוי הקדש טעות והא גופא מיבעי ליה אי קדיש משום דנתפגין על לידה הבאה והוי קדושה גמורה או דלמא בשביל הנפל הוא דהפריש ולא קדיש וגם זה אינו מוכן דא"כ לר"ש ג"כ מצי למיבעי ולענין מלקות על גיזה ועבודה מי אמרינן דבדעתו היה גם על הלידה הבאה וקדיש הוא קדושה ונדאית מתחלתו ולוקה על גיזה ועבודה או דלמא לא הפרישו אלא על הנפל ולא קדיש אלא מספק ואינו לוקה ונהי דקודם לידה שניה נדאי לא שייכא מלקות דשמא לא תלד מ"מ אחר הלידה מצי למיבעי אי קדושה זו קדושה ונדאית היא ולוקה על גיזה ועבודה או אין בה אלא קדושת ספק על הנפל וראיתי בש"מ שכתב בשם הרא"ש ז"ל דלר"ש קדוש קדושה ונדאית דכיון שהפריש קרבן גילה דעתו שרוצה לקבל עליו עוד נזירות וה"ז כמי שהפריש קרבן על נזירות שאקבל עלי דמסתברא דקדשי ולידי צ"ע דכבר כתבתי לעיל בשם התוספתא

דְּקָרְבָן שֶׁהַפְּרִישׁ קוֹדֵם חֲלוֹת הַנְּזִירוֹת פְּסוּל הוּא וּא"כ נִרְאֶה דָּאִין קְדוּשָׁה חֲלָה עָלָיו כָּלֵל וְכֵן נִרְאֶה לְהוֹכִיחַ מִהָא דְאִיתָא בְּחוֹלִין פ"ב הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם עוֹלֹת נְזִיר ה"ז אָסוּר דְּחִיּוּשֵׁינָן שְׂמָא נְזִיר בְּצִינְעָא בְּתוּךְ בֵּיתוֹ וְאִי גִימָא דִּיכּוּל לְהַפְּרִישׁ קוֹדֵם חֲלוֹת הַנְּזִירוֹת לְמָה לִּיה לְמִימַר שְׂמָא נְזִיר בְּצִינְעָא וְאִמָּאֵי לָא קֵאָמַר דְּשְׂמָא הַפְּרִישׁ עַל מָה שְׂיִקְבֵּל עָלָיו לְאַחַר זְמַן לְד' הָרָא"ש ו"ל וְלד' רַש"י ו"ל דְּלָמָא קִיבֵּל עָלָיו בְּשִׁבִיל נְזִירוֹת שֶׁל לֵידַת בְּנוֹ הַעֲתִיד לְבּוֹא וְזֶה יֵשׁ לְדַחֲוֹת דְּגַהֵי דְּקַדִּישׁ מ"מ אֵין בְּזֶה מְשׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ דְּהָא מְחַנְסֵר זְמַן הוּא אֲפִילוּ בְּעוֹלָה וְשִׁלְמִים פִּינּוֹן דְּלָא נְזִיר עֲדִינּוֹ וְהִינּוּ דַתְּנּוּ הֵתָם לְשֵׁם עוֹלֹת נְזִיר וְלָא תְּנִי לְשֵׁם חֲטָאֵת נְזִיר דְּלַחֲטָאֵת לִיכָא לְמִיחֵשׁ דַּע"כ חֲטָאֵת לָא שְׂיִיכֵי בֵּה שְׁחוּטֵי חוּץ אֲלָא מִיּוֹם הַבָּאֵת קְרַבְנוֹתֵיו וְזֶה לָא חִיּוּשֵׁינָן דְּהִיָּה גִיפֵר בְּתַגְלַחְתּוֹ אֲבָל עוֹלָה חֲזִיב מְשׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ אֲפִילוּ קוֹדֵם זְמַנּוֹ דְּאִיתָא בְּזַבְחִים: לְהִכֵּי חִיּוּשֵׁינָן לִיה אֲבָל ז"א דְּגַהֵי דְּלִית בֵּיה מְשׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ לְחִיב פֶּרֶת מ"מ אָסוּר הוּא וְאִפְתִּי אִיכָא לְמִיחֵשׁ בְּכוֹלְהוּ קְרַבְנוֹת נְזִיר שְׂמָא הַקְּדִישׁוֹן עַל נְזִירוֹת שְׁעֵתִיד לִיזְנוֹר וְשֵׁחֵט קְדָשִׁים בְּחוּץ וְרַש"י ו"ל פִּי הֵתָם שְׂמָא נְזִיר בְּצִינְעָא וְהִיּוֹם יוֹם לְמ"ד הוּא מְשַׁמַּע דְּעֵיקָר הַחֲשֵׁשׁא מִיּוֹם לְמ"ד דַּא"ה יְדַעֵי בֵּיה דְּמִשְׁקַר דְּשִׁלָּא בְּזַמְנָה לָאו עוֹלָה נְזִירֵיהָ וְא"כ צ"ל דַּה"ה לְשֵׁם חֲטָאֵת נְזִיר דְּאָסוּר וְהַש"ף ו"ל כְּתֹב לְשֵׁם קְרַבְנוֹת נְזִיר וְעִינּוֹ תוֹסְפוֹת יו"ט שֵׁם וְעִי בְּרַמְבַּ"ם ו"ל שְׁלָא כְּתֹב לְהַד דְּשְׂמָא נְזִיר בְּצִינְעָא וְאִין כָּאן מְקוּמוֹ בְּזֶה וְצָרִיךְ לְעִינּוֹ שֵׁם בְּד' הָאֲחֵרוֹנִים עַכ"פ סְבָרָא זֹו מִצַּד עֲצָמָה הוּא פְּלָאֵי דְּאִיךְ מְפָרִישׁ קְרַבָן לְנִזְרוֹ וְהוּא עֲדִינּוֹ אִינוֹ נְזִיר וְכַש"כ בְּגוֹנוֹנָא דְּרַשׁ ו"ל דְּהַנְּזִירוֹת תְּלוּיָה בְּלִידַת הַבֵּן א"כ הֵנִי דְּבָר שְׁלָא בָּא לְעוֹלָם שְׂמָא לָא הִיָּה לוֹ בֶּן וּבְחֲטָאֵת פְּשִׁיטָא דְּלָא אֲשַׁכְּחֵן כַּה"ג לְהַפְּרִישׁוֹ קוֹדֵם שְׁנַתְּחִיב: וְרֵאִיתִי בַש"מ שְׁפָתַב וְז"ל מֵאִי קַדִּישׁ אִי לָא קַדִּישׁ מִי אֲמַרִינּוּ פִּינּוֹן דְּבִשְׁעַת הַפְּרִשָׁה הֵנִי סִפְק לֵידָה וְלָא קַדִּישׁ ה"ג לָא קַדִּישׁ בְּתֵר הָכִי אַע"פ דְּאַפְתִּי אִיתִיָּה בְּשַׁעַת לֵידָה גְּמוּרָה אוֹ דְּלָמָא סוּף סוּף פִּינּוֹן דְּהַשְׁתָּא יְלָדָה בֶּן מְעַלְיָא קַדִּישׁ לְמֵאִי נַפ"מ אִי קַדִּישׁ אִי לָא הָא לָא מְתַכְפֵּר בְּהָא לְטַעְמִיָּה דַּר' יְהוּדָה אֲלָא בְּאִידָךְ דְּמִיִּיתִי פְּשַׁחְזָרָה וְיָלְדָה וְקֵאָמַר דַּנַּפ"מ לְגִיזָה וְעַבּוּדָה עַכ"ל נִרְאֶה מְדַבְּרִי ו"ל דְּמְפָרֵשׁ לְבַעֲיָא דַּר' אֲבָא דְּמִיבְעֵי לִיה אִי חֲלָה עָלֵיהָ קְדוּשָׁה לְאַחַר לֵידָה הַשְּׁנִיָּה אִי לָא אֲבָל קוֹדֵם לֵידָה וְדָאִי לָא קַדִּישׁ רַק פִּינּוֹן דְּהַשְׁתָּא יְלָדָה בֶּן מְעַלְיָא שְׂמָא חֲלָה עָלֵיהָ קְדוּשָׁה הִרְאִישׁוֹנָה מְמִילָא וְגַם סְבָרָא זֹו לָא זְכִיתִי לְהִבִּין מֵאִיזָה טַעַם תְּחוּל עָלָיו הַקְּדוּשָׁה מְמִילָא וְעוֹד אִמָּאֵי לָא מְתַכְפֵּר בְּהָא אֲלָא בְּאִידָךְ דְּמִיִּיתִי פְּשַׁחְזָרָה וְיָלְדָה וְלָמָה לָא יִתְכַפֵּר בְּהָא פִּינּוֹן דְּלָא חֲלָה עָלֵיהָ קְדוּשָׁה אֲלָא פְּשַׁחְזָרָה וְיָלְדָה וִי"ל דַּה"ק דַּעַל קְדוּשָׁה זֹו לְבַד וְדָאִי אִינוֹ מְתַכְפֵּר אֲלָא צָרִיךְ לְחַזְרוֹר וְלְהַקְדִּישׁ לְשֵׁם נְזִירוֹת אוֹ לְהִבִּיא קְרַבָן אַחַר וְא"כ לִיכָא נַפ"מ לְעַנְנֵן לְהַתְּכַפֵּר בּוֹ וְכִי קְמִיבְעֵי לִיה לְגִיזָה וְעַבּוּדָה דְּשְׂמָא פְּשַׁחְזָרָה וְיָלְדָה חֲלָה עָלֵיהָ קְדוּשָׁה הִרְאִישׁוֹנָה מְמִילָא לְאַסְוֵר בְּגִיזָה וְעַבּוּדָה אֲבָל לַר"ש לִיכָא לְמִיבְעֵי הָכִי דְּהָא קַדִּישׁ בְּשַׁעַת הַפְּרִשָׁה מְסַפֵּק וְכַשְׁחֲזָרָה וְיָלְדָה בְּלֵא"ה צָרִיךְ לְחַזְרוֹר וְלִקְדוּשֵׁי וְנִרְאֶה דַּפִּי זֶה מַד' הַר"ר עֲזַרְיָאֵל ו"ל.

וּד' הַש"מ כִּם מְעַנְרֵבְבִין ע"ש אֲבָל גַּם זֶה אִינוֹ מְנֻשָּׁב וְכַנ"ל: וְהַתּוֹס' ו"ל פִּירְשׁוֹ דְּחֲזָרָה וְיָלְדָה הִינּוּ בּוֹ בִּיּוֹם שֶׁהַפִּילָה וּמִיבְעֵי לִיה פִּינּוֹן דְּאִיכָא הוֹכְחָה דְּהִרְאִישׁוֹן ג"כ בֶּן קִינְיָא הִיָּה דָּאִין אִשָּׁה מְתַעַבְרַת וְחֲזָרַת וּמְתַעַבְרַת וְטִיפָה אַחַת הִיא וְנַחֲלָקַת לְשָׁנִים וּמִדְּהָא בֶּן קִינְיָא הָאִי גְּמִי בֶּן קִינְיָא וְאֲפִילוּ לַר"י דַּס"ל דְּלָא מַחִית נַפְשִׁיָּה לְסַפִּיקָא הָכָא דְּאִיכָא

הוכחה קדיש מספק או דלמא כה"ג נמי לא מחית לספיקא דשמא מקצת הטיפה נקלטה מייד.

ומקצת לאחר ב' או ביום ג' ולא פלו לו חדשיו ושיטה זו ג"כ צ"ע דהא ע"כ לעגן חיוב נזירות לא מספקא ליה ופשיטא ליה אינו חייב בנזירות מחמת הוכחה זו מדלא מיבעי ליה לנזירות אי הוי נזיר בכה"ג וכגון שילדה בת דהא פלוגתניהו קאי נמי ארישא פשיטה לי בן אלא נדאי משמע דלעגן נזירות לא מיבעי ליה וכיון דלאו נזיר הוא מהיכי תיתי למימר דחל הקדש על הקרבנות כיון דלאו נזיר הוא ומש"כ דחיישינן שמא הטיפה נחלקה לשנים וא' נקלטה ג"כ אחר ב' ימים צ"ע ג"כ דא"כ הא דבעינן בעלמא פלו לו חדשיו היינו דוקא רע"ג ימים.

ולא מצאתי פעת מבואר הדבר בדברי הפוסקים ו"ל וכבר כתבתי בזה בחי' ליבמות פ' החולץ: ובש"מ כתב דספיקא הוא כגון שנולדו לשבעה וחישינן שמא זה נגמרה צורתו לז' וזה לט' ולא פלו לו חדשיו ולפ"ז ג"כ תיקשי דא"כ אין פאן הוכחה דהא שכיחא מלתא שזה נגמר לז' והשני לט' כדאיתא בגדה ביהודה וחיזקה בני ר' חייא ועיין ביו"ד סי' שע"ד שכתב המחבר בדין תאומים שמת אחד מהם בתוך למ"ד והשני חי דאין מתאבלין על הראשון לפי מש"כ שם הט"ז והש"ך ו"ל אלמא דלא חשבינן ליה להוכחה גמורה וכ"כ בש"מ דלעגן פדיון הבן באבילות לא מיבעי ליה דנדאי אין מתאבלין עליו ואינו חייב בפדיונו.

ומ"ש דלעגן קרבן מיבעי ליה ומש"כ הש"מ הו ספיקא לעגן פדיון אינו מוכן דהא לעגן פדיון הבן אפילו אם פלו לו חדשיו ומת תוך למ"ד אינו חייב בפדיונו וליכא למיבעי לעגן פדיון פלל: עוד יש לדקדק בד' התוס' ו"ל דע"י מה נתברר דהשני בן קיימא אי משום דאחד הפילה מת והשני נולד חי אפתי לא נתברר דהשני בן קיימא הוא כל שלא חי למ"ד יום וא"כ ליכא הוכחה על הראשון שיחול הקדושה עליו וי"ל דס"ל להתוס' ו"ל דכל שנולד חי לא חיישינן לומר דלא פלו לו חדשיו מחמת ימי הקליטה כ"ז שהוא חי וחיזקה דנקלטה מייד ובנפל הוא דחיישינן להכי כיון שהפילה ועוד י"ל דבאמת לאחר שחי השני למ"ד יום מיבעי ליה אי חל קדושה ראשונה למפרע מחמת הוכחה זו מדהאי בן קיימא פנ"ל עוד יש לדקדק דהא אליבא דר' יהודה הוא דמיבעי לן הכא ור"י ס"ל בגדה היולדת לט' יולדת למקוטעין וא"כ אפילו נקלט אחר ב' ימים לאו נפל הוא והא פלו לו חדשיו וחיוב קרבן על הראשון וי"ל דאפילו למ"ד יולדת למקוטעין אפ"ה כל שיצא נפל מחזקינו ליה דנגמר לט' שלמים ויצא קודם זמנו ולא פלו לו חדשיו ולפ"ז יקשה על הרמ"א ו"ל באה"ע סי' קנ"ו שכתב דהאידידא נשתנה הטבע ויולדת לט' יולדת למקוטעין וכשנולד בתוך ט' חשיב פלו לו חדשיו אפילו לפטור מיבום ואמאי לא נחוש פנ"ל שזה נגמר לט' שלמים וכמו שכ' אליבא דר"י אבל באמת נראה דתשעה אליבא דר' יהודה הוי פשבעה אליבא דכ"ע דיולדת למקוטעין ולא חיישינן שמא נגמר לז' שלמים וה"נ בתשעה לר"י ודברי הרמ"א ו"ל ברורים דהשתא דנשתנה הטבע ט' וז' שוים הן אלא דקשה למה לא כתב פן גם לעגן אבילות ועיין בספר תפארת למשה על יו"ד ובד' התוס' פאן צ"ל דאליבא דר"י בספק נזירות הוא דמיבעי ליה ולמאי דקיי"ל דיולדת לט' אינה יולדת למקוטעין או דמיירי שנולדו בתחלת ט' והשני הוא בן קיימא

דנקלט מיז ונולד בתוך ט' והראשון ששא לא נקלט עד אחר ב' ימים והוי בן שמונה עכ"פ עיקר שיטה זו לא נתברר אצלי וכש"כ פיון דאין פאן נזירות א"כ אין פאן קדושה על הקרבן ג"כ: והנה נראה לפרש בענין דר' אבא בדרה זה דמה שכתבו התוס' ז"ל בכמה דוכתי דטעמיה דר' יהודה הוא משום דלא מחית נפשיה לספיקא ולאו נזיר הוא בנדאי פבר פתבתי לעיל במכילתין ובנדריים דאין הדבר פשוט כ"כ והרי הרמב"ם ז"ל לא הביא הך טעמא אלא מסברא בעלמא הוא דס"ל דספקו לקולא והשתא מיבעי ליה היכא דהפילה והפריש קרבן וחרזה וילדה מאי קדיש למפרע פיון דהשתא נתחייב בנזירות ממ"נ א"כ י"ל דחל עליה קדושה מעיקרא מחמת הנפל דעכ"פ ספיקא הוי אלא דאי לא חזרה וילדה אזלינו לקולא וליפא נזירות ולא קדושה על הקרבן אבל השתא דחזרה וילדה ונתחייב בנזירות א"כ אין פאן חזקה לפטור ודומה קצת להא דמודה ר"י היכא דכבר נחית לנזירות וה"נ פיון דנחית השתא לנזירות אפשר מחמרינו עליה למפרע מספיקא לחול קדושה על הקרבן אי לא קדיש למפרע פיון דספיקא הוי ואזלינו לקולא ואין עליו נזירות לא חלה קדושה ג"כ וגם לפ"ז אפתי תיקשי הא דאמר דנפ"מ לגינתו ועבודתו ובשלמא בגינה איפא למימר לאסור מה שגזו קודם שחזרה וילדה דכיון שחזרה וילדה חלה קדושה למפרע אבל לעבוד בוקשה מאי נפ"מ הא קודם שחזרה וילדה מותר הנה לעבוד בוקשה עליה קדושה וקשחזרה וילדה מאי נפ"מ לענין עבודה אי חל עליה קדושה למפרע הא פבר עבד בוקשה וי"ל דמיבעי ליה נמי איסור עבודה לאחר לידה שניה כ"ז שלא חזר וקדשה אם אסור בעבודה מחמת קדושה הראשונה אי לא: ודברי הרמב"ם ז"ל בבענין זה ג"כ נפלאים הנה שכתב ז"ל בפ"ט הלכה י"ג האומר הריני נזיר פשיהנה לי בן והפריש קרבן והפילה אשתו וחרזה וילדה הרי הקרבנות ספק ואסורים בגינה ועבודה ודבריו ז"ל צ"ע גדול ואין להעמיס בדבריו ז"ל כל הני פירושי דלעיל בבענין זה פיון דהוא ז"ל כתב דהפריש קרבן הנה קודם שהפילה.

א"כ ממה נפשך אי ס"ל דיכול להפריש בכה"ג אפילו קודם שיהיה לו בן אם פן הא איפא קדושה גמורה על הקרבנות פיון שהפריש על הנזירות העתידה לכשיהיה לו בן והרי יש לו בן ואי ס"ל דאינו יכול להפריש קודם שיהיה לו בן א"כ הפרישתי לאו פלום היא ואין פאן קדושה כלל ומה הוא הספק בזה ועוד דמשמע מדבריו ז"ל דהקרבנות הם ספק לעולם ולא חזינו להקרבה ואמאי לא חזו להקרבה לאחר שחזרה וילדה ואולי ס"ל פיון דחלה עליהם קדושה מספק בשעה שהפילה תו לא חזינה להקרבה אפילו כי חזרה וילדה דכבר קדשי קדושה דחזינה אלא דא"כ מאי אריא שהפריש ואח"כ הפילה ה"ה בהפילה ואח"כ הפריש איפא למיבעי בענין זה אי חזינה עליה קדושה מספק ועוד פיון דלא מיבעי לן אלא אי חזינה עליה קדושת ספק א"כ הוי לן למיזל לקולא בבענין זה דהוי פועין ס"ס ובעניויתי לא עמדתי על בירור דבריו ז"ל.

ונושאי פליו לא דברו בזה כלל והדבר פלא השי"ת יאיר עיני בתוה"ק להבין תעלומות: שם גמ' בעי מיניה רב רחומי מאבני הריני נזיר פשיהנה לי בן כו' גירסת רש"י ותוס' ז"ל באלו האבעיות אחת היא ותתי בעני קמיינתא הפל באומר הריני נזיר פשיהנה לי בן אלא דבעני קמיינתא היכא דהשני אמר ועלי ומיבעי ליה אי אדיבוריה משמע שגם הוא יהיה נזיר פשיהנה לראשון בן או אגופיה משמע שגם הוא יהיה נזיר פשיהנה לעצמו בן וקאמר את"ל דעלי אגופיה משמע פשיהנה נזיר פשיהנה לו בן אמר השני ואני מאי מי

אמרנו נמי דאנפשיה משמע או דלמא כי אמר ואני משמע רחמנא לה פנותה וקיבל עליו נזירות פשיהיה לראשון בן ואמר עוד את"ל כל באנפיה פסיפא ליה מלתא בזה נראה דנחלקו רש"י ותוס' דרש"י ו"ל פי' דקאי אתרתי בעיני קמיינתא ואפילו היכא דאמר ועלי פסיפא ליה מלתא לקבל עליו נזירות פשיהיה לו בן אלא אבן חבירו קאמר ודקדק פן מלישנא דהש"ס כל באנפיה אבל מדברי התוס' ו"ל נראה דאת"ל בתרא לא קאי אלא היכא דאמר ואני דשייך למימר רחמנא לה פנותה אבל בעיא קמיינתא קאי כאת"ל קמא דאגופיה משמע.

ותו מיבעי ליה אם אמר הריני נזיר פשיהיה לפלוני בן ושמע חבירו ואמר ואני ולרש"י ה"ה בעלי מי אמרנו הכא דאנפשיה משמע פשיהיה לו בן או דלמא הכא נמי רחמנא לה פנותה קאמר ואבן פלוני קאמר וסלקא בתיקו וקצת יש לדקדק בשלמא בבעיא קמיינתא יש לפרש לשון ואני בתרי אנפי דהראשון קאמר פשיהיה לי בן והשני דאמר ואני"ל דגם אני אהיה נזיר פשיהיה לה בן וי"ל ג"כ דכוננתו שאהיה נזיר פשיהיה לי בן והיינו דקאמר ואני ג"כ כמו שאמרת משא"כ הכא בבעיא זו אי נימא דואני נזיר פשיהיה לפלוני בן א"ש לישנא דואני אבל אם נאמר שנתפונן פשיהיה לו בן א"כ אין זה דומה לזה ולישנא דואני משמע שהוא דומה לו בקבלתו ויש לישב: אבל הרמב"ם והראב"ד ו"ל הנה להם גוססא אחרת באלו האיבעיות: מיבעי ליה היכא דאמר הריני נזיר פשיהיה לי בן וחבירו אמר ואני ואידך פשאמר פשיהיה לה בן וחבירו אמר ואני ובתריינתא פשאמר פשיהיה לפלוני בן וחבירו אמר ואני אבל בין ואני לנעלי לא הוזכר שום חילוק פן הוא גוססת הרמב"ם והראב"ד ו"ל וכ"א מפרש להו בשיטתא אחריתא: שיטת הראב"ד ו"ל לפי גירסתו הוא ג"כ ע"ד שיטת רש"י ותוס' ו"ל דקמיינתא מיבעי ליה פשיהיה לי בן וחבירו אמר ואני אי אדיבוריה משמע פשיהיה בן או אגופיה משמע וכשיטת רש"י ותוס' ו"ל ואידך מיבעי ליה פשאמר פשיהיה לה בן מי אמרי' ה"נ השני אנפשיה קאמר פשיהיה נזיר פשיהיה לו בן או דלמא רחמנא לה פנותיה וכוננתו פשיהיה נזיר פשיהיה לראשון בן דכשם שהראשון אוהב לשני ומקבל עליו נזירות פשיהיה לשני בן ה"נ מקבל עליו השני פשיהיה לראשון בן וקאמר את"ל כל באנפיה פסיפא ליה מלתא ומסתמא רחמנא לה פנותיה קאמר וכפשיהיה לראשון בן קאמר תו מיבעי ליה היכא דאמר הראשון פשיהיה לפלוני בן מאי הכא שלא בפניו אנפשיה קאמר וכפשיהיה לו לשני בן קאמר או דלמא ה"נ רחמנא ליה פנותיה קאמר וכפשיהיה בן לפלוני מכוןן זו היא שיטת הראב"ד ו"ל ולשיטתו צ"ל ג"כ דאת"ל בתרא קאי גם אבעיא קמיינתא דכל באנפיה רחמנא לה פנותיה קאמר דאין לומר דהיכא דאמר הראשון פשיהיה לי בן וחבירו אמר ואני אנפשיה קאמר ונדקא היכא דזה שמת בטובת חבירו שמת בטובתו כמו בבעיא מציעתא דא"כ מאי מיבעי ליה היכא דאמר פשיהיה לפלוני בן וחבירו אמר ואני אי רחמנא לה פנותיה קאמר השתא בבעיא קמיינתא דהוי בפניו של הנזיר לא אמרנו דרחמנא ליה פנותיה קאמר כל שפן הכא דשלא בפניו הוא דלאו רחמנא ליה פנותיה קאמר אלא נראה דשיטתו פשיטת רש"י ו"ל דכל באנפיה כו' קאי אתרתי בעיא קמיינתא: והרמב"ם ו"ל יש לו שיטה אחרת בזה דבעיא קמיינתא הוא אי אדיבוריה משמע היינו אכל דיבוריה וגם לא יהיה נזיר אלא פשיהיה לו בן או דלמא אגופיה משמע היינו פשיהיה נזיר מיד ואיפשטא בעיא זו באת"ל דאגופיה משמע והוי נזיר מיד ואידך בעיא פשאמר

הריני נזיר פְּשִׁיְהֵיָהּ לָךְ בֵּן וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר וְאָנִי מֵהוּ אֲנִי פְּשִׁיְהֵיָהּ קָאָמַר הִיָּינוּ שְׁגָם הוּא יְהִיָּה נְזִיר וְנִחְלָקוּ בֵּינָה הַכ"מ וְהַמַּל"מ ו"ל הַכ"מ ו"ל פְּתַב דְּהִקָּא לְהַאי צַד הֵוִי נְזִיר פְּשִׁיְהֵיָהּ לוֹ בֵּן וְהַמַּל"מ ו"ל פְּתַב דְּהַ"נ הֵוִי נְזִיר מִיָּד כְּמוֹ בְּבַעֲיָא קַמֵּי תַּא וְהָכִי מְסַתְּפַר אֱלָא דִּי"ל פִּינֵן דְּהִקָּא נְזִיר רְאוּבֵן פְּשִׁיְהֵיָהּ בֵּן לְשִׁמְעוֹן וְעֵנָה שְׁמַעוֹן וְאָנִי י"ל דְּגָם הוּא עַל נְזִירוֹת פְּשִׁיְהֵיָהּ לוֹ לְעַצְמוֹ בֵּן קָאָמַר אֲבָל מְלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ו"ל נִרְאָה דְּמִפְּרָשׁ לְבַעֲיָא זֹו בְּהַאי גִּוּוֹנָא דְּרְאוּבֵן אָמַר לְשִׁמְעוֹן הֶרְיָנִי נְזִיר פְּשִׁיְהֵיָהּ לָךְ בֵּן וְשָׁמַע חֲבִירוֹ הִיָּינוּ לוֹי וְאָמַר וְאָנִי מֵהוּ אֲנִי פְּשִׁיְהֵיָהּ מִשְׁמַע אוֹ רְחִימָנָא לִיָּה פְּנוּתִיָּהּ וְכֹן נִרְאָה מִדְּבַרֵּי הֶרְאַבְ"ד ו"ל דְּהָכִי מְפָרֵשׁ לְהַאי בְּעֵיָא וְגָרְסִי בְּגִמְרָא א"ד ה"ק רְחִימָנָא לִיָּה פְּנוּתִיָּהּ דְּלוֹי אוֹמַר דְּרְחִימִים לְשִׁמְעוֹן כְּמוֹ רְאוּבֵן וּלְפ"ו לָא תִּיקְשִׁי נְמִי מִבְּעֵיָא קַמֵּי תַּא דְּלָא אָמְרִינוּ רְחִימָנָא לָךְ פְּנוּתִיָּהּ דְּדוֹקָא בְּכַהֲי גִּוּוֹנָא שְׁשִׁנְיָהֶם הַנּוֹדֵר וְהַמְתַּפִּיס מְדַבְּרִים עַל שְׁלִישִׁי הוּא דְּשִׁיָּהּ לוֹמַר רְחִימָנָא לִיָּה פְּנוּתִיָּהּ.

אֲבָל אִם אָמַר פְּשִׁיְהֵיָהּ לִי בֵּן וְחֲבִירוֹ אָמַר וְאָנִי לָא שְׁיָיָהּ לְמִימַר רְחִימָנָא לָךְ פְּנוּתִיָּהּ דְּמֵה לוֹ לוֹמַר בֵּן וְנִרְאָה דְּהַ"ה פְּשִׁאָמַר רְאוּבֵן לְשִׁמְעוֹן הֶרְיָנִי נְזִיר פְּשִׁיְהֵיָהּ לָךְ בֵּן וְשִׁמְעוֹן אָמַר וְאָנִי דְּלָא שְׁיָיָהּ לְמִימַר רְחִימָנָא לָךְ פְּנוּתִיָּהּ וְכ"כ הַמַּל"מ ו"ל וי"ל דְּאֲדַרְבֵּה בְּהַאי וְדָאִי שְׁיָיָהּ רְחִימָנָא לָךְ פְּנוּתִיָּהּ כְּמוֹ שְׁאֲתָה אוֹתִי כְּמוֹ כֵּן אָנִי אוֹתָהּ וּמ"מ קָשָׁה לְפ"ו אִמָּאִי לָא הוֹזְכַר בְּעֵיָא זֹו בְּש"ס וּמִשְׁמַע לְהוּ לְפָרוּשֵׁי הָכִי פִי הִיָּכִי דְּלִיָּהּ תִּרְתִּי בְּעֵיָא בְּתַרְאִי בְּחַד גִּוּוֹנָא וְאִין חִילוּק בֵּינְיָהֶם אֱלָא שְׁנָה הִיָּה בְּפָנֵי הַשְּׁלִישִׁי וְזֵה שְׁלָא בְּפָנֵי וּבְבַעֲיָא בְּתַרְיָתָא ע"כ שְׁמַע חֲבִירוֹ הִיָּינוּ לוֹי הַשְּׁלִישִׁי וְכְמוֹ שְׁפִי הַתּוֹס' ו"ל ג"כ וְלָא מִשְׁמַע לְהוּ לְפָרֵשׁ וְשָׁמַע חֲבִירוֹ הִיָּינוּ אוֹתוֹ הַפְּלוּנִי דְּהַא מִשְׁמַע דְּחֲבִירוֹ גְּבִיָּהּ קָאִי הַדְּרוֹן לְשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם ו"ל אוֹ דְּלִמָּא רְחִימָנָא לִיָּה פְּנוּתִיָּהּ וְלָא נִתְפַּוִּין לְנְזִירוֹת פְּלָל אֱלָא שְׁאוּהַב הוּא אֵת חֲבִירוֹ כְּמוֹ זֵה וְכֹן פְּסַק לְהַלְכָה בְּבַעֲיָא קַמֵּי תַּא הֵוִי נְזִיר מִיָּד וּבְבַעֲיָא אֲחֵרִיתִי לָא הֵוִי נְזִיר פְּלָל וּלְשִׁיטַתוֹ לְכַאוּרָה הַא דְּאָמְרִינוּ וְאֵת"ל אֲגוּפִיָּה מִשְׁמַע ה"נ הֵוִי מְצִי לְמִימַר אֲדִיבּוּרִיָּה מִשְׁמַע אַפ"ה מְצִי לְמִיבְעֵי אִינָהּ בְּעֵיָא דְּלִמָּא לָא הֵוִי נְזִיר פְּלָל וְלָא נִתְפַּוִּין לְנְזִירוֹת פְּלָל וי"ל דְּאֲשַׁפְּחוּן כַּה"ג וְהַש"ס הוּא דְּקָאָמַר הָכִי מִשׁוּם דְּסִבְרָא לִיָּה לְהַלְכָה בֵּן וְכַמ"ש הַתּוֹס' ו"ל בְּכַמְהָ דְּוֹכְתִי: וּבְעֵיָקַר שִׁיטַת הֶרְמֵב"ם ו"ל דְּאֲגוּפִיָּה מִשְׁמַע הִיָּינוּ שְׁהוּא נְזִיר מִיָּד לְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַבִּיא סַעַד לְדְבַרֵּי מֵהִירוּשְׁלַמִי שְׁהַבְּאֲתִי לְעֵיל הֶרְיָנִי נְזִיר מֵאָה יוֹם וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר וְאָנִי לָא הֵוִי נְזִיר אֱלָא ל' יוֹם וְהַ"נ דְּכּוֹנְתִיָּהּ אֱלָא דִּישׁ לְדְקֻדְקָא הַא הַשְּׁנִי מִתְּפִיס הוּא בְּרַאשׁוֹן וְכִינֵן דְּהַרְאַשׁוֹן לָא חָל עָלָיו נְזִירוֹת עֲדִינֵן הִיָּכִי מְצִי הַשְּׁנִי לְהַתְּפִיס בּוֹ נְזִירוֹת לְאַלְתֵּר וּמָה אֵילוֹ אָמַר עַל כְּפַר הַרִי זֵה הַקְּדוֹשׁ לְאַחַר ל' וְאָמַר עַל הַשְּׁנִי וְזֵה אִטּוֹ הַשְּׁנִי קְדוֹשׁ מִיָּד וי"ל דַּאֵה"נ.

וְהִיָּכָא דְּאָמַר זֵה כְּזֵה וְדָאִי דְּלָא חָל עָלָיו הַקְּדוֹשׁ אֱלָא לְאַחַר ל'. וְהַ"ה בְּנְזִיר הִיָּכָא דְּאָמַר הַשְּׁנִי וְאָנִי כְּמוֹתָהּ וְכַמְבּוֹאָר לְעֵיל בִּירוּשְׁלַמִי שְׁהַבְּאֲתִי אֲבָל הִיָּכָא דְּאָמַר וְזֵה אוֹ וְאָנִי לְחוּד הַכְּפַר הַשְּׁנִי קְדוֹשׁ לְאַלְתֵּר וְכֹן הַשְּׁנִי הֵוִי נְזִיר מִיָּד וְא"כ ה"ה בְּקְדוּשִׁין הִיָּכָא דְּקִיָּדֵשׁ לְאַחַת עַל תְּנַאי וְאָמַר לְהַשְּׁנִיָּה וְאֵת דְּהֵוִי קְדוּשִׁין מִטְעָם יָד הַשְּׁנִיָּה מְקוֹדֶשֶׁת בְּלֵא תְּנַאי וְאֲפָשֶׁר לְחַלֵּק דְּדוֹקָא הִיָּכָא דְּהַשְּׁנִי הוּא דְּמִתְּפִיס בְּרַאשׁוֹן י"ל דְּהַשְּׁנִי נִתְפַּוִּין לְנְזִירוֹת מִיָּד אֲבָל הֵנִי דְּלְעֵיל דְּהַנּוֹדֵר עַצְמוֹ הוּא שְׁהַתְּפִיס עוֹד דְּבַר אֶחָד מְסַתְּמָא דְּעֵתוֹ בְּהַתְּפִיסָה כְּמוֹ בְּעֵיָקַר הַנְּדָר וּלְדְבַרֵּי הֶרְמֵב"ם ו"ל הַא דְּתַנּוּן לְקַמְן הַאֲשָׁה שְׁאָמְרָה הֶרְיָנִי נְזִירָה וְשָׁמַע בְּעֵלָהּ וְאָמַר וְאָנִי אִינוּ יְכוֹל לְהַפֵּר דְּכְבַר קִיָּים לָהּ פְּשִׁאָמַר וְאָנִי וְלְדְבַרֵּי ו"ל אֲשַׁפְּחוּן גִּוּוֹנָא דְּמְצִי

מיפר כגון שהיא אמרה הריני נזירה כשיהיה לה בן והבעל אמר ואני דהוי נזיר מיד שפיר יכול להפר לה דהא הקיום שלו הוי עד שלא חל הגדר ויתבאר עוד בזה בהלכות לקמן בס"ד: ולענין מש"כ הרמב"ם ז"ל בזה דבעיא דלא איפשטא הוי ספק נזירות להקל כתב הרמב"ם ז"ל לשיטתו דהקא לא אמרינן הכי פנין דמ"מ חייב בנזירות או בלידת בן לחבירו או לעצמו וכיון דלא פליט מחד נזירות לא נפיק ידי חובתו עד דמני חד לנזירות בן חבירו וחד לבן עצמו פן השכל מורה עכ"ל ולא זכיתי להבין דבריו ז"ל דהיכי מצי למימני תרי נזירות מספק אם פוננתו שיימנה שני נזירות ע"פ תנאי כמו אליבא דר"ש דמתניתין בהפילה גם זה לא אבין למה ליה כולי האי דממ"נ אם כבר נולדו שני הבנים לחבירו ולעצמו הוי נזיר ודאי ונוהג נזירות אחת ויוצא בזה ואם לא נולד עדיין אלא אחד הוי ספק נזירות ולהקל ואיזה חומרא יש בזה משום דיש עליו נזירות בלידת בן פנין דלא זה הוא הבן שנתפנין לו דאם נולד לחבירו בן שפא לעצמו נתפנין וכן איפכא והוי כמו הפילה דמתניתין דאע"ג דקיבל עליו נזירות כשיהיה לו בן מ"מ פנין דספק הוא אם בן קנימא פטור וה"נ דכונתיה ומה שהקשה המל"מ ז"ל עליו מהא דלא מחית נפשיה לספיקא אין פאן קנשיא דע"כ בתנאי קאמר וכמש"כ ועיין תוס' ז"ל לעיל בפ"ק מ"מ דברי הרמב"ם ז"ל צ"ע ודו"ק: ע"ב משנה הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן כו'.

ראיתי לכאר שיטת המפרשים ז"ל בהני תרי בבי דמתני' ובבבא תליתאה מתניתין דלקמן הריני נזיר כשיהיה כו' ונזיר מאה כו' פי רבו בזה השיטות פאשר אבאר בעז"ה: שיטת רש"י ז"ל בבבא דרישא הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן והתחיל למנות את שלו ואח"כ נולד לו בן מונה את שלו ואח"כ מונה של בנו.

היינו שאינו מגלח בנתיים דכיון שחל עליו נזירות בנו עד שלא השלים נזירות שלו נעשה כנזירות אחת ולכך אינו יכול לגלח ודוקא כשיקבל עליו ב' נזירות הוא דמגלח בנתיים משום דהשניה לא חלה עד אחר התגלחת הראשונה אבל הקא דקיבל הנזירות השניה כשיהיה לו בן א"כ מיד שנולד לו בן חלה עליו הנזירות ונהי דימי הנזירות הראשונה אין עולים לנזירות שניה מ"מ אינו יכול לגלח על הראשונה מפני השניה דכבר חלה עליו ומ"מ אין זה מוכן דהא לא עדיף הא מהיכא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום דקיבל השניה ג"כ מיד אפ"ה צריף לנהוג ב' נזירות בתגלחת בנתיים ומ"ש הקא דאינו יכול לגלח בנתיים וידעתי שיש לחלק בזה דהתם מיד בקבלת השניה לא חלה אלא אחר גמר הראשונה וכדילפינן התם מקרא ובטלו דבריו מה שקיבל השניה ג"כ היום אבל הקא לא בטלו דבריו שקיבל כשיהיה לו בן דאפשר יהיה לידת הבן אחר השלמת נזירות שלו וכיון דלא יצאו דבריו לבטלה פי נולד הבן בתוך נזירות שלו חלה היא מיד לאסור תגלחת על הראשונה ומ"מ דבריו ז"ל נפלאים המה והיכן מצינו ב' נזירות בתגלחת אחת.

אלא דהוכרח מסיפא דמתניתין הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר מתחיל את שלו וכשיולד לו בן מפסיק את שלו מפני שקבלת נזירות בנו היתה ראשונה להכי מיד כשנולד צריף למנותה ואח"כ משלים את שלו ובבא זו ע"כ צ"ל דאינו מגלח אחר נזירות בנו דאל"כ היכי מצי להשלים את שלו הא אין גידול שער פחות מל' יום אלא ע"כ אינו מגלח אחר נזירות בנו ומוכרח לומר דבכה"ג נוהג ב' נזירות על תגלחת אחת וברישא נזירות בנו אוסרת לגלח על נזירות שלו ובסיפא נזירות שלו אוסרת לגלח על נזירות בנו פנין דכבר

התחיל למנותה קודם לידת בנו ואפתי קשה לשיטה זו מאי נפ"מ אם מפסיק נזירות שלו ומונה של בנו כיון דהכל מנין אחד הוא ואין תגלחת בנתיים ומה לי אם ימנה בשביל בנו או אם ימנה לשם שלו ואח"כ של בנו.

וי"ל דנפ"מ לענן סתירה ובפלוגתא דר"י ור"ל לקמן בגמרא וכמש"כ ג"כ הש"מ לשיטתיה כמו שיתבאר: ולפי שיטה זו לא אתיא שפיר בבא תלימאה הריני נזיר פשיהיה כו' ונזיר מאה דלכאורה ליכא שום חידוש בזה וה"נ דין א' עם מציעתא מפסיק את שלו ומונה של בנו ואח"כ משלים את שלו והכל בלי תגלחת.

ומ"ט תנינן התם לחלק בין נולד תוך שבועים דלא הפסיד פלום ואם נולד לאחר שבועים סותר הכל לזה כתב רש"י שם לחלק בין סתם נזירות לנזירות מרובה דבנזירות מרובה צריף לגלח אחר נזירות בנו ולהכי אם נולד תוך שבועים לא הפסיד פלום דנשאר לו מנזירות שלו עדיין כדי גידול שער אבל אם נולד לאחר שבועים דלא נשאר כדי גידול שער מנזירות שלו סותר הכל וצריף למנות כל המאה ודבריו נפלאים הנה חזק דמה טעם יש בדבר דבסתם נזירות ליכא תגלחת בנתיים ובנזירות מרובה צריף לגלח בנתיים ועוד הא דסותר הכל הוא ג"כ מלתא בלא טעמא דתגלחת אינה סותרת בכל מקום אלא ל' יום ומ"ש הכא דסותר הכל זה היא שיטת רש"י ז"ל דיוצא בגילוח א' וקרפון אחד לשניהם: ושיטת הגליון ברש"י ז"ל היא פשוטה יותר דברישא דמתניתין מגלח אחר נזירות שלו ואחר כך מונה של בנו ככל שני נזירות ומציעתא דמשלים את שלו היינו ג"כ אחר גילוח של נזירות בנו ומיירי בנזירות מרובה כמו הסיפא וסיפא קמ"ל החילוק בין נולד תוך שבועים לאחר שבועים: ובש"מ כתב עוד ד"א במציעתא לפי שיטה זו דהא דתנן משלים את שלו היינו שצריף למנות ל' יום אחר גילוח של נזירות בנו והא דתני ומשלים את שלו היינו שאם נטמא בתוך הימים של גידול שער אינו סותר לרב לקמן וכפי שיטתו שם ולפי שיטה זו אתי סיפא דמתניתין בנזירות מרובה כפשטיה דנולד עד שבועים אינו סותר פלום דאחר גילוח של בנו מונה עוד שלשים שנשאר לו מנזירות בנו אבל אם נולד אחר שבועים סותר דלא נשאר לו מנזירות בנו עוד שלשים יום ועל פרוש צריף למנות שלשים משום גידול שער וכלל דמלתא לשיטה זו צריף גילוח וקרבתו לנזירות שלו לחוד ולנזירות בנו לחוד ובין לשיטת רש"י ובין לשיטת הגליון מתניתין דלקמן דוקא תני הריני נזיר פשיהיה לי בן ונזיר מאה דאיפכא ודאי מונה את שלו ואח"כ של בנו: והתוס' ז"ל פירשו רישא דמתניתין כפי הגליון דמונה את שלו ומגלח ואח"כ מונה של בנו.

אבל במציעתא יצאו לידון בדבר החדש משום דקשיא להו כנ"ל היכי מצי להשלים נזירות שלו אחר גילוח של נזירות בנו הא ליכא כדי גידול שער ומש"ה פירשו דבמציעתא אינו מגלח אחר נזירות בנו כיון דלא יוכל לקיים מצות גילוח על שלו דהא לא נשאר לו כדי גילוח ומש"ה לא יגלח אלא אחר השלמת נזירות בנו ומביא שני קרבנות אחד על נזירות שלו ואחד על נזירות בנו ולפי שיטה זו תיקשי בסיפא מאי נפ"מ אם נולד תוך שבועים או אחר שבועים כיון דאינו מגלח בנתיים.

להכי חידשו עוד דבר בזה דסיפא הכי פירושה נולד תוך שבועים אינו סותר היינו דמנין הנשאר עולה לכאן ולכאן כיון דנזירות בנו מובלע בתוך מנין שלו אבל נולד לאחר

שבעים פיון דאינו מןבלע פולו בתוך נזירות שלו צריך למנות לזה לעצמו ולזה לעצמו והיינו סותר המנין שאין עולה לו לשפיהם אלא מונה של בנו ואח"כ משלים שלו פיון דאין גילוח בנתיים וכתבו לשפיהם ז"ל דה"ה פי אמר הרניני נזיר פשיהיה לי בן ונזיר אם נולד הבן ביום א' למנינו עולה מנין אחד לשניהם פיון דהוא מןבלע במנין הראשון ולפ"ז לכאורה ה"ה אם אמר איפכא הרניני נזיר ונזיר פשיהיה לי בן אם נולד ביום א' דיעלה מנין אחד לשניהם וכ"כ בש"מ אבל התוס' ז"ל פתבו דז"א דכל שקיבל נזירות שלו תחלה מונה את שלו ואח"כ של בנו דלא חניל כלל נזירות בנו עד אחר השלמת נזירות שלו ודוקא היכא דקיבל עליו תחלה נזירות בנו ואח"כ שלו והתחיל למנות שלו ונולד לו בן בהא הוא דהוי מנין אחד לשניהם ואין אחד מדחה את חבירו דנזירות שלו אינו דוחה של בנו דהא קיבל תחלה של בנו.

ומיד פשנולד צריך להתחיל ולמנות ושל בנו אינו דוחה שלו משום דכבר התחיל למנות את שלו ומנין אחד עולה לכאן ולכאן היכא דמןבלע המנין זה בזה ומביא נמי ב' קרבנות: ושפיהם ז"ל ג"כ צ"ע חדא דלדידהו ג"כ יקשה מאי נפקא מינה בהפסקה זו דמפסיק ומונה של בנו ואח"כ משלים שלו פיון דליכא תגלחת בנתיים ולזה י"ל דהא גופא קמ"ל דמפסיק בשל בנו ומשלים את שלו ואינו מגלח בינתיים דאם היה משלים שלו ואח"כ מנה של בנו היה צריך לגלח בינתיים כמו ברישא אבל השתא דמפסיק בשל בנו ולא נשאר כדי גילוח משלו אינו מגלח בינתיים.

וכ"כ בש"מ ומ"מ אפתי קשה במה ניכר הפסקה זו אם הוא מונה לשל בנו או לשלו פיון דליכא תגלחת אטו בעינו פנונה לשמה במנין לשם איזה נזירות הוא מונה ועוד דהיכן מצינו שביא ב' קרבנות על תגלחת אחת וכ"ש דתיקשי בסיפא בנזירות מרובה דמנין אחד עולה לשניהם ועל מנין אחד יביא ב' קרבנות דאי לא מייתי אלא קרבן אחד א"כ ליכא אלא חדא נזירות והוא קיבל עליו ב' נזירות אלא ע"כ ב' קרבנות הוא מביא על מנין אחד א"כ בעלמא דילפינו דנזירות חל על נזירות מנ"ל דימנה ב' נזירות דלמא אתי לאשמענו דביא ב' קרבנות ומה שרצו להביא ראיה מהירושלמי דאפי' נולד אחר שבעים עולה מנין של בנו לנזירות ק' הוא פלא ג"כ דבירושלמי מבואר דאפילו יושבת על המשבר וילדה מיד אין עולין זה לזה.

ועדיפא ליה הא מהרניני נזיר היום הרניני נזיר היום דמיבעי ליה התם אי חייב ב' נזירות ואע"ג די"ל דזה קאי ארישא דאמר תחלה הרניני נזיר דמודו התוס' ז"ל בזה דאין עולין זה לזה מ"מ פנונת הירושלמי ברור דה"ק נולד ביום שמונים סותר עשרה היינו שהוא מפסיד עשרה דלא נשאר לו מנזירות שלו אלא כ' ימים והוא צריך למנות ל' יום אחר נזירות בנו כדי גידול שער ובגמרא יתבאר יותר בשפיהם ז"ל דהא דמפסיק את שלו היינו בנזירות מרובה וסיפא פירושא דמציעתא היא משלים את שלו כיצד כו' נולד תוך שבעים כו' ועיין ברמב"ם ז"ל וכן פירש הרע"ב ז"ל ולא הבנתי דברי התו"ט ז"ל שכתב דאין להכריע בדברי הרע"ב ז"ל אם הוא סובר כמו הרמב"ם ז"ל אי פירש"י ותוספות נהרי דבריו מבוארים בדברי הרמב"ם ז"ל ע"ש דלתוס' ליכא תגלחת כלל בין נזירות בנו

להשקמת נזירות שלו ורש"י ס"ל דסותר הפל והרע"ב ו"ל פתב דאין מפסיד אלא אותן הימים שמנה יותר על שבעים וכשיתת הרמב"ם ו"ל.

ומש"כ התוס' ו"ל דבנזירות מרובה הנה יכול לגלח אחר נזירות בנו ולהשלים את שלו לא לפי האמת פתבו פן דלמסקנא מנן אחד עולה לשתיקו ולא פתבו פן אלא להכריח פירושם במציעתא דישלים את שלו בלא תגלחת ודו"ק: שם פעי רבא הריני נזיר לאחר כ' יום ומעכשיו ק' יום מהו.

פינו דהליו ק' בעשרים לא שלמין לא חזילין או דלמא פינו דאיכא גידול שער חזילין. ופירש"י ותוס' ו"ל דמקבעי ליה אנזירות של ק' אי חזילין בתוך העשרים או דלמא לא חזילין כלל בתוך הכ' פינו דלא שלמין וצריף להניחן עד אחר נזירות של כ' יום ולמנותן יחד וביארו התוס' ו"ל אע"ג דאמר מעכשיו ק' יום אמדינו דעתיה דלא נתפנון שיתחיל מעכשיו פינו דלא שלמין ויצטרף להפסיקו מפני נזירות של כ' יום דנזירות זו נדאי אינה נדחית פינו דהיתה ראשונה בקבלה אלא מעכשיו ק' יום דקאמר היינו דמקבל עכשיו ק' יום למנותן לאחר נזירות של כ' יום ומדברי הש"מ נראה דמפרש דלא אמר בפירוש מעכשיו ק' יום אלא סתמא קיבל עליו נזירות ק' יום ומקבעי ליה אי חזילין מיד אי לא ולענ"ד לא הו צריכי לזה דבתר אנמדו דעתו וכוונת דבריו אזלינן אלא אפילו נתפנון דהמאה יום יתחילו מעכשיו שפיר מקבעי ליה מי נימא דלא הוי קבלה להפסיק הנזירות ונהי דמצינו דכוונתיה במתניתין מניח את שלו ומונה של בנו היינו משום דהתם בתחלת קבלתו לא נתברר שיצטרף להפסיק וכמש"כ התוס' ו"ל אבל אם הדבר ברור שיצטרף להפסיק לאו קבלה היא ומ"מ מחוץ למנות נזירות מאה אחר שישלים נזירות לאחר עשרים יום משום דקיי"ל דנזירות חל על נזירות אפילו אמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום או דלמא בהפסקה נמי חשיב קבלה פינו דאיכא גידול שער לבסוף: ונתוס' ו"ל בד"ה או דלמא הקשו בזה לפי שיטתו דאם נזירות בנו מובלע בתוך נזירות מאה מנן אחד עולה לכאן ולכאן א"כ ה"נ אמאי לא יעלה מנן אחד לזה ולזה דהא נזירות שאחר כ' מובלעות בתוך נזירות מאה ותירץ דשאני התם בדינא דמתניתין דלא נזר נזירות לבנו אלא אם יוולד לאחר שבעים אבל אם יוולד תוך שבעים אין דעתו למנות לבנו נזירות בפ"ע אלא ל' האחרונים יעלה לשניהם ומה שלא אמר הריני נזיר כשיהיה לי פן ומעכשיו ע' יום פינו דאין דעתו אלא שיהיה בין הפל מאה ז"א משום דבאמת דעתו שאפילו אם לא יהיה לו פן יהיה נזיר ק' אלא דאם יהיה של בנו מובלע בתוך הק' יעלה של בנו בחשבון המאה.

משא"כ ה"כ דתלה נזירות ראשונה בזמן לאחר כ' יום ואח"כ אמר ומעכשיו ק' אם איתא שדעתו שאותן הנזירות של אחר כ' יעלה לחשבון הק' א"כ הול"ל הריני נזיר לאחר כ' ומעכשיו שבעים ויהיה בין הפל ק' פן נראה להגיה בדברי התוס' אלא ש"מ דק' יום לבד נזירות שאחר כ' יום והשתא לפי מש"כ גם בזה דאחר דעתו אזלינן וכשנתפנון שיהיה מנין אחד לשניהם יצא ידי שני הנזירות וכמש"כ ג"כ בהריני נזיר כשיהיה לי פן ונזיר דאם נולד הבן ביום א' יצא שניהם משום דדעתו נמי אם יוכל להבליע נזירות הבן בסתם נזירות יהיה יוצא במנין אחד א"כ נדאי תיקשי היכא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום דאמר בפירוש שיצא במנין אחד אמאי לא יצא במנין אחד הן אמת דהתוס' ו"ל

פָּתְבוּ דָאָם אָמַר הַרְיֵנִי נְזִיר וְהַרְיֵנִי נְזִיר כְּשִׁיחָהּ לִי בֶן לֹא מְהֵי הַבְּלָעָה מְשׁוּם דְּלֹא חָל
נְזִירוּת בְּנוּ עַד אַחַר הַשְּׁלֵמַת נְזִירוּת שְׁלוֹ וְאִם פֶּן ה"נ בְּהַרְיֵנִי נְזִיר וְנְזִיר לֹא חִיילָא הַשְּׁנִיָּה
עַד אַחַר הַשְּׁלֵמַת הַרְאֻשׁוֹנָה אֲלֵא דְהָא גּוּפָא תִּיקְשִׁי טַעְמָא מֵאִילָא מְהֵי הַבְּלָעָה בְּזָה פִּינּוּ
דְּבַתַּר דַּעְתּוֹ אֲזִלְיֵנוּ וְאִמַּאי לֹא נִימָא דְכַה"ג ג"כ דַּעְתּוֹ שְׁיַעְלָה הַמְּנִין לַשְּׁנִיָּהּ פִּינּוּ דְאִין
סְתִירָה מְדַבְּרִיו לְזָה וְאוּלַי דְּבַרֵי הַגָּהָה זֶה אֲזִלִי בְּשִׁיטָה זֶה דָּאָם אָמַר הַרְיֵנִי נְזִיר וְנְזִיר
כְּשִׁיחָהּ לִי בֶן ג"כ מְהֵי הַבְּלָעָה וְכַמְש"כ בְּשֵׁם הַש"מ וּבְשֵׁם ר"ת ז"ל פְּתַב שֵׁם דְּלֹא מְהֵי
הַבְּלָעָה אֲלֵא הֵיכָא דְמַפְסִיק לְנְזִירוּת בְּנוּ דְכִינּוּ דְמַפְסִיק בְּשְׁלוֹ וּמוֹנָה שֶׁל בְּנוּ עוֹלָה
לַשְּׁנִיָּהּ וְכַמְש"כ לַעֲיֵל ג"כ סְבָרָא זֶה אֲבָל הֵיכָא דְלֹא בְּעִינּוּ הַפְּסָקָה מוֹנָה זֶה וְאַח"כּ זֶה
וְהִבִּיא רְאִיָּה לְזָה מֵאִם אָמַר הַרְיֵנִי נְזִיר שְׁלֵשִׁים וְאַח"כּ אָמַר הַרְיֵנִי נְזִיר מֵאַה דְּאִין עוֹלִין
זֶה בְּזָה מְשׁוּם דְּאִין צְרִיף הַפְּסָקָה וְלְדַבְּרִיו ו"ל הַדְּרוֹן קוֹשֵׁית הַתּוֹס' ז"ל לְדוֹנְכְתָי א"כ הֵכָא
דְּמַפְסִיק בְּנְזִירוּת שְׁאַחַר כ' אִמַּאי לֹא יַעֲלָה זל"ז וְאִי כְּמוֹ שֶׁפְּתְבוּ הַתּוֹס' ז"ל לְחֶלֶק בֵּין
תְּלָה בְּזִמְנָן לְתַלְתָּה בְּלִידַת הַבֶּן א"כ הֵיכִי מֵיִתִּי רְאִיָּה מְהֵא דְנְזִיר שְׁלֵשִׁים וְנְזִיר מֵאַה דְּמְשׁוּם
דְּלֹא הוּי הַפְּסָקָה אִינוּ עוֹלָה לְזָה וְלְזָה הָא בְּכַה"ג אֲפִילוּ בְּהַפְּסָקָה אִינוּ עוֹלָה לַשְּׁנִיָּהּ
וּצ"ע: וְרִיאִיתִי בְּמֶרְדְּכִי בַמ"ק שֶׁפְּתַב ג"כ לְשִׁיטָה זֶה דְּמְנִין אַחַד עוֹלָה לַשְּׁנִיָּהּ וְדִיִּיק הֵכִי
מְהֵא דְתַנּוּ הַתְּחִיל לְמְנוֹת אֶת שְׁלוֹ וְנוֹלַד לוֹ בֶּן בְּרִישָׁא מוֹנָה אֶת שְׁלוֹ וְאַח"כּ שֶׁל בְּנוּ
וּבְסִיפָא מַפְסִיק וּמוֹנָה שֶׁל בְּנוּ כו' אֲבָל לֹא הַתְּחִיל לְמְנוֹת אֶת שְׁלוֹ וְנוֹלַד הַבֶּן בְּיוֹם א' מְנִין
אַחַד עוֹלָה לַשְּׁנִיָּהּ וְנִרְאָה מְדַבְּרִיו דַּס"ל דְּבַרֵישָׁא נְמִי דִּינָא הֵכִי אִם לֹא הַתְּחִיל לְמְנוֹת
אֶת שְׁלוֹ וְשֶׁל בְּנוּ מוּבְלַע עַדִּין בְּשְׁלוֹ יֵצֵא בְּמְנִין אַחַד לַשְּׁנִיָּהּ וְהוּא פְּדַבְּרִי הַש"מ שֶׁפְּתַב
וְהַקְּשָׁה שֵׁם מ"ש מְהַרְיֵנִי נְזִיר הַיּוֹם הַרְיֵנִי נְזִיר הַיּוֹם דְּמוֹנָה ב' נְזִירוּת וְכַתְּבַת דְּהַתֵּם שְׁאִנִּי
דְּאִי דַּעְתּוֹ לְצִאת בְּמְנִין אַחַד לְמָה קִיבַל הַשְּׁנִיָּה פְּלַל דְּדוֹנוּקָא בְּכַה"ג דְּתַלְתָּה לְאַחַת בְּלִידַת
בְּנוּ בְּזָה י"ל דְּלֹא נְתַפְנוּן אֲלֵא אִם לִידַת בְּנוּ יִהְיֶה אַחַר שְׁיַתְּחִיל בְּנְזִירוּת שְׁלוֹ אֲבָל אִם
יְנוֹלַד הַבֶּן קוֹדֵם שֶׁהַתְּחִיל דַּעְתּוֹ שְׁיַעְלָה מְנִין אַחַד לַשְּׁנִיָּהּ וְעַדִּין לֹא הִבְנִיתִי דְהָא מְשַׁמַּע
דְּאַפִּילוּ אִם עוֹלָה בְּמְנִין לַשְּׁנִיָּהּ מ"מ ב' נְזִירוּת הֵם וְחַיִּיב לְהִבִּיא ב' קְרַבְנוֹת וְכַמְש"כ
א"כ בְּהַרְיֵנִי נְזִיר הַיּוֹם כו' ג"כ לֹא תִיקְשִׁי לְמָה קִיבַל הַשְּׁנִיָּה דְלִמָּא שְׁיַחֲשֵׁב לַב' נְזִירוּת
וְלֵאֲתוּיִי שְׁנֵי קְרַבְנוֹת אִם לֹא שְׁנֵי אֲמַר דְּהֵיכָא דְמוּבְלַע אַחַת בְּחִבְרָתָהּ לֹא חֲשִׁיב אֲלֵא נְזִירוּת
אַחַת וַא"צ לְהִבִּיא אֲלֵא קְרַבָּן אַחַד וְשִׁפִּיר מוּכַח בְּהַרְיֵנִי נְזִיר הַיּוֹם כו' דַּלְב' נְזִירוּת נְתַפְנוּן
דַּל"כ לְמָה קִיבַל הַשְּׁנִיָּה וּמַש"כ הַמְּרַדְכִי לְחֶלֶק בֵּין הַתְּחִיל אוֹ לֹא לְאוּ בְּהַתְּחִלָּה תְּלִיא
מְלִתָּא אֲלֵא בְּהַבְּלָעָה תְּלִיא מְלִתָּא פְּדוּמֹכַח בְּסִיפָא דְמַתְנִיתִין אַע"ג שֶׁהַתְּחִיל לְמְנוֹת אֶת
שְׁלוֹ פֶּל שְׁמוּבְלַע שֶׁל בְּנוּ בְּתוֹף שְׁלוֹ מְנִין אַחַד עוֹלָה לַשְּׁנִיָּהּ וְע"פ פֶּל הַדְּבָרִים הַנֶּ"ל לֹא
יּוֹבְנוּ דְבַרֵי הַרְמ"א ז"ל בִּיּו"ד סִימָן רל"ט סְעִיף י"ד בְּכָל פְּרָטֵי הַדִּינִים שֶׁפְּתַב שֵׁם וּכְבָר
תְּמָה עַל דְּבַרֵי ז"ל הַגָּאוֹן ר"א ז"ל בִּיּו"ד שֵׁם וּבְחִז' לְנִדְרִים הָאֲרָכְתִי ג"כ בְּדַבְּרֵי הַמְּחַבֵּר
וְרַמ"א ז"ל בְּסְעִיף הַנֶּ"ל: שֵׁם וְתִיבְעִי לִיָּה נְזִירוּת מוּעֲטָת וּפִירְשׁוּ רַש"י וְתוֹס' ז"ל לְשִׁיטָתָן
מִי חִיילִין לְאַלְתֵּר וַיִּפְסִיק בִּינְתִּים בְּנְזִירוּת שְׁאַחַר כ' וְאַח"כּ יִשְׁלִים עֲשָׂרָה יָמִים דְּלֹא יִגְלַח
בִּינְתִּים וּלְפִי שִׁיטַת הַגָּלוֹן ע"כ צְרִיף לְפָרֵשׁ מִי חִייל לְאַלְתֵּר וַיִּפְסִיק בְּנְזִירוּת שְׁאַחַר כ'
וַיִּגְלַח אַחֲרֶיהָ וַיִּצְטַרֵף לְמְנוֹת עוֹד שְׁלֵשִׁים לְרֵאשׁוֹנָה כְּדִי גִידוּל שְׁעַר וּלְפ"ז א"ש יוֹתֵר
הָא דְאֲמַרְיֵנוּ בְּגִמְרָא דְהִלִּין עֲשָׂרָה לֹא סְלָקִין לִיָּה דְהָא לֹא יֵצֵא בְּהוֹן וְצְרִיף לְמְנוֹת כְּדִי
גִידוּל שְׁעַר וּלְפִי מַש"כ דְּלְדַבְּרֵי הַש"מ ז"ל לֹא אָמַר בְּפִירוּשׁ וּמַעֲכָשִׁין א"כ בְּנְזִירוּת
מוּעֲטָת לִיכָא לְמִיבְעִי פְּלַל וּפְשִׁיטָא דְלֹא חִייל לְאַלְתֵּר פִּינּוּ דְאִלוּ הַיָּמִים לֹא יַעֲלוּ לְמְנִין

כָּלֵל אֲבָל אִם אָמַר בְּפִירוּשׁ וּמַעֲכָשׁוֹ א"ש דְּמִיבְעֵי לֵיהּ אִם אֲפָשֵׁר לְגִזְרוֹת לְחֹול בְּכַה"ג שְׁיִחְלַק לְתַצְאִין אוּ דְלָמָּא אִין מְקוּם לְחֹול לְגִזְרוֹת זֶה עַד אַחַר גִּזְרוֹת שְׁאַחַר כ' וּמְכַל הָנִי בְעֵינָא מוֹכַח דְגִזְרוֹת שְׁאַחַר עֲשָׂרִים אֵינָה גְדַחִית מִמְקוּמָהּ וּמִיָּד אַחַר כ' מִתְחִיל לְמְנוּתָהּ וּמִפְסִיק גִּזְרוֹת הֶרְאִישׁוּנָה וְלֹא אֲמָרִינוּ כִּינּוּ דְכָבֵר חֲלָה גִזְרוֹת הַשְּׁנִיָּה תַעֲכָב בְּפָנֵי הֶרְאִישׁוּנָה לְחֹול עַד שְׁיִגְמַרְנָה וְכֵן מוֹכַח מִמְתְּנִיתִין דְּמַנִּיחַ אֶת שְׁלוֹ וּמוּנָה שֶׁל בְּנוּ וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק מ"ש מְלֶאכֶר ל' יוֹם עוֹלָה וּמַעֲכָשׁוֹ שְׁלָמִים דְּחִיָּיל קַדְוֶשֶׁת שְׁלָמִים וּמַעֲכָבֶת עַל קַדְוֶשֶׁת עוֹלָה מְלֶחֹול וּלְפִי דְבַרֵי הַתּוֹס' ז"ל דְּבַתֵּר דַּעְתּוֹ אֲזַלִּינוּ א"ש דְּהֵכָא אֲפָשֵׁר לְמַנּוּת אַח"כ ע"כ אֲמָדִינוּ דַּעְתּוֹ שְׁנַתְּכּוּנִין בְּשִׁנְיָה לְמְנוּתָהּ בְּהַפְסָקָה מִשָּׂא"כ הֵתָם אִם לֹא תַחֲוֹל קַדְוֶשֶׁת שְׁלָמִים לֹא תַחֲוֹל עוֹד לְעוֹלָם וְכִינּוּ דְאָמַר מַעֲכָשׁוֹ שְׁלָמִים חֲלָה קַדְוֶשֶׁת שְׁלָמִים מִיָּד וְאִין קַדְוֶשֶׁת עוֹלָה יְכוּלָה לְחֹול עוֹד אֲבָל לְפִי מַה שְׁכַתְּבִיתִי דְמַעֲיָקֵר הַדִּין מִיבְעֵי לֵיהּ אִי גִזְרוֹת בְּהַפְסָקָה חֲשִׁיבָא גִזְרוֹת וְאִי לֹא חֲשִׁיבָא גִזְרוֹת לֹא חֲיִילִי כָּלֵל וְאִמָּאי לֹא תַחֲוֹל כִּינּוּ דְאָמַר מַעֲכָשׁוֹ וְתַעֲכָב עַל גִּזְרוֹת הֶרְאִישׁוּנָה לְחֹול עַד אַחַר מְנִינָה: וְרֵאִיתִי בִירוּשְׁלָמִי בְּהִלְכָה זֹו שְׁהַקְשָׁה עַל מְתְנִיתִין וְתַקְדִים גִּזְרוֹתוֹ לְגִזְרוֹת בְּנוּ מֵהָא דְהָרִי זֶה עוֹלָה לְאַחַר ל' דִּיכּוּל לְהַקְדִישָׁה בְּתוֹךְ ל' לְקַדְוֶשֶׁת אַחֲרֵת וְתִי שֶׁם דְשָׁאֲנִי הָרִי זֹו מֵהָרִי עֲלֵי וְנִזִיר כְּהָרִי עֲלֵי הוּא וּמְחֻנָּב הוּא לְקַיִים בְּזִמְן שְׁאָמַר הִינְנוּ בְּלִידַת בְּנוּ וּלְקַמֵּן יִתְבָּאֵר עוֹד בְּזֶה בְּשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל ב"ס"ד: דָּף יד תו"ס' ב"ד"ה חֲדָא מְגוֹ חֲדָא כו' בְּסוּף דְבַרְיָהֶם וצ"ע אִי מְצִי לְמִיבְעֵי הֵיכָא דְאָמַר הָרִינִי גִזִיר מֵאַה יוֹם וְנִזִיר לְאַחַר עֲשָׂרִים אִי חֲיִילִי מֵהַשְׁתָּא אִי לֹא עַכ"ל וְלֹא הִבְנִיתִי דְמָאי מְסַפְקָא לְהוּ הָא פְּשִׁיטָא בְּזֶה דְמוּנָה הַמָּאָה וְאַח"כ שֶׁל אַחַר עֲשָׂרִים כְּמוֹ בְּמִתְנִיתִין דְמוּנָה שְׁלוֹ וְאַח"כ שֶׁל בְּנוּ אִם אָמַר תַּחֲלָה הָרִינִי גִזִיר וְהָכִי אֲמָרִינוּ בִירוּשְׁלָמִי דָּאִם אָמַר הָרִינִי גִזִיר מְכָבֵר וְנִזִיר לְאַחַר עֲשָׂרִים מוּנָה וְחֹזֵר וּמוּנָה וְהִינְנוּ רִישָׁא דְמִתְנִיתִין אַף עַל גַּב דְּמִשְׁמַע הֵתָם דְקָאִי אֲסִיפָא מ"מ גְּרָאָה דְאַרְיִשָׁא קָאִי וְהַדְּבָר פְּשׁוּט כְּנ"ל וְדַבְרֵי הַפ"מ שֶׁם אֵינָם מוֹכְבִים: שֶׁם גַּמ' הָרִינִי גִזִיר לְאַחַר עֲשָׂרִים יוֹם וּמַעֲכָשׁוֹ גִזִיר עוֹלָם מֵהוּ מִי חֲיִילָא אִי לֹא וּפִי' ז"ל דְאַפִּילוּ אִי גִימָא דְמַעֲכָשׁוֹ גִזִיר מֵאַה חֲיִילִי לְאַתֵּר וּמִפְסִיק בְּנִתִים הִינְנוּ דְבַגִּזְרוֹת לְזִמְן שְׁיִיף גְּמִי הַפְסָקָה אֲבָל בְּגִזִיר עוֹלָם דָּאִין לוֹ הַפְסָקָה לֹא מְפַסְקִינוּ בִּיהּ וְלֹא חֲיִיל מִיָּד אֲלֵא לְאַחַר גִּזְרוֹת שְׁאַחַר כ' יוֹם אוּ דְלָמָּא מ"מ חֲיִילִי מַעֲכָשׁוֹ וּמִפְסִיק גִּזְרוֹתוֹ וּמוּנָה גִזְרוֹת שְׁאַחַר כ' יוֹם וְאַח"כ יִשְׁלִים גִּזְרוֹת עוֹלָם וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ז"ל דְלְאַחַר שְׁלֹשִׁים מְגַלַח לְמֵאֵן דְאָמַר גִּזִיר עוֹלָם מִיְקַל אַחַר שְׁלֹשִׁים אוּ אַחַר שְׁנָה אַחַת לְמָר כְּדָאִית לֵיהּ וּלְמָר כְּדָאִית לֵיהּ מִשְׁמַע מַד' ז"ל דְלָמ"ד מִיב"ח לִי"ב חוֹדֶשׁ אֲסוּר לְגַלַח אַחַר גִּזְרוֹת הַשְּׁלֹשִׁים מִיָּד וְלֹא יִדְעָנָא טַעְמָא מָאי וְכִי הֵיכִי דְבַגִּזְרוֹת מֵאַה יְכוּל לְגַלַח אַחַר גִּזְרוֹת שְׁלֹשִׁים כְּמוֹ שֶׁכ' הַתּוֹס' לְעִיל כָּל שְׁנַשְׂאָר כְּדִי גִידוּל שְׁעַר אַע"ג דְבְּאַמְצַע גִּזְרוֹת הַמָּאָה הוּא וּמ"ש דְבְּאַמְצַע גִּזְרוֹת עוֹלָם לֹא יוֹכֵל לְגַלַח אַחַר הַלָּמ"ד וְעוֹד לְדַבְרֵיהֶם ז"ל הֵיכִי מְצִי מְגַלַח כָּלֵל הָא בְּגִזִיר עוֹלָם אֵינּוּ אֲלֵא מִיְקַל בְּעֵלְמָא אֲבָל לֹא גִילּוּחַ גְּמוּר וּא"כ הֵיכִי מְצִי לְגַלַח אַחַר גִּזְרוֹת שְׁלֹשִׁים וּבִש"מ כְּתִב דְמֵהָאִי טַעְמָא הוּא דְמִיבְעֵי לֵיהּ בְּמַעֲכָשׁוֹ גִזִיר עוֹלָם מִשּׁוּם דְשָׂמָא לֹא חֲיִילִי הַשְׁתָּא מִשּׁוּם דָּאִי תַחֲוֹל מֵהַשְׁתָּא תַעֲכָב עַל גִּזְרוֹת שְׁאַחַר עֲשָׂרִים יוֹם וְלֹא יוֹכֵל לְגַלַח עָלֶיהָ כָּלֵל מִש"ה לֹא חֲיִילִי כָּלֵל הַשְׁתָּא אוּ דְלָמָּא כִּינּוּ דְגִזְרוֹת שְׁלֹשִׁים אֵינָה בְּשָׂאֲלָהּ אֵינָה מַעֲכָבֶת עַל גִּזְרוֹת עוֹלָם מְלֶחֹול מִיָּד וּלְפִי שְׁיִטָּה זֹו בְּטָלָה גִזְרוֹת שְׁאַחַר כ' יוֹם כִּינּוּ דְלֹא מְצִי לְגַלַח אַחֲרֵיהּ וְכַדְמוּקִי לֵהּ הֵתָם בְּגִזִיר עוֹלָם דָּאֵינוּ מְגַלַח כָּל יָמָיו.

וגם זה לא הבנתי למה לא יגלח אחר מנין השלשים ובמה חמיר נזירות עולם מנזירות מאה ואם יוכל לגלח באמצע נזירות מאה ואין הנזירות אוסרת עליו הגילוח ה"נ בנזיר עולם יהיה מותר לגלח על נזירות שאחר כ' יום וכוליה שמעתי ממשמע דנזירות שאחר יום שאמר בראשונה ודאי אינה נדחית ממקומה: וכתבו התוס' ו"ל עוד דה"ה דמצי למיבעי היכא דאמר הריני נזיר עולם לאחר עשרים ומעכשיו נזיר סתם אי חייילא נזירות סתם מייד אי לא חייילא וגם בזה יש לדקדק דלכאורה לא שייכא הא לבעיא דהש"ס דהתם מיבעי לן אי שייכא הפסקה לנזירות עולם ונתחיל נזירות עולם מייד ונפסיק בנזירות שאחר עשרים ואח"כ יחזור לנזירות עולם או דלמא ליכא הפסקה לנזירות עולם ולא נתחיל נזיר לעולם אלא לאחר מנין נזירות שאחר כ' יום אבל נזירות שאחר כ' פשיטא לן דאינה נזה ממקומה וא"כ היכי מצי למיבעי באומר הריני לאחר כ' נזיר עולם ומעכשיו נזיר סתם דבזה לא שייכא הפסקה ולאחר כ' ודאי חל עליו נזירות עולם וא"כ ליכא למיבעי בהא אלא אי חייילי נזירות סתם מעכשיו אע"ג דלא שקמי או דלמא לא חייילי פלל פניו דאינו יכול להשלימן וזה בעיא אחריתי היא ולפי שיטת הש"מ ו"ל דהכא נמי מיבעי ליה להש"ס אי נזירות עולם חייילי מייד ודוחה נזירות שאחר עשרים יום אי לא א"ש דה"נ מצי למיבעי אי נזירות סתם חייילי מייד לדחות נזירות עולם עד אחר גמר מנין הנזירות סתם אי לא ובשם הר"ר עזריאל הביא שם דבזה פשיטא לן דנזירות סתם חיייל מייד דאם לא עכשיו אימתי ולא נתבאר שם בדבריו אם יכול לגלח אחר נזירות סתם אי לא ולקמן בד"ה אמר כו' תבאר עוד בזה: שם ואת"ל הכא פניו דאפשר לאיתשולי חייילא ופי' התוס' ו"ל פניו דאפשר לאיתשולי אנזירות שאחר עשרים יום ולא יהיה הפסק בנזירות עולם חייילא נזירות עולם מייד ואי לא מתשיל מפסיק ומונה נזירות שאחר עשרים רק דאינה מעפכת על נזירות עולם מלחול מהשתא פניו דאפשר לאיתשולי ויהיה בלא הפסקה.

ונה לפי שיטתם ו"ל ולפי שיטת הש"מ דמיבעי ליה אי חיייל מייד וידחה נזירות שאחר כ' ה"נ קאמר פניו דאפשר לאיתשולי על נזירות שאחר כ' מש"ה חייילא נזירות עולם ומדחה את נזירות שאחר כ' אמר הריני נזיר שמשון לאחר עשרים יום ומעכשיו נזיר סתם דלא אפשר לאיתשולי עליה חייילא אי לא חייילא ולפי שיטת הש"מ בבעיא דנזיר עולם אי מדחה נזירות שאחר עשרים ומסיק פניו דאפשר לאיתשולי על נזירות שאחר כ' שפיר חיייל נ"ע מהשתא ומדחה את נזירות שאחר כ' א"ש הך בעיא דנזיר שמשון פניו דלא אפשר לאיתשולי עליה אינה נדחית ולא חיייל נזירות סתם מעכשיו פניו דא"א להשלימה או דלמא מ"מ חייילי נזירות סתם וי"ל דמ"מ נזירות שמשון נדחית עד אחר שישלים נזירות סתם מעכשיו או מיבעי ליה אי חיייל נזירות סתם באלו העשרים יום אע"ג דלא ישלים אותה אבל לשיטת התוס' ו"ל דגבי נזיר עולם מיבעי ליה אי חייילינן להפסקה אין בעיא זו מעין הך בעיא דלעיל דהכא מיבעי לן אי חייילי בתוך העשרים לבד אי לא. ומ"מ מוכח מינה כד' התוס' לעיל דה"ה דמיבעי ליה כה"ג בנ"ע לאחר כ' ומעכשיו נזיר סתם דאי פדברי הר"ר עזריאל ו"ל דבהא פשיטא ליה דחיייל דאם לא עכשיו אימתי א"כ מאי קמיבעי ליה תו בנזיר שמשון ונדאי חייילי דאם לא עכשיו אימתי.

אָבֵל לַד' הַתּוֹסֵ' ז"ל דְּבַנְזִיר עוֹלָם ג"כ מִיָּבֵעֵי לִיָּה כה"ג וְקָאָמַר אַת"ל דְּהַתָּם חֲזִינֵי פִּינּוּ דְאַפְשָׁר לְאַיְתְּשׁוּלֵי עַל נְזִיר עוֹלָם מ"מ בְּנְזִיר שְׁמִשׁוֹן מִיָּבֵעֵי לָן וְנִרְאָה מַד' הַתּוֹסֵ' ז"ל בַּד"ה אָמַר כּו' דְּלֹא מִיָּבֵעֵי לִיָּה אֲלֵא אִם יַחּוּל בְּתוֹךְ הָעֲשָׂרִים לְבַד אָבֵל לְאַחַר עֲשָׂרִים מְפָסִיק אֶת נְזִירוֹתוֹ וְלֹא יִגְלַח לְעוֹלָם וְכ' דְּזָה ג"כ מִעֵין הַדְּ בַּעֲיָא דְלַעִיל אִי חֲזִינֵי לְהַפְסָקָה כִּי הָאִי שְׁלֵא יוֹכֵל לְהַשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ וְד' הָא"מ בְּזָה אֵינָן נִרְאִין וְכֹן מְבִנְיָא בַּש"מ דְּאֵינּוּ מוֹנָה אֲלֵא אֵלּוּ הָעֲשָׂרִים וּמ"מ אָסוּר גַּם בְּטִנְמָאָת מַת לְעוֹלָם פִּינּוּ דְלֹא יִגְלַח עַל נְזִירוֹת סָתָם: וְהָעוֹלָה לְהַלְכָה לְשִׁיטַת הַתּוֹסֵ' ז"ל דְּבַנְזִירוֹת מוּעָטָת פִּינּוּ דְלֹא שְׁלָמֵי מְסִיק בַּאֲת"ל דְּלֹא חֲזִינֵי פְּלֵל בְּתוֹךְ הָעֲשָׂרִים אֲלֵא מוֹנָה נְזִירוֹת שְׁאָחַר כ' וּמְגַלַּח וְחוּזָר וּמוֹנָה נְזִירוֹת שְׁקִיבֵל מְעַכְשָׁיו וְאִם קִיבֵל מְעַכְשָׁיו נְזִירוֹת מְרֻבָּה מְסִיק בַּאֲת"ל דְּחֲזִינֵי פִּינּוּ דְאֵית לִיָּה תְּמַנִּין יוֹמִין לְבַסּוֹף נִחָא לִיָּה לְהַפְסָקָה נְזִירוֹתוֹ וְהִכָּא דְאָמַר מְעַכְשָׁיו נְזִיר עוֹלָם ג"כ חֲזִינֵי נְזִירוֹת עוֹלָם מִיָּד וּמְפָסִיק אַח"כ לְנְזִירוֹת שְׁאָחַר כ' וְאֵע"ג דְּזוּ הַפְסָקָה גְּדוּלָּה וּס"ד דְּלֹא הֵיָה בְּדַעְתּוֹ לְהַפְסָקָה בְּזָה אָבֵל פִּינּוּ דְאִי בְּעֵי מִיְתְּשִׁיל אֲנְזִירוֹת שְׁאָחַר כ' וְיִהְיֶה בְּלֹא הַפְסָקָה מַש"ה חֲזִינֵי נְזִירוֹת עוֹלָם מִיָּד וְה"ה לְאַחַר כ' נְזִיר עוֹלָם וּמְעַכְשָׁיו נְזִיר סָתָם דְּחֲזִינֵי נְזִירוֹת סָתָם מִיָּד אֵע"ג דְּיִהְיֶה מְוַכְרַח לְהַפְסָקָה לְאַחַר כ' וְלִמְנוֹת נְזִירוֹת עוֹלָם מ"מ פִּינּוּ דַּנ"ע ג"כ אָפְשָׁר בְּשִׂאָלָה וְיִהְיֶה בְּלֹא הַפְסָקָה ג"כ דַּעְתּוֹ שְׁיַחּוּל מִיָּד וְכִי מְסִיק בְּתִיקּוּ בְּנְזִיר שְׁמִשׁוֹן לְאַחַר כ' וּמְעַכְשָׁיו נְזִיר סָתָם פִּינּוּ דַּנ"ש אִי אָפְשָׁר בְּשִׂאָלָה קַפִּיד אֶהַפְסָקַת נְזִירוֹתוֹ וְלֹא חֲזִינֵי פְּלֵל אִו דְּלָמָּא מ"מ חֲזִינֵי בְּתוֹךְ הָעֲשָׂרִים וּבְקָאָמַת לְפִי דְבַרֵי הַתּוֹסֵ' ז"ל דְּהַפְלֵל בְּדַעְתּוֹ וּבְקַפִּידָא תְּלִיא א"כ הִכָּא בְּנְזִיר שְׁמִשׁוֹן הִכִּי שְׁיִיָּה לְמִימַר דְּקַפִּיד אֶהַפְסָקַת נְזִירוֹתוֹ וְלֹא יַחּוּל פְּלֵל.

א"כ יֵצְאוּ דְבַרֵי שְׁאָמַר מְעַכְשָׁיו נְזִיר סָתָם לְבַטְלָה לְגַמְרֵי דְלְאַחַר כ' א"א לְהַשְׁלִים עוֹד וְכִינּוּ דְאָמַר בְּפִירוּשׁ מְעַכְשָׁיו נְזִיר סָתָם הָרִי חֲזִינּוּ דְלֹא קַפִּיד אָבֵל לְפִי מַש"כ דְּמַדִּינָא מִיָּבֵעֵי לִיָּה אִי יָכוֹל לְקַבֵּל נְזִירוֹת כה"ג א"ש דְּכִינּוּ דְאֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁלִים אָפְשָׁר דְּלֹא קַבְּלָה הִיא פְּלֵל וְלֹא חֲזִינֵי וְלַעֲנִין תְּגַלַּחַת וְנִבְאָת קַרְבָּנוֹת הִכָּא דְאָמַר מְעַכְשָׁיו נְזִיר מָאָה לַד' הַתּוֹסֵ' ז"ל מְגַלַּח ב' פְּעָמִים לְאַחַר נְזִירוֹת שְׁאָחַר כ' יוֹם וְאַחַר שְׁמוֹנִים שָׁל הַשְׁלָמָה וְלִשְׁיטַת רַש"י ז"ל לְעִיל בְּמַתְנִיתִין אֵינּוּ מְגַלַּח אֲלֵא תְּגַלַּחַת אַחַת וְלִישְׁנָא דְאֵית לִיָּה גִּידוּל שְׁעָר לְבַסּוֹף מְסִינֵע לְשִׁיטַת הַתּוֹסֵ' ז"ל וּבְמְעַכְשָׁיו נְזִיר עוֹלָם מְפָסִיק ג"כ בְּנְזִירוֹת שְׁאָחַר כ' וְאֵינּוּ מְגַלַּח אַחֲרֵיהּ אֲלֵא בְּעַת שְׁהוּמַר לְנְזִיר עוֹלָם לְגַלַּח וּכְבָר דְּקַדְקַנּוּ מ"ש מְנְזִירוֹת מְרֻבָּה דְיָכוֹל לְגַלַּח מִיָּד אַחַר הַשְׁלָמַת הַמְּנִין וּבְלְאַחַר כ' נְזִיר עוֹלָם וּמְעַכְשָׁיו נְזִיר סָתָם חֲזִינֵי נְזִירוֹת סָתָם מִיָּד וּמְפָסִיק לְאַחַר עֲשָׂרִים וּמַתְחִיל בְּמַנְיָן נְזִיר עוֹלָם וּבְנְזִיר שְׁמִשׁוֹן לְאַחַר עֲשָׂרִים מִיָּבֵעֵי לִיָּה אִי חֲזִינֵי נְזִירוֹת סָתָם בְּתוֹךְ הַכ' אִו לֹא חֲזִינֵי פְּלֵל וּבְכָל אֵלּוּ אֵין הַנְּזִירוֹת שְׁלֵאָחַר עֲשָׂרִים נְדַחִין בְּזַמַּן וּבְנְזִירוֹת מְעַכְשָׁיו הוּא דְשְׁקִלִינּוּ וְטָרִינּוּ: אָף אַת זָה פְּתַבּוּ הַתּוֹסֵ' ז"ל אִם אָמַר נְזִיר סָתָם לְאַחַר כ' וּמְעַכְשָׁיו נְזִיר שְׁמִשׁוֹן בְּזָה פְּשִׁיטָא לְהוּ דְחֲזִינֵי נְזִיר שְׁמִשׁוֹן לְאַלְתַּר וּמַדְחָה אֶת הַנְּזִירוֹת סָתָם שְׁאָחַר עֲשָׂרִים פִּינּוּ דְנְזִירוֹת זוּ אֵיתִיָּה בְּשִׂאָלָה וְאָפְשָׁר שְׁיִהְיֶה בְּלֹא הַפְסָקָה וְהִינּוּ לְפִי שְׁיִטְתָּם דְּבַנְזִיר עוֹלָם כה"ג נְמִי אֵינּוּ מְגַלַּח עַל נְזִירוֹת שְׁאָחַר כ' אֲלֵא בְּעַת שְׁמַגְלַח עַל נְזִירוֹת עוֹלָם אָבֵל בְּלֹא"ה אָסוּר לְגַלַּח וְא"כ הִכָּא בְּנְזִיר שְׁמִשׁוֹן וְדִאי אֵינּוּ רַשְׁאֵי לְגַלַּח אָבֵל לְפַמ"ש דְיָכוֹל לְגַלַּח אַחַר נְזִירוֹת זוּ ה"ה דְּבַנְזִיר שְׁמִשׁוֹן מְגַלַּח עַל נְזִירוֹת שְׁאָחַר כ' וְחוּזָר לְנְזִירוֹת שְׁמִשׁוֹן וְלַד' הַתּוֹסֵ' ז"ל ג"כ אָפְשָׁר מוֹנָה נְזִירוֹת סָתָם לְאַחַר עֲשָׂרִים וְאֵינּוּ מְגַלַּח לְעוֹלָם וְאָסוּר גַּם

בטומאת מת לעולם וכן בדין דאפילו אם אמר תחלה מעכשיו נזיר שמשון ולאחר עשרים נזיר סתם נראה דחזיל נזירות סתם פניו דנזיר שמשון מותר בטומאת מת ונזיר סתם אסור בטומאת מת ובאמת גם בגונא דמיבועי ליה להש"ס ג"כ קצת קשה אמאי לא יחול נזירות סתם מעכשיו לאסור אותו בטומאת מת גם לאחר עשרים ומי גרע זה מאם קיבל עליו נזירות סתם לאחר שקיבל עליו נזירות שמשון דנראה דחזילי כמ"ש ובירושלמי בפ"ק איתא להדיא דנזירות סתם דוחה נזירות שמשון דזו תורה וזו אינה תורה עיי"ש ומייתי ה"ם תרתי בעיי דנזיר עולם ונזיר שמשון ומיבועי ליה אי חזיל נזירות סתם ודלא כמו שפתיב הפ"מ: ומעתה נבוא אל שיטת הרמב"ם ז"ל פי דר"י אחרת אתו בזה ונקוט האי פלגא בידך דהנזירות מעכשיו חזילא מיד בכל הני בבי ובנזירות מועטת פתיב דנזירות שאחר כ' נדחית ומונה שלשים מעכשיו ומגלח ומביא קרבן ואח"כ מונה עוד שלשים בשביל נזירות שאחר כ' ובמעכשיו נזירות מרובה מפסיק בנזירות שאחר כ' ומעכשיו נזיר עולם אין השננה חלה פלל ומעכשיו הוי נ"ע ואין מקום לשננה לחול ולשיטתו היכא דאמר איפכא לאחר כ' נזיר עולם ומעכשיו נזיר סתם הוי כמו בנזירות מועטת דמשלים הנזירות מעכשיו למ"ד ואח"כ הוי נ"ע ובנזיר שמשון הוא דמיבועי ליה בכה"ג אי יכול להשלים נזירות סתם שמעכשיו ולגלח אחריהם או דלמא פניו דנזיר שמשון ליכא בשאלה ע"כ חל הוא מיד לאחר כ' ואינו מגלח אחר נזירות סתם ונראה מתוך דבריו ז"ל דמפרש הא דמיבועי לן בכל הני אי חזילין אי לא חזינו אי חזילין הנזירות מעכשיו לגמרי לעכב הנזירות שאחר כ' ומיבועי במעכשיו נזירות מרובה אי חזילא לגמרי וידחה הנזירות שאחר כ' עד אחר גמר מנן המרובה אי לא וקאמר ותיבועי ליה נזירות מועטת.

חדא מגו חדא מיבועי ליה את"ל נזירות מועטת פניו דעשרה יומין הוא דיתרין לא סלקין ליה כו' והיינו את"ל דנזירות מועטת חזילא לגמרי וישלימנה תחלה משום דאם יפסיקנה לא ישאר אלא עשרה יומין ואין בה פדי גידול שער מש"ה לא שייך בה הפסקה אבל נזיר מאה דאית ליה תמנין יומין לבסוף סלקין ליה ויפסיק את הנזירות מרובה בנזירות שאחר כ' אי לא משום דחזילין לגמרי וכיון שהתחיל גומרה ואת"ל בהא נמי חזילי לגמרי ומונה הראשונה אחר גמר השננה אמר מעכשיו נזיר עולם מהו מי חזילי עליה לגמרי ואין מקום לראשונה לחול עוד אי לא חזילי לגמרי ויפסיק בשננה ויגלח אחריה ואח"כ יחזור לנזירות עולם ואת"ל פניו דאפשר לאיתשולי על נזירות שאחר כ' חזילי לגמרי ואע"ג דקיבל עליו תחלה נזירות אחר כ' מ"מ פי אמר בתר הכי מעכשיו נזיר עולם חזילי נזירות עולם ונדר הראשון בטל לגמרי דכיון דיכול למיתשיל עליה יכול נמי לבטלה בנזירות עולם מעכשיו תו קמיבועי ליה בנזיר שמשון לאחר עשרים ומעכשיו נזיר סתם אי חזילי הכא נזירות סתם וידחה נזירות שמשון עד אחר מנן נזירות סתם ויגלח ומביא קרבן אי לא חזילי לדחות נזירות שמשון פניו דליתיה בשאלה ונשאר בתיקו ומש"ה בנזירות מועטת פ' דיגמור מנינה כאת"ל ובנזירות מרובה לא פסק כאת"ל דחזילי אלא כדאיפשטא מברייתא דמפסיק בנתיים ובמעכשיו נזיר עולם פסק כאת"ל דחזילי ואע"ג דבגמרא משמע דבנזירות מרובה מסתבר טפי למימר דחזילי וכדאמרינן את"ל דחזילי מעכשיו נזיר עולם מאי וא"כ פניו דאיפשטא מברייתא דבנזירות מרובה לא חזילי לגמרי כ"ש בנזיר עולם ז"א משום דאיכא סברא להכי ולהכי דאיכא למימר דבנזירות מרובה

מסתבר יותר דחיילי משום דלא יבטל נדר הראשון לגמרי דיכול להשלים אחר נזירות המאה אבל נזיר עולם שיבטל הנדר הראשון לגמרי אפשר לא חיילי אלא צריף שימנה נדר הראשון בזמנו אחר כ' ואיפא למימר נמי איפכא דגבי נזירות מרובה לא חיילי משום דיןצא ידי נדרו גם בהפסקה דאית ליה אפתי תמנין יומין אבל בנזיר עולם אין לו הפסק פלל וחיילי לגמרי והיינו דפסק בנזירות מרובה להפסיק בנתיים ובנזיר עולם אין הנדר הראשון חל פלל ובנזיר שמשון לאחר עשרים פסק דאינו מגלח בנזירות השניה היינו הנזירות מעכשיו משום דשמא לא חיילי לגמרי ונזירות שמשון בזמנו בא ואינו יכול לגלח.

אלא דלשון הרמב"ם ז"ל וכן אם אמר נזיר שמשון לאחר עשרים כו' אינו מוכן מאי וכן דהא אדרבה זה אינו פדין הראשון דהתם הנדר הראשון נדחה והכא הנדר השני נדחה: ועיין בכ"מ ז"ל: עכ"פ העולה מדברי הרמב"ם ז"ל דנזירות מעכשיו פשיטא דחיילי מיד וכי קמיבעי להו בנזירות שאחר כ' אי נדחה מזמנה וככל הגי צדדי בעיא דלעיל ויש לדקדק הא דבנזירות מועטת פתב דמונה נדר השני עד גמר מנינו ומ"ש ממתניתין הריני נזיר פשיטה לי בן ונזיר דמפסיק בתוך נזירותו אפילו בנזירות מועטת ומונה נזירות בנו פיון שפזר אותה תחלה וצריף לחלק דדוקא הכא דהניח עשרים יום פנויים לחול עליו נזירות השניה וכיון דחלה גומר אותה אבל בגונא דמתניתין אין זמן נזירותו ברור דאולי ינולד הבן תיקף וכיון דאין זמנו ברור אע"ג דכ"ז שלא נולד הבן נוהג נזירותו מ"מ פשיטנולד הבן אין פח בנזירותו לדחות נזירות הבן מזמנו ודוחק ועוד דלא משמע הכי בירושלמי שהבאתי לעיל דא"כ לא הנה פריף מידי מהא דלאחר למ"ד יום עולה דיכול להקדישה תוך שלשים דהא בנזירות לזמן נמי דינא הכי לדברי הרמב"ם ז"ל ועיין בגדרים דף למ"ד בדברי הר"ן ז"ל שהביא שם מחלוקת הפוסקים באומר הרי זו עולה לאחר למ"ד יום אם יכול לחזור בו פיון דלא חיילי עליה קדושת עולה עדיין וממתניתין וכוליה שמעתין משמע דאינו יכול לחזור בו אם אמר הריני נזיר לאחר כ' או לכשיהיה לי בן.

דאי יכול לחזור בו א"כ מאי מעליותא בזה שפזר תחלה נזירות שאחר כ' דלמא לבתר דאמר ונזיר מעכשיו חזר בו ומאי מקבעי ליה אי חלה נזירות מעכשיו ואין להאריף עוד ועיין מש"כ שם בחידושי הגדלים: ולענין מה שהקשו הכ"מ והלח"מ ז"ל אמאי פסק לחומרא בבעיא דנזיר שמשון דאינו מגלח על נזירות מעכשיו והא קיי"ל ספק נזירות להקל ע"ש מש"כ בזה וכבר כתבתי פמה פעמים דנראה מתוך דברי הרמב"ם ז"ל דלא נחית להך סברא דספיקו חמור מנדאי ועוד דהכא ספיקו חמור מנדאי אפילו בנזירות שמשון פיון דאינו יכול לגלח על נזירות סתם א"כ נשאר באיסור טומאה לעולם ואילו ודאינזיר שמשון מותר בטומאה אבל בלא"ה לא שייף בזה ספק נזירות לקולא להתיר לו מספק תגלחת והבאת קרבן ואית לן למיזל לחומרא בזה שלא לגלח ושללא להקריב קרבן ומש"כ הא"מ דבבעיא דלא איפשטא לא אמרינו ספיקו לקולא הוא נגד דברי הרמב"ם ז"ל לעיל גבי שמע חבירו ואמר ואני ע"ש ויתר דבריו מש"כ בדברי הרמב"ם ז"ל אין להם ביאור פלל ודו"ק: שם אמר פמשה בשבעה באדר מאי ופירש"י ותוס' ז"ל דמסתמא בשעה שמת משה הרבה נזירים היו ומספקא ליה אי ליום שמת נתפונין והוי נזיר או ליום שנולד ושמחה קיבל עליו וכתב בש"מ דמטעם יד לנזירות הוא דמקבעי ליה

דְּהָא אִין בְּמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הִנָּה לְשׁוֹן נְזִירוֹת וְכַתְּבַּ עוֹד שְׁם דְּאַפִּילוּ לֹא הָיוּ נְזִירִים שְׁם מ"מ הָיוּ אוֹנְנִים וּפּוֹרְשֵׁין מִן הַיֵּין וּכ"ז דְּחֻק הוּא וְהָיָה נִרְאָה פִּינּוּ דְּיִלְפִינּוּ נְזִירוֹת דְּשְׁלֵשִׁים יוֹם מַג"ש דִּימֵי יָמֵי דְּכַתִּיב גְּבִי מִשָּׁה וַיִּתְּמוּ יָמֵי בְּכִי אֲבָל מִשָּׁה וְהָיוּ שְׁלֵשִׁים יוֹם כְּדַאִיתָא בְּסַפְרֵי וְזֹאת הַבְּרָכָה וּמִסְתַּמָּא כָּל שְׁלֵשִׁים יוֹם אֵלּוּ נְזִירִים הָיוּ וּמִיבְעֵי לֵיהּ אִי הָוֵי לְשׁוֹן נְזִירוֹת אִי לֹא (וְעֵינֵין בִּירוּשְׁלָמֵי פ"ק דְּיִלְפִי מוֹהֵימִים הָרַאשׁוֹנִים יְפָלוּ שְׁהַתִּירָן מִשָּׁה וּב"ד ע"ש) וּבְעֵיקָר סְמִיכוֹת בְּעֵינָא זֹו לְכָאן יִגְעַתִּי וְלֹא מְצַאתִי טַעַם נְכוּן לְזֵה: וְהַתּוֹס' ו"ל בּוֹד"ה אָמַר כְּמִשָּׁה הַקָּשׁוּ לְמ"ד נְדָרִים וּנְדָבוֹת לֹא קָרִיבִין בְּבִמָּה ג"כ אוֹתָן הַנְּזִירִים לֹא הָיָה לְהֵם תְּקֵנָה דְּקָרְבַּן נְזִיר וְנִדְרָב הוּא עַכ"ל וְהוּא תְּמוּהָ דְּאַדְרָבָה נְדָרִים וּנְדָבוֹת וְדַאי קָרִיבִין בְּבִמָּה וּבְנְזִירוֹת הוּא דְּפִלְגִי הֵתָם וְאִיכָּא לְמ"ד דְּלֹאוּ נִדְרָב וְנִדְרָב הוּא וְגַם אֵלִיכָּא דְּהָאֵי מ"ד אִין פָּאן קִנְשָׁא כ"כ דְּכָל שְׁלֵשִׁים יָמֵי הַבְּכִי הָיוּ בְּמִקּוּמָן בְּמִדְבָּר בְּאַהֲל מוֹעֵד וְאָז קָרְבוּ אֲפִילוּ חוֹבוֹת וְאַחַר שְׁלֵשִׁים פָּאוּ לְגַלְגַּל כְּמַבְנֵי בְּקִרְאֵי דִּיהוֹשֻׁעַ גַּם מִש"כ וְלֹא הָיָה לְהֵם הֵיטֵר גַּם מִשִּׁילָה לֹא יִדְעַתִּי פְּוֹנָתָם בְּזֵה דְּבִשְׁיָלָה וְנִדְאֵי דְּקָרְבֵי גַם חוֹבוֹת וְנִאָסְרוּ הַבְּמוֹת וּלְעַנְנֵן נְזִירוֹת דְּאַבְשָׁלוֹם עֵי' מִש"כ לְעֵיל בַּפ"ק בְּזֵה: שְׁם נְטָמָא בִּימֵי בְּנוֹ ר"ל אָמַר אִינוּ סוֹתֵר אֵת שְׁלוֹ וְר"י אָמַר סוֹתֵר אֵת שְׁלוֹ וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' דְּאַסִּיפָא דְּמַתְּנִיתִין קִיאֵי דְּמַנִּיחַ אֵת שְׁלוֹ וּמוֹנָה שְׁל בְּנוֹ וְהֵינּוּ דְּאִיכָּא נַפ"מ בְּמָה שְׁמַנִּיחַ אֵת שְׁלוֹ וּמוֹנָה שְׁל בְּנוֹ אַע"ג דְּאִינוּ מְגַלַּח אַחַר נְזִירוֹת בְּנוֹ לְשִׁיטָתָם דְּלֵר"ל נַפ"מ דְּאִינוּ סוֹתֵר אֵת שְׁלוֹ וְלֵר"י נְמִי נַפ"מ דְּמַהֲאֵי טַעְמָא סוֹתֵר נְמִי אֵת שְׁלוֹ פִּינּוּ דְּמַפְסִיק בְּאַמְצַע הַמְּנִינּוּ שְׁלוֹ אֲבָל בְּרִישָׁא דְּמַתְּנִי דְּמוֹנָה אֵת שְׁלוֹ וְאַח"כּ מוֹנָה שְׁל בְּנוֹ פְּשִׁיטָא דְּאַפִּילוּ לְשִׁיטַת רַש"י ו"ל דְּאִינוּ מְגַלַּח בְּנִתִּים מ"מ אִם נְטָמָא בְּשָׁל בְּנוֹ אִינוּ סוֹתֵר אֵת שְׁלוֹ לַכ"ע פִּינּוּ דְּכָבֵר גָּמַר מְנִינּוּ שְׁלוֹ וּמִש"כ הַתּוֹס' ו"ל דְּבִרִישָׁא אִינוּ סוֹתֵר אֵת שְׁלוֹ לֹא יִדְעַתִּי מֵאֵי קַמ"ל בְּזֵה לְשִׁיטָתָם דְּמְגַלַּח בְּנִתִּים.

וּבְאַמַּת דְּבִרְיָהֶם ו"ל בַּמַּס' זֹו מְעוֹרְבֵימִים הָמָה וְנִרְאָה דְּאִינָה הַגָּהָה הִיא זֹו דְּאַזְלֵי בְּשִׁיטַת רַש"י ו"ל דְּאִינוּ מְגַלַּח בְּנִתִּים רַק פִּינּוּ דְּכָבֵר נְסַתְּלַק לְגַלַּח הֵינּוּ שְׁגַמַּר מְנִינּוּ מִש"ה אִינוּ סוֹתֵר לַכ"ע וּבּוֹד"ה חֲדָא נְזִירוֹת כּו' כ' דָּאִם נְטָמָא בִּימֵי הַשְּׁלֵמָה שְׁלוֹ אִינוּ סוֹתֵר אֵלָּא אֵת שְׁלוֹ וְלֹא שְׁל בְּנוֹ וְגַם בְּזֵה לֹא הָוֵי צְרִיכֵי אֵלָּא לְשִׁיטָתָם דְּאִינוּ מְגַלַּח אַחַר שְׁל בְּנוֹ אֲבָל לְשִׁיטַת הַרְמְב"ם ו"ל דְּמְגַלַּח אַחַר שְׁל בְּנוֹ לֹא הָוֵי צְרִיכֵי לְזֵה וּלְשִׁיטָה זֹו ע"כ צ"ל דְּפִלּוּגְתָא דְּר"י וְר"ל הוּא בְּנְזִירוֹת מְרֻנְבָּה דְּאִי בְּסַתָּם נְזִירוֹת לִיכָּא נַפ"מ פְּלָל אִם סוֹתֵר אֵת שְׁלוֹ דְּהָא בְּלֹא צְרִיף לְחֻזְרוֹר וְלְמָנוֹת שְׁלֵשִׁים כְּדִי גִידוּל שְׁעַר וְזֵה שְׁכַתְּבֵי רַש"י בְּשֵׁם הַמּוֹרָה דְּלְשִׁיטָתָהּ אֲזִיל כַּמִּש"כ בְּמַתְּנִי אֵלָּא דְּאַכְתִּי אֲפִילוּ בְּנְזִירוֹת מוֹעֵטָא אִיכָּא נַפ"מ בְּפִלּוּגְתָּיְהוּ לְפִי מַה שְׁפִי הַתּוֹסְפוֹת ו"ל לְקַמְן דְּנְטָמָא בְּיוֹם גִּידוּל שְׁעַר אִינוּ סוֹתֵר דְּלֵר"ל דְּאָמַר דְּאִינוּ סוֹתֵר וְנָהֵי דְּצְרִיף לְמָנוֹת שְׁלֵשִׁים מְשׁוּם גִּידוּל שְׁעַר מ"מ אִם נְטָמָא בִּימֵי גִידוּל שְׁעַר אִינוּ סוֹתֵר וְלֵר"י דְּאָמַר סוֹתֵר א"כ בְּהֵנִי שְׁלֵשִׁים בְּתֵרָאֵי ג"כ סוֹתֵר הַפֵּל אִם נְטָמָא אֲבָל לְשִׁמּוּאֵל לְקַמְן ע"כ צְרִיף לְאוּקְמֵי פְּלּוּגְתָּיְהוּ בְּנְזִירוֹת מְרֻנְבָּה דְּהָא ס"ל דְּנְטָמָא בְּיוֹם גִּידוּל שְׁעַר נְמִי סוֹתֵר וּמִש"כ הַתּוֹס' ו"ל בּוֹד"ה חֲדָא נְזִירוֹת כּו' דָּאִם נְטָמָא בִּימֵי הַשְּׁלֵמָה שְׁלוֹ אִינוּ סוֹתֵר אֵלָּא שְׁלוֹ כּו' לֹא נִתְבָּאֵר בּוֹד"ה ו"ל אִם פְּוֹנָתָם שְׁלוֹ לְבַד הֵינּוּ יָמֵי הַהַשְּׁלֵמָה אֲבָל לֹא מַה שְׁקַדָּם לְנְזִירוֹת בְּנוֹ אוּ דְּלִמָּא סוֹתֵר אֵת כָּל הַמְּנִינּוּ שְׁלוֹ וְהַרְמְב"ם וְהַרְבָּב"ד ו"ל פְּלִיגֵי בְּזֵה לְהַרְמְב"ם ו"ל אִינוּ סוֹתֵר אֵלָּא עַד נְזִירוֹת בְּנוֹ וְלְהַרְבָּב"ד ו"ל סוֹתֵר הַפֵּל וְנִרְאָה דְּהַרְמְב"ם ו"ל לְשִׁיטָתָהּ דְּמְגַלַּח אַחַר נְזִירוֹת בְּנוֹ א"כ כְּבָר אִיסְתְּלִיק

גזירות שְׁמֵנָה כָּבֵד אֶפִּילוּ שְׁלוֹ וְלִהְיֵי אֵינּוּ סוּתֵר אֶת מִנְיָן שְׁלוֹ שְׁקֵדִים לְגִזְרוֹת בְּנוֹ וְאֵע"ג דְּבַהֲשֵׁלְמָה שְׁאַחַר יְמֵי צָרְעָתוֹ נִרְאֶה וְדַאי דְסוּתֵר הִפְלֵ אֶפִּילוּ מִנְיָן שְׁקֵדִים צָרְעָתוֹ אַף ע"ג דְּגִילַח בְּנֵתִים.

דְּהֵתָם תְּגַלְחַת אַחֲרֵיתֵי הִיא תְּגַלְחַת צָרְעַת אֲבָל הִכָּא דְתְּגַלְחַת גִּזְרוֹת הִיא שְׁפִיר מְפָסִיק שְׁלֵא יִסְתָּר הַקּוֹדְמִים אֲבָל לְשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל דְּלִיכָא תְּגַלְחַת בְּנֵתִים נִרְאֶה דְסוּתֵר הִפְלֵ גַם מַה שְׁקֵדִים לְגִזְרוֹת בְּנוֹ כִּינּוּ דְהִפְלֵ מִנְיָן אֶחָד הוּא.

והכ"מ ו"ל שכ' בְּדַעַת הַתּוֹס' כד' הַרְמַב"ם ו"ל אֵינּוּ נִרְאֶה וְלִדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל נִרְאֶה לְצַדָּד עוֹד דְּבִאָמַת יוֹצֵא בְּקַרְבָּנוֹת שְׁהוּא מְקַרִּיב עַל גִּזְרוֹת בְּנוֹ גַם עַל הַיָּמִים שְׁקֵדְמוּ בְּמִנְיָן גִּזְרוֹת שְׁלוֹ וְנִתְחַלְקָה גִּזְרוֹת שְׁלוֹ וְכַף הִיָּה דַעַתוֹ בְּשַׁעַת נִדְרוֹ לְהַפְסִיק בְּאַמְצַע בְּגִזְרוֹת בְּנוֹ: וְאַמְרִינּוּ בִירוּשְׁלָמִי א"ר יוֹחֲנָן נְטָמָא בְּגִזְרוֹת בְּנוֹ וְהִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם שְׁלוֹ לּוֹקָה הַפְּרִישׁ קַרְבָּנוֹתָיו קִדְשׁוֹ וְלֹא חִיָּישׁ לְהָא דְתַנִּי ר"ח קַרְבָּנוֹ עַל גִּזְרוֹת וְלֹא גִזְרוֹ עַל קַרְבָּנוֹ וְהוּא צָרִיף בִּיאֹר דְּמַה שְׁאַמַר ר"י אִם הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם גִּזְרוֹת שְׁלוֹ לּוֹקָה מִשְׁמַע דְּלִטְעָמִיהָ אֲזִיל דְּחָדָא גִּזְרוֹת אֲרִיכְתָא הִיא וְסוּתֵר בְּטָנְמָתָא אֶת שְׁלוֹ ג"כ אֲבָל בְּאַמַת אֵין צָרִיף לְזַה דְּבִלֵּא"ה לּוֹקָה מִשּׁוּם טָנְמָא וְכָל אִיסוּרֵי גִזְרוֹת כ"ז שְׁלֵא גִילַח וְכִדְתַנִּיא בְּבִרְיָתָא לְקַמֵּן גַּם מ"ש הַפְּרִישׁ קַרְבָּנוֹתָיו קִדְשׁוֹ צ"ע וּמֵאֵי קמ"ל בְּזַה כִּינּוּ דְעוֹמֵד הוּא בְּאַמְצַע גִּזְרוֹת שְׁלוֹ וי"ל דר"י קֵאֵי אֲרִישָׁא דְמִתְנִיתִין דְמוֹנָה שְׁלוֹ וְאַח"כ שְׁלֵ בְנוֹ וְקמ"ל ר"י דְאַפ"ה אִם הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם שְׁלוֹ לּוֹקָה כִּינּוּ דְהוּי קוֹדֵם תְּגַלְחַת וְאִם הַפְּרִישׁ קַרְבָּנוֹתָיו הֵינּוּ עַל גִּזְרוֹת בְּנוֹ אֵע"ג דְּלֵא הַתְּחִיל בְּמִנְיָנוּ מ"מ קִדְשׁוֹ כִּינּוּ דְכָבֵד נוֹלַד הֵבֵן.

וּמִשְׁמַע מְהָא דְעַד שְׁלֵא נוֹלַד הֵבֵן וְדַאי לֹא קִדְשׁוֹ וְדִלָּא כמ"ש הַמַּל"מ ו"ל לְעִיל בְּבַעֲיָא דְהַפִּילָה וְחִזְרָה וְיִלְדָה עֵי"ש וְעֵינֵן בְּדְבָרֵי הַירוּשְׁלָמִי רִישׁ פ"ג ע"ש: שְׁם נְטָמָא בְּיוֹם גִּדּוּל שְׁעָר פְּלוּגְתָא דְרַב וְשְׁמוּאֵל וּפְרַש"י דְיוֹם גִּדּוּל שְׁעָר הֵינּוּ יוֹם הַשְּׁלֵמַת גִּזְרוֹת מְאָה שְׁהַפְסִיק בְּנֵתִים בְּתְּגַלְחַת צָרְעַת וּמִשְׁמַע מְדְבָרֵיו דְּבִתּוֹף הַשְּׁלֵשִׁים וְדַאי סוּתֵר אֶת הִפְלֵ גַם הַשְּׁבָעִים שְׁלִפְנֵי הַצָּרְעַת אֲלָא דְבְּיוֹם שְׁלֵשִׁים הוּא דְפְּלִיגִי וְלֹא נִיחָא לִיה לְפָרֵשׁ דְּפְּלוּגְתֵיהּ קֵאֵי הִיכָא דְהַפְסִיק בְּגִזְרוֹת בְּנוֹ דְמַגְלַח ג"כ לְגִזְרוֹת בְּנוֹ וְאַח"כ מוֹנָה שְׁלֵשִׁים לְהַשְּׁלִים אֶת שְׁלוֹ כְּמוֹ שְׁפִי בְּמִתְנִיתִין לְקַמֵּן וּפְלִיגִי אִם נְטָמָא בְּיוֹם שְׁלֵשִׁים אִי סוּתֵר הִפְלֵ גַם הַשְּׁבָעִים שְׁלִפְנֵי גִזְרוֹת בְּנוֹ דִּיל דס"ל בְּזַה דְאַפִּילוּ בְּתוֹף לְמ"ד אֵינּוּ סוּתֵר מַה שְׁלִפְנֵי גִזְרוֹת בְּנוֹ וְכד' הַרְמַב"ם ו"ל וּמ"מ פִּי זַה אֵינּוּ מוֹבֵן דְהִיכֵן מְצִינּוּ לְחַלְקֵ בֵּין יוֹם שְׁלֵשִׁים אִו תּוֹף שְׁלֵשִׁים וְכִינּוּ דְבִתּוֹף שְׁלֵשִׁים סוּתֵר הִפְלֵ ה"ה בְּיוֹם שְׁלֵשִׁים דְסוּתֵר מַה"ת.

דְסוּתֵר הִפְלֵ גַם מַה עֲנִין זַה לְפְּלוּגְתָא דר"י ור"ל כִּינּוּ דְעֵיקַר טְעָמָא הוּא מִשּׁוּם דְהוּי יוֹמָא דְמִיְשָׁלֵם בִּיָּה גִזְרוֹת וּמַה שְׁפִי עוֹד דְיוֹם גִּדּוּל שְׁעָר הֵינּוּ אַחַר שְׁנְטָמָא אַחַר עֲשָׂרִים יוֹם דְצָרִיף לְחִזּוֹר וְלְמַנּוֹת שְׁלֵשִׁים וְאִם נְטָמָא אַחַר עֲשָׂרָה יָמִים פְּלִיגִי אִי סוּתֵר לְהַנִּי עֲשָׂרָה גַם זַה תְּמוּהָ מְאֹד וְכְמוֹ שְׁהַקְשָׁה הוּא ו"ל בְּעֲצָמוֹ דְאַמַאי קָרוּ לִיה מִיְשָׁלֵם גִּזְרוֹת הָא הַטָּנְמָא סְתָרָה הִפְלֵ וְצָרִיף לְחִזּוֹר פֶּל הַגִּזְרוֹת: וְהַעֲיָקַר נִרְאֶה כְּשִׁיטַת הַתּוֹסְפוֹת ו"ל דְמִיָּרֵי הִיכָא דְנִסְתֵר ע"י תְּגַלְחַת כְּגוֹן שְׁגִילְחוּהוּ לְסִטִּים וְה"ה אִם נְתַגְלַח ע"י צָרְעַת דְבְּזַה לֹא נִסְתֵר יָמִים הֵרֵאשׁוּנִים לְגַמְרֵי וּמַה שְׁצָרִיף לְחִזּוֹר וְלְמַנּוֹת שְׁלֵשִׁים הוּא מִשּׁוּם גִּדּוּל שְׁעָר לְחוּד וּפְלִיגִי בְּזַה אִם סוּתֵר אִו לֹא וְכֵן בְּהַפְסִיק בְּגִזְרוֹת בְּנוֹ מוּעָטַת דְצָרִיף לְחִזּוֹר וְלְמַנּוֹת שְׁלֵשִׁים לְגִזְרוֹת שְׁלוֹ מִשּׁוּם גִּדּוּל שְׁעָר לְד' הַרְמַב"ם ו"ל שְׁיִיכָא גַם

פְּלוֹגְתֵיהֶו: וְהַרְמַב"ם ו"ל פ"א נְטָמָא בְיוֹם גִּידוּל שְׁעָר הֵינְנוּ יוֹם שֶׁהוּא רְאוּי לְגַדֵּל שְׁעָר כַּמְבוֹאֵר בְּדַבְרֵיו ו"ל בַּפ"ו מֵהַלְכוֹת נְזִירוֹת וְלֹא נִיחָא לִיה לְפָרֵשׁ כַּפ"י הַתּוֹס' ו"ל בְּגִילְחוּהוּ לְסֻטִים מִשׁוּם דְּהוּא ו"ל פֶּסֶק דְּתַגְלַחַת סוּתֵר לְמ"ד לְגַמְרֵי אֶפְיֵלוּ בְּנְזִירוֹת מְרֻבָּה וְלֹא מִשׁוּם גִּידוּל שְׁעָר לְחוּד וּא"כ הֵנִי עֲשָׂרִים שְׁמֹנֶה קוּדָם גִּילוּחַ בְּטָלוּ לְגַמְרֵי וְכָל הַשְּׁלֵשִׁים שְׁמוֹנֶה אַח"כ פְּנֻלָם הֵן עֵינֵי נְזִירוֹת וּפְשִׁיטָא דְסוּתֵר הַכֹּל וּמ"מ הֵנִי מְצִי לְפָרוּשֵׁי בְּאֵלוּ הַשְּׁלֵשִׁים שְׁמוֹנֶה אַחַר נְזִירוֹת בְּנוּ דְבָזָה גַם אֲלִיבֵיהּ אֵינּוּ מוֹנֶה אֱלָא מִשׁוּם גִּידוּל שְׁעָר אֲבָל הַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים לֹא נִסְתְּרוּ וְאַחַר הָעֵיוֹן נ"ל דְּהַדְּבָרִים מְבוֹאֲרִים בִּירוּשְׁלָמִי כַּפ"י הַתּוֹס' ו"ל וְהֵכִי אֵיתָא הָתָם בְּמַתְנִיתִין דְּלַקְמָן נוֹלַד בְּיוֹם תְּשַׁעִים סוּתֵר עֲשָׂרִים דְּצָרִיף לְהַשְּׁלִים לְנְזִירוֹת שְׁלוֹ עֲשָׂרִים יְתִירִים דְּאֵין תַּגְלַחַת פְּחוּת מִשְׁלֵשִׁים הַשְּׁלִים נְזִירוֹתוֹ וּבֹא לְהַשְּׁלִים נְזִירוֹת בְּנוּ נְטָמָא בְּתוֹף עֲשָׂרָה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים סוּתֵר הַכֹּל בְּתוֹף כ' יָמִים הָאַחֲרוֹנִים רַב וּר"י דְּאָמְרִין תְּרוּנִיהוֹן סוּתֵר שְׁלֵשִׁים ר' שְׁמוּאֵל אָמַר אֵינּוּ סוּתֵר אֱלָא שְׁבַע שְׁמוּאֵל בַּר בָּא בְּעֵי קוּמִי ר' יֵסָא מִיְסָבֵר סָבֵר ר"י סְתִירַת תַּעַר כְּסְתִירַת מְמַשׁ אָמַר ר' זְעִירָא אֵין יְסָבֵר סְתִירַת תַּעַר כְּסְתִירַת מְמַשׁ לְמָה לִיה לְמִימַר סוּתֵר שְׁלֵשִׁים וְיִסְתְּרוּ הַכֹּל א"ר אֲבִין בַּר חֵיָא קוּמִי ר"ז תִּיפְתֵר שְׁנוֹלַד בְּיוֹם שְׁאֵינּוּ רְאוּי לְהִבְיָא קַרְבָּן.

עכ"ל הִירוּשְׁלָמִי וּלְפִי גְנוּסְתָא זֹו אֵין שׁוּם פִּירוּשׁ לְזָה תַּדָּא דְאַחַר הַשְּׁלֵמַת נְזִירוֹתוֹ לֹא שְׁיִיכָא סְתִירָה כָּלָל וְכַמְבוֹאֵר בְּשִׁמְעֵתִין ג"כ נְעוּד בְּנְזִירוֹת בְּנוּ הֵיכִי שְׁיִיף לְחַלֵּק בֵּין עֲשָׂרָה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים לְעֲשָׂרִים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים.

וּבְמֵאֵי עֲדִיפָא עֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים מִן הָאַחֲרוֹנִים נְעוּד מֵאֵי קָאָמַר מִיְסָבֵר סָבֵר ר"י סְתִירַת תַּעַר כְּסְתִירַת מְמַשׁ וּפ"י הַפ"מ דְּתַגְלַחַת ס"ל דְסוּתֵר הַכֹּל כְּמוֹ טְוּמָאָה וְהוּא דְבָר שְׁאֵינּוּ כְּדַתְנֵן לְקַמָּן בְּמִשְׁנֵה מְפֻרְשֵׁת וּבִלֵּא"ה פִּירוּשׁוֹ דְחוּק ע"כ נִרְאֶה דְאֵיפְכָא גְרִסִּינֵן הַשְּׁלִים נְזִירוֹת בְּנוּ וּבֹא לְהַשְּׁלִים נְזִירוֹתוֹ וְקֵאֵי אֲמַאי דְקֵאֵי בֵיהּ הֵינְנוּ שְׁנוֹלַד בְּיוֹם תְּשַׁעִים דְעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים מְשֻׁלְמִים מְנִין נְזִירוֹת וְעֲשָׂרִים אַחֲרוֹנִים הוּא מִשׁוּם גִּידוּל שְׁעָר מִש"ה קָאָמַר נְטָמָא בְּעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים סוּתֵר הַכֹּל בְּתוֹף כ' יָמִים הָאַחֲרוֹנִים רַב וּר"י תְּרוּנִיהוֹן אָמְרִין סוּתֵר שְׁלֵשִׁים וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֵינּוּ סוּתֵר אֱלָא שְׁבַע וּפְרִיף מֵאֵי קְסָבֵר ר"י סְתִירַת תַּעַר כְּסְתִירַת מְמַשׁ פ"י דְהַסְתִּירָה בֵימֵי גִידוּל שְׁעָר לְתַעַר הִיא כְּסְתִירַת מְמַשׁ כְּמוֹ בֵימֵי הַנְּזִירוֹת מְמַשׁ וְאָמַר ר"ז אֵין יְסָבֵר ר"י סְתִירַת תַּעַר כְּסְתִירַת מְמַשׁ יְסְתְרוּ הַכֹּל כְּמוֹ בְּעֲשָׂרָה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים דְסוּתֵר הַכֹּל וְאֲמַאי קָאָמַר ר' יוֹחָנָן דְאֵינּוּ סוּתֵר אֱלָא שְׁלֵשִׁים אָמַר ר' אֲבִין תִּיפְתֵר הָא דר' יוֹחָנָן שְׁנוֹלַד בְּיוֹם שְׁאֵינּוּ רְאוּי לְהִבְיָא קַרְבָּן הֵינְנוּ אִם נוֹלַד הַבֵּן בְּיוֹם דְמִיְשַׁלְּם נְזִירוֹת שְׁלוֹ דְאֵין צָרִיף לְהַשְּׁלִים אֱלָא יוֹם אַחַד לְנְזִירוֹתוֹ וּמִשׁוּם גִּידוּל שְׁעָר צָרִיף לְמִנּוֹת שְׁלֵשִׁים בְּאֵלוּ הַיָּמִים אִם נְטָמָא אֵינּוּ סוּתֵר אֱלָא שְׁלֵשִׁים כְּמוֹ נְטָמָא בְּיוֹם מְלֵאת כֵּן נִרְאֶה לִי לְפָרֵשׁ דְבָרֵי הִירוּשְׁלָמִי עכ"פ שְׁמַעִינֵן מִיָּנָה דִישׁ לְחַלֵּק בֵּין נְטָמָא בֵימֵי נְזִירוֹת עֲצָמָן וּבֵין יָמֵי גִידוּל שְׁעָר הֵינְנוּ סְתִירַת תַּעַר דְהִירוּשְׁלָמִי וּכְשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל.

נְעוּד שְׁמַעִינֵן מִיָּנָה דְאִם נְטָמָא בְּעֲשָׂרָה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים דְסוּתֵר הַכֹּל אֶפְיֵלוּ הַיָּמִים שְׁמֹנֶה קוּדָם נְזִירוֹת בְּנוּ. וְכַדְעַת הָרֵאב"ד ו"ל וּבִש"ס דִּילָן ג"כ פְּלִיגֵי בְזָה רַב וּשְׁמוּאֵל וְאֵיפְכָא אָמְרִין דְשְׁמוּאֵל אָמַר סוּתֵר וְהֵינְנוּ שְׁמוּאֵל בַּר בָּא דַס"ל סְתִירַת תַּעַר כְּסְתִירַת מְמַשׁ וְהוּא סְתֵם שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל בַּר אָבָא אֲבֹנָה דְשְׁמוּאֵל וְהַדְּבָרִים בְּרוּרִים לְעַנ"ד בְּכַוְנַת הִירוּשְׁלָמִי וְעַל פ"י הַרְמַב"ם ו"ל בְּגִידוּל שְׁעָר כְּבָר הַקְּשִׁיתִי לְעֵיל מְהָא דְרַב מְתָנָא וּבַר פְּדָא דְמִשְׁמַע

דאפילו ביום ל"א אינו סותר אלא מדרבנן והדברים עמוקים ועוד צ"ע: ומוכח עוד לפי הנ"ל מדברי הירושלמי פשיטת הרמב"ם ז"ל דמגלח אחר נזירות בנו ואח"כ משלים את שלו ודלא פשיטת התוס' ז"ל לעיל דאינו מגלח בנתיים אם לא נשאר מנזירותו כדי גידול שער אף עוד זאת ראיתי בדברי הירושלמי דאמרינן התם השלים נזירותו ולא הספיק לגלח עד שנולד הבן מגלח תגלחת אחת לשתייהן הפריש קרבנותיו ולא הספיק לגלח עד שנולד הבן תמן אמרינן מגלח תגלחת אחת לשניהם ור' יוחנן אמר מגלח וחוזר ומגלח ופריף עליה מהא דרשב"י אומר דדוקא נזיר ומצורע אינו מגלח תגלחת אחת לשניהם שאינן שוין אבל נזיר ונזיר מגלח תגלחת אחת לשניהם ומשני דר' יוחנן ס"ל דחלוקים חכמים על רשב"י אבל אם נולד קודם הפרישת קרבנותיו לכ"ע מגלח תגלחת אחת לשניהם ומ"ש דאחר נזירות בנו מחזור ומגלח אחר השלמת נזירות שלו.

צ"ל דדוקא אחר נזירות בנו הוא דמגלח פניו דקיבל עליו תחלה נזירות בנו צריף למנותו ולגלח עליו אבל אם השלים נזירותו ולא הספיק לגלח עד שנולד הבן בזה יוצא בתגלחת אחת דכיון שנולד הבן שוב אינו יכול לגלח על שלו דנזירות בנו חלה עליו מיד ובכרישא דקיבל עליו שלו תחלה התם נמי מגלח על שלו וחוזר ומגלח על של בנו ולפ"ז ליתא למש"כ לעיל לפרש הא דאמר ר"י בטמא בנזירות בנו והתרו בו משום שלו לוקה דקאי ארישא דמתניתין דז"א דכיון דכבר גילח על נזירות שלו וכן מבואר בירושלמי בשמעתין דנזירות בנו אינו מתחיל אלא אחר הבאת קרבנותיו של נזירות שלו הארכתי קצת בהלכה זו כי הלכות חמורות הם ועדיין לא עמדתי על בירורו.

הש"ת יאיר עיני במאור תורתו: שם אומר רב חסדא הפל מודים שאם קידש שערו בדם שאין לו תקנה ופי' ז"ל שאם נטמא אחר שהביא קרבנותיו קודם גילוח אין לו תקנה ופריף אי לר"א פנין דאמר תגלחת מעפכת תוף מלאת היא לסתור ופי' התוס' ז"ל דל"ד סתירה ממש אלא לר"א פל אחר מלאת שבועה סותר אלא לסתור היינו הקרבנות וכדאמרינן לקמן וא"כ יש לו תקנה להביא קרבנות ולגלח אלא אליבא דרבנן האמרי תגלחת לא מעפכא ומסיק דלעולם אליבא דרבנן ואין לו תקנה למצנת גילוח ולפי מה שפי' הרמב"ם ז"ל יום גידול שער היינו יום שאחר יום הבאת קרבנותיו דראוי הוא לגדל שער א"ש הא דהפל מודים שאם קידש כו' דלאחר שזנרק הדם לכ"ע אינו סותר אבל לפי התוס' ז"ל לא שייכא פלוגתיהו דרב ושמואל להא פלל ועיין מש"כ התוס' ז"ל ולדידי קשיא מאי קמ"ל רב חסדא הא מתניתין היא לקמן בפ' ג' מינים פלוגתא דר"א ורבנן בנזרק עליה אחד מן הדמים דלר"א סותר שבועה וצריף לחזור ולהביא פל הקרבנות ולגלח עליהם ולרבנן יצא בקרבן ראשון אלא דיטרה ויביא שאר קרבנותיו וא"כ היכי מייירי הך אי דלא נזרק עליו אלא אחד מן הדמים אמאי אין לו תקנה למצנת גילוח לרבנן הא יכול להביא שאר קרבנותיו ויגלח ועוד מאי איריא לר"א משום דתגלחת מעפכת הא לר"א פל הקרבנות מעפכים דבעי אחר מעשה פולם ואי מייירי שנטמא אחר פל הקרבנות הא לר"א ג"כ אינו סותר פלום וכדמשמע במתניתין דלקמן סוף פ' ג' מינים וכמו שפכתבו התוס' ז"ל שם והיה נראה לפרש דרב חסדא קאי אפלוגתא דר"י ור"ל בנטמא בימי נזירות בנו אי סותר ואמר רב חסדא דהפל מודים אם קידש שערו בדם לנזירות בנו ונטמא דאין לו תקנה.

וּפְרִיָהּ אִי לֹר"א דְאָמַר תְּגַלְחַת מְעַפְכַת הָיִי כְּתוּב מְלֵאת וַיִּסְתַּוֵּר הַפֶּל דַּע"ג דְּלַעֲנִין גְּזִירוֹת
בְּנוּ הָיִי אַחַר מְלֵאת לַעֲנִין לְסַתּוֹר אֶת שְׁלוֹ הָיִי כְּתוּב מְלֵאת אֶלְיָא דְרַבְּנָן דְּאָמְרֵי
תְּגַלְחַת אֵינָהּ מְעַפְכַת וְלִהְיֵי אֵינּוּ סוּתֵר עוֹד גַּם אֶת שְׁלוֹ שְׁמֹנֶה כְּבָר א"כ אֲמַאי אֵין לוֹ
תְּקֵנָה וּמִשְׁנֵי דְאֵין לוֹ תְּקֵנָה לְמַצּוֹת גִּילּוֹת דְאֵינּוּ יְכוּל לְגַלַח עוֹד עַל גְּזִירוֹת בְּנוּ פִינּוּ דְכָבֵר
הִבִּיא קַרְבָּנוֹתָיו וְנִטְמָא אֵינּוּ יְכוּל לְגַלַח גַּם אַחַר שְׂיִטְהַר דִּיחֻוּל עָלְיוּ גְזִירוֹת שְׁלוֹ וְגַם בְּזָה
לֹא נָחָה דְעֵתִי עַד יְבוֹא וַיִּוְרֵה אֶצְדֵּק: שֵׁם אָמַר רִיב"ח גְּזִיר שְׁפָלוּ יָמָיו לֹקָה עַל הַטְּוִמְאָה
וְאֵינּוּ לֹקָה עַל הַיֵּין וְהַתְּגַלְחַת נִרְאָה דְמַלְקוֹת הוּא דְלִיפָא אֲבָל אִיסוּרָא לֹכ"ע אִיפָא מְקַרָא
דְּנֹאֲחַר יִשְׁתַּה לֹר"א אַחַר כָּל הַמַּעֲשִׂים וְלִרְבָּנָן אַחַר מַעֲשֵׂה יְחִידֵי וּמְסִיק דְטְוִמְאָה שְׁאֵנִי
מִשּׁוּם דְכְּתִיב וְטִמָּא רֹאשׁ גְּזֵרוֹ מִי שְׁנִזְרוּ תְלוּי לוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְנִרְאָה מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' וַיִּל דְלֹר"א
דְאָמַר תְּגַלְחַת מְעַפְכַת לֹקָה עַל הַטְּוִמְאָה אֲפִילוּ אַחַר הַבָּאָת קַרְבָּנוֹתָיו קוֹדֵם תְּגַלְחַת.

וְלִדְיָדֵי צ"ע דַּא"כ קוֹדֵם תְּנוּפָה נְמִי לֹקָה לֹר"א וְז"א דְתְנוּפָה נְמִי מְעַפְכָא וְזָה לֹא תְלוּי
עוֹד בְּרֹאשׁוֹ וְכ"ת דְּמוֹקֵדֵשׁ אֶת רֹאשׁוֹ יִלְפִינּוּ דְקוֹדֵם תְּגַלְחַת הוּא דְלִקֵי וְלֹא קוֹדֵם תְּנוּפָה
הָא מְשַׁמֵּעַ לְקַמֵּן סוּף פ' ג' מֵינִים דְאֵין חִילוּק בֵּין תְּגַלְחַת לְתְנוּפָה אֲלִיפָא דֹר"א ע"כ נִרְאָה
דְּגַם לֹר"א קוֹדֵם תְּגַלְחַת לִיפָא אֶלְיָא עֲשֵׂה דְנֹאֲחַר יִשְׁתַּה וְה"ה לְטְוִמְאָה וַאֲע"ג דְּבַתּוֹסְפָתָא
תְּנִיָא הִבִּיא קַרְבָּנוֹתָיו וְלֹא גִילַח אֲסוּר לְשִׁתּוֹת יֵין וְלִיטְמָא לְמַתִּים וְאֵם גִּילַח וְשִׁתָּה יֵין
וְנִטְמָא לְמַתִּים לֹקָה.

ע"כ זָה קָאִי אֲרִישָׁא בְּלֹא הִבִּיא קַרְבָּנוֹתָיו אֲבָל אַחַר הַבָּאָת קַרְבָּנוֹתָיו לִיפָא מְלָקוֹת אֶלְיָא
דְאֲפִתִי י"ל דְאִיפָא מְלָקוֹת בְּטְוִמְאָה קוֹדֵם תְּגַלְחַת מִשּׁוּם דְעוֹבֵר בְּבַל תְּאֲחַר תְּגַלְחַתוֹ
דְּבְטְוִמְאָה אֵינּוּ יְכוּל לְגַלַח וְכַדְאִיתָא בְּרִישׁ גְּדָרִים.

וְכֵן הָיִי מְצִי לְמִימַר דְהָא דְלֹקָה עַל הַטְּוִמְאָה לְאַחַר מְלֵאת מִשּׁוּם כָּל תְּאֲחַר קַרְבָּנוֹתָיו
לְמֵאן דַּס"ל הֵתֵם דְמִיד עוֹבֵר בְּבַל תְּאֲחַר. וְעֵינִין מִש"כ שֵׁם בְּרִישׁ גְּדָרִים בְּזָה עֵינִין: תּוֹס'
בַּד"ה גְּטָמָא בִּימֵי כו' אָמַר הַרִינֵי גְזִיר מְאָה יוֹם וְהַתְּחִיל כו' כַּצ"ל: בַּד"ה הֵתֵם שְׁנֵי גְזִירוֹת
כו' וְכֵן גְּטָמָא בְּיוֹם שֶׁהוּא טְהוֹר חֲדָא גְזִירוֹת הוּא.

עַכ"ל הַתּוֹס' אֵין לְדְבָרִים אֵלּוּ הַבְּנָה: בַּד"ה לֹקָה עַל הַטְּוִמְאָה כו' אוּ בְּיוֹם ל"א אֵינּוּ סוּתֵר
עֵינִין מִש"כ ו"ל לְעִיל בְּפְלוּגְתָא דְרַב מִתְּנָא וְבַר פְּדָא וְדו"ק: דָּף טו גמ' אָמַר רַב יוֹם
שְׁבָעִים עוֹלָה לְכָאן וְלְכָאן תְּנֵן נוֹלַד כו' וְאֵי ס"ד עוֹלָה אִיתְגּוֹרֵי מִיתְגַּר הַתּוֹס' ו"ל הָאֲרִיכוּ
לְפָרֵשׁ פָּאן לְפִי שְׂיִטְתֵּן דְלֹא הִפְסִיד פְלוּם הֵינּוּ דְמִנְיָן אַחַד עוֹלָה לְשְׁנֵיהֶם וַא"כ לִיפָא
נַפ"מ פְּלֵל בְּהָא דְעוֹלָה לְכָאן וְלְכָאן דְהָא צְרִיף לְהַשְׁלִים מְאָה לְגְזִירוֹתוֹ וְגַם מֵאֵי קְאָמַר
אִיתְגּוֹרֵי מִיתְגַּר וּמַה הִרְוִיחַ בְּזָה דְעוֹלָה לְכָאן וְלְכָאן וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְעוֹלָה לְכָאן וְלְכָאן
הֵינּוּ דְיוֹם שְׁבָעִים מְקַצְתוּ לְגְזִירוֹת בְּנוּ וּמְקַצְתוּ לְגְזִירוֹת שְׁלוֹ וְכִינּוּן דְנִחְשָׁב מְקַצְתוֹ
לְגְזִירוֹת בְּנוּ חֲשָׁבִינּוּ לִיהֵ לֵב יָמִים ג"כ לְגְזִירוֹת שְׁלוֹ וְיְכוּל לְגַלַח בְּיוֹם מְאָה שֶׁהוּא יוֹם
ל"א לְגְזִירוֹת בְּנוּ אַע"ג דְבַלֵּא"ה אֲסוּר לְגַלַח עַד יוֹם ק"א הִכָּא פִינּוּ דְלְגְזִירוֹת בְּנוּ הָיִי
אַחַר מְלֵאת ה"ה לְגְזִירוֹת שְׁלוֹ וְטְעַמָּא מִשּׁוּם דְמַה"ת אֲפִילוּ בְּלֹא גְזִירוֹת בְּנוּ מִןִּתֵּר לְגַלַח
בְּיוֹם מְאָה דְמְקַצְת הַיּוֹם כְּכּוּלּוֹ אֶלְיָא דְרַבְּנָן גְּזֵרוּ אֲטוּ הִיכָא דְאָמַר שְׁלִימִים וְהִכָּא אַגַּב
גְזִירוֹת בְּנוּ מְגַלַח גַּם אֲנִזִירוֹת שְׁלוֹ וְלֹא גְזֵרוּ בְכַה"ג וּלפ"ז רַב תְּרַתֵּי מִקְלֵי אֲשַׁמְעִינּוּ וְחֲדָא
לֹא שְׂיִיקָא בְּחִבְרָתָהּ הִכָּא בְּמַתְנִיתִין אֲתִי לְאֲשַׁמְעִינּוּ דְבְּיוֹם ל"א לְגְזִירוֹת בְּנוּ אַע"ג דְהוּא
יוֹם מְאָה לְגְזִירוֹתוֹ יְכוּל לְגַלַח וְהָא מְלֵתָא הָיִי מְצִי לְאֲשַׁמְעִינּוּ אֲפִילוּ אִי לֹא הָוָה אָמַר

דעולה לְכָאן וּלְכָאן וּכְגוֹן שְׁנוּלַד הֵבֵן בְּיוֹם ס"ט דְּמִתְחִיל מְנִינּוּ מִיוֹם שְׁבַעִים יוֹם מֵאַה
לְנִזְיָרוֹת שְׁלוֹ הָיִי ל"א לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ וְיִכּוֹל לְגַלַּח וְהָא דְּעוּלָה לְכָאן וּלְכָאן הֵכָא בְּדִינָא
דְּמִתְנִיתִין לֹא הָיִי רְבוּתָא כ"כ דְּאַפִּילוּ אִי נִימָא דְּאִינוּ עוּלָה אֶלָּא לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ א"ש דִּינָא
דְּמִתְנִיתִין דְּמִמִּילָא פֿל יְמֵי נִזְיָרוֹת בְּנוּ עוּלִין לְמַנְיָן נִזְיָרוֹת שְׁלוּ אֶלָּא דַּנְפ"מ לְעַנְיָן מְצִיעֵתָא
דְּלַעִיל מְנִיחַ אֶת שְׁלוֹ וּמוֹנָה שֶׁל בְּנוּ וְאִי אֲמַרִינְן דְּיוֹם הַלְיָדָה עוּלָה לְכָאן וּלְכָאן הָרוּיחַ
יוֹם אֶחָד וּא"צ לְמַנּוֹת לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ אֶלָּא עוֹד כ"ט יָמִים וְכֹן בְּהַשְׁלַמַת שְׁלוּ נְחֻשֵׁב מְקַצָּת
מִיוֹם הַלְיָדָה לְנִזְיָרוֹת שְׁלוּ ג"כ וּמַד' רַב מִשְׁמַע דְּאַמְתְּנִיתִין קָאִי דְּעוּלָה לְכָאן וּלְכָאן וְעוֹד
לַד' ו"ל הַתִּינַח אִי ס"ל לְרַב פְּרַב מִתְנָא דְּמְקַצָּת הַיּוֹם פְּכוּלוֹ אֶבֶל לְבַר פְּדָא הָא צְרִיף
לְהַשְׁלִים מֵאַה שְׁלָמִים וְלֹא הָוּתַר לְגַלַּח אֶלָּא בְּיוֹם ק"א וּא"כ לִיתָא לְהָא דְּרַב וִי"ל דְּלְרַב
ע"כ ס"ל פְּרַב מִתְנָא דְּלְבַר פְּדָא לֹא ס"ל מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכוּלוֹ פְּלַל אֶבֶל לְשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם
ו"ל א"ש כְּפִשְׁטִיָּה דְּעוּלָה לְכָאן וּלְכָאן דְּאִוּתוֹ הַיּוֹם נְחֻשֵׁב מְקַצָּתוֹ לְנִזְיָרוֹת שְׁלוּ וּמְקַצָּתוֹ
לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ וְעוֹד יִתְבָּאָר בְּזֵה לְקַמְן: שֶׁם גַּמ' ת"ש מְסִיפָא נּוֹלַד אַחַר שְׁבַעִים סוּתַר וְאִי
נִימָא דְּעוּלָה לְכָאן וּלְכָאן הָא לֹא סָתַר פְּלוּם וְלְשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל אֶפְתִּי נִזְיָרוֹת בְּנוּ מְוַבְלַע
בְּתוּף נִזְיָרוֹת שְׁלוּ וּבְיוֹם מֵאַה נְשַׁלְמוּ שְׁתֵּי הַנִּזְיָרוֹת וּבִש"מ הַקְּשָׁה פִּינּוּ דְּלְרַב נְחֻשֵׁב יוֹם
הַלְיָדָה לְשְׁנֵי יָמִים לְנִזְיָרוֹת שְׁלוּ א"כ נְשַׁלְמוּ נִזְיָרוֹת שְׁלוּ בְּיוֹם צ"ט וּנְזִיָרוֹת בְּנוּ לֹא נְשַׁלְמוּ
אֶלָּא עַד יוֹם מֵאַה וּא"כ נִזְיָרוֹת בְּנוּ אִינוּ מְוַבְלַע בְּתוּף נִזְיָרוֹת שְׁלוּ וְאִינִי מְבִין קוֹנְשִׂיא זֹ
דְּהָא הוּא ו"ל כְּתַב שֶׁם בְּעַצְמוֹ בְּשֵׁם הָרַא"ש ו"ל דְּלֹא אֲמַרִינְן הֵכִי אֶלָּא לְגַלַּח בְּיוֹם ק'
דְּמַה"ת מוֹתֵר לְגַלַּח בְּיוֹם ק' בְּלֹא"ה אֶבֶל לְמַנּוֹתוֹ לַב' יָמִים לְגַמְרֵי שְׁיִשְׁלַם נִזְיָרוֹתוֹ בְּיוֹם
צ"ט זֶה וְדָאִי לֹא אֲמַרִינְן וּמִשְׁמַע בְּגַמְרָא דְּעִיקָר רְבוּתָא דְּרַב הוּא דְּעוּלָה גַם לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ
וְדִיִּיק מְסִיפָא דְּאִינוּ עוּלָה לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ מְדַסְתַּר אַחַר ע' הֵיִינוּ דְּאַחַר ע' אִינוּ מְוַבְלַע עוֹד
מִשׁוּם דְּנִזְיָרוֹת הֵבֵן נְשַׁלְמוּ בְּיוֹם ק"א וּנְזִיָרוֹתוֹ נְשַׁלְמוּ בְּיוֹם מֵאַה וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לְשִׁיטַתְּם
אֶפְתִּי תִּיקְשִׁי לְבַר פְּדָא דְּאֲמַר דְּסָתַם נִזְיָרוֹת אִינָה אֶלָּא כ"ט יָמִים א"כ אֶפִּילוּ נּוֹלַד בְּיוֹם
ע"א אֶפְתִּי מְוַבְלַע נִזְיָרוֹת בְּנוּ בְּתוֹכָם דְּהָא נְשַׁאָרוּ כ"ט יָמִים מְנִזְיָרוֹת שְׁלוּ בְּמַנְיָן נִזְיָרוֹת
בְּנוּ וּכ"ת דְּאַפְתִּי אֲסוּר לְגַלַּח בְּיוֹם ק"א מִשׁוּם דְּהָיִי יוֹם שְׁלִשִׁים לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ וְלְבַר פְּדָא
נְמִי מְדַרְבְּנָן אֲסוּר לְגַלַּח בְּיוֹם שְׁלִשִׁים.

טְמֵא נְמִי פִּינּוּ דְּהוֹתֵר לְגַלַּח לְנִזְיָרוֹת שְׁלוּ בְּיוֹם ק"א הָוּתַר גַּם לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ וּכְמַש"כ לְרַב
אִיפְכָא בְּנוֹלַד בְּיוֹם שְׁבַעִים וִי"ל דְּדוּקָא אֲלִיבָא דְּרַב אֲמַרִינְן הֵכִי דְּלַעֲנִין דְּרַבְּנָן עוּלָה
לְכָאן וּלְכָאן וְנְחֻשֵׁב יוֹם הַלְיָדָה לַב' יָמִים לְנִזְיָרוֹת שְׁלוּ ג"כ אֶבֶל לְמַסְקָנָא דְּלֹא אֲמַרִינְן
דְּעוּלָה לְכָאן וּלְכָאן אֶפְתִּי הָיִי נִזְיָרוֹת בְּנוּ אִינָה מְוַבְלַעַת עַכ"פ מְדַרְבְּנָן וּא"כ לֹא הִיָּה דְּעַתּוֹ
בְּכַה"ג לְהַבְלִיעַ שֶׁל בְּנוּ בְּשְׁלוֹ: וְלְשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם ו"ל ע"כ צְרִיף לְפָרֵשׁ סִיפָא דְּנוֹלַד אַחַר
שְׁבַעִים סוּתַר עַד שְׁבַעִים דְּהֵימִים שְׁמָנָה מִשְׁבַּעִים וְהֵלָּאָה עַד לִידַת בְּנוּ נְסָתְרוּ מִשׁוּם
דְּצְרִיף לְהַשְׁלִים אַחַר תְּגַלַּחַת בְּנוּ עוֹד שְׁלִשִׁים יוֹם דְּאִין תְּגַלַּחַת פְּחוֹת מַל' יוֹם וְנִמְצָא
הֵימִים שְׁמָנָה מִיוֹם שְׁבַעִים עַד לִידַת הֵבֵן לֹא עָלוּ לוֹ וּלְפ"ז קַצָּת קָשָׁה מֵאִי פְּרִיף הַש"ס
מְסִיפָא לְרַב דְּהָא אַחַר שְׁבַעִים לֹא סָתַר פְּלַל לְרַב וְאַמַּאי הָא יוֹם ע"א נְסָתַר דְּאִילוּ לֹא
נוֹלַד הֵבֵן לֹא הִיָּה צְרִיף לְמַנּוֹת אֶלָּא כ"ט יָמִים וְהַשְׁתָּא שְׁנוּלַד הֵבֵן צְרִיף לְהַשְׁלִים
לְנִזְיָרוֹתוֹ שְׁלִשִׁים יוֹם כִּי הִיכִי דְּלִדִידֵן דְּקִי"ל דְּאִינוּ עוּלָה לְכָאן וּלְכָאן אֶלָּא עוּלָה לְנִזְיָרוֹת
שְׁלוּ לְבַד א"ש הָא דְּאַחַר שְׁבַעִים הִפְסִיד א"כ לְרַב נְמִי נִימָא הֵכִי וּמַאי נַפ"מ בְּזֵה דְּעוּלָה
גַם לְנִזְיָרוֹת בְּנוּ פִּינּוּ דְּצְרִיף לְגַלַּח אַחַר נִזְיָרוֹת בְּנוּ הָרִי הִפְסִיד יוֹם ע"א וִי"ל דְּלְרַב לֹא

הפסיד כָּלֵל בְּחֻשְׁבוֹן שְׁנֵי הַנְּזִירוֹת יַחַד דָּאיֵנוּ מוֹנֶה בַּס"ה אֶלָּא מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים דְּנָהֵי דְהַפְסִיד יוֹם ע"א מְנִזִירוֹת שְׁלוֹ הַרְנוּיִחַ בְּזָה דְעוֹלָה לְנִזִירוֹת בְּנוּ אֶבֶל אִם אֵינּוּ עוֹלָה יוֹם ע"א אֶלָּא לְנִזִירוֹת שְׁלוֹ לְבַד הָרֵי הַפְסִיד אוֹתוֹ יוֹם לְגַמְרֵי וְטַעֲמָא דְפְשִׁיטָא לָו הֵכָא דְעוֹלָה לְנִזִירוֹת שְׁלוֹ יוֹתֵר מִלְנִזִירוֹת בְּנוּ אַע"ג דְבִשְׁאָר נִזִירוֹת הָנִי אֵיפְכָא דְסוּף הַיּוֹם וְדָאֵי עוֹלָה לָו בְּתַחֲלָתוֹ וְתַחֲלַת הַיּוֹם אֵלִיבָא דְבַר פְּדָא אֵינּוּ עוֹלָה לָו בְּסוּפוֹ דְלָא ס"ל מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלּוֹ וְכִמוֹ שֶׁפְתָבוּ הַתּוֹסְפוֹת ז"ל לְעֵיל פְּכָר פְּתָבוּ הַתּוֹס' ז"ל הֵכָא דְרָאוּי לְהַחֲשִׁיבוּ אַחַר יָמִים שְׁעָבְרוּ: וְדַבְרֵי רַש"י ז"ל בְּשִׁמְעֵתִין אֵינְן מוֹבְנִים דַּמַּש"כ בַּד"ה אָמַר רַב כּו' וְכֵן פְּשָׁא לְהַשְׁלִים ק' שְׁלוֹ לְאַחַר נִזִירוֹת בְּנוּ אֵין צָרִיף לְמִנּוֹת אֶלָּא כ"ט לֹא יַדְעָתִי פְּוֹנְנָתוֹ דְהָא צָרִיף לְמִנּוֹת שְׁלֹשִׁים לְתַגְלַחַת וְאוּלֵי פְּוֹנְנָתוֹ דְעַל הַמֵּאָה אֵין צָרִיף לְמִנּוֹת עוֹד אֶלָּא כ"ט יָמִים מְשׁוּם דְלְנִזִירוֹת בְּנוּ מְגַלַח בְּיוֹם מֵאָה דְהוּא ל"א לְמַנְיֵן נִזִירוֹתוֹ וְעוֹלָה לָו מְקַצָּת הַיּוֹם לְהַשְׁלֵמַת נִזִירוֹתוֹ וְאֵין צָרִיף לְמִנּוֹת עוֹד אֶלָּא כ"ט יוֹם אַחַר הַמֵּאָה וּבַד"ה ת"ש כו' וְאִם אֵיתָא כו' כִּינּוּן דְמַתְחִיל לְמִנּוֹת לְבָנוּ מִבּוֹ בְּיוֹם וְיוֹם שְׁלֹשִׁים דְבָנוּ עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן אַפְתִּי פָּשׁוּ לְהוּ ל' יוֹם כְּדֵי גִידוּל שְׁעַר וְגַם זֶה אֵינּוּ מוֹבֵן דְהֵיכִי עוֹלָה יוֹם ל' לְכָאן וּלְכָאן כִּינּוּן דְמְגַלַח בְּיוֹם ל"א לְבָנוּ וְאֵז הוּא מְשָׁלִים אֵת שְׁלוֹ וַא"כ הַפְסִיד יוֹם א' וּמְדַבְּרֵי נִרְאָה דְהָא דְיוֹם ל' עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן ג"כ שְׁיִיכָא לְהָא דְרַב וְכֵן פְּתַב לְקַמֵּן בַּד"ה וְרַב פְּמֵאן אַמְרָה לְשִׁמְעָתִיָּה ע"ש.

וְהַדְבָר פְּשׁוּט דְמְקַצָּת הַיּוֹם שְׁאַחַר הַתַּגְלַחַת עוֹלָה לְנִזִירוֹת שְׁנֵיָּה וְכִמוֹ שֶׁפְתָבוּ הַתּוֹס' ז"ל: וּבִירוּשְׁלַמִי אַמְרִינּוּ פְּשִׁיטָא שְׁבְסוּף הַיּוֹם עוֹלָה לָו פְּכֻלּוֹ תַּחֲלַת הַיּוֹם מֵהוּ שְׁיַעֲלָה לָו פְּכֻלּוֹ.

וְלֹא מִתְנִיתָא הֵיא לְאַחַר שְׁבַעִים סוּתֵר לֹא אֶפְיָלוּ מְקַצָּת הַדָּא אַמְרָה שְׁתַּחֲלַת הַיּוֹם עוֹלָה פְּכֻלּוֹ. וְעֵינּוּ בַּפ"מ מֵהַ שְׁפִירָשׁ בְּזָה וְהוּא דְחֻק וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְהִירוּשְׁלַמִי ס"ל דְיוֹתֵר מְסַתְבַּר שְׁסוּף הַיּוֹם יַעֲלָה לְתַחֲלַת נִזִירוֹת בְּנוּ וְכִמוֹ בְּכָל נִזִירוֹת דְסוּף הַיּוֹם וְדָאֵי עוֹלָה לָו וּמִיבְעֵי לִיָּה אִם תַּחֲלַת הַיּוֹם עוֹלָה לְנִזִירוֹת שְׁלוֹ וּפְשִׁיט לִיָּה מִמִּתְנִיתִין דְאַחַר שְׁבַעִים סוּתֵר הֵינּוּ דְמַפְסִיד מֵהַ שְׁמִנָּה מְשַׁבְעִים וְהִלָּאָה וּמִשְׁמַע דְאַפִּי מְקַצָּת אַחַר שְׁבַעִים וְאֵי נִימָא דָּאֵינּוּ עוֹלָה תַּחֲלַת הַיּוֹם פְּכֻלּוֹ א"כ לֹא הַפְסִיד פְּלוּם דְהָא לֹא מְנָה לְשְׁלוֹ אֶלָּא שְׁבַעִים וְנִשְׁאָר לָו עוֹד ל' אֶלָּא ש"מ דְעוֹלָה לָו פְּכֻלּוֹ וּכְבָר מְנָה ע"א לְנִזִירוֹת שְׁלוֹ וְאַפ"ה צָרִיף לְהַשְׁלִים ל' יוֹם וַא"כ הַפְסִיד אוֹתוֹ יוֹם וּבְדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל לֹא נִתְבָּאָר בְּפִירוּשׁ דִּין זֶה דְעוֹלָה לָו לְכָאן וּלְכָאן וְנִתְבָּאָר לְקַמֵּן בְּזָה בַּס"ד: ע"ב מ"ט דְאַבָּא שְׂאוּל לָאוּ מְשׁוּם דְקַסְבַּר שְׁבִיעֵי עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן לְפִי שְׁיִטַת הַתּוֹס' ז"ל דְהָא דְאַמַר רַב יוֹם שְׁבַעִים עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן הֵינּוּ דְמִיחְשָׁב לַב' יָמִים לְנִזִירוֹת שְׁלוֹ הָא לֹא שְׁמַעֲינּוּ מְדַבְּרֵי אַבָּא שְׂאוּל דְאַבָּא שְׂאוּל לֹא אָמַר אֶלָּא דְמְקַצָּת שְׁבִיעֵי הוּא פְּכֻלּוֹ אֶבֶל לֹא דְמַנְיֵן לִיָּה בְּתַרְתִּי יוֹמֵי לְעַנְיֵן שְׁלֹשִׁים וי"ל דְעֵינְקֵר טַעֲמִיָּה דְרַב הוּא מְשׁוּם דְעוֹלָה לְנִזִירוֹתוֹ וְלְנִזִירוֹת בְּנוּ וְהָא דְמִיחְשָׁב בְּתַרְתִּי לְנִזִירוֹת שְׁלוֹ מְסַבְּרָא הוּא דְקָאֵמַר הֵכִי כִינּוּן דָּאֵין זֶה אֶלָּא מְדַרְבְּנָן וְכַמַּש"כ הַתּוֹס' לְעֵיל וְהָא דְעוֹלָה לְנִזִירוֹתוֹ וְלְנִזִירוֹת בְּנוּ שְׁפִיר שְׁמַעֲינּוּ לָהּ מֵהָא דְאַבָּא שְׂאוּל דְמְקַצָּתוֹ עוֹלָה לְמַנְיֵן ז' וּמְקַצָּתוֹ לְמַנְיֵן שְׁלֹשִׁים לְעַנְיֵן זֶה דְחֻשְׁבִּי פְּאִילוֹ נֶהְגַּי יוֹם אַחַד לְפָנֵי הַרְגָל וְלֹא אַמְרִינּוּ שְׁיַחֲשָׁב יוֹם זֶה אַחַר מַנְיֵן ז' שְׁקַדְמֵם לָו וּלְפ"ז מְצִינּוּ לְמִימַר דַּת"ק דְאַבָּא שְׂאוּל נְמִי מוֹדָה דְמְקַצָּת ז' פְּכֻלּוֹ לְעַנְיֵן דִּין שְׁבַעִה אֶלָּא דַּס"ל דָּאֵינּוּ עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן וּבְעֵינּוּ שְׁיַנְהוּג יוֹם א' מְשָׁלִים לְפָנֵי הַרְגָל וּמַש"ה אַמְרוּ ח' יָמִים קוֹדְמֵם הַרְגָל

בטלו ממנו גזירת שלשים אבל במ"ק פ' ואלו מגלחין אמרינו דרבנן פליגי על אבא שאול וס"ל דלא אמרינו מקצת היום פכולו בשבעה משמע דהא בהא תליא אי אמרינו מקצת היום פכולו ממילא עולה לכאן ולכאן והא דרבנן אינו עולה לכאן ולכאן הוא משום דלא אמרינו הכא מקצת היום פכולו ולפ"ז ה"נ צ"ל דלמתניתין דס"ל דאינו עולה לכאן ולכאן הוא משום דלא אמרינו הכא מקצת היום פכולו וכל היום נחשב לנזירות שלו ורב דאמר דעולה לכאן ולכאן הוא משום דס"ל מקצת היום פכולו אבל קשה היכי מדמי הש"ס נזירות לאבל דהא בנזירות בעלמא לכ"ע ס"ל דמקצת היום פולו אלא דהכא מסתבר שלא נחלק היום מקצתו לנזירות שלו ומקצתו לנזירות בנו ולא אמרינו לענן זה מקצת היום פכולו משום דבאמצע המנן הוא אבל התם באבל מ"ט לא נימא דלענן שבעה מקצת היום פכולו דהא סוף מנן שבעה הוא פי היכי דאמרינו בסוף נזירות מקצת היום פכולו דהא דין שבעה לחוד ודין שלשים לחוד ואפילו אבא שאול דס"ל התם מקצת היום פכולו הכא מודה דלא אמרינו מקצת היום פכולו כיון דבאמצע המנן הוא וכן איפכא אפי' רבנן דס"ל התם דלא אמרינו מקצת היום פכולו גבי שבעה ושלשים גבי נזירות הכא מודה דאמרינו מקצת היום פכולו פי היכי דבסוף נזירות אמרינו לכ"ע מקצת היום פכולו ולענן אבל ס"ל לרבנן אפילו לגבי שלשים דלא אמרינו מקצת היום פכולו וכבר פתבתי לעיל דבירושלמי מקשה מהא דאם גילח ביום ל' יצא על אבילות דלא אמרינו מקצת היום פכולו וכן הביאו התוס' ז"ל במ"ק שם לדברי הירושלמי הנ"ל וע"ש בתוס' בד"ה אתיא פ"ע שכתבו בשם הר"ר י"ט ז"ל דיום ז' עולה לב' ימים למנן ל' ג"כ ומותר לגלח ביום כ"ט והוא פשיטתם הכא דיום שבעים עולה לכאן ולכאן דנחשב לנזירות שלו בב' ימים אבל זה אינו נראה גם לפי שיטתם דדוקא הכא אגב דשלים נזירות בנו מותר לגלח גם על שלו אבל לענן שלשים ודאי דלא מסתבר לחשבו בב' ימים ובש"מ הביא בשם הירושלמי שהקשה כצ"ל אמאי אינו עולה יום ז' לשני ימים למנן שלשים כמו הכא לענן נזירות שלו ולא מצאתי פנ"ל בדברי הירושלמי וגם שיטת הירושלמי הוא דלא בדברי התוס' ז"ל וכמו שפתבתי לעיל ועיין מש"כ בזה בחידושינו בס"ד במ"ק שם דף י"ט ע"ב במאי דמשמע התם דרב ס"ל כת"ק דאבא שאול: שם דלמא ע"כ לא קאמר אבא שאול אלא באבילות דרבנן אבל בנזירות דאורייתא לא עיין בש"מ שהקשה בשם הרא"ש ז"ל דהכא נמי מדרבנן הוא וכמש"כ התוס' ז"ל דמה"ת מותר לגלח ביום מאה עי"ש ולא הבנתי קושיותו דהא דרב דעולה לכאן ולכאן נפקא מינה נמי לענן דאורייתא למיחשביה מקצהו לנזירות בנו ומקצתו לנזירות שלו דאי לאו דעלה גם לנזירות בנו לא הנה מותר לגלח ביום ק' וכבר פתבתי לעיל דעיקר מלתא דרב הא אתי לאשמעינן וכן משמע מדברי התוס' ז"ל לעיל שהקשו מהא דיום שלשים עולה לכאן ולכאן ואי נימא דרב אתי לאשמעינן דעולה לב' ימים לנזירות שלו א"כ אין כאן קושיא דהתם אמרינו דמקצתו עולה לנזירות ראשונה ומקצתו לנזירות שנייה אבל לא שיחשב לשני ימים לנזירות אחת אלא ודאי ס"ל דעיקר מלתא דרב אתי לאשמעינן האי דינא דעולה מקצתו לנזירות שלו ומקצתו לנזירות בנו וממילא אמרי' מסבא כיון דמותר לגלח בשל בנו מותר לגלח נמי לשלו ושפיר הקשו לנה מהא דיום ל' עולה לכאן ולכאן וא"כ עיקר מלתא דרב בדאורייתא אתמר.

ודו"ק: אלא רב דאמר כר' יוסי דתניא רי"א שומרת יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלח
ואח"כ ראתה פטורה מלעשות פסח שני מ"ט לאו משום דאמרינן מקצת היום ככולו
נדחי הש"ס דלמא ס"ל לר' יוסי מפאן ולהבא הוא מטמא וכן הוא גירסת הש"מ וגירסא
זו קשה לישב דא"כ למאי דס"ד ס"ל לר' יוסי ג"כ דלמפרע הוא מטמא א"כ מ"ט פטורה
מפסח שני ומה מהני בזה מקצת היום ככולו וכדפריה הש"ס לקמן דאי מדאורייתא אמאי
פטורין מפסח שני ועוד דא"כ לא פליגי רבנן ור"י פלל דהא רבנן נמי מודו דמקצת היום
ככולו לענין ספירה היכא דנגמר היום בטערה וכדמוכח מהא דתנן דזבה טובלת ביום
ובעילתה תלויה פדתנן בנדה ואם נגמר בטערה טהורה היא למפרע מתחלת היום ואם
ראתה בו ביום לר"י נמי מטמאה למפרע וא"כ במאי פליגי בזה אלא ודאי העיקר בגירסת
התוס' ז"ל דר"י ס"ל מקצת היום ככולו לגמרי אפילו אם ראתה אח"כ אינה טמאה אלא
מפאן ולהבא דאחר ראיה ראשונה כבר נגמרה ספירתה במקצת היום ולפ"ז א"ש דרב
סבר לה פנותיה דר"י פי היכי דאמר ר"י דמה שראתה אח"כ אינו סותר למקצת היום
שלפניו ועלה לספירתה ה"נ הקא אע"ג דנולד הבן ופוסק מנזירותו מ"מ מקצת היום
שלפני לידת הבן עלה לנזירות שלו ולפ"ז היינו טעמא דפליגי רבנן ור"י אי להבא מטמא
אי למפרע דרבנן ס"ל דלא אמרינן מקצת היום ככולו וכי ראתה אח"כ הני כמו באמצע
הספירה דלכ"ע סותר למפרע ור' יוסי ס"ל דמקצת היום ככולו ונגמר ספירתה וכי ראתה
אח"כ מטמא מפאן ולהבא ולפ"ז לרבנן נמי גבי נזירות דהקא לא אמרינן מקצת היום
ככולו פיון דלא נגמר בנזירות שלו מפני לידת הבן וא"כ יום הלידה עולה לנזירות בנו
ולא לנזירותו.

ולא משמע הכי לעיל דמתניתין דניק דאינו עולה לנזירות בנו אלא נמנה הימים
שלפניו לנזירות שלו וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל והקא ביארו התוס' ז"ל דהא דרבנן
מטמאין למפרע הוא משום דחשו זה היום כולו טמא פיום של אתמול.

וכתב פן ליישב הנ"ל דכמו למתניתין שדינן להאי יומא אחרי הימים שפבר עברו ואינו
עולה אלא לנזירות שלו ה"נ מסתברא להחשיבו כולו טמא פיום אתמול והיינו טעמא
דרבנן ור' יוסי ס"ל דעולה לכאן ולכאן ולא זכיתי להבין דבריהם ז"ל דבשלמא התם
שפיר מסתברא למימר דשדינן ליה בטר מזין שפבר התחיל ולא הפסיקו במזין אחר אבל
הקא מהיכי פיתוי למימר דשדינן ליה בטר יום ראשון ולטמא למפרע אדרבה נימא דכבר
הפסיק טערה ביניהם מקצת היום בטערה ולא יטמא אלא מפאן ולהבא וע"כ טעם
פלוגמיהו כמש"כ דכינן דאמר רחמנא דטבילת זבה ביום שביעי ס"ל לר"י דמקצת
שביעי ככולו ונגמר ספירתה ותו לא מטמא אלא מפאן ולהבא וה"ה בספירת זבה קטנה
ורבנן ס"ל דנהי דאישתרי לטבול ביום ה"מ היכא דלא ראתה טהורה היא למפרע ממקצת
יום ז' ואילך אבל אם ראתה אח"כ סותרת דבעינן שיהיו כל הז' שלמים בטערה וה"ה
יום אחד דזבה קטנה ועי' במגילה דף ח' דילפינן מוכפס בגדיו וטהר לטהר פלי חרס
בהיסט דאע"ג דראה ביום השביעי סותר מ"מ פלי חרס שהסיט טהורים הם וי"ל דרבי
יוסי דריש לה לטהרו לגמרי לאחר טבילה דלא יסתור פלל וא"כ אי נימא דדינא דרב
תליא בפלוגמא דרבנן ור"י משמע דמקצת תחלת היום תליא בפלוגמא זו אי הנה מקצתו
ככולו לעלות לחשבון נזירותו אי לא וכבר פתבתי לעיל משמענותא דהירושלמי בהלכה
זו דהכי ס"ל: ומדחי הש"ס דר' יוסי נמי ס"ל דלמפרע הוא מטמא ולא אמרינן מקצת

היום כְּכֹלֹ וְהָא דְפִטוֹר מִפְסַח שְׁנֵי מִשׁוּם דְּטוֹמְאָת הַתְּהוּם דְּזִיבָה ג"כ הַתְּתֵרָה בְּפִסַּח וּמִיָּתִי מְהָא דר' אוֹשְׁעִיָא דס"ל נְמִי אֲלִיבָא דר' יוֹסִי דְמִכָּאן וּלְהֵבָא הוּא מְטַמָּא וּלְמִפְרָע אִינוּ מְטַמָּא אֱלָא מְדַרְבְּנָן וּלפ"ז פְּרִיָּה הַש"ס מְפַדֵּי ר' יוֹסִי סָבַר מְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלֹ זָבָה גְמוּרָה הִיכִי מִשְׁפַּחַת לֵה וּפְרִיש"י ו"ל הֵכָא לְשִׁיטָתוֹ דְּהָא דְדַחֵי הַש"ס דְלָמָּא ס"ל מִכָּאן וּלְהֵבָא הוּא מְטַמָּא שְׁיִנּוּיָא דְחִיקָא הוּא מִשְׁמַע מְדַבְּרִי דְאִי מִכָּאן וּלְהֵבָא הוּא מְטַמָּא לָא קִשְׁיָא מְזָבָה גְמוּרָה וְהָרִי בְּפִסְחִים דָּף פ"א מְסִיק הַש"ס לְטַעְמִיָּה דר"י מִשׁוּם דְּמִכָּאן וּלְהֵבָא הוּא דְמְטַמָּא וּפְרִיָּה הַתָּם נְמִי לְהָךְ קוֹשְׁיָא דְזָבָה גְדוּלָּה הִיכִי מִשְׁפַּחַת לֵה אֱלָא וְדָאִי כּוּלִּיָּה חַד מְלֵתָא הִיא דמ"ט מְטַמָּא מִכָּאן וּלְהֵבָא מִשׁוּם דְּמְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלֹ וְנִגְמַר הַסְפִּירָה וְהַשְׁנִיָּה כְּרֵאִיָּה רֵאשׁוּנָה הִיא דְאִין לֹמַר דְּבִין לְהָאִי טַעְמָא דְמְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלֹ וּבִין לְטַעְמָא דְמִכָּאן וּלְהֵבָא הוּא דְמְטַמָּא פְּרִיָּה הַש"ס זָבָה גְמוּרָה הִיכִי מִשְׁפַּחַת לֵה וְהֵכָא פְּרִיָּה הַש"ס לְטַעְמָא דְמְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלֹ וְהַתָּם בְּפִסְחִים פְּרִיָּה הַש"ס לְטַעְמָא דְמִכָּאן וּלְהֵבָא הוּא דְמְטַמָּא דָּאָם כֵּן לִכ"ע לִיפְרֹךְ הַש"ס בְּזָב דְמְטַמָּא בְּיָמִים הִיכִי מִשְׁפַּחַת זָב גְמוּרָה פִּינּוֹן דְאִינוּ מְטַמָּא לְמִפְרָע וְכַדְאִיתָא בְּנִדְהָ מִשְׁפָּכוֹת וּמוֹשְׁכוֹת שְׁבִין רֵאִיָּה רֵאשׁוּנָה לְשְׁנִיָּה ב"ה מְטַהְרִין וְכֵן פְּסַק הַרְמְב"ם ו"ל אֱלָא וְדָאִי זָב דְלָא בְּעֵי סְפִירָה אַע"ג דְּמִכָּאן וּלְהֵבָא מְטַמָּא מ"מ ע"י ג' רֵאִיוֹת הָוִי זָב גְמוּרָה אֲבָל הֵכָא בְּזָבָה דְבְּעֵיָא סְפִירָה וְכִינּוֹן דְעוּלָּה לֵה סְפִירָתָהּ בְּמְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלֹ כִּי הַדָּר חֲזַיָּא הָוִי כְּרֵאִיָּה רֵאשׁוּנָה: אֱלָא דִּיש לְדַקְדַּק דְמָנָא לֹן דְזָב מְטַמָּא בְּיָמִים מִשׁוּם דְכְּתִיב לְזָכַר וּלְנִקְבָה וְאִיתְקַשׁ לְהַדְדִי וְכַדְאִיתָא בב"ק פ"ב א"כ לר"י דִּיּו לְבָא מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כְּפִדּוֹן וְכִמוֹ דְזָבָה אִינְהָ מְטַמָּאָה בְּיָמִים אֱלָא בְּשׁוֹפְעַת הֵכִי נְמִי בְּזָב אֲבָל גַּם הָא לָא קִשְׁיָא דְעֵיקַר טַעְמָא דְבְּעֵינָן גְּבִי זָבָה שׁוֹפְעַת מִשׁוּם דַּאֲל"ה הָא עֲבָדִי לֵה שְׁיִמּוֹר וְסְפִירָה וְהִיכִי מְצַטְרְפִי רֵאִיוֹת אֶהְדְּדִי אֲבָל בְּזָב דְלָא בְּעֵי סְפִירָה לִיכָּא לְמִימַר הֵכִי וּמְטַמָּא בְּכָל גְּוֹנָא בְּג' יָמִים וּי"ל עוֹד דְרָךְ פְּלִפּוּל דְלר' יוֹסִי לָא בְּעֵינָן לְמִילָף מִהֵיקְשָׁא דְלְזָכַר וּלְנִקְבָה אֱלָא בְּק"ו יָמִים מְרֵאִיוֹת דְלְדִינְהָ יָמִים עֲדִיפִי וְהֵכִי ס"ל גְּבִי מוֹעֵד שָׁם אֲבָל אִין צְנוּרָה לְזָה דְבִלֵּא"ה א"ש כְּנ"ל וְעֵינָן בְּזָבְחִים דָּף כ"ג ע"א בְּתוֹס' בַּד"ה טוֹמְאָת הַתְּהוּם דְּזִיבָה דְנִרְאָה מְדַבְּרִיָּהֶם ו"ל דְּזָבָה ג"כ לר' יוֹסִי אִין מְצַטְרְפִין ב' רֵאִיוֹת בְּב' יָמִים וְנִרְאָה שָׁם מַד' דְּגַם בְּזָב אִיכָּא טוֹמְאָה לְמִפְרָע וְלַעֲנ"ד הַדְּבָר בְּרוּר כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתִי דְבְּזָב לָא שְׁיִיכָא פְּלוּגְתָא כְּלָל וְלכ"ע אִינוּ מְטַמָּא לְמִפְרָע וְנִפְלִיּוֹ הֵכִי מְצַטְרְפִי וְכִי פְּלִיגִי בְּזָב הִינּוּ בְּרֵאִה בְּשְׁבִיעֵי שְׁלוֹ דְלְרַבָּנָן סָתַר הַפֵּל וְלר"י לָא סָתַר כְּלָל וּבְהֵדְאִי אִיפְלִגוּ בְּהַ"ש וּב"ה בְּרִישׁ זָבִים וּמִיָּתִי לֵה בְּסוּף נִדְהָ דְלַב"ש זָב נְמִי מְטַמָּא לְמִפְרָע כְּשִׁרְאָה רֵאִיָּה שְׁנִיָּה וּב"ה מְטַהְרִין דְאִינוּ אֱלָא כְּבַעַל קָרִי וְהַר"ש ו"ל שָׁם בְּרִישׁ זָבִים הִבִּיא דְבָרִי הַתּוֹסְפָתָא דְאָמְרִי לְהוּ ב"ה לַב"ש אִי אַתָּם מוֹדִים שֶׁהוּא טוֹבֵל וְאוֹכֵל פְּסָחוֹ לְעָרֵב כְּבַעַל קָרִי וְלָא הָוִי כְּשׁוֹמְרֵת יוֹם דְּטַמְאָה הִיא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן וְאִינְהָ יְכוּלָּה לְאָכּוֹל לְעָרֵב אֲמָרוּ לְהֵם בֵּית שְׁמַאי אִי אַתָּם מוֹדִים שָׁאֵם תְּרֵאָה לְמַחַר שֶׁהוּא טַמְא הָרִי הוּא כְּשׁוֹמְרֵת יוֹם שָׁאֵם תְּרֵאָה לְמַחַר שֶׁהִיא טַמְאָה.

מִשְׁמַע דְּב"ש מְהָאִי טַעְמָא ס"ל דְּזָב נְמִי מְטַמָּא לְמִפְרָע מְדַהוּא טַמְא בְּרֵאִיָּה שְׁנִיָּה וְאֵם לָא הִיָּה טַמְא לְמִפְרָע לָא הִיָּה בְּדִין שְׁיִצְטְרְפוּ רֵאִיוֹת אֶהְדְּדִי שׁוּב רֵאִיָּתִי בְּבַה"ז שָׁם בְּזָבְחִים שְׁכַתֵּב לְפָרֵשׁ סוּף דְבָרִיָּהֶם שָׁם בְּזָבָה עִי"ש: דָּף טז זָבָה גְמוּרָה הִיכִי מִשְׁפַּחַת לֵה פִּינּוֹן דְּחֲזַיָּא בְּפִלְגָא דְיוֹמָא אִינְדָּה פִּלְגָא סְלִיק לִיָּה וּפִי' ו"ל דְאִינְדָּה פִּלְגָא הִינּוּ תַחֲלַת יוֹם שְׁנֵי כִי הִיכִי דְאָמַר ר' יוֹסִי דְתַחֲלַת יוֹם שְׁנֵי אוֹ שְׁבִיעֵי הָוִי מְקַצָּת הַיּוֹם כְּכֹלֹ וּלפ"ז קִשְׁיָא לְהוּ

להתוס' ז"ל אמאי לא מוקי דחזינא בלילה דלא היתה תחלת יום שני בטקרה פלל ופרש"י ז"ל בפסחים דתחלת לילה נמי סלקא לשומר והקשו התוס' ז"ל ע"ז ממתניתין דנדה ושון ברואה כו' ועוד הקשו בפסחים כו' מהא דתנן במגילה דלא תטבול שומרת יום עד שתגז החמה ע"כ פירשו בשם ר"ת פי היכי דלר' יוסי הוי שומר מקצת יום שני ה"נ הוי שומר מקצת אותו היום שראתה בו אם נגמר היום בטקרה ואע"ג דבזבה גדולה אין סוף יום ראיתה עולה לספירה היינו משום דתחלת ספירה היא אבל בשומרת יום דסוף ספירתה היא עולה לה מקצת היום וכ' עוד דהא דילפינן בר"ה בק"ו מנדה דאם תחלת היום עולה לה בסופה כ"ש דסוף היום יעלה בתחלתה הוא דלא כר' יוסי דלדידה זבה תוכיח דתחלת היום עולה לה בסופה ואין סוף היום עולה לה בתחלתה.

ולפי' רש"י ז"ל ניחא והיינו דלפרש"י לא אשפחן פלל דליהוי סוף היום שומר ונקיים בעינו לגמרי אבל לד' ר"ת דבזבה קטנה הוי סוף היום שומר ובזבה אינו עולה שפיר איפא למימר זבה תוכיח.

ועיין תוס' ר"ה בזה באנרף ושם הקשו עוד לפרש"י מהא דאמרין בפסחים פגון דחזינא שני ביה"ש ולשיטת רש"י ז"ל הא גם ראיה שלישיית צריכה להיות ביה"ש דאל"ה מקצת ליל שלישי הוי שומר אבל לשיטתם ניחא דלילה לא הוי שומר אלא דגם לשיטתם קשה דליהוי סוף יום שני שומר לראיה שניה ואפתי ע"כ צריף לומר דראיה שלישיית ג"כ היתה ביה"ש ואם תפרש דב' ימים חזינא סמוף לשקיעת החמה דליכא סוף היום אפתי תיקשי דליהוי תחלת יום שני שומר לראיה ראשונה דתחלת היום ודאי הוי שומר לר' יוסי וכן הקשה המהרש"א ז"ל שם בפסחים ומה שפתיב שם המהרש"א ז"ל ליישב דהא דאמרין בפסחים דחזינא ב' ביה"ש היינו ג' ראיות בתחלת ביה"ש ובסופו עיי"ש.

א"כ לרש"י נמי א"ש ומה הקשו בזה לשיטת רש"י ז"ל שם בר"ה שם דהל"ל שלש ביה"ש וכנ"ל ובש"מ פי' הא דחזינא ב' ביה"ש כפי' מהרש"א ז"ל והיינו הך דסוגיין אבל מד' בר"ה לא משמע הכי דא"כ לרש"י נמי לא תיקשי שוב ראיתי במהרש"א ז"ל בר"ה שהרגיש בזה עיי"ש ועיין בא"מ מש"כ בזה: אף בעיקר דבריהם ז"ל שפתיבו דסוף היום הוי שומר לר' יוסי קשיא לי טובא דהא רבנן ור"י לא פליגי בעיקר דין מקצת היום פכולו דלרבנן נמי הוי מקצת היום פכולו ומותרת לטבול ביום ז' לזבה גדולה וביום ב' לזבה קטנה אלא דס"ל דאם ראתה אח"כ סותרת וטמאה למפרע וא"כ אי נימא דשומר דסוף היום הוי שומר א"כ לרבנן נמי אמאי לא תטבול בערב יום שני דכבר עבדי לה שומר ואם לא תראה אח"כ תהיה מותרת מטבילתה אלא ודאי לרבנן סוף היום לא הוי שומר ומנ"ל דלר' יוסי הוי שומר ועוד דא"כ מאי מרבי קרא דיהיה לה שומרת אחד לאחד ואי סוף היום די לשומר הא בלא"ה היא טמאה כל היום אפי' אם לא היתה צריכה שומר.

כמו ראיה ראשונה של זב ופשיטיה דקרא מיירי בזבה דיממא פדאיתא בהוריות. ומהא דאמרין התם דשומרת יום פנגד יום הוי דבר שהצדוקים מודים בה משמע דאפי' לפי דבריהם דמונין בזבה גדולה סוף היום פכותאי מ"מ בזבה קטנה לאו ספירה היא ובעינן דוקא יום שני דאלת"ה א"כ שפיר הוי שומרת יום פנגד יום דבר שאין הצדוקים מודים דלדבריהם מותרת בלילה אחר יום שראתה דסוף יום הוי שומר אלא בזבה קטנה לא

הגוי שימור דמיהיה לה איתרבי שתשמור אָחד לאָחד וְהִינּוּ יום שְׁנֵי נְעוּד דא"כ מאי ארְיָא דָאָמַר ר' יוֹסִי שְׁשִׁחֲטוּ עֲלֵיהָ בְּשָׁנֵי שְׁלָה הָרִי זוּ פְּטוּרָה מִפְּסוּחַ שְׁנֵי אֶפְּלוּ בְּרֵאשׁוֹן שְׁלָה אֲשַׁפְּחֵן דְּעֵבְדֵי שְׁמִימֵר סוּף הַיּוֹם אֲלֵא דְהָא לֹא קִשְׂיָא דְהָא לֹא טְבֵלָה אֲלֵא בְּלִיל שְׁנֵי וּא"כ אֶפְּתִי לֹא הָיָה הָעֶרֶב שְׁמֵשׁ וְכִדְאָמְרִינָן שֶׁם בְּפִסְחִים לְעֻגְנֵי נֶדָה וּמ"מ דְּבִרְיָהּם ו"ל צ"ע וְעִינֵן בִּשְׁמ"מ שְׁתִּירָץ בְּזָה דְקָרָא מִיּוֹרֵי בְּזָבָה דִּימָמָא וְעֵלָה קִפְרִיָּה הִיכִי מִשְׁפַּחַת לָהּ: וְאַחַר כָּל הַגְּזָל בְּהָא סְלָקִי שְׁמַעְתָּא דְרַב דָאָמַר יוֹם שְׁבַעִים עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן סָבַר כַּר' יוֹסִי דָאָמַר בְּזָבָה קִטְנָה בְּשָׁנֵי שְׁלָה וּבְזָבָה גְדוּלָה בְּשָׁבְעֵי מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ וּמְכָאן וּלְהַבָּא הוּא מְטַמָּא וַיֵּשׁ פָּאן מְקוּם עֵיוֹן בַּד' הָרַמְבַּ"ם ו"ל דְהָקָא בַּהֲל' נְזִירוֹת מִשְׁמַע מְדַבְּרִיּוֹ ו"ל דְפִסְק פְּסַתָּם מִתְנִיתִין דְאִינוּ עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן וּלְעֻגְנֵי פִסְחַת כַּר' יוֹסִי דָאָפִי רָאָתָה אַח"כ פְּטוּרָה מִפְּסוּחַ שְׁנֵי נְעוּד דְהָא גּוּפָא קִשְׂיָא הִיכִי פִסְק כַּר' יוֹסִי פִינּוֹן דְפִסְק בְּכַמָּה דְוִכְתִּי דְלִמְפְרַע הוּא מְטַמָּא וְכֵן הִקְשָׁה הַלַּח"מ ו"ל בַּפ"ד מַהֲל' נְזִירוֹת אֲלֵא דְסוּף דְבִרְיֵי שֶׁם מִשְׁ"כ בְּשֵׁם הַתּוֹסֵ' ו"ל אֵינָן מוּבָנִים עֵי"ש וּבְאָמַת אֵיפָּא פְּמָה סְתָמִי דְלֹא כַּר' יוֹסִי עַד דְקִשְׂיָא לִי מַה שְׁהִבִּיא הַש"ס לְהָא דְזָב שְׁרָאָה בְּזוֹ שְׁלוֹ סוּתְרָא אֵת שְׁלִפְנֵי בְּשֵׁם ר' אוֹשְׁעִיָא וּמִשְׁמַע דְמִימְרָא בְּעֵלְמָא הוּא וְכִמוֹ שְׁהִגִּי מְהֵרִי"ף בְּפִסְחִים דְלֹא מְצִינוּ ר' אוֹשְׁעִיָא בְּלִישְׁנָא דְתַנְיָא.

וְהָרִי מִשְׁנָה מְפֻנְרֶשֶׁת הִיא בַּפ"א דְזָבִים אֲבָל אִם רָאָה זֹכֵר אֶפְּלוּ יוֹם שְׁבִיעֵי סוּתְרָא אֵת שְׁלִפְנֵי וּר"י ג"כ אִמָּאֵי לֹא פְּרִיָּה אִמְתְּנִיתִין וְנִרְאָה דַּר"א תְּנִי לִיהָ לְהָאֵי מִתְנִיתִין לַר' יוֹחָנָן וְעֵלָה ר"י וְא"ש לִישְׁנָא דְאֲבָל זָב וְכִדְאִיתָא בְּמִתְנִיתִין הָתָם: וְהָא"מ ו"ל רָצָה לִישֵׁב דְבִרְיֵי הָרַמְבַּ"ם ו"ל ע"פ קְוִשִׁית הַתּוֹסֵ' ו"ל בְּפִסְחִים דָּף פ"א אִמָּאֵי לֹא קָאָמַר דְטַעְמָא דַּר"י דְפְטוּרָה מִפְּסוּחַ שְׁנֵי מְשׁוּם דְנָשִׁים בְּשָׁנֵי רְשׁוּת.

וְתִי דַּר' יוֹסִי ס"ל דְנָשִׁים בְּשָׁנֵי חוּבָה אֲבָל הָרַמְבַּ"ם ו"ל ס"ל נָשִׁים בְּשָׁנֵי רְשׁוּת וְא"כ מִהָאֵי טַעְמָא פְּטוּרָה מִפְּסוּחַ שְׁנֵי וְהוּא תְּמוּהָ דְהָא בְּזָב שְׁרָאָה בְּשָׁבְעֵי שְׁלוֹ ג"כ פִּסְק דְפְטוּר מִפְּסוּחַ שְׁנֵי וְגַבִּי זָב מֵא"ל וְקוֹשִׁית הַתּוֹסֵ' ו"ל בַּלֵּא"ה אֵינָה מְכַרְחַת דְהָא עַכ"פ קַצַּת מְצָנָה אֵיפָּא בְּנָשִׁים גַּם בְּפִסְחַת שְׁנֵי.

א"כ פִּינּוֹן דְהֵלֵא טְמֵאָה הִיא לְמִפְרַע וְהָרִי הִיא כְּאֵילוּ לֹא עֲשֵׂתָה פִּסְחַת רֵאשׁוֹן אִמָּאֵי פְּטוּרָה מִפְּסוּחַ שְׁנֵי וְכִי נִפְ"מ יֵשׁ בְּזָה בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה וְאִם תְּרָצָה לְעֲשׂוֹת פִּסְחַת שְׁנֵי אִמָּאֵי לֹא תַעֲשֶׂה וְע"כ צ"ל דְהָרַמְבַּ"ם ו"ל ס"ל דְטַעְמָא דַּר' יוֹסִי הוּא מְשׁוּם דְטוֹנְמַאת הַתְּהוּם דְזִיבָה הַתִּירוּ.

אַף יֵשׁ לְדַקְדָּק מִנ"ל הָא פִּינּוֹן דְרַב ע"כ ס"ל דְמְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ וּמְכָאן וּלְהַבָּא מְטַמָּא דַּל"ה הוּא דָאָמַר כְּמֵאן וְכֵן ר' אוֹשְׁעִיָא ס"ל דַּלְר' יוֹסִי מְכָאן וּלְהַבָּא הוּא מְטַמָּא וְא"כ אֲדָחִי הָא דַּר' יוֹסִי מִהִלְכָתָא.

וּמִנ"ל לְהָרַמְבַּ"ם ו"ל לְפִסְקוֹן פְּנוּתָהּ וּמִטַּעְמָא אַחְרֵינָא דְהוֹתְרָה טוֹנְמַאת הַתְּהוּם נְעוּד דַּר"כ הָא דָאָמַר ר' חֲזִיָא לֹא הוֹתְרָה טוֹנְמַאת הַתְּהוּם אֲלֵא לְמָה בְּלִבְד לְמַעוּטֵי מֵאֵי אֵי לְמַעוּטֵי שְׁרָץ תִּיקְשִׁי הַשְׁתָּא טוֹנְמַאת הַתְּהוּם דְשְׁרָץ דְקִיל לֹא הוֹתְרָה וְטוֹנְמַאת הַתְּהוּם דְזִיבָה הוֹתְרָה וּבִירוּשְׁלָמִי סוּף מְכִילְתִּין אֶמְרִינָן דְלִיפָּא לְמִימַר דַּר' חֲזִיָא אֵתִי לְמַעוּטֵי גְבִילָה דְהַשְׁתָּא טוֹנְמַאת מֵת דְחִמִּיר הוֹתְרָה לוֹ טוֹנְמַאת הַתְּהוּם כ"ש גְבִילָה הַקְּלָה דְהוֹתְרָה בְּהָ טוֹנְמַאת הַתְּהוּם וּמְסִיק שֶׁם דָּאֵתִי לְמַעוּטֵי מְשַׁכָּב וּמוֹשָׁב וְגַהֲ דְבִש"ס דִּילָן בְּעִינָן

למימר דאָתי למעוטי טונמאָת התהום דשרץ מ"מ לא מסתבר למימר דטונמאָת שרץ חמיר
מטונמאָת זיבה.

ולזה י"ל דע"כ לפי שיטת הש"ס דילן לא דיינינו בזה ק"ו דהא מת חמור משרץ ואפ"ה
אמרינו דבמת הופר טונמאָת התהום ובשרץ לא הופר וע"כ למאי דאמרינו דטעמא דר'
יוסי משום טונמאָת התהום הא דר' חזיא אָתי למעוטי טונמאָת שרץ ועיין בפסחים פָּרָק
אלו דברים דף ס"ז דאיתא התם להדיא דזב חמור משרץ עיי"ש: אלא דלא נתבאר בדברי
הרמב"ם ו"ל האי דינא דלא הופר טונמאָת התהום בשרץ.

ע"כ נראה דהוא ו"ל ס"ל דכל טונמאָת התהום מכל הטונמאָות הותרה והא דר' חזיא דאמר
אלא למת בלבד אָתי למעוטי הרוג וכמו שכו' בפ"ח מהל' גזירות והראב"ד ו"ל השיג
עליו וכתב דאָתי למעוטי טונמאָת התהום דזיבה והרמב"ם ו"ל ס"ל דר' יוסי אמר דטונמאָת
התהום דזיבה הותרה ופסק בנותיה א"כ ע"כ לא אָתי למעוטי אלא הרוג דשרץ ג"כ לא
ניחא ליה למימר דאָתי למעוטי וכנ"ל פֿינן דאפילו טונמאָת התהום דזיבה הותרה כ"ש
דשרץ: ואין חילוק בזה בכל הטונמאָות ועיין בלח"מ ו"ל שם בפ"ו מהלכות גזירות שפכת
שם דהראב"ד ו"ל מסבא משמע ליה הכא דאָתי למעוטי טונמאָת התהום דזיבה והוא
פלאי שלא הביא סוגיא דפסחים דבהדיא אמרינו הכא דאָתי למעוטי טונמאָת התהום
דזיבה וכן איתא בנבחים דף כ"ג ע"ש ועכ"ז עדיין לא נתיישבה דעתי בזה דהוי ליה
להרמב"ם ו"ל לבאר הטעם משום דטונמאָת התהום דזיבה הותרה ומ"ט מסתם לה סתומי
וקצת נראה מדברי ו"ל דהא דפטור מפסח שני הוא לאו מטעם הלכה דטונמאָת התהום.

דא"כ הוי ליה לבאר הטעם אלא סבא בעלמא היא פֿינן דבשעת שחיטה וזריקה הנה
בחזקת טהרה קצת. אע"ג דראה אח"כ יצא ידי פסחו דטונמאָת למפרע לא אלים כ"כ
למפסל פסחים ועיין בתוספתא פסחים פ"ז דמיייתי לה התם בשם ר"י בר' יהודה ומסיים
בה שפבר יצתה בזריקה משמע כנ"ל פֿינן דהזריקה היתה בכלשרות: ולענין מאי דכתבינא
מנ"ל להרמב"ם ו"ל דטעמיה דר' יוסי מש"ה הוא פֿינן דרב ור"א ס"ל דר"י ס"ל מכאן
ולקבא הוא מטמא נראה דלא ניחא ליה להרמב"ם ו"ל בהאי טעמא ולמימר דר' יוסי
פליג אכל הני סתמי דסוף גדה וריש גבים דתלינו בהו דסותרת למפרע וב"ש הכי
ס"ל וקצת ראיה יש להביא דרב גופא ס"ל דסותרת למפרע מהא דאמר בסוף גדה דאם
בדקה בראשון ובשמיני ומצאה טהורה דהרי היא בחזקת טהרה וקמ"ל דתחילתן אע"פ
שאין סופן והשתא אי נימא דרב ס"ל כר' יוסי דבז' גמי לא סתר א"כ מאי קמ"ל דהא
אם בדקה בז' ג"כ הוא כמו בשמיני פֿינן דלא סתרה עוד ור' יוסי גופא הוא דאמר התם
דהלכה כר"א דמתניתין דהרי היא בחזקת טהרה אם בדקה בראשון ושביעי ולא מיייתי
סייעתא מינה לרב דלר' יוסי אם בדקה בז' ג"כ כפר עברו הז' נקיים אלא משמע דלר'
יוסי גמי כל יום ז' בתוך ימי הספירה הוא וכן אמר רב התם דאם לא בדקה אלא בשביעי
ג"כ הוי ספורים דסופן אע"פ שאין תחילתן ואי לרב מכאן ולקבא מטמא הא ליכא סופן
ג"כ פֿינן דאפילו תראה לא תסתור ודוּחַק לומר דמייירי דנקא אם בדקה בליל שביעי ולפי
גוססת התוספתא דר"י בר' יהודה הוא מריה דהאי שמעתתא יש להביא קצת סמך מהא
דפרק המפלת דף כ"ט דמיייתי התם פלוגתא דב"ש וב"ה באשה שיצתה מליאה כו'
והביאה ג' שבועין טהורים ועשרה שבועות אחד טמא ואחד טהור משמשת לאור שלשים

וְחָמַשׁ וּפְלִיגֵי הַתָּמַם בְּמִנְיַן הַטְּבִילָה וּר"י בַר"י אָמַר דִּינָה לְטְבִילָה שְׁתֵּהָא בְּאַחְרוֹנָהּ וּמִשְׁמַע דְּמוֹדָה בְּהָא דְּמִשְׁמַשְׁתָּ לְאוּר שְׁלִשִׁים וְחָמֵשׁ וְאִי ס"ל לַר"י בַר"י דְּמִכָּאן וּלְהַבָּא הוּא מְטַמָּא א"כ תְּשַׁמֵּשׁ בְּעֶשְׂרִין וְחֵד דְּהָא מוֹקֵי לָהּ הַתָּמַם כַּר"ש דְּאָמַר דְּאֶסּוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן שְׁמָא תְּבִנָּא לְבֵית הַסֶּפֶק וּלְר"י בַר"י הָא לִיכָּא סֶפֶק דְּאֶפִּילוּ תְּרָאָה לֹא תִסְתּוֹר אֱלָא מִשְׁמַע דְּלַר"י בַר"י נְמִי סְתָרֵי וְהוּי סֶפֶק וְעוֹד יֵשׁ קֶצֶת רְאֵיָה מְהָא דְּאֶמְרִינָן פְּרָק בְּנוֹת כּוֹתִים הָא דְּאִין יוֹם שְׁפּוֹסְקַת בּוּ עוֹלָה לְמִנְיַן ז' אַע"ג דְּקִי"ל מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ מִשּׁוּם דַּא"כ ש"ז דְּסִתְרָא הֵיכִי מִשְׁפַּחַת לָהּ וְעִי' תּוֹס' שָׁם שְׁהַקְשׁוּ מַר' יוֹסִי דַס"ל מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ אִטּוּ כְּכוּתָאֵי כּוּ' וְתִי' כְּמוֹ שְׁפַחְתִּי כָּאֵן דְּלֹא ס"ל לַר"י מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ אֱלָא בְּסוּף הַמִּנְיַן אֲבָל לֹא בְּתַחֲלָתוּ.

וְאֶפְתִּי תִיקְשִׁי אֶלְיָבִיָּה בַש"ז אַמְאֵי לָא הָוֵי מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ כִּינּוּ דְּאִינוּ סוֹתֵר אֱלָא יוֹם אֲחֵד זֶה חֲשִׁיב סוּף מִנְיַנוּ אֲבָל אִי טַעְמָא דַר"י מִשּׁוּם טְוִמְאָת הַתְּהוּם א"ש אֱלָא דִישׁ לְחַלֵּק דְּסִתֵּרַת ש"ז לֹא חֲשִׁיב סוּף מִנְיַן כִּינּוּ דְּבְאֶמְצַע הַנְּקִיִּים הוּא וְיֵשׁ לְדַקְדָּק בַּש"ס הַתָּמַם אַמְאֵי לֹא מִיִּתֵי רְאֵיָה מְהָא דְּמַרְבִּינָן מוֹהֲרָה לָהּ דְּשׁוּמְרַת יוֹם צְרִיכָה לְהִיּוֹת יוֹם אֲחֵד וְאִי נִימָא דְּמְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ א"כ ע"כ צְרִיכָה לְאוּקְמֵי דְּחֻזָּאֵי סְמוּף לְשִׁקִיעַת הַחֶמֶה וְכַמֵּש"כ לְעִיל וְלִפִּי מַה שְׁכ' לְעִיל דְּכוּתָאֵי נְמִי מוֹדוּ בְּזָבָה קְטַנָּה דְּאִין מְקַצָּת יוֹם עוֹלָה לָהּ א"כ קֶשֶׁה הֵיכִי מִיִּתֵי רְאֵיָה מַש"ז לְזָבָה גְּדוּלָה דְּהָא בַש"ז כּוֹתָאֵי נְמִי מוֹדוּ כְּמוֹ בְּזָבָה קְטַנָּה.

וְהַדְּבָרִים אֲרוּפִים בְּזֶה וְאִין כָּאֵן מְקוּמָן גַּם הָא דְּאָמַר רַמב"ח הַתָּמַם דְּקִי"ל מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ קֶצֶת צ"ע דְּהִיכֵן קִי"ל כֵּן דְּהָא לְמַתְנִיתִין דִּילֵן לֹא אֶמְרִינָן מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ. וְחֲשַׁבִּינָן לִיהּ כִּיּוֹם שְׁלֹפְנֵי כִּינּוּ דְּמְקַצָּתוּ טַמָּא הוּא עַכ"פ צ"ל דְּהַרְמְב"ם ז"ל בְּחַר יוֹתֵר דְּטַעְמָא דַר' יוֹסִי מִשּׁוּם טְוִמְאָת הַתְּהוּם כִּי הֵיכִי דְּלֹא נִפְלוּג ר' יוֹסִי אֲכֻלְהוּ סְתָמֵי וְרַב דְּאָמַר דְּמְקַצָּת יוֹם עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן ע"כ צ"ל דְּכַא"ש ס"ל וְלֹא מְחַלֵּק בֵּין דְּאוּרְיָתָא לְדַרְבְּנָן וְעַדִּין צ"ע: וְיֵשׁ עוֹד מְקוֹם לִיִּישֵׁב דְּבָרֵי הַרְמְב"ם ז"ל ע"פ גִּירְסַת רַש"י וְהַש"מ דַר"י נְמִי ס"ל דְּלִמְפְרַע מְטַמָּא וּמ"מ מִטַעַם מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ פְּטוּרָה מִפְּסַח שְׁנֵי אֱלָא דְּלֹא מְרוּנְחָנָא בְּזֶה דַע"כ צ"ל מִשּׁוּם טְוִמְאָת הַתְּהוּם הוּא דְּפְטוּרָה וְכַדְּאֶמְרִינָן בְּגִמְרָא וְעוֹד דַּא"כ אַמְאֵי לֹא פָּסַק פְּרַב דִּיּוֹם שְׁבַעִים עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן וְדו"ק בְּכָל הַנֶּ"ל וְעִינָן בַּא"מ: פְּרָק שְׁלִישִׁי מִי שְׁאָמַר הָרִינֵי נְזִיר כּוּ' כֵּל הַמְּשַׁנָּה כְּבָר כְּתַבְתִּי לְעִיל בַּפ"ק בְּפְלוּגְתָא דְּבַר פְּדָא וְרַב מַתְנָא וּמַה שְׁיֵשׁ לְדַקְדָּק בְּדְבָרֵי הַתּוֹס' ז"ל ע"ש וְדְבָרֵי הַתּוֹס' ז"ל כָּאֵן ג"כ מְבוֹאָרִים יוֹתֵר הַתָּמַם אִף אֵת זֶה רְאִיתִי לְדַקְדָּק בְּמַתְנֵיתִין אַמְאֵי לֹא קָאָמַר הַש"ס לְעִיל דְּרַב ס"ל כַר"א דְּאָמַר מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ אֶפִּילוּ אִם נְטֻמָּא בְּיוֹם שְׁלִשִׁים קוֹדֵם הִבָּאת קַרְבָּנוֹתָיו דְּזֶה הָוֵי דוּמָה לְהָא דַר' יוֹסִי דַס"ל מְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ הֵיכָא דְּנְטֻמָּא הַזֵּב בְּיוֹם ז' דִּילְפִינָן מִינָּה דַס"ל דְּעוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן וְה"נ דְּכּוֹנְתִיָּה דַאע"ג דְּנְטֻמָּא וְטוּמְאָה סוֹתֵרַת בְּנְזִיר כְּמוֹ הַזִּיבָה דְּסוֹתֵרַת בְּז' נְקִיִּים וְאַפ"ה אָמַר ר"א דְּמְקַצָּת הַיּוֹם פְּכֻלוּ.

וּלְבַר פְּדָא אֲתִי שְׁפִיר וּק"ל: ע"ב תּוֹס' בַּד"ה וְר"א כּוּ' וְאֵע"ג דְּלְבַר פְּדָא כּוּ' עִינָן בַּא"מ: וְעִינָן בִּירוּשְׁלַמִי בְּהַלְכָה זֹו דְּמִיִּתֵי עֲוֹבְדָא בַר' אַמִּי דְּאָמַר לְגַלְחַת בְּיוֹם לְמ"ד וְעֲוֹבְדָא אַחֲרִיתִי אָמַר לְגַלְחַת בְּיוֹם ל"א.

וּפִי' הַפ"מ שָׁם דְּמִיִּרֵי בְּנְזִיר שְׁנְטֻמָּא וְהוּא פְּלֹא דְּבִימֵי ר' אַמִּי מִי הָוֵי תְּגַלְחַת נְזִירוֹת דְּהָא אִין קַרְבָּן וְהַדְּבָר פְּשׁוּט דְּקָאֵי אֲשִׁלְשִׁים שָׁל אֲבָל וְכַמוֹ שְׁחֻזַר וּפִי' הוּא עֲצָמוֹ שָׁם עִי"ש:

שם במלשנה מי שגזר שתי גזירות כו' ראיתי בירושלמי בהלכה זו שמעתיא הצריכה ביאור ולא נתבארה יפה בדברי המפרשים ז"ל על כ' ראיתי לבארה בס"ד פ"ד ה' הטובה עלי וממילא כמה מקלי מעלייתא נשמעינה מינה והכי איתא התם השלים גזירותו הראשונה ובא להשען על השניה ולא מצאו פתח לראשונה עד שמצאו פתח לשניה עלת לו שניה ראשונה מה אנו קיימין אם באומר הרניני גזיר שתיים נדר שבטל מקצתו בטל כולו אם באומר שלשים יום אלו שלשים יום אלו לא בדה עלת לו שניה ראשונה אלא כינו קיימין באומר הרניני גזיר ונזיר באומר אלו לגזירות אבל אם אמר אלו לגזירות ואלו לגזירות אחרות לא בדה עלת לו שניה ראשונה אמר ר"א השלים גזירותו לראשונה מפיון שהביא קרבן וגילח עלת לו ראשונה שניה ר' יעקב בר אחא פקיד לחברייה הוון ידעין דר' יוחנן פליג עד שיביא כל קרבנותיו פרבנן ברם כר"ש אפילו לא הביא אלא קרבן אחד הפריש שתייהן כא' אין בידו אלא אחת הפריש זו בפ"ע וזו בפ"ע והקריב של זו בזו ושל זו בזו לא יצא הא לקדש קדשה לא כן תני ר' חייא קרבנו על גזרו ולא שיקדים קרבנו לגזרו שניה היא שעומד בגזירותו ניחא שניה ראשונה ראשונה שניה אמר ר' יודא נהדא מסייע לר"א לא כן ר"י בר אחא מפקד לחברייה אין שמעתי מילא מר"א הוון ידעין דר"י פליג עד שיביא כל קרבנותיו סברין מימר פרבנן ור"א כר"ש אנו קיימין ר' חיינא בשם ר' פנחס תפטר בגזירותו ובגזירות בנו בדה עלת לו שניה בראשונה עכ"ל.

ועיין בפ"מ מה שפי' בהלכה זו והמענין יראה רבות הדחוקים לפי' ולא רציתי להאריך ואענה אני חלקי השלים גזירות ראשונה ובא להשען על השניה היינו שיצא בקרבנות השניה על הראשונה ומצאו פתח לשניה עלת לו שניה ראשונה ויצא בקרבנות שניה על הראשונה מה אנו קיימין אם באומר הרניני גזיר שתיים נדר שהותר מקצתו הותר כולו וכבר כתבתי מזה בחידושי לגזרים דף י"ז דמש"ס דילן משמע דזה לא בא לכלל נדר שהותר מקצתו כו' והבאתי שם דברי התוס' ז"ל בשבועות שהקשו פנ"ל על הא דמוקמינן להא דנשאל על הראשונה כו' היינו שקיבל עליו ב' גזירות פאחת ולא הביאו דברי הירושלמי הנ"ל עיי"ש מש"כ בזה אם באומר שלשים יום אלו שלשים יום אלו לא בדה עלת לו שניה ראשונה כיון דגזירות חלוקות הן בזמנים מיוחדים לא שייך למימר דשניה נעשה ראשונה ונהי דלענין קרבנות קאמר מ"מ כיון דהאי גזירות לחוד והאי גזירות לחוד אפילו אם נשאל על השניה אין קרבנותיו ראויין לראשונה ומשני דמייירי באומר הרניני גזיר ונזיר וכי נשאל על השניה אלו הימים יחשבו גם לראשונה ואמר עוד באומר אלו לגזירות אבל אמר אלו לגזירות אחרות לא בדה עלת לו שניה ראשונה פ"ל דגם בהפרשת הקרבנות צריך שיאמר סתם אלו לגזירות ומש"ה כי נשאל על השניה עולין לראשונה אבל אם אמר אלו לגזירותי ואלו לגזירות אחרות לא בדה עלת לו שניה ראשונה שפי' דלשני הפרושים ג"כ אין ראויין לראשונה אפי' כי נשאל על השניה אמר ר"א השלים גזירותו לראשונה מפיון שהביא קרבן וגילח עלת לו ראשונה שניה וקמ"ל ר"א דאפי' לא הביא אלא קרבן אחד מיד מתחלת גזירות שניה דס"ל כר"ש דאפילו לא הביא אלא קרבן אחד הותר בכל וחדל גזירות שניה ור"י בר אחא מפקד כו' הוון ידעין דר"י פליג ע"ז וס"ל פרבנן עד שיקריב את כולם אבל קודם שהקריב את כולם לא חלה השניה הפריש את שתייהן כא' אין בידו אלא אחת היינו שהקריבן פאחת לאחר מגין ב'

הנזירות וכדתניא בתוספתא והיינו משום דהשנייה לא התחילה כלל קודם הבאת קרבנות הראשונה הפריש זו בפ"ע וזו בפ"ע והקריב של זו בזו לא יצא והכי איתא נמי בתוספתא דלא יצא בקרבן שהפריש על נזירות אחרת ומכאן קשה לי על הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהלכות שגגות שנראה מדבריו שם דאם הקריב חטאת שהפריש על חלב שאכל אמש על חלב שאכל היום דיצא ומדרבנן בעלמא הוא דלא יביא וכמש"כ שם הר"י קורקוס ז"ל והביא ראיה מהתוספתא ומ"ש מקרבן נזירות דלא יצא מנזירות על חבירו דהתם פתיב קרבנו על חטאו והכא פתיב קרבנו על נזרו ואי הכא דוקא נזירות זו היתם נמי דוקא על חלב שהפרישו ועי' מש"כ לעיל דף י"ב בזה ופרידו הא לקדש קדשה אפילו אם הפריש לשנייה קרבנות קודם שהתחיל למנותה וכדאמר הקריב של זו בזו ושל זו בזו והתני ר"ח כו' ולא שיקדים קרבנו לנזרו ומשני שניא הכא שעומד הוא בנזירות דהא השנייה ג"כ היתה לה לחול באלו הימים אלא שהראשונה מעכבת עליו מש"ה לא חשיב מוקדם קרבנו לנזרו ופרידו ניחא שנייה ראשונה.

ראשונה שנייה ונראה דצ"ל איפכא ניחא ראשונה שנייה דזה דבר שאפשר הוא דמהראשונה יעלה לו לשנייה אם נשאל על הראשונה שנייה ראשונה בתמיה היכי משפחת לה שתעשה מן השנייה ראשונה הא כל זמן שהראשונה לא נגמרה עדיין לא חלה השנייה ומשני לא כן כו' ור"א כר"ש אנו קיימין דס"ל דנזירות שנייה חלה מיד אחר קרבן אחד וא"כ שפיר מצינו שתעשה מקרבנות שנייה על הראשונה היינו יתר הקרבנות שעדיין לא הביא בשביל הראשונה ר"ח בשם ר"פ תיפתר בנזירותו ונזירות בנו פדא עלת לו שנייה ראשונה דבזה אשפחינו כפשוטו דראשונה התחיל למנות נזירותו ואח"כ בלידת בנו חזר למנות נזירות בנו ואם מצא פתח לנזירות בנו עלת לו שנייה ראשונה והימים והקרבנות של שנייה עלו לו לראשונה ומוכח כמו שהגהתי ומה שפירש הפ"מ בזה הוא תמוה ולענ"ד נראה כמו שכתבתי: ולפ"ז שמעינו מדברי הירושלמי דהא דאם נשאל על אחת עלתה לשנייה היינו דוקא אם הפריש הקרבנות בסתם לנזירות אבל אם פרש דאילו לנזירות זו ואילו לנזירות זו אפילו ע"י שאלה אין ראויין לתברתה ובדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' נזירות לא נתבאר כל זה אלא כתב סתמא ואפילו הביא פפתו ואח"כ נשאל עלתה ראשונה בשנייה וכתב שם הכ"מ דבירושלמי דפרקין משמע הכי ולפי מ"ש אין כאן שום משמעות מדברי הירושלמי דשמעתין אבל לא היתה צריף לזה דבהדיא עסקינו הכי בש"ס דילן בשבועות דאפילו הביא פפתו יכול לשאול וכבר פתבתי בזה בנדרים ואדרבה לשיטת הירושלמי נראה דאם הביא פפתו כבר אפילו אם נשאל על הראשונה צריף להביא קרבנות לשנייה פיון דכבר הקריבן לראשונה ולא גרע מאילו היתה ההפךשה בתחלה בפירוש זו לנזירות זו וזו לנזירות זו דאין עולין לתברתה כ"ש הכא שהקריבן לשם ראשונה גם מש"כ הרמב"ם ז"ל שם בהאי דינא בין שקיבל ב' נזירות בבת אחת בין שקיבל בזה אחר זה וכתב הכ"מ ז"ל דהכי משמע בירושלמי דפרקין.

ג"כ אינו מדוקדק דהא בירושלמי אמר דאם קיבל בבת אחת הוי נדר שהותר מקצתו הותר כולו אלא מש"ס דילן הוא דמוכח הכי דבתחלה מוקמינן לה בקיבל עליו בזה אחר זה ובתר הכי מוקמינן לה שקיבל בב"א פדאיתא בנדרים והאי דינא דאם הקריב של זו בזו דלא יצא ג"כ לא נתבאר בדברי הרמב"ם ז"ל וי"ל דהוא לשיטתיה בחטאת על חלב

שֶׁל אֲמֵשׁ דָּאָם הַקָּרִיב עַל חֶלֶב שְׂאֵכֵל הַיּוֹם יֵצֵא וְכֹנֵ"ל: וְרֵאִיתִי בְּתוֹסְפָתָא סוּף פ"ד דְּתַנְי
הַתָּם פְּלוּגְתָּא דַר' אֶלְעָזָר וַר' יוֹסִי אִם נִטְמָא קְוֹדֵם הַבָּאָת קְרַבְנוֹת שֶׁל הֶרְאִשׁוּנָה.

דַר"א אוֹמֵר דְּצָרִיף לְהִבְיָא קְרַבֵּן טַנְמָאָה דְעֵדִינָן הוּא בְּנִזְיִרוֹת מִפְּנֵי הַשְּׁנִיָּה הַעוֹמְדָת לְחוּל
וַר"י אוֹמֵר דְּיֵצֵא מִן הֶרְאִשׁוּנָה וְלִשְׁנִיָּה לֹא בָּא ע"ש מִשְׁמַע דַּלְר"א צָרִיף לְהִבְיָא קְרַבֵּן
טַנְמָאָה אַע"ג דָּאִין פֶּאן סְתִירָה כָּלֵל וְיִתְבָּאָר בְּזֵה לְקַמֵּן בְּמַכִּילִתִּין בַּס"ד: ע"ב מִי שְׁנִזְר
בְּבִיה"ק כו' אִין עוֹלִין לֹו מִן הַמְּנִין וְאִינוּ מְבִיא קְרַבֵּן טַנְמָאָה יֵצֵא וְנִכְנַס עוֹלִין לֹו מִן הַמְּנִין
וּמְבִיא קְרַבֵּן טַנְמָאָה וּפִירִשׁ"י וְתוֹס' ז"ל דַּקמ"ל בְּרִישָׁא דָּאִינוּ מְבִיא קְרַבֵּן טַנְמָאָה עַל מַה
שְׁנִזְר בְּטַנְמָאָת בִּיה"ק אֲבָל אִם יֵצֵא וְהִזָּה וְשָׁנָה וְטָבֵל וְחִזְר וְנִכְנַס עוֹלִין לֹו מִן הַמְּנִין הִיָּינוּ
מְקַצֵּת יוֹם הַשְּׁבִיעִי עוֹלָה לֹו וּמִש"ה מְבִיא קְרַבֵּן טַנְמָאָה עַל כְּנִיסָתוֹ לְבִיה"ק וּלפ"ז עוֹלִין
לֹו מִן הַמְּנִין דְּסִיפָא לִישְׁנָא דְרַבִּים קָשָׁה הָא אִיוֹם הַשְּׁבִיעִי לְחֻדְיָה קָאִי וְגַם אִינוּ מְאֹוֹתוֹ
עֲנִין שֶׁל וְאִין עוֹלִין לֹו דְרִישָׁא דְהַתָּם אִימִי טַנְמָאָתוֹ בְּבִיה"ק קָאִי וּבְסִיפָא עוֹלִין לֹו הִיָּינוּ
לְגַלְחָה וְלְהִבְיָא קְרַבֵּן טַנְמָאָה.

אֲבָל הַרְמַב"ם ז"ל יֵשׁ לֹו שִׁיטָה אַחֲרַת בְּפִירוּשׁ הַמְּשָׁנָה דְטַנְמָאָת בֵּית הַקְּבָרוֹת הוּא
מִהַטְטַמָּאוֹת שְׂאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח עֲלֵיהֶן וּקמ"ל מִתְנִיתִין דְאַפ"ה אִין עוֹלִין אֵלּוּ הַיָּמִים
לְנִזְיִרוֹת וְאִינוּ מְבִיא קְרַבֵּן טַנְמָאָה הִיָּינוּ אִם נִטְמָא בְּעוֹדוֹ בִּיה"ק בְּטַנְמָאָה גְּמוּרָה אַפ"ה
אִינוּ מְבִיא קְרַבֵּן טַנְמָאָה פִּינֵן דָּאִין עוֹלִין לֹו אֵלּוּ הַיָּמִים יֵצֵא וְנִכְנַס אַחַר שְׁהִזָּה וְשָׁנָה וְטָבֵל
אֵלּוּ הַיָּמִים שְׁמָנָה בֵּין יֵצִיאָה לְכְּנִיסָה עוֹלִין לֹו דְכְּנִיסָת בִּיה"ק אִינוּ סוֹתֵר וּמְבִיא קְרַבֵּן
טַנְמָאָה אִם נִטְמָא בְּטַנְמָאָה גְּמוּרָה פִּינֵן דְכָבֵר הַתְּחִיל בְּנִזְיִרוֹת וּמְדַבְּרִיו בְּפִירוּשׁ הַמְּשָׁנָה
מִשְׁמַע דָּאָם נִכְנַס אַחַר שְׁהִזָּה וְשָׁנָה עוֹלִין לֹו אֲפִילוּ אֵלּוּ הַיָּמִים שְׁעֵמֵד בְּבִיה"ק כָּל
שְׁהַתְּחִיל נִזְיִרוֹתוֹ בְּכַמָּה יָמֵי טְהָרָה אֲבָל בְּחַבּוּרוֹ לֹא כָּתֵב כֵּן וְכ"כ הַלַּח"מ ז"ל ג"כ וְצָרִיף
לְפָרֵשׁ לְפִי שִׁיטָתוֹ הָא דְאַמְרִינוּ לְקַמֵּן וְטַמָּא רֵאשׁ נִזְרוֹ בְּטָהוֹר שְׁנִטְמָא הַכְּתוּב מְדַבֵּר
וְלְפָטוֹר אֵת הַנְּזִיר בְּקָבֵר.

הִיָּינוּ לְפָטוֹרוֹ אִם נִטְמָא בְּטַנְמָאָה גְּמוּרָה פִּינֵן דְהוּא טַמָּא בְּתַחֲלָתוֹ לְעֲנִין זֶה דָּאִין הַיָּמִים
עוֹלִין לֹו מִש"ה פְּטוֹר אַפִּי אִם נִטְמָא בְּטַנְמָאָה גְּמוּרָה אֵלּא דַּהֲק"ו לְקַמֵּן וּמַה טְהוֹר שְׁנִטְמָא
כו' מִי שְׁהִיָּה טַמָּא מִתְּחִלָּה אִינוּ דִּין שְׁיִהִיָּה טְעוֹן כו' אִינוּ מִיִּשְׁבֵּב לְשִׁיטָתוֹ דְהָא לֹאוּ עַל
הַטַּנְמָאָה שְׁנִטְמָא בְּתַחֲלָה הִיָּינוּ טַנְמָאָת בִּיה"ק אֲנוּ דְנִין דְזוּ בְּלֹא"ה אִין מְגַלַּח עֲלֵיהָ אֵלּא
אַמָּה שְׁנִטְמָא אַח"כ בְּטַנְמָאָה גְּמוּרָה וְהִיכִי קָרִי לִיָּה טַמָּא מִתְּחִלָּתוֹ וְצ"ל דַּמ"מ קָרִי לִיָּה
טַמָּא מִתְּחִלָּתוֹ מִשׁוּם דְגַם טַנְמָאָת בִּיה"ק טַנְמָאָה הִיא שְׁלֹא יַעֲלוּ לֹו וּמִשׁוּם הֵכִי ס"ד
לְמִילָף בְּקַל וְחֻמְרָ: וְאַפְתִּי יֵשׁ לְדַקְדָּק מַנ"ל לְמַעוֹטִי מְקָרָא דְנִטְמָא רֵאשׁ נִזְרוֹ דְאַפִּי אִם
נִטְמָא אַח"כ טַנְמָאָה גְּמוּרָה דְלִמָּא קָרָא לֹא אֲתִי לְמַעוֹטִי אֵלּא דְהִיָּה טַמָּא בְּתַחֲלָתוֹ טַנְמָאָה
גְּמוּרָה אֲבָל אִם לֹא הִיָּה טַמָּא בְּתַחֲלָתוֹ אֵלּא טַנְמָאָה שְׂאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח עֲלֵיהָ כִּי נִטְמָא
אַח"כ אִימָא דְקָרִינוּ בִּיָּה וְטַמָּא רֵאשׁ נִזְרוֹ דְהָא כְּבָר חָל עֲלֵיהָ נִזְיִרוֹת וְאַח"כ נִטְמָא וִי"ל
דְלִישְׁיָתוֹ לֹא אִיִּצְטָרִיף קָרָא כָּלֵל לְהִיכָא דְנִזְר בְּשַׁעַת טַנְמָאָה וְלֹא צָרִיף קָרָא אֵלּא הִיכָא
דְנִטְמָא בְּתַחֲלָתוֹ טַנְמָאָה שְׂאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח וְאַח"כ נִטְמָא טַנְמָאָה גְּמוּרָה וְשְׁמַעֲיָנוּ מְדַבְּרִיו
ז"ל עוֹד דָּאָם בְּאַמְצַע הַנְּזִירוֹת נִטְמָא בְּטַנְמָאָה שְׂאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח וְאַח"כ נִטְמָא בְּטַנְמָאָה
שְׁהַנְּזִיר מְגַלַּח סוֹתֵר אֵת הַכָּל אַע"ג דָּאִין יָמִים אֵלּוּ עוֹלִים לְמַנְיָן נִזְיִרוֹת כְּמוֹ הֵכָא אִם יֵצֵא
וְנִכְנַס וְנִטְמָא שְׁם טַנְמָאָה גְּמוּרָה דְמִיָּתִי קְרַבֵּן: וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד לְפִי שִׁיטָתוֹ מֵאִי מִיָּבְעִי

ליה לרב אשי בגמרא אם נזר בקבר אם הוא מגלח והא בטומאות שאין הנזיר מגלח עליהן משמע לקמן בפ' כה"ג במתניתין להדיא דאינו טעון תגלחת.

ומאי קמיבעי ליה הכא בביה"ק ומבעיא דרב אשי דלא מיבעי ליה אלא משום דהוי טמא קודם ששנזר ובהא אפשר לא נאמר תגלחת כמו קרבן אבל טומאת ביה"ק שפיר מגלח עליה. ועוד קשה דלקמן גבי הא דבעי למילף ימי חלוטו דאינו עולין מימי טומאתו ופריד מה לימי טומאה שפן סותר את הקודם וליף מנזיר בקבר דאינו עולין אע"ג דאינו סותר ולדברי הרמב"ם אמאי לא קאמר פל הטומאות שאין הנזיר מגלח עליהן יוכיחו שאין עולין ואפ"ל דמקרא גופא שמעינו הא דאין עולין ימי הטומאות שאין הנזיר מגלח עליהן מדילפינו הכא מקרא דאם נטמא אח"כ בטומאה גמורה אינו מביא קרבן טומאה וע"כ היינו משום דהימים שהיא בביה"קאין עולין והוי טומאה קודם לנזרו.

ומינה ילפינו לכל הטומאות שאין הנזיר מגלח עליהן אבל קושיא הראשונה במקומה עומדת דהא משמע מהבעיא דרב אשי דטומאה גמורה היא ועוד דאפתי תקשה מנ"ל דימי טומאה שאין הנזיר מגלח דאין עולין לו וקרא דוטמא ראש נזרו דלמא אתי להיכא דנזר בעת טומאה גמורה ואח"כ נטמא טומאה אחרת גם מש"כ דלטומאה מעיקרא לא צריד קרא לא משמע הכי בכוליה שמעתין והדברים ארוכים בזה ויתבאר עוד בס"ד בהלכות אשר לפנינו: ועוד מוכח לשיטתו דהא דימי טומאה שאין הנזיר מגלח עליהן אין עולין הוא מה"ת מדלא מיייתי קרבן טומאה אם נטמא אח"כ ויקשה מפאן על דבריו ו"ל בפ"ג מהלכות טומאת מת דכל טומאות אלו הם מדברי סופרים וכבר הקשה המשנה למלך ו"ל דבריו אהדדי בפ"ה מהלכות נזירות וגם זה יתבאר יותר לקמן במקומן בס"ד: ואחר העיון מצאתי מקום גם לדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ה המשנה שכתב דאם חזר ונכנס עולין לו גם ימים שהוא שוהה בביה"ק דבירושלמי בהלכה זו פליגי בזה רב ושמואל דרב אמר דמיד שיצא מונה לנזירות משום דהפתוב קראו טהור בשעת פרישתו פדכתיב ואחרי טהרתו שבעת ימים יספרו לו ושמואל פליגי עליה ואמר דאינו מונה אלא לאחר הזאת שלישי ושביעי הרי דלרב מונה ימי הטומאה שאין מביא קרבן עליהם וצ"ל דרב מפרש למתניתין דלקמן ומתחיל ומונה מיד היינו דמונה גם ימי הטומאה וגם הם עולין לו אבל כ"ז שהוא בקבר לרב נמי אין עולין לו ואפתי דבריו ו"ל בפ"ה המשנה דלא כמאן והא דאמרינו התם דלרב נמי דוקא אם נכנס בשביעי מביא קרבן טומאה ק"ק אמאי לא בביא טומאה אפילו אם נכנס קודם ז פינו דעולין לנזירות וע"כ צ"ל דכל שהוא טמא מכבר אפילו אם חזר ונטמא בטומאה אחרת אינו מביא קרבן טומאה ודברים אלו צריכים יותר ביאור יזכני ה' לבאר אותם במקומן: שם מי שנזר והוא בביה"ק ר' יוחנן אמר נזירות חלה עליו דסבר דמיתלי תליא וקאי וכיון דמשפחת טהרה חייילא ור"ל אמר דאין נזירות חלה עליו ואי הדר אמר חיייל עליה ואי לא לא.

לכאורה הנה נראה לפרש דלהאי לישנא לר' יוחנן נמי אין נזירות חיייל על אותן הימים שיהיו פל דקדוקי נזירות עליו לענין טומאה ותגלחת ויין אלא דלענין זה חיייל דמיד דמשפחת טהרה חייילא ממילא פלי שום אמירה והכי משמע לישנא דמיתלי תליא וקאי.

דאי חייילא מיד לכל דקדוקי נזירות א"כ לאו מיתלי תליא הוא דהא חייילא מיד ולר"ל לאו מיתלי תליא לחול אח"כ ממילא אלא צריד שיחזור ויקבל אחר טהרתו אבל לא

משמע הכי מהא דפריה הש"ס לר"ל מהא דאם גילח ושתה יין סופג את הארבעים אבל לר"י ניקא אלמא דלר' יוחנן חניל עליה נזירות לגמרי מיד וע"כ צריה לפרש הא דמיתלי תליא לכי משפחת טהרה היינו לענין קרבן לחוד וכמש"כ התוס' ו"ל דהאי לישנא לאו דוקא ומש"כ התוס' ו"ל בד"ה מיתלי תליא ומ"מ נראה דאסור אינו מדוקדק דהא מבואר פן בש"ס פנ"ל ועיין בא"מ ולר"ל הוא דאמרין להאי לישנא דלא חניל פלל וצריה שיעזור ויאמר אחר פה ולא ניקא ליה להאי לישנא למימר דלר"ל לא חנילא פלל לענין דיני נזירות ומ"מ אין צריה שיעזור ויאמר אח"כ אלא חניל ממילא לכי משפחת טהרה משום דס"ל להאי לישנא דלא מסתבר למימר הכי דאי אין טומאה מעפכת על הנזירות וקבלתו קבלה היא א"כ הנה לה לחול מיד לכל דיני נזירות ואי לא חלה לדיני נזירות קבלתו לאו קבלה היא ואפתי קשה ממ"נ אי לאו קבלה היא לא יהיה נדר פלל ואמאי מחויב לחזור ולקבל ואי קבלה היא ומחויב להיות נזיר יחול עליה מיד אחר טהרתו.

אע"ג דבשעת קבלה אינו ראוי לנזירות דטמא הוא מ"מ אחר שישטהר יחול עליו מקבלתו הראשונה כדאשפחן בנזירות על נזירות דאע"כ דנזירות שניה לא חנילא השתא חנילא לאחר מכאן ממילא והיכן מצינו פזאת דקבלתו לא יהיה קבלה ויתחייב לחזור ולקבל ומה שכתבו רש"י ותוס' ו"ל דסגי בקבלה מועטת שיאמר הרניני כמו שפירתי ג"כ אין טעם לזה לחלק בהכי ואי בעלמא לא הוי קבלה כה"ג ה"נ לא ליהוי קבלה וצ"ל דלר"ל מפרשינו למה שפיר בביה"ק היינו שפיר שיקבל עליו נזירות לכשיטהר וכמש"כ התוס' ו"ל בריש נדרים כה"ג ועיין מש"כ שם אבל לסמוך על קבלתו זו לחודא לא סמכינן פיון דלא חזי השתא לנזירות ולא דמי לנזירות על נזירות דהשתא נמי חזי לנזירות ועיין בש"מ ו"ל שנסתפק לר"ל בהאי לישנא אי אסור ביין ותגלחת.

ולא הבנתי ספק זה פיון דצריה לחזור ולקבל נדאי נראה דקודם קבלה אין עליו פל דקדוקי נזירות וטעמיה דר"ל בהא נראה דהכי ס"ל מסברא בעלמא דכל עוד שהוא בטומאתו לא חניל עליה נזירות דלא מסתבר למימר דמהא דמיעט רחמנא טמא שפיר מקרבן יליף וכמו שכתבו התוספות ו"ל לאידך לישנא דלהאי לישנא דלא חניל נזירות פלל לא שייך למימר דרחמנא מיעטיה מקרבן פיון דאין עליה נזירות פלל ואשפחן הכי לרב הונא דס"ל בהרניני נזיר היום הרניני נזיר היום דהשנייה לא חנילא פלל וה"נ דכונתיה פיון דאינו ראוי לנזירות מחמת טומאתו אין קבלתו פלום אלא דהתם בטלה נזירות השנייה לגמרי והכא מחויב לקבל אחר שישטהר ואפשר דה"נ אם אמר פשהו בביה"ק הרניני נזיר היום דאין עליו נזירות פלל ומיירי הכא היכא דאמר הרניני נזיר סתם.

ויכבר פתבתי בזה בחידושי לנדרים שם: דף י"ז הכא במאי עסקינן שיצא ונכנס ופירש"י ו"ל דאתי לאפוקי מדר"א דאמר לא בו ביום כו' ואין דבריו מובנים דלענין מלקות לא פליג ר"א ופשיטא דלוקה על הטומאה לכ"ע אפילו בו ביום ור"א לא קאמר אלא לענין קרבן ואפשר ס"ל דלר"ל דקיימינן השתא דיליף מפטורא דקרבן דנזירות לא חנילא פלל א"כ ה"ה לר"א דס"ל דבו ביום פטור מן הקרבן ה"ה דליכא מלקות והתוס' ו"ל פתבו דקמ"ל דאין צריה אמירה מפונרשת וכמש"כ בשם רש"י ו"ל עוד פתבו דקמ"ל דעובר בבל תאחר וגם זה אינו מובן דהכי שמעינן לה מפרייתא דהא סופג את הארבעים קתני היינו אי הדר ואמר אבל בל תאחר מנ"ל ולתירוץ קמא נמי קשה מאי איריא יוצא ונכנס

הא ביציאה לחוד ג"כ מצי לאשמעין האי רבנותא דסגי בקבלה שאינה גמורה ואפ"ל דר"ל ס"ל בפירוש דיצא ונכנס פרב בירושלמי דאפילו קודם הנזאת שלישי ושביעי עולה למגן ואם חזר ונכנס מביא קרבן טומאה ואם פן הא קמ"ל דאפילו בשעת טומאתו אסור בקל דקדוקי נזירות.

אלא דבש"ס דילן משמע דלא ס"ל הא דרב ורב גופא מפרש נכנס לאחר הנזאה וכדאמר רב לרב פהנא ורב אסי אמינא דלא צריכיתו: תוס' בד"ה ונזיר טהור כו' וא"ת ולישני דהדר וקובל כו' וי"ל דהכא לא שייך הך רבנותא שפתבו התוס' ז"ל לעיל וא"כ מאי קמ"ל בזה דשביעי עולה לו מן המגן ואי קמ"ל דעולה לו אע"ג דאפתי טבול יום הוא הך רבנותא הוי מצי לאשמעין היכא דנזר מתחלה בשביעי לטומאתו ומאי איריא טמא שזר וק"ל: שם גמ' אמר מר בר רב אשי מיחל כ"ע לא פליגי דחיילא אלא פי פליגי למילקי עיין רש"י שפכת דלר"ל לא לקי אפי' אטומאה דבסוף אי לא הדר ואמר וז"א פדמוכח פריש נדרים דלהאי לישנא לא בעינן הדר ואמר וגם לא נתבאר בדבריו לעגנו מאי חיילא ממילא פי משפחת טהרה אי ליין ולתגלחת ואמאי לא יחול נמי לעגנו טומאה פיון דחיילא ממילא ומ"ש דבעינן לעגנו טומאה דבסוף הדר ואמר: והתוס' ז"ל פירשו דלר"ל נמי חיייל לאלתר למגן תגלחת ויין וכי פליגי למילקי אטומאה אם נטמא בתוך ימי טומאתו או אם התרו בו לצאת לר"י לוקה גם אטומאה ור"ל ס"ל פיון דאימעיט נזירות בטומאה מקרבן ה"ה דאימעיט ממלקות ומ"מ לר"ל נמי איכא מלקות בטומאה משום בל תאחר וכדאיתא בריש נדרים אבל משום נזירות לא לקי אטומאה ומשמע להו הכי מהא דאמרין מיחל כ"ע לא פליגי דחיילא משמע דחיייל לאלתר.

וע"כ לעגנו יין ותגלחת והא דאמר ר"ל אין נזירות חיילא עליה הוא לעגנו טומאה. וגם דבריהם ז"ל צ"ע היכן מצינו לחלק באיסורי נזיר דילקה על יין ותגלחת ולא ילקה על הטומאה ואי משום דכבר טמא הוא מתחלת נזירותו דמיעט רחמנא בזה דאינו לוקה על הטומאה אין זה משום דנזירות לא חיייל עליו אלא דגזירת הפתוב הוא היכא דנזר בטומאה לא ילקה על הטומאה ולמה אמר ר"ל דנזירות אינה חלה עליו והתוס' ז"ל בנדרים פתבו דנזירות טהרה לא חיייל עליו עדיין ואין זה מספיק דהא אפי' בימי טומאתו מוזהר הוא על הטומאה כשהוא באמצע נזירות וע"כ הכא גזה"כ הוא: אבל הר"ן ז"ל שם בנדרים פירש דלר"ל אינו לוקה על פל איסורי נזיר דנזירות לא חיייל לאלתר פלל והא דקאמר דלכ"ע חיילא היינו לכי משפחת טהרה חיילא מיד ולא חידש לר"ל בהאי לישנא אלא דלא בעינן הדר ואמר אלא חיייל ממילא לכשיטהר והכי משמע פשטא דשמעתא וכבר הבאתי שם בנדרים דברי הירושלמי בהלכה זו דפליגי בזה במאי פליגי ר"י ור"ל ואיכא דאמרי דפליגי ביין ותגלחת דבטומאה לר"י נמי אין מתרין בו אלא ביין ותגלחת קאמר ר"י דמתרין בו ור"ל אמר מתוך שאין מתרין בו על הטומאה אין מתרין בו על היין ותגלחת ולמסקנא משמע דר"י ס"ל דמתרין בו על הטומאה ג"כ אע"ג דלא נתברר לי פירוש דברי הירושלמי במאי דאמר התם מחלפא שישתיה דרבי תמן הוא אומר מתרין בו על הטומאה ועל היין ועל התגלחת.

ופי' הפ"מ דממתניתין דלקמן הנה מטמא כ' ואמרו לו אל תטמא פריה דעלה אמר רבי יוחנן דמתרין בו על הטומאה ואין זה מוכן דהתם לכ"ע לוקה אם נטמא וחזר ונטמא ולא

פליגי אלא היכא דנזר בטומאה אלא דנראה התם דטעמיה דר"ל דאין מתרין בו על הטומאה הוא משום דכבר טמא הוא ומשום הכי אין מתרין בו אם חזר ונטמא דהוי כמו טומאה בחיבורין וכיון דלא חל עליו איסור טומאה אין מתרין בו ג"כ משום זיו ותגלחת ועוד יתבאר בזה לקמן בשמעתין בעז"ה: שם ת"ש מי שקה טמא ונזר כו' תיובתא יש לדקדק לפי מה שכתבו התוס' ז"ל טעמיה דר"ל דכיון דמיצטיה רחמנא מקרבן ה"ה דאימעיט ממלקות והיינו לרבנן דר"א אב"ל לר"א דס"ל דלא מייתי קרבן אלא אם כבר יש ימים הראשונים וא"כ לא איצטרך קרא לטמא שנזר דלא מייתי קרבן דהא ליפא ימים הראשונים ולפ"ז לא שמעינן אליביה דאין לוקה על הטומאה וא"כ אמאי לא מוקי לה להאי ברייתא כר"א אב"ל לרבנן דאימעיט מקרבן שפיר אימעיט נמי ממלקות אב"ל אי נימא דר"ל מסבירא בעלמא הוא דס"ל הכי א"ש והא דלא משני דסופג את הארבעים בנטמא לר"ל הוא משום לאו דבל תאחר משום דמשמע ליה אפילו נטמא באותו יום שנזר בטומאה דבזה ליפא בל תאחר ועי' בריש נדרים שכתב הר"ן ז"ל דנזר והוא בביה"ק עובר בבל תאחר היינו דצריך לצאת מיד ולקבל עליו נזירות טהרה לישנא דמיד אינו מדקדק דהא ביום שנזר ליפא בל תאחר אפי' אם ישהה בביה"ק.

ואי לאו דבל תאחר הוי לאו שיש בו מעשה אי לא יתבאר לקמן: תוס' בד"ה קרבן טומאה הוא דלא מייתי כו' שמבקש ליטהר כו' אין לשונם ז"ל מדקדק ומאי פשוטא דלקי אם חזר ונטמא כמו באמצע נזירות אע"ג דליפא נפקא מינה לנזירות טהרה היינו שחזר ונטמא תיכף אחר טומאה ראשונה וכמש"כ: בד"ה אילימא דאמרי ליה לא תנזור כו' ולא הוי פלאו שאין בו מעשה דלאו שיש בו מעשה הוא במה שאינו יוצא משם כשנזר בנזיר עכ"ל כיון דאע"ג דקבלת הנזירות לאו מעשה הוא מ"מ מה, שאינו יוצא בשעת קבלה זה חשוב מעשה ולא בעינן הך שהיה וכי מיבעי ליה בנכנס בשדה תיבה ומגדל וכו' חבירו ופרע את המעזיבה כי גמירי שהיה במקדש אב"ל אפראי לא גמירי שהיה ולוקה אפילו אם לא שקה או דילמא אפראי נמי גמירי שהיה ואינו לוקה אא"כ שקה כדי השתחוואה כן פירש רש"י ותוס' ז"ל כאן ובשבועות ולפ"ז משמע דהא דגמירי הלכה במקדש אם שקה חייב הוא לקולא דבעינן דוקא שישקה ואי לאו הלכתא הנה חייב אפי' אם לא שקה ולכאורה משמע איפכא דאי לאו הלכתא לא הנה חייב כלל אפילו שקה כיון דלא קעביד מעשה ובשבועות שם דף י"ז בעי רבא תרתי בעייי חדא אי צריך שהיה למלקות או אין צריך שהיה אלא לוקה אפילו לא שקה נמי דמסבירא לא בעינן שהיה ותו מיבעי ליה תלה עצמו באויר העזרה מאי פי גמירי שהיה היכא דבר השתחוואה הוא אב"ל היכא דלאו בר השתחוואה לא גמירי שהיה ואפילו שקה פטור משמע מזה איפכא דמסבירא בלא הלכתא פטור לגמרי אפי' שקה: והתוס' ז"ל שם בשבועות בד"ה או אין צריך כו' כתבו דהא דפשיטא ליה לענין מלקות דבשקה ודאי חייב לרב ביבי דס"ל במפות לענין פלאים דשהיה לא מיחייב היינו למ"ד לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו והכא בבעיא דמלקות מיירי למ"ד לוקין עליו וא"כ בשיעור שהיה פשיטא דלוקה וכי מיבעי ליה אי צריך שיעור שהיה אב"ל לרב אשי דס"ל דגבי פלאים כל ששהה כדי לפשוט וללבוש חייב אתיא הך ככ"ע דבשיעור שהיה ודאי לוקה ולענין מקדש נמי ע"כ פי גמירי הלכתא דבעינן שיעור שהיה דאי לאו הלכתא הנה חייב אפי' בלא שיעור שהיה כל ששהה כדי יציאה וכניסה דלפרוש מן הטומאה חשיב מעשה כמו

ליטמא בתחלה: אלא דלפ"ז צ"ע אמאי קרינו לה התם בשבועות ובהוריות מצנות עשה שבמקדש מקרא דוישלוחו מן המתנה הא ל"ת גמורה היא כל שאינו פורש עצמו מן הטומאה ועיין תוס' שם בשבועות בד"ה אבל חייבים על עשה שבפנדה מש"כ שם וע"ש בדף י"ח ע"ב בד"ה לא תעשה מנ"ל וראיתי בפ"י המשנה להרמב"ם ז"ל בהוריות שכתב שם בפ"ג במשנה דאין חייבין על עשה כו' ומבואר הוא שעשה זה שבמקדש ועשה שבפנדה אינם מצוות עשה גרידא אבל הוא מצוה מדרף הקבלה כמו שפנדה עליו למי שיש עליו בגדי שעטנז פשוט זה הבגד שזה הציווי סיבתו מצנות ל"ת עכ"ל.

הרי דהרמב"ם ז"ל מדמה לפרישה דמקדש ונדה לפשיטה דכלאים דחשיב מעשה וא"כ ה"ה פרישה דנזיר מבית הקברות ג"כ כה"ג הוא ופשיטא דאית ביה מלקות אם שקה ולא יצא אלא דמביעי ליה אי צריף שהייה פדי השתחוואה: אבל מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו הלכה ט' משמע דמפרש להאי בעיא אי גמירי בה שהייה ולוקה אם שקה או דלמא לא גמירי בה שהייה ואינו לוקה כלל אע"פ ששקה ופסק התם לקולא דאפילו שקה אינו לוקה וכמש"כ הכ"מ ז"ל התם דהכי מפרש לה הרמב"ם ז"ל ולפי ה"ל קשה ע"ז מאיזה טעם יפטור אם שקה פיון דיכול לפרוש מן הטומאה ושם הלכה ח' כתב מי שזר והוא בביה"ק כו' ולוקה על שהייתו שם ואם התרו בו שלא יזור שם אינו מגלח שערו כו' וכבר הקשה הלח"מ ז"ל שם אמאי לוקה על שהייה פיון דמספקא לן אפי' אם שקה לפי שיטתו ועי' בכ"מ שהגיה שם בדברי הרמב"ם ז"ל ולוקה על שהייתו אלא אם התרו בו שלא יזור שם ול"נ דכצ"ל ולוקה על שהייתו שם אם התרו בו שלא יזור שם דלפי שיטתו דמביעי ליה אי חייב ע"י שהייה היכא דאמרינו ליה לא תנזור פשיטא דחייב אבל ע"י שהייה דבלא שקה ליכא מלקות דמה שלא יצא בשעת קבלת נזירות לא ס"ל להרמב"ם ז"ל דחשיב מעשה אלא אם שקה אח"כ מהני בזה התראתו שלא יזור.

וא"ש קושית הלח"מ ז"ל וגם אין צריף להוסיף בדברי הרמב"ם ז"ל תיבת אלא כמו שהגיה הכ"מ ז"ל אבל הקושית הראשונה במקומה עומדת למה יפטר אם שקה ולא פירש אפילו אם נטמא באונס פיון דיכול לפרוש מן הטומאה והוי דומיא דפשיטת כלאים ועוד קשה דבפ"ה מהל' נזירות הלכה י"ט כתב נכנס לאנהל המת או לביה"ק בשגגה ונודע לו והתרו בו ולא קפץ ויצא אלא עמד שם הרי זה לוקה.

והוא ששקה פדי השתחוואה כמו בטומאת מקדש עכ"ל הרי שכתב דאם נכנס בשגגה לוקה על שהייה, ומ"ש היכא דנטמא באונס כגון שפרע עליו את המעזיבה אינו לוקה אפילו אם שקה ואם נטמא בשוגג ואח"כ נודע לו לוקה על שהייתו וכן הקשה הלח"מ ז"ל והיה נראה לומר דהתוס' ז"ל כתבו בשבועות שם דטעמא דרב אשי דמחייב בכלאים בכדי פשיטה ולבישה משום דתחלת הלבישה ה"ה ע"י מעשה א"כ י"ל דהיכא דנכנס לביה"ק בשוגג דעשה מעשה בכניסה בטומאה מש"ה חייב ג"כ בכדי שהיה אבל הכא דמירי בשחבירו פרע עליו את המעזיבה דהוא לא עשה מעשה מש"ה לא מחייב אשהייה ג"כ אבל אין זה מספיק דא"כ גבי מקדש ג"כ אמאי לא מביעי ליה כה"ג אם לא עשה מעשה בתחלת הטומאה כגון שנכנס ואח"כ מת שם מת דנטמא באנהל ממילא ולא עשה מעשה אם תחייב על שהייה ומאי קמביעי ליה הכא אי אפראי גמירי שהייה ובלא"ה לענ"ד נראה דאין אנו צריכים לזה דתחלת הלבישה ע"י מעשה דאטו אם לבשו אחר

באונס דהוא לא עשה מעשה אין מתרין בו אח"כ על הפשיטה אלא ודאי זה גופא חשיב מעשה מה שהוא לבוש פלאים ונושאן עליו ועיין בזה בדברי הרמב"ם ז"ל סוף הלכות פלאים ובכ"מ שם ומש"כ הכ"מ שם דהא דלוקה על הפלאים אפילו הלבישו אחר היינו משום דהוא עצמו מסייע ללבישה לענ"ד אין צורך לזה דתחלת הלבישה ודאי חשיב מעשה אפילו על ידי אחר אם לא באונס הוא וכי קאמינא דליכא מעשה בתחלת הלבישה היינו היכא דהלבישו אחר באונס ועי' בזה בברכות בהא דהמוציא פלאים בבגדו ובמנחות ס"פ הקומץ רבה: וכן נראה לענן טומאה דמה שעומד באוקל המת מעשה הוא וחיוב לצאת וכבר נאמרו דברים אלו באורף בדברי הראשונים ז"ל.

ועי' מ"מ ז"ל בפ"ג מהל' ביאת מקדש שהאריך קצת בזה וכתב שם לדברי התוס' דאפי' אם חבירו פרע עליו המעזיבה חשיב תחלתו ע"י מעשה דהפניסה לביה"ק מעשה היא אפילו אם היתה בהיתר.

וע"ש שהביא ראיה לזה מדברי התוס' ז"ל שכתבו דאם התרו בו לא תנזור חשיב מעשה מה שאינו יוצא אע"ג דהפניסה לביה"ק היתה בהיתר ואין מזה ראיה דמה שאינו יוצא בשעת קבלה ודאי חשיב מעשה לכ"ע ואפילו שהיה לא בעינן לדברי התוס' ועי' בסוף דבריו שם שמסיק דאם נטמא באונס ע"י חבירו לכולי עלמא לא לקי פיון דתחלת הטומאה לא באה על ידי מעשה והמה סותרים תחלת דבריו ז"ל שכתב לדברי התוספות ז"ל דהפניסה חשיב מעשה אפילו היתה בהיתר: ועוד קשיא לי בדברי הרמב"ם ז"ל פיון דהוא ז"ל מפרש לבעיא דרב אשי אי לוקה על השהיה בנזיר בקבר או דלמא אינו לוקה קלל על השהיה א"כ נהי דמחלק בין היכא דנטמא באונס כמו הכא בפרע עליו המעזיבה ובין נטמא בשוגג ואח"כ נודע לו דלוקה על שהייתו מ"מ מנ"ל דבעינן שיעור השתחוואה פיון דלא הוזכר בעיא זו בש"ס א"כ מסתברא דלא הוזכר שיעור השתחוואה אלא לענן מקדש אבל לנזיר בקבר בשהיה פדי פניסה וציאה לחוד ליחייב כמו בכלאים דסגי פדי לפשוט וללבוש: וראיתי להמשנה למלך ז"ל שם בפ"י מה"נ שכתב לדייק מדברי רש"י ז"ל בשבועות דלא מיבעי לן אי גמירי שהיה אלא אם נכנס בשידה כו' ואח"כ נטמא דנולדה הטומאה פשהוא בביה"ק ונכנס בהיתר אבל אם נכנס לביה"ק בלא שידה אפי' באונס בזה ודאי לא גמירי שהיה דבפנים גמירי שהיה בחוץ לא גמירי שהיה היינו אם נכנס באיסור במקדש אפילו שוגג פשונדע לו והתרו בו ודאי לוקה לאלתר.

וה"ה בנזיר שזכנס לביה"ק אפילו אם נכנס בשוגג מ"מ פשונדע לו לוקה בלא שהיה ויפלא בעיני שלא הביא דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ה שכתב להדיא איפכא דבכה"ג בעינן שהיה פדי השתחוואה גם אם תחלת פניסתו היה באיסור וכן לענן מקדש י"ל דעיקר הלכתא לנטמא בפנים נאמרה דלנטמא בחוץ ונכנס לא איצטרף הלכתא דהא חייב קרבן מיד ועיקרה לקרבן נאמרה אבל לבתר דמיבעי לן אי שייך שהיה למלקות לאו דוקא לנטמא בפנים אלא אפי' נכנס בשוגג בטומאה ואח"כ נודע לו ג"כ אינו לוקה אלא בשהיה פדי השתחוואה אע"ג דלישנא דהש"ס שם בשבועות לא משמע הכי בהא דקאמר או דלמא בפנים גמירי שהיה ל"ש לקרבן כו'.

ובש"מ בשמעתין ראיתי שכ' דלא הוי מצי לאוקמי בעיא דרבא פגון שזכנס לביה"ק בשוגג והתרו בו לצאת משום דאמרינן בשבועות דבאונס גמירי שהיה משמע מדבריו

ו"ל דַּיֵּשׁ חִילּוּק בֵּין אֲנָס לְשׁוּגָג וְלֹא מִצְאָתִי מְקוּם לְחִילּוּק זֶה וּבֵין מְזִיד לְאֲנָס הוּא דַּס"ל לְהַש"ס בְּשִׁבְעוֹת לְחֶלֶק וּכְמוֹ שֶׁכִּי הַתּוֹס' ו"ל: עוֹד רְאִיתִי שֶׁמְשַׁנֶּה לְמַלְךָ ו"ל שֶׁדְּקָדַק בְּמַש"כ רַש"י הֵכָא שְׁנֹזֵר בְּבִיה"ק בְּשִׁינְדָה תִּיבָה וּמִגְדֵּל וּבְשִׁבְעוֹת פִּי רַש"י שְׁהִיָּה נְזִיר מִפְּכָר וְנִכְנַס לְבִיה"ק בְּשִׁינְדָה כּו' וּבִצְאָתָא אֵין דְּבָרֵי רַש"י ו"ל פֶּאן מוּבָנִים דְּמֵאֵי נַפ"מ בְּמָה שְׁנֹזֵר פֶּשְׁהוּא בְּשִׁינְדָה כּו' הָא זֶה הוּא מִמֶּשׁ פֶּמוּ שְׁנֹזֵר עַד שְׁלֹא נִכְנַס לְבִיה"ק וְאַח"כּ נִכְנַס דְּפָרִיעַת הַמַּעֲזִיבָה זֶה הִיא פְּנִיסָתוֹ וּמָה לִי אִם נִזְר קוֹנְדָם פְּנִיסָה אוֹ לְאַחַר פְּנִיסָה כ"ז שְׁהוּא בְּשִׁינְדָה כּו' הָרִי הוּא פְּאִילוֹ לֹא נִכְנַס וְגַם אֵינוֹ מוּבָן מַש"כ בַּד"ה בְּעֵי רַבָּא דְלִר' יוֹחֲנָן בְּעֵי לֵה דְאָמַר דְּלוֹקָה עַל הַטְּוִמְאָה וּלְפִי הַמַּסְקָנָא לַכ"ע לּוֹקָה דְּכַשְׁנֹזֵר בְּשִׁינְדָה חֶלֶה עָלָיו נְזִירוֹת גְּמוּרָה לַכ"ע וְכִי שְׁהָה לְאַחַר כֶּה וְדֵאֵי לּוֹקָה לַכ"ע: הַדְּרָן לְקַמְיָתָא עַכ"פּ דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל נִפְלְאִים הֵמָּה כַּנ"ל.

וְהִיָּה נִרְאָה דְּמִקּוּר שֶׁל דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל הוּא מִהֵנִי תַּרְתִּי בְּעֵי דְאִיבְעֵי לָן בְּנֹזֵר בְּבִיה"ק חֶדָא בְּשִׁבְעוֹת וְחֶדָא בְּשִׁמְעֵתִין. וְשֶׁמְשַׁבְּעוֹת לֹא אֵיתָמַר כֹּל הֵנִי שְׁקֵלִי וְטַרְיֵי דְאֵתָמַר הֵכָא וּמַש"ה מְפָרֵשׁ לְבְּעֵי דְשִׁבְעוֹת בְּנֹזֵר שְׁנִכְנַס לְבִיה"ק בְּשׁוּגָג אִי בְּעֵי שְׁהִיָּה פְּדִי הַשְׁתַּחֲוּאָה אוֹ לֹא כִּכְל אֵינָהּ בְּעֵי דְהֵתָם וְהֵינּוּ הֵךְ דְּכַתְבַּת בַּפ"ה דְּבַעֲיָנוּ דְּוִקָא פְּדִי הַשְׁתַּחֲוּאָה וּלְקוֹלָא וְהֵךְ דְּהֵכָא מְפָרֵשׁ לֵה דְמִיבְעֵי לֵה אִי מְחַיִּיב בְּשִׁינְדָה כֹּל וְכַש"כ לְפִי מָה שְׁהִיָּה בְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל דְּאֵפִילוֹ אִם אָמְרוּ לוֹ לֹא תִנְזֹזֵר אֵינוֹ לּוֹקָה אֲלֵא אִם שְׁהָה א"כ ע"כ הָא דְמִיבְעֵי לֵה בְּנִכְנַס בְּשִׁינְדָה כּו' הֵינּוּ אִי מְחַיִּיב בְּשִׁינְדָה וּפְסִק לְקוֹלָא דְאֵינוֹ לּוֹקָה כֹּל אֲפִילוֹ אִם שְׁהָה וְעֵדִינָן לֹא מִצְאָתִי טַעַם מְסַפִּיק לְדַבָּר דְּלֹא יִלְקָה עַל הַשְׁהִיָּה אֲפִילוֹ בַּכּה"ג.

וְגַם מֵאֵי אֵינְרָא דְכַתְבַּת לְהֵאֵי דִּינָא בְּנֹזֵר בְּבִיה"ק הָא אֵיתָהִי לְהֵאֵי אִפִּי אִם הִיָּה נְזִיר כְּפָר וְנִכְנַס לְבִיה"ק בְּשִׁינְדָה תִּיבָה וּמִגְדֵּל: וְהִנֵּה עוֹד עָלָה בְּדַעֲתִי לּוֹמַר דְּמַש"כ הַרְמַב"ם ו"ל דְּאֵע"פ שְׁשִׁיָּה שֶׁמְשַׁבְּעוֹת לּוֹקָה לֹא מְשׁוּם דְּלֹא גְמִירִי בְּהַ שְׁהִיָּה לְחַיִּיבָא אֲלֵא מְשׁוּם דְּהֵנִי טְוִמְאָה בְּחִיבּוּרִין וְאֲפִילוֹ אִם נִטְמָא בְּטוֹמְאָה אַחֲרַת בְּעוֹדוֹ בְּבִיה"ק אֵינוֹ לּוֹקָה דְּמִחְוֹלָל וְעוֹמֵד הוּא וְשְׁהִיָּתוֹ בְּבִיה"ק לֹא חֲמִיר מְאִילוֹ נִגְעַת בְּטוֹמְאָה וּכְכָר הַקְּשׁוֹ כֵּן הַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁבְעוֹת שֶׁמְשַׁבְּעוֹת לֵה מִיבְעֵי לֵה בְּשִׁינְדָה הָא הֵנִי טְוִמְאָה בְּחִיבּוּרִין.

וּמָה שְׁתִּירְצוּ שֶׁמְשַׁבְּעוֹת דְּפָטוּר בְּטוֹמְאָה בְּחִיבּוּרִין הֵינּוּ דְּוִקָא בְּלֹא הַסְפִּיק לְהַשְׁלִיכוֹ מֵעָלָיו ע"ש מְדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל לֹא מְשַׁמַּע הֵכִי מְדֵלָא בִּיָּאֵר לְחֶלֶק כַּנ"ל. וְגַם מָה שְׁתִּירְץ בְּשֶׁם ר"ת דְּמִיָּרִי שְׁנִטְמָא סְמוּךְ לְחַשְׁיכָה דְּמוֹסִיף יוֹם אֶחָד בְּשִׁינְדָה הֵינּוּ דְּבַעֲיָנוּ ע"כ צָרִיךְ לְאוּקְמֵי בְּהֵכִי אֲבָל לְשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל אֲפָשֵׁר לְפָרֵשׁ בְּהֵכִי דְמַש"ה לֹא לְקִי עַל הַשְׁהִיָּה מְשׁוּם דְּהֵנִי טְוִמְאָה בְּחִיבּוּרִין אֲלֵא דְּבָרֵינוּ ו"ל בַּפ"ה לֹא נִרְאִין הֵכִי דֵא"כ אֲמֵאֵי לּוֹקָה הֵתָם עַל שְׁהִיָּתוֹ הָא הֵנִי טְוִמְאָה בְּחִיבּוּרִין וְע"כ צ"ל לְשִׁיטְתוֹ דְּטוֹמְאָה בְּחִיבּוּרִין שְׁאֵנִי דַּכ"ז שְׁהוּא נִגְעַת בְּטוֹמְאָה אֵינוֹ חַיִּיב אִם נִגְעַת בְּטוֹמְאָה אַחֲרַת דְּאֵינוֹ מוֹסִיף חִילּוּל עַל חִילּוּל אֲבָל כְּשִׁמְתִּירִין אוֹתוֹ לְפָרוֹשׁ מִן הַטְּוִמְאָה שְׁפִיר לּוֹקָה מְשׁוּם דְּחַיִּיב הוּא כִּכְל שְׁעָה לְפָרוֹשׁ מִן הַטְּוִמְאָה וְכ"כ בַּש"מ לְקַמְן אֲבָל לְמֵאֵן דְּמִיָּקַל אֲפִילוֹ בְּטוֹמְאָה שְׁלֹא בְּחִיבּוּרִין וְהוּא דַּעַת הַרְאָב"ד ו"ל בַּפ"ה מֵהַל' הַנ"ל וְדֵאֵי קִשְׁהָ אֲמֵאֵי לּוֹקָה עַל הַשְׁהִיָּה הֵכָא דְּהָא לֹא עָדִיף שְׁהִיָּה זֶה מְאִילוֹ יֵצֵא וְחֹזֵר וְנִכְנַס דְּפָטוּר וְהוּא ו"ל הַשִּׁיג עַל הַרְמַב"ם ו"ל שְׁפָתַב

כָּאן דאע"פ שְׁשָׁה אֵינוֹ לֹקָה עיי"ש וְלִקְמָן בְּהִלְכָּה זוֹ דְּטוֹמְאָה בְּחִיבוּרֵין יִתְבָּאָר יוֹתֵר בְּזָה.

זַנְפְּנֵי ה' בְּרַחֲמָיו: שׁוֹב רְאִיתִי דְּהִלְכָּה זוֹ מְבֹאֶרֶת בִּירוּשְׁלַמִּי בְּשִׁמְעָתֵין דְּפְלִיגֵי הֵתָם ר"י ור"א. עוֹדְנֵוּ שָׁם בְּבֵיה"ק ר' יוֹחָנָן אָמַר מִתְרִין עַל כָּל כְּדֵי פְרִישָׁה וּפְרִישָׁה וְהוּא לֹקָה ור"א אָמַר אֵינוֹ מְקַבֵּל עַד שְׂפִירוּשׁ וַיִּחְזֹר הָרִי דר"י מְחַיֵּיב עַל כָּל שְׁהִיָּה כְּדֵי פְרִישָׁה וְאָמַר ר' הֵילָא מְהִשְׁתַּחֲוָּא לְמַד ר' יוֹחָנָן פִּי הֵיכֵי דְחַיֵּיב הֵתָם בְּשָׁה כְּדֵי הִשְׁתַּחֲוָּא ה"נ חַיֵּיב אִם שָׁה כְּדֵי פְרִישָׁה וּמִשְׁמַע הֵתָם דְּהָכָא לֹא בְּעֵינֵן שְׂעִוֵר הִשְׁתַּחֲוָּא אֲלֵא כְּדֵי פְרִישָׁה אֲלֵא דְלַמַּד מֵהֵתָם פִּי הֵיכֵי דְהֵתָם חַיֵּיב בְּשָׁה ה"נ חַיֵּיב בְּשָׁה הָאֲנֹן סְבָרִין מִימָר מַה פְּלִיגִין בְּמַפּוֹת הָא קָרְבָן לֹא מִן מַה דְמַר ר' הֵילָא מְהִשְׁתַּחֲוָּא לְמַד הָדָא אָמְרָה הִיא בְּקָרְבָן הִיא בְּמַפּוֹת וּפִי הַפ"מ דר"י קָרְבָן נְמִי מְחַיֵּיב אֲשִׁהִיָּה וְהָא דְתַנּוּ וְאֵינוֹ מְבִיא קָרְבָן טוֹמְאָה הֵינּוּ אִם לֹא שָׁה וְהוּא תְמוּהָ לְכַאוּרָה דְהָא קָרְבָן וְדָאֵי לֹא מִיְיָתִי פִינּוּ דְכָבֵר טְמָא הוּא וְכַדְתַּנּוּ לְקַמָּן נְטָמָא וְחִזֵּר וְנְטָמָא אֵינוֹ מְבִיא עַל טוֹמְאָה הַשְּׁנִיָּה דְכְּטוֹמְאָה אָרִיכְתָּא הִיא וְאוּלַי דְנֹקָא הֵיכָא דְבֵר קָרְבָן הוּא עַל הַטוֹמְאָה רֵאשׁוֹנָה אֲבָל הָכָא דְאֵינוֹ מְבִיא קָרְבָן עַל הַטוֹמְאָה רֵאשׁוֹנָה פִּי חִזֵּר וְנְטָמָא מְבִיא קָרְבָן וְהוּי פְּמוּ יֵצֵא וְנִכְנַס דְמְבִיא קָרְבָן טוֹמְאָה עַל הַפְּנִיסָה וְכַמ"ד הֵתָם אֲפִילוּ נִכְנַס לְנֹדָם הַזֹּאת ג' וז' וּמ"מ צ"ע דְיֵצֵא וְנִכְנַס דְעוֹלִין לֹו מִן הַמְּנִין שְׁפִיר מְבִיא קָרְבָן טוֹמְאָה פִּי חִזֵּר וְנִכְנַס אֲבָל הָכָא דְאֵינוֹ עוֹלִין לֹו מִן הַמְּנִין לְמַה יְבִיא קָרְבָן טוֹמְאָה עַל הַשְּׁהִיָּה וְכֹן כְּתַב רש"י ז"ל בְּשִׁבְעוֹת דְקָרְבָן לֹא שְׂעִיָּה הָכָא דְנִזְוִיר לֹא מִיְיָתִי קָרְבָן אֲלֵא לְמִיחַל עֲלֶיהָ גְזִירוֹת טְהָרָה ע"ש וצ"ע עכ"פ שְׁמַעֲיָנוּ מִיְנָה דר"י ור"א פְּלִיגֵי בְהָא אֵי חַיֵּיב עַל הַשְּׁהִיָּה אֵי לֹא וּפְרִיָּה עֲלֶיהָ דר"י מִמְתַּנִּיתִין דְהִנָּה שׁוֹתָה יִין כָּל הַיּוֹם כּו' אֵינוֹ חַיֵּיב אֲלֵא אַחַת וּלְר' יוֹחָנָן מִשְׁמַע דְהִתְרָאָה אַחַת חַל עַל כָּל פְּרִישָׁה וּפְרִישָׁה וּמְשַׁנֵּי דְאֵין בֵּית הַבְּלִיעָה פְּנוּי דְלֹא הָנִי שׁוּם הַפְּסֵק בְּנִתִּים וּמִש"ה אֵינוֹ חַיֵּיב אֲלֵא אַחַת.

וּפְרִיָּה מְהִיָּה מְטָמָא לְמַתִּים כָּל הַיּוֹם כּו' פְּתַר לָהּ בְּשׁוֹהָה עַל כָּל פְּרִישָׁה וְהוּא לֹקָה ע"כ צָרִיף לְפָרֵשׁ דְמוּקִי לְמַתַּנִּיתִין בְּלֹא שָׁה כְּדֵי פְרִישָׁה וְהוּא מִיְיָרִי בְּשׁוֹהָה עַל כָּל פְּרִישָׁה וּפְרִיָּה עוֹד מְהָא דְתַנִּי כִּהֵן שְׁהוּא עוֹמֵד בְּבֵיה"ק וְהוֹשִׁיטוּ לֹו מֵת אַחַר דְאֵינוֹ חַיֵּיב שְׁנֵאמַר לְהַחֲלוֹ מִי שְׁמוּסִיף חִילוּל וּא"כ אֲמַאי לֹקָה הָכָא עַל הַשְּׁהִיָּה הָא אֵינוֹ מוּסִיף חִילוּל וְהֵינּוּ קוֹשְׁתֵי הַתּוֹס' ז"ל בְּשִׁבְעוֹת וּמְשַׁנֵּי דר' יוֹחָנָן דְרִישׁ לָהּ לְהֵיכָא דְנְטָמָא לְאָבִיו בְּהִתְרַם דְבַעַת שְׁהוּא לֹקֵט עֲצָמוֹת אָבִיו אִם נְטָמָא לְאַחַר אֵינוֹ לֹקָה.

אֲבָל בְּסַתָּם נְטָמָא לְמַת כָּל שְׁשָׁה כְּדֵי פְרִישָׁה לֹקָה וְהַעוּלָה מְשִׁיטַת הִירוּשְׁלַמִּי דְהָאֵי דִינָא דְשְׁהִיָּה תְלִיא בְּהָד דִּינָא דְטוֹמְאָה בְּחִיבוּרֵין. וְנִרְאָה דְבַהֲכֵי מְפָרֵשׁ הֵתָם נְמִי הָדָּ פְלוּגְתָּא דְלַחֲלוֹ בְּשַׁעַת מִיתָה ר' אוֹמֵר אַף בְּמוֹתָן הֵינּוּ דְרַבֵּי מְחַיֵּיב אֲפִילוּ לְאַחַר מִיתָה אִם שָׁה כְּדֵי פְרִישָׁה.

וְהֵינּוּ דְאָמַר שְׁמַעוֹן בַּר וּנָא הָא נְפִיקָא מִן כּו' ע"ש דְצָרִיף לְצֵאת מִיָּד וְלֹא לְשָׁהוֹת וּמַאי דְמְחַיֵּיב ר' יוֹחָנָן עַל כָּל פְּרִישָׁה בְּהִתְרָאָה אַחַת כֹּן הוּא שִׁיטַת הִירוּשְׁלַמִּי לְקַמָּן בְּמַתַּנִּיתִין דְהִנָּה מְטָמָא לְמַתִּים כּו': וּבִאוּתוֹ עֲנִין יֵשׁ לִי מְקוֹם עֵינִין בְּדַבְרֵי הַרְמ"א ז"ל בִּי"ד סִימָן שַׁע"ב בְּכִהֵן שְׁשׁוּכְבַּ עָרוֹם בְּאוֹהֵל עִם הַמַּת דְצָרִיף לְהַקִּיצוֹ וְנִלְמַד דִּין זֶה מְהָא דְהַמוּצָא כְּלָאִים בְּבִגְד חִבְרֵוֹ פּוֹשְׁטוֹ אִפִּי בְּשׁוּק דְכָל מְקוֹם שְׂיֵשׁ חִילוּל כּו' וּלְפִי שִׁיטַת

הַרְמַב"ם ז"ל דְּנָזִיר כַּהֲנָג אֵינוֹ לֹקֵה עַל הַשְּׁהִיָּה אֲלָא מִכֵּין אוֹתוֹ מִפְתַּ מְרָדוֹת מִשְׁמַע דְּלִיפָא אֲלָא אִיסוּר דְּרַבְּנָן בְּשִׁהִיָּתוֹ וּפְשִׁיטָא דְכֹהֵן וְנָזִיר דִּין אֲחָד לְהֵם בְּזָה וְכַדְמוּכַח בִּירוּשְׁלַמִי הַנָּ"ל ג"כ וּא"כ הֵיכִי יִלְפִינָן לָהּ מִפְּלִאִים דְּהֵתָם לֹקֵה עַל כָּל כְּדֵי פְּשִׁיטָה וּלְבִישָׁה וּמִש"ה אֵינוֹ עוֹמֵד כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת לְנַגְדוֹ.

אָבֵל בְּכֹהֵן דְּאֵינוֹ לֹקֵה עַל שְׁהִיָּתוֹ אוֹ מִשׁוּם דְּהוּי טְוִמְאַה בְּחִיבוּרֵין אוֹ מִשׁוּם דְּלֹא תִּשְׁבִּיב מַעֲשֵׂה וּכְמוֹ שְׁפַתְבְּתִי לְעִיל מְאִינָה טַעַם שְׁיִהִיָּה גְדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת שְׁדוּחָה אֶת ל"ת שְׁבַתְוָרָה וּבְאַמַּת יִפְּלֹא בְּעֵינֵי מַדוּעַ לֹא אֲשַׁפְּחוּ לְבַעֲיָא דְרַבָּא בְּנָזִיר בְּבִיה"ק גַּם בְּכֹהֵן בְּבִיה"ק וּבְכַהֲנָג שְׁנֹכְנַס בְּשִׁינְדָה תִּיבָה וּמִגְדָּל וְהַרְמַב"ם ז"ל פָּתַב לְהֵאֵי דִינָא ג"כ בַּה"ל אָבֵל לְעַנְנָן כַּהֲנָג: וְתוֹ אֲמַרִינָן הֵתָם בִּירוּשְׁלַמִי יֵצֵא וְנֹכְנַס ר"ט פּוֹטֵר וּר"ע מְחַיִּיב.

אָמַר לוֹ ר' טַרְפוֹן כִּי מָה הוֹסִיף עַל חִילּוּלוֹ כו' וְכֵן פְּלִיגֵי ר' טַרְפוֹן וּר' עֲקִיבָא בְּמַסְכַּת שְׁמִחוֹת בַּפ"ד בְּנִטְמָא בּוֹ בְּיוֹם לְאַחַר שְׁפִירָשׁ אֲלָא דְהֵתָם גְּרַסִינָן אִיפְּכָא ר' טַרְפוֹן מְחַיִּיב וּר"ע פּוֹטֵר. וְלִמָּאן דְּפוֹטֵר אֲפִילוּ שְׁלֹא בְּחִיבוּרֵין הֵינּוּ מִשׁוּם דְּבִאוּתוֹ יוֹם אֵינוֹ מוֹסִיף חִילּוּל וּמָאן דְּמַחַיִּיב הֵינּוּ מִשׁוּם דְּמוֹסִיף לְעַנְנָן הַנּוֹגֵעַ בּוֹ וּא"כ הִדְרָא קוֹנְשִׁין לְדוֹכְתִּיהָ הֵכָא בְּשִׁהִיָּה מֵאֵי תוֹסְפַת אִיפְּכָא וְאַפְתִי אֲמַאי חַיִּיב אֲשִׁהִיָּתוֹ דְּאֵי מַלְקִין אוֹתוֹ מִשׁוּם דְּחַיִּיב לְפָרוֹשׁ מִן הַטְּוִמְאַה א"כ לְמָה בְּעֵינָן תוֹסְפַת חִילּוּל בְּפִירָשׁ וְחִזּוֹר וְנִגַּע וּצ"ל דְּהָא דְמַלְקִין אוֹתוֹ לְפָרוֹשׁ מִן הַטְּוִמְאַה הוּא ג"כ כְּדֵי לְמַעַט חִילּוּלוֹ וְהַדְּבָרִים אַרְנוֹכִים וְצָרִיכִים עֵינָן גְּדוֹל בְּדְבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים ז"ל: וְעוֹד צִל"ע בְּדְבָרֵי הַרְמ"א ז"ל בְּסִי' שַׁע"ג בְּהַגְהָה סְעִיף ז' שְׁפַתְבִּי דְּבִזְמַן שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּמַתוֹ מוֹתֵר לְהַטְמָאוֹת לְאַחֲרֵים הֵן אֲמַת דְּהֵכִי אֵימָא בְּמַסְכַּת שְׁמִחוֹת פָּרָק הַנָּ"ל הִלְכָה ט"ו ע"ש אָבֵל בִּירוּשְׁלַמִי בְּשִׁמְעָתֵין מְבוֹנָאָר לְהִדְיָא דְּבַחֲבִיבוּרֵין ג"כ אִיפְּכָא אִיסוּרָא וְאַפִּילוּ נִטְמָא לְאַבּוּי אִיסוּר לְהַטְמָאוֹת לְאַחֲרֵים וְעֵינָן בְּבִיאורֵי הַגְּר"א ז"ל שֶׁם וְעוֹד יִתְבָּאָרוּ עֲנִינִים אֵלוֹ בְּמִקוּמָן בְּס"ד: עוֹד רָאִיתִי שֶׁם בְּמַסְכַּת שְׁמִחוֹת פָּרָק הַנָּ"ל הִלְכָה כ"א כָּל טְוִמְאַה מִן הַמַּת שֶׁהַנָּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ סוֹפֵג אֶת הָאֲרֻבָּעִים וְשֹׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ אֵינוֹ סוֹפֵג אֶת הָאֲרֻבָּעִים וְהָרֵי בְּנָזִיר עֲצָמוֹ ג"כ לֹקֵה עַל כָּל טְוִמְאַה וּמ"ש כַּהֲנָג מְנָזִיר וְגַם בְּזָה אֲנוֹפֵף יְדֵי שֶׁם בְּדֵינֵי טְוִמְאַה לְבָאָר יוֹתֵר בְּזָה אִי"ה: וּמִדְּבָרֵי הִירוּשְׁלַמִי נִרְאָה דְּטוֹמְאַת בִּיה"ק הוּא טְוִמְאַה שֶׁהַנָּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ וּמְבִיא קֶרְבַּן עָלֶיהָ וְדָלָא בְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בְּמַתְנִיתִין: וַיֵּשׁ לִי עוֹד דְּבָרִים בְּאוֹתוֹ עַנְנָן בְּמָה שְׁפַתְבִּי הַרְמַב"ם ז"ל סוֹף פ"ה דָּאֵם נָזֵר בְּבִיה"ק לֹקֵה גַם מִשׁוּם בַּל תֵּאָחֵר.

וְהָרֵאשׁוֹן ז"ל בְּרִישׁ גְּדָרִים כְּתִב דְּהוּי לָאו שְׁאִין בּוֹ מַעֲשֵׂה וְהַלַּח"מ ז"ל כְּתִב דְּהוּי לָאו שְׁיֵישׁ בּוֹ מַעֲשֵׂה בְּמָה שְׁאִינוֹ יוֹצֵא מִשֶׁם וּכְמוֹ שְׁפַתְבוֹ הַתּוֹס' ז"ל וְזָה דְּלֹא כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתִי לְהַגִּיָּה בְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל פ"ו דְּאַפִּילוּ אִם הִתְרוּ בּוֹ לֹא תִנְזוֹר אֵינוֹ לֹקֵה אֲלָא א"כ שְׁהָה שֶׁפ א"כ בְּכָל תֵּאָחֵר לָא שְׁיִכָּא חִיּוּבָא דְשִׁהִיָּה דְהָא לֹא מְאַחַר בְּשִׁהִיָּתוֹ נְזִירוֹת טְהָרָה וּמ"ט לֹקֵה מִשׁוּם בַּל תֵּאָחֵר אֲלָא ע"כ מָה שְׁאִינוֹ יוֹצֵא בְּהַתְחַלַּת הַטְּוִמְאַה חָשׁוּב מַעֲשֵׂה וְלֹקֵה עַל כָּל הָאֲזוּהָרוֹת וְכִי הֵיכִי דְלֹקֵה עַל טְוִמְאַה וּבִיאָה אֲפִילוּ אִם חִבְּרוּ פָּרַע עָלָיו אֶת הַמַּעֲזִיבָה מִדְּעֵתוֹ וּכְמוֹ שֶׁכ' הַרְמַב"ם ז"ל שֶׁם בַּפ"ה הִלְכָה י"ח ע"ש אַע"ג דְּהוּא לָא עֵבִיד מַעֲשֵׂה וְעֵינָן תּוֹס' ז"ל לְקַמָּן דָּף מ"ג וְדו"ק בְּכָל הַנָּ"ל: וְעוֹד יֵשׁ מְקוּם עֵינָן בְּעַנְנָן זָה בְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בְּהַלְכוֹת מְלָכִים פ"ה שְׁפַתְבִּי הַרְמַב"ם ז"ל דְּמוֹתֵר לִיְרֵד לְמַצְרַיִם

לסחורה ואין אסור אלא להשתקע שם ואין לוקין על לאו זה דבשעת הפניסה מותר הוא ואם יחשוב לישב ולהשתקע שם אין בו מעשה.

אלמא דלא חשיב מעשה מה שאינו יוצא ומ"ש דלענין יציאה מן הטומאה חשיב מעשה ונראה דיש לחלק דעל יציאתו ממצרים בלא"ה לא שייך מלקות דהוי התראת ספק שייכול לומר דיצא משם ולא ישתקע כיון דאין אסור בשעה שם ומש"כ דאם יחשוב להשתקע הוי אין בו מעשה היינו אפילו אם אומר בשעת פניסתו לשם דנכנס ע"מ להשתקע שם מ"מ אין בו מלקות כיון דבכניסה עצמה אין פאן אסור ומה שאומר דכניסתו היא להשתקע זה אין בו מעשה וי"ל עוד דהתם במצרים דאינו מצווה על הפרישה משם וליפא אסורא אלא השקיעה שם זה חשוב שפיר אין בו מעשה כיון דאין שיעור לזה אבל בלא"ה נראה דהתראת ספק הוא ויש לדקדק בדברי הרמב"ם ז"ל שם דממה שכתב דלא הותר לחזור למצרים אלא לסחורה ולפרקמטיא משמע דלטיול בעלמא אסור וא"כ מציינו מלקות בלאו זה כשיורד רק לטיול בעלמא ואמאי כתב דאין אסור אלא להשתקע וי"ל דלאו דוקא לסחורה אלא היינו ירידה ע"מ לחזור דזה מצוי הוא בסחורה ובפרקמטיא ואין אסור אלא הישיבה שם וכמבואר בירושלמי הביאוי הכ"מ ז"ל שם לישיבה אי אתה חוזר וגם בזה צ"ע בדברי הראשונים ז"ל ועיין בפ"ג מהל' אבל בדברי הרמב"ם ז"ל ובדברי הכ"מ ז"ל שם ובלח"מ ובדין התראת ספק לדעת הרמב"ם ז"ל כבר כתבנו בזה במקום אחר: ע"ב בעי רב אשי נזר והוא בביה"ק טעון גילוח או לא.

יש לדקדק אמאי לא פשיט ליה מהא דתנו ואין עולין לו מן המנין ואי נימא דטעון תגלחת פשיטא דאין עולין למנין דהא תגלחת סותרת וי"ל דנפ"מ לענין נזירות מרובה דנשאר עדיין שלשים יום כדי גידול שער וקמ"ל דאין עולין וכדמוקי לה הש"ס לקמן להא דימי חלוטו וימי ספורו דאינו סותר את הקודמין היינו בנזירות מרובה עינין לקמן דף נ"ו וה"ה דאיפא נפ"מ גם בנזירות מועטת.

דאי נימא דעולין ואין צריף למנות שלשים אלא משום גידול שער א"כ אי נטמא בימי גידול שער אינו סותר אבל אם אינו עולין כי נטמא סותר הפל ובעיקר דין סתירת תגלחת אי דוקא בנזירות מועטת או גם בנזירות מרובה ודעת הרמב"ם ז"ל בזה יתבאר לקמן בפרק ג מינים בס"ד: דף י"ח ומה טהור שנטמא כו' מי שהיה טמא מתחלתו אינו דין שיהא טעון העברת שער והבאת צפרים.

לכאורה אי דרשינן ק"ו כה"ג הוי לן למידרש שלא יחול פלל נזירות בטומאה דמה אם היה טהור ונטמא סותר את הקודמים כש"כ אם הוא טמא מעיקרא שלא יחול נזירות פלל ומצינו ק"ו כה"ג לענין הפרה קודם הנדר פדאייתא בנדרים וי"ל דהא דסותר את הקודמים לאו משום דמבטל הנזירות שמהנה כבר אלא דגזה"כ הוא שלא יהיה טומאה מפסקת בנזירות וליפא למילף בק"ו שלא יחול פלל וק"ל: מאי רבי כו' דתניא וקדש את ראשו כו' תחלה צריף לבאר מחלוקת התנאים בזה ואח"כ אכתוב מה שיש לדקדק בשמעתי.

הנה עיקר פלוגתא דתנאי בזה הוא מאימתי מתחיל למנות נזירות טהרה ואיפא בזה ד' תנאי ר"י בר"י ס"ל דמתחיל למנות בשביעי מיד לאחר הנזאה ותגלחת ודריש וקדש את ראשו ביום ההוא קאי אשביעי ורבי ס"ל דאינו מתחיל אלא ביום הבאת קרבנות תחלת

שמיני אע"פ שלא הביא עדיין שום קרבן פיון שהוא ראוי להביא קרבן מתחיל למנות מיד בשמיני ודריש פיום ההוא אע"פ שלא הביא קרבנותיו והיינו דקאמר פיום הבאת קרבנותיו וביומא תליא ולא בקרבנות ור' אליעזר לקמן בפרייתא לפרש"י ז"ל ס"ל פרבי דמתחיל בשמיני ולפי' התוס' ז"ל ס"ל כר"י בר"י ורבנן דברייתא ס"ל דאין מתחיל למנות אלא אחר הבאת קרבן היינו חטאת אע"פ שלא הביא אשמו ור"י בנו של ריב"ב ס"ל דאשם ג"כ מעפב ואינו מונה עד אחר שביא גם אשמו אע"פ שלא הביא עולתו ובכריתות תנו נזיר שנטמא טומאות הרבה אינו מביא אלא קרבן אחד משמע דאע"פ דטומאות הרבה הם ולאו תדא טומאה אריכתא מ"מ אינו מביא אלא קרבן אחד ואמר רב חסדא דלא אתיא מתניתין אלא כר"י בר"י דמתחיל נזירות טהרה בשביעי מש"ה כי חזר ונטמא בשביעי חשיבא טומאה אחריתא ואפ"ה קמ"ל מתניתין דאינו מביא אלא קרבן אחד אבל לרבי אם נטמא בשביעי הוי טומאה אריכתא פיון דלא התחיל בנזירות טהרה עדיין ואם נטמא בשמיני דכבר התחיל נזירות טהרה ויצא לשעה הראויה להביא קרבן חייב להביא על כל או"א.

ובעי הש"ס אמאי לא אוקים רב חסדא פרבי ובנטמא בליל שמיני דנזירות טהרה כבר התחיל והוי טומאות הרבה ומ"מ אינו מביא אלא אחת משום דלא יצא לשעה הראויה להביא קרבן ומשני דהא בהא תליא דאי לילה מחוסר זמן נזירות ג"כ לא מתחילי אלא פיום שראוי להביא קרבנותיו היינו פיום השמיני ואי לילה אינו מחוסר זמן הרי זה בכלל שעה הראויה להביא קרבן וחיוב על כו"א והא דלא מוקי הש"ס למתניתין דכריתות פרבנן דנזירות אינו מתחיל אלא לאחר הבאת חטאת ואם נטמא קודם הבאת קרבנותיו אינו מביא אלא אחת.

משום דלדידהו דנזירות לא חזיל עדיין חשיב ג"כ כפטומאה אריכתא ולא מיקרי טומאות הרבה כלל דמלתא לא מיקרי טומאות הרבה אלא אם נטמא בשעה שחל נזירות טהרה ולא אשכחן אלא לר"י בר"י אם נטמא בשביעי דכבר התחיל נזירות טהרה ואפ"ה אינו מביא אלא אחת פיון דלא יצא עדיין לשעה הראויה להביא קרבן ובפ"ק דחגיגה פליגי בזה חזקיה ור' יוחנן דר"י אמר דנטמא בליל ח' נמי מביא קרבן אחר ופריף התם מדידיה אדידיה דאמר התם פיון דלא חזי בראשון אין לו תשלומין ואילו הכא אע"ג דקרבו ראשון לא יצא לשעה הראויה דהא נטמא בלילה ואפ"ה יש לו תשלומין ומביא ב' קרבנות ומשני שאני טומאה דיש לה תשלומין בפסח שני ולפ"ז קשה פיון דס"ל השתא אליביה דר' יוחנן דלילה מחוסר זמן א"כ נזירות טהרה ג"כ לא התחיל עדיין וא"כ אמאי מביא הא הוי כפטומאה אריכתא וכדאמר רב חסדא הכא ואין לומר דר' יוחנן ס"ל כר"י בר"י דנזירות טהרה משביעי חזיל וכי נטמא בשביעי הוא דאינו מביא אלא קרבן אחד אבל אם נטמא בליל שמיני מביא על כ"א דז"א פיון דס"ל השתא דלילה מחוסר זמן א"כ מה בין שביעי לליל שמיני: ועוד יש לדקדק דמשמע התם דפריף עליה דר"י אמאי מיתי קרבן על טומאה הראשונה פיון דלא חזי בזמנה היינו בשמיני תו לא תיגוי לה תשלומין ואטומאה שניה נמי לא בעי לאתויי קרבן פיון דלא חל נזירות טהרה עדיין וא"כ אטו לא בעי לאתויי קרבן כלל וזה לא שמענו ואפילו אליבא דרבי אם נטמא בשביעי עכ"פ קרבן אחד מיתי ובהא ליכא לשנויי חד מהני תירוצי דשני הש"ס בחגיגה דשאני טומאה כו' ליכא למימר דהא רבי ס"ל דשני רגל בפ"ע הוא ושביעי ודאי מחוסר זמן הוא וא"כ

אמאי מיימי קרפן פלל וי"ל פיון דטומאה אריכתא היא ודאי חד קרפן בעי אתויי ולא פריד אלא אהא דמיימי אטומאה ראשונה לבדה וכיון שגדחת בזמנה אין לה תשלומין ואפתי קשה למאי דמשני שאני טומאה הואיל ויש לה תשלומין כו' מש"ה אפילו לא יצא לשעה הראויה להביא קרפן מביא על כ"א.

א"כ מאי טעמא דמתניתין בגזיר שנטמא טומאות הרבה היינו שנטמא בשביעי לר"י בר"י אמאי לא יביא על כאו"א אם לא שנטמא דנטמא בשביעי פיון דלא נטהר לגמרי וצריך הערב שמש מודה ר"י דאינו מביא אלא אחת אבל בליל ח' פיון דנטמא לגמרי מראשונה חייב להביא עכאו"א פיון דטומאה יש לה תשלומין ור"י אליבא דר"י בר"י קאמר דגזירות טהרה משביעי חזקא ועיין רש"י ו"ל שם בתגיגה בד"ה ור' יוחנן כו' וד' התוספות ו"ל שם בד"ה נטמא ביום אינו מוכנים ועיין מהרש"א ו"ל שם: אבל בכריתות דף ח' לא משמע כן בהא דאמרנו התם דוקא אם ראה בליל ח' לזב בעל ב' ראיות הוא דמביא אבל ראה ביום ז אינו מביא דכל ראה הסותרת אינה מביאה לידי קרפן משמע דוקא משום דסותרת אבל אי לא סתרה מביאה לידי קרפן אפילו ביום ז' וא"כ אמאי אינו מביא גבי גזיר אם נטמא בשביעי דהא ליכא סתירה בזה ושעה הראויה לקרפן לא בעינו ועוד קשיא לי באותו ענין הא דאמר ר"י התם ראה אחת בלילה ושתיים ביום מביא משמע דוקא ראה אחת בלילה אבל ראה אחת בז' ושתיים בח' אינו מביא ואמאי הא ר' יוחנן ס"ל לעיל כר' יוסי דביום ז אינו סותר וכדאיתא לעיל סוף פירק שני וא"כ אפילו ראה אחת בז' ושתיים בח' גמי יביא ולר"י גופא דס"ל לילה אינו מחוסר זמן אפילו ראה אחת בז' ושתיים בליל ח' יביא וע"כ צ"ל דהא דאיצטריך למימר דמש"ה אינו מביא אם ראה בז' משום דסותרת היינו דוקא בזב בעל שתי ראיות דליכא קרפן ואי לא הוי סתרה הנה מביא לידי קרפן אבל היכא דאיכא קרפן לכ"ע הראיה או הטומאה בשביעי אינו מביא לידי קרפן: והרמב"ם ו"ל בפ"ו מהל' גזירות פסק פרבנו לענין טומאה דאינו חוזר ומביא אלא אם נטמא לאחר הבאת קרפן.

ולענין חלות גזירות טהרה כתב שם הלכה ז' דמשמיני הוא מתחיל ולא הזכיר שם דיוקא אחר הבאת קרבנותיו אבל אם לא הביא קרבנו אינו מתחיל למנות גזירות טהרה והוא פלא דהא עיקר דברי חכמים הוא לענין חלות גזירות טהרה ומ"ט לא כתב הכא לדברי חכמים דאין גזירות טהרה חלה עד שביא קרבנותיו וגבי קרפן טומאה כתבה.

וכדילפי מקרא דוקדש את ראשו ומקרא דהזיר לה' כו' דגזירות לאחלה עד אחר הבאת קרבנותיו ועוד יש לדקדק בדבריו ו"ל פיון דלפי משמעות דבריו לרבנו גמי מתחיל למנות מח' א"כ הני מצי לאוקמי מתניתין דכריתות פרבנו שוב ראיתי שם הלכה י"ג שכתב להדיא דאינו מתחיל למנות אלא אחר החטאת וכסתמא דמתניתין דלקמן בפ' כה"ג וקבר דקדקו הכ"מ והלח"מ ו"ל היכי כתב גמי לסתמא דכריתות דגזיר שנטמא טומאות הרבה ולרבנו לא אשכחן טומאות הרבה פיון דאינו מתחיל למנות גזירות עיין מש"כ בזה הכ"מ והלח"מ והא"מ בפסקי הרמב"ם ו"ל בסוף מכילתין.

ולדידי תיקשי יותר דהא חזקה ור"י בתגיגה ע"כ ס"ל פרבי או כר"י בר"י וא"כ אמאי לא פסק פנותיהו ואין לומר דחזקה ור"י אליביהו פליגי אבל לדינא ס"ל פרבנו דא"כ אמאי לא קאמר התם איכא דר"י ס"ל לילה מחוסר זמן והכא בנטמא בלילה קאמר

למ"ד לילה אינו מחוסר זמן והכי עדיף פיון דבלא"ה לאו אליבא דנפשייהו קאמרי וי"ל דלד' האומר לילה אינו מחוסר זמן פשיטא ומאי קמ"ל וכן בכה דס"ל לר"י בתגיגה דלילה אינו מחוסר זמן לא פסק פנותיה אלא פבריינתא בכריתות דף ח' דס"ל לילה מחוסר זמן ודרף אגב ראיתי בכ"מ פ"ו מהל' בכורות שתמה על הרמב"ם ו"ל ששהשמיט להא דליל שמיני נכנס לדיר להתעשר ולפי הנ"ל אין פאן קושיא דהא הרמב"ם ו"ל פסק דלילה מחוסר זמן ותנאי פליגי בזה בכריתות.

ועיין ביבמות פרק הערל מש"כ בזה לענין ערל בליל שמיני אי הוי ערלה שלא בזמנה ובדברי הרמב"ם ו"ל שם ועיין משנה למלה ו"ל בפ"ג מהל' איסורי מזבח: אחר כל הנ"ל העולה משמעתי דעיקר טעמא דנזיר שנטמא טומאות הרבה לרבי ולרבנן מסבא הדין כן פיון דלא חזיל נזירות טהרה אלא לר"י בר"י דאמר דנזירות טהרה מתחיל מיום השביעי צריף לדקדק אי מסבא ס"ל הכי או מאיזה קרא קא יליף ככל אינף דתנו התם בכריתות דמביאין קרבן אחד על עבירות הרבה וכל הנך דתני התם לא דמיין להדדי דיולדת אפי' ילדה בליל פ"א צריכה להביא ב' קרבנות וכב"ה דמתניתין התם וזב אי חזר וראה ביום השמיני לכ"ע מביא ב' קרבנות פיון דיצא לשעה הראויה להביא קרבן ובנזיר דוקא אם נטמא לאחר הבאת חטאת והטעם הוא דכ"ז שאין מתחיל למנות נזירות טהרה אין צריף להביא קרבן על טומאתו.

ובירושלמי לעיל בפ' שני גבי הריני נזיר ונזיר פשיהיה לי בן פתב דנזירות בנו ג"כ לא חל עד אחר הבאת קרבן שלו ויליף לה מנזיר שנטמא והתם כ"ע מודו דהא ליפא תגלחת אלא על הקרבן וקודם תגלחת של הראשונה אי אפשר שיתחיל למנות אבל אחר תגלחת על איזה קרבן שיהיה מתחיל למנות השניה ואין שאר הקרבן מעכב: אבל מצורע שנתנגע נגעים הרבה דמביא נמי קרבן אחד לא נתבאר במתניתין התם מה דינו אם בשעה הראויה להביא קרבן הדבר תלוי כמו זב ויולדת או דלמא דוקא אחר הבאת קרבן כמו נזיר לרבנן.

והרמב"ם ו"ל בפ"ה מהלכות מחוסרי פפורה פתב מצורע שנתנגע ונתרפא והביא צפרים וחזר ונתנגע מביא קרבן אחד לכולן אבל נתנגע אחר שהביא אשמו צריף קרבן אחר לצרעת שניה וכן אם הביא אשמו ונתנגע צריף קרבן על פל או"א וכתב התו"ט ו"ל בפ"ב דכריתות דלמד פן מהא דנזיר שנטמא דאמרי רבנן דאינו מביא קרבן אחר עד שיביא חטאתו אבל לתנא דמתניתין דהתם דנזיר שנטמא בשעה הראויה להביא קרבן תליא ה"ה במצורע שנתנגע הדין פן ואין דבריו ו"ל מובנים דנזיר שנטמא שאני משום דאינו מתחיל בנזירות עד שיביא חטאתו מש"ה אינו מביא קרבן אחר אבל במצורע שנתנגע מנ"ל דלמא לזב ויולדת מדמיין ליה דאם יצא לשעה הראויה להביא קרבן חייב להביא קרבן אחר ונהי דביולדת ילפינו מקרא התם בכריתות דעל לידה שלאחר מלאת מביא קרבן אחר הא גבי זב מסבא בעלמא אמרינו הכי דאם יצא לשעה הראויה להביא קרבן חייב להביא קרבן אחר וא"כ במצורע נמי הדין פן וי"ל פיון דילפינו מזאת תורת תורה אחת למצורעים הרבה לא מחלקינו בין יצא לשעה הראויה לקרבן אי לא ודוקא ביולדת הוא דילפינו מזאת ללידה שלאחר מלאת דצריף להביא קרבן אחר: שוב ראיתי

בתוספתא פ"א דבקה"א פליגי תנאי ה"תם ב"ה ר"א ס"ל דאפילו הביא צפרים ונתנגע צריף להביא קרבן ור' יהודה אמר עד שביא אשמו ור"ש אמר עד שביא חטאתו.

וא"כ דברי הרמב"ם ז"ל פשוטים דפסק פתנאי דפליגי אר"א אבל לחייבו בשעה הראויה לקרבן ליכא למ"ד ולא הבנתי לשון הרמב"ם ז"ל מש"כ וכן אם הביא אשמו ונתנגע כו' ה"א היינו הך דרישא.

ונראה דצ"ל וכן אם הביא חטאתו דבאחד מהם סגי באשם או בחטאת ואע"ג דכי האי פלוגתא ממש פליגי נמי לענין קביעת עניות ועשירות כדאיתא בכריתות שם הני תנאי ממש ונה"תם פסק כר' יהודה דהכל הולך אחר האשם מ"מ לענין קרבן אחר פתב דתלי בתרנוייהו באשם או בחטאת משום דהכי משמע ממתניתין דכריתות דהביא צפרים ונתנגע אינו מביא אלא קרבן אחד אבל בשאר קרבנותיו בין בחטאת בין באשם צריף להביא קרבן אחר ועי' כ"מ שם ומ"מ צ"ע דהא אם הביא חטאתו עד שלא הביא אשמו פסול הוא וכמש"כ הרמב"ם ז"ל שם וא"כ ליכא נפ"מ בהבאת חטאת דהא פבר הביא אשמו ועיין בדברי הכ"מ והלח"מ שם שפחלקו בדעת הרמב"ם ז"ל אי אשם מצורע מעפב אי לא ויתבאר ב"ה לקמן במכילתין בס"ד: ודרף אגב יש לדקדק עוד באותו ענין בהא דאמרינו בריש פ"ת דמנינא דחמשה מביאין קרבן אחד על טומאות הרבה אמי לאפוקי מהא דרבי דאליביה ליכא לאשכוחי טומאות הרבה דלא אשכחן כה"ג דאמי מנינא למעוטי ואמאי לא קאמר דאמי למעוטי זב דלית ביה טומאות הרבה וקמ"ל כדרב יוסף גבי ראה אחת בלילה דאליביה לא פסיקא מלתא דמביא קרבן אחד דאיכא גוונא דמביא על פל אחד ואחד וכדאמרינו ה"תם בכריתות דמש"ה לא תני לה בהני דמתני'.

וי"ל דלא שייך ב"ה למעוטי זב פינן דבעיקר הדין זב נמי מביא קרבן אחד על טומאות הרבה אלא דלא פסיקא ליה למיתניה בהדי הגז וק"ל: ע"ב תוס' בד"ה מתחיל ומונה מיד דברי ר"א כו' ומסקי שם דר"א ס"ל כר"י בר"י דנזירות טהרה משביעי מתחיל.

דאל"ה אלא משמיני הוא דחל נזירות טהרה א"כ כי נטמא בשמיני אמאי מביא קרבן הא ליכא ימים הראשונים ולקמן דף נ"ד מביעי ליה בהא דתנו ה"תם על פולן אינו מתחיל למנות עד שיטהר ומביא קרבנותיו אי עד שיטהר היינו בשביעי עד דעביד הערב שמש ור"א היא אי עד שיטהר היינו עד שביא קרבנותיו ורבנן היא לשיתת התוס' ז"ל צ"ל דלא הוי גרסי ה"תם עד דעביד הערב שמש דהא בשביעי מתחיל למנות לר"א כפי שיטתם אבל למאי דגרסינו ה"תם עד דעביד הערב שמש וכו' פי' ה"תם הרמב"ם ז"ל בפיה"מ והרע"ב ז"ל עד שיטהר עד שיערב שמשו ע"כ צ"ל דס"ל כרבי דנזירות טהרה בשמיני חל וס"ל דלילה אינו מחוסר זמן ומש"ה מתחיל למנות מיד אחר הערב שמש ולענין קושית התוס' ז"ל ה"א ליכא ימים הראשונים ע"כ צ"ל דלא אמר ר"א אלא בטומאה ראשונה אם נטמא ביום ראשון של נזירות אינו מביא קרבן אבל בטומאה שניה גם ר"א מודה דכל שנטמא לאחר התחלת נזירות טהרה צריף להביא קרבן אחר אע"ג דליכא ימים ראשונים לסתור.

וע"כ צ"ל פן לדעת הרמב"ם ז"ל שפסק כר' אליעזר דאינו מביא קרבן אלא אי איכא בשני ימים ראשונים ואפ"ה פסק פחכמים דאם נטמא אחר הבאת חטאת חוזר ומביא קרבן אע"ג דליכא ימים ראשונים דהא אינו מתחיל למנות אלא אחר הבאת חטאת.

וא"ש בְּזֶה קְוִשְׁיַת הַתּוֹס' ו"ל לְקַמֵּן אַמַּאי לֹא פְּשִׁיט מְהֵבָא דְנַפְקָא חַד וּמִתְחִיל תְּרִין ע"ש
וּלְפִי הַנ"ל לִיכָא לְמִפְּשִׁט מְהֵבָא כְּלָל וְכֵן מִשְׁמַע מִתְחַלַּת דְּבַר ר"א נְטֻמָּא בְּשַׁבְּיַעֵי וְחִזּוּר
וְנְטֻמָּא בְּשַׁבְּיַעֵי אִינוּ מְבִיא אֶלָּא קְרַבֵּן אֶחָד מִשְׁמַע דְּנֻקָּא מִשּׁוּם דְּלֹא יֵצֵא לְשַׁעֲרָה הִרְאוּנָה
לְקַרְבָּן וּלְדְבַר הַתּוֹס' ו"ל תִּפְּוֹק לִיה בְּלֹא"ה אִינוּ מְבִיא קְרַבֵּן עַל טְוִמָּא הַשְּׁנִיָּה דְּהָא
לִיכָא יָמִים רִאשׁוֹנִים אֶלָּא ש"מ דְּבַכָּה"ג כ"ע מוֹדוּ דְּלֹא בְּעִינֵן יָמִים רִאשׁוֹנִים אֶלָּא דְּלִפִּי
מ"ש דר"א ס"ל דְּנִזְיָרוֹת טְהָרָה מִתְחִיל אַחַר הָעָרֵב שְׁמֵשׁ בְּשַׁבְּיַעֵי א"כ הִיכִי פְּשִׁיט לְקַמֵּן
מִדְּתַנּוּן בְּסִיפָא מִתְחִיל וּמוֹנָה מִיָּד וּבְרִישָׁא תַנּוּן עַד שְׁיִטְהַר שְׁמַע מִיָּנָה דְּעַד שְׁיִטְהַר בְּהִבָּאָת
קְרַבְנוֹתָיו וּלְפִי הַנ"ל אֵין פֶּאֶן רֵאִיָּה דְּהָא בְּסִיפָא דְּמִתְנִיתִין בְּטֻמְאַאוֹת שְׁאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח
מִתְחִיל וּמוֹנָה בְּשַׁבְּיַעֵי וְאֵילוּ בְּרִישָׁא דְּמִתְנִי' אִינוּ מִתְחִיל לְמַנּוֹת אֶלָּא בְּשַׁמְיָי הִינּוּ אַחַר
הָעָרֵב שְׁמֵשׁ דְּשַׁבְּיַעֵי וְדו"ק: שְׁם גְּמָרָא ר"י בְּנוֹ שֶׁל רִיב"ב אוֹמֵר כְּשֵׁם שְׁחִטָּאוֹ מְעַכְבָּתוּ
כְּדָ אֲשַׁמוּ מְעַכְבוּ וּפְלִיגֵי הֵבָא תַנְּאִי אִם אֲשַׁם נְזִיר טְמֵא מְעַכְבֵּי אִי לֹא וְחֻכְמִים סְבָרֵי דְּאִינוּ
מְעַכְבֵּי מְלַחֵוּל נְזִירוֹת טְהָרָה וּלְרַבִּי ור"י בר"י גַם חִטָּאָת לֹא מְעַכְבָּא וְא"כ קִשָּׁה מְהָא דְּתַנּוּן
בְּעָרְכִין סְתָמָא דְּמִתְנִיתִין חִיבֵי חִטָּאוֹת וְאֲשַׁמוֹת אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן מִשּׁוּם דְּמְעַכְבֵּי כְּפָרָה
וְלֹא פְּשַׁע בְּהוּ וְהֵאִיכָא חִטָּאָת נְזִיר טְמֵא דְּלֹא מְעַכְבֵּי לְרַבִּי וּלְר"י בר"י וְאֲשַׁם אִינוּ מְעַכְבֵּי
גַם לְחֻכְמִים וְלָמָּה אָמַר רַב פְּפָא הֵתָם פְּעָמִים שְׁחִיבֵי חִטָּאוֹת מְמַשְׁכְּנִין הִינּוּ חִטָּאָת נְזִיר
טְהוֹר מִשּׁוּם דָּאִם גִּילַח עַל אֶחָד מִשְׁלֶשְׁתָּן יֵצֵא וְלֹא אָמַר נְמִי דְּחִטָּאָת וְאֲשַׁם נְזִיר טְמֵא
מְמַשְׁכְּנִין דְּג"כ לֹא מְעַכְבֵּי וְהַלַּח"מ פ"י מַה"נ כְּתִב דְּבִאָמַת גַם אֵלוּ מְמַשְׁכְּנִין וְרַב פְּפָא
חִדָּא מְנַיְיָהוּ נָקַט וְאִפְתִּי תִיקְשִׁי לְפִי מַש"כ הַמַּל"מ ו"ל בְּפִי"ד מְהִלְכוֹת מַעַה"ק בְּשֵׁם
הַרְמַב"ן ו"ל דְּהֵיכָא דְּעוֹבֵר בְּבַל תֵּאָחֵר מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ א"כ בְּקַרְבְּנוֹת נְזִיר טְמֵא מַמ"נ
מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ דְּאִי מְעַכְבֵּי הָא קְעֵבֵר בְּבַל תֵּאָחֵר תְּגַלַּחַת טְהָרָה וְצָרִיף לְמַשְׁכְּנֵי וְאִי לֹא
מְעַכְבֵּי ג"כ צָרִיף לְמַשְׁכְּנֵי דְּהָא יִפְשַׁע וְלֹא יָבִיא ע"כ נִרְאָה לִי דְּקַרְבְּנוֹת נְזִיר טְמֵא אֶפְּלוּ
אִי לֹא מְעַכְבֵּי תְּגַלַּחַת טְהָרָה מ"מ אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ כִּינּוּ דְּלַכְּפָרָה אֲתִי כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר וְכַפֵּר
עָלָיו כו' לֹא מִשְׁהִי לִיה וְעֵינֵן מַש"כ בְּזֶה בְּרִישׁ גְּדָרִים בְּהָא דְּאָמַר רַב אַחָא דְּעוֹבֵר בְּבַל
תֵּאָחֵר גִּילּוּחַ הַנְּזִיר א"כ אֶפְּלוּ אִם לֹא יֵצֵא בְּאֶחָד מִשְׁלֶשְׁתָּן ג"כ צָרִיף לְמַשְׁכְּנֵי דְּקְעֵבֵר
בְּבַל תֵּאָחֵר תְּגַלַּחַתוֹ עֵינֵן שְׁם: תּוֹס' בַּד"ה וְרַבֵּן עוֹלָה לֹא בְּעֵי מִיעוּטָא כו' וְא"ת מ"ט
דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שְׁפִיר קְאָמְרִי לִיה רַבֵּן וְלֹא הַבְּנֵי קְוִשְׁיַתָּם הָא ר"י ס"ל דְּעוֹלַת מְצוֹרַע
מְעַכְבֵּי כְּדֵאִיתָא בְּפִסְחִים וּבְעָרְכִין אֶלְמָא דְּלִדְיָדִיָּה לָאו דוֹרוֹן הוּא וְכֵן מִשְׁמַע לְקַמֵּן בַּגְמ'
דְּלַר' יִשְׁמַעְאֵל לָאו דוֹרוֹן הוּא וְצ"ל דְּמְהֵבָא יְלִיף רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל מְדִאִי צְטָרִיף קְרָא לְמַעוּטֵי
אֵע"פ שְׁלֹא הִבִּיא עוֹלָתוֹ מִיָּנָה שְׁמַעִינֵן דְּלָאו דוֹרוֹן הוּא וּבְמְצוֹרַע עוֹלָתוֹ מְעַכְבָּת ג"כ: וְמָה
שְׁהַקְשׁוּ תּוֹס' ו"ל מַנ"ל אֶלְיָכָא דְּרַבִּי דְּמִיּוֹם שְׁמִינִי מִתְחִיל נְזִירוֹת טְהָרָה אֵע"פ שְׁלֹא הִבִּיא
קְרַבֵּן כְּלָל הַדְּבָר פְּשוּט דְּתַלְמוּדִין סְבָרָה דִּיּוֹם הִבָּאָת קְרַבְנוֹתָיו דְּקָאֵמַר רַבִּי מִשְׁמַע כִּינּוּ
שְׁהַגִּיעַ הַיּוֹם לַחֹד מִתְחִיל נְזִירוֹת טְהָרָה אֲבָל בִּירוּשַׁלְמֵי פָּרַק שְׁלֶשָׁה מֵינִים בְּמִתְנִיתִין
דְּתַגְלַחַת הַטְּוִמָּאָה כִּי צַד אִיתָא לְהִדְיָא דְּרַבִּי ס"ל עַד שְׁיָבִיא מְשֵׁשׁ וְשִׁיטָּא אַחֲרֵיתָא אִיתָא
הֵתָם דְּלַר"י בר"י אִם נְטֻמָּא וְחִזּוּר וְנְטֻמָּא מְבִיא עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וּלְרַבִּי אִינוּ מְבִיא אֶלָּא
קְרַבֵּן אֶחָד דְּעַדִּין בְּנְזִירוֹת טְוִמָּאָה הוּא עוֹמֵד ור' הִילָא אָמַר הֵתָם דְּלֹא פְּלִיגֵי אֶלָּא לְמַנּוֹת
נְזִירוֹת טְהָרָה אֲבָל קְרַבֵּן טְוִמָּאָה כ"ע מוֹדוּ שְׁמֵבִיא קְרַבֵּן טְוִמָּאָה כֵּן הוּא הַנְּוִסְקָא לְפָנֵינוּ
וְהוּא דְּבָר מְחוּדָשׁ דְּבִשְׁמַעֲתִין מִשְׁמַע דְּאִי לֹא חָל נְזִירוֹת טְהָרָה וְדֵאִי לֹא מִיִּיתִי קְרַבֵּן
טְוִמָּאָה וְכֵן מְסַבֵּר כִּינּוּ דְּלֹא יֵצֵא לְנְזִירוֹת טְהָרָה עַדִּין אֲבָל אִם נְגִיָּה כ"ע מוֹדוּ דְּמְבִיא

קָרָבָן אֶחָד אֶפְּלוּ לר"י בר"י וְכֵן בְּדַבְרֵי הַתּוֹסֵפֶת דְּמִיָּתִי הֵתֵם אִינוּ מְבִיא אֶלָּא קָרָבָן אֶחָד וְכַדְאִיתָא גּוֹסְתָא זֹו בְּדַבְרֵי הַתּוֹסֵפֶת אֶתְיָא מִסְקֵנָת הִירוּשְׁלָמִי כְּשִׁיטַת הַש"ס דִּילָן וְא"ש לַפ"ז הָא דְּמַסִּיק הֵתֵם ע"ד דַּר' זְעִירָא כְּרַבִּי דְּנִדְחָה קָרָבָן רַאשׁוֹן וּמְבִיא קָרָבָן שְׁנִי פִירוּשׁ דְּהַתּוֹסֵפֶת אֶתְיָא כְּרַבִּי אֶבְל עַל דְּעַתְלִי דַּר"י בַּר"י לֹא נִדְחָה וּמְבִיא עַל כָּל או"א ע"ד דַּר' הִילָא ד"ה נִדְחָה וּמְבִיא קָרָבָן אֶחָד כַּצ"ל דַּלְכ"ע נִדְחָה הֶרַאשׁוֹן וּמְבִיא קָרָבָן שְׁנִי וּמִשְׁמַע עוֹד מְדַבְרֵי הִירוּשְׁלָמִי דְּבַהֲרָבָה טוֹמְאוֹת עֵיקַר הַקָּרָבָן בָּא עַל טוֹמְאָה הָאֶחְרוּנָה דְּהֶרַאשׁוֹנָה נִדְחִית וּכְמוֹ שְׁפַתְבּ בְּרִישׁ שְׁמַעְתִּין לַר' יוֹחָנָן דְּחִגִּיגָה וְאִיפָּא נַפ"מ בְּזָה דָּאֵם הַפְּרִישׁ קָרָבָן עַל טוֹמְאָה הֶרַאשׁוֹנָה וְחִזַּר וְנִטְמָא דְּהוּי הַקָּרָבָן רַאשׁוֹן דְּחוּי וְצָרִיף לְהַפְּרִישׁ קָרָבָן אַחַר וְאִינוּ זֶה מְוַכְרַח כ"כ וְדו"ק: וּבַתּוֹסֵפֶת פ"ד נִרְאָה ג"כ קֶצֶת דִּישׁ חִילוּק בֵּין הַתְּחִלַּת לְמִנּוּת גְּזִירוֹת טְהָרָה דְּתַנִּי הֵתֵם דְּבַחְטָאֵת תְּלוּי וְלֹא בְּאַשְׁם וּלְעַנְוֵן קָרָבָן טוֹמְאָה תַנִּי הֵתֵם דַּר"ש אָמַר דְּבְּאַשְׁם תְּלִיא וְלֹא בְּחַטָּאֵת ע"ס.

אֶבְל נִרְאָה דְּחִסְרָה הֵתֵם בְּבָא דְּפְלִיגִי לְעַנְוֵן מְצוּרַע וְאֶהָא הוּא דְּאָמַר ר' שְׁמַעוֹן עַד שְׁיָבִיא אֲשָׁמוּ וְכַדְאִיתָא בַּתּוֹסֵפֶת דְּכְרִיתוֹת כְּמוֹ שְׁהַבְּאֵתִי לְעֵיל: דַּף י"ט ע"ב גַּמ' מֵאֵן תְּנָא כו' מְבִיאָה חַטָּאֵת הָעוֹף וְאִינָה מְבִיאָה עוֹלַת הָעוֹף אָמַר רַב חֶסְדָּא ר' יִשְׁמַעְאֵל הִיא כו' וּפְרַש"י לְחַד פִּירוּשָׁא דְּלַרְבָּנָן לֹא אִיצְטְרִיף לְמִתְנִי דְּאִינָה מְבִיאָה עוֹלַת הָעוֹף פִּינּוּ דְּדוֹרוֹן בְּעֵלְמָא הוּא וְלֹאִידָף פִּירוּשָׁא לְרַבָּנָן דְּדוֹרוֹן בְּעֵלְמָא הוּא אִמְאִי לֹא תְּבִיא עוֹלַת הָעוֹף אֶבְל לַר"י דְּלָאו דוֹרוֹן הוּא אֶלָּא מְחֻנְיָב לְגְזִירוֹת כִּי הַפֵּר לָהּ הַבְּעַל אִינָה צְרִיכָה לְהַבִּיא עוֹלָה וְכֵן פִּי הַתּוֹסֵ' ו"ל וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעֵיל דְּאִינוּ הַדְּבָר מְוַכְרַח דַּלְר"י עוֹלָה לָאו דוֹרוֹן הוּא וְלֹאִידָף לִישְׁנָא ג"כ דְּלַרְבָּנָן צְרִיף לְהַבִּיא עוֹלָה ג"כ אִינוּ מוּכָן דְּחַטָּאֵת מְחֻנְיָב לְהַבִּיא אֶבְל עוֹלָה אִינוּ מְחֻנְיָב לְהַבִּיא לְפִי מֵאִי דְּמַסִּיק דְּאִלִּיבָא דַּמ"ד מִיַּעְקָר עֶקֶר קִיָּמִינוּ וְחַטָּאֵת נְמִי מִן הַדִּין לֹא הִיָּה לוֹ לְהַבִּיא אֶלָּא מִשׁוּם דְּצָרִיף פְּפָרָה וְהִיָּה נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּהָא דְּמְבִיאָה חַטָּאֵת הָעוֹף אֶתְיָא כַּר"י דְּלַרְבָּנָן דְּעֵיקַר הַתְּחִלַּת גְּזִירוֹת טְהָרָה תְּלוּי בְּחַטָּאֵת א"כ עֵיקַר חִיּוּבוֹ כְּדִי לְהַכְשִׁירוֹ לְגְזִירוֹת טְהָרָה וְהִיכָא דְּלִיכָא עוֹד גְּזִירוֹת כִּי הִכָּא דְּהַפֵּר לָהּ בְּעֵלָה אִינָה צְרִיכָה לְהַבִּיא עוֹד חַטָּאֵת ג"כ אֶבְל לַר"י דְּלָאו חַטָּאֵת לְחוּד מְעַכְבּוּ אֶלָּא אֲשָׁם ג"כ מְעַכְבּוּ לֹא הוּי עֵיקַר חִיּוּבוֹ בְּשִׁבִיל הַכְּשֵׁר גְּזִירוֹת טְהָרָה וּמַש"ה מְבִיאָה חַטָּאֵת אֶפְּלוּ לִיכָא עוֹד גְּזִירוֹת אֶלָּא דִּישׁ לְפַקְפֵּק בְּזָה פִּינּוּ דְּתַרְנוּיָהּ מְעַכְבִּי א"כ תַּרְנוּיָהּ אֶתּוּ לְגְזִירוֹת טְהָרָה וְאַפ"ה מְבִיאָה חַטָּאֵת לַר' יִשְׁמַעְאֵל א"כ לְרַבָּנָן נְמִי הַבִּיא חַטָּאֵת.

וְהִנֵּה אֲשָׁם לֹא הוֹנְכַר כָּאֵן וּמִשְׁמַע דְּאַשְׁם וְדֵאִי אִינָה מְבִיאָה פִּינּוּ דְּמִיַּעְקָר עֶקֶר וְאַפִּי לְמ"ד מִיָּגוּז גְּיָזוּ פְּרַש"י ו"ל לְקַמֵּן דַּף כ"ב דְּאִינָה מְבִיאָה אֲשָׁם דְּלָא בָּא אֶלָּא לְהַכְשִׁיר לְהַתְּחִיל בְּגְזִירוֹת טְהָרָה.

וְאִינוּ זֶה מוּכָן דְּהָא חַטָּאֵת וְדֵאִי בָּא לְהַכְשִׁיר לְגְזִירוֹת טְהָרָה וְאַפ"ה מְבִיאָה פִּינּוּ דְּמִיָּגוּז גְּיָזוּ וְא"כ אֲשָׁם אִמְאִי לֹא תְּבִיא. וְהַתּוֹסֵ' ו"ל כְּתַבּוּ כָּאֵן דְּאַשְׁם נְמִי מְבִיאָה לְמ"ד מִיָּגוּז גְּיָזוּ: וְיִישׁ לְזַקְדָּק עוֹד לְהַדְּ בְּרִיָּתָא דַּס"ל דְּמִיַּעְקָר עֶקֶר וְחַטָּאֵת מְבִיאָה מִשׁוּם דְּסַבֵּר לָהּ כַּר"א הַקָּפֵר אִי מְבִיאָה חַטָּאֵת וְנִבְּאֶלְת אוֹ אִינָה נִבְּאֶלְת כְּמוֹ חַטָּאֵת הַבָּאָה עַל הַסֶּפֶק וּמְדַבְרֵי הַתּוֹסֵ' ו"ל מִשְׁמַע דְּלָא עֲדִיף מִחַטָּאֵת הַבָּאָה עַל הַסֶּפֶק דְּהִכָּא נְמִי לִיכָא חִיּוּב גְּמוּר לְהַבִּיא חַטָּאֵת אֶלָּא בְּעֵלִילָה כָּל דְּהוּ מְבִיאָה חַטָּאֵת פִּינּוּ דְּבָאָה עַל הַסֶּפֶק וְהִכִּי נִרְאָה דְּאִי נִימָא דְּנִבְּאֶלְת א"כ חִיּוּב גְּמוּר הוּא וְהִיכָן מְצִינוּ מַה"ת שְׁיִהִיָּה מְחֻנְיָב חַטָּאֵת וְלֹא עוֹלָה אֶלָּא

ונדאי משמע דלאו בתורת חיוב גמור מיייתי להאי חטאת ובש"מ ראיתי שפכת דחטאת
ג"כ לא מיייתי אלא אם הפרישה קודם שהפר לה בעלה אבל אם לא הפרישה קודם הפרה
חטאת נמי לא תביא ולא ידעתי מנ"ל ועוד דאם פבר הפרישה עולה ג"כ אמאי לא תקריב
דקא לחולין אינה יוצאת וכינן דאינה יוצאת לחולין אמאי לא תקריב עולה כמו עולת
יולדת דקרב אפילו לאחר מיתה וכן עולת נזיר דתנן לקמן דף כ"ד דתקריב עולה אפילו
לאחר הפרה אם פבר הפרישה אבל אי נימא דהקא מביאה חטאת אפילו אם לא הפרישה
תחלה א"ש והתוס' ו"ל לקמן דף כ"ד פתבו לחלק בין עולת נזיר טהור לעולת נזיר טמא
דלר"י לאו דורון הוא אבל לא מצינו בשום מקום לעולה דאזלי למיתה ונהי דאין פאן
נזירות דמיעקר עקר תיגוי עולת נדבה: ועיין בירושלמי פרק ד' משנה דתגלחת הטומאה
כו' דאימא התם להדיא דאשם בא לאחר הפרה ודלא כמו שפכת רש"י ו"ל ועיין מש"כ
בזה בנדרים דף פ"ב מה שגראה התם דאפילו למ"ד מיגז גיזו מביאה חטאת ואינה מביאה
עולה וכתבתי שם דהרמב"ם ו"ל סמך על סוגיא דילן דלמ"ד מיגז גיזו צריכה להביא פל
קרבות וכתבתי שם עוד לחלק בין הפרת בעל להתרת חכם אפילו אי מיעקר עקר וכן
משמע הקא דאינו דומה הפרת בעל להתרת חכם דקא בהתרת חכם ונדאי יצא הפל לחולין
אלא דאין מזה ראיה דהקא בהפרה היא גמר ואקדשיה וכדאימא לקמן דף כ"ב ושם
יתבאר יותר בס"ד: וצ"ע במנחות דף ד' דאמר רב אשם נזיר ששחטו שלא לשמו פסול
הואיל ובא להכשיר ולא הכשירו ופי' רש"י ו"ל שם שבא להכשיר למנות נזירות טהרה
ואטו כר"י בנו של ריב"ב ס"ל דאשם מעכב ההכשר דקא לרבנן אין אשם מעכב ואינו
בא להכשיר: תוס' בד"ה לא נכנס כו' וצ"ע דלא סגי למיתני ונכנס משום פלוגתא דר"א
ולפי' הרמב"ם ו"ל דמביא קרבן טומאה היא מלתא בפ"ע אם נטמא טומאה שהנזיר מגלח
עליה א"ש דלא הוי ליה למיתני יצא ונכנס עולין לו מן המנין אלא יצא עולין לו מן המנין
ומביא קרבן טומאה אם נטמא טומאה גמורה אבל לפי המשנה דהימים שהיא בביה"ק
ג"כ עולין קשה מאי פריה אלא נכנס כו' הא זה הוא עיקר רבותא אבל הוא ו"ל חזר בו
בחזקתו: גמ' אמר עולא לא אמר ר' אליעזר אלא בטמא שזר אבל בנזיר טהור שנטמא
אפילו יום אחד וקשו התוס' ו"ל מנ"ל לחלק בזה אליבא דר"א וכי היכי דלרבנן
דלא דרשי ימים אין חילוק בין נזיר טהור שנטמא לטמא שזר ה"נ לר"א מנ"ל לחלק
ומה טעם יש בדבר ובירושלמי בשמעתין נמי מיייתי הא דעולא דלא אמר ר"א אלא בנזיר
טמא אבל בטהור אפילו אין לו מהיכן ליפול שמואל בר אבא בעי יום אחד לנזירותו ויום
אחד לנזירותו בנו מהו שיצטרפו מה אנו קיימין אם בשנולד בנו היום ונכנס למחר הרי
יש לנזירותו בנו ב' ימים אם בשנולד בנו למחר ונכנס למחר הרי יש לנזירותו ב' ימים
דכבר עברו ב' ימים לנזירותו היום ומקצת יום מחר וקאמר פגון שנולד ביה"ש דלא הוי
אלא יום אחד לו ויום אחד לבנו מהו שיצטרפו אמר ר' אבין אפילו תימא בחצי היום פי'
שנולד בחצי היום לא כן סברין מימר תחלת היום לו סוף היום לבנו וחשיב ב' ימים ומהו
שיצטרפו וחשיב סתירה ב' ימים ומוכח מפאן דאם נטמא בנזירותו בנו סותר את שלו
דאל"ה מאי מביעי ליה אמר ר' יוסי מה צריכא ליה בנזיר טהור אבל בנזיר טמא פשיטא
ליה שהן מצטרפין אמר ר' מנא קומי ר' יוסי ולא כל דכן הוא ומה ימים שאין עולין לא
בנזירותו ולא בנזירותו בנו מצטרפין ימים שהן עולין בנזירותו ונזירותו בנו אינו דין
שיצטרפו ודברים אלו צריכים ביאור דקא ע"כ מה שאמר דבטמא שזר פשיטא ליה

שְׁהוּ מְצֻטְרָפִין הֵינּוּ שְׁקִיבֵל עֲלֵיו נְזִירוֹת וְנְזִירוֹת לְבָנוּ הַפֶּל בְּשַׁעַת טוֹמְאָה וְקוֹדֵם לִידַת הַבֶּן חָל עֲלֵיו נְזִירוֹתוֹ וְכַשְׁנוֹלֵד הַבֶּן חָל עֲלֵיו נְזִירוֹת בְּנוֹ וְהִכִּי שִׁינָה צִירוֹף בְּזָה דְּהָא בְּלֵא"ה אֵינוֹ מְבִיא קֶרְבַּן טוֹמְאָה כְּשֶׁנִּטְמָא בְּשַׁעַת טוֹמְאָתוֹ.

וְאִי מֵינְרֵי כְּשִׁינָא וְנִכְנַס א"כ מִיַּד כְּשִׁינָא חָל עֲלֵיו נְזִירוֹת בְּנוֹ לְחוּד וְגַם בְּזָה לִיכָא צִירוֹף וְעוֹד דְּלֵאחֵר שְׁינָא אִמְאֵי הָנִי יָמִים שְׁאִין עוֹלִין הָא לְאַחֵר שְׁינָא עוֹלִין לוֹ ג"כ וְע"כ צ"ל דְּלִשְׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי אִם נִטְמָא אִפִּי קוֹדֵם שְׁינָא מְבִיא קֶרְבַּן טוֹמְאָה וְכַדְמִשְׁמַע לְעִיל נְמִי גַבִּי שְׁהֵינָה וְכִמוֹ שְׁכַתְבֵּתִי שֶׁם בְּשִׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי וּלְפ"ז שְׁפִיר מְסַתְבֵּר לְחַלֵּק בֵּין טְמָא שְׁנֹזֵר דְּבַעֵי ר"א יָמִים רֵאשׁוֹנִים דְּכֵינֵן דְּאִין עוֹלִין בְּעֵינֵן שְׁהֵינָה יָמִים לְהַפִּיל אָבֵל אִם נְזִיר בְּטְהֵרָה מוֹדָה ר"א דְּאִפִּילוּ בּוֹ בְּיוֹם אָבֵל לְפִי סוּגְיָא דְשִׁמְעֵתִין וְדֵאִי צ"ע מְאִיזָה טַעַם יֵשׁ חִילּוּק בֵּין טְמָא שְׁנֹזֵר לְנְזִיר טְהוֹר שְׁנִטְמָא בֵּינוֹ דְּעֵיקָר נְזִירוֹת אֵינוֹ מִתְחִיל אֲלֵא לְאַחֵר שְׁיִטְהֵר וְהָרִי הוּא כְּנְזִיר טְהוֹר שְׁנִטְמָא: וּמֵאִי דְאֶמְרִינֵן תּוֹ בִּירוּשְׁלָמִי שֶׁם דֵּר' יוֹסִי הַשִּׁיב לֵר' מְנָא אֵינוֹ רְאוּי לְקַבֵּל הַתְּרָאָה בְּרַם הֵכָא רְאוּי לְקַבֵּל הַתְּרָאָה וּפִי' הַפ"מ דְּבְנְזִיר טְמָא אֵינוֹ רְאוּי לְקַבֵּל הַתְּרָאָה אֵל תְּטַמָּא דְטַמָּא וְעוֹמֵד הוּא ג"כ צ"ע וְכַבֵּר הָאֶרְכָּנוּ בְּזָה לְעִיל אִי לוֹקָה עַל הַטְּוִמְאָה בְּעוֹדְנֵנוּ שֶׁם בְּבִיה"ק: ע"ב גְּמָרָא הֲרִינֵי נְזִיר מְאָה יוֹם וְנִטְמָא בְּתַחֲלַת מְאָה יָכוֹל יְהֵא סוֹתֵר ת"ל וְהֵימִים הֲרֵאשׁוֹנִים יִפְלוּ עַד שְׁהֵינָה לוֹ יָמִים רֵאשׁוֹנִים כּו' יֵשׁ לְדַקְדָּק אִמְאֵי נְקֻטָּה בְּרִייתָא לְהֵאִי דִּינָא בְּנְזִירוֹת מְרוּבָה וְלֹא בְּסִתְמָה נְזִירוֹת דְּאִם אֵין לוֹ יָמִים רֵאשׁוֹנִים אֵינוֹ סוֹתֵר וּלְפִי שִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל דְּהָא דֵּר"א בְּעֵי יָמִים רֵאשׁוֹנִים הֵינּוּ לְעַנְנֵן סְתִירָה דְּכִי לִיכָא יָמִים רֵאשׁוֹנִים אֵינוֹ סוֹתֵר אוֹתוֹ הַיּוֹם אָבֵל קֶרְבַּן טוֹמְאָה מֵיִתִּי ע"כ לִיכָא לְאוּקְמִי הָא דֵּר"א אֲלֵא בְּנְזִירוֹת מְרוּבָה דְּבְנְזִירוֹת מוּעֶטֶת לִיכָא נַפ"מ בְּהֵאִי סְתִירָה דְּבֵלֵא"ה נְסִתֵר יוֹם רֵאשׁוֹן בֵּינוֹ דְּמְבִיא קֶרְבַּן טוֹמְאָה וְצָרִיף לְגַלְחָה ע"כ צָרִיף לְמִנּוֹת אַח"כ עוֹד ל' יוֹם דְּאִין תְּגַלְחַת פְּחוֹת מֵל' יוֹם אָבֵל בְּנְזִירוֹת מְרוּבָה א"ש דְּיוֹם רֵאשׁוֹן עוֹלָה לוֹ וּמִשְׁלִים עֲלֵיו אֵת מְנִינּוֹ אַח"כ אָבֵל לְשִׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל דֵּלֵר"א אִם אֵין יָמִים רֵאשׁוֹנִים אֵינוֹ מְגַלְחָה וְאֵינוֹ מְבִיא קֶרְבַּן אֲלֵא מְזָה בְּשִׁלְשֵׁי וּשְׁבִיעֵי א"כ אֲפִילוּ בְּנְזִירוֹת מוּעֶטֶת אֵיתָא לְהֵאִי דִּינָא וְלָמָּה תִּנְיָא בְּנְזִירוֹת מְרוּבָה וַי"ל מִשׁוּם סִיפָא מְכָלֵל דְּאִיכָא אַחֲרוֹנִים דְּלֹא יִלְפִינֵן אֲלֵא דְאֵינוֹ סוֹתֵר הַפֶּל אָבֵל ל' מִיָּהָא סוֹתֵר גַּם לֵר"א וְכִמוֹ שְׁכַתְבּוֹ הַתּוֹס' ז"ל וְהָא לֵיתָא אֲלֵא בְּנְזִירוֹת מְרוּבָה אָבֵל בְּנְזִירוֹת מוּעֶטֶת הָא סִתֵר הַפֶּל אֲלֵא דְהֵכָא לֵר"א קִינִינֵן וְר"א ס"ל נִטְמָא בְּיוֹם ל' אֵינוֹ סוֹתֵר אֲלֵא שְׁבַעָה וְא"כ גַּם בְּנְזִירוֹת מוּעֶטֶת יֵשׁ חִילּוּק הֵיכָא דְאִיכָא יָמִים אַחֲרוֹנִים אִי לֹא אָבֵל ז"א דְּהָא דְאֵינוֹ סוֹתֵר אֲלֵא ז' לֵר"א הוּא מִשׁוּם דַּס"ל מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ וְהָנִי כְּאַחֵר מְלֵאת וְכַדְאֶמְרִינֵן לְעִיל בַּפ"ק לְרַב מִתְנָא וּלְבַר פְּדָא מִשׁוּם דַּסְתָּם נְזִירוֹת אֵינָה אֲלֵא כ"ט יוֹם: וְהִנֵּה הַתּוֹס' ז"ל בְּרִישׁ פִּירְקִין בְּמִתְנֵיתִין בְּהָא דְאָמַר ר"א נִטְמָא בְּיוֹם מְאָה סוֹתֵר שְׁלִשִׁים הִקְשׁוּ אִמְאֵי לֹא נִימָא מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ לְרַב מִתְנָא כְּמוֹ בְּיוֹם ל' בְּסִתְמָה נְזִירוֹת וְכֵן הִקְשׁוּ בַּפ"ק גַּבִּי פְּלוּגְתָא דְּרַב מִתְנָא וּבַר פְּדָא וְכַתְּבוּ שֶׁם לְחַד תִּירוּצָא דְּמֵינְרֵי בְּאוּמֵר שְׁלָמִים וּלְפ"ז הֵכָא נְמִי צ"ל דְּמֵינְרֵי בְּאוּמֵר שְׁלָמִים דֵּאל"ה לֹא אֲצֻטְרָיָה קֶרָא מְכָלֵל דְּאִיכָא אַחֲרוֹנִים וְלְחַד תִּירוּצָא כְּתָבוּ דְּבְנְזִירוֹת מְרוּבָה יִלְפִינֵן מְקַרָא דְּנוֹזָא תּוֹרַת דְּלֹא אֶמְרִינֵן מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ וְכִמוֹ שְׁהֵאֲרִיכוּ בְּזָה לְעִיל בַּפ"ק דְּקֶרָא דְּוֹזָא תּוֹרַת לֹא מֵינְרֵי בְּסִתְמָה נְזִירוֹת אֲלֵא בְּנְזִירוֹת מְפּוֹרְשַׁת ע"ש וְא"כ קִשָּׁה אִמְאֵי קְאָמַר הֵכָא בְּבְרִייתָא נִטְמָא בְּסוּף מְאָה יָכוֹל יְהֵא סוֹתֵר אַדְרָבָה אִי לֹאוּ קֶרָא ה"א דְּלֹא סִתֵר כְּלָל מִשׁוּם דְּמְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ וּמְקַרָא דְּזָאֵת תּוֹרַת

לפינו לחומרא דבגזירות מפורשת לא אמרינו מקצת היום ככולו וגם ל"ל קרא דמפלל דאיכא אחרונים ומש"כ התוס' ו"ל דה"א דקרא דזאת תורת קאי איום ק"א אינו מוכן דמהיכי פתי לומר כן פינו דאיצטריה ליום ק' דלא נימא מקצת היום ככולו ונתוס' ו"ל לעיל דף ו' ע"ב בד"ה קסבר ר"א כו' הקשו הו' דפריה התם נסתור פוליהו הו' אין לו אחרונים ותיקצו דזה לא מהני אלא דלא לסתור הפל אבל ל' מיהא סותר וגם זה אינו מוכן דהא אפתי לא ידעינו התם מקרא דזאת תורת הגזיר ואמאי לא נימא פינו דאין לו אחרונים לא לסתור כלל כמו אם אין לו ראשונים ובירושלמי נמי אמרינו דלר"א בעינו נמי אחרונים ופריה מהא דאמר ר"א נטמא ביום ק"א סותר שבועה.

אלמא דסותר אע"פ דליכא אחרונים ומשני שמענו שסותר שמענו שמביא קרבן משמע לשיטתו דעיקר מיעוטא דראשונים ואחרונים לענין קרבן הוא דמיירי ואפילו אי סותר מ"מ אינו מביא קרבן אבל מה דפריה מנטמא ביום ק"א קצת קשה אמאי לא פריה מנטמא ביום מאה דסותר ל' לר"א ואין לו אחרונים וכדאמרינו בשמעתין וי"ל דס"ל דיום מאה יש לו אחרונים מקצת יום ק"א דע"כ ס"ל דסותר שבועה היינו סתירה גמורה דאי משום הזאת ג' וז' לבד וכמש"כ התוס' ו"ל לא הוי פריה מהא דסותר ז' אבל הש"ס דילן סבירא ליה דיום מאה אין לו אחרונים משום דיום ק"א אינו כחשבון הגזירות: והנה לשיטת הרמב"ם ו"ל דר"א לא אמר דבעינו ראשונים אלא לענין סתירה אבל קרבן טומאה בעי אתוויי אם כן הו' דממעטינו אם אין לו אחרונים ע"כ לא דלא לסתור כלל דהא ל' ודאי סותר פינו דמגלח תגלחת טומאה אלא דלא לסתור פולו וא"כ לשיטתו תיקשי למה לי קרא דזאת תורת הגזיר וי"ל דקרא דזאת תורת ר' יהודה היא דאמר לה משום ר"א ואפשר לא ס"ל דרשא דמפל דאיכא אחרונים ונראה לי עוד לשיטת הרמב"ם ו"ל דרבנן נמי ס"ל דרשא דזאת תורת הגזיר ביום מלאת אלא דלרבנן דלא ס"ל מקצת היום ככולו דרשינו ליה על יום ק"א דהוא יום מלאת מש"ה פסק דצריה להביא קרבן וסותר ל' מה"ת וכמבואר בדבריו כמו שפתי לעיל אבל ביום מאה סותר הפל אבל ר"א דס"ל מקצת היום ככולו הוי יום מאה יום מלאת ודריש לזאת תורת איום ק' וא"ש נמי בזה דלא חש הרמב"ם ו"ל לדרשא דמפל דאיכא אחרונים אף על גב דבראשונים פסק כר"א משום דלרבנן איכא אחרונים גם ביום ק' פינו דלא ס"ל מקצת היום ככולו ביום ק' א"כ יש עוד מקצת יום ק"א.

ועדיין לא נתבררו הדברים ככל הצורך: שם נטמא ביום מאה חסר אחת יכול לא יהא סותר כו' יש לדקדק אמאי לא קאמר הכי בתחלת מאה יכול אם נטמא ביום שני לא יהא סותר ולגירסת הרמב"ם ו"ל לקמן דרבא פשיט לרב פפא דבעינו מימל תלת א"ש דביום שני בתחלתו באמת אינו סותר ג"כ ומש"ה קאמר יכול בסוף ג"כ אפילו נטמא ביום צ"ט לא יסתור ת"ל והימים כו' וזה יש לו ראשונים כו' והיינו דבתחלה בעינו דמים ראשונים פלו לבד יום הטומאה דיפלו פתיב אבל באחרונים פינו דאיכא ב' ימים עם יום הטומאה נמי איכא אחרונים אבל לגירסת התוס' ו"ל דפשיט ליה דנפק חז ומיעל תרין ודאי קשה מהיכי פתי למימר דנטמא ביום צ"ט אינו סותר ומ"ש מתחלתו דביום שני סותר ולדברי התוספות ו"ל בד"ה אמר ליה כו' ימים אחרונים עדיפי מראשונים דבאחרונים ודאי איכא יום אחד שלם כל יום המאה ובראשונים ליכא יום שלם וי"ל משום דס"ל לר"א דמקצת היום ככולו והני ס"ד דיום מאה לחוד לא הוי אחרונים קמ"ל דחשיב אחרונים ונתוס'.

ז"ל בד"ה וזה יש לו אחרונים פתבו דיום מאה נחשב פולו ממנין הנזירות ולשיטתיהו
אזלי וכמו שפכתבו בד"ה אמר ליה כו' דבאחרונים ודאי איפא יום שלם משמע מדבריהם
ז"ל דמה"ת מצנה עליו להשלים ואין זה מןכרח: ולדברי הרמב"ם ז"ל דר"א נמי מודה
דמביא קרבן אפילו אי ליפא ראשונים א"ש קושית התוס' ז"ל מהא דלעיל דאם נטמא
בשמיני מביא קרבן בפשיטות פינון דלא בעינו ימים ראשונים לענון קרבן אבל לשון
המשנה לא משמע פדבריו דת"ק אמר דמביא קרבן טומאה ועלה פליג ר"א ואמר לא בו
ביום היינו דבו ביום אינו מביא קרבן והכי משמע בירושלמי כמו שהבאתי לעיל ועוד
דלדבריו לא אשפחן מאן דפליג עליה דר"א בהא דאינו סותר דת"ק לא איירי בזה פלל:
משנה מי ששזר נזירות הרבה כו' נכתבו התוס' ז"ל הרבה מל' יום עכ"ל ואין פנונתם
ששזר הרבה נזירות של למ"ד יום דמתני' לא איירי בהכי ובכה"ג ודאי הנה צריך לנהוג
פל נזירותיו בארץ דכינון דלא גילח בנתיים פוליה חד נזירות הוא ולא השלים אלא חד
נזירות אלא מתני' מירי בנזירות מרובה שקיבל עליו חד נזירות מרובה והשלים נזירותו
בח"ל ואח"כ פא לארץ ופליגי ב"ש וב"ה ב"ש אמרי דאינו בארץ אלא נזיר שלשים
משום קנסא אבל פל ימי הנזירות שפנה בח"ל עלו לו וב"ה אמרי דנזיר בתחלה ולא עלו
לו פלל הימים של חוץ לארץ והוא ג"כ משום קנסא ויש לדקדק למה לי טעמא דקנסא
הא בלא"ה טומאת ארץ העמים הוא מן הטומאות שאין הנזיר מגלח עליהן וגם אין עולין
לו בימי הנזירות פדתנו לקמן וא"כ לב"ה למה לי משום קנסא ולב"ש אמאי עלו לו אטו
משום דתחלת נזירותו היתה בארץ העמים עדיף מאילו נכנס לתוכו באמצע הנזירות ומה
אילו נזר בבית הפרס דהוי נמי טומאה דרבנון מי אמרי נמי ב"ש דעלו לו ואינו מונה
לכשיטהר אלא ל' יום וצ"ל דשאני היכא דנטמא בארץ העמים באמצע נזירותו ודאי
חשיב פמטמא עצמו בטומאה דרבנון ולא עלו לו הימים אבל הכא במתני' דמירי בפי
שיושב בח"ל מ"מ איפא קצת מצנה לקבל עליו נזירות וכדתניא בתוספתא דנזירות נוהג
בח"ל והיינו משום דלא החמירו כ"כ בטומאת ארץ העמים לבטל מצנת נזירות מהם
ומש"ה ס"ל לב"ש דלא קנסו אותו בביאתו לארץ אלא ל' יום והקנס הוא משום דהנה
לו לבוא לארץ קודם השלמת נזירותו וב"ה סברי דקנסינו ליה להיות נזיר בתחלה ועי'
בש"מ: אבל מלשון הרמב"ם ז"ל בפיה"מ נראה דס"ל דאין נזירות נוהג בח"ל פלל והא
דתניא בתוספתא דנזירות נוהג בח"ל היינו אם קיבל עליו נזירות בח"ל מחויב הוא
לעלות לארץ לנהוג נזירות ופליגי ב"ש וב"ה ב"ש ס"ל דאינו מחויב אלא לעלות לארץ
ולמנות נזירות ל' וב"ה ס"ל דמחויב למנות פבתחלה וכ"ז מצד הקנס בעלמא וכבר הקשה
על דבריו הכ"מ בפ"ב מהלכות נזירות הא לא גרע מנזיר והוא בביה"ק דהוי נזיר וכ"ש
הכא דאין זה אלא טומאה דרבנון ועוד דמהא דתנו במתניתין והשלים נזירותו.

ומשמע דוקא אם השלים נזירותו אבל אם לא השלים לכ"ע מחויב להשלים בארץ אלמא
דלכ"ע קבלה גמורה היא ובחיבורו פתב דהקנס הוא דמחויב לעלות לארץ ולנהוג נזירות
וזה הוא הקנס שפחייבין אותו לעלות לארץ וגם בזה תמה הכ"מ ז"ל מנ"ל האי חיובא
ובמתניתין תנו ואח"כ פא לארץ משמע דמדעתו פא לארץ וי"ל דאם אינו מחויב לעלות
א"כ אמאי קנסוהו למנות נזירות בארץ פינון דאם רצה אינו עולה לארץ אלא ודאי מחויב
הוא לעלות לארץ ולמנות נזירות שם וכתב עוד שם לפיכך מי ששזר בזה"ז בח"ל חייב
לעלות לארץ ולמנות נזירות לעולם או עד שיפנה המקדש ויביא קרבנותיו וכבר הקשה

הָרֶאָב"ד ו"ל ע"ז לְמָה כּוֹפִין אוֹתוֹ בּוֹזֵה לְעֵלוֹת לְאֶרֶץ הָאֶרֶץ ג"כ כּוֹלְנוּ טְמְאֵי מֵתִים וְאִין שְׁם טְהָרָה וְקוֹשֵׁיָא גְדוּלָה הִיא וְסִיָּים עוֹד וְאָסוּר לְהִזִּיר בְּכָל מְקוֹם וְכָתַב הַכ"מ ו"ל וְאִין יוֹדֵעַ לְמָה אָסוּר לְהִזִּיר אַע"פ שְׁאָנוּ טְמְאֵי מֵתִים אִם לֹא יִגַּע בְּמֵת אַחַר כֶּה וְדַבְרֵי הָרֶאָב"ד ו"ל נְכוֹנִים דְּוַדַּאי אֵיכָא אִיסוּרָא לְהִזִּיר בְּטוֹמְאָה וְכַדְאֶמְרִינוּ לְעִיל אִילִימָא דְאֶמְרֵי לִיהָ לֹא תִנְזוֹר וְנָהִי דְזָה חֲשִׁיב אִין בּוּ מַעֲשֵׂה פִינוּן דַּא"א לִי לְפָרוּשׁ מ"מ אִיסוּרָא אֵיכָא נְעוּד דְמַבִּיא עֲצָמוּ לִידֵי בַל תִּאֲחַר פִּינוּן דְלֹא יוּכַל לְהִבִּיא קְרַבְנוּתֵיו וְלִזְהָ י"ל דְבִזְמַן שְׂאִין בֵּית לֵיכָא בַל תִּאֲחַר מ"מ דְבַרֵי הָרַמְב"ם ו"ל קְשִׁיין מְאוּד דְהָא גַם אִם יַעֲלֶה לְאֶרֶץ לֹא יַעֲלֶה לוֹ הַנְּזִירוֹת פִּינוּן דְטְמֵא מֵת הוּא וְכִשְׁיִבְנָה הַמְקַדֵּשׁ יִצְטָרֵף לְמִנּוֹת מְקַדֵּשׁ וַא"כ לְמָה יִכְפוּהוּ לְעֵלוֹת נְעוּד דְהָא מְטוֹמְאָת אֶרֶץ הָעַמִּים ג"כ לֹא יִטְהַר בְּבוֹאוֹ לְאֶרֶץ דְהָא הַזָּאָה ג' וז' בְּעֵי וְאָנוּ אִין לְנוּ אֶפְרָה וּמָה יוֹעִיל בִּיאָתוֹ לְאֶרֶץ גַם מִש"כ שְׁם דְנְזִירוֹת נוֹהֵג בְּפָנֵי הַבַּיִת וְשִׁלָּא בְּפָנֵי הַבַּיִת לֹא יִדְעָנָא אִיזְהָ חִילוּק יֵשׁ בֵּין נְזִירוֹת ח"ל שְׁכַתְב דְאִין נְזִירוֹת נוֹהֵג בַּח"ל וַע"כ הֵינְנוּ דְאִין עוֹלִין לוֹ מְפָנֵי טוֹמְאָת אֶרֶץ הָעַמִּים.

שְׁלָא בְּפָנֵי הַבַּיִת נְמִי אֶפְילוּ בַא"י לֹא יַעֲלוּ לוֹ מְפָנֵי דְהוּוּ טְמְאֵי מֵתִים. וַע"כ צ"ל דְמִיָּרֵי בְּמִי שְׁלָא נְטְמָא לְמַת מְעוּלָם אַע"פ שְׁהוּא דְבַר שְׂאִינוּ מְצוּי ע"כ לֹא נִתְבָּרְרוּ לִי עַדִּין דְבַרֵי הָרַמְב"ם ו"ל נְעוּד צ"ע דְחִיּוּבוֹ לְעֵלוֹת לְאֶרֶץ לְמָה לִי מְשׁוּם קְנָסָא הָא בַלֵּא"ה מְחֻיָּב הוּא לְעֵלוֹת מְשׁוּם דְבְּכָל עַת שְׁהוּא מִיִּטְמָא בְּאֶרֶץ הָעַמִּים עֲבִיד אִיסוּרָא דְנָהִי דְאִינוּ מְגַלַּח עַל טוֹמְאָה זוּ מ"מ אִיסוּרָא אֵיכָא בְּכָל טוֹמְאוֹת אַע"פ שְׂאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח עַלִּיהוֹן וְדו"ק: גַּמ' לִימָא בְּהָא קְמִיפְלִגִי ב"ש סְבָרֵי מְשׁוּם גְּוָשָׁא כו'.

עִי' תוֹס' ו"ל שְׁם דְגָרְסֵי אֵיכָא עִי"ש וְלִפְרִוּשֵׁם קָשָׁה הָא תַּחֲלָה גְזָרוּ עַל גְּוָשָׁא לְחוּד וּבְשִׁבִיל דְחִזְרוּ וְגְזָרוּ עַל אֹיִרָא יְהִיָה מְזָה קוֹלָא וְגַם אִטוּ סוּרְיָא דְלֹא גְזָרוּ עַל אֹיִרָא יְהִיָה חֲמוּר מְאֶרֶץ הָעַמִּים וְלִפִּי פִירִש"י ו"ל דְמוֹנְבוּ הַמְלָךְ הִיָה מְזָרַע חֲשִׁמוֹנָאִים כְּמוֹ שְׁפִירִשׁ בַּפ"ק דַּב"ב אִם כֵּן קָשָׁה מָה הִבִּיאוּ רַאֲיָה מִמַּעֲשֵׂה דְהִילְגֵי הַמְלָכָה הָא הִיא הִיָתָה קוֹדֵם פ' שְׁנָה לְפָנֵי הַחֲנוּכָה וְאִזּוּ גְזָרוּ עַל אֹיִר אֶרֶץ הָעַמִּים כְּדֵאִיתָא בַּפ"ק דְשַׁבָּת וּלְפִרִש"י קָשָׁה אֲמַאי הוֹרוּהָ ב"ה לְהִיּוֹת נְזִירָה ז' שְׁנִים פִּינוּן דְאִזּוּ לֹא נִגְזַר אֱלָא עַל גְּוָשָׁא.

וְלְהַתוֹס' ו"ל תִּיקְשִׁי הָא ב"ש נְמִי מוֹדוּ בְזִמְנָן הַהוּא פִּינוּן דְלֹא גְזָרוּ עַל אֹיִרָא עַדִּין אֲבָל בְּסַפְרֵי הַדּוֹרוֹת רַאֲיֵי כִי הִילְגֵי וּמוֹנְבוּ בְנָה גְרִים הָיוּ וְהִיָה קְרוֹב לְחֲנוּכָה הַבַּיִת וְכֵן כְּתַב מְהַרְשֵׁ"א ו"ל שְׁם בַב"ב בַּח"א.

וַא"ש נְמִי בְזָה שְׁלָא צְנוּהָ לְעֵלוֹת לְאֶרֶץ כִּי מוֹלְכַת הִיָתָה בְּאַרְצָה וְלֹא הִיָה לָהּ דְבַר עִם הַחֲכָמִים וַא"ש נְמִי קְבָלְתָהּ נְזִירוֹת בַּח"ל אַע"ג דְאֵיכָא אִיסוּרָא וְכִמוֹ שְׁכַתְב הָרֶאָב"ד ו"ל דְבְּהִיּוֹתָהּ בְּאַרְצָה לֹא הָיוּ מַעֲשֵׂיָהּ ע"פ הַחֲכָמִים וְכִשְׁבָּאָה לְאֶרֶץ הָיוּ מַעֲשֵׂיָהּ עַל פִּי חֲכָמִים כְּדֵאִיתָא בְּרִישׁ סוּפָה: דָּף כ' פְּשִׁנְטְמָאָת וְאַלְיָבָא דַּב"ש כו' וּפְשִׁיט לִיהָ דְאַלְיָבָא דַּב"ה קְאָמַר דְאִי אֲלִיבָא דַּב"ש י"ד שְׁנָה וְשִׁלְשִׁים יוֹם מִיָּבְעֵי לִיהָ וּפִי' הַתוֹס' ו"ל דְמִסְתְּמָא מִיָּרֵי שְׁנַטְמָאָת בְּסוּפָה ל' יוֹם שָׁל הַקְּנָס כְּמוֹ לַת"ק דְנְטְמָאָת בְּסוּפָה שְׁבַע שְׁנִים וּמ"מ סוּתְרַת הַכָּל גַם אֲלִיבָא דַּב"ש מְשׁוּם דְנְזִירוֹת שָׁל א"י וַח"ל הַכָּל אֶחָד הוּא אֲבָל אִין טַעַם בְּרוּר לְזָה פִּינוּן דְהַשְׁלָשִׁים לֹא הָיוּ אֱלָא מְשׁוּם קְנָסָא לְמָה יִסְתַּר הַכָּל וְעִיָּין מ"ש הַש"מ בְּזָה וְעוֹד קְשִׁיָא לִי בֵּין לַת"ק בֵּין לַר"י הָא דְנִסְתְּרוּ הַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים הוּא מְדַרְבְּנָן בְּעִלְמָא דְהָא מַה"ת יִצְתָהּ בּו' יָמִים הָרִאשׁוֹנִים וַא"כ הָיוּ טוֹמְאָה שְׂאֲחַר מְלֵאָת וְלֹא סְתַר כְּלוּם וְלֹא

הַיְתָה יְכוּלָה לְהִבְיָא קַרְבָּן טַוּמְאָה וְאִ"כ הֵיכִי הִתְחִילָה בְּנִזְרוּת טְהָרָה בְּלֹא קַרְבָּן וְיִ"ל כִּינּוּן שְׁחִיבּוּת חֻכְמִים לְהִיּוֹת נִזִּיר בְּאִ"י לְמַר כְּדָאִית לִיה וּלְמַר כְּדָאִית לִיה הָיִי נִזִּיר גְּמוּר וְכִי נְטַמְאָה סְתָרִי וְצָרִיכָה לְהִבְיָא קַרְבָּן טַוּמְאָה וְכֵן פִּי רִשְׁ"י וְיִ"ל בְּל"ק כְּפִי הַתּוֹס' וְיִ"ל אֱלֹא דְמַש"כ אִ"כ ז' שְׁנִים וְשְׁלֹשִׁים יוֹם הָיָה לָהּ לְמַנּוּת אִינוּ מוּבָן דְלֹא צָרִיכָה לְמַנּוּת אֱלֹא ז' שְׁנִים וּלְפ"ז לֹא גָרְסִינּוּ תַנְיָא נְמִי הֵכִי כו' אֲבָל לְפִי הָאָמֶת תִּיקְוָשִׁי לְהֵאֵי פִירוּשָׁא הֵיכִי ס"ד דְּבִנְטַמְאָת וְאֵלִיבָא דְב"ש הָא ר"י ס"ל בְּתוֹסְפָתָא דְאִינוּ סוּתֵר אֱלֹא ל' יוֹם אִם נְטַמְאָ בְּיוֹם מְלֵאת וְכר"א וְאֵמַאי סְתֵר כָּל הוּז' שְׁנִים וּבְש"מ הִבְיָא גְנוּסְקָא אַחַת דְּבִנְטַמְאָת הֵכִי פְרִיף ז' וְשְׁלֹשִׁים מְיַבְעֵי לִיה לר"י מְהֵאֵי טַעְמָא דְאִינוּ סוּתֵר אֱלֹא ל' יוֹם וְרִשְׁ"י וְיִ"ל בְּל"ב כְּתַב ג"כ לְקַנְיִים הָא דְתַנְיָא נְמִי הֵכִי דְמִינְרִי שְׁנַטְמְאָה ב' פְּעֻמִּים א' בְּסוּף ז' שָׁל ח"ל וְלֹא בְּיוֹם מְלֵאת מְמַשׁ אֱלֹא ב' או' ג' יָמִים קוֹדֵם וּבֵא"י מְנַתָּה ז' שְׁנִים אַחֲרֵים מִן הַדִּין וּבְסוּף ז' נְטַמְאָה שְׁנִית וּמִש"ה פְּרִיף א"כ י"ד וְשְׁלֹשִׁים יוֹם מְיַבְעֵי לִיה מְשׁוּם דְּבְיוֹם מְלֵאת סוּתֵר שְׁלֹשִׁים וְגַם זֶה אִינוּ מוּבָן דְּשְׁנֵי טַוּמְאוֹת מָאן דְּכָר שְׁמָה כִּינּוּן דְּת"ק נְמִי לֹא אֵינְרִי בְּהֵכִי וְהֵרַמְב"ם וְיִ"ל בְּפִיָּה מְכַתֵּב דְּר"י מִינְרִי נְמִי בְּנְטַמְאָת בְּסוּף ז' שְׁנִים שָׁל א"י כְּת"ק וְאֵפ"ה קְאָמַר דְּלֹא הֵיְתָה נְזִירָה אֱלֹא י"ד שְׁנָה גַם אֵלִיבָא דְב"ה מְשׁוּם דְּר"י לְטַעְמָיָה דְּס"ל דְּבְיוֹם מְלֵאת אִינוּ סוּתֵר אֱלֹא ל' יוֹם וְהָיִי צָרִיף לְמִימַר י"ד שְׁנִים וְשְׁלֹשִׁים יוֹם אֱלֹא דְחֻדְדִּישִׁים לֹא חֻשִׁיב וְא"ש תַנְיָא נְמִי הֵכִי וְהַפְּרִוּשׁ הֵיזָה נְכוּן הוּא אֲבָל ע"כ גִּירְסָא אַחֲרֵת הֵיְתָה לוֹ בְּש"ס וּבִירוּשְׁלַמִי נְמִי אֶמְרִינּוּ דְשְׁלֹשִׁים יוֹם לֹא קַחְשִׁיב.

אֱלֹא דְמִשְׁמַע הָתָם כְּפִירוּשׁ הַתּוֹס' וְיִ"ל דְּר"י אֵלִיבָא דְב"ש קְאָמַר וּבְנְטַמְאָת. עֵי"ש: תּוֹס' בְּד"ה ת"ש כו' וְיִ"ל כו' וְנִמְצָאָת נְזִירָה כ"א שְׁנָה וְשְׁלֹשִׁים יוֹם עַכ"ל וְאִין זֶה מוּבָן וְשְׁלֹשִׁים יוֹם אֵלוּ מִינְתֵרִים הֵם וְנִרְאָה דְטַעְוֹת סוּפֵר הוּא וְק"ל: מְשָׁנָה מִי שְׁהִיּוּ ב' כִּיִּתִי עֲדִים כו' עֵי תּוֹס' בְּד"ה מִי שְׁהִיּוּ כו' וְכָבֵר הָאֲרַכְתִּי בְּזֶה בְּחֻדְדִּישִׁי לִיבְמוֹת פֶּרֶק הָאֲשָׁה רַבָּה בְּעֵנִין זֶה וְכַתְּבִיתִי שֵׁם מַה שֵׁיִשׁ לְדַקְדָּק בְּדַבְרֵי הַתּוֹס' וְיִ"ל וְהָא דְלֹא מְחִיבִינּוּ לִיה בְּכָל הַחֻמֵּשׁ מְסַפֵּק לְמ"ד סְפֵק נְזִירוּת לְהַחְמִיר י"ל דְּעֵדוּת בְּהַכְחָשָׁה לֹא מְחַזְקִינּוּ לִיה בְּסַפֵּק כָּלֵל וְכִמְאֵן דְּלִיתָיָה לְעֵדוּת דְּמִי וְמָה אֵילּוּ כַת אַחַת אֶמְרָה נְזִירָה וְכַת אַחַת אֶמְרָה לֹא נְזִירָה דְּנֻדָּאֵי אִינוּ מְחַזְקִיב בְּנִזְרוּת אֶפִּילוּ מְסַפֵּק וְה"נ דְּכַוְנָתָה דְּבג' ד' וְה' כַת אַחַת אֶמְרָת לֹא נְזִירָה אֲבָל אִם כַת אַחַת אֶמְרָת נְזִירָת ב' שְׁנִים נְזִירוּת מְרַנְבָּה וְכַת אַחַת אֶמְרָת חֻמֵּשׁ שְׁנִים יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִי מוּתֵר לְגַלְחַת סוּף ב' שְׁנִים או' צָרִיף לְחֻוּשׁ מְסַפִּיקָא לְאֵלוּ שְׁאוּמְרִים חֻמֵּשׁ נְזִירָת וְאִינוּ יְכוּל לְגַלְחַת סוּף ב' שְׁנִים וּמְדַבְרֵי רִשְׁ"י וְיִ"ל נִרְאָה דְּמִפְרָשׁ לְמַתְנִי הֵכִי דְאֵלוּ אֶמְרִים שְׁתֵּי שְׁנִים וְאֵלוּ אֶמְרִים חֻמֵּשׁ שְׁנִים נְזִירוּת מְרַנְבָּה.

וְלֹא יְדַעְנָא מִי הִכְרִיחוּ לָזֶה וְגַם הָא דְאֶמְרִינּוּ יֵשׁ בְּכָלֵל חֻמֵּשׁ שְׁתֵּים נִרְאָה דְּלִיבָא לְמִימַר הֵכִי בְּנִזְרוּת מְרַנְבָּה דְלֵאלּוּ שְׁאוּמְרִים חֻמֵּשׁ אֶסוּר לְגַלְחַת סוּף שְׁתֵּים. וְדו"ק: אָמַר רַב הַפֵּל מוֹדִים בְּמוֹנָה וּפְרִיף אֵילּוּ אֶחָד אֶמְרָת חֻמֵּשׁ וְלֹא שְׁתֵּים וְאֶחָד אֶמְרָת שְׁתֵּים וְלֹא חֻמֵּשׁ הָא מְכַחְשִׁי אֶהְדְּדִי אֱלֹא אֶחָד אֶמְרָת א' ב' וְאֶחָד אֶמְרָת ג' ד' ה' וְפִי הַתּוֹס' וְיִ"ל דְּקָאֵי אֶר"י בְּשֵׁרִיב"ב דְּבַכְתָּ אַחַת פְּלִיגִי וְהֵכִי מְשַׁמַּע לִישְׁנָא דְהַש"ס אֶחָד אֶמְרָת כו' מְשַׁמַּע דְּבב' כִּיִּתִי עֲדִים לְתַנָּא דְּמַתְנִיתִין לִיבָא נְפ"מ אִי כוּלָּל אִי מוֹנָה וְאֶפִּילוּ אַחַת אֶמְרָת שְׁתֵּים וְלֹא חֻמֵּשׁ כו' ג"כ חִיב וְא"ש בְּזֶה הָא דְלֹא כְּתַב הֵרַמְב"ם וְיִ"ל אִם אַחַת אֶמְרָת שְׁתֵּים וְלֹא חֻמֵּשׁ כו' דְּהָיִי הַכְחָשָׁה מְשׁוּם דְּבב' כִּיִּתִי עֲדִים אֶפִּילוּ בְּהַכְחָשָׁה גְּמוּרָה מְיַחְיִיב בְּפָחוֹת שְׁבַשְׁנִיָּהֶם אֲבָל בִּירוּשְׁלַמִי בְּשַׁמְעֵתִין מְשַׁמַּע דְּהָא דְאָמַר רַב הַפֵּל מוֹדִים בְּמוֹנָה עַל מַתְנִיתִין אָמַר

למילתיה דאמתניתין פליגי התם ר"י ורב בְּהָא מְלֵתָא דר"י אָמַר לָא פְּלִיגִין אֲלָא בְּפּוֹרְט
אָבֵל בְּכּוֹלֵל ד"ה מוֹדִים דְּהוּי נְזִיר שְׁתִּים וְרַב אָמַר מִחְלֻקְתָּא בְּכּוֹלֵל אָבֵל בְּפּוֹרְט ד"ה
מוֹדִים דְּלֵא הוּי עֲדוּת וְכִמּוֹ שְׁהִבִּיא רִש"י ז"ל בְּשִׁמְעֵתִין וְכִבְרַהּ הָאֲרַכְתִּי בְּזָה בִּיבְמוֹת פְּרָק
הָאֵשֶׁה שְׁלוֹם וּבִישׁוּב דְּבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל שְׁלֵא פְּתַב דְּבַכְתָּ אַחַת נְמִי הוּי נְזִיר וְכַר"י
בְּשִׁרִיב"ב כִּי הִיכִי דְּפִסְקָא ג"כ פְּרָשָׁב"א גְּבִי מְנָה וּמְאֵתִים דְּאִפִּילוּ בְּכַת אַחַת יֵשׁ בְּכּוֹלֵל
מְאֵתִים מְנָה וְכִמּוֹ שְׁהִקְשָׁה הִלַּח"מ ז"ל וְכַתְּבִתִּי שָׁם בְּזָה דְּבָרֵי טַעַם עֵי"ש: וּבְהָא נְמִי
דְּקָאֵמַר הַש"ס הָא מְכַחְשִׁי אֶהְדְּדִי דְּמִשְׁמַע דְּמִלְתָּא דְּפִשְׁטָא הוּא הִיכָא דְּמְכַחְשִׁי אֶהְדְּדִי
בְּטֵלָה הַעֲדוּת וְכִבְרַהּ דְּקִדְקָא הָרֵא"ש ז"ל בְּש"מ אִי לְעַנְנִין מְמוֹן ג"כ דִּינָא הִיכִי דָּאֵם אֶחָד
אוֹמֵר מְנָה וְלֵא מְאֵתִים כו' אִי בְּטֵלָה הַעֲדוּת וְעֵינִין מְזָה בְּטוֹר וּש"ע בַּח"מ ס' ל' וְגַם בְּזָה
פְּתַבְתִּי שָׁם בְּאַרְנֹפֶה: ע"ב תוּס' בַּד"ה אֲמָרִי בְּמַעְרְבָא כו' דְּוֹדָאֵי כו' וּבִירוּשְׁלָמִי דְּסִנְהֶדְרִין
מִשְׁמַע דְּמוֹנָה הוּי הַכְּחָשָׁה טְפִי פְּאִילוּ אָמַר אַחַת וּשְׁתִּים וְלֵא שְׁלֵשׁ וְאַרְבַּע כַּז"ל וְכַנּוֹנְתָם
דְּאֲמָרִי בְּמַעְרְבָא הֵינּוּ שִׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי אִין הַכְּחָשָׁה בְּמוֹנָה וּלפ"ז מוֹנָה לֵא חֲשִׁיב הַכְּחָשָׁה
טְפִי מְכּוֹלֵל וְכִמּוֹ שְׁכַתְּבוּ דְּוֹדָאֵי כִי אָמַר כו' וְזָה כְּפִי הַנּוֹסְחָא בִירוּשְׁלָמִי בְּשִׁמְעֵתִין
וּבִיבְמוֹת פְּרָק הָאֵשֶׁה שְׁלוֹם דְּכּוֹלֵל חֲשִׁיב הַכְּחָשָׁה יוֹתֵר מְמוֹנָה וְלָזָה פְּתַבוּ דְּבִירוּשְׁלָמִי
בְּסִנְהֶדְרִין מִשְׁמַע דְּמוֹנָה חֲשִׁיב הַכְּחָשָׁה טְפִי דְּהֵתֵם גְּרַסִּינִן אִיפְכָא וְכִמּוֹ שְׁהַעֲתַקְתִּי לְעִיל
כְּפִי הַנּוֹסְחָא בְּסִנְהֶדְרִין וְעֵינִין בַּא"מ וְדו"ק: פְּרָק רְבִיעִי מִי שְׁאָמַר כו' עֵינִין תוּס' ד"ה הַרִינִי
נְזִירָה וְאַתָּה שְׁכַתְּבוּ ה"ג ר"ת וְשִׁמַּע בְּעֵלָה וְאַמְרָה אָמֵן כו' אֶתוּ לְאַפּוּקִי נּוֹסַחַת הִירוּשְׁלָמִי
דְּשִׁמַּע בְּעֵלָה וְאַמַר וְאַנִי עֵי"ש: יְתִיב ר"ל כו' וְקָאֵמַר וְהוּא שְׁהַתְּפִיסוּ פּוֹלֵן תַּכ"ד כו' א"ל
תוֹב לֵא שְׁבַקְתָּ רַוּוּחָא לְתַלְמִידָא וּפְרַש"י ז"ל דְּאִינִן יְכוּלִין לְהַתְּפִיס אֲלָא שְׁנַיִם וְכָל
הַשְׁלֵשָׁה צְרִיף שִׁיחָה כ"ד וְהַכְּרִיחוּ לָזָה הָא דְּתַנּוּן בְּמַתְנִיתִין ב' פְּעָמִים וְאַנִי וּמ"מ לֵא
נִרְאָה כֵּן אֲלָא כ"ד שְׁאָמְרוּ הוּא אַחַר כָּל דְּבָרֵי שֶׁל רֵאשׁוֹן וְיְכוּלִין ג' לְהַתְּפִיס תַּכ"ד וְכִמּוֹ
שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' ז"ל וּר"י נְשִׂיאָה דְּאָמַר לר"ל תוֹב כו' לֵא פְּלִיג עַל ר"ל לְפַרְש"י: וְהַתּוֹס'
ז"ל פְּרָשׁוּ דר"ל וּר"י פְּלִיגִי בְּהָא דְּלר"ל לֵא הוּי הַתְּפִיסָה אֲלָא פּוֹלֵן בַּתַּכ"ד וְאִין יְכוּלִין
לְהַתְּפִיס אֲלָא ג' וְאַמַר לִיה רַב יְהוּדָה נְשִׂיאָה לֵא שְׁבַקְתָּ רַוּוּחָא לְתַלְמִידָא דְּתַלְמִיד שְׁהַפְּסִיק
בְּנִתְיַבְתָּ שְׁלוֹם לְרַבּוּ תוּ לֵא יְכוּל לְהַתְּפִיס אֲלָא ס"ל דְּרְבִיעִי ג"כ יְכוּל לְהַתְּפִיס פִּינּוּן שְׁהוּא
סְמוּךְ לַכ"ד מִיָּד אָבֵל הַחֲמִישִׁי אִינוּ יְכוּל לְהַתְּפִיס וּסְבָרְתָם ז"ל בְּזָה הוּא דְּטַעְמָא דְּבַעֲיָנִן
כ"ד מְשׁוּם דְּאִזּוּ מִשְׁמַעוֹת דְּבָרֵי דוּאָנִי נְזִיר קָאֵמַר אָבֵל אַחַר תַּכ"ד אִין בְּמִשְׁמַעוֹת וְאַנִי
דְּאַנְזִירוֹת קָאֵמַר וְהֵינּוּ הִיכָא דְּהַפְּסִיק בְּנִתְיַבְתָּם וְלֵא אָמַר מִיָּד כְּשִׁשְׁמַע אָבֵל הִיכָא דְּנִאָנְס
כְּגוֹן אִם הִנֵּה צְרִיף לְשִׁאוֹל בְּשְׁלוֹם רַבּוּ לֵא מְסַתְּבַר שְׁלֵא יוֹעִיל וְאַנִי שְׁאָמַר מִיָּד אַחַר
הַאָנְס פִּינּוּן שְׁלֵא הִנֵּה יְכוּל לֹמַר קוֹדֵם וּמִש"ה תִּיקְנוּ בְּכָל אֲדָם שְׁיוֹעִיל תִּיקְף אַחַר כְּדִי
דְּיַבּוּר וְנִרְאָה דְּלֵאוּ תִקְנַת חֲכָמִים הִיא דַּא"כ לֵא הוּי נְזִיר דְּאוֹרֵייתָא וְהִיכִי מְבִיא קֶרְבָּן
אֲלָא כֵּן הוּא דְּרַף כָּל אֲדָם לְשִׁאוֹת מְעַט הֵינּוּ כ"ד שְׁמָא יְצַטְרֵף לְשִׁאוֹל בְּשְׁלוֹם רַבּוּ אָבֵל
תַּכ"ד מִמֶּשׁ פְּשִׁיטָא דְּלֵאוּ תִקְנַת חֲכָמִים הִיא אֲלָא סְבָרָא מַה"ת הוּא בֵּין לְעַנְנִין הֵף דִּינָא
דְּשִׁמְעֵתִין בֵּין לְעַנְנִין חֲזָרָה בְּכָל מְלִי דַתַּכ"ד יְכוּל לְחַזֵּר בּוּ וְלר"י נְשִׂיאָה דְּאָמַר מִיָּד אַחַר
כ"ד יְכוּל לְהַתְּפִיס נִרְאָה דַּה"ה לְעַנְנִין חֲזָרָה דְּיְכוּל לְחַזֵּר בּוּ מִיָּד אַחַר כ"ד וְהַר"ן ז"ל
בַּפ"ג דְּנְדָרִים פְּתַב בְּשֵׁם ר"ת ז"ל דְּעִיקַר תַּכ"ד הוּא תִקְנַת חֲכָמִים כְּדִי לְהַנִּיחַ רִיחוּ
לְתַלְמִיד וְהַקְּשָׁה עָלָיו שָׁם וְכִי ב"ד מְתַנִּין לְעַקוֹר דְּבָר מַה"ת וְכ"כ הַתּוֹס' ז"ל הֵתֵם וְהַקְּשׁוּ
ג"כ כַּנ"ל וּבַב"ק דָּף ע"ג הִבִּיאוּ הַתּוֹס' ז"ל כֵּן בְּשֵׁם ר"ת ז"ל וְהִבִּיא רֵאָה מְהָא דְּאָמַר

ר"י נשיאה הקא תוב לא שבקת רונחא לתלמידא אלמא דמהאי טעמא דתכ"ד פדיבור דמי אבל לא הבנתי ראיה זו דהא ר"ל פליג עליה וס"ל דלא הוי התפסה אלא תכ"ד ממש ולא סמוך מיד ומייתי הש"ס תניא נמי הכי כר"ל וא"כ ע"כ לאו משום תקנת תלמיד הוא דלר"ל תלמיד אין לו רונחא בזה ואחר שאלת שלום לרבו תו אינו יכול להתפס וזה"ל לכל דיני תכ"ד וע"כ טעמא לאו משום הכי הוא: אבל בש"מ ראיתי דמפרש בשם ר"ת ז"ל דלר"ל נמי גם הרביעי יכול להתפס דסמוך לכ"ד מיד פתוך פדי דבור דמי ור"י נשיאה מוסיף דאפילו חמישי ג"כ יכול להתפס משום דא"כ לא שבקת רונחא לתלמידא.

והשתא א"ש דר"ת ז"ל הנכרח לפרש פן דלשיטתו אזיל דעיקר טעמא דתוך פדי דבור הוא משום תקנת תלמיד וא"כ ע"כ ברביעי כ"ע מודים דאפתי יכול להתפס ובחמישי הוא דפליגי וא"כ נפ"מ לדינא בעלמא ג"כ בין שיטת ר"ת ז"ל ובין שיטת התוס' ז"ל דלשיטת ר"ת יכול לחזור בו אפילו סמוך לכ"ד מיד.

ולשיטת התוס' ז"ל אינו יכול לחזור בו אלא בתוך כ"ד דוקא וא"כ יפלא בעיני על הר"ן ז"ל שהביא לטעמו של ר"ת ז"ל משום תקנת תלמיד והקשה עליו פנ"ל ונהרי לפשטא דכולה שמעתא דאינו חוזר בו אלא תכ"ד בלא"ה וא"א לומר דטעמו של ר"ת ז"ל דהא באמת לית ליה רונחא לתלמידא ומ"מ אפתי לא הבנתי ראיה ר"ת ז"ל מהא דאמר ר"י תוב לא שבקת רונחא לתלמידא דהא לשיטתו ר"י נשיאה ס"ל הקא דלא בעינן תכ"ד פלל ואפילו שקה הרבה יכול להתפס משום דלא הוי בציר מידות נזירות דכי נזיר עובר לפניו ואמר אהא דהוי נזיר וכמו שכתב הש"מ ז"ל לשיטתו וא"כ בעלמא ע"כ לא ס"ל דמשום תקנת תלמיד הוא דיקשה נמי תוב לא שבקת רונחא לתלמידא.

וע"כ טעמא דתכ"ד בעלמא מאיזה טעם אחר הוא ועי' בנימוק"י פ' יש נוחלין וצ"ע בדברי הראשונים ז"ל בזה: ומ"ש הש"מ ז"ל לשיטת ר"ת דלר"י נשיאה יכול להתפס אפילו אחר זמן הרבה ומדמה לה לאהא.

קצת קשה דאהא אפי' אין נזיר עובר לפניו הוי ידים שאין מוכיחות עכ"פ ומש"ה פי נזיר עובר לפניו הוי מוכיח אבל נאני לחוד נדאי לאו יד הוא פלל וא"כ אפילו פי נזיר עובר לפניו לא מהני וכמש"כ התוס' ז"ל בריש שמעתין דהריני לא מהני אפילו נזיר עובר לפניו וצריף דוקא שיאמר הריני פזה ועיין בתוי"ט במתניתין ובמשל"מ ז"ל פ"א מהלכות נזירות מה שכתב בזה: ונראה דר"ל לא אמר דבעינן תכ"ד אלא היכא דאמר נאני לחוד אבל היכא דאמר נאני פמותה מסתבר דאפילו לאחר פדי דבור הוי נזיר דדבריו מוכיחים דמתפס עצמו בנזירות פמותו.

והרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' גדרים פתב הרי שגדר ושמע חבירו ואמר נאני פמותה בתוך כ"ד משמע דואני פמותה נמי בעינן תוך כ"ד. וכבר תמה ע"ז המל"מ ז"ל שם מ"ש מהא דכתב שם דאם הקדיש חתיכה ואמר על חתיכה אחרת אפילו אחר פמה ימים זו פזו דהוי התפסה והדבר פשוט דבכה"ג הוי התפסה בכל גונוי והנה נראה לסלק דדוקא היכא דמתפס חתיכה בחתיכה דעל חתיכה הראשונה חל הקדושה ומש"ה יכול להתפס בקדושתה עוד פמה חתיכות כ"ז שקדושה עליה וכדקיי"ל בגדרים דמתפס בגדר הנזיר אבל היכא דשמע חבירו שגדר מאיזה דבר דאין על הנזיר שום קדושה אלא דאסר החפץ עליו א"כ פשאמר נאני פמותה לאחר פדי דבור לא הוי התפסה דאין עליו קדושה

להתפייס בו אבל פשאר תוך כ"ד ואני פמותה קאי אנדר שיהא גם הוא נדור פמותו ולפ"ז בנזיר שיש עליו קדושה פשאר ואני פמותה גם הרמב"ם ז"ל מודה דאפילו לאחר פדי דיבור הוי נזיר כמו בהריני פנה דל"ד תכ"ד אלא כל שנזיר עובר לפניו הוי נזיר ועי' מש"כ בזה לעיל דף י"א ודף י"ג בדברי הירושלמי והרמב"ם ז"ל בלישנא דואני אי הוי ממש פראשון אי לא ומש"כ בריש נדרים גפי בעיא דידות: ועיין בירושלמי במתני' דאמרינו התם דהא דתנו ואני ואני הא תליא בפלוגתא דתנאי אי בעינו ווי"ן ולמ"ד בעינו ווי"ן בהא הוא דהוי התפסה וכי הותר הראשון הותרו פולן אבל אם אמרו אני אני בלא ווי"ן הם נזירים לעצמן ואם הותר הראשון לא הותרו פולן ועי' מש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' נדרים לענין קונם שאני נהנה לזה ולזה ובמש"כ הלח"מ ז"ל שם ולולי דברי הירושלמי הנה נראה דאני בלא ו' לא קבלה היא פלל ולאו פלום קאמר ודו"ק: ועיין בק"ע שהקשה לר"ש אמאי אם הותר הנדר מהאחד לא הותרו פולם וז"א דאטו אם הותר האחרון הותר הראשון ומה ענין זה לזה וק"ל: דף כא רש"י בד"ה מדקאמר אחרון מותר וכולן אסורין ואפי' אותו שהתפייס לאחר שלישי ש"מ דבקמא מתפייס ועי' בא"מ ואין דברי רש"י ז"ל מובנים בזה לפי שיטתו דלר"ל אין יכולין להתפייס אלא שנים לבד הראשון א"כ מי שהתפייס אחר שלישי אין התפסה שלו פלום דהוא לאחר כ"ד מן הראשון ובתוספות ובש"מ ליתא פלל להאי גוסתא ומסיק הש"ס מבריייתא דתני בהדיא דחד בחבריה מיתפייס ובירושלמי משמע דמתניתין דוקא ואני ואני קאמר משום דס"ל בקמא מיתפייס ופליגי אבריייתא דס"ל דחד בחבריה מיתפייס ולמתניתין צריף שיהיה פולהו בתכ"ד של ראשון ולבריייתא אפי' זה תכ"ד של זה: ודרף אגב ראיתי שם איזה הלכות שצריכין ביאור וז"ל אחד שאמר הריני נזיר מאה ושמע חבירו ואמר ואני מאה יום וחזר ואמר ואני נעשה עיקר טפילה ופי' הפ"מ דאם הותר השני הותר הראשון או שלא הותר אחד מחבירו ע"ש ואין זה מובן דהא פי חזר הראשון ואמר ואני קיבל עליו נזירות שניה ואם הותר השני ודאי הותר הראשון בנזירות שניה אבל ראשונה נדאי לא הותרה ומאי קמ"ל בזה וי"ל דקמ"ל דאפילו בכה"ג אמרינו דבחבריה מיתפייס אף על גב דהקא מסתבר דבקמא התפייס היינו בעצמו שהוא הנודר הראשון קמ"ל דמ"מ נעשה טפילה ובחבריה מיתפייס ונזירות שניה טפילה היא אבל צ"ע למה נקט נזירות מאה ולא סתם נזירות.

ואולי קמ"ל דבזה ג"כ נעשה טפילה ואין צריף למנות נזירות שניה כ"א שלשים יום וכמבואר לעיל דאם אמר השני ואני לחוד לא הוי אלא נזיר ל': עוד שם אחד שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני בתכ"ד של ראשון ושמע חבירו ואמר ואני בתוך כ"ד של שני הותר הראשון הותר השני הותר השלישי ופי' הנ"ל משום דס"ל דבקמא מיתפייס וגם זה אינו מובן דא"כ השלישי לא הוי נזיר פלל פניו דאמר ואני לאחר כ"ד של ראשון ואולי צ"ל הותר השני הותר השלישי וקמ"ל דאפילו למ"ד בקמא מיתפייס היינו היכא דכולם בתכ"ד של ראשון אבל אם הוא לאחר כ"ד של ראשון ע"כ בשני התפייס ומש"ה פי הותר השני הותר השלישי וצ"ע.

עוד שם אחד שאמר הריני נזיר שתיים ושמעו שנים ואמרו ואנו נזירים שתיים או כאו"א שתיים הוא הותר הותרו הם הותרו הם לא הותר הוא משמע דמיבעי ליה בשנים שאמרו ואנו אם פוונתם שכל אחד לא יהיה אלא נזיר אחת ובצירוף שניהם הוי נזירות שתיים

או פּוֹנֵנְתֶם שְׁכַל אֶחָד יִהְיֶה נְזִיר שְׁתִּים וְכֵן פִּי הַנָּ"ל וְלִדְיֵי צ"ע דְּהָא אֶפְיֵלוּ אֶחָד שְׁאָמַר וְאֵנִי אַחֵר מִי שְׁאָמַר הַרְיֵנִי נְזִיר שְׁתִּים לֹא הָוֵי אֱלָא נְזִיר אַחַת.

וק"ו מֵאָחָד שְׁאָמַר הַרְיֵנִי נְזִיר מָאָה וְאָמַר חֲבִירוֹ וְאֵנִי דְּאִיתָא בִּירוּשְׁלַמִּי דְּלֹא הָוֵי אֱלָא נְזִיר ל' וְכִמוֹ שֶׁהִבְאֵתִי לְעֵיל אַע"ג דְּנְזִירוֹת מָאָה הָוֵי נְזִירוֹת אַחַת כ"ש פְּשֻׁזָּה קִיבֵל עָלָיו שְׁתֵּי נְזִירוֹת דְּחֲבִירוֹ לֹא הָוֵי אֱלָא נְזִיר אַחַת וְיֵשׁ לְחַלְקָא וּבִק"ע הִקְשָׁה אִיפְכָא מֵאֵי מִיבְעֵי לִיהּ וּמָה לִּי אִם אֶחָד אֹמֵר וְאֵנִי אוּ שְׁנַיִם אֹמְרוּ וְאֵנִי וְזֶה יֵשׁ לִינִישְׁב פִּינֵן דַּכ"א אֹמֵר בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְאֵנִי י"ל דְּלֹא נִתְפָּוֵנוּ אֱלָא כ"א נְזִירוֹת אַחַת וּבְצִירוּף הָוֵי שְׁנַיִם וְתוּ מִיבְעֵי לִיהּ הֵתֵם אִיפְכָא אִם שְׁנַיִם אֹמְרוּ הָרִי אֵנִי נְזִירִים וְשָׁמַע אֶחָד וְאָמַר וְאֵנִי אִם תַּחַת שְׁנֵיהֶם נְזִיר וְהָוֵי נְזִיר שְׁתִּים אוּ תַּחַת כ"א נְזִיר וְלֹא הָוֵי אֱלָא נְזִיר אַחַת.

וְצִרְיָ לֹמֵר ג"כ דַּמְש"ה קְמִיבְעֵי לִיהּ דְּלִמָּא תַּחַת שְׁנֵיהֶם נְזִיר פִּינֵן דְּהִרְאֻשׁוֹנִים אֹמְרוּ בְּלִשׁוֹן רַבִּים הָרִי אֵנִי נְזִירִים א"כ י"ל דְּהוּא ג"כ לְשְׁתֵּי נְזִירוֹת נִתְפָּוֵן וְהִרְמַב"ם ו"ל לֹא הִבִּיא פֶל הַנָּ"ל: וְעֵינֵן בְּנִדְרִים פ"ט דְּתַנּוּ נְמִי הֵתֵם כַּה"ג דְּמִתְנִיתִין שְׁאֵנִי נְהִנְהָ לְזֶה וְלְזֶה וְלְזֶה וְגַרְסִינֵן הֵתֵם בְּמִתְנִיתִין הַתַּר הָאֲמָצְעֵי מְמַנּוּ וּלְמַטָּה מְוֹתֵר פְּנ"ל וְא"כ הָוֵי מְצִי לְמִיפְשֻׁט מִהֵתֵם דְּחַד בְּחֲבֵרְיָה מִיְתַפִּיס אֱלָא דו"א אֱלָא לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל דְּבִלְזֶה וְלְזֶה לְחֻד נְמִי הַתַּר הִרְאֻשׁוֹן הַתַּר פְּוֹלָם אֲבָל לְמֵאֵי דְמוֹקְמִינֵן לֵה שֵׁם בְּדַף כ"ו דְּאָמַר פְּלוֹנִי כְּפְלוֹנִי כו' לִיפָא לְמִיִּשְׁמַע מִינָה דְּהֵתֵם הַתַּפִּיס בְּפִירוּשׁ חַד בְּחֲבֵרְיָה וְעִי תוּי"ט ו"ל שֵׁם בַּפ"ט דְּהִבִּיא לְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל מִהַךְ דְּהִכָּא דְּבוֹאֵנִי לְחֻד הָוֵי הַתַּפְּסָה וְהַדְּבָר פְּשוּט דְּאִינוּ מְפָאן רְאִיָּה וְכִמוֹ שֶׁחִילְקָא הוּא ו"ל בְּעֲצָמוֹ שָׁם.

אֲבָל מִהָא דְּתַנִּי בְּתוֹסְפָתָא דְּנִדְרִים פ"ה גַּבִּי לְזֶה וְלְזֶה דְּבְעֵינֵן נְמִי דְּוֹקָא תַּכ"ד מִשְׁמַע דְּמִינְרֵי בְּלְזֶה וְלְזֶה לְחֻד דְּאִי אָמַר פְּלוֹנִי כְּפְלוֹנִי אֶפְיֵלוּ לְאַחֵר כ"ד מִהַנִּי דְּהָוֵי כְּמִי שְׁאָמַר וְאֵנִי כְּמוֹךְ בְּהֵאֵי דִּינָא דְּמִתְנִי דְּמִהַנִּי אֶפְיֵלוּ לְאַחֵר כ"ד וְכַמְש"כ לְעֵיל אֱלָא דְּלִפִּי דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בְּנִדְרִים אִפִּי אָמַר וְאֵנִי כְּמוֹךְ בְּעֵינֵן דְּוֹקָא תַּכ"ד וְכַמְבִּנְאָר לְעֵיל וְכֵן נִרְאָה דְּכְפְלוֹנִי כְּפְלוֹנִי וְדִאִי בְּעֵינֵן תוֹף כְּדִי דְּבוּר ג"כ וְעֵינֵן תוּי"ט ו"ל שֵׁם דְּמִשְׁמַע מְדְבָרֵי דְּוֹאֵנִי כְּמוֹהוּ ג"כ בְּעֵינֵן תַּכ"ד וְעֵינֵן בַּמִּל"מ ו"ל שֵׁם בַּפ"א מִהִלְכוּת נְדָרִים וְדו"ק: גְּמָרָא מְשׁוּם דְּאָמַר פִּי כְּפִיו כו' וְרַמְיָנָהוּ דְּדִי נְזִירָה כו' וּמְשַׁנֵּי דְּאָמַר פִּי כְּפִיו מִינֵן כו' וּפְיִרְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל דַּל"ד שְׁאָמַר מִינֵן אֱלָא פִּינֵן שְׁאָמַר פִּי כְּפִיו וְנְזִיר עוֹבֵר לְפָנָיו הָוֵי נְזִיר.

וְהִבִּיאוּ רְאִיָּה לְזֶה מִהַתּוֹסְפָתָא דְּתַנִּי הָכִי וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי בְּגְמָרָא דַּא"כ מֵאֵי פְרִיָּה וְרַמְיָנָהוּ כו' פִּינֵן דְּבַתּוֹסְפָתָא תַּנִּי הָכִי בְּהִדְנָא לְחַלְקָא בֵּין דְּדִי נְזִירָה לְדִי כְּדוֹ אֲבָל הַרְמַב"ם ו"ל כְּתַב דְּצִרְיָ שְׁיֵאמַר פִּי כְּפִיו מִינֵן דְּוֹקָא וּבְאֲמַת צִרְיָ לְהִבִּין בְּמֵאֵי עֲדִיף אִם אָמַר דְּדִי כְּדוֹמֵאֵלוּ אָמַר בְּפִירוּשׁ פִּי נְזִיר אוּ דְּדִי נְזִיר וְהַתּוֹס' ו"ל כְּתַבּוּ דְּהָוֵי כְּמוֹ דְּפִינֵן דְּנְזִיר עוֹבֵר לְפָנָיו וּמִתְנִיתִין מִשְׁמַע קֶצֶת כְּדַבְרֵי הַתּוֹס' ו"ל דְּאִי נִימָא דְּאָמַר בְּפִירוּשׁ שְׁעָרֵי מְלַגְזוּ א"כ אִפִּי לֹא אָמַר שְׁעָרֵי כְּשְׁעָרוֹ אֱלָא שְׁעָרֵי מְלַגְזוּ עָלֵי וְנְזִיר עוֹמֵד אֲצִלוּ ג"כ הָוֵי נְזִיר כְּמוֹ הַרְיֵנִי מְסִלְסֵל הַרְיֵנִי מְכַלְפֵל וְאִין זֶה מְוֹכְרָח: ע"ב דְּדִי נְזִירָה כו' לֹא אָמַר פְּלוּם רֵאשִׁי נְזִירָה כְּבָדִי נְזִירָה ה"ז נְזִיר זֶה הַפְּלָל דְּבָר שֶׁהַנְּשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוֹ הָרִי זֶה נְזִיר לְכַאוּרָה טַעְמָא דְּהֵאֵי בְּרִייתָא מְשׁוּם דְּנְזִיר הָוֵי כְּהַקְדֵּשׁ וְכִי הִיכִי דְּבַהֲקָדֵשׁ אִם הִקְדִּישׁ דְּבָר שֶׁהַנְּשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוֹ קְדוּשׁ כְּלוּל לַכ"ע ה"נ אִם הִזִּיר עֲצָמוֹ בְּדַבְרֵי שֶׁהַנְּשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוֹ דְּהָוֵי נְזִיר וְכִי הָא דְּפְרִיָּה הַש"ס נְמִי בְּקְדוּשִׁין גַּבִּי חֲצִינְיָהּ מְקוּדְשֵׁת לִי וְתַפְּשׁוּט קְדוּשָׁה בְּכוּלָּהּ

כְּמוֹ בְּקִדְשֵׁימ וְהִינּוּ מִשׁוּם דְּהָרִי אֶת מְקוֹדְשֵׁת הוּא לִישְׁנָא דְהַקְדָּשׁ כַּמ"ש הַתּוֹס' ו"ל הַתָּם וְהֵם ו"ל ס"ל הַכִּי גַם לְמִסְקָנָא גַבִּי חֲצִינְיָה בְּפִרוּטָה וְחֲצִינְיָה בְּפִרוּטָה דְּמִיבְעִי לֵיהּ לְהַש"ס הַתָּם וְכִתְבוּ ו"ל דְּמִיבְעִי בְּלִשׁוֹן אַחַר שֶׁל קְדוּשֵׁין דְּבִלְשׁוֹן מְקוֹדְשֵׁת לִיכָא לְמִיבְעִי דְּפִשְׁטָה קְדוּשָׁה בְּכוּלֵיהּ דְּהָא לִיכָא עוֹד דַּעַת אַחֲרַת אֲבָל לְדִידִי קִשְׂיָא הִיכִי מְדַמְיָנָן לֵיהּ לְהַקְדָּשׁ בֵּין הָכָא בֵּין בְּקְדוּשֵׁין דְּלִמָּא דְּוִקָא בְּהַקְדָּשׁ דְּלִכ"ע חָל עַל אוֹתוֹ אֲבָר עַכ"פ מַש"ה בְּדָבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ אֲמַרִינָן דְּאִיפְשׁוּט קְדוּשֵׁי בְּכוּלֵיהּ אֲבָל הָכָא מַנ"ל דְּחִינְיָל נְזִירוֹת פְּלָל בֵּינָן דְּלֵא אֲשַׁפְחוּן נְזִירוֹת לְחֲצִאִין דְּלִמָּא הִיכָא דְּהִזִּיר חֲצִיּוֹ לֹא הָוִי נְזִיר פְּלָל.

וְכוּ בְּקְדוּשֵׁין לִיכָא קְדוּשֵׁין לְחֲצִאִין א"כ דְּלִמָּא לֹא חִינְיָל פְּלָל וְלִיכָא קְדוּשָׁה פְּלָל דְּתַפְשׁוּט בְּכוּלָהּ תַּדַּע דְּאִי לְהַקְדָּשׁ דְּמִי א"כ הָא בְּהַקְדָּשׁ פְּלִיגִי תַנְּאִי בְּתַמּוּרָה. וְאִיכָא מ"ד דְּאִפִּילוּ הַקְדָּשׁ יָד אוֹ רָגֵל שֶׁל בְּהֵמָה קְדוּשָׁה בְּכוּלָהּ וְא"כ מֵאִי פְּרִיָּה הַש"ס הָכָא וְרַמְיָנָהּ מִבְּרִיָּיתָא דִּידִי נְזִירָה לֹא אָמַר פְּלוּם דְּלִמָּא מִתְּנִיתִין אֲתֵיָא פְּהֵאִי תַנְּאִי דְּאִפִּי' בְּאֲבָר שְׂאִין הַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ קְדוּשָׁה בְּכוּלָהּ וּמַש"ה אִם אָמַר פִּי פְּפִיו הָוִי נְזִיר אֲלֵא ע"כ דְּוִקָא הַתָּם דַּעַל אֲבָר חָל הַהַקְדָּשׁ ס"ל לְהֵאִי תַנְּאִי מַגּוֹ דְּחָל עַל הָאֲבָר חָל אִפּוּלֵיהּ ג"כ אֲבָל הָכָא דַּעַל אֲבָר אַחַד א"א לְנְזִירוֹת שֶׁתַּחּוּל מַש"ה לִכ"ע לֹא חָל עָלֵיו נְזִירוֹת פְּלָל.

וְא"כ ה"ה בְּדָבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ דְּלִמָּא לֹא חִינְיָל נְזִירוֹת הָכָא פְּלָל בֵּינָן דְּלֵא הִזִּיר אֲלֵא לְחֲצִיּוֹ: וְכַבֵּר הַקְשִׁיתִי בְּזֵה בִּילְדוּתִי עַל שֶׁמַּעֲתָא דְּקְדוּשֵׁין הָא דְּפְרִיָּה וְנִפְשׁוּט קְדוּשֵׁי בְּכוּלָהּ מִשׁוּם דְּלִשׁוֹן הַקְדָּשׁ הוּא וְהָא בְּתַמּוּרָה דָּף י"א מִיבְעִי לֵיהּ לְרַבָּא בְּעוֹף מַהוּ הִינּוּ אִם הַקְדָּשׁ עוֹף מַהוּ אִי פְּשִׁיט קְדוּשָׁה בְּכוּלָהּ אִי לֹא מִי אֲמַרִינָן בְּהֵמָה דְּוִקָא אוֹ דְּלִמָּא קָרְבָן כְּתִיב מִשְׁמַע דְּדָבָר שְׂאִינּוּ לֹא בְּהֵמָה וְלֹא קָרְבָן וְדִאִי לֹא פְּשִׁיטָה קְדוּשָׁה בְּכוּלָהּ וּמֵאִי פְּרִיָּה הַתָּם וְתִיפְשׁוּט קְדוּשֵׁי בְּכוּלָהּ וְעֵינָן תּוֹס' ו"ל בְּקְדוּשֵׁין שֶׁם שֶׁכְּתוּבוּ דְּבָדָבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ מְסַבְּרָא פְּשִׁיט בְּכוּלֵיהּ וְא"כ הָא דְּמִיבְעִי לֵיהּ בְּעוֹף מֵאִי הִינּוּ בְּאֲבָר שְׂאִין הַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ וְעֵינָן רַש"י ו"ל הַתָּם בְּתַמּוּרָה וְכַבֵּר הָאֲרַכְתִּי בְּזֵה שֶׁם בְּחִזְדוּשֵׁי לְתַמּוּרָה בְּעֵנָן זֶה וּבְדָבָרֵי הַרְמָב"ם ו"ל שֶׁם וּמַהָא דְּשִׁמְעָתִין נְמִי ע"כ הַכִּי מִשְׁמַע דְּבָדָבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ מְסַבְּרָא פְּשִׁיט בְּכוּלֵיהּ וּמַש"ה בְּנְזִיר נְמִי דִּינָא הַכִּי: אֲבָל בִּירוּשְׁלַמִי דְּשִׁמְעָתִין אִיתָא דְּלֵאוּ מְסַבְּרָא קִים לָן הַכִּי גַבִּי נְזִיר אֲלֵא מִשׁוּם דְּיִלְפִינָן גּוֹ"ש נְזִיר נְזִיר וְלֹא נִתְבָּאָר מֵהִיכִי יִלְפִינָן אִי מְקַרְבָּנוֹת דְּכְתִיב בְּהוּ נְזִיר אוֹ מְעַרְכִין דְּכְתִיב בְּהוּ נְזִיר בְּעַרְפָּךָ נִפְשׁוֹת וְאִי נִימָא דְּמַקְרְבָן יִלְפִינָן א"כ הַדְּק"ל דֹּא"כ הָא בְּאֲבָר שְׂאִין הַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ ג"כ הָוִי נְזִיר לְמ"ד דְּבַקְרָבָן פְּשִׁיט קְדוּשָׁה בְּכוּלֵיהּ אִפִּילוּ אִין הַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ וְעוֹד דֹּא"כ מֵאִי מִיבְעִי לֵיהּ בְּעוֹף מֵאִי הָא עוֹף וְדִאִי נְזִיר הוּא וְלֹא גֵרַע מְנְזִירוֹת ע"כ נִרְאֵה יוֹתֵר דְּמַעַרְכִין יִלְפִינָן אֲבָל אִי לֵאוּ גּוֹ"ש מְסַבְּרָא לֹא אֲמַרִינָן דְּתִיפְשׁוּט בְּכוּלֵיהּ אַע"ג דְּנְזִירוֹת לִשׁוֹן הַקְדָּשׁ הוּא וְא"כ תִּיקְשִׁי מֵאִי פְּרִיָּה בְּקְדוּשֵׁין וְתִיפְשׁוּט קְדוּשֵׁי בְּכוּלָהּ: וְעוֹד נִרְאֵה דְּמַעַרְכִין לֹא מְצִינָן לְמִילָף לְנְזִירוֹת דְּפְשִׁיט קְדוּשֵׁי בְּכוּלֵיהּ דְּהַתָּם בְּעַרְכִין לֹא הָוִי טַעְמָא מִשׁוּם דְּפְשִׁיט בְּכוּלֵיהּ אֲלֵא דְּגִזְרַת הַכְּתוּב הוּא דֹּאֵם הָעֵרִיף נִפְשׁוֹת הִינּוּ אֲבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ צְרִיף לִיתָן פֶּל עַרְכוּ וְיִלְפִינָן מִינָהּ לְדָמִים ג"כ דֹּאֵם אָמַר דְּמִי רֵאשִׁי וְכַבְדִּי עָלֵי גוֹתָן דְּמִי כּוֹלוּ אֲבָל בְּדָמִים לְמַזְבֵּחַ אִין צְרִיף לִיתָן דְּמִי כּוֹלוּ וְכַדֹּאִיתָא בְּעַרְכִין וְא"כ הִיכִי מְצִינָן לְמִילָף לְנְזִירוֹת דְּהָוִי בְּקְדוּשַׁת הַגּוֹף וְכַבֵּר פְּתַבְתִּי דְּמִשִּׁיטת תְּלַמוּדִין מִשְׁמַע דְּמְסַבְּרָא אֲמַרִינָן הַכִּי בְּכָל לִשׁוֹן הַקְדָּשׁ דְּבָדָבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תְלוּיָהּ בּוֹ פְּשִׁיט קְדוּשֵׁי בְּכוּלֵיהּ אִי הָוִי קְדוּשַׁת הַגּוֹף וּבַק"ע הַקְשָׁה מַהָּ בְּרִיָּיתָא עַל הָא דְּפְלִיגִי רַב שֶׁשֶׁת וְרַב חֲסֵדָא וְרַבָּא

בתמורה שם אינהו דְּבַר שְׁהַנְשֵׁמָה תְּלוּיָהּ בּוּ וְאִיפָא מ"ד בְּדָבָר שְׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ גְּבִילָה וּר"ש אָמַר הֵתֵם בְּדָבָר שְׁהִיא מְתָה דְּוּקָא וְהָא הֵכָא בְּבְרִייתָא תְּנִינָא דְּכַבְד הוּי דְּבַר שְׁהַנְשֵׁמָה תְּלוּיָהּ בּוּ וְכּוּ תְּנִינּוּ בְּמִתְנִיתִין דְּעַרְכִין עַרְףּ כְּבִדִי עַלִי נּוֹתֵן עַרְףּ כְּוִלוּ דְּהוּי דְּבַר שְׁהַנְשֵׁמָה תְּלוּיָהּ וְתִיקְשִׁי לְרַבָּא וְרַב שֵׁשֶׁת דְּאִמְרֵי דְּוּוּקָא דְּבַר שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ גְּבִילָה אוֹ שְׁהִיא מְתָה וְאִין פָּאן קוֹשְׂיָא דְּהָא פְּבָר סְתָם רַבִּי בְּחֻלִין דְּטְרִיפָה אֵינָה חֵיָה וְרַבָּא ס"ל כַּמ"ד טְרִיפָה חֵיָה פְּדִאמְרֵי הֵתֵם אָבֵל עוֹד גְּרָאָה לִי דַע"כ לֹא פְּלִיגֵי רַבָּא וְרַב שֵׁשֶׁת אֵלָא גְּבִי הַקִּדֵּשׁ קָרְבָן דְּטַעֲמָא הוּא מְשׁוּם דְּפִשְׁטָה קְדוּשָׁה בְּכּוֹלָהּ מִש"ה ס"ל לְרַבָּא וְרַב שֵׁשֶׁת דְּלָמ"ד טְרִיפָה חֵיָה לֹא פִשְׁטָה קְדוּשָׁה בְּכּוֹלָהּ אָבֵל לַעֲגִנּוּ עַרְכִין דִּילְפִינּוּ מִנְפְּשׁוֹת דְּאָם הַעֲרִיף אֲבָר שְׁהַנְשֵׁמָה תְּלוּיָהּ בּוּ נּוֹתֵן עַרְףּ כּוֹלִי כ"ע מוֹדוּ דְּאִפְּלוּ לָמ"ד טְרִיפָה חֵיָה וּבְכָלֵל גְּפִשׁוֹת הוּא מ"מ מִתְּנִינָה וְהוֹלֵף הוּא וְאָם פֶּן לֹא תִיקְשִׁי לְרַבָּא וְרַב שֵׁשֶׁת מִמִּתְנִיתִין דְּעַרְכִין וְכּוּ מְבְרִייתָא דְּשִׁמְעֵתִין לְפִי מְשִׁמְעוֹת הִירוּשְׁלָמִי דִּילִיף לָהּ מְעַרְכִין לֹא תִיקְשִׁי ג"כ וְעַפ"ז א"ש גְּמִי מֵאֵי דְּקִשָּׁה לְכַאוּרָה לְשִׁיטַת הַרְשָׁב"א ו"ל דְּטְרִיפַת הַפְּכָד לֹא מְצַד עֲצָמוּ הוּא אֵלָא מִחֲמַת הַמְּרָה דְּעֵתִידָה לְהַנְטֵל א"כ אִמְאֵי חֲשִׁיב כְּבִד אֲבָר שְׁהַנְשֵׁמָה תְּלוּיָהּ בּוּ הָא בּוּ בְּעֲצָמוּ אִין הַנְשֵׁמָה תְּלוּיָהּ בּוּ אָבֵל לְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דַּמ"מ בְּכָלֵל גְּפִשׁוֹת הוּא פִּינּוּ דְּסוֹפּוֹ לְהַטְרָף אֵלָא דַּא"כ לֹא חֲשִׁיב כְּבִד דְּבַר שְׁהַנְשֵׁמָה תְּלוּיָהּ בּוּ אֵלָא לַעֲגִנּוּ עַרְכִין.

אָבֵל לֹא לַעֲגִנּוּ קָרְבָן דְּבַעֲינּוּ הֵתֵם דְּוּקָא דְּבַר שְׁאִינוּ חֵיָה וְצ"ל דַּמ"מ חֲשִׁיב כְּבִד דְּבַר שְׁהַנְשֵׁמָה תְּלוּיָהּ בּוּ גַם לְדַבְרֵי הַרְשָׁב"א פִּינּוּ דַעכ"פ מִיטְרָפָא מִחֲמַתְיָה וְגַם בְּזָה פְּבָר פְּתַבְתִּי בְּעַרְכִין שְׁם בְּחִיבּוּשֵׁינוּ וְעֵי בִירוּשְׁלָמִי בְּשִׁמְעֵתִין דְּגֵרְס הֵתֵם בְּמָקוּם יְדֵי גְזִירָה רַגְלֵי גְזִירָה כּו' הִילּוּכֵי גְזִיר דִּיבּוּרֵי גְזִיר לֹא אָמַר פְּלוּם וְאִין זָה מוּבָן דְּאֵהִילוּף וְדִיבּוּר בְּלֹא"ה לֹא חֵייל גְזִירוֹת דְּהָא אִין בּוּ מְמִשׁ וְאִמְאֵי לֹא נְקִיט בְּלִישְׁנָא דְּהַש"ס דִּילֵן יְדֵי גְזִירָה כּו': אִיבְעֵי לְהוּ בְּעַל מִיעֶקֶר עֶקֶר אוּ מִיגְז גְּזִיז כּו' עֵינּוּ בְּפִיָה מ"מ לְהַרְמַב"ם ו"ל שְׁפַתְב וְנ"ל לְפִי שְׁהַבְעַל כְּשֶׁהִפֵּר אִינוּ עוֹקֵר מִן הַגְּזֵר אֵלָא מַה שְׁתְּלוּי בְּאִשָּׁה בְּלִבְד וּוּש"א מִיגְז גְּזִיז וְלֹא מִיעֶקֶר עֶקֶר עַכ"ל וְדַבְרֵי צְרִיכִין בִּיאוּר דְּמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹנוּ ו"ל דְּהַש"ס מִיבְעֵי לִיָּה אִי מִיעֶקֶר עֶקֶר לְגַמְרֵי פֶל הַגְּזֵר אוּ מִיגְז גְּזִיז הֵינּוּ דְּהַגְּזֵר לֹא נְעַקֵּר אֵלָא מַה שְׁתְּלוּי בְּאִשָּׁה נְתָנָה לוֹ תוֹרָה רְשׁוּת לְבַטֵּל וְהוֹמֵר לָהּ ע"פ הַתּוֹרָה לַעֲבֹר עַל גְּזֵרָה ע"פ הַפְּרַת הַבְּעַל אָבֵל הַגְּזֵר לֹא נְעַקֵּר וְפִי מִיגְז גְּזִיז כְּמוֹ בְּאֵב וְאָרוּס דְּאֶחָד מֵהֶם מִיגְז גְּזִיז הֵינּוּ שְׁמִיפֵר הַחֲצִי וְחֲצִי הַשְּׁנַי קֵיִים ה"נ מַה שְׁתְּלוּי בְּאִשָּׁה הוּא מִיפֵר וְגִיז אָבֵל עִיקֵר הַגְּזֵר נִשְׂאָר וְכ"כ הַלַּח"מ ו"ל בְּפִי"ג מֵהַל' גְּזֵרִים לְפָרֵשׁ דְּבְרֵי בְּפִי הַמְּשַׁנָּה וְעַפ"ז פְּתַב לִיִּישׁב דְּבְרֵי ו"ל בְּחִיבּוּרוּ שְׁם פֶּרֶק הַנְּ"ל שְׁפַתְב דְּבַעַל עוֹקֵר הַגְּזֵר מְעִיקְרוּ וּמִתְחַלְתּוּ דְּהֵינּוּ מַה שְׁתְּלוּי בְּאִשָּׁה.

וְלֹא הַבְּנֵי דְּבְרִים אֵלוּ דְּאִי מַה שְׁתְּלוּי בְּאִשָּׁה עוֹקֵר מִתְחַלְתּוּ אַפְתִּי תִיקְשִׁי אִמְאֵי לוֹקָה אִם עֲבָרָה קוֹדֵם הַפְּרָה וְעוֹד אִם מַה שְׁתְּלוּי בְּאִשָּׁה עוֹקֵר מִתְחַלְתּוּ מַה נִשְׂאָר לוֹ עוֹד לְקוֹרָא לוֹ בְּשֵׁם גְּזֵר שְׁיַחּוּל עַל חֲבֵרְתָהּ וְדַבְרֵי הַכ"מ ו"ל ג"כ אִינּוּ מוּבָנִין שְׁם דְּמִשְׁמַע מְדַבְרֵי דְּאִיפָא מִחֻלְקַת בֵּין הַרְמַב"ם ו"ל וּבֵין הַרָא"ש ו"ל בְּפִסְקִיו ס"פ נְעִרָה שְׁפַתְב דְּבַעַל אִינוּ מִיפֵר אֵלָא מְכָאן וְלֵהָבָא וּבְמֵאֵי גְּחֻלְקוּ בְּזָה הָא לַכ"ע אִם עֲבָרָה עַל גְּזֵרָה קוֹדֵם הַפְּרָה לוֹקָה ע"כ גְּרָאָה דְּמַה שְׁכ' הַרְמַב"ם ו"ל דְּהַבְעַל עוֹקֵר הַגְּזֵר מִתְחַלְתּוּ וּמְפִירוּ הֵינּוּ דְּדַעַת הַבְּעַל פֶּן הוּא לַעֲקוֹר הַגְּזֵר מִתְחַלְתּוּ וְלֹא נִיחָא לִיָּה בְּהַתְחַלַּת הַגְּזֵר וְכִי הִיכִי דְּקִי"ל דְּאָם

קנינים לה על רגע שוב אינו יכול להפר אלא בעינו שיעקור אותו מתחלתו ומיבעי לן אי מהני הפרתו בזה לעקרו מתחלתו ולבטלו למפרע או דלמא נהי דהוא עוקרו מתחלתו אבל אין לו פח אלא להפר מפאן ולהבא אבל למפרע הגדר פמות שהיא והיינו משום דאין לו רשות אלא להפר מה שתלוי באשתו והיינו הפרה דמפאן ולהבא: והנה פבר דקדקתי בזה בנדריים ר"פ נערה היכי אמרינן הכא דבעל מייעקר עקר למפרע הגדר נהרי הוא פאילו אינו.

דא"כ דברים שבינו לבינה דקי"ל דחונרין ונחלין עליה לאחר שנשאת לאחר היכי מצינו למימר בזה דמייעקר עקר דאם פן אמאי חונרין ונחלין ועוד בהא דקיי"ל דארוס מיפר בקודמין אפילו מה שנדרה קודם שנתיארה ובהא גם פן היכי שייך למימר דמייעקר עקר פנין דתחלת הגדר הנה שלא ברשותו ולזה י"ל פנין דנתנה תורה רשות לארוס להפר בקודמין ע"כ יש לו פח לעקור הגדר מעיקרו דאל"ה לא הוי מצי מיפר פלל דלהו סברא דמספקא לן דלמא מייעקר עקר ע"כ לא הוי הפרה אלא אם עוקרו מתחלתו אבל אם מיפר בפירוש מפאן ולהבא או שאין הפרתו יכולה לעקור הגדר מתחלתו לאו הפרה היא פלל וכדמוכח לקמן בהא דבעינו למיפשט ממתני' דאם אמר ואני אינו יכול להפר ש"מ דמייעקר עקר ואי נימא דיכול להפר מפאן ולהבא ג"כ א"כ אפתי ליפר לה מפאן ולהבא אלא ודאי מפאן ולהבא לאו הפרה היא פלל דאם חל הגדר על שעה אחת אינו יכול לבטלו עוד אם לא פשיכול לעוקרו מעיקרא וא"ש בארוס דמיפר בקודמין וע"כ יש לו פח לעוקרו מעיקרא ג"כ אבל מדברים שבינו לבינה ודאי תיקשי דלכאורה ליכא למימר בזה דעוקרו מעיקרא דהא ישנו לגדר עדיין וחוזר ונחל עליה אחר שנשאת לאחר: ועלה בדעתי לומר דהא דמיבעי לן הכא אי מייעקר עקר כו' היינו דוקא בגזירות דאיכא למימר בהא דמייעקר עקר משום דלא אשפחן חצי גזירות.

וכיון דמיפר מפאן ולהבא ממילא דנעקר גם למפרע ומתחלתו בטל הוא או דלמא אפילו בגזירות מיגז גיזו וגזירות דקודם הפרה לא בטלה אבל בשאר נדרים לא מיבעי לן פלל ולכ"ע אינו מיפר אלא מפאן ולהבא ובגזירות דוקא היא דבעינו למימר דלא שייכא הפרה מפאן ולהבא אלא היכא דאפשר שתעקר מתחלתו והיכא דנתקיים שעה אחת פמו אם אמר ואני לא הנה הפרה פלל משום דלא אשפחן גזירות לחצאין ובזה א"ש דלא יצטרך לומר דכל הני בעיי דמיבעי לן בנדריים בקנינים ליכי היום מופר ליכי למחר וקנינים ליכי שעה אחת דוקא למ"ד מיגז גיזו דלמ"ד מייעקר עקר ליכא למיבעי פנ"ל פנין דכבר קנינים לה ע"ז מה תו אי אפשר למיעקרה אבל לפי הג"ל ניחא דבשאר נדרים לכ"ע מיגז גיזו.

וניחא נמי בזה מה שדקדקתי לעיל דהכא מסקינן דברייתא דהאשה שנשאת מאה מביאה חטאת העוף אתיא כמ"ד מייעקר עקר ובנדריים משמע דאתיא אפילו למ"ד מיגז גיזו משום דאין קרבן לחצי גזירות וכמש"כ הר"ן ז"ל שם אבל לפי הג"ל ניחא דהיינו הוה דהכא דהא דאמר רב יוסף התם אין קרבן לחצי גזירות היינו משום דבגזירות מייעקר עקר פנין דליכא חצי גזירות וא"ש נמי הא דאמרינן לקמן דהחטאת תמות גם למ"ד מייעקר עקר ומ"ש מהתרת חכם אי נימא דעוקר הגדר מתחלתו הא הוי הקדש טעות גמור ומש"כ התוס' ז"ל בד"ה והיינו טעמא לחלק בזה אינו מוכרח אבל לפי מה שפכתתי ניחא דלאו הוא קעקר לה אלא ממילא נעקר פנין דאין גזירות לחצאין ולא הוי הקדש טעות

כ"כ וכן משמע מהא דמיקבעי לן בנדרים דף ס"ח בארוס אי מיגז גיזי ואם אכלה הב' זיתים לקינא או מיקליש קליש ובכוליה קליש איסוריה ומסיק התם דב"ש וב"ה פליגי בזה.

והשתא אי נימא דמיעקר עקר היכי מציינו למימר דמיגז גיזי פיון דנעקר הדבר מתחלתו ויהי אפשר לומר דהיינו טעמא דהני תנאי דמ"ד מיקליש קליש הוא משום דס"ל מיעקר עקר ומ"ד בארוס דמיגז גיזי היינו משום דס"ל בכל הפרה דמיגז גיזי אלא דא"כ תיקשי הלכתא אהלכתא דהכא קיי"ל מיגז גיזי ובארוס קיי"ל כב"ה דמיקליש קליש.

ומספקא לי בארוס שהפר עד שלא חל הנדר למ"ד דהוי הפרה אי אמרינו בזה מיגז גיזי פיון דחלק הארוס אינו חל כלל כדפשיט הש"ס התם בנדרים דף ע"ה ולא מצאתי פעת סעד לדברי בדברי הראשונים ז"ל לחלק בין נזירות לנדרים בהאי דינא ויתבאר עוד בזה בשמעתין בס"ד: הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר כו' אלא ש"מ מיעקר עקר ופרש"י ז"ל דכיון דמיעקר עקר והכא אינו יכול לעוקרו דהא כבר קיים לה על שעה אחת כשאמר ואני מש"ה אינו יכול להפר כלל והתוס' ז"ל פירשו דמש"ה אינו יכול להפר דאם יפר לה נעקר הנדר מעיקרו ויותר גם שלו וקיי"ל דהוא אינו מיחל וכתבו דצ"ע דלא דמי לאחרים פיון דרשאי להפר לאשתו ושלו ממילא מותר אין זה בכלל הוא אינו מיחל ותירוצ' הר"ר אליהו ז"ל הוא ע"ד דברי רש"י ז"ל וכבר פתבתי לעיל לדברי הרמב"ם ז"ל דאם אמר אחד הריני נזיר פשיהיה לי בן והשני אמר ואני השני נזיר לא לתר וא"כ איכא נפ"מ בין הני תרי טעמי דלהאי טעמא דאינו יכול להפר משום דהוי קיום א"כ בכה"ג יכול להפר את שלה דהא קיום עד שלא חל הנדר לאו קיום הוא וא"כ שלו נמי מותר פיון דשלו מותר ממילא אבל להאי טעמא דהוא אינו יכול להפר משום דשלו נמי יבטל והוא אינו מיחל א"כ ה"ה בכה"ג דאינו מפר את שלה פיון דמיעקר עקר אם פן שלו נמי יבטל והוא אינו יכול לבטל את שלו: ולפ"ז יש לומר דאפילו למ"ד מיגז גיזי אינו יכול להפר גם בכה"ג מהאי טעמא דאם יפר לה עד שלא חל הנדר א"כ לא חל הנדר כלל ולא שייך בזה מיגז גיזי וכמו שכתבתי לעיל וא"כ שלו נמי יבטל פיון דבכה"ג לכולי עלמא בטל נדרה מעיקרו ומינשב בזה מה שדקדקתי לדברי הרמב"ם ז"ל לעיל אמאי תנן סתמא אינו יכול להפר ולפי הנ"ל ניחא דאינו יכול להפר משום דשלו נמי יבטל אם יפר לה קודם חלות הנדר אלא דאפתי קשה יפר לה לאחר חלות נדרה ועוד דשלו נמי נראה דלא הותר אע"ג דמפר לה קודם חלות נדרה דהא לא נעקרו דבריה למפרע מה שאמרה הריני נזירה פשיהיה לי בן ושפיר חל עליו נזרו כשאמר ואני אע"ג דהפר לה אח"כ: ובעיקר דברי התוס' ז"ל שנסתפקו אי יכול להפר בכה"ג שגדרו ג"כ יותר עי"ד נסתפק בזה עוד המל"מ ז"ל לענין התרת חכם אם יכול המתפיס להתיר נדר מי שהתפיס בו ומדמה ליה להך דהכא לענין הפרה ולענ"ד יש לחלק ובהתרה כ"ע מודים דאינו יכול להתיר פיון דהותר נדרו ג"כ תליא בזה א"כ הרי הוא מיחל לעצמו וממילא התרתו לראשון ג"כ לאו פלוג' היא אבל הכא בהפרה נהי דלכתחלה אסור להפר אבל אם הפר אמאי לא תהיה הפרתו הפרה לגבי האשה דהא מ"מ הפר לה וצ"ע: לעולם מיגז גיזי וכיון דאמר ואני כמ"ד קיים ליכי דמי מהאי לישנא משמע דלמאי דס"ד דמיעקר עקר לא הוי ס"ל דואני כמ"ד קיים ליכי דמי ולא קיום הוא וע"כ צ"ל דהא דאינו יכול להפר הוא משום דאינו מפר לעצמו וכמו שכתבו התוספות

כו' מפני הפערובות ומסיק מפני הפערובות חטאת המתות והכי מוכח מפמה סתמות במס' קנים ופלוגתא דתנאי בזה לא שמענו והכי משמע בריש זבחים גבי הא דאמרין דחטאת משום דלא אתי לאחר מיתה לא מרצה ואם איתא חטאת העוף יוכיח דאתי לאחר מיתה ואינו מרצה ויש עוד לומר בזה דבחטאת העוף לא איצטריך הלכתא למיתה דלהקריב ודאי מסבא לא קרבי פיון דאתי לכפרה וליכא בעלים לכפרה והכי משמע בשבועות פ"ק גבי חטאת צבור לר"ש ע"ש וכי איצטריך הלכתא דלא אזלי לרעיה ובעוף לא שייכא רעיה דאין פדיון לעוף וא"כ ממילא אזלי למיתה אלא דא"כ הא דגמירי הלכתא דבאשם רועה ע"כ לא איצטריך הלכתא אלא דלא קרב אשם דהא עולה קרבה מה"ת וכמו שפיתבו התוס' ז"ל בכמה דוכתי אלמא דאי לאו הלכתא ה"א דקרב אשם אע"ג דליכא בעלים ויתבאר עוד בזה לקמן דף כ"ה בס"ד: ומתא דילפינו בבכורות מקרא דמפריסי פרסה לה' חטאות המתות שהם בלאו משמע קצת דדוקא בבמה שהיא מפריסי פרסה נאמר הלאו ולא בעוף אבל אין זה מוכרח דלעוף לא איצטריך קרא דבלא"ה הוא בלאו משום דהוי מליקה שלא כמצותו ונבילה היא ואין פאן מקומו בזה וכבר פתבתי בזה בחידושי לתמורה ג"כ: תוס' בד"ה לעולם מיעקר עקר כו' וסיפא איצטריך לאפוקי מדר' יהודה דאמר דלוקה מפת מרדות.

ומד' הרמב"ם ז"ל שפסק כר' יהודה נראה דת"ק לא פליג אר' יהודה בהא וכמו שכתב הכ"מ ז"ל וא"כ הדק"ל מאי קמ"ל בסיפא ואמאי לא תני רבותא טפי דאפילו שתתה יין קודם הפרה אינה סופגת. וי"ל דמהכא משמע כדברי הרמב"ם ז"ל ואתי לאשמענו דלוקה מפת מרדות ולא איצטריך למימר דמשום ר"י נקט הכי דתיקשילשמענו רבותא לת"ק וכמו שהקשה בא"מ אבל לדברי הרמב"ם ז"ל ניחא דליכא פלוגתא בזה: דף כב בד"ה ת"ש כו' וק"ק כו' וי"ל דהיא אוקמא כר"א הקפך והך רבנן עכ"ל ואין זה מוכן דפלוגתא דר"א הקפך ורבנן לא שייכא פלל לפלוגתא דמיגז גיזו.

או מיעקר עקר וע"כ צ"ל דהני תרי ברייתות פליגי בהא וכבר פתבתי לעיל לצד דברייתא דמביאה חטאת העוף מצי סברה נמי דמיגז גיזו. אבל לד' הרמב"ם ז"ל ע"כ צ"ל דפלוגתא דתנאי היא: בא"ד ור"ש אמר כו' ותימא פיון שקבלה עליה גזירות איך תהיה מותרת בהתרת חבירתה הא אין גזירות לחצאין ותי' דר"ש מייירי דאמרה בפירוש לא נתפונתי אלא להיות פמותך ואם סופך להיות מותרת לא יחול עליה גזירות כל עיקר ות"ק ור"ש לא פליגי.

ובשם מהר"ף כתבו דר"ש בואני לחוד ג"כ ס"ל דשתייהם מותרות ופליג את"ק ולשיטתם ז"ל לר"ש השנייה קלה מראשונה דהראשונה אם נטמאה קודם הפרה לוקה והשנייה אינה לוקה דלא חל עליה גזירות כל עיקר ולא משמע הכי אלא שתייהם שוות ובהדיא אמרינו בירושלמי אמתניתין דלקמן מאחר שזו לוקה זו נמי לוקה.

וע"כ צ"ל שהפך לה אח"כ דאל"ה מאי מיבעי לה התם שניה מהו שתלקה פשיטא דלוקה כמו כל מתפיס ועיין בפ"מ שם ודחוק לומר דמיבעי ליה אפילו בלא הפרה אי לוקה שניה משום דלמא יפר לה בעלה לראשונה ואיגלאי מלתא דגזירות שניה לאו פלום היא והוי כעין התראת ספק דז"א דא"כ למ"ד מיעקר עקר אמאי לוקה אשה כשעברה על גזרה שמה יפר לה בעלה אלא ודאי אין זה התראת ספק פיון שאין זה ביזיה וע"כ כשהפך

לה אח"כ הוא דמיבועי ליה וש"מ דשנייה נמי לא בטל נדרה מעיקרא אלא מהפרת הראשונה ואילה.

וע"כ צריף לחלק דדוקא בשעת קבלה אינה יכולה לקבל נזירות לחצאין אבל הכא דהתפיסה בתברתה הרי היא כמותה וכשהפר נדר תברתה גם של שנייה בטל מכאן ולהבא ומבואר שם עוד בירושלמי דר"ש מייירי דוקא היכא דאמרה נאני פמותיה או הריני פמותיה אבל בסתם נאני לא פליג ר"ש ונזירות שנייה קיים ע"ש ותו גרסינן התם עלה דאמר התם מאחר שזו לוקה זו לוקה אמר רבי לא רבי שמעון היא ומיעשה שנייה פאומרת הריני נזירה לאחר עשרים יום ר"ש פדעתיה דפוטרי פשלא התנדב פדרף המתנדבים ועיין בפ"מ מה שפי' בזה בדוסק ואי לאו דמיסתפינא הייתי אומר דצ"ל ומיעשה שנייה פאומרת הריני נזירה עשרים יום והיינו קושית התוס' ו"ל אמאי שנייה מותרת והרי זו פאילו קבלה עליה נזירות עשרים יום דהוי נזירה למ"ד יום.

ומשני ר"ש פדעתיה שלא התנדב פדרף המתנדבים ומש"ה לא הוי נזירה אלא פמותה של ראשונה אלא דפ"ק פתבתי דר"ש מודה בכה"ג דקיבל עליו חצי נזירות דהוי נזיר למ"ד יום ע"ש וצ"ע: ע"ב גמ' מר זוטרא בריה דרב מרי אמר היינו בעיא דרמב"ח בהרי עלי כבשר זבחי שלמים דמיבועיא ליה אי בעיקרא קמתפיס אי בצונא מתפיס וכתבו התוס' ו"ל לפרש והוא שיטת ר"ת ו"ל כמו שכתב בשיטה מקובצת דמר זוטרא אתי לדחויי הא דפשיט הש"ס מברייתא דתברתה אסורה דמיגז גיזו דאפילו מיעקר עקר תברתה אסורה משום דבעיקרא מתפיס היינו קודם הפרה.

ואמר מר זוטרא דאיכא למיפשט מינה לבעיא דרמב"ח נדחי הש"ס דהכא הוא דאמרין בעיקרא מתפיס משום דאחר הפרה אין עליה פלום ולפ"ז מסיק הש"ס דמיעקר עקר והרבו ו"ל להקשות על שיטה זו כמבואר בדבריהם ו"ל וכ' בשם הר"מ ו"ל לפרש דמר זוטרא אתי למיפשט בעיא דרמב"ח מהא דתניא בברייתא דתברתה אסורה.

אלמא דבעיקרא מתפיס דאי בדהשתא תברתה נמי תישתרי והקשו ו"ל הא בעיא דרמב"ח מייירי בבשר שלמים לאחר זריקה אבל קודם זריקה משמע דפשיטא דאסור וכתבו דסוגיא דהכא ס"ל דרמב"ח בעי לה אפילו קודם זריקה וגם שיטה זו קשיא טובא.

נדא דאמרי' התם בנדרים גבי הרי עלי כבכור אי לפני זריקת דמים פשיטא דאסור אלמא דליכא לספוקי בפלני זריקה וגם אין שום סבא למימר דנתפנין לאחר זריקה פנין דהשתא הוי דבר הנדור ודאי נתפנין להתפיס באיסור ועוד דלדבריהם פי היכי דהתם מספקא לי' לרמב"ח אם נתפנין על אחר זריקה ולא הוי התפסה פלל ה"נ הכא נאני דקאמרה נתפנינה לאחר הפרה ולא הוי נזירה פלל והא ליכא למ"ד אלא כ"ז שתברתה אסורה השנייה ג"כ אסורה פנין דאמרה נאני תכ"ד של הראשונה ודאי לקבלת נזירות נתפנינה וגם לא ידעה דבעל הראשונה יפר לה ועיקר שקלא וטריא דשמעתין הוא לאחר הפרת הראשונה אם השנייה ג"כ מותרת וא"כ אין זה ענין לבעיא דרמב"ח דהתם מיבועי ליה אי הוי התפסה פלל והכא קיימינן באיסור השנייה אחר הפרת הראשונה ור"ש הוא דס"ל הכי היכא דאמרה נאני פמותיה דאחר הפרה השנייה מותרת למפרע לשיטת התוס' ו"ל וכמו שכתבתי לעיל אבל כ"ז שלא הפר לה ודאי אסורה השנייה: והר"ן ו"ל בשבועות ביאר יותר בזה וכתב דרמב"ח מיבועי ליה בין לפני זריקה בין לאחר זריקה והפלל מסד

טעמא אי מה שאמר זה פנה פוננתו לגמרי פנה ונפ"מ בין לפני זריקה ובין לאחר זריקה לפני זריקה אי פנה ממש קאמר אינו נאסר הנתפס אלא כ"ז שלא נזרק הדם של השלמים אבל פשנזרק הדם הותר גם מה שהתפס בו פיון דכזה ממש קאמר ולאחר זריקה ג"כ ודאי בהשתא מתפס ומותר כמו זה או דלמא פנה לאו לגמרי קאמר אלא בעיקרא מתפס ובין לפני זריקה ובין לאחר זריקה דבר הנתפס בו לעולם אסור ולפ"ז שפיר בעי למיפשט מהא דאמרין הקא דחברתה אסורה אפילו לאחר שהותרה הראשונה ע"י הפרה וש"מ דבעיקרא מתפס ולא לגמרי פדבר שהתפס בו דאי ואני לגמרי פמותה קאמרה גם היא תישתרי פשהותרה הראשונה כמו לר"ש היכא דאמרה ואני פמותה דשניהם מותרות.

וגם בשיטתו ז"ל יש לדקדק דהיכי מיייתי ראיה מואני לחוד להיכא דאמר זה פנה דהוי כמו ואני פמותה דאמר ר"ש דשניהם מותרות. ואי משום דרבנן פליגי עליה דר"ש ואפילו בואני פמותה חברתה אסורה גם כן אין ראיה דנזירות שאני דאין נזירות לתצאין ולא פקעי בכדי אפילו לאחר היתר הראשונה וכמו שכתבתי לעיל משא"כ בשהתפס בשר היתר בבשר שלמים דיכול לאנסרו עז"מ ה"נ דהותר גם הוא לאחר זריקה דזה פנה ממש קאמר תדע דאטו אם התפס בנזיר שפבר מנה חצי נזירותו ושמע חבירו ואמר ואני פמותה אטו השני לא יהיה נזיר אלא ט"ו יום כמו הראשון זה ודאי אינו אלא ואני פמותה אקבלת נזירות קאמר וצריף לנהוג נזירות שלימה וה"נ דכנותה גם מש"כ ז"ל דאי פנה ממש קאמר הותר הנתפס ג"כ לאחר זריקה של שלמים גם כן צ"ע דהתם זריקה הוא דשריא לה אבל דבר הנתפס בו במה יותר וכש"כ לפי מה שכתב הר"ן ז"ל בעצמו בשמעמא דנטיעות האלו קרבן כו' דקונם פללי הוי פקדושת הגוף דלא פקעי בכדי וא"כ היכי ס"ד למישרי החתיכה הנתפסת והיכי פקעי קדושתה בכדי ועוד לשיטתו לא א"ש הא דקאמר הש"ס מי דמי התם כו' אבל הכא אי ס"ד כו' פיון דהשתא באיסורא מתפסה דהראשונה נמי אסורה ולאחר היתר הראשונה הוא דמיבעי לן אי הותרה נמי השנייה משום דואני פמותה ממש קאמרי.

וא"כ מאי נפ"מ בין שלמים דיש עליה קדושה גם לאחר זריקה או בהאי דינא דשמעתין וכי היכי דהכא לא הותרה השנייה בהיתר הראשונה ה"נ התם לא הותרה וגם לשונו ז"ל שם אינו מובן מש"כ דהריני פמותה שאני משמע דבהריני פמותה רבנן נמי מודו לר"ש וא"כ זה פנה דמאי להריני פמותה ואין הלכה זו ברורה אצלי לכל הני שיטתא: ולפי משמעות לשון הרמב"ם ז"ל בפ"י המשנה לעיל דמיגז גיזו היינו דמה שעל האשה עוקרו מעיקרא וכמו שביארו דבריו הכ"מ והלח"מ ז"ל כמו שהבאתי לעיל א"ש קצת סוגיא דשמעתין דפשיט מנהה הא דרמב"ח מהא דחברתה אסורה אפילו אם הפר לראשונה והיינו ע"כ משום דבעיקרא קמתפס והנדר לא נעקר מעיקרו דאי בדהשתא מתפסא הרי הופר נדרה למפרע נחברתה נמי תישתרי.

אבל כבר כתבתי לעיל דלדברי הרמב"ם ז"ל ג"כ לא גיזו אלא מפאן ולהבא ולפמ"ש לעיל דלר"ש לא אמרין אין נזירות לתצאין ואפ"ה מודה היכא דאמר ואני לחוד דחברתה אסורה י"ל דמר"ש בעי לאוכחי דבעיקרא קמתפס.

אבל גם זה קשה דהיכא פשיט מואני לחוד לזה דהוי כמו ואני פמותיך וכמש"כ לעיל בכמה מקומות דואני לחוד לאו לגמרי פמותו קאמר וכמו שפתיבתי לעיל בשם הירושלמי היכא דהתפיס בגזיר מאה דלא הוי אלא גזיר שלשים ולגירסת התוספתא דבעינו דוקא שיתאמר לא נתפוננתי כו' אבל הריני פמותיך לחוד ואסורה גם לר"ש א"ש קצת: וכתב עוד הר"ן ז"ל התם בשם הרמב"ן ז"ל דבעיא דרמב"ח איפשיטא דבהשטא קמתפיס מהא דמסיק הש"ס בר"ש פרקין דחד בחבריה מיתפיס ולא בקמא דהוא עיקר ור"ן ז"ל כתב דהתם שאני דהוי גופין מחולקין ורמב"ם ז"ל כתב בשאני נהנה לזה ולזה כו' דג"כ חד בחברי' מיתפיס ור"י התם ליכא גופין מחולקין וש"מ דבהשטא קמתפיס ובהא דרמב"ח פסק הרמב"ם ז"ל דבעיקרו מתפיס.

ונראה דהתם שאני דשתי קדושות שוות הן וליכא למיפשט מינה לשום צד ואפילו אי בעלמא בהשטא קמתפיס בעלמא מצינו למימר דבעיקרו מתפיס והכא שאני דאדסמיה ל"י קאי וכן איפכא ועיין בר"ן ז"ל שם בשבועות ועיין מה שפתיבתי בזה בהאי שמעטא דרמב"ח שם בגדרים: אמרה לה הריני בעקביה מהו כו' ופי' ז"ל דהך בעיא בתורת את"ל היא אפילו אי בואני לחוד חברה אסורה.

אבל אמרה הריני בעקביה בכללה מלתא קאמרה ושריא או דלמא הכא ג"כ פקודם הפרה קאמרה ואסורה מפאן מוכח פדברי התוס' ז"ל לעיל דלר"ש חברה מותרת למפרע דאי פדכתיבנא דלר"ש לא אמרינו אין גזירות לחצאין תיקשי הכא דלרבנן קיימינו ואפ"ה מיבעי לן אי גם חברה שריא וע"כ צ"ל דלא יחול עליה גזירות פלל ועיין ר"ן ז"ל בשבועות שצדד לומר דאין זה בכלל אין גזירות לחצאין פינו דלא אפשר עיי"ש.

ופשיט לה ממתני' דשמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר ואי נימא דמקמי דליפר לה קאמר ליפר לדידה וליקום לדידה אלא לאו ש"מ מבכולה מלתא מתפיס. ומש"ה אינו יכול להפר לה דקאי בלא יחול דברו: ומפאן קשה למה שנסתפקו בתוס' ז"ל לעיל אי שייך לא יחול בכה"ג והא הכא ע"כ טעמא משום לא יחול הוא דליכא למימר משום קיום וכמו שכתב הר"ר אליהו ז"ל לעיל דהא קיימינו השטא דמיגז גיזו.

ואם נאמר דהא דהותר גם הוא פשהותרה היא היינו מפאן ולהבא י"ל דהא כ"ע מודו דשייך בזה לא יחול פינו דכבר התחיל בגזירות אבל לעיל דשלו בטל מעיקרו י"ל דלא שייך בזה לא יחול אבל התוס' ז"ל כתבו דהכא נמי השנייה מותרת למפרע דהוי פאותרת בפירוש אם תותר את גם אני אהיה מותרת א"כ הדק"ל אמאי איכא משום בל יחול ויותר תיקשה דהכא לכאורה לכ"ע ליכא משום בל יחול פינו דהוי פמתנה בפירוש פשתותר את גם אני אהיה מותר הרי זה פתנאי בעלמא ואמאי אינו יכול להפר לה דע"כ צ"ל כמ"ש התוס' ז"ל דואני דבעל הוי כמו הריני בעקביה דאשה דעלמא ודעתו שאם יפר לה שיהיה מותר גם הרי הוא פאילו התנה בפירוש פה.

שוב ראיתי במשל"מ ז"ל פ"ב מהל' גזירות ששהקשה מפאן על דברי התוס' ז"ל לעיל: ויש עוד לדקדק לפי מש"כ התוס' ז"ל דואני דבעל הוי כמו הריני בעקביה ודעתו פשיפר לה שיהיה גם הוא מותר ובגדרים מסיק הש"ס דואני כמ"ד קיים ליכי לעולם דמי ולא עלה על דעתו להפר וי"ל דס"ד דהש"ס לדמויי ואני דבעל להריני בעקביה והש"ס מדחי לה דואני פקיים לעולם דמי ולא דמי להריני בעקביה.

וסלקא שמעמא בהריני בעקביה בבעיא דלא איפשטא והרמב"ם ז"ל לא הביאה ועמד
ע"ז המשל"מ ז"ל בפ"ג מהל' נדרים ולדידי ניקא מדבעי הש"ס למיפשט בנדרים מהא
דאינו יכול להפר דקנים ליכי שעה הוי הקמה ולא דחי הש"ס דמש"ה אינו יכול להפר
דהוי פמו הריני בעקביה ושליו נמי יותר נהרי הוא בלא יחל דברו ש"מ דאפילו בהריני
בעקביה ג"כ תברתה אסורה ודו"ק: רש"י בד"ה מי דמי כו' אפילו בצנא מתפיס אפ"ה
אסור עכ"ל.

ואינו זה מוכן פדמוכח שמעמא דנדרים דלאחר זריקה לכ"ע אינו מתפיס בו וק"ל: גמ'
ורמינהו הריני נזיר ואת אם אמרה אמן שניהם אסורים ואם לאו שניהם מותרים מפני
שתלה נדרו בנדרה וכתבו התוס' ז"ל דפרכא זו אולא למ"ד דמיעקר עקר וא"כ אמאי
יכול להפר את שלה פיון שתלה נדרו בנדרה אבל למ"ד מיגז גיזו לאו פרכא היא דנהי
דהוי פתולה נדרו בנדרה מ"מ יכול להפר את שלה ושליו קנים פיון דעליה חל הנדר ג"כ
אלא דמיגז גיזו בהפרתו.

ולשיטתם קשה היכי פריה הש"ס סתמא אליבא דמ"ד מיעקר עקר דלמא ס"ל כמ"ד מיגז
גיזו ולא תיקשה ונהי דברייתא משמע להש"ס דס"ל מיעקר עקר ונהי דתני שניהם
אסורים היינו שאינו יכול להפר לה דאל"ה מאי קמ"ל דשניהם אסורים אפתי מנ"ל
להקשות דלמא תנא דמתניתין ס"ל כמ"ד מיגז גיזו.

ומש"ה מיפר את שלה ושליו קנים. ורב יהודה משני הכי לפי שיטתם דברייתא נמי ס"ל
כמ"ד מיגז גיזו ויכול להפר את שלה והא דתני שניהם אסורים היינו קודם הפרה ולכ"ע
הוי פתולה נדרו בנדרה ואבני מחלק בין הריני נזיר ואת דזה הוי פתולה נדרו בנדרה
ובהא מיירי ברייתא ואינו מיפר את שלה משום דבעל מיעקר עקר וא"כ שלו נמי יתבטל
ועובר בכל יחל ומתניתין מיירי דאמר הריני נזיר ואת מאי דלא הוי תולה נדרו בנדרה
ומש"ה מיפר שלה ושליו קנים וגם זה קשה דלשיטתם אבני ס"ל כמ"ד מיעקר עקר והוא
דלא פדמסיק הש"ס לעיל דמיגז גיזו וכן משמע בכוליה מכילתין דהכי קי"ל דמיגז גיזו.

וכן משמע בנדרים פרק בתרא דאבני גופא ס"ל דמיגז גיזו. בשמעמא דמיפר למתענה
ואינו מיפר לשאינו מתענה: ובש"מ פתב דלרב יהודה מצי מיפר אפילו למ"ד מיעקר
עקר דמה שתלה נדרו בנדרה היינו בקבלתה לחוד אבל קבלה אע"ג דהפר לה אח"כ
שלו קנים ולאבני נמי יש לומר דאפילו למ"ד מיגז גיזו אינו יכול להפר כל שתלה נדרו
בנדרה משום דהוי פתולה ממש ואם בטל שלה שלו נמי בטל ובזה פליגי רב יהודה ואבני
לרב יהודה לא תלה אלא בקבלתה ולאבני תלה בנדרה ממש ואפילו למ"ד מיגז גיזו אינו
מיפר את שלה משום דיעבור על שלו גם כן בכל יחל והתוס' ז"ל לא ניקא להו לעשות
פלוגתא בזה בין רב יהודה לאבני: עכ"פ מוכח משמעתינ דאיכא בל יחל בכה"ג שביטל
נדרו על ידי הפרתו את שלה ולא תיקשי מהכא לדברי התוס' ז"ל לעיל שנסתפקו בזה
דהתם תנו אינו יכול להפר משמע דאפילו דיעבד לא הוי הפרה לזה נסתפקו אמאי לא
הוי הפרה פיון דמ"מ הפר לה.

אבל הכא דתנו דלכתחלה מיפר את שלה ודאי איכא בל יחל ועיין במל"מ ז"ל בפ"ב
מהל' נזירות שהקשה על דברי התוס' ז"ל לעיל מהא דשמעתינ דאיכא בל יחל ובפ"ג

כתב הוא ז"ל בעצמו פנ"ל דבדיעבד הוי הפרה ואין פאן קושיא וע"ש בפ"ג בדברי הלח"מ ז"ל והמשל"מ שהאריכו בזה.

ודברי הרמב"ם ז"ל יבוארו לקמן: ובעיקר דין כל יחל שפתבו התוס' ז"ל הכא יש לי לדקדק פיון דהוי כמתנה בפירוש אם את תהיה נזירה אהיה נזיר גם אני א"כ אמאי אינו יכול להפר נדרה פיון דנדרו הוא על תנאי של נזירותה.

ולא מיבעי למ"ד דמיעקר עקר ונדרה בטל לגמרי ודאי דנראה דיכול להפר לה ושליו ג"כ בטל אלא אפילו למ"ד מיגז גיזו ג"כ נראה פי היכי דנדרה בטל מפאן ולהבא נדרו ג"כ בטל פיון דתלה נדרו בנדרה בתנאי וצ"ל דמ"מ איפא כל יחל בזה כל שהוא עצמו גורם לבטל נדרו: ועוד הנה נראה לומר דהכא לאו משום כל יחל הוא דאחינו אלא משום דהוי קיום אע"ג דקיום קודם הנדר לאו פלוס הוא מ"מ הכא דקבלה על עצמה ואמרה אמן תכ"ד של קיומו הוי קיום בפשע הנדר והי"ט דוקא היכא דאמר הריני נזיר ואת לחלוטין אבל ואת מאי לא הוי קיום פיון דבלשון שאלה אמר ופריה הש"ס מתני' וברייתא אהדדי דמברייתא משמע דאינו יכול להפר את שלה ומשני רב יהודה תני מיפר את שלה כו' והיינו משום דמברייתא נמי מייירי בואת מאי דלא הוי קיום ומ"מ הוי פתולה נדרו בנדרה ואם לא אמרה אמן שניהם מותרים ואפ"י משני דברייתא מייירי דאמר ואת לחלוטין ומש"ה אינו מיפר דהוי קיום ומתניתין מייירי בואת מאי דלא הוי קיום מש"ה מיפר שלה ושליו קיים ואע"ג דנאת מאי נמי תלה נדרו בנדרה מ"מ תרנוייהו ס"ל דמיגז גיזו ומש"ה שליו קיים אלא דמהא דאמר אפ"י אברייתא משום דהוי תולה נדרו בנדרה משמע דדוקא ואת לחלוטין הוא דהוי תולה נדרו בנדרה אבל בואת מאי לא הוי פתולה נדרו בנדרה ואפ"ה יש לומר דלאפ"י נמי טעמא דברייתא דאינו מיפר הוא משום דהוי קיום והא דאמר דתלי נדרו בנדרה היינו להוכיח דברייתא מייירי בואת לחלוטין דאל"ה לא הוי פתולה נדרו בנדרה: ובתוספתא פ"ג מבואר להדיא כמסקנא דאפ"י לחלק בין ואת לחלוטין ובין ואת מאי דתני התם הריני נזיר ואת אם אמרה הן שניהם אסורים אם רצה להפר מיפר לה מפני שקדם הקם לנדר ואם לאו הוא אסור והיא מותרת.

הריני נזיר ואת אם אמרה הן שניהם אסורים ואם לאו שניהם מותרים וע"כ צ"ל דרישא מייירי בואת מאי ומש"ה הוא אסור והיא מותרת דלא תלה נדרו בנדרה וסיפא מייירי בואת סתם דתלה נדרו בנדרה אבל קשה לפ"ז למה ליה ברישא טעמא דיכול להפר משום דקדם הקם לנדר הא בלא"ה לא הוי קיום פיון דנאת מאי קאמר ובסיפא היכא דתלי נדרו בנדרה לא נתבאר כלל בתוספתא דין הפרתו: ודברי הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' נדרים בהלכה י"ד גפלאים המה שכתב פיצד אמר לה הריני נזיר ואת פלומר ואת נזירה כמותי ואמרה אמן אינו יכול להפר אמר לה הריני נזיר ומה תאמרי את ה"ז יפר ואם היפר לה שליו בטל שזה כמי שתלה נדרו בנדרה.

וכבר העירו בזה מפרשי דבריו ז"ל דהא במה תאמרי את לאו תולה נדרו בנדרה הוא וכדאמר אפ"י ואמאי שליו בטל וכתבו ז"ל להגיה בדבריו דמש"כ ואם היפר לה שליו בטל שייך לעיל ברישא אינו יכול להפר ואם היפר שליו בטל ולהגוסקא אשר לפנינו יש מקום בירושלמי דגרס במתניתין מיפר את שלה ושליו בטל והיינו כמש"כ אלקבא דרב יהודה דבכל גוונא הוי תולה נדרו בנדרה אפילו במה תאמרי את.

וְהָא דְבְרֵי שָׂא אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר הֵינּוּ מִשּׁוֹם דְּהוּי קִיּוּם וְכִמוּ שְׂכִי לְעֵיל אֲבָל לְפִי מַה שְׁהִגִּיהוּ ז"ל בְּדַבְרֵיו הָא דוּאָם הַפֵּר לָהּ שְׁלוֹ בְטַל הֵינּוּ בְרִישָׁא דְאֵת נְזִירָה כְּמוֹתֵי ע"כ צ"ל דְּהָא דְאֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר מִשּׁוֹם דְּתַלְהּ נִדְרוּ בְּנִדְרָה וְהוּא בְּלֵא יַחַל וּמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ז"ל הוּא דְמִשּׁוֹם קִיּוּם אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר ע"ש וְעוֹד צ"ל לִפ"ז דְּאָף דְּאֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר לְכַתְּחִלָּה מ"מ אִם הֵיפֵר הוּי הַפֵּרָה וְכַמ"ש הַמַּל"מ ז"ל שֶׁם וְכֵן צְרִיךְ לִזְמַר דְּאֲפִילוּ לְמֵאֵי דְקִי"ל דְּמִיגְזוּ גִיזוּ אִפ"ה שְׁלוֹ ג"כ בְטַל מִשּׁוֹם דְּתַלְהּ נִדְרוּ בְּנִדְרָה וְע"ז קָשָׁה דְּבִשְׁלֵמָא שְׁלָה בְטַל ע"י הַפֵּרָתוֹ אֲבָל שְׁלוֹ ע"י מַה תְּבַטַּל הָא לֹא אֲשַׁפְּחוּן נְזִירוֹת לְחֻצְאִין וְכִמוּ שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל לְעֵיל גַּבֵּי נְאֻנֵי כְּמוֹתֵיהּ.

אֲבָל מִנְּסַחַת הִירוּשְׁלָמִי דְשְׁלוֹ בְטַל מִשְׁמַע כַּנ"ל דְּהָא שְׁיַטַּת הִירוּשְׁלָמִי הוּא דְבַעַל מַכָּאן וְלִהְבָּא הוּא מִיפֵר וְהֵינּוּ דְמִיגְזוּ גִיזוּ וְאִפ"ה שְׁלוֹ בְטַל מִשּׁוֹם דְּהוּי כְּאוֹמֵר ע"מ וְכַדְאִיתָא בִירוּשְׁלָמִי בְּמַתְנִיתִין.

וְעֵינּוּ בְּזָה בְנַה"כ בִּי"ד סִי רַל"ד שְׁהֶאָרִיף בְּזָה לְקִיָּים ד' הֶרְמֵב"ם ז"ל ע"פ שְׁיַטַּת הִירוּשְׁלָמִי וּמַה שְׁחִילְקָה הֵתָם בֵּין תּוֹלָה מְמַשׁ לְנַעֲשָׂה כְּתוּלָה הוּא דְחֻוּק וְעֵינּוּ בִּא"מ שְׁהֶאָרִיף ג"כ בְּזָה וּמִש"כ שֶׁם בְּגִירְסַת הִירוּשְׁלָמִי הֵתָם הוּא הַתְּרָה הִיא כּו' אֵינּוּ מוּכָן לְפִי גִירְסַתְנוּ דְאֵרִישָׁא דְמַתְנִיתִין הוּא דְקֶאָמֵר הֵכִי הֶרִינִי נְזִיר וְשְׁמַעָה הִיא וְאֶמְרָה נְאֻנֵי אֲבָל בְּהֶרִינִי נְזִיר וְאֵת גִּרְסִינּוּ הַתְּרָה הִיא הֵתָם הוּא וּמוּכָח דְגִירְסַת הִירוּשְׁלָמִי הוּא דְשְׁלוֹ בְטַל וְהִבְהִי"ז ז"ל ג"כ הֶאָרִיף בְּזָה וְהַדְּבָר פְּלֵא עַד יָבֹא וַיִּנְרָה צְדָק וְעֵינּוּ בִּא"מ שְׁהִבִּיא דְבָרֵי הַתּוֹסְפָתָא בְרִישָׁא מְפִנֵי שְׁקָדָם נִדְרָה לְהַקָּם וְלֹא הִגִּיהַ כַּמִּש"כ דַּצ"ל מְפִנֵי שְׁקָדָם הַקָּם לְנִדְרָה.

וְהוּא בְּרִיר: דָּף כַּג מִשְׁנָה ר"י אוֹמֵר כּו' תְּסַפּוּג מַכַּת מְרָדוֹת וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ז"ל דַּת"ק פְּלִיג אַר"י וְס"ל דְּאֵין מְכִין מַכַּת מְרָדוֹת בְּכַה"ג אֲבָל מִדְּבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל נִרְאָה דַּר"י לֹא פְּלִיג עִם ת"ק וְפֶסֶק כַּר"י דְּמַכִּין אוֹתוֹ וְעֵינּוּ מִש"כ לְעֵיל בְּזָה וּמִסְפָּקָא לְהוּי לְהַתּוֹס' ז"ל בְּמַתְנִיתִין עַל מַכַּת מְרָדוֹת בְּדָבָר שְׁעֵבֵר אֵי אֵין מְלַקִּין אוֹתוֹ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים דְּלֹא חֲמִיר מַד"ת וְדוּקָא כְּשֶׁאֵין רוּצָה לְקִיָּים הוּא דְּמַכִּין אוֹתוֹ בְּלֵי מְסַפֵּר וְהוּא מִדְּבָרֵי הִירוּשְׁלָמִי בְּמַתְנִיתִין דְּאֶמְרִינּוּ הֵתָם מְלַקוֹת תּוֹרָה אַרְבָּעִים חֲסֵר אַחַת וְאוּמְדִין אוֹתוֹ אִם יָכוֹל לְקַבֵּל וְאִם לֹא אֵין מְלַקִּין אוֹתוֹ מַכַּת מְרָדוֹת חוּבְטִין אוֹתוֹ עַד שְׁיִקְבֵּל אוּ עַד שְׁתַּצָּא נִפְשׁוֹ וּמִסְפָּקָא לְהוּי אִם דוּקָא בְּדָבָר שְׁאֵינּוּ רוּצָה לְקִיָּים וְכַדְמִשְׁמַע מְלִשׁוֹן עַד שְׁיִקְבֵּל אוּ בְּכָל מַכַּת מְרָדוֹת אֲפִילוּ עַל מַה שְׁעֵבֵר כְּבָר מַכִּין עַד שְׁתַּצָּא נִפְשָׁה וְהֵינּוּ בְּגוּוֹנָא דְמַתְנִיתִין מִשּׁוֹם דְּחֲמוּרִים דְּבָרֵי סוֹפְרִים יוֹתֵר מַד"ת.

וּבְגוּוֹנָא דְמַתְנִיתִין לֹא מְסַתְבֵּר לְכַאוּרָה שְׁיִהֵיָה חֲמוּר מַד"ת דְּהָא הִיא נִתְפַּוּנָה לְעֵבֹר עַל ד"ת וְכִי מְפִנֵי שְׁהִיפֵר לָהּ בְּעֵלָה וְהִיא לֹא יָדְעָה נְחֲמִיר בְּזָה מְאִילוּ עֲבָרָה עַל ד"ת מְמַשׁ וְגַם בְּכָל הָעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי סוֹפְרִים קָשָׁה מְאֹד לִזְמַר שְׁיִתְחַיֵּיב מְלַקוֹת עַד שְׁתַּצָּא נִפְשׁוֹ דַּא"כ לְמַה אֶמְרִינּוּ בְּכָל דְּוִכְתֵי דְּמַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מְרָדוֹת הֵנּוּ לִיָּה לְמִימֵר דְּיִהְרֵג זָוּוּ לֹא שְׁמַעְנוּ לְדוּוֹנוּ בְּמִיתָה.

וְכֵן מְצִינוּ בְּכַמְּהָ דְּוִכְתֵי גִיזָא עַל דְּבָרֵי סוֹפְרִים וְלֹא הֵיָתָה הַפָּאָה עַד שְׁתַּצָּא נִפְשׁוֹ וְדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּפ"ו מֵהַלְכוֹת חֲמִץ וּמְצָה שְׁפַתְב גַּבֵּי אוֹכַל מְצָה בַּע"פ דְּמַכִּין אוֹתוֹ עַד שְׁתַּצָּא נִפְשׁוֹ הֵמָּה נְפְלָאִים וּמֵאֵי שְׁנָא בְּהֵאֵי אִיסוּרָא דְכַתְּב כּו'.

ולא בשאר איסור דרבנן ואפי' בבוועל ארוסתו בבית חמיו כתב בפ"י מהל' אישות סתמא דמפין אותו מפת מרדות ולא פתב האי לישנא דעד שתצא נפשו ואוכל מצה בע"פ לא חמיר מהא דכאילו בוועל ארוסתו כו' אמרינן פדאיתא בירושלמי.

וכן מוכח בפסחים פרק מקום שנהגו גבי הא דנגדיה רב יוסף לבר בי רב משום דטבא ליה עבדי ליה ע"ש ונראין בזה דברי הא"מ דהא דאמרינן בירושלמי דמפין אותו עד שתצא נפשו היינו דמפת מרדות לא אמדינן ליה אם יכול לקבל ע"ש ועיין בקדושין דף כ"ח דמשמע דמפת מרדות ג"כ מספר ארבעים הוא גבי הא דקורא לחבירו ממזר עיי"ש והרע"ב ז"ל במתניתין פתב דהוא לפי ראות עיני הדנין ולפי צורה השעה וסיים שם ודוקא בעבירה שפכר נעשתה אבל גבי מצות עשה אומרים לו עשה סופה כו' מפין אותו עד שיעשה או עד שתצא נפשו ואין זה דבר והיפוכו וצריך הנה לומר אבל בעבירה נמשכת מפין אותו עד שיקבל או עד שתצא נפשו וי"ל דכולהו פדא מלתא היא וטעם אחד לשיניהם דלהפרישו מאיסורא או לכופו לקיים מצות עשה אין לזה שיעור והרשות בידי ב"ד להכפותו עד שתצא נפשו וכן פירש"י ז"ל בחולין להא דתניא בד"א במצות ל"ת אבל במצות עשה מפין אותו עד שתצא נפשו והיינו משום דל"ת פכר נעשתה עבירה ועל שעבר נתנה התורה קצבה אבל על להבא אין לדבר קצבה וכופין אותו לקיים עד שתצא נפשו וב"ד מוזהרים ע"ז ועיין בחולין שם דף קל"ב וברש"י שם ובהגהת רי"פ ז"ל ולא מצאתי פעת בדברי הרמב"ם ז"ל דינא דהא ברייתא דבעשה סופה ולולב מפין אותו עד שתצא נפשו ובחולין דף ק"י מסיק בגמרא דבמצוה שמתן שכרה בצדה אין ב"ד מוזהרים עליה ומש"ה שפקוהו להאי גברא דלא הוי מוקר לאבוה ולאמיה והרמב"ם ז"ל בהל' ממרים פ"ה פתב ויש לב"ד להכות ע"ז מפת מרדות ולענוש כפי מה שיראו בעיניהם.

והוא דלא פדמסקינן בש"ס בחולין שם וצ"ע בדברי הראשונים ז"ל בזה ועיין פ"ה המושגה ה"א: שם ואי איתמר הני תרתי ה"א הני הוא דסגי להו בכפרה וסליחה דלא איקבע איסורא אבל ב' חתיכות א' של חלב כו' דאיקבע איסורא לא סגי ליה בכפרה וסליחה קמ"ל דל"ש עי' רש"י ז"ל שפי' דלא איקבע איסורא דהוא סבור דשומן הוא ואיקבע איסורא היינו דמיהא ידע דחזא מינייהו של חלב ואינו מוכן דהא בתרנוניהו לא מייתי אשם תלוי אלא כסבור בשעת אכילה דשומן הוא ואח"כ נודע לו דספק חלב הוא אלא פשוט דאיקבע איסורא היינו דבב' חתיכות חמיר איסורא משום דיש בהני חתיכות חזא דאיסורא וכדאיתא בכריתות דהיינו טעמא דמאן דלא מחייב אשם תלוי אלא בב' חתיכות משום דאיקבע איסורא אבל בחתיכה אחת ספק אין פאן קביעות איסור ויש לדקדק בהך צריכותא דחתיכה אחת וב' חתיכות דע"כ לאו אקראי קאי דהא ליכא בתרנוניהו אלא חד קרא וצ"ל דקאי על איסי בן יהודה דמה הוסיף בזה דמוקי לקרא בב' חתיכות לזה משני דקמ"ל דסגי בכפרה וסליחה אפילו בב' חתיכות וא"כ אין אנו צריכין לומר דאיסי פליג את"ק ולא מחייב אשם תלוי אלא בב' חתיכות וכמו שכתבו התוס' ז"ל אלא איסי גמי מודה דאפי' בחתיכה אחת חייב אשם תלוי וקמ"ל דאפילו בב' חתיכות סגי ליה בכפרה וסליחה.

דלדברי התוס' ז"ל לא א"ש הך צריכותא דהא לאיסי בן יהודה חתיכה אחת לא צריך כפרה וסליחה כלל ולא מייתי אשם תלוי על חתיכה אחת אלא משמע דאיסי גמי מודה

בַּחֲתִיכָה אַחַת וּקמ"ל דְּאֶפִּילוּ בַב' חֲתִיכוֹת סָגִי בְּכַפְרָה וּסְלִיחָה אֲלָא דא"כ אַמַּאי לֹא אֲשַׁמְעִינוּ דְּאֶפִּילוּ בַב' חֲתִיכוֹת אַחַת שֶׁל חֶלֶב וְאַחַת שֶׁל דָּם וְלֹא יָדַע אֵיזָה מִהֶן אָכַל דְּסָגִי לִיָּה בְּכַפְרָה וּסְלִיחָה דְּקִיּוּמָא לֵן דְּמִיּוּתִי אֲשֶׁם תְּלוּי אֶפִּילוּ בַכּה"ג וי"ל דְּתַנְיָא פְּלִיגִי בְּזָה אִי מִיּוּתִי אֲשֶׁם תְּלוּי בְּכֹהֲאִי גִוּוֹנָא כְּדַאִיתָא בְּכָרִיתוֹת: וְאַפְתִּי קִשָּׁה קִצָּת הָא דְקֶאָמַר דַּס"ד בַּב' חֲתִיכוֹת דְּלֹא סָגִי בְּכַפְרָה וּסְלִיחָה וְהָא אֶפִּילוּ בְּוֹדָאִי חֶלֶב סָגִי לִיָּה בְּכַפְרָה וּסְלִיחָה כְּדַכְתִּיב גַּבִּי חֲטָאֵת וְנִסְלַח לוֹ וַיֵּשׁ לֹמַר דְּהֵכָא מִיּוּרִי בְּסַפְק אִסּוּר דְּחַמּוּר הוּא מְוֹדָאִי כְּדַאִיתָא בְּכָרִיתוֹת דְּחֲטָאֵת בַּת דְּנִקָּא וְאֲשֶׁם הוּא בְּכֶסֶף שְׁקָלִים: וְנִרְאִיתִי בַש"מ דְּגָרַס בְּדַבְרֵי אִיסִי וְהוּא לֹא יָדַע וְנִסְלַח לוֹ וַמֵּהֲאִי קָרָא דְרִישׁ לַב' חֲתִיכוֹת וְקַעְבִּיד הַש"ס צָרִיכוּתָא לְהִנֵּי קָרָאִי וְלֹא הִבְנִתִי דא"כ מ"ט דמ"ד בְּכָרִיתוֹת דְּלֹא מִיּוּתִי אֲשֶׁם תְּלוּי בַּחֲתִיכָה אַחַת פִּינּוּ דַאִיפָא תְרִי קָרָאִי נִימָא דְחַד אֲתִי לְחֲתִיכָה אַחַת וְחַד אֲתִי לַב' חֲתִיכוֹת אֲלָא וְדַאִי מִשְׁמַע דְּלִיפָא אֲלָא חַד קָרָא לְהָא וְעֵינּוּ בַא"מ: עוֹד הִקְשָׁה בַש"מ הָא כְּתִיב ב' פְּעָמִים וְה' יִסְלַח לְנֶדָם קָרָא דַאִישָׁה הִפְרָם כּו' ע"ש מַה שְׁתִּירֵץ וְהַדְבָר פְּשוּט דְּהִנֵּי תְרִיתִי סְלִיחָה דְלַעִיל קָאִי עַל אַחַר הִפְרָה דְלֹא יִחַשְׁבַּ לָּהּ עוֹן מַה שְׁעוּבָרַת עַל נִדְרָה בַע"כ ע"י הִפְרַת הַבַּעַל וְהָא דַאִישָׁה הִפְרָם מִיּוֹתֵר הוּא וְע"כ אֲתִי לְאַחַר הִפְרָה וְהִיא צָרִיכָה סְלִיחָה יוֹתֵר וּבְסַפְרֵי הוּבָא בִּילְקוּט דְרִישׁ לָהּ לְהָא דְרִשָּׁא מוּה' יִסְלַח לָהּ קִמְאִי עֵי"ש וְעֵינּוּ בַא"ח וּבְמִהְרָשׁ"א ז"ל בַּמַּס' קְדוּשֵׁין דָּף פ"א: תוֹס' בַּד"ה פֶּסַח מִיָּהָא עֲבִיד וְהִקְשׁוּ מַהָא דְאֶמְרִינוּ בְּיוּמָא דְאַכִּילָה גָּסָה לֹא שָׁמָּה אֲכִילָה וְתִירְצוּ דְתִירִי אֲכִילָה גָּסָה הֵם הִינְנוּ שְׂאִינוּ קִין בְּמִאֲכָלוּ אֲלָא שְׂאִינוּ אוֹכַל לְרַעְבוֹן ג"כ מִקְרִי אֲכִילָה גָּסָה וְקִשָּׁה דא"כ אַמַּאי לֹא מוֹקִי בִּיבְמוֹת פ' הַחֹלֶץ קָרָא דְמִצְוַת תֹּאכַל בְּאַכִּילָה גָּסָה כְּזוֹ וְנִרְאָה דְלִיפָא אֲלָא חֲדָא אֲכִילָה גָּסָה וְאַפ"ה לֹא שְׁיָיִף לְמִקְרִי פּוֹשַׁע לְתַת מְכַשׁוֹל לְפָנָיו פִּינּוּ דמ"מ בַּמִּצְוָה קַעְסִיק דְּפֶסַח מִיָּהָא עֲבִיד וְלָמָּה יִכְשַׁל בְּאַכִּילְתוֹ דַּר"ל דְרִישׁ לִיָּה הֵכִי לְקָרָא דְמִי שְׁהוּא פּוֹשַׁע נוֹתְנִין לְפָנָיו מְכַשׁוֹל לְהַפְשֵׁל אִפִּי' בְּדַרְכֵי ה' שְׁהֵם עֲסָקִי מִצְוָה וְהָא דְקַעְבִּיד פֶּסַחָא לֹא פּוֹשַׁע הוּא וְאַמַּאי קָרִית לִיָּה רִשָּׁע וְהַתּוֹס' ז"ל בַּע"פ כְּתָבוּ דַּמַּש"ה קֶאָמַר פֶּסַח מִיָּהָא עֲבִיד דְנָהִי דְלֹא יֵצֵא בְּאַכִּילַת פֶּסַח מ"מ יֵצֵא יְדֵי פֶּסַח דְאַכִּילַת פֶּסַחִים לֹא מְעַכְבָּא.

וּבְזִבְחִים פ"ג מִשְׁמַע קִצָּת דַּר"ל ס"ל דְאַכִּילַת פֶּסַחִים מְעַכְבָּא וְעֵינּוּ בַא"מ מַש"כ בְּזָה. וּבַש"מ פֶּתַח דְנָהִי דְלֹא יֵצֵא יְדֵי פֶּסַחוֹ בְּאַכִּילָה גָּסָה מ"מ אִין לוֹ לְמִנּוּע בְּשָׁבִיל זָה מְלֶאכְלוּל פֶּסַחוֹ דמ"מ קִצָּת מִצְוָה אִיפָא וְאִין זוֹ מְכַשׁוֹל: וְרַש"י ז"ל פֶּתַח דְאַכְלוּ אֲכִילָה גָּסָה אוֹ לִשְׁם רַעְבוֹן מִחַמַּת תֹּאנָה וְאִין זָה מוּבָן דְּמִחַמַּת רַעְבוֹן הוּא מִצְוָה מִן הַמְּוַבְחָר וְאִי מְשׁוּם דְאַכְלוּ בְּלֹא פְנוּנָה לִשְׁם מִצְוָה הָא מִצְוֹת אִין צָרִיכוֹת פְנוּנָה וּבִיבְמוֹת פ' הַחֹלֶץ פֶּתַחֲתִי לְצַדֵּד דְאַכִּילַת קְדוּשִׁים לַכ"ע אִפִּי' בְּלֹא פְנוּנָה יֵצֵא וְעֵינּוּ בַר"ה גַּבִּי הָא דְכָפְאוּ וְאָכַל מִצְוָה וְאִין פָּאן מְקוּמוֹ: וְהִנֵּה לֹא מְצִינוּ מְפּוֹרֵשׁ דְאַכִּילָה גָּסָה לֹא שָׁמָּה אֲכִילָה אֲלָא לַעֲנֵן יוה"כ וְלַעֲנֵן אֲכִילַת תְּרוּמָה וְקְדוּשִׁים וַיֵּשׁ לְהַסְתַּפֵּק לַעֲנֵן אֲכִילַת אִיסוּרִין אִי לֹא חָשִׁיב אֲכִילָה ג"כ וּפְטוּר אוֹ דְלָמָּא דְנִקָּא בְּהִנֵּי הוּא דְלֹא שָׁמָּה אֲכִילָה וּמַהָא דְמִמְעַטִּינוּ בַּתְרוּמָה אֲכִילָה גָּסָה מְדַכְתִּיב כִּי יֹאכַל מִשְׁמַע דְּמִלְשׁוֹן אֲכִילָה מְמַעַט לָהּ וַא"כ בְּכָל הָאִיסוּרִין ג"כ לֹא דְרָף אֲכִילָה הוּא אֲלָא דא"כ אַמַּאי אֲתָמַר הִיא בִּיּוה"כ וּבַתְרוּמָה לְחוּד וְלֹא בְּכָל הָאִיסוּרִין וּכְבָר נִסְתַּפֵּק בְּזָה הַמַּשְׁל"מ ז"ל בַּה"ל יְסוּדֵי הַתּוֹרָה.

וְאַפְשָׁר אִין זָה בְּכָלֵל שְׁלֹא כְּדָרָף אֲכִילְתוֹ דְהָא אָכִיל לִיָּה דְרָף אֲכִילָה אֲלָא דְהוּא שְׁבַע וְקִין בְּמִזְוָנוּ וּבְאִיסוּרִין הָרִי הוּא חֲטִיב עַל הַנָּאֵת גְּרוּנוֹ לְחוּד וְכַדַּאִיתָא ס"פ גִּיד הַנְּשָׁע

דפליגי בזה ר"י ור"ל אי לוקה על הנאת גרונו וגם בזה אין פאן מקומו: גמ' אלא משל ללוט ושתי בנותיו הם שנתפוננו לדבר מצוה צדיקים ילכו בם כו' והוא מענין אחד עם דברי איסי בן יהודה שאמר על דבר זה ידו כל הדונים יכונן פי מי שלבו דני בפגמי ומכאובי הגפוש בידון יביאו אותו לידי מכשול עוד ונתפונן לבשר טלה ועלה בידו בשר חזיר וכ"ז מפני שנפשו לא מטוהרה מאז וכמש"נ גם בלא דעת אם אירע מכשול לאדם בלא דעת הוא מפני שנפשו לא טוב.

וע"ז יש לדוות אם נותנין לפניו מכשולים ואין לו תקנה אלא אם יראה לטהר נפשו מאשר הזיד בתחלה ויסורו ממנו המכשלות ג"כ ור' יוחנן הוסיף עוד כי מי שנפשו לא מטוהרה בפשע וידון לא די שיעלה בידו דבר איסור שלא בכוננה אלא אפי' בדרכי ה' יכשל בם.

ובלוט ושתי בנותיו דהם הלכו לבטח לשם מצוה והוא נכשל בהם מפני הפשע אשר לו מאז פדריש ליה לכל הפסוק הזה על שם עבירה וישא לוט ותשא אשת אדוניו את עיניה כי היא ישרה בעיני ולכאורה הלא גם שם נאמר את עיניה ולמה חילק אותן לב' דרשות את עיניה כי היא ישרה בעיני אף ביארו ז"ל דרכי היצר ממה התחלתו ועד היכן יגיע אחריתו כי אמרו ז"ל שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערנה הורונו בזה כי ראשית דרכי היצר הוא ע"י קלות ראש כי אמרו ז"ל לעולם יעשה אדם עצמו פשור לעול וכחמור למשא יכונן פי צריף האדם השלם לקבל עליו עול מלכות שמים על ב' דרכים הא' עלשמירת הל"ת והב' על קיום העשה על שמירת הל"ת אמרו פשור לעול פי ע"י העול ילך לכל אשר יטנו בעליו וכדוגמא הזאת פאשר יקבל עליו עול מלכות שמים לא יניחנו לבוא לידי עבירה ועון ועל קיום העשה אמרו ז"ל פחמור למשא שיהיה עמוס בכל עת במשא התורה והמצוה ושניהם יחדו עול שמירת הל"ת ומשא קיום התורה יתקיים בידו לשמרו מכל רע אבל האחד בלי חבירו אפילו אם יקבל עליו עול שמירת הל"ת ולא יקבל עליו עשיית הטוב גם זה לא יתקיים בידו וכמש"כ יתיצב על דרך לא טוב רע לא ימאס רצונו היינו שלא יחזיק במעשה הטוב גם רע לא ימאס כי סופו לבוא לידי רע וכן משא הטוב לא יתקיים בידו אלא ע"י שמירת הל"ת ג"כ ודרכי היצר להסיר ממנו עול ומשא הטוב למען הביאו ע"ז ממדרגה למדרגה עד מדרגה התחתונה שבשאוול ח"ו היינו העבירות החמורות ח"ו וזש"א שחוק וקלות ראש היינו הסרת העול והמשא על רגע פי השחוק הוא הסרת משא הטוב כמש"נ לשחוק אמרתי מהולל אם לא בשמחה של מצוה וכמו שאמרו ז"ל תפילין מנחנא וקלות ראש הוא הסרת העול משמירת הל"ת וכאשר יסיר מעליו העול והמשא על רגע יתן היצר עליו עולו וימשכנו עד שינגילהו לערנה אשר היא תכלית דרכי מות.

ונה שדרשו ז"ל בפסוק זה וישא לוט ותשא אשת אדוניו כי ראשית דרך הרע הוא הרמת הראש והוא מצד קלות הראש להסיר מעליו עול ומשא הטוב ומיד בא העין הוא סרסורא דעבירה למשוך אותו להלך אחריהם ולעורר בו פח הרע והתאנה בפועל וזה שאמרו את עיניו כי היא ישרה בעיני פי כבר יצא הרע מפח אל הפועל ועדיין אין זה בפועל ממש כמש"נ אותה קח לי כי היא ישרה בעיני ולא לקחה בעצמו ולז"נ וירא וירא אותה שכם בן חמור פי פח הסרסור גבר עד שעשה מעשה בעצמו כמבואר בכתוב וכאשר

ישלנט בו הסרסור הראשון הוא העין להוציא את מעשהו זר מעשהו יפגשו הסרסור השני זה הלב החומד ויתגבר בו התאנה הרעה והזרה עד פי יגיע עד כפר לחם.

פ"י כ"כ תתפשט בו פח הרע עד אשר לא יערב לו לחמו אשר זה הוטבע בטבע האדם לתור אחר לחמו וארס התאנה הזרה ירחיק ממנו גם את זה פי לא יתור גם אחר לחמו וזש"נ את כל כפר פי בעד אשה זונה עד כפר לחם וכ"כ ימשכנו בחבלי מנת עד אשר יהיה פשפור שכרותו של לוט ולא ישאר בו שום דעה וז"ש פי כולה משקה אלקה אחרי מאהבי נותני לחמי ומימי גו' פי אין לה משוקץ ומתועב כמו אשה היושבת תחת בעלה ופורצת גדר לזנות עם רעים רבים וכ"כ העושה רע יסיתנו יצרו לעזוב את אלופי נעוריו הוא יוצר רוחו ונשמתו ויתמכר לעשות הרע ח"ו ונאמר פאן ה' מדרגות במעשה הרע לעומת ה' מדרגות בכוננת הנפש אשר הטוב והשלם יעבוד את בוראו בכל פחות נפשו והרע הזה התמכר לרשע בכל פחות נפשו לתת לזרים חילו והתחלת הרעה הזאת נצמח ממעט שחוק וקלות ראש ואתה חכם שמענה ואתה דע לה ואל תסיר מעליך העול והמשא הטוב אפילו על רגע ותלך לבטח דרך בארחות חיים: דרש רבא אח נפשע כו' הוסיף עוד בענין הזה פי ההולך אחרי תאנתו ונפשע מקרית עוז הוא מקור הטוב יעורר עליו מדנים כבריח ארמון פי לא ישוב עוד אל הטוב וכמו עמון ומואב אשר לא יבאו עוד בקהל ה' ועוד זאת פי תגלה קלונו ברבים וכ"ז מצד מקורן אשר אביהם לוט נתפגין לדבר עבירה ונפרד מקרית עוז הוא אברהם ומה שגראה מכאן פי פרידת לוט מאברהם גרמה את אשר נאסרו עמון ומואב לבוא בקהל והתורה אמרה על דבר אשר לא קדמו אתכם גו' ואשר שכר עליך את בלעם וגם זה מבואר פי הפל מסיבה זו אשר נפרד לוט ממקור הטוב ויצא אל בחינת הרע הגמור וכמו שסימני הטובים הם רחמנים גומלי חסדים כן הוא סימני הרעים להיפך ובשביל זה לא קדמו בלחם ומים ולא די בזה אלא עוד שכרו את בלעם לקלל וכ"ז מחמת פרידתו אשר נפרד ממקור הטוב לגמרי ומטעם זה לא נאסרו אלא הזכרים ולא הנקבות.

פי בנותיו נתפגינו לדבר מצנה ע"כ לא נפרדו מן הטוב ולא עליהם היה הבריח לעורר מדנים לאסרם בקהל ה': גדולה עבירה לשמה ממצנה שלא לשמה והאמר ר"י לעולם יעסוק אדם כו' אלא כמצנה שלא לשמה דכתיב תבונת מנשים יעל גו' מנשים באנהל תבונה.

ע"י פרש"י וכבר כתב בא"מ דאין זה נראה עוד הקשה בא"מ בשם בני חייא היכי אמרינן ה"א דעבירה לשמה היא כמצנה שלא לשמה והא בערכין אמרינן דעונה שלא לשמה עדיפא מתוכחה לשמה מהאי טעמא דלעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות שלא לשמה וכ"ש דעדיף מעבירה לשמה ונראה דהתם לענין מעשה אחת אם ימנע עצמו להוכיח מחמת עונה עונה שלא לשמה היא והתוכחה היא לשמה ודאי מוטב לאחוז במדה הגדולה אפילו שלא לשמה ממדה אחרת קטנה הימנה אפילו לשמה דהכל הולך אחר המעשה ואילו הוא באפשרות כ"כ במצנה ועבירה במעשה אחת אם יעשנה כמצנתה תהיה שלא לשמה ואם יעשנה בעבירה תהיה לשמה ודאי מוטב שייעשנה כמצנתה אפי' שלא לשמה משיעשנה בעבירה ולשמה וה"א מלתא אחריתי היא דלענין קיבול שכר קאמר והיינו פי שכר מצנה מצנה פי ע"י מצנה אחת יהיה שכרו לזכותו במצנה אחרת וזה הוא השכר

הגדול מכל ואמר רנב"י גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה כי לפי מאי דס"ד ס"ל דהפוננה גדולה יותר מן המעשה.

כי ע"י פוננתו לטוב אפילו בעבירה יזכה לעשות מצוה לשמה אבל במצוה שלא לשמה ס"ד דלא נגיע לו השכר הזה לעשות מצוה לשמה ולזה פריך האמר ר"י לעולם יעסוק אדם כו' שמתוך שלא לשמה בא לשמה כי הרגל מעשה הטוב גם בלי פוננת לשמה תביאהו ג"כ לעשות מצוה לשמה ולהכי משני אימא כמצוה שלא לשמה וכמו שמצוה שלא לשמה מביאו לידי מצוה לשמה ה"נ בעבירה לשמה מביאו לידי מצוה לשמה ומביא ראיה מקרא דמנשים באנהל תבורך ומאן ניגהו נשים באנהל שרה רבקה רחל ולא וברכתן הנה לעשות מצות לשמן וזכתה יעל ג"כ לברכה זו ומוכח מינה דעבירה לשמה מביאה לידי מצוה לשמה אבל לענגן בחירת המעשה פשיטא דמצוה שלא לשמה עדיפא מעבירה לשמה וגם אין מקום לעבירה לשמה אלא היכא דאיפא מגדר מלתא כמו יעל שעשתה זאת למחוג ראש אויב לפקח נפשות כל ישראל ועי"ז יתניחד האנהל להיות אחד ואין לה לשמה גדול מזה ותבין בזה מה שזכתה לברכת נשים באנהל ובא וראה גודל פח מעשה הטוב לכד שאין לה שלא לשמה גדול מקרבנות בלעם עם בלק אשר עצת רשע היתה אדם בזה להרוס את האנהל וכמו שדרשו ז"ל בזה"ק ואנכי אקרה פה ועכ"ז זכה בלק ויצאה ממנו רות שיצא ממנה דוד שפנה את אנהל בל יצען בנגן עדי עד והבן: תוס' בד"ה ומאן אינון נשים כו' ומנשים היינו כו' עיין בא"מ: וצ"ל ומנשים היינו כפינו נשים והכי איתא בש"מ עיי"ש: דף פד משנה שלמים תקרב שלמים ונאכלין ליום אחד ואין טעונון לחם וכתבו התוס' ז"ל דאם הקדישה הלחם כפר צריכה פדיון אפילו למ"ד מיפקר עקר גזירה שמא יאמרו הקדש יוצא בלי פדייה משמע דמן הדין הנה יוצא בלא פדיון ולא הוי צריכי לזה דבלא"ה אינו יוצא לחולין כל הקרבנות שהפרישה משלה אפילו אם הפר לה בעלה וכמו שפכתתי לעיל בזה: ולענגן זרוע פתבו התוס' ז"ל בד"ה שלמים דה"נ אין טעון זרוע לענגן תנופה כמו בשלא פמצותו אבל מ"מ הזרוע אסורה פחומר שלמי נזיר עוד פתבו בשם ר"ת דאסורה להתבשל עם האיל ולא הכנתי סברתם ז"ל בזה דלא מצינו שיהא טפל חמור מן העיקר.

דעיקר הזרוע של נזיר התירה התורה לכתחלה לבשל עם האיל וזו שאין אסורה אלא משום שהיתה ראויה לשלמי נזיר תאסר להתבשל עם האיל והתוס' ז"ל במנחות דף ג' פתבו ז"ל דלאחר מיתה או לאחר פפירה דלא תנן בהו אלא אינה טעונה לחם באמת טעונה זרוע ע"ש אבל בירושלמי ה"כא במתניתין איתא להדיא דאין טעון לא לחם ולא זרוע ומשמע דאין טעון זרוע פלל והנה נראה דמן הדין אין עליהם שם שלמי נזיר פינון דאין פאון נזיר ולגדבה הו באין והא דאינו נאכל אלא ליום וליילה הוא חומר מדרבנן בעלמא ומדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ח מהל' נזירות נראה דשלא פמצותו אין טעון זרוע לגמרי אלא דמש"כ שם ולא מתנות הוא פלאי וכמו שתמה הלח"מ ז"ל שם ובכל הני דתנן אין טעונה לחם גם הרמב"ם ז"ל מסתם לה סתומי ולא הזכיר דין הזרוע פלל: רש"י בד"ה החטאת תמות כו' וכי ההיא טעמא דפרשינון לעיל כו' עיין תוס' יו"ט ז"ל שהוסיף ה"כא בשם רש"י ז"ל דצריכה פפירה אם שתתה יין ולא ידעה שהפר לה בעלה עיי"ש ואין ענגן זה לזה ועיין תוס' חדשים מש"כ בזה ודבריו ג"כ אינם מוכנים אבל דברי רש"י ותוס' ז"ל גמרא ערוכה היא לעיל אלא דלא צריכנו לזה אלא למ"ד מיפקר עקר אבל

למ"ד מיגז גיז דהכי קיי"ל בלא"ה א"ש דקדושתן לא בטלה ועיין מש"כ לעיל בזה: גמ'
מאן תנא דלא משתעבד לה אמר רב חסדא רבנן היא כו'.

פבר פתבתי בזה בחי' לנדרים דף ל"ה דקשיא מפאן על דברי הר"ן ז"ל שם שפתב דכהא
דאדם מביא קרבן על אשתו ליפא פלוגתא פלל ולכ"ע מיחייב להביא קרבן בשבילה
ור"י לא קאמר אלא דבלשון פטור שפתבה לו גם הקרבנות בכלל ע"ש ונהרי הקא
בשמעתין מבאר דלרבנן לא משתעבד לה פלל ועיין שם בהגהת רי"ף ז"ל על הגליון
והנה הר"ן ז"ל משמע ליה הכי מהא דאמרינן התם בנדרים דילפינן מזאת תורת היולדת
בין גדולה בין קטנה שפן אדם מביא קרבן על אשתו.

משמע דמקרא דזאת תורת יליף לה דצריף להביא קרבנות אשתו ולא מחמת השעבוד
דהשעבוד אינו אלא מדרבנן והיכי דרשינן קרא להכי אלא ע"כ משמע דמה"ת חיוב על
הבעל להביא קרבנות שהאשה חייבת אם אין לה משלה כמו האב שמחויב להביא
קרבנות בנו הקטן אלא דחיוב האב על הבן אינו מוכסיו לחיובי קרבן עשיר אלא אינו
צריף להביא אלא קרבן עני בשבילו אבל אשתו דכגופו דמיא צריף להביא בשבילה
קרבן עשירועיין בזה בתוס' י"ט ז"ל סוף נגעים.

וא"כ יש לומר דהכי הקא דלרבנן אין עליה שעבוד עליו אלא צריף להביא בשבילה
וליתן לה קרבנותיה במתנה כדי שתקנים מצותא דרחמנא ומש"ה אינה צריכה לכתוב
לו פטור על אחר גירושין אבל לר"י דכותבת לו פטור על אחר גירושין ש"מ דס"ל
דמשועבד הוא לה והיינו דקאמר רב חסדא הא מני רבנן היא דאינו משועבד לה אלא
צריף להקנות לה ועיין תוס' יו"ט שם שפתב דהרמב"ם ז"ל לא פתב להאי דינא והוא
מבואר בפ"ו מהלכות שגגות הלכה ו' עיי"ש ועיי"ש בפ"א המשנה בנגעים שפתב הטעם
משום דאשתו פגופו: ובאמת לפי פשטא דשמעתין הקא דלרבנן אינו משועבד לה פלל
וא"כ אשה אינה מביאה קרבנות חובתה דמשלה אין לה דמה שקנתה אשה כו' ובעלה
אינו מחויב ליתן לה קרבנותיה וזה לא מסתבר ובערכין אמרינן דחייבי עולות ג"כ פעמים
אין ממשפנין כגון עולת יולדת משום דמעבבא פפרה ולכאורה בכה"ג דע"פ רוב בעל
מביא בשבילה וא"כ אמאי אין ממשפנין אותו וכן בחייבי חטאות ואשמות כה"ג דאם
נתחייבה האשה בהם ועל הבעל להביאם אמאי לא ימשפנו אותו דהא לא שייף גביה הך
טעמא דמעבבא פפרה וי"ל פינן דאשתו כגופו פינן דלדידה מעבבא פפרה גם הוא לא
פשע בהו וכן הוא בעולת יולדת למאי דס"ד התם דאין ממשפנין ועיין בר"ש סוף נגעים
דס"ל דחטאות ואשמות שלה אינו מחויב הבעל בשבילה ועיין מש"כ בזה בנדרים שם:
וכן מצינו בעבד ושפחה לעגנין פסח דחייב הרב לזכות אותן ולמנותן עמו על פסחו פינן
דהם מצוים בפסח וה"נ דכונתיה באשה בכל קרבנות חובותיה ולפי מאי דקיי"ל דבעינן
מצה ש'לו משום דגמרינן לה מחלה א"כ באשה לכאורה צריף בעלה לאקנויי לה פניית
מצה שיהיה ש'לה וי"ל פינן דמשועבד לה במזונותיה פל מה שאוכלת הוי דידה ודו"ק:
ע"ב רש"י בד"ה רבא אמר כו' דאמר לה אם תהא לשום פפרה תהא בהמה ש'לה.

ולכאורה אם אמר הכי בפירוש אם תהא צריכה לכפרה הוי מלתא דפשיטא דלאחר הפרה
תצא ותרעה בעדר פינן דלא צריכה לכפרה אלא נראה דאפילו אקני לה סתם לכפרתה
אמרינן דלא אקני לה אלא אם היא צריכה לכפרה והתוס' ז"ל פתבו דאם נתן לה עתה

לקרבנות נזיר הוי קיום ואינו יכול להפר ואין זה מוכרח כ"כ דהוי קיים דהא אילו אמר לה יפה עשית לא הוי קיום לחד מ"ד בירושלמי וכמו שהבאתי לעיל ונהי דבתלמודין בנדרים אמרינן דגפה עשית הוי קיום מ"מ מה שנתן לה לקרבנות אינו מוכרח כ"כ דלגהוי קיום ומטעם זה כתבו התוס' ו"ל דאמר לה קודם לכן אם תצטרכי כו' וכן הוא פוננת רש"י ו"ל: גמרא שקומצה מעיסתה כו' עיין ש"מ שכתב דהנה מצי לאוקמי דהבעל נתן לה בין צריכי אי לא צריכי וכן בכל המקומות בש"ס שהקשו כנ"ל הוי מצי לאוקמי הכי וק"ל ומש"כ רש"י ו"ל דהא דקאמר ואי בעית אימא היינו משום דפליג על הא דקומצה מעיסתה וס"ל דזה נמי לבעל.

הוא אינו מוכרח. ועיין סנהדרין דף ע"א ובתוס' שם: שם עד דאמרת לי הדא מלתא ד' אילים אין טעונין לחם כו' עי' בירושלמי במתניתין דבעי התם ר' בון שלמים הבאים אחר מיתה טעונין לחם או אין טעונין לחם ופשיט דטעונין ומחלק בין אחר הפרה לאחר מיתה דאחר הפרה לא נראה להטעון לחם כו' ע"ש ולא זכיתי להבין הלכה זו דהא תנן בהקדמי במתניתין דמעילה דלאחר מיתה נמי אין טעון לחם ומש"כ שם הפני משה לחלק בין תודת חובה לתודת נדבה אין דבריו מובנים דבלאחר פפרה הוא דמחלקינן במנחות כן משום דמרבך בתודות הוא אבל לאחר מיתה אין חילוק ועוד דמשמע דבשלמי חובה איירי מדפריה עלה מלאחר הפרה דמתניתין וצ"ע והא דיליף הכא בשמעתינן לאחר פפרה מלאחר מיתה ג"כ צ"ע הא מתניתין היא במנחות פ' התודה דלאחר פפרה אינה טעונה לחם ומה בין שלמי נזיר לשלמי תודה: ותו ליכא והאיכא ושאר שלמי נזיר ששחטן שלא כמצותן כו' מפאן נמי משמע דלא כדברי התוס' ו"ל בריש מנחות שכתבו דבכל הני ד' טעון זרוע ושלא כמצותו אין טעון זרוע דא"כ מאי פריה ותו ליכא והא זו לא דמי להני דלעיל דבהנה טעון זרוע ובשלא כמצותו אין טעון זרוע וק"ל: דף פה והלא דמי חטאת מעורבים בהם כו' וכתבו התוס' ו"ל בד"ה היו לו מעות סתומים דלא פריה אמתני' דילן משום דמציינן לאוקמי דמייירי באמרה אלו לנזירותי ולפ"ז לא תיקשי והלא דמי חטאת כו' משום דיכולה להביא מכולן עולה משא"כ במשנה דמעילה דתנא מעות סתומים משמע דבא להוסיף היינו דאמר לקרבנות נזירותי דתו אינו יכול להקריב מכולן עולה מדבריהם נראה דאין לחלק בין פשהוא חי דמצי מימלה או לאחר מיתה דלא מצי מימלה אלא אפילו לאחר מיתה יכולין להביא מכולן עולה דאל"ה לא הוי צריכי לדניק מדתנן מעות סתומים דמייירי באלו לקרבנות נזירותי אפילו לנזירות לחוד ג"כ פריה שפיר התם דמייירי לאחר מיתה משא"כ במתני' דמייירי מחיים אלא ודאי לא ניחא להו לחלק בזה: והתוס' ו"ל בהגהה בד"ה יפלו לנדבה כתבו לחלק בין מחיים לאחר מיתה דמחיים שייך למימר שראוין להביא מכולן עולה דמצי מימלה אבל לאחר מיתה לא מצי מימלה ולהך סברא ג"כ א"ש הא דלא פריה ממתניתין משום דמייירי מחיים ואיכא למימר דלהכי יפלו לנדבה משום דכולן ראוין לעולה: ותו כתבו לסברת התוס' בד"ה היו לו לחלק בין אלו לנזירותי ובין אלו לקרבנות נזירותי.

ובאלו לנזירותי אפילו לאחר מיתה יכול להביא או כולן עולה או כולן שלמים וכמש"כ בסוף דברי ההגהה והיינו משום דמפרשי הא דתנן לא נהנין ולא מועלין מפני שראוין להביא מכולן שלמים היינו דאין מועלין אפי' בכולן ולא כמשמעו רש"י ו"ל שכ' מפני שראוין להביא מכולן שלמים דבכל מעה ומעה שלהם יכול להביא שלמים אבל כולן

אינו יכול להביא ולפ"ז הא דאין מועלין בהם היינו במקצתו אבל בכולו מועלין בהם דהא איכא דמי עולה ג"כ וכ"כ התו"ט ו"ל במעילה ויש לדקדק לשיטת התוס' ו"ל היכי מציינו לאוקמי הא דיפלו לנדבה במתניתין היינו באומר לנזירותי א"כ אמאי יפלו לנדבה דוקא הא אם ירצה יביא בכולו שלמים וכן יקשה למסקנא דהלכה היא בנזיר ששם לא נאמרה הלכה אלא היכא דאמר אלו לקרבנות נזירותי דדמי פולן מעורבים הם אבל אם אמר לנזירותי יביא איזה שירצה או עולה או שלמים ועל הרמב"ם ו"ל קשה יותר דבפ"ד מהלכות מעילות פתב המפריש מעות לנזירותו אין מועלין בהם מפני שראוי להביא בכולו שלמים משמע דס"ל פשיטת התוס' ו"ל דבמעות סתומים הבנירה בידו להקריב איזה שירצה ואח"כ כ' מת יפלו פולן לנדבה ואמאי לא יביא שלמים אם ירצה וצ"ל דס"ל כמש"כ התוס' לחד תירוץ דהיכא דמת לא מציי מיקלף וא"ש בזה מש"כ בפ"ט מהלכות נזירות הלכה ו' אלו לחטאתי והשאר לנזירותי יביא בחציין עולה ובחציין שלמים ואינו יכול להביא בכולו שלמים או עולה וכמש"כ התוס' ו"ל משום דהיכא דמת אין יכולין להביא בכולו קרבן אחד אבל מש"כ שם או שהיתה אשה והפר לה בעלה ג"כ תביא בחציין עולה כו' והא היא מציי מיקלף ולהביא בכולו שלמים או בכולו עולה ויבואר עוד בזה לקמן בשמעתין בס"ד: ויש לדקדק עוד בפירכא דהש"ס והלא דמי חטאת מעורבין בהם ומשמע דמה"ת פריף מדאיצטריף הלכה לזה ואמאי לא נימא דדמי חטאת יבטלו ברוב וי"ל דלא שייף הקא ביטול ברוב משום דדמי שלמים נמי מעורבין בהם ועוד נראה דהקא לא שייף תערוכות פלל דאי לאו הלכה הנה יכול להקריב שלשתן ממעות הסתומין חטאת עולה ושלמים ומטעם זה אינו מוכן מש"כ התוס' ו"ל דיפלו לנדבה דמתניתין הוי מוקמינן באומר אלו לנזירותי ואמאי יפלו לנדבה ולמה לא יקריב מהמעות פל הג' קרבנות ועי' מש"כ בזה המל"מ ו"ל בהל' מעילה בשם הר"י אבועלפאי: דף פה אלא לר"ל כו' מאי אריא סתומים אפי' מפורשים נמי.

ע"כ לא פריף אלא אדמי חטאת מפורשים אמאי ילכו לים המלח יפלו לנדבה דאילו עולה ושלמים אפי' מעורבים יביא בחצי עולה כו' וכמש"כ התוס' ו"ל דלא אתמר הלכתא אי קרא אלא בחטאת מעורב וא"כ קשה קצת לפי מאי דלא סליק אדעתין הלכתא דחטאות המתות ולא קרא דר"י א"כ למה לי קרא דלכל נדריהם דמותר חטאת יפלו לנדבה הא כפר שמעינן לה מקרא דיהוידע דכל מותר חטאת לנדבה הוא ובשלמא אסתומים שפיר איצטריף קרא דלא שמעינן מקרא דיהוידע פינון דהפל מעורב חטאת עולה ושלמים אבל לדמי חטאת מפורשין למה לי קרא וי"ל דנדאי ידע שפיר מהלכתא דחטאות המתות אלא פריף פינון דכתיב לכל נדריהם גילף מינה דאפילו מפורשים דנדבה כמו מותר חטאת נזיר יהיה לנדבה וכי אתמר הלכתא בחטאות של חובה אבל לא בשל נזיר דהוי כמו חטאת נדבה ומשני דכבר פסקה תנא דבי ר"י דמיעט מרק פל ונלדי חטאות אפילו של נדבה וא"ש בזה קושית התוס' ו"ל דלא משני ליה מהלכתא.

ולפ"ז הא דפריף לקמן למה לי קרא דרק הא הלכתא היא לא פריף אלא לר"י דלא דריש לקרא דלכל נדריהם דלר"ל איצטריף קרא למעט אפי' ולד חטאת נדבה ודו"ק: רק קדשיף כו' בנולדי קדשים ובתמורתן הפתוב מדבר כו' ונראה דהא דאיצטריף לרבות ולד ותמורה לאו בחד גוונא הוא דולד איצטריף לרבוני דקדוש הוא דאי לאו קרא ה"א דאינו קדוש פלל דאין מועלין בגידולי הקדש.

וכ"כ התוס' ז"ל בתמורה דף ל"א ע"ב בד"ה ואפילו ובתמורה לא איצטריך קרא לקדושה דהא פתיב ונהיה הוא ותמורתו כו' אלא פי איצטריך קרא להביאן לביהב"ח דסד"א דקדישי אכל לא קריבי וכמש"כ התוס' ז"ל בתמורה דף י"ז ע"ב דהוי ילפינו מולד ותמורת בכור ומעשר דאימעט להו מהם ולא וולדן ולא תמורתן קמ"ל קרא דולד ותמורת עולה ושלמים קדישי וקריבי ולפ"ז קשה הא דתני יכול יעלם לביהב"ח וימנע מהם מים ומזון בשביל שימותו דא"כ למה לי קרא לזה הא בלאו האי קרא נמי הו"א דלא קריביוממילא ימותו פיון דלא חזינו להקרבה וצ"ל פדמשני הש"ס לקמן בהא דפריה מולד חטאת דה"א דנולדי קדשים ימותו בביה"ב ונהינו ע"כ מסברא בעלמא פיון דלאו עיקר קדושה מסברא לא הוי קרבי אלא ימותו ת"ל ועשית עולותיה כו' דקרבי ובתמורה איפא מ"ד דלא דריש לקרא דרק קדשיה לולדי קדשים ויליף ולדי קדשים ותמורה מקרא דאם זכר ולהו דרשא תיקשי למה לי קרא לולד ותמורת עולה ושלמים דקרבי הא שמעינו לה מדאתמר הלכתא בולד ותמורת חטאת דימותו ש"מ דשאר ולדות קרבי דאי לא הכי למה לי הלכתא בחטאת ובשלמא לולד עולה ושלמים י"ל דאיצטריך קרא דלא הוי חוליו לגמרי אכל לתמורה למה לי קרא (ועוד דהא מסקינן התם דתנא דבי ר"י נמי ס"ל דרשא דאם זכר אלא דלא ילפינו מנהא אלא ולדי תמימים ואיצטריך ליה קרא דרק קדשיה לולד בע"מ.

וא"כ תיקשי לכולהו למה לי קרא לולדי תמימים ולא ילפינו מדאתמר הלכתא בולד ותמורת חטאת דימותו ש"מ דשאר ולדות קרבי) ועוד דאמרינן התם דמאן דיליף מקרא דרק קדשיה כו' ס"ל נמי לקרא דאם זכר למילף דאפילו ולד בע"מ ג"כ קרב ולפ"ז ג"כ יש לדקדק א"כ היכי בעי למימר דיעלם לביה"ב בשביל שימותו הא פבר שמעינו מקרא דאם זכר דאפילו ולד בע"מ ג"כ קרב וצ"ל דאי לאו קרא דועשית עולותיה הוי מוקמינו קרא דאם זכר לולדי תמימים דקרב וקרא דרק קדשיה לולד בע"מ ולמילף דיביאם לביהב"ח בשביל שימותו פיון דולד בע"מ הוא אלא דא"כ מאי פריה הש"ס לקמן הא ולד חטאת הוא דגמירי בה מיתה כו' דלמא הלכתא דחטאת הוא בולד תם.

דולד תם דעולה ושלמים ודאי קרב אכל ולד בע"מ י"ל דבעולה ושלמים נמי ימותו וע"פ ה"ל יש ליישב מה שדקדקו התוס' ז"ל לקמן דמסקינן לר"י דרק אתי לעשה וא"כ הלכתא למה לי ולפי ה"ל א"ש דהו קרא מייירי בבע"מ וא"כ לא שמעינו מקרא אלא ולד ותמורת חטאת בע"מ אכל ולד הם לא מציינו למילף מהכא להכי איצטריך הלכתא ובולד חטאת בלא"ה איצטריך הלכתא לפי מש"כ משמעות דברי התוס' ז"ל סוף תמורה דאי לאו קרא בולדות ה"א דלא קדישי פלל א"כ ממיעוטא דרק לא שמעינו דאזיל למיתה אלא י"ל דבחטאת לא קדוש פלל אף י"ל דלא מסתבר למימר דחטאת יהיה קיל מעולה ושלמים דבהם חלה קדושה על ולדותיהן ובחטאת אין הולד קדוש ובתמורה שם דף י"ז לא משמע כסברת התוס' ז"ל דאיצטריך קרא לולד דקדיש דא"כ היכי בעי למילף התם ולד מתמורה בק"ו פיון דמסברא ולד לא קדיש פלל.

אלא ודאי משמע דלהא לא איצטריך ופשיטא דקדישי אלא להקרבה הוא דאיצטריך קרא וכו' נראה דהא קדושה איפא למילף מולד בכור ומעשר דקדישי: ויש לדקדק עוד בשמעתין דמשמע דאי לאו מיעוטא דרק ה"א דולד חטאת נמי קרב ואתי הלכתא דימותו

וקרא דרב אתי לעשה א"כ בצבור דלא גמירי הלכתא מקרא נמי לא אימעיט ואמאי אמרי דחטאת צבור שנתכפרו בעלים לרבנן ירעה ואמאי לא יקרב ואין לומר דממיעוטא דרב אימעיטו כל ולדי חטאת בין דיחיד בין דצבור מהקרבה דא"כ אמאי לא משני הש"ס לקמן דלהכי איצטריך קרא לחטאת צבור דלא קרב דלא אתמר ביה הלכתא ועוד דהא משמע בגמרא דמיעוטא דרב אתי לאשמעינן דימותו דאי לא שמעינן אלא דלא יקרב הוא עצמו ואזלי לנדבה א"כ מאי קאמרינן מפרשין לא מצית אמרת דכבר פסקה תנא דבי ר"י הא לא שמעינן מינה אלא דלא יקרב חטאת אבל לנדבה שפיר אזלי אלא ע"כ ממיעוטא דרב שמעינן דלמיתה אזלי או לים המלח וא"כ לא מיירי הוה מיעוטא בקרבן צבור והדק"ל מנ"ל דלא יקרב הוא עצמו אף לפי האמת נראה דממיעוטא דרב לא שמעינן אלא דהוא עצמו לא קרב דהא ממעטינן נמי על תמורת אשם אע"ג דלא אזיל למיתה אלא לנדבה.

וכ"כ התוס' ז"ל בשמעתין דמרק לא שמעינן דאזיל למיתה וא"כ י"ל דשפיר אימעיט מרק כל מותר חטאת אפי' של צבור וקא דאמרינן פבר פסקה תנא דבי ר"י ע"כ אהלכתא סמיה אבל בתמורה דף ט"ו משמע דחטאת צבור שנתכפרו בעליה או מתו שפיר קרבה עיי"ש ובתוס' בד"ה וקא קרבה ועי' מש"כ שם בחי' ועיי"ש בד' הנ"ל ע"א דיליף מקרא דחטאת שאבדה והפריש אחרת ונמצאת הראשונה דלא יקריב אלא אחת ואזלי לרעהי היינו לנדבה ומנ"ל הא מלתא דהא באשם הוא דגמירי הלכתא דלרעהי אזיל אבל בחטאת מנ"ל היכא דהוא עצמו לא קרב דיפול לנדבה וי"ל דילפינן מקרא דיהוינדה הכהן דמותר חטאת יפול לנדבה ועוד יתבאר בזה לקמן בשמעתין: ע"ב קמ"ל קרא דאי מקריב ליה קאי בעשה והקשו התוס' ז"ל דהלכתא למה ליה ותי' דאי מקרא ה"א דיקרבו עולה או שלמים אם ירצה קמ"ל הלכתא דחטאת מתה ותמורת אשם קריבה עולה דוקא ואין דבריהם ז"ל מובנים דמהיכי תיתי למימר דיקרבו שלמים וגם עולה לא שייכא בחטאת דנקבה היא ומחטאת בלא"ה לא תיקשי דאי לאו הלכתא ה"א דיפלו לנדבה פכל שאר מותר חטאת אבל הלכתא דאשם תיקשי למה לי הא בלאו הלכתא ידעינן דמותר אשם רועה ויפול לנדבה מקרא דיהוינדה ולשיטת ר"ת ז"ל י"ל דאתי הלכתא דהוא עצמו יקרב עולה אבל לא משמע פן דלפ"ז אתאי הלכתא לקולא ובכל דוקתא משמע דהלכתא לחומרא אתי וי"ל דאי לאו הלכתא לא הוי ממעטינן חטאת מרק אלא הוי מוקמינן למיעוטא דרב לולד בכור ומעשר דילפינן מהם ולא נלדותיהם ואתי מיעוטא דרב לעשה דמהם לא שמעינן עשה כמו מהוא דגבי אשם דכתבו התוס' ז"ל דלא שמעינן עשה מינה אבל השתא דאתמר הלכתא מוקמינן מיעוטא דרב גם אחטאת ואשם לעשה אלא דק"ל לפ"ז אמאי לא קאמר ר"י נמי יכול אף בכור ומעשר פן ת"ל רק דהא בדידהו ג"כ איצטריך לעשה וכנ"ל וכ"ש לפי מ"ש הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' תמורה דולד ותמורת בכור ומעשר ילפינן מלה' הוא הוי ממש דומיא דאשם דמהוא לא שמעינן עשה ועי' בלח"מ ז"ל שם שתמה על הרמב"ם ז"ל שלא פתב לדרשא דהם וברי' תמורה מבואר פדברי הרמב"ם ז"ל דעיקר דרשה מלה' הוא ע"ש ובתמורה דף כ"א משמע דאיכא עשה בתמורת בכור ומעשר גבי הא דמיעוץ ליה התם מטיל מום בתמורת בכור ומעשר מהו ומדמי לה התם לתשיעי של מעשר פי היכי דהתם אימעיט מהעשירי ולא תשיעי ה"נ הם קריבים ואין תמורתן קריבה והשתא אי נימא דבתמורת בכור ומעשר ליכא עשה א"כ

היכי מדמה לה לתשיעי של מעשר דעשירי ולא תשיעי נדאי עשה הוא: ובאותו ענין קשיא לי משמעתי דאמרין דלר"י אתי מיעוטה דרק לעבור בעשה אם הקריבו קשה על דברי התוס' ו"ל שם בתמורה דף הג"ל ע"ב בד"ה ממקום שכתב דר' ישמעאל גליף דבכור ומעשר אין באין לכתחלה מח"ל ואם באו תמימים יקריבו מדרשא דספרי דדריש רק קדשיה אשר יהיו לה דמביאין קדשים בח"ל.

יכול אף בכור ומעשר פן ת"ל רק ומיעוטה דרק אינו אלא לכתחלה דכתיב תשא ובאת ע"ש וקשיא לי תרתי חדא דהא ר"י דריש האי קרא לולדות קדשים ועוד דהכא מוכח מיעוטה הוא אפילו דיעבד ועובר בעשה ולזה י"ל דדוקא הכא הוא דאמרין דמרק שמעין עשה דלכתחלה בלא"ה שמעין מהלכתא ומינשב בזה קושית התוס' ו"ל הלכתא למה לי ולפי הג"ל ניחא דאי לאו הלכתא לא הוי שמעין מרק ג"כ אלא לכתחלה אבל קושיתא קמייתא נדאי תיקשי הא ר"י דריש להאי קרא לולדות קדשים וי"ל דר' ישמעאל לחוד ותנא דבי ר' ישמעאל לחוד פדאשפחן בכמה דוכתי.

ודו"ק: שם נאי אקרביה לא ליחייב ולא פלום כו' הקשה בא"מ מהא דאמרין בבכורות דף ט"ו. דאת זה לא תאכלו ממפריסי הפרסה אתי לחטאות המתות.

ופריה ה"מ נמי הא הלכתא היא ומשני אי מהלכתא ה"א היכא דעביד איקרי ואכיל איסורא איכא לאו ליכא קמ"ל דאיכא לאו וכיין דאיכא לאו באכילתן ממילא שמעין דאסור להקריבו דכתיב ממשקה ישראל ונראה דאי לאו דכתב רחמנא מיעוטה דרק דאיכא עשה בהקרבתו וה"א דליכא איסורא בהקרבתו ממילא ליכא לאוקמי לקרא דממפריסי הפרסה לחטאות המתות דבלא"ה איכא לאו דמעילה פנין דליכא איסור בהקרבתו הוי בכלל קדשי ה' אבל השתא דכתב רחמנא רק דאיכא איסורא בהקרבתו א"כ מעילה לית בהו אלא איסורא בעלמא וכדתנן בהו לא נהנין ולא מועלין מש"ה איצטריה קרא דממפריסי הפרסה דאיכא לאו באכילתו ולפ"ז לא איצטריה האי קרא אלא לחטאות המתות אבל לאשם דרועה הוא לא איצטריה קרא דהא אית ביה לאו דמעילה אלא דלפ"ז לא א"ש הא דקאמר ה"מ דאי מקרא ה"א דלרע"י נאי לרע"י למה לי קרא דממפריסי הפרסה הא בלא"ה קאי עליה בלאו דמעילה ובלא"ה יש לדקדק ג"כ ה"מ דאי לאו הלכתא מנ"ל לאוקמי קרא דממפריסי הפרסה בהני חטאות ולא בשאר קדשים ומנ"ל לחלק בין ולד חטאת לשאר ולדי קדשים דבלא הלכתא ה"א דקרבי ככל הקדשים וצ"ל דסמיה אמיעוטה דרק וכמו שכתבו התוס' ו"ל הכא דהלכתא איצטריה למיתה והיינו משום דמסבא בעלמא ג"כ ממעטינן להו לאלו החטאות מיעוטה דרק משום דחטאת לא בא בגדבה וכמו שכתב רש"י ו"ל ה"מ בבכורות לענין תמורת אשם דמסבא לא קריב פנין דאינו בא בגדבה והא דאמר בפרייתא יכול פל הקדשים פן היינו דבלא שום מיעוט לא הוי פסלינן להו מהקרבה אבל פנין דאיכא מיעוטה מסתבא לאוקמי עליהו גם בלא הלכתא ועדיין צ"ע בדברים אלו ולקמן בשמעתי יתבאר עוד דאיכא תנאי דלא ס"ל הך דרשא דרק קדשיה לולדות ותמורת קדשים וי"ל דברייתא דבכורות אתיא פנותיהו: תוס' בד"ה ר"ע אומר כו' וא"ת לישיני כו' דאיצטריה לעשה ותי' דהוא לא משמע עשה וכבר פתבתי לעיל להוכיח מולד מעשר דהוא נמי משמע עשה ועיין בש"מ מ"ש בזה ולדבריו יש לחלק קצת בין הוא דאשם להוא דבכור ומעשר אף

הקשו עוד לפ"ז שהוא לא משמע עשה א"כ מאי קאמר ר"ע לר"י דאינו צריך הא איצטריך מיעוטא דרב לעשה ותי' דר"ע טעי במלתיה דר"י וס"ד דר"י לא ס"ל הלכתא פלל ולא דריש רק לעשה אלא לאשמעינן דלא קרב ולזה קאמר דלא צריך לאשמעינן דלא קרב דמהו דגבי אשם שמעינן לה פיון דהלכתא לא ס"ל מסתברא לאוקמי מיעוטא דהוא לגופיה דאין תמורתו קריבה אבל לר"ע גופיה ניחא פיון דס"ל הלכתאא"כ לא צריך הוא דאין תמורתו קריבה ומוקמינן ליה לניתק אין לא ניתק לא ורב דריש ר"ע לעשה ואין דבריהם ז"ל מובנים פיון דר"ע גופא דריש לרק לעשה מנ"ל דר"י נמי לא ס"ל הכי ומאי טעותי' בדברי ר"י ועוד היכי ס"ד דר"ע אליבא דר"י דלית ליה הלכתא א"כ אטו אליביה חטאת ואשם שוין לדינא אי דתרנוניהו ימותו או דתרנוניהו רועה וכש"כ לפי מש"כ התוס' ז"ל דמרק לא אימעיט אלא הקרבתו לחטאת וא"כ אטו לר"י לית ליה חטאות המתות פלל והיה נראה דלאשם לא איצטריך קרא לעשה פלל פיון דאיכא הלכתא דאשם רועה היינו דתפול לנדבה ושם עולה עלה ממילא קאי בעשה אי מקריב אותה לאשם דמשנה הוא בקדשים ואפילו למאן דס"ל למסקנא דבעינן ניתק דוקא היינו לבתר דדרשינן להו דניתק אין כו' אבל למאי דס"ד דהוא אתי לגופיה דלא יקריב אשם לזה לא צריך קרא דמהלכתא שמעינן לה ושפיר קאמר ר"ע לר"י דלאשם אינו צריך קרא ומה שהקשו עוד הא ר"ע גופיה לא דריש הוא אלא לכדרב הונא ג"כ אין פאן קושיא כ"כ דהא דלא דריש הוא לגופיה היינו משום דאיכא הלכתא ומוקמינן ליה לניתק אין לא ניתק לא ומ"מ שמעינן נמי מדרשא דהוא דלא קרב הוא עצמו לאשם ואם לא ניתק קאי עלה בעשה מדרשא דהוא והשתא א"ש דלר"ע לא צריך מיעוטא דרב פלל גם לחטאת דמאשם ילפינן וכי היכי דגבי אשם קאי בעשה ה"נ בחטאת קאי בעשה אלא דק"ל לפ"ז מאי דריש ר"ע במיעוטא דרב דליכא למימר דדריש ליה למעוטי בכור ומעשר בח"ל וכדאיתא להו דרשא בספרי פמו שכ' בשם התוס' ז"ל בתמורה דהא ר"ע דריש לה מדאיתקש מעשר בהמה למעשר דגן פדאמר ר' יוסי בשמו בתמורה דף כ"א ע"ש ועוד דבילקוט הביא בשם הספרי דר"ע נמי מוקי להאי קרא דרב קדשיה כו' לתמורת קדשים עיי"ש וצ"ע ובתמורה שם דף י"ח משמע דלא ס"ל לש"ס דילן הו דרשא דרב קדשיה אתי לקדשים מח"ל מדלא משגי התם למאן דיליף ולדות מאם זכר כו' תשא ובאת מאי עביד ליה אפילו מפרעיהו ולא קאמר דדריש לה לקדשים מח"ל כו' והתוס' ז"ל שם פי' באמת דמפרעיהו היינו מח"ל ע"ש: רש"י בד"ה אשם שניתק כו' וקמ"ל טעמא כו' אף שלא שחטו לשם עולה אלא סתם אינו כשר אין זה מוכן דמשמע מדבריו דסתם מסתבר יותר דכשר מלשם עולה בפירוש.

ובפסחים דף ע"ג מבואר להדיא איכא דלשם עולה דוקא הוא דכשר אבל סתם אפי' ניתק פסול דבעי עקירה לחד מ"ד גם פי' ב' הוא תמוה דמשמע דאם לא ניתק לא שרי לשם עולה אלא צריך לזרוק לשם אשם וזה אינו והעיקר כפי' בתרא ומה שחילק בין אשם לפסח יתבאר לקמן: תוס' בד"ה ניתק אין לא ניתק לא האריכו בזה ומסקנת דבריהם ז"ל דניתק לאו דאורייתא הוא אלא מדאורייתא יקרב הוא עצמו עולה ומדרבנן הוא דירעה גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה.

ובהא הוא דפליגי אי בעי עקירה היינו שישחטנו בפירוש לשם עולה או לא בעי עקירה ואפילו שחטו סתם כשר לעולה והא דאיצטריך קרא והלכתא למ"ד דלא בעי עקירה אי

מהלכתא לחוד ה"א דבְּעֵי עֶקֶרָה קמ"ל קרא דהוא לא בְּעֵי עֶקֶרָה וְלִמ"ד דְּבְעֵי עֶקֶרָה ס"ל דְּאֵי מְהֻלְכְתָא ה"א דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה פִּינּוֹן דְּעוֹמֵד הוּא לְעוֹלָה פְּשִׁי־סְתָאב קמ"ל קרא דהוא בְּהוֹנֵינִיתוּ יְהֵא דְּבְעֵי עֶקֶרָה וּלפ"ז פְּלֹגְתִּינְהוּ בְּהֵא אֵי בְּעֵי עֶקֶרָה אֵי לֹא בְּסֻבְרָא תְּלִיא דְּלִמ"ד דְּבְעֵי עֶקֶרָה מְסֻבְרָא ה"א דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה פְּתַב רַחֲמָנָא הוּא דְּבְעֵי עֶקֶרָה וּלְאִידָךְ הוּי אֵיפְכָא דְּמְסֻבְרָא ה"א דְּבְעֵי עֶקֶרָה פְּתַב רַחֲמָנָא הוּא דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה וּלפ"ז קִשָּׁה לִי מֵאֵי פְּרִיָּה הַש"ס הֵתֵם בְּפִסְחִים לְרַב הוֹנָא דְּאָמַר דְּבִאֲשָׁם לֹא בְּעֵי עֶקֶרָה מְפֹסַח דְּמִשְׁמַע דְּבְעֵי עֶקֶרָה וּמֵאֵי קוּשְׁיָא בְּאֲשָׁם הוּא דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה דְּכִתְיִב גְּבִי קִרָא דְּהוּא אָבֵל בְּפִסְחָא שְׁפִיר בְּעֵי עֶקֶרָה פְּסֻבְרָא הַחִיצוֹנָה וְצ"ל דַּס"ל לְהַש"ס פִּינּוֹן דְּגִלִי קִרָא בְּאֲשָׁם דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה ה"ה בְּפִסְחָא דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה: וְהַתּוֹס' ז"ל בְּפִסְחִים שָׁם פְּתַבּוּ לְחַד פִּירוּשָׁא דְּהִלְכָה נְאֻמְרָה דְּרוּעָה לְמַצְנָה וְלֹא הִבְנִיתִי דֹא"כ מֵאֵי פְּרִיָּה הֵתֵם אָבֵל גּוֹפּוֹ לֹא הֵא בְּאֻמַּת לְמַצְנָה גּוֹפּוֹ לֹא וְעוֹד פְּתַבּוּ שָׁם הִלְכָה נְאֻמְרָה סְתָם דְּלִנְדַבַּת צִיבוּר אֲזִלִי וְלֹא יְדַעִינּוּ אֵי הוּא עֲצָמוֹ אֵי דְמִיּוֹ וְגִלִי קִרָא דְּהוּא עֲצָמוֹ וּלפ"ז א"ש הֵא דְמִדְמִי הַש"ס אֲשָׁם וּפְסַח לְעַנְיָן עֶקֶרָה דְּבַתְרֹנוּיָהוּ הוּא עֲצָמוֹ קָרַב אֲשָׁם לְעוֹלָה וּפְסַח לְשִׁלְמִים וּבְעֶקֶרָה בְּסֻבְרָא בְּעֻלְמָא פְּלִיגִי.

וְעִינּוּ מְהֻרְשָׁא ז"ל שָׁם שְׂדֻדְקָא פִּינּוֹן דְּגִלִי קִרָא דְּהוּא עֲצָמוֹ קָרַב עוֹלָה א"כ אֵימְעִיט לִיהֵא דְמִיּוֹ וְאֵין זֶה מוּבָן דְּדְמִיּוֹ וְדֹאֵי לִיכָא לְמַעוּטִי פִּינּוֹן דְּהוּא עֲצָמוֹ עוֹלָה מְמִילָא אִם נְסֻתָאב יְבִיא בְּדְמִיּוֹ עוֹלָה כְּכֹל עוֹלָה דְּעֻלְמָא דְּדִינָא הַכִּי: עוֹד פְּתַבּוּ שָׁם וְאֵי לֹא הִלְכָה ה"א הוּא בְּהוֹנֵינִיתוֹ דְּמַעֲיָקְרָא יְהֵא וְלֹא יְקָרַב עוֹלָה וְאֵין דְּבְרִיָּהֶם ז"ל מוּבָנִים דֹא"כ לְמָה לִי קִרָא פְּלִל דְּמַהֲיָא תִּינִיתִי לְמִימַר דִּי יְקָרַב עוֹלָה וְצ"ל דְּכּוֹנוֹנְתֵם דְּהוּי מְמַעֲטִינּוּ מֵהוּא דֹאֵין תְּמוּרְתוֹ קָרַב אֲשָׁם אָבֵל גַּם עוֹלָה לֹא יְקָרַב וְהוּא דְּלֹא כְּמוֹ שְׁפַתְבוּ הַתּוֹס' ז"ל לְעִיל לְעַנְיָן הִלְכָה דְּחֻטָּאָת דְּאִצְטְרִיכָא דְּתַמּוּת.

דְּאֵי מְקָרָא ה"א דִּי יְקָרַב עוֹלָה וּכְבָר פְּתַבְתִּי לְעִיל בְּזָה אָבֵל לְפִי מ"ש פֶּאן נִיחָא דְּאִצְטְרִיָּה הִלְכְתָא וּקְרָא: וּבש"מ ז"ל פְּתַב דְּאִצְטְרִיָּה הוּא דְּלַפְנֵי פְּפָרָה אֵינּוּ יָכוֹל לְהִקְרִיב אַחַד מֵהֶם עוֹלָה וּכ"כ בְּפִסְחִים בְּשֵׁם ר"י ז"ל וְעִינּוּ בְּתוֹס' תְּמוּרָה שָׁם דָּךְ י"ז שְׁפַתְבוּ לִינִישְׁב קִרָא וְהִלְכְתָא עוֹד בַּד"א עֵי"ש: וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד בְּשְׁמַעְתִּין לר' אֱלִיעֶזֶר דַּס"ל דְּחֻטָּאָת וְאֲשָׁם יְמוּתוֹ דְּרִשָׁא דְּהוּא מֵאֵי עֲבִיד לִיהֵא דְּפִסּוֹל שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ יְלִיף מֵהִיקְשָׁא דְּחֻטָּאָת כְּאֲשָׁם פְּדֹאִיתָא בְּזַבְחִים וְהֵא מְלִתָּא גּוֹפָא דְּאֲשָׁם נְמִי יְמוּת מָרַק שְׁמַעִינּוּ לֵה וי"ל דְּהוּא דְּרִישׁ לְקִרָא דְּרַב קִדְשִׁיָּה לְקִדְשִׁי ח"ל וְאִצְטְרִיָּה לִיהֵא קִרָא דְּהוּא לְעֻשָׂה וְעֵי בְּזָה בְּתוֹס' מְנַחוּת דָּךְ ד' עוֹד בְּאֻרְךָ בְּזָה וְכַתְּבוּ שָׁם דְּלִיכָא לְמִימַר דְּרוּעָה לְמַצְנָה מֵהֵא דְּפְרִיָּה בְּפִסְחִים בְּדְמִיּוֹ אֵין כּו' וְדְבָרֵי הַרְמְב"ם ז"ל בַּפ"ד מֵהַל' פְּסַח"מ צ"ע דְּמַהָא שְׁכַתַּב אִם הִקְרִיבוּ עוֹלָה כְּשֵׁר מִשְׁמַע דְּבְעֵי עֶקֶרָה וְכַדְמִסְקִינּוּ בְּפִסְחִים שְׁחֻטוּ לְשֵׁם עוֹלָה כְּשֵׁר וּמֵהֵא דְּמִסִּיק שָׁם לְמָה לֹא יְקָרַב לְכַתְּחִילָה לְעוֹלָה גְּזִירָה לְאַחַר פְּפָרָה כּו' מִזֶּה מִשְׁמַע דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה וּכְמוֹ שְׁכַתַּב הַלח"מ ז"ל שָׁם וְכֵן בְּפִסְחָא מִשְׁמַע מְדְבָרֵי בַּפ"ד מֵהַל' קָרְבַּן פְּסַח דְּבְעֵי עֶקֶרָה מְדְכַתַּב דִּישְׁרָף מִיָּד אִם שְׁחֻטוּ אַחַר שְׁנוּדַע שְׁמַתוֹ הַבְּעָלִים יְשְׁרָף מִיָּד וְאֵי לֹא בְּעֵי עֶקֶרָה לֹא הוּי פְּסוּלוֹ בְּגוֹפּוֹ וְכַדְדִּיקָא שָׁם בְּפִסְחִים וּבַפִּי"ח מֵהַל' מַעֲשֵׂה הַקְּרִבְנוּת מִשְׁמַע דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה שְׁכַתַּב שָׁם דְּשׁוּחַט פְּסַח בִּישְׁאָר יְמוּת הַשְּׁנָה בְּחוּץ אֲפִילוֹ לְשִׁמּוֹ חֲיִיב וְהֵינּוּ מִשּׁוּם דְּלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה וְכַדְאִיתָא בְּיוֹמָא דָּךְ ס"ג וְרַש"י ז"ל הֵכָא שְׁחִילָק בֵּין אֲשָׁם לְפִסְחָא דְּבִאֲשָׁם בְּעֵי נִיחָא וּבְפִסְחָא לֹא בְּעֵי נִיחָא לֹא יְדַעְתִּי מִנֵּין לוֹ דְּבְפִסְחִים שָׁם

מדמינן להו אהדדי: ומסוגיא דשמעתין יש לדקדק עוד בהא דאמרינן בתמורה דחטאת שמתו בעלי נשפתחה בימי אבלו של משה ופרש"י ז"ל שם דשכחו אי מתה אי רועה משמע דשכחו לענין מאי נאמרה הלכה אי למיתה אי לרעיא וא"כ קשה מאי נסתפקו בזה הא לרעיא לא צריף הלכה דממיעוטא דרק שמעינן לה דהיא עצמה לא קרבה ועוד הא דאמרינן התם דלר"ש ד' נאמרו למיתה ואחת לרעיא או איפכא ד' לרעיא וחד למיתה ולרעיא למה לי הלכה פלל הא שמעינן לה ממיעוטא דרק ועוד אמאי לא פשטוה מהלכה זו דנאמרה בגזיר דמעוה סתומים יפלו לנדבה אבל מפורשין ילכו לים המלח ש"מ דחטאת שמתו בעלי למיתה אזלי דאי לרעיה למה לי הלכה בסתומים וכבר הארכנו בזה בחי' לתמורה שם ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה דבכל החמש חטאות נאמרה הלכה למיתה ויש להאריך עוד בזה ואין פאן מקומו: תוס' בד"ה אמר מר הלכה היא בגזיר ותו ליפא והתניא ושאר חייבי קינים כו' ופי' דרצה להביא פהו חטאת יביא משום דמירי דאמר לצרעתו מש"ה יכול להביא בכל המעוה איזה קרפן שירצה וכמו שכ' נמי לעיל ולפ"ז קשה מאי פריף הש"ס והאיפכא כו' הא בכה"ג בלא הלכה נמי יפלו פולן לנדבה פיון שיכול להביא בכל עולה וכמו שכתב לעיל אבל היכא דאמר לקרבנות צרעתו אפשר דילכו לים המלח דבגזיר לחוד הוא דאתמר הלקתא דגם בכה"ג יפלו לנדבה אבל לא בשאר חייבי קינים וצ"ל דהכא נמי דייקנין הא דחזר ונקט מת והיה לו מעוה סתומים היינו אפי' אמר לקרבנות צרעתו וק"ל: דף כו גמ' ולאפוקי מהאי תנא מי שהיה מחויב חטאת ואמר הרי עלי עולה והפריש מעוה ואמר אלו לחובתי לא יביא בהן לא חטאת ולא עולה ופרש"י דמספקינן למאי נתפנין במה שאמר לחובתי או לחטאת שהיה מחויב או לעולה שנדב ומש"ה לא יביא מהן פלל וא"כ אפילו מחיים ילכו לים המלח וא"כ מאי קמ"ל בסיפא מת כו' ילכו לים המלח הא מחיים נמי דינא הכי וי"ל דמחיים לא אזיל לים המלח אלא פול לנדבה ואפי' נתפפר באחר דהא לאו אבוד הוא אבל קודם שנתפפר באחר לא נפל לנדבה עדיין ומש"ה פי מת ילכו לים המלח: והתוס' ז"ל לא פי' פן אלא אלו לחובתי היינו לכל חובתי ומש"ה אינו מביא בכל חטאת או עולה מפני שהן מעורבים וכ' דאין לו תקנה עד שיביא ב' בהמות כו' נראה מדבריהם דאילו המעוה עצמן אינו יכול לחלק חציין לחטאת וחציין לעולה אע"ג דסתומים הם ולקמן יתבאר דמדברי הרמב"ם ז"ל לא משמע פן והקשו מ"ש מהא דלעיל דיוכל להביא בכלן איזה שירצה ותי' דהכא דאמר לחובתי משמע דלכל חובתי קאמר והיתה הפרשה לשניהם ועוד פתבו דהכא דלאו בני חדא בפתא הם אינו יכול להביא בכל המעוה קרפן אחד ובכה"ג אם מת ילכו לים המלח דלאו דומיא דגזיר הוא ובהא לא אתמר הלקתא ולא פליג ר' יוחנן אהאי תנא: ובש"מ כתב ג"כ דהכא ספק הוא אם לחטאת אם לעולה נתפנין או לשניהם ומחיים אין לו תקנה אלא ע"י חילול ע"ש.

ולפ"ז ודאי דלא שייכא להלקתא דמעוה סתומים פיון דאיכא לספוקי הכא בכלן לחטאות ומש"ה ילכו לים המלח וראיתי שם בש"מ שפי' בשם ר"ת דלאפוקי מהא דקאמר הש"ס היינו דתנא דמתניתינן במעוה סתומים דיפלו לנדבה פניג על תנא דברייתא דתני במעוה סתומים דילכו לים המלח.

ולא נתבאר מי הכריחו לזה דלפי שיטתם דמספקא שמא לחטאת לחוד נתפנין פשיטא דלא דמי למתניתינן דהוי מעוה סתומים ודמי חטאת מעורבים עם דמי עולה ועיין

בתוספתא פ"ח דמעילה גוססת האי ברייתא דמי שקהה מחויב כו': תוס' בד"ה הא דאמרת
מפנרשין לא כו' אלא אפילו אמר אלו לחטאתי ולעולתי ולשלמי כמפנרשין הם וכתבו
דבכה"ג ילכו פולם לים המלח ולא פדין מפנרשין דמתניתין.

ורש"י ז"ל לא כתב פן אלא דמי חטאת ילכו לים המלח ודמי עולה יקרב עולה. והתוס'
ז"ל לשיטתיהו בזה דחשיבי כמפנרשין ופשוטי דהש"ס משמע כפי רש"י ואמפנרשין
דמתניתין קאי ובכל גונא יכול לחלק המעות לחטאת ולעולה ולשלמים ולהאי לישנא
היא דאמר לחובתי סתומים הם ואיפא דאמרי דאלו לחובתי ג"כ הוי כמפנרשים
וסתומים.

פי' התוס' דהיינו לקרבנות נזירותי דאלו לנזירותי לא איצטריו הלכתא דיפלו לנדבה
דמסברא גמי יפלו לנדבה פיון שיכול להביא בכולן עולה ויש קצת חסרון בדבריהם
ונראה דצ"ל ואם מת אפילו לא נתקבלה הלכה יפלו לנדבה שהרי כו' ולשיטתם ז"ל
איפא ה' לישני בהפרשת הקרבנות מפנרשין דמתניתין היינו אלו לחטאת כו' ובזה הדין
דמי חטאת ילכו לים המלח דמי עולה יקרב עולה כו' ואלי לחטאת ולעולה ולשלמים ג"כ
כמפנרשין הם דלא יפלו לנדבה.

אבל לא יקריב שום אחד מהן אלא הפל ילך לים המלח מפני דמי חטאת המפנרשין ואלו
לחובתי לחד לישנא הוי כסתומים ולאידך לישנא הרי הם כמפנרשין ואלו לקרבנות
נזירותי זה הוא סתומים דמתניתין וע"ז נאמרה הלכה דיפלו כולן לנדבה אע"ג דיש בהן
דמי חטאת.

אבל אלו לנזירותי לא איצטריו הלכתא ומסברא יפלו לנדבה ולקמן יתבאר דמדברי
הרמב"ם ז"ל לא נראה לחלק בכל הני לישני: והנה נראה דהא דאמר רב אשי דלא בעינו
מפנרשין ממש היינו לר"י דאמר הלכה היא בנזיר ולא אתמר הלכתא אלא בסתומים
אבל לא במפנרשין אע"ג דלא נתפרשו לגמרי אבל לר"ל דיליף מקרא דלכל נזריהם
ולכל נדבותם מסתברא דהא דילכו לים המלח היינו מפנרשין ממש אבל אם לא נתפרשו
מנ"ל למעוטי מהא דתני דבי ר"י דמיירי בחטאת מפנרש ועוד קשה לי קצת לר"ל
מסתומים דברייתא דמי שקהה מחויב כו' ואמאי לא יפלו לנדבה גם בהא דבשלמא לר"י
לא אתמר הלכתא אלא בנזיר וכל דדמי ליה דבני חדא בקתא הם: אבל לר"ל מנ"ל לחלק
ולפי פרש"י דמספקינן התם דלמא לחובתי היינו כולן לחטאת יש ליישב קצת דזה הוי
כמפנרשים: בא"ד בהגהה וקשה דא"כ פי אמר לחובתי ילכו לים המלח אפי' בנזיר א"כ
מאי קאמר לעיל ולאפוקי כו' פיון דאמר התם לחובתי ולפרש"י ז"ל שפי' דבאלו לחובתי
דמי חטאת ילכו לים המלח ודמי עולה יקרב עולה כו' תיקשי איפכא הא דתניא מת והיו
לו מעות סתומים ילכו כולן לים המלח ואמאי לא יקרבו דמי עולה לעולה וי"ל דרש"י
לשיטתיה דאיפא לספוקי דלמא פל המעות לחטאת הפריש אבל לפי מה שפירשו התוס'
דהתם לכל חובתו נתפזן ודאי מוכח פדבריהן דהיא דלא הוי מפנרשין ממש ילכו כולן
לים המלח ומש"ה תני התם מעות סתומים ילכו כולן לים המלח ודלא כמו שפכתתי
בריש שמעתי דכול לחלק המעות בסתומים ודמי חטאת לחוד ילכו לים המלח וכ"ז
יתבאר עוד בשיטת הרמב"ם ז"ל: בא"ד בשלמא לפי ר"ת ניקח עי' בא"מ וגם הגהתו

אינו מוכן ונראה דצ"ל בשלמא לפי ניקח היינו לפי מה שפירשו דלאפוקי לאו לשון פלוגתא היא א"ש דה"נ קאמר דהתם ילכו לים המלח משום דאמר לחובתי.

אלא לפירוש ר"ת שפי' דלאפוקי היינו דתנא דמתני' פליג עם תנא דבריייתא מאי מפקא. וכמש"כ בשם הש"מ דר"ת ו"ל מפרש הכי: גמרא אם נפלו דמי חטאת מביניהם הרי הן כמפונרשין ופירש"י ו"ל אם נאבד או נפרד פשיעור דמי חטאת מביניהם עכ"ל משמע מדבריו דאפילו לא קרא שמן לחטאת אלא נאבדו סתם פשיעור דמי חטאת השאר חציין עולה ונחציין שלמים ואין זה מסתבר דמנ"ל דדמי חטאת נאבדו דלמא דמי עולה נאבדו וע"כ צ"ל שגפודו מהן פשיעור דמי חטאת היינו שהפריד מן הצבור של מעות הסתומים מקצת דמים לחטאת השאר לא יפול לנדבה והא דאמרין תנ"ה אלו לחטאתי כו' היינו גם כן בכה"ג שפכר הפריש מעות סתומים לכל הקרבנות ואח"כ הפריש מהן חלק לדמי חטאת והשאר לשאר נזירות וא"ש לפ"ז לישנא דנפלו דמי חטאת מביניהם אבל התוס' ו"ל נראה דמפונרשין אם נפלו כו' היינו דבתחלת הפרשה אמר אלו לחטאת והשאר לנזירות ולא א"ש לפ"ז לישנא דאם נפלו דמי חטאת מביניהם הא לא היה ביניהם פלל וכן משמע בירושלמי בשמעתי דפליגי רב חסדא ורבי זעירא בהא דתנו בשקלים מותר נזיר לנדבה ואמר רב חסדא ל"ש אלא שקרבה חטאתו לבסוף אבל קרבו שלמיו לבסוף מותרו שלמים ורבי זעירא אמר אפילו קרבו שלמים לבסוף הלכה היא דמותרו נדבה ומייתי תניא פנותיה דר' זעירא כל שדמי חטאת מעורב בהן אלו הן מעות סתומים ואפי' הפריש חטאת מביניהם מעות סתומים הן ויפלו לנדבה ת"כ דרב חסדא אלו לחטאתי והשאר לנזירותי ומת מועלין בכולן ואין מועלין במקצתן ולא תני יפלו לנדבה אלמא דפלוגתיהו בהפריש מתוכן דמי חטאת וכפירש"י ו"ל אלא דק"ק לפ"ז היכי מייתי ת"כ מאלו לחטאתי כו' דלמא התם מיירי דמתחלה הפריש לחטאת לחוד ולעולה ושלמים לחוד ומש"ה לא יפלו לנדבה, ועי' בלח"מ פ"ט מהל' נזירות מש"כ בזה: ועל דברי הרמב"ם ו"ל קשה לי פיון דפסק הכא פרבא ויבריייתא דת"כ דאם הפריש חטאת מביניהם הרי הן כמפונרשין ולא אזלי לנדבה א"כ למה כתב שם הלכה ב' דמותר נזיר במעות סתומים לנדבה ואמאי לא חילק בין קרבה חטאתו לבסוף ובין קרבו שלמיו לבסוף דהיכא דקרבו שלמיו לא יפלו לנדבה פיון דכבר קרב החטאת תחלה הוי מותר שלמים וכדאיתא בירושלמי דהא בהא תליא ועוד קשיא לי מש"כ הרמב"ם ו"ל בפ"ה מהל' פסה"מ דמותר נזיר לאותו נזיר והוא נגד דבריו ו"ל בפ"ט מהל' נזירות דמותר מעות סתומים יפלו לנדבה וכדתנו סתמא בשקלים פ"ב ותמיה לי שלא עמדו ע"ז מפרשי דבריו ו"ל: גם בלשוננו ו"ל בפיה"מ להרמב"ם ו"ל בשקלים שם יש לדקדק מש"כ בהא דתנו מותר נזירים לנזירים.

היינו שגשפתפכו חבורת נזירים בקרבנותיהם והותירו ובכה"ג ליפא נפ"מ בין הרבה נזירים לנזיר אחד פיון דכולן הפרישו מעות לעצמן הוי מותרן נדבה כמו נזיר אחד שהפריש לעצמו וכי תנו דמותר נזירים לנזירים היינו שגבו מעות להביא קרבנות נזירים סתם והביאו קרבנות פמה נזירים ועוד ניתותרו יהיו לנזירים אחרים וכ"כ הרמב"ם ו"ל בפ"ט מהלכות נזירות וכ"כ התוי"ט ו"ל בפ"ב דשקלים שם במשנה אלא דמה שסיים שם דלנזירים ידועים הוי כמו מותר עני ושבו ג"כ אינו מוכן דהתם לאותו עני ולאותו שבו והכא יפלו לנדבה ואולי יש לומר בדעת הרמב"ם ו"ל דהיכא דהפריש מעות

סתומים לנזירותו והביאו קרבנותיו ונתינתרו ואינו צריך עוד לקרבנות נזירות בָּהָא יפול
המותר לנדבה אבל היכא דצריך עוד לקרבנות בשביל נזירות אחרת יכול להביא
קרבנותיו מן המותר אבל גם זה קשה דמ"נ אם הפריש המעות לשם נזירות הראשונה
אינו יכול להביא על נזירות אחרת פִּינּוּן שְׁהוּפְרֵשׁ לְשֵׁם רֵאשׁוּנָה וְאִם הִפְרִישׁ סְתָמָא
לְקַרְבּוֹת נְזִירוֹתוֹ א"כ לאו מותר הוא כָּלֵל דְּכֵן הִפְרִישׁ מִתְחִלָּה לְסֵתָם קַרְבָּנוֹת וּמ"מ ע"כ
צ"ל פִּן בְּכַוְנָתוֹ וְעֵדִינָן צ"ע וְעוֹד י"ל דְּקָרִי לֵה מוֹתֵר הִיכָא דְגָבּוּ מְעוֹת לְנִזִיר אֶחָד וְהִבִּיא
קַרְבָּנוֹתָיו וְהוֹתִיר יִהְיֶה הַמֹּתֵר לְאוֹתוֹ נִזִיר לְקַרְבָּנוֹתָיו עַל נְזִירוֹת אַחֶרֶת וְאֶפְשָׁר אִפִּי' עַל
נְזִירוֹת שְׁנֵי אַחֵר גְּבִיית הַמְּעוֹת אַע"ג דְּאֶמְרִי בִּירוּשְׁלָמִי קַרְבָּנוֹ עַל נְזִירוֹ וְלֹא נְזִירוֹ עַל
קַרְבָּנוֹ הִכָּא שְׁאֵנִי דְנִגְבּוּ סְתָמָא לְקַרְבָּנוֹת נְזִירוֹת וְדוּק וְדָבָרִי הָא"מ בְּחִידוּשָׁיו עַל הֶרְמֵב"ם
אֵינּוּ מוּבָנִים: ע"ב תו"ס בד"ה תִּנְיָא פְּנוּתָהּ דְרַבָּא כו' וּבְמַת אֵינִירִי וְרַש"י ז"ל שְׁפִירֵשׁ
דְּהָכָא פִּי לֹא מַת מֵיִירִי וְדָאִי אֵינּוּ לֹו הִבְנָה (ועי' בא"מ) דא"כ בְּסִיפָא אִמָּאִי יִפְלוּ לְנִדְבָה
וְהִלְכוּ פָּאן לְשִׁטְתֵיהוּ דְהָא דִּיבִיא חֲצִיו עוֹלָה וְחֲצִיו שְׁלָמִים הוּא מְשׁוּם דְאָמַר לְשָׂאָר
נְזִירוֹתֵי וּבִירוּשְׁלָמִי שְׁהִבְאֵתִי אֵיתָא לְהָאִי בְּרִייתָא וְתַנִּי הֵתָם וְהִשְׂאָר לְנְזִירוֹתֵי מוֹעֲלִין
בְּכוֹלָן וְאֵינּוּ מוֹעֲלִין בְּמַקְצָתָן אֲלָמָא דְבִלְנְזִירוֹתֵי לְחֹוד נְמִי חֲצִיו עוֹלָה וְחֲצִיו לְשָׁלָמִים
וּכְמוֹ שְׁיִתְבָּאָר נְמִי לְקַמֵּן בְּדָבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל: בא"ד וְאֵינּוּ לֹו תִקְנָה עַד שְׁיָבִיא ב' בְּהַמּוֹת
וּמְחַלֵּל הַמְּעוֹת עֲלֵיהֶן כו' גַּם בְּזָה הִלְכוּ לְשִׁטְתָן דְחֲשָׁבִי לְהוּ כְּמַעֲוָרְבִין אֲבָל פִּינּוּ דְמֵיִירִי
הִכָּא בְּמַת הִיכִי שְׁיִיף בֵּיהּ פְּדִיוֹן וְכַדְתִּנְיָא לְעֵיל בְּבְרִייתָא דְמִי שְׁהִיָּה מְחֻיָּב כו' מַת וְהָיוּ
לֹו מְעוֹת סְתוּמִים יִלְכוּ כְּפוֹלָן לֵים הַמְּלַח וְאֵינּוּ לְהֵם תִּקְנָה בְּפְדִיוֹן וְעִי' בַש"מ מ"ש בְּזָה: שְׁם
בד"ה וְהִשְׂאָר יִפְלוּ לְנִדְבָה כו' וְהִקְשָׁה הַר"מ ז"ל דְלָמָּה לֹא יִמְעֵלוּ אֶפְיָלוּ בְּמַקְצָת כו'
וְתִירֵץ דְעַד שְׁעַת הַקְּרָבָה לֹא נִפְקִי מְשֵׁם שְׁלָמִים וְהוּא דְבָר מְחֻדָּשׁ וְאֵינּוּ לְזָה טַעַם פִּינּוּ
דְאִתְמַר הִלְכְתָא דִּיפְלוּ לְנִדְבָה וְדָאִי חָל מִיָּד שְׁם עוֹלָה עֲלֵיהֶם דְלִדְבָרֵיהֶם ז"ל עַל דְּמִי
חֲטָאת ג"כ שְׁם חֲטָאת עֲלֵיהֶם עַד הַקְּרָבָה וְא"כ הִיכִי אִתְמַר הִלְכְתָא לְהַקְרִיבֵן פִּינּוּ דְלִאֲחַר
מִיתָה שְׁם חֲטָאת עֲלֵיהֶם אֲלָא וְדָאִי לִאֲחַר מִיתָה מִיָּד חָל שְׁם נִדְבָה עֲלֵיהֶם: וְיוֹתֵר נִרְאָה
דְהָא דְמוֹעֲלִין בְּכוֹלָן וְלֹא בְּמַקְצָתָן מֵיִירִי מְחֻיָּים וְכֵן נִרְאָה מְדָבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל כְּמוֹ
שְׁיִתְבָּאָר: וְצָרִיף עוֹד לְבָאָר שְׁיִטַת הֶרְמֵב"ם ז"ל בְּשִׁמְעֵתִין מְדָבְרֵיו ז"ל בַּפ"ט מֵהַל' נְזִירוֹת
נִרְאָה דְלֹא ס"ל לְחִלְקָן בֵּין אֶמַר לְנְזִירוֹתֵי אוּ לְקַרְבָּנוֹת נְזִירוֹתֵי שְׁפָתָב דְּמְעוֹת סְתוּמִים הֵם
שְׁהִפְרִישׁ לְקַרְבָּנוֹתָיו וְלֹא אֶמַר פְּלוּם כַּצ"ל וְי"ו הַנוֹסֶפֶת וּבְזָה אֵינּוּ פָּאן תְּמִיחַת הַכ"מ ז"ל
עֲלֵיו וּכ"כ בַּא"מ וּלְשִׁיטָתוֹ יִקְשָׁה קוּשְׁיִית הַתוֹס' ז"ל לָמָּה אִתְמַר הִלְכְתָא דִּיפְלוּ לְנִדְבָה
הָא בַּלֹא"ה יִפְלוּ לְנִדְבָה מִפְּנֵי שְׁרָאוּיִין לְהִבִּיא בְּכוֹלָן עוֹלָה אֲבָל אֵינּוּ פָּאן קוּשְׁיָא וּכְמַש"כ
הַתוֹס' ז"ל לְעֵיל דְמַת שְׁאֵנִי דְכִינּוּן דְמַת וְדָאִי בְּמְעוֹת הָאֵלוּ דְמִי שְׁלֶשֶׁתָן וּבַלֹא"ה פְּתַבְתִּי
לְעֵיל דְמַנ"ל דְמְסַבְרָא דִּיפְלוּ לְנִדְבָה מִפְּנֵי שְׁרָאוּיִין לְהִבִּיא בְּכוֹלָן עוֹלָה וְאִמָּאִי לֹא נִימָא
דִּיבִיא בְּכוֹלָן שְׁלָמִים אֲלָא וְדָאִי לִאֲחַר מִיתָה נִשְׂאָרוּ הַדְּמִים לְכָל הַקַּרְבָּנוֹת וְאִתְמַר הִלְכְתָא
דִּיפְלוּ לְנִדְבָה אֲלָא דְבַפ"ה מֵהַל' פִּסְה"מ פְּתַב דְהָא דְמְעוֹת סְתוּמִים שְׁל חֲיִיבֵי קִינִים יִפְלוּ
לְנִדְבָה מִפְּנֵי שְׁרָאוּיִין לְהִבִּיא בְּכוֹלָן עוֹלָה וְע"ז קִשָּׁה הָא בְּשִׁמְעֵתִין אֶמְרִינּוּ דְהִלְכָה הִיא
בְּנִזִיר וְכָל דְּדְמִי לִיהּ וְצ"ל דְמ"מ אִיְצְטְרִיף הִלְכְתָא דְמְסַבְרָא לֹא הָיוּ יְדַעִינּוּ דִּיפְלוּ לְנִדְבָה
וּכְמוֹ שְׁפָתַבְתִּי פִּינּוּ דְרָאוּיִין נְמִי לְחֲטָאת וְהִלְכְתָא נְמִי לֹא אִתְמַר בְּלֹא טַעְמָא אֲלָא הַטַּעַם
הוּא בְּמְעוֹת סְתוּמִים מִפְּנֵי שְׁרָאוּיִין לְהִבִּיא בְּכוֹלָן עוֹלָה מִש"ה אִתְמַר הִלְכְתָא דִּיפְלוּ
לְנִדְבָה.

אָלאַ דלפ"ז אינו מְנוּשָׁב הָא דְפָרִיף הַש"ס לַעֲלִיל וְהֵלֵא דְמִי חֲטָאת מְעוֹרָב בְּהוּ וְעוֹד דְמֵאֵי פָרִיף אֲפִילוּ מְפֹרְשִׁין נְמִי בִּינוּ דְטַעְמָא הוּא מְפִנֵי שְׂרָאוּנוּן לְהִבְיָא בְּכוּלָן עוֹלָה וּבְמִפְרָשִׁין לִיכָא לְמִמַר הֵכִי הָא דְאָמַר רַבָּא אִם נִפְלוּ דְמִי חֲטָאת מְבִינֵיהֶם הָרִי הֵן כְּמִפְרָשִׁין וְלֹא יִפְלוּ לְגַדְבָּה וְאִמְאֵי וְהָא גַם בְּזָה רָאוּי לְהִבְיָא בְּכוּלָן עוֹלָה וּי"ל בְּזָה דְהִכָּא בִּינוּ דְנִחִית לְפָרוּשֵׁי נְאֻמַר אֵלּוּ לְחֲטָאתֵי גַם הַשְּׂאָר הֵנּוּ כְּמִפְרָשִׁין וְכַדְתַּנְיָא יְבִיא בְּחֻצְיוֹ עוֹלָה וּבְחֻצְיוֹ שְׁלָמִים וּכ"כ הַכ"מ ז"ל לִיְיָשֵׁב הָא דְתַנְיָא דְמוֹעֲלִין בְּכוּלָן וְאִמְאֵי הָא רָאוּי לְהִבְיָא בְּכוּלָן שְׁלָמִים וְכַדְתַּנְנוּ דְאִין מוֹעֲלִין בְּמַעוֹת סְתוּמִים מְטַעַם זֶה אֵלּא בִּינוּ דְנִחִית לְפָרֵשׁ אִינְהוּ נְמִי כְּמִפְרָשִׁין דְמִי אִף לַפ"ז יִקְשָׁה בְּאֵלּוּ לְעוֹלָתֵי וְהַשְּׂאָר לְנִזְיָרוּתֵי אִם מֵת יִפְלוּ לְגַדְבָּה וְלִפִּי טַעְמוֹ שֶׁל הֶרֶמְב"ם ז"ל מְפִנֵי שְׂרָאוּי לְהִבְיָא בְּכוּלָן עוֹלָה וְהָא הִכָּא לִיכָא לְמִמַר הֵכִי דְדְמִי עוֹלָה הַפְרִישׁ לְעַצְמוֹ וְהַשְּׂאָר הֵינּוּ לְחֲטָאתוֹ לְשְׁלָמִים וּמ"ט יִפְלוּ לְגַדְבָּה וְהָא וְדֵאֵי דְמִי חֲטָאת מְעוֹרָב בְּהוּ וְהַחֲצִי הַשְּׁנִי ג"כ שְׁלָמִים הֵם וְלֹא שְׁיִיכָא לְגַדְבָּה וְע"כ צ"ל דְהִלְכָה הִיא בְּנִזְיָר דְדְמִי חֲטָאת סְתוּמִים ג"כ יִפְלוּ לְגַדְבָּה וְאִפ"ל דְלֹא פָתַב הָאֵי טַעְמָא אֵלּא לְחֻצְיָבֵי קִינִים וּגְבִינֵיהוּ לֹא אִיִּצְטְרִיף הִלְכָתָא דְבִלְא"ה יִפְלוּ לְגַדְבָּה בִּינוּ שְׂרָאוּנוּן כּוֹלָן לְעוֹלָה אֲבָל גְּבִי נִזְיָר הִלְכָה הִיא דְאִפִּי אִם יֵשׁ בְּהוּ דְמִי חֲטָאת יִפְלוּ לְגַדְבָּה כְּגוֹן אִם אָמַר אֵלּוּ לְעוֹלָתֵי וְהַשְּׂאָר לְנִזְיָרוּתֵי דְאִינוּ יְכוֹל לְהִבְיָא בְּכוּלָן שְׁלָמִים וְשְׁלָמִים ג"כ לֹא שְׁיִיכָא לְגַדְבָּה אִפ"ה יִפְלוּ לְגַדְבָּה: וְאִפְתִּי אִיכָא לְמִדָּק לִפִּי שֵׁיטַת הֶרֶמְב"ם ז"ל דְבְחֻצְיָבֵי קִינִים יִפְלוּ לְגַדְבָּה מְסַבְרָא דְרָאוּנוּ לְהִבְיָא בְּכוּלָן א"כ הָא דְתַנְיָא מִי שְׁהִיָּה מְחֻיָּב כּו' דְלִפִּי גִירְסַתוֹ רְצָה לְהִבְיָא בְּכוּלָן חֲטָאת בְּהִמָּה יְבִיא רְצָה לְהִבְיָא בְּכוּלָן עוֹלָה יְבִיא א"כ אִם מֵת אִמְאֵי יִלְכוּ לַיָּם הַמְלַח בִּינוּ שְׂרָאוּנוּן כּוֹלָן לְעוֹלָה וְרֵאִיתִי לְהֶרֶאֱב"ד ז"ל שֶׁם בְּפ"ה מֵהִלְכוֹת פְּסוּה"מ שְׁהִשְׁיַג עַל הֶרֶמְב"ם ז"ל כִּנ"ל וְעֵינֵינוּ בְּכ"מ וּבִלְח"מ ז"ל שֶׁם מִש"כ בְּזָה וּלְפִי מַה שְׁפָתַבְתִּי בְּרֵאשִׁית דְּבָרֵי דְתַרְנוּנֵיהוּ צָרִיכֵי טַעְמָא דְרָאוּנוּ לְעוֹלָה וְהִלְכָתָא א"ש דְּבַכָּה"ג לֹא אִתְמַר הִלְכָתָא וּמַה שְׁהַכְרִיחוּ לְהֶרֶמְב"ם ז"ל לְגִירְסָא זוֹ דְאִי כְּנִסְחָא דִּידֵן וּכְגִירְסַת הַתּוֹסְפָתָא דְלֹא יְבִיא אֶחָד מֵהוּ אֵלּא לְשִׁנְיָהֶם נִתְפָּנוּן לְעוֹלָה וְלְחֲטָאת א"כ אִמְאֵי יִלְכוּ לַיָּם הַמְלַח כֹּל הַמַּעוֹת הָא יְכוֹל לְחַלְקוֹן דְמִי חֲטָאת יִלְכוּ לַיָּם הַמְלַח וְדְמִי עוֹלָה יִקְרְבוּ עוֹלָה דְלִשְׁיטְתוֹ אֲפָשֶׁר לְחַלְקוֹן וְכִמוֹ שְׁיִתְבָּאָר אֲבָל לִפִּי גִירְסָא זוֹ כּוֹלָן רָאוּיִין לְחֲטָאת ג"כ וּמִש"ה יִלְכוּ כּוֹלָן לַיָּם הַמְלַח אֵלּא דִּישׁ לְדַקְדָּק עוֹד דְהָא מְשַׁמַּע דְּבַרְצוֹנוּ הַדְּבָר תְּלוּי וְאִם רְצָה לְהִבְיָא חֻצְיוֹ לְעוֹלָה וְחֻצְיוֹ לְחֲטָאת ג"כ הֶרְשׁוֹת בִּידוֹ וְא"כ אִפְתִּי אִמְאֵי יִלְכוּ כּוֹלָן לַיָּם הַמְלַח וְלָמָּה לֹא יִחַלְקוּ אוֹתוֹן.

וַיֵּשׁ לֹזֵמֶר דְּהִכָּא מְסַפְקִינוּן בְּדַעְתוֹ וְשָׂמָא לְחֲטָאת לְחוּד הַפְרִישָׁן וּמִש"ה א"א לְחַלְקָם. וְעַדִּין צָרִיף עֵיוֹן: וְלַעֲנִין מְפֹרְשִׁים נִרְאָה מְדַבְּרִיו בְּפ"ט מֵהַל' הַנ"ל דְאִפִּילוּ אָמַר לְעוֹלָתֵי וְלְחֲטָאתֵי כּו' אוֹ לְחוּבְתֵי הֵנּוּ כְּמִפְרָשִׁין מְשַׁם וְאִם מֵת מְחַלְקִינוּן לְהוּ וְדְמִי חֲטָאת יִלְכוּ לַיָּם הַמְלַח דְמִי עוֹלָה יִקְרְבוּ עוֹלָה דְמִי שְׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים וְדִלָּא פְּשִׁיטַת הַתּוֹסְפּוֹת ז"ל דְחֻשְׁבֵי לְהוּ כְּמַעוֹרָבִים וּכ"כ הַלַּח"מ ז"ל שֶׁם וְעֵינֵינוּ בְּדְבָרֵי הַתּוֹס' ז"ל בְּסוּטָה דָּף י"ח וּבְסוּף מְעִילָה בְּהָא דְפָרוּטָה בְּכִיס זֶה הֶקְדָּשׁ וּבְמַה שְׁפָתַבְתִּי שֶׁם בַּח' וּמַה שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל לְהוּ לִישְׁנָא דְלְחוּבְתֵי הֵנּוּ כְּמִפְרָשִׁין א"כ מֵאֵי קָאָמַר הַש"ס וְלֹא פּוֹקֵי מֵהָא דְתַנְיָא נִרְאָה מְדַבְּרֵי הֶרֶמְב"ם ז"ל דְבָהָא דְרַב אִשִּׁי גְרָסִינוּ לְחוּבְתֵי וְזֶה הֵנּוּ כְּמִפְרָשִׁין אֲבָל אִם אָמַר לְחוּבְתֵי וְדֵאֵי הֵנּוּ כְּסְתוּמִים וְכֵן מוֹכְרַח לְגִירְסַתוֹ דְרְצָה יְבִיא בְּהוּ אֶחָד מֵהוּ אִלְמָא דְלָאוּ כְּמִפְרָשִׁין הֵן וְדוּק בְּכָל הַנ"ל: וְהָא דְתַנְיָא בְּאֵלּוּ לְעוֹלָתֵי כּו' וּמוֹעֲלִין בְּכוּלָן כּו'

נראה מהלשון דמחיים קאמר אַבל לאחר מיתה ודאי מוועלין בַּכּוֹלן פּינן דנופלין לנדבָה וכן מבואר בתוספתא פ"א דמעילה דגרסינן הָתָם יָפְלוּ לַנְּדָבָה וּמוֹעֲלִין בָּהֶם אֵלָּא דבֵּאלוּ לַחֲטָאתֵי כו' גְּרָסִינן בְּתַלְמוּדֵינָא וְהַשָּׂאָר יָבִיא חֲצִי לְעוֹלָה כו' וּבְתוֹסְפֵתָא גְּרָסִינן רָצָה לְהֵבִיא בָּהֶן עוֹלָה יָבִיא שְׁלָמִים יָבִיא מִשְׁמַע קֶצֶת דִּיכּוֹל לְהֵבִיא בַּכּוֹלן אִיזָה שְׁיָרָצָה: וּלְעַנְיָן מ"ש הַרְמַב"ם ז"ל בְּדָמִים מִפְּנֵי שֵׁשׁ שָׁל כָּל הַג' קָרְבָּנוֹת שְׁנֹתֶיבְרָבוּ דְמוֹעֲלִין גַּם בְּמִקְצָתוֹן וְכֵן הוּא בְּתוֹסְפֵתָא שֶׁם וְתַמְהוּ ע"ז מְפָרְשֵׁי דְבָרֵינוּ ע"ש בְּהַלְכוֹת מְעִילָה הִיָּה נִרְאָה דְדָבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל נְכוּנִים פִּינן דְּהָרֹב הָיוּ דָּמִים שֶׁהֵן בְּדִין מְעִילָה אִם לְקַח מִהֵן חֲטָיִב קָרְבָּן דְּתַלְיָן בְּרֹבָא וְרֹב אִיסוּר הוּא וְהָכִי מִשְׁמַע מֵהָא דְקַי"ל דְּמֵבִיא אֲשֶׁם תְּלוּי בְּחֻתִּיכָה אַחַת אוּ בִב' חֻתִּיכוֹת מִשְׁמַע דָּאָם מְוַנְחִים ג' חֻתִּיכוֹת ב' מֵהֶם שָׁל חֻלֵּב וְאַחַת שָׁל שְׁוֹמֵן וְאַכְל אַחַת מִהֵן חֲטָיִב חֲטָאת דְּכָל דְּפָרִישׁ מְרֹבָא פָּרִישׁ כִּי הִכִּי דְאַמְרִינן הִכִּי לְעַנְיָן הִתְרַם וְהַדְּבָרִים אֲרֻנְפִים בְּזָה וְאִין פֶּאן מְקוּמָם וְלֹא תִיקָשִׁי מֵהָא דְתַנּוּן בְּמְעִילָה בְּמַעוֹת סְתוּמִים דְּאִין מוֹעֲלִין בְּמִקְצָתוֹן לְשִׁטַּת רַש"י שְׁמָא הֵן דְּמֵי שְׁלָמִים הִיָּינוּ מִשׁוּם דְּהָתָם לֹא נִתְפָּרְשׁוּ וְכָל חֻלְק מֵהֶם רָאוּי לְשְׁלָמִים וְלֹא שְׁיָיָד לְמִיזוֹל בְּזָה בְּתַר רֹבָא וְעֵי' בַּמְשַׁל"מ ז"ל בְּהַלְכוֹת מְעִילָה מֵה שְׁנֹתֵינוּכַח בְּזָה עִם הַר"י אֶלְפָּאֲנֵדְרִי ז"ל: שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה אַבְל בְּהַמָּה הָרִי הִיא כְּמִפְּנֵי שֶׁת כו' הָאֲרִיכוּ בְּזָה לְפָרִישׁ דְּלֹא בְּבַהֲמָה תְּמִימָה דְּחֻזָּא לְקָרְבָּנוֹת קֹאמֵר דַּא"כ מֵאִי קַמ"ל רַב הוּנָא הָא רַשְׁבַּ"ג הוּא דְאַמְרָה בְּמַתְנִיתִין לְקַמֵּן אֵלָּא בְּהַמָּה תְּמִימָה הִיָּינוּ ג' פָּרִים דְּלֹא חֻזְיָן לְקָרְבָּנוֹת נְזִיר וְאַפ"ה הִיָּינוּ כְּמִפְּנֵי שֶׁמִּשׁוּם דְּנִחִית עֲלֵיהֶוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף כְּמוֹ מְפָרִישׁ נִקְבָּה לְאַשֶׁם דְּאַמְרִינן בְּתַמּוּרָה דְּנִחִית עֲלֵיהֶוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף.

וְהַקְשׁוּ עֲלֵיו מֵהָא דְאַמְרִינן בְּשַׁבּוּעוֹת דָּאָם הַקְדִּישׁ זָכַר לְדָמֵי נְסֻכִים לֹא נִחִית עֲלֵיהֶוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְתִי' דְלְדָמֵי נְסֻכִים שְׁאֵנִי דְלֹא חֻזִי לְדָמֵי נְסֻכִים כָּלָל אַבְל הֵכָא פִינן דְּפַר חֻזִי לְקָרְבָּן אַחַר חֵל עֲלֵיהֶוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְכֵן מִשְׁמַע בְּתַמּוּרָה דָּף כ' בְּהָא דְפָרִישׁ הָתָם לַר"ש יָחִיד שֶׁהַקְדִּישׁ שְׁעִיר לְשַׁעֲרֹתוֹ תְּקַדֵּשׁ מִשׁוּם דְּחֻזִי לְנִשְׂאִי וְלַר"ש הוּא דְמִקְבְּעֵי לִיהֶוּ מִשְׁמַע דְּלַרְבָּנּוּ וְדַאי קְדוּשׁ וְחֵל עֲלֵיהֶוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף אֵלָּא דְמֵהָא דְפָרִישׁ הָתָם כַּה"ג שֶׁהַפָּרִישׁ פָּרָה לְפָרוּ לִיקְדֹשׁ דְּחֻזָּא לְפָרָה אֲדוּמָה וּמִשְׁנֵי דְפָרָה קְדוּשִׁי בְּדַק הַבֵּית הִיא מִשְׁמַע נְמִי דְלַר"ש הוּא דְמִקְבְּעֵי לִיהֶוּ אַבְל לַרְבָּנּוּ וְדַאי חֵלָה עֲלֵיהֶוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף אֵלְמָא דְלַרְבָּנּוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף אֲפִילוּ אִי לֹא חֻזִי לְקָרְבָּן אַחַר דְּהָא פָּרָה לֹא חֻזָּא לְשׁוּם קָרְבָּן אַבְל ז"א דַּע"כ לֹא קֹאמֵר הַש"ס הָתָם דְּפָרָה קְדוּשִׁי בַּדַּה"ב הִיא אֵלָּא לַר"ש דְּבַעֲי אֶלְקִיבְיָה שְׁיִהְיֶה רָאוּי לְשֶׁם אוֹתוֹ קָרְבָּן שֶׁהַפָּרִישׁוֹ כְּגוֹן נִקְבָּה לְעוֹלָה דְּחֻזָּא נִקְבָּה בְּעוֹלַת הָעוֹף וְלִזָּה קֹאמֵר דְּפָרָה לְפָרוּ נְמִי תְּקַדֵּשׁ דְּפָרָה נְמִי שֶׁם חֲטָאת עֲלֵיהֶוּ וְעֵלָה קֹאמֵר דְּקְדוּשִׁי בַּדַּה"ב הִיא אַבְל לַרְבָּנּוּ דְלֹא כְּעֵינּוּ אֵלָּא שְׁיִהְיֶה רָאוּי לְקָרְבָּן אִיזָה שְׁיִהְיֶה פָּרָה לְפָרוּ נְמִי קְדוּשַׁת הַגּוֹף דְּהָא חֻזָּא לְשְׁלָמִים: וּבְתַמּוּרָה דָּף י"ט כְּתָבוּ הַתּוֹס' ז"ל דְּהָא בְּשַׁבּוּעוֹת פְּלִיגִי אֵהָא דְהַקְדִּישׁ זָכַר לְדָמֵי כו' וְעֵי' מַש"כ שֶׁם בְּחִידוּשִׁי בְּדָבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל שֶׁם וְכַתְּבֵתִי שֶׁם דְּנִרְאָה דְּהִיכָא דְאַמֵּר בְּפִירוּשׁ יְקַדֵּשׁ לְדָמֵי לֹא קְדִישׁ קְדוּשַׁת הַגּוֹף אֵלָּא אִם הַקְדִּישׁ זָכַר לְעוֹלָה.

אַבְל אִם הַקְדִּישׁ דְּבָר שְׁאִינוּ רָאוּי לְדָמִים אִינוּ אֵלָּא קְדוּשַׁת דָּמִים וְהָא דְאַמְרֵי רַבָּנּוּ דְנִקְבָּה לְאַשֶׁם נְמִי קְדוּשַׁת הַגּוֹף הִיָּינוּ הִיכָא דְהַקְדִּישָׁה וְאַמֵּר הָרִי זֹו עוֹלָה וְעֵי' מֵה שְׁפַתְבְּתִי בְּזָה בְּנִדְרִים בְּשִׁמְעָתָא דְנִטְיַעוֹת הָאֵלוּ קוּדֵשׁ וְכִינּוּ דְאִיכָא גּוֹנָא דְאִינוּ קְדוּשׁ אֵלָּא לְדָמִים א"כ הִיכִי קֹאמֵר סְתָמָא דְבַהֲמָה הָרִי הִיא כְּמִפְּנֵי שֶׁת הָא אִיכָא גּוֹנָא דְהָיוּ כְּסְתוּמָה כְּגוֹן אִם הַקְדִּישָׁה בְּפִירוּשׁ לְדָמִים וְנִהֵי דְאִין זֶה מְוַכְרַח כ"כ וּפְשָׁטִיהֶוּ דְהַש"ס מִשְׁמַע דְאַפִּי

בפירוש לדמים קדוש קדושת הגוף וכמו שפכתתי שם בתמורה מ"מ יתבאר לקמן בדבריהם ז"ל מה שיש לדקדק לפי שיטתם ז"ל: ובירושלמי נראה דהא דאמר רב מעות ולא בהמה היינו בהמה ראויה לקרבן נזירות ובהקדיש שור לנזירותו פליגי התם אי הוי כמעות או כבהמה והקדיש חמור לנזירותו לכ"ע הרי הוא כמעות ומבואר מזה דעיקר מימרא דרב בבהמה ראויה לקרבן מיירי ומה שהקשו ז"ל דמאי קמ"ל רב הא מתניתין היא אין פאן קושיא דסד"א פיון דלא פירש שם לכל אהד הנה אמינא דבכלל סתומים הם ואם מת פלו לנדבה קמ"ל דהוי כמפונרשת וכן נראה מדברי הרמב"ם ז"ל וכמו שיתבאר בס"ד: ומדברי הירושלמי הנ"ל דקדקתי על שיטת הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' פסה"מ ופ"א מהל' תמורה דאם שינה בחטאת והקדיש שעיר לשעירתו אינו קדוש כלל ובירושלמי הקא משמע דאם הקדיש שור לנזירותו שפיר קדוש אע"ג דאיפא חטאת ביניהו וי"ל דהכא פיון שהקדיש סתם לקרבנות נזירות מגו דחיייל קדושת עולה ושלמים חל נמי קדושת חטאת.

ועוד י"ל בפשיטות דאם הקדיש בפירוש לדמיו ודאי אפי' בחטאת חל עליה קדושת דמים וכמו שפכתתי בזה בתמורה: בא"ד וא"ת ונהי כו' לדמי קיימי ומ"ש תמימים מבע"מ ותי' דתמימים שאני דאיפא שהייה וכיון דשהה אצלו זמן מרובה חיישינו שפא נתן בלבו לפרש שם חטאת על אחת מהן אף לא בירר והוי כמו לעולתי ולשלמי ולחטאתי דילכו לאיבוד וכבר כתבו התוס' ז"ל בעצמן לקמן דטעם זה דחוק הוא ולא נרמז בגמ' כלל אבל לפי מה שפירשו דמיירי בבהמה לקרבן א"ש כפשוטו דחשיב כמפונרשת ולא ילף לאיבוד אלא הראוי לחטאת ימות והראוי לעולה יקרב עולה ולשלמים יקרב שלמים אבל מדברי הירושלמי הנ"ל מוכח דיש חילוק בין בהמה תמימה אפילו אינה ראויה לקרבן כגון שור.

ובין בע"מ או בהמה טמאה דבהקדיש חמור לכ"ע הוי כמפריש מעות ובהקדיש שור פליגי והתוס' ז"ל לשיטתם דשור קדוש קדושת הגוף כתבו דטעמא משום שהייה או מטעם שפא חישב בדעתו לפרש או כמש"כ בסוף ד"ה וכי תימא דהלכה לא נאמרה אלא כמעות דאין צריך שהייה וה"ה בע"מ דאין בה שהייה ד יכול לפדותה לאלתראבל כל אינף כמו בהמה ונסכא וסנאר של קורות דאית בהו שהייה לאו בכלל מעות הן אבל לפי מש"כ דשור נמי אינו קדוש אלא לדמיו א"כ מאי איפא בין הקדיש שור או חמור וי"ל פיון דהאי דינא הלכה היא לא ילפינו מינה וכיון דלא אתמר הלכתא אלא כמעות לא ילפינו דבר אחר דיפול לנדבה ולא איתמרה אלא במידי דשכיחי בנדבה ובע"מ ג"כ שכיח בנדבה אבל נסכא וסנאר דלא שכיחי להתנדב לא אתמר הלכתא בהו וכן להקדיש בהמה תמימה לדמי ג"כ לא שכיח מש"ה איפא מ"ד דלא נאמרה הלכה בזה: ואפתי איפא למיזק התינח לר"י דאמר הלכה היא בנזיר אבל לר"ל דיליף מקרא מאי איפא למימר מהיכי תיתי לחלק אליביה בין מעות להשאר וראיתי בש"מ שכתב לר"ל הטעם משום שפא חישב בלבו לפרש דמי חטאת ולר"י הטעם משום דהלכה לא נאמרה אלא כמעות ובע"מ שעומדת למכור מיד וא"כ איפא נפ"מ בין ר"ל לר"י בהיפך לה בעלה דלר"י בכה"ג ג"כ לא יפלו לנדבה אלא מעות ולר"ל אי אמרה דלא הנה בדעתה לפרש אפילו נסכא וסנאר יפלו לנדבה וכן יש לדקדק לשיטת התוס' ז"ל דהטעם הוא משום חישב דשפא חישב כו' היפך לה בעלה מא"ל והתוס' ז"ל בעצמם הקשו לקמן ע"ז כעין קושיא זו: שם בד"ה אבל נסכא לא כו' אבל הפריש ג' נסכות או ג' קורות עכ"ל לכאורה משמע מדבריהם

דְּהָא דְאִמְרִינן נִסְכָּא לֹא הֵינּוּ אִם הִפְרִישׁ ג' נִסְכוֹת דְּבִזָּה חֵיִישִׁינן שְׁמָא חֵישָׁב בְּלָבוּ עַל אַחַת מִהֶן לַחֲטָאת אֲבָל אִם הִפְרִישׁ נִסְכָּא אַחַת הֵינּוּ כְּסִתּוּמִים אֲבָל מִסְתַּמָּא דְּהַש"ס לֹא מִשְׁמַע הָכִי וְכ"כ בַּש"מ דְּאִפִּי בְּנִסְכָּא אַחַת חֵיִישִׁינן שְׁמָא חֵישָׁב בְּלָבוּ עַל מִקְצָתָהּ לַחֲטָאת: בַּד"ה אֲלֵא מַעֲתָה מְעוֹת וְלֹא עוֹפוֹת כּו' הֶאָרִיכוּ לְפָרֵשׁ קִנְיַת רַב שִׁימִי בַּג' אֲנָפִי הִפְרִישׁ הֶרְאִשׁוּן הוּא דְּפָרִיף בְּעוֹפוֹת נְמִי הֵיכִי מִתְּפָרְשׁוֹת בְּעִשְׂיַת פְּהֵן נִיחּוּשׁ שְׁמָא נָתַן דְּעִתּוֹ חֵד לַחֲטָאת וְחֵד לְעוֹלָה וְהֵינּוּ כְּמַעֲוֹרְבִים וְלֹא יָכוֹל הִפְהֵן עוֹד לְהַקְרִיבֵן וְזֶה לְשִׁיטְתָן בְּשִׁמְעִתִּין דְּלְעוֹלָתִי וְלַחֲטָאתִי כּו' דְּהֵינּוּ כְּמַפְרֵשׁ הֵינּוּ בְּתַעְרוּבוֹת וְכוּלָן יִלְכוּ לְאִיבוּד וְהִרְבּוּ לְהַשִּׁיב עַל שִׁיטָה זֹה כְּמַבְנֵאָר בְּדַבְרֵיהֶם ו"ל וְכָתְבוּ בְּשֵׁם הַר"מ ו"ל לְפָרֵשׁ דְּהַקְוִשְׂיָא הִיא עַל הַף חֲשֵׁשׁא דְנָתַן דְּעִתּוֹ לְאַחַר הִפְרָשָׁה וּמָה מוֹעִיל דְּעִתּוֹ בְּזָה פִּינּוּ דְּלֵאוּ שְׁעַת הִפְרָשָׁה הִיא וְלֹא שְׁעַת עֲשִׂיָּה וְכִי הֵיכִי דְקִינִים אֵין מִתְּפָרְשׁוֹת אֲלֵא אוּ בְּלִקְיָחָה אוּ בְּעִשְׂיָה ה"נ פֶּל הַקְרַבְנוֹת וְגַם ע"ז הִקְשׁוּ מִנ"ל לְדַמּוֹת שְׁאָר קְרַבְנוֹת לְקִינִים וְעוֹד דְּרַב חֲסֵדָא לֹא אָמַר אֲלֵא בְּקִינִים דְּחִזִּי לְהַקְרָבָה אֲבָל בְּמִידֵי דְלֹא חִזִּי לְהַקְרָבָה מִסְתַּבֵּר דִּיכּוֹל לְפָרֵשׁ בְּכָל עֵת שְׁיִרְצָה וּמִסְקִנַּת דְּבַרְיָהֶם לְפָרֵשׁ דְּלֵאוּ מִשּׁוּם חֲשֵׁשׁ דְּשְׁמָא נָתַן דְּעִתּוֹ לְפָרֵשׁ אֲלֵא דְהִלְכָה לֹא נֶאֱמָרָה אֲלֵא בְּמַעוֹת אֲבָל בְּנִסְכָּא לֹא נֶאֱמָרָה הִלְכָה וְהֵרִי הִיא כְּמַפְרֵשׁ הֵינּוּ אַע"ג דְּסִתּוּמָה הִיא יֵשׁ לָהּ דִּין מִפְּנוֹרְשָׁת דְּלֹא יְפוּל לְנִדְבָה פִּינּוּ דְלֹא אִתְּמַר הִלְכְתָּא בְּזָה וּפְרִיף עֲלָה נִימָא נְמִי מְעוֹת וְלֹא עוֹפוֹת וְאִם הִפְרִישׁ עוֹפוֹת לְקִינֵי נְמִי לֹא יְפוּל לְנִדְבָה אִם מֵת וְהֶאֱמַר רַב חֲסֵדָא אֵין הַקִּינִים מִתְּפָרְשׁוֹת כּו' מִשְׁמַע דִּישׁ לָהֶם דִּין סִתּוּמָה לְגַמְרֵי אֲפִילוּ לִיְפוּל לְנִדְבָה וַא"ש דְּלֹא פְרִיף מִכְּמָה סְתָמִי מִשּׁוּם דְּבִהָא מוֹדוּ כ"ע דִּיכּוֹל אַח"כ לְקוּבְעֵן אִיזָה לַחֲטָאת וְאִיזָה לְעוֹלָה וְשִׁיטָה זֹה נִרְאָה דְהוּא לֹא כְּשִׁיטְתָם לְעִיל בְּכוּלָהּ שְׁמַעֲתִין דְּהִיכָא דְלֹא אִתְּמַר הִלְכְתָּא חֲשִׁיב כְּמַעֲוֹרְבִים וְיִלְכוּ כּוּלָם לְאִיבוּד דָּאִם כֵּן הִדִּק"ל הֵיכִי יָכוֹל הִפְהֵן לְפָרֵשׁ בְּשְׁעַת עֲשִׂיָּה פִּינּוּ דְהֵינּוּ כְּמַעֲוֹרְבִים: וּבַש"מ ו"ל כְּתַב בְּאַמַּת לְפָרֵשׁ גַּם לְשִׁיטָה זֹה דְּפָרִיף מִהָא דְאִמְרַר רַב חֲסֵדָא דְּמִתְּפָרְשׁוֹת בְּעִשְׂיַת פְּהֵן וְאִמְרֵי פִּינּוּ דְהֵינּוּ כְּמַפְרֵשִׁין בְּתַעְרוּבוֹת כּוּלָן יְמוּתוּ אֲבָל בְּאַמַּת נִרְאִין דְּבַרֵי הַתּוֹס' ו"ל בְּזָה דְלַעֲנִין זֶה שְׁיָכוֹל לְפָרֵשׁ אַח"כ וְדַאי לֹא אִיִּצְטְרִיף הִלְכָה כָּלֵל דְלֹא פְרִיף לְעִיל אֲלֵא עַל מְעוֹת סִתּוּמִים לְאַחַר מִיתָה וְהִלֵּא דְמִי חֲטָאת מְעוֹרְבָה בְּהֵן אֲבָל מְחִיִּים וְדַאי יָכוֹל לְהַפְרִישׁ מְעוֹת סִתּוּמִין וּלְפָרֵשׁ אַח"כ אוּ בְּשְׁעַת עֲשִׂיָּה אוּ אֲפִילוּ שְׁלֵא בְּשְׁעַת עֲשִׂיָּה וְכִמּוּ שְׁיִתְבָּאָר בְּזָה וַא"כ פְּשִׁיטָא דְלֹא תִיקְשִׁי מִהָא דְרַב חֲסֵדָא דְאִמְרַר דְּמִתְּפָרְשׁוֹת בְּשְׁעַת עֲשִׂיָּה אֲפִילוּ אִי לֹא נֶאֱמָרָה הִלְכָה בְּעוֹפוֹת וּלְזָה הַנּוֹכְרָחוּ לְפָרֵשׁ דְּפָרִיף מִמִּשְׁמַעוֹת דְּבַרֵי רַב חֲסֵדָא דְאִין מִתְּפָרְשׁוֹת כָּלֵל אֲפִילוּ לַעֲנִין נְפִילָה לְנִדְבָה וּבְאַמַּת גַּם דִּיּוּק זֶה אֵינוּ מוּבָן דְאִטּוּ הָא דְאִין נּוֹפְלִין לְנִדְבָה הוּא מִשּׁוּם דְּהֵינּוּ כְּמַפְרֵשִׁים וְדַאי כְּסִתּוּמִים הֵם אֲלֵא דְבְּעוֹפוֹת לֹא נֶאֱמָרָה הִלְכָה דִּיְפוּל לְנִדְבָה פִּינּוּ דְלֹא הֵינּוּ דּוּמְיָא דְמַעוֹת.

וַא"כ הֵיכִי שְׁיָיף לְמִיזְדַּק מְלִישְׁנָא דְאִין מִתְּפָרְשׁוֹת דְאִתִּי לְאִשְׁמַעֲיָן דִּיְפוּל לְנִדְבָה וְדְבַרֵי רַש"י ו"ל שְׁפִירֵשׁ דְּפָרִיף מִהָא דְיָבִיא זֹג לְשַׁנִּי ג"כ אֵינוּ מוּבָן דְהָא הוּא ו"ל פִּי לְעִיל דְאֲפִילוּ בְּלְעוֹלָתִי וְלַחֲטָאתִי וְלְשַׁלְמִי יָכוֹל לְפָרֵשׁ אַח"כ וְדְמִי חֲטָאת יִלְכוּ לִים הַמְּלַח דְמִי עוֹלָה יְקַרְבוּ עוֹלָה וַא"כ מֵאִי קוּשְׂיָא מִהָא דִּיקְזַח זֹג לְשַׁנִּי: וְלִפִּי מַה שְׁכַתְבִּיתִי לְעִיל דְבַרֵי הַרְמְב"ם ו"ל פ"ה מִהִלְכוֹת פִּסְה"מ דְהָא דְמַעוֹת סִתּוּמִים שְׁל חֵיבֵי קִינִים יְפִלוּ לְנִדְבָה הוּא מִשּׁוּם דְרֵאוּנָן לְהַבִּיא כְּכוּלָן עוֹלָה א"כ הֵיכָא דְהַפְרִישׁ עוֹפוֹת סִתּוּמִים לֹא יְפִלוּ לְנִדְבָה דְהָא א"א לְהַבִּיא שְׁנֵיהֶם עוֹלוֹת וַע"י פְדִיּוֹן בְּמוֹמֵן ג"כ א"א דְהָא אֵין פְדִיּוֹן בְּעוֹפוֹת וּלפ"ז

א"א לפרש דלענין נפילה לנדבה קא דייק הש"ס במעות ולא בעופות וכן משמע מסתימת לשון הרמב"ם ז"ל בפ"ז מהלכות פלי המקדש ופ"ד מהל' שקלים דאין שום עולת העוף בנדבת צבור ובלא"ה לא שייקא נדבה בעוף למ"ד מותרות לנדבת צבור אזלי וא"כ אפתי לא יתיישב פירושה דהאי שמעתא דפריה נימא מעות ולא עופות ומה אעשה אם בעונותי הלכה זו סתומה וכל השיטות בזה צ"ע: בא"ד דהא דאמר רב חסדא אין הקינים כו'.

משמע דוקא קינים מדלא קאמר אין הקרבנות כו' ובתוס' ישנים ביומא פ' טרף בקלפי דייקי התם מדברי הש"ס דה"ה לכל הקרבנות מדלא מוקי לברייתא התם בשאר קרבנות דמקדש השם בהו שלא בשעת לקיחה ולא בשעת עשייה אלא דלא הבנתי דבריהם ז"ל דמה שכ' שם דגבי נזיר משפחת לה שהפריש שתי בהמות הא בהמות תמימות בנזיר לכ"ע הוי כמפורשות וכדאמר רשב"ג ולאן ממין אחד הם.

ודחוק לומר דכוננתם הוא לב' בהמות שאין ראיות לקרבן דברייתא מיירי התם בקרבנות עצמן ועוד דהא כתבו ז"ל הכא דרב חסדא לא מיירי אלא בקינים עצמן ולפ"ז ליכא לאשכוחי להא דרב חסדא אלא בקינים לבד דמין אחד הם הו אמת דדבריהם ז"ל בזה אינו מובנים דהא איתא בהדיא שם ביומא דבהפריש מעות סתומים נמי איתא להא דרב חסדא ואינו יכול לפרש אח"כ וכן איתא בסוף פריתות.

אף מש"כ דמצי לאוקמי בב' בהמות של נזיר אינו מוכן פינו דברייתא איירי התם בקרבנות עצמן גם מש"כ שם עוד א"נ יש להעמידו שהיה מחויב עולה וחסאת ואמר אלו לחובתי ולא פירש ואח"כ פא לפרש והיינו בב' מיני חובה חסאת חובה ועולה נדבה ובכה"ג אינו יכול לפרש כלל וכדתנא לעיל בברייתא מי שהיה מחויב כו' רצה להביא חסאת לא יביא כו' וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל ועוד דאם הפריש בהמות הרי הן מפורשין דחסאת נקבה ועולה זכר.

ומ"מ דבריהם שם מוכרחים דבכל הקרבנות בעינן שעת לקיחה או שעת עשייה מהא דמסיים שם בברייתא גבי ב' שעירים אינו דין שיקדש השם בשעת לקיחה או שעת עשייה והשתא אי נימא דבשאר קרבנות לא בעינן שעת עשייה ולקיחה ואם הפריש מעות לנזירותו יכול לפרש אח"כ שלא בשעת עשייה ולקיחה א"כ מצי למילף בק"ו לב' שעירים ג"כ שיקדש השם שלא בשעת לקיחה ועשייה אלא ש"מ דבכל הקרבנות הדין כן: ומ"מ לדברי התוספות ז"ל הכא שכתבו לסלק בין קינים לכל הקרבנות לא תיקשי מהא דאמרינן התם גבי ב' שעירים ג"כ דוקא שעת לקיחה ועשייה משום דלפי שיטתם הכא דהא דרב חסדא לא אתמר אלא בקינים עצמן דחזו להקרבא א"כ לא אשכחן הך קדושת השם אלא בקינים שהן מין אחד ומינה בעינן למילף לב' שעירים שיקדש השם וא"כ דיו לבא מן הדין להיות כנדון דוקא בשעת לקיחה ועשייה אלא דמדברי התוס' ז"ל נראה דאיכא לאשכוחי גם בשאר קרבנות קידוש השם כמ"ש ואפילו אם תימצי לומר דיליף שאר קרבנות מקינים כו' וכן מצינו בצפורי וכבשי מצורע ב' קרבנות בקינים שוין ובדברי הרמב"ם ז"ל לא מצאתי מבורא פעת דין הקביעות בשאר קרבנות ובפ"ה מהל' פסה"מ פתב להאי דינא גבי קינים.

ומשמע לי קצת מדבריו שם דבמעות לא מהני קביעות כלל כמש"כ שם ואפילו אמר אלו דמי חסאתי כו' וסתימת דבריו משמע דאפילו אמר כן בשעת הפרישת המעות לא מהני

הקביעות אבל מסוף דבריו שם לא משמע פן עיי"ש: בד"ה ואמאי כו' וא"ת ומי דמי כו' וי"ל דה"פ כו' לא הבנתי דבריהם וי"ל דהתיינות לשיטתם וי"ל לעיל דבהמה הרי היא כמפונרשת משום דשמה נתן דעתו כו' י"ל דהכא בבהמות הראויות לנזיר אמרינו דפירש לגמרי אבל אי בהמה שאינה ראויה הוי כסתומה לגמרי ולא חיישינו שמה פירש קצת ה"נ לא איבעי לן למימר דהוי כמפונרשין לגמרי אבל לפי מאי דמסקו לעיל דהא דאמרי בהמה הרי היא כמפונרשת היינו דלא נאמרה הלכה בזה אבל לא הוי כמפונרש בתערובות.

א"כ פינון דמסתבר להו לחלק דבהמה הראויה לקרפן הוי כמפונרשת א"כ אפי' אי נימא דהלכה נאמרה גם בבהמה שאינה ראויה מ"מ ה"כא בבהמה ראויה הוי כמפונרשת ועוד תיקשי לי אפ"א מאי קאמר רב פ"א ולטעמיה כו' אבל אי בהמה כמפונרשת ניחא ליה הא דרשב"ג ואמאי נהי דבהמה הרי היא כמפונרשת היינו לענין נפילה לנדבה דלא אתמר בה הלכתא אבל לא הוי כמפונרשת לענין הקרבה ואפ"ת תיקשי הראויה לחטאת אמאי תקרב חטאת בלא קריאת שם אבל לפי מה שפ"ל לעיל דהא דאמרינו לעיל בהמה הרי היא כמפונרשת מיי"ג"כ בבהמה הראויה לקרפן וי"ל דהרי היא כמפונרשת ממש ולזה מיי"ת רב פ"א ראיה מהא דרשב"ג וכן אמרינו בירושלמי בהמה אין בה סתומה בתחלה מהא דרשב"ג.

אבל בנספא וסנאר של קורות א"א לפרש כמפונרש ממש ועדיין צ"ע: בא"ד וא"ת ואפ"ת כו' דלמא ר"ג מיי"ר כשפירש בשעת הקרבה כו' גם בזה יש לדקדק לפי שיטתם דרב פ"א פריד דלא הוי לן למיחשב כמפונרשין ממש אלא כמפונרשין בתערובות א"כ אינו יכול לפרש בשעת הקרבה וי"ל דבכה"ג לא חשבנו להו כמפונרשין בתערובות פינון דכ"א יש לו ה"כר ולא פריד אלא אהא דמקריב בלא קריאת שם ושפיר מקשו דלמא מיי"ר כשפירש: בא"ד וי"ל כו' ומשמע ליה דקודם הקרבה יש עליה שם עולה למעול בה ושם חטאת דארף אם מתו הבועלים דלמיתה אזלא כצ"ל: בא"ד וא"ת ומאי ס"ד דרב פ"א הא מדרב חסדא מוכח דעופות הוי כסתומים וה"ה בהמה ולא הבנתי דאמאי לא מקשו על הא דרב הונא אמר רב דאמר בהמה הרי היא כמפונרשת ואי לא מקשו אלא על רב פ"א דמוכח מדרשב"ג דבהמה הראויה להקרבה היא כמפונרשת ועלה מקשו מה בין בהמה לעופות דחזינו להקרבה דא"כ לא מתרצי מידי דנהי דאיכא לחלק בין עופות לבהמה דלא חזי לנזיר דהני דלא חזי אימעיט להו מהלכה דמעוות.

אבל בהמה הראויה להקרבה הא הוי דומיא דעופות ולא אימעיט ממעוות ואמאי קאמר רשב"ג דהוי כמפונרשת. אבל בלא"ה אין פ"א קושיא כ"כ דרב פ"א לא פליג אדבר חסדא בהא דאין נקבעות אלא בלקיחת בעלים ועשיית פהן אלא דלענין ליפול לנדבה ס"ל דאימעיטו נמי ממעוות ולא עופות וכמש"כ לעיל דעיקר דיוקן דרב שימי הוא מלשון אין מתפרשות.

ורב פ"א לא דייק הכי ובעי לאוכוחי הכי מהא דרשב"ג ומדחי רב שימי דלעולם עופות כסתומים וה"ה פ"ל הני מגלי לבר מבהמה דחזיא לנזיר משום דמי מצית אמרת כו': ואחר פ"ל ה"ל סלקא שמעתא בהכי דרב שימי פליג על מימרא דאמוראי לעיל בנספא וקורות וס"ל דכולהו הוו כסתומים וכן פסק הרמב"ם וי"ל כרב שימי דסלקא שמעתא בהכי ולא הבנתי תמיהת הכ"מ והלח"מ וי"ל שתמהו על הרמב"ם וי"ל שלא כתב דסנאר של קורות

הווי כּמפּוֹרֶשִׁין דְּלִיכָא מאן דְּפְלִיג בְּהָא וְהָרִי רַב שִׁימִי פְּלִיג אַפּוֹלְהוּ וּבְהִכִי סְלִקָא שְׁמַעְתָּא וְהַדְּבָר בְּרוּר דְּהֶרְמַב"ם ז"ל פֶּסֶק פְּרַב שִׁימִי אֱלָא דְהוּא ז"ל חִידוּשׁ דְּבָר בְּכָל הֵנִי מִיְלִי בְּנִסְכָּא וּכְלִי דְאַפִּי' אִם אָמַר לְעוֹלְתִי וּלְחֻטְאִי וּלְשִׁלְמִי הוּי פְּסוּתוּמִים.

וְהוּא פְּלִאי דְזוּ מַנִּין לוֹ שְׁיִהְיֶה בְּהוּ דִין סְתוּמִים יוֹתֵר מִמְּעוֹת: וּבֵא"מ פְּתַב לְחִדוּשׁ פִּי דְשְׁמַעְתָּא דְהָא דְאָמַר אֲבָל גִּסְפָּא לֹא הֵינְנוּ דְבְּנִסְכָּא אֲפִילוּ מְפוֹרֶשׁוֹת יִפְלוּ לְנִדְבָה ע"ש בְּאִנְרָה וְאִין דְּבָרֵיו ז"ל גִּרְאִין דְּפִשׁוּט דְּהִלְכָה בְּמַעוֹת לֹא נֶאֱמָרָה אֱלָא בְּסוּתוּמִין דִּיפְלוּ לְנִדְבָה וְלֹא חֵינְשִׁינוּ לְדָמִי חֻטְאֵת הַמְעוֹרְבִין בְּהוּ אֲבָל מְפוֹרֶשִׁין מְסַבְרָא בְּעֵלְמָא דְמִי חֻטְאֵת יִלְכוּ לִים הַמְּלַח כּו' וְדִין הַזֶּה שְׁנֵה הוּא בְּכָל מִיְלִי וְלֹא מְסַבְרָא לְחִלְקָא כְּלָל וְכּוּן מְבִנְיָא מְדַבְרֵי הֶרְמַב"ם ז"ל דְּמְפוֹרֶשִׁים גְּמוּרִים וְדֹאִי בְּכָל מִיְלִי לֹא יִפְלוּ לְנִדְבָה וְלֹא פְּתַב לְחִלְקָא בֵּין מְעוֹת לְנִסְכָּא אֱלָא דְבְּנִסְכָּא אִפִּי' אָמַר אֱלוּ לְעוֹלְתִי וּלְשִׁלְמִי כּו' הוּי פְּסוּתוּמִין.

אֲבָל מְפוֹרֶשִׁין לְגַמְרֵי פְּשִׁיטָא דְגַם בְּנִסְכָּא אִין לְהֵם דִין סְתוּמִים וְאִי פְּדַבְרֵי הָא"מ דְּהִלְכָה נֶאֱמָרָה בְּמְפוֹרֶשִׁין ג"כ וְאִימְעִיט גִּסְפָּא דְּמְפוֹרֶשִׁין נְמִי פְּסוּתוּמִים דְּמִי א"כ אֲפִילוּ מְפוֹרֶשִׁין מִמֶּשׁ נְמִי יְהִיָּה דִינּוּ פְּסוּתוּמִים: וְהִיָּה גִרְאָה דִּינְצָא לוֹ לְהֶרְמַב"ם ז"ל הָאִי דִינָא מְהָא דְדִינִיק רַב שִׁימִי מְהָא דְרַב חֲסִידָא דְאָמַר אִין הַקִּינִים מְתַפְרְשׁוֹת אֱלָא בְּלִקְיַחַת בְּעֵלִים וְעֵשִׁיחַת פְּהוּ דְכָל שְׁלֵא נְתַפְרְשׁוּ בְּלִקְיַחַת בְּעֵלִים אוּ בְּעֵשִׁיחַת פְּהוּ הוּי פְּסוּתוּמִים.

א"כ שְׁמַעִינוּ מִיָּנָה דְאַפִּילוּ אָמַר לְעוֹלְתִי וּלְשִׁלְמִי וּלְחֻטְאִי ג"כ הוּי פְּסוּתוּמִים דְהָא לֹא נְתַפְרְשׁוּ בְּלִקְיַחַת בְּעֵלִים וְנִהִי דְגַבִּי מְעוֹת אֲמָרִינוּ דְלְעוֹלְתִי וּלְשִׁלְמִי וּלְחֻטְאִי הוּי כְּמְפוֹרֶשִׁין הֵינְנוּ מִשׁוּם דְּכָבֵר נְתַבְרַר דִּישׁ דְּמִי חֻטְאֵת בֵּינֵיהֶם וְהָרִי הֵם כְּמוֹ שְׁנִתְחַלְקוּ וְנִתְפְּרְשׁוּ.

אֲבָל גִּסְפָּא וּכְלִי דְאִינוּ רְאוּי לְהוֹצָאָה וְלִיחְלָק לֹא חֲשִׁיבִי דְמִי חֻטְאֵת שְׂבָהֶם כְּמְפוֹרֶשִׁין אֱלָא דְאִפְתִּי קָשָׁה הָא עוֹפוֹת רְאוּנָן ג"כ לִיחְלָק יוֹתֵר מִמְּעוֹת וְחֻטְאֵת וְדֹאִי אִיכָּא בֵּינֵיהֶם וְאִמְאִי הוּי פְּסוּתוּמִין אֲפִילוּ אָמַר אֱלוּ לְחוּבְתִי אוּ לְחֻטְאֵת וְעוֹלָה וְעוֹד דְּכָבֵר פְּתַבְתִּי לְעֵיל דְּמְדַבְרֵי הֶרְמַב"ם ז"ל דְהָא דְסְתוּמִים יִפְלוּ לְנִדְבָה בְּקִינִים הֵינְנוּ מִשׁוּם דְּרְאוּנָן לְהִבִּיא בְּכּוֹלָן עוֹלָה א"כ הִיכָּא דְאָמַר אֱלוּ לְחֻטְאִי וְלְעוֹלְתִי אִמְאִי יִפְלוּ לְנִדְבָה וְכָבֵר פְּתַבְתִּי דְאִין הִלְכָה זוּ בְּרוּרָה אֲצִלִי וְצָרִיכָה רַבָּה: ע"ב גמ' הִיָּתָה לוֹ בְּהִמָּה מְפוֹרֶשֶׁת עֵינָן בְּש"מ שְׂפַתְב דְה"ג מְפוֹרֶשֶׁת הֵינְנוּ מְפוֹרֶשֶׁת לְקַרְבָּן אֲבָל לֹא פִירֶשׁ לְאִיזָה קַרְבָּן אֱלָא סְתוּמִים וְאִפִּי"ה הַחֻטְאֵת תְּמוֹת פְּרִשְׁב"ג דְחֲשִׁיב כְּמְפוֹרֶשִׁין וְלִזָּה דִינִיק שְׁפִיר מֵאִי לָאוּ אִפִּי' בְּע"מ הוּי כְּמְפוֹרֶשֶׁת וְכְתוּב הַתּוֹס' ז"ל בְּד"ה הִיָּתָה לוֹ כּו' דְבַע"מ הוּי כְּמְפוֹרֶשֶׁת בְּתַעְרוּבוֹת וְנִמּוֹתוּ כּוֹלָן וְכּוּן הוּא לְפִי שְׁיִטְתָּן לְעֵיל וְא"כ קָשָׁה דְהִיכִי בְּעִי לְאוּקְמִי בְּהִמָּה בְּע"מ דֹּא"כ עוֹלָה אִמְאִי תִקְרַב עוֹלָה וִי"ל לְדַבְרֵיהֶם דְּבְרִינְתָא וְדֹאִי מִיְרִי בְּתַמִּימָה אֱלָא דְדִינִיקִינוּ מִיָּנָה דְה"ה בְּע"מ הוּי ג"כ כְּמְפוֹרֶשֶׁת בְּתַעְרוּבוֹת מְדָלָא מְחִלְקָא הָכָּא אֱלָא בֵּין מְעוֹת לְבְהִמָּה אֲבָל בְּש"מ פְּתַב דְמִש"ה לֹא הוּי כְּמְפוֹרֶשִׁין בְּתַעְרוּבוֹת מִשׁוּם דְּמוֹכְחָא מְלִתָּא דְדָמִי כְּבִשָּׁה הוּא לְחֻטְאֵת וְדָמִי אֵיל לְשִׁלְמִים וּלְפ"ז לֹא הוּי פְּרִיָּה מִיָּנָה לְר"נ לְעֵיל דְאָמַר בְּע"מ פְּסוּתוּמָה דְמִיָּא דְלִמָּא מִיְרִי הֵתֵם בְּפָרִים בְּע"מ דְהוּוּ שְׁפִיר פְּסוּתוּמִים וְהָכָּא דְמִשְׁמַע דְבַע"מ הוּא כְּמְפוֹרֶשֶׁת הֵינְנוּ כְּבִשָּׁה וְאֵיל' אֲבָל כְּבֵר פְּתַבְתִּי לְעֵיל דְהִעֲיָקֵר הוּא דְלִיכָּא כְּלָל מְפוֹרֶשׁ בְּתַעְרוּבוֹת.

ומש"כ בד"ה לא תמימה כו' אבל בעלת מום פסוטים דמיא במעורבים אינו מוכן ונראה דתיבת במעורבים ט"ס הוא ודו"ק: תוס' בד"ה ואינו יוצא בקרבן אביו צ"ע דהא חטאת שמתו בעלי למיתה אכלא כו' ובש"מ תי' דה"א היכא דאיכא בן דחייב חטאת לא תמות אלא יתפטר בה הבן ונראה דהיינו אם אכל הבן החלב בחיי אביו וכבר נתחייב חטאת בחיי אביו אבל אם אכל חלב לאחר מיתת אביו פשיטא דלמיתה אכלא ושוב אינה חוזרת להכשירה להתפטר בה הבן על אכילת חלב שאכל אחר מיתת האב וקצת ראי' מפאן לגרסת רש"י ז"ל דבנזירות ג"כ מגלח על נזירות אביו בכה"ג היכא דהיה נזיר בחיי האב ושפיר בעי למילף דמביא קרבן ממעות אביו פי היכי דמגלח על מעות אביו דלגרסת התוס' ז"ל דהא דמגלח על נזירות אביו היינו אם נזר אחר מיתת האב א"כ היכי ליה מנה שביא קרבן ממעות שהפריש אביו ובה"ג שחטא הבן אחר מיתת האב פשיטא דלא מצי מייתי מנה קרבן דכבר חל עליהו שם איסור לילך לים המלח וכמעט ראיה מכרחת היא לגרסת רש"י ז"ל: ועוד נראה דהא דאיצטריך לן קרא דאינו יוצא בבמה או מעות שהפריש לעצמו מן הקלה על הקלה היינו נמי היכא דב' החטאים היו קודם הפרישה אבל חטא דלאחר הפרישה בלא"ה לא מיפטר כדאימא בנבחים דף ו' מידי דהוי אחטאת דלא מכפר לאחר הפרישה: אבל אין זה מוכרח דהתם קאמרינן דלא מכפר גם לאחר הפרישה היינו לכפר על שני החטאים דקודם הפרישה ודלאחר הפרישה והקא איירינן ברוצה לשנות מחטא זה על חטא אחר י"ל דאפי' על חטא שלאחר הפרישה יכול לשנות אי לאו קרא ודו"ק: דף פח גמ' שהרי אינו מגלח על בהמת אביו ומסיק דבע"מ פמעות דמי ולפי מאי דמשמע ממסקנא דשמעתין דעופות הוי פסוטים א"כ איכא לאשפוחי שיגלח על קרבנותיו של אביו כגון שהפריש אביו קן לנזירות טומאה ויכול בנו לגלח עליהם תגלחת טומאה כיון דהוי פסוטים ומפשטא דמתני' וברייתא משמע דאינו מגלח אלא על מעות אביו דוקא ואפי' על עופות של אביו ג"כ אינו מגלח וכבר פתבתי לעיל דלא נמצא בדברי הרמב"ם ז"ל האי דינא דעופות יפלו לנדבה: תוס' בד"ה ר"ע אומר כו' יש להסתפק אם היפר לה בעלה אם מופר או שמה יש פח כו' בשב ואל תעשה עכ"ל.

ובש"מ פתב בשם הרא"ש ז"ל דצ"ע אם נטמא יביא קרבן טומאה והוי קום ועשה ואין זה מוכרח דאחר מלאת אינו מביא קרבן טומאה וכמשמעות התוס' ז"ל לעיל בכמה דוכתי. ועיין מש"כ לעיל בפלוגתא דבר פדא ורב מתנא בדברי הרמב"ם ז"ל בזה אבל בלא"ה איכא קום ועשה זריקת דם הפסול ע"ג המזבח ואכילת הבשר לפהגים.

ויש להסתפק בשאלה לר"ע אי אינו יכול לשאול ג"כ בכה"ג משום הפסד קדשים אלא דבשאלה אין פאן הפסד קדשים אלא הפסד חולין דהקרבנות הוי חולין למפרע והוי חולין בעזרה ועיין תוס' בכריתות במתניתין דיש אוכל אכילה אחת וכבר עמדו ע"ז דהוא נגד שמעמא דשבועות דקדשים איתנהו בשאלה אפילו לאחר זריקה וכבר פתבתי בהאי ענינא בחי' לנדרים: משנה בד"א בתגלחת הטורה אבל בתגלחת הטומאה יפר שהוא יכול לומר כו' קשה לי מאי קמ"ל מתניתין פשיטא דיכול להפר ככל נזירות כיון דצריכה למנות נזירות אחרת.

והתוס' ז"ל פתבו דאדר"ע קאי אע"ג דבתגלחת טהרה ס"ל דמשום הפסד קדשים אינו יכול להפר אע"ג דאיכא עינוי קצת מ"מ בתגלחת טומאה מודה דיכול להפר וגם זה לא הבנתי דהא בתגלחת טומאה בלא"ה לא שנייך הפסד קדשים אפי' נשחט החטאת דאפילו לכתחלה צריכה להביא חטאת לכ"ע פדתניא לעיל בבבב"א דמ"ד מיעקר עקר וי"ל דקמ"ל מתניתין דיכול להפר אע"ג דכבר הביאה קרבנות טומאה והוחזקה בנזירה אפ"ה יכול להפר וכן הוא משמעות לשון הרמב"ם ז"ל סוף פ"ד מה"נ עיי"ש ולמ"ד מיעקר עקר הוי רבותא טפי: והא דחייש ר"ע להפסד קדשים נראה דקאי אסיפא דמתניתין דלעיל דשלה היתה הבהמה אבל אם שלו היתה הבהמה אין פאן הפסד קדשים דהא יוצא לחולין או אפשר דמ"מ הוא בכלל הפסד קדשים מה שהוא פוסל אותו ואסור באכילה משום חולין בעזרה אלא דא"כ מציינו בשלמים ועולה ג"כ שיעפבו ההפרשה אם שלו היתה הבהמה ודו"ק: גמ' מתני' דלא כר"א דאי ר"א האמר תגלחת מעפבת כו' וברוש' פליגי בזה ר"י ור"א דר"י אמר ד"ה היא משנייתק מלא תעשה לעשה עיני מה שפ"ה הפ"מ בזה ול"נ לפרש דר"י אמר דאפי' למ"ד אחר כל המעשים פולן אינו יכול להפר משום דנייתק מל"ת לעשה דאין עוד ביני וטומאה ל"ת אלא עשה דאחר ישתה הנזיר וכבר פתבתי פן לעיל דף י"ד ומדברי הירושלמי מוכח פדברי: תוס' בד"ה בד"א כו' וצ"ל דאדר"ע קאי כו' פבר דקדקתי בדברייהם ז"ל בגמ' ועוד יש לדקדק דמדברייהם נראה דלענוי נפש לא חייש ר"ע ומשום הפסד קדשים אינו יכול להפר אבל בתגלחת טומאה דאיכא עינוי נפש גדול הוי נמי דברים שבינו לבינה מודה ר"ע דיכול להפר ולהכי נקט לשון אייפשי כו' וכ"כ בש"מ נאני לא אבין דהיכן מציינו דהפרת דברים שבינו לבינה יהיה עדיף מהפרת עינוי נפש ואדרבה הפרת עינוי נפש עדיף פדאייתא בנדריים דמופר לעולם ואפשר פנונתם פינו דאיכא הכא תרתי עינוי נפש ודברים שבינו לבינה מש"ה מודה ר"ע ולהכי נקט לישנא דא"א וכבר פתבתי דלר"ע ליכא הפסד קדשים בתגלחת טומאה אם לא בנשחט האשם למ"ד מיעקר עקר: ע"ב בד"ה פכשי עצרת ע"ש שהקשו דהא בכבשי עצרת שנשחטו לשמן ואבד הלחם מיבעי ליה במנחות אם יכול לזרוק דמן שלא לשמן להתיר בשר באכילה עיי"ש מה שתיקצו ולא הבנתי קושיתם ז"ל דבהדיא אמרינן התם דבתודה כה"ג מותר לזרוק דמו שלא לשמו אלא לשם שלמים משום דתודה איקרי שלמים וה"ה הכא וע"ש בתוס' ז"ל בד"ה נהרי תודה.

אלא דקשיא לי הא דמוקמינן הפסד קדשים דר"ע דוקא בחטאת ואמאי לא מוקמינן לה גם בשלמי נזיר דפסד הלחם ובשלמא למ"ד מיעקר עקר א"כ איגלאי מלתא למפרע דלאו שלמי נזיר הנאי ולא קדיש הלחם פלל ויכול לפדותו.

או אפשר דיוצא לחולין לגמרי דגבי חטאת הוא דאמרינן דהוי פחטאת שמתו בעליה אבל למ"ד מיגז גיזו הרי הלחם קדוש בשחיטה וכן מיפר אח"כ הרי הוא מפסידו וי"ל דשמעתא אליבא דמ"ד מיעקר עקר אלא ויש ליישב בזה דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ה המשנה ודברי הרע"ב ז"ל שכתבו סתם אם נשחט אחת מן הקרבנות ולא פרשו דדוקא חטאת קאמר משום דלמאי דקיי"ל מיגז גיזו גם באיל נזיר איכא הפסד קדשים הפסידא דלחם.

אָבֵל פִּשְׁטָא דְתַלְמוּדִין לָא מִשְׁמַע דְּשִׁיבָא בְּפִלְגֵי וַצ"ל דְּלֵהֲפִסִּידָא דְלַחֲמֵי לָא חִיְיָשִׁינּוּ וְלַר"א בַּר"ש דְּאָמַר בְּמִנְחֹת דָּף מ"ז וּבְסוּף פ"ק דְּפִסְחִים דְּשִׁחִיטָה לָא מִקְדָּשָׁא כָּלֵל א"ש בְּלֵא"ה וְעֵי"ש בְּרִישׁ"י הַנּוֹסְתָאוֹת אֵלֶיבָא דְאַבְיִי וְרַבָּא דְפְּלִיגִי אִי קְדוּשׁ וְאִינוּ גְמוּר אוֹ קְדוּשׁ וְאִינוּ נִיחָר וְשֵׁם בְּמִנְחֹת פְּלִיגִי אֲמוּרָאִי אֵלֶיבָא דַּר"ע אִי ס"ל כְּרַבִּי אוֹ כַּר"א בַּר"ש ע"ש: בַּא"ד אֵלֶּא הֵכָא בְּמַאי עָסְקִינּוּ שְׁשַׁחֲט חֲטָאת בְּרִישָׁא דְאִין לֹו תִקְנֶה דְחֲטָאת פְּסוּלָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה וְכֵן הוּא לְשׁוֹן הִירוּשְׁלַמִּי לָא אָמַר ר"ע אֵלֶּא בְּחֲטָאת הוּאִיל וְחֲטָאת פְּסוּלָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה וְאִין זֶה מוּבָן דְאַפְּי' אִם הִיָּה כְּשֶׁר שְׁלֵא לְשִׁמָּה מ"מ חֲטָאת הוּא וְלִחֲטָאת אִין לְהַקְרִיבּוּ כִּינּוּן דְהִפְּרָ לָהּ וּמַד' הַתּוֹס' ו"ל נִרְאֶה דְהִיָּינוּ הִיָּ דְפְּסוּל שְׁלֵא לְשִׁמָּה וְאִינוּ בָּא בְּנִדְבָה וְהַלְשׁוֹן דְחֹק לְפִי זֶה וְדַבְרֵי רִש"י ו"ל גְּכוּנִים בְּזֶה דְהוּי כְּחֲטָאת שְׁפָּרוּ בְּעֲלִיָּה וּבִירוּשְׁלַמִּי פְּרִיָּה אִפִּי' מַחֲיִים נִיחָוּשׁ לְהַפְּסֵד קְדָשִׁים וּמְשַׁנִּי לָא נִתְקַרְבָּה אֲצֵל גְבוּהַ אֵלֶּא בְּשִׁחִיטָה אָבֵל כָּל שְׁלֵא נִתְקַרַב אֲצֵל גְבוּהַ לָא חִיְיָשִׁינּוּ לְהַפְּסִידוּ וְעֵינּוּ בַּק"ע שִׁכ' דְּלַרְעֵיָה אֲזֵלָא וְהוּא תְּמוּהַ וּכְדַתְנּוּ לְעִיל חֲטָאת תְּמוּת.

וְעֵינּוּ פְּרִוּשׁ הַפ"מ וּבְחֻנָּם דְּחַק וְדו"ק: בַּד"ה דְתַנּוּ אִם גִּילַח כו' וְלַכְּךָ אָמַר ת"ק כו' הַנּוֹכְרָחוּ לְזֶה דַּלְר"ע לָא שְׁיָיָה לְהַבִּיא הָא דְאִם גִּילַח כו' דְאַפְּי' אִם לָא יֵצֵא ג"כ אִינוּ יָכוֹל לְהַפְּרֵי מִשׁוּם הַפְּסֵד קְדָשִׁים אֵלֶּא כִּינּוּן דַּר"ע מִיָּיִרִי בְּחֲטָאת א"כ ע"כ לַת"ק דְנִזְרַק א' מִן הַדָּמִים גְּמִי הִיָּינוּ חֲטָאת וְלַהֲכִי מִיָּיִתִי רָאִיָּה דְאִם גִּילַח כו' אִפִּי' אֲחֲטָאת וּק"ל: בַּד"ה וְאִין הָאִשָּׁה מַדְרַת בְּנֶה בְּנִזִּיר כו' וְנִסְתַּפְּקוּ בְּגִילּוּחַ וּמַחְאָה שְׁלַ הַבֵּן וְהַקְרוּבִים אִי דִּנְקָא בְּתַחֲלַת הַשְּׁמִיעָה אוֹ אִפִּי' לְאַחַר שְׁמִיעָה בְּכָל זְמַן שְׁיָרְצוּ יָכוֹלִין לְמַחֲוֹת וְלַפִּי מַה שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' ו"ל בַּד"ה אִישׁ מַדִּיר כו' א"נ שְׁיָצוּהָ לְבָנוּ שְׁיֵאמַר הַרְיֵנִי נִזִּיר א"כ מִשְׁמַע דִּיכּוֹל לְמַחֲוֹת אֲפִילוּ לְאַחַר שְׁנַתְרַצָּה וְאָמַר הַרְיֵנִי נִזִּיר דְאִי כְּשִׁמְיָחָה בְּתַחֲלָה וְלָא רַצָּה לֹוּמַר הַרְיֵנִי נִזִּיר פְּשִׁיטָא דִיכּוֹל לְמַחֲוֹת כִּינּוּן דְלָא קִיבֵל כָּלֵל לָאוּ נִזְר הוּא לְפִי מַה שְׁכַתְּבַ דְצָרִיָּה שְׁיָקַבֵּל הוּא בְּעַצְמוֹ שְׁיֵאמַר הַרְיֵנִי נִזִּיר אָבֵל לְקַמֵּן בְּעוּבָדָא דְרַבִּי חֲנִינָא שְׁהַבִּיאֻוּ אָבִיו לְכוּדְקוּ מִשְׁמַע דְאִין צָרִיָּה הַבֵּן שְׁיֵאמַר הַרְיֵנִי נִזִּיר אֵלֶּא בְּהַדְרַת הָאָב לְחוּד סְגִי וְלַפ"ז שְׁפִיר אִיכָּא לְסוּפִיקִי אִימְתִי מְהַנִּי מַחְאָת הַבֵּן וְהַקְרוּבִים.

אִי בְּתַחֲלַת הַשְּׁמִיעָה אוֹ בְּכָל זְמַן שְׁיָרְצוּ וּמַהָּא דְתַנּוּ הִיָּתָה לֹו בְּהִמָּה מְוַפְרָשֶׁת כו' מִשְׁמַע דְּמַהַנִּי מַחְאָת הַבֵּן אִפִּי' בְּסוּף נִזִּירוּתוֹ דְאִי בְּשִׁמְיָחָה בְּתַחֲלַת נִזִּירוּתוֹ א"כ לָא הִנִּי נִזִּיר כָּלֵל וְאִמַּאי לָא יֵצֵאוּ הַבְּהֵמוֹת וְיִרְעוּ בְּעֶדְרָה וְעוֹד מְדַהֲפֵרִישׁ לֹו בְּהֵמוֹת הַרִי דְהִנֵּה נִיחָא לִיָּה בְּנִזִּירוּת וְאִפִּי' יָכוֹל לְמַחֲוֹת אַח"כ וְהַרְמַב"ם ו"ל בְּפִי' הַמְּשַׁנָּה פִי' דְאַבִּיו הַפְּרִישׁ לֹו בְּהֵמוֹת לְקַרְבָּנוֹתֵיו ע"ש שְׁפִי' כִּי צֵד דְמַתְּנִיתִין דְקָאִי אַקְרַבְנוֹתֵיו כִּי צֵד יַעֲשֶׂה בְּקַרְבָּנוֹתֵיו אִם מִיָּחָה הַבֵּן וְסִיָּים שָׁם וְכָל זְמַן שְׁחַל עָלָיו הַנִּזִּירוּת וְהַתְּנַהֵג בּוֹ אִין יָכוֹל הַבֵּן וְלָא הַקְרוּבִים לְכַטְלוֹ הַרִי דְפְּשִׁיטָא לִיָּה שְׁאִין הַבֵּן מוּחָה אֵלֶּא בְּתַחֲלַת הַנִּזִּירוּת קוּדָם שְׁהַתְּנַהֵג.

וְא"כ קָשָׁה כְּנ"ל אִמַּאי חָלָה קְדוּשָׁה עַל הַבְּהֵמוֹת הָא לִיכָּא נִזִּירוּת כָּלֵל וְצ"ל כִּינּוּן דְהָאָב הַדִּירוּ בְּנִזִּירוּת כ"ז שְׁלֵא מִיָּחָה הַבֵּן שָׁם נִזִּיר עָלָיו אֲפִילוּ אִם לָא שְׁמַע הַבֵּן עַדִּינּוּ וְכַמִּש"כ הַתּוֹס' ו"ל דְמַגְנִין הִיָּמִים מַתְּחִילִין מִיָּד אֲפִילוּ לָא שְׁמַע הַבֵּן וְיָכוֹל לְהַפְּרִישׁ עָלָיו קַרְבָּנוֹת וְכִי מִיָּחָה הַבֵּן בְּשַׁעַת שְׁמִיעָתוֹ הַקְרַבְנוֹת בְּקְדוּשָׁתוֹ וְלָא הִנֵּה כְּמַבְטֵל הַנִּזִּירוּת מְעַקְרָא אֵלֶּא מְפָאן וְאִילָף הוּא דְמוּחָה אָבֵל קוּדָם שְׁמִיעָתוֹ הִנֵּה עָלָיו שָׁם נִזִּיר מְשַׁעַה שְׁהַדִּירוּ אָבִיו וְהַרְמַב"ם ו"ל בַּפ"ב מֵהַל' נִזִּירוּת מְסַתֵּם לָהּ סְתוּמִי וְהַכ"מ ו"ל נִסְתַּפְּקוּ בְּדַעְתוֹ בְּזֶה וְלָא

הביא דבריו בפירושו המשנה הנ"ל שכ' בהדיא דאינו יכול למחות אחר שהתנהג בגזירות: וממה שפיתבו התוס' ז"ל דמנן הימים מתחילין מיז אפילו לא שמע הבן צ"ל דמ"מ אביו משפרו בדיני גזירות אלא דהוא אינו יודע שאביו הדירו אבל אם אינו נוהג בגזירות ודאי אין עולין לו ולפ"ז אם לא שמע הבן מהדרת אביו עד סוף הגזירות עולה לו הגזירות ויכול למחות ג"כ אפילו בסוף גזירותו בשעת שמיעתו מהדרת אביו וכן משמע פשטא דמתניתין דמיקחה ביום הבאת קרבנותיו.

ולדידי מספקא לי בכה"ג פשמיקחה ביום הבאת קרבנותיו אמאי לא יקרו הקרבנות פיון דכבר השלים גזירותו ולמה יבטל במחאתו מלהקריב הקרבנות אלא דלעיל גבי הפרה ג"כ אשפחן כה"ג דאם הפר לה בעלה אפילו ביום הבאת קרבנותיה אינה מביאה קרבנות עוד ואפילו למ"ד מגז גניזו והשלימה גזירות פדין אפ"ה פיון שהפר לה בעלה בסוף אינה ראויה להביא קרבן עוד.

וה"נ דכונתיה פשמיקחה הוא או קרוביו אפ"ל בסוף אינו מביא קרבנותיו: עוד דקדקו התוס' ז"ל אמאי לא תני במתניתין דהבאת ב' שערות ג"כ מבטלת הגזירות של אביו וכדתניא בתוספתא ולענ"ד נראה דלא מצוי תני לה במתניתין דאם הדירו סמוך לגדלות ולא השלים גזירותו מפני שנתגדל בנתיים א"כ מתחלה לא היה ראוי להשלים גזירותו ואין פאן גזירות פלל והקרבנות אינו קדושין ואפ"ל אם נאמר דאין הגזירות בטל למפרע ואם נטמא קודם גדלות מביא קרבן טומאה אבל לקרבנות טהרה אינו ראוי פיון דאינו יכול להשלים גזירותו אלא די"ל דמשום הבאת שערות אין הדבר ברור שלא ישלים הגזירות דשמא יתאחר להביא שערות עד שישלים הגזירות ולקמן בשמעתי תבאר יותר בזה ובכ"ש"י סוף מכות משמע דאין הגדלות מבטלת הגזירות ועיין מ"מ ז"ל בפ"ב מהל' גדרים ובתוי"ט פ"ג דסוטה ודו"ק: ועיין בק"ע בירושלמי שפתי דקרובים דמתני' ודשדה אחרונה היינו קרובים פסולי עדות דנוקא והוא תמוה פדאמרינו בעלמא ואם אין לאיש גואל וכי לה אדם שאין לו גואלים ולפי דברינו מאי קמתמה וכי יש לה אדם כו' אלא הדבר פשוט דקרובים היינו בני המשפחה עד פמה דורות והא דמיקבעי לן התם בירושלמי קרוב מהו שימחה ע"ש מה שפי' בזה ולי נראה לפרש דמיקבעי ליה קרוב אחד מהו שימחה דבמתניתין תנו או שמיחוהו קרובים ויש לומר דצריף שימחו בזה פמה קרובים אבל לא קרוב אחד או דלמא לאו דוקא קרובים אלא אפ"ל קרוב אחד נמי יכול למחות או אפטר דמיקבעי ליה היכא דהבן רוצה לקיים אי יכול קרוב למחות די"ל דהא דקרוב מוחה היינו היכא דהבן שותק וצ"ע: דף כט גמרא ריב"ח אמר ר"ל פדי לחנכו במצות ולפ"ז משמע דאינו מדירו אלא בשעה שהגיע לחינוך: וכ"כ התוי"ט ז"ל בריש פ' כה"ג אפילו לר"י דאמר הלכה היא בגזיר היינו ג"כ בשעה שהגיע לחינוך אבל קודם לכן לאו בר שמירה הוא ע"ש אבל בירושלמי בשמעתי ובפ' כה"ג מבואר להדיא דיכול להדירו מרחם.

ושיטת הירושלמי בשמעתי נראה דס"ל פטעמא דר"ל דהדרת בנו אינו אלא מדרבנן פדפריף התם ר"י בר חנינא היכי אכיל פהו מליקה ואפ"ה ס"ל דיכול להדירו מרחם וכ"ש לר"י דאמר הלכה היא בגזיר וכן משמע מדברי רש"י ז"ל בסוף מכות שהבאתי לעיל וכן משמע מדברי התוס' ז"ל לעיל דף ד' ע"ב בד"ה שמשון לאו נדור כו' ע"כ

נראה דחננוף זה לא דמי לשאר חננוף מצנה דצריף לחננה את הקטן לעשות אינה מצנה דלזה צריף שיגיע לכלל דעת קצת כל חד פדינו וחננוף דהכא הוא להפרישו מן המותרות ולהקדישו לשמים בזהירות ופרישות לזה א"צ דעתו אלא על האב מוטל לשמרו מפל טומאה וכדאשכחן גבי שמשון ושמואל שהזירום לה' מעת הולדם ובחננוף פנה הוא דאמרין דאיש חייב לחננה ולא אשה וכן בבנו חייב לחנכו ולא בתו משום דחננוף זה אינו בדבר המחויב אלא אזהרה יתירה להרגילו בפרישות ולא חייבו אלא האב לבנו דוקא אבל לא האם והבת דנשים לאו בנות חננוף הם בזהירות ופרישות אבל במצנה המחויבת ודאי דמחויב לחננה גם בתו וכדמשמע מהא דיומא דאחד תינוק ואחד תינוקת מחנכין אותן וכן משמע מהא דאמרין בפסחים ובגיטין הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון ומעשה שקדמו בנות לבנים וכדי לזרזו במצות אומר פן.

וכן י"ל דאשה מחויבת לחננה במצנה חיונית וכעובדא דהילני המלכה אע"ג דמדין תורה אינה מחויבת אפילו למול את בנה פיון דלא שייכא בה וכדאמרין בקדושין וא"כ כ"ש בשאר מצות שהיא עצמה אינה מחויבת מ"מ מדרבנן חייבת גם היא לחנכו ועיין בזה בא"מ שהאריף ג"כ בזה ויפה פתב בזה דלישנא דהש"ס משמע דר"ל סבר הכי דאשה אינה מצננה לחננה וגם בתו אינו חייב לחננה ולאו כ"ע מודו בזה: שם לא מיבעי נדרים כו' ופירש"י נדרים היינו שמדירו להביא קרבן וכ"כ התוס' ז"ל ולא הבנתי חננוף זה פיון דקרבו של קטן אינו קדוש ולא די שאין בו מצנה אלא גם עבירה איכא להקריב חולין בעזרה ונהי דקרבו נזיר הוא מביא אע"ג דאית ביה כל הני איסורי דרבנן היינו משום דהנזירות עצמה היא חננוף מצנה ולזה דוחה כל הני איסורי דרבנן וכדאמרין לקמן אבל להביא קרבן גרידא נראה דלא שייף חננוף בזה והתוס' ז"ל פתבו עוד או שיקבל עליו לקיים מצנת סוכה ולולב וגם לשון זה אינו מוכן וצ"ל דכוננתם כמש"כ הש"מ דאמר האב קונם פירות עליה אם לא תקיים מצנת סוכה ולולב ולר"ל יכול האב לאסרו בכל נדר שירצה ומש"כ שם קונם פירות הללו עליה צ"ל דהפירות לאו של אביו הם דאי הם של אב בלא"ה יכול לאסור פירותיו, על בנו אלא בפירות של אחרים מייירי וק"ל: שם גמרא בשלמא לר"י היינו דקתני מיזה או שמייחווהו קרובים דכה נאמרה הלכה יש לדקדק קצת הא דאמרין בגיטין ריש פרק המגרש דלא אשכחן בכל התורה זה אוסר וזה מתיר ופריף מהפרת בעל ומשני כל הנודרת ע"ד בעלה היא נודרת.

וכן צ"ל בהפרת האב דנודרת ע"ד אביה ואפתי תקשי מהכא דהאב אוסר והקרובים מתירים וי"ל דה"נ לא ניחא ליה לאב להזירו נגד דעת הקרובים עוד י"ל דאין למדין מהלכה וק"ל: שם גמ' אלא לר"ל הא קעביד הקפה פירוש דהמקיף עובר אדאורייתא והני מצי למימר דקסבר ר"ל פרב אדא בר אהבה דמקיף את הקטן פטור פדאיתא לקמן פ' שני נזירים ואפשר לומר דמ"מ איכא איסורא דאורייתא דהני כמו להאכילו נבילות ביצים ולקמן פרק הנז"ל יתבאר בזה: שם גמ' אלא לריב"ח אמר ר"ל הא קמיייתי חולין בעזרה קסבר חולין בעזרה לאו דאורייתא יש לדקדק אמאי לא פריף ממתיני דתנו דמי חטאת ילכו לים המלח לא נהנין ולא מועלין משמע דבדמי חטאת הפשירים מועלין בהן ומיייתי קרבן מעילה אלמא דקדושתן מדאורייתא וי"ל דלר"ל מיייתי נמי קרבן מעילה אדרבנן פיון דחולין בעזרה לאו דאורייתא אבל אין זה נראה דבשלמא הכא בנזיר תיקנו להביא קרבן כדי לחנכו במצות ויקיים המצנה בשלימות אבל להביא קרבן מעילה

אדרבנן למה להו לתקוני הכי ועוד הא דשילמי נאכלין ליום אחד היכי מביאין קדשים לבית הפסול הא אפי' לתקוני גברא אין מביאין קדשים לבית הפסול ועוד קשיא לי נהי דשחיטת חולין בעזרה לאו דאורייתא מ"מ היכי עביד פהו איסורא דרבנן משום חינוף של זה ולמה תקינו רבנן הכי להתיר כל האיסורין פיון דאין עליהם שם קרבן כלל וחולין גמורים הם ואיזה מצוה יש בהם ולקמן בשמעתין יתבאר יותר בזה: תוס' בד"ה קסבר חולין כו' בין בהבאתו ובין דשרי לאוכלין כו' מדבריהם נראה דלמ"ד דאורייתא איפא איסורא דאורייתא גם בהבאת חולין לעזרה ואכילה בעזרה.

(ועי' במשל"מ ז"ל בפ"ב מהל' שחיטה באורף בזה ובלשון הרמב"ם ז"ל שם) ובכמה דוכתי פתבו התוס' ז"ל דבהבאה ואכילה ליפא איסור דאורייתא וכדמוכח מהא דמביאין תבלי חולין והכא משחיטה קשיא ליה וגם מאיסור אכילה אפי' שלא בעזרה דלמ"ד דאורייתא אסורים באכילה ג"כ מן התורה ומטעם זה לא הבנתי מה שפתב דהאימורים מעלין לשם עצים והדם לשם מים דאפילו לשם קרבן לא אשפחן איסור בחולין גמורים אפי' להקריבן ע"ג המזבח ובשילמא למ"ד חולין שנסחטו בעזרה אסור באכילה מה"ת י"ל דגם למזבח איפא איסור עשה דממשקה ישראל מן המותר לישראל וכמש"כ רש"י ז"ל בריש כל הפסולים בזבחים לענן מעלה אברי בהמה טמאה אבל למ"ד לאו דאורייתא ליפא לכאורה שום איסור תורה בזה וכן משמע מהא דאמר ר"ל ה"ת המעלה אברי חיה למזבח אינו עובר בלא פלוג ונהרי חיה חולין היא נאפ"ה אינו עובר בלא פלוג אלא דאין זה מוכרח דל"ל ה"ת דחיה רשות יש בה קדושת הגוף פיון דרשות להקריבה: ומה שפתב דלשם עצים ולשם מים פשר לכ"ע אזלי לשיטתם בזה בפ' התערוכות שפתבו שם דבדבר דלא חזי להקרבה רבנן נמי מודו דלשם עצים יכול להעלותן עיי"ש דף ע"ז ע"ב תוס' בד"ה בדם בהמה כו' ועי' במל"מ ז"ל פ"א מהלכות איסורי מזבח דנראה מדבריו ז"ל דבע"מ ג"כ שרי לשם עצים ולא משמע הכי בזבחים שם פדאמרינן ה"ת הגי מאיסי ונהי לא מאיסי ובשחיטה שפיר י"ל דצריף שיהיה לשם קרבן דאל"ה לאו קרבן הוא פלל אבל בנריקה והקטרה אפי' לשם עצים אסור ואין פאן מקומו בזה: ויש לדקדק הא דאמרינן דקסבר ר"ל חולין בעזרה לאו דאורייתא מאן האי תנא דס"ל הכי דלא אשפחן בשום דוקתא תנא דס"ל הכי דר"ש מסקינן בפסחים ובקדושין דס"ל נמי דחולין שנסחטו בעזרה דאורייתא ובפסחים אמרינן אליבא דר' אבהו דר' יהודה ס"ל לאו דאורייתא.

אבל מנ"ל דס"ל דשחיטה ואכילה נמי לאו דאורייתא דלמא לא ס"ל הכי אלא באיסור הנאה פיון דאיצטריף אותו לשאר איסורין דכתיב בהן לאו בהדיא אבל חולין בעזרה דלא פתיב בהן לאו בהדיא לא שמעינן מדרשא דאיתו אבל שחיטה ואכילה שפיר מודה דהו דאורייתא מקרא דכי ירחק ממך המקום וזבחת ואכלת ברחוק מקום אתה זובח ואוכל אבל לא בקרוב מקום וכדאיתא בקדושין דדריש הכי ר' יוחנן משום ר"מ בדרף נ"ח שם ורש"י ז"ל פי' פן בפסחים דר"י באיסור הנאה לחוד הוא דס"ל לאו דאורייתא.

והתוס' שם הקשו עליו מהא דשמעתין דמשמע דלגמרי לאו דאורייתא גם בשחיטה ואכילה ולפי ה"ל דברי רש"י ז"ל נכונים דמנ"ל דר"י לא דריש לקרא דכי ירחק כו' וגם מיעוטי דושחטו ושחט אותו פדאיתא בקדושין שם למילף איסור זביחה ואכילה

דלמא לא פליג אלא באיסור הנאה לחוד דמיעוטא דאותו איצטריף ליה לשאר איסורין ועלה דשמעתין איכא למידק כנ"ל היכי אשפחן תנא דס"ל הכי לאו דאורייתא הוא לגמרי אבל בפסחים שם דף כ"ג ע"ב גבי ההוא מרבנן דיתבי קמיה דרשב"נ ואמר מנין לכל איסורים שאסורין בהנאה ומסיק התם דמאותו לא שמעינן דס"ל חולין שנושחטו בעזרה דאורייתא ומסתבר לאוקמי מיעוטא דאותו אחולין בעזרה ולא אשאר איסורין.

ולכהי איצטריף קרא אחרניא לשאר איסורין וא"כ ע"כ ר"י דמוקי אותו לשאר איסורין ע"כ ס"ל דבאכילה ג"כ לאו דאורייתא דאי באכילה אסור מדאורייתא הנה ליה לאוקמי מיעוטא דאותו לחולין בעזרה וכמש"כ רש"י ז"ל התם אותו שנואסר מחמת חוץ למחיצה כו' וכ"כ מהרש"ל שם בדברי התוס' הנ"ל ודבריו ברורים בזה אלא די"ל דהתם נמי הכי פירושא קסבר חולין בעזרה דאורייתא וע"כ יליף מאותו וא"כ צ"ל דלשאר איסורין איכא קרא אחרניא דאל"ה מנ"ל דחולין שנושחטו בעזרה אסורין בהנאה מדאורייתא דהא מסתבר לאוקמי דרשא דאותו לשאר איסורין וכן משמע מפירש"י ז"ל שם: ואפתי איכא למידק נהי דשמעינן דלר' יהודה חולין בעזרה לאו דאורייתא אפילו באיסור אכילה אבל מנ"ל דאפ"י בשחיטה שרי מדאורייתא דלמא יליף שפיר שחיטה מפי ירחק ממה המקום ונבחת בריחוק מקום אפה זבוח ולא בקירוב מקום וי"ל דאי דריש קרא דכי ירחק להכי הא כתיב התם ג"כ ואכלת דמשמע מה שנושחט בקירוב מקום אי אפה אוכל כדאיתא התם וא"כ מאן דס"ל דמה"ת אסור בשחיטה ה"ה דאסור באכילה ומאן דס"ל דמותר באכילה ה"ה דמותר בשחיטה ועיין בקדושין ברש"י דף נ"ח בד"ה בחולין בעזרה ובדברי מהר"ם ז"ל שם: שם גמ' קסבר ריב"ח אין שחיטה לעוף מה"ת וחולין בעזרה לאו דאורייתא משמע דבהא נמי איצטריף למימר דחולין בעזרה לאו דאורייתא אע"ג דאין שחיטה לעוף מה"ת ולמ"ד חולין בעזרה דאורייתא גם בעוף אסור מה"ת דנחירתו זהו שחיטתו אבל בדברי המקשן לא קאמר הש"ס אלא דקאכיל פהו מליקה אבל מחולין בעזרה לא תיקשי למאי דס"ד דיש שחיטה לעוף דהוי פנוחר ומעקר דלא הוי שחיטה ואינו מוכן לפ"ז מש"כ רש"י בד"ה אלא לר"ל כו' אישתכח דמייתי חולין בעזרה ואכיל נבילה ולפי הנ"ל תרתי לא עבר אלא או איסור נבילה או איסור חולין בעזרה אלא דלקמן בפרייתא דר"י בר"י תניא תאמר בנקבה ששתי איסורים נבילה וחולין בעזרה ולפי הנ"ל ליכא לאשכוחי תרי איסורי פלל במליקת עוף דלמ"ד יש שחיטה לעוף ליכא אלא איסור נבילה ולא איסור חולין בעזרה דמליקה לאו שחיטה היא ולמ"ד אין שחיטה ליכא איסור נבילה אלא איסור חולין בעזרה ובירושלמי בשמעתין איתא להא שמעתא בלישנא אחרניא ר"י בר' חנינא שאל מליקת עוף שלו מהו שתאכל עד דאתה מקשי למליקת עוף קשיתיה לשחיטת עוף דהא הוי חולין בעזרה ומשני תמן ספק אחד בשחיטה ליכא אלא ספק אחד להכי פריף ממליקה דהוי תרי ספיקי היינו שני איסורין.

אמר ר' מני ואפ"ה ספק אחד הוא דהנותר והמעקר אין בו משום חולין בעזרה והינו כדכתובנא דממ"נ ליכא אלא חד איסורא רבנן דקסרין בשם ריב"ח אפילו ספק אחד אינו כמ"ד אין שחיטת עוף מחנורת מה"ת משמע דאם אין שחיטה לעוף מה"ת ליכא עוד שום איסור גם חולין בעזרה פיון דלא שייכא ביה שחיטה וחולין בעזרה לא נאסר אלא בזביחה ודלא כמו שכתבתי לעיל אלא דאי נימא דריב"ח בירושלמי אליכא דמאן דס"ל חולין בעזרה דאורייתא קאמר א"כ אפתי תיקשי משחיטת בהמה ומקרבנות טהרה היכי

שְׁחִיטָה וְאָכִיל לְהוּ וְהִיכִי מְשַׁנֵּי בְּזֶה רִיב"ח וְע"כ צ"ל כְּאֹקִימָתָא דְש"ס דִּילֵן דַּס"ל חֻלִּין
בְּעֶזְרָה לְאוּ דְאוֹרְיִיתָא וּבְקַדְוִישֵׁין שָׁם דָּף נ"ז מְשַׁמַּע נְמִי דְאַפְּלוּ לְמ"ד אִין שְׁחִיטָה לְעוֹף
מַה"ת מ"מ מְוִזְקֵר עֲלֵיהָ מְשׁוּם חֻלִּין בְּעֶזְרָה דְאַמְרִינוּן הָתָם מְרַבָּה אֲנִי חִיָּה שְׁטַעוֹן שְׁחִיטָה
כְּבִהְמָה מְנִין לְרַבּוֹת הַעוֹפוֹת וּפְרָש"י ז"ל שָׁם שְׁאִין שְׁחִיטָתוֹן מְפֹרְשֵׁת מְשַׁמַּע דַּמְש"ה
אִיְצְטְרִיךְ לְרַבּוּי עוֹפוֹת מְשׁוּם דְ שְׁחִיטָתוֹן מְפֹרְשֵׁת מַה"ת וְאַפ"ה אִיְתְּרָבוּ לְאִיסוּר חֻלִּין
בְּעֶזְרָה אֲלֵא דְבִזְבָּחִים גְּבִי הָא דְפְּלִיגִי בְּמַלְק וְנִמְצָא טְרִיפָה מְשַׁמַּע דַּר"מ ס"ל דִּישׁ שְׁחִיטָה
לְעוֹף מַה"ת וְהָתָם בְּקַדְוִישֵׁין אִיְיָרִי הַש"ס אֲלִיבָא דַּר"מ וְצ"ל בְּכּוֹנוֹת רַש"י ז"ל דְּאִין
שְׁחִיטָתוֹן מְפֹרְשֵׁת כ"כ כְּמוֹ בְּחִיָּה אַע"ג דִּישׁ לְהֵם שְׁחִיטָה מַה"ת וּבְלֵא"ה יֵשׁ לְפָרֵשׁ חִיָּה
טַעוֹן שְׁחִיטָה כְּבִהְמָה הֵיְיָנוּ ב' סִימְנִים אֲבָל עוֹף דֵּי בְּסִימָן אֲחָד וּמַה שְׁהִקְשִׁיתִי מֵהָא דְאַמְר
ר"י בַּר"י דְּבַחְטָאֵת הָעוֹף אִיבָא שְׁנֵי אִיסוּרִין יִתְבָּאַר לְקַמָּן: וְלִפִּי מַה שְׁפָתְבוּ הַתּוֹס' ז"ל
בַּפ' כִּיסוּי הַדָּם לְחַד פִּירוּשָׁא דַּר"ש ס"ל דְּחִיָּה שְׁנִשְׁחִטָה בְּעֶזְרָה מְדַרְבְּנָן הוּא הָנִי מְצִי
הַש"ס לְמִימַר הֵכָא דְרִיב"ח ס"ל כַּר"ש דְּבַעוֹף נְמִי לִיבָא מְשׁוּם חֻלִּין בְּעֶזְרָה דְּהָא מְשַׁמַּע
בְּקַדְוִישֵׁין דְּחִיָּה מְסַתְבַּר יוֹתֵר לְמִיסַר מְעוֹף וְכִינּוֹן דְּחִיָּה מְדַרְבְּנָן כ"ש עוֹף אֲלֵא דִּי"ל דְּעוֹף
הָרְאוּי לְקַרְבָּן כְּמוֹ תוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה מְסַתְבַּר יוֹתֵר לְמִיסַר חֻלִּין בְּעֶזְרָה מְחִיָּה דְּלֵא חֻלִּין
כָּלֵל לְקַרְבָּן אַע"ג דְּלֵא מְשַׁמַּע הֵכִי מִפְּרָש"י שָׁם וְעוֹד דַּע"כ צ"ל דְּרִיב"ח ס"ל חֻלִּין
בְּעֶזְרָה לְאוּ דְאוֹרְיִיתָא מְשַׁחִיטָת קַרְבָּנוֹת טְהָרָה וְכו': וְעֵינֵן בַּש"מ שְׁפָתְבֵי דְּבִשְׂר אֲשָׁם
וְהִלְחָם אֲכִיל לִיָּה ע"י פְּדִיוֹן דְּאִין עֲלֵיהֶם אֲלֵא קַדְוִישֵׁת פֶּה וְלֵא הַבְּנֵי דְּהָא מַה"ת חֻלִּין
גְּמוּרִים הֵם וְאִין עֲלֵיהֶם שׁוּם קַדְוִישָׁה וְאִין קַדְוִישֵׁת פֶּה שְׁנִיף בְּזֶה עוֹד כְּתַב שָׁם בְּשֵׁם הַר"ר
עֲזַרְיָאֵל בַּד"ה חֻלִּין כו' דְּעוֹלֵת הָעוֹף שֶׁל נְזִיר טָמֵא מַעֲלָה לְשֵׁם עֲצִים וְגַם זֶה אֵינוֹ מוּכָן
אֲמַאי לֵא יַעֲלֶה אוֹתָהּ לְשֵׁם נְדָבָה וְאַפ"י לר' יִשְׁמַעְעָל לְעִיל דְּעוֹלָה לְאוּ דוֹרוֹן הוּא מ"מ
הֵכָא בַּתְּחִלְתָּהּ בָּאָה לְנִדְבָה וְדו"ק: שָׁם ר"י בַּר"י אוֹמַר מְנִין לְחַטָּאת הָעוֹף שְׁבָאָה עַל
הַסֶּפֶק שְׂאִינָה נְאֻכְלָת עֵינֵן בַּש"מ שְׁפָתְבֵי דְּתַרְתִּי קְאָמַר מְנִין שְׂהִיא בָּאָה וּמְנִין שְׂאִינָה
נְאֻכְלָת וְעֵינֵן בַּא"מ: תּוֹס' בַּד"ה לְזָכַר וְלִנְקָבָה דְּבִרְיָהֶם ז"ל מְגוּמְגָמִים אֲבָל מ"ש וְנִרְאָה
לַר"י דְּמִיְיָרִי בְּזַב שְׁבָא עַל הַזָּבָה כו' כֵּן הוּא הַנְּכוּן וְכ"כ בַּש"מ וּמַה שְׂהִגִּיָּה בַּא"מ דְּמִיְיָרִי
בְּזַב שְׁמִבִּיא עַל הַזָּבָה אֵינוֹ מוּכָן ע"ש: ע"ב גַּמ' מַאי ב' אִיסוּרִין לְאוּ גְּבִילָה וְחֻלִּין בְּעֶזְרָה
מִתְקַיָּן לֵה רַב אֲחָא כו' וְדַלְמָא מְשׁוּם דְּמִתְחַזִּי כְּתַרִּין אִיסוּרִין מְדַרְבְּנָן וְהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל
אִי הַהִקְשׁ דְּרַשָּׁא גְּמוּרָה וּמַה"ת מְחַוִּיבָת לְהִבִּיא חַטָּאת א"כ אֵינָה תְּשׁוּבָה הִיא זֹו עַל
הַהִקְשׁ מֵאִיסוּר דְּרַבְּנָן וְכַתְּבוּ דְּבִאֲמַת מַה"ת נְאֻכְלָת אֲלֵא דְּרַבְּנָן הַחֲמִירוּ שְׁלֵא לְאַכּוֹל
מְשַׁמַּע דְּלָמ"ד יֵשׁ שְׁחִיטָה לְעוֹף וְחַב"ע מַה"ת א"ש דְּאֵינוֹ נְאֻכְלָת מַה"ת דְּלַעֲנִין זֶה לֵא
הַקְשׁ פִּינוֹן דְּאִיבָא תְּרִי אִיסוּרִי וְיֵשׁ לְזַקְדָּק לְרַב אֲחָא דְּבַעֲי לְמִימַר דְּהִנֵּי אִיסוּרִי מְדַרְבְּנָן
הוּא א"כ לְמָה לִי הַקְשִׁיא כָּלֵל הָא בְּלֵא"ה יְדַעֲנִין דִּיכּוֹל לְהִבִּיא מְסַפֵּק פִּינוֹן דְּלִית בְּזֶה שׁוּם
אִיסוּר מַה"ת וְאִי יִלְפִינוּ מְהִיקְשׁ דְּמְחַוִּיבָת לְהִבִּיא חַטָּאת מְסַפֵּק ז"א דְּהָא בְּאֲמַת לִיבָא
חִיּוּבָא עֲלֵיהָ אֲלֵא מְבִיאָה לְהַכְשִׁיר בְּקַדְוִישִׁים וְעַל ה' סֶפֶק לִידוֹת אֵינָה מְבִיאָה אֲלֵא עַל אַחַת
כְּדִאִיתָא בְּסוּף פֶּרֶק קְמָא דְּכַרִּיתוֹת דְּלִטְבִּילוֹת מְדַמִּינוּ לָהּ וְלַהַכְשִׁיר בְּקַדְוִישִׁים מְמִילָא
יְדַעֲנִין דְּמְבִיאָה פִּינוֹן דְּלִיבָא בְּזֶה אִיסוּר תּוֹרָה: וְעוֹד קָשָׁה לִי לַר"ל דְּאַמְר דְּחֻלִּין בְּעֶזְרָה
לְאוּ דְאוֹרְיִיתָא וְא"כ לְמָה חִיּוּבָה הַתּוֹרָה עַל סֶפֶק חֶלֶב אֲשָׁם תְּלוּי וְאַמַּאי לֵא יְבִיא חַטָּאת
מְסַפֵּק דְּאִי חֶלֶב אֲכַל שְׁפִיר מְכַפֵּר לִיָּה וְאִי שְׁוָמָן אֲכַל חֻלִּין הוּא וּמִוֹתֵר לְשַׁחוּט בְּעֶזְרָה
מַה"ת וְלָמ"ד דְּחַטָּאת אֵינוֹ מְכַפֵּר בְּלֵא יְדִיעָה וְדִאִית א"ש אֲבָל לָמ"ד בְּכַרִּיתוֹת דְּשִׁנִּים

מביאים חטאת אחת בשותפות א"כ אפילו יחיד יביא חטאת על הספק ואם חלב אכל יהיה חטאת ואם לאו יהיה חולין וכן יקשה מספק מעילה דס"ל לרבנן דאינו מביא אשם תלוי וילפי מגז"ש דמצנות מצות פדאיתא בסוף פרייתות ואמאי לא יביא אשם וינתנה אם מעל הרי הוא אשם ואם לאו הרי הוא חולין דאשם לכ"ע לא בעי ידיעה בתחלה אלא דלא על ר"ל לחודיה הוא דאיכא לאקשוני הכי אלא לר' יהודה דס"ל ג"כ חולין בעזרה לאו דאורייתא ג"כ קשה כו' מהא דחייביה רחמנא באשם תלוי ולא מיימי חטאת על תנאי דחולין אלא די"ל דר' יהודה ס"ל דחטאת בעי ידיעה בתחלה: והיה נראה דלמאי דבעינו למימר דר"י בר"י ס"ל דליכא אלא איסורא דרבנן באמת הוה הקישא אסמכתא בעלמא הוא ובלא"ה יכולה להביא חטאת העוף מספק להכשירה בקדשים ולהתנות בחולין אבל אי ס"ל לר"י בר"י דהפל אסור מה"ת ודאי נראה דדרשה גמורה היא וכמו שכתבו התוס' דאל"ה הא איכא איסור חולין בעזרה דמליקה הוי פשחיתה אבל כבר כתבתי לעיל דלמ"ד יש שחיתה לעוף מה"ת ליכא במליקה משום חולין בעזרה דהוי פנוח ומעקר וא"כ לדין נמי תיקשי למה לי הקישא לזה הא מסבא בעלמא ג"כ מביאה חטאת העוף ע"ת בחולין ואין פאן שום איסור וכן מוכח מדברי הש"ס בכריתות דף כ"ו ע"ב בהא דאמרנו התם אם נודע לה משגמלקה דלא ילדה בדין הוא דמותר בהנאה ותקבר מדרבנן אלמא דלית בה משום חולין בעזרה דאל"ה אסורה בהנאה משום חולין בעזרה וכ"כ רש"י ז"ל שם להדיא דמשום חולין בעזרה ליכא דלא אסרה תורה אלא שחיתה ולא מליקה וכוונתו כו' דמליקת חולין לאו שחיתה היא פלל אלא פנוח ומעקר ובדף ז' ע"ב שם במשנה נראה מדברי רש"י ז"ל שיהא פמסתפק אי מקרא ילפינו דמביאה חטאת העוף ספק או מסבא בעלמא וכו' פינו דליכא במליקתה משום חולין בעזרה אלא דמה שכתב שם ומשום חולין על המזבח ליכא פינו דאין למזבח אלא דמה

לא חשיבא אכילה משמע דהקרבת אימורין איכא איסורא טפי להקריב חולין ע"ג המזבח ולא ידענא לחלק בין דם לאימורים ואי איכא איסור תורה בהעלאת חולין ע"ג המזבח בדם נמי איכא איסורא ואי לאו באימורים נמי ליכא איסור ומפני זה התוס' ז"ל לשיטתיהו דנראה מדבריהם ז"ל דאיכא איסור תורה בהעלאת חולין ע"ג המזבח וכש"כ לעיל דנותן הדם לשם מים ע"כ צ"ל דדרשא גמורה היא דאל"ה הכי מזה הדם ע"ג המזבח דליכא למימר דמעלה לשם מים דא"כ אינו מכשירה לאכול בקדשים אם לא דיתנה גם בהא אם יולדת היא יהיה הדם לשם הזייתה ואם לאו יהיה לשם מים: אך כבר כתבתי דמדברי ר"י בר"י גופא משמע דאיכא הכא תרי איסורי חולין בעזרה ונבילה הרי מבואר דאע"ג דחולין היא איכא במליקתה משום חולין בעזרה ודלא פמבואר בדברי הירושלמי לעיל וכדמשמע נמי בשמעתינן בכריתות שהבאתי לעיל דאין לומר דאיסור חולין בעזרה דר"י בר"י הוא משום הנאת הדם על המזבח והדם פסול הוא דשל נבילה הוא דהא איסור זה לא שייך לענין אכילה וכן יקשה פנ"ל על דברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' מח"פ שכתב שם הלכה ז' שחטאת העוף הבאה על הספק נשרפת שמא אינה חייבת ונמצא אותו חטאת חולין בעזרה ואסור בהנאה ואם חולין היא לא הוי חולין בעזרה ואינה אסורה בהנאה וכדמוכח משמעתינן דכריתות ה"ל ועיין בשער המלך ז"ל בפ"ב מהלכות שחיתה שעמד ע"ז ג"כ ונראה לומר בזה דר"י בר"י יליף נקבה מזכר דמביאה

ג"כ על הספק ולענין אכילה פריף לא אם אמרת בזכר שפן איסור אחד היינו חולין בעזרה משמע דאשם תלוי ג"כ ספק הוא ובאמת נראה דאשם תלוי נדאי קרפן הוא ויש בו קדושה גמורה למעול בו פנין דחייביה רחמנא בהכי וע"כ צ"ל דהכי קאמר פנין דאי שונמן אכל הרי הוא חולין גמורים הרי דהתיירה לו התורה איסור אחד אע"ג דבאמת לא עביד איסורא בזה וה"נ ילפינן דמחויבת להביא חטאת העוף על ספק זיבה וזוה הותר לו ג"כ איסור אחד חולין בעזרה ואין זה בכלל נותר ומעקר פנין דמצינתו בהכי ומ"מ יש בו חשש חולין בעזרה דשמא לאו זבה היא אבל להתיר לה לאכילה איפא ב' איסורים איסור נבילה ג"כ אבל היכא דנודע לה באמת אחר מליקה דחולין הם היינו שנודע לה שלא ילדה או דלאו זבה היא נדאי הוי חולין גמורים ולא נאסרה בהנאה מחמת חולין בעזרה דנדאי לאו שחיטה היא וכמו שפכת רש"י ז"ל בכריתות ועפ"ז יש לפרש גם דברי הרמב"ם ז"ל דמש"כ דנמצא אותו החטאת חולין בעזרה לאו היינו טעמא דנשרפת דהא חולין בעזרה בקבורה היא אלא מהאי טעמא הוא דאינה נאכלת וכן ר"י בר"י ס"ל דאיפא הקא תרי איסורי והא דנשרפת הוא משום דהוי פסולי המוקדשים וכמו שפכת הרמב"ם ז"ל בפ"ז מהל' שגגות ולפ"ז בין אשם תלוי בין חטאת העוף הבא על הספק קדושתו נדאי היא אם לא יודע להם דשונמן אכל או שלא ילדה פנין דמה"ת מחויבים להביאן ואי שימש זר או בטומאה בעבודתן לוקה ולאו קדושת ספק יש בהם: אלא דמהא דפליגי ר"מ ורפנן בשוחט אשם תלוי בחוץ דר"מ מחייב ורפנן פטרי משמע דאין בו אלא קדושת ספק דאל"ה אמאי פטרי ליה רפנן מחטאת וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"י מהל' מעה"ק דאשם תלוי וחטאת העוף הבא על הספק ששחטן בחוץ פטור וקרפנן דכריתות וכבר פתבנו בזה במקום אחר ועיי"ש בדברי הראב"ד ז"ל שהביא דברי התוספתא לחלק בין אשם תלוי לחטאת העוף דעל חטאת העוף בחוץ חייב א"ת.

ועל אשם תלוי בחוץ חייב חטאת ע"ש מש"כ בטעם הדבר ולא משמע הכי מדברי ר"י בר"י דיליף חטאת העוף הבא על הספק מאשם תלוי. ואי באשם תלוי הוי קדושה נדאית ובחטאת העוף אין בו אלא קדושת ספק היכי ילפינן מהדדי וכן משמע מהא דאמרי ליה רפנן לר"י חמץ מנותר דבשריפה אשם תלוי וחטאת העוף הבא על הספק לדברי יוכיחו שהם בכל תותירו ואתה אומר בקבורה ואי נימא דאין בהו אלא קדושת ספק אין פאן פרכא פנין דספק חולין הם אינן בכל תותירו ולא בשריפה ועוד דר"י יליף מקרא דבקבורה הם כמו שפכת התוס' ז"ל שם מפי קודש הם ואי קדושת ספק הם איצטריף קרא לספיקא ועיי"ן רש"י ז"ל בסוף תמורה דמשמע מדבריו ז"ל דלא אמר ר' יהודה יקבר אלא אם נודע לו שלא אכל חלב או שלא ילדה ולא משמע פן בפסחים אלא בכל פסול שנולד בהם ס"ל לר"י דיקבר: אף מהא דממעט להו ר"י מקרא דכי קודש הם משמע דס"ל דאין קדושתו נדאי ומש"ה לא נאמר בהם מצות שריפה והיינו דממעט בהדיהו חולין בעזרה ג"כ דהני נמי מהאי טעמא אימעטו דספק חולין הם ולא תיקשי קרא למה לי לספק דהא איצטריף קרא לחולין עצמן והתוס' ז"ל שם בפסחים דף כ"ב הקשו למה ליה קרא לר"י למעט חולין בעזרה פנין דס"ל לאו דאורייתא וי"ל דהספרא ס"ל לדרישא דר"מ בקדושים מה שלי בשלף אסור אף שלי בשלף אסור דלהו דרשא שמעינן שפיר איסור הנאה בחולין שנשחטו בעזרה ואיצטריף למעוטי משריפה דה"א דגילף ג"כ לשריפה ותלמודין שם בפסחים לא בעילמימר הכי דר"י לא מצריף יתורא

דאותו לחולין בעזרה משום דילף מדרשא דר"מ מה פלי כו' משום דההיא דרשא
איפריכא בתלמודין פדאימתא בקדושין ד' נ"ח: ותו איכא למינדק בשמעתינ למאי דילף
ר"י בר"י חטאת העוף מאשם תלוי ונהרי לא דמנין להדדי דאשם תלוי בעינו דוקא קביעת
איסור וחטאת העוף באה אפילו בלא קביעת איסור כגון ספק נפל ספק נלד ועוד לפי
מש"כ הרמב"ם ז"ל בפרק י"א מהלכות שגגות דאין חטאת העוף באה מספק אלא
דצריכה להכשירה בקדשים כמו זב ויולדת.

אבל מטמא מקדש אינו מביא מספק והשתא היכי מציינו למימר דהתורה אמרה להביא
חטאת העוף הא מה"ת בלא"ה מותרת בקדשים לדברי הרמב"ם ז"ל דספק דלא אקבע
איסורא מה"ת לקולא ונהי דלא תיקשי היכי מיייתי חטאת העוף על ספיקא דרבנן ומכניס
עצמו בספק חולין בעזרה דלשיטתו בהאי ספיקא גופא ליכא איסור תורה דהוי ג"כ ספק
דלא איקבע איסורא אבל למילף בהיקשא אי דרשא גמורה היא ליכא למימר בהא פיון
דאינה צריכה להביא קרבן מה"ת ויש לומר בזה לשיטת הרמב"ם ז"ל דהיינו טעמא
דמחמרינן באכילת חטאת העוף משום דספק מליקה אסור מה"ת דהאיכא חזקת נבילה
אבל בחולין בעזרה אין כאן חזקה כ"כ דאי הוי חזקה בזה אמאי הוי מחייבי רבנן אשם
תלוי על שחיטתו בחוץ פיון דאיכא חזקת חולין ולכ"ע ספק פי האי מותר מה"ת אלא
ש"מ דלאו חזקה היא ובספק יולדת אפילו לדין יש לומר דמה"ת שריא באכילת קדשים
דהאיכא חזקת טהרה והדברים ארוכים בזה: ומלשון הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' שגגות
שכתב יראה לי דעל ספק טומאת מקדש אינו מביא קרבן מספק דלא נאמרה חטאת ספק
אלא כדי להכשירה בקדשים מדבריו ז"ל נראה דהבאת חטאת התירו הוא משום דספק
הוא ולא הקילו אלא כדי להכשירו בקדשים אבל לא בטומאת מקדש ולפ"ז הא דאמרינן
לקמן דנזיר טמא מיייתי חטאת העוף מספק היינו דוקא למ"ד דאינו מונה נזירות טהרה
עד שביא חטאתו אבל למ"ד דמונה מיד בשמיני וא"כ אמאי יביא חטאת העוף כלל פיון
דלא מעכבא בנזירות טהרה אלא דיש לדקדק קצת מהא דתנן בכריתות האשה שיש
עליה חמש לידות ספק מביאה על האחת ואין השאר עליה חובה משמע דאם תרצה
להביא על פולן הרשות בינה ואמאי פיון דאינה צריכה להכשירה בקדשים ועי' בזה
בתוס' חדשים בכריתות פ"א ופרק בתרא מש"כ בזה: ודרף אגב יש לדקדק למאן דס"ל
אין שחיטה לעוף מה"ת אמאי פטר רחמנא עוף קדשים בחוץ במליקה פיון דאין שחיטה
לעוף מה לי שחיטה מה לי מליקה וצ"ל מזה הדבר דריש לגז"ש ואו אשר ישחט למקוטר
חוץ פדאימתא בזבחים פרק השוחט והמעלה וי"ל בזה אליבא דר"ל דב"ש וב"ה דפליגי
בתוספתא ובירושלמי אי מדיר את בנו בנזיר ב"ש ס"ל דאינו מדיר הוא משום דאזלי
לטעמייהו דנה הדבר איצטריף למעט המולק וא"כ ע"כ יש שחיטה לעוף ואינו יכול
להדיר את בנו אבל ב"ה דדרשי זה הדבר לגז"ש ס"ל דאין שחיטה לעוף ומש"ה מדיר
בנו בנזיר אלא דר"מ הוא דאמר הכי בירושלמי דב"ש וב"ה פליגי בזה ור"מ הא ס"ל
חולין בעזרה דאורייתא וא"כ מ"ט דב"ה דאמרי דמדיר את בנו בנזיר ודו"ק: ע"ב גמרא
עד מתי את מדיר בנו בנזיר עד שביא ב' שערות ר"י בר"י אומר עד שייגע לעונת נדרים
ע"ש.

ומפוליהו אוקימתא דהש"ס משמע דלמ"ד מופלא הסמוך לאיש מה"ת ודאי אינו יכול
להדירו אלא עד עונת נדרים והרמב"ם ז"ל פסק דמופלא הסמוך לאיש דאורייתא ואפ"ה

נראה דפסק ברבי שפתיב דכול להדירו עד שיגדיל ויעשה איש וכן הלח"מ ז"ל עמד ע"ז בפ"ב מה"נ והנה להרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' נדרים שיטה אחרת בפ"א עונת נדרים ותרי גונוי איפא בזה בשנת י"ב צריף שידע לשם מי הוא מקדיש ובשנת י"ג יום אחד נדרו נדר בכל גונוא אפילו אינו יודע לשם מי הקדיש ואפ"ל לא הביא ב' שערות וזה הוא עיקר עונת נדרים ונראה דמפרש הכי לישנא דמנפלא הסמוך לאיש היינו שנת י"ד דסמוך הוא לאישות דכול להביא ב' שערות בכל רגע אבל מנפלא דשנת י"ב יום אחד לא זהו עיקר עונת נדרים האמור בכל הש"ס ובעינן בזה יודע לשם מי הקדיש דוקא וא"כ הנה אפשר לומר דהכא פליגי בעונת נדרים דשנת י"ב והינו דמסקינן הכא דכ"ע ס"ל דמנפלא הסמוך לאיש דרבנן ואנן קי"ל דהוי מה"ת כר"י ור"ל בנדה ועיין בש"מ אלא דהכא מייירי במנפלא דשנת י"ב ובהא לכ"ע דרבנן ור"י ור"ל במנפלא דשנת י"ג מייירי והינו דכתב הרמב"ם ז"ל הכא עד שיגדיל ויעשה איש היינו שיהיה בן י"ג ולא הביא שערות דמנפלא זה הוא מה"ת אלא דלא נראה לחלק בדין מנפלא הסמוך לאיש ואי דרבנן תרנוייהו דרבנן ואי מה"ת תרנוייהו מה"ת כדמשמע פשטא דתלמודא בנדה פרק יוצא דופן ועוד דגם זה אינו נראה דפליגי הכא במנפלא דשנת י"ב לחוד אלא משמע דבעיקר עונת נדרים פליגי היינו בשנת י"ג שלא הביא שערות וכ"כ הרמב"ם ז"ל בהדיא בפירוש המשנה במתניתין דעונת נדרים דהכא היינו בשנת י"ג שלא הביא ב' שערות ע"כ נראה דנדאי למאי דקיי"ל מנפלא הסמוך לאיש מה"ת בין מנפלא דשנת י"ב בין מנפלא דשנת י"ג הוא מה"ת ומהאי טעמא יש לומר דיצא לו להרמב"ם ז"ל לחלק בינייהו דבמנפלא דשנת י"ג לא בעינן שידע להפלות משום דאי נימא דבכה"ג ג"כ צריף שידע להפלות א"כ בשנת י"ב אמאי נדרו נדר מה"ת והעובר על נדרו לוקה דלמא לא יביא ב' שערות וא"כ אין שנה זו שנה שלפני גדלות ואין זה סמוך לאיש והתוס' ז"ל בנדה פתבו דסמכינן בזה אחזקה דרבא דהביאה סימנים וכבר פתבתי בזה בחידושי ביבמות דלא סמכינן בזה בכל דוכתי אלא לחומרא והיכי מלקינן אחזקה זו אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל א"ש דשנת י"ג הוא עונת נדרים בכל גונוי אפילו אינו יודע להפלות ואתרבי נמי שנה שלפניה היכא דידע להפלות ויש ליישב בזה קושית המל"מ ז"ל על הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' נדרים דבפ' יוצא דופן משמע דכל שלא הביא ב' שערות נדריו נבדקין אי יודע להפלות.

והוא ז"ל פתב דאחר שנת י"ג אין צריף בדיקה ולפי הנ"ל י"ל דסוגיא דיוצא דופן אנלא למ"ד מנפלא הסמוך לאיש מדרבנן (אלא דהתם פריף לר' יוחנן דאמר תוף זמן פלאחר זמן ור"י ס"ל דמנפלא הסמוך לאיש מה"ת פדאימא התם בנדה) וא"כ הוי נדרים ככל המצות ומה"ת דוקא שיביא ב' שערות.

מש"ה אין לחלק בין שנת י"ב לשנת י"ג ובתרנוייהו בעינן שידע להפלות אבל למ"ד מנפלא הסמוך לאיש מה"ת ע"כ צריף לחלק בינייהו וכו' נאחר שנת י"ג אפילו לא הביא ב' שערות נדרו נדר אפילו אינו יודע להפלות והא דפליגי הכא רבי ור"י בר"י בעונת נדרים היינו דוקא עונת נדרים של אחר שנת י"ג דאז נדרו נדר בכל גונוי ומש"ה ס"ל לר"י בר"י דאין האב מדירו עוד אבל לפני שנת י"ג מודה נמי ר"י בר"י דכול להדירו פינו דלאו בכל גונוי נדרו נדר אלא אם יודע להפלות א"כ לא יצא עדיין מרשות האב והאב מדירו והרמב"ם ז"ל פסק כר"י בר"י דעד שיגדיל ויעשה איש יכול להדירו היינו

עד אחר שנת י"ג אלא דלשון הרמב"ם ז"ל עד שיגדיל ויעשה איש דחוק לפ"ז וכ"כ כפי המשנה דיכול להדירו עד שיביא ב' שערות.

ובאמת קשיא לי לשיטתו ז"ל מ"ט דרבי דאמר עד שיביא ב' שערות ואי מדיר לבנו בעונת נדרים עביד הקפה ומקריב קרבנות ואמאי לא חיישינן שמא הביא שערות ונשרו וגדול הוא ולא נזיר הוא דהא קיי"ל חיישינן שמא נשרו כמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל כפי"א מהל' גירושין וכן יש לדקדק מהא דאיבעי לן בתמורה אי מופלא הסמוך לאיש עושה תמורה אי לא ואמאי לא מחזקינן ליה בספק גדול ותמורתו קדושה מספק שמא גדול הוא: והתוס' ז"ל בנדה פתבו דסמכינן אחזקה דרבא וכמו שפתבתי לעיל ולדידהו נדאי תיקשי מ"ט דרבי דאמר דיכול להדירו עד שיביא ב' שערות פיון דמה"ת בחזקת גדול הוא מחמת חזקה דרבא ויתבאר עוד בזה לקמן בשמעתי: והך פלוגתא דרבי ור"י בר פ"י רש"י ותוס' ז"ל דפליגי אי יכול להדירו כשהגיע לעונת נדרים ובירושלמי משמע דפליגי עד מתי נמשך הדרת אביו אם הדירו מרחם או בקטנותו ורבי אומר דעד שיביא שתי שערות יכול להדירו היינו דחל הדרת אביו עד שיביא ב' שערות אבל משביא ב' שערות בטלה נזירות אביו ור"י בר"י אומר דמשהגיע לעונת נדרים בטלה נזירות האב אבל לכתחלה להדירו הפל מודים דמשהגיע לעונת נדרים אינו מדירו עוד ע"ש דמבואר הכי להדיא ועיין מה שפירש הפ"מ ז"ל והוא דחוק וי"ל דהרמב"ם ז"ל נמי בהכי מפרש לה עד מתי יכול להדירו היינו דעד מתי תמשוך נזירות אביו ומש"ה פתב עד שיגדיל ויעשה איש דאע"ג דקיי"ל מופלא הסמוך לאיש מן התורה מ"מ לא מבטלי נזירות אביו שהדירו מקודם וכן משמע נמי מדברי התוס' ז"ל במתני' דבהא פליגי רבי ור"י בר"י אבל לקמן בשמעתי פתבו התוס' ז"ל דבהא כ"ע מודו דעונת נדרים אינה מבטלת נזירות אביו ושם יתבאר: תוס' בד"ה ואב"א כ"ע פדי לחנכו ע"ש שהקשו לרבי הא ס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת ות"י דמיימי טטאת העוף ואינו נאכל ולפי הך סוגיא דלעיל דף י"ח ע"ב דרבי ס"ל דמתחיל ומונה מיד ואין הקרבנות מעפבות הנזירות טהרה א"א להביא טטאת העוף ספק פיון דאינו נצרך להכשירו וכמש"כ לעיל אלא די"ל דלרבי באמת לא תיקשי מאכילת פהו מליקה דבאמת אינו מביא קרבנות טומאה פלל פיון דאינו מעפבת נזירות טהרה: אגרא מעשה בר' חנינא כו' והנה ר"ג בודקו לידע אם הביא סימנים רבי יוסי אומר לידע אם הגיע לעונת נדרים כו' ונראה מדברי התוס' ז"ל דהבדיקה הנה לר"י אם יודע להפלות דאם אינו יודע להפלות עדיין קטן הוא וא"כ הא דאמר ר"י עד שיגיע לעונת נדרים אין הדבר תלוי בזמן אלא בהפלאה וא"כ אשפחנא גונוי דמודה ר"י בר"י לרבי דיכול להדירו עד שיביא שתי שערות פגון אם אינו יודע להפלות ונתינו הדברים לשיעורין והנה נראה דבזמן הדבר תלוי פיון שהגיע לזמן שראוי לנדרים שוב אין האב מדירו ולא מיבעי למ"ד פדי לחנכו במצות לא תיקנו אלא כ"ז שאינו ראוי לנדרים פלל אלא אפי' למ"ד הלכה היא בנזיר ג"כ לאנאמרה הלכה כשהוא ראוי קצת לנדרים ולדברי הרמב"ם ז"ל נדאי הדבר תלוי בזמן היינו שנת י"ד דנדרו נדר בכל גוונא וכמש"כ כפי המשניות אבל לישנא דלבנדקו קשה לפ"ז דאינה בדיקה צריך לזה פיון דהדבר תלוי בזמן ועוד דלפי מ"ש לעיל דלמ"ד מופלא הסמוך לאיש דרבנן גם לשיטת הרמב"ם ז"ל בעינו אליבניה שיודע להפלות אפי' בשנת י"ד אם לא הביא ב' שערות א"כ ליפא למימר לר"י בר"י דעונת נדרים היינו שנת י"ד דמ"ש שנת י"ד משנת י"ג פיון דבתרנונייהו

בְּעֵינֵינוּ יוֹדֵעַ לְהַפְלוֹת: וְרֵאִיתִי לְאַחֵי הַגָּאוֹן ז"ל בְּסִפְרוֹ שֶׁכָּתַב לִישָׁב דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל
מֵהָא דפ' יוֹצֵא דוֹפֵן שֶׁהִבְאִתִּי לְעִיל דְּאַלִּיבָא דמ"ד תוֹף זְמַן פְּלֹאֶסְר זְמַן אִין לְחֻלְק בֵּין
שְׁנַת י"ג לְשְׁנַת י"ד פִּינֵן דְּבִתְרֻנְיָהּ רָאוּי לְסִימְנִים אָבֵל לְמ"ד תוֹף זְמַן פְּלֹאֶסְר זְמַן שְׁפִיר
יֵשׁ לְחֻלְק ע"ש וּא"כ ר"י בר"י דס"ל תוֹף זְמַן פְּלֹאֶסְר זְמַן וְאַפִּילוּ מִבְּנֵי ט' יוֹם אֶחָד הָיוּ
סִימְן א"כ אֲלִיבָיָה צְרִיף לְהַפְלוֹת גַּם בְּשְׁנַת י"ד וְתוּ לִיפָא לְפָרֵשׁ אֲלִיבָיָה עוֹנַת גְּדָרִים
הֵינְנוּ שְׁנַת י"ד שְׁלֵא הִבִּיא שְׁעָרוֹת וְהָרִי מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בְּפִיָּה"מ נִרְאָה דְּמִפְּרֵשׁ הֵכָא
עוֹנַת גְּדָרִים הֵינְנוּ שְׁנַת י"ד וְע"כ הֵינְנוּ פְּשִׁיטָתוֹ דְּבְשְׁנַת י"ד אִין צְרִיף לְהַפְלוֹת דַּאל"ה
גַּם שְׁנַת י"ג חֲשִׁיב עוֹנַת גְּדָרִים אִם יוֹדֵעַ לְהַפְלוֹת וּבְאַמַּת דְּבָרֵינוּ בְּפִי הַמְשַׁנָּה דְּהֵכָא קִשָּׁה
אַהֲדָדִי עִם דְּבָרֵינוּ שֶׁם בְּנֻדָּה פ' יוֹצֵא דוֹפֵן דְּשֶׁם פְּתַב בְּפִיָּה"מ דְּהָא דְתַנּוּ בֵּן י"ג יוֹם א'
אַע"פּ שְׁאִין יוֹדֵעִין הֵינְנוּ דְּנוֹקָא אִם הִבִּיא ב' שְׁעָרוֹת וְכַפְשֻׁטָא דְּשִׁמְעִין דִּיּוֹצֵא דוֹפֵן וּא"כ
אַמַּאי פְּתַב הֵכָא דְעוֹנַת גְּדָרִים הֵינְנוּ שְׁנַת י"ד דְּנוֹקָא וּמִש"כ אַחֵי הַגָּאוֹן ז"ל אִין הַדְּבָר
מְנוֹכְרַח דְּגַם מ"ד תוֹף זְמַן פְּלֹאֶסְר זְמַן מוֹדָה הוּא דְּלֹאֶסְר י"ג הוּא מְנוֹחֶזֶק לְהִבִּיא ב' שְׁעָרוֹת
וְשְׁפִיר יֵשׁ לוֹמֵר נְהִי דְתוֹף זְמַן בְּעֵינֵינוּ יוֹדֵעַ לְהַפְלוֹת לֹאֶסְר זְמַן לֹא בְּעֵינֵינוּ יוֹדֵעַ לְהַפְלוֹת
תַּדְע דְּהָא לר"י בר"י מט' וְאִילָף רָאוּי הוּא לְסִימְן וְאַפ"ה לֹא הָיוּ עוֹנַת גְּדָרִים אֲלָא סְמוּדָּה
לְגַדְלוֹת אַע"ג דְּנִרְאָה דְלֹא דְמִי תוֹף הַזְּמַן לְמ"ד פְּלֹאֶסְר זְמַן לְהִבִּיא סִימְנִים מִט' וְאִילָף
לר"י בר"י דְּבִהְכִי לֹא הָיוּ סִימְן אֲלָא בְּעוֹדֵן בּוֹ בְּגַדְלוֹת פְּדֹאִיתָא שֶׁם בְּנֻדָּה וְתוֹף הַזְּמַן הָיוּ
סִימְן אִפִּי נְשָׁרוּ אַח"כ לְמ"ד פְּלֹאֶסְר זְמַן וְעִי' בְּנֻדָּה בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בְּפ"ב מֵהִלְכוֹת
אַישׁוֹת מ"מ וְדַאי יֵשׁ לְחֻלְק בֵּין תוֹף זְמַן וּבֵין לֹאֶסְר זְמַן דְּלֹאֶסְר זְמַן מְנוֹחֶזֶק הוּא בְּסִימְנִים
מִשָּׂא"כ תוֹף זְמַן וּבִלְא"ה אִין לְשׁוֹן הַש"ס מְשַׁמֵּעַ פְּדַבְּרֵינוּ שֶׁם וְדו"ק: תוֹס' בְּד"ה נִהְבִּיא
לְפָנֵי ר"ג וְפִי' בְּנֻדָּה דְּהִבִּיא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהִדִּירוּ וּמִלְשׁוֹן הַתּוֹסְפֵתָא בְּנֻדָּה מְשַׁמֵּעַ דְּהִבִּיא
בְּתוֹף הַנְּזִירוֹת לְבִדְקוֹ דְּהִכִּי אִיתָא הֵתָם אִם בְּרִשׁוֹת אַבָּא אֲנִי הָרִי רִשׁוֹת אַבָּא עָלֵי וְאִם
בְּרִשׁוֹת עֲצָמֵי אֲנִי הָרִינִי נְזִיר מְעַכְשָׁיו מְשַׁמֵּעַ דְּהִבִּיא בְּאַמְצַע הַנְּזִירוֹת לְבִדְקוֹ אִם נִתְבַּטַּל
נְזִירוֹתוֹ שֶׁהִדִּירוּ וְהִשִּׁיב הַבֵּן אִם בְּרִשׁוֹת עֲצָמֵי יִצְאֵתִי אֶהְיֶה נְזִיר מְעַכְשָׁיו וְכֵן צ"ל
לְפַמֵּשׁ"כ מְשִׁיטַת הַרְיוֹשְׁלָמִי דְלִהְדִירוּ לְכַתְחֻלָּה לְכ"ע מְשַׁהֲגִיעַ לְעוֹנַת גְּדָרִים אִינוּ יְכוּל
לְהִדִירוּ וּא"כ מַה שֶׁהִיָּה בּוֹדְקוֹ אִם הִבִּיא סִימְנִים דְּנוֹקָא ע"כ הֵינְנוּ לְבַטַּל נְזִירוֹת אֲבִינוּ וְכֵן
מְשַׁמֵּעַ לִי מִלְשׁוֹן הַרְיוֹשְׁלָמִי בְּהַךְ עוֹבְדָא דְגָרְס הֵתָם אִם בְּשִׁבִיל אַבָּא הָרִינִי נְזִיר וְאִם
בְּרִשׁוֹת עֲצָמֵי הָרִינִי נְזִיר מְפָבֵר וְלִשׁוֹן מְפָבֵר בְּשָׁל עֲצָמֵי אִינוּ מוֹבֵן דְּהָא מְעַכְשָׁיו הוּא
נְזִיר וְנִרְאָה דְנ"ל אִם בְּשִׁבִיל אַבָּא הָרִינִי נְזִיר מְפָבֵר וְאִם בְּשִׁבִיל עֲצָמֵי הָרִינִי נְזִיר מְעַכְשָׁיו
וְכַדְאִיתָא בְּתוֹסְפֵתָא אֲלָא דְהַתּוֹס' ז"ל הַנְּזָרְכוּ לְזַה מֵהָא דְלִקְמָן בְּשִׁמְעִין וְכִמוֹ שִׁיתְבָּאָר:
שׁוֹב רֵאִיתִי בְּש"מ בְּשֶׁם הַר"ר עֲזַרְיָאֵל ז"ל דְּפִי' הִכִּי שְׁאַבִּיו הִדִּירוּ כְּבָר וְרָצָה לְבִדְקוֹ
אִם נִתְבַּטַּל נְזִירוֹת אֲבִינוּ וְהִשִּׁיב דְּאַהֲיָה אוֹ בְּשִׁבִיל אַבָּא אוֹ בְּשִׁבִיל עֲצָמֵי הֵינְנוּ שְׁאַמֵּר דְּכָף
גָּמַר בְּדַעְתּוֹ בְּתַחֲלָה בְּשַׁעַת הַדְּרַת אֲבִינוּ שִׁיְהִיָּה נְזִיר אוֹ בְּשִׁבִיל אֲבִינוּ אִי בְּשִׁבִיל עֲצָמוֹ
וְנִמְצָא נְזִיר מִמ"נ מְאוֹתָהּ שְׁעָה וְיִצְא בְּנְזִירוֹת אַחַת דְּאִם הִיָּה קִטּוֹן בְּשַׁעַת הַדְּרָה נְזִירוֹת
אֲבִינוּ עָלֵינוּ וְאִם הִיָּה גְּדוֹל בְּשַׁעַת הַדְּרָה נְזִירוֹתוֹ עָלֵינוּ וְאִי אִיְתִי בִּי מִיְצַעֵי הַש"ס פְּרִיף לָהּ
לְקָמֵן אֲלָא דְלִקְמָן נִרְאִין דְּבָרֵינוּ ז"ל כְּסוֹתְרִין זַא"ז וְכִמוֹ שִׁיתְבָּאָר: דָּף ל גְּמָרָא הָא
בְּרִשׁוֹתָהּ דְּאַבְנֵה קָאִי פִי' בְּנֻדָּה רִש"י וְתוֹס' ז"ל דְּמְשַׁמֵּעַ לָהּ לְהַש"ס אִם גְּדוֹל אֲנִי הֵינְנוּ
עוֹנַת גְּדָרִים וְפְרִיף מֵאִי קָאֵמַר אֶהְיֶה בְּשִׁבִיל עֲצָמֵי הָא בְּרִשׁוֹתָהּ דְּאַבְנֵה קָאִים וְלֹא הִבְנִיתִי
מֵאִי ס"ד דְּהִמְקַשָּׁה הָא הַבֵּן הִשִּׁיב עַל הַבְּדִיקָה שְׁלֵא יִצְטַעַר בְּבְדִיקָה וְלִמַּר כְּדֹאִית לָהּ

וּלְמַר פְּדֵאִית לִיהַ לְרַבִּי קָאֵי עַל בְּדִיקַת סִימָנִים וּלְר"י בְּר"י עַל עוֹנַת נְדָרִים וּבִש"מ פָּתַב
בְּזָה דְּהָא דְּאָמַר אִם קָטָן אָנִי ע"כ הֵינְנוּ קָטָן דְּאֵי קִטְנוֹת שְׁלֵא הִבִּיא שְׁעָרוֹת אֲבָל כְּבָר
הִגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים א"כ מֵאֵי קָאָמַר אֶהְיֶה בְּשִׁבִיל אָבָא הָא גַם הוּא יָכוֹל לְהִזִּיר פִּינּוֹן שֶׁהִגִּיעַ
לְעוֹנַת נְדָרִים ע"ש וּא"כ הָא דְּגָדוֹל אָנִי הֵינְנוּ עוֹנַת נְדָרִים וְגַם זֶה אֵינוֹ מְוַכְרַח וְאֵי לָאו
דְּמִסְתַּפִּינָא הֵייתִי אוֹמַר דְּצ"ל אֵיפְכָא בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי א"ש הָא דְּאָמַר אִם גְּדוֹל אָנִי הֵינְנוּ
שֶׁהִבִּיא ב' שְׁעָרוֹת אֶלָּא לְר"י בְּר"י אִם גְּדוֹל אָנִי הֵינְנוּ עוֹנַת נְדָרִים הָא בְּרִשׁוּתִיהָ דְּאֶבְנָה
קָאֵי וְלָאו גְּדוֹל הוּא עֲדִינּוּ וּמִשְׁנֵי דְּאָמַר אֶהְיֶה בְּשִׁבִיל אָבָא אֶהְיֶה בְּשִׁבִיל עֲצָמֵי וְלֹא הִזְכִּיר
לְשׁוֹן גְּדוּלוֹת: שֶׁם וְאֵי אֵייתִי בִּי מִיְצָעֵי מֵאֵי הִנִּיחָא לְר"י בְּר"י וּפְרַש"י ז"ל דְּפָרִיף לְרַבִּי
יְתַחֲיִיב ב' נְזִירוֹת פִּינּוֹן דְּאָמַר אֶהְיֶה בְּשִׁבִיל אָבָא וּבְשִׁבִיל עֲצָמֵי וְהִגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים וְאֵין
זֶה מוּבָן דְּהָא לְרַבִּי בְּעוֹנַת נְדָרִים חָל נְזִירוֹת אָבִיו וְתוֹ לֹא חֲיִיל נְזִירוֹת עֲצָמוֹ דְּהָא לֹא
קָאָמַר אֶהְיֶה בְּשִׁבִיל עֲצָמֵי אֶלָּא אִם לֹא יַחֲוֹל עָלָיו נְזִירוֹת אָבִיו וְכֵן לֹאִדְּךָ לִישְׁנָא דְּהִבִּיא
שְׁעָרוֹת קוֹדֵם שְׁפָא לְב"ד שְׁפָתַב ג"כ דְּחֲיִיב ב' נְזִירוֹת מִשׁוּם אָבִיו וְדִידְךָ וְאֶמַּאי פִּינּוֹן
דְּשָׁל אָבִיו חָל עָלָיו דִּידְךָ לָאו כְּלוּם הוּא וְגַם מִשְׁמַע מְדַבְּרִיו דְּשְׁעָרוֹת אֵינוֹ מְבַטֵּל נְזִירוֹת
אָבִיו אִם כְּבָר חָלָה וּבִתּוֹסְפָתָא מְבַנְיָר וְעוֹד דְּנִרְאָה מְדַבְּרִיו דְּלֹא הִבִּיא לְב"ד
בִּיּוֹם שֶׁהִזִּירוֹ אֶלָּא לְאַחַר כְּפֶה יָמִים א"כ לְמָה הִבִּיא לְבִנְדִיקוֹ וְמָה אֶהְיֶה בְּדִיקָה בְּזָה אִם
כְּבָר חָלָה עָלָיו נְזִירוֹת אָבִיו וְלֹא יִתְבַטֵּל עוֹד כְּדִמְשַׁמַּע מְדַבְּרִיו ז"ל: וְהַתּוֹס' ז"ל פִּי לְפִי
שִׁיטְתָם דְּהִבִּיא בִּיּוֹם שֶׁהִדִּירוֹ לְבַד וְהִבּוּ הַשִּׁיב פִּי אֵין צְנֻרָה בְּבִדִיקָה דְּנִזִּיר הוּא אוֹ בְּשִׁבִיל
אָבִיו אוֹ בְּשִׁבִיל עֲצָמוֹ וְהַתִּינַח אִם הִבִּיא שְׁעָרוֹת מְעִיקְרָא קֵאִים בְּנְזִירוֹת דִּילִיהָ וְאֵי לְבִסּוֹף
קֵאִים בְּנְזִירוֹת אֶבְנָה וְיִוצֵא בְּנְזִירוֹת אַחַת שָׁל ל' יוֹם אֲבָל אַפְתִּי נִיחֻשׁ דְּלָמָּא אֵייתִי שְׁעָרוֹת
בִּי מִיְצָעֵי וּא"כ נְזִירוֹת אָבִיו בְּטָלָה וְאֵיף יִבִּיא קְרַבְנוֹתֵינוּ סוֹף ל' וְהַקְשׁוּ מִמְתַּנִּיתִין דְּמִדִּיר
אֵת בְּנוֹ בְּנִזִּיר וְאֶמַּאי לֹא נִיחֻשׁ דְּלָמָּא אֵייתִי שְׁעָרֵי בִּי מִיְצָעֵי וְתִי פְּשִׁיט דְּבִקְרָתָא בְּדִקְרָתָא
לִיהָ לְבִסּוֹף וְאֵי מְסַפְקָא דְּלָמָּא אֵייתִי שְׁעָרֵי בִּי מִיְצָעֵי אֵינוֹ מְבִיא קְרַבְנָן אֲבָל הָכָא דְּרַצָּה
לְתַקְנָן בְּתַנְיָאוֹ בְּלֹא בְּדִיקָה וּמֵאֵי תִיקְנָן אֵי אֵייתִי שְׁעָרֵי בִּי מִיְצָעֵי וְיִשׁ לְדִקְדַּק בְּדַבְּרֵיהֶם ז"ל
דְּאֶפִּילוֹ אִם הִיָּה בּוֹדְקוֹ בְּתַחֲלַת נְזִירוֹתוֹ אַפְתִּי בְּסִפְקָא קָאֵי דְּלָמָּא אֵייתִי שְׁעָרוֹת בִּי מִיְצָעֵי
וּצ"ל דְּמִשְׁמַע לְהוּ דְּבִתְנָאוֹ רַצָּה לְצִאָתָּא דִּי סָפַק לְגַמְרֵי שְׁלֵא יִצְטָרַף לְבִדִיקָה כְּלָל וְהָרִי
לֹא תִיקְנָן דְּלָמָּא אֵייתִי שְׁעָרוֹת בִּי מִיְצָעֵי וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִבִּיא קְרַבְנוֹתֵינוּ לְאַחַר ל' לֹא בְּשִׁבִיל
אָבִיו דְּבִטְלָה הַנְּזִירוֹת וְלֹא בְּשִׁבִיל עֲצָמוֹ וּמִסִּיק דְּצָרִיף לְמִנּוֹת דִּידְךָ וְדִאֶבְנָה הֵינְנוּ ס' יוֹם
דְּמַמ"נ אֵיפְכָא חַד אוֹ דִּידְךָ אוֹ דִּאֶבְנָה וְגַם בְּזָה יִשׁ לְדִקְדַּק דָּאִם בְּטָלָה נְזִירוֹת אָבִיו א"כ
אֶמַּאי לֹא יַעֲלוּ אֵלּוֹ הַיָּמִים לְנְזִירוֹת דִּידְךָ דְּהָא כְּפֶה אָמַר שְׂאִם לֹא יִהְיֶה נְזִיר בְּשִׁבִיל אָבִיו
יִהְיֶה בְּשִׁבִיל עֲצָמוֹ וּצ"ל פִּינּוֹן דְּנְזִירוֹת אָבִיו חָלָה אֶלָּא דְּבִטְלָה אַח"כ אֵינוֹ עוֹלָה לְנְזִירוֹתוֹ
וְצָרִיף לְמִנּוֹת שְׁתַּיִם: וּלְפִי שִׁיטַת הַר"ר עֲזַרְיָאֵל ז"ל דְּהַבְּדִיקָה הִיָּה בְּאֶמְצַע נְזִירוֹת וְרַצּוֹ
לְבִנְדִיקוֹ אֵי בְּטָלָה נְזִירוֹת אָבִיו צָרִיף לְפָרְשׁ הָא דְּפָרִיף וְאֵי אֵייתִי בִּי מִיְצָעֵי מֵאֵי הֵינְנוּ
דְּכִינּוֹן דְּאָמַר אֶהְיֶה בְּשִׁבִיל עֲצָמֵי מִשְׁעַת הַדְּרַת אָבִיו וְכִמּוֹ שְׁפִי הַר"ר עֲזַרְיָאֵל ז"ל וְהַתִּינַח
דְּסָגִי בְּנְזִירוֹת אַחַת אִם הִבִּיא שְׁעָרוֹת בְּתַחֲלָה אוֹ בְּסוֹף דְּנִזִּיר הוּא בְּשִׁבִיל אָבִיו אוֹ בְּשִׁבִיל
עֲצָמוֹ אֲבָל אֵי אֵייתִי בִּי מִיְצָעֵי א"כ הָרִי נְזִירוֹת אָבִיו כְּמֵאֵן דְּלִיתִיהָ וְצָרִיף לְהִיּוֹת נְזִיר
בְּשִׁבִיל עֲצָמוֹ נְזִירוֹת שְׁלִימָה אַחַר שֶׁהִבִּיא שְׁעָרוֹת וּמָה שְׁפָתַב בִּש"מ בְּשֵׁם הַר"ר עֲזַרְיָאֵל
דְּהַקְשׁוּנָא הִיא דְּמָה מוֹעִיל הַבְּדִיקָה אֵינוֹ מוּבָן דְּהַעֲיָקַר הַקְשׁוּנָא הוּא מְהָא דְּאָמַר אֶהְיֶה

בשביל עצמי ע"ש: שם גמרא הניחא לר"י בר"י כו' והקשו התוס' ז"ל דלר"י בר"י נמי לפרוק אם הגיע לעונת נדרים בי מצעי.

והנדשו מפני דעונת נדרים אינה מבטלת נזירות אביו לכ"ע ולדידי לא תיקשי מתרי טעמי קדא דכבר פתבתי דעונת נדרים דר"י בר"י הוא זמן ידוע היינו שנת י"ג או י"ד בלא שערות לדברי הרמב"ם ז"ל וא"כ פי הגיע לעונת נדרים בי מצעי אין נזירות אביו פלום ואינו חייב לנהוג נזירות פיון דאין להם זמן להשלימן ואין פאן ספק ועוד דאפי' אי נימא כשיטת התוספות ז"ל דעונת נדרים היינו שעה שיודע להפלות אפילו לר"י בר"י ניחא ואין צריך למיתב דיליה דמה שאמר אם גדול אני אהיה בשביל עצמי לאו פלום הוא פיון דבשעת הורה קטן היה ולא הגיע לעונת נדרים ואי אייתי בי מצעי בטלה נזירות אביו ג"כ ולא הוי נזיר כלל אלא דא"כ האי תינוק לא היה יכול להביא קרבנותיו מספק דלמא הגיע לעונת נדרים בי מצעי ולא הוי כלל נזיר וא"כ מאי אהני בתנאו ע"כ נראה דלר"י בר"י ליפא לספוקי בהאי תינוק דלמא הגיע לעונת נדרים בי מצעי דכבר הגיע לעונת נדרים בדבריו בתנאו שאמר וכדאמר ר"ג מוכחני בזה כו': והר"ר עזריאל פתב ג"כ פדברי התוס' ז"ל דעונת נדרים אינה מבטלת נזירות ולא הבנתי דלשיטתו דהבדיקה היתה באמצע הנזירות א"כ ר"י בר"י דאמר דרצה לבדוקו אם הגיע לעונת נדרים היינו נמי פדי לבטל נזירות אביו ומוכח דעונת נדרים נמי מפסקת נזירות אביו ומשמעתין משמע פדברי הרמב"ם ז"ל דאפי' למ"ד מופלא הסמוך לאיש מה"ת מדירו עד שביא ב' שערות לרבי דאי דוקא למ"ד מופלא הסמוך לאיש דרבנן א"כ מאי תקנתא היא זו דיתב דיליה ודאבוה הא אינו יכול להביא קרבן על דיליה פיון דלא הוי נזירותו אלא מדרבנן ובלא"ה יש לדקדק ג"כ למ"ד מופלא הסמוך לאיש מדרבנן א"כ אם הזיר בשעת הפלאתו אין לו תקנה דקרבן אינו יכול להביא פיון דנזירות דרבנן היא.

ואטו הוי נזיר לעולם: והא דמשמע בעובדא דר' חנינא דהיה בזמן הבאת קרבן קשה קצת דהא ר"ג היה אחר חורבן ואולי היה עובדא סוף ימי הבית ועיין בתוספתא גדה דאמר התם דר"א בר"צ ראה אתהתינוק שהורה הוראה בישראל ור"א בר"צ היה ג"כ בזמן הבית פדאייתא בעירובין: ועוד משמע בשמעתין דאי אייתי שערות אחר למ"ד קודם הבאת קרבנותיו צריך להביא קרבנותיו והוא דלא כמש"כ לעיל במתניתין לענן מוחוי קרובים דאפי' אם מוחו קודם הבאת קרבנותיו לא מיייתי קרבן כמו גפי הפרה ויש לחלק ודו"ק: תוס' בד"ה הניחא לר"י כו' ליפא למיחש דהוי שומא עיין בש"מ בשם הרא"ש ז"ל שהקשה הא לר"י הוי סימן פדאייתא בנדה ע"ש מה שתירץ בזה ויתר דברי התוס' ז"ל אינו מסודרין קצת ועיין בש"מ: שם משנה האיש מגלח כו' פיצד כו' רש"י גריס דהיכא דקיבל עליו נזירות אחר מיתת אביו יפלו לנדבה ואם הוא ואביו נזירים מגלח על נזירות אביו והיינו משום דאם קיבל עליו אחר מיתת אביו פכר נפלו לנדבה אחר מיתת אביו ואינו יכול לגלח עוד עליהם אבל אם היה הוא ואביו נזירים מגלח עליהם ומיד אחר מיתת אביו הוא יורש אותו לנזירותו.

והתוס' ז"ל גרסי איפכא דאם הוא ואביו נזירים אינו מגלח דכבר נתחייב על נזירותו משל עצמו אבל אם הזיר אחר פ"ע"מ לגלח ממעות אביו ס"ל לר"י דמגלח ובגמרא מיבעי לן אי פליגי רבנן עליה דר"י ואי פליגי ארישא פליגי או אסיפא ארישא וס"ל דבכולהו

מגלח או אסיפא וס"ל דבכולהו אינו מגלח ואיפשיטא מבריייתא דרבנן ארישא פליגי ובכולהו מגלח פן הוא לשיטת התוס' ו"ל ורש"י ו"ל, פי' בגמ' או אסיפא היינו דרבנן ס"ל להיפך מר"י דבהנהיגה הוא ואביו נזירים אינו מגלח ואם הזיר לאחר מיתת אביו מגלח והיינו משום דמשמע ליה הכי לישנא דזהו שמשמע דוקא זהו שמשמע וא"כ לשיטתו אין גירסתו במתניתין מכרעת פניו דאיפא טעמא להכי ולהכי י"ל דגרסינן במתניתין בדברי ר"י פטעמא דס"ל לרבנן לפי המסקנא ורבנן ס"ל כר"י אבל לשיטת התוספות ו"ל מסתבר יותר לגלח על נזירות אביו היכא דהזיר אחר מיתת אביו ולא מספקא לן אלא אי פליגי רבנן וס"ל דאינו מגלח פלל או ס"ל דאתרונןיהו מגלח: והר"ר עזריאל ו"ל בש"מ ס"ל ג"כ פגירסת רש"י ו"ל דהיכא דהוא ואביו נזירים מסתבר יותר לגלח והא דאיבעי לן בגמ' פי' ע"ד התוס' ו"ל או דרבנן ס"ל דאתרונןיהו אינו מגלח או בתרונןיהו מגלח ויש להכריע קצת פגירסת התוס' ו"ל דמשמע מדברי ר"י דאין זה מגלח על נזירות אביו אבל נזיר מיהא הוי ולגירסת רש"י ו"ל ברישא דאמר ע"מ שאגלח על נזירות אבא א"כ לר' יוסי לא הוי נזיר פלל וכמו שאמר בעלמא בע"מ שאגלח בבית חונו דלא הוי נזיר אבל לגירסת התוס' ו"ל א"ש אבל בירושלמי מוכח פגירסת רש"י ו"ל דבהזיר אס"פ הוא דיפלו לנדבה דאמרין התם מ"ט דר' יוסי דאמר ברישא יפלו לנדבה משום שנאמר קרבנו על נזרו ולא נזרו על קרבנו ואם הזיר אס"פ הרי נזרו על קרבנו ויפלא בעיני מדוע לא הביאו הראשונים ו"ל דברי הירושלמי וגם משמע התם קצת כפרש"י ו"ל דאסיפא וארישא פליגי וכדאמרין אודוויי מודו להו כו' ע"ש והרמב"ם ו"ל פסק בתרונןיהו דמגלח וכשיטת התוס' ו"ל והר"ר עזריאל דאיפשיטא דרבנן ס"ל דמגלח בתרונןיהו ועי' הגנוסחא בתוספתא דמכילתין: גמרא פשיטא א מאי למימרא כו' צ"ל דמשמע ליה להש"ס דר' יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר קאי אפוליה מלתא דמתניתין הא דאיש מגלח ואין האשה מגלחת דמסברא גם האיש אינו מגלח וכדאמרין לעיל בקרבנו הוא יוצא ואינו יוצא בקרבן אביו ולהכי אמר ר"י דהלכה היא בנזיר אלא דמשמעות דבריו דהא דאין אשה מגלחת הוא ג"כ הלכה ועלה פריה פשיטא דבן יורש ולא בת ועי' תוס' ו"ל בד"ה פשיטא: ע"ב בעי רבא יש לו ב' בנים נזירים מהו הלכתא גמירי פל דקדים גלח פירש"י ו"ל פל דקדים בנזירות גלח.

ולפ"ז לא מייירי רבא אלא היכא דהזירו אחר מיתת האב דיש קדימה בנזירות האחד על חבירו אבל אם היו נזירים בחיי אביהם אין פאן קדימה על חבירו וא"כ בעיא דרבא לרבנן אזלי אבל התוס' ו"ל פרשו פל דקדם גלח היינו פל הקודם זכה ולכאורה היכא דהזיר אחד מהם לאחר מיתת האב ע"מ שישגלח ממעות אביו אמאי לא יזכה בכל המעות פניו דהשני לאו נזיר הוא אין לו זכיה במעות אלו פלל וע"כ לא מיבעי ליה לרבא אלא היכא דהיו שניהם נזירים בחיי האב דזכו שניהם פאחד במעות אלו אבל מדברי רש"י ותוס' ו"ל לא משמע הכי אלא בכה"ג ג"כ מיבעי ליה אי יכול לזכות בכל המעות או אינו זוכה אלא בחציון וע"כ צ"ל דיש לזרשין זכות במעות סתומים אפי' אם אינם נזירים בשעת מיתת האב פניו דחזי להו לנזירות וכן משמע מלשון הרמב"ם ו"ל דהבנים חולקין המעות מיד אפילו לא היו נזירים עדיין וע"כ צ"ל פן דאל"ה היכי מגלחין עליהם אי נימא דכבר זכה בהן הקודש לנדבה ומועליו בהן.

אָלָא ש"מ דַּיִש לָהֶם זְכוּת בְּהוֹן וַיְכוּלִין לְהַזִּיר עֲלֵיהֶם: שֵׁם וְאֵת"ל יִרְוֹשָׁה הִיא וּלְפֹנִים
דְּשִׁקְלָא מְגַלַּח בְּחֻלְיִין הוּא דְאֵית לִיהּ פִּי שְׁנַיִם אָבָל בְּהַקְדָּשׁ לָא וּפְרַשׁ"י ו"ל דְּמִיבְעֵי לִיהּ
לְאַחַר הַקְּרֵבַת הַקְּרָבָן וּבְאַכִילְתוֹ אִי נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם וְהוּא פְּלֵאֵי פִּינּוֹן דְּמִגְלַח פִּי שְׁנַיִם
וְקָרְבָנוֹתֵיו הֵם פְּשִׁיטָא דְאוֹכֵל אוֹתָם ג"כ וְאִין לְאַחַר אָתוּ וְהַתּוֹס' ו"ל פִּירְשׁוּ דְבְּחֻלְיִין
הֵינּוּ הֵיכָא דְאָמַר אֱלוּ לְנִזְרֵיהֶם וְלֹא הִזְכִּיר עֲלֵיהֶם שֵׁם הַקְּדָשׁ הוּא דְנוֹטֵל בְּהֵם פִּי שְׁנַיִם
אָבָל בְּהַקְדָּשׁ אִם אָמַר לְקָרְבָנוֹת נִזְרֵיהֶם דְּשֵׁם הַקְּדָשׁ עֲלֵיהֶם מְהוּ אִם גַּם בְּזָה נוֹטֵל פִּי
שְׁנַיִם אוּ דְלִמָּא בְּהַקְדָּשׁ אִינוּ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם וְגַם פִּי זֶה אִינוּ מוּבָן דְאָטוּ אִם לָא אָמַר
לְקָרְבָנוֹתֵי לָא הוּי הַקְּדָשׁ וְאִפ"ה הוּא דְהִבְנִים זֻכְרִין בְּהוֹן וְה"ה אִם אָמַר לְקָרְבָנוֹת נִזְרֵיהֶם
פִּינּוֹן דְּגַם בְּזָה נְאֻמָּה הַלְכָה דְהִבְנִין מְגַלַּח הָרִי הוּא פִּירְוֹשָׁה וּבִש"מ פְּתַב ג"כ דְאִין פִּי זֶה
נִרְאָה וְהַנְּכוּן כַּמֶּש"כ הַש"מ ו"ל דְּכֻלָּה חֲדָא בְּעֵיא הִיא וְאִרִּיכוּת לְשׁוֹן בְּעֵלְמָא הוּא וְכֵן
נִרְאָה מִדְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל שְׁלֵא הִזְכִּיר הַף בְּעֵיא כָּלֵל וּמִש"כ הַכ"מ דְּפִי כְּפַרְש"י ו"ל
דְּמִיבְעֵי לִיהּ בְּאַכִילַת הַקְּרָבָנוֹת וּבְהַקְדָּשׁ אִי נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם וְלֹא שְׁיִיכָא הַף בְּעֵיא הֵכָא אָלָא
בְּעֵלְמָא לְעֵנִן הַקְּדָשׁ אִינוּ מוּבָן דְהָא בְּעֵלְמָא גְבִי הַקְּדָשׁ וְדָאִי לָא שְׁיִיכָא הַף בְּעֵיא כָּלֵל
דְּפְשִׁיטָא דְלִיכָא יִרְוֹשָׁה בְּהַקְדָּשׁ וְאִפ"י בְּקִדְשֵׁי קָלִים שְׁהֵנִיחַ לָהֶם אָבִייהֶם כְּמוֹ שְׁלָמִים
נִרְאָה דְלֹא שְׁיִיךְ בְּזָה יִרְוֹשָׁה דְלֹא מְמוּנָה הוּא כָּלֵל וְדִנְקָא הֵכָא הוּא דְשְׁיִיכָא יִרְוֹשָׁה פִּינּוֹן
דְּאִתְמַר הַלְכָתָא בְּזָה דְּמִגְלַח עַל קְרָבָן אָבִיו וְהֵינּוּ בְּתוֹרַת יִרְוֹשָׁה וּמִש"ה מִיבְעֵי לָן אִי
שְׁיִיךְ בְּזָה כָּל דִּינֵי יִרְוֹשָׁה לְעֵנִן בְּכוֹר וּפְשׁוּט ג"כ אָבָל בְּעֵלְמָא וְדָאִי לָא שְׁיִיכָא יִרְוֹשָׁה
בְּהַקְדָּשׁ ע"כ נִרְאָה דְהַרְמַב"ם ו"ל ג"כ מְפָרֵשׁ לָהּ כַּמֶּש"כ הַש"מ דְּחֲדָא בְּעֵיא הִיא אָלָא
דְּלִפ"ז תִּיקְשֵׁי א"כ הָא לָא אִיפְשָׁטָא הַבְּעֵיא בְּאֵת"ל וְאִמָּאֵי פְתַב בְּפְשִׁיטוֹת דְּהַבְּכוֹר נוֹטֵל
פִּי שְׁנַיִם בְּזָה וִי"ל דַּס"ל דְּהֵנִי תִרְתִּי בְּעֵינִן בְּפְשׁוּטִין אוּ בְּבְכוֹר וּפְשׁוּט בְּחֲדָא שְׁיִיכָא אוּ
הַלְכָתָא גְמִירֵי לָהּ וְכָל הַקּוֹדֵם זָכָה אוּ תוֹרַת יִרְוֹשָׁה הִיא וּפְשׁוּטִים חוּלְקִין וּבְכוֹר נוֹטֵל פִּי
שְׁנַיִם וְלִהֲכֵי פֶסֶק לְחוּמָרָא דִּיטְלוּ בְּתוֹרַת יִרְוֹשָׁה וּבְזָה וְדָאִי יִצְאוּ יְדֵי חוּבְתָן אָבָל אִי נִימָא
כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה שְׁמָא בְּתוֹרַת יִרְוֹשָׁה הֵם בָּאִין וּמִבִּיא זֶה קְרָבָן שְׁאִינוּ שְׁלוּ וְעֵינִן בְּפִי
הַמְשָׁנָה שְׁפַתָּב דְּכָל הַקּוֹדֵם זָכָה דְלֹא כְּמוֹ שְׁפַתָּב בְּחִיבּוּרוֹ ע"ש: שֵׁם גַּמ' פִּי גְמִירֵי הַלְכָתָא
בְּסֵתָם נִזְרֵיִת כו' וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ו"ל דְּהוּי מְצִי נְמִי לְמִיבְעֵי אִם שְׁנִינָה הִיוּ נְזִיר עוֹלָם וּכ"כ
בִּש"מ מְשַׁמַּע דְּמְפָרְשֵׁי דְמִיבְעֵי לִיהּ לְהַש"ס אִי גְמִירֵי הַלְכָתָא דְגִילּוּחַ עַל נִזְרֵיִת אָבִיו
בְּנִזִּיר עוֹלָם אוּ דִּנְקָא בְּנִזִּיר סֵתָם הוּא דְגְמִירֵי הַלְכָתָא וְאִין זֶה נִרְאָה דַּא"כ אִמָּאֵי לָא מִיבְעֵי
לִיהּ לְהַש"ס לְעֵיל בְּשַׁאֲרֵי הַלְכוֹת הָאִמּוּרִים בְּנִזִּיר בְּהָא דִּיפְלוּ לְנִדְבָה וּבְהָא דְהָאָב מְדִיר
אֵת בְּנוֹ אָלָא וְדָאִי אִין חִילּוּק בְּזָה וְכִי קְמִיבְעֵי לִיהּ הֵיכָא דְאִין שְׁנִינָה שְׁוִין וְכְמוֹ שְׁפַתָּבוּ
הַתּוֹס' ו"ל בְּעֵצָמָם: שֵׁם גַּמ' הוּא נִזִּיר טְהוֹר וְאָבִיו נִזִּיר טְמֵא כו' וְסִלְקָא בְּתִיקּוּ וּמָה שְׁפַתָּבוּ
הַתּוֹס' ו"ל בַּד"ה בְּעֵי רַב אֲשִׁי כו' א"נ דְּאָבִיו נִזִּיר טְמֵא הֵינּוּ דְכָבֵר גְטָמָא אִינוּ מוּבָן דְּמָאֵי
נְפָקָא מִינָהּ בְּמָה שְׁפַבְּר גְטָמָא פִּינּוֹן דְּהַקְרָבָנוֹת לְשֵׁם נִזְרֵיִת טְהוֹרָה הוּן פְּרָשׁוּ וְלֹא יִדְעָנָא מִי
הַכְרִיחֵם לְזָה וְהַרְמַב"ם ו"ל בַּפ"ח פְּתַב בְּהַף בְּעֵיא דְסַפְקָא הִיא וְלֹא יִבִּיאֵם וְאִם הִבִּיא זְבָחִיו
לָא עָלוּ לוֹ דְסַפְקָא הוּא וְעֵינִן בַּכ"מ שֵׁם שְׁדַקְדָּק דַּא"כ מָאֵי תַקְנִתִּיהּ וְתִי' דִּיבִיא קְרָבָנוֹת
אַחֵרִים וְיִתְנָה בְּנִדְבָה אָלָא אִי אִין מִתָּן דִּם נְדָבָה שְׁוֹה לְחוּבָה אִין יְכוּל לְהַתְּנוּת וְאִין דְּבָרִיו
ו"ל מוּבָנִים מָה שְׁהוּא כְּמִסְתַּפֵּק בְּזָה וְדָאִי עוֹלָה וּשְׁלָמִים יְכוּל לְהַתְּנוּת בְּנִדְבָה דְּמִתָּן
דְּמִינָה שְׁוֹה אָבָל חֲטָאת וְאֲשֵׁם אִינוּ בָּאִין נְדָבָה אָבָל תַּקְנִתוֹ בְּסַפְקָא מְבוֹאֵר לְקַמְזן בְּפָרָק ב'
נִזְרֵיִם וְלִדִּידֵי קִשְׁיָא אִמָּאֵי פְתַב הוּא ו"ל בְּפְשִׁיטוֹת דְּזְבָחִיו לָא עָלוּ לוֹ הָא אִפְּלוּ בְּהַפְרִישׁ

סְבָרִי ב"ש הַקֹּדֶשׁ טְעוֹת הַיְיָ הַקֹּדֶשׁ הֵתָם לֹא וְאִי־פָרַף הָא דר"פ אֶפִּילוּ בְרִישָׁא וְהִלְכוּ קְדוּשׁ
וְלֹא נִיחָא לְהוּ לְפָרַשׁ דְּהַפְיָרְכָא הוּא לר"פ דְּבַעֲי לְמִימַר דב"ש ס"ל דְּהַקֹּדֶשׁ טְעוֹת לֹא הָיוּ
הַקֹּדֶשׁ וּבְרִישָׁא הַקֹּדֶשׁ בְּכַוְנָה הוּא הָא בְּהָא דְכּוֹלָם גְּזִירִים ע"כ צ"ל דס"ל הַקֹּדֶשׁ טְעוֹת
הָיוּ הַקֹּדֶשׁ וּמִשְׁנֵי אֲמָרִי הֵכָא אֲמָרִי ב"ש כו' דבכה"ג ס"ל לב"ש דְּהָיוּ הַקֹּדֶשׁ מִשּׁוּם דִּילְפִי
מִתְמוּרָה אֲבָל בְּרִישָׁא דְגַבֵּי תְמוּרָה בכה"ג ג"כ לֹא הָיוּ תְמוּרָה קוֹדֶם תְּצִי הַיּוֹם טַעֲמִיָּהוּ
לְאוּ מִשּׁוּם הַקֹּדֶשׁ טְעוֹת הוּא אֲלֵא מִשּׁוּם דְּהָיוּ הַקֹּדֶשׁ בְּכַוְנָה וְכִי הָא דְמוֹקִי לָהּ ר"פ וְכֵן
פִּרְשׁ"י בְּסוּף שְׁמַעְתִּין צ"ל דְּמִסְתַּבֵּר לְהוּ דע"כ לֹא בְּעִי ר"פ לְאוֹקְמִי מִשּׁוּם דְּהָיוּ הַקֹּדֶשׁ
בְּכַוְנָה אֲלֵא לְמֵאִי דס"ד דב"ש לֹא ס"ל דְּהַקֹּדֶשׁ טְעוֹת הָיוּ הַקֹּדֶשׁ אֲבָל לְבַתֵּר דְּשְׁמַעִינוּ
מִסִּיפָא דְּהַקֹּדֶשׁ טְעוֹת הָיוּ הַקֹּדֶשׁ מִסְתַּמָּא רִישָׁא ג"כ מֵהָאֵי טַעֲמָא הוּא וְלֹא דְמִי לְתְמוּרָה
לְחֻצֵי הַיּוֹם וּכְבָר כְּתַבְתִּי דְּמַדְבְּרִי ו"ל בְּמַתְנֵיתִין מִשְׁמַע דְּאוֹקִימַתָּא דר"פ קִיָּמָא בְּמִסְקָנָא
וְרִישָׁא מִשּׁוּם דְּהַקֹּדֶשׁ בְּכַוְנָה הוּא וְכֵן נִרְאֵה מַדְבְּרִי הַש"מ ו"ל וּלְדַבְּרֵיהֶם ו"ל תִּיקְשִׁי
אֲמָאֵי אֵי־צִטְרִיף לִיה לְאַבְיֵי לְאוֹקְמִי כְּגוֹן דְּקֹאִים בְּטִיְהֵרָא כו' פִּינוּ דְמֵהָא דְכּוֹלָם גְּזִירִים
מוֹכַח דְּאֶפִּילוּ בכה"ג הָיוּ הַקֹּדֶשׁ אֲלֵא ע"כ צ"ל דְּאַבְיֵי ס"ל דְּלֹא דְמִי לְכּוֹלָם גְּזִירִים אֲלֵא
הָיוּ כְּמוֹ תְמוּרָה לְחֻצֵי הַיּוֹם וּמִש"ה מוֹקִים לָהּ כְּגוֹן דְּקֹאִים בְּטִיְהֵרָא וְא"כ מִנ"ל דר"פ
הַדֵּר בֵּיה לְגַמְרִי וּלְקַמֵּן בְּאוֹקִימַתָּא דְאַבְיֵי יִתְבָּאֵר עוֹד בְּזָה: ע"ב גמ' אַבְיֵי אָמַר כו' הֵכָא
בְּמֵאִי עֲסָקִינוּ דְּקֹאִים בְּטִיְהֵרָא כו' וְאָמַר לְהוֹן אֵילוּ הָיוּ יִדְעָנָא דְלָכוּן נִפְק לֹא אֲמָרִי שְׁחוֹר
וּבִיָּאֵרוּ הַתּוֹס' דְאַבְיֵי ס"ל דְּהִיכָא דְקֹאִים בְּצַפְרָא לֹא דְמִי לְהָא דְכּוֹלָם גְּזִירִים דְּהֵתָם דְּעַתּוֹ
הָיָה לְגִזְרֵי וְאֲלֵא שְׁדִימָה שְׁזָה פְלוּנִי וְטְעוֹת הוּא אֲבָל הֵכָא פִּינוּ דְאָמַר שְׁחוֹר דְּעַתּוֹ
אֲשְׁחוֹר וּמֵהִיכִי תִיַּתִּי לְמִימַר דְּדְעַתּוֹ הָיָה גַם אֲלָכוּן אֲבָל אֵי קֹאִים בְּטִיְהֵרָא וְאָמַר עַל מַה
שְׁעֵבַר י"ל ג"כ שְׁדְעַתּוֹ הָיָה גַם לְלָכוּן אֲלֵא שְׁנַדְמָה לוֹ דְשְׁחוֹר יִצָּא רֵאשׁוֹן וּמִש"ה פִּי אָמַר
אֵילוּ הָיוּ יִדְעָנָא כו' הָרִי גִילָה דְעַתּוֹ דל"ד שְׁחוֹר קֹאֲמַר אֲלֵא שְׁכָף נִדְמָה לוֹ וְכִמוֹ כֵּן צִרִיף
לוֹמַר גַּבֵּי דִינָר וְחֻבִּית דְּטַעָה וְדִימָה שְׁהִיָּה שֶׁל זָהָב וְהַחֲבִית שֶׁל יַיִן אֲבָל דְעַתּוֹ הָיָה לְהַקְדִּישׁ
כָּל שְׂיִצָּא רֵאשׁוֹן וְהָא דְאֲמָרִינוּ לְעֵיל בְּהָרִי עָלֵי מִנְחָה מִן הַשְּׁעוֹרִים דִּלְב"ה נְמִי מְבִיא מִן
הַחֲטִיִּים אִם אָמַר אֵילוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ כו' צ"ל דְּהֵתָם פִּינוּ דְעֵיקַר מִנְחָה מִן הַחֲטִיִּים הוּא פִּי
אָמַר אֵילוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ כו' מֵהַנִּי גַם לב"ה דְּנִדְאֵי טַעָה בְּזָה אֲבָל הֵכָא ס"ל לב"ה דְּאֶפִּילוּ
אָמַר אֵילוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ לֹא מֵהַנִּי פִּינוּ דְכְבָר אָמַר שְׁחוֹר וּמִנ"ל לְמִימַר דְּלָלְכוּן נְמִי נִתְפַּוֵּן
וּבְאַמַּת הַקֹּדֶשׁ טְעוֹת כְּזָה לֹא מְצִינוּ בְּשָׂאֵר דְּוֹכְתִי דְּבָכָל דְּוֹכְתִי הָיוּ הַקֹּדֶשׁ טְעוֹת הֵיִינוּ
שְׁהוּצִיא מִפִּי מַה שְׁלֹא הָיָה בְּלִבּוֹ כְּגוֹן נִתְפַּוֵּן לוֹמַר עוֹלָה וְאָמַר שְׁלָמִים דְּאֲזַלִּינוּ בְּתֵר פִּי
לְמִ"ד הַקֹּדֶשׁ טְעוֹת הָיוּ הַקֹּדֶשׁ וְהָיוּ שְׁלָמִים וְהֵכָא אֲזַלִּינוּ בְּתֵר מִחֲשָׁבוֹת לְבוֹ אַע"פ שְׁהוּא
נִגְדַּד מַה שְׁהוּצִיא בְּשִׁפְתָיו וְאֲמָאֵי בְּעוֹלָה וְאָמַר שְׁלָמִים לֹא תִהְיוּ עוֹלָה כְּפִי שְׁהִיָּה בְּלִבּוֹ
וּכְבָר כְּתַבוּ הַתּוֹס' ו"ל ג"כ דְּבַתְמוּרָה הָא דְמֵהַנִּי בְּטְעוֹת הֵיִינוּ דְּאֲזַלִּינוּ בְּתֵר פִּי וְאֵי מִשּׁוּם
דְּאָמַר אֵילוּ הָיוּ יִדְעָנָא כו' הָא פְּסָבוֹר לוֹמַר עוֹלָה וְאָמַר שְׁלָמִים אַע"ג דְּאָמַר כֵּן דְּסָבוֹר
הָיָה לוֹמַר עוֹלָה אַפ"ה הָיוּ שְׁלָמִים וְצ"ל דְּהִיכָא דע"י פִּי ג"כ חָל הַקֹּדֶשׁ אֲזַלִּינוּ יוֹתֵר
בְּתֵר פִּי אַע"ג שְׁלֹא הָיָה כֵּן בְּלִבּוֹ אֲבָל הִיכָא דע"י הוּצֵאת פִּי לֹא יְחוּל הַקֹּדֶשׁ כָּלֵל אֲזַלִּינוּ
בְּתֵר פְּנוּנַת לְבוֹ וְכֵן בְּהָא דְאֲמָרִי ב"ש דְּכּוֹלָם גְּזִירִים הֵיִינוּ ג"כ מִשּׁוּם דְּבַתֵּר פְּנוּנַת הִלְב
אֲזַלִּינוּ וּבְלִבּוֹ הָיָה לְהִיּוֹת גְּזִיר אֲלֵא שְׁנַדְמָה לוֹ שְׁזָה פְלוּנִי: וְרֵאִיתִי בַש"מ בְּשֵׁם הָרֵא"ש
ו"ל שְׁפַתְב לְעֵיל בְּהָא דְאֲמָרִינוּ לר"פ מֵהֵכָא אֵינּוּ הֵיִינוּ דְמֵהָא דְכּוֹלָם גְּזִירִים שְׁפִיר שְׁמַעִינוּ
דְּהַקֹּדֶשׁ טְעוֹת הָיוּ הַקֹּדֶשׁ וְאֲזַלִּינוּ בְּתֵר פִּי וְאָמַר הָרִינִי גְזִיר וְדְעַתּוֹ הָיָה בְּכָל עֲנָן וּמַה

שְׁאֵמֵר שְׁזֶה פְּלוּנֵי הַיָּינוּ שְׁנִדְמָה לוֹ כֵּן וְדוֹמְיָא דְהֵכִי בְּתַמּוּרָה אֵילּוּ אָמַר שׁוֹר שְׁחוֹר שְׁיִצְא מִבֵּיתִי יִהְיֶה תַּמּוּרָה ע"ז וְאֵת"פ אָמַר כְּסָבוֹר הֵייתִי לוֹמֵר לְכוּ אֶזְלִינוּ בְּתֵר פִּיּוּ מְבוֹאֵר מְדַבְּרִיו ז"ל דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים ג"כ אֶזְלִינוּ בְּתֵר פִּיּוּ וְנִרְאָה מְדַבְּרִיו דִּס"ל פְּשִׁיטָה זוּ דְּמַתְנִיתִין גַּם בְּמִסְקָנָא קְנִימֵי פְּשִׁינוּיָא דִּר"פ דְּלָאוּ מְשׁוּם הַקְדָּשׁ טְעוֹת הוּא אֵלָא הַקְדָּשׁ בְּכוּוּנָה דְּבַמַּתְנִיתִין לֹא שִׁינְיָה לְמִימַר דְּאֶזְלִינוּ בְּתֵר פִּיּוּ דְּשׁוֹר שְׁחוֹר קָאֵמֵר וּבְשִׁינוּיָא דְּאֶבְיֵי פְּתַב דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים ג"כ בְּעִינוּ שְׁיֵאֵמֵר אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא שְׁאִין זֶה פְּלוּנֵי ג"כ הוּי אֵמִינָא הֵכִי וְלֹא יִדְעָנָא מִי הִכְרִיחוּ לָזֶה דְּהֵתָם מְשִׁמַּע דְּהוּי הַקְדָּשׁ טְעוֹת בְּכָל עֲנָנוּ.

וּבַמַּתְנִיתִין הוּא דְּאִיצְטְרִיף לְמִימַר הֵכִי וְכוּ' וּמְדַבְּרִיו אֵלוּ נִרְאָה דִּס"ל דְּמַהָא דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים אִיפְרִיף הָא דִּר"פ גַּם בְּרִישָׁא דְּמַתְנִיתִין דְּרִישָׁא דְּמַתְנִיתִין וְהָא דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים דְּמִיָּז לְהַדְדִי וְהַשְׁתָּא אֶבְיֵי דִּס"ל דְּלָא הוּי הַקְדָּשׁ טְעוֹת בְּרִישָׁא דְּמַתְנִיתִין אֵלָא בְּאוּמַר אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא כוּ' א"כ בְּהָא דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים ג"כ צ"ל כֵּן דְּאָמַר אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא וּלְפ"ז יֵשׁ לוֹמֵר דְּלֶאבְיֵי טְעָמָא דְּב"ש לָאוּ מְשׁוּם דְּיִלְפֵי מִתַּמּוּרָה אֵלָא מְשׁוּם דְּאָמַר אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא כוּ' אֲבָל בְּשָׂאֵר הַקְדָּשׁ טְעוֹת אֲפֻשֵׁר דְּמוּדוֹ דְּלָא הוּי הַקְדָּשׁ אֵלָא דִּא"כ אֵמֵאֵי לֹא פְּרִיף לֶאבְיֵי נְמִי מְהָא דְּאָמְרִי לִיהֵ ב"ה לְב"ש אֵי אֵתָם מוֹדִים כוּ' מְכָלֵל דְּסִבְרֵי ב"ש כוּ' וְע"כ מְשִׁמַּע דֹּאֵע"ג דְּאָמַר אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא מ"מ מְטַעַם הַקְדָּשׁ טְעוֹת דְּהוּי הַקְדָּשׁ הוּא דְּאֶתְנִינוּ עֲלֵהּ: הַעוֹלָה מְכָל הַנְּ"ל דְּבְשִׁינוּיָא דִּר"פ אִיפְא תְּרִי שִׁיטְתָא בְּטַעָמָא דְּרִישָׁא דְּמַתְנִיתִין אוּ דְּגַם לְפִי הַמִּסְקָנָא קְנִימֵי שְׁיִנוּיָא דִּר"פ וּשְׁחוֹר הוּא דְּקָדוֹשׁ וְטַעָמָא דְּסִיפָא דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים הוּא מְשׁוּם הַקְדָּשׁ טְעוֹת אֲבָל בְּרִישָׁא לָאוּ הַקְדָּשׁ טְעוֹת הוּא דְּגַם בְּתַמּוּרָה כֹּה"ג לֹא הוּי תַּמּוּרָה אוּ דְּלִמְסָקָנָא דְּשִׁמְעֵתִין מְסִיפָא דִּס"ל לְב"ש דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים מְשׁוּם דְּהוּי הַקְדָּשׁ טְעוֹת ה"ה דְּרִישָׁא טַעָמָא מְשׁוּם הַקְדָּשׁ טְעוֹת וְלֹא דְּמִי לְתַמּוּרָה לְחֻצֵי הַיּוֹם וְאֶבְיֵי ס"ל דְּהִיכָא דְּקֵאִים בְּצַפְרָא כוּ' לְכ"ע לֹא הוּי אֲפִילוּ הַקְדָּשׁ טְעוֹת וְהַיָּינוּ מְשׁוּם דְּדְּמִי לְתַמּוּרָה לְחֻצֵי הַיּוֹם וּמַתְנִיתִין מִיָּרִי דְּקֵאִים בְּטִיְהֵרָא כוּ' וְהוֹסִיף עוֹד וְאָמַר אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא כוּ' בְּהָא הוּא דְּהוּי הַקְדָּשׁ טְעוֹת וְסִיפָא דְּמַתְנִיתִין דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים לְהַף שִׁיטְתָא דִּר"פ לֹא אִיפְרִיף מְהָא דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים חֲשִׁיב שְׁפִיר הַקְדָּשׁ טְעוֹת לֶאבְיֵי נְמִי אֵתְיָא סִיפָא כְּפִשְׁטִיָּה וְאִין צְרִיף שְׁיֵאֵמֵר הֵתָם אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא כוּ' אֲבָל לְהַף שִׁיטְתָא דִּר"פ אִיפְרִיף מְסִיפָא מְשׁוּם דְּבִכּוֹלָם נְזִירִים דְּסִיפָא דְּמִי לְרִישָׁא וְאִי בְּהָא הוּי הַקְדָּשׁ בְּרִישָׁא נְמִי הוּי הַקְדָּשׁ א"כ לֶאבְיֵי דְּאָמַר דְּבְרִישָׁא לֹא הוּי הַקְדָּשׁ אֵלָא אִם אָמַר אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא כוּ' ה"נ בְּסִיפָא צְרִיף שְׁיֵאֵמֵר אֵילּוּ הוּי יִדְעָנָא וְכִמוֹ שְׁכַתְּבָא הָרֵא"ש ז"ל: וּנְפ"מ מְכָל הַלֵּין גַּם לְדִידוֹן לְעֲנִינוּ תַּמּוּרָה אִם אָמַר שׁוֹר שְׁחוֹר שְׁיִצְא מִבֵּיתִי רֵאשׁוֹן יִהְיֶה תַּמּוּרָה ע"ז דְּלְשִׁינוּיָא דִּר"פ אֵי נִימָא דְּקִינָמָא גַּם לְפִי הַמִּסְקָנָא גַּם בְּתַמּוּרָה לֹא מְהַנִּי דֹּאִין זֶה בְּכָלֵל הַקְדָּשׁ טְעוֹת וְאִי נִימָא דְּלִמְסָקָנָא הוּי הַקְדָּשׁ טְעוֹת א"כ בְּתַמּוּרָה כֹּה"ג לְדִידוֹן נְמִי הוּי תַּמּוּרָה.

וְלֶאבְיֵי אֵי קֵאִים בְּצַפְרָא כוּ' גַּם בְּתַמּוּרָה לֹא הוּי תַּמּוּרָה וְהִיכָא דְּקֵאִים בְּטִיְהֵרָא צְרִיף שְׁיֵאֵמֵר אֵילּוּ הֵייתִי יוֹדַע כוּ' וְאִז מְהַנִּי בְּתַמּוּרָה: וְהִרְמַב"ם ז"ל בְּפ"ו מֵהַל' עֲרֻכִין פְּתַב הַמְשָׁנָה בְּצוּרְתָהּ שׁוֹר שְׁחוֹר שְׁיִצְא כוּ' דִּינָר זֶהָב שְׁיַעֲלָה כוּ' וְכַתְּבַם הַטַּעַם דְּהַקְדָּשׁ טְעוֹת לֹא הוּי הַקְדָּשׁ צ"ל דִּס"ל דְּלִמְסָקָנָא דִּר"פ אֶפִּי' בְּכֹה"ג הוּי הַקְדָּשׁ טְעוֹת דְּלֶאבְיֵי אִין כָּאֵן רְבוּתָא דְּהָא בְּכֹה"ג לֹא חֲשִׁיב הַקְדָּשׁ טְעוֹת וְאֲפִילוּ בְּתַמּוּרָה דְּאִיתָא בְּטְעוֹת לֹא מְהַנִּי וְכַש"כ דְּמוּכָח הֵכִי לְפִי מַה שְׁהִגִּיהַ הַלַּח"מ ז"ל שֶׁם בְּדַבְּרִיו הִתְפִּיס בְּאַחֲרֵת הוּי הַקְדָּשׁ בְּכֹה"ג מְשׁוּם דְּמַתְפִּיס הוּי כְּתַמּוּרָה וְלֶאבְיֵי הָא בְּכֹה"ג גַּם בְּתַמּוּרָה לֹא מְהַנִּי אֵלָא ע"כ

צ"ל דס"ל דמסקנא אליבא דר"פ הוא דבכל גונוי הוי הקדש טעות: אלא הא דמדמה התפסה לתמורה כפר תמה בזה המשל"מ ו"ל שם מהא דיכול לשאול על דבר הנתפס ואי התפסה חל אפי' בטעות לא יוכל לשאול עליו ג"כ כמו בתמורה דאין נשאלין ומש"כ שם לחלק בין נדר דעיקרו ע"י התפסה ובין הקדש אינו מוכן דהא בנזיר עצמו ג"כ מצינו כן הותר האחרון כו' ונזיר הוי כהקדש ואע"ג דמסתבר לומר כן דהתפסה הוי כתמורה לענין זה דהא התפסה נמי הוי סוף הקדש כמו תמורה ואמאי לא נילף התפסה מתמורה דיחול אפילו בטעות אלא דצ"ל דמהא גופא דעיקר שאלה נאמרה בנדר דעיקרו ע"י התפסה ש"מ דהתפסה אינה חלה בטעות דאל"ה לא הוי מהני שאלה ונדברי הרמב"ם ו"ל צ"ע: שם גמ' אילו הוי ידענא דלכו נפיק כו' מפאן משמע דהלכו קדוש ודלא פלישנא אחרנא ברש"י ו"ל במתניתין דהשחור קדוש וק"ל: רישא קשיא לרב חסדא כו' פי אמרי בתורא דקמנאי ומסקנת הש"ס דמתניתין סברי בעינו רעה מקדיש ותיכא דעלה בידו גרוע ממנו הוי הקדש אבל אם עלה דבר מעולה לא הוי הקדש דאין דעתו על היפה והרמב"ם ו"ל בפ"ו מהל' ערכין כתב דלא הוי הקדש בין שעלה גרוע או יפה והיינו משום דלב"ה בכל גוונא לא הוי הקדש אלא דמש"כ בהתפסה כה"ג הוי הקדש קשה דאם עלה בידו מעולה אפי' לב"ש לא הוי הקדש ונהי דאנו קי"ל דמקדיש בעין יפה מקדיש א"כ קשיא איפכא היכא דעלה גרוע ממנו אמאי הוי הקדש גבי התפסה וכן נפ"מ לכ"ע לענין תמורה אם אמר שור שחור שיצא מביתי יהיה תמורה ויצא לכו דגרוע הוא לא יהיה תמורה לדין דקי"ל בעין יפה מקדיש ונהי נראה דהא דמחלק הש"ס בין עלה דבר גרוע או יפה היינו לאוקימתא דאב"י דאמר דצריף לומר אילו הוי ידענא כו' דבזה אמרינו דאם עלה דבר היפה ודאי לא היה דעתו לזה פינן דמקדיש בעין רעה מקדיש אבל לאוקימתא דרב פפא בכל גוונא הוי הקדש וה"ה לדין בהתפסה או בתמורה ודו"ק: ועיין תוס' ו"ל שכתבו צריכותא לכל הני בבי דמתניתין דשור איצטריף לא שמעינן דשחור עדיף מלכו ודלא פרב חסדא ודינר איצטריף לאשמעינן דבעין רעה מקדיש ושמן איצטריף לאשמעינן דלא אזלינן בתר רוב מקומות דמשחא עדיף והרע"ב ו"ל כתב דאשמעינן בקדושת הגוף ובקדושת דמים שור הוי קדושת הגוף ודינר הוי קדושת דמים ודקדק התוס' ו"ל שמן למאי איצטריף וכתב דאתי לאשמעינן דבר הקדוש קדושת דמים ונפדה דמקדיש סתם פלו דמיהם לבדק הבית.

ולא הבנתי רבותא זו דהא קדושת דינר לא עדיף מקדושה זו דיין ושמן גם מש"כ ביין ושמן דמיהם פלו לבדק הבית לא כן כתב הרמב"ם ו"ל בפ"ה מהל' ערכין ע"ש עכ"פ מוכח ממתניתין דבכל הקדש אמרי ב"ש דהקדש טעות הוי הקדש ועיין מה שכתבתי בזה בעירובין דף ל"ד עיי"ש: משנה נשאל לחכם והתירו היתה לו בהמה מופרשת כו' תרעה בעדר כו' והקשו התוס' ו"ל מ"ש מאשה שהפר לה בעלה דהחטאת תמות כו' ואפי' למ"ד מיפקר עקר הא אוקמינן כו"א הקפ"ר אבל לרבנן נפקי לחולין נראה מד' לפי תי' זה דלר"א הקפ"ר אפילו אם נשאל לחכם לא נפקי לחולין ומתניתין דילן אתיא פרבנן והוא דחוק למימר דסתמי פליגי אהדדי למ"ד מיפקר עקר.

דמתניתין דלעיל אתיא כו"א הקפ"ר ומתניתין אתיא פרבנן וכתבו עוד דאפילו לר"א נראה דלא דמי דהתם מיפר לה בלא חרטה אבל הכא לא חל הנדר שעה אחת כדפרישית עכ"ל ויש לדקדק בדבריהם אלו דלכאורה משמע מדבריהם דדוקא בהפרה דמיפר בלא

חֲרָטָה הוּא דְלֹא נִפְקֵי לְחֻלְיֵין לר"א אַבְל בְּשִׂאלָה לְחֻכְמָ דְמִתִּיר ע"י חֲרָטָה אֶפִּילוּ לר"א נִפְיֵק לְחֻלְיֵין וּבְסוּף דְבִרְיָהֶם מִשְׁמַע דְדוֹקָא הֵכָא הוּא דְלֹא דְמִי דְלֹא חָל הַגְּדָר שְׁעָה אַחַת כְּדִפְרִישִׁית הֵינּוּ דְמִיָּרֵי הֵכָא שְׁטַעָה בְּלִשׁוֹן הַגְּזִירוֹת וְהִתִּיר לוֹ הֶחֱכֵם וְאָמַר לוֹ שְׂאִין הַלְשׁוֹן לְגִזְרֹת פְּלִל וּכְמוֹ שְׁפִי לְעִיל בְּתוֹס' בד"ה נִשְׂאֵל לְחֻכְמָ אַבְל הִתִּיר לוֹ הֶחֱכֵם ע"י שְׂאֵלָה וְחֲרָטָה ה"נ דְלֹא נִפְקֵי לְחֻלְיֵין לר"א אַבְל לְפִי הָאָמֶת נִרְאָה יוֹתֵר דְאֶפִּילוּ ע"י שְׂאֵלָה לְחֻכְמָ נִפְקֵי לְחֻלְיֵין לְכ"ע אֶפִּילוּ לר"א פִּינּוּ דְעָקֵר הַגְּזִירוֹת ע"י טְעוֹת וְנָהִי דְהִתִּיר חֻכְמָ דְמִתְנִיתִין הַדְּבָר מוֹכְרָח לְפָרֵשׁ הֵינּוּ שְׂאֵמֵר לוֹ שְׂאִין בְּלִשׁוֹן גִּזְרֹת דֹּא"ל"ה לְב"ש אֵינּוּ יְכוּל לְשִׂאוֹל עַל גִּזְרֹת מ"מ לְעִנּוּ דְתַצָּא וְתִרְעָה בְּעֵדֵר לִיכָא נִפ"מ וְאֶפִּי' ע"י שְׂאֵלָה מִמֶּשׁ ג"כ תִּרְעָה בְּעֵדֵר וְכֵן מִשְׁמַע מְהָא דְאָמַר ר' יִרְמְיָהּ בְּגַמ' מִדְּב"ש נִשְׁמַע לְב"ה לְעִנּוּ תְּמוּרָה דְהִיכָא דְמִתְעַקֵּר עֵיקֵר הַקְּדוּשָׁא אִיִּתְעַקֵּר תְּמוּרָה וְהֵתָם וְדֹאֵי נִרְאָה דְאֶפִּילוּ ע"י שְׂאֵלָה בְּהַקְּדוּשָׁא רֵאשׁוֹן ג"כ מִיִּתְעַקֵּר הַתְּמוּרָה פִּינּוּ דְהִי חֻלְיֵין לְמִפְרַע וּמֵאִין תְּחוּל הַתְּמוּרָה וְה"נ בְּמִתְנִי' לְעִנּוּ דְתַצָּא וְתִרְעָה בְּעֵדֵר פִּינּוּ דְהַגְּזִירוֹת בְּטָלָה לְמִפְרַע אֵין קָרְבָּנוֹת ג"כ וּכְמוֹ שְׁכִתְבוּ הַתּוֹס' ז"ל בד"ה נִשְׂאֵל דְהִי כְּמוֹ שְׁהַקְּדוּשָׁא לְגִזְרֹתוֹ וְלֹא גִזִּיר הוּא דְאֵין זֶה הַקְּדוּשָׁא וְהִי מִשְׁמַע בִּירוּשְׁלַמִי הֵכָא בְּשִׁמְעִיתִין דְּפִרְיָהּ הֵכָא אֶתְ אִמְרַתְּ תַצָּא וְתִרְעָה בְּעֵדֵר וְכָא אֶתְ אִמְרַתְּ הִכִּין הֵינּוּ מ"ש דְּבִרְיָשָׁא הִי הַקְּדוּשָׁא אַע"ג דְּבִטְעוֹת הוּא וְהֵכָא תִרְעָה בְּעֵדֵר וּמִשְׁנֵי תַמָּן לְגִזְרֹתוֹ הוּא נִשְׂאֵל מִגִּזְרֹתוֹ יִצְאוּ קָרְבָּנוֹתֵי לְחֻלְיֵין פִּינּוּ דְאֵין גִּזְרֹת אֵין קָרְבָּנוֹת: וּמִסְתִּימַת דְּבָרֵי הַירוּשְׁלַמִי נִרְאָה דְמִפְרַשׁ לְהִתִּיר חֻכְמָ דְמִתְנִי' הֵינּוּ ע"י שְׂאֵלָה מִמֶּשׁ וְאֶפִּשְׁרֵי ס"ל דְּגִזְרֹת לֹא דְמִי לְהַקְּדוּשָׁא לְעִנּוּ זֶה וּכְמוֹ שְׁכִתְבוּ בְּמִקּוּם אַחַר בְּזֵה אֵלִיכָא דְר"א אֵלֹא דְמְהָא דְאָמְרוּ ב"ש לְקַמָּן דְּכּוֹלָם גִּזְרִים מִשְׁמַע דְאֵין לְחֻלְיֵין בֵּין גִּזְרֹת לְהַקְּדוּשָׁא וְכִי הִיכִי דְהַקְּדוּשָׁא טְעוֹת הִי הַקְּדוּשָׁא ה"נ גִּזְרֹת בְּטְעוֹת הִי גִזְרֹת וְכִינּוּ דְאֶפִּילוּ בְּטְעוֹת גְּמוּר הִי גִזְרֹת כ"ש דְלֹא מְהִי שְׂאֵלָה בְּגִזִּיר דְהָא אִיִּצְטְרִיף קָרָא לְב"ה דִּישׁ שְׂאֵלָה בְּהַקְּדוּשָׁא.

כְּדִאיִתָּא בְּגִזְרִים וּבב"ב אַע"ג דְהַקְּדוּשָׁא טְעוֹת דְהִי הַקְּדוּשָׁא מְסַבְרָא קִים לְהוּ אֵלְמָא דְכָל הִיכָא דְהַקְּדוּשָׁא טְעוֹת הִי הַקְּדוּשָׁא פְּשִׁיטָא דְשְׂאֵלָה לֹא מְהִי וְעֵינּוּ בְכ"מ פ"ד מִהַלְכוֹת גִּזְרִים שְׁכִתְבוּ עַל דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל שְׁכִתְבוּ דְשְׂאֵלָה מְהִי גַם בְּקְדוּשֵׁי מִזְבֵּחַ דְשְׁמַעִינוּ לְהַ מְדִלִיתָא בְּטְעוֹת.

וְהִי אִיִּצְטְרִיף לִיהַ לְב"ה קָרָא לְהִי כְּדִאיִתָּא בְּגִזְרִים וְאִמָּאי לֹא הִבִּיא ש"ס מְפִירֵשׁ הֵתָם בְּגִזְרִים דְגַם קְדוּשֵׁי מִזְבֵּחַ יִשְׁנֵן בְּשְׂאֵלָה וְלִפְנוֹטְרֵן מִשְׁחוּטִי חוּץ עכ"פ זֶה נִרְאָה בְּרוּר דְגַם ע"י שְׂאֵלָה מִמֶּשׁ יִצְאוּ וְיִרְעוּ בְּעֵדֵר: אֵלֹא דְמִלְשׁוֹן הַרְמַב"ם ז"ל בְּפ"ט מִהַל' גִּזְרֹת לֹא מִשְׁמַע פֶּן דְכִתְבוּ שֵׁם בְּהַלְכָה ח' מִי שְׁדִימָה שְׁהוּא חֵיב גִּזְרֹת וְהַפְּרִישׁ קָרְבָּנוֹת וְאַח"כּ שְׂאֵל לְחֻכְמָ וְהוֹרְהוּ שְׂאִין זֶה גִּזֵּר יִרְעוּ בְּעֵדֵר מִשְׁמַע דְּוָקָא בְּכַה"ג שְׁטַעָה בְּלִשׁוֹן הַגְּזִירוֹת הוּא דְיִצְאוּ וְיִרְעוּ בְּעֵדֵר אַבְל בְּהִתִּיר שְׁע"י פְּתַח לֹא יִצְאוּ לְחֻלְיֵין וּמ"מ נִרְאָה דְגַם בְּזֵה יִצְאוּ לְחֻלְיֵין בְּכָל הִתִּיר חֻכְמָ וּמ"ש וְהוֹרְהוּ שְׂאִין זֶה גִּזֵּר פְּנוּנְתוֹ ג"כ ע"י פְּתַח אוּ חֲרָטָה וְקִצֵּת קוּשָׁה אִמָּאי לֹא הִבִּיא הַרְמַב"ם ז"ל הָא דְר' יִרְמְיָהּ בְּגִמְרָא דְבִתְמוּרָה כַּה"ג ג"כ לֹא הִי תְּמוּרָה וְגַם מַה שְׁמִסִּיִּים בַּהַל' גִּזְרֹת שֵׁם יִצְאוּ וְיִרְעוּ בְּעֵדֵר שְׁזֵה הַקְּדוּשָׁא טְעוֹת הוּא שְׂאִינוּ הַקְּדוּשָׁא כְּמוֹ שְׁיִתְבָּאֵר בְּמִקּוּמוֹ עכ"ל וּבְאַמְתָּא זֶה עֲדִיף מִהַקְּדוּשָׁא טְעוֹת דְהָא אִפִּי בְּתְמוּרָה דְאיִתְהִי בְּטְעוֹת בְּכַה"ג לֹא הִי תְּמוּרָה וְדו"ק: דָּף לְב גְּמָרָא אֵי רַבְּנֵן קִשְׁיָא גִזְרֹת מוּעֻטָּת אֵי ר' יוֹסִי קִשְׁיָא גִזְרֹת מְרוּבָּה פֶּן הוּא גִּזְרֵת רַש"י ז"ל וְפִי' ז"ל אֵינּוּ מוּבָן פְּלִל

ועיין בא"מ שהאריף לישוב פירושו בתרתי לישגי ואין הדברים מתישבין ויותר נכון בזה גירסת התוס' ז"ל אי רבנן קשיא גם נזירות מרובה דס"ל לרבנן דימים שנהג בהן היתר אין מונין ומתניתין תנן דמונה משעה שצדור ואי ר"י קשיא נזירות מועטת אבל נזירות מרובה לא תיקשי כ"כ דהא איכא ימים שנהג בהן היתר שעולין לו דהא אינו סותר אלא ל' יום והא דתנן מונה משעה שצדור היינו מקצת משעה שצדור וע"ש בד"ה דתניא כו' שיש חסרון דברים שם בסוף הדיבור מש"כ ומתניתין משמע כו' דזה כתבו לר"י דלא תיקשי מנזירות מרובה ומחלוקת ר"י ורבנן לשיטתם הוא דאם בא להביא קרבנותיו בסוף נזירותו ועבר ונהג היתר בכמה ימים מנזירות אין נזקקין להביא קרבנותיו עד שינהוג עוד ימים פימים שנהג בהם היתר בין בנזירות מרובה בין בנזירות מועטת ור"י אמר דבנזירות מרובה היינו של מאה יום ונהג היתר ס' יום דיו לקנס אותו לנהוג איסור רק ל' יום ול' יום יעלו לו אבל ל' יום סותר הוא בכל גוונא ולפ"ז הוא מלתא בלא טעמא למיקנסיה רק ל' יום ולא כל הימים שנהג בהן היתר והיה אפשר לפרש דמירי היכא דנהג היתר בשתיית יין כל ימי הנזירות ורוצה להביא קרבנותיו אין נזקקין לו עד שינהוג איסור ל' יום דאין נזירות פחות מל' יום אבל היכא דלא נהג היתר אלא מקצת הנזירות ונשאר עוד עד הבאת קרבנותיו ל' יום מנזירותו לא קנסינן ליה כלל לר"י וא"ש לפ"ז הא דמוקמינן למתניתין אליבא דר"י בנזירות מרובה וא"ש דמונה משעה שצדור היינו אם נשאר משעה שאסרו החכם עד השלמת נזירותו ל' יום כל הימים שנהג בהם היתר עולין לו: שוב ראיתי בש"מ שפי' כן בשם הר"ר עזריאל דלר"י אם נשאר ל' יום מנזירותו עולין לו כל ימי ההיתר ומקיים שם גרסת רש"י ז"ל דלרבנן קשיא נזירות מועטת וה"ה נזירות מרובה ומשום ר"י הוא דקאמר הכי ולר"י קשיא גם נזירות מרובה היכא דלא נשאר ל' יום ומשני דלר"י מתניתין מירי בנזירות מרובה ונשאר עוד ל' יום לנהוג איסור ולפי שיטה זו היה נראה דבשאר נדרים אין קונסין אותו כלל אליבא דר"י דדוקא הכא דרוצה להביא קרבנות צריך לנהוג איסור דאין נזירות פחות מל' יום אבל בשאר נדרים לא קנסינן ליה אבל בנדרים דף כ' משמע דבשאר נדרים ג"כ קנסינן ליה ופירשו התם רש"י ותוס' ז"ל דהא דאין נזקקין לו היינו אם בא לשאול על נדרו אין נזקקין לו עד שינהוג איסור ככל הימים שנהג היתר ולר"י דיו' ל' יום וכתבו התוס' ז"ל דהתם דבשאר נדרים אפשר מודה ר"י דקנסינן ליה כל הימים אבל מדברי התוספתא פ"א דנדרים הביאו דגם בנדרים פליגי ר' יוסי ור' יהודה: ומדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהלכות נזירות נראה דס"ל כשיטת הר"ר עזריאל ז"ל דדיו' ל' יום שנהג בנזירות ואם עומד באמצע נזירותו ונשאר ל' יום משעה שאסרו לא קנסינן ליה כלל ע"ש ומש"כ שם דאם לא נהג איסור אין נזקקין לו כלל היינו שאין נשאלין לו להתיר לו ע"י פתח וחרטה וכמש"כ הרמב"ם ז"ל ובירושלמי בשמעתין מייתי פלוגתא דב"ש וב"ה בזה דב"ש אמרי דמונה משעה שנשאל וב"ה אמרי משעה שצדור והכי איתא בתוספתא ג"כ ומסיק אם זלזל בנזירותו כל עמא מודו דמשעה שנשאל ואם לא זלזל כ"ע מודו דמשעה שצדור פי פליגי היכא דבא לשאול אי לשון נדר הוא דב"ש ס"ל מתוך שפא לשאול ולא היה הנדר ברור אצלו ודאי זילזל בנזירותו ומונה משעה שנשאל.

וב"ה סברי דמונה משעה שצדור ולפ"ז איתא מתני' כב"ה ולא תיקשי מרבנן ור"י דהם מירי שזילזל ודאי בנזירותו אבל מסוגיא דשמעתין משמע דלא ס"ל הך פלוגתא דב"ש

וב"ה מדפריד מתני' מני כו': ומייתי ה'תם עוד פלוגתא דר"י ורבי יוסי בזלזול בגזירותו דאין נזקמין לו אלא דבדברי ר' יוסי הגירסא ה'תם להיפך בד"א בגזרו מרובה אבל בגזרו מועט דיו ל' יום' וכן איתא בתוספתא וע' בפ"מ מה שפי' בזה ואינו מוכן.

ונראה דצ"ל כמו דאיתא בש"ס דילן בד"א בגזרו מועט כו' ומסיק עוד אי בטומאה כ"ע מודו דהכל סותר אי בגלות כ"ע מודו דאינו סותר אלא ל' יום אלא בשתה יין ומשמע מהכא דגילוח סותר אפילו בגזירות מרובה וכשיטת הרמב"ם ז"ל דלשיטת התוס' ז"ל גילוח לא סותר כלל בגזירות מרובה אם נשאר עדיין ל' יום עד השלמת הגזירות ומ"מ יש להבין הא דאמר דכ"ע מודים דלא סותר אלא ל' יום פנין דהכא משום קנסא קאמר א"כ אם עבר וגלח זמן מרובה אמאי לא נקנסיה שניהוג איסור פימים שנהג היתר וי"ל פנין דהתורה אמרה דאינו סותר אלא ל' לא קנסין ליה יותר.

וקאמר עוד בעומד באמצע גזירות אבל בסוף גזירות הכל סותר פ"ה הא דאמר ר"י דדיו ל' יום היינו בעומד באמצע גזירות וסגי אם ינהוג גזירות ל' יום אבל בסוף גזירות היינו שזולזל כל ימי הגזירות הכל סותר גם לר' יוסי.

וכן פ' הפ"מ ונפ"מ לענין גזרים אבל מדברי הרמב"ם ז"ל נראה דאין חילוק לאמצע גזירות או סוף גזירות בכל גזירי דיו ל' יום ועי' בק"ע וכן בש"ע סי' ר"ח לא חילק בזה ועיי"ש שהגיה הרמ"א ז"ל אם עבר במזיד ולא משמע הכי מדברי הרמב"ם ז"ל ועי' מל"מ ז"ל בפ"ד שם: עיין בלשון הרמב"ם ז"ל שכתב דאם נטמא או גילח באותו העשרה ימים מכין אותו מכות מרדות ולא הבנתי דמשמע דצריך להשלים קודם הבאת קרבנותיו וא"כ אמאי אינו לוקה מה"ת וכמש"כ שם לעיל דלוקה על כל איסורי גזיר קודם הבאת קרבנות וכדאיתא לעיל במכילתין.

ודו"ק: ועיין בפירוש הרע"ב ז"ל שפי' המשנה בפשטה דמונה משעשה שגזר ולא קנסין וכתב התוי"ט ז"ל דס"ל פתחמים דספ"ב דגזרים דס"ל דלא קנסין ליה כלל והוא דחוק דא"כ למה ליה להש"ס להגיה המשנה ה'תם נראה דלמאי דפסק הרמב"ם ז"ל כר"י אין צריך להגיה המשנה וכדאמרינן בגמ' ועיין בפיה"מ להרמב"ם ז"ל ואין לשונו ז"ל מדוקדק שם ועי' תוי"ט בספ"ב דגזרים: רש"י בד"ה הגי' מילי דסבר לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים אבל אם הפריש בהמה כו' איגלאי מלתא דלאו שפיר המיר ולא הוי תמורה עכ"ל ואין דבריו ז"ל מובנים והפירוש הפשוט כמו שכתבו התוס' ז"ל: גמ' ר"נ אמר טעותו ולא פנונתו דוקא אם טעה וסבר דתשיעי הוא עשירי למנין אבל אם ידע שהוא תשיעי וקרא עשירי אינו קדוש ורב חסדא אמר כ"ש פנונתו יש לדקדק לרב חסדא מנ"ל דבטעות גמי הוא קדוש דלמא לא מרבי קרא אלא בכנונה אבל בטעות אינו קדוש פנין דבכנונה מסתבר ליה טפי שיקדש מבטעות ולמ"ד שם סוף בכורות דטעות מעשר תמורה הוי א"כ י"ל פנין דילפינן דבכנונה קדוש והוי תמורה א"כ ממילא ה"ה דבטעות הוי תמורה ככל תמורה דאיתיה בטעות אלא דא"כ מאי מקשו ב"ש לב"ה מתשיעי ועשירי פנין דיש להם דין תמורה דאיתא בטעות גם לב"ה וע"כ צ"ל דגם למ"ד דתשיעי ועשירי דין תמורה להם מ"מ לענין טעות לא דמי לתמורה והא דלרב חסדא בטעות ג"כ קדוש צ"ל דעיקר קרא משמע בטעות ובסברא פליגי ר"נ ס"ל דוקא בטעות אבל בכנונה לא קדוש ורב חסדא ס"ל דכ"ש בכנונה.

וּרְבָא פְּרִיָה לר"נ אמאי לא הִשְׁיבוּ ב"ה לב"ש מה למעשה שפן אינו קדוש בכּוֹנֵה וּרְבָא שִׁימִי אָמַר דק"ו הוא מה מעשה שאינו קדוש בכּוֹנֵה קדוּשׁ בְּטֻעוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁקְדוּשׁ בְּכּוֹנֵהוּ אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּקְדָּשׁ בְּטֻעוֹת: וְהָאֵי ק"ו פְּרִיָכָא הוּא דְאֵטוּ בְּהַקְדָּשׁ טֻעוֹת נְמִי מְסַתְבַּר יוֹתֵר שֶׁיִּקְדָּשׁ מִבְּכּוֹנֵה וְהָאֵי דְוָקָא בְּמַעֲשֵׂר הוּא דס"ל לר"נ הֵכִי דְטֻעוֹת עֲדִיף מִכּוֹנֵה דְכִיּוֹן דִּינֵדַע דַּעֲשִׂירִי הוּא אֵין בְּדַבְרֵיּוֹ פְּלוּם אֲבָל בְּהַקְדָּשׁ וְדָאֵי כּוֹנֵה עֲדִיפָא וְרַש"י ו"ל פִּי בְּאַמַּת דְּהָא דְקָאָמַר הַש"ס וְלָא הִיא כּוֹ הֵינּוּ דְאֵתִי לְמִדְחֵי הָאֵי ק"ו וְהַקְוִשְׁיָא לר"נ בְּמַקּוּמָה עוֹמְדַת כִּיּוֹן דְּהִכָּא בְּמַעֲשֵׂר טֻעוֹת עֲדִיף מִכּוֹנֵה אֲבָל הַתּוֹסֵ' ו"ל פִּירְשׁוּ דְהַש"ס הוּא דְמַסִּיק לָהּ לַב"ה דְלָא חָשׂוּ לְהָאֵי ק"ו דְהַקְדָּשׁ בְּדַעֲתֵיהּ דְמָרָא תְלִיא וְכּוֹנֵה עֲדִיף אֲבָל מַעֲשֵׂר מְקָרָא יִלְפִינּוּ וּב"ה חַד מְתַרֵי טַעְמֵי נֶקֶט עַכ"ל.

וְלָא הָוִי צְרִיכֵי לְזַה לְדַבְרֵיהֶם דְלָאוּ ק"ו הוּא מְשׁוּם דְמַעֲשֵׂר מְקָרָא יִלְפִינּוּ א"כ הֵינּוּ תְשׁוּבָה שֶׁהִשְׁיבוּ לָהֶם בְּמַתְנִיתִין וּבִירוּשְׁלָמִי מְשַׁנֵּי הֵכִי לְפָרְכָא דְרְבָא דְחָדָא מְתַרֵי טַעְמֵי נֶקֶטִי וְנִרְאָה דְהוּוּ מְצִי לְהַשִּׁיב לַב"ש הֵכִי מְסַבְרָא בְּעֵלְמָא דְשִׁאֲנֵי הִכָּא בְּמַעֲשֵׂר דְעֲדִיף בְּטֻעוֹת מִבְּכּוֹנֵה וְכַדְקִים לִיהֵ לר"נ הֵכִי מְסַבְרָא מִשָּׂא"כ בְּהַקְדָּשׁ דְּכּוֹנֵה תְלִיא מְלֵתָא וּבְדַעֲתָא דְמָרָא.

וְעִי' בְּפִיָה"מ לְהַרְמַב"ם ו"ל שְׁנִרְאָה דס"ל הֵתֵם כּוֹר"נ דְּכּוֹנֵה אֲפִילוּ תְשִׁיעִי וְאַחַד עֶשֶׂר אֵינוֹ קְדוּשׁ וְכַתֵּב דְהֵינּוּ טַעְמָא לְחַלְקָא בֵּין מַעֲשֵׂר לְהַקְדָּשׁ דְּמַעֲשֵׂר לָא תְלִי בְּכּוֹנֵה דַּעֲשִׂירִי לְמַנְיָן מֵאֵלִיו קְדוּשׁ אֲבָל אֵין דְּבַרְיוֹ ו"ל מוּבְנִים ע"ש מַש"כ הֵגַעַע עֲצָמָה אִם הֵנִיחַ הַשֶּׁבֶט עַל שְׁמִינֵי יוֹדַע שֶׁהוּא שְׁמִינֵי אֵינוֹ קְדוּשׁ: וּמֵאֵי אַרְיָא יוֹדַע שֶׁהוּא שְׁמִינֵי וְיִתֵּר הַדְּבָרִים ג"כ אֵינוֹ מְדוּקְדָק שָׁם: וּמֵמָה שֶׁהִשְׁיבוּ ב"ש לַב"ה מְקָרָא לְתַשְׁעִי עֲשִׂירִי קֶשֶׁה לִי עַל הָא דְפִלְגִי בִירוּשְׁלָמִי רִישׁ פְּרָקִין רַבִּי יִרְמְיָה וּר' יוֹסִי אֲלִיבָא דַב"ש דר"פ דר' יוֹסִי אָמַר דְלָא אָמַרִי ב"ש דְּבְטֻעוֹת הָוִי הַקְדָּשׁ אֲלָא בְּגוֹנוֹנָא דְרִישָׁא דְנִתְפּוּיָן לְהַקְדִּישׁ אֲלָא שְׁטַעָה בְּדַבְרֵי אַחַר בֵּין שְׁחוֹר לְלָבָן אֲבָל אִם נִתְפּוּיָן לֹאֲמַר חוֹלִין וְאָמַר עוֹלָה לַב"ש נְמִי לָא הָוִי הַקְדָּשׁ וּמַתְנִיתִין דְתַרּוּמוֹת נִתְפּוּיָן לֹאֲמַר עוֹלָה וְאָמַר שְׁלָמִים לָא אָמַר פְּלוּם אֲתִיא נְמִי כַב"ש דְזָה נְמִי כְּמַתְפּוּיָן לֹאֲמַר חוֹלִין וְאָמַר עוֹלָה וּר' יִרְמְיָה אָמַר דְאֲפִילוּ חוֹלִין וְאָמַר עוֹלָה קְדוּשׁ לַב"ש וּמַתְנִיתִין דְתַרּוּמוֹת אֲתִיא דְלָא כַב"ש וְכֵן הִבִּיא הַר"ש ו"ל לְדַבְרֵי הִירוּשְׁלָמִי שָׁם בַּפ"ג מְתַרּוּמוֹת וְהַשְׁתָּא דַלְר' יוֹסִי ב"ש מוֹדוּ בְּנִתְפּוּיָן לֹאֲמַר חוֹלִין וְאָמַר עוֹלָה אוֹ עוֹלָה וְאָמַר שְׁלָמִים א"כ מַה הִשְׁיבוּ לַב"ה מְקָרָא לְתַשְׁעִי עֲשִׂירִי הָא לְדִידְהוּ נְמִי תִיקְשִׁי דְזָה הוּא כְּנִתְפּוּיָן לֹאֲמַר חוֹלִין וְאָמַר עוֹלָה דְלִידְהוּ נְמִי לָא קְדוּשׁ וְצ"ל דְלָא הִשְׁיבוּ אֲלָא דְאִיכָא דּוּכְתִי דְקְדוּשׁ בְּטֻעוֹת וְאֵין תְּשׁוּבָה זֹו עֵיקַר כַּמַּש"כ הַתּוֹסְפוֹת ו"ל דְעֵיקַר טַעְמֵיהוּ דְיִלְפִי מְתַמּוּרָה אֲלָא דְמָהָא נְמִי תִיקְשִׁי כִּיּוֹן דְיִלְפִי מְתַמּוּרָה אִם כֵּן כִּי דְבַתְּמּוּרָה אֲפִילוּ נִתְפּוּיָן לֹאֲמַר תְּמּוּרַת עוֹלָה וְאָמַר תְּמּוּרַת שְׁלָמִים הָוִי תְּמּוּרָה הֵכִי נְמִי בְּהַקְדָּשׁ כַּה"ג לִיהָוִי הַקְדָּשׁ אֲלָא דְמַשְׁמַע הֵתֵם בִירוּשְׁלָמִי בְּהַדָּה שְׁמַעְתִּין דְבַתְּמּוּרָה גּוּפָא פְּלִיגִי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יוֹחָנָן בְּהָא דְלַחֲזַקְיָה בְּתַמּוּרָה ג"כ אִם בָּא לֹאֲמַר חוֹלִין וְאָמַר תְּמּוּרַת עוֹלָה לָא קְדוּשָׁה וּר' יוֹחָנָן אָמַר דְקְדוּשָׁה וְחֲזַנָּא דר' יוֹחָנָן בַּר יוֹסִי בַר"י בְּתַמּוּרָה כְּפַתְרָא דר' יִרְמְיָה עַל דְבֵית שְׁמַאי בְּמִןְקְדָשִׁין הָרִי דְבַתְּמּוּרָה גּוּפָא פְּלִיגִי בְּזָה אִי בְּטֻעוֹת הָוִי תְּמּוּרָה אִי לָא וַא"כ י"ל דר' יוֹסִי בִירוּשְׁלָמִי ס"ל כְּחֲזַקְיָה וְהֵכִי פְּלִיגִי חֲזַקְיָה וּר"י בַּש"ס דִּילָן בְּתַמּוּרָה וְעֵינִין מַש"כ שָׁם בְּחִידוּשֵׁינוּ וי"ל עוֹד דר' יוֹסִי ס"ל דְבַתְּמּוּרָה נְמִי לָא קְדוּשָׁה אֲלָא בְּטֻעוֹת כִּי הָאֵי כְּסָבוֹר לֹאֲמַר שְׁחוֹר וְאָמַר לָבָן וְכַדְאִיתָא הֵתֵם בְּתַמּוּרָה דְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר הֵכִי בְּלִישְׁנָא

אחרינא ודו"ק: משנה מי שפזר כו' והלך להביא בהמתו אם עד שלא נגנבה נזר הרי זה נזיר דאין פותחין בגולד ואם משנגנבה נזר אינו נזיר ופירש"י שפדעתו הנה לקבל נזירות על אותה בהמה וכיון שלא הייתה ברשותו הוי נזירות בטעות עכ"ל משמע מדבריו דאין צריף שאלה לחכם אלא נזירות בטעות הוא והתוס' ז"ל בד"ה ואם לאו פתבו דהחכם מתיר לו והוי חרטה מעלייתא משמע דצריף שאלה לחכם אבל בסוף דבריהם פתבו דאפי' ב"ש מודו בהא דהוי נזר טעות וא"כ ע"כ אין צריף שאלה דלב"ש אין שאלה בנזירות בכל גוונא כמו בהקדש דאין שאלה כלל ומ"מ לא הבנתי דבריהם ז"ל נהי דנזר טעות הוא הא לב"ש נזר בטעות הוי נזיר ומי גרע מאומר הריני נזיר שזה פלוני דהוי נזיר אפילו אין זה פלוני וכן בהקדש ותמורה בכל גוונא דטעות הוי הקדש ותמורה ומש"כ דלא חל רגע אחת סברא זו לא מהני אלא היכא דמתעקר עיקר הקדש.

אבל תחלת הקדש אפילו בטעות גמור כגון נתפגין לומר עולה ואמר שלמים הוי הקדש וה"ה בנזירות לב"ש וצ"ל כיון שפדעתו הנה על בהמה זו הרי הוא פאילו התנה בפירוש הריני נזיר על מנת להביא בהמה זו דזה מהני אפילו לב"ש להתנות איזה תנאי ואם לא נתקיים התנאי לא הוי נזיר ומ"מ לפי משמעות דבריהם ז"ל דסתם נזר קשה קצת לומר דמחמת אומדן דעתו משוינו ליה נזר טעות דלא ליבעי שאלה כלל אבל בירושלמי מוקי לה שאמר בפירוש הריני נזיר על בהמה שיש לי בבית ומדברי הרמב"ם ז"ל בריש פ"ט מהלכות נזירות נראה נמי דמתניתין מיירי דלא אמר בפירוש ע"מ כו' אלא כף הנה דעתו ובכלל נדרי שגגות הוי ועיין מש"כ הלח"מ ז"ל שם.

אף מש"כ התוס' ז"ל דב"ש נמי מודו בהא ודאי צ"ע דנהי דנזיר שוגג הוא ג"כ הוי נזיר ככל הקדש טעות וכתב שם הרמב"ם ג"כ דאין צריף שאלה לחכם וכן בסיפא דנזרו משחרב בהמ"ק ג"כ הוי נזר טעות ודאי לא נזרו אלא ע"ד שביהמ"ק קיים והא דתנו אם עד שלא נגנבה כו' הרי זה נזיר ע"כ אתי לאשמענו דלא מהני אפילו שאלה משום דהוי גולד.

דאי קמ"ל דצריף שאלה פשיטא כיון שפזר עד שלא נגנבה ונחום המדי טעה בזה והתיר להם ע"י גולד היינו ע"י שאלה והתרת חכם: אבל הרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה פתב דנחום התיר להם שלא בהתרת חכם אלא דלא הוי נזר כלל ודבריו נפלאים המה.

אע"ג דלדבריו ז"ל א"ש הא דקרי לה במתניתין טעותא להא דנחום דלשיטת רש"י ותוס' ז"ל אין כאן טעות כלל דע"י הקטר חכם יכול להתיר לכ"ע אפי' ע"י גולד וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהל' שבועות מ"מ מש"כ שם דהא דאמרי רבנן משחרב אינו נזיר הוא בשיטת ר"א דאמר פותחין בגולד אין דבריו ז"ל מובנים ועיין בלח"מ ז"ל בפ"במהל' נזירות ועי' מה שכ' בחי' לנדרים ריש פ' רא"א פותחין שם בדבריו ז"ל בפירוש המשנה: ובירושלמי שם מביעי ליה ההזירוה גנבים בלילה אי חזרה הנזירות למפרע או מכאן ולהבא הוא נזיר מזה נמי משמע דלא הוי נזיר כלל ואין צריף שאלה דאי ע"י שאלה א"כ בטלה הנזירות לגמרי ואינה חוזרת עוד אבל משום נזר טעות כי ההזירוה הגנבים חוזרת נזרו אליו ומדברי הירושלמי האלו יש להכריע פדעת הראנ"ח במש"כ גבי קונם שאני נהנה לפלונית שאביה רע ואם עשה תשובה הותר ואם חזר לסורו דעת הראנ"ח ז"ל דחזר האיסור למקומו והמל"מ ז"ל נחלק עליו עי' בפ"ח מהל' נדרים.

ומהו דְּהִקָּא מוּכַח פְּדִבְרֵי הָרַאנ"ח ו"ל דְּהָא הִקָּא תְּלָה נְדָרוּ בְּבִהְמָה זֹו וְכִי נִגְנְבָה הַבְּהֵמָה
בְּטַל הַנְּדָר וְכִשְׁחֲזָרוּהָ הַגְּנֵבִים חֲזַר הַנְּדָר לְמִקְוָמוֹ וְכִבְר פְּתַבְתִּי בְּזַה בְּנִדְרִים ס"פ פּוֹתְחִין
ע"ש: ע"ב גְּמָרָא שְׁטַפוּהוּ רַבְּנָן לר' אֱלִיעֶזֶר וְאוּקְמִיהָ בְּשִׁטְתִּיהוּ וּפְלִי הַתּוֹס' ו"ל דר"א
נְמִי הֵדַר בִּיהָ דְּהָא הָיָה בְּאוֹתוֹ מַעְמָד בְּשַׁעַת חוֹרְבָן וְלֹא נִחְלַק עַל חֲכָמִים ע"ש וּלְדִידִי
קָשָׁה הָא בְּכַה"ג שְׁנַזְרוּ קוּדָם חוֹרְבָן ע"כ אִין לְהַתִּיר אֱלָא ע"י שְׁאַלְהָ וְא"כ לֹא הָיָה יָכוֹל
ר"א לְחַלּוֹק עַל חֲכָמִים וּלְקַיֵּים הַיְתֵר נְחוּם הַמְדִי דְּאַלְיָבִיָּה אִין שְׁאַלְהָ בְּנִזְרוֹת פְּלָל כִּי
הִכִּי דְּאִין שְׁאַלְהָ בְּהַקְדָּשׁ אֱלָא דְּכִבְר פְּתַבְתִּי בְּרִישׁ יְבָמוֹת דְּאַלְיָבָא דר"א צְרִיף לְחַלּוֹק בֵּין
הַקְדָּשׁ לְנִזְרוֹת דָּא ע"ג דְּאִין שְׁאַלְהָ בְּהַקְדָּשׁ בְּנִזְרוֹת יֵשׁ שְׁאַלְהָ עֵי"ש: אָמַר רַב יוֹסֵף אִי
הוּאִי הֵתָם ה"א כו' וּפִירֵשׁ"י ו"ל דְּקָאִי אֵהָא דְּמִשְׁחָרַב אִינוּ נְזִיר מְשׁוּם דְּסַבּוּרִין דְּאַפְתִּי
קָאִי וְהָא הָוִי יְדַעִי שְׁיִחְרַב דְּכַתִּיב הִיכַל כו' וְהַתּוֹס' ו"ל פְּתַבּוּ שְׁלֹא בָּא אֱלָא לְהוֹכִיחָם
שְׁלֹא עָשׂוּ בְּחֻמְהָ וְהָיָה לָהֶם לִירָא שְׁיִחְרַב הַבַּיִת עֵי"ש וְיֹוֹתֵר נִרְאָה פְּפִירוּשׁ הַש"מ ו"ל
דְּקָאִי אֵהָא דְּנִחְלָקוּ חֲכָמִים עַל נְחוּם מְשׁוּם דְּהָוִי נוֹלַד וְאִין פּוֹתְחִין בְּנוֹלַד וְרַב יוֹסֵף אָמַר
דְּהָוָה אֲמִינָא לְהוּ דְּלָאוּ נוֹלַד הוּא שְׁהָיָה יְדוּעַ שְׁיִחְרַב וְהִכִּי מְבוֹאָר בְּהִדְיָא בִּירוּשְׁלָמִי
דְּנְחוּם הָוִי בְּעֵי מִימְרָ לְהוֹן לֹא הָוִיתוּן יְדַעִי שְׁהַגְּבִיאִים מִתְּנַבְּאִים שְׁיִחְרַב וְלָאוּ נוֹלַד הוּא
וּמְסִיק דְּאַפְתִּי נוֹלַד הוּא דְּלֹא יְדַעוּ זְמַן הַחוֹרְבָן וְכַדְמִסִּיק הִקָּא בְּשִׁמְעָתוֹ: וְעֵינִן בְּסוּטָה דְּרַף
ו' גְּבִי הָא דְּאַמְרִינָן הֵתָם אִם בָּאוּ עֵדִים שְׁהִיא טְמֵאָה מִנְחֻתָה נְשַׁרְפָת וְהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל
הֵתָם אֲמַאי לֹא יֵצְאוּ לְחוּלִין דְּוּמְיָא דְּהִקָּא דָּאם נִגְנְבָה קוּדָם שְׁנַזְרוּ אִינוּ נְזִיר דְּאַדְעָתָא דְּהִכִּי
לֹא נְזַר וְהֵתָם נְמִי פִינָן דְּכִבְר יֵשׁ עֵדִים קוּדָם הַקְדָּשׁ וְאִין פָּאֵן קוֹשְׂיָא כ"כ דְּהֵתָם שְׁפִיר
הַקְדִּישׁ כ"ז שְׁלֹא בָּאוּ עֵדִים וְשָׂמָא לֹא יְבוֹאוּ פְּלָל וְאִין פָּאֵן הַקְדָּשׁ טְעוֹת אֲבָל הִקָּא דְּנִזְרוּ
אַדְעָתָא בְּהֵמָה זֹו וְאִינָה בְּרִשׁוֹתוֹ הָוִי נְדָר טְעוֹת.

ועי' תוי"ט ו"ל שם בפ"ג דסוטה ומה ש'הקשו שם עוד למה נ'שרפת ו'שאל עליה ותצא
לחולין לא ידענא אמאי לא הקשו פן בכל חטאות המתות כמו פפרו בעליה ועברה שנתה
דאזלי למיתה למה לא ישאל עליהם ויצאו לחולין אלא דבהני לא מהני שאלה דהא
בלא"ה נמי הקדש טעות הוא וכדאמרינן בסוף הגוזל עצים בב"ק דאדעמא דהכי לא
קידשה אלא דהלקתא גמירי לה דאזיל למיתה א"כ שאלה נמי לא מהני וצ"ע: משנה היו
מהלכין כו' אמר אהד הרניני נזיר שזה פלוני ופלי התוס' ו"ל דנדמה לו שהוא פלוני ונדעתו
היה לנזירות והב' אמר שאין זה פלוני והג' אמר שאחד מכם נזיר והד' אמר שאם אין
אחד מכם נזיר ופירשו פוננתו ג"כ פהשלישי דאחד מכם אינו נזיר אבל השני נזיר
והוכרחו לזה משום ר"ט דפליג ואמר דכולם אינם נזירים שלא ניתנו להפלאה ואם נפרש
שאין אחד מכם נזיר היינו דשניהם אינן נזירים א"כ דבריו בהפלאה הם שהרי פן הוא
דשניהם אינן נזירים אבל בש"מ כתב דאין אחד מהם נזיר היינו דשניכם אינן נזירים
ואפ"ה לא חשיב הפלאה דלאו כ"ע דינא גמירי עיי"ש ואמרי ב"ש דכולם נזירים דהוי
הקדש טעות וב"ה אמרי דאינו נזיר אלא מי שנתקיימו דבריו ולפ"ז אחד מן הראשונים
והג' והד' הוי נזירים לב"ה דהא דברי הג' והד' נדאי נתקיימו לפי שיטתם דאחד מן
הראשונים נדאי נזיר הוא אבל לפי מה שפלי הש"מ הד' אינו נזיר דלא נתקיימו דבריו
דאחד מהן נזיר הוא ורש"י ו"ל פלי לעיל הרניני נזיר שזה פלוני היינו אם הוא פלוני
הרניני נזיר דנדאי אינו פלוני והב' אמר הרניני נזיר שאין זה פלוני דנדאי פלוני הוא והג'

אמר שאחד מכם נזיר דנדאי שניכם אינו נזירים והד' אמר שאין אחד מכם נזיר דנדאי לש אחד בכם נזיר.

ולב"ש פנולם נזירים דגם זה נדר טעות הוא וכל ולב"ה אינו נזיר אלא מי שנתקיימו דבריו ולפירושו נמי אחד מן הראשונים והג' הוו נזירים דהג' אמר הריני נזיר שאחד מכם נזיר וכן הוא אבל הד' לא הוי נזיר דהא קאמר שאין אחד מכם נזיר ולא כן הוא שאחד מהם נזיר הוא.

וליא נפ"מ בין פירוש רש"י לפי התוס' ו"ל אלא בפשט דבריו דלפי התוס' לנזירות נתפנון ואע"ג דאין זה פתח הולכין אחר פנונת לבו דנתפנון לנזירות ולפירוש"י ו"ל לא נתפנון לנזירות ואע"ג דלא קבל עליו נזירות אלא אם זה פלוני ובאמת היה דעתו דאין זה פלוני אפ"ה לב"ש הוי נזיר בקל גנוני אפילו אם אין זה פלוני והד' אליבא דר"ט לפירוש רש"י ו"ל היה נראה דהוי נזיר דהא הפליא דבריו שאין אחד מהן נזיר.

אבל המל"מ ו"ל כתב דלפירוש רש"י אין זה הפלאה פיון שדימה בדעתו שאחד מהן נזיר ולא נתפנון לנזירות וכן מסתבר. ובלא"ה דעת הש"מ דאפילו לפי התוס' ו"ל לר"ט לא הוי נזיר אפי' אמר שאין שניכם נזירים כמו שכתבתי: שם במשנה הרתיע לאחוריו אינו נזיר ר"ש אומר כו'.

ומסקינן בגמ' דפלוגתיהו בספק נזירות ות"ק היינו ר"י דכרי דס"ל ספק נזירות להקל ור"ש לטעמיה דס"ל ספק נזירות להחמיר ויש לדקדק מ"ט דת"ק דלא החמיר הכא בספק דהא אין ספיקו חמור מנודאו דיוכלו שניהם להביא קרבן בשותפות דאחד מהן נדאי נזיר וי"ל דאפתי משום הקפה ספיקו חמור דאיך יעשו שניהם הקפה ומהאי טעמא נמי מצריף ר"ש להתנות בתנאי נדכה ואין מביאין קרבן בשותפות ובתוספתא סוף פ"ג ראיתי דאיתא התם וב"ה אומרים דאינו נזיר אלא מי שלא נתקיימו דבריו ויביאו קרבן בשותפות ואין זה מוכן דלב"ה למה יביאו בשותפות דמי שנתקיימו דבריו הוי נדאי נזיר וע"כ צ"ל דקאי היכא דהרתיע לאחוריו דאחד מהם נזיר ולא נודע מי ויביאו קרבן בשותפות וצ"ל דתוספתא זו איתא כמ"ד הקפת כל הראש לא שמה הקפה ולכ"ע אזלינן לחומרא הכא ובירושלמי נראה שהקשו ג"כ פנ"ל דאיתא התם במה אנו קיימין אם שזה אומר ראובן וזה אומר שמעון ממ"נ ראובן הוא נזיר שמעון הוא נזיר אלא זה אומר שמעון וזה אומר ראובן הרתיע לאחוריו אינו לא ראובן ולא שמעון והיינו דקשאי ליה פנ"ל אמאי מיקל ת"ק הא ממ"נ אחד מהן נזיר ויביאו קרבן בשותפות ומשגי דהרתיע לאחוריו ושפא לא ראובן ולא שמעון הוא ומש"ה הוי ספק נזירות וזה ברור בכוננת הירושלמי: ועיין בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ב שכתב דאחד אמר הריני נזיר אם יהיה ראובן ולכאורה בהאי לישנא מ"ט דב"ש דאמרי דהוי נזיר אפילו הוא שמעון הא תנאי הוא זה ובתנאי גם לב"ש נראה דלא הוי נזיר אלא אם נתקיים התנאי וצ"ל דאין זה תנאי גמור: דף לג אבני אמר פגון דאמר א"נ לאו פלוני הוא אהא נזיר עיין פרש"י ו"ל וקשה טובא דא"כ אמאי קמ"ל פשיטא דהוי נזיר בין פה ובין פה ונתוס' ו"ל פתבו דמיירי שחזר בו תכ"ד ודבריו האחרונים עיקרים וגם זה לא הבנתי דאפי' אחר כ"ד וכי לא מצי לקבל עליו נזירות גם אי לאו פלוני הוא וראיתי במל"מ ו"ל שם בפ"ב שהקשה על שמעון פנ"ל עיי"ש מ"ש בזה ולפי דברי הש"מ שהבאתי לעיל דלאבני גם אליבא דב"ש

צָרִיף שְׂיֵאמֶר אֵילֹו הָיִיתִי יוֹדֵעַ דְּלֹאוּ פְּלוֹנֵי הוּא הָיִיתִי אוֹמֵר כֹּה י"ל דְּאֲבֵי לְטַעֲמִיהָ לְעִיל וְהֵינֵנוּ הֵךְ דְּקֶאֱמֵר הֵכָא אִי נְמִי לֹאוּ פְּלוֹנֵי הוּא וּמֵאִי לֹאוּ נְתַקְיָמוּ דְּבָרֵי לֹאוּ נְתַקְיָמוּ דְּבָרֵי הָאֲחֻרָנִים אֲלֵא דְּבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְדו"ק: הִרְתִּיעַ לְאֲחֻרָיו כו'.

עֵינֵן בְּפִי הַמְּשַׁנָּה לְהַרְמֵב"ם שְׁפֹתָב דְּקֶאֱמֵר גַּם אֲנִי שְׁנַחֲלֵקוּ עָלָיו אִם הוּא נְזִיר אִי לֹאוּ נִרְאֵה מְדַבְּרֵי ו"ל שְׁפִי דְּאֵלוּ שְׁאֲמָרוּ הָרִינֵי נְזִיר שְׁאֲחֵד מִכֶּם נְזִיר בְּבָא בְּפ"ע הִיא וְלֹאוּ קֶאֱמֵר אֲרִישָׁא דְּלִפִּי מַה שְׁפִי דְּקֶאֱמֵר אֲרִישָׁא לִיכָא נְפ"מ אִם הִרְתִּיעַ לְאֲחֻרָיו דְּהָא מִמ"נ אֲחֵד מִהֶם נְזִיר וְק"ל: דָּף לַד תּוֹס' בְּד"ה אֲלֵא ר"י דְּבָרֵי כו' עֵי"ש מַה שְׁהִקְשׁוּ מִרְב אֲשִׁי דְּנִדְרִים וְעֵינֵן תּוֹס' ו"ל שְׁם בְּנִדְרִים וּמִש"כ שְׁם בְּחִידוּשֵׁי: מְשַׁנָּה רָאָה אֶת הַכּוֹי כו' הָרִי כְּנֹלָם נְזִירִים וּפְרִשׁ"י ו"ל דְּאֲתֵי כְּב"ש דְּנְזִיר בְּטַעוֹת הָוֵי נְזִיר וּבְשֵׁם הַמּוֹרָה פִּי דְּאֲתֵיָא כְּב"ה וּמְשַׁמַּע קֶצֶת מְלִשׁוֹנוֹ דְּלִב"ה סְפֵק נְזִיר דְּהָוֵי נְזִיר גְּמוּר הֵינֵנוּ וְדֹאֵי נְזִיר וְזוֹ לֹאוּ שְׁמַעְנוּ וּבִלְא"ה אֵין דְּבָרֵי מְוַכְרָחִים בְּמַה שְׁהוֹכִיחַ דְּב"ה ס"ל דְּסִפְקָא נְזִיר הָוֵי נְזִיר אֲבָל הַתּוֹס' ו"ל ג"כ לֹאוּ נִיחָא לְהוּ לְאוּקְמֵי מִתְּנִיתִין כְּב"ש וְכֹתְבוּ ג"כ דְּאֲתֵיָא כְּב"ה אֲלִיכָא דְּר"ש וְכֹלָם הָווּ נְזִירִים מְסִפְקָא אֲלֵא בְּג' הָאֲחֻרָנִים נְסִתְפְּקוּ וְצִיָּדְדוּ לֹמֵר דְּג' הָאֲחֻרָנִים הָוֵי נְזִירִים וְדֹאֵים דְּאֲחֵד מִהֶם נְזִיר וְא' מִהֶם אֵינֵנוּ נְזִיר וּמִי שְׁאֲמֵר כְּנֹלָם נְזִירִים ג"כ וְדֹאֵי נְזִיר דְּלִסְפֵק נְזִירוֹת אֵיכּוֹנִין דְּכֹלָם סְפֵק נְזִירִים.

וּלְפ"ז לֹאוּ תִיקְשִׁי הָא דְּלֹאוּ תְּנִי נְמִי שְׁאֵין כְּנֹלָם נְזִירִים דְּאִי אֲמֵר הֵכִי לֹאוּ הָוֵי נְזִיר כְּלָל דְּהֵאִיכָא ב' נְזִירִים וְדֹאֵים זֶה שְׁאֲמֵר שְׁאֲחֵד מִכֶּם נְזִיר וְזֶה שְׁאֲמֵר שְׁאֵין אֲחֵד מִכֶּם נְזִיר וְכֹתְבוּ עוֹד דִּי"ל דְּג' הָאֲחֻרָנִים ג"כ סְפֵק נְזִירִים הֵם מְשׁוּם דִּישׁ לְהִסְתַּפֵּק בְּדְבָרֵי אִי מַה שְׁאֲמֵר שֵׁא' מִכֶּם נְזִיר הֵינֵנוּ שְׁיֵישׁ בְּכֶם אֲחֵד נְזִיר אֵע"ג דְּלֹאוּ נּוֹדַע מִי הוּא אוּ דְּלֵמָא שְׁאֲחֵד מִכֶּם נְזִיר וְדֹאֵי הֵינֵנוּ שְׁיִוְנֹדַע שְׁהוּא נְזִיר וְא"כ סְפֵק שְׁל נְזִירוֹת שְׁל ג' הָאֲחֻרָנִים אֵינֵנוּ מְסוּג הַסְּפֵק שְׁל הָרֵאשׁוֹנִים אֲלֵא מְשׁוּם דְּמְסִפְקָא לָן בְּכּוֹנְנָתָם וְא"כ אֲמֵאִי לֹאוּ נִשְׂאֵל אֶת פִּיָּהֶם לְמַה נְתַפְּוֹנוּ וְעוֹד קֶשֶׁה לְשִׁטָּה זֶה דְּכֹלָן סְפֵק הֵם א"כ הֵיכִי אֲמָרִינֵן בְּגַמ' דְּאֲשְׁכַּחַן תְּשַׁע נְזִירוֹת בְּאֲדָם אֲחֵד וְאֲמֵאִי הָוֵי תְּשַׁע נְזִירוֹת הָא בְּאֲחֵת יוֹצֵא מִמ"נ דְּאוּ חִיָּה אוּ בְּהֵמָה הוּא: אֲבָל הַרְמֵב"ם ו"ל יֵישׁ לוֹ שְׁיִטָּה אֲחֵרַת בְּזֵה דְּכֹלָם הָווּ נְזִירִים וְדֹאֵין לְכ"ע דְּכֹלָם אוּמָרִים אֲמַת שְׁיֵישׁ בּוֹ דְּרָף שְׁוָה לְחִיָּה וְלְבִהֵמָה וְכֹן יִתֵּר הַדְּרָכִים וּבְאֲמַת לְפִי דַעְתּוֹ ו"ל דְּכּוֹי הוּא הֵכָא מִן הַתִּישׁוּהַצְּבִיָּה וְדֹאֵי מְוַכְרָח לְפָרֵשׁ כֹּן דְּנְזִירוֹת סְפֵק לֹאוּ שְׁיִיף בְּזֵה דְּבִגּוּף הַבְּרִיָּה אֵין כְּפֹאן סְפֵק כְּלָל וְכָל הַדְּרָכִים שְׁיֵישׁ בּוֹ הוּא כְּמִצּוֹתָיו וְכִמּוֹ שְׁפֹתָב הַרְמֵב"ם ו"ל אֲלֵא אֲפִי אִי סְפֵק חִיָּה סְפֵק בְּהֵמָה הוּא ג"כ לֹאוּ א"ש כָּל הָנִי סְפִיקוֹת כְּמוֹ זֶה שְׁאֲמֵר לֹאוּ חִיָּה וְלֹאוּ בְּהֵמָה אוּ חִיָּה וּבְהֵמָה דְּלִיכָא סְפִיקָא בְּזֵה וּמֵאֵין יְבוֹאוּ לְנְזִירוֹת סְפֵק בְּזֵה וְג' הָאֲחֻרָנִים כְּתִב הוּא ו"ל בְּפִי הַמְּשַׁנָּה דְּבָבָא בְּפ"ע הִיא וְלֹאוּ קֶאֱמֵר עַל הָרֵאשׁוֹנִים אֲלֵא אִם רָאָה בְּנֵי אָדָם שְׁיֵישׁ מִהֶן נְזִירִים וְיֵישׁ שְׁאֵינֵן נְזִירִים בְּזֵה ג"כ אֵיכָא כָּל הָנִי אֲנֹפְנֵי נְזִירוֹת וּמִדְּמִי לָהּ לְכּוֹי דִּישׁ בּוֹ מְקַצֵּת חִיָּה וּמְקַצֵּת בְּהֵמָה וְה"נ דְּכּוֹנְתִיָּה וְאָף דֹאֵין הַדְּבָר דּוּמָה כ"כ דְּהֵכָא בְּגוּף אֲחֵד אֵיכָא כָּל הָנִי דְּרָכִים וּבְסִיפָא הָוֵי גּוּפִין מְחֻלְקִין כְּבָר דְּקִדְקָא כֹּן הַלַּח"מ ו"ל שְׁם בְּפ"ב אֲלֵא דְּהוֹכְרַח לְפָרֵשׁ כֹּן לְפִי שְׁיִטָּתוֹ דְּכֹלָם נְזִירִים וְדֹאֵין א"כ זֶה שְׁאֲמֵר שְׁאֲחֵד מִכֶּם נְזִיר אוּ שְׁאֵין אֲחֵד מִכֶּם נְזִיר הָרִי לֹאוּ נְתַקְיָמוּ דְּבָרֵי דְּכֹלָם נְזִירִים הֵם וְכ"ת לְעִיל בְּהִיּוֹ מְהֻלְכִין בְּדְרָף דְּלִב"ש כָּל הָרֵאשׁוֹנִים נְזִירִים וְאִפ"ה גַּם אֵלוּ שְׁאֲמָרוּ שְׁאֲחֵד מִכֶּם נְזִיר אוּ שְׁאֵין אֲחֵד מִכֶּם נְזִיר ג"כ נְזִירִים הֵם דְּלִב"ש אֲפִי בְּטַעוֹת הָוֵי נְזִיר וְגַם הֵתָם נִרְאֵה דְּמְפָרֵשׁ לָהּ לְבָבָא בְּפ"ע וְכִמּוֹ שְׁפֹתָבְתִי לְעִיל אֲלֵא דְּהֵתָם מִיָּרִי דְּסִפְקָא

הוא אם יש נזיר בתוכם אי לאו או אי פולגם נזירים ומש"ה הוי התם נזיר ספק ועכ"ז דחוק הוא לפרש הני תרי בבי דמתניתין דאימתרו בחד לישנא שאחד מכם בתרי גונוי וכו' הא דתני בברייתא וכולן מונים ט' נזירות לא א"ש אליבניה וכמו שכתב הלח"מ ז"ל: ועיין תוס' יו"ט ז"ל שדקדק אמאי לא תני במתניתין הכא ששניכם נזירים פדתנן לעיל ובירושלמי תני לה הכא במתניתין ופריה על ברייתא דתני תשע נזירות הא אינון עשרה אי אפשר שלא נתקיימו דברי אחד מהם ופי' הפ"מ דזה שאמר שניכם נזירים לא נתקיימו דבריו דעל איזה שנים אמר ר' ייסא אמר דב"ש היא דאמר הקדש טעות הקדש וכל העשר הוי נזירים ולפ"ז מוכח פדברי הרמב"ם ז"ל דכל הט' אפילו לב"ה הוי נזירים אלא דפי' דחוק דזה שאמר ששניכם נזירים אמאי חשיב לא נתקיימו דבריו ויותר הנה נראה דזה שאמר שאין אחד מכם נזיר לא נתקיימו דבריו דהא פולגם נזירים ועדיין צ"ע: פקק שלשה מינים ע"ב תוס' בד"ה וחיוב על היין כו' וכתבו בזה דעיקר חידושי דת"ק דחיוב על הזגים בפ"ע ועל התרצנים בפ"ע ור' אלעזר בן עזריה פליג דאינו חייב עד שיאכל ב' תרצנים וזג אחד ומש"כ דר"א סבר כר"י דתרצנים אלו הגרעינים עיין רש"י לקמן דף ל"ט וכן איתא בירושלמי ויתבאר לקמן בס"ד: שם גמ' במאי קמפילגי ר' אלעזר דריש ריבוי ומיעוט ורבינו דרשי פלל ופרט כו' לפי מה שפירש רש"י ותוס' ז"ל דר"א ס"ל כראב"ע דתרצנים וזג אחי עד שיאכל ב' תרצנים וזג א"כ למה ליה להש"ס למימר דר"א דריש ריבה ומיעט וריבה הא אי נמי דריש פלל ופרט נעשה פלל מוסיף על הפרט ואיתרבי פל מילי אפי' עליו ולולבין ואדרבה לגרסת התוס' ז"ל בסוף שמעתי מרבינו יותר מפרט וכלל ממיעט וריבה אבל לפי דברי הש"מ ז"ל דמהפך הגרסא לקמן ומפרט וכלל לא מרבינו אלא לולבין ולא עליו א"ש דע"כ ר"א דמרבי עליו ולולבין דריש ריבה ומיעט ואי גרסינו ר' אלעזר א"ש בלא"ה דקים לן בשאר דוכתי דר"א דריש ריבוי ומיעט ויתבאר בזה לקמן: תוס' בד"ה אי מה הפרט מפורש פרי אף פל פרי וכתבו דיש מפרשים דנימעט בוסר וענבים שהתליעו ולא ניחא להו דהא פסולת פרי נמי כתיב חנומן יין ומ"ש ענבים שהתליעו מחנומן.

ואין זה מובן דא"כ למה ליה לאתויי ענבים שהתליעו מפעין הפרט כיון דדמי ממש לחנומן וצ"ל דכוננתם דהיכי מצינו למימר דבעינו דוקא פרי גמור הא כתיב נמי פסולת פרי וא"כ ליכא למעוטי מפרי פסולת פרי וא"כ אפי' נימא דבעינו פרי גמור מ"מ בפסולת פרי שפיר מרבינו פעין הפרט ועוד הקשו דא"כ מה אנו מרויחין בכלל ופרט מה שלא נכתב בפירוש ואין זו קושיא כ"כ דהא ברייתא פריה הכי א"כ מה הניח לה הפתוב שלא אמרו אבל גם בזה פוננתם דהיכי ס"ד למעט הפל דא"כ למה ליה למדרש פעין הפרט כיון דלא מרבי שום דבר לקב' פירשו דענבים שהתליעו שפיר מרבינו מפעין הפרט דפסולת פרי.

אבל פרי אימא דבעינו פרי גמור ואפילו גוהרקי דהיינו בוסר לא ומשני דא"כ מה נרבי מפרט דפרי כיון דהפל כתיב אלא ע"כ לרבויו בוסר ג"כ ומשמע מדבריו ז"ל דאי לאו דמרבינו מפעין הפרט ה"א דבוסר לאו בכלל ענבים הוא ועיין תוס' יו"ט ז"ל בפ"ה ממעשר שני שהוכיח מפאן דבוסר הוי פרי מדנזיר אסור בו ואין זה מוכרח דאדרבה מדאיצטריה לרבות מפעין הפרט ש"מ דלאו פרי הוא אבל בפיקוח איתא בשם הספרי דמענבים לא הוי ממעטינו בוסר דבכלל ענבים הוא אלא מיינו הוי ילפינו מה יין פרי גמור

אף ענבים פרי גמור ומרבי התם מלחם לרבות הבוסר ור' יוסי מרבי נמי סמדר מלחם כדאימא בירושלמי דס"ל דסמדר ג"כ פרי הוא ועיין בזה בריש פיצד מברכין דאמרין התם דלא פליגי רבנן אר"י אלא בענבים אבל בשאר פירות מודו ועיין בדברי הרע"ב ז"ל סוף פ"א דערלה ודו"ק: גמ' לאתווי עינבי דכרין ופירשו רש"י ותוס' ז"ל ענבים שיהתלעו וקשה למה לי קרא לזה וכי מפני שהתלעו יחזרו להיתר וכ"ז שראוין לאכילה קצת באיסורן קיימי ולהך גירסא ענבי דכדום היינו שלקו בגפן י"ל דהיינו ענקוקלות דתנן בפ"א דערלה ופי' הרמב"ם ז"ל שיהפם החמה כמש"כ בהל' מעשר שני ולהני איצטריה קרא דס"ד דלא הוי ענבים פלל פיון שנתבשו בחמה והכא בהל' נזיר השמיט הרמב"ם ז"ל דין ענבים דכדום ועיין בכ"מ ז"ל: תוס' בד"ה מחרצנים ועד ג' למה לי כו' והקשו הא איצטריה לאסור חרצנים ונג' אע"ג דאין ראוין לאכילה וקשה דא"כ היכי דרשינן להו לפרט פיון דאיצטרכו לגופניהו פמו לראב"ע דאמרין דס"ל כר"א משום הכי דאיצטריה להו לגופא ועוד אי חרצנים ונג' אינו ראוי לאכילה בעיניה אלא ע"י תערובות ומ"מ נראה דלא איצטריה קרא להכי דמפסולת פרי שמעינן לה והכי אימא להדיא בספרי: דף לה תוס' בד"ה דבין הבינים כו' ע"ש שפי' דהוא האוכל עצמו שבין חרצן לנג' והוי ס"ד דבטלה דעתו אצל פל אדם ואין זה מובן דמהיכי תיתי למימר דלא חשיבא אכילה ואטו בערלה כה"ג מותר לאכול פיון דליכא קרא התם גם מה שפירש ר"ת ז"ל דהיינו ענבים קטנים שאין מתבשלים לעולם גם זה קשה פיון שהגיעו לכלל בוסר הרי הם בכלל ענבים פמו בערלה דלא מחלקינן בהכי ואפשר היינו ענקוקלות דתנן בערלה ובש"מ פתב ג"כ דהיינו גוף הענב והא דאיצטריה ועד להכי הוא ליתורי לפרטא בתרא.

וגם זה לא הבנתי הא חרצנים ונג' אתין לפרטא בתרא ומלשון הירושלמי נראה כפי' זה דהיינו גוף הענב שבין חרצן לנג' דאמר התם להביא השלש שבגתים ולפי' התוס' ז"ל א"ש דהיינו דבר שלישי שבין חרצן לנג' אבל לפי' ר"ת ז"ל לא א"ש לשון שלש שבגתים אלא דמשמע התם דלא מרבינן שלש שבגתים אלא למ"ד דלא דריש מחרצנים ועד נג' לפרטא והיינו לר"א ולראב"ע וא"כ י"ל דהא דאיצטריה לרבות שלש שבגתים היינו דאם אכל כל גוף הענב חייב אפי' פחות מכזית.

דגם זה חשוב בריה פמו ב' חרצנים ונג' לראב"ע דאמרין בירושלמי דחייב משום בריה ועיין בפי' הרע"ב ונתוס' יו"ט ז"ל שכתבו פן דלראב"ע לא בעינן כזית אלא דבשמעתין משמע דמודה ראב"ע ברישא דאינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית ואינו לוקה על ענבה אחת משום בריה ובירושלמי בשמעתין משמע דלוקה על ענבה אחת משום בריה וכתב הפ"מ דהיינו כר"ש במכות וראב"ע בחרצנים ונג' ולא משמע הכי מסתימת דברי הירושלמי ונראה קצת דמפרש להא דתנן אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית קאי על צירופין אבל בענבה עצמה לוקה משום בריה וכן הוא שיטתו לענן ברכה דצריה לברא אחר ענבה אחת אע"ג דלית בה כזית.

אלא דקשה לפ"ז מסתמא דמתניתין במכות דאינו חייב על חטה אחת וע"כ צריה לחלק בין בריית נשמה לשאר בריה וכדאמרין במכות וי"ל דגבי טבל שאני דלא נאמר חטה בקרא ומש"ה לא חשיבא בריה.

אָבֵל נְמָלָה אַע"ג דְּלֹא נְאֻמָּה ג"כ מִפְּרִישׁ אֶלָּא בְּכָלֵל שְׁרִיז אַפ"ה פִּינּוֹן דְּבְרִית נְשֻׁמָּה הִיא חֲשִׁיבָא בְּרִיָּה אָבֵל הָכָא דְעֵנְבִים נְאֻמְרוּ בְּפִירוּשׁ לִוְקָה אַף עַל עֵנְבָה אַחַת וְנִחְשִׁיבָה בְּרִי וְהִינּוּ טַעֲמָא דְלַעֲנִין בְּרִכָּה חֲשִׁיבָה בְּרִיָּה מְשׁוּם דְּגַבֵּי בְּרִכָּה ג"כ נְאֻמְרוּ ז' הַמִּינִים בְּפִרְט דְּגַפּוֹן הִינּוּ עֵנְבַּ וְכֵן שְׁאָר מִינִים וְדְבָרִים אֱלוּ צ"ע יוֹתֵר.

וְעֵינָן בְּתִשְׁבּוֹת אַחֵי הַגָּאוֹן הַמְּנוּחַ מְהֵר"י זצ"ל בְּמִשְׁכָּנוֹת יַעֲקֹב סִי צ"ה וְדו"ק וְע"ע בְּתוֹס' מִכּוֹת פ"ג וּבְתוֹס' חֲוָלִין: בַּד"ה ור"א דְדִרְיֵשׁ רִיבָּה וּמִיַּעַט פִּרְט וּכְלָל וּפִרְט מִנ"ל כּו' עֵי"ש שֶׁהִקְשׁוּ מִנ"ל דַּס"ל לְמַדָּה זֹו פִּי הִיכִי דְרַבְּנָן לֹא דְרִישֵׁי מִיַּעַט וְרִיבָּה בְּשׁוּם מְקוֹם וְתִי דַע"כ דְרִישׁ הָכִי דַּא"כ אַמְאִי לֹא פְּלִיג בְּעֶלְמָא בְּהָא דְאִין נְשַׁבְּעִין עַל הַשְּׂרָקְעוֹת וְע"כ הִינּוּ מְשׁוּם דְדִרְיֵשׁ בְּפִרְט וּכְלָל וּפִרְט וּמוּדָה בְּמַדָּה זֹו וְקִשְׁשָׁה דַּא"כ מְאִי שְׂיִיכָא הֵךְ פִּרְכָּא הָכָא אַמְאִי לֹא פִּרְיָךְ בְּעֶלְמָא דַּר' דְרִישׁ מִיַּעַט וְרִיבָּה מִנ"ל דְאִין נְשַׁבְּעִין עַל הַשְּׂרָקְעוֹת וְאִדְרַבָּה מִדַּר"א הָכָא לִיכָּא לְאַקְשׁוּיִי לַפְמ"ש דְאִין הִכְרַח דַּר"א דְרִישׁ רִיבּוּי וּמִיַּעוּט דְאַפִּילוּ דְרִישׁ בְּפִרְט וּכְלָל ג"כ שְׁפִיר מְרַבֵּי עָלִין וְלוּלָבִין לְגִרְסַת הַתּוֹס' ז"ל בְּסוּף שְׂמַעְתִּין וְע"כ הָא דְאַמְרִינָן דַּר"א דְרִישׁ לָהּ בְּמִיַּעַט וְרִיבָּה הוּא מְשׁוּם דְבְּעֶלְמָא הָכִי ס"ל וַא"כ הֵוִי לִיָּה לְאַקְשׁוּיִי בְּעֶלְמָא מִהִיכִי יִלִּיף הָא דְאִין נְשַׁבְּעִין עַל הַשְּׂרָקְעוֹת וְהַתּוֹס' ז"ל בְּרִישׁ שְׁבּוּעוֹת כְּתָבוּ בְּאַמְת דְּמַאֲיָה קָרָא יִלִּיף לָהּ וְהַר"י ז"ל תִּי דַע"כ לֹא דְרִישׁ לָהּ בְּמִיַּעַט וְרִיבָּה וּמִיַּעַט דַּא"כ אַמְאִי לֹא דְרִישׁ נְמִי הָכָא בְּרִיבָּה וּמִיַּעַט כְּמוֹ בְּעֶלְמָא וּמִנ"ל דְחִרְצָנִים וְנָג אֲתִי לְכַדְרָאב"ע וְגַם זֶה אִינוּ מוּבָן דְבְּאַמְת לָמָּה לִיָּה לְהַש"ס לְמִימַר דַּר"א דְרִישׁ לְחִרְצָנִים וְעַד זֶה לְכַדְרָאב"ע דְלָמָּא דְרִישׁ בְּמִיַּעַט וְרִיבָּה וּמִיַּעַט וּמְרַבֵּי אִפִּי עָלִין וְלוּלָבִין כְּמוֹ בְּרִיבָּה וּמִיַּעַט וְרִיבָּה דְמְרַבֵּינָן הַפֵּל הֵן אַמְת דְלִגִּירְסַת הַתּוֹס' ז"ל בְּסוּף שְׂמַעְתִּין דְמִפְּרִט וּכְלָל מְרַבֵּינָן יוֹתֵר מִמִּיַּעַט וְרִיבָּה א"כ מְסַתְּבַר יוֹתֵר דִּהִיכִידְאִיכָּא מִיַּעוּט אַחֲרוֹן לֹא נְרַבֵּי יוֹתֵר מִהִיכָּא דְאִיכָּא תְּרִי פִּרְטִי וּכְלָל בְּנִתִּים וְעַמּוּק עַמּוּק הוּא מִי יִמְצְאוּנוּ לְעַמּוּד עַל טַעֲמָן שְׁל מְדוּת אֱלוּ שְׂיִסוּדֵי הַתּוֹרָה תְּלוּיָן בְּהֵן וְלַעֲנ"ד הִיָּה נְרָאָה דְהָכָא ר' אֶלְעָזָר הוּא וְלֹא ר' אֶלְעָזָר וּבְכָל הַתּוֹרָה דְרִישׁ ג"כ פְּלָלִי וּפִרְטִי וְהָכָא דְדִרְיֵשׁ בְּמִיַּעַט וְרִיבָּה הִינּוּ מְשׁוּם דְמְכָל אֲשֶׁר יֵצֵא מִגִּפּוֹן הִינּוּ רִיבּוּי הוּא וְכַדְאַמְרִינָן נְמִי בְּעֶלְמָא כָּל רִיבּוּי הוּא אִפִּי לְמַאן דְדִרְיֵשׁ בְּכָלִי וּפִרְטִי וְהַשְּׂתָא פִּרְיָךְ שְׁפִיר מִנ"ל הֵךְ מַדָּה דְפִרְט וּכְלָל וּפִרְט דַּג"כ מַדָּה הִיא בְּתוֹרָה וְעֵינָן בְּכָלִי הַש"ס סוּף בְּרִכּוֹת שֶׁהִקְשָׁה אַמְאִי לֹא חֲשִׁיב לָהּ ר' יִשְׁמַעֲלָל בְּמַדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בְּהֵן לְמַדַּת פִּרְט וּכְלָל וּפִרְט וְתִי דַר' יִשְׁמַעֲלָל לִית לִיָּה הֵךְ מַדָּה וְהָכִי מְבוֹאָר לְהַדְיָא בִירוּשְׁלָמִי בְּשְׂמַעְתִּין דַּר"א דְמְרַבֵּי עָלִין וְלוּלָבִין וְלֹא דְרִישׁ לְחִרְצָנִים וְנָג לְפִרְטָא הוּא מְשׁוּם דַּס"ל כַּר' יִשְׁמַעֲלָל דַּס"ל הָכִי אִפִּי בְּכָלִי וּפִרְט הַפֵּל בְּכָלִי ע"ש וְעֵינָן אִין הַדְבָרִים בְּרוּרִים כְּכָל הַצְּנוּרָה וְדו"ק: גַּמ' חֲמוּר אוֹ שׁוּר אוֹ שְׁה פִּרְט וְכָל בְּהֵמָה כָּלִל לְשִׁמּוֹר חֲזוֹר וּפִרְט וּפְרָש"י דְאַתִּי לְמַעוּטִי דְנֹבִים וְנֹבִיּוֹת שְׂאִין לְהֵם תְּרַבּוֹת וְאִין זֶה מוּבָן דָּאִם אִינָן בְּנֵי תְּרַבּוֹת לֹא צְרִיךְ קָרָא לְהָכִי וּמְאִי אֲרִיָּא בְּשׁוּמַר הָא גַבֵּי בְּעֵלִים נְמִי דִינָא הָכִי וְכַדְפְּלִיגִי תַנְאִי בְּזָה בַּפ"ק דַּב"ק.

וְיֵשׁ מִהֵם בְּנֵי תְּרַבּוֹת כְּדַאֲיָתָא הֵתָם אֶלָּא ע"כ לְמַעוּטִי עֲבָדִים וְקַרְקְעוֹת אֲתִי וְכְמוֹ שֶׁכְּתָבוּ הַתּוֹס' ז"ל וַא"כ אַמְאִי הֵוִי כָּל בְּהֵמָה כָּלִל לְעֵנָן זֶה הָא מִהֵךְ פְּלָלָא גּוּפָא אִימְעִיט לָהּ עֲבָדִים וְקַרְקְעוֹת וְלָמָּה לִיָּה לְמַדְרָשֵׁי בְּפִרְט וּכְלָל וְהַתּוֹס' ז"ל כְּתָבוּ דְכָל הֵוִי כָּלִל בְּהֵמָה לְשִׁמּוֹר חֲזוֹר וּפִרְט וְגַם זֶה קִשְׁשָׁה קִצֵּת דְהֵוִי כָּלִל שְׂאִינוּ מְלֵא דְלֹא הֵוִי כָּלִל וְכַדְאֲיָתָא בְּזִבְחִים דַּף ד' ע"ב וְהַתּוֹס' ז"ל בַּב"מ דַּף נ"ז ע"ב כְּתָבוּ דְכָל הֵוִי פִרְטִי וּכְלָלִי אֲסַמְכָתָא בְּעֶלְמָא

הוא וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי בְּשִׁמְעֵתֶיךָ: תוֹס' בַּד"ה רָבָא אָמַר כּו' ע"ש שְׁפָתָבּוּ דְפָרְט אֲתִי לְמַעוּטִי רוּבְעָ וְנִרְבַּע וְכָלְל אֲתִי לְרַבּוֹת חוֹרֵשׁ בְּשׁוֹר וְחַמּוֹר וְחוֹסֵם פִּי פָּרָה וְלֹא הִבְנִיתִי הָא בְּחוֹסֵם פִּי פָּרָה לֹא נֶעְבְּדָה בָּהּ עֲבִירָה אֲלֵא אִיהוּ דְעֵבִיד אִיסוּרָא אֲבָל הַדִּישָׁה לָאוּ אִיסוּר הוּא וְהִיכִי ס"ד לְמַפְסְלִיהָ מִפְּנֵי זֶה וְהַקְשׁוּ ע"ז מֵהִיכִי תִּיתִי לְמַעַט אֵלּוּ מִכְּבָשִׁים וְעֵזִים וּבַת"כ אִיתָא דְמֵן הַכְּבָשִׁים וְעֵזִים הָוִי מִמַּעֲטִינֵן כָּל הָנִי שְׁנַעֲבָדָה בָּהֶן עֲבִירָה וּמְרַבִּי לָהּ הֵתָם מִכְּבָשִׁים לְעוֹלָה וְעֵזִים לְעוֹלָה ע"ש אֲבָל עוֹד הַקְשׁוּ דְרוּבְעָ וְנִרְבַּע מִקְרָא אַחֲרֵינָא שְׁמַעִינֵן לָהּ וְכַתְּבוּ דְמֵן הַפָּרְט הָוִי מִמַּעֲטִינֵן בְּן ב' שָׁנִים דְּכָבֵשׁ מִשְׁמַע בְּן שְׁנָה וּמְרַבִּינֵן לִיהָ מֵן הַפָּלֵל וּמֵהַפָּרְט מִמַּעֲטִינֵן בַּע"מ וְגַם זֶה אֵינּוּ מוּכָן דְלֵא אִיצְטְרִיךְ לְרַבּוֹת בְּן ב' שָׁנִים פִּינֵן דְּכַתִּיב כָּבֵשׁ סֶתֶם וְהִיכָא דְהוּא בְּן שְׁנָה נֶאֱמַר בְּפִירוּשׁ בְּן שְׁנָתוֹ וְגַם לְמַעַט בַּע"מ לֹא אִיצְטְרִיךְ מֵהִנֵּי פָּרְטִי פִּינֵן דְּכַתִּיב בְּפִירוּשׁ זָכַר תָּמִים וּמִש"כ רַש"י ז"ל בַּד"ה אִי אֲתָה דֵּן כּו' אַע"פ שְׂאִין עוֹלָה בָּאָה זָקְנָה ג"כ תְּמוּהָ דְלֵא מְצִינּוּ בְּעוֹלָה פְּסוּל זָקֵן יוֹתֵר מִשְׂאָר קַרְבָּנוֹת וּבְכָל הַקְּרָבָנוֹת זָקֵן פְּסוּל וּבִש"מ כְּתִב דְּאֲתִי לְמַעוּטִי דְטְרִיפָה פְּסוּל בְּצֵאן כְּמוֹ בַּפֶּקֶר וְעֵינֵן בְּזָה בְּתוֹס' חוֹלִין דְּף קֹט"ו בְּאַרְיִכוֹת וּבְהָא דְמִשְׁמַע הֵתָם דְּחוֹסֵם פִּי פָּרָה חֲשִׁיב נֶעְבְּדָה בָּהּ עֲבִירָה ע"ש גִּירְסַת רַש"י וְתוֹס' ז"ל שֵׁם: בַּד"ה וְלִילֵף מֵהָא קְרָא כּו' וְכַתְּבוּ דְמִפְּרָט מִמַּעֲטִינֵן חִיָּה וּמִכְּעִין הַפָּרְט מְרַבִּינֵן שׁוֹר הֵבֵר אַע"ג דְּרַגִּיל בֵּין הַחִיּוֹת וְגַם זֶה קִשָּׁה קֶצֶת לָמָּה לִיהָ קְרָא לְהִיכִי פִּינֵן דְּמִין בְּהֵמָה הוּא וְגַם הָא דְמִמַּעַט חִיָּה מְדַרְשָׁא דְכָלְל וּפָרְט לֹא מִשְׁמַע הָכִי בְּזִבְחִים פָּרַק כָּל הַפְּסוּלִים דְּמִמַּעַט לָהּ הֵתָם מִתְּרִי בְּקָר וְצֵאן הָאֲמוּרִים בְּפָרְשָׁה וּבַת"כ דְּרִישׁ לָהּ ר' יִשְׁמַעֵאל לְהָא קְרָא בְּכָלְל וּפָרְט אֵין בְּכָלְל אֲלֵא מַה שְׁבַפְרָט בְּקָר וְצֵאן לַחֹד.

וְהַדְּבָרִים נִפְלְאִים וְצ"ע בַּת"כ בְּזָה: ע"ב בַּד"ה מְפָדִי תְּרִי פָּרְטִי וְכָלְלִי כּו' עֵינֵן בְּזָה בְּאַרְיִכוֹת בְּדַבְרֵי הַתוֹס' חוֹלִין דְּף ס"ו וּמְבַרְאָר בְּדַבְרֵיהֶם שֵׁם ג"כ דְּהָכָא ר' אֲלֵעֶזֶר גְּרַסִּינֵן דְּדַרְשִׁי בְּעֵלְמָא רִיבָה וּמִיעַט וּכְבָר פְּתַבְתִּי דְלִי נִרְאָה דַּר' אֲלֵעֶזֶר גְּרַסִּינֵן הָכָא: בַּד"ה אִיכָּא דְאֵלוּ כּו' וּמִיהוּ קִשָּׁה בְּרִיבָה וּמִיעַט וּרִיבָה רִיבָה קָמָא לְמָאִי אֲתִי דְהָא בְּמִיעַט וּרִיבָה לַחֹד ג"כ מְרַבִּינֵן כָּל מִילֵי פְדָאָמַר ר"א לְעִיל וּלְפִי גְרַסְתֶּם דְּבְמִיעַט וּרִיבָה לֹא מְרַבִּינֵן עֲלִין הַקְּשִׁים קֶצֶת א"כ מְצִינֵן לְמִימַר דַּע"י רִיבָה וּמִיעַט וּרִיבָה מְרַבִּינֵן כָּל מִילֵי יוֹתֵר מִמִּיעַט וּרִיבָה.

וְכֵן אֵינּוּ מִסְפִּיק לַפ"ז סְבַרְתָּ ר"ת ז"ל דְּלֵהִיכִי לֹא דְרָשִׁינֵן מִיעַט וּרִיבָה וּמִיעַט דַּא"כ מִיעַט בְּתָרָא לְמָאִי אֲתִי בְּהָא שְׁפִיר אִיצְטְרִיךְ מִיעַט בְּתָרָא לְרַבּוֹת כָּל מִילֵי כְּמוֹ בְּרִיבָה וּמִיעַט וּרִיבָה דְמְרַבִּינֵן יוֹתֵר מִמִּיעַט וּרִיבָה וְה"נ בְּמִיעַט וּרִיבָה וּמִיעַט וּלְזָה י"ל דְּלֹא מִסְתַּבֵּר לְמִימַר דְּמִשׁוּם מִיעַט יִתְרָא מְרַבִּינֵן יוֹתֵר מֵאֵילוּ לֹא כְּתִב הַמִּיעוּט שְׁנֵי פָּלֵל אֲבָל בְּרִיבָה וּמִיעַט וְדַאי מְצִינֵן לְמִימַר דְּמְרַבִּינֵן יוֹתֵר מִמִּיעַט וּרִיבָה לַחֹד וּכְבָר פְּתַבְתִּי לְעִיל דְּהַנְּכוּן כְּגֵרְסַת הַש"מ ז"ל דְּבְמִיעַט וּרִיבָה מְרַבִּינֵן גַּם עֲלִין אֲבָל בְּכָלְל וּפָרְט לְיִלְבִּין אֵין עֲלִין לֹא וַא"ש קוֹשְׁיָתֶם בְּפָרְט וְכָלְל פְּרָטָא מָאִי אֲהֵנִי דְשְׁפִיר אֲהֵנִי לְמַעַט עֲלִין וּבִלֵּא"ה לֹא הִבְנִיתִי קוֹשְׁיָתֶם דְּהָא אֲפִילוּ לְגֵרְסַת הַתוֹס' ז"ל מִשְׁמַע דְלֹא מְרַבִּינֵן אֲלֵא עֲלִין אֲבָל שְׁבַשְׁתָּא שְׁפִיר אִימְעִיט מְפָרְטָא וַא"כ שְׁפִיר אֲהֵנִי פְּרָטָא וְהִיכִי כְּתִבוּ דְפָרְטָא כְּמָאן דְּלִיתְהִיָּה וּבְטַל לְגַמְרִי וּבְכָלְל וּפָרְט דַּאֵין בְּכָלְל אֲלֵא מַה שְׁבַפְרָט שְׁפִיר הַקְשׁוּ דְכָלְלָא מָאִי אֲהֵנִי וְעוֹד צ"ע מ"ש דְּבְכָלְל וּפָרְט בְּטַל הַפָּלֵל לְגַמְרִי וְאֵין בְּכָלְל אֲלֵא מַה שְׁבַפְרָט וּבְפָרְט וְכָלְל אֲהֵנִי פְּרָטָא לְמַעַט מִקְצַת כְּדִמְשַׁמַּע הָכָא וּמִסְתַּמָּא דְהַש"ס דְּכּוֹלָה דְנוֹכְתָא מִשְׁמַע דְפָרְט וְכָלְל בְּטַל

הפּרַט לגמרי וְנַעֲשֶׂה כָּל מוֹסִיף עַל הַפּרַט וּלְפִי דְבַרֵי רַש"י ז"ל בְּסִנְהֶדְרִין יֵשׁ לְחַלֵּק דְּכָלל וּפְרַט הָיוּ פְּרַט פְּירוּשׁוֹ שֶׁל הַכָּלל וְלֹא מֵרַבֵּינָן שׁוּם דְּבַר מֵהַכָּלל אֲבָל בְּפְרַט וּכְלָל לֹא שֵׁינָהּ לְמִימַר דֶּהַכָּלל הוּא פִּי' שֶׁל הַפְּרַט וּלְהַכִּי לֹא בְּטֵל לְגַמְרֵי וּמִמְעַטֵּינָן מִיַּנְיָה קִצַּת וּצ"ע בַּת"כ בְּזֶה בְּבִרְיָתָא דְר' יִשְׁמַעְאֵל: גַּמ' אָמַר ר' אֲבָהוּ אָמַר ר' יוֹחָנָן כָּל אִיסוּרִין כּו' חוּץ מִזֵּזֵר דְּכֹתִיב וְכָל מְשַׁרְת כּו' אֲנִי טָרַם אָבּוּא לְבִיאוּר סוּגְיָא דְשִׁמְעֵתִין בְּפִרְש"י וְתוֹס' צָרִיף לְבָאָר עֵיקְרֵי הַלְכָה זֶה בְּפְרַטֵּי.

וּג' עֵיקְרֵים הֵם אֲשֶׁר הַלְכָה זֶה הוֹלְכֵת עֲלֵיהֶם וְהֵם א הֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר ב הֵיכָא דְנִתְעַרְב אִיסוּר בְּהֵיטֵר וַיֵּשׁ בְּאִיסוּר כְּזֵית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס ג טַעַם כְּעֵיקֵר הֵינְנו טַעֲמוֹ שֶׁל אִיסוּר כְּעֵיקֵרוֹ וְהַלְכוֹת עֲמֻקּוֹת הֵם וְהַשִּׁי"ת יִהְיֶה בְּעֲזָרְנוּ לְבָאָרֵם וְאֵל יִצְלַל מִפִּינוּ דְּבַר אֲמַת: הִנֵּה עֵיקְרוֹ שֶׁל דִּין הֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר יִלְפִינוּ מִזֵּזֵר מִמְשַׁרְת שְׂאֵם שָׂרָה פִתּוֹ כִּינּוּ וַיֵּשׁ בּוֹ מִפֶּת וּמִינּוּ כְּדֵי לְצַרֵּף כְּזֵית חֲזִיב וְהֵינְנו מְשׁוּם דְּהֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וְא"כ י"ל דַּע"כ לֹא מְצַטְרֵף הֵיטֵר לְאִיסוּר אֲלֵא בְּכַה"ג שְׁנִיתְעַרְב יַחַד וְכֵן הוּא דְרָף אֲכִילָה אֲבָל אִם אֲכַל חֲזִי זֵית אִיסוּר וְצִירָף עֲמוֹ חֲזִי זֵית הֵיטֵר שְׂאִינוּ מְעוֹרְב לֹא אֲמַרִינוּ בְּזֶה שִׁיִּצְטְרֵף הֵיטֵר עִם הָאִיסוּר אֲבָל רַש"י ז"ל בְּפִסְחִים כְּתִב דְּאִפִּי' אֵינּוּ מְעוֹרְבִים מְצַטְרֵפִין יַחַד כִּינּוּ דְגִלֵי רַחֲמָנָא דְכַתְעָרוּבוֹת מְצַטְרֵפִי ה"ה שְׁלֵא בְּתַעְרוּבוֹת וְכֵן מְוַכְרַח לְפִי פְּירוּשׁוֹ בְּהָא דְזַעֲרִירֵי דְמִפְרַשׁ מְקַצְתוֹ מִינּוּ הֵינְנו חֲזִי זֵית שְׂאוֹר וְחֲזִי זֵית מִצָּה מְשַׁמַּע אֲפִילוֹ אֵינּוּ מְעוֹרְב דְּבַתֵּר הֵכִי קָאָמַר עִירוּבוֹ מִינּוּ מְשַׁמַּע דְּמִקְצָתוֹ הֵינְנו שְׁלֵא בְּתַעְרוּבוֹת אוּלָם הַתּוֹס' ז"ל בְּפִסְחִים פָּרַק אֵלּוֹ עוֹבְרִים הַקְשׁוֹ עַל דְּבַרְיוֹ ז"ל וְכַתְּבוּ דְמַהָּא דְדַרְשִׁינָן בְּחֻטָּאֵת עַד שִׁיִּבְלַע בְּבִשְׂרָה וְקָרִי לָהּ הֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר מְשַׁמַּע דְּאִין הֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר אֲלֵא בְּתַעְרוּבוֹת וְאֲפֹשֶׁר לֹאמַר דְּבָהּא נְחַלְקוּ ר"י וּר"א דְר"י מְרַבֵּי בְּזֵזֵר אֲפִילוֹ אוּכְלִין אַע"ג דְּאִין מִתְעַרְבִין מְשׁוּם דַּס"ל דְּהֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר אֲפִילוֹ בְּלֵא תַעְרוּבוֹת וּר' אֶלְעָזָר לֹא מְרַבֵּי אֲלֵא מְשַׁקִּין מְשׁוּם דַּס"ל דְּאִין מְצַטְרֵף אֲלֵא ע"י תַעְרוּבוֹת וּפְיִרְשׁוֹ הַתּוֹס' ז"ל דְזַעֲרִירֵי יִלְיָף הֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר בְּשְׂאוֹר מַהָּא דְמֵרַבֵּינָן עִירוּבוֹ הֵינְנו חֲזִי זֵית שְׂאוֹר וְחֲזִי זֵית מִצָּה מְעוֹרְבִים וּי"ל דְרַש"י ז"ל לֹא נִיחָא לֵיה בְּזֶה דַּמְנ"ל דְּמֵרַבֵּינָן אֲפִילוֹ חֲזִי זֵית שְׂאוֹר כּו' דְלִמָּא לֹא אֲתַרְבֵּי אֲלֵא הֵיכָא דְאִיכָּא כְּזֵית שְׂאוֹר וְאִפִּי"ה ס"ד אֲמַינָא כִּינּוּ דְמְעוֹרְב הוּא בְּמִצָּה אֵינּוּ עוֹבֵר עָלָיו קַמ"ל וְכֵן כְּתִבוּ הַתּוֹס' ז"ל בְּעַצְמָם לֹאבֵיִי דְאֲפִילוֹ בְּחֲזִי זֵית לְחוּד חֲזִיב אִפִּי"ה אִיִּצְטְרֵף לְרַבּוֹת כִּינּוּ דְאֵינּוּ בְּעִין וְאֵינּוּ נִכְרַ: וְא"כ לְזַעֲרִירֵי נְמִי מַנ"ל דְעִירוּבוֹ הֵינְנו חֲזִי זֵית שְׂאוֹר וּלְדַבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל י"ל דְמַסְתַּבֵּר דְקָרָא אִיִּרֵי בְשִׁיעוֹר הַקְטָרָה הֵינְנו בְּכַזֵּית וּבָהּא מְרַבֵּינָן אֲפִילוֹ עִירוּבוֹ וְעוֹד י"ל דְהֵיכָא דְאִיכָּא כְּזֵית בְּתַעְרוּבוֹת לֹא אִיִּצְטְרֵף לְרַבּוֹת עִירוּבוֹ דְמַמִּילָא הוּא כְּמַאן דְאִיתִיהּ וּכְמוֹ שֶׁכְּתִבוּ הַפּוֹסְקִים גַּבֵּי בַל יִרְאֶה דְכְּמַאן דְאִיתִיהּ דְמִי אֲפִילוֹ בְּתַעְרוּבוֹת וְכֵן לַעֲגִין טוֹמָאֵת מְשָׂא אֲמַרִינוּ בְּבִכּוּרוֹת דְאֲפִילוֹ נְבִילָה שְׁבִטְלָה בְּשַׁחוּטָה מְטַמָּא בְּמְשָׂא דְכְּמַאן דְאִיתִיהּ דְמִי וְה"נ לַעֲגִין הַקְרַבַּת שְׂאוֹר הָרִי הוּא כְּמַאן דְאִיתִיהּ אֲלֵא דְלֹאבֵיִי דְאִיִּצְטְרֵף לְרַבּוֹת עִירוּבוֹ ע"כ צ"ל דְלֹא הָיוּ כְּמַאן דְאִיתִיהּ וְה"א דְהֵיטֵר מְבִטְלוֹ וּכְמוֹ שֶׁכְּתִבוּ הַתּוֹס' ז"ל וְכָף כְּתִבוּ בְּמִנְחוֹת דָּף נ"ח דְלִרְבָּא לֹא צָרִיף לְהַכִּי דְלֹא בְּטֵל כִּינּוּ דְאִיכָּא כְּזֵית וְע"כ עִירוּבוֹ הֵינְנו חֲזִי זֵית שְׂאוֹר וְחֲזִי זֵית מִצָּה וּקַמ"ל דְּהֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וּמְדַבְרֵיהֶם אֵלּוֹ נִרְאֶה דַּס"ל דְלִרְבָּא נְמִי כְּזַעֲרִירֵי ס"ל דְעִירוּבוֹ הֵינְנו הֵיטֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וְאִין זֶה מְוַכְרַח דִּי"ל דְרָבָא

ס"ל פאביי בָּהָא דְאַיְצְטְרִיף לְרַבּוֹת עִירוּבוֹ מְשׁוּם דְּה"א דְּלִיבְטַל בְּהִיתָר אֶלָּא דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרִיהֶם דְּהִיכָא דְּאִיפָּא כְּזִית לָא מְסַתְּבַר דְּלִיבְטַל.

וְדוֹקָא לְאַפְיֵי דְאַפִּי בְּחֻצֵי זִית חֲזִיב בְּהָא אִיְצְטְרִיף הִיכָא דְּנִתְעַרְבַּר בְּהִיתָר לְאַשְׁמַעִינוּ דְּלָא לִיבְטַל אֶבְל לָא הִיכָא דְּאִיפָּא כְּזִית. אֶבְל לָא יִדְעָנָא לְחַלְקַבּ בֵּין חֻצֵי זִית לְאַפְיֵי לְכְּזִית אֶלִיבָא דְּרָבָא וְעֵינֵן מְהַרְשָׁ"א ז"ל בְּפִסְחִים וְשֵׁם פֶּרֶק אֱלוֹ עוֹבְרִים בְּתוֹס' בּוֹד"ה פְּמָאן כּוֹר"א וְלְכַאוּרָה בְּהַקְטַרְתָּ שְׂאוֹר לָא מְסַתְּבַר לְמִימַר הִיתָר מְצַטְרַף לְאַיְסוּר אִם אֵינֵן מְעוֹרְבִין דְּמִי מְסַתְּבָר דְּבִשְׁלָמָא גְּבִי אֶכִילָה י"ל פִּינֵן שְׂאוּכַל הִיתָר וְהִיאֲסוּר יַחַד חֲשִׁיב הַכֹּל אֶכִילָה אַחַת אֶבְל בְּהַקְטַרְתָּ אִמְאִי לָא חֲשִׁיבִי הָאִי לְחוּד וְהָאִי לְחוּד וְאַטּוּ אִם הִקְרִיב חֻצֵי זִית שְׂאוֹר בְּזוּיָת זֶה וְחֻצֵי זִית מְצָה בְּזוּיָת זֶה חֲזִיב מְשׁוּם הַקְטַרְתָּ שְׂאוֹר וְכֵן כִּי הִקְרִיב בְּבַת אַחַת ע"י מַה יִתְחַבְּרוּ וְצ"ל פִּינֵן דְּבַבַת אַחַת מְקַטְרִין חֲשִׁיב הַקְטַרְתָּ אַחַת אַע"ג דְּנִיפְרָא כ"א לְעַצְמוֹ: וּמ"מ יִקְשָׁה לְשִׁיטַת רִשְׁ"י ז"ל מִנ"ל דְּמְצַטְרַף אִפִּי שְׂלָא בְּתַעְרוּבוֹת פִּינֵן דְּכוּלְהוּ קְרָאִי דְּמַרְבוּ דְּהִיתָר מְצַטְרַף לְאַיְסוּר מִיְיָרִי בְּתַעְרוּבוֹת.

קְרָא דְּמִשְׁרַת וְקְרָא דְּחֻמְזָא דְּמַרְבֵּי כּוֹתֵחַ הַבְּבִלִי וִי"ל דְּמַהָא גּוּפָא מוֹכַח כְּשִׁיטַת רִשְׁ"י ז"ל דְּאִי גִימָא דְּדוֹקָא בְּתַעְרוּבוֹת קְאָמַר שְׂשֻׁרָה פְּתוּ בֵּינֵן א"כ מִנ"ל דְּמְשׁוּם הִיתָר מְצַטְרַף לְאַיְסוּר דְּלָמָּא מְשׁוּם טַעַם כְּעֵיקָר וְע"כ צ"ל כְּמַש"כ רִשְׁ"י ז"ל בְּפִסְחִים דְּשֻׁרָה כְּזִית פְּתוּ בֵּינֵן וְלָא נְבַלְעֵי הֵינֵן אֶלָּא בְּחֻצֵי זִית וּמְצַטְרַף חֻצֵי הַשְּׁנִי שֶׁל הַפֶּת אַע"ג דְּאֵינּוּ מְעוֹרְבִין וְש"מ דְּמְצַטְרַף אִפִּי שְׂלָא בְּתַעְרוּבוֹת וְלְשִׁיטַת הַתוֹס' ז"ל צ"ל דְּנָהִי דְּהֵינֵן מְוִבְלָע בְּכָל הַפֶּת מ"מ פִּינֵן דְּלִיפָּא בְּזָה אֶלָּא חֻצֵי זִית יֵין לָא לְקִי עֲלָה מְשׁוּם טַעַם כְּעֵיקָר דְּלָא עֲדִיף הַטַּעַם מֵאִילוּ הֵינֵן בְּעֵינֵן דְּלִית בֵּיהּ אֶלָּא חֻצֵי זִית וְלָא לְקִי עֲלָה וְע"כ מְשׁוּם דְּמְצַטְרַף הִיתָר לְאַיְסוּר: וְהַתוֹס' ז"ל כְּתַבּוּ לְקַמֵּן גְּבִי הָא דְּגַלִּי רַחֲמָנָא גְּבִי חֲטָאָת דְּהִיתָר מְצַטְרַף לְאַיְסוּר דְּמִי לָא עֲסָקִינוּ דְּנְבַלְעֵי חֻצֵי זִית שְׁוֹמֵן חֲטָאָת בְּחֻצֵי זִית שְׁלָמִים דְּלַטַעַם כְּעֵיקָר הָא יִלְפִינֵן מִגִּיעוּלֵי עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים מְשֻׁמַּע מְדַבְּרִיהֶם ז"ל דְּאִם נְבַלְעֵי חֻצֵי זִית בְּכְּזִית שְׁלָמִים הֵינֵן בְּכָלֵל טַעַם כְּעֵיקָר וְאֵינֵן צְרִיף לְצַרְף הִיתָר וְא"כ ה"ה בְּנִזִיר שְׂשֻׁרָה פְּתוּ בֵּינֵן הוּא בְּכַה"ג שְׂשֻׁרָה חֻצֵי זִית פֶּת בְּחֻצֵי זִית יֵין אִף לָא הַבְּנִיתִי דְּבְרִיהֶם ז"ל דַּע"כ צ"ל דְּבִשְׁנִיגָהּ יַחַד אִיפָּא כְּזִית וְא"כ אִפְתִּי לְמָה לִי לְצַרְף הִיתָר פִּינֵן דְּאֶכֶל כְּזִית בְּטַעַם יֵין מִמִּילָא לֹאֲקָה מְשׁוּם טַעַם כְּעֵיקָר וְכּוּלוּ אִיְסוּר הוּא וְעוֹד קִשָּׁה לִי בֵּין לְשִׁיטַתִּים בֵּין לְשִׁיטַת רִשְׁ"י ז"ל דְּלָא נְבַלְעֵי הָאִיְסוּר אֶלָּא בְּחֻצֵי זִית א"כ מֵאִי פְּרִיף הַש"ס בְּזִבְחִים פֶּרֶק דָּם חֲטָאָת וְלִיתִי עֲשֵׂה דְּאֶכִילַת קְדָשִׁים וְלִידְחִי לָא תַעֲשֶׂה דְּאֶכִילַת פְּסוּלִין וְלִפִּי הַנ"ל אֵינֵן כָּאֵן עֲשֵׂה פִּינֵן דְּלִיפָּא אֶלָּא חֻצֵי זִית שְׁלָמִים וּמִנ"ל דְּבְּחֻצֵי זִית אִיפָּא עֲשֵׂה דְּאֶכִילַת קְדָשִׁים פִּינֵן דְּלִיפָּא שִׁיעוּר אֶכִילָה וְקְרָא קַמ"ל דְּחֲזִיב עֲלִיו פִּינֵן דְּבִשְׁנִיגָהּ אִיפָּא כְּזִית.

וְכֵן לְשִׁיטַת רִשְׁ"י ז"ל הִיכָא דְּאֶכֶל כְּזִית וּבְחֻצֵי נְבַלְעֵי אִיְסוּר וּבְשְׁנֵי לָא נְבַלְעֵי אִפ"ה חֲזִיב מְשׁוּם דְּהִיתָר מְצַטְרַף לְאַיְסוּר אֶבְל בְּחֻצֵי שְׁנְבַלְעֵי בּוֹ הָאִיְסוּר לִיכָּא מְשׁוּם אֶכִילַת קְדָשִׁים אֶבְל לְפִי מַש"כ דְּאַפִּי נְבַלְעֵי חֻצֵי זִית אִיְסוּר בְּכָל כְּזִית הִיתָר אֵינֵן בּוֹ מְלִקוֹת מְשׁוּם טַעַם כְּעֵיקָר אֶלָּא מְשׁוּם דְּהִיתָר מְצַטְרַף לְאַיְסוּר א"ש הָא דְּפְרִיף לִיתִי עֲשֵׂה דְּאֶכִילַת קְדָשִׁים וְלִידְחִי ל"ת וְכֵן מוֹכַח מַהָא דְּאַמְרִינוּ דְּבְּחֻמְזָא נְמִי הִיתָר מְצַטְרַף לְאַיְסוּר מַהָא דְּאַמַר ר"א דְּלוֹקָה אֶפּוֹתֵחַ הַבְּבִלִי וְהָרִי בְּכוֹתֵחַ וְדָאִי אִיפָּא טַעַם חֻמְזָא בְּכּוּלוּ וְלָמָּה לִיהּ לְצַרוּפֵי הִיתָרָא

אלא ש"מ פנין דמיחייב אכזיית ממנו ובנדאי ליכא פזיית איסור בטעם המןבלע בכזיית פותח.

ע"כ לא לקי אלא משום צירוף ההיתר ויתבאר עוד בזה לקמן בשמעתיין בס"ד: והנה קושית התוס' ו"ל נדאי גדולה היא על שיטת רש"י ו"ל מהא דאמרין בקדשים עד שיבלע בבשרה וכן מוכח מהא דאמרין התם בזבחים צריכותא בין מנחה לחטאת.

דבשניהם אמרה תורה דמתקדשת בבלוע ואי נימא דהיתר מצטרף לאיסור אפי' פל חד לחודיה ואוכלן יחד לא א"ש הצריכותא התם דהאי קרי והאי רכיף ע"ש ועוד קשה לי לשיטת רש"י ו"ל הא דבעי אבני למימר דבכל איסורין שבתורה היתר מצטרף לאיסור ע"כ היינו משום דילפינו בק"ו מנזיר וא"כ בשאר איסורין אין לוקין על צירוף היתר דהא אין מזהירין מן הדין ולאיסור בעלמא בלא"ה לכ"ע תצי שיעור ג"כ אסור מה"ת ומאי נפ"מ אי מצרפינו להיתרא אי לא (ויש לומר בזה שרש"י סובר פשיטת הה"מ ברמב"ם פ"ב מהל' מא"א דאם יש איסור בלא הק"ו מזהירין וא"כ ה"נ בלא ק"ו תצי שיעור אסור מן התורה ואהני ק"ו למלקות ועיין במהרש"א סנהדרין ס"ד ולפי דבריו ג"כ יתורץ קושיא זו ע"ש בשלמא לשיטת התוס' דאינו מצטרף אלא ע"י תערובות ובנתינת טעם י"ל דאין זה אלא גילוי מלתא בעלמא דטעם פעיקר לגמרי וההיתר ג"כ מצטרף או י"ל דלאיסורא נמי איצטריו למילף מנזיר דח"ש ע"י תערובות אפשר דאין בו איסור תורה דלא שייך ביה כ"כ תזי לאיצטרופי ואין זה מוכרח ועיין בתולין פ' גיד הנשה דף צ"ח בעובדא דפלגא זיתא דתרבא דאמרין התם להדיא דאפילו ע"י תערובות אסור ח"ש מה"ת אע"ג די"ל דהיינו הך דקאמר התם לא תולזל בשיעורין דרבנן ועוד האמר ר"י ח"ש אסור מה"ת דאין זה מנדק דאטו למר בר רב אשי מספקא ליה כמאן הלכתא אי כר"י אי כר"ל.

אלא דבכה"ג אפילו לר"י אינו אסור אלא מדרבנן ונהי דהוי מיקל בדבר שעיקרו אינו אסור אלא מדרבנן מ"מ הך עיקרו אסור מה"ת והיינו דקאמר ועוד כו' אבל פשט הסוגיא התם משמע דאסור מה"ת.

וי"ל שיטת רש"י ו"ל בדרף חידוד דלמאי דבעי אבני למימר דבכל איסורין היתר מצטרף כו' ע"כ ח"ש מותר מה"ת דלא שייך למימר הך חומרא דחזי לאיצטרופי דהא בהיתר ג"כ איתא להך מלתא דחזי לצירוף אבל ז"א דהיתר אינו מצטרף אלא בבת אחת ואיסור אפי' בזא"ז וכדאיתא בסוף שמעתיין ומהך סוגיא איכא סייעתא דהיתר מצטרף לאיסור אפי' שלא בתערובות פשיטת רש"י ו"ל דאי נוקא ע"י תערובות ליכא לחלק בין בת אחת לזאח"ז וי"ל דהיינו הך דקאמר דבזא"ז אינו מצטרף פנין שהוא שלא בתערובות וכ"ת אי הכי אפילו בבת אחת נמי אינו מצטרף שלא בתערובות י"ל דבבת אחת ע"כ מתערב הוא בשעת אכילה (ולחוק לאוקמי קרא דמרבא דאו"א מצטרף איירי בבת אחת וכגון דבלע בב"א או שתחב לו חבירו לתוך בית הבליעה וא"כ לא נתערב כלל כל זה דחוק להכי צריף לומר דאו"א איירי בזא"ז): הן אמת דבהא גופא איכא למידק דלכאורה מהא דמיייתי התוס' ו"ל ראיה מהא דאמרין בקדשים עד שיבלע בבשרה משמע דאינו מצטרף היתר לאיסור אלא בתערובות לח ובנתינת טעם אבל מהא דילפינו היתר מצטרף לאיסור בשאור מהא דאמרין עירובו מנין משמע דאפילו ע"י תערובות יבש ביבש ג"כ

מצטרף ולפ"ז ליפא נפ"מ בין שיטת רש"י לשיטת התוס' ז"ל אלא לעגנו שאור דכי מקטיר חצי זית שאור נחצי זית מצה שלא בתערובות אינו חייב לשיטת התוספות ז"ל אבל לעגנו נזיר ליפא נפ"מ פלל דהא בשעת אכילה מתערב הפל יחד: שוב ראיתי בבעה"מ ז"ל ובמלקמות ריש פ' אלו עוברין שגחלקו בעגנו היתר מצטרף לאיסור דעת בעה"מ ז"ל דאפי' בלא נתינת טעם פלל היתר מצטרף לאיסור והמלקמות ז"ל פתב דדוקא בתערובות ובין אונקליו בין משקין שגנתערבו איסור בהיתר נעשה ההיתר איסור ולקי ע"י צירוף ההיתר ובתערובות יבש ביבש לא ידענא היכי שייך בזה נתינת טעם והמלקמות ז"ל הבין בדברי הבעל המאור ז"ל שכ' דאפי' בלא נתינת טעם היתר מצטרף לאיסור היינו שגנתערב איסור מעט ואין בו כדי נתינת טעם בהיתר ולזה הקשה עליו דאם כן מצינו חמץ במשהו מה"ת.

ולענ"ד לא נתפנין בעה"מ לזה ומש"כ דאפילו אין בו נתינת טעם היינו דלא נתערבו בטעמן ויתבאר עוד דבריהם ז"ל לקמן ביהתר עיקרי הלכה זו בס"ד ועיין בדברי בעה"מ ז"ל שם משמע קצת מדבר.

דאפי' בכל דהו איסור שגנתערב שייך ביה היתר מצטרף לאיסור ובאמת משמע הכי מברייתא דקטורת ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ונאפי' קורטוב דבש בכל השם"ח מנים אסור ועירובי שאור ודבש היינו היתר מצטרף לאיסור וע"כ צ"ל כן דבקורטוב לבד אין בו שום שיעור בשעת הקטרת פ"ס בכל יום ונאפי' משמע דמה"ת אסור ומ"מ נראין בזה דברי המלקמות ז"ל והא דתני בברייתא מפני שהתורה אמרה כו' היינו דמדרבנן אסור אפילו בתערובות כ"ש וע"כ צריך אהא לומר כן דמדרבנן הוא דאסור דבלאו הכי תיקשי מנ"ל לאסור עירובי דבש דהא עירובי שאור נפקא מפי פל ובדבש לא נאמר אלא וכל דבש לחוד ומנ"ל לרבות עירוב אלא ש"מ דמדרבנן בעלמא הוא אלא דמשום הא לא אריא דהא בדבש לא איצטריך קרא למקצתו דהא לית ביה שיעורא פלל וע"כ אתי לרבות עירובי דבש אבל לאביי דפי' מקצתו היינו חצי זית הדק"ל בדבש מנ"ל לרבות עירובו דלמא פל אתי לרבות מקצתו היינו חצי זית דלאו הקטרה היא בעלמא אפי'ה בדבש אסור וי"ל פיון דאתרבי עירוב בשאור ה"ה דאתרבי בדבש אף ע"ג דעבדינן צריכותא לריבויי דבש ושאור למה נאמר בשניהם כדאיתא במנחות דף נ"ט אפי'ה פיון דאתרבי דבש לחד מילי דשאור ה"ה דאתרבי לאינך ובמנחות דף נ"ח מבואר דלקי גם אעירובי דבש ועיין תוס' ז"ל שם ומדברי הירושלמי בשמעתין נמי מוכח דאפילו בנתינת טעם פי לקי עליה בכזית הוא משום היתר מצטרף לאיסור ובנזיר לחוד וכמו שיתבאר באנך לקמן בס"ד: והנה למאי דמשמע מפשטא דשמעתין אין לדידן אליבא דהלכתא שום איסור דנימא ביה היתר מצטרף לאיסור דבנזיר ר"ע הוא דדריש הכי אבל רבנן פליגי עליה הקא ודרשי ליה למשרת לטעם פעיקר היכא דיש ביה טעם מפזית איסור אבל אין היתר מצטרף ובחמץ ושאור ר"א הוא דס"ל הכי דהיתר מצטרף דדריש פל אבל לרבנן בחמץ ושאור גם כן אין היתר מצטרף וכן פסק הרמב"ם ז"ל גבי נזיר דאין היתר מצטרף לאיסור וכן לעגנו חמץ פתב דאינו חייב אלא כדי אכילת פ"ס ואין היתר מצטרף וכמו שיתבאר בס"ד אבל גבי שאור פתב דחייב על עירובי שאור ודבש ונאפילו בכ"ש שגנתערב חייב וכמשמעות ברייתא דקטורת אילו הנה נותן בה כו' ולמה יצאו שאור ודבש מפלל פל האיסורין דאין

היתר מצטרף לאיסור ובשאר ודבש היתר מצטרף לאיסור ועיין בלח"מ בפ"א מהל' חמץ ומצה ובכ"מ שם באנרף ולפי מש"כ שם דהרמב"ם ז"ל פסיק כר"א דדריש פל ומוקי לה להיכא דאיכא פזית בכדי אכילת פרוס א"כ באיסורין הוא דאיכא למימר הכי דאתי לכזית בכא"פ: אבל גבי שאור ודבש לא שינוי ביה הך שיעורא דאכילת פרוס וכי מרבינו עירובו היינו להצטרף שיעור הקטרה אלא דעיקר שיטה זו נפלאה היא וכמו שיתבאר: ובאמת איכא למיזק אמאי מוקים לה הש"ס לברייתא דשאור דמרבינו מפל עירובו כר"א דדריש פל ואמאי לא מוקמינו לה ככ"ע ולאיסורא בעלמא דהא רבנו נמי מודו דדרשינו פל לאיסור וכו' יוחנן בח"ש דאסור מה"ת מריבויה דכל וה"נ גרבה דלאיסור היתר מצטרף לאיסור וכ"ת לאיסור לא צריף קרא דבלא"ה בכלל ח"ש הוא ז"א דלעגנו הקטרה נראה דאין בח"ש איסור תורה דהא לא שינוי ביה חזי לאצטרופי דבכל הקטרה ליכא פזית ולא הקטרה היא ולפי מאי דמשמע מדברי רש"י ז"ל בשבת דלעגנו שבת נמי אם הוציא חצי שיעור אסור מה"ת אע"ג דהתם נמי ליכא למימר חזי לאצטרופיה"נ גבי הקטרת שאור אסור מן התורה ואין פאן מקומו בזה: והא דמשמע משמעתי דחכמים לא דרשי ריבויה דכל כפר הקשו התוס' ז"ל בפ' אלו עוברין דמצינו בכמה דוכתי דדרשינו פל לכ"ע ועיין בקרייתות דמרבינו מפל דם כוי וכתבו ז"ל התם דלא פליגי אלא לרבות דבר שהוא נגד המסתבר היינו דהיתר מצטרף לאיסור והתוס' ז"ל כתבו לקמן דח"ש ג"כ לא מסתבר לרבויה ואפ"ה מרבי ר"י מפל ומנ"ל פיון דכל איצטרופי לרבות חלב כוי ומש"כ בפסחים דלאיסורא בעלמא לכ"ע מרבינו מריבויה דכל א"כ אטו אחלב כוי לא לקי אלא ודאי ריבוי מעליא הוא והא דלא לקי אח"ש הוא משום דכתיב אכילה בכל האיסורין וסייעתא להרמב"ם ז"ל דפסק כברייתא דשאור לכ"ע וכ"כ הלח"מ ז"ל בפ"א מהל' חו"מ: אלא דאפתי יש לדקדק מנ"ל לר' יוחנן לרבות מפל חלב ח"ש ואמאי לא מרבי דהיתר מצטרף לאיסור דאשפחין להאי חומרא בשאר איסורין בפזיר וטטאת אבל ח"ש לחוד מנ"ל וי"ל דכוי וח"ש מעגין אהד הוא דכוי ג"כ קצת פעין ח"ש הוא דבא מחיה ובהמה.

וכבר דברנו מזה במקום אחר ולפי שיטת התוס' ז"ל דהיתר מצטרף לאיסור אינו אלא ע"י תערוכות א"ש בלא"ה דלא מרבינו ליה אלא מקראי דמשמע לשון תערוכות פגון משרת דכתיב גבי נזיר וכל אשר יגע בבשרה דחטאת ומחמצת דכתיב גבי חמץ אלא דגבי שאור מרבינו עירוב מפל שאור וה"נ הוי מצי לרבות מפל חלב וצ"ע ובפירושא דשמעתא תבאר עוד בפרט הזה: ונבוא לביאור פרט השני פזית בכדי אכילת פרוס ורב דימי הוא דמפרש להאי מלתא דכזית בכדי אכילת פרוס דאורייתא היא בכל האיסורין ומשמע דמסברא פשיטא ליה הכי פיון דאכיל כ"כ שיש בו איסור פזית ולא שיהא אלא פזי אכילת פרוס הרי אכל איסור פזית.

והנה פירמי דיני בין היתר מצטרף לאיסור בין דאיכא פזית בכדי אכילת פרוס לא שייכא להך מלתא דטעם פעיקר דמצי מיירי בגוף האיסור שנתערב בהיתר ואי היתר מצטרף לאיסור מיחייב על פזית לחוד מן התערוכות ולמאן דאמר דבעינו פזית בכאכ"פ היינו שייכא כ"כ מן התערוכות עד שיהיה בו איסור פזית בכאכ"פ: אלא דאי נימא דטעם פעיקר לאו דאורייתא א"כ אפי' יש בו פזית בכאכ"פ אמאי לא ליבטיל ברוב היתר דבשלמא אי טעם פעיקר דאורייתא הרי חזינו דאיסורא פמאן דאיתיה ומש"ה פי אכל

פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס חַיִּיב לִכ"ע וְאַפִּי פֶּרֶת חַיִּיב בְּהִנָּה אִסּוּרֵי שְׁיֵשׁ בְּהֵן פֶּרֶת דְּהוּי כְּאוּכַל פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס בְּלֹא תַעְרוּבוֹת.

אָבֵל אֵי טַעַם פְּעִיקָר לָאו דְּאוֹרֵייתָא לִיבְטִיל הָאִסּוּר בְּרוּב וְנִרְאָה דְּהָא שְׁיִיקָא בְּפִלּוּגְתָּא דְּהַרְשָׁב"א וְהָרָא"ש ז"ל בְּחֻלִּין בִּיבֵשׁ שְׁנֹתָעֲרַב חַד בְּתַרֵי אֵי יָכוּל לְאַנְכְּלֵן כְּוֹלֵן בְּבַת אַחַת דְּלִמָּאן דַּס"ל דִּיכּוּל לְאַנְכְּלֵן בְּבַת אַחַת וְהָאִסּוּר ג"כ נִעְשָׂה הֵיתֵר ע"כ צ"ל דְּמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ שְׂאֵנֵי מְשׁוּם דְּטַעַם פְּעִיקָר דְּאוֹרֵייתָא וְלֹא אִמְרִינוּ גְּבִיָּה דְּלִיבְטִיל בְּרוּב אָבֵל לִמָּאן דַּס"ל דְּאִסּוּר לְאוּכְלֵן בְּבַת אַחַת וְאִסּוּרָא כְּמָאן דְּאִיתִיהָ י"ל דְּאַפִּילוּ טַעַם פְּעִיקָר לָאו דְּאוֹרֵייתָא מ"מ כִּי אָכִיל לְאִסּוּרָא פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס חַיִּיב דְּקֶאָכִיל אִסּוּר פּוֹזִית.

וּלפ"ז יֵשׁ לֹזֶמֶר דְּאַפִּי בְּמִין בְּמִינוּ פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס דְּאוֹרֵייתָא כִּינּוּ דְּאִסּוּרָא כְּמָאן דְּאִיתָא דְּמִי וְאָכִיל פּוֹזִית אִסּוּר בְּכַאכ"פ וְרִאִיתִי בְּהַר"ש ז"ל פ"ב דְּטְבוּל יוֹם בְּמַתְנִיתִין דְּשׁוּם וּמְקַפָּה שְׁכַתָּב כֵּן דְּגַם בְּמִין בְּמִינוּ פּוֹזִית בְּכַאכ"פ מַה"ת ע"ש דְּבִרְיוּ בְּאוֹרְךָ וּמְצִאתִי קֶצֶת מְדַבְּרֵי שְׁכַתְּבִי לְעֵנִן הֵיתֵר מְצַטְרֵף לְאִסּוּר ג"כ בְּדַבְּרֵי שָׁם וּמְפָרֵשׁ הֵכִי הָא דְּאָמַר ר"י בְּעֵבוּדַת כּוֹכְבִים טַעַמוּ וּמְמָשׁוּ אִסּוּר וְלוֹקִין וְהֵינּוּ בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס הֵינּוּ בְּמִין בְּמִינוּ וְאַפִּי בְּתַעְרוּבוֹת יֵבֵשׁ בִּיבֵשׁ כְּמוֹ חֲטִיִּם בְּחֲטִיִּם וְהִכְרִיחַ כֵּן מְהֵא דְּאָמַר ר"י שָׁם טַעַמוּ וְלֹא מְמָשׁוּ אִסּוּר וְאֵין לוֹקִין וְאֵי בְּמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ הָא לֹקְהָ אַטַּעַם פְּעִיקָר וְכְמוֹ שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל שָׁם בְּמַסְכַּת ע"ז וּבְכַמָּה דְּוֹכְתֵי וּר"ת ז"ל מְפָרֵשׁ נְמִי לְהָא דְּר"י בְּמִין בְּמִינוּ אֲלֵא שְׁפִירֵשׁ טַעַמוּ וּמְמָשׁוּ הֵינּוּ הֵיכָא שְׁמַפִּירוּ אָבֵל בְּתַעְרוּבוֹת בְּטַל בְּרוּב וְשִׁטְתוֹ ז"ל יִתְבָּאֵר לְקַמֵּן וּמַה שְׁתִּירָץ הַר"ש ז"ל שָׁם עַל הָא דְּפִרְיָה הַש"ס בְּחֻלִּין גְּבִי גִיד שְׁנֹתָעֲרַב בֵּין הַגִּידִים וְלִיבְטִיל בְּרוּבָא: וְתִי דְּמִיִּירֵי דְּלִיכָא פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס.

קֶשֶׁה קֶצֶת מַחְתִּיקָה בְּחִתִּיכוֹת הֶתֶם דְּפִרְיָה נְמִי לִיבְטִיל בְּרוּבָא וּמְשַׁמַּע אֲפִילוּ חִתִּיקָה אַחַת בְּב' חִתִּיכוֹת שְׁיִיף בִּיטוּל בְּרוּב אֲלֵא בְּלֹא ה' קְוֹשְׁיִית הַש"ס הֶתֶם א"ש דְּנִהֵי דְּכּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס דְּאוֹרֵייתָא מ"מ כְּמָה בְּנֵי אָדָם מְוִתְרִין לְאַכְלֵן דְּלַעֲנִין זֶה בְּטַל בְּרוּב וְכְמוֹ שְׁכַתְּבִי.

וְדוּקָא לְאַכְלֵן כְּוֹלֵן בְּבַת אַחַת הוּא דִּי"ל דְּאִסּוּר מַה"ת אֲפִילוּ בְּמִינוּ דְּאִסּוּרָא כְּמָאן דְּאִיתָא אָבֵל כְּמָה בְּנֵי אָדָם וְדֹאֵי דְּמוֹתְרִים דְּמַהֲיָכִי תִּיתִי לְמִימַר דְּלֹא בְטִיל בְּרוּב לְעֵנִן זֶה וְשְׁפִיר פִּרְיָה הַש"ס אֲמַאי תֵּנוּ סְתָמָא הֶתֶם דְּכּוֹלֵן אִסּוּרִים: וְהַרְמַב"ם ז"ל בִּפְט"ו מַה"ל מְאַכְלוֹת אִסּוּרוֹת פִּירֵשׁ לְהָא דְּאָמַר ר"י טַעַמוּ וְלֹא מְמָשׁוּ אֵין לוֹקִין הֵינּוּ הֵיכָא דְּלִיכָא פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס וְטַעַמוּ וּמְמָשׁוּ הֵינּוּ בְּדִאִיכָא פּוֹזִית בְּכַאכ"פ דְּזֶה חֲשִׁיב מְמָשׁוּ שְׁל אִסּוּר אָבֵל כָּל שְׂאִין בּו פּוֹזִית בְּכַאכ"פ אוֹ שְׂאִין בּו אֲלֵא טַעַם בְּעֵלְמָא אֵינוּ אִסּוּר אֲלֵא מְדַבְּרֵי סוּפְרִים וְזֶה דּוּקָא בְּמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ אָבֵל מִין בְּמִינוּ בְּרוּבָא בְטִיל וְהַפֵּל מְוִתֵּר מְשַׁמַּע דַּס"ל כְּהָרָא"ש ז"ל דְּהָאִסּוּר בְּטַל לְגַמְרֵי וְנִעְשָׂה הֵיתֵר וְא"כ לְשִׁטְתוֹ תִּיקְשִׁי מַנ"ל דְּבְמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס דְּאוֹרֵייתָא כִּינּוּ דְּטַעַם פְּעִיקָר ס"ל דְּלֹא דְּאוֹרֵייתָא א"כ מַנ"ל לְחַלֵּק בֵּין מִין בְּמִינוּ לְמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ בְּתַרְנוּוֹיָהוּ לִיבְטִיל בְּרוּבָא כִּינּוּ שְׂאִין הָאִסּוּר נִיכָר אֲלֵא דְּהוּא ז"ל כְּתָב בִּפ"ה מַה"ל גְּזִירוֹת דְּמַמְשֶׁרֶת יִלְפִינוּ פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס וְכֵן לְעֵנִן חֲמֵץ כְּתָב דְּמַפְּל מַחְמָצַת יִלְפִינוּ פּוֹזִית בְּכַדֵי אֲכִילַת פָּרֶס וְכִינּוּ דְּיִלְפִינוּ מְקַרְאֵי מְסַתְבְּרָא דְּלֹא אִיתְרַבִּי אֲלֵא בְּמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ דְּכָל מַחְמָצַת וְדֹאֵי מִיִּירֵי בְּמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ וְכֵן מְשֶׁרֶת דְּנִזִּיר שְׁשֶׁרֶה פֶּתוּ בִּינֵי ג"כ הֵינּוּ מִין בְּשִׂא"מ אָבֵל מִין בְּמִינוּ לֹא

יִלְפִינּוּ מִיָּנֶה אֲבָל מְדַבְּרֵי ו"ל בַּפ"ה מֵהִלְכוֹת נְזִירוֹת נִרְאָה קִצֵּת דְּהִיכָא דְנִתְעַרְב גּוּף
הָאִסּוּר וַיִּשְׁנֶה בְּעֵין פְּגוֹן יָנוּ שְׁנִיתָעֲרַב בְּדַבְּשׁ מְסַבְּרָא קִים לֵן דְּלוֹקָה בְּכִזְיַת בְּכַאכ"פ וְכִי
אִיִּצְטְרִיךְ קָרָא דְמִשְׁרַת לְשָׁרָה פִתּוּ בְּיָנוּ דְאִין הִינּוּ בְּעֵין וְה"א דְזָה פְּמוּ טַעְמוּ וְלֹא מִמְשׁוּ
קַמ"ל דְזָה נְמִי חֲשִׁיב מִמְשׁוּ פִינּוּ דְהִינּוּ עֲצָמוּ נִבְלַע בְּפִת אֲבָל גְּבִי חֲמִץ בַּפ"א מֵהִלְכוֹת
חֲמִץ מִשְׁמַע דְאִפִּילוּ לְתַעְרוּבָת מִמְשׁוּ שְׁל אִסּוּר צְרִיךְ קָרָא דְכָל מִחְמָצַת וְהִינּוּ דְכַתְּב
הֵתֵם דְאִין בְּתַעְרוּבוֹת חֲמִץ אֲלֵא לֹא בְעֵלְמָא אֲבָל לֹא פָרַת אִפִּילוּ יֵשׁ בּוּ פְזִית בְּכַאכ"פ
וְכ"כ בְּמִנְיָן הַמְצִוֹת שְׁלוּ וּבְאִמַּת מְנוּכָרָה הוּא ו"ל לֹמֵר כֵּן דְמִקְרָא יִלְפִינּוּ לָהּ לְפִי שְׁיִטְתּוּ
דְטַעַם פְּעִיקָר לֹא דְאוּרִיִּתָא א"כ הִיכִי קִים לֵן הִכִי מְסַבְּרָא דְכִזְיַת בְּכַאכ"פ לֹא בְטִיל וְכִי
הִיכִי דְמִין בְּמִינוּ בְטִיל ה"נ בְּמִין בְּשִׂאִינוּ מִינוּ לִיבְטִיל בְּרוּבָא וְע"כ מְקָרָא יִלְפִינּוּ לָהּ וְעִי'
בְּלַח"מ פ"ה מֵהִל' נְזִירוֹת: אֲלֵא דִישׁ לְדַקְדַּק לַפ"ז מַנ"ל דְבְכָל הָאִסּוּרִין לוֹקָה בְּכִזְיַת
בְּכַאכ"פ אִי מִשׁוּם דִּילְפִינּוּ מְנַזֵּיר וְנִהִי דְלֹא תִיקְשִׁי הָא אִין מְזַהֲרִין מִן הַדִּין מִשׁוּם דְלֹא
הָוִי אֲלֵא גִילוּי מְלִתָא בְּעֵלְמָא אֲבָל הָא קִשְׂיָא הָא הָוִי נְזִיר וְחֲמִץ ב' פְּתוּבִים הַבָּאִים כְּאֶחָד
וְאִין מְלַפְדִּין דְחֲמִץ מְנַזֵּיר וְדִאי מְצִינּוּ לְמִילַף דְאִסּוּר חֲמוּר הוּא מְנַזֵּיר וְע"כ אֲתִי לִב'
פְּתוּבִים וִי"ל דְחֲמִץ לֹא מְצִינּוּ לְמִילַף מְנַזֵּיר פִּינּוּ דְעִיקָר אִסּוּרוֹ מְחַמַּת חֲמוּצוֹ הוּא ה"א
כָּל שֶׁהוּא בְּתַעְרוּבוֹת לֹא מִיקְרִי חֲמִץ לְהִכִי אִיִּצְטְרִיךְ קָרָא בְּגוּפִיָּה וְשִׁפִּיר מְצִינּוּ לְמִילַף
כָּל הָאִסּוּרִין מְנַזֵּיר וְאִפְתִּי קִשְׂיָא דִא"כ רַבְּנָן נְמִי דְרָשִׁי כָּל כַּר"א.

וַיִּלְפִינּוּ מִיָּנֶה בְּכַאכ"פ. א"כ מֵאִי קָאֵמֵר הַש"ס כְּמֵאן כַּר"א דְדַרְיֵשׁ כָּל הָא רַבְּנָן נְמִי
דְרָשִׁי כָּל וְעִי' בְּלַח"מ פ"א מֵהִל' חו"מ שְׁפַתְב דְּהָא דְכַתְּב הֶרְמֵב"ם ו"ל קָרָא דְכָל מִחְמָצַת
הוּא לֹא דְוָקָא הָרִי בְּדַבְּרֵי ו"ל בְּמִנְיָן הַמְצִוֹת מְבֹאָר דְדַרְשָׁה גְמוּרָה הִיא וּבְלֹא מִיּוֹחַד
מְנָאוּ לְתַעְרוּבוֹת חֲמִץ וִי"ל דְתַעְרוּבוֹת חֲמִץ פְּגוֹן זֶה דְאִיכָּא פְזִית בְּכַדִּי אֲכִילַת פָּרְס
שְׁמַעִינּוּ מְפּוּלְיָה קָרָא דְכָל מִחְמָצַת כּו' דִּאי תִימָא דַס"ל לְהֶרְמֵב"ם ו"ל דְעִיקָר קָרָא דְכָל
מִחְמָצַת אֲתִי לְנִתְחַמֵּץ מְחַמַּת דְבָר אַחַר וְכַדְאֲמַרִּין בְּפִסְחִים דִּא"כ הִיכִי מְנָאוּ בְלֹא מִיּוֹחַד
לְתַעְרוּבוֹת חֲמִץ פִּינּוּ דְעִיקָרוֹ לְנִתְחַמֵּץ מְחַמַּת דְבָר אַחַר וּמְרִיבּוּיָא דְכָל הוּא דְמַרְבִּינּוּ
תַעְרוּבוֹת אִין זֶה לֹא מִיּוֹחַד אֲלֵא וְדִאי מִשְׁמַע דְעִיקָרוֹ אֲתִי לְתַעְרוּבוֹת חֲמִץ וּבְכִזְיַת
בְּכַאכ"פ וְר"א דְרִישׁ כָּל וּמְרַבִּי דְלוֹקָה אֲפִזִּית מִתַעְרוּבוֹת לְחוּד מִשׁוּם דְהִיתֵר מְצַטְרַף
לְאִסּוּר וְעִי' בְכ"מ ו"ל שְׁם שְׁהֶאֱרִיךְ לְפָרֵשׁ דְהֶרְמֵב"ם ו"ל פֶּסֶק כַּר"א ע"ש בְּכַמָּה אֲנָפִי
אֲבָל הָעִיקָר כַּנ"ל וּפְסֶק פְּחֻכְמִים וְכ"כ הַה"מ ו"ל שְׁם וְלֹא מְצִאֲתִי כְּעַת בְּדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם
ו"ל דִּין נִתְחַמֵּץ מְחַמַּת דְבָר אַחַר וְגַם יֵשׁ לְדַקְדַּק לַפ"ז דְכָל מִחְמָצַת אֲתִי לְתַעְרוּבוֹת חֲמִץ
בְּכִזְיַת בְּכַדִּי אֲכִילַת פָּרְס א"כ תִיקְשִׁי מַנ"ל לַר' יְהוּדָה קָרָא לְאַחַר זְמַנּוּ הָא אִיִּצְטְרִיךְ כָּל
מִחְמָצַת לְתַעְרוּבוֹת בְּשֵׁלְמָא אִי נִימָא דְאֲתִי לְנִתְחַמֵּץ מְחַמַּת דְבָר אַחַר וְחֲמִץ גְמוּרָה הוּא י"ל
כַּדְאֲמַרִּין הֵתֵם בְּפִסְחִים דָּף כ"ח דְזֶה נְפָקָא לֵן מְדִאֲפִקְיָה רַחֲמָנָא בְּלִשׁוֹן מִחְמָצַת וְאִפ"ה
עִיקָר קָרָא אֲתִי לְאַחַר זְמַנּוּ אֲבָל לְתַעְרוּבוֹת חֲמִץ וְדִאי דְצְרִיךְ קָרָא לְגוּפִיָּה וְהַדְבָּרִים
עִתִּיקִים בְּזֶה וְצ"ע בְּדַבְּרֵי הֶרְאִשׁוּנִים ו"ל: וְלִפִּי שְׁיִטָּה זֹו א"ש הָא דְאֵמֵר אֲבִי וְכִזְיַת
בְּכַאכ"פ דְאוּרִיִּתָא.

דְמִשְׁמַע דַס"ל דְלֹא דְאוּרִיִּתָא הוּא וְאִי נִימָא דְמְסַבְּרָא קִים לְהוּ הִכִי א"כ מ"ט דְאֲבִי
דְמְסַפְקָא לִיָּה בְהָא אֲבָל לְמַש"כ דְמִקְרָא יִלְפִינּוּ לָהּ י"ל דְהָוִי ס"ל לְאֲבִי דְרַבְּנָן דַר"א
פְּלִיגִי בְכָל תַעְרוּבוֹת חֲמִץ אֲפִי בְכִזְיַת בְּכַאכ"פ וּמֵאן דְמְחַמִּיר ס"ל דְהִיתֵר מְצַטְרַף לְאִסּוּר
וּבְכִזְיַת מִן הַתַעְרוּבוֹת לְחוּד לוֹקָה וַיֵּשׁ עוֹד לְדַקְדַּק לְשִׁיטָּה זֹו דַר"א דְדַרְיֵשׁ מִשְׁרַת לְהִיתֵר

מִצְטָרֵף לְאִסּוּר מִנִּלְדֹהֵכִי הוּא דְאֵתִי דְלִמָּא לָא מְרַבֵּינָן אֱלָא פְּזִיזַת בְּכַאכּ"פ דְבְּנִזִּיר לִיפָּא לְמִילָף מִחֻמְזִין דְקִיל אִסּוּרִיהָ פִּי הֵיכִי דְלִדִּינָן אֵתִי מְשַׁרְתַּת לְהֵכִי וְכַמְשׁ"כ הֶרְמַב"ם ז"ל וְאִין לֹמַר דְגִילּוּי מִלְתָּא בְּעֵלְמָא הוּא כְּמוֹ לְדִינָן בְּכָל אִסּוּרִין וְכַמְשׁ"כ לְעִיל דַּא"כ תִּיקְשִׁי לְדִינָן לְמָה לֹן מְשַׁרְתַּת לְהֵכִי גִילָף מִחֻמְזִין דְגִילּוּי מִלְתָּא בְּעֵלְמָא הוּא אֱלָא ע"כ אִיִּצְטָרִיף לְאִשְׁמַעִינָן דְאִפִּילוּ שְׁרָה פִתּוּ בְּיִין דְאִין הֵינּוּ בְּעִין אַפ"ה חֲזִיב בְּכֻזִּיזַת בְּכַאכּ"פ וְכַמְשׁ"כ לְעִיל א"כ לר"ע נְמִי אִיִּצְטָרִיף לְהֵכִי וִי"ל דר"ע ס"ל טַעַם פְּעִיקָר דְאִוְרִיִּיתָא וְכַדִּילִיף לְקַמְן מְגִיעוּלִי עוּבְדֵי פּוּכְבִּים וַא"כ לְדִיִּדְיָה לָא אִיִּצְטָרִיף קְרָא בְּנִזִּיר לְשְׁרָה פִתּוּ בְּיִין דְהָא אִפִּילוּ טַעַם בְּעֵלְמָא ג"כ הוּי פְּעִיקָר לְדִיִּדְיָה וְהֵיכָא דְאִיפָּא טַעַם פְּזִיזַת בְּכַאכּ"פ לֹקְהָ וְע"כ מְשַׁרְתַּת אֵתִי דְהִיתְרַמְצָטְרֵף לְאִסּוּר אֲבָל לְשִׁיטַת הֶרְמַב"ם דְטַעַם פְּעִיקָר לָא ס"ל שְׁפִיר אִיִּצְטָרִיף לְאִשְׁמַעִינָן גְּבִי נִזִּיר דְשְׁרָה פִתּוּ בְּיִין לָא חֲשִׁיב טַעַם אֱלָא עִיקָרוּ שְׁל אִסּוּר: וְאַפְתִּי תִיקְשִׁי רַבְּנָן דִּילְכִּי טַעַם פְּעִיקָר מִמְשַׁרְתַּת מִנִּלְדֹהֵכִי לָא מְרַבֵּינָן אֱלָא שְׁרָה פִתּוּ בְּיִין דְעִיקָר אִסּוּר הוּא אֲבָל לָא טַעַם בְּעֵלְמָא וִי"ל דְמִשְׁמַע לְהוּי הֵכִי פְשֻׁטִיָּה דְקְרָא וְכָל מְשַׁרְתַּת עֲנָבִים לָא יִשְׁתָּה הֵינּוּ שְׁשֻׁרָה עֲנָבִים בְּמִים וְצָרִיף לְדִקְדֹק עוֹד בְּדַבְרֵי הֶרְמַב"ם ז"ל שְׁפַתְב דְשְׁרָה פִתּוּ בְּיִין וַיֵּשׁ פְּזִיזַת בְּכַאכּ"פ חֲזִיב וְאַמַּי הָא הוּא ז"ל פֶּסֶק דְבַמְשַׁקִּין שְׁיַעוּרוּ בְּכַדִּי שְׁתִּיית רְבִיעִית וְלֹא בְּכַדִּי אֲכִילַת פֶּרֶס וְאַמַּי מְצָרְפִין הֵכָא בְּכַאכּ"פ וְצ"ל פִּינּוּ דְדָרְף אֲכִילָה בְּפַת אֲכִיל לִיהָ שְׁיַעוּרִיהָ פְּשֻׁעוּר אֲכִילָה בְּכַאכּ"פ וְעַדִּין קִשָּׁה מִמָּה שְׁפַתְב שָׁם יִין שְׁנַתְעָרַב בְּדַבֵּשׁ ג"כ שְׁיַעוּרוּ בְּכַדִּי אַכ"פ וְהָא הֵכָא תַרְוַנְיָהוּ מְשַׁקִּין הֵם וְשְׁיַעוּרוּן בְּכַדִּי שְׁתִּיית רְבִיעִית וְלִזָּה י"ל דְמִיִּירִי בְּדַבֵּשׁ שְׁהוּא פֶּאֲנָקֵל כְּמִבְּנָאָר בְּדַבְרֵי ז"ל בְּפ"א מֵהַל' טוֹמְאָת אֲוִכְלִין וְאִי קִשָּׂא הָא קִשָּׂא הָא דְאִמְרֵי רַבְּנָן בְּשְׁרָה עֲנָבִים בְּמִים דְחִיִּיב ע"כ הֵינּוּ נְמִי דְהוּי טַעַם שְׁל פְּזִיזַת אִו רְבִיעִית אִסּוּר וְכַמוֹ שְׁפַתְבְּתִי לְעִיל דַּא"ל"ה הֵינּוּ הִיתְרַמְצָטְרֵף לְאִסּוּר וְהוּא דְבָר שַׂא"א דְבַרְבִּיעִית מִים יִהְיֶה בָּהּ טַעַם מְרַבִּיעִית יִין וְעוֹד תִּיקְשִׁי מְשַׁכַּר הַפְּדִי וְחֻמְזִין הָאֲדוּמִי דְתַרְוַנְיָהוּ מְשַׁקָּה נִיגְהוּ וְלָמָּה מְשַׁעֲרִינָן בְּזָה פְּזִיזַת בְּכַאכּ"פ הָא פֶּתַב בַּהַל' מְאָכְלוֹת אִסּוּרוֹת דְכָל שְׁהוּא דְרָף שְׁתִּיָּה שְׁיַעוּרוּ בְּכַדִּי שְׁתִּיית רְבִיעִית אַפִּי הִמְחָה אִיזָה מְאָכְל וְשְׁתָּאוּ ע"ש בְּפִי"ד וּמְשַׁכַּר הַפְּדִי תִיקְשִׁי עוֹד לְפִי מָה שְׁנִרְאָה מְדַבְרֵי ז"ל דְטַעַם פְּעִיקָר לָאו דְאִוְרִיִּיתָא וְכַמוֹ שְׁהֶסְפִּימוּ ג"כ מְפָרְשֵׁי דְבְּרֵי ז"ל וְכֵן מוּכַח מְהָא דְלָא פֶּתַב לְהָף דְשְׁרָה עֲנָבִיו בְּמִים וַא"כ בְּשַׁכַּר הַפְּדִי הָא אִין בּוּ אֱלָא טַעַם וְלֹא מְשֻׁשׁ וְכַדְאִמְרִינָן בְּפֶסְחִים דְשָׂדוּ בִּיהָ מִי שְׁעָרֵי כּו' וְלָמָּה יִלְקָה עֲלֵיו וַיִּתְבָּאָרוּ דְבְּרֵי ז"ל עוֹד לְקַמְן בְּעִנְיָן טַעַם פְּעִיקָר: וּבְפ"ו מֵהַל' חו"מ לְעִנְיָן עִיסָה מִן הַחֲטִיִּים וּמִן הָאֲנָרְז דִּיִּצָּא בָּהּ יְדֵי חוֹבַת מִצָּה אִם יֵשׁ בָּהּ טַעַם דְגָן.

פֶּתַב הֶרְאָב"ד ז"ל הֵתֵם וְהוּא שְׁיֵשׁ פְּזִיזַת בְּכַאכּ"פ וְהֶרְמַב"ם ז"ל לָא פֶּתַבָּהּ וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְלָא מְהַנִּי שָׁם פְּזִיזַת בְּכַאכּ"פ מְשׁוּם דְבְּכָל אֲכִילָה יֵשׁ רוּב אֲנָרְז וְאֵתִי אֲכִילָה דְרִשׁוֹת וּמְבַטְלַת אֲכִילַת מִצָּה וּמִשׁ"כ הַתּוֹסְפוֹת ז"ל בְּזַבְּחִים וּבְמִנְחוֹת דְּוִנְקָא מְרוּר מְבַטֵּל טַעַם מִצָּה מְפָנִי מְרִירוֹתוֹ לָא מְשַׁמַּע הַר אַחִים שָׁם דָּאִם כֵּן לְמָה הִיָּה כּוֹרֵף בּוּזָה"ז יֵאָכֵל מִצָּה תַחֲלָה וְאַח"כ אֲכִיל מִצָּה וּמְרוּר דְלָא אֵתִי מִצָּה דְרִשׁוֹת וּמְבַטֵּל מְרוּר דְרַבְּנָן דְהָא עַכ"פ אִיפָּא טַעַם מְרוּר וְע"כ צ"ל כְּטַעְמוֹ שְׁל הִירוּשְׁלַמִי דְאֲנָרְז נְגַרְרָא רְגֵן וְגַם זָה יִתְבָּאָר יוֹתֵר בְּעִנְיָן טַכ"ע בְּס"ד: וְגַבִּי קְדָשִׁים נִרְאָה מְדַבְרֵי הֶרְמַב"ם ז"ל בְּפ"ח מֵהַלְכוֹת מַעֲה"ק דְבְּקְדָשִׁים הוּי טַעַם פְּעִיקָר מִן הַתּוֹרָה וְכַפְשֻׁטִיָּה דְשְׁמַעְתָּא דְחוֹלִין וְלֹא בְּעִנְיָן בְּזָה פְּזִיזַת בְּכַאכּ"פ פִּינּוּ דְלֹקְהָ אִשְׁמַעִינָן וְלֹא מְשֻׁשׁוֹ וּמְצָטְרֵף הִיתְרַמְצָטְרֵף לְאִסּוּר בְּקְדָשִׁים לְחוּד כֵּן נ"ל

בביאור ד' הרמב"ם ז"ל: ויש בזה עוד שיטה אחת בדברי הראשונים ז"ל דהיא דאיפא פזית בכדי אכ"פ לוקה אפי' אפזית מן התערוכות ופירשו פן דברי ר' יוחנן טעמו וממשו אסור ולוקה ולא הבנתי טעמו של דבר לשיטה זו פיון דאטעם לחוד ליפא מלקות או משום דלאו דאורייתא או משום דאין מזהירין מה"ד א"כ מנא ליה הא דלוקה בכזית מן התערוכות פי איפא בתערוכות פזית בכאכ"פ דמסברא לית לן למימר הכי וקרא לא ששמענו ועי' רא"ש ז"ל בפ' גיד הנשה בדברי ר' חיים ז"ל ויתבאר בזה בסוגיא דשמעתין וכבר הביא הר"ש ז"ל דברי הירושלמי בשמעתין דמוכח מינה דאינו לוקה על פזית מן התערוכות לחוד אלא למ"ד היתר מצטרף לאיסור ולמאן דלא ס"ל היתר מצטרף לאיסור צריף שייאכל פזית מן האיסור וכשיטת הרמב"ם ז"ל: עוד יש לי הערה קטנה בהאי ענינה למאי דמסקינן בגמ' דמש"ה פליגי רבנן בכותח הבבלי דליפא פזית בכאכ"פ אי מישטר קשטר לה משום דשוהה יותר מכאכ"פ וא"כ הא דאמרינן בפסחים שם דרב נחמן לא מוקי מתניתין כר' מאיר דמחמיר בגוקשה משום דגוקשה חמיר ליה אכל בתערוכות אפשר דר"מ מיקל ולפי הנה"ל הא אשפחן לר"מ מלקות בתערוכות אפי' אי מישטר קשטר ליה דהא לר"מ שיעור אכילה פאילו אוכל קליות ואפילו אוכל כל היום בלי הפסק אכילתו מצטרפת כדאיתא במשנה דכריתות אלא דבלא"ה יש לדקדק דבזבחים סוף פרק חטאת העוף משמע דר"מ גמי ס"ל שיעור אכילת פרס באכילת גבלת העוף ע"ש בדרף ע' ודו"ק ונדעתי פי פבר האריכו הראשונים ז"ל בענינים אלו ואני לא באתי אלא לרשום לעצמי הלכות אלו ע"פ פשטיה דהש"ס ולא נתבררו הלכות אלו עדיין וגם בדברי הראשונים ז"ל רבו הדעות בזה הש"י יאיר עיינו במאור תורתו: ועתה נבוא לביאור עיקר השלישי היינו טעם פעיקר דילפינו לה מקרא משמע דמסברא לא הוי אסרינו טעמא בעלמא ומלתא דפשיטא היא דבין באיסור אכילה בין באיסור הנאה לא הוי אסרינו לטעמא בעלמא מסברא מתרי טעמי או משום דטעם אינו גוף האיסור והתורה לא אסרה אלא גוף האיסור אכל לא טעמו.

או משום דאינו בעין ומובלע הוא במין אחר וכמו שיתבאר ולהכי אפילו באיסורי הנאה לא הנה נאסר ומש"ה איצטרף למילף בק"ו לערלה וכלאים אע"ג דאיסורי הנאה הם וכן מוכח מהא דבעינו למילף מבשר בחלב דהוי איסור הנאה אלא דמהא אין ראיה דהכי קאמרינן אם טעם האיסור אינו בכלל האיסור למה אסרה תורה בש"ר בחלב דהא לא נאסר זה מזה אלא בטעמא מ"מ פשוט הוא דאפילו באיסורי הנאה טעם האיסור לאו בכלל האיסור הוא ולא מביעי למאן דס"ל דטעם פעיקר הוא היינו דכל ההיתר נחשב כאיסור ולוקה על כל פזית ממנו דודאי לא אמרינן הכי מסברא בעלמא אלא אפילו אי גימא דלא לקי אלא אי איפא טעם מפזית איסור ג"כ לא הוי אסרינו ליה אי לאו קרא וכו' או משום דטעם לאו גוף האיסור הוא או מפני שהוא בתערוכות ואינו בעין ונפ"מ בין הני תרי טעמי יין שנבלע בפת או חלב שנבלע בבשר דהני לאו טעמי הוא אלא גוף האיסור הוא שנבלע בפת דלהאי טעמא דמשום דטעם בעלמא לא אסרה תורה הני לא צריכי קראי ומסברא בעלמא אסירי פיון דגוף האיסור נבלע בפת ובבשר אכל להאי טעמא משום דהוא בתערוכות ואינו בעין אפילו הני צריכי קראי ונהיה נראה דעיקר הטעם דצריף קרא הוא משום דהוא בתערוכות דלטעמו של איסור ע"י בישול לא צריף קרא דזה עדיף ממי פירות של איסור דאסורין וכמו שהארכת בזה בגדרים וע"י בישול

יִוצֵא יוֹתֵר הַטַּעַם מֵעַי פְּתִישָׁה כַּמְבֻנָּא רַבְדְּבֵי הַתּוֹס' ו"ל בְּרִכּוֹת לַעֲנִין פִּירוֹת מְבוֹשְׁלִין וְכַדְאֲמַרְיִין שֶׁם בַּגְמ' מֵיָא דְשִׁלְקֵי פְּשִׁלְקֵי וּמְבַרְכִין עֲלֵיהוּ בַּפּה"א וְהָרָא"ש ו"ל פֶּתֶב דְּגַם עַל כָּל הַפִּירוֹת מְבַרְכִין עַל רְנוּטָבָן בַּפּה"ע וְכוּן מִשְׁמַע מְפֻשְׁטִיָּה דְשִׁמְעָתָא פֶּרֶק גִּיד הַנְּשִׁיָּה דְמַאֲן דַּס"ל טַעַם פְּעִיקָר לָאו דְאִוְרֵיָתָא הוּא מִשּׁוּם דְמִדְאִוְרֵיָתָא בְּרַנְבָּא בְּטִיל תַּדַּע דְאִי לְאַסּוֹר טַעַם הָאִסּוֹר הוּא דְאִצְטְרִיָּה קְרָא מִנ"ל דְלֹא לִיבְטִיל בְּרוּב הָיִתֵּר דְלִמָּא לֹא מִיָּרִי קְרָא אֱלֹא בְּשָׂרָה עֲנָבִים פְּדִי רַבִּיעִית בְּמִים פְּדִי רַבִּיעִית דְלֹא שְׁיִיָּה בְּיִטוּל וְקַמְשָׁמַע לִן דְטַעְמוֹ שֶׁל אִסּוֹר גַּם כֵּן אִסּוֹר הוּא.

אִם לֹא שְׁנַאֲמַר דְנִגְדַּד הַטַּעַם אִיָּה שְׁנַתְּעַרְבַּ הַכֹּל הָיִתֵּר רְנוּבָא הוּא וּלפ"ז אִם נֹאמַר דְהָא דְאִצְטְרִיָּה קְרָא הוּא מִשּׁוּם תַּעֲרוּבוֹת וּבְיִטוּל הוּא אִפִּי' יִין וְחֵלֶב שֶׁל אִסּוֹר שְׁנַבְלָעוּ בְהִיתֵר ג"כ צְרִיָּה קְרָא.

אֲבָל מְלִישְׁנָא דְבְרֵיָתָא דְלַעֲנִין טַעַם פְּעִיקָר נְקֻטָּה שְׂרָה עֲנָבִים בְּמִים וְלֹא נְקֻטָּה לַגּוֹנוּנָא דַר"א שְׂשָׂרָה הַפֶּת בְּיִין מִשְׁמַע דְזָה אִינוּ בְּכֻלָּל טַעַם פְּעִיקָר וּלְגוּף הָאִסּוֹר יִחְשָׁב וּכְבָר פְּתַבְתִּי לַעֲלִיל לְדַקְדָּק אֲמַאי לֹא אִצְטְרִיָּה קְרָא אִפִּי' לְגוּף הָאִסּוֹר שְׁנַתְּעַרְבַּ דְלֹא לִיבְטִיל בְּרוּב הָיִתֵּר.

וְאִי כְמוֹ שְׂצַדְדְתִּי לַעֲלִיל דְאִסּוֹרָא כְּמַאֲן דְאִיתִּיהּ וְלֹא נְהַפְּדָה לְהִיתֵר וְא"כ לֹא שְׁיִיָּה בְּיִטוּל אֱלֹא בְטַעְמָא בְּעִלְמָא דְאִין כְּאִין גּוּף הָאִסּוֹר אֲבָל אִיכָּא לְמִשְׁדֵּי בְּהַ נְרָגָא חֲדָא דְבַכְמָה דְּוֹכְתִי בַש"ס לֹא מִשְׁמַע הַכִּי: וְעוֹד דְאִפִּילוּ גִימָא דְאִסּוֹרָא כְּמַאֲן דְאִיתִּיהּ ה"מ בְּדָבָר יִבְשׁ שְׁנַתְּעַרְבַּ דְכָל חַד לְחֻדְיָה קְאִי אֲבָל לֹא בְּדָבָר לַח שְׁאִינוּ נֶאֱכָל אֱלֹא בְּתַעֲרוּבוֹת לַעֲוֹלָם.

וְעוֹד דְאִי גִימָא דְאִסּוֹרָא כְּמַאֲן דְאִיתִּיהּ אֲפִילוּ בְּדָבָר לַח שְׁנַתְּעַרְבַּ א"כ הִיכִי יִלִּיף ר"י מִדָּם הַפֶּר וְהַשְׁעִיר דְמִין בְּמִינוּ לֹא בְטִיל וְרַבְּנָן יִלְפִי דְעוֹלִין אִין מְבַטְלִין זַא"ז וּמִנ"ל פִּינּוּ דְאִסּוֹרָא כְּמַאֲן דְאִיתִּיהּ א"כ כִּי מִזָּה הַתַּעֲרוּבוֹת שְׁפִיר קָא מִזָּה דְבְּכָל הַזָּה אִיכָּא ג"כ דָּם הַשְׁעִיר אֱלֹא וְדִאי כִּי נִתְבַּטַּל כְּמַאֲן דְלִיתָא דְמִי וְעִינִין תּוֹס' סוּטָה דָּף ט"ז ע"ב ד"ה מְבִיא מִינוּ כו' מַה שְׁהַקְשׁוּ שֶׁם וְעִינִין תּוֹס' זְבָחִים פֶּרֶק הַתַּעֲרוּבוֹת ד"ה רֹאִין לְדָם כְּאִילוּ הוּא מִים וְיִשׁ לְדַקְדָּק בְּדְבָרֵיהֶם ו"ל וְאִין כְּאִין מְקוּמוֹ: וּבְאִתּוֹ עֲנִין יִשׁ לִי לְדַקְדָּק לר"ל דְאָמַר דְחֻצֵי שְׁעוֹר מוֹתֵר מַה"ת מַאי נַפ"מ בְּהָא דר' יְהוּדָה דְמִין בְּמִינוּ לֹא בְטִיל לַעֲנִין אִסּוֹרָא הָא מ"מ לִיכָּא אִסּוֹרָא דְאִוְרֵיָתָא בְּתַעֲרוּבוֹת דְכִי אֲכָל כְּזוּיַת מִן הָאִסּוֹר לֹא הָוִי בַכּא"פ.

וּבַח"ש לִיכָּא אִסּוֹרָא דְאִוְרֵיָתָא וּלפמ"ש לַעֲלִיל דְאִפִּילוּ לר"י ח"ש בְּתַעֲרוּבוֹת לָאו דְאִוְרֵיָתָא תִּיקְשִׁי לַכ"ע וְעִינִין בַר"ש ו"ל פ"ב דְטָבוּל יוֹם שְׁהַבְּאִתִּי לַעֲלִיל וְנָהִי דְלַעֲנִין הַזֵּית דָּם פֶּר וְשְׁעִיר קַמ"ל קְרָא דְלֹא בְטִיל אֲבָל לַעֲנִין תַּעֲרוּבוֹת אִסּוֹר לִיכָּא נַפ"מ כְּלָל אִי בְטִיל אִי לֹא וּבְכַמָּה דְּוֹכְתִי מִשְׁמַע דַּלר"י בְּאִסּוֹרָא ג"כ מַה"ת לֹא בְטִיל מִין בְּמִינוּ עִי' חוֹלִין ד' ל"א ע"ב וּבִיבְמוֹת סוּף פ' הָעֶרֶל וְאִי גִימָא דר"י אָמַר דְמִין בְּמִינוּ לֹא בְטִיל אֲפִילוּ בְּתַעֲרוּבוֹת יִבְשׁ בְּיָבֵשׁ א"ש דְנֶאֱסַר כָּל הַתַּעֲרוּבוֹת מִשּׁוּם חֲתִיכַת הָאִסּוֹר אֲבָל כְּבָר הוֹכִיחוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּכַמָּה דְּוֹכְתִי דר"י לֹא קָאֲמַר אֱלֹא בְלַח בְּלַח.

וְהַדְק"ל מֵאִיזָה טַעַם יֶאֱסַר הַתַּעֲרוּבוֹת מַה"ת אַע"ג דְהָא מְלִתָּא טַעְמָא בְּעִי הָא דְחֻמִּיר לִיהּ לר' יְהוּדָה תַּעֲרוּבוֹת לַח בְּלַח מִיבְשׁ בְּיָבֵשׁ וְלִדְיוֹן הָוִי אִיכָּא דְתַעֲרוּבַת יִבְשׁ בְּיָבֵשׁ חֻמִּיר דְכְּזוּיַת בַּכּא"פ דְאִוְרֵיָתָא אִפִּי' בְּמִין בְּמִינוּ וְכְמוֹ שְׂצַדְדְתִּי לַעֲלִיל וְכוּן הוּא שִׁיטַת הַר"ש ו"ל

כנ"ל: הדרגה לקמינתא מ"ט לא צריכינן קרא אפילו לגוף האיסור שנתערב דלא ליבטיל ומ"ש לעיל להוכיח משנה ענביו ביין דע"כ משום תערובות וביטול הוא דאיצטריף קרא דאי לטעם פעיקר מנ"ל דלא בטיל ברוב דלקא מיירי ששנה ענבים במים שנה בשנה בלא"ה זה אינו דא"כ יין גמור הוא ולא גרע מתמד וגם עיקר יין מזוג במים הוא מ"מ פשטיה דשמעתא נראה לטעם שהוא פעיקראיצטריף קרא וכן משמע מהא דבעינן למילף מבשר בחלב לאו טעם בעלקא הוא ואסור וכבר כתבתי לעיל דלשיתת הרמב"ם ז"ל א"ש קצת דלגוף האיסור שנתערב כבר שמעינן לה מחמץ דהיכא דאיכא פזית בכא"פ לא בטיל וע"כ קרא דמשרת אתי לטעם פעיקר ומהיכי ילפינן לה להאי דינא דטעם פעיקר הוא פלוגתא דתנאי ר"ע יליף לה מגיעולי עכו"ם ורבנן ילפי לה ממשרת דגיעולי עכו"ם חידוש הוא ומשמע דלמאן דס"ל טעם פעיקר לוקה על כל פזית מן התערובות כינון דאיכא טעמא דאיסורא דאי דווקא דאיכא טעמא של פזית איסור בכא"פ א"כ מנ"ל לאסור עד ששים.

כל זמן דאיכא טעמא הא בזה נודאי לא אמר ר"י דח"ש אסור מה"ת דאין זה בכלל חצי שיעור כינון דכל שהתערובות גדולה יותר הטעם קליש יותר ומנ"ל דאסרה תורה בכה"ג וכן מוכח לר"ע דיליף מגיעולי עכו"ם וא"כ לר"ל דאמר חצי שיעור מותר מה"ת אמאי נאסרו גיעולי עכו"ם הא בשבישלו בכליהם נודאי לא יהיה פזית בכא"פ אלא ונדאי טעמא דאיסורא בעלקא אסרה תורה פעיקרו ולמאן דיליף ממשרת בנזיר נודאי לוקה אטעם פעיקר לחוד אלא אפילו לר"ע דיליף מגיעולי עכו"ם ג"כ משמע דהוי פעיקרו ממזש ולקי עלה דגלי רחמנא במה שהצריכה הגעלה דטעמו של איסור הוא פעיקרו לגמרי דאי נימא דמגיעולי עכו"ם לא שמעינן אלא איסורא בעלקא וכמש"כ התוס' ז"ל בחולין ובע"ג ובשאר דוכתי א"כ הדק"ל דילמא משרת אתי לטעם פעיקר ולמלקות ואין לומר כינון דשמעינן איסורא מגיעולי לא מוקמינן קרא דמשרת לזה דז"א דהא בהיתר מצטרף לאיסור ג"כ בלא"ה איכא איסורא דחצי שיעור ואפ"ה מוקי ר"ע למשרת להיתר מצטרף לאיסור ולמלקות וכן לרבנן דילפי שאר איסורין בק"ו מנזיר לאו ק"ו גמור הוא למימר דאין מזהירין מה"ד וכמו שכתבו התוס' ז"ל שם להאי סברא דא"כ מאי פריף לקמן לר"ע נמי גילף בק"ו דהיתר מצטרף לאיסור בכל האיסורין ואי לאיסורא בעלקא מאי נפ"מ בהאי ק"ו הא בלא"ה אסור משום ח"ש ועי' בר"ש שם פ"ק ב' דטבול יום אלא נדאי משמע דלא אמרינן בזה אין מזהירין מה"ד וסברא בעלקא היא דלא חמיר איסור נזיר משאר איסורין וכן מוכח מהא דאמרינן לקמן דלר"ע הוי נזיר וחסאת ב' פתובים משום דחסאת מצינן למילף בק"ו מנזיר ואי אין מזהירין מה"ד א"כ איצטריף למיכתב בחסאת דלילקי עלה אלא ונדאי פי ילפינן מנזיר למלקות נמי ילפינן וכן משמע דלאו ק"ו הוא אלא גילוי מלתא מהא דאיתא בספרי הובא בגילקוט פ' נשא דיליף בק"ו לכל איסורין שמצטרפין זע"ז מהאי ק"ו גופא ונתם נודאי לאיסורא לא איצטריף וע"כ למלקות גמיר לה ויתבאר בזה בסוף שמעתינן בס"ד וכן מוכח מהא דתנן בעיסה מן החטים ומן האורז אם יש בה טעם דגן יוצא בה ידי מצה ופי' הראשונים ז"ל משום דטעם פעיקר וכמשמעות הש"ס בנבחים פ' התערובות ובשלמא אי טעם פעיקר לגמרי ולמלקות י"ל דה"ה לאכילת מצה דהוי טעם פעיקר ויוצא בה ידי מצה אלא אי אמרת דלענין איסור נמי לא הוי טעם פעיקר לגמרי א"כ מנ"ל דלענין אכילת מצה הוי ג"כ

טעם פֿעיקר דילקא באיסור לחוד הוא דאסרה תורה אלא אפי' נימא דלענין איסור טעם פֿעיקר לגמרי ולמלקות מ"מ איפא למידק לענין מצה וחלה וכי משום טעמא לחוד מיקרי לקח לצאת בו ידי חובת מצה ונהי דאיפא טעם מצה לקח לא מיקרי וכבר פתבתי לעיל לד' הרמב"ם ז"ל דמטעם גרידה הוא דאנרו נגדר אחר חטים ולא תיקשי שמעתא דזבחים פנ"ל משום דסוגיא דמנחות דף ק"ג ע"ב גבי הא דתיבלה בקצח דס"ד דהוי רובה תבלין ופריה התיב לביטול ברוב והקשו התוס' ז"ל התיב היכי שינה ביטול בדבר הנותן טעם דהא מ"מ איפא טעם מצה וכתבו דהי סוגיא פליג אסוגיא דפ' התערובות וע"כ צ"ל דמפרשי למתניתין דעיסה מן החטים ואנרו דיוצא ידי מצה היינו משום גרידה ובירושלמי שם מיימי פלוגתא דאיפא מ"ד דבעינו שיהיה רובא דגו: ובסוגיא דמנחות שם יש לי לדקדק אמאי ניחא ליה אפילו למ"ד בטר בטל אזלינן דנהי דמב"מ לא בטיל אפתי אמאי יוצא ידי מצה ברובה תבלין הא אמי טעם תבלין ומבטלין טעם מצה ונהי דלא בטיל מ"מ ליפא טעם מצה וכמש"כ לעיל לד' הרמב"ם ז"ל דמש"ה לא מהני לענין מצה אפילו איפא כזית בכא"פ ועיין בלח"מ פי"ב מהל' מעה"ק שדקדק על הרמב"ם ז"ל שלא כתב דבעינו רוב מצה דהא הוא ז"ל פסק בפ"א מהל' אבות הטומאה דבטר מבטל אזלינן והוי מין בשאינו מינו ולא הוי צריף לזה דבלא"ה ע"כ צריף לומר דמיקרי ברובה מצה דבכה"ג מודה הרמב"ם ז"ל דבכל גוונא מין במינו בטיל בין אי בטל הוי כמבטל או אפא דקיי"ל פרבנו דר"י דמין במינו בטיל וע"כ לא כתב הרמב"ם ז"ל לחלק בהא דנבילה ושחוטה אלא לענין טומאה וכמש"כ הכ"מ בשם הר"י קורקוס ז"ל שם פ"א מה' אה"ט אבל בשאר דוכתי לא מצינו לחלק ובכל גוונא בטל ברוב ודרף אגב יש לי לדבר קצת בד' הרמב"ם ז"ל בהא דנבילה בשחוטה שכתב שם וז"ל שא"א לשחוטה שתיעשה נבילה אבל הנבילה אפשר שתטהר שתסרח לפיכך תיבטיל והבינו מפרשי דברי וז"ל דעיקר הטעם דבטיל הוא מה שא"א לשחוטה שתיעשה נבילה והוי מין בשאינו מינו ולהכי הקשו על דבריו ז"ל הא לדין אפילו מין במינו בטיל ולפ"ז מש"כ אבל הנבילה אפשר שתטהר הוא מיותר אבל הדבר מבואר דהרמב"ם ז"ל יש לו שיטתא אחריתא בזה ובא לימן טעם היכי תבטל הנבילה ובמה תטהר מטומאתה דהא כל היכי דאיתה נבילה היא ואמאי תיטהר במגע אפילו אם נגע בכולן יחד לזה כתב פינן דאפשר לנבילה שתטהר יכולה היא ליטהר גם עתה ע"י ביטול אבל שחוטה א"א שתחזור נבילה ומש"ה שחוטה אינה בטילה בנבילה וכי נגע בחתיכה תולין ולא שורפין אלא דהדבר פלאי אמאי לא כתב להאי דינא דשחוטה אינה בטילה בנבילה בפירוש והרבה יש לדבר בעיקר הו סברא אי איסור או טומאה כמאן דאיתא אחר הביטול אי לא ויש בזה סוגיא ארוכה בבכורות דף כ"ב לענין טומאה שבטלה אי חוזרת וניעורה ע"ש בתוס' ז"ל שהאריכו ג"כ בזה ואין ענינם פה להאריך בזה אף זה לבד מש"כ התוס' ז"ל שם בבכורות דהא דמטמאה במשא הוא מדרבנן בעלמא לא משמע הכי בירושלמי בפרקין דאמר ריב"ח נבילה בשחוטה בטלה מגעה דבר תורה משמע דלענין משא לא בטלה דבר תורה ועיין לעיל ד' כ"א מש"כ בד' הרמב"ם ז"ל שכתב דמועלים בדמי חטאת ועולה ושלמים שנתפרשו ואח"כ נתערבו לישוב קושית הר"י קורקוס ז"ל והיינו הו דשחוטה בטילה בנבילה: אחר כל הנ"ל בהא סלקינא דלפשטא דשמעתא טעם פֿעיקר לגמרי אפילו למלקות אבל כבר הקשו הראשונים ז"ל לפ"ז אמאי פליגי חכמים אר"א בכותח הבבלי

וְכָל אֵינְךָ יֵאָסְרוּ מִפְּנֵי טַעַם פְּעִיקָר וְכֵן הִקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁמְעֵתִין בַּד"ה וְכַוִּינָת בַּכּא"פ כּו' דְּאֵפִי אֵי פְּוִינָת בַּכּא"פ לָאו דְּאוֹרְיִינָתָא תִּיקְשִׁי לִיה לְאֲבִי מִטַּעַם פְּעִיקָר.

וְתִירְצוּ ו"ל דְּלִמָּאי דַּס"ד דְּאֲבִי דְּכַוִּינָת בַּכּא"פ לָאו דְּאוֹרְיִינָתָא ה"ה דְּטַעַם פְּעִיקָר לֹא שְׁיִינְךָ אֱלָא אִם אוֹכֵל פְּוִינָת מִן הַטַּעַם בַּב"א פְּגוֹן שְׁהַבְּלִיעַ פְּוִינָת יִין בַּב' זִיתִּים פֶּת וְאֶכְלֵן בְּבַת אַחַת. וְאִין דְּבְרִיָּהֶם ו"ל מוּבְנִים דְּלִמָּאן דְּיִלְיָף מְגִיעוּלִי עִפּו"ם וְנִדְּאֵי דְּלִיפָא לְמִימַר הָכִי דְּבְבִישׁוּל בְּכָלִי אִיסוּר וְנִדְּאֵי דְּלִיפָא פְּוִינָת בְּבַת אַחַת וְלִזְהָ י"ל דְּלָא יִלְפִינן מְגִיעוּלִי עִפּו"ם דְּטַעְמוֹ שֶׁל אִיסוּר הָרִי הוּא פְּעִיקָרוֹ וּמ"מ אֵינּוּ לוֹקָה אֱלָא בְּדִאיפָא טַעַם מְכַוִּינָת אִיסוּר דְּלָא עֲדִיף טַעַם מְעִיקָרוֹ אֲבָל הֵךְ סְבָרָא גּוּפָא ע"כ לִיתָא לְשִׁיטָה זֹו דְּטַעַם פְּעִיקָר דְּאוֹרְיִינָתָא וְלוֹקָה עַל כָּל פְּוִינָת מִן הַתַּעְרוּבוֹת הָרִי דְּטַעְמוֹ עֲדִיף מְעִיקָרוֹ וְהִתְיַתֵּר נְמִי נְהַפְּךָ לְאִיסוּר כָּל שְׁיִישׁ בּוֹ טַעְמוֹ שֶׁל אִיסוּר וְאִילוּ בְּגוּף הָאִיסוּר שְׁנַתְעַרְבַּ בְּלֹא נְתִינָת טַעַם לַכ"ע אֵינּוּ לוֹקָה אֱלָא בְּכַדִּי אֲכִילַת פְּרָס: וְעוֹד דְּמָה שְׁנַתְעַרְבָה מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' ו"ל דְּלִאֲבִי נְמִי אֵי אֲכִיל לְאִיסוּר שְׁנַתְעַרְבַּ עִם הִתְיַתֵּר בְּבַת אַחַת דְּחִיב לְדִידֵי מְסַפְקָא לִי דְּלַעֲנָד אֲבִי הָכִי ס"ל דְּאֵי אֵינּוּ הִתְיַתֵּר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר לֹא יִתְחַיֵּב כָּלֵל עַל אֲכִילַת הַתַּעְרוּבוֹת פִּינָן דְּאֲכִיל לִיה בְּתַעְרוּבוֹת הִתְיַתֵּר וְלִיפָא נִפ' אֵי אֲכִיל בְּבַת אַחַת אוֹ בַּכּא"פ דְּבַכּא"פ בְּבַת אַחַת דְּמִי וְאִפ"ה פְּטַר לִיה אֲבִי פִינָן דְּאֲכִיל לִיה בְּתַעְרוּבוֹת הִתְיַתֵּר וְה"ה אֵי אֲכִיל בְּבַת אַחַת וּמְדַבְּרֵי הַתּוֹסְפוֹת אֵלּוּ מִשְׁמַע דִּינָן הַנְּבָלַע בְּפֶת חֲשִׁיב טַעַם בְּעֵלְמָא וְכַנְרָאָה מְדַבְּרִיָּהֶם ו"ל בַּע"ג דָּף כ"ח ג"כ וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעֵיל לְפִי שִׁיטַת הָרַמְב"ם ו"ל דִּינָן הַנְּבָלַע בְּפֶת לֹא חֲשִׁיב טַעַם אֱלָא עִיקָרוֹ שֶׁל אִיסוּר: וְלַעֲנִין הֵךְ קוּשְׁיָא דְּאֵמָאי פְּלִיגִי רַבְּנָן אֶפּוֹתַח הַבְּבִלִי כְּתַב רִש"י ו"ל בְּפִסְחִים דְּבִאָמַת לֹא ס"ל טַעַם פְּעִיקָר וּמְגִיעוּלִי עִפּו"ם לֹא יִלְפִי דְּחִידוּשׁ הוּא וְכַבֵּר הָאֵרִיכוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁיטַתוֹ בְּחֻלִּין וְע"ג וּזְבָחִים וְלִדִּידֵי קִשְׁיָא דַּא"כ מָאי קָאָמַר הָתָם דְּלָא מוֹקִי לְמַתְנִיתִין כַּר"מ דְּנֻקְשָׁה חֲמִיר וְלֹא מוֹדָה בְּתַעְרוּבוֹת וְאֵמָאי לֹא מוֹדָה בְּתַעְרוּבוֹת הָא לַר"מ גִּיעוּלִי עִפּו"ם לָאו חִידוּשׁ הוּא וְיִלְיָף מִינָהּ דַּנ"ט לְפָגַם בְּעֵלְמָא ג"כ אִיסוּר כְּדִאיִתָּא בַּע"ג שָׁם: וּמְדַבְּרֵי בַּע"מ וּמְלַחְמוֹת ו"ל בְּפִסְחִים נִרְאָה דְּטַעַם פְּעִיקָר לֹא הוּי אֱלָא הִיכָא דְּאִיפָא פְּוִינָת מִטַּעְמוֹ שֶׁל אִיסוּר תוֹף כְּדִי צִירּוּפוֹ הֵינּוּ בַּכּא"פ וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי מָה שְׁיִישׁ לְהַקְשׁוֹת עַל שִׁיטָה זֹו וְעוֹד יִתְבָּאָר בְּזָה בְּסוּגִיָּא דְּשִׁמְעֵתָא בַּס"ד: וְשִׁיטַת הָרַמְב"ם ו"ל כְּבָר בְּאַרְתִּי דְּמוֹקִי לְקַרָא דְּמִשְׁרַת לְטַעְמוֹ וּמִמְשׁוֹ הֵינּוּ פְּוִינָת בַּכּא"פ וְטַעַם פְּעִיקָר מִשְׁמַע דַּס"ל דְּלָא הוּי אֱלָא מְדַרְבְּנָן וְכ"כ מְפָרְשֵׁי דְּבְרִיּוֹ ו"ל אֲבָל קִשְׁיָא אֵמָאי לֹא יִלְפִינן מְגִיעוּלִי עִפּו"ם דְּהָא הוּא ו"ל כְּתַב בְּפִי"ז מֵהַל"מ אֵלּוּ אֶסְרָה תוֹרָה אֱלָא קוֹדֶרֶה בַּת יוֹמָא וְכַתְּמִים דַּר"מ שָׁם בַּע"ג דְּלָא יִלְפִינן מִינָהּ דַּנְטַל"פ אִיסוּר מְשׁוּם דְּלָא אֶסְרָה תוֹרָה אֱלָא קוֹדֶרֶה בַּת יוֹמָא דְּלָא פְּגָמָה וּש"מ דְּטַעַם פְּעִיקָר דְּאוֹרְיִינָתָא וְלֹא אֶמְרִינן דְּחִידוּשׁ הוּא וְרֵאִיתִי לְהַתּוֹס' ו"ל שָׁם שְׁפַתְבוֹ דְּרַבְּנָן דַּר"ש הָתָם וְרַבְּנָן דַּר"ע הִכָּא תַּרְנוּיָהּוּ כְּהִדְדִי ס"ל וְהָא דְּאֶמְרֵי הִכָּא דְּחִידוּשׁ הוּא הֵינּוּ דְּאֵי לָאו דְּכְתַבָה רַחֲמֵנָא גִיעוּלִי עִפּו"ם הִנֵּה שְׁרִי אֵפִי פָּגַם פּוֹרְתָא וְלֹאִידָךְ תִּירוּצָא כְּתַבוּ הָתָם דְּרַבְּנָן דְּהִכָּא יִלְפִי בְּאָמַת לְנַטַל"פ מֵאִיסוּר שְׁהוּא לְשַׁבַּח כְּשִׁהוּא בְּעִין עֵי"ש וְלֹא זְכִיתִי לְהַבִּין דְּבְרִיָּהֶם ו"ל דַּא"כ דִּילְפִינן מִינָהּ לְעֵלְמָא א"כ לְרַבְּנָן נְמִי אֵמָאי לֹא יִלְפִינן מִינָהּ דְּטַעַם פְּעִיקָר בְּעֵלְמָא וּמָאי נִפ"מ אִם חִידוּשׁ הוּא פִינָן דִּילְפִינן מִינָהּ וְע"כ צ"ל דְּרַבְּנָן דְּהִכָּא ס"ל דְּחִידוּשׁ הוּא וְלֹא גְמַרִינן מִינָהּ מְשׁוּם דְּכָל פְּרִשְׁתַּת גִּיעוּלִי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים גַּזְה"כ הוּא וְלֹא מְשׁוּם נְתִינָת טַעַם הוּא דְּאֶצְרַכָּה רַחֲמֵנָא לְהַגְעִיל וְרַבְּנָן דְּהִכָּא פְּלִיגִי אַר"מ וַר"ש דַּר"מ וַר"ש תַּרְנוּיָהּוּ יִלְפִי מְגִיעוּלִי עוֹבְדֵי

פּוֹכְבִּים וּר"מ יְלִיף מִיָּנֶה דְאֶפִּילוּ נֹתֵן טַעַם לִפְגָּם אֲסוּר וְלֹא יִהְיֶינָה לָהּ בְּחִידוּשָׁא וּר"ש
נָמִי ס"ל דְּלֹא חִידוּשָׁא הוּא וְלֹא אֲסָרָה תּוֹרָה אֲלֵא קְדִירָה בֵּת יוֹמָא וְרַבֵּינָן דְּהֵכָא ס"ל
דְּחִידוּשׁ הוּא וְלֹא יִלְפִינָה מִיָּנֶה כָּלֵל וּכ"כ הַתּוֹס' ו"ל בְּפִסְחִים שָׁם בַּפ' אֱלוּ עוֹבְרִין וַא"כ
הַדָּק"ל לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל אֲמַאי לֹא יִלְפִינָה מַגִּיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים דְּטַעַם פְּעִיקָר
דְּאוּרִייתָא וּלְפִי הַנ"ל יֵשׁ לְדַקְדָּק אֲמַאי לֹא קָאָמַר הַש"ס הֵתֵם בְּעֵבֻדַת פּוֹכְבִּים לַר"ש
דְּאָמַר דְּנִטְל"פ מְוֹתֵר דְּבִגִּיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים נֶאֱמָרָה אֲפִי קְדִירָה שְׂאִינָה ב"י וּס"ל
דְּחִידוּשׁ הוּא כְּרַבֵּינָן דְּהֵכָא וְכֵן הָא דְּפָרִיף בְּסוּף מְכִילֵתִין שָׁם לְמ"ד נִטְל"פ מְוֹתֵר גִּיעוּלִי
עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים דְּאֲסָרָה רַחֲמָנָא הֵיכִי מְשַׁכְּחַת לָהּ וּמַאי קוּשְׁיָא לִימָא דְּחִידוּשׁ הוּא: וְרַש"י
ו"ל פְּתַב ג"כ לְפִי שְׁיִטְתּוֹ דְּגִיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים חִידוּשׁ הוּא וּלְפִי מַה שְׁפָסַק בְּמִין בְּמִינוֹ
כַּר"י דְּלֹא בְּטִיל כָּלֵל לְכַאוּרָה בְּלֹא"ה לִיפָא לְמִילָף מַגִּיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים דְּדִלְמָא מְשׁוּם
מב"מ הוּא דְּצָרִיכִי הַגְּעָלָה דְּמִשְׁהוּ מִיָּהּ אִיפָא אָבֵל מִין בְּשְׂאִינּוֹ מִינוֹ לָאו טַעַם פְּעִיקָר
הוּא וּמְפָנִי זֶה תִּיקְשִׁי לִי נָמִי אַרְבַּ דְּסָבַר נֹתֵן טַעַם לִפְגָּם וּמִנ"ל ע"כ מְשׁוּם דְּיִלְיָף מַגִּיעוּלִי
מִדִּין כַּר"מ וְהָרִי רַב ס"ל כַּר' יְהוּדָה דְּמִין בְּמִינוֹ בְּמִשְׁהוּ וַא"כ לֹא שְׁמַעִינָן מַגִּיעוּלִי עוֹבְדֵי
פּוֹכְבִּים דְּטַעַם אֲסוּר דְּהָא בְּמִין בְּמִינוֹ אֶפִּילוּ לִפְגָּם אֲסוּר דְּמִשְׁהוּ מִיָּהּ אִיפָא וְכִי"א
בַּש"ע א"ח בַּהֲל' פֶּסַח וּרְאִיָּה מְכַאן לְהַנְיָה דַּס"ל דְּגַם בְּאִיסוּר מִשְׁהוּ שְׁיָיָה נֹתֵן טַעַם לִפְגָּם
וְהִלְכָה זֹו עֲמֻנְקָה הִיא מְאֹד וְלֹא אֲבוּשׁ כִּי לֹא אוֹכֵל הַגִּיעַ עַד תְּכַלִּיתָהּ וְכַבֵּר הָאָרִיכוּ בְּזֶה
כָּל הָרַאשׁוֹנִים ו"ל ג"כ וְעַדִּינָן לֹא נִתְבָּרְרָה עַד יָבוֹא מוֹרָה צָדֵק וְיוֹרָה לָנוּ טַעְמֵי הַתּוֹרָה:
אַף עוֹד זֹאת צָרִיף לְבַאָר הָא דְּאֲמַרִּינָן הֵכָא דְּלַר"ע טַעַם פְּעִיקָר דְּאוּרִייתָא וְיִלְיָף מַגִּיעוּלִי
עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים וְהָרִי ס"ל לַר"ע בְּמִשְׁנֵה תְּרוּמוֹת פ"י דְּכָל הַמִּתְבַּשְּׁלִים זַע"ז מְוֹתֵרִים אֲלֵא
עַם הַבְּשָׂר אֲלֵמָא דַּס"ל דְּאֶפִּילוּ ע"י בִּישׁוּל אֵין בּוֹ אִיסוּר נִתְיַנַּת טַעַם אֲלֵא עַם הַבְּשָׂר
וַא"כ גִּיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים אֲמַאי אֲסִירִי אִטּוּ קְדִירָה הַבְּלוּעַ מֵאִיסוּר עָדִיף מֵאִיזָה מִין
אַחַר דְּלֹא יִהְיֶיב טַעְמָא לַר"ע חוּץ מִבְּשָׂר ע"י בִּישׁוּל וְנִהֵי דִי"ל דְּהַבְּלוּעַ בְּקְדִירָה יוֹצֵא ע"י
בִּישׁוּל גַּם לַר"ע דְּבָלוּעַ בְּכִלֵי קַל לְצֵאת יוֹתֵר מֵהַיּוֹצֵא מִן הַפָּרִי ע"י בִּישׁוּל דְּלֹא טַעַם
גְּמוּר הוּא אֲפִתִי תִיקְשִׁי הֵיכִי בְּעֵי לְמִימַר דְּלַר"ע מְשַׁרְתַּ לְטַעַם פְּעִיקָר אִם שָׂרָה עֲנָבִים
בְּמִים הָא לַכ"ע אֵין אוֹסְרַת בְּזֶה כָּלֵל בְּשׁוּם דְּנֹכְתָא אֲפִי ע"י בִּישׁוּל וְכַש"כ ע"י שְׂרִיָּה
וְאוּלִי י"ל דַּר"ע מוֹדָה בְּעֲנָבִים בְּמִים יוֹצֵא מֵהֶם טַעַם גְּמִיר דִּינָן דְּלִמְשַׁקֵּין הֵם עוֹמְדִים
וְיֵשׁ לִינְשֵׁב עַפ"ז הָא דְּבִנְבֻחִים דָּף צ"ח תַּנָּא מְשַׁמִּיָּה דַּר"ע מְנַחֵה מַה מְנַחֵה מִתְקַדְּשַׁת
בְּבָלוּעַ כּו' וְעַבִּיד הֵתֵם צָרִיכוּתָא דְּאִיצְטְרִיף לְמִיכְתַּב מְנַחֵה וְאִיצְטְרִיף לְמִיכְתַּב חֲטָאֵת.

דַּה"א דְּמְנַחֵה מִתְקַדְּשַׁת בְּבָלוּעַ מְשׁוּם דְּרַכִּיף אוֹ חֲטָאֵת מְשׁוּם דְּקָרִיר וְאִי ר"ע ס"ל בְּכָל
גְּוֹנָא בִּישׁוּל דְּטַעַם פְּעִיקָר א"כ לְמָה לִי תַרְתִּי בְּמְנַחֵה וְחֲטָאֵת הָא בְּכָל מִין אִיסוּר קִי"ל
דְּאוּסַר בְּבָלִיעַתּוֹ ע"י בִּישׁוּל אָבֵל לְפִי הַנ"ל גִּיחָא דְּלַר"ע אֵינוֹ מִתְקַדֵּשׁ בְּבָלוּעַ אֲלֵא בְּשָׂר
וּמְנַחֵה דְּרַכִּיף אֲלֵא דְּלִדִּדּוֹן דְּקִי"ל טַעַם פְּעִיקָר בְּכָל מִינֵי בִּישׁוּל תִּיקְשִׁי תַרְתִּי לְמָה לִי
בְּמְנַחֵה וְחֲטָאֵת דְּלֵהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר לִיפָא נֶפְקָא מִיָּנֶה אִי רַכִּיף אִי לֹא וְכִמוֹ שְׁפַתְבְּתִי
לְעִיל אָבֵל לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל דְּבִקְדָשִׁים לְחוּד הוּא דְּהָוִי טַעַם פְּעִיקָר אֲתִי שְׁפִיר
דְּאִיצְטְרִיף בְּתַרְוִיָּהוּ: וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד לְרַבֵּינָן דְּאֲמַרִּי דְּגִיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים חִידוּשׁ הוּא
מְשׁוּם דְּפְגָמָא א"כ אֲמַאי אֲסָרָה תּוֹרָה כָּלִי חֲרַס שְׁנַתְבַּשְׁל בּוֹ קְדָשִׁים הָא לֹא מְצִינּוּ טַעַם
לִפְגָּם שְׁנַאָסַר בְּקְדָשִׁים וּבְרַש"י בְּסוּף שְׁמַעְתִּין יְתַבָּאָר בְּזֶה: דָּף לוֹ תוֹס' בַּד"ה אֵין הִיתֵר
מְצַטְרֵף לְאִיסוּר אִם אָכַל חֲצִי זֵית בְּשָׂר וְחֲצִי זֵית חֶלֶב כּו' מְלִשׁוֹן הַתּוֹס' ו"ל גְּרַאָה דַּס"ל

דְּהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר אִפִּי שְׁלֵא ע"י תַּעֲרוּבוֹת וּלְעֵיל בְּפִתִּיחַת דְּבָרֵינוּ פְּתַבְתִּי לְצַדֵּד דְּבַדְבָּר שְׁהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר לֹא אֲמַרִּינוּ בְּיָה דח"ש אִסוּר מַה"ת דְּטַעֲמָא דְחֻזֵי לְאִיִּצְטְרוּפֵי לֹא חוֹמֵר הוּא דְּהִיתֵר נְמִי מְצַטְרֵף אֲבָל י"ל אִיפְכָא דְאִי הִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וְדַאי ח"ש אִסוּר מַה"ת דְּאִי מְנוֹתֵר מַה"ת א"כ הֵיכֵן מְצִינּוּ שְׂוִיתְחַיִּיב עַל דְּבָר שְׁפֹלוּ הִיתֵר וְגַם זֶה אֵינוֹ מְוַכְרַח דֵּהתוֹרָה אֶסְרָה שְׂוִיָּהּ מִן הָאִיסוּר דְּרָף אֲכִילָה הֵינּוּ בְּכֹזִית אִפִּי בְּצִירוּף הִיתֵר אֲבָל ח"ש דְּאִין בּוֹ שְׂוִיעוֹר אֲכִילָה לֹא אֶסְרָה תוֹרָה: בַּא"ד וְאִין לְגִרוֹס מְשַׁרְת וְכָל מְשַׁרְת כּו' וְיֵשׁ לְדַקְדָּק לְמֵאן דְּדְרִישׁ כָּל הָאֲכִיל מַאי דְרִישׁ בְּיָה וְעוֹד אֲמַאי לֹא קָאָמַר דר"ע נְמִי דְרִישׁ כָּל וְאֲתִי לטכ"ע וּמְשַׁרְת אֲתִי לְהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וְלֹא תִיקְשִׁי קוֹשְׁיָת אֲבִי לְקַמֵּן בְּגִמְרָא וְאִפִּילוּ לְמֵאן דְּלֹא דְרִישׁ כָּל הָאֲכִיל הַתּוֹס' ו"ל דְּלֹאִיסוּרָא דְרִישׁ וּלְהַסוּבְרִים דְּלִמְסַקְנָא דר"ע יְלִיף מְגִיעוּלֵי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים לֹא לְקִי אֲטַעֵם פְּעִיקָר א"כ אֲמַאי לֹא קָאָמַר דְּיִלִּיף לָהּ מוּכָל וצ"ל דְּנֹפֵל אִיִּצְטְרִיף לְשׁוּם דְּרִישׁ וּבִסְפְרֵי אִיתָא לְרַבּוֹת מְשַׁרְת בּוֹסֵר אֲבָל לר"ע לִיכָא לְמִימַר הֵכִי פִינּוּ דְלֹא מוֹקִי לָהּ בְּשׁוּרָה עֲנֻבִים בְּמִים אֲלֹא בְּשׁוּרָה פֶת בִּינּוּ א"כ לֹא שְׂוִיָּהּ לְרַבּוֹת מְשַׁרְת בּוֹסֵר וְעִי' תוֹס' מְנַחֲזוֹת דָּף נ"ו מַש"כ שָׁם.

וְכֵן בְּפִסְחִים פְּתַבּוּ דְרַבְּנָן לֹא דְרִישֵׁי כָּל הֵיכָא דְלֹא מְסַתְבֵּר לְרַבּוֹת וּכְמוֹ שְׁהִבְאֲתִי לְעֵיל וַא"כ צ"ל דְּטַעֵם פְּעִיקָר ג"כ בְּכָלֵל הֵנִי דְלֹא מְסַתְבֵּר לְרַבּוֹת דַּאל"כ לַכ"ע מְצִינּוּ לְרַבּוּי טכ"ע מוּכָל: וְכַתְּבוּ עוֹד הַתּוֹס' ו"ל הֵתֵם דר' יְהוּדָה לֹא דְרִישׁ כָּל בְּאֵלוּ עוֹבְרִין וְכַוּוֹנָתֵם בְּהָא דְפִלִּיג ר"י אר"מ בְּשְׂוִיָּאוֹר דְּהֵינּוּ נִוּקָשָׁה וְלֹא מְרַבֵּי לִיָּה מְכָל וְכַתְּבּוּ בְּמִלְחָמוֹת שָׁם דַּה"ה דְּפִלִּיג אֲתַעֲרוּבוֹת חֲמִץ וס"ל דְּאִין הִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וק"ק לְמַאי דְּמַסְקִינּוּ בְּגַמ' דְּלֵהֲכִי לֹא יְלַפִּינוּ בְּעִלְמָא לר"ע דְּהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר מְשׁוּם דְּהֵנִי ב' פְּתוּבִים וְלר"י הָא ב' פְּתוּבִים הַבָּאִים פְּאָחַד מְלַמְדִין וְאֲמַאי לֹא יְלַפִּינוּ מִיָּנָה לְכָל הַתּוֹרָה וְאִי נִימָא דר"י מוֹקִי לְמְשַׁרְת לְטַעֵם פְּעִיקָר לְשִׁיטַת רַש"י בְּפִסְחִים אֲפִתִי תִיקְשִׁי אֲמַאי פִּלִּיג ר"י אֲכוּתַח הַבְּבִלִי וְלֹא אֲמַרִּינוּ בְּיָה דְטַעֵם פְּעִיקָר אֲלֹא אִפִּילוּ לְשִׁיטַת הָרַאשׁוֹנִים ו"ל שְׁפַתְּבוּ דְלֹא שְׂוִיָּהּ טַעֵם פְּעִיקָר בְּהֵנִי ד' מִינֵי תַעֲרוּבוֹת מ"מ אֲמַאי לֹא יְלִיף ר"י חֲמִץ מִק"ו מְנוֹתֵר דְּהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר בְּקַדְשִׁים לַכ"ע כִּי הֵיכִי דְיִלִּיף לְעַנְנֵן בִּיעוֹר חֲמִץ בְּשַׁרְיָפָה ע"כ נִרְאָה דר"י לֹא פִלִּיג אֲלֹא אֲנֻקָשָׁה וְלֹא אֲתַעֲרוּבוֹת.

וְאִפְשֵׁר לִיִּשְׁב בְּזֶה קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' ו"ל הֵתֵם בַּפ' כָּל שְׁעָה דְרַבְּנָן לְדְבָרֵיהֶם בְּחֻטְאֵת הָעוֹף הָבָא עַל הַסֶּפֶק דְּבְשַׁרְיָפָה אֲמַאי לֹא יְלַפִּי חֲמִץ בַּק"ו מְנוֹתֵר דְּלִדְיָדָהוּ בְּלֹא הֵכִי ס"ל דְּחוּלִין מְקַדְשִׁים לֹא גְמַרִּינוּ כִּי הֵיכִי דְלֹא גְמַרִּינוּ מְקַדְשִׁים לְהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וְדו"ק: גְּמַרָא זַעִירִי אֹמֵר אִף שְׂאוֹר כּו' כְּמֵאן כר"א דְּדְרִישׁ כָּל דְּאָמַר גְּבִי חֲמִץ עַל עִירוּבוּ בְּלֹא וְיֵשׁ לְדַקְדָּק אֲמַאי לֹא קָאָמַר דְּזַעִירִי ס"ל כר"מ דְּדְרִישׁ נְמִי כָּל וּמְרַבֵּי נִוּקָשָׁה וי"ל דְּהַש"ס ס"ל כַּמ"ד נִוּקָשָׁה חֲמוֹר מִהַעֲרוּבוֹת.

וַא"כ י"ל דַּאֲע"ג דְּדְרִישׁ ר"מ כָּל לְרַבּוֹת נִוּקָשָׁה. אֲבָל לְעַנְנֵן תַּעֲרוּבוֹת הֵינּוּ לְהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר אִפְשֵׁר דְלֹא דְרִישׁ כָּל וְכַסְבַּרְת הַתּוֹס' הַנְּ"ל דְּהֵיכָא דְּמְסַתְבֵּר לְרַבּוֹת לַכ"ע דְּרִישֵׁינוּ כָּל לְהֵכִי קָאָמַר כְּמֵאן כר"א דְּמְרַבֵּי נְמִי הִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וְאֲפִתִי יֵשׁ לְדַקְדָּק דְּלִמָּא לְעוֹלָם זַעִירִי כְּרַבְּנָן ס"ל דְּלֹא דְרִישֵׁי כָּל וְאִפִּי ס"ל דְּהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר הֵינּוּ לְהַשְׁלִים הַקּוֹמֵץ פִּינּוּ דְּלִיכָא לְדִידָהוּ אֲלֹא חַד רִיבּוּיָא כִּי כָּל לֹא מְרַבֵּינוּ אֲלֹא דְּהִיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר לְהַשְׁלִים קוֹמֵץ שְׁלֵם וי"ל דַּע"כ לֹא אִיִּצְטְרִיף לְרַבּוֹת חֲצִי קוֹמֵץ אֲלֹא

לר"א דס"ל בשחוטאי חוץ דלא מיחייב אלא אקומץ שלם וה"א דלענין שאור נמי אינו חייב אלא אקומץ שלם להכי איצטריך לרבות מקצת הקומץ אבל לרבנן לא איצטריך לרבות חצי קומץ פלל כל שיש בו פזית אלא דא"כ כי כל לרבנן מאי דרשי ביה דלמקצת הקומץ הא לא איצטריך וע"כ אתי לתערוכות וא"כ לרבנן נמי היתר מצטרף לאיסור ובשלמא לפי רש"י ז"ל דעירובו איצטריך שלא יתבטל ברוך א"כ לא שמעינן מינה דהיתר מצטרף לאיסור דאפילו איפא שיעורא איצטריך שלא יתבטל ומה שהקשו התוס' ז"ל לשיטתו דלרבנן נמי גיליף מפי כל מקצתו הדרשה ראשונה י"ל דבאמת מסתבר יותר לרבות עירובו בדאיפא שיעורא והא דמרבין ר"א מקצתו ראשונה היינו משום דכל משמע ליה לר"א ריבויא יותר ומש"ה מרבין מיני' מקצתו היינו היתר מצטרף לאיסור ואפ"ה איצטריך לרבות עירובו משום דלא מצינו למילף חד מחברין' אבל לרבנן דכל לאו ריבויא הוא לא מרבין אלא עירובו שזה מסתבר יותר לרבות אבל לשיטת התוס' ז"ל דמעירובו הוא דשמעינן דהיתר מצטרף לאיסור ואי למקצת קומץ לא איצטריך ריבויא לרבנן א"כ ע"כ לעירובו אתי וש"מ דהיתר מצטרף לאיסור גם לרבנן וע"כ צ"ל לשיטת התוס' ז"ל דאיצטריך למקצת קומץ ולא מסתבר למידרש דהיתר מצטרף לאיסור להשלים הקומץ כי היכי דבעלמא הוי הקטרה בכזית לחוד ה"נ מרבין ה"א גבי שאור ועיין מש"כ לעיל בשיטת הרמב"ם ז"ל: שם תוס' בד"ה אין הכי נמי אלא כו' והכי מפרש ליה לברייתא כו' זה קאי לאבני דהכי מפרש לברייתא כו' והוכפלו דבריהם בזה דכבר כתבו פן לעיל בד"ה פמאן דלאבני איצטריך לעירובו משום דאינו ניכר ונתערב.

והקשו התוס' ז"ל לאבני אמאי לא מרבין מכל מקצת ג"כ פחות מפזית כמו בשאור למזבח. ותיגרין פיון דכתיב לשון אכילה לא מרבין חצי שיעור ובהכי ניחא ליה דאינו לוקה על ח"ש לר"א דדריש כל א"כ מפל חלב גרבי למלקות ג"כ ואין לומר דאיצטריך כל לרבות חלב כוי דהא לר"א כוי ספיקא הוא דאמר ר"א דאין חייבים על חלב אשם תלוי ואין צריך קרא לרבוני ובתרונוייהו גרסינן ר' אלעזר דהוא ר"א בן שמוע ולפי ה"נ ל' ניחא דאח"ש לא מצינו לרבות למלקות פיון דכתיב אכילה וכבר דקדקתי לעיל אמאי לא מרבין מכל חלב דהיתר מצטרף לאיסור ע"ש וי"ל דבין לר"ע בין לרבנן פיון דכתב רחמנא בקדשים דהיתר מצטרף לאיסור ש"מ דבשאר איסורין אינו מצטרף דאל"ה קרא בקדשים למה לי: תוס' בד"ה ה"ג רש"י מקום מגעו אמאי פסל כו' ותוכן דבריהם ז"ל דרש"י בפסחים פי' דפריה מטעם ביטול דדימוע דרבנן הוא ואפילו מקום מגעו אמאי פסל ואמר ר"י הואיל וזר לוקה עליו בכזית ומשום דהיתר מצטרף לאיסור ובאיזה מקום שנגע פסל מקום מגעו פיון דמירי במעורב ודחי ליה רב דימי לא משום דאיפא פזית בכדי אכילת פָּרס וכיון דשם תרומה עלה לענין מלקות ה"נ לענין לפסול מקום מגעו והתוס' ז"ל הקשו עליה מהא דתנן בפ"ד דטבול יום בעיסה שזדמעה בתרומה דלר"מ לא פסל אפילו מקום מגעו ולר"י ור"ש פסל את פולו אלקא דבמעורב לא מחלקינן בין מקום מגעו לשאר התבשיל או העיסה ופי' ר"ת ז"ל דמירי פשהו בעין ומפוזרין כמקפה וכי פריה מקום מגעו אמאי פסל היינו משום דליפא כפיצה במקום אחד ופחות מכפיצה אינו מקבל טומאה ואמר ר"י הואיל וזר לוקה בכזית לאו משום דהיתר מצטרף לאיסור וכיון דהיתר מצטרף לענין איסור ה"ה דמצטרף לכפיצה לקבל טומאה ודחי רב דימי לא משום דאיפא פזית בכא"פ והקשו לקמן בד"ה אמר ליה כו' מאי מהני הא דאיפא איסור

כזית בכא"פ מ"מ הא במקום מגעו ליכא כפיצה וההיתר אין מצטרף ות' ב'דוסק דאם
היה מלקט האיסור לבדו ואכלו היה פטור דאין דרף אכילה בכף.

ואינו חייב אלא אם אוכלו עם המקפה הרי דההיתר מצטרף קצת לאיסור וה"נ מצטרף
לעגנו טומאה ועיין תוס' ו"ל בד"ה ומשני הואיל כו' שפתבו וז"ל הואיל וזר לוקה בכזית
דין הוא להחשיבה ולא תבטל אגב המקפה ולשון ביטול אינו מוכן לשיטתם דמייירי
כשהוא בעין ומהיכי תיתי שיתבטל וכן פתבו להאי לישנא עוד בסוף דבריהם שם ומשום
הך טעמא לית לן למימר שלא תבטל אגב המקפה.

וביטול מאן דכר שמה ועוד דבלא"ה לא תיקשי לימא הואיל ויכול ללקט כזית משם וכי
משום זה קבל טומאה אפי' פחות מכפיצה הואיל ויכול לצבור מ"מ השתא מפוזר הוא:
ונראה דדבריהם בזה הוא לפי תי' אחר שכתב הש"מ ו"ל על קושיותם לעיל (וכן פי'
הר"י ו"ל בעצמו בתוס' פסחים שם דף מ"ד ע"ש) הא פחות מכפיצה נמי מקבל טומאה
מדרבנן.

ותי' דאי אין טומאה זו אלא מדרבנן היה לו להתבטל אגב המקפה אפי' כשהוא בעין
ואמר ר"י דחשיב הוא ולא בטיל אגב מקפה הואיל וזר לוקה עליה בכזית ולפ"ז הקשו
שפיר לימא דמש"ה לא בטיל הואיל ויכול לצבור כזית ממנו.

ותי' פיון דאין דרף אכילה בכף אין לומר בשביל זה שלא תבטל וע"כ צ"ל משום דהיתר
מצטרף לאיסור ורב דימי משני ליה משום דאיכא כזית בכא"פ ולפ"ז א"ש נמי קושיותם
לפר"ת בד"ה אמר ליה דנדאי מהני הא דלוקה בכזית בכא"פ שלא תבטל אגב המקפה
וכן מבואר בדברי הר"ש ו"ל לשיטת ר"ת ו"ל דהא דפריה מקום מגעו אמאי פסל היינו
משום דבטל אגב המקפה אף לא נראה לו להר"ש ו"ל שיטת ר"ת ו"ל דמייירי כשהן בעין
מהך קושיא דאמאי לא קאמר הואיל ויכול ללקט ממנו כזית ודוסק הוא לומר דאין דרף
אכילה בכף ובאמת דבר תימה הוא לומר דאם ליקט כזית איסור ואכלו לא יתחייב.

וגם מי הכריחם לזה דאינו לוקה אם אכל הא סגי בזה דאין דרף לאוכלו כף ומש"ה לא
חשיב ובטיל אגב המקפה אבל אם ליקט ואכלו למה לא יתחייב פיון שאכל כזית איסור
ולקמן בתוס' בד"ה וכזית בכא"פ כו' יבואר מה שהכריחם לזה: אבל לפי מש"כ פאן
דלשון פסל משמע מדאורייתא וע"כ היינו משום דמצרפינו ההיתר וכס"ד דאבני או
משום דאיכא כזית בכא"פ ובזה ג"כ ההיתר מצטרף וכמו שכתבו התוס' ו"ל בד"ה א"נ
ולפי שיטה זו ע"כ צ"ל דאינו חייב אם ליקט האיסור ואכלו דאל"ה לא משני מידי בהא
דאיכא כזית בכדי אכילת פרוס: והר"ש ו"ל קיים פי' רש"י ו"ל דמייירי במעורבין ומה
שהקשו התוס' ו"ל מעיסה שנדמעה דלמר פוסל את כולו ולמר אינו פוסל כלל תי' שם
דיש לחלק בין מין במינו למין בשאינו מינו לר"מ דס"ל בעיסה דאינו פוסל כלל היינו
משום דמין במינו לכ"ע בטיל ולרבי יוסי ור' שמעון דאמרי דפסל את כולו איכא למימר
איכא דמב"מ חמיר וכמש"כ הר"ש ו"ל בפ"ג דטבול יום דאיכא מ"ד בעלמא דמין
במינו לא בטיל אלא דלפ"ז קשיא לי דבגדה פ' יוצא דופן מיייתי ברייתא דר"מ ור' יהודה
אמרי דאינו נפסל בטבול יום ולר' יהודה הא מין במינו לא בטיל וחמיר ממין בשאינו
מינו ואמאי אינו נפסל כלל אפילו מקום מגעו וכן יקשה מאי דקרי לה התם דימוע דרבנן
לר"י ג"כ וכמש"כ רש"י ו"ל התם והא לר"י מדאורייתא לא בטיל ועי' תוס' שם דף מ"ז

בד"ה אתי ד'מוע דרבנן מש"כ בזה והתוס' שם בד"ה ואינה נפסלת בטבול יום הקשו
ג"כ מהא דמקפה דפסל מקום מגעו ותי' דהתם מיירי בגוש בקערה והיינו פשיטתם הקא
דמיירי פשהוא בעין אלא דמש"כ דהא דפסל מקום מגעו מיירי פשהוא גוש בקערה אינו
מוכן דר' יהודה הוא דאמר הקא בסיפא דמתניתין דאם הנה שום מרובה הולכין אחר
הרוב ופסל את פולם ועלה קאמר ר"י דוקא פשהוא גוש בקערה אבל פשהוא מפוזר
במדוכה טהור ופי' הר"מ והר"ש ז"ל דלא פסל אלא מקום מגעו אבל רישא ע"כ מיירי
פשהו מפוזרין במקפה וכמש"כ התוס' ז"ל פאן ולהכי פריד אמאי פסל מקום מגעו הא
ליפא כפיצה במקום מגעו ואי מיירי פשהכל גוש אחד לא הוי פריד מידי ובאמת לפשטא
דמתניתין מיירי רישא נמי פשהוא גוש בקערה דאי במפוזר א"כ מאי קאמר התם ואם
הנה השום מרובה הולכין אחר הרוב הא במפוזר אפילו השום מרובה אין הולכין אחר
הרוב ולא בטיל המקפה וכדאמר ר"י אימתי כו' אבל אם הנה מפוזר במדוכה טהור וכמו
שפי' הרא"ש ז"ל שם בפ"ב דטבול יום דבעינן תרתי שיהנה רוב וגוש בקערה וא"כ
רישא ע"כ מיירי פשהוא גוש בקערה ותיקשי לדברי התוס' ז"ל הקא שפי' דמיירי פשהו
מפוזרין.

וכן פרכת הש"ס והא לא הוי כפיצה לא יתיישב לפ"ז וכנ"ל: ואע"ג דיש לומר דהש"ס
פריד שפיר במקום מגעו הא לא הוי כפיצה דנהי דהכל גוש אחד בקערה מ"מ לא פסל
אלא מקום מגעו ובמקום מגעו ליפא כפיצה אבל לפ"ז לא הוי צריד למימר דטעמא
משום דהיתר מצטרף לאיסור אלא משום דיכול לאכול האיסור בבת אחת אלא ודאי
משמע דאיירי במפוזר וכמו שפכתבו התוס' ז"ל ומפשטא דמתניתין לא משמע כן וצ"ל
דרישא דמתני' פשהשום מועט משמע ליה להש"ס דמיירי בכל גוונא בין פשהוא גוש
בין פשהוא מפוזר ומש"ה איצטריד לטעמא דהיתר מצטרף לאיסור.

וא"כ דברי התוס' ז"ל בנדה שפכתבו דמיירי דוקא פשהוא גוש בקערה אינו מדוקדק
ועדיין צ"ע: ועיין מהרש"א ז"ל בפסחים שדקדק על דברי התוס' ז"ל שפכתבו דמיירי
פשהוא בעין דלאו בעין ממש קאמר דא"כ לא הוי אמרינן ביה היתר מצטרף לאיסור
לשיטת התוס' ז"ל דלא אמרינן היתר מצטרף לאיסור אלא ע"י תערובות וכבר כתבתי
לעיל דנראה לי דבאכילת איסור מודו התוס' ז"ל דבכל גוונא מצטרף היתר דבשעת
אכילה מתערב הוא: ויש לדקדק עוד לשיטת התוספות ז"ל דאפיי דייק דהיתר מצטרף
לאיסור בשאר איסורין מדפסל מקום מגעו אע"ג דלא הוי כפיצה.

א"כ יקשה לאפיי מאי טעמא דר' יהודה דאמר בשום מרובה אם הנה מפוזר במדוכה
טהור והיינו דלא פסל אלא מקום מגעו. ואמאי הא לר"י לא מציינן למימר דהיתר מצטרף
לאיסור בשאר איסורין דהא בחמץ ס"ל דלא מצטרף וכמש"כ לעיל בשם התוס' מנחות
וא"כ מנ"ל למילף בשאר איסורים דהיתר מצטרף לאיסור מנזיר גילף מחמץ איפכא
דאין היתר מצטרף והפני יהושע ז"ל בפסחים שם הקשה כנ"ל היכי בעי אפיי למימר
דלר' יוחנן בכל איסורין היתר מצטרף לאיסור והיינו משום דילפינן פוליהו מנזיר והא
ר"י משמע דס"ל דבחמץ אין היתר מצטרף דלא אמר אלא חוץ מנזיר וא"כ מנ"ל למילף
בשאר איסורין מנזיר גילף מחמץ דאין מצטרף ונראה דלא קשיא דודאי אפיי דבעי
למימר דבכל האיסורין היתר מצטרף לאיסור לר"ע דמרבי מנזיר ה"ה דס"ל דבחמץ

ג"כ היתר מצטרף אפילו למאן דלא דריש פל דאיכא למילף בק"ו מנזיר דהא מיעוט מפורש ליכא בתמין אלא דמסברא אמרינו דאין היתר מצטרף וכינון דבנזיר איתרבי ק"ו בתמין דמיעוט דכי פל אוכל תמין בכרת הוא דכתיב ובע"ג דהר"ן ובעל המאור ז"ל פתבו שם בפ' אלו עוברין דרבנן דאמרי על עירובו בלא פלום לאו מסברא הוא דאמרי הכי אלא מדאמעיט מכרת ה"ה דאמעיט מלאו ונהנךחו לזה דאי מסברא בעלמא קאמרי א"כ מיעוט בכרת למה לי ע"ש בבעה"מ ז"ל אפני ע"כ לא ס"ל הכי דלא מסתבר למעוטי תמין דתמיר שלא יצטרף ההיתר ובנזיר דקיל יצטרף ומש"כ הבעה"מ ז"ל שם דאי לאו מיעוטא ה"א דהוי כמו נתחמץ על ידי דבר אחר דבלאו לא הבנתי דא"כ מנ"ל דלר"א טעמא משום דהיתר מצטרף לאיסור דלמא משום דהוי כנתחמץ ע"י דבר אחר אלא ודאי דלרבנן לא איצטריף קרא למעוטי ומסברא בעלמא אינו עובר עליו ומיעוט דכתיב גבי פרת ע"כ לא דרשי ליה פלל ועי' מהרש"א ז"ל בפירש"י בד"ה לענן פרת מש"כ שם ועי' עוד שם בדבריו ז"ל בדברי התוס' בד"ה מאן תנא שתמה על דבריהם שפתבו דלרבנן בגוקשה אפילו איסורא ליכא ומנ"ל ה'א בתערוכות גם לרבנן איכא איסורא וכו' בגוקשה לר"י ע"ש ואין דבריו מוכרחים דהא דאיכא איסורא לרבנן בתערוכות הוא משום דעכ"פ איכא חצי שיעור וכמש"כ הר"ן ז"ל שם אבל גוקשה ודאי אין בו אלא איסור דרבנן אבל מה"ת מצה מעלייתא היא ונהי דלא הוי מצה מעלייתא מ"מ תמין לא הוי אי לא קרא ושפיר הקשו בלחמי תודה מנ"ל דהוי תמין והרבה יש להאריך בזה וגם יש מקום עיון בפלוגתא דר"נ ור"י אי גוקשה תמיר אי תערוכות תמיר ואם יעזרני ה' בסוף שמעתי אבאר עוד בזה: וחזור אני לענין הראשון דע"פ הדברים הנ"ל יש ליישב גם מה שהקשיתי לשיטת התוס' ז"ל בטעמא דר' יהודה אם הנה מפורך דפוסל מקום מגעו הא לית ליה היתר מצטרף לאיסור בתערוכות תמין פנין דלא דריש פל דלשיטתיה דאפני השתא דילפינן פל האיסורין מנזיר דהיתר מצטרף לאיסור נהי דלא דריש ר"י פלופטר בגוקשה.

אבל בתערוכות מחייב שפיר דילפינן בק"ו מנזיר וס"ל בכל האיסורין דהיתר מצטרף: ובעיקר דברי ר"י בטבול יום יש לדקדק דאמר בד"א פשהיה גוש בקערה אבל אם הנה מפורך במדוכה טהור מפני שהוא רוצה בפיוזורו פתח בקערה וסיים במדוכה ונהי נראה דבקערה בכל גוונא הוי גוש אחד אע"פ שהן מפורין דהמקפה מחברו ועושה אותן גוש אחד אבל כשהוא במדוכה דאין להם חיבור ע"י מקפה טהור אבל מדברי הרא"ש ז"ל נראה דאין חילוק בין קערה למדוכה וכמו שפתיבתי לעיל: ואפשר לפרש דברי ר"י לשיטת התוספות ז"ל דר"י קאי ארישא דהשום מועט וכשהוא גוש בקערה היינו פשהיה במקפה פסל מקום מגעו ע"י צירוף היתר לאיסור או דאיכא פזית בכא"פ אבל פשהיה מפורך במדוכה ואין צירוף היתר אפי' מקום מגעו טהור דליכא כפיצה וז"א אלא לשיטת ר"ת ז"ל דבעינו לטומאה ג"כ צירוף היתר אבל לשיטת ר"י ז"ל דלענין טומאה לא בעינו צירוף דפחות מכפיצה נמי מקבל טומאה מדאורייתא והא דאיצטריף לצירוף היתר היינו פדי שלא יתבטל אגב המקפה א"כ במדוכה ודאי מקום מגעו טמא וכן לשיטת רש"י ז"ל ועדיין צ"ע בזה: ע"ב תוס' בד"ה ופזית בכא"פ דאורייתא כו' וכ' דודאי מודה אפני בשיעור פזית בכא"פ בלא תערוכות וכמתני' דכריתות אלא פשהיה מעורב ס"ד דאפני דלאו דאורייתא הוא ולפרש"י ז"ל דמייירי פשהיה מעורב ממש א"ש דס"ל לאפני דבטל

הוא בְּהִיטֵר אפ"ל אִיכָא פְּזִית בכא"פ אָבֵל לפר"ת ז"ל דְּמִיָּרִי הָכָא פֶּשְׁהוּא בְּעִין וְלֹא נִתְעַרְבַּר אֵלָא נִרְאָה צָף עַל הַמְקַפָּה א"כ הִיכִי ס"ד דְּאֲבִי שְׁלֹא יִצְטָרֵף בכא"פ פִּינֵן שְׁהוּא בְּעִין בְּלֹא תַעְרוּבוֹת וְלִזָּה פְּתַב וְכִינֵן דְּאֲפִי' אִם הָיָה מְלַקֵּט וְאוֹכְלוֹ בְּעִין לֹא הָיָה מִיִּחְזִיב וְכִשְׂיטָתָם דְּאִין דְּרַף אֲכִילָה כ"ש פֶּשְׁאוֹכְלוֹ עִם הַמְקַפָּה פִּינֵן דְּאִין הִהִיטֵר מִצְטָרֵף.

וְדַבְרֵיהֶם ז"ל מְגֻמְגָמִים וַיֵּשׁ בָּהֶם חֶסְרוֹן אָבֵל פְּנוּנָתָם כמ"ש וּמִטַּעַם זֶה הִוְכַרְחוּ לְסַבְרָתָם דְּאִינוּ לֹוֹקָה אִם לִיקֵט הָאִיסוּר וְאָכְלוּ: בא"ד ומ"מ קָשָׁה לְרִשְׁבָּ"ם כו' תִּפְוֹק לִיָּה מְשׁוּם טַעַם פְּעִיקָר פִּינֵן דְּאֲפִי' הַטַּעַם אִינוּ מִתְבַּטֵּל כ"ש הָכָא דְּהַעִיקָר אִינוּ מִתְבַּטֵּל וְתִ' דְּלְסַבְרָת אֲבִי הַשְּׁתָא בְּטַעַם פְּעִיקָר ג"כ לֹא יִתְחַזִּיב אֵלָא אִם אוֹכֵל לְטַעַם פְּזִית בְּבַת אַחַת וְכָבֵר פְּתַבְתִּי לְעִיל לְדַקְדַּק בְּמָה שְׁנִרְאָה מְדַבְרֵיהֶם דְּלֹאֲבִי אִם אָכֵל דְּבַר הַמְעַרְבַּב בְּבַת אַחַת מוֹדָה דְּחַזִּיב דְּלַעֲנָ"ד צ"ע בְּכָל שְׁהוּא חַזִּיב פֶּשְׁאוֹכְלוֹ בְּבַת אַחַת וְדֹאִי חַזִּיב נְמִי בכא"פ וְכִינֵן דְּלֹאֲבִי נְמִי אִינוּ מִתְבַּטֵּל בְּרוּב הִיטֵר אִם אוֹכְלוֹ בְּבַת אַחַת מ"ט לֹא יִצְטָרֵף גַּם אִם אוֹכְלוֹ בכא"פ וְנָהִי דְּבַתְעַרְוֹבַת פְּזִית בכא"פ י"ל פִּינֵן דֹּא"א שְׂיֵאֲכֵל בְּבַת אַחַת כ"כ וְכִינֵן דֹּא"א שְׂיִתְחַזִּיב ע"י אֲכִילָתוֹ בְּבַת אַחַת פְּטוּר נְמִי פֶּשְׁאוֹכְלוֹ בכא"פ: אָבֵל הִיכָא דִּיכּוֹל לְאָכּוֹל בְּבַת אַחַת וְכִינֵן שְׁכ' שְׁהַבְּלִיעַ פְּזִית יֵין בְּשַׁנִּי זִיתִים פֶּת פִּינֵן דֹּאִם אָכְלוֹ בְּבַת אַחַת חַזִּיב לֹא יִדְעֵנָא טַעַמָא לְפִטוּר אִם אָכְלוֹ בכא"פ פִּינֵן דְּבִיטוּל לֹא שְׂיָיָה בְּהָא וְצ"ל דְּסַבְרָא בְּעִלְמָא הוּא דְּבַתְעַרְוֹבוֹת צָרִיף שְׂיֵאֲכֵל בְּבַת אַחַת דְּוֹקָא אָבֵל מְלִתָא בְּלֹא טַעַמָא הוּא וְהַתּוֹס' ז"ל לְקַמֵּן בַּד"ה שְׁרָה עֲנָבִים פְּתַבוּ דְּאֲבִי לֹא יִדַּע הַשְּׁתָא מְבַרְיָתָא דְּמוֹקִי לָהּ לְמִשְׁרַת לְטַעַם פְּעִיקָר עֵי"ש: וְסַלְקָא מְסַקְנָא הָכָא דְּהָא דְּהַשׁוּם וְהַמְקַפָּה מִיָּרִי דְּאִיכָא פְּזִית בכא"פ וְקִצַּת קָשָׁה עַל הַרְמַב"ם ז"ל שְׁלֹא בִיָּאֵר זֹאת בַּפ"ח מֵהַל' טוֹמָאֵת אוֹכְלִין אֵלָא פְּתַב לְמַתְנִיתִין סְתָמָא: בַּד"ה א"ה אֲמַאי פְּלִיגִי רַבְּנֵן עֲלֵיהּ דַּר"א כו' וְלִדְיָדִיָּה גִיחָא דְּהָא דְּמַקְפָּה אֲתִי כַר"א דְּדַרְיֵשׁ פֶּל דְּהִיטֵר מִצְטָרֵף לְאִיסוּר אָבֵל רַבְּנֵן דְּלֹא דְרָשִׁי פֶּל פְּשִׁיטָא דְּפִלְגִי אָבֵל רַב דִּימִי דְּאֲמַר דְּלוֹקָה לַר"י מְסַבְרָא וְלֹא אֲשַׁפְחוּן בְּזָה דְּפִלְגִי תַנְצִי מְשַׁמַּע מְדַבְרֵיהֶם ז"ל דְּהָא דְּבַעִי אֲבִי לְמִימַר דְּבָכֵל הָאִיסוּרִין הִיטֵר מִצְטָרֵף לְאִיסוּר הִינֵנו לַר"א דְּאֲמַר בְּחַמֵּץ הִיטֵר מִצְטָרֵף וְאִין זֶה מוּבָן דְּמַחְמֵץ הִיכִי מְצִינֵן לְמִילָף לְשַׁאֵר אִיסוּרִין דְּלִמָּא שְׁאִי חַמֵּץ דְּחַמִּיר וְעוֹד דְּאֲבִי לְרַב דִּימִי הוּא דְּקֹאֲמַר הִכִּי דְּאֲמַר בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן חוּץ מֵאִיסוּרֵי נְזִיר לְחוּד אָבֵל פְּנוּנָתָם ז"ל כַּמְש"כ בְּפִסְחִים דְּמַנְזִיר לֹא שְׁמַעִינֵן דְּהִיטֵר מִצְטָרֵף לְאִיסוּר אֵלָא הִיכָא דְּלֹא נְפִישׁ הִיטֵר וְכַגְרִסַת הַש"ס לְקַמֵּן לַר"א דְּמַרְבִּי בְּחַמֵּץ נְמִי דְּהִיטֵר מִצְטָרֵף וְע"כ אֲתִי אֲפִי' הִיכָא דְּנְפִישׁ הִיטֵר דַּל"ה לֹא אִיִּצְטָרִיף קָרָא דְּמַנְזִיר שְׁמַעִינֵן וְס"ל לְאֲבִי פִינֵן דְּכָבֵר שְׁמַעִינֵן בְּכָל הָאִיסוּרִין דְּהִיטֵר מִצְטָרֵף בַּק"ו מַנְזִיר פִּינֵן דְּגִלִי רַחֲמָנָא בְּחַמֵּץ לַר"א דְּאֲפִילוֹ הִיכָא דְּנְפִישׁ הִיטֵר מִצְטָרֵף ה"ה בְּכָל הָאִיסוּרִין וְהִיא דְּמַקְפָּה אֲתִי כַר"א דְּהִיטֵר מִצְטָרֵף אֲפִילוֹ הִיכָא דְּנְפִישׁ הִיטֵרָא וְהַשְּׁתָא א"ש נְמִי הָא דְּפִלְגִי רַבְּנֵן בְּכוּתָח פִּינֵן דְּלֹא דְרָשִׁי פֶּל לֹא שְׁמַעִינֵן דְּהִיטֵר מִצְטָרֵף לְאִיסוּר הִיכָא דְּנְפִישׁ הִיטֵרָא.

אֵלָא דְּאֲפִתִי לֹא הוּי צָרִיכִי לְזָה לְאוֹקְמִי הָא דְּמַקְפָּה כַר"א לְשִׂיטָתָם דְּמִיָּרִי פֶּשְׁהוּא בְּעִין א"כ לֹא חַזִּיב נְפִישׁ הִיטֵרָא וְכַמוֹ שְׁכ' הָרָא"ש ז"ל שֵׁם בַּפ"ב דְּטַבּוּל יוֹם דִּיכּוֹל לְאָכּוֹל מְקַצַּת מְזָה וּמְקַצַּת מְזָה ע"ש: וּבְעִיקָר סְבַרַת הַתּוֹס' ז"ל דַּלְר"א אִיִּתְרַבִּי בְּחַמֵּץ אֲפִי' אִי נְפִישׁ הִיטֵרָא דְּלֵהִיכָא דְּלֹא נְפִישׁ הִיטֵרָא מַנְזִיר יִלְפִינֵן א"כ מֵאִי קֹאֲמַר הַש"ס לְקַמֵּן דְּנְזִיר וְחַטָּאת הוּי ב' פְּתוּבִים וְאֲמַאי לֹא גִימָא ג"כ דְּקָרָא דְּחַטָּאת אֲתִי לְאֲשַׁמְעִינֵן אֲפִי' הִיכָא

דנפיש היתרא וְלא הוי ב' פתובים ויתבאר עוד בזה לקמן בשמעתין אי"ה: אַבְל עוד פתבו התוס' ו"ל הַתָּם בַּפְּשִׁיטוֹת דְּאֵלִיבָא דְאַבְיֵי נִיחָא הָא דְפְּלִיגֵי רַבְּנָן בְּכוּתָח דַּע"כ לֹא בְּעֵי אַבְיֵי לְמִימַר דְּהִיתָר מְצַטְרַף לְאִסוּר בְּכָל הָאִסוּרִין אֲלֵא לר"ע דְּדַרְיָשׁ מְשַׁרְתָּ לְהִיתָר מְצַטְרַף לְאִסוּר וְנִלְפִינָן שְׁאָר אִסוּרִין מְנַזִּיר אַבְל לְרַבְּנָן דְּדַרְיָשׁ מְשַׁרְתָּ לְטַעַם פְּעִיקָר לֹא ס"ל כָּלֵל דְּהִיתָר מְצַטְרַף וְהִינּוּ רַבְּנָן דְּכוּתָח: וי"ל עוד לפי מה שפתיבתי לעיל בשם בעה"מ ו"ל דלרבנן איפא מיעוטא בקמץ דאין היתר מצטרף מדאימעיט מפרת ה"ה דאימעיט מלאו בלא"ה א"ש לאבביי הָא דְפְּלִיגֵי רַבְּנָן בְּכוּתָח דְּבַחְמִין אִיפָא מְיַעוּטָא אַבְל לְרַב דִּימֵי דְּמִשּׁוּם פְּזִיחַ בְּכַא"פ אֲתַאן עֲלֵהּ וּמִסְבָּרָא בְּעֵלְמָא א"כ גַּם גְּבִי חֲמִין לֹא מְסַתְּבַר לְמַעוּטֵי פְּזִיחַ בְּכַא"פ אִפִּי מְפָרַת וּמ"ט פְּלִיגֵי רַבְּנָן עֲלֵיהּ דר"א אַבְל כְּפָר פְּתַבְתִּי דְּלִפִּי מֵאִי דס"ל לְאַבְיֵי הַשְּׁתָא דְּבְּכָל הָאִסוּרִין הִיתָר מְצַטְרַף ה"ה דְּבַחְמִין הִיתָר מְצַטְרַף דַּא"ל"ה מנ"ל לְמִילָף מְנַזִּיר נִילָף מְחַמֵּץ דְּאִינוּ מְצַטְרַף וְדו"ק: בד"ה הַנַּח לְכוּתָח הַבְּבִלִי כו' וְנִרְאֵה דְּאִי מְתַרְמֵי הָכִי מוֹדוּ דְּחִיב אֲלֵא דְּבַחְמִי לֹא אִינְרֵי וְא"א לֹמַר כֵּן לְשִׁיטַת הָרַאשׁוֹנִים ו"ל דְּהִיכָא דְּאִיפָא פְּזִיחַ בְּכַא"פ לֹקְהָ עַל פְּזִיחַ מְמַנּוּ וְכִמּוֹ שְׁהִבִּיא הָרַא"ש ו"ל שִׁיטַת הַר"ר חַיִּים בְּפ' גִּיד הַנְּשֵׂה דַא"כ אִפְתִּי תִּיקְשִׁי אֲמַאי פְּלִיגֵי רַבְּנָן עֲלֵיהּ דר"א פִּינּוּ דְּאִיפָא תַּעְרוֹנְתָּ פְּזִיחַ בְּכַא"פ.

אַלֵּא אִפִּי לְפַרְשֵׁי ו"ל דְּבַטְלָה דַּעְתּוֹ אֲצֵל כָּל אָדָם וְאִין זֹו אֲכִילָה מ"מ לִילְקֵי עֲלֵיהּ בְּכִזִּיחַ לְכ"ע פִּינּוּ דְּאִיפָא תַּעְרוֹנְתָּ אִסוּר פְּזִיחַ בְּכַא"פ דְּהָא סְבָרַת הַר"ח פְּתַב הָרַא"ש ו"ל דְּמְסַתְּבַר דְּלֹא אֲתַרְבִּי טכ"ע אֲלֵא הִיכָא דְּאִיפָא אִסוּר כ"כ פְּזִיחַ בְּכַא"פ וְא"כ בְּכוּתָח הָא יֵשׁ בּוֹ אִסוּר פְּזִיחַ בְּכַא"פ וּמֵאִי אִיכְפַת לָן אִם אִין דְּרָף לְאֹנְכְלוּ כְּאַחַת וי"ל דַּע"כ לֹא פְּתַב הַר"ח ו"ל דְּלֹקְהָ בְּכִזִּיחַ מִן הַתַּעְרוּבוֹת אֲלֵא הִיכָא דְּאִיפָא טַעַם ג"כ וְהִיכָא דְּאִיפָא מְמַשּׁוּ שְׁל אִסוּר פְּזִיחַ בְּכַא"פ וְטַעַמוֹ ג"כ לֹקְהָ עַל פְּזִיחַ לְחוּד אַבְל הִכָּא בְּכוּתָח ע"כ צ"ל דְּלֹא הָוֵי טַעַם גָּמוּר אֲלֵא קִיּוּהָא בְּעֵלְמָא וְכִמּוֹ שְׁכַתְּבַר הַטּוֹר בַּא"ח סִי תַּמ"ב מַש"ה אִינוּ לֹקְהָ לְרַבְּנָן אֲלֵא הִיכָא דְּאֲכַל פְּזִיחַ אִסוּר בְּכַזִּי אֲכִילַת פָּרַס וְכוּתָח אִין דְּרָף אֲכִילְתּוּ בְּכַף וּמַש"ה פְּטָרֵי רַבְּנָן.

אַלֵּא דַא"כ לֹא דְּמֵי הָף אֲכִילַת פָּרַס דְּאֲתַמַּר גְּבִי שׁוּם וְשָׁמֵן לַאכ"פ דְּאֲתַמַּר גְּבִי כּוּתָח דְּגְּבִי כּוּתָח אִינוּ לֹקְהָ אֲלֵא בְּאֹכְל פְּזִיחַ אִסוּר בְּכַא"פ וְגְּבִי שׁוּם וְשָׁמֵן לֹקְהָ בְּכִזִּיחַ מִן הַתַּעְרוּבוֹת לְחוּד כָּל שְׁיֵשׁ פְּזִיחַ אִסוּר בְּכַא"פ דְּהִתָּם וְדֵאִי אִיפָא טַעַם שׁוּם וְשָׁמֵן בְּמִקְפָּה.

וְעוֹד דַּא"כ מֵאִי פְּרִיף אַבְיֵי אֲמַאי פְּלִיגֵי רַבְּנָן עֲלֵיהּ דר"א בְּכוּתָח דְּלִמָּא דְּנֹקָא בְּשׁוּם הוּא דְּקָאֵמַר רַב דִּימֵי דְּכִזִּיחַ בְּכַא"פ דְּאֹרְיִיטָא מְשׁוּם דְּאִיפָא נְמִי טַעַמָּא וְטַעַם פְּעִיקָר אַבְל בְּכוּתָח דְּלִיפָא טַעַמָּא דְּלִמָּא מוֹדָה רַב דִּימֵי דְּכִזִּיחַ בְּכַא"פ לֹא דְּאֹרְיִיטָא דְּכִינּוּ דְּלִיפָא טַעַמָּא מִיבְּטִיל בְּטִיל: בד"ה אִית סְפָרִים דְּגָרְסִי כו' כָּאן שְׁנִינּוּ בְּדַבְרֵיהֶם דְּאַבְיֵי מוּקִי הָף דְּמִקְפָּה כר"א וְכִמּוֹ שְׁכַתְּבְתִּי לְעִיל בְּכִזִּיחַ דְּבַרְיָהֶם וְהִקְשׁוּ אֲמַאי לֹא מְשַׁנֵּי הִכָּא דְּאֲתַנָּא כְּרַבְּנָן דְּפְּלִיגֵי בְּכוּתָח וס"ל דְּאִין הִיתָר מְצַטְרַף הִיכָא דְּנַפִּישׁ הִיתָרָא וְתִי' דְּלֹא נִיחָא לִיהּ לְאַפְלוּגֵי תְּרֵי בְּרִייתָא וְכֵן הִגִּיהַ הַא"מ ו"ל' וְאִין זֶה מוּבָן דְּהָא דְּשׁוּם וּמִקְפָּה מְתַנִּי' הִיא בְּטָבוּל יוֹם וְהָף דְּמְדוּכָה בְּרִייתָא הִיא וְאֲמַאי לֹא נִיחָא לִיהּ לְאֹקְמֵי הָא כר"א הָא כְּרַבְּנָן וּמ"ש דְּהָף דְּשְׁתֵּי קְנוּפוֹת לְקַמֵּן מְשַׁנֵּי הִכָּא דְּאִינְרֵי בְּנַפִּישֵׁי חוּלִין אַע"ג דְּשְׁנֵיהֶם מְיִירֵי מַעֲנִין אַחַד הָף דְּמְדוּכָה וְהָף דְּקְנוּפָה וּבְהִנֵּי תַּרְתֵּי דְּמְדוּכָה וּמִקְפָּה דְּלֹא מְיִירֵי כָּלֵל מַעֲנִין

אָחַד לֹא נִיחָא לִיהּ לְאַפְלוּגִי וְנִרְאָה דְלִשְׁיטָה זֹו לֹא גָרְסִינּוּ הֵךְ קוּוּשְׁיָא דְאַלְא מְאִי כּוּ' לֹא בְכוּתַח וְלֹא בְמַקְפָּה וְכִי מְשַׁנֵּי בְתֵר הֵכִי בְקַנְפָּה דְלֹא בְיֵי נִיחָא מְשׁוּם דְנִפְיִשִי חֻלְוִין הֵךְ שְׁיִנּוּיָא קֵאֵי נְמִי אַפּוּתַח וּמְדוּכָה וְכֵן מְשַׁמַּע מְדַבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל בְּפִסְחִים שְׁם וְעֵינּוּ מְהֵרָשׁ"א ז"ל שְׁם אָבֵל דְבְרִיהֶם הֵכָא שְׁכַתְבוּ לְקַיִים גִּירְסָא זֹו ע"ד שְׁיטָה זֹו אִינוּ מוּכָן וְכַמְש"כ וְלִקְמָן בְּד"ה שְׁתֵי קַנְפוֹת יְבוּאָר בְּדַבְרֵיהֶם שְׁיטָה אַחֲרַת: בְּד"ה שְׁתֵי קַנְפוֹת כּוּ' וְהִקְשׁוּ דֹא"כ דְלֹא אֲמַרְיִנּוּ הֵיִתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר לְאַבְיֵי אֲלֵא פְשֵׁהָאִיסוּר שְׁוֵה עִם הֵיִתֵר א"כ הָא בְכוּתַח נְפִישׁ הֵיִתֵרָא ע"כ פְּוֹנַת קוּשְׁיָתָם ז"ל דֹא"כ מ"ט דר"א דְאָמַר דְהֵיִתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר בְכוּתַח הָא נְפִישׁ הֵיִתֵרָא וְדַבְרֵיהֶם אֵלוּ הֵם שְׁיטָה אַחֲרַת דְלֹא כַמְש"כ לְעִיל דְלֹא אִיכְפַת לָן אִפִּי' נְפִישׁ הֵיִתֵרָא מְצַטְרֵף אֲלֵא דְהַשְׁתָּא ס"ל דְלכ"ע לֹא מְצַרְפִּינּוּ הֵיכָא דְנְפִישׁ הֵיִתֵרָא וְלָזָה הִקְשׁוּ מ"ט דר"א בְכוּתַח וְעוֹד הִקְשׁוּ בְמְדוּכָה דְפְרִיף אֲלֵא מְאִי.

לִישְׁנֵי נְמִי הֵכִי וְתִי' דְבְמַקְוֹם שְׁיִישׁ נוֹתֵן טַעַם כְּמוֹ פּוּתַח וּמְדוּכָה אַז הֵיִתֵר מְצַטְרֵף אַע"פ שְׁוֵהוּא רַבָּה מְשֵׁא"כ בְּב' קַנְפוֹת שְׁאִינוּ בְנוֹתֵן טַעַם הֵיכָא דְנְפִישׁ הֵיִתֵרָא וְדֹאִי בְטִיל הָאִיסוּר וְהָא דְלֹא הִקְשׁוּ הֵכָא מְמַקְפָּה דְאָמַר אַבְיֵי דְהֵיִתֵר מְצַטְרֵף וְהָא נְפִישׁ הֵיִתֵרָא וִי"ל דְנִיחָא לְהוּ בְמַקְפָּה לְשִׁטְתָם דְמִיָּרִי פְשֵׁהוּא בְעֵינּוּ וְכַמְש"כ לְעִיל דְלֹא שְׁיִיף בְזָה נְפִישׁ הֵיִתֵרָא אָבֵל עֵיקַר סְבָרְתָם לְחַלְקָ בֵּין מִינּוּ בְשְׁאִינוּ מִיגוּ דְאִיכָא נוֹתֵן טַעַם דְבְזָה מְצַטְרֵף הֵיִתֵרָא.

אַע"פ שְׁרַבָּה עַל הָאִיסוּר וּבֵינּוּ מְב"מ וְאִין בּוּ נְתִינַת טַעַם דְאִינוּ מְצַטְרֵף אֲלֵא פְשֵׁהָהֵיִתֵר שְׁוֵה לְאִיסוּר צ"ע מְנ"ל חִילּוּק זֶה בֵּינּוּ דְלֹא ס"ל הַשְׁתָּא טכ"ע לְחַיִּיב עַל הֵיִתֵר לְחוּד וְא"כ מ"ש דְבְמִין בְּשֵׁא"מ אִין הָאִיסוּר מְתַבְטֵל אִפִּי' בְרוּב הֵיִתֵר וּבְמִין בְּמִינוּ בְטִיל הֵיִתֵר וְצ"ל דְהַתּוֹס' אֲזִילִי בְזָה לְשִׁטְתַּת דְבְרֵיהֶם לְעִיל דְאַבְיֵי נְמִי ס"ל טכ"ע אֲלֵא דְלֹא מְחַיִּיב דוּקָא אִם אוֹכַל בְּזִית טַעַם בְּבַת אַחַת אָבֵל אִינוּ בְטִיל בְרוּב הֵיִתֵר וְכִינּוּ דְלֹא בְטִיל מְצַטְרֵף נְמִי הֵיִתֵר אַע"פ שְׁוֵהוּא הֵרֹוב וְהֵר"ש ז"ל שְׁם בְטָבוֹל יוֹם לֹא נִיחָא לִיהּ לְאוּקְמִיָה הֵךְ דְקַנְפוֹת בְּמִין בְּמִינוּ דֹא"כ מְאִי פְרִיף לְרַב דִּימִי הָא מְב"מ לְכ"ע בְטִיל בְרוּב וּכְזִית בְּכֹא"פ לֹא דְאוּרִיָּתָא וְכַמוֹ שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל לְקַמָּן וְחִילְקָ שְׁם בְּמִין בְּשְׁאִינוּ מִינוּ דְאִם הֵעֵרֹוב הוּא דְרָף נְתִינַת טַעַם כְּמוֹ פּוּתַח וּמַקְפָּה וּמְדוּכָה מְצַטְרֵף אִפִּי' רֹוב הֵיִתֵר אָבֵל קַנְפוֹת אַע"ג דְהוּי מִין בְּשְׁאִינוּ מִינוּ כְּגוֹן קַמַח שְׁעוּרִים עִם קַמַח חֲטִיִם דְאִין בְּעֵרֹוב נְתִינַת טַעַם אִינוּ מְצַטְרֵף בְרוּב הֵיִתֵר וִי"ל עוֹד דְאַפִּי' אִי נִימָא דְלֹא ס"ל לְאַבְיֵי טכ"ע הַשְׁתָּא מ"מ מְסַבְרָא בְעֵלְמָא מְשַׁמַּע לִיהּ לְחַלְקָ דְבְמִין בְּמִינוּ דְאִין בּוּ נְתִינַת טַעַם בְּעֵינּוּ שְׁלֵא יִהְיֶה רֹוב הֵיִתֵר אָבֵל בְּמִין בְּשְׁאִינוּ מִינוּ דְאִיכָא נְתִינַת טַעַם מְצַטְרֵף אִפִּי' בְרוּב הֵיִתֵר דְהֵכִי מְשַׁמַּע מְרִיבּוּיָא דְמְשַׁרְתַּת דְמַרְבִּינּוּ מִינְיָה סְתָמָא שְׁאִם שְׁרָה פְתוּ בֵּינּוּ חַיִּיב וְדוּחַק הוּא לוֹמַר דְקָרָא לֹא מִיָּרִי אֲלֵא בְשׁוּיִן וְגַם זֶה לֹא מְסַתְבֵּר שְׁיִצְטְרֵף לְעוֹלָם אִפִּי' מְשֵׁהוּ אִיסוּר בְּהֵיִתֵר דֹא"כ מְצִינּוּ דְבְרִים שְׁאִיסוּרִים בְּמִשְׁהוּ מַה"ת וְכַמוֹ שְׁכַתְבַּת הַמְלַחְמוֹת ז"ל בְּפִסְחִים אֲלֵא מְסַתְבְּרָא דְכָל שְׁיִישׁ בּוּ נְתִינַת טַעַם מְצַטְרֵף הֵיִתֵר לְאִיסוּר וּלְפ"ז הָא דְאִיִּצְטְרֵף קָרָא לְטכ"ע ע"כ לֹא לְאַשְׁמְעִינּוּ דְלֹא בְטִיל דְכָבֵר שְׁמַעִינּוּ לֵה דְלֹא בְטִיל מְהָא דְמַרְבִּינּוּ דְהֵיִתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וְלֹא אִיִּצְטְרֵף קָרָא אֲלֵא לְאַשְׁמְעִינּוּ דְטַעְמוֹ שֶׁל אִיסוּר כְּמַמְשׁוּ הוּא וְכַמוֹ שְׁהֵאֲרַכְתִּי לְעִיל בְּזָה אָבֵל אִם הַתַּעְרוּבוֹת הוּא בְלֹא נְתִינַת טַעַם מְסַתְבְּרָא דְאִינוּ מְצַטְרֵף אֲלֵא הֵיכָא דְלֹא נְפִישׁ הֵיִתֵרָא וְלֹא מְשׁוּם דְבְטִיל בְּנְפִישׁ הֵיִתֵרָא דְהָא אִיָּרִינּוּ הֵכָא בְּמִין בְּשְׁאִינוּ מִינוּ וְכַמוֹ שְׁכַתְבַּת הֵר"ש ז"ל וְעוֹד דְכָבֵר פְתַבְתִּי לְעִיל שִׁיטַת הֵר"ש ז"ל בְּמַסְקָנָא שְׁם דְאַפִּילוּ מִין בְּמִינוּ לֹא בְטִיל וּכְזִית בְּכֹא"פ דְאוּרִיָּתָא גַם בְּמִין בְּמִינוּ וְאַפ"ה אִין הֵיִתֵרָא

מצטרף היכא דאיכא רוב היתר פנין דלא נתן האיסור טעם בהיתר ולפי שיטה זו צ"ל
הא דניחא לאבני מאי דפליגי רבנן בכותח היינו משום דאבני לא אמר אלא לר"ע דהיתר
מצטרף אבל רבנן פליגי עליה וכ"כ הר"ש ו"ל שם וכ"כ רש"י ו"ל הכא לחלק בין תבלין
דעבידי לטעמא להו דקופה אלא דמש"כ דתבלין משום דעבידי לטעמא לא בטלי אין זה
מוכרח דזה מדרבנן הוא ולא הנה צריף לזה אלא משום דיש באלו נתינת טעם וכמו
שפיתבו התוס' ו"ל: ולשיטת התוס' פסחים וכמבואר מדברייהם לעיל ג"כ ע"ד זה דלר"ע
בכל גוונא אינו מצטרף ההיתר אלא אי לא נפיש היתרא אפילו היכא דאיכא נתינת טעם
ע"כ צ"ל דלא ס"ל לאבני השתא כלל הא דטעם פעיקר ומין בשאינו מינו נמי בטיל ברוך
מה"ת ומש"ה אינו מצטרף אי נפיש היתרא דאל"כ מנ"ל דריבויא דמשרת מיירי דוקא
בלא נפיש היתרא פנין דלא בטיל ברוך וי"ל דמ"מ כל שהו רוב היתר לא מסתבר
שיצטרף לאיסור המועט לחייב מלקות וכן נראין הדברים דאטו אם אכל איסור חלק
אחד מס' בכזית ונ"ט חלקי היתר יצטרפו לחייבו מלקות אתמהה וכן נראה מהא דזעירי
דיליף בשאור דהיתר מצטרף מהא דתני בברייתא חצי מנין דהיינו חצי זית שאור וחצי
מצה לשיטת רש"י ו"ל משמע דלא מצרפינו להיתר אלא בשוין אלא דיש לדקדק הא
קיי"ל דא"א לצמצם וא"כ בשוין נמי אמאי חייב מלקות דלמא ההיתר רוב הוא ואין פאן
צירוף ואי בדאיכא רובא איסור א"כ ממילא בטל ההיתר ברוך ולא איצטרף קרא לזה
וי"ל דאפילו ברוך איסור איצטרף קרא לצרף ההיתר דאפילו אם ההיתר בטל מ"מ אינו
נהפך לאיסור לחייב עליו מלקות דמ"מ היתרא הוא היכא דאיתיה ועוד יתבאר בזה לקמן
בסוף שמעתין גבי חטאת דמוקמינן לה לדין נמי להיתר מצטרף לאיסור: בא"ד וא"ת
א"כ מה אנו צריכין שאני אומר תיפוק ליה דגם אם נפלה תרומה לתוך חולין בטילה
ברוב עכ"ל הדבר תמוה דנהי דמה"ת בטיל ברוך אבל מדרבנן בעינן אחד ומאה.

וע"כ לא שרינו לה אלא משום שאני אומר אפילו היכא דאיכא רוב היתר בין אי תרומה
בזה"ז דאורייתא או דרבנן והיכא דאין פאן רוב היתר הוא דאיכא נפ"מ דאי תרומה
דאורייתא לא שרינו בשאני אומר פנין דספק דאורייתא הוא ואי תרומה דרבנן אפילו
בדליכא רוב היתר תלינו לקולא שאני אומר כו': בד"ה אלא לדידה כו' תימא למאי
דאוקמא לפרש במין במינו א"כ מאי פריף לרב דימי כו' וכבר פתבתי דברי הר"ש ו"ל
דגבי מין במינו ג"כ פזית בכא"פ דאורייתא וכו' עוד דהכא מיירי גם בשאינו מינו פגון
חטין ושעורים וכן פיתבו התוס' ו"ל בפסחים אלא דיש לדקדק לפ"ז אבני דניחא ליה
היכא דנפיש חולין דאין ההיתר מצטרף הא אפילו אי נפיש היתרא תיקשי נמי לאבני
פנין דלא בטיל ברוך א"כ איכא איסורא דאורייתא שמה יאכל ג' זיתים פאחת דאיכא
פזית איסור וחייב כמש"כ התוס' ו"ל לעיל ומסתמא דגמ' משמע דסגי בנפיש חולין מעט
כל שהוא רוב נגד האיסור וכן יקשה גם למאי שפיתבו התוס' ו"ל לחלק דכזית בכדי
אכילת פרס חמיר ואפילו במין במינו הנה להם להחמיר דאם הנה ניכר הנה חייב עליו
מה"ת מה שאין פן בהיתר מצטרף לאיסור דאפילו אם הנה ניכר אין רוב היתר מצטרף
והרי לאבני איכא נמי למיחש לכזית איסור דאורייתא וכו' ועיין מהרש"א ו"ל בפסחים
שם שפיתבו דהא דנפיש חולין הכא משמע אפילו נפיש משהו וליכא אפילו חד בתרי
ודבריו ו"ל נפלאים שם כמו שהגיהו עליו שם דחד בתרי לאו דוקא ועוד דהא דלא
אמרנו בנפיש חולין דהיתר מצטרף לאיסור הוא ג"כ מטעם ביטול האיסור וכמש"כ

התוס' ז"ל: והקשה בש"מ אי נימא דהוה דקנפיה מיירי במין בשאינו מינו א"כ תיקשי לר"ל דאפילו בדרבנן בעי רביה והכא במין בשאינו מינו לא מהני רביה פיון דאיכא פזית בכא"פ ומ"ט אמרינן שאני אומר ואי מקילינן ע"י רביה מ"ט אסור בלא רביה ותיגרין דמ"מ בלא רביה לא מקילינן וכן מוכח מהא דמדוכה דהוי מין בשאינו מינו ואפ"ה אמרינן שאני אומר וכ' עוד שם דבמדוכה אפשר דר"ל נמי לא בעי רביה פיון דתרומת תבלין בכ"מ דרבנן משא"כ תרומה בזה"ז דבזמן הבית מה"ת יש לומר דאפילו רביה לא מהני לר"ל במין בשאינו מינו ולא משמע הכי ביבמות שם בפ' הערל דפריה התם ור"י לא בעי רביה מנטל סאה ונתן סאה דבעינן עד רובו והא שאובין דרבנן משמע דלר"ל ניחא ולפי הנה"ל הא לר"ל ג"כ לא בעינן רביה בדבר שאין לו עיקר מה"ת.

והיה אפשר לומר דמדוכה לא תיקשי לר"ל דלכאורה מאי פריה הש"ס ואי פזית בכא"פ דאורייתא אמאי אמרינן שאני אומר דלמא מיירי דליכא פזית בכא"פ אלא דלר"י דאמר ח"ש אסור מה"ת א"כ פיון דכזית בכא"פ דאורייתא והאיסור לא בטיל א"כ אפילו יותר מפידי א"פ איכא איסור דאורייתא דעכ"פ ח"ש איכא וכמו שכתב הר"ן ז"ל בפ' גיד הנשה אבל לר"ל דס"ל ח"ש מותר מה"ת יש לומר דמיירי דליכא פזית בכא"פ דתו ליכא איסור דאורייתא והרמב"ם ז"ל לא כתב בהלכותיו לההיא דמדוכה וי"ל דסמך על ההיא דקנפיה פיון דאפילו לא רבו אמרינן שאני אומר פיון דבזה"ז תרומה דרבנן ה"ה במין שאינו מינו דאמרינן שאני אומר במידי דרבנן ועי' בתוס' יבמות שם שכתבו דהא דלא פריה שם לר"י ממשנה דתרומה משום דבנפילה אחת דלא אתחזק איסורא אפשר ר"ל נמי מודה דלא בעינן רביה אבל בירושלמי שם איתא דאדינא דמתני' שם אמר ר"ל והוא שרבו חולין על התרומה ועוד דהכא מא"ל אמאי לא פריה אפיי לרב ממתנייתין והר"ש ז"ל שם בפ"ז דתרומות כתב דלא פריה אלא מבריייתא דאמרינן תרי שאני אומר משמע דבחד שאני אומר כמו במתנייתין ניחא ליה לאפיי גם אי פזית בכא"פ דאורייתא ואין זה מובן דהא ספיקא דאורייתא היא והיכי מקילינן בזה ולפי מש"כ התוס' ז"ל דהכא מיירי במין במינו ומשום גזירה אטו שאינו מינו הוא דפריה א"ש דבחד שאני אומר מודה אפיי דלא גזרינן וא"ש בזה דברי הש"ע ביו"ד סי' קי"א שכתב דבמין במינו גם באיסור תורה סגי ברובא ומדברי הש"ס הכא לפי' התוספות ז"ל משמע דאפילו מין במינו לא מהני רובא באיסור תורה ולפי הנה"ל ניחא דמיירי התם בחד שאני אומר ע"ש בסעף ד' אבל הר"ש ז"ל בטבול יום לא ס"ל כדברי התוס' ז"ל הכא אלא מוקי לה במין בשאינו מינו או במינו ג"כ פזית בכא"פ דאורייתא א"כ היכי מציינן להקל בחד שאני אומר בספיקא דאורייתא ולכאורה יש לומר בזה דאפילו במין בשאינו מינו שייך בזה ביטול מה"ת דהא ליתא נתינת טעם בתערובות והוי כמו יבש ביבש דבטיל מה"ת אפילו במין בשאינו מינו וכמו שכתבו הראשונים ז"ל ונהי דקמח מיקרי לח בלח וכמו שכתב הש"ך ז"ל להוכיח מדברי התוס' ז"ל בפסחים מ"מ פיון דאין נתינת טעם בתערובות לא הוי עדיף מיבש אלא בנותן טעם אבל לא ביבש וא"כ ה"ה קמח בקמח פיון דליכא נתינת טעם ליבטיל אלא דז"א אלא להנה"ד דס"ל טכ"ע דאורייתא בלא אכילת פריס או אפילו לשיטת הר"ח דבעינן פזית בכא"פ מ"מ פיון דלקי אפזית מתערובות ש"מ דלא אסרה תורה אלא היכא דאיכא טעמא אבל לא ביבש דליכא טעמא אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל דכזית בכא"פ

אָסְרָה תּוֹרָה הֵינּוּ מִן הָאִסּוּר עֲצָמוֹ וְאִמְרָה תּוֹרָה דְּאִין הָאִסּוּר בְּטַל א"כ אפ"י יב"ש בְּיב"ש
מנ"ל דְּהָאִסּוּר בְּטַל מַה"ת בְּמִין בְּשֵׁאִינוּ מִינוּ.

הֵן אָמַת דְּמִלְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּפֿט"ו מֵהֵל' מֵא"ס וּבַפֿ"א מֵהֵל' חו"מ מִשְׁמַע דְּאִסּוּר כְּזֵית
בְּכַא"פ ד"ת הוּא בְּתַעְרוּבוֹת בְּנִתְיַנֵּת טַעַם פְּמִבְּרָאָר שֶׁם הִלְכוֹת אֵלּוּ בְּפֶרֶט אָבֵל צ"ע מנ"ל
הָא דְּבַעֲיָנוּ תַרְתִּי וְאוּלַי דְּמִשְׁמַעוֹת הַמְקַרְאוֹת דְּמַרְבִּינָן מִזְנִיָּהוּ כְּזֵית בְּכַא"פ הֵכִי הוּא כְּמוֹ
מְשַׁרְת וְכֵן כָּל מִחְמָצַת דְּכִתִּיב גַּבִּי חֲמִץ: וְהִיא נִרְאָה לוֹמַר בְּזֵה דְאַפִּילוּ אִי נִימָא דְבָלָא
נִתְיַנֵּת טַעַם ג"כ אִסּוּר כְּזֵית בְּכַא"פ מִשּׁוּם דְּכָלְלָא דְמִלְתָּא דְהָאִסּוּר לֹא בְטַל בְּמִין בְּשֵׁאִינוּ
מִינוּ וְכֵן מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הֶר"ן ז"ל שֶׁכ' דְּבִיּוֹתֵר מִכְּזֵית בְּכַא"פ ג"כ אִסּוּר מַה"ת מִשּׁוּם חֲצִי
שְׂעִיּוֹר ש"מ דְּלֹא מִשּׁוּם צִירוּף הַטַּעַם הוּא דְהִי כְּזֵית בְּכַא"פ מַה"ת דְּאִי מִשּׁוּם צִירוּף
נִתְיַנֵּת טַעַם מנ"ל דְּאִסְרָה תּוֹרָה בְּיּוֹתֵר מִכְּזֵית בְּכַא"פ דְּלֵמָא לֹא אִסְרָה תּוֹרָה אֲלֵא בְּצִירוּף
טַעַם מְעֵלְיָא מִכְּזֵית בְּכַא"פ אָבֵל לֹא בְּפָחוֹת וְכ"ת א"כ אפ"י בְּיּוֹתֵר מַס' יֶאֱסֵר ד"ת דְּהָא
עכ"פ אִיפָא ח"ש ז"א דְהִיכָא דְלֹא טַעֲמִים טַעֲמָא דְאִסּוּרָא בְּשַׁעֲתָא אֲכִילְתּוּ הוּי כְּמִין בְּמִינוּ
דְּלֹא אִסְרָה תּוֹרָה אפ"י בְּכְזֵית בְּכַא"פ וְכַמ"ש לְעֵיל בְּשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם ז"ל ע"ש.

מ"מ הִיכָא דְנִתְעַרְבַּ יב"ש בְּיב"ש חֲתִיכָה בְּחִתִּיכוֹת וְכ"א נִיפְרָ לְעַצְמוֹ מוֹתֵר לְאַכּוֹל מַה"ת
כ"א לְעַצְמוֹ דְּכָל דְּפָרִיש מְרֻנְבָא פָּרִיש וְתִלִּינָן דְּהִתְרָא אֲכִיל וְלֹא מִשּׁוּם דְּבְטַל הָאִסּוּר
לְגַמְרֵי וְדְבָרִים אֵלּוּ עֲמֻנְקִים וְרַחֲבִים מְנִי יָם וְכִבְר הָאֲרִיכוּ בְּזֵה הָרֵאשׁוֹנִים וְהֶאֱחָרוֹנִים
ז"ל וְאִנִּי לֹא כְּתַבְתִּי אֲלֵא לְבִיאורָא דְשְׁמַעְתִּין וְעִינָן תּוֹס' פֶּרֶק גִּיד הַנְּשָׂה דָף צ"ט שְׁהַקְשׁוּ
מֵהָא דב' קְנוֹפּוֹת הָא טכ"ע דְּאוֹרְיִיתָא ע"ש מ"ש כ' לְתַרְזַן דְּמִיָּרִי בְּמִין בְּמִינוּ וְכִדְבַרְהֵם
כָּאֵן וְלֹא יִדְעָתִי אֲמַאי לֹא הִקְשׁוּ מֵהָא דְמְדוּכָה דְּנוֹדָאִי מִשְׁמַע דְּאִיָּרִי בְּמִין בְּשֵׁאִינוּ מִינוּ
וְכַמ"ש הַתּוֹס' ז"ל הֵכָא: וְכִבְר הִקְשׁוּ ז"ל הֵכָא בְּשְׁמַעְתִּין לְעֵיל בַּד"ה וְכְזֵית בְּכַא"פ כו'
הָ קוּשְׁיָא וְנִתְרַצוּ כַּנ"ל: דָּף לז גמ' וּמַמַּאי דְּלֵמָא הוּא דְאִיפָא כְּזֵית בְּעֵינָא וְכ"ת מַאי
לְמִימְרָא לְאִפּוֹקִי מֵת"ק כו' וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה וְכ"ת כו' דְּאִי טַעַם פְּעִיקָר אֲתִי
לְאַשְׁמַעֲיָנוּ בְּשַׁאָר אִסּוּרִין נְמִי וְאִין זֶה מוּבָן דְּלֹא וְנִקָּא הוּא פִּינּוּ דְעִיקָר קָרָא בְּנִזִּיר כְּתִיב
רִיבּוּיָא דְמְשַׁרְת לְהֵכִי אֲשַׁמְעִינוּ ר"ע הֵכָא לְהֵאִי דִּינָא וּבַפְּסָחִים שֶׁם קָאֵמַר הַש"ס הֵכִי
מַאי לְמִימְרָא דְלֵמָא קמ"ל דְאַפ"י ע"י תַּעְרוּבוֹת וְצָרִיף לְדַקְדָּק חִילּוּף הַסּוּגִיּוֹת בְּזֵה וְנִרְאָה
דְּסוּגִיָּא דְשְׁמַעְתִּין ס"ל דַּע"י תַּעְרוּבוֹת לֹא אִיִּצְטְרִיף לְאַשְׁמַעֲיָנוּ דִּינָן הַנְּבָלַע בְּפֶת לֹא
טַעֲמָא הוּא אֲלֵא מִמֶּשׁ וּפְשִׁיטָא דְאִסּוּר לְהֵכִי קָאֵמַר דְּאֲתִי לְאִפּוֹקִי מֵת"ק דְאָמַר עַד שְׂשִׁיטָה
רְבִיעִית וְאֵע"ג דְּשִׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל לְקַמְן דְּבִאֲכִילָה לֹא פְּלִיגִי וְלכ"ע בְּכְזֵית מ"מ לֹא עֲדִיף
זִין שְׁנַבְלַע בְּפֶת פְּאִילוּ הִנֵּה בְּעִין דַּלְת"ק וְנִקָּא בְּרְבִיעִית ה"נ לַת"ק בְּעֵינָן לְצָרִף כְּדִי
רְבִיעִית וְע"כ צ"ל כֵּן דְּהָא עִיקָר פְּלוּגְתָּא דַּת"ק וְר"ע לֹא שְׁמַעֲיָנוּ אֲלֵא מֵהָא דְאָמַר ר"ע
דְּסָגִי בְּכְזֵית אֲלֵמָא דְכְּשִׁתִּיה חֲשָׁבִינוּ לָהּ וְלַת"ק בְּעֵינָן כְּדִי רְבִיעִית וְנִקָּא אָבֵל ר"ע
דְּבַרְיִיתָא דְּמִיָּרִי בְּהִתְרָא מְצַטְרִף לְאִסּוּר יֵשׁ לוֹמַר דְּלַרְבָּנָן נְמִי סָגִי בְּכְזֵית פִּינּוּ דַּע"י
צִירוּף הִתְרָא הֵינּוּ הַפֶּת הוּא דְּמַחְזִיב גַּם הֵינּוּ בְּכָלְל אֲכִילָה הוּא וְגַם זֶה אִינוּ נִרְאָה אֲלֵא
לְרַבָּנָן צָרִיף כְּדִי שְׂעִיּוֹר רְבִיעִית פִּינּוּ דְהָאִסּוּר הוּא זִין דְּשְׂעִיּוֹר בְּרְבִיעִית נְהִי דְּמַצְרִפִּינוּ
לִיה הִתְרָא מ"מ אִינוּ חֲזִיב אֲלֵא כְּשִׂיּוֹרוֹ וּבַפְּסָחִים לֹא נִיחָא לִיה לְהַש"ס לְמִימַר
דְּאַשְׁמַעֲיָנוּ דְּסָגִי בְּכְזֵית דַּא"כ לִישְׁמַעֲיָנוּ בִּינּוּ לְחֻדּוּדֵיהּ מַאי אִירְיָא דְקָאֵמַר בְּשַׁרְהָ פֶתוּ בִּינּוּ
לְהֵכִי קָאֵמַר דְּרְבוּתָא אֲחֵרִיתִי קמ"ל אַע"ג דַּע"י תַּעְרוּבוֹת וְכֵן הוּא לְשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם ז"ל
דְּאִיִּצְטְרִיף קָרָא לְכְזֵית בְּכַא"פ אַע"ג דְּמִשְׁשׁוֹ שְׁל אִסּוּר מְעוֹרָב וְלִישְׁנָא דְּלְצָרִף כְּזֵית

היינו לצרפו בכא"פ ועיין תוס' פסחים שם בד"ה ודלמא מיין לחודיה ע"ש ומסיק דמברייתא שמעינו דלר"ע היתר מצטרף לאיסור דאמר מפת ומיין ופרש"י ז"ל שם בפסחים ורבנן פליגי עליה והיינו היכא דלא פשט הטעם בכל הפת דאי פשט בכל הפת לא הוי פליגי רבנן דטעם פעיקר וכו' מבואר בש"מ בשמעתין בשם הרא"ש ז"ל פשיטה זו דהיכא דאיכא טעם אין זה בכלל היתר מצטרף לאיסור אלא הכל נעשה איסור וכבר כתבתי בזה בפתיחת הדברים ולפ"ז קשה מאי קאמר הש"ס דלמא דאיכא פזית יין בעינא הא בפחות מפזית סגי אלא דפשט הטעם בפזית פת ותייב משום טכ"ע ואין לומר דבכה"ג תשיב בכלל אכילה ולא הוי פליגי רבנן ואמרי דבעי רביעית דז"א דאטו מה שנאסר מפני הטעם עדיף ממה שנאסר מפני ממשו והיכא דנבלע פזית יין בפת ס"ל לרבנן דבעי רביעית ואם לא נבלע אלא חצי זית בפזית פת לא בעינן אלא פזית וי"ל דא"א לאוקמי להא דר"ע משום טעם פעיקר דא"כ לא שייך לישנא דכדי לצרף פזית ואינה צירוף שייך ה"א פינן דהפת עצמו נעשה איסור: אלא ודאי בעי ר"ע צירוף מיין לחודיה אלא דאפתי תיקשי לשיטת רש"י ז"ל למה ליה לר"ע לצרף פזית מיין לחודיה הא אפ"ל ליכא פזית מיין אלא שפשט הטעם בפזית פת נמי לתייב משום טכ"ע וע"כ משמע מזה פשיטת הראשונים ז"ל דאין ההיתר נעשה איסור ע"י טעם אלא צריך שיהיה טעם מפזית איסור ונראה דבזה נמי תליא מחלוקת אחריתא אי יין שנבלע בפת בכלל טעמו של איסור הוא או ממשו דלשיטת רש"י ז"ל דאפילו חצי זית יין שנתן טעם בפזית פת תייב שפיר מיקרי טעמו ולא ממשו דהא ליכא ממשו של איסור אלא חצי זית ואפ"ה תייב משום טעמו בפזית אבל להך שיטתא דבעינן שיהיה טעם מפזית איסור א"כ יין שנבלע בפת ודאי לאו טעם מיקרי אלא ממשו של איסור וכי איצטריך קרא לטעם בעלמא כמו שרה ענבים במים וכבר כתבתי בזה ועוד יתבאר בשמעתין לקמן.

ובירושלמי בשמעתין איתא על הא דר"ע דמתני' אם יש בו פדי לצרף פזית תייב אמר ר' חנינא והוא דשרייה בפזית יין ופ"ה הפ"מ דאתי לאשמעינן דוקא יין ולא מזוג ואין זה נראה דמזוג מאן דכר שמייה והתם לקמן מלתא אחריתא היא במזוג שם ונראה יותר דר"ח אתי לאשמעינן דדוקא אם שרה אותו בפזית יין וכדאמרינן ה"א לתנא דמתניתין דלמא איכא פזית יין: תוס' בד"ה טכ"ע מנ"ל כו' דטפי מסתבר לאוקמי לטכ"ע פינן דיש באיסור עצמו פזית אלא שאינו בעין הוהכפלו דבריהם ז"ל כאן דטכ"ע לשיטתם הוא נזיר ששרה פתו פינן שאינו בעין לא תשיב אלא טעם וכבר דקדקתי לעיל א"כ רבנן דילפי ממשרת טכ"ע אמאי שינו ונקטו במלתייהו ענבים ששרה אותן במים ולא נקטי להך דר"ע גופא שרה פתו פינן וי"ל דמשמע להו הכי מדבעי למילף מבשר בחלב לאו טעם בעלמא הוא ואיסור וסתמא דגמרא משמע דבין בבשר בין בחלב אין אסורין אלא משום טעם בעלמא וכמו שכתב רש"י ז"ל בע"ז גבי הא דאמר ר"י טעמו ולא ממשו ע"ש והתוס' ז"ל כתבו שם דכשאוכל הבשר הרי הוא אוכל ממשו של איסור כדאיתא פ"ק פ"ה הבשר דף ק"ח משמע מדבריהם לחלק בין חלב שנבלע בבשר דהוי כממשו והא דאמרינן ה"א דבשר וחלב הוא טעמו ולא ממשו היינו החלב שאין בו אלא טעם בשר וכן כ' המפרשים בכוננת דבריהם אבל לשונם לא משמע הכי מש"כ דכשאוכל הבשר הוא אוכל ממשו של איסור ומאי אריא כשאוכל הבשר הא בכל איסורין פן כמו יין שנבלע בפת גם מש"כ כדאיתא פ"ק פ"ה הבשר דף ק"ח לא מצאתי שם מבואר פן ואדרבה

הש"ס קרי לה התם טעמו ולא ממשו ועיין מעדני יו"ט פ"ק גיד הנשה ובב"י סי' צ"ח
אבל לפי מש"כ לעיל נראה דשפיר מיקרי טעמו ולא ממשו בין הבשר בין החלב פיו
דנאסר הבשר אפי' במעט חלב פדתנו התם במתניתין ע"כ היינו משום דטעם החלב יש
בכל החתיכה דאי משום ממשו של החלב ליבטל בחתיכת הבשר וע"כ עיקר איסורו
מפני פשיטת טעמו לחוד אבל בעלמא פגון נזיר ושפיר פתו פניו דמחייב על פזית היין
שנבלע בו שפיר הוי טעמו וממשו.

והיינו דאמר אב"י התם אמתניתין דטיפת חלב ש"מ דטעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא
דאי לאו דאורייתא מנ"ל דבעינו נתינת טעם בבשר בחלב דילמא אפילו לא נתנה טעם
נמי אסור אלא דיש לדקדק התם בהא דמסיק אב"י דאי דרבנו מבשר בחלב מ"ט לא
גמרנו דחידוש הוא אי חידוש הוא אפילו בלא נתינת טעם נמי לדידיה דלא ס"ל הך
דדרך בישול אסרה תורה בלא"ה היכי מציינו למילף מבשר בחלב דטעמו ולא ממשו
דאורייתא מנ"ל דבעינו בבשר בחלב נתינת טעם דילמא אפילו בלא נתינת טעם אסרה
תורה והנה נראה ליישב בזה פירש"י ז"ל התם שכתב דלאב"י חידוש הוא דכל חד לחודיה
שרי והקשו התוס' ז"ל התם דהא מסקינן ה"א ובפסחים דזה לאו חידושא הוא ומידי
דהוי אפלאים כו' אבל לפי הנ"ל ניחא דוודאי לרבא דילף מדרך בישול דבעינו נתינת
טעם שפיר מציינו למילף בעלמא מבשר בחלב ולא מצי למימר דחידוש הוא באיסורים
משום דכל חד לחודיה שרי דאשפחן איסור כה"ג בכלאים אבל לאב"י דלא יליף דרך
בישול שפיר קאמר דאי מדרבנו דלית לן קרא אחרניא ומבשר בחלב ליכא למילף
דחידוש הוא פיו דכל חד לחודיה שרי ומנ"ל דבעינו נתינת טעם אדרבה מידי דהוי
אפלאים דנאסר בתערובות כ"ש וה"נ בבשר בחלב אלא ש"מ דטעמו ולא ממשו
דאורייתא בעלמא מקרא אחרניא ממשרת או מגיעולי עובדי כוכבים ושפיר ילפינו מינה
לבשר בחלב דלא נאסר ג"כ אלא בנתינת טעם ולא בכ"ש ויתיישב בזה קושית התוס'
בפסחים שם בד"ה ורבנו תימא לרשב"א כו' לאב"י למה להו לרבנו למילף בק"ו מנזיר
גילף מבשר בחלב פיו דס"ל דלאו חידוש הוא ולפי הנ"ל ניחא דאב"י נמי ס"ל דמבשר
בחלב לא גמרנו פיו דלא פתיב גביה נתינת טעם י"ל דחידוש הוא פמו פלאים
ובתערובות כ"ש נאסר והא דקאמר ש"מ טעמו ולא ממשו דאורייתא היינו מעלמא וכיון
דבעלמא דאורייתא ממילא אמרינו דבשר בחלב ג"כ לא נאסר אלא בטעמא פו הנה נראה
נכון אבל לא משמע פן מד' רש"י ז"ל שם בד"ה אי חידוש הוא כו' שכתב שם אלא לאו
חידוש הוא דאהכי קפיד רחמנא ומידי דהוי אפלאים והא דלא נאסר אלא בנתינת טעם
ילפינו מזרוע בשילה פיו דלאו חידוש הוא משמע מדבריו דלמסקנא ס"ל לאב"י דלאו
חידוש הוא אלא דאפתי קשיא ליה נהי דלאו חידוש הוא דומיא דכלאים אפתי מנ"ל
דאינו נאסר אלא בנתינת טעם דילמא אפילו בכ"ש דומיא דכלאים להכי כתב פיו דלאו
חידוש הוא ילפינו מזרוע בשילה אבל אין זה מוכרח חדא דילפותא מזרוע בשילה אינה
אלא אסמכתא וכמש"כ התוס' ז"ל בפ' גיד הנשה ועוד פיו דהא דלאו חידוש הוא היינו
משום דהוי דומיא דכלאים אפתי מנ"ל דטעם פעיקר ואינו נאסר אלא בנתינת טעם
דילמא אפילו בתערובות כ"ש דומיא דכלאים וצ"ע: גמ' יליף מבשר בחלב אין לדקדק
מפאן פשיטת רש"י בפסחים דהיכא דאיכא טעמא אפילו ליכא טעם של פזית שלאסור
אפ"ה לוקה דההיתר נמי נעשה איסור מדבעינו למילף מבשר בחלב ובבשר בחלב הדין

כּן דְּכָל שְׂיֵישׁ טַעַם הַבֶּשֶׂר בְּחֶלֶב אוֹ חֶלֶב בְּבֶשֶׂר לֹוֹקָה עַל כָּל פְּזִיזַת ז"א דְּאֵינֶן לָא יִלְפִינֵן אֶלְא דְּטַעְמוֹ ג"כ אֶסוּר אַע"ג דְּלֹא מִמְּשׁוֹ הוּא וּמ"מ כָּל חַד פְּדִינְיָה בְּשֶׁר בְּחֶלֶב דְּתַרְנוּנְיָהוּ אִסוּרֵי גִינְהוּ כָּל שְׂיֵישׁ בְּאַחַד מֵהֶם טַעַם מִחֲבִירוֹ שְׂנִיָּהֶם אִסוּרֵינִי וְלֹוֹקָה עַל כָּל פְּזִיזַת.

אַבְל בְּשֶׂאֶר אִסוּרֵינִי דְּהִתְיָתֵר עֲצֻמוֹ נִשְׂאָר הִתְיָתֵר וְאֵינוֹ נֶאֱסָר אֶלְא מִפְּנֵי תַעְרוּבוֹת טַעַם הִתְיָתֵר שְׂבוֹ אֵינוֹ לֹוֹקָה עַל פְּזִיזַת מִן הַתַּעְרוּבוֹת פִּינֵן דְּאֵינִי בּוֹ טַעַם פְּזִיזַת מִן הִתְיָתֵר לְחֹוד דְּהָא לָא אֶמְרִינֵן אֶלְא טַעַם פְּעִיקָר אַבְל לָא שְׂיִהִיָּה הַטַּעַם עָדִיף מִעִיקָרוֹ דְּאִילוּ הִיָּה חֲצִי זִיזַת בְּעֵינֵי לָא הִיָּה לֹוֹקָה וְאִם נִתְפַּשֵׁט טַעְמוֹ בְּתַעְרוּבוֹת יִלְקָה זֹו לָא שְׂמַעְנוּ וְאֵינִי זֶה אֶלְא בְּכָלל הִתְיָתֵר מִצְטָרֵף לְאִסוּר וּכְמִש"כ לְעֵיל בְּזֶה: וְהַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה טַכ"ע מַנ"ל הִקְשׁוּ וְדִילְמָא לִית לִיהִ לַר"ע טַכ"ע וְלִכְאוּרָה דְּבִרְיָהֶם ז"ל סוֹתְרִים זַא"ז דְּהָא פְּתָבוּ לְעֵיל בַּד"ה וּכ"ת דְּיִינֵן שְׁנַבְלַע בְּפִת חֲשִׁיב טַכ"ע וַא"כ הִיכִי מְצִינֵן לְמִימַר דַּר"ע לִית לִיהִ טַכ"ע דַּא"כ אֶמְאִי חֲשִׁיב לַר"ע כָּל דְּהָא אֵינִי פָּאן אִסוּר כָּלל פִּינֵן דְּלֹא ס"ל טַכ"ע אַבְל לַפּמ"ש נִיחָא דַע"כ לָא פְּתָבוּ דְּזֶה חֲשִׁיב טַעַם בְּעֶלְמָא אֶלְא אִם אֵינִי הִתְיָתֵר מִצְטָרֵף לְאִסוּר א"כ הִתְיָתֵר כְּטַעַם בְּעֶלְמָא פִּינֵן דְּאֵינוֹ בְּעֵינֵי וּמִןבְּלַע בְּהִתְיָתֵר.

אַבְל לַר"ע דַּס"ל דְּהִתְיָתֵר מִצְטָרֵף לְאִסוּר אֲלִיבָיָה חֲשִׁיב שְׂפִיר מִמְּשׁוֹ שֶׁל אִסוּר וְהִתְיָתֵר בְּכָלל הִתְיָתֵר וְנִרְאָה דְּזֶה הוּא פְּנוּנְתָם ג"כ בַּמִּש"כ בַּע"א שְׂמֵם דְּכִשְׂאוּכָל הַבֶּשֶׂר הוּא אוּכָל מִמְּשׁוֹ שֶׁל אִסוּר וְהֵן הֵן הַדְּבָרִים שְׂכ' דְּנִהֵי דְּיִינֵן שְׁנַבְלַע בְּפִת הִתְיָתֵר חֲשִׁיב טַעְמוֹ וְלֹא מִמְּשׁוֹ דְּאֵינוֹ בְּעֵינֵי וּמִןבְּלַע בְּהִתְיָתֵר אַבְל זֶה לָא שְׂיִיף בְּבֶשֶׂר בְּחֶלֶב דְּהַבֶּשֶׂר ג"כ אִסוּר וּשְׂנִיָּהֶם כַּא' הֵם מִמְּשׁוֹ שֶׁל אִסוּר לְהִכִּי פִי' כְּגוֹן חֶלֶב שְׂנִימּוּחַ בְּקַדְרִיָּה דְּזֶה שְׂפִיר חֲשִׁיב טַעְמוֹ וְלֹא מִמְּשׁוֹ פִינֵן שְׁנַבְלַע בְּהִתְיָתֵר וְאֵינִי צְרִיף לְחַלְקֵי וְלוֹמַר דְּדוּוּקָא חֶלֶב שְׂנִימּוּחַ דְּנִשְׁתַּנָּה מִטַּבְעוֹ שֶׁהוּא בְּעֵינֵי פְּאֶשֶׁר רְאִיתִי לְקַצַּת מְפָרְשִׁים אֶלְא נִרְאָה כְּמִש"כ וּכְבָר נֹודַע מִחֲלֹקֶת הֶרְאִשׁוּנִים ז"ל בְּדִין חַנ"נ בְּשֶׂאֶר אִסוּרֵינִי וִי"ל דְּתַלְיָא בְּהַדְּ מִחֲלֹקֶת אֵי טַכ"ע נַעֲשֶׂה גַם הִתְיָתֵר אִסוּר א"כ אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּשֶׂאֶר אִסוּרֵינִי ג"כ נ"נ אַבְל אֵי בְּעֵינֵי פְּזִיזַת מִטַּעַם הִתְיָתֵר אֵינִי הִתְיָתֵר בְּכָלל הִתְיָתֵר וְלֹא נַעֲשֶׂה נְבִילָה וְהַדְּבָרִים אֲרוּפִים בְּזֶה בַּד' הֶרְאִשׁוּנִים וְהֶאֱחָרוּנִים וְאֵינִי פָּאן מְקוּמָן: גַּמ' דַּא' תַּרִּי לְהוּ כְּוִלִּי יוֹמָא בְּחֶלְבָא שְׂרִי כו' יֵשׁ לְדַקְדָּק דְּהָא אֲלִיבָא דַר"י קְוִימֵינֵן הִכָּא וַר"י הָא ס"ל בַּפ' כָּל הַבֶּשֶׂר דְּכָבוּשׁ אֵינוֹ כְּמִבְּוֹשָׁל כְּדָמַר רַבִּין מִשְׁמִיָּה וַא"כ מֵאֵי חִידוּשֵׁיהִ דְּכָבוּשׁ שְׂרִי וְעִי' בַּד' הֶרְא"ש פ' בְּתַרָּא דַע"ז דְּיִלִּיף מִהִכָּא דִּין כְּבוּשׁ מַעַל"ע וְנִהֵי דְּאָמַר אַבְיֵי הֵתֵם דְּהָא דְּרַבִּין לִיתָא הִינֵנוּ בְּמַלִּיחַ דְּהַרִּי הוּא כְּרוּתָח אַבְל כְּכָבוּשׁ אֶפְשָׁר דְּאִיתָא לְהָא דְּרַבִּין וִי"ל דַּס"ל לְהַש"ס דְּכָבוּשׁ ג"כ לִיתָא לְהָא דְּרַבִּין אַבְל מִלְּשׁוֹן הַתּוֹס' ז"ל בַּפ' כָּל הַבֶּשֶׂר דְּף ק"ח בַּד"ה דְּחִידוּשׁ הוּא מִשְׁמַע דְּלֹא צְרִיכִינֵן לְמִימַר בְּהָא דְּכָבוּשׁ הִרִי הוּא כְּמִבְּוֹשָׁל אֶלְא מְסַבְרָא בְּעֶלְמָא יְדַעִינֵן דְּבַחֲלָב נְבִלַע בְּבֶשֶׂר ע"י שְׂרִיָּה אַע"ג דְּצוּנֵן הוּא דְּהַחֲלָב צְלוּל וְהַבֶּשֶׂר שׁוֹהָה בְּתוֹכּוֹ וְלָמָּה לְהוּ לְהַאֲרִיף כ"כ אֵי נִימָא דְּכָבוּשׁ הִרִי הוּא כְּמִבְּוֹשָׁל הִרִי בְּכָל הַנְּכַבְשִׁים אֶמְרִינֵן דְּהַרִּי הוּא כְּמִבְּוֹשָׁל וּמֵאֵי חִידוּשׁוֹ פָּאן אֶלְא נִרְאָה דְּאִתִּי לְאֶשְׁמַעִינֵן אֶפְלוּ אִם אֵינוֹ כְּמִבְּוֹשָׁל מ"מ נְבִלַע בְּבֶשֶׂר פִּינֵן דְּהַחֲלָב צְלוּל וְהַבֶּשֶׂר רַף אַבְל לָא מְצִינֵן לְחַלְקֵי בְּזֶה חוּץ מִדְּבָרֵי ר"ע שְׁהַבְּאִתִּי לְעֵיל שְׂחִילְקֵי אֶפְלוּ בְּבִישׁוּל דְּאֵינוֹ בּוֹלַע אֶלְא הַמְתַּבְּשֵׁל עִם הַבֶּשֶׂר וּבְאַמַּת מְצִינֵנוּ הֵתֵם פְּלוּגְתָא דְּתַנְיָא גַבִּי כְּבִישָׁה גּוּפָא וְאִיפָּא תַנְיָא דַס"ל דְּכָל הַנְּכַבְשִׁים זַא"ז מְוִתְרִים חוּץ מִן הַחֲסוּיֹת וּכְבָר הִקְשָׁה בְּזֶה הַתּוֹס' יו"ט ז"ל שְׂמֵם בַּפ"י דְּתַרּוּמוֹת וְיֹוֹתֵר מְזֶה מִשְׁמַע הֵתֵם דַּר' יוֹסִי וַר"ש ס"ל אֶפְלוּ בְּשִׁלְקָה שֶׁהוּא יֹוֹתֵר מִבִּישׁוּל ג"כ לָא בְּכָל מְלִי אֶסְרֵי אֶהְדְּדִי וְעִי'

בתוסח"ד שם שפכתב דדוקא בתרומה דתרומת ירק מדרבנן הוא דהקילו בהכי ולא משמע
הכי מד' ר"ע דאינו אוסר אלא המתבשל עם הבשר וע"כ הוא מייירי גם בשאר איסורין
שזהם דבר תורה והלכות רבות תנינן התם בהאי פירקא וצ"ע ללמוד מהם לשאר איסורין
ועיין בירושלמי דאמרינן התם לית פאן נכבשין אלא נשלקים דשלוך הוא פחות מבישול
לשיטתו דאמר ר' יוחנן מליח פרותח פבוש כמבונשל והוא כמ"ש דלשיטת הש"ס דילן
מסקינן ג"כ דהא דרבין ליתא בין במליח בין בכבוש והכא לענין בשר בחלב לא הוי
צריף הש"ס למיתלי חידושא בהא דאי תרי ליה פולי יומא ועדיפא מינה הוי מצי למימר
דאפילו נתבשל שלא ע"י האור אלא בחמי טבריא ג"כ לא מיקרי בישול וליפא איסורא
מה"ת כמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ט מה' מאכ"אס והוא מדברי הירושלמי ועי'
מש"כ בזה בנדרים פ' הנודר מן המבונשל ודו"ק ולפ"ז א"ש הא דאמרינן ור"ע נמי בשר
בחלב חידוש הוא ולפי משמעות משנה דתרומות לר"ע ונדאי לית ליה כבישה כלל דלא
אסר אלא בישול עם בשר ואפ"ה שפיר הוי חידוש מבישול עצמו שלא ע"י האור: ע"ב
תוס' בד"ה מגיעולי עובדי כוכבים כו' והקשה הר"ר יוסי כו' מה לגיעולי עובדי כוכבים
שפן אין היתר לאיסורן ולפי מש"כ לעיל דק"ו דלעיל לאו ק"ו גמור הוא אלא גילוי
מלתא בעלמא ה"נ י"ל דלא פרכינן בזה ולא הוי אלא גילוי מלתא דטעם פעיקרו של
איסור וראיתי למי שפכתב ליישב קושית הר"ר י"ל דהכי קאמרינן דע"כ משרת להיתר
מצטרף לאיסור דאי לטעם פעיקר א"כ גיעולי עובדי כוכבים למה לי הא ממשרת שמעינן
לה.

וז"א דאיצטריף גיעולי עובדי כוכבים אע"ג דהוי תרי נ"ט מהאיסור אל הפלי ומהפלי
אל ההיתר ולקמן ד' ל"ח בתוס' בד"ה דלית ליה צירוף ותבאר יותר בזה ובדברי התוס'
ז"ל בע"ז שהאריכו בזה: ומש"כ דלא הוי אלא גילוי מלתא ולא פרכינן עליה לא משמע
הכי לקמן בשמעתין דאמרינן דמחטאת לא גמרינן דחמיר איסורא וי"ל דדווקא לענין
היתר מצטרף לאיסור הוא דאמרינן הכי דבזה לא שייך למימר גילוי מלתא כ"כ אבל
לענין טכ"ע שפיר י"ל דהוי גילוי מלתא ולא פרכינן וא"ש בזה נמי הא דאמרינן לעיל
דר"ע יליף טכ"ע מבשר בחלב דאפתי תיקשי פקושיתם הכא דהא בנזיר איצטריף קרא
אחריןא דליפא למילף נזיר מבשר בחלב דבשר בחלב חמיר ונזיר קל איסורו וכן למה
ליה להש"ס למימר דלרבנן בשר בחלב חידוש הוא הא בלא"ה איצטריף קרא גבי נזיר
דלא מצינן למילף מבשר בחלב והמהרש"א ז"ל בפסחים כ' הא איצטריף למימר לרבנן
דחידוש הוא מדצרכי למילף שאר איסורין מנזיר וכדאמרי מפאן אפה דן כו' ולא ילפי
שאר איסורין מבשר בחלב וגם זה אינו מוכרח דאי נחתינן לפירקא בכל האיסורין איפא
למפרף מה לבשר בחלב שפן אסור בבישול וכן יקשה היכי יליף ר"ע מגיעולי עובדי
כוכבים דילמא לא נאסרו אלא משום איסורי הנאה כמו תקרובת עובדי כוכבים אבל
באיסור אכילה מנ"ל דטכ"ע ומש"כ התוס' ז"ל דקרא בכולהו פלים הוא קצת דחוק
דמנ"ל למימר הכי.

וי"ל בכוננתם ז"ל דבגיעולי עובדי כוכבים לא שייך למפרף פינן דלא נתפרט מאיזה
איסור נאסרו א"כ מנ"ל לחלק באיסורים וממילא בכל האיסורים הוי טכ"ע דאם באנו
לחלק א"כ נימא פנ"ל דלא נאסרו אלא מפני איסורי הנאה ולמה לא פירשה התורה.

אָלאַ ש"מ דְּכַל הָאִיסוּרִין שׁוֹיִן לַעֲנֹן זֶה אֲבָל מִפְּשֹׁר בְּחֵלֶב וְנֹדָאֵי תִיקְשֵׁי הֵיכִי יִלְפִינוּ מִינְהּ לְנֹזֵיר אוֹ לְאִיסוּרֵי אֲכִילָה וְלִפִּי הַנְּזִ"ל גִּיחָא דְלֹא הֵוִי אֲלֵא גִילוּי מִיְלִתָּא בְּעֵלְמָא: גַּמ' וְלִרְבָּנָן נְמִי כּו' הֵתֵם חִידוּשׁ הוּא דְבְּכָל הַתּוֹרָה נוֹתֵן טַעַם לַפְּגָם מִן־תּוֹרָה וְהָכֵא אֲסוּר פְּתַבְתִּי לַעֲוִיל לְדַקְדָּק עַל דְּבַרֵי הַתּוֹס' ו"ל בַּע"ז שֵׁם שְׁפִי דְלִרְבָּנָן נְמִי גְמָרִינוּ מַגִּיעוּלֵי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים דַּנְּט"ל כִּי הָאֵי דְשִׁבַּח מְעַיְקְרָא דְאֲסוּר אֲבָל פְּגָם מְעַיְקְרָא מִן־תּוֹרָה וְהֵינּוּ דְחִידוּשׁ הוּא דְאֵי לְאוּ דְגַלִּי רַחֲמָנָא מְסַבְרָא הֵוִי לָן לְמִימַר דַּנְּט"ל כִּי הָאֵי נְמִי מִן־תּוֹרָה וְאִין דְּבַרֵיהֶם ו"ל מוֹבְנִים פִּינוּ דְיִלְפִינוּ מִינְהּ לַעֲלֵמָא לַנְּט"ל מִמִּילָא שְׁמַעֲנוּ מִינְהּ דְטַעַם כְּעַיְקָר.

אָלאַ ע"כ לְרַבָּנָן לְגַמְרֵי חִידוּשׁ הוּא וְלֹא יִלְפִינוּ מִינְהּ לַעֲלֵמָא דְכִבְרָא אֲמָרָה רַחֲמָנָא דְנִבְיָלָה שְׂאִינְהָ רְאוּיָה לְגַר לֹא קָרִי נִבְיָלָה וּמִן הַדִּין לֹא הוֹצֵרְכוּ כְּלֵי מַדִּין לְהַגְעִיל אֲלֵא דַּגְזָה"כ הוּא בְּאוֹתוֹ הַפַּעַם לְבַד.

אֲבָל לְדוֹרוֹת אֲפִילוּ כְּלֵי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים אִין צְרִיכִין הַגְעֵלָה דַּנְּט"ל הוּא אֲלֵא דַּא"כ קִשָּׁה לְרַבָּנָן דַּר"ע הֵיכִי יִלְפִינוּ טְבִילַת פְּלִים שֶׁל עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים מְכַל דְּבַר כּו' וְנִטְהַר כְּדַאֲיִתָּא בְּסוּף ע"א פִּינוּ דְכָל פְּרִשָּׁה זֶה חִידוּשׁ הוּא וְלֹאֲוֹתָהּ שְׁעָה לְבַד נֶאֱמָרָה אֲבָל לְדוֹרוֹת לֹא יִלְפִינוּ מִינְהּ וְע"כ צ"ל דְלִרְבָּנָן חִידוּשׁ הוּא בְּכִלֵי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים לְחוּד דְצְרִיכִין הַגְעֵלָה אֲבָל לֹא בְּכִלִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַבְּלוּעִים מֵאִיסוּר וּבְאֶמְתָּא צ"ע הֵינּוּ רַבָּנָן מֵאִן נִינְהוּ דְהָא ר"מ וְר"ש ס"ל שֵׁם דְלֹא חִידוּשׁ הוּא וְעוֹד אֲטוּ לְדִידְהוּ כָּל קְדִירוֹת אִיסוּר שְׁרִינוּ דְהָא לִיכָּא לְמִיגְזֵר בְּהוּ מִידי דְלִדִּין גְּזָרִינוּ שְׂאִינוּ בַּת יוֹמָא אֲטוּ בַּת יוֹמָא כְּדַאֲמָרִינוּ בְּסוּף ע"ז אֲבָל לְרַבָּנָן דְאֲפִילוּ בַּת יוֹמָא נַט"ל הוּא א"כ כָּל קְדִירוֹת אִיסוּר לִישְׁתְּרֵי וִי"ל דְלִפִּי מַש"כ הָר"ן ו"ל בְּסוּף ע"א דְאִיסוּר הַבְּלוּעַ בְּקְדִירָה אִינוּ נִפְגָּם בְּעַצְמוֹ אֲלֵא דְבַתְבָּשִׁיל הוּא נַט"ל א"כ אֲפִילוּ לְרַבָּנָן אִיכָּא אִיסוּרָא בְּכָל קְדִירוֹת אִיסוּר מְשׁוּם דְאֲסוּר לְבַטֵּל אִיסוּר לְכַתְחֵלָה דְהָא שֵׁם אִיסוּר עָלְיוּ כְּשֶׁהוּא בְּקְדִירָה אֲלֵא דַּא"כ מֵאֵי פְרִיף לְדִין שְׂאִינְהָ בַּת יוֹמָא לִישְׁתְּרֵי וְהֵיכִי ס"ד לְמִישְׁרֵיהָ הָא הֵוִי מְבַטֵּל אִיסוּר לְכַתְחֵלָה אֲלֵא מְשַׁמַּע דְאִין זֶה חֲשׁוּב בְּיִטּוּל אִיסוּר פִּינוּ שְׁהוּא שְׁלֵא בְּעֵינוּ וְע"כ צ"ל כֵּן לְדַבְרֵי הָרַאב"ד ו"ל דְבִיטּוּל אִיסוּר לְכַתְחֵלָה אֲסוּר מַה"ת א"כ הֵיכִי מוֹכַח מְהָא דְגִיעוּלֵי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים דְאֲסָרָה רַחֲמָנָא ש"מ דַּטְכ"ע דִּילְמָא הָא דְאֲסָרָה רַחֲמָנָא הוּא מְשׁוּם דְאֲסוּר לְבַטֵּל אִיסוּר לְכַתְחֵלָה ע"כ צְרִיכִין הַגְעֵלָה מַה"ת אֲבָל בְּדִיעֵבַד אִם בִּישְׁלוּ בְהֶם בְּלֹא הַגְעֵלָה ה"נ דְמִן־תּוֹרָה וְנִהִי דַּטְכ"ע שְׁפִיר מוֹכַח מִינְהּ דַּא"ל הֵיכִי אִין כָּאֵן אִיסוּר כָּלֵל דְבְּקְדִירָה עַצְמָה לִיכָּא אֲלֵא טַעַם וְאֵי אִינוּ כְּעַיְקָר א"כ לֹא הֵיךָ צְרִיף הַגְעֵלָה אֲבָל הָא דְמוֹכִיחַ ר"מ מִינְהּ דַּנְּט"ל אֲסוּר מְדַבְעֵי הַגְעֵלָה מִנ"ל הָא שְׁפִיר בְּעֵי הַגְעֵלָה מְשׁוּם בְּיִטּוּל אִיסוּר לְכַתְחֵלָה וְגַם מֵאֵי קְאָמְרֵי רַבָּנָן דְחִידוּשׁ הוּא הָא לֹא חִידוּשׁ דְאֲצָרְכָה רַחֲמָנָא הַגְעֵלָה דְזֶה מְשׁוּם בְּיִטּוּל אִיסוּר וּמ"מ שְׁפִיר מוֹכַח מִינְהּ דְטַעַם כְּעַיְקָר דַּא"ל הֵיכִי אִין כָּאֵן בְּיִטּוּל אִיסוּר אֲלֵא ש"מ דַּמְבַּכָּה"ג לִיכָּא מְשׁוּם בְּיִטּוּל אִיסוּר פִּינוּ שְׂאִינוּ בְּעֵין וְגַם אִינוּ מִתְפְּוִין לְבַטֵּל הָאִיסוּר אֲלֵא לְבִשְׁל בְּקְדִירָה וַא"כ הַדָּק"ל לְרַבָּנָן דְאֲמָרֵי גִיעוּלֵי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים חִידוּשׁ הוּא אֲטוּ כָּל קְדִירוֹת אִיסוּר שְׁרִינוּ: וְהֵיךָ נִרְאָה דְמִפְּנֵי זֶה כְּתַב הָרַמְבַּ"ם ו"ל ג"כ לְהַדִּיף דְלֹא אֲסָרָה תּוֹרָה אֲלֵא קְדִירָה בַּת יוֹמָא מְשׁוּם דְהֵיכִי מְשַׁמַּע מְכוּלִיָּה שְׁמַעְתִּין דַּע"א דְכֻלְהוּ תַנְאֵי ס"ל דְלֹא חִידוּשׁ הוּא וּמַה שְׁנִרְאָה מְדַבְרֵי דַּטְכ"ע לֹא דְאוֹרִיבִיתָא הוּא ע"ד שְׁיִטְתוֹ בְּכַמָּה דְוֹכְתֵי דְדָבָר שְׂאִינוּ מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה מִיְקָרֵי ד"ס וְלִיכָּא מְלָקוֹת בְּזֶה דְלִיכָּא מְלָקוֹת אֲלֵא בְּמִמְשׁוֹ שֶׁל אִיסוּר הֵינּוּ פְּזִיזַת בְּכַא"פ וְכַדִּילְפִינוּ מִשְׁפָּרַת וּכְמוֹ שְׁהֶאֱרַכְתִּי לַעֲוִיל בְּזֶה דְלִדִּין אִין הִתֵּר מְצַטְרַף לְאִיסוּר בְּכָל הָאִיסוּרִין

וְצָרִיךְ שְׂיִהְיֶה כּוֹנֵן מְאִסּוֹר לְבַד וּלְקַמֵּן בְּשִׁמְעֵתֵיךְ יִתְבָּאֵר עוֹד בְּזֶה: גַּם' חֲטָאת הָא דְתַנְיָא יְקַדֵּשׁ לְהִיּוֹת כְּמוֹהוּ כו' וּפְיֵי הַתּוֹס' דַּע"כ לְהִתְרַם מְצַטְרַף לְאִסּוֹר הוּא דְאִתֵּי הִיתְרָא שְׁלֵא נִבְלַע אֱלָא חֲצִי זֵית שְׁוֹמֵן חֲטָאת בְּחֲצִי זֵית שְׁלֵמִים דְּאִי בְּשִׁנְבֻלַע כּוֹנֵן וְאִתֵּי לְאִשְׁמַעֲיָנָא טַעַם פְּעִיקָר הָא פְּבָר שְׁמַעֲיָנָא לֵה מְגִיעוּלֵי עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּכְבָר דְקִדְקֵתִי לְעִיל אַמְאֵי הָוֵי ב' כְּתוּבִים דִּילְמָא בְּחֲטָאת קַמ"ל דְאִפְּלוּ אִי נְפִישׁ הִיתְרָא מְצַטְרַף הִיתְרָא לְאִסּוֹר וּכְשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל לְעִיל גְּבִי חֲמִץ לַר"א וּי"ל דְהִכָּא גְּבִי חֲטָאת לִיכָא לְמִימַר הִכִּי דְקָרָא אִיִּירִי בְּמִין בְּמִינוּ וְאִי נְפִישׁ הִיתְרָא הָא בְּטִיל בְּרִנְפָא אֱלָא ע"כ מְיִירִי דְלָא נְפִישׁ הִיתְרָא וּכְמוּ שְׁהֶאֱרִיכוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּזֶה בְּפָרְק גִּיד הַנְּשָׂה ד' צ"ח ע"ב אֱלָא דַּא"כ לְמָה לְהוּ לְהַתּוֹס' ו"ל לְמַש"כ דַּלְטַכ"ע לָא אִיִּצְטְרִיךְ דִּילְפִינָא מְגִיעוּלֵי עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים הָא בַּלֵּא"ה לָא שְׂיִיךְ טַכ"ע בְּמִין בְּמִינוּ וּלְרַבָּנָא מְסַקִּינָא לְפִי גִירְסַת שְׁמַעֲתִין הִכָּא דְהָא דְחֲטָאת לְטַעַם פְּעִיקָר הוּא דְאִתֵּי וְהִיכָן מְצִינָא הָךְ דַּטַּכ"ע בְּמִינוּ הָא בְּמִינוּ לִיכָא טַעַמָא וְנָהִי דִי"ל דְבְּמִינוּ ג"כ אִיִּצְטְרִיךְ קָרָא דְטַעַמּוֹ שְׁל בְּשַׁר חֲטָאת הָרִי הוּא פְּעִיקָרוֹ וּלְפִיכָךְ אִם נִבְלַע בְּשְׁלֵמִים בְּשִׁנְיָה לְהִתְרַם צָרִיךְ שְׂיִאכַל כְּחִמּוֹר שְׁבָהֶם וְאִי לָאו קָרָא ה"א דְטַעַמּוֹ שְׁל חֲטָאת לָאו כְּלוּם הוּא מ"מ לָא מְשַׁמַּע הִכִּי פְּשֻטָא דְשִׁמְעָתָא.

וּלְפִי קֶצֶת פּוֹסְקִים שִׁכ' דְשִׁוּמָן וּבְשַׁר לָאו מִין בְּמִינוּ א"ש וְעִי' רַש"י זְבַחִים ד' צ"ט שִׁכ' דְהִכָּא לָאו טַעַם פְּעִיקָר הוּא אֱלָא זֶה חֲשִׁיב אִסּוֹר בְּעִין אִם הַבְּלוּע שְׁוֹמֵן חֲטָאת בְּבִשְׁרָא שְׁלֵמִים וְהוּא דְלָא פְּשִׁיטָתוֹ בַּע"א דְחֻלְב הַנְּבֻלַע בְּבִשְׁרָא חֲשִׁיב טַעַמּוֹ וְלֵא מְמַשּׁוּ וְע"ש מַה שְׁנַרְשָׁם עַל הַגְּלִיזוֹן בַּש"ס וְהָא דְפְּשִׁיטָא לְהוּ לְהַתּוֹס' ו"ל דְבְּקִדְשִׁים מִין בְּמִינוּ בְּטִיל בְּרוּב יֵשׁ לְדַקְדָּק בְּדַבְרֵיהֶם דְנִרְאָה דְלָא שְׂיִיךְ בִּיטוּל בְּקִדְשִׁים לְרַבָּנָא דְאִמְרֵי עוֹלִין אִין מְבַטְלִים זַא"ז וּבִין הַדָּם וְהָאִימּוֹרִים וּבִין הַבְּשַׁר שְׁהֵם שִׁירֵיִים אִין מְבַטְלִין זַא"ז כְּדָאֵמַר ר' זִירָא נְאֻמַר הַקְּטָרָה בְּקוֹמָץ כו' וּלְשׁוֹן הַתּוֹס' ו"ל שִׁכ' בְּחוֹלִין דְלַרְבָּנָא דַּס"ל מִין בְּמִינוּ בְּטִיל שְׁתֵּי מְנַחֲחוֹת שְׁנַתְעַרְבוּ בְּטִיל זַב"ז אִינוּ מוּכָן דְהָא מְסַקִּינָא הֵתָם בְּמְנַחֲחוֹת דְלַרְבָּנָא נְמִי לָא בְּטִילֵי מְשׁוּם דְעוֹלִין אִין מְבַטְלִין זַא"ז וְכָל הַקְּרַבּוֹת שְׁוִין בְּדִין זֶה אֱלָא דְאִין לּוֹמַר כֵּן אֱלָא בְּהָא דָאֵם פְּשִׁיטָה הִיא תַּאכַל כְּחִמּוֹר שְׁבָה דְזֶה יֵשׁ לּוֹמַר דְהָוֵי בְּכֻלָּל עוֹלִין אֲבָל אִם פְּסוּלָה הִיא וְנִדְאִי לָאו בְּכֻלָּל עוֹלִין הִיא וּבְטִיל בְּרוּב וְכְדָאֵמַר ר"ל לְעַנְיָן פִּיגּוּל וְנוֹתֵר שְׁבָלָן זַב"ז וְע"כ צָרִיךְ לּוֹמַר דְמִיִּירִי דְלִיכָא רִנְפָא וּכְמַשְׁמַעוֹת הַתּוֹס' ו"ל בְּפָרְק גִּיד הַנְּשָׂה שְׁם גְּבִי הָא דְאֵמַר רְבָא לִיָּה אֱלָא לְטַכ"ע דְבְּקִדְשִׁים אִסּוֹר וְעוֹד דְמַשְׁמַעָתָא דְזִרְוּעַ בְּשִׁלָּה ג"כ מְשַׁמַּע דְלָאו בְּכֻלָּל עוֹלִין הוּא דַּא"כ אַמְאֵי לָא קָאֵמַר הֵתָם דְגַם לְרַבָּנָא נִצְרָכָה דְבְּקִדְשִׁים לָא בְּטִיל כְּלָל מְשׁוּם דְבְּכֻלָּל עוֹלִין הוּא אֱלָא מְשַׁמַּע דְהָא דְאִמְרֵינָא עוֹלִין אִין מְבַטְלִין זַא"ז הִיָּנוּ לְעַנְיָן הַקְּטָרָה לְפִסּוּל הַקְּטָרָה לְמִזְבֵּחַ אֲבָל לְעַנְיָן אִסּוֹר אֲכִילָה שְׁפִיר בְּטִיל אֲבָל מְשַׁמַּע הֵתָם דְשִׁירֵיִים נְמִי לָא בְּטִילֵי לְמִיחְשָׁב כְּאִילוּ חֲסָרוּ שִׁירֵיִים וּי"ל עוֹד דְטַעַם נָהִי דְהָוֵי פְּעִיקָר לְעַנְיָן אֲכִילָה מ"מ לוֹ דִּין עוֹלִין לְעַנְיָן בִּיטוּל.

וְלֵא מְצָאֵתִי פְּעַת מְבֻנָּאֵר בַּד' הַרְמַב"ם ו"ל הָאִי דִינָא דְעוֹלִין אִין מְבַטְלִין זַא"ז וְעִי' תּוֹס' מְנַחֲחוֹת דָּרַף צ"ג בַּד"ה מְכָאן לְעוֹלִין כו' שִׁכ' לְחֻלְק דְלְעַנְיָן אֲכִילָה פְּשִׁיטָא לִיָּה יוֹתֵר דְלָא מְבַטְלֵי אֶהְדְּדִי כְּמוֹ מְצוֹת וְאִסּוֹרִים דְלָא מְבַטְלֵי אֶהְדְּדִי.

וְא"כ ה"נ בְּשְׁלֵמִים וְחֲטָאת הָא מְצוֹת הֵן וְלֵא מְבַטְלִים זַא"ז וּי"ל כִּינּוּ דְאִין דִּינָא שְׁוֹהַ כָּל חַד חֲשִׁיב הִתְרָא לְגַבֵּי חֲבִירוֹ: וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד הָא דְתַנּוּ בְּזַבְחִים פ' דַּם חֲטָאת קְדָשִׁי קְדָשִׁים

שְׁנֵת בְּשָׁלוֹ עִם קְדָשִׁים קָלִים אִם יֵשׁ בָּהֶם בְּנוֹתָן טַעַם טְעוּנִים מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וּפּוֹסְלִין בְּמַגַּע אֲטוּ כ"ז מְדַרְבֵּן בְּעֶלְמָא הוּא דְהָא מַה"ת מִין בְּמִינוּ בְּטִיל בְּרַנְבָּא וּצ"ע יוֹתֵר: וְלַעֲנִין מַש"כ הַתּוֹס' דְּמִי לֹא עֶסְקִינוּ דְּנִבְלַע כּו' עֵינֵין בְּתוֹסְפוֹת פ' גִּיד הַנְּשָׂה שֶׁכ' בּד"ה גְּלִי רַחֲמָנָא שְׁפָתָבוּ בְּשֵׁם ר"ת ז"ל דְּמִי לֹא עֶסְקִינוּ בְּהָא דְזָרוּעַ בְּשִׁילָה שְׁיֵשׁ חֲצִי זֵית שְׁמֹנִינִית בְּעִין עַל חֲתִיכַת הָאֵיל שְׁחוּץ לְרוֹטְב וְאֶפְּלוּ בְכַה"ג הַתִּיר הַכְּתוּב דְּאֵילוּ בְּקְדָשִׁים אֲסוּר כַּה"ג וּבְזָרוּעַ בְּשִׁלָּה מוֹתֵר וְלֹא הַבְּנֵתִי דְבָרֵיהֶם ז"ל דְּבְקְדָשִׁים נְמִי כַה"ג אִין הֵיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר דְּהָא בְּעִינוּ עַד שְׁיִבְלַע בְּבִשְׁרָה.

וּכְמַש"כ הַתּוֹס' ז"ל בְּפִסְחִים וְנִהִי דְלִשְׁיִטַת ר"ת דְּטַעַם כְּעֵיקָר לְגַמְרִי וְחֵיב עַל כָּל כְּזוּיָת. א"כ ע"כ צ"ל דְּהֵיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר הֵינֵינוּ שְׁלֵא בְּתַעְרוּבוֹת דְּאִי בְּתַעְרוּבוֹת הָא עַל הֵיתֵר ג"כ לֹקָה וּכְמַש"כ לְעֵיל בְּזָה לְשִׁיטַת רש"י ז"ל שֶׁכ' נְמִי כּוּ דְּהֵיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר אֶפְּלוּ שְׁלֵא בְּתַעְרוּבוֹת וְע"כ צ"ל דְּהָא דְאֶמְרִינוּ עַד שְׁיִבְלַע בְּבִשְׁרָה הֵינֵינוּ לְאִשְׁמַעֲיָנוּ דְאִינָה פּוֹסְלַת בְּנִגְיָעָה בְּעֶלְמָא וְכַדְאִיתָא בְּזִבְחִים אָבַל מַש"כ דְּבְזָרוּעַ בְּשִׁלָּה ג"כ מוֹתֵר כַּה"ג לֹא יִדְעָנָא מַנ"ל וְאִמָּאי יִהְיֶה מוֹתֵר פִּינוּ דְאִיכָּא שְׁמֹנִינִית בְּעִין אֶפְּלוּ ח"ש הוּא עֲצָמוּ אֲסוּר וְאִי לַעֲנִין דְאִין מְצַטְרֵף לוֹ הֵיתֵר לֹא שְׁיִיךְ בְּזָה הָא דְקָרִי לָהּ זָהוּ הֵיתֵר הַבָּא מְכַלֵּל אִיסוּר וְעֵינֵין תּוֹס' ז"ל שֵׁם בּד"ה אָמַר רַבָּא שֶׁכ' בְּעִנְיָן אַחַר דְּמַקְצַת הָאֵיל חוּץ לְרוֹטְב וְזִמְנִין שְׁיֵשׁ שְׁמֹנִינִית הַרְבֵּה עַל אוֹתוֹ מַקְצַת שְׁאִין בּוּ כְּדִי לְבַטֵּל וְהֵינֵינוּ לְפִי מַש"כ הֵתֵם לְקִיָּים הַגִּירְסָא דְלֹא נִצְרְכָה אֲלָא לְטַכ"ע אֲלָא דְהָא מִין בְּמִינוּ הוּא וּבְטִיל בְּרוּב לְזָה כְּתָבוּ דְמִיָּירִי שְׁאִין בּוּ כְּדִי לְבַטֵּל אָבַל בּד"ה גְּלִי רַחֲמָנָא שֶׁכ' דְלֹא גְרָסִינוּ טַכ"ע דְּבַחְוִלִין נְמִי אֲסוּר אֲלָא הֵיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר ע"כ הַנִּכְרָחוּ לְפָרֵשׁ דְּמִיָּירִי אֶפְּלוּ שְׁמֹנִינִית בְּעִין דְּאִי בְּבָלוּעַ בְּתוֹכוֹ הָא בְּחֻלִין ג"כ אֲסוּר דְטַכ"ע וְבַע"א שֵׁם כְּתָבוּ ג"כ לְפִי גִירְסָא זו דל"ג אֲלָא לְהֵיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר דְהֵינֵינוּ שְׁלֵא נְבַלַע אֲלָא חֲצִי זֵית אִיסוּר וּצ"ל דְּכּוֹנְנָתֵם כְּמוֹ שֶׁכ' כָּאן דְּנִבְלַע חֲצִי זֵית בְּחֲצִי זֵית דְּאִי בְּכְזוּיָת הָא אַכְתִּי בְּכַלֵּל טַכ"ע.

אָבַל לַפ"ז אִינוּ מוּכָן ג"כ דְּהָא גְבִי זָרוּעַ בְּשִׁלָּה לֹא שְׁיִיכָא הָאִי רְבוּתָא דְהָא אֶפְּלוּ נְבַלַע כְּזוּיָת שְׁלֵם שְׁרִי וּמָאי קָאֵמַר דְּהָא גְבִי זָרוּעַ לֹא מְצַרְפִּינוּ הֵיתֵר לְאִיסוּר הָא לִיכָּא אִיסוּרָא כָּלֵל גְבִי זָרוּעַ דְּגְבִיָּה לֹא הוּי טַכ"ע: וְהָרָא"ש ז"ל שֵׁם בְּחֻלִין כְּתָב לִיָּישֵׁב לְשִׁיטַת הַר"ר חֵיִים דְּמִיָּירִי הֵתֵם דְאִיכָּא טַעַם גְּמוּר וְהֵינֵינוּ לִיָּישֵׁב בְּזָה דְלֹא תִיקָשִׁי הָא לִיכָּא הֵתֵם טַעַמָּא כָּלֵל דְּהָאִיכָּא שְׁשִׁים אֲלָא דְמִיָּירִי נְמִי שְׁמַקְצַת חוּץ לְרוֹטְב וְאִיכָּא טַעַם גְּמוּר וְכָל הַנִּי פִירוּשֵׁי הוּא כ"ז לְשִׁיטַתִּיהָ.

וְעֵינֵין מַע"מ שֵׁם וְעִי' ר"ן ז"ל שֶׁפִי שֵׁם דְּבָמִין בְּמִינוּ אִיָּירִי ע"ש וְעֵינֵין בְּמַלְחָמוֹת פְּסָחִים פ' אֵלוּ עוֹבְרִים מַש"כ שֵׁם דְּמוֹכְרָח דְּגִרְסִינוּ הָא לֹא נִצְרְכָה אֲלָא לְטַכ"ע וְכּוֹנְנָתוֹ כַּמ"ש דְּגִירְסַת הֵיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר לֹא א"ש הָכָּא: וְעֵינֵין בַּש"מ שְׁדַקְדָּק דִּילְמָא חֲטָאָת נְמִי אֲתִי לְטַכ"ע וְהוּי חֲטָאָת וְגִיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים ב' כְּתוּבִים וְנִזִּיר לְהֵיתֵר מְצַטְרֵף לְאִיסוּר וְכּוּ כְּתָב רש"י ז"ל בְּחֻלִין ד' צ"ח לְפִי שִׁיטַתוֹ שֵׁם דְטַכ"ע בְּחֻלִין לֹא דְאוּרִיָּיתָא מְשׁוּם דְּהוּי נִזִּיר וְגִיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים שְׁנֵי כְּתוּבִים וְלֹא הַבְּנֵתִי דְהָא מְגִיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים שְׁמַעֲיָנוּ כָּלֵל הָאִיסוּרִין דְטַכ"ע דְּהִי מִיָּנִיָּהוּ מְפַקֵּת וְגַם לֹא הַבְּנֵתִי לְמָה לִיָּה לְרש"י ז"ל לְפָרֵשׁ דְּמְשׁוּם גִיעוּלִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים הוּי ב' כְּתוּבִים תִּפּוּק לִיָּה דְּהוּי שְׁנֵי כְּתוּבִים מְשׁוּם נִזִּיר

וחטטאת דהא ס"ל התם דחטטאת גם פן אתי לטכ"ע: ורפנן צריכי עיני רש"י ו"ל ששהביא גירסא דפריה ורפנן גילף מחטטאת לכל האיסורין דהיתר מצטרף לאיסור.

ומשני התם לנטל"פ הוא דאתי ואב"א לטכ"ע ונזיר וחטטאת מיצריה צריכי דחטטאת מנזיר לא אתיא דנזיר חמיר שפן אסור בחרצון ונזיר מחטטאת לא אתי שפן קדשים ומשמע מד' רש"י ו"ל דהא דאיצטריה בחטטאת לנטל"פ היינו להיתרא דנטל"פ מותר.

והוא פלאי דלמה לי קרא להכי הא פבר שמעינן לה מנבילה ומש"כ רש"י דנבבילה אשמעי' במידי דמבנשל אין לזה פי' דקרא דנבילה בגוף הנבילה קאמר דאם אינה ראויה לגר אינה קרויה נבילה וגם עיקר החילוק בין חי למבנשל אין לזה טעם ובש"מ הביא ג"כ גירסא זו וכתב לפרש דאתי לאשמעינן דנטל"פ אסור בקדשים וגם זה אינו נראה דלא מצינו בקדשים שיאסור נטל"פ וכמ"ש הש"מ ו"ל שם אלא גרסינן כדאייתא לפנינו דרפנן מוקי לתרנוניהו לנזיר וחטטאת לטכ"ע ומיצריה צריכי והא דאמרי רפנן בברייתא לעיל גבי נזיר מפאן אתה דן לכל איסורין לאו אנוזיר לחוד קסמכי אלא אתיא מביניאי דחטטאת ויש לדקדק גם לגירסא זו דא"כ דלטכ"ע הוא דאתי למה לי דכתב רחמנא גבי מנחה ג"כ דהנוגע בה יקדש פיון דקיי"ל הכי בכל האיסורין ואי משום צריכותא דקעביד הש"ס בזבחים שם דנה רפיה ומיבלעא.

ונה לא רפיה או חטטאת קריר ובולע אבל מנחה ה"א דאינה בולעת דמהיכי פיתי לחלק בזה פיון דקיי"ל פן בכל האיסורין דכל רוחח בולע וכש"כ לפמש"כ דזה לא שייך לחלק אלא לר"ע דאמר דלא כל המתבשלין אסורים אבל לרפנן לא שייך צריכותא הנ"ל א"כ תיקשי מנחה למה לי דכתב רחמנא דמקדשא בבלוע אבל אי לרפנן נמי קרא דחטטאת אתי להיתר מצטרף לאיסור י"ל דאיצטריה קרא דמנחה משום דמחטטאת לא ילפינן דאיפא כמה פרכות להכי איצטריה קרא למנחה אלא דגם זה אינו דהא ילפינן כל הקדשים דמקדשין בבלוע מהיקשא דזאת התורה כדאייתא התם וא"כ הדק"ל קרא במנחה למה לי אלא ע"כ צ"ל כצריפותא דהש"ס גם לרפנן והתם בזבחים יליף ר' אלעזר מחטטאת לכל הקדשים דמקדשין בבלוע ומנחה דריש לדרשא אחריתא ע"ש.

ור"ע דריש התם ממנחה לכל הקדשים דמקדשין בבלוע וחטטאת דריש דאינו בא אלא מן החולין והיה נראה דר"ע לא דריש מחטטאת דמקדשת בבלוע דאיצטריה ליה להא דאינו בא אלא מן החולין ור"א לא דריש ממנחה לקדש בבלוע דאיצטריה ליה לדרשא אחריתא כדאייתא התם אבל מד' התוס' ו"ל שם בד"ה מה חטטאת אינה באה לא משמע פן דכתבו דמרתמי דרשינן מחטטאת ולא הבנתי מי הכריחם לזה ומהו גופא דאיצטריה לרבות כל הקדשים לקדש בבלוע ג"כ מוכח דקרא דחטטאת אתי להיתר מצטרף לאיסור דאי לטכ"ע למה ליה לרבות הא בכל האיסורין פן אם לא שנאמר דרפנן באמת לא דרשי להאי היקשא לקדש בבלוע וחטטאת דרשי דאינה באה אלא מן החולין ומנחה דרשי דאין נאכלין אלא לזכרי כהונה אבל קרא דמנחה אפתי קשה למה לי ועוד יש לדקדק דלטכ"ע בקדשים נראה דגם לרפנן לא איצטריה קרא דנהי דמגיעולי עובדי פוכבים לא ילפי משום דחידוש הוא דנטל"פ הוא אבל פלים של קדשים דאמרה תורה בכ"ח ישפר ובכלי גחולשת בעינו מריקה ושטיפה אמאי לא ילפינו מינה דטכ"ע בקדשים דאין לומר דחידוש הוא משום נטל"פ הא כתב הר"ן ו"ל דבקדשים שפיר צריה שבירה או מריקה ושטיפה

אפילו שאינו בת יומא משום דהטעם שבקדירה לא נפגם ועדיין שם נותר עליו ומצוה לבערו וא"כ גילף מינה דטכ"ע בקדשים דאורייתא אלא דיש לדקדק על דברי הר"ן ז"ל מהא דאמרינן התם בזבחים אותה פרט לתרומה דלא בעי מריקה ושטיפה ופריה התם ותרומה לא בעי והתניא קדירה שבשלא בה תרומה לא בשל בה חולין ומשני התם כמה שינויי ואמאי לא משני בפשיטות דבקדשים בעינו אפילו לאחר שנפגם משום דמצוה לבערו אבל בתרומה לא בעינו אלא כ"ז שלא נפגם ובקדירה בת יומא וי"ל דעדיפא מינה משני התם דאפילו בישראל במקצת פלי טעון כל הפלי מריקה ושטיפה בקדשים אלמא דצריה מריקה אפילו במקום שלא בלע אלא דמשמע התם בזבחים גבי הא דמבעי ליה לרמב"ח להא אי טעון מריקה כל הפלי דאפילו בישראל במקצתו מפעפע בכולו וכדאמר התם בישול מפעפע ועי' תוס' שם בד"ה בישראל במקצת פלי כו' שהקשו מאי קמבעי ליה דאי בשפל הפלי חם פשיטא דבכולו מפעפע ואי הא גופא קמבעי ליה אי מפעפע בכולו בשאר איסורין נמי תיבעי ליה ולכאורה אמאי לא מקשו גם למסקנא דלמה ליה קרא להכי כדמסיק התם ואי בכלי גחושית בשלה אפילו במקצת פלי כיון דבלא"ה בישול מפעפע ועוד דלפי"ז מאי קאמר דבתרומה לא בעי הגעלה אלא מקצתו.

ואמאי כיון דמפעפע בכולו אלא ע"כ צ"ל דהו סברא דבישול מפעפע בכולו לא מברעה אלא דיש לחלק בזה בין מריקה ושטיפה להזאה אבל למסקנא לא חיישינן להו סברא משום דיתר הפלי לא בלע ע"י פעפוע וגזה"כ הוא בקדשים דכל הפלי טעון מריקה אפילו מקום שלא בלע ומטעם זה נראה לי בלא סברת הר"ן ז"ל דבקדשים צריה מריקה ושטיפה אפילו שנפגם כיון שנתבשל בו קדשים כי היכי דמקצת הפלי שלא בישראל בו טעון ג"כ מריקה ועוד דהא מיבעי לן התם אפילו בישול בלא בלוע כגון תלאו באויר תנור אי בעי שבירה ולכאורה נראה דה"ה למריקה דמבעי ליה הכי אלא דכל שנתבשל בו קדשים טעון מריקה ושטיפה ומאי אהני אם כבר נפגם דהא לא גרע מבישול בלא בלוע: אבל מד' הרמב"ם ז"ל בפ"ח מהל' מעה"ק נראה דהא דבישול בלא בלוע לא מיבעי ליה אלא לענין שבירת כ"ח אבל לא לענין מריקה ושטיפה ועי' בלח"מ שם ונראה דיצא לו כן מהא דאיצטריה קרא לבישול במקצת פלי דטעון מריקה כל הפלי ואי אפי' בלא בלוע ג"כ טעון מריקה פשיטא דכל הפלי טעון מריקה דהא בישראל בו אלא ש"מ דלא מיבעי ליה הכי אלא לשבירת כ"ח אבל לענין מריקה ונדאי בעינו בלוע ג"כ אבל מ"מ מה שנפגם לא מהני לפוטרו מידי מריקה ועפ"ז יש ליישב ד' הרמב"ם ז"ל שם שכ' דשבירת כ"ח לא נאמר אלא בחטאת אבל בשאר קדשים סגי במריקה ושטיפה דלכאורה הדברים תמוהים היכן מצינו בכ"ח שיוצאין ע"י הגעלה הא אמרינן בפסחים התורה העידה על כ"ח שאינו יוצאה מידי דפיו לעולם ולדבריו ז"ל הא חזינו בשאר קדשים דיוצא מידי דפיו אבל לפי הנ"ל ניקח דמטעם איסור אפילו מריקה לא הני בעי לאחר שנעשה נותר דכבר נפגם וכמשמעות דברי הרמב"ם ז"ל דס"ל פשיטת רש"י ז"ל דלינת לילה פוגמת כמ"ש הכ"מ בפ"ז מה' מאכא"ס אלא דבקדשים החמירה תורה להצריה שבירה בכ"ח של חטאת ומריקה בשאר קדשים ומש"ה סגי במריקה לחוד כיון דכבר נפגם אע"ג דאינו יוצא לגמרי מידי דפיו דלא הצריה הכתוב שבירה אלא בחטאת ואפ"ה שמעינן שפיר מדצריה שבירה בחטאת ע"כ היינו משום דאינו יוצא מידי דפיו ועיין תוס'

שם בפ' פל שעה וכו' א"ש ג"כ מש"כ שם דבכלי גללים וכלי אבנים א"צ מריקה פלל אלא סגי בהדחה וג"ז קשה אמאי היא בלועים מאיסור המה.

ולפי הנ"ל ניקח: אלא דאפתי אינו מנישב דע"כ לא מצינו למימר דפגם הוא בשעת מריקה אלא לשיטת התוס' ו"ל דאחר שנעשה נותר הוא מורק ושוטף כמש"כ שם בזבחים אבל מד' הרמב"ם ו"ל שם נראה דמיד אחר אכילה צריך מריקה ושטיפה א"כ הדק"ל אמאי סגי בכ"ח במריקה לחוד היא אינו יוצא מידי דפיו וצ"ע ויש לדקדק עוד לסברת הר"ן ו"ל מהא דאמרי רבנן התם מריקה ושטיפה בצונן ופריה לרבנן מידי דהוי אנגילי עובדי פוכבים דבעי הגעלה בחמין ולשיטת רש"י ו"ל דכבר נפגם מאי קושיא דילמא לא בעינו הכא הגעלה בחמין משום דהבלוע פבר נפגם ועיין בד' הרא"ש ו"ל בסוף ע"א שהאריה בזה ג"כ עכ"פ אחר פל הנ"ל אין פאן חידוש מה שהצריכה התורה לשפור ולמרוק פלים שנתבשלו בהם קדשים מחמת פגם או פסברת הר"ן ו"ל או כד' הרמב"ם ו"ל דשוכרן ומורקן אחר אכילה מיד או לדידן דס"ל דמעט לעת דווקא פוגם וא"כ אמאי לא נילף מינה דטכ"ע דאורייתא דאי לא דאורייתא א"כ פאילו אינן בלועים מקדשים פלל.

ולמה הצריכן התורה שבירה ומריקה אלא נודאי טכ"ע דאורייתא וקרא גבי חטאת למה לי לטכ"ע: ונהי דקיימינן הכא לרבנן דס"ל דאפ"י קדירה בת יומא פגמא וא"כ איפא למימר בכלים של קדשים נמי דחידוש הוא מ"מ לסברת הר"ן ו"ל אפתי לאו חידוש הוא ונגמר מינה וצ"ל לגירסא זו דמ"מ לא מצינו למילף מפלים של קדשים כיון דחידוש בהו רחמנא פל הני מילי דבישל במקצת פלי טעון מריקה פל הפלי וגם צריך שטיפה יתירתא א"כ גזה"כ הוא וליפא למילף מינה לטכ"ע: ונדרה אגב עוד אדבר קצת בד' הרמב"ם ו"ל בפט"ו מהל' תרומות שכ' בקדירה של תרומה סגי בשטיפה בעלמא והשיג עליו הראב"ד ו"ל דהגעלה בעי וכדמוכח בזבחים וכו' הכ"מ ו"ל שם ששאלו חכמי לונגיל להרמב"ם ו"ל את זאת והשיב להם ממשה דתרומות הרפינה ומיצה הוי תרומה ואפ"ה אינה מזמעת אלמא דאפילו ממשו של תרומה אינו מזממע כש"כ זו שאין בקדירה אלא טעם בעלמא דאינו מזממע ודבר גדול חידוש בזה דקדירה של תרומה אינה אסורה מה"ת והוא נגד סוגיא דזבחים וגם עיקר סברתו צ"ע דמ"ש תרומה משאר איסורין ומה שהביא ראיה מהא דיכול לערות חולין לכד של תרומה אם לא הרפינה אע"ג שיש תרומה בעין התם ע"כ טעמא משום דמשהו בטיל ואין בו כדי לדמע.

ומשום מבטל איסור אין פאן דלא נתפנין לבטל וכמ"ש התוספות ו"ל שם ומשום הבלוע בפד לא חיישינן דבצונן איירי אבל מה שבקדירה ע"י בישול הוי תרומה פכל האיסורין ומדבריו ו"ל נראה דאין פאן חשש איסור במה שנשאר בפד משום דלא חשיב פלל וכי היכי דאשפחן גבי גרעיני תרומה דיש חילוק אם הוא מכנסן איסורין לזרים דדעתו של פהו עליהו ואם השליכן מותרין ולא מצינו פן בשאר איסורין וע"כ היינו משום דתרומה שאני דבדעת הפהו תלוי קצת וכל שאין חשובים לו אין עליהם איסור תרומה ומצינו כה"ג בתרומה אם סף הפהו בשמן של תרומה מותר אח"כ ישראל להתעגל בו משום דכבר נתחלקה ע"י סיכה פהו.

וה"נ דכנותה פל שאכל הפהו עיקר אכילתו דבר שאינו חשוב שישאר אח"כ אין בו איסור תרומה. ומש"ה טעם שפקדונה כש"כ דאינו אוסר דאין בו ממש פלל ועפ"ז יש ליישב קצת מה שהקילו בכבישת תרומה בפרק י' שם וכמו שהבאתי לעיל משום דטעם תרומה אפילו מאוכל לאוכל לא חמיר איסורו כ"כ וכנ"ל דאין דעתו של פהו עליו ומ"מ ע"י בישול אסרוהו אבל ע"י כבישה הקילו ונדונקא בתסיות הוא דאסור משום דמוציאין טעם גמור: והדבר פלאי ומתנדש הוא ועוד דב"ב דף פ"ג אמרינן לענין מקח וממכר דאפילו הרפינה ומיצה מינאשי בעלים מינה אבל בתרומה דאיסורא הוא לא מהני יאוש בעלים אלמא דלא אזלינן בתר דעתו של פהו כזה והראשונים ז"ל הביאו ד' הירושלמי הזה כמ"ש הטור ז"ל בסי' קי"ג בי"ד בה' הכשר פלים וילפי מינה לכל איסורין של דבריהם דסגי בכ"ח בהגעלה ג' פעמים ויש מחלקים שם דדונקא בדבר שאין לו עיקר מה"ת הוא דמיקל ועי' שם בד' האחרונים דהגיהו במקום ח"ל תרומה בזמה"ז וח"ל חשיב יש לו עיקר ובזמה"ז חשיב אין לו עיקר ולא הבנתי דתרומה בזמה"ז ונדאי חשיב יש לו עיקר יותר מתרומת ח"ל וכן לענין תערוכות חמירא תרומה בזמה"ז בא"י מתרומת ח"ל אפי' בזמן המקדש דתרומת ח"ל מבטלה ברוב לאכול בימי טומאתו כדאיתא בבכורות ועי' מש"כ בזה ביבמות פ' הערל בשמעטא דעיגול בעיגולין עולה וכיון דתרומה בזמה"ז יש לה עיקר מה"ת.

א"כ מוכח מש"ס דילן דלא ס"ל להקל בכ"ח גם באיסור דרבנן וכמו שהביאו ראיה שם מהא דחולין ודו"ק: ומצאתי ראיתי דהר"ש ז"ל שם בפ"א הביא ד' הירושלמי תני ר"ח בן שאול קדירה שבישל בזה תרומה מגעלה ג' פעמים בתמין ודיו אמר ר' בא ואין למידן ממנה לנבילה אמר ר"י קשיתה קומי ר' בא תרומה בעון מיתה ונבילה בלאו ואת אמר הכין אמר ליה כמ"ד מאליהם קיבלו המעשרות ר' יוסטא בעי קומי ר' מנא תנן הרפינה ומיצה ה"ז תרומה ואת אמר הכין אמר ליה פאן ע"י האור הוא נגעל עכ"ל וה"פ קדירה של חרס שבישל בזה תרומה סגי בהגעלה.

אמר ר' בא דאין למידן ממנה לנבילה דלא סגי בהגעלה בכלי חרס דאינו יוצא מידי דפיו ופריף ר"י הלא תרומה חמירא מנבילה. ומשני ליה כמ"ד מאליהם קיבלו המעשרות ותרומה בזמה"ז דרבנן מש"ה הקילו דסגי בהגעלה אפילו בכ"ח ופריף עוד מהא דתנוהרפינה ומיצה ה"ז תרומה אלמא דמתמרינן בזה ומשני תמן ע"י האור הוא נגעל ולא קולא היא כ"כ הא דסגי בהגעלה וכן פי' הר"ש ז"ל שם הרי מבואר דלא כד' הרמב"ם ז"ל דסגי בשטיפה אלא בעי הגעלה בתמין ואפי' כ"ח וגם בזה לא הקילו אלא משום דתרומה בזמה"ז דרבנן אבל בלא"ה תרומה חמירא מנבילה ומהא דיכול לערות חולין לכד דדייק הרמב"ם ז"ל מינה להקל דלא בעי אפי' הגעלה ובירושלמי פריף מסיפא דהרפינה ומיצה ה"ז תרומה אהא דמיקל דסגי בהגעלה ולזה י"ל דהרמב"ם ז"ל מפרש איפכא דפריף אהא דבעי הגעלה הא תנן הכא הרפינה ומיצה ה"ז תרומה אלמא דמייירי דיש עדיין קצת בעין בפד ואפ"ה מותר ליתן בתוכו חולין אם לא הרפינה ומשני תמן ע"י האור הוא נגעל פי' דקדירה שאני דע"י האור בולעת יותר ונגעל פירושו דמקבלת גיעול ע"י האור ועי' בפ"י המשנה להר"מ ז"ל בפ' דם חטאת שפי' לשון הגעלה על הבלוע ע"ש אלא דבל' ירושלמי בפנים איתא נגעל ויוצא ומ"מ הרי מוכח מירושלמי דבעי הגעלה ועי' בד' הראב"ד ז"ל שכ' בכלי חרס לא סגי בהגעלה ובירושלמי מבואר דלדין

דקיי"ל תרומה בזמה"ז דרבנן סגי בהגעלה אפי' בכ"ח וכנ"ל ויש לדקדק עוד לשיטת הרמב"ם ז"ל דבכל הקדשים סגי גם בכ"ח במריקה ושטיפה א"כ אמאי לא סגי בכל האיסורין בהגעלה בכ"ח וכבר כתבתי לעיל בזה: וע"פ שיטת הרמב"ם ז"ל הנ"ל בקדירה של תרומה דאינה טעונה הגעלה פלל משום דאין שם תרומה על הטעם יש לשוב ד' הרמב"ם ז"ל שם בפ"ח מה' מעה"ק דנראין פסטרן אהדדי דפסיק שם לענן פבוס דבין שהיתה לה שעת הפנושר ובין לא היתה לה שעת הפנושר אין דמה טעון פבוס והוא כר"ש דממעט לה מאותה ולא איצטריף ליה אותה פרט לתרומה לענן מריקה ושטיפה משום דס"ל דקדשים קלים נמי אין טעונים מו"ש ונהרי הרמב"ם ז"ל פסק התם דקדשים קלים טעונים מריקה ושטיפה וא"כ איצטריף אותה פרט לתרומה ומנ"ל למעט היתה לה שעת הפנושר מפבוס ועיין תוס' י"ט ז"ל שם בפ' דם חטאת שהניח בצ"ע ולפי הנ"ל ניחא פיון דבתרומה ליכא איסורא פלל א"כ לא שניף למעוטי תרומה פלל: דמהיכא תיתי למימר דתרומה בעי מו"ש ונהי דעיקר מיעוטה דתרומה הוא לגלויי דקדשים קלים צריכים מו"ש מ"מ פיון דלא שניף האי דינא בתרומה פלל לא שניף לאוקמי מיעוטה להא וכ"ת א"כ מנ"ל דקדשים קלים טעונים מו"ש י"ל דמהיקשא דזאת התורה יליף ועי' תוסח"ד שם בנבחים: עוד אשוב לדבר קצת על מה שהקשיתי בהא דסגי במריקה ושטיפה גם בכ"ח בשאר קדשים הנה ראיתי בפ"ה המשנה להרמב"ם ז"ל בפ' ד"ח משנה ר"ט אומר אם בישל בו כו' שכ' שם וז"ל ועכ"פ צריף מריקה לד"ה ואז מבשלים בהם למחרת שאילו לא נמרקו משמונית הנדבק בפלים יהיה נותר ואסור ממחרת לבשל בהם עכ"ל נראה קצת מלשונו ז"ל דעיקר מריקה ושטיפה הוא משום שמונית בעין הנדבק בכלי ולא משום הבלוע ולפ"ז א"ש קצת הא דסגי גם בכ"ח במריקה ושטיפה ובאמת פן הוא לשון המשנה מריקה פמריקת הפוס.

והיינו לנקות מה שהוא בעין: ולפ"ז יש לומר דבקדשים ג"כ דעתו פמו בתרומה דלא חיישינו לטעם שבקדירה דהא קדשים שנה לתרומה לדינין האמורים במשנה בפ"א דתרומות וכדאיתא התם וכן עצמות קדשים בזמן שהוא מכנסן כו' וכן בהא דמערך מפד לכד אמרו בירושלמי שם דאף בקדשים פן וע"כ הא דצריף מריקה ושטיפה היינו משום בעין ומש"ה אפילו בכ"ח סגי במריקה ושטיפה בשאר קדשים ולפ"ז צריף לחלק בין טעם שנבלע בקדירה לטעם שנבלע באוכל דהא זה ונדאי דאורייתא בקדשים: ועי' בתוס' ב"ב דף פ"ז ע"ב ד"ה והתנן הרפינה כו' שהקשו הרפינה ומיצה אמאי הני תרומה והא אין צריף לתרום אלא אהד מנ' וכי היכי דחולין הנה בלא הרפנה התרומה ג"כ בלא הרפנה הוא ותי' דדעת התורם על הפל וזה דווקא בתרומה.

אבל במעשר אין יכול להוסיף דמעשרותיו מקולקלין וע"ש מש"כ עוד בד"ה משום יאוש בפלים כו' ולא ידענא מי הכריחם לפרש שתרם בזו המדה ולמה לא נפרש דמה שעירה לתוף הפד הן של תרומה מכבר ועיין בירושלמי שם מה שנסתפקו בזה בלוג של מצורע אי צריף להחזיר הג' טפים ואם לא החזיר ה"ז חסרון בלוג או אין צריף להחזיר ואם החזיר ה"ז יתרון והני סותר הלוג ועי' בר"ש ז"ל שם שכ' דלשאר איסורין לא סגי בג' טפים ולפי הנ"ל דמשום ביטול אתינן עלה א"כ נראה דבשאר איסורין נמי הדין פן וצ"ע בזה בד' הפוסקים ז"ל: והא דאמרינו ורבנן אמרי לה חטאת להיתר מצטרף לאיסור כ' בש"מ דגרסינו ואי בעית אימא והש"ס גופא מספקא ליה אליבא דרבנן אי תרנוייהו

לטכ"ע אי חטאת להיתר מצטרף לאיסור ובפסחים לא מסקינן אלא פהך אב"א דחטאת להיתר מצטרף לאיסור עכ"פ מתרתי שינווי משמע דמסתבר יותר לאוקמי ריבויא לטכ"ע מלהיתר מצטרף לאיסור ורש"י ז"ל פתב בפסחים דרבנן דכותח הבבלי מוקמי למשרת להיתר מצטרף לאיסור וטכ"ע לאו דאורייתא ודקדק המהרש"א ז"ל שם א"כ אמאי פליגי רבנן בחמץ ואמרי דאין היתר מצטרף לאיסור ואמאי לא ילפינן מנזיר לכל איסורין דהיתר מצטרף לאיסור וכו' דרבנן ס"ל דחטאת ג"כ להיתר מצטרף לאיסור והוי ב' פתובים ואין זה מיןשם דמנ"ל לרבנן דקרא דחטאת אתי להיתר מצטרף לאיסור פיון דאיצטריך לטכ"ע דהא תרונגיהו איתנהו בחטאת דאין פאן איסור אלא אי נימא טכ"ע דהא עד שייבלע בבשרה בעינן וי"ל דלזה פתב רש"י ז"ל בנבחים דבחטאת לאו טכ"ע הוא אלא בעין וכמו שהבאתי לעיל והיינו דרבנן דכותח דלא ס"ל בשאר איסורין לא טכ"ע ולא היתר מצטרף לאיסור ע"כ משום דמוקמי נזיר וחסטאת להיתר מצטרף לאיסור והוי ב' פתובים אלא דא"כ אמאי לא פתב דתרונגיהו אתי לטכ"ע וב' פתובים הוי וכבר פתבתי לעיל דלשיטת הרמב"ם ז"ל ניקח דמשרת אתי לכזית בכא"פ ובחטאת סתם דבריו וכתב פלשון הפרויקטא אם פסולה היא כו' וכתבתי לעיל דס"ל בחטאת היתר מצטרף לאיסור ולא הוי ליה לסתום בזה והדברים בזה ארנפים ורחבים מני ים והמה מבוארים בד' הראשונים והאחרונים ז"ל ואני לפי קט שפלי פתבתי בזה מעט לפשטא דשמעתא וה' יאיר עיני בתוה"ק: וילשון רש"י ז"ל בד"ה ואית דלא גרסי כו' עד סה"ד אינו מנדקדקים בזה ובש"מ ראיתי ג"כ שפתב גי' אחת ורבנן גילף מחטאת דהיתר מצטרף לאיסור ופי' דלאו אחולין קאמר דחולין מקדשים לא גמרינן אלא בשאר קדשים גילף מחטאת ואין זה מוכן דהא שאר קדשים נדאי שוין לחטאת לקדש בבליע וכדאיתא בנבחים ומנחות ודו"ק בכל הנ"ל: עוד הערה אחת קטנה יש להעיר בד' הרמב"ם ז"ל פ"ה מהל' נזירות שכ' דאם נתערב יין בדבש ואין בו כדי נתינת טעם מותר כמו חלב ודם ואמאי לא הוי נזירות דבר שיש לו מתירין דאפשר בשאלה וי"ל דהכא מיירי במין בשאינו מינו דבטל גם בדבר שיש לו מתירין.

ועוד י"ל דזה לא חשיב דבר שיש לו מתירין דהיינו ליתא בשאלה אלא דאפתי הוי דבר שיש לו מתירין כמו חמץ דמותר לאחר זמן ומש"ה דהחמירו בו אפילו במין בשאינו מינו כמ"ש הרמב"ם ז"ל בפט"ו מה' מאכא"ס.

וה"נ נזיר מותר לאחר זמן ומש"כ שם דמש"ה דהחמירו בחמץ משום דכתיב פל מחמץ לרבות תערובות הא גבי נזיר ג"כ פתיב משרת לרבות תערובות וגם חומרא זו גבי חמץ אינו מוכן דהא חמץ לא חמיר בזה משאר איסורין דאי משום דגביה פתיב קרא הא גבי נזיר ג"כ פתיב קרא וצ"ל דלא מסתבר להחמיר בנזיר שהוא איסור קל יותר משאר איסורין: וד' הירושלמי דשמעתין שהביאו התוס' ז"ל בכמה דוכתי נראה לי לפרש באשר אבאר ר"א בשם ר' יוחנן פל נותני טעמים אין לוקין עליהם חוץ מנותני טעמים של נזיר וסתם ר"י למילתיה ובאו ר' זעירא ור' בא בר ממל ופי' לד' ר' יוחנן ר' זעירא מפרש דר' יוחנן ה"ק פל נותני טעם אין לוקין עד שישטעם טעם ממשו של איסור אבל לא בטעם לחוד אבל נזיר אפילו לא טעם טעם ממשו של איסור אלא ע"י נתינת טעם בעלמא ג"כ לוקה אבל גם בנזיר אין היתר מצטרף לאיסור אלא צריך שיאכל כזית איסור בנתינת טעם ור' בא בר ממל מפרש דר"י ה"ק פל נותני טעמים אין איסור והיתר מצטרפים אבל

על איסור לחוד לוקה אפי' בנתינת טעם ולא ממש בכל האיסורין ובגזיר היתר ואיסור מצטרפין מתניתא מסייע לר"ז כפזית זין שנפל לקדירה ואכל ממנה כפזית פטור עד שיאכל כולה אלמא דבגזיר ג"כ אין היתר מצטרף מתניתא מסייע לר' בא בר ממל מת"ל וכל משרת שאם שרה ענבים במים ושרה פתו בהם ויש בהם פדי לצרף כפזית חזיב מפאן אתה דן לכל איסורין דעשו בהן טכ"ע בק"ו אלמא דבגזיר היתר מצטרף לאיסור וקשיא עליה דר"ז בתדא במה שאמר דבגזיר אין היתר ואיסור מצטרפין ומסיק עוד שם דקשיא עוד על ר"ז מהך ברייתא לענין שאר איסורין דלר"ז בכל איסורין דווקא עד שיטענום ממשו של איסור וכא את אמר אפי' לא טעם אלא בכל איסורין טכ"ע ואי תיקשי א"כ לר' בא ב"מ למה אין היתר מצטרף לאיסור בכל האיסורין פינו דילפינו ק"ו לטכ"ע ה"ה דגילף להיתר ואיסור מצטרפין י"ל דלענין צירוף איסור והיתר אין למידין מגזיר דאיפא למיפרף מה לגזיר שכן איסור ואיסור מצטרפין בהם משא"כ בשארי איסורין שאין איסור ואיסור מב' מינים מצטרפין ורקמן יבואר מ"ט לא אמרינו הך פירכא בש"ס דילן על הא דפריף הש"ס לר"ע גילף מגזיר להיתר מצטרף לאיסור פן נראה לפרש שיטת הירושלמי ושמעין מינה דכל דבר לח שנתערב או נבלע בדבר אחר מיקרי טעמו ולא ממשו אפי' כפזית זין שנבלע בקדירה וכן פת ששרה ביין הפל הוא טעמו ולא ממשו ועוד שמעין מינה דלא פהה גירסא דלא אמרינו היתר מצטרף לאיסור אלא היכא דלא נפיש היתרא דהא כפזית זין שנפל לקדירה אמרינו דלר' בא ב"מ מפיון שאכל כפזית לוקה אע"ג דנפיש היתרא ועוד שמעין מינה דבגזיר לכ"ע הוי טכ"ע בין לר"ז בין לר' בא ב"מ וכי פליגי בטכ"ע בשאר איסורין ובהיתר מצטרף לאיסור בגזיר דלר"ז לא הוי טכ"ע בשאר איסורין ובגזיר ג"כ אין היתר מצטרף לאיסור ולר' בא ב"מ בכל האיסורין טכ"ע ובגזיר היתר ואיסור מצטרפין ג"כ והוון תרתי מימרי דר' יוחנן בש"ס דילן הא דאמר ר"י במס' ע"ג פל שטעמו ולא ממשו כו' היינו הך דר"ז והך דהכא היינו הך דר"ב בר ממל דאין חילוק אלא בהא דהיתר מצטרף לאיסור אבל טכ"ע אמרינו בכל דוכתי ודוק היטב: גמ' אמר ליה רב אשי לר"כ אלא הא דתניא מפל אשר יעשה כו' לימד על איסורי גזיר שמצטרפין זע"ז השתא לר"ע היתר ואיסור מצטרפין איסור ואיסור מיבעיא יש לדקדק אמאי לא פריף אפילו לדין דלא ס"ל היתר מצטרף לאיסור אלא בקדשים א"כ הא דאמרינו במעילה דפיגול ונותר מצטרפין למלקות דכתיב לא יאכל פי קודש הם פל שבקודש פיגול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו ולמה לי האי קרא הא אפילו היתר ואיסור מצטרפין כש"כ איסור ואיסור דאיסור נותר ופיגול היינו פסול קדשים וגביהו לכ"ע היתר מצטרף לאיסור וראיתי להתוס' ז"ל בזבחים גבי הא דהפגול והנותר והטמא שבללן זב"ז דפי' רש"י ז"ל ה"תם דמעט איסור שנבלל בחבירו מתבטל וניתוסף עליו להשלים השיעור והקשו התוס' ז"ל ע"ז מה היתר אין מצטרף לאיסור איסור לאיסור כש"כ דאין מצטרף ולפי הנ"ל אין דבריהם ז"ל מדוקדקים דהא גבי פיגול ונותר היתר מצטרף לאיסור וכש"כ דאיסור מצטרף לאיסור בבית אחת פדאמרינו הכא השתא כו' ונהי דלשיטת רש"י ז"ל שם שכ' דהאיסור מצטרף משום דבטל ונעשה כאיסור הרוב בזה שפיר פתבו התוס' ז"ל דהשתא היתר אינו מתבטל ונהפוך לאיסור כדקיי"ל בכל דוכתי דאין היתר מצטרף אפילו הוא המיעוט אע"ג דהיתר מסתבר יותר שיתבטל באיסור.

איסור באיסור כש"כ שאינו מתבטל להחשב באיסור האחר דהא באיסור באיסור איפא
מ"ד דאין מתבטל פלל אכל לפמש"כ דבנותר ופיגול היתר מצטרף לאיסור שלא מטעם
ביטול אלא דגזה"כ הוא א"כ פשיטא דאיסור ואיסור ג"כ מצטרפין: אלא דמטעם זה יש
להקשות על עיקר מילתא דר"ל דאמר דאיסורין אלו מבטלין זא"ז והיכי שנייה ביטול
בזה יצטרף כ"א לחבירו כי היכי דהיתר מצטרף בהם לאיסור וצ"ל ע"פ מה שנתבאר
לעיל דהיתר לאיסור במין במינו ג"כ אינו מצטרף אלא היכא דלא נפיש היתרא אכל כי
נפיש היתרא האיסור מתבטל וה"נ איסור באיסור בטל הוא בחבירו שרבה עליו וד'
רש"י ז"ל נכונים כנ"ל אלא דלשיטתו דחיישינן בשעת אכילה שפא האחד נכלל יותר
בחבירו א"כ היתר היכי מצטרף לאיסור אפילו בלא בלוע לשיטת רש"י ז"ל נחוש שפא
יתרבה ההיתר על מקצת האיסור ויתבטל ויש ליישב: והתוס' ז"ל הקשו התם היכי קאמר
ר"ל דפיגול ונותר מבטלין זא"ז הא אמרינן במעילה דמצטרפין זא"ז למלקות.

ותי' דה"מ היכא דלא מיערב אכל היכא דמיערב מבטלין זא"ז ואין זה מוכן פיון דחד
לאו על פוליהו ודאי באיסור אחד חשיבי ואפילו בתערובות אין מבטלין זא"ז ועי' מש"כ
בחי' למעילה על דבריהם ז"ל ומה שתי' עוד דאין לוקין על לאו זה דהוי לאו שבפלות
ג"כ.

אינו מוכרח דפיגול ונותר לא חשיב לאו זה לאו שבפלות כמ"ש התוס' ז"ל בפסחים
ד' צ"ד גם מה שתי' דר"ל מייירי ללקות משום פיגול ונותר. והתם מייירי לעבור עליו
בכל שבקודש פסול זה ג"כ צ"ע דלאו זה היינו לאו דנותר ופיגול כמבואר בד' הרמב"ם
ז"ל בפ"ח מה' פסולי המוקדשין: וראיתי בירושלמי פ"א דחלה דבעי התם בעירב כל
חמשת המינים דמצטרפין כולן לחייב בחלה מהו שילקה על חלתו דבר תורה ואמר ר"ל
דאין לוקין על חלתו דבר תורה אמר ר' יעקב בר אחא ריש לקיש פדעתייה דאמר בפיגול
ונותר ששחקו ועירבו זה בזה דביטלו זה את זה והכי נמי בחלה מבטלין זה את זה אמר
ר' יוסי ולא דמיין תמן זה אסור וזה אסור ברם הכא ב' דברים רבין על אחד ומבטלין
אותו וכבר ביטלו עד שלא נעשו איסור היינו קודם שנגמר העיסה ונתחייבה בחלה וכן
איתא התם על משנה שם האוכל מהן כזית מצה בפסח יצא ידי חובתו כזית חמץ חייב
כרת ואמר ר' יעקב בר זבדא זאת אומרת דלוקין על חלתו ד"ת פיון דכולן מצטרפין
למצה ולחמץ ה"נ דמצטרפין לחלה ד"ת ר' חייא בר ווא תיפתר שאכל כזית מצה וכזית
מצה לא שעירב לכולן אמר ר' יוסי אפילו תימר כזית מכולהו שניא היא שכולן שם
חמץ ולהכי מצטרפין אפילו כולן בעירוב מחלפא שיטתיה דר' יוסי תמן הוא אומר ב'
דברים רבין על אחד ומבטלין אותו והכא אומר הכין דחייב בתערובות כולן ואין מבטלין
זא"ז אמר ר' יוסי בר בון כיני מתניתין כזית מצה וכזית מצה וסלקי מסקנא הכי דמבטלין
זא"ז ואינו חייב בכזית מכולן אלמא דשייף ביטול אפילו בדברים שהם בלאו א' לגמרי
כמו חמץ ומשמע כד' התוס' ז"ל דאע"ג דפיגול ונותר לאו אחד הם מ"מ בתערובות
ביטלו זא"ז למ"ד איסורין מבטלין זא"ז אכל עיקר שיטת הירושלמי צ"ע מה ענין ביטול
לענין חלה ומצה דהא מ"מ איכא שיעור עיסה דחייב בחלה וכן איכא כזית מצה ביחד
והיכי שייף ביטול בזה דמ"מ אכל כזית מצה וכן לענין חמץ פיון דאיכא כזית חמץ ומה
אילו אכל ג' פתיחי חמץ מג' מינים ונדאי דמצטרפים וחיוב עליהם וכי עירבו זע"ז יבטלו.

ובדברי הרמב"ם ז"ל משמע דלא ס"ל פהירושלמי בזה דכתב סתמא בפ"ו מה' בפורים דכל התמשה מינים מצטרפין לחלה משמע דחלתן ד"ת משום דלא שנייה ביטול בזה וכן לעגנו מצה וקמץ מייתי הש"ס דילן ברייתא בברכות פ' כיצד מברכין ובמנחות פ' ואלו מנחות ליקט מפולן פזית אם מצה הוא יצא ידי חובתו ואם קמץ הוא ענוש פרת ופי' התוס' דבתמשה מינים קאמר ולא שנייה ביטול בזה: אלא דבד' הרמב"ם ז"ל לא מצאתי פעת מבואר דבר זה ומלשונו ז"ל בה' חו"מ פ"ו הלכה ד' משמע דאינו יוצא אלא באחד מתמשת המינים וגבי קמץ כ"כ בהל' מאכא"ס ואחר פל הג"ל לשיטת הש"ס דידן הדרא קושיא לדוכתין היכי קאמר ר"ל דפיגול ונוטר מבטלין זה את זה פנין דמצטרפין זע"ז וצ"ע וכן מבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ה מהל' נזירות דאיסורי נזיר דמצטרפין זע"ז אפילו אכלו בתערובות כמו זין וחומץ חייב ולא שנייה ביטול בזה פלל ועיין בלח"מ ז"ל שם שפתב על דברי הרמב"ם ז"ל שכ' וכן אם אכלו זה אחר זה דאי ילפינו בשאר איסורין דמצטרפין בכא"פ מנזיר היינו לר"ע אבל לרבנן מנ"ל ע"ש ואין דבריו מובנים דוודאי צירוף בכא"פ הלכה היא בכל האיסורין וכי היכי דאיסור אחד מיחייב עליו בין בב"א בין בכא"פ ה"ה ב' איסורין שמצטרפין זע"ז ואין צריף קרא לזה ובקיתר מצטרף לאיסור הוא דבעינן שיאכל הקיתר עם האיסור ביחד ונוקא דבכה"ג שנייה ביה צירוף אבל בזה אחר זה לא שנייה לצרף הקיתר: ולעגנו צירוף קמץ מה' מינים יש לומר בזה דלר' יהושע דאמר בכריתות דתמחויין מחלקין אפילו לקולא א"כ לכאורה אין מצטרפין אליביה ה' פתייתין מה' מינים לכזית דהא אין טעמם שנה וכ"ת א"כ אמאי מצרפינו הקא פל איסורי נזיר אפילו אלו שאין טעמן שנה כמו זין וחומץ י"ל דלעגנו מלקות מודה ר"י דמצטרפין אפי' בה' תמחויין ולא קאמר ר"י אלא לעגנו פרת וסתאת וכמו שכ' התוס' ז"ל לעגנו פיגול ונוטר בכריתות דאע"ג דמצטרפין למלקות אבל אין מצטרפין לקרבן וכדמשמע בתמחיתין התם וא"כ י"ל דלעגנו מצה נמי לא מצטרפי דכל שאין חייבין על חימוצו פרת אינו יוצא ידי מצה אבל לעגנו מרור תנו בהדיא שם בפסחים דמצטרפין פולן לכזית וכ' שם הרע"ב ז"ל דה"ה מצה ובין בתערובות ובין בזאח"ז בכל גוונא מצטרפין לשיטת הש"ס דילן: ועיין בירושלמי בשמעתי דאיתא מימרא דר' אבהו בשם ר"י דכל האיסורין מצטרפין זל"ז והוא דברי ר"מ שהובא בש"ס דילן במס' ע"ג והדבר פשוט דלא קיי"ל כוותיה.

כדמוכח מכמה משניות דמעילה דלדין אין איסורין מצטרפין וגם מפאן מוכח פן מדאיצטרף מפל אשר יעשה לאיסורי נזיר דמצטרפי ש"מ דכל האיסורין אין מצטרפין וכבר הארכתי בזה בחי' למעילה ועיין פני משה שהאריף בזה וכל דבריו ז"ל התם שלא בדקדוק גם מה שחילק באיסורין דאין מבטלין זא"ז דהיינו דווקא בפיגול ונוטר ג"כ אינו פן דוק ותשפח ואין צריף להאריף בזה וכבר פתבתי לעיל דף ד' להקשות לרבי יהודה דאמר משום ר"מ דכל האיסורין מצטרפין מפל אשר יעשה מאי עביד ליה ע"ש שהבאתי בשם הספרי דגליף מהקא בק"ו לכל האיסורין דמצטרפין זע"ז וי"ל דהיינו אליבא דר"י דמשום ר"מ הוא דקאמר דמלא תאכל כל תועבה נפק"ל דליכא למילף בק"ו מנזיר דמה לנזיר שפן קיתר מצטרף לאיסור מש"ה איסור באיסור נמי מצטרפין משא"כ בשאר איסורין דאין קיתר מצטרף לאיסור דאיכא ב' פתובים ה"ה דאיסור ואיסור אין מצטרפין אבל ר"י לטעמיה דב' פתובים מלמד דין שפיר ילפינו מנזיר לכל האיסורין בין

להיתר מצטרף לאיסור אי איתא גבי נזיר בין לאיסור ואיסור ועיין גם בזה מש"כ בחי' למעילה ודו"ק: דף לח תוס' בד"ה דלית ליה צירוף כו' והקשו לר"ש משורת למה לי דלצירוף היתר לאיסור לא איצטרף דכ"ש למפות ולטכ"ע ג"כ לא איצטרף דמגיעולי עובדי פוכבים איפא למילף דלאו חידוש הוא פדאמר ר"ש במסכת ע"ג שם דלא אסרה תורה אלא קדירה ב"י ותי' דמ"מ חידוש הוא דאי אפשר דלא פגמא פורתא וכבר כתבתי לעיל דלא הבנתי דבריהם ו"ל בזה וצ"ל בכוננתם דאי לא דגלי רחמנא בעלמא דטכ"ע לא הוי גלפינו מגיעולי עובדי פוכבים דה"א דחידוש הוא דאפילו פגם אסרה תורה וגם איסור הטעם חידוש הוא אבל השתא דגלי רחמנא דטכ"ע בעלמא גלפינו מגיעולי עובדי פוכבים גם להאי מילתא דפגם מועט נמי אסור בכל דנקתא ועוד תירץ דשפיר איצטרף לצירוף דהא דקאמר בכ"ש היינו בעין אבל בתערובות לא ס"ד למיסר וכוננתם בזה לאו דבתערובות איצטרף לצירוף פזית דזה ונדאי פשוט דלר"ש לא איצטרף פזית בכל גוונא אלא פווננתם ו"ל דסד"א דע"י תערובות יתבטל וכמו שכתבתי לעיל גבי עירובו דשאור לאבניי אע"ג דחייב על חצי שיעור מ"מ איצטרף לרבות עירובו דסד"א דמיבטיל וכמו שהבאתי לעיל ד' התוס' ו"ל במנחות דלכזית לא איצטרף לרבות עירובו דונדאי אינו מתבטל וחצי זית הוא דאיצטרף לרבות עירובו ועפ"ז א"ש הא דפריה הש"ס למאי דבעינו למימר דר"ע ס"ל כר"ש דכ"ש למפות מהא דאמר ר"ע הקא נזיר ששרה פתו בינו ויש בו פזי לצרף פזית חייב ואי כ"ש למפות צירוף למה לי אלמא דאפילו ע"י תערובות לא בעינו צירוף ולפי הנ"ל א"ש דונדאי לצרף לכזית לא איצטרף ומדבעי ר"ע לצרף פזית ש"מ דלא ס"ל כ"ש למפות אבל מ"מ איצטרף קרא להכי דחצי זית לא יתבטל: אבל מד' התוס' ו"ל בע"א דף ס"ח נראה דכוננתם דע"י תערובות איצטרף לר"ש דלרבות דהיתר מצטרף לכזית דלא אמר בכ"ש אם הוא ע"י תערובות ע"ש בדבריהם ובדוחק יש לפרש דבריהם שם ג"כ כמ"ש פי היכי דלא תיקשי לדבריהם ו"ל מש"ס ערוף דשבועות וכבר דחו תי' זה התוס' ו"ל בעצמן שם במס' ע"ג ומה שהביאו ראיה מעירובו דשאור כבר כתבתי לעיל לדקדק בדבריהם ו"ל מה שנראה להם לחלק בין חצי זית לכזית ובאמת איפא למיזק לשיטת הרמב"ם ו"ל דבכל הני קראי לא מרבינו אלא פזית בכא"פ לר"ש היכי דרשינו להו דלר"ש ליפא לרבוניי פזית בכא"פ פיון דלדידה כ"ש למפות.

א"כ גרבי אליביה דכל האיסורין יאסרו בכ"ש דהא בכמה שנתערב כ"ש מיהא הוי פי היכי דכתבו דלדין נמי אפי' ביותר מכא"פ אסור מה"ת משום ר"ש א"כ לר"ש מלקות נמי איפא וע"כ צ"ל לר"ש טכ"ע דאורייתא לא מרבינו אלא כ"ז דאיפא טעמא ומיחייב על פל משהו מן התערובות ונהר"ן ו"ל ברחוקין פתב דלכ"ע אפילו למאן דס"ל טכ"ע לאו דאורייתא מ"מ אי אפא ממשו של איסור אפילו ליפא פזית בכא"פ פל שיש בו טעם האיסור אסור מה"ת וצ"ע מנ"ל הא פיון דטעמא לאו פלום הוא א"כ פי היכי דאי ליפא טעמא פלל בטל גם ממשו של איסור ה"נ אי אפא טעמא וכן משמע מד' הרמב"ם ו"ל בפ"ה מה' נזירות דכל דליפא פזית בכא"פ אפי' איפא טעם אינו אסור אלא מדברי סופרים וכבר כתבתי לעיל בזה ועל עיקר קושית התוס' ו"ל דר"ש מאי דריש בקרא דמשרת י"ל דדריש ליה לדרשא דספרי לרבות משרת פוסר: ויש לדקדק עוד לר"ש למה לי קרא בחטאת להיתר מצטרף לאיסור דכ"ש למפות וכ"ת דאיצטרף לחייבו פרת

אנוֹתָר דְּהָא מִשְׁמַע דְּכָל הֵנִי מִיְלֵי לָא אִיתְרַבֵּי אֱלָא לְמַלְקוּת וְלֹא לְכַרְת וְכַמְבֹאֲרַר בְּד' קְרַמְבִּים ז"ל בַּה' חו"מ וּבַה' מַאכֵא"ס וְעֵינֵן תּוֹס' וְנִבְחִים שָׁם ד' צ"ו שְׂכ' דְּבַפְסוּלָה הֵנִי ל"ת שְׁיֵישׁ בּוֹ פֶּרֶת וּלְפִי הַנְּ"ל אֵין זֶה מְוַכְרַח וְאֵי נִימָא כְּתִיב שֶׁל הַתּוֹס' ז"ל דַּר"ש יְלִיף טַכ"ע מִמְּשַׁרְת י"ל דְּבַקְדָּשִׁים ג"כ אֲתִי לְטַכ"ע וְצָרִיכִי כְּדָאֲמַרִּינֵן לְעִיל לְרַבְּנֵן לְחַד גְּוֹסְחָא אֲבָל לְפַמְש"כ דְּמְשַׁרְת אֲתִי לְדַרְשָׁא אַחְרִיתָא וְנִדְאִי תִּיקְשִׁי קְרָא דְחַטָּאת לְמַאי אֲתִי וְצ"ע: גַּמ' אֲמַר ר' אֲבָהוּ א"ר אֶלְעָזָר כָּל רְבִיעִיּוֹת שְׁפַתוֹרָה אֵין הֵיתֵר מְצַטְרַף כּו' וּמִסְקִינֵן דַּלְר"א בְּמִשְׁקִין הוּא דְּמְצַטְרַף הֵיתֵר לְאִיסוּר אֲבָל לֹא בְּאִוְכְלִין וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי בְּרִישׁ שְׁמַעְתִּין בְּטַעְמָא דַּר"א מְשׁוּם דְּמִשְׁקִין מְתַעַרְבִין יוֹתֵר וְנַעֲשֶׂה הֵהִיתֵר וְהָאִיסוּר אֲחַד אֲבָל בְּאִוְכְלִין דְּאֵין מְתַעַרְבִין כ"כ אֵין הֵיתֵר וְאִיסוּר מְצַטְרַפִּין אֱלָא דְמַהָא דְאֲמַר ר"ע גְּזִיר שְׁשָׁרָה פְתוּ בְּיֵין מְצַטְרַף הֵהִיתֵר מִשְׁמַע דְּלָאוּ מַהֲאֵי טַעְמָא הוּא דְּהָא הֵכָא נִבְלַע הֵינֵן בְּאִוְכְלִין וְאִפ"ה מְצַטְרַף.

וְצ"ל דְּמִשְׁקָה אִיסוּר מְוַבְלַעַת בֵּין בְּאִוְכְלִין בֵּין בְּמִשְׁקָה הֵיתֵר אֲבָל אִם הָאִיסוּר אִוְכְלִין לֹא מְצַרְפִּינֵן אֲפִילוּ בְּמִשְׁקָה הֵיתֵר אַע"פ שְׁנִבְלַעָה בְּאִוְכְלִין וְלֹא נִתְבָּרַר טַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר בְּזֵה וּבִש"מ כְּתִב דְּגְזִיר שְׁשָׁרָה פְתוּ בְּיֵין הוּא דְּרַף שְׁתִּיָּה וְיֵשׁ לְדַקְדָּק לַר"א אֲמַאי לֹא יְלַפִּינֵן שְׁאָר רְבִיעִית שֶׁל אִיסוּר כְּמוֹ יֵין שֶׁל עֶרְלָה וְכַלְאֵי הַפָּרֶם בַּק"ו מְגִזִּיר דְּאִלִּיבִיָּה לִיכָא ב' כְּתוּבִים דְּהָא בְּחַטָּאת מְצַטְרַף אִפִּי אִוְכְלִין וְאֲמַאי לֹא יְלַפִּינֵן בְּמִשְׁקִין שֶׁל אִיסוּר דְּמְצַטְרַף הֵיתֵר לְאִיסוּר בַּק"ו וִי"ל דַּס"ל לַר"א דְּגְזִיר חֲמִיר דְּאִיסוּר גַּם בְּחַרְצָן אוֹ י"ל כִּינֵן דְּעֵיקָר גְּזִירוֹת הוּא לְפָרוֹשׁ מִן הֵינֵן מִש"ה הַחֲמִירָה בּוֹ תוֹרָה אִפִּי בְּצִירוֹף הֵיתֵר וְלֹא יְלַפִּינֵן שְׁאָר אִיסוּרִין מִיְגִיָּה וְהֵינֵנו נְמִי טַעְמָא דְּלֹא יְלַפִּינֵן אִוְכְלִין מִמִּשְׁקִין בְּגְזִיר.

וּמִש"כ רַש"י ז"ל דְּשְׁאָר רְבִיעִית שְׁפַתוֹרָה הֵינֵנו רְבִיעִית דָּם שְׁמַטָּא בְּאִוְכְלִין אֵינוּ מוּכָן דְּפִשְׁטָא דְּאֵין לְצַרְף שְׁאָר מִשְׁקִין וּבְאִיסוּרִין הוּא דְּקַמְיִירִי וְלֹא בְּטוֹמְאָה וְהֵינֵנו יֵין שֶׁל אִיסוּר וְכַב"ל: וִי"ל עוֹד דַּלְר"א לֹא יְלַפִּינֵן שְׁאָר אִיסוּרִין מְגִזִּיר לְצִירוֹף הֵיתֵר מְשׁוּם דְּאִיכָא לְמִפְרָף כַּנ"ל מַה לְגְזִיר שְׁפָן אִיסוּר וְאִיסוּר מְצַטְרַף מִשָּׂא"כ בְּשְׁאָר אִיסוּרִין וְהָא דְּלֹא קָאֲמַר הַש"ס לְעִיל הֵכִי מְשׁוּם דְּאֵין זֶה פֶּרְכָא כ"כ מְשׁוּם דַּב' הַצִּירוֹפִין אֵינֵן שְׁוִין דְּהֵיתֵר אֵינוּ מְצַטְרַף אֱלָא בְּבַת אַחַת וְאִיסוּרִין מְצַטְרַפִּין אֲפִילוּ בְּזַאח"ז.

וְשִׁפִּיר אִיכָא לְמִימַר דְּהֵיתֵר מְצַטְרַף אַע"ג דְּאִיסוּרִין אֵין מְצַטְרַפִּין וְדו"ק: שָׁם גַּמ' רְבִיעִית יֵין לְגְזִיר וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ז"ל דְּהֵינֵנו לְמִשְׁנָה רַאשׁוֹנָה וּמִפְּנֵי זֶה כְּתִבוּ דְּבַחְמֵשׁ סוּמְקָתָא מִיְיִרִי גַם בְּפִלּוּגְתָא וּלְפ"ז הַקְּשָׁה בִּש"מ אֲמַאי לֹא חֲשִׁיב נְמִי רְבִיעִית דָּם נִבְלָה לַב"ה כְּדָאִיתָא בְּשַׁבַּת ר"פ הַמוֹצֵיא וְכֵן רְבִיעִית יֵין דְּעֵנִי בְּגוֹרָן לַר"ע וְזֶה לְשִׁיטְתָם לְקַמֵּן דְּבִשְׁתִּיָּה ג"כ גְּזַלְקוּ אֲבָל לֹאִידָף גִּירְסָא דְּבִשְׁתִּיָּה לַכ"ע בְּרְבִיעִית אֵין צָרִיף לֹאִמַר דְּמִיְיִרִי בְּפִלּוּגְתָא וְיִתְבָּאֵר לְקַמֵּן וּמִש"כ בִּש"מ דְּבַפְלוּגְתָא קְמִיְיִרִי מַהָא דְּחֲשִׁיב רְבִיעִית דָּם מִב' מַתִּים אֵינוּ מוּכָן וְכַמ"ש רַש"י ז"ל דְּלָאוּ דְּוּוּקָא הוּא וְעַל הָא דְּלֹא חֲשִׁיב דָּם נִבְלָאוֹת י"ל דְּלֹא חֲשִׁיב הֵכָא אֱלָא כָּל הֵנִי דְּשִׁיעוּרֵן בְּרְבִיעִית דְּהֵכִי גְמִירִי בְּהוּ שִׁיעוּר רְבִיעִית אֲבָל דְּבַנְבִּילָה לֹא גְמִיר בְּיָה שִׁיעוּר רְבִיעִית אֱלָא טַעְמָא שְׂאֵם יְקָרוֹשׁ יַעֲמוּד עַל כְּפִיָּת וְהֵינֵנו טַעְמָא דְּלֹא חֲשִׁיב רְבִיעִית שֶׁל כָּל אִיסוּרִין כְּמוֹ יֵין שֶׁל עֶרְלָה וְכַלְאֵי הַפָּרֶם מְשׁוּם דְּהֵתֵם ג"כ לֹא נְאָמַר שִׁיעוּר רְבִיעִית דְּאִיסוּרִיָּהוּ בְּלִשׁוֹן אֲכִילָה כְּתִב רַחֲמָנָא דְּהוּי בְּכִזִּית וְהָא דְּבֵינֵן הֵנִי רְבִיעִית הוּא ג"כ מַהֲאֵי טַעְמָא שְׂאֵם יְקָרוֹשׁ יַעֲמוּד עַל כְּפִיָּת וְיִתְבָּאֵר בְּזֵה לְקַמֵּן

בס"ד: עושה פסח דאמר רב יהודה כו' ה"ה דכל כוס של ברכה בכלל זה דבעינו שיהיה בו רביעית פדאיתא בשבת שם ובפסחים פרק ע"פ: חלת רביעית שמן לחלה ופרש"י בקביתי כה"ג והתוס' ז"ל פירשו רביעית חלות תודה דחצי לוג חצי לחלות ורקיקין וחצי לרבוכה ולא ניקח ליה לפרש בקביתין פהו גדול משום דהתם לא נאמר שיעור רביעית אלא ממילא עולה החשבון פה רביעית לכל חלה אבל בתודה פה נאמר השיעור לחלקו לרביעית רביעית לחלות ורקיקין ורביעית לרבוכה וכן בגזיר לא בעינו אלא רביעית לחוד ומש"כ רש"י ע"ז וטעות הוא ואינו פו דבהדיא אמרינן התם כו' הוא תמוה דלא פליגי התם לדינא אלא מר דריש לה מקרא ומר מהלכה: רביעית מים למצורע עי' תוס' במנחות ד' פ"ח ובסוטה שכ' לנישב הא דתנו בגגעים חצי לוג ע"ש: רש"י כל משקין טמאין מצטרפין לטמא משקין אחרים פשיהיה בהן רביעית וגם זה אינו מוכן דמתניתין דמעילה לא מיירי בהכי אלא לצירוף פסול גויה.

ור' אלעזר הקא לאו צירוף אתי לאשמענו אלא שיעור פסול גויה ברביעית קמ"ל ואדרבא יש לדקדק אמאי לא חשיב נמי להא דלטמא אחרים בעינו במשקין שיעור רביעית ועיין תוס' פסחים דף י"ד שנסתפקו בזה: גמ' מרביעית נוטלין לידיים לא' ואפי' לב' בפלוגתא לא קא מיירי דר' יוסי אמר לאחד ולא לשנים ואין זה מדוקדק דהא לר"י ג"כ איכא שיעור רביעית וי"ל דה"ק בפלוגתא היינו דאין שיעור זה ברור בכל דוכתי אלא למר פדאית ליה ולמר פדאית ליה לא מיירי דלא מיירי אלא ברביעית דליכא שום פלוגתא בזה והיינו נמי דמשני הכי בהא דר' זכאי אומר רביעית אע"ג דאיכא לישנא התם בברכות דבסוף לכ"ע ברביעית אפ"ה לא חשיב לה פיון דאיכא פלוגתא בזה אי בעינו שיעור רביעית בכל גונוי אי לא וקא דלא חשיב שיעור שברי כ"ח כדי לקבל רביעית דלא חשיב אלא משקין דשיעורן ברביעית: גמ' והאיכא מקנה פירש"י בזה ד' פירושים חדא דר"א אומר רביעית לוג מים שאובין פוסלין המקנה ומשני דבטלוה רבנן ואמרי דפחות מג' לוגין לא פסלו ואין זה מדוקדק דהוי ליה לשנויי בפלוגתא לא קא מיירי דר"א ורבנן פליגי בהא אידך הא דתנו במקנאות אם מקבלת האמבטי רביעית עד שלא יגיע לאביק פשר ובטלוה רבנן דר"א בר"צ פליג עליו וגם זה אינו היכי שיעור למיקרי בטלוה רבנן פיון דפליגי בזה אלא דיש לדקדק אמאי לא פריף הש"ס מנייה ככל הני דלעיל וי"ל דפרכא קמיינתא מהיה מבית פיילי פריף מפלוגתא דלית הלכתא פנותיה דהלכה פתחמים ומשני בפלוגתא לא קא מיירי וס"ד דדוןקא מפלוגתא דלית הלכתא פנותיה הוא דלא מיירי להכי פריף תו מהא דר' זכאי דהלכתא פנותיה.

ומשני דאפי' בפלוגתא פי האי ג"כ לא קא מיירי ותו ליכא לאקשוני משאר משניות דכבר שני לה בפלוגתא לא קא מיירי וקצת סמך יש לומר מפאן לד' הרמב"ם ז"ל דפסק דלא פתחמים בהך דאביק ועי' תוסח"ד שם והיינו משום דלא חשיב לה הקא וכש"כ לפירש"י דבטלוה רבנן דוודאי לית הלכתא פתחמים: עוד פירש"י והאיכא מקנה דשאובה מטהרת ברבייה ובהמשכה.

ורביה היינו שיהיה כ' סאה ורביעית ובטלוה רבנן דבעינו כ"א סאה. וגם פי' זה אינו מוכן דהיכן מצינו שיהיה רביעית דוןקא אלא או כ"ש יותר מכ' סאין או עשרים וא' דוןקא והרמב"ם ז"ל כתב דסגי בכ"ש יותר מכ' סאה ולשון התוס' י"ט ז"ל בפ"ה

מתרומות משנה ו' אינו מדוקדק שכ' שם בשם הב"י ז"ל בסי' ר"א שכ' בשם רש"י דבעינן כ' סאה ורביעית וז"א דלפירש"י בעינן כ"א סאה וכדמסיק דבטלוה רבנו וכן מבואר בב"י שם: והעיקר פהפי' האיפא היינו רביעית להטביל בו מחטין וצינורות.

וכן פירשו התוס' ז"ל ומסיק בר מההיא דבטלוה ופירשו התוס' ז"ל דלא בטלו אלא רביעית דמקנה אבל מעינן קאי אדיניה דסגי בכ"ש לכלים ומוכח הכי מהתוספתא דתני מקנה במ' סאה ומעינן בכ"ש.

וע"כ בכלים מיירי דבאדם גם במעינן בעינן מ' סאה דבעינן מים שפך גופו עולה בהם וכמה הן אמה על אמה ברום ג' אמות דהיינו מ' סאה והא דבעינן בכלים מ' סאה היינו לבתר דבטלוה דבדין תורה ברביעית סגי וש"מ דמעינן סגי בכ"ש אפי' לבתר דבטלו למקנה והביאו ראיה לזה דבאדם בעינן גם במעינן מ' סאה מהא דאמרין בתגיגה דהא ארעא חלחולי מחלחלי ובעינן מ' סאה ולכל הפחות באדם איירי ויש לדקדק אי באדם איירי ה"מ מאי קאמר דארעא חלחולי כו' דילמא הא דבעי מ' סאה משום דבעינן מים שפך גופו עולה בהם והתוס' ז"ל בפסחים ד' י"ז ע"ב הקשו מהך דתגיגה על מש"כ דמעינן סגי בכ"ש דהא ה"מ ע"כ בכלים איירי דאי באדם הא בעינן מ' סאה מים שפך גופו עולה בהן ומאי מייתי ראיה אלא ונדאי איירי בדבר שפך גופו עולה אפילו בפחות ממ' סאה היינו בכלים ואפילו הכי בעינן ארבעים סאה וש"מ דגם במעינן בטלו לשיעור רביעית: והתוס' ז"ל פתבו הכא דמעינן לא בעינן רביעית לכלים ובפחות מרביעית סגי ולא משמע הכי שם בפסחים גבי הא דאמרין ה"מ דמים בקרקע טהורים היינו דווקא דאיפא רביעית אבל ליפא רביעית טמאים ולפי דברי התוס' ז"ל אפילו פחות מרביעית במעינן חזו למחטין וצינורות וקצת יש לדקדק אמאי לא חשיב הכא להאי רביעית דהא דמים בקרקע טהורין היינו דווקא דאיפא רביעית וכן פתב הרמב"ד ז"ל בפט"ו מה' ט"א ומד' רש"י ז"ל בפסחים שם נראה דלבתר דבטלוה לרביעית דמקנה בקרקע נמי מקבלי טומאה מדרבנן ובמשקי בי מטבחיא הוא דהקילו וא"כ א"ש דלא חשיב לה דהא בהא תליא אבל לא משמע הכי ממשנה דריש מקנאות דתנן ה"מ דלכ"ע מים מחוברים אפילו פחות ממ' סאה לא מקבלי טומאה: ועיין בזה בדברי הרמב"ם ז"ל בפט"ו מהל' ט"א דיש לו שיטה אחרת במתניתין דמקנאות ומ"מ בין לד' התוס' ז"ל הכא ובין לד' התוס' בפסחים באדם ונדאי בעינן מ' סאה בין במקנה בין במעינן אלא דהתוס' ז"ל בפסחים משמע להו מהך דתגיגה דאפילו בכלים ובמעין בעינן מ' סאה ולא ידעתי למה הוצרכו להביא מת"כ לחלק בין מעינן למקנה הא משנה היא בפ"א דמקנאות דמקנה במ' סאה ומעינן בכ"ש אבל הרמב"ם ז"ל דעתו דמעין מטהר בכ"ש אפילו אדם ונהי דבעינן כל גופו עולה בהם אבל הגדול לפי גדלו וקטן לפי קטנו ולא הוזכר מ' סאה במעינן כלל לא לכלים ולא לאדם ולא מצאתי פעת בדבריו ז"ל האי דינא דבד"ת סגי לכלים ברביעית פזרכו לבאר הדברים: ולענין טבילת פלים של עובדי כוכבים פתב בש"ע דאפי' במעינן בעינן מ' סאה והיינו לשיטה זו דבאדם בעינן מ' סאה במעינן וכלים של עובדי כוכבים אייתקש לנדה כמ"ש התוס' ז"ל בסוף מס' ע"ג אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל דמעין סגי בכ"ש גם באדם פשיטא דגם בכלים של עובדי כוכבים סגי בכ"ש ולמ"ד טבילת פלים לאו דאורייתא הנה נראה דלכ"ע לא חמיר טבילה זו מטבילת פלים מטומאתן דהוי ד"ת וכיון דבדידהו סגי בכ"ש כש"כ בהך טבילה שהיא מדרבנן ועיין בד' הטור בזה שם ובד'

האחרונים ז"ל וגם צריך לדקדק מאי טעמא פליגי רבנן על ר"א בפסול רביעית שאובין בתחלה לענין פלים פינן דהוי מקנה שפולה שאוב לענין פלים ואין פאן מקומו בזה ועיין בירושלמי סוף מס' ע"ג משמע קצת פשיטת הרמב"ם ז"ל דמענין בכ"ש אפי' לאדם: ע"ב גמ' ואינו חייב כו' ת"ק לא מדמי להון לכל איסורי נזיר לשתייה כו' עיין פירש"י דמפרש לה דבשתייה לחוד פליגי דת"ק לא מדמי אכילה לשתייה דזה בכזית וזה ברביעית ור"ע מה אכילה בכזית אף פל איסורי נזיר היינו שתייה בכזית ולגנוסחא אחרנא שעל הגליון משמע דמפרש לה דלא פליגי אלא באכילה דת"ק היינו משנה ראשונה מדמי אכילה לשתייה והפל ברביעית ור"ע פינן דכתיב וענבים לא יאכל מה אכילה דשאר איסורין בכזית ה"נ איסורי נזיר בכזית אבל בשתייה לכ"ע ברביעית ולפ"ז צריך לומר דשרה פתו פינן חשיב דרף אכילה ומש"ה ס"ל לר"ע דבכזית: והתוס' ז"ל פתבו ג"כ הך גירסא ת"ק מדמי איסורי נזיר לשתייה ואכילה נמי ברביעית ור"ע מדמי שתייה לאכילה ושתייה נמי בכזית וע"כ הכי משמע דבשתייה פליגי מלישנא דמתניתין משנה ראשונה עד שישתה רביעית יין משמע דלר"ע דהוא משנה אחרונה אפילו פינן בכזית והכי מפורש בתוספתא דפליגי ר"ע וראב"ע פינן דלר"ע בכזית ולראב"ע ברביעית והאריכו התוס' ז"ל להקשות על גירסא זו דבאכילה נמי פליגי ועי' בד' התוס' ז"ל בריש עירובין שהאריכו בזה ג"כ בחילופי הגירסאות ובעיקר טעמא בהאי מילתא דאי לא דמקשינן שתייה לאכילה ה"א דברביעית לא נתבאר טעמו של דבר אי מסבא הכי קים להו דסתם שתייה ברביעית אי קים להו הכי מאיזה קרא ובירושלמי איתא דמאן דבעי רביעית הוא משום דיליף שְכָר שְכָר מִמְקַדֵּשׁ הֵינּוּ שְׁתוּי יין דמרבינן בכריתות דווקא דרף שפירנותו ומשמע התם דלשון שתייה משמע כ"ש פדאמרינן התם יכול כ"ש ת"ל שְכָר דרף שפירנותו וא"כ הנה נראה פי הכי דר"ש מודה גבי מקדש דבעינן רביעית דמקרא ילפינן לה ה"נ מודה בנזיר דבעינן רביעית והנה אפטר לינשב עפ"ז קושית התוס' ז"ל לעיל דלר"ש למה לי משרת להיתר מצטרף כו' פינן דכ"ש למפות ולפי הנ"ל י"ל דהכא מודה ר"ש דבעינן שיעור רביעית כדילפינן ממקדש וע"כ לא פריף הש"ס בשבועות למאי דבעי למימר דר"ע ס"ל כר"ש דכ"ש למפות א"כ למה לי צירוף היתר היינו לר"ע דס"ל דנזיר שנה לכל איסורין בכזית אבל ר"ש י"ל דס"ל כמשנה ראשונה דהפל ברביעית ואיהו נמי מודה בהאי שיעורא ושפיר איצטרף לצירוף היתר אלא דא"כ מאי פריף הש"ס לעיל ור"ש דלית ליה צירוף מפל אשר יעשה מאי עביד ליה ש"מ דלר"ש בכל האיסורין חייב בכ"ש אבל לפי פיר"ת ז"ל דבאכילה לכ"ע בכזית ולא פליגי אלא בשתייה אפתי י"ל דלעיל פריף שפיר דקרא דמפל אשר יעשה מיירי במידי דאכילה ובזה לא שייף צירוף לר"ש אבל משרת דכתיב גבי יין י"ל דביין מודה דבעינן שיעור רביעית כמו במקדש.

ושפיר שייף צירוף גם לר"ש אלא דבעיקר ילפוטא ממקדש צ"ע דהא אמרינן בכריתות ד' י"ג לת"ק דאפילו כ"ש באזרה וזה דבעינן רביעית הוא למיתה לחוד אבל אזרה איכא אפילו על כ"ש א"כ ה"נ בנזיר דליכא אלא אזרה לחוד למה דווקא ברביעית שוב ראיתי בכ"מ פ"א מהל' ביאת מקדש שהביא ד' הרשב"א בפתשובה באורף בזה והקשה שם לשיטתו דר' יהודה מחייב אפילו בכ"ש א"כ הכי חשיב רביעית דמקדש לעיל בחמש חינורתא הא איכא פלוגתא בזה דלר"י בכ"ש ותי' שם כד' התוס' ז"ל לעיל דבחיוורתא מיירי בפלוגתא עוד פתב שם דכ"ש לאו דווקא אלא כזית משום דס"ד למילף מנזיר

דסגי בכזית למשנה אחרונה והוי ילפינו שְׁכַר שְׁכַר מְזוּזֵר אֲבָל סְתָם שְׁתֵּיהּ מְשַׁמַּע רְבִיעִית
וא"כ לר"י נמי דמַרְבֵּי מְשַׁכְּרֵי שְׁאָר מְשַׁכְּרִים אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא בְּרְבִיעִית ע"ש בְּאַרְיִכוֹת
ולפ"ז לא אֵינְצֻטְרִיךְ לֵן לְמִימַר דְּהָא דְקָיָם לְמִשְׁנֵה רֵאשׁוֹנָה דְּשְׁתֵּיהּ בְּרְבִיעִית מְשׁוּם
דְּיִלְפִינוּ מִמְקַדָּשׁ אֲלָא דְהָכָא גּוּפָא סְבָרָא הִיא פִּינוּן דְּכְתִיב לֹא יִשְׁתֶּה סְתָם שְׁתֵּיהּ הָוִי
רְבִיעִית כְּמוֹ דְסְתָם אֲכִילָה הָוִי פְּזִית וּא"כ מְסַתְּבָרָא דר"ש גַּם בְּשְׁתֵּית גְּזִיר פְּלִיג וּס"ל
דבכ"ש כְּמוֹ בְּאַכִילָה וְכֵן מוּכַח מִד' הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּה' שְׁבוּעוֹת שְׁכ' דִּירָאָה לֹו בְּשְׁבוּעָה
שְׁלֹא אֲשַׁתֶּה דְחַיִּיב בְּרְבִיעִית וּע"כ מְשׁוּם דְסְתָם שְׁתֵּיהּ הָכִי מְשַׁמַּע וְכֵן מְשַׁמַּע מְהָא
דְאָמְרִינוּ בְּשְׁבוּעוֹת אִם אָמַר שְׁבוּעָה שְׁלֹא אוֹכֵל וְאִם כ"פ שְׁלֹא אֲשַׁתֶּה דְלֹא חַיִּילִי וְאִי דְסְתָם
שְׁתֵּיהּ אֲפִילוּ בְכ"ש א"כ אִמְאִי לֹא חַיִּיל הִיא שְׁבוּעָה דְשְׁלֹא אֲשַׁתֶּה אֲלָא דֵא"כ הָא דְאָמְרִינוּ
הֵתָם בְּשְׁבוּעָה שְׁלֹא אֲשַׁתֶּה וְהִדְר שְׁלֹא אוֹכֵל דְחַיִּילִי תַרְנוּןִיָּהוּ מְשׁוּם דְאֲכִילָה לֹאוּ בְּכָלֵל
שְׁתֵּיהּ וְלָמָּה לִי הִיא טַעְמָא תִּיפּוּק לִיהּ בְּלֵא"ה חַיִּילִי דְקַמְזִינָתָא בְּרְבִיעִית וְשְׁנִיָּה בְּלִשׁוֹן
אֲכִילָה קְאָמַר וְסָגִי בְכִזִּית וְצ"ל דְאָפִי' אִם נֶאֱסַר בְּשְׁתֵּיהּ מְשׁוּם דְהָוִי בְּכָלֵל אֲכִילָה אֲכִילָתָהּ
הֵינְנוּ רְבִיעִית: וּע"פ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִתְיָשְׁבוּ לִי דְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל שְׁכ' דְכָל הָאִסּוּרִין
שִׁיעוּר שְׁתֵּיהּ בְּרְבִיעִית דְלִפִּי שִׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי דְהָא דְלְמִשְׁנֵה רֵאשׁוֹנָה בְּרְבִיעִית הוּא
מְשׁוּם דְיִלְפִינוּ מִמְקַדָּשׁ מְשַׁמַּע דְבְעֻלְמָא לֹא הָוִי שִׁיעוּר שְׁתֵּיהּ בְּרְבִיעִית וְהָיִי דְלִיכָא לְמִימַר
דְשְׁתֵּיהּ אִסּוּר בְּכ"ש דְלֹא עֲדִיף שְׁתֵּיהּ מְאֲכִילָה דְבְעִינוּ פְּזִית וְאִסּוּר שְׁתֵּיהּ דְכָל הָאִסּוּרִים
כְּמוֹ יֵין שֶׁל עֶרְלָה וְדַכּוֹנְתִּיהּ בְּכָלֵל אֲכִילָה הִיא אֲבָל לִיחַיִּיב אֲפִזִּית כְּמוֹ אֲכִילָה.

ומנ"ל דְבְּרְבִיעִית דְנָהִי דְהוּא ז"ל פְּסַק כְּמִשְׁנֵה רֵאשׁוֹנָה דְבְּנְזִיר שִׁיעוּרוֹ בְּרְבִיעִית הֵינְנוּ
מְשׁוּם דְיִלְפִינוּ מִמְקַדָּשׁ אֲבָל בְּשְׁאָר אִסּוּרִין מִנ"ל אֲבָל לִפִּי הַנ"ל א"ש דְמְסַבְּרָא הָכִי קִים
לֵן כִּי הִכִּי דְשִׁיעוּר אֲכִילָה בְכִזִּית ה"נ שִׁיעוּר שְׁתֵּיהּ בְּרְבִיעִית וּא"כ בְּכָל הָאִסּוּרִין כֵּן
הוּא הִדִּין אֲלָא דְלִפִּי הַנ"ל דְאֲפִילוּ בְּשְׁבוּעָה שְׁלֹא אוֹכֵל דְנֶאֱסַר בְּשְׁתֵּיהּ ג"כ אֵינוֹ אֲלָא
בְּרְבִיעִית מְשׁוּם דְזָנָה הוּא אֲכִילָתָהּ א"כ מ"ט דר"ע דְמַדְמִי שְׁתֵּיהּ לְאֲכִילָה מְהָ אֲכִילָה
בְכִזִּית אִף שְׁתֵּיהּ בְכִזִּית וְלִפִּי הַנ"ל הָא הָדָּ הִיקְשָׁא לֹא עֲדִיף מְאִילוּ אָמַר לְשׁוֹן אֲכִילָה דְלֹא
נֶאֱסַר אֲלָא בְּשְׁתֵּית רְבִיעִית וְה"נ נְהִי דְאִיתְקַשׁ לְאֲכִילָה מ"מ הֵינְנוּ שִׁיעוּר אֲכִילָתָהּ
בְּרְבִיעִית וְעוֹד יֵשׁ לְדַקְדָּק אִי רְבִיעִית הֵינְנוּ שִׁיעוּר שְׁתֵּיהּ כְּמוֹ סְתָם אֲכִילָה בְכִזִּית א"כ
לְעַנְנֵן יוּה"כ הִדִּין לְהִיפּוּף מְכָל הָאִסּוּרִין דְבְּכָל הָאִסּוּרִין אֲכִילָה בְכִזִּית וְבִיווה"כ בְּעִינוּ
שִׁיעוּרָא כְּכּוֹתְבַת מְשׁוּם דְלִיתּוּבֵי דְעֻתָא צְרִיף שִׁיעוּר גְּדוּל וְלְעַנְנֵן שְׁתֵּיהּ הָוִי אִיפְכָא דְבְּכָל
הָאִסּוּרִין אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא בְּרְבִיעִית וְבִיווה"כ מְיַחֲזִיב אֲמָלָא לְוַגְמִיָּה דְהָוִי פְּחוֹת מְרְבִיעִית
כְּמִבְּנָאָר בְּד' הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּה' שְׁבִיתַת עֲשׂוֹר וְכְדְמוּכַח שָׁם בַּפ' יוּה"כ וְנָהִי דִיִּתְיָבֵי דְעֻתָא
דְשְׁתֵּיהּ אֵינוֹ דוּמָה לְאֲכִילָה כְּדְאָמְרִינוּ הֵתָם דְבְּכּוֹתְבַת מְיַתְבָּא דְעֻתָא דְכ"ע וְשְׁתֵּית כ"א
כְּמָלָא לְוַגְמִיָּה דִידִיָּה מ"מ זָה לֹא מְסַתְּבַר דְבְּשְׁתֵּיהּ לִיִּתְבָּא דְעֻתָא פְּחוֹת מְשִׁיעוּר סְתָם
שְׁתֵּיהּ וּבְאַכִילָה הָוִי אִיפְכָא דִיִּתּוּבֵי דְעֻתָא הָוִי טָפִי מְסַתְּם אֲכִילָה: וְלְעַנְנֵן דְ הָיָה נִרְאָה
לְעֻשׂוֹת פֶּשֶׁר דְבָר בְּזָה דְבַהֲנִי דְנֶאֱמַר אִסּוּרִיָּהוּ בְּלִשׁוֹן שְׁתֵּיהּ כְּמוֹ גְּזִיר וּמְקַדָּשׁ שִׁיעוּרָן
בְּרְבִיעִית כְּדְאָמְרֵן לְמִשְׁנֵה רֵאשׁוֹנָה אֲבָל כָּל הֵנִי דְאִסּוּרִיָּהוּ בְּלִשׁוֹן אֲכִילָה נֶאֱמָרָה
כְּמוֹעֶרְלָה וְהִמְחָה אֶת הַחֶלֶב וְאֶת הַחֶמֶץ וְשְׁתֵּיתָ דָּם וְנֹדָאֵי שִׁיעוּרָן בְכִזִּית פִּינוּ דְאִסּוּרָן
בְּלִשׁוֹן אֲכִילָה נֶאֱמָרָה וְהָכִי מְשַׁמַּע בְּחֻלְיִין פֶּרֶק הָעוֹר וְהָרוֹטֵב דְאָמְרִינוּ הֵתָם דְאֵינְצֻטְרִיךְ
הַטְּמֵאִין לְאִסּוּר צִירָן כו' דְאִי יִלְפִינוּ מְחַמֵּץ וְחֶלֶב מְחֹוִי ה"א מְהָ הֵתָם בְכִזִּית ה"נ בְכִזִּית
אֲלָמָא דְחַמֵּץ וְחֶלֶב מְחֹוִי נְמִי שִׁיעוּרוֹ בְכִזִּית וְכֵן אִיתָא לְהִדְיָא בְּתוֹסְפָתָא דִיּוֹמָא פ' יוּה"כ

כַּשֵׁם שְׂאֲכִילָה בְּכֹזֵית כֶּה שְׂתִיָּה בְּכֹזֵית וְע"כ אֲשָׂאֵר אִסּוּרֵינָן קָאֵי דִּיה"כ שְׂיַעוּרוֹ בְּכַפּוֹתְבַת וּשְׂתִיָּה כְּמֵלֵא לֹוּגְמִיּוֹ וְא"ש נְמִי הָא דְאִמְרִינָן הֵתָם אִם יֵשׁ מִתְחַלֵּת שְׂתִיָּה רֵאשׁוּנָה עַד סוּף אַחֲרוֹנָה כְּדֵי רְבִיעִית וְאֵי שְׂיַעוּרָה בְּרְבִיעִית ע"כ אִיפֵא הָאֵי שְׂיַעוּרָא וְכִמוֹ שְׂדַקְדָּק הַלַּח"מ ז"ל בֵּה' שְׂבִיתַת עֲשׂוֹר אֲבָל אֵי שְׂיַעוּרוֹ בְּכֹזֵית א"ש דְּשְׂיַעוּר רְבִיעִית בְּשְׂתִיָּה הָוֵי כְּמוֹ אכ"פ גְּבִי אֲכִילָה.

וְכִי הֵיכִי דְמִשְׁעָרֵינוּ שְׂיַעוּר כְּזִית בְּכֹזֵית דְּשְׂתִיָּה בְּכְדֵי שְׂתִיָּת רְבִיעִית וְכֵן אֵימָא לְהַךְ תּוֹסְפָתָא בְּפ"א דְפִסְחִים וְלֹא יִדְעָתִי לְמָה הֵבִיא הָר"ן ז"ל סַעַד לְדַבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּשִׁהֵיָה דְשְׂתִיָּה הוּא בְּרְבִיעִית מִתּוֹסְפָתָא דְפִסְחִים וְלֹא הֵבִיא הָךְ תּוֹסְפָתָא דִּיּוֹמָא ג"כ אֲלֵא דְהָא דְאֵימָא הֵתָם בְּתוֹסְפָתָא דְאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה אֵינָן מְצַטְרְפִין צ"ע מ"ט פִּינּוֹן דְחַד שְׂיַעוּרָא הוּא וְבִיה"כ הוּא דְלֹא מְצַרְפִּינָן מִשׁוּם דְלֹא שׁוּוּ בְּשְׂיַעוּרֵיהוּ וְכִדְאֵימָא בְּיוֹמָא אֲבָל גְּבִי חֲמִץ דְתִרְנוּנֵיהוּ בְּכֹזֵית אֲמַאי לֹא מְצַטְרְפִי וְכֵן נִרְאִין ד' הָרַמְבַּ"ם ז"ל ג"כ מִש"כ בְּפִי"ד מֵהַל' מֵאכֹא"ס שְׁם הֶלְכָה ט' אוֹ שְׁהִמְחָה אֶת הַחֵלֶב אוֹ אֶת הַחֲמִץ וְגַמְעוּ מְעַט מְעַט אוֹ שְׂשִׁתָּה הֵדָם מְעַט מְעַט וְנִדְאֵי שְׂיַעוּרוֹ בְּכֹזֵית כְּמִש"כ בְּפ"ו שְׁם וְה"ה חֵלֶב וְחֲמִץ מְחוּי וּמִש"ה הָוֵי הִשְׁהִיָּה גְּבִיְהוּ כְּדֵי שְׂתִיָּת רְבִיעִית כְּדַבְרֵי הַתּוֹסְפָתָא וְלֹא תִיקָשִׁי לִפ"ז מְהֵא דְאִמְרִינָן בְּכָרִיתוֹת דְשְׂיַעוּר מִשְׁקִין דְפִסּוּל גְּוִיָּה וּמְקַדָּשׁ בְּכֹא"פ דְהֵתָם דְשְׂיַעוּרָן בְּרְבִיעִית שְׂיַעוּר שְׁהִיָּתָן בְּכֹא"פ אֲבָל בְּאֵלוֹ דְשְׂיַעוּרָן בְּכֹזֵית שְׁהִיָּתָן בְּכְדֵי שְׂתִיָּת רְבִיעִית אִף זֶה יִקָּשֶׁה מִש"כ הֵתָם וְכֵן הַשׁוֹתָה רְבִיעִית שְׁל סֶתָם יֵינָם מְעַט מְעַט ג"כ שְׂיַעוּרוֹ בְּכְדֵי שְׂתִיָּת רְבִיעִית וְע"ז קָשָׁה מְהֵךְ דְכָרִיתוֹת אֲלֵא דְבִלֵּא"ה צִירוּף זֶה דְסֶתָם יֵינָם לֹא הִבְנִיתִי.

וּמַאי נִפ"מ בְּצִירוּף זֶה הָא מְלָקוֹת לִיפֵא בְּסֶתָם יֵינָם וְכִמ"ש בְּפֶרֶק י"א שְׁם דְגִזְזִירַת סוּפְרִים הוּא וְאֵי לְעֵנָן מִפְתַּת מְרָדוֹת הָא עַל חֲצֵי שְׂיַעוּר ג"כ מְכִין אוֹתוֹ מִפְתַּת מְרָדוֹת אֲבָל מְדַבְרֵי שְׁם בְּפִי"א מִשְׁמַע דְבִסֶּתָם יֵינָם אֲמָרוּ שְׂיַעוּרָא לְמִפְתַּת מְרָדוֹת בְּרְבִיעִית אֲבָל פְּחוֹת מְרְבִיעִית פְּטוּר מִפְתַּת מְרָדוֹת וְכִבֵּר דְקִדְקַק הַלַּח"מ ז"ל שְׁם מִנ"ל לְהָרַמְבַּ"ם ז"ל הָא דְבְּמִסְכָּת ע"ג אִמְרִינָן דְמִטְמֵא טְוִמְאָת מִשְׁקִין בְּרְבִיעִית אֲבָל שְׂיַעוּר אִסּוּר לֹא שְׁמַעְנוּ וּבְפ"ו מֵהַל' אֵה"ט לֹא כָתַב לְשְׂיַעוּר רְבִיעִית לְעֵנָן טְוִמְאָה ע"ש וּבְמִשְׁנֵה לְמִלְךְ ז"ל וְאוּלַי דְבָרֵי ז"ל ע"פ אֵיזָה גִּירְסָא אַחֲרַת שְׁהִיָּה לוֹ וְיֵשׁ סַעַד לְדַבְרֵי מְדֵלָא חֲשִׁיב לָהּ לְעֵיל בְּמִסְפֵּר הָרְבִיעִית דְבִסֶּתָם יֵינָן שְׂיַעוּר טְוִמְאָתוֹ בְּרְבִיעִית וְכֵן לֹא כָתַב בְּפ"ח מֵהַל' טְוִמְאָת אוֹכְלִין לְשְׂיַעוּר רְבִיעִית לְעֵנָן דִּם מִגְּפָתוֹ וְדַמְעַת עֵינֵי שְׁל זָב דְאִמְרִינָן בְּכָרִיתוֹת דְשְׂיַעוּרָן בְּרְבִיעִית.

וְאוּלַי הוּא ג"כ מֵהֵאֵי טְעָמָא דְלֹא חֲשִׁיב לָהּ וְהַתּוֹס' ז"ל בְּע"א ד' ל' הִקְשׁוּ אֲמַאי לֹא חֲשִׁיב לָהּ ע"ש מַה שְׂתִּירְצוּ וְאִפְשָׁר לֹא הִיָּה בְּגִירְסָתוֹ מְטֵמֵא טְוִמְאָת מִשְׁקִין בְּרְבִיעִית אֲלֵא מְטֵמֵא טְוִמְאָת מִשְׁקִין לְחוּד וּמִש"כ שְׂיַעוּר רְבִיעִית לְעֵנָן אִסּוּר י"ל דְמִסְבָּרָא הֵכִי קִים לִיָּה פִינּוֹן דְנִבְּאָסֵר בְּשְׂתִיָּה שְׂיַעוּרוֹ בְּדַבְרֵים אֵלוֹ שְׂנִבְּאָסֵר בְּשְׂתִיָּה כְּמוֹ מְקַדָּשׁ וְנִזְוִיר: וְהֵתָם נְמִי נִבְּאָמֵר יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכָם וְיֵין שְׂנִבְּאָסֵר הוּא דְאִסּוּר בְּכ"ש מִשׁוּם לֹא יִדְבַק כּו' וּמ"מ צ"ע דְלֹא מְצִינּוּ פִּיּוּצָא בּוֹ שְׂיַעוּר בְּאִסּוּר דְרַבְנָן וּבִשְׂאָר אִסּוּרֵינָן דְרַבְנָן וְנִדְאֵי כ"ש נְמִי אִסּוּר: וּמִש"כ בֵּהַל' שְׂבִיעוֹת דְבִשְׁלָא אֲשִׁתָּה שְׂיַעוּרוֹ בְּרְבִיעִית כְּכֹל הָאִסּוּרֵינָן הֵינּוּ אֵלוֹ הָאִסּוּרֵינָן שְׂנִבְּאָסֵרוּ בְּלִשׁוֹן שְׂתִיָּה כְּמוֹ נְזִיר וּמְקַדָּשׁ אֲבָל שְׂאָר אִסּוּרֵינָן שְׂנִבְּאָסֵרוּ בְּלִשׁוֹן אֲכִילָה אֲפִילוּ דְרַף שְׂתִיָּה שְׂיַעוּרָן בְּכֹזֵית.

והשתא א"ש דביוה"כ בעינן שיעורא רבא משאר איסורין אלא דאפתי יקשה לפ"ז הך דשבועות דמשמע דאי אכילה בכלל שתיה לא הוי חגיל שלא אוכל אחר שלא אשתה ואמאי הא בשלא אוכל חגיל אפילו אפזית ובשלא אשתה לא אסר עצמו אלא ברביעית וגם בפ"ב מהל' מע"ש סתם הרמב"ם ז"ל להדיא דשיעור שתיה ברביעית אע"ג דנאמר האיסור בלשון אכילה: והנה יש מקום לדון עוד בזה דבכל האיסורין שיעור שתיתן ברביעית אפילו אלו שנאמרו בלשון אכילה מטעמא אחרת דבשבת ריש פרק המוציא אמרינן דשיעור הוצאה ביין היא רביעית ואמר ר' נתן דיבש שיעורו בכזית משום דבכזית יבש איפא רביעית לח וא"כ היכי מציינן לחיבו על כזית חלב לח אם המחהו א"כ אטו אם המחה פחות מכזית חלב דע"י שפעשאו משקה נתרבה שיעורו והוי כזית ילקה עליו זה ונדאי לא מסתבר וע"כ בעינן שיהיה בו שיעור כזית פבריא ומומילא כפעשאו משקה יהיה בו שיעור רביעית כד' ר' נתן וכן אמר ר' יוסי בר"י התם לענן דם גבילות דבעינן שיעור רביעית שיהיה בו כזית פשיקרוש אלמא דבמדי דשיעורו בכזית כגון כזית גבילה אם הוא משקה צריך שיהיה בה רביעית שתעמוד על כזית יבש.

ה"נ בחלב וחקי דשיעור אכילתו בכזית פסהמתו ועשאן משקה צריך שיהיה כדי רביעית ולכשייבש וישוב פתחלתו יהיה בו כזית. ויתיישב בזה הא דאמרינן בחולין דשיעורו בכזית וכן הא דאיתא בתוספתא פ"ש שאכילה בכזית פה שתיה בכזית היינו כזית ביבש אבל אין זה מוכרח דלאו כל הדברים שוין לענן זה שיהיה ביבש כזית ובלח רביעית כדאמרינן התם בשבת ועוד דלמשנה אחרונה היכי ילפינן מענבים לא יאכל מה אכילה בכזית אף שתיה בכזית ולפי ה"ל אדרבא גיבועי רביעית דהוי כזית ביבש כמו אכילה וכל ה"ל שפכתתי דבשאר איסורין נמי שיעור שתיה ברביעית כמו בשבועה שלא אשתה וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל בד"ה אמר ר' אבהו כגון רביעית יין של ערלה אינו אלא למשנה ראשונה דס"ל דגבי נזיר הוי שיעורו ברביעית וזה הוא טעמו של הרמב"ם ז"ל שפסק פמשנה ראשונה משום דר' אלעזר לעיל הכי ס"ל ומשמע נמי מד' ר"א דשאר איסורין נמי שיעורו ברביעית כדאמר כל רביעיות שבתורה דלא מסתבר למימר דקאי אמקדש לחוד דלא איצטריך לאשמעינן בהא דאין היתר מצטרף לאיסור דאפילו על יין מזוג פטור כדאיתא בכריתות אבל למשנה אחרונה דבנזיר ג"כ בכזית נראה דבכל האיסורין נמי סגי בכזית מק"ו מנזיר דאי בנזיר דווקא בכזית אבל בשאר איסורין ברביעית א"כ מאי פריך לעיל לר"ע לילף בק"ו מנזיר להיתר מצטרף לאיסור האיפא למיפרה מה לנזיר שפן איסורו בכזית בין באכילה בין בשתיה משא"כ בכל האיסורין דבשתיה שיעורו ברביעית אלא ונדאי בכל האיסורין ג"כ בכזית אבל בשבועה שלא אשתה י"ל דאינו חייב אלא ברביעית אי נימא דסתם שתיה הוי ברביעית וכו"ל אבל לפי משמעות ד' הירושלמי דלא הוי סתם שתיה ברביעית מדאיצטריך למילף ממקדש בשבועה נמי הוי בכזית דלא חמיר מאיסורי תורה למימר דאפילו בכ"ש מייחייב וכמשמעות ד' הש"ס בכריתות דמאל תשת ה"א בכ"ש וכדאמרי רבנן לר"ע היכן מציינו בכ"ש שהוא חייב אבל יותר מכזית לא בעינן והכי מוכח מהא דמוקמינן לעיל ד' ז' הא דילפינן לאסור יין מצנה כגון שנשבע שלא לשתות וחזר ואמר הריני נזיר דחגיל נזירותו וכמו שכ' התוס' ז"ל התם ואי נימא דלא חשיב שתיה אלא ברביעית א"כ פשיטא דנזירות חגיל דנאסר אפילו בכזית למשנה אחרונה דהוי ח"ש לגבי שבועה אלא ש"מ דאידי ואידי

חד שיעורא הוא ומתהך שיעורא מוכח דשבועה לא חמיר משאר איסורין למשנה אחרונה ומהאי שיעורא דמשני התם לעיל פגון שאמר שבועה שאשתה ואמר הרניני נזיר דחל לבטל מצות שבועה מוכח ג"כ דאיסור שבועה לא חמיר משאר איסורין.

דאי חמיר וחיוב בכזית או אפילו בכ"ש א"כ יכול הוא לקיים שניהם וישתה כ"ש או כזית ואנזירות לא עבר עדיין דחצי שיעור הוא למשנה ראשונה אלא ש"מ דלא חמיר ג"כ ומחמת זה קשה לי קצת מש"כ הרמב"ם ז"ל יראה לי דשלא אשתה הוי ברביעית וקלא מוכח פן מש"ס פנ"ל ויצא מכל הנ"ל דמה שנסתפקו התוס' ז"ל לענין ברכה אחרונה של שתיה אי בכזית אי ברביעית תליא ג"כ בפלוגתא דהני תנאי לענין נזירות.

ולמשנה אחרונה דשתיה בכזית לענין איסור ה"ה דסגי בכזית לענין ברכה ולמ"ד דבאיסור הוא ברביעית לענין ברכה נמי בעינו רביעית דכיון דפחות מרביעית לא חשיב שתיה לענין איסור ה"ה דלא חשיב לענין ברכה והתוס' ז"ל כתבו שיש להסתפק בשתיה ברביעית משום שצאמר ושבעת ודרשינו זו שתיה אבל למאן דס"ל דכל ברפת ז' המינים ברכתן אחריהם דאורייתא אין להוכיח מזה דמה"ת ונדאי בעינו רביעית דהוי שתית קבע פי היכי דבעינו קביעות סעודה לענין ברפת המזון אבל למאי דתיקנו רבנן לברך על כזית ה"ה דבשתיה צריך לברך על כזית ועיין בד' הט"ז ז"ל באו"ח סי' ק"צ: ועל מה שהבאתי ראיה מהא דשבועה שאשתה ואמר הרניני נזיר כ"ז דשיעור שתיה בשבועה שנה לנזירות אין להשיב דהא קיימינן התם לר"ש ור"ש ס"ל כ"ש למפות ז"א דהא לרבנן נמי אמרינן התם דאיצטריך קרא להכי וכן באידך שיעורא שבועה שלא אשתה כו' משמע דלרבנן לא איצטריך קרא משום דס"ל איסור חל על איסור אבל בלא"ה גם לרבנן הוי צריך קרא ומוכח פנ"ל: ויש לדקדק עוד בזה דלפי מש"כ מדברי הירושלמי דסתם שתיה לא הוי רביעית אלא ממקדש הוא דילפינן והרשב"א ז"ל פתב דסתם שתיה הוי רביעית וכן"ל ובריש עירובין וסופה משמע דרביעית יין לנזיר הילכתא היא וכדמסיק התם הילכתא ניהו ואסמכינהו רבנן אקראי ומהא דאמרינן התם גפון פדי רביעית יין לנזיר.

משמע קצת דלא פהירושלמי דממקדש ילפינן לה דא"כ הוי ליה למימר פדי רביעית יין למקדש וי"ל דלמאי דס"ד דמגפון ילפינן ע"כ לנזיר אתי דלמקדש לא איצטריך קרא דמשכר ילפינן ומש"כ התוס' שם דגבי שכר פתיב רביעית ההין הוא תמוה דהכא רביעית הלוג הוא דאמרינן.

ועיין בהגהת ר"י ברלין גם מש"כ התם בערכין אם אכל עליו ולולבין כו' אינו מדוקדק דלתנא דמתניתין לא מיחייב אעליו ולולבין ולפי מסקנא התם דהילכתא היא א"כ י"ל דבכל איסורי שתיה הכי הילכתא דשיעורם ברביעית בין בשבועה בין בשאר איסורין ואפילו למ"ד בנזיר בכזית משום דיליף היקשא שתיהמאכילה אבל בשאר איסורין הילכתא היא דברביעית ומ"מ לא מסתבר לומר פן וכמ"ש לעיל: ועל סוגיא דכריתות דאמרינן התם דכ"ש ג"כ באזהרה קשה קצת הא דאמרינן שיעור רביעית לענין הוראה הא בהוראה ליכא אלא לאו ואזהרה איכא אפילו בכ"ש ונהרמב"ם ז"ל פתב דליכא מלקות בכ"ש ועיין כ"מ שם אבל לאיסורא בעלמא מאי אר"י ה"כא הא בכל האיסורין פן ח"ש אסור מה"ת וי"ל דאי לאו קרא גבי מקדש לאסור בכ"ש ה"א דאין זה בכלל חצי שיעור

דעלמא דהא בעצמו לאו איסור הוא אלא בשעת עבודה הוא דאיסור משום ששכרות וא"כ בכ"ש דליפא שכרות ה"א דמותר בכ"ש להכי איצטריף קרא: ומה שצדדתי לעיל לומר דר"ש מודה בשתיית יין דנזיר דבעינו רביעית לא משמע פן מהא דבעינו למימר לעיל דף ד' דאתי ליינ מצנה היינו קידושא ואבדלתא ואי לר"ש נמי בעינו רביעית א"כ יכול לקיים שניהם דלקידוש לא בעינו אלא מלא לוגמיו דהוי פחות מרביעית וכבר פתבתי לעיל דף ד' שם בזה ויש לדקדק עוד בהא ענינא דלקאורה גבי נזיר אם שתה יין מזוג לא מיחייב ברביעית למ"ד אין היתר מצטרף לאיסור ובעינו שיהיה רביעית יין חי בכא"פ ולדברי הרמב"ם ז"ל דהוי כדי שתיית רביעית ליפא לאשפוחי כלל חיוב ביין מזוג בנזיר וא"כ אפתי יכול לקיים שניהם בקידוש יוצא במזוג ובנזיר הוי ח"ש אמנם הא לא תיקשי דאליפא דר"ש אפילו ח"ש מוזהר עליו וכנ"ל אלא בשבועה שאשתה נראה דיוצא שבועתו אפילו במזוג דהא לעגן ברכה וקידוש יין הוא וא"כ לדין דילפינן מיין יתירא הא מלתא דנזיר חל עליו שבועה זו ואסור בשתייה והא יכול לקיים שתייתו ע"י מזוג ונזירות לא עבר דהוי ח"ש וי"ל דאיצטריף היכא דאמר בפירוש שאשתה יין חי וכן יש לדחות מה שהוכחתי לעיל דסתם שתייה לעגן שבועה היינו רביעית דאי בכ"ש שרי יכול לקיים שבועתו י"ל ג"כ דאיצטריף היכא דאמר בפירוש האשתה רביעית אף העיקר הנה נראה דמזוג הוא פנין גמור לעגן נזיר אע"ג דלעגן מקדש אם נתן בו מים כ"ש פטור מ"מ לעגן נזירות פנין דאפילו מזוג יין הוא לברכה ולקידוש גם לעגן נזיר חשיב פנין גמור וכן איתא בתוספתא ר"א ב"ע אומר עד שישתה רביעית יין בין שתאו מזוג בין שתאו חצאין ואתא לאפוקי מקדש דאמר ר"א אם הפסיק בו או נתן בו מים כ"ש פטור קמ"ל דהכא בנזיר אפילו מזוג או הפסיק בו ושתאו חצאין חייב ולפ"ז נראה דלעגן איסור ג"כ הדין פן פגון שתה רביעית יין של ערלה מזוג חייב אפילו לשיטת הרמב"ם ז"ל דאינו חייב על טכ"ע דיינ דרף שתייתו מזוג הוא: אבל בירושלמי בשמעתין משמע דעל מזוג אינו חייב אלא משום משרת אבל לא משום יין עצמו ומרבי התם כל משרות משרת יין ומשרת ענבים ומשרת חרצנים ומשרת יין היינו מזוג ולפ"ז בשאר איסורין פטור על יין מזוג רביעית ודו"ק בכל הנ"ל: גמ' מכאן אתה דן לכל איסורי נזיר כו' לאתווי חמרא וענבי נראה דהא דאיצטריף לאשמעינן הכי לחייב ע"ז בפ"ע וע"ז בפ"ע משום דבעלמא כה"ג אינו לוקה אלא אחת פנין דחד לאו נאמר על תרנוייהו כמו חלב שור וכשב ועז דאי לאו משום יתורא לא היה לוקה אלא אחת אכנלהון פדאיתא בריש פרייתות וה"נ לחים ויבשים מותר הוא דליכתוב וענבים סתם וממילא משמע בין לחים ובין יבשים כמש"כ התוס' ז"ל אלא אתי לחיובי ע"ז בפ"ע וע"ז בפ"ע ומכאן אתה דן לכל איסורי נזיר וכן איתא בירושלמי דמיתורא דלחים דריש לחייב ע"ז בפ"ע כו' ועיין בב"מ דף קט"ו ע"ב בד"ה שצאמר לא יחבול שהקשה הגמ' מנ"ל דחייב שתיים ברחיים ורכב ע"ש ובירושלמי ה"כא מבואר הדבר דמשום דרכב מותר דליכתוב רחיים לחודיה וכמש"כ התם ומש"כ עוד דבחרצן ונג פתיב עד דמשמע לחלק לא הבנתי דלאו מחרצן ונג דרשינן לחלק אלא מענבים לחים ויבשים פדאמרן ועפ"ז אינו מוכן ג"כ מש"כ שם עוד פנין דהאיסורין מפורשין קאי לאו אכל אחד ואחד והא דבחלב שור וכשב איצטריף יתורא היינו משום דשם אחד הוא אבל נג וחרצן ורחיים ורכב ב' שמות הם דהא ענבים לחים ויבשים הוי כמו חלב שור וכשב ואפ"ה מיחייב תרתי.

אם לא שנאמר דיבשים לא מיקרי ענבים אלא צמוקים ובנה יש ליישב קצת דברי הרמב"ם ז"ל שפסק בנא ומבנשל דאינו חייב אלא אחת ועי' בלח"מ פ"ג מהל' מלנה ולנה שכ' משום דבנא ומבנשל ליכא יתורא כמו בגזיר ורחיים ורכב ומסיק דאף כל אתי לאתווי חמרא חדתא וענבי ולא קאמר דאתי לאתווי חרצן ונג משום דהני לאו מין אחד הם אלא ב' מינים וב' שמות.

ובברייתא מרבינו אף כל שהו מין אחד להכי קאמרי דאתי לאתווי חמרא חדתא וענבי דמין אחד הוא והקשו התוס' ז"ל תיפוק ליה דחמרא חדתא וענבי תרי לאוי הוא דאיכא מיין ושכר גזיר ותירצו דאי מהא ה"א פגון ארבעה ימים כו' אבל ג' ימים הראשונים דטעמו פטעם ענבים אימא לא ליחייב אלא חדא קמ"ל ויש לדקדק בדבריהם ז"ל דאי יין פנה הוי בכלל אזהרה דמיין ושכר א"כ למה לי לרבוויי דחייב תרתי פיין דלאו לעצמו הוא ואי אינו בכלל יין אלא בכלל וענבים לא יאכל א"כ אמאי חייב תרתי וי"ל דהיינו הך דמרבינו פל שהו מין אחד וב' שמות אע"ג דלא נאמר בהם אלא אזהרה אחת חייב שתיים ולפ"ז י"ל דאיכא נפקא מינה בין יין לחמרא חדתא למשנה ראשונה דייין שיעורו ברביעית אבל חמרא חדתא פיין דאזהרתו מענבים לא יאכלו לפי שהראשונה ראשונה בכוח דבכלל איסור אכילה הוא ועוד דא"כ במקדש יהיה פטור אם שתה חמרא חדתא פיין דלא הוי בכלל יין ונהי דלא מיחייב על יין מגיתו גבי מקדש היינו משום דכתיב שכר יין המשפר אבל אי כתיב יין לחודיה ה"א דגם יין מגיתו בכלל יין הוא כדאימא התם בכריתות וא"כ גבי גזיר ליחייב בחמרא חדתא ג"כ משום יין דלא מסתבר למימר דילפינו להאי מלתא גזיר ממקדש דלא יתחייב אלא על יין בן מ' יום משום יין: אף יש לדקדק אזהרת יין בגזיר היכא נאמרה דמיין ושכר גזיר לא הוי אלא עשה וע"כ צ"ל דחומץ יין וחומץ שכר לא ישטה נפק"ל דכיון דאזהר רחמנא על חומץ דידהו כש"כ יין ושכר עצמו ואין זה אלא גילוי מלתא בעלמא והיה נראה דאפילו אם התרה על יין משום לאו דענבים לא יאכל חייב ג"כ דייין ושמן כפרי עצמו בכל האיסורין וכיון דנאסרו לו הענבים ממילא נאסר גם ביוצא מהן כמו יין ושמן דכל האיסורין ולפ"ז איכא לאשכוחי הך רבותא דחייב ע"ז בפ"ע כו' אפילו ביין ישן וענבים פגון שלא התרו בו משום יין אלא משום ענבים ומ"מ חייב שתיים דב' שמות הם אלא דזה הוי כב' מינים ג"כ ולהכי אשמעינן דאפילו חמרא וענבי דמין א' הוא חייב ב' ולפ"ז י"ל דבחדתא ג"כ אם התרו בו משום יין ונדאי חייב אלא דמייירי הכא דלא התרו בו אלא משום ענבים ולא תיקשי קושית התוס' ז"ל אלא דהתניח את אינו צריף להתרות בפרט לחים ויבשים אלא אפילו התרו בו סתם לא תאכל ענבים ואכל לחים ויבשים חייב ב' וכמו שגראה מלשון התוס' ז"ל בד"ה וע"ז בעצמו י"ל כו' אבל אי נימא דצריף להתרות בפרט לא תאכל ענבים לחים ויבשים וכמ"ש בנ"א על הגליון וכן נראה מד' התוס' ז"ל במנחות דף נ"ח א"כ הכא בחמרא חדתא ליכא למימר הכי דהא לית ביה אלא אזהרה אחת דענבים לא יאכל והתוס' ז"ל בד"ה אכל ענבים לחים כו' פתבו דאם סחט אשכול ושתה חייב משום שותה יין.

וא"כ הדק"ל הא ליכא רבותא בזה פיין דלאו לעצמו הוא וצ"ע: ומד' הרמב"ם ז"ל נראה דאינו חייב על כ"א בפ"ע בכל הני אלא משום שנאמר כ"א בפרט לחים ויבשים חרצנים ונגים ומש"ה פתב דעל רביעית יין ורביעית חומץ אינו חייב אלא אחת משום דהכל לאו

אָחַד חוֹמֵץ יֵינוּ וְאַפְּי' חוֹמֵץ שְׁכָר הֵינּוּ יֵינוּ ע"י תַּעֲרוּבוֹת ג"כ לֹא יִשְׁתֶּה וּא"כ הַכֹּל לֹא אָחַד הוּא וְלֹא ב' שְׁמוֹת הוּא וּא"כ בְּחֻמְרָא חֲדָתָא וְעַנְבֵי ע"כ צ"ל דְּאִזְזֵהּ חֲמֵרָא הוּא מְשׁוּם שְׁתִּיית' יֵינוּ דְּאִי מְשׁוּם אִזְזֵהּ עַנְבֵי הָא לִיפָא בְּהָא ב' לְאִנְוֵן וּא"כ תִּיִקְשִׁי ג"כ כְּנ"ל מְאִי קְאָמַר לְאַתּוּנֵי חֲמֵרָא חֲדָתָא וְעַנְבֵי וְעַיִן בְּלַח"מ ו"ל פ"ה מֵהַל' נְזִירוֹת שְׁכ' דְּלְאַתּוּנֵי חֲמֵרָא חֲדָתָא כּו' הֵינּוּ לְאַשְׁמְעִינוּ דִּינֵין חֲדָשׁ ג"כ בְּכֻלָּל אִזְזֵהּ יֵינוּ הוּא וְאִין זֶה מְעַנֵּן לְחַיִּים וַיְבָשִׁים דְּהֵתָם נְאָמְרוּ בְּאִזְזֵהּ א' וְהָא יֵינוּ חֲדָשׁ וְעַנְבֵי בְּשִׁנֵי אִזְזֵהּ נְאָמְרוּ וְגַם מְנ"ל הֵן דְּחֲדָשׁ בְּכֻלָּל יֵינוּ הוּא אִם מְסַבְרָא לֹא מִיִּקְרִי יֵינוּ: וּמַד' הֲרַמְבַּ"ם ו"ל שְׁם נִרְאֶה דְּאִזְזֵהּ יֵינוּ מְחֻמֵּץ יֵינוּ לֹא יִשְׁתֶּה נְפָקָא וְכַמ"ש דְּהֵכִי קְאָמַר רַחֲמָנָא יֵינוּ לֹא יִשְׁתֶּה אֲפִילוּ אִם הֲחֵמִיץ וּא"כ יֵינוּ וְחוֹמֵץ אִזְזֵהּ אַחַת הִיא וְלֹא לְקִי תִּרְתִּי.

וְהֵכִי מְשַׁמַּע בְּסַפְרֵי דְאָמַר הֵתָם לְמָה נְאָמַר חוֹמֵץ הָא בְּלֹא"ה אָסוּר מְסַבְרָא פִּינוּ דִּינֵין נְאָסַר לוֹ מִמֵּילָא אָסוּר בְּחוֹמֵץ יֵינוּ וְקְאָמַר דְּאִיפָא לְמִילָף מְעוּבָד דְּפִטוּר עַל הַחוֹמֵץ לְהֵכִי כְּתִב רַחֲמָנָא חוֹמֵץ נְאִי גִימָא דְעַל יֵינוּ וְחוֹמֵץ לֹקְהָ תִּרְתִּי א"כ אִיִּצְטְרִיף לְמִיִּכְתֵּב חוֹמֵץ לְמִילְקֵי עָלִיו בְּפ"ע אֲלֵא דְאִין זֶה מְוֹכַרְח דְאָמַר הֵתָם ג"כ עַנְבֵי לְמָה נְאָמַר הָא אִיפָא לְמִילָף בְּק"ו מְפֻסְלָת אֲלֵא אֲתִי לְאַשְׁמְעִינוּ דְאִין מְזַהֲרִין מִן הַדִּין וְהָא עַנְבֵי נִוְדָאִי אִיִּצְטְרִיף לְמִילְקֵי עָלִיָּהוּ בְּפ"ע: וּמַש"כ הֲרַמְבַּ"ם ו"ל דְּשְׁכָר הֵינּוּ תַּעֲרוּבָת יֵינוּ צ"ע מְנ"ל הָא דְּהָא תַּרְגוּמוֹ הוּא חֲמַר חֲדָתָא וְעַתִּיק וְנִרְאֶה דְסַמָּךְ בְּזֶה עַל סַפְרֵי ג"כ דְּאִיתָא הֵתָם בְּנוֹסְחָא שְׁלִפְנֵינוּ יֵינוּ זֶה מְזוּג שְׁכָר זֶה חֵי אִו אִינוּ אֲלֵא יֵינוּ זֶה חֵי שְׁכָר זֶה מְזוּג פְּשִׁיָּהוּ אִוְמַר וְנִסְכּוֹ יֵינוּ רְבִיעִית הֵהִין הָא אִינוּ מְנַסֵּף אֲלֵא חֵי וְאִין זֶה מוּכָב דְּמִיִּתִּי רְאִיָּה לְהִיָּפֵף דִּינֵין זֶה חֵי וְע"כ צ"ל וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הֵהִין כּו' הִסֵּף נִסְכּוֹ שְׁכָר לְה' אֲבָל הֲרַמְבַּ"ם ו"ל דְּהֵינּוּ גֵרַם אִיפָא יֵינוּ זֶה חֵי שְׁכָר זֶה מְזוּג אִי אִינוּ אֲלֵא יֵינוּ זֶה מְזוּג וּמִיִּתִּי רְאִיָּה מִמָּה שְׁנֵא' בְּכַמָּה מְקַרְאוֹת יֵינוּ גַבֵי נִסְכִּים ש"מ דִּינֵין חֵי הוּא וְכַבֵּר כְּתִבְתִּי לְעִיל דְּמַדְבְּרֵי הִירוּשְׁלָמִי מְשַׁמַּע דְּמְזוּג אִיִּתְרַבֵּי מְשַׁרְתָּ יֵינוּ וּבְכַרִּיתוֹת נְמִי מְשַׁמַּע דְּשְׁכָר הֵינּוּ יֵינוּ חֵי דְמַמְעֻט הֵתָם מְשַׁכָּר אִם נִתֵּן בּוֹ מִים כ"ש וּד' הֲרַמְבַּ"ם ו"ל צ"ע: גַּמ' רְבָא אָמַר אִינוּ לֹקְהָ אֲלֵא אַחַת שְׂאִין לֹקִין עַל לֹא שְׁבַכְלָלוֹת.

וּפִירֵשׁ"י ו"ל בְּלִשׁוֹן רֵאשׁוֹן דְּאַנְג וְחֲרָצֵן אִינוּ חֵיִיב אֲלֵא אַחַת ע"ש. וְשִׁיטָּה זֹו נְפֻלָּאָה הִיא וְעִי' בְּלַח"מ ו"ל בְּפ"ה מֵה"נ מֵה שְׁהַקְשָׁה ע"ז.

וְעוֹד דֹּא"כ לְמָה נְאָמַר לְחַיִּים וַיְבָשִׁים אֲפִילוּ אִי לֹא נְאָמַר אֲלֵא וְעַנְבֵי לֹא יִאֲכַל ג"כ הֵינּוּ לֹקְהָ עַל לְחַיִּים לְחוּד וְעַל עַנְבֵי לְחוּד דְּמַהֲיָכִי תִּיִתִי לְמִיִּמַר עַד שְׁיִאֲכַל לְחַיִּים וַיְבָשִׁים וְהַעֲיָקֵר כְּפִי בְּתֵרָא דְעַל חֲרָצֵן לְחוּד ס"ל לְאַבְיֵי דְלְקִי תִּרְתִּי וְרַבָּא אָמַר דְּאִינוּ לֹקְהָ אֲלֵא אַחַת.

אֲבָל מְכַל אֲשֶׁר יִצָּא מִגִּפְן הֵינּוּ הוּא לֹא שְׁבַכְלָלוֹת וּבְפֻסְחִים סוּף פ' כ"ש מְסַקִּינֵן אִיפָא דְאָמְרֵי תִּרְתִּי לֹא לְקִי אֲבָל חֲדָא מִיָּהָא לְקִי וּפִירֵשׁ"י ו"ל הֵתָם הִיכָא דְאֲכַל עָלִין וְלוּלְבִין דְּאִין בְּהֵן אֲלֵא לֹא דְמְכַל אֲשֶׁר יִצָּא כּו' דֵּה"מ דְּלֹא לְקִי אֲלֵא שְׁבַכְלָלוֹת הִיכָא דְאִיפָא לֹא פְרִטִי אֲבָל בְּעָלִין וְלוּלְבִין דְּלִיפָא אֲלֵא הִיא לֹא דְמְכַל אֲשֶׁר יִצָּא כּו' שְׁפִיר לְקִי וּא"ד דְּחֲדָא נְמִי לֹא לְקִי וְהַתּוֹס' ו"ל כְּתִבוּ שְׁם לְעַנְבֵינָן נָא וּמְבַנְשֵׁל כְּגוֹן שְׁלֵא הִתְרוּ בּוֹ אֲלֵא מְשׁוּם לֹא הַכְּלִי בְּהָא הוּא דְפְלִיגֵי הֵינּוּ תִּרְי לִישְׁנֵי אִי לְקִי חֲדָא אִי לֹא לְקִי כְּלָל וּמַש"כ רִש"י ו"ל הֵתָם כְּגוֹן אִם אֲכַל עָלִין וְלוּלְבִין אִינוּ מוּכָב דְר"א הוּא דַס"ל הֵכִי אֲבָל לְתַנָּא דְמַתְנִיתִין

אינו אסור פלל בעליו ולולבין ולרבנן צ"ל פגון דאכיל עינבי דכרים דאתיא מפללא דכל אשר יצא מגפן כו' אבל קשה להו לישנא דחזא נמי לא לקי והיכן מצינו פיוצא בזה דלא ילקה על דבר הבא מפלל ופרט פי היכי דבסוף אלו טריפות מרבינו חריצין ונעיצין מפלל ופרט וכי לא ילקה על חריצין ונעיצין זה ונדאי אינו.

וא"כ ה"נ ענבים דכרים לרבנן או עליו ולולבין לר"א למה לא ילקה עליהם ועוד דע"כ לוקה על לאו דמכל אשר יעשה כדילפינו מיניה דאיסורי גזיר מצטרפין זע"ז והיינו למלקות דלאיסור לא איצטריף צירוף וא"כ הו דחזא נמי לא לקי במאי עסקינן.

וגם לפי התוס' ז"ל ש"כ דמיירי שלא התרו בו אלא משום מכל אשר יעשה כו' קשה אמאי לא ילקה דאם אכל עליו ולולבין או עינבי דכרים או כל האיסורין בצירוף לוקה וכי אכל חרצן לחוד או גז לחוד אינו לוקה משום מכל אשר יעשה בשלמא בנא ומבונשל א"ש דכ"א צלי אש לא הוי לאו בשאר דכרים וכמ"ש התוס' ז"ל ה"תם ומש"ה אפילו בנא ומבונשל ג"כ אם התרו בהם משום כ"א צלי אש לא לקי פלל אבל הכא דמכל אשר יעשה ונדאי לאו הוא בהני דמרבינו מיניה פגון צירוף ועינבי דכרים בחרצן וזג גופא אם לא התרו בו אלא משום לאו דמכל אשר יעשה אמאי לא ילקה וע"כ לא שייכא פלוגתא דאביי ורבא אלא למילקי תרתי משום חרצן לא יאכל ומשום מכל אשר יצא כו' אבל דלא לילקי פלל משום מכל אשר יצא הו ליכא למימר ובאמת הכא לא מסיק הש"ס להו א"ד דחזא נמי לא לקי וכן בב"מ פ' המקבל גבי רחיים ורכב נמי לא מסיק הכי ולא קאמר הש"ס הכי אלא בפסחים גבי נא ומבונשל ובמנחות ד' נ"ח גבי שאור ודבש ומד' הרמב"ם ז"ל נראה דמפרש להני תרתי דבנא ומבונשל גופייהו פליגי אי לקי תרתי או חזא או אפילו חזא לא לקי דזה הוי לאו שבבבולות תרתי איסורין חלוקים בלאו אחד.

וכן שאור ודבש וא"ד ס"ל דלא לקי פלל והוא ז"ל פסק פלישנא דחזא מיהא לקי והיינו דפסק בהני תרתי דאינו לוקה אלא אחת אבל סוגיא דשמעתין בפסחים ובב"מ פ' המקבל קשה ליישב לפ"ז ואינה תרתי חרצן וזג ורחיים ורכב ע"כ ליכא למימר דפליגי בהני גופייהו דהא איכא יתורא לחייב ע"ז בעצמו וע"ז בעצמו ופשיטא דלא שייך למימר דהוי לאו שבבבולות ולא לילקי פלל פינן דכולהו חד איסור הם פגון ענבים לחים ויבשים.

וכן רחיים ורכב אלא ע"כ פליגי בלאו דמכל אשר יצא כו' ובלאו דכי נפש הוא חובל דהוי לאו בשאר דכרים אלא היכא דאיכא לאו פרטי ג"כ אי לקי גם משום לאו פללי אי לא ופסק בזה כמ"ד דאינו לוקה אלא אחת.

ולפ"ז יש בדין לאו שבבבולות שלשה חילוקי דינים לאו שבבבולות בו פמה איסורין חלוקים פמו לא תאכלו על הדם דדרשינו מיניה פמה אזהרות אינו לוקה עליו פלל ולא שצאמר בו ב' איסורים בפרט בלאו אחד פמו אל תאכלו ממנו נא ומבונשל על פל חז לחודיה נדאי לקי אבל על שניהם יחד ג"כ אינו לוקה אלא אחת וזה נתבאר בד' הרמב"ם ז"ל בפ' י"ח מהל' סנהדרין.

ועיין בריש פריתות לענן חלב שור וכשב ועז ולענן לחם וקלי וכרמל ובפירש"י שם וכבר האריף הרמב"ם ז"ל ג"כ בהשגותיו על ד' הרמב"ם ז"ל בזה והדין השלישי הוא פמו לאו דמכל אשר יצא כו' וכי נפש הוא חובל דרחיים ורכב אע"ג דהיכא דליכא אלא

הוא לוקין עליו אבל בדבר דאיכא עליו לאו פְּרָטִי אין לוקין משום לאו הפללי ומ"מ הא דגרסינו בפסחים גבי חרצון ונג נמי א"ד חדא נמי לא לקי צ"ע וכנ"ל: ונסתפקתי בכל הני איסורין דלוקה עליהם בפ"ע פמו חלב שור וכשב ועז ובחדש לחם וקלי וכרמל ומעשר דגן תירוש ויצקה אי מצטרפי כל הני לכוזית למלקות דלכאורה דווקא בגזיר גלי רחמנא דאיסורי גזיר מצטרפין זע"ז אבל בכל הנה פנין דלוקין עליהו בפ"ע מנ"ל דמצטרפין זע"ז ונראה דמ"מ מצטרפין זע"ז פנין דחד שם הוא איסור חלב וחדש ומעשר והכי משמע מהא דאמרין בכריתות דמודה ר"י לענין קרבן דאינו מביא אלא קרבן אחד וא"כ לענין קרבן ונדאי מצטרפין אהדדי וה"ה דלמלקות מצטרפי וכן חדש ומעשר ובנא ומבושל איכא לספוקי איפכא אע"ג דאין לוקה עליהם אלא אחת לד' הרמב"ם ו"ל מ"מ י"ל דאחצי זית נא וחצי זית מבושל י"ל דלא מיחייב דמ"מ איסורין חלוקים הם ולא מצאתי פעת להאי דינא בד' הרמב"ם ו"ל: וראיתי בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ה מה"נ ה"ג שכ' כל איסורי גזיר מצטרפין הרי שצורף ענבים לחים עם יבשים או עם פוסר וחרצון ונג ואכל פזית לוקה וכן אם שתה רביעית מערוכת יין וחומץ לוקה ויש לדקדק בדבריו ו"ל מאי קמ"ל צירוף יין וחומץ פשיטא דמצטרפין דהא ליכא בתרנוניהו אלא חד לאו וכמש"כ לעיל בשמו גם מה שנראה מדבריו דשתיה ואכילה אין מצטרפין חצי זית ענבים וחצי רביעית יין והיינו משום דלא שוו בשיעוריהו ולפי מש"כ לעיל בדבריו דשיעור רביעית בשתיה הוא משום דיעמוד על פזית פשיקרוש וכמ"ש שם בפ' הג"ל דעל יין קרוש חייב בכזית וכו' נתן בשבת פ' המוציא וא"כ פוליה חד שיעורא הוא ואמאי לא יצטרפו אכילה ושתיה וצ"ל דמ"מ פשהו דרף שתיה לא שוו שיעורא לאכילה: ועוד צריף לדקדק באותו ענין הערה אחת הא דאמרין לעיל דלר"ש דאמר כ"ש למכות לא איצטריף קרא לצירוף איסורי גזיר.

ולמ"ד איסורין מבטלין זא"ז הא גם לר"ש איצטריף דמצטרפי אהדדי דאל"ה מבטלין זא"ז והוי התראת ספק פדאמר ר"ל גבי פיגול ונותר וענבים לחים ויבשים הני מין במינו דבטיל ברוב וקמ"ל קרא דמצטרפין זע"ז.

ועי' מש"כ לעיל באנרף בזה ודו"ק: גמ' אכל ענבים כו' לוקה חמש יש לדקדק הא חמשה זיתים א"א שפאכלן פאחת וע"כ בזאח"ז קאמר וא"כ היכי מיירי אי בשתיהו בו משום פל האיסורין קודם אכילת פולן א"כ אמאי חייב על אלו שאכל פאחרונה הא יכול לומר אישפלאי ההתראה ואי בשתיהו בו קודם אכילת כ"א א"כ אפילו במין אחד גופא אם חזרו והתרו בו לוקה על פל אכילה וכדתני ברישא וצ"ל דאכל לכולן תכ"ד של התראה או י"ל דבכה"ג לא מצי למימר אישפלאי פנין דהתחיל מיד לעבור על התראה פאכילת איסור: והתוס' ו"ל בד"ה וליקמי שש כו' הקשו אמאי לא חשיב שכר וחומץ ולשיטהיייהו אזלי דאיכא אזהרה פנין ושכר מקרא דמיין ושכר גזיר וחומץ ג"כ פתיב בקרא וא"כ לקי אכל חד לעצמו אבל לד' הרמב"ם ו"ל א"ש דליכא לאו על שכר וחומץ לעצמו וכיון דחשיב לאו של יין תו ליכא לאו אחרינא: ויש לדקדק עוד הא ר' אלעזר ס"ל כראב"ע דאינו חייב עד שפאכל ב' חרצנים ונג אחד וכמ"ש התוס' ו"ל בריש פירקין וא"כ ליכא אליביה חמש מלקיות וצ"ל דחדא מינייהו ר' אליעזר ועי' מש"כ לעיל בריש פירקין והא לא ניחא ליה לשנויי דחמש היינו משום מפל אשר יצא ג"כ דמשמע ליה דכל הני דחשיב לוקה על כ"א לעצמו ובתוספתא פ"ד משמע מפרייתא זו דר"א כראב"ע ס"ל ע"ש

דבגןסוקא אחרת היא שנויה ובירושלמי חשיב עוד לאו שראו חייב משום משרה והתראה משמע התם דמתרין אותו משום מפל אשר יצא מגפן היין ואפ"ה חייב על זה בפ"ע כו' ע"ש וע"ש עוד דאמר התם משרת יין ביין מצטרפין משרת ענבים בענבים מצטרפין משרת ענבים ביין מהו שיצטרפו.

ולא הבנתי בעיא זו דהא במקילתין פשיטא לן דכל איסורי גזיר מצטרפין זע"ז ועוד דמשרת ענבים בענבים היכי מצטרפין הא זה ברביעית וזה בכזית וכמש"כ לעיל בדברי הרמב"ם ז"ל וצ"ע: גמ' א"ל רבינא מפרזיקא לרב אחי וקא שיר דבין הבינים עי' תוס' שכ' לפרש לפי שיטתם לעיל דהתנא לא חשיב כל מילי א"כ מאי פריה מבין הבינים לזה כתבו דהא בין הבינים בכלל ענבים הוא והתנא שגאן ואמאי שיר לאו דידהו ע"ש מש"כ ליישב בין לפי ר"ת ובין לאידך פירושא ומסיק דלא תני חמש אלא איכא שש עם לאו דבין הבינים והרמב"ם ז"ל כתב מנין חמש מלקיות ולא ביאר לאו זה דבין הבינים ובאמת צ"ע למה מנאו ללאו בפ"ע פיון דילפינו לה מריבויה דעד וג אמאי לא יהיה בכלל אזהרת דחרצון ונג וצ"ל פיון דמינא אחרנא הוא חייב עליו בפ"ע ולאידך גוססא דפריה גמי מענבי דכרים ג"כ קשה דבכלל ענבים הם או בכלל פסולת פרי ועוד אמאי לא פריה גמי מבוסר דאיתרבי ג"כ מפרי אלא ונדאי הפל בכלל לאו דענבים או דחרצנים ונגין וליכא עליוהו לאו בעצמו וכ"כ בש"מ וכן נראה מד' הרמב"ם ז"ל דלבין הבינים ג"כ ליכא לאו לעצמו מדלא הביא אותן פלל ובכלל ענבים הם כמ"ש הכ"מ ז"ל שם בפ"ה ועיין תוס' מנחות ד' נ"ח שכ' דבין הבינים ילפינו מקרא דמפל אשר יצא כו' ואין זה מדוקדק כדאיתא לעיל דמחרצנים ועד וג ילפינו ליה ודו"ק: דף לט תוס' בד"ה סתם גזירות כו' וכ' דאין תגלחת סותר אלא בגזירות מועטת ולאו דוקא סותר ל' אלא יחזור וימנה מה שפנה כבר אבל בגזירות מרובה כגון גזירות של ס' יום וגילח ביום ל' אינו סותר פלום פיון דאיכא עדיןפדי גידול שער מן הגזירות והכי איתא בתוספתא בפ"ד אימתי אמרו תגלחת סותר בזמן שאין לו לספור הא אם יש לו לספור הרי זה אינו סותר ומבואר פדעת התוס' ז"ל ולא כן הוא דעת הרמב"ם ז"ל וכמ"ש כבר לעיל בזה עוד יתבאר לקמן בזה בס"ד.

ומש"כ בסוה"ד ואם גלחוהו אחר שפלו ימיו אין גידול שער סותר ל' לרבנן יתבאר לקמן בזה: גמ' איבעיא להו האי מזיא כו' למנ"מ לנזיר שגילחוהו ליסטים כו'. ואי מלתחת רבי גזירות הא שקליה ואי מלעיל רבי מאי דאקדיש הא קאים יש לדקדק היכי פשיטא ליה דגזירותו הא שקלא דהא תינח אם בשעה שגזר היו לו שערות כדי לכוף ראשו לעיקרו אבל אם לא היה לו שער פלל בשעה שגזר אטו לא סתור פלל דהא לא אקדיש פלום וכן איפכא אם היו לו שערות גדולות בשעה שגזר יסתור אפילו אי מלעיל רבי דהא לא קאים מאי דאקדיש דבשעת הקדש היו שערותיו גדולות ולא הניח אלא כדי לכוף.

וצ"ל דליכא נפ"מ אי היה לו שער בשעה שגזר אי לא אלא דעל שער שגדל כדי לכוף ראשו לעיקרו חל קדושת גזירות דזה מקרי שער בכ"מ ומש"ה מיבעי ליה אם גילח והניח כדי לכוף ראשו לעיקרו אי מלתחת רבי הא שקליה לשער שנתקדש בגזירות אי מלעיל רבי גזירות הא קאים ולקמן בשמעתי תבאר עוד: ע"ב אלא הא דמנא גזיר שגילחוהו כו' אינו סותר ואי מלתחת רבי ליסתור ומשני כגון שגילחוהו אחר מלאת

וכר"א דבטןמאָה אחר מלאת אינו סותר אלא ז' וְגַלְיָהּ תְּגַלְחֶת מִטְּוֹמָאָה פִּי הַיְכִי דְּבִטְוֹמָאָה אינו סותר אלא ז' ה"נ תְּגַלְחֶת לְאַחַר מְלֵאת אֵינוֹ סוֹתֵר אֵלָא ז'.

ועי' רש"י ז"ל שכ' דלר"א אם נטמא ביום מלאת אינו סותר אלא ז' לאחר תְּגַלְחֶת וְכֵן בד"ה מ"ט דר"א פתב בשלמא אם נטמא לאחר מלאת מונה ג' וז' ומגלח תְּגַלְחֶת טוֹמָאָה. ולא נראה פן דהיכא דאינו סותר אלא ז' אינו מגלח תְּגַלְחֶת טוֹמָאָה דא"כ יסתור יותר מז' וכן פתבו התוס' ז"ל בד"ה ומ"ט דר"א כמו שהאריכו בדבריהם ז"ל והם מעוררין ותוכן דבריהם פי היכי דלר"א פי נטמא לאחר מלאת אינו צריך אלא למנות ג' וז' ה"נ גילח לאחר מלאת אינו סותר אלא ז' ימים שיהיה השער כדי לכוף ראשו לעיקרו דלאחר מלאת ליכא סתירה אלא משום דצריך תְּגַלְחֶת לנזירות דלר"א תְּגַלְחֶת מעפכת מש"ה סגי בז' ימים לחוד דיכול לקיים מצות גילוח פניו דאיכא שערו פדי לכוף ראשו לעיקרו והו' ילפוטא לאו לימוד גמור הוא אלא מסבא הוא דאמרינן הכי אע"ג דלא דמיין להדדי אבל לרבנן דאמרי דטוֹמָאָה דאחר מלאת סותר ל' ה"נ תְּגַלְחֶת דלאחר מלאת סותר ל' וה"נ אע"ג דהא דסותר ל' לרבנן בנטמא אחר מלאת הוא מדרבנן בעלמא וכמ"ש התוס' ז"ל לעיל ה"נ ג"כ בתְּגַלְחֶת מדרבנן סותר ל' ויותר נראה דמה"ת סותר ל' לרבנן דהא עיקר סתירת שער לשיטת התוס' ז"ל הוא שיקריב קרבנותיו על תְּגַלְחֶת בגידול שער דבנזירות מרובה אינו סותר כלל ואע"ג דרבנן תְּגַלְחֶת אינה מעפכת מ"מ מה"ת צריך שיהיה לו גידול שער בשעת קרבנותיו ובנזיר ממורט הוא דפליגי לקמן אי צריך להעביר תער אי לא וסתירת ל' בנזירות מועטת נראה דמעפכת אפילו כדיעבד אם הקריב קרבנו בלא שער וכמו שיתבאר לקמן בהא דנזיר ממורט וא"כ אפילו גילח אחר מלאת סותר ל' מה"ת פדי שיהיה לו גידול שער בשעת קרבנו.

ומטעם זה נ"ל דאפ"י אם גילח והו' לסטים ביום ל"ב ג"כ סותר שלשים עד שיהיה לו פדי גידול שער בשעת קרבנו והתוס' ז"ל פתבו דהוי מצוי לאוקמי פרבנן וביום ל"ב פי היכי דנטמא ביום ל"ב אינו סותר אלא ז' ה"נ תְּגַלְחֶת ועוד פתבו דרבנן דתְּגַלְחֶת אינה מעפכת לא שייכא סתירה ואפ"י אם לא שיייר כלל אינו אסור לשמות יין ולפי ה"ל ונדאי שייכא סתירה גם לרבנן דאינו יכול להקריב קרבנו עד שיגדל שער ונאסור בכל דיני נזירות.

אלא דא"כ תיקשי מנ"ל דלר"א סגי בז' ימים לחוד דילמא פי היכי דרבנן בעינן ל' יום פדי גידול שער ה"נ לר"א ובנטמא שאני דאין צריך אלא הזאה ג' וז' פדי שיהיה אכל בתְּגַלְחֶת בעינן שיגדל שער: ונראה דלשיטת הרמב"ם ז"ל ניחא דלפי שיטתו הא דנטמא ביום שאחר מלאת לרבנן סותר ל' הוא מה"ת וצריך להביא קרבן טוֹמָאָה ומגלח וסותר ל' פדי גידול שער וכמבואר בדבריו ז"ל בפ"ו מהל' נזירות.

וכמו שהארבתי בדבריו ז"ל לעיל. וא"כ ר"א דאמר דסותר ז' הוא ג"כ פנ"ל דצריך שיהיה ויביא קרבנותיו בתְּגַלְחֶת טוֹמָאָה נאח"כ מונה ז' ומגלח תְּגַלְחֶת טְהוֹרָה וְשִׁפְיָהּ שְׂמַעֲיָנָה מֵהָא דאחר מלאת סגי בגידול פדי לכוף ראשו לעיקרו וא"ש הא דיליף תְּגַלְחֶת טְהוֹרָה מתְּגַלְחֶת טוֹמָאָה ועי' בפ"י המשנה להרמב"ם ז"ל במשנה דסוף פירקין מי שגזרק עליו א' מן הדמים כו' פן יהיה נראה ברור: אבל הרמב"ם ז"ל שם בפ' ה"ל הלכה ה' פתב נטמא ביום שראוי לגדל שער או גילח לאחר מלאת ה"ז אינו סותר פלום אע"פ שצדיין לא גילח עכ"ל.

הרי שכ' דאפי' גילח לאחר מלאת אינו סותר פלום ועי' לח"מ ז"ל שם שכ' משום דלרבנן תגלחת לא מעכב ולענ"ד נראה כמ"ש וד' הרמב"ם ז"ל בהלכה זו אינו מוכן דאמאי לא פתב לדין זה לעיל גפי' סתירת תגלחת ומה ענין זה בדיני טומאה גם מש"כ ואע"פ שלא גילח אינו מדוקדק ואי לאו דמסתפינא נראה להגיה בד' הרמב"ם ז"ל וצ"ל נטמא ביום שהוא ראוי לגדל שער אם גלח ביום מלאת ה"ז אינו סותר כו' וכן לא חזקו היא אבל תגלחת בכל ענין סותרת ועיין בד' הרמב"ם ז"ל בפ"ח מה"נ הלכה י"א ונראה שכן הוא כדברי ועי' בירושלמי לעיל פ"ג הלכה ג' גפי' הא דאמר ר"א אינו סותר אלא שבועה דפליגי התם מ"ט דר"א ור"י אמר ממצורע למד ר"א דמגלח וחוזר ומגלח לאחר ז' משמע דלר"א איכא סתירת שבועה ממש דלשיטת התוס' ז"ל דלר"א אין פאן סתירה כלל אלא עד שיטהר בג' וז' להביא קרבנות טהרה.

א"כ למה להו למימר דממצורע למד דהא מילתא דפשיטא היא דצריף לטהרה לקרבנותיו אלא ש"מ דמביא קרבן טומאה ומגלח ואפ"ה אינו סותר אלא שבועה משום דלמד ממצורע וכבר פתבתי לעיל דסוגיא דבר פדא ורב מתנא בפירקא קמא לא משמע הכי: והנה למסקנא דשמעתין משמע דתוף מלאת אפילו שיירו בו פדי לכוף ראשו לעיקרו סותר הפל דמלתחת רבי והרמב"ם ז"ל בפ"ו ה"ל פתב דאם נשתייר פדי לכוף כו' אינו סותר וכבר הקשה הלח"מ ז"ל בפ"ה שם דזה דלא פסוגיא דשמעתין וע"כ צריכין לומר דסמך אהא דלקמן דאינו סותר אלא ברוך ראשו וכעין תער.

אבל אם שיירו בו אינו סותר ובש"מ הקשו אהדי הא דשמעתין עם דברי רב חסדא לקמן וכ' לחלק בין רוב ראשו לכל הראש דברוב ראשו בעינן פעין תער דווקא ובכל הראש אפי' שיירו בו פדי לכוף סותר וחילוק זה קשה מאד דמנ"ל הא לחלק בין רוב לכולו ועוד דאמאי לא משני דברייתא דנזיר שגילחוהו כו' מיירי ברוך ראשו ונהי דלד' הש"מ ז"ל ליכא לשנויי הכי דברוב ראשו אפילו כי לא שייר פדי לכוף ראשו לעיקרו ג"כ אינו סותר דווקא פעין תער שלא נשאר פלום הוא דסותר וכמו שיתבאר לקמן בשיטת התוס' ז"ל אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל דכעין תער היינו שלא שייר פדי לכוף כו', א"כ ע"כ אין לחלק בין רוב ראש לכולו מדלא משני לברייתא דנזיר שגילחוהו כו' דמיירי ברוך ראשו ומוכרח לומר דשמעתא פליגי אהדי וכ"כ הלח"מ ז"ל שם ויתבאר לפנינו אי"ה עוד בזה: גמ' ת"ר תער אין לי אלא תער תלש כו' ת"ל קדוש יהיה כו'.

ר' יונתן אומר תלש כו' פטור. ופי' התוס' ז"ל דר' יאשיה ור' יונתן בתרתי פליגי.

ר' יאשיה ס"ל דעשה איכא אפילו אם לא תלש מעיקרו עשה דקדוש יהיה אבל אי תלש מעיקרו לוקה פאיך תנא דמרבי פל המעבירים ור' יונתן ס"ל דפטור לגמרי אפי' אי תלש מעיקרו ושאר מעבירין אין פאן לא לאו ולא עשה והכי משמע קצת מלשון פטור דאמר ר"י דמשמע דפליג במידי דלר' יאשיה חייב ונהינן בתלש מעיקרו דאי לא תלש מעיקרו אפי' לר' יאשיה ליכא חיוב אלא איסור עשה אבל מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ה שם לא משמע פן וכמו שכ' הלח"מ ז"ל ג"כ שם דלא פתב לאיסור עשה היכא דלא תלש מעיקרו וצ"ל דס"ל דר' יאשיה ואיך תנא דלקמן תרי תנאי היא מר גליף מלא יעבור לרבות פל המעבירים ומר גליף מקדוש יהיה או י"ל דר' יאשיה ס"ל דליכא אלא עשה בכל המעבירים ואין הלכה פמותו אלא כסתמא דמתני' דלאו נמי איכא וק"ל ועיין בש"מ

שכ' פן דלר' יאשיה ליפא אלא עשה בשאר מעבירין ודלא כמתניתין וכתב עוד שם דר' יאשיה ור' יונתן מודו בשאר מעבירין היכא דתלשון מעיקרון ולא פליגי אלא היכא דשייר מקצת אבל לד' הרמב"ם ו"ל א"א לפרש דר' יונתן מודה בשאר מעבירין מעיקרון דא"כ מאי פריה לר' יונתן והכתיב קדוש יהיה פי ומאי קושיא דלמא אחי לסוף נשא דליפא אלא עשה לד' הרמב"ם ו"ל כמו שיהבאר אלא ש"מ דאפי' במעביר מעיקרון פליגי ר"י ומהאי טעמא לא ניחא ליה להרמב"ם לפרש פשיטת התוס' ו"ל דר' יאשיה מיירי בתולש מקנתו דמנ"ל הא פנין דאיצטריה קדוש יהיה לסוף נשא.

אבל שייר מקצתו מנ"ל ועיין בפ' המשנה להר"מ ו"ל שפכת דמגדל פרע שמעינו פל המעבירין ולמלקות והיינו כר' יאשיה ואפי' מלקות יליף מינה עוד משמע קצת מדבריו שם דלסתירה בעינו ונקא גילוח תער או פנין תער היינו מספרים אבל תלישה בידי אינו סותר.

ויתבאר לקמן אי"ה ועיין רש"י ו"ל מה שפ' על תלש ומירט. והכי משמע דמירט היינו לגמרי מעיקרון: והנה מהו דר' יאשיה מקדוש כו' גדל פרע שפיר שמעינו פל המעבירים וגם כ"ש היינו אפי' שער אחד אבל לאידך תנא דיליף מלא יעבור לרבות פל המעבירים מנ"ל דאפי' בשער אחת לוקה או איפכא דהא עיקר דיוקא הוא מדלא פתיב בתער לא יגלח וכיין דאיצטריה לא יעבור דאפי' בכ"ש דאי פתיב לא יגלח ה"א דוקא ב' שערות כמו בגילוח הזקן ומנ"ל דשאר מעבירין נמי חייב וצ"ל דמלא יעבור משמע ליה בכל גוונא: תוס' בד"ה ומאחר שסופט כו' תימא לימא לאשמעינו פנין תער וע' תוס' י"ט ו"ל שפכת דלמסקנא באמת איצטריה תער להכי ויפלא שלא הביא דברי התוס' ו"ל ועוד דאטו ברייתא ס"ל דלא בעינו פנין תער א"כ מנ"ל לרב חסדא דבעינו פנין תער וכן יקשה הא דאמרין לקמן לרבי דתער אחי לעבור עליו בב' לאוין ואמאי לא קאמר דאיצטריה לכעין תער.

ולפי ד' התוס' יו"ט ו"ל דלמסקנא לכעין תער הוא דאתי א"כ מנ"ל דתגלחת האחרונה בתער דוקא ומש"כ התוס' י"ט ו"ל דמעד מלאת נפקא כרבי א"כ לא פליגי פלל ת"ק ורבי ולא משמע הכי בכנולה שמעתיין ועוד דלרבי נמי תיקשי מנ"ל דתגלחת האחרונה דוקא בתער ואמאי לא סגי בכעין תער כמו קודם מלאת וי"ל דלקה לא איצטריה קרא דפשיטא דבתגלחת אחרונה בעינו שלא שייר משערו דגילוח פתיב ביה ועיין פני משה בירושלמי ושם איכא מ"ד דתגלחת מצנה בנזיר טהור לא בעינו דוקא תער ע"ש ולקמן יבואר עוד בזה: דף מ' גמ' והכתיב תער לא יעבור לעבור עליו בב' לאוין עיין רש"י שפ' דאת"ק פריה ויותר נראה פי' התוס' ו"ל דארבי פריה ואידך פירושא של רש"י ו"ל ג"כ אינו מוכן ע"ש ועיין בש"מ שפ' לעבור עליו בב' לאוין שאם גילח בתער ותלש בידו לוקה שתיים דהוי כמו ג' וסרצן והרמב"ם ו"ל לא כתב דאיכא ב' לאוין משום דלרבי הוא דאמרין הכי אבל לת"ק ליכא ב' לאוין וכן מוכח מדברי התוספתא הובא בירושלמי בשמעתיין יש תולש ב' שערות וחיוב משום ד' לאוין נזיר.

ומצורע וי"ס: ומקיף והא מקיף אינו חייב אלא בתער ואפ"ה לא חשיב אלא ד' לאוין. וגם בזה יתבאר לקמן בס"ד: אמר רב חסדא ללקות באחת כו' לסתור אינו סותר אלא ברוב ראשו ובתער ופי' התוס' ו"ל דנבתער קאי אמלקות.

דאינו לוקה אלא פעין תער היינו שהעבירו לגמרי מעיקרו אבל לענן סתירה אפי' נשאר מקצתו כל שלא נשאר כדי לכוף ראשו לעיקרו סותר והינו כפרייתא דלעיל דלענן סתירה הוי שיעורא פחות מפדי לכוף כו' וכעין תער הוי לשיטתם כל שנשאר מקצת שער.

וא"כ אשפחן לדידהו סתירה היכא דלא עביד איסורא היינו אם העביר שערו שלא פעין תער ואפ"ה סותר ומסבא הוא דאמרין הכא דהא דסותר הוא משום שאין לו שער לגלח תגלחת מצנה וכל שלא נשאר פשיעור שער בכ"מ צריף למ"ד יום כדי לגדל שער.

ובירושלמי אמרין איפכא דלסתירה אינו סותר בשאר מעבירין אלא בתער לחוד והינו משום דדרשינן תער דכתב רחמנא היינו לסתירה בעינן דוקא תער והכי משמע פשיטיה דברייתא נזיר שמירט כו' חייב פדאייתא בתוספתא ואינו סותר אלא ברוב ראשו ובתער אבל סוגיא דילן לא ס"ל הכי אלא אמלקות נמי קאי וכדפריף בתער אין כו' והקתני לרבות כל המעבירין והנכון בזה שיטת הרמב"ם ז"ל דבתער אפוליהו קאי בין אמלקות בין אסתירה וכעין תער היינו שלא שייך כדי לכוף ראשו לעיקרו ונפ"מ בזה גם בב' שערות המעפבות בתגלחת מצנה דלשיטת התוס' ז"ל דכעין תער היינו השחתה לגמרי מעיקרו א"כ בתגלחת מצנה דצריף תער.

כל שנשאר קצת מב' שערות אפי' אין בהם כדי לכוף כו' ג"כ מעפבות אבל לדברי הרמב"ם ז"ל כל שלא נשאר כדי לכוף כו' כבר קיים מצנתו ובכל הראש אין מצנתו אלא שלא לשייך כדי לכוף כו' וכן מבואר בירושלמי דשיעור ב' שערות לעכב היינו שיש בהם כדי לכוף כו'.

ע"ש דמיבעי ליה בשייך ב' שערות ויש בהם ב' פעמים כדי לכוף ואח"כ גילח כדי סימן אחד ושייך כדי סימן אם קיים בזה מצנת גילוח אי לא וי"ל דהתוס' ז"ל נמי מודו דלענן עיכוב כל שלא שייך כדי לכוף כו' אינו מעכב פי הכי דמיבעי ליה בירושלמי ואפ"י אם שייך כדי לכוף כל שקיים בו מצנת גילוח בכדי סימן ובכל הראש כה"ג ודאי לאו גילוח הוא ה"נ לשיטת התוס' ז"ל אע"ג דבכל הראש בעינן תער שלא שייך פלום מ"מ ב' שערות אינן מעפבות אלא אם שייך כדי לכוף כו'.

דהוי שיעור שער אף אפתי נפ"מ לענן כל הראש דלד' הרמב"ם ז"ל אין מצנתו אלא שלא לשייך כדי לכוף כו' ולהתוס' ז"ל צריף שלא שייך פלום ומ"מ קשה הדבר לומר דלדברי הרמב"ם ז"ל אפי' בכל הראש אם לא שייך כדי לכוף כו' קיים מצנת גילוח.

נהרי קיי"ל בכל דונכתא בשיעור שערות להחמיר בכדי שינטל בציפורן או בפי הזוג דהוי זוטא מפדי לכוף כמבואר באורף בד' המשנה למלאך בפ"ב מהל' אישות שיטות הראשונים ז"ל בזה וגם אטו הני ב' שערות האמורות בנזיר ומצורע ולוים לעיכוב יצאו מן הפלל ולכ"ע בעינן בהו דוקא שיעור כדי לכוף כו' אבל פחות מזה קיים מצנת גילוח בתער ועוד דלד' הרמב"ם משמע דדרכו של תער לשייך מעט פחות מפדי לכוף כו' א"כ מספרים ודאי משיירין יותר כמבואר לקמן בשמעתינן והיכי אמרין התם דכדי שינטל בפי הזוג הוא שיעור קטן מפדי לכוף כו' ויתבאר עוד בזה לקמן בשמעתינן בס"ד: שם גמ' ותגלחתן מצנה פשיטא מהו דתימא משום עבורי שער ואפ"י סף נשא קמ"ל והקשו

התוס' ו"ל דמסיפא שמעינו לה וכולן שגלחו שלא בתער וצ"ל דאי מההיא הוי אמינא מאי שלא בתער פועין תער שלא העביר מעיקרו אבל בעינן תער אפילו סה נשא עכ"ל.

וא"כ ק"ק לדבריהם ו"ל דילמא לפי האמת הכי פירושא שלא בתער היינו שלא פועין תער אבל פועין תער אפילו בשאר מעבירין יצא ותגלחתן מצנה אחי למעוטי דוקא סה נשא ומדבריהם נראה דסה נשא הוי בכלל שאר מעבירין וכיון דאימעיט סה נשא ה"ה דבכל מעבירין פועין תער הוא דאימעיטו אבל לא משמע הכי מדקאמר למעוטי סה נשא דווקא והיינו משום דזה ונדאי לאו תגלחת הוא דשער ממילא נפיל וסד"א דמשום עבורי שער הוא נאפילו בנשא קמ"ל דבעינן תגלחת דווקא ואפ"ה ה"א דאפילו שלא בתער אלא בשאר מעבירין נמי קמ"ל דשלא בתער נמי לא יצא ולא זו אף זו קמ"ל ומטעם זה כתב הרמב"ם ו"ל דסה נשא אינו לוקה בנזיר אלא עובר בעשה דגזל פועין והיינו משום דלא קעביד מידי ושער ממילא עבר וכן כתב בא"מ ועי' תוס' י"ט בפ' י"ד דנגעים שכ' דמש"ה תני ותגלחתן מצנה משום דבנזיר תגלחת אינו מעפב ולא ידענא למה הנזיר לזה דהא אחי לאשמעינן דתגלחת מצנה ולא עבורי שער גם מש"כ שם דלא נודע מנ"ל דתער מעפב ג"כ אינו מוכן וכי קדשים הוא דבעינן שנה לעפב וכיון דאמרה תורה דווקא בתער ממילא דעיקר מצנה הכי היא וק"ל: שם גמ' אמר ליה רבא מברניש כו' וליפרוהו כו' עיין תוס' בד"ה אין קרבנו בדלות שהקשו לימי נזיר וניליף במה הצד ממצורע ולוים ע"ש דדבריהם ו"ל מגומגמים בטעויות והקשה בא"מ הא אמרינן לעיל אין דנין קל מחמור ואין זו קושיא דזה הוא מה שתי' התוס' ו"ל שפן כל גופן טעון תגלחת דזה הוא החומר גבי מצורע כמו שפי' התוס' ו"ל לעיל וי"ל עוד כיון דתורה מלאת נאסר אפי' שלא בתער ה"א דאחר מלאת ג"כ סגי אפילו שלא בתער והא"מ ו"ל הקשה למה לי תער בלוים נילף במה הצד מנזיר ומצורע וגם זה לא תיקשי דליכא תורה דקרא גבי לויים ועוד דשעה מדורות לא ילפינן והא"מ כתב בשם אבן עזרא ו"ל דבלויים לא הנה הקפת הראש והשחתת זקן ולא משמע הכי בגמרא דא"כ היכי בעי למילף מצורע מלוים דבתער דילמא שאני התם דלא עבר על לאו דהקפה והשחתת זקן אבל במצורע מנ"ל דשרי לעבור על לאוין אלו אבל מהא דאיצטריך ראשו וזקנו במצורע אע"ג דכתיב וגלח את כל שערו לאתווי דמגלח גם פאת ראשו וזקנו משמע דמכל בשרו לחוד ה"א דחויז מראש וזקן א"כ גבי לויים מנ"ל דידחה עשה דידהו ל"ת דהקפה והשחתת אע"ג דכתיב והעבירו תער על כל בשרם היינו חויז מזקן וראש וי"ל דילפינן ממצורע דאתי עשה ודחי ל"ת דראש וזקן ה"נ עשה דלויים דחיא ל"ת.

והא דלא ילפינן מעשה דלויים דעשה דוחה ל"ת בעלמא משום דמראשו וזקנו דכתיב גבי מצורע הוא דשמעינו לה אלא די"ל דעשה דלויים ליכא למילף מעשה דמצורע דעשה דלויים אינו שנה בכל אע"ג דלאו דראש וזקן ג"כ אינו שנה בכל מ"מ עשה דמצורע עדיפא דשנה בכל ובאגדה גבי קרח משמע נמי דהעבירו כל שערם פדאיתא שם שלא הפירוהו ובעבור זה הסיתו אשתו למחלוקת ע"ש: שם גמ' ע"ב האי תנא מעיקרא אמר ללמדו כו' ונהדר אמר כו' האי לישנא לאו דווקא דהא דאמר לעיל ללמדו מצורע א"א הוא ברייתא והא דבעי למילף דדינא הוא שקלא וטריא דהש"ס והכי פריה מאי מספקא ליה להש"ס במצורע ובעי למילף מדינא הא בברייתא לעיל משמע דבמצורע פשיטא

דבתער ומשני הא רבנו ברייתא דלעיל רבנו דילפי מזקנו דמצורע דליכא למימר דברייתא אתיא כר"א דיליף מראשו ומנזיר דהא ברייתא דלעיל ס"ל דבנזיר חייב בכל המעבירין א"כ מנזיר לא שמעינן דמצורע בתער ובחנם הקשה בזה הא"מ ו"ל ונשאר בצ"ע ע"ש: שם תוס' בד"ה ומ"ט דרבנו ע"ש שהקשו מנ"ל דאתי למצורע פהו לדחות עשה ול"ת דילמא לא אתי אלא לישראל לחוד דליכא אלא לאו דהשחטה גרידא וכ' דהעיקר לתרץ דלישראל לחוד לא איצטריך דנפק"ל מראשו דאתי לרבנו לדחות לאו דהקפה וע"כ לא איצטריך אלא לכהנים דאיכא עשה ול"ת והוא דלא כמסקנא דשמעתין דאמרינן דלרבנו איצטריך זקנו לאשמעינן דמצורע בתער וא"כ הדק"ל מנ"ל גבי פהו דעשה במצורע דחי לאו ועשה ואמאי לא קאמר הש"ס לקמן דלכחי איצטריך זקנו למידחי עשה ול"ת דלא שמעינן מראשו ונהי דהא לא תיקשי מנ"ל דאתי לכהו דילמא לישראל לחוד ולאשמעינן דבתער די"ל כתי' קמא דקרא סתמא פתיב בין בישראל בין בכהנים אבל מ"מ איצטריך זקנו לגלויי דאפילו עשה ול"ת דחי אבל באמת בכל מקומות דאיתמר האי שמעתא עביד הש"ס צריכותא אחריתא בריש יבמות עביד הש"ס צריכותא דכהנים שאני דריבה בהו הפתוב מצות ותיקות ובשמעתין עביד בש"ס צריכותא לגלויי דמצורע בתער ולקמן בפ' ב' נזירים אמרינן דאיצטריך לעשה ול"ת ועי' תוס' יבמות שם וא"כ ע"כ צריך לומר כתי' קמא של התוס' ז"ל ודו"ק: שם גמ' יכול אפילו במספרים כו' יכול אפי' במלקט ורהיטני כו' משמע דמספרים מיקרי גילוח אבל אין בזהשחטה ומלקט ורהיטני יש בהו השחטה אבל לא מיקרו גילוח וא"כ כי איצטריך קרא לגלויי דמצורע בתער היינו למעוטי מספרים דמלקט ורהיטני לא איצטריך למעוטי דהא גילוח פתיב גבי מצורע ואלו לא מיקרי גילוח וכן מבואר בלשון הרא"ש ז"ל סוף מפות.

וא"כ מאי קאמר הש"ס לקמן דילמא לעולם אפילו במלקט ורהיטני והא אלו ונדאי לאו גילוח הוא וע"כ צ"ל דאתי למעוטי מלקט ורהיטני דאי למעוטי מספרים א"כ מראשו נמי שמעינן לה דהא בהקפה ג"כ בעינן עכ"פ פועין תער וכמש"כ התוס' ז"ל לקמן וכ"ת דאיצטריך לאפוקי מספרים פועין תער דבהקפה עובר גם בזה.

ואפתי לא שמענו דבמצורע דווקא בתער להכי ילפינן מזקנו דדווקא תער דהא גופא תיקשי מנ"ל דבזקן לא עבר ג"כ במספרים פועין תער פיון דמיקרי גילוח והשחטה נמי איכא פיון דכעין תער הוא דעביד וצ"ל דמ"מ לאו השחטה היא ולקמן יתבאר מנ"ל הא דבהקפה בעינן פועין תער וראיתי להתוס' ז"ל ריש שבועות בד"ה ותיב על הזקן כו' שכ' שם ג"כ דבהקפה אסור אפילו במספרים והוכיחו כן מהא דלא ילפינן מראשו דהני בתער ש"מ דאפילו במספרים פועין תער אסור וכ' עוד דאין לומר דבמספרים שרי.

ומ"מ אין להוכיח דבתער דווקא במצורע משום דבהקפה אסור אפי' במלקט ורהיטני וא"כ אפתי במצורע נמי אימא אפילו במלקט ורהיטני דז"א דבמצורע במלקט ורהיטני ליכא למימר דלאו גילוח הוא ודברים תמוהים הם דהא בהדיא קאמר הש"ס ה"כא לעולם אפי' במלקט ורהיטני אלמא דעיקר קרא אתי לגלויי דמצורע במלקט ורהיטני לא וצ"ל דאע"ג דלא גלחו דזקן משמע לאפוקי מלקט ורהיטני היינו גילוח שנגאמר בלשון לאו דלא מצינו לחיובי אלא דרוך גילוח הרגיל אבל גילוח שנגאמר בלשון עשה לא אימעטי מינה אפי' מלקט ורהיטני דגם זה הני קצת גילוח ובזה יתיישב ד' הרמב"ם ז"ל בפ"י מה'

טוּמְאָת צָרַעַת שֶׁפָּתַח דְּהַמְגִלַח אֶת הַנֶּחֱמָק אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא עַד שְׁיִגְלַח בְּתַעַר וְהִקְשָׁה הָרֶאֶב"ד
ז"ל דְּהָא דְרָשִׁינוּ וְהַתְּגַלַּח בְּכָל דְּבָר וּלְפִי הַנֶּחֱמָק א"ש דְּגִילּוּחַ שְׁנֵי בָּלָאוּ מִשְׁמַע דְּוָוְקָא
תַּעַר וְכַנ"ל דְּלַרְבָּנָן אִימְעִיטוּ בְּזָקָן מְלֻקָּט וְרַהֲיִטְנִי מְלֻשׁוֹן גִּילּוּחַ אֲלָא דְאַפְתִּי תִּיקְשִׁי
דְּנִרְאָה מִד' הֶרְמֵב"ם ז"ל דְּוָוְקָא בְּתַעַר הוּא דְאַסוּר בְּגִילּוּחַ הַנֶּחֱמָק אֲבָל לֹא בְּמִסְפָּרִים וְזֶה
מִנ"ל דְּהָא מִסְפָּרִים לֹא מְמַעְטִינוּ מְלֻשׁוֹן גִּילּוּחַ וְכִדְאִיתָא הֵכָא דְמֵלֵא תִּשְׁחִית הוּא דְאִימְעִיט
לֵה וְעוֹד צ"ע בְּזֶה דְלֹא מְצִאתִי בִּד' הֶרְמֵב"ם ז"ל בְּפִי"ב מֵה' עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים לְעַנְנֵי גִילּוּחַ
פָּאָה וְזָקָן דְּפִטוּר הוּא בְּמִלְקָט וְרַהֲיִטְנִי וְלֹא פָּתַח שֵׁם אֲלָא דְמִסְפָּרִים פִּטוּר וּמִדְּבָרֵי הַתּוֹס'
ז"ל בְּשִׁבּוּעוֹת שֵׁם מִשְׁמַע דְּפִשְׁיטָא לֵהוּ דְמִלְקָט וְרַהֲיִטְנִי אֲסוּר בְּפָאָה וּבְמִסְפָּרִים הוּא
דְּמִסְפָּקָא לֵהוּ הֵתֵם וְלֹא יִדְעִי טַעְמֵוּ שֶׁל דְּבָר לְחֻלְקָא בִּינֵיהוּ דְאִם יִלְפִינוּ מִפָּאָת הַזָּקָן
אֲפִילוּ מְלֻקָּט וְרַהֲיִטְנִי מִןתַּר כְּמוֹ בְּזָקָן וְאִי לֹא יִלְפִינוּ מִזָּקָן אֲפִילוּ בְּמִסְפָּרִים אֲסוּר וְיִתְבָּאָר
עוֹד בְּזֶה לְקַמָּן בְּשִׁמְעִיתִין בִּס"ד: וְדָרָךְ אַגַּב יֵשׁ לְדַקְדָּק מֵה' שְׁלֵא נִתְבָּאָר בְּדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם
ז"ל שְׁיַעוּר הַקֶּפֶה בְּרֵאשׁ וְהַשְׁחָתָה בְּזָקָן בְּכַמְהָ הֵנִי אִיסוּרוֹ אֲלָא פָּתַח שֵׁם דְּשִׁיעוּר פָּאָה
הוּא אַרְבַּעִים שְׁעֵרוֹת וּלְגִירְסַת הַטּוּר אַרְבַּע שְׁעֵרוֹת מִשְׁמַע דְּכָל שְׁהַקִּיף וּפְיַחַת מֵהָאִי
שְׁיַעוּרָא עֶבֶר אֲלָאוּ דְהַקֶּפֶה וּבַתּוֹסְפָתָא מִפּוֹת מְבֻנָּאָר דְּשִׁיעוּר מְקִיף הוּא ב' שְׁעֵרוֹת וְהוּבָא
בִּד' הֶרְאִשׁוּנִים ז"ל וְכֵן הִגִּיהַ הַסֵּמ"ג ז"ל עַל הֶרְמֵב"ם ז"ל מִדְּבָרֵי הַתּוֹסְפָתָא כְּנ"ל דְּאִי
אִיכָא שְׁיַעוּר לְפָאָה א"כ אֲפִילוּ בְּשִׁעְרָה אַחַת יִתְחַיֵּיב כִּינּוּן דְלֹא הִנִּיחַ פְּשִׁיעוּר וְעֵי"כ מ"מ
שֵׁם אֲבָל בְּאַמַּת אֵין הֶכְרַח כ"כ מִדְּבָרֵי הַתּוֹסְפָתָא דְשִׁיעוּר מְקִיף הוּא ב' שְׁעֵרוֹת דְּוָוְקָא
דְּהָא חֲשִׁיב הֵתֵם נְזִיר בְּהֵנִי ד' לְאוּנִין וּבְנִזִיר לּוֹקָה אִפִּי בְּשִׁעְרָה אַחַת וּבִירוּשְׁלַמִי בְּפִרְקִין
פְּרִיף לֵה וּמִשְׁנֵי דְתַנָּא לְאוּנִין קַחְשִׁיב וּבְנִזִיר לֹא בְּעֵינֵן ב' שְׁעֵרוֹת דְּוָוְקָא וּא"כ י"ל דְּבִמְקִיף
ג"כ לֹא בְּעֵינֵן ב' שְׁעֵרוֹת וּמִשׁוּם י"ט הוּא דְנִקָּט ב' שְׁעֵרוֹת דְּמִשׁוּם י"ט אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא
בְּב' שְׁעֵרוֹת וְכֵן הָא דְחֲשִׁיב הֵתֵם מְצוּרַע בְּהֵנִי לְאוּנִין ע"כ בְּגִילּוּחַ סִימְנֵי טוּמְאָה קְאָמַר
דְּבִאִיסוּר תְּסַפְּרִית שֶׁל מְצוּרַע לִיכָא לָאוּ וּבְסִימְנֵי טוּמְאָה ג"כ לֹא בְּעֵינֵן ב' שְׁעֵרוֹת אֲלָא
אִם תִּלְשׁ שְׁעַר אַחַת מִב' שְׁעֵרוֹת שֶׁל סִימֵן טוּמְאָה חַיִּיב דְתוּ לִיכָא סִימֵן טוּמְאָה וְאֵין
לְהֶאָרִיף פָּאָן בְּזֶה: תּוֹס' בִּד"ה הָא כִּיצַד כּו' אִי נְמִי כּו' הָאִי אִי נְמִי ט"ס הוּא וְצ"ל וּבְקִדּוּשִׁין
יִלְפִינוּ כּו': גַּמ' אָמְרִי אִי ס"ד פִּי עֲבִיד כּו' לִישְׁתּוּק קְרָא מִינֵיהּ וְאַנָּא אָמִינָא וּמֵה נְזִיר
דְּאִיסוּרָא קְעֵבִיד כּו' פִּירִש"י בְּזֶה תְּמוּזָה הוּא ע"ש וְהַעֲיָקָר כְּפִי הַתּוֹס' ז"ל דְּמַתְּגַלַּחַת
מְצוּזָה שֶׁל נְזִיר יִלְיָף בְּק"ו עֵי' בְּדְבָרֵיהֶם ז"ל אֲלָא דְהָא קִשְׁיָא לִי הָא לֹא שְׁמַעִינוּ בְּתַגְלַחַת
נְזִיר דְּדַחֲתָא לָאוּ דְהַקֶּפֶה אִי לָאוּ קְרָא דְרֵאשׁוּ דְּמְצוּרַע דְּשְׁמַעִינוּ מִינֵיהּ דְּהַקֶּפֶת כָּל הָרֵאשׁ
שְׁמָה הַקֶּפֶה אֲבָל בְּלָאוּ קְרָא דְרֵאשׁוּ ה"א דְּהַקֶּפֶת כָּל הָרֵאשׁ לֹא שְׁמָה הַקֶּפֶה וּא"כ
בְּפִשְׁיטוֹת הֵנִי לִיָּה לְמִימַר דְּרִשׁוֹת שְׁמַעִנוּ לֵה מְרֵאשׁוּ דְּמְצוּרַע דְּדַחֲתִי לָאוּ דְּהַקֶּפֶה וִי"ל
דְּוָוְדָאִי יֵשׁ לְחֻלְקָא בֵּין הִיכָא דְאַפְשָׁר לְקַיֵּים שְׁנֵיהֶם לְהִיכָא דְלֹא אֲפָשָׁר וּא"כ מְרֵאשׁוּ לֹא
מְצִי יִלְיָף דְּהֵתֵם לֹא אֲפָשָׁר בַּע"א דְּהַקֶּפֶת הָרֵאשׁ בְּכָל גּוֹנוֹנָא אֲסוּר אֲבָל מְנִזִיר דְּאִיכָא
לְמִילָף בְּק"ו מְסַתְּבָרָא לִיָּה דְאַפִּי רִשׁוֹת דְּמְצוּרַע לֹא גֵרַע מִמְצוּנָה דְּנִזִיר וְכִינּוּן דְּבְנִזִיר דַּע"י
אִיסוּר הוּא בָּא אִפִּי"ה דַּחֲתִי לָאוּ דְּהַקֶּפֶה כִּש"כ דְּתַגְלַחַת דְּמְצוּרַע יְדַחֲתָה לָאוּ דְּהַשְׁחָתָה אִפִּי
הִיכָא דְאַפְשָׁר בַּע"א.

ומ"מ עיקר אפירכא אחרונה סמיה וּכְמַש"כ הַתּוֹס' ז"ל: וּמְלִישְׁנָא דְהַש"ס דְּקָאָמַר הָא
אַתָּא לְאַשְׁמַעִינוּ דְאַפִּילוּ בְּתַעַר לֹא מִיחַיִּיב עָלְיוּ מוֹכַח דְּהָא דְקָאָמַר ר"ל אִם אַתָּה יְכוֹל
לְקַיֵּים אֶת שְׁנֵיהֶם מוֹטָב בְּכַה"ג אִם לֹא קַיֵּים שְׁנֵיהֶם מִיחַיִּיב עָלְיוּ מְלָקוֹת דַּל"ה לְפָה לִי

קרא דלא מיחייב הא בלא"ה ליפא מלקות אי נימא דמ"מ מצנה קעביד אלא ש"מ דאיפא מלקות ועי' מש"כ בזה ביבמות בחי' שם במשנה דאיסור מצנה כו': והנה נראה עוד לדייק בשמעתין הא דאמרנו דילמא אפילו במלקט ורהיטני מצנה קעביד.

דלכאורה האי מצנה קעביד מיותר הוא דפשיטא דהכי הוא אלא הש"ס הכי פריה הא דתנו וכולן שגילוהו שלא בתער לא עשו ולא פלוג דלא קנים המצנה פלל ומתא דהתירה התורה להשחית הזקן לא מוכח אלא דבתער נמי לא מחייב ולכתחלה מצנתו בתער ומ"מ פי עביד במלקט ורהיטני נמי קנים המצנה דבדיעבד חשיב תגלחת וכס"ד לעיל דעיקר מצנה לעבורי שער הוא אלא דא"כ מאי קאמר ולא ק"ו הוא כו' הא איצטריו קרא דלכתחלה בתער וע"כ לא שייך הכא לחלק בין לכתחלה לדיעבד וכמש"כ לעיל: ואפשר עוד לקנים פירש"י ז"ל והכי קאמר לעולם במלקט כו' מצנה קעביד ואי לא זקנו ה"א דבתער ליפא מצנה פלל פיון דלא הותר לו בתער פי עביד בתער לא קנים המצנה וחייב מלקות קמ"ל דמ"מ בתער נמי עביד מצנה.

וכיון דעביד מצנה תו לא מיחייב דמ"מ עביד מצנה להכי פריה ליה תרמי תדא דלזה לא צריה קרא דבתער נמי קנים המצנה דמה נזיר דאיסורא קעביד עיקר חיובו בתער כש"כ הכא למצנה דבתער קנים המצנה.

ועוד אפילו אי קנים המצנה בתער מ"מ חייב מלקות אי עביד בתער כדר"ל פל מקום שיש לקנים שניהם ולשון רש"י ז"ל בד"ה אי ס"ד כו' ואמינא ליקטו במלקט כו' ובד"ה אפ"ה מחייב פי ליקטו במלקט כו' אינו מדוקדק לפ"ז: דף מא גמ' ור"א מ"ט יליף מראשו כו' לפי שנה' תער לא יעבור כו' וכתבו רש"י ותוס' ז"ל דר"א ס"ל כו' יונתן לעיל דבשאר מעבירין פטור והיגו דס"ל לר' יונתן דאפילו עשה דקדוש יהיה ליפא גבי שאר מעבירין דאי ס"ל פרבי יאשיה דאיפא עשה אע"ג דלא ליפא מ"מ לא שמעינן דבתער דלשאר מעבירין ג"כ איצטריו קרא דנחי עשה דקדוש יהיה אלא ש"מ דר"א ליפא איסור פלל בשאר מעבירין והרמב"ם ז"ל שכ' בסוף נשא דעובר בעשה ע"כ צ"ל דפסק כו' יאשיה וכמש"כ לעיל לדעתו דלא מפרש כפירוש התוס' ז"ל דר' יאשיה מייירי בשלא העביר מעיקרו היגו שלא פעין תער פדמוכח מדבריו דבכה"ג ליפא איסור פלל אלא גם ר' יאשיה מייירי שהעביר מעיקרו פעין תער וכמש"כ או דיליף לאו מקדוש יהיה או דס"ל דליפא אלא עשה בשאר מעבירין ופסק בזה פאידיה תנא דלוקה משום לא יעבור גם בשאר מעבירין אבל בסוף נשא דאין פאן מלקות מטעמא שכ' לעיל מ"מ עשה דקדוש יהיה שפיר איפא וכו' יאשיה ומ"מ יש לדקדק מ"ש דבסוף נשא אע"ג דליפא לאו דלא יעבור מ"מ איפא עשה דקדוש יהיה ובשלא פעין תער דליפא לאו גם עשה דקדוש יהיה ליפא גביה ומ"ש ונראה דלדברי הרמב"ם ז"ל דשלא פעין תער היגו שהניח שער פדי לכוף ראשו לעיקרו א"כ לא שייכא גביה עשה דקדוש יהיה דהא אכתי איפא גידול פרע פיון שהניח שיעור שער בכ"מ וא"ש לפ"ז קושית התוס' ז"ל לעיל אמאי לא קאמר דתער אתי לאשמעינן דבעינו פעין תער ולפי ה"ל ניחא דמסברא הוא דאמרנו הכי.

דבעינו פעין תער דאל"ה נודאי לאו גילוח הוא ולפ"ז הוא דס"ד גבי זקן דבמספרים נמי אסור אי לאו קרא דלא תשחית היגו נמי מספרים פעין תער אבל שלא פעין תער נודאי ליפא איסורא פיון דהניח שיעור שערות וניחא נמי בזה הא דתניא בתוספתא גבי פאת

הראש עד שיקיפנו בתער ופי' התוס' ו"ל כעין תער ודקדקתי לעיל מנ"ל הא דבעינו בראש כעין תער פינו דלשיטת התוס' ו"ל לא ילפינו ראש מזקן ובראש חייב בכל המעבירים ולפי הנ"ל מסבבא הוא דקים לן הכי אלא דכל זה אינו אלא לשיטת הרמב"ם דכעין תער היינו שלא הניח כדי לכוף כו' אבל לדברי התוס' ו"ל דכעין תער היינו שלא הניח שער פלל ונדאי תיקשי מנ"ל דבהקפת הראש בעינו כעין תער: ועוד ניחא ליה לדברי הרמב"ם ו"ל הא דממעטינו מלא תשחית מספרים אפילו כעין תער והיינו משום דאפילו כעין תער ליכא השחתה עדיין דנשאר קצת מן השערות.

אבל לדברי התוס' ו"ל דכעין תער היינו שמשחיתו לגמרי מעיקרו. א"כ היכי ממעטינו לה מלא תשחית הא במספרים כעין תער ג"כ איכא השחתה.

וכמש"כ התוס' ו"ל לעיל דף מ' בד"ה ובתער ע"ש אבל אפתי איכא למיזק למש"כ דהא דממעטינו מספרים היינו אפילו כעין תער רק משום דליכא השחתה א"כ בתער גופא נמי נימא הכי דאם גילח בתער ולא השחית פטור וצ"ל דתער ונדאי דרפו להשחית לגמרי אבל כל שלא הניח כדי לכוף כו' חשיב כעין תער.

וכבר עמדתי לעיל על מה שלא הזכיר הרמב"ם ו"ל בפאה וזקן היתר מלקט ורהיטני ולא כתב אלא דמותר ללקט במספרים ולא נאסר אלא השחתה בתער ויותר קשה על הכ"מ ו"ל שכ' ע"ז דמותר ללקט במספרים פלוגתא דר"א ורבנן ופסק רבנן וז"א דבמספרים ר"א נמי מודה דשרי ולא אסר אלא במלקט ורהיטני וזה לא הונוכר בד' הרמב"ם ו"ל ואולי זה בכלל דבריו שכ' לא נאסר אלא השחתה בתער דנוקא ולא במלקט ורהיטני ועדיין צ"ע: תוס' בד"ה ופריה פדלעיל כו' והקשו אמאי לא קאמר הכא האי קל וחומר דלעיל ע"ש שתיקצו על נכון אבל לפירוש רש"י לעיל ונדאי תיקשי אמאי לא קאמר ק"ו דלעיל ע"ש: ורבנן האי ראשו מאי דרשי ביה כו' יש לזקק אמאי לא ניחא ליה להש"ס דרבנן נמי מוקי לראשו בנזיר דליכא למילף מזקנו דהוי לאו שאינו שנה בפל וכדאמרינו בריש יבמות והיה נראה לומר דלרבנן לא איצטריה למצורע נזיר דלרבנן אין בו אלא לא מעשה גרידא דעשה דקדוש? הנה איצטריה לשאר מעבירין וכו' יאשיה לפי' התוס' לעיל ולר' יונתן הוא דאמרינו דאתי ללאו ונעשה משמע דלר' יאשיה עשה דקדוש? הנה לא קאי אלא אשאר מעבירין וללאו גרידא לא איצטריה קרא דע"כ למאי דאמרינו השתא דלרבנן ראשו אתי להקפת כל הראש שמה הקפה וזקנו אתי לאשמעינו דמצורע בתער א"כ מנ"ל דעשה דוחה ל"ת השנה בפל.

ע"כ צ"ל דמגדילים ילפי וא"כ ללאו דנזיר לא איצטריה ולהכי פריה ראשו מאי דרשי ביה ומשני דאתי לאשמעינו דהקפת כל הראש שמה הקפה וא"ש לפ"ז קושית התוס' ו"ל לקמן בד"ה ואי כתב ראשו שהקשו מנ"ל לרבנן דמצורע דחי לאו דנזיר ומה שתיקצו דלרבנן הוי לאו דנזיר ג"כ אינו שנה בכל צ"ע דהש"ס בריש יבמות ולקמן בפ' ב' נזירים ס"ל בפשיטות דלאו דנזיר שנה בפל הוא ומה שתיקצו עוד דמקרא מלא דבר הכתוב לא שנא נזיר ולא שנא אינו נזיר ג"כ אינו מובן דא"כ דאיצטריה ראשו לנזיר מנ"ל דהקפת כל הראש שמה הקפה הא איצטריה ראשו לנזיר אבל למש"כ אתי שפיר דלנזיר לא איצטריה דמגדילים נפקא וע"כ ראשו אתי ללאו דהקפה ולאשמעינו דהקפת כל הראש שמה הקפה אלא דאין זה מוכרח.

דלר' יאשיה לא קאי עשה גם היכא דעבר בלאו ומדברי הרמב"ם ז"ל ג"כ לא משמע פן וכמו שיתבאר בס"ד וכן בגמרא לקמן לא משמע פן. ועוד יש לומר דלרבנן לא איצטריף ראשו למצורע נזיר משום דכבר שמעינן לה מוהתגלח דילפינן מינה בת"כ דאפילו הוא נזיר יכול לגלח סביב הנתק וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ח מה' טומאת צרעת.

וא"כ כש"כ דתגלחת מצנה דוחה ל"ת דנזיר. וכ"ת א"כ תיקשי לר"א למה לי ראשו לנזיר הא שמעינן לה מוהתגלח דז"א דלר"א לא איצטריף ומהתגלח לזה דהא תגלחת הנתק הוא בכל דבר כמבואר שם בדברי הרמב"ם ז"ל וע"כ לא דחי ללאו דנזיר דהוא דווקא בתער לר"א דהא אפשר לקיים שניהם: והנה הרמב"ם ז"ל בפ"ז מה' נזירות כתב בזה דבר חדש דתגלחת מצורע דוחה לאיסור נזיר משום דעשה דמצורע דחי ל"ת דנזיר וא"ת עשה ול"ה הוא ובכל מקום אין עשה דוחה עשה ול"ה מפני שכבר נטמא הנזיר בצרעת וימי חלוטו וספירו אין עולין לו נהרי אינו קדוש בהן וליכא אלא ל"ת לבד ולהכי דוחה עשה הל"ת.

והוא דבר של טעם מאוד וראונו למי שאמרן אבל פבר עמד הראב"ד ז"ל ע"ז דהא אמרינן בריש יבמות ולקמן בפ' שני נזירים דהוי עשה ול"ת שישנו בשאלה ונראה דחילקה ז"ל הוא כמש"כ מדמוקי רבנן לראשו ללאו דהקפה ולא לנזיר ש"מ דליכא בזה אלא ל"ה גרידא ולא איצטריף קרא להכי דממילא שמעינן דעשה דוחה ל"ת ומטעם שכ"ז דעשה דקדוש יתנה ליכא במצורע בימי חלוטו וספירו והא דאמרינן דהוי עשה ול"ת שישנו בשאלה נראה לומר דזה תליא בפלוגתא דתנאי לעיל דלמאן דיליף שאר מעבירין מקדוש יתנה א"כ ע"כ עשה דקדוש יתנה איכא נמי בימי חלוטו וספירו דאל"ה אטו בימי חלוטו וספירו יתנה מותר לגלח בשאר מעבירין ואלוהיה הוא דאמרינן דנזיר הוי עשה ול"ת אבל לאידך תנא דיליף שאר מעבירין מלא יעבור שפיר י"ל דבימי חלוטו לא הוי עליה עשה דקדוש יתנה כיון דאין עולין ולא הוי אלא ל"ת לחוד אלא דאפתי תיקשי אטו בימי חלוטו מותר הוא לסוף נשא דאין בו אלא איסור עשה דקדוש יתנה כמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל ועוד תיקשי מגילוח הנתק למה נדחה מפני עשה הא ימי הסגרו עולין לו וא"כ יש בו עשה ול"ת וכ"ת שאני התם דכתיב ומהתגלח א"כ מה הקשה פאן דהרי נזיר עשה ול"ת הוא ומאי קושיא הא מצינן למילף מוהתגלח דעשה דמצורע דוחה עשה ול"ה דנזיר ועי' במשנל"מ ז"ל בפ"ז מה' טומאת צרעת והא לא תיקשי לר"א למה לי ראשו למצורע ונזיר תיפוק ליה מקרא דוהתגלח כמש"כ לעיל דלר"א ע"כ לא דרשינן ומהתגלח להא מילתא דהא אפשר לקיים שניהם ובלא"ה נראה דדרשא דוהתגלח ואפילו נזיר לאו דרשא גמורה היא דהא איצטריף לכל אדם ולכל דבר וגם אין זו עשה גמורה וכמש"כ המשנל"מ ז"ל שם ותיקשי לדברי הרמב"ם ז"ל מ"ט נדחית עשה ול"ת דנזיר: והתוס' ז"ל בריש יבמות הקשו למה לא ילפינן בעלמא דעשה דוחה ל"ת ועשה במה הצד מנזיר והשחתת זקן ות"י דעשה דמצורע עדיף דגדול השלום ואפתי אמאי לא ילפינן מגילוח סביב הנתק דלא שייף גביה גדול השלום למ"ד דבימי חלוטו מותר בתשמיש המטה וה"ה בימי הסגרו פדאיתא במ"ק והתוס' ז"ל שם ביבמות הקשו פנ"ל למ"ד מצורע בימי חלוטו מותר בתשמיש אפתי אמאי לא ילפינן ולכאורה אין פאן קושיא דהא ראשו וזקנו פתיב בתגלחת שניה שאחר ספירה ובהא לכ"ע איכא גדול השלום וי"ל דכוננתם מתגלחת ראשונה דהיא נמי דחיא לכל הני לאוין דראשונה ושניה שוין הם לכל דבריהם פדאיתא

במשנה דנגעים אלא דלפ"ז עדיפא הוי להו להקשות מנ"ל דתגלחת ראשונה דוחה לאונו
אלו דילמא דווקא תגלחת שניה דכתיב גבה ראשו וזקנו ומשום גדול השלום אבל
בתגלחת ראשונה מנ"ל דדוחה וגם זה לא תיקשי דילפינו מהדדי תגלחת ראשונה ושניה
בגז"ש פדאיתא בת"כ הביאו הר"ש ז"ל בפ"ד דנגעים והיינו טעמא דתגלחת ראשונה
ג"כ בתער דווקא כמש"כ הרמב"ם ז"ל משום דלמדין מהדדי לכל דינייהו: ועוד נראה
לי בזה דבתגלחת ראשונה נדאי לא בעינו קרא דדחיא לאו דהקפה והשחתת זקן פיו
דכתיב וגילח את כל שערו ונדאי הפל בכלל וכדאיתא בסוטה דמגלח פדלעת והא
דאיצטריף ראשו וזקנו בתגלחת שניה לא כמש"כ התוס' ז"ל דה"א לבר מראשו או לבר
מזקנו דנדאי ליפא למימר הכי דכל שערו הפל בכלל אלא ה"א דקרא לא מיירי במצורע
פהו אלא בישראל דליפא אלא לאו גרידא וכן ה"א דלא מיירי בנזיר דאיפא גביה ג"כ
לאו נעשה ולמאן דמוקי ראשו ללאו דהקפה היינו ג"כ לאשמעינו דהקפת כל הראש
שמה הקפה וא"כ בתר דגלי רחמנא דקרא מיירי אפילו בכהו ונזיר ממילא שמעינו דה"ה
בתגלחת ראשו דכתיב כל שערו דהפל בכלל: ויש לדקדק עוד בסברתו של הרמב"ם ז"ל
דהא אם נטמא או גילח בנזירותו עובר ג"כ משום לא יחל דברו כשאר נזירים וכמבואר
לעיל בפירקין וא"כ פי היכי דבכל נזרים איפא ג"כ עשה דככל היצא מפיו יעשה כמש"כ
החינוך ז"ל א"כ בנזיר שגילח ג"כ איפא הוה עשה ואפתי הוי עשה ול"ת אפילו מצורע
בימי חלוטו ועשה דמצורע אמאי דחינו להו אלא דהא גופא צ"ע אי איפא כל יחל בימי
חלוטו דאפשר הא דאיתקש נזירות לנזרים לבל יחל היינו דווקא בנזירות טהרה שעלו
לו אבל לא בכה"ג: ותו איפא למידק בעיקר הוה סברא דעשה דמצורע דחיא ל"ת דנזיר
ואמאי והא בעידנא דמיעקר לאו היינו בשערה אחת לחוד עדיין לא מקיים עשה דכל
ששייר ב' שערות לא עשה פלום וי"ל דכל התגלחת בכלל המצנה היא ובכל שער ושער
איפא קיום עשה ואע"פ שלא נגמרה מ"מ כבר התחיל בה ועיין תוס' חגיגה דף ב' ע"ב
בד"ה לישא שפחה כו' ומכאן מוכח דלא כמש"כ שם וידעתי שיש לחלק אבל בלא"ה
אין סברתם שם מכרחת.

ויכבר דברו האחרונים ז"ל בזה: והנה לא מצאתי בדברי הרמב"ם ז"ל מבואר הוה רבותא
דאפילו מצורע פהו נדחית לאו ועשה דהשחתה ומסתימת דבריו נראה דלא ס"ל להו
עשה דקדושים תהיו ובש"ס גופא לא ברירא האי עשה פולי האי ובכהו ג"כ מסברא קים
לן דעשה דוחה ל"ת ושמעינו לה מגדילים וכי איצטריף קרא לאשמעינו דתגלחת מצורע
בתער.

וכדמסיק הכא דאי כתב ראשו משמע תרתי דעשה דחי ל"ת והקפת כל הראש שמה
הקפה ואפתי בתער מנ"ל משמע דלא איצטריף אלא לאשמעינו דבתער ולא לאשמעינו
דדוחה עשה ול"ת.

והיינו משום דס"ל להש"ס דליפא אלא לאו לחוד גם בכהו ונהי דמשמעות הש"ס הכא
דלרבנן מראשו שמעינו בעלמא דעשה דוחה ל"ה מ"מ לדין נמי דילפינו מגדילים מ"מ
איצטריף ראשו להקפת כל הראש דשמה הקפה וזקנו לגלויי דבתער אבל לעיקר הדין
דעשה דוחה ל"ת לא צריכא פלל ומ"מ יפלא שלא נתבאר בדברי הרמב"ם ז"ל שום
דרשא דראשו וזקנו להנהו מילי ומדבריו ז"ל בפ"א מהלכות טומאת צרעת נראה קצת

דלא ס"ל להני דרשי שפתיב שם הלכה א' מעביר תער על כל בשרו כו' שנאמר את כל שיערו א"כ למה נאמר ראשו וזקנו וגבות עיניו לרבות כל פינוצא בהן ולמעט שער שפתיהו החוטם משמע דראשו וזקנו ג"כ לא נאמרו אלא לכלל ופרט או לריבה ומיעט כדאימא בסוטה דף ט"ז.

ולפי סוגיא דשמעתין דראשו וזקנו אתי לדרשא צ"ל דמגבות עיניו הוא דדריש כלל ופרט או ריבה ומיעט. אע"ג דבתורת פהנים אימא דגבות עיניו ג"כ אתי לדרשא.

גבות עיניו אבל לא ריסי עיניו ובאותו ענין צ"ל ע פסקו של הרמב"ם ז"ל שפסק כר"ע דדריש ריבוי ומיעוט ואינו ממעט אלא שער שפתיהו החוטם וכמש"כ הכ"מ ז"ל שם ונהרי בכל דוכתי שיטתו ז"ל לפסוק כמאן דדריש כלל ופרט ומאי שנא דהכי ס"ל כמאן דדריש ריבויא ומיעוטא ועיין תוי"ט ז"ל בפ"ד דנגעים ונהיה נראה לומר דמטעם הלכה הוא דפסק כן וכמ"ד התם בסוטה דהלכה היא דמגלח פדלעיל אבל לא משמע הכי מדבריו ז"ל כמש"כ א"כ למה נאמר ראשו וזקנו כו' ובריבה ומיעט דריש להו וי"ל דהלכה נאמרה למידרש הכא בריבה ומיעט אפילו אי בכל התורה דרשינו כלל ופרט.

מ"מ משמע קצת דראשו וזקנו ג"כ לא נאמרו אלא למיעוטי לפי שיטתו וא"כ תיקשי מנ"ל לשיטתו דהקפת כל הראש שמה הקפה ומצורע דגילוחו בתער וי"ל דשמה הקפה מסבא הוא דקים לן הכי וכמש"כ התוס' ז"ל לקמן ג"כ דאיכא דס"ל הכי והא דמצורע בתער י"ל ג"כ דהלכה נאמרה כו'.

וכמש"כ דגילוח כל שיערו ג"כ הלכה היא וכו' נאמרה הלכה לגלח כל שיערו בתער וי"ל עוד מדאיצטריה והתגלח גבי גילוח הנחמק לרבות כל דבר ש"מ דתגלחת מצנה דוקא בתער. וע"כ צריכין לומר כן לפי שיטתו דהקפת הראש ג"כ אינו אלא בתער א"כ מראשו לחוד שמעינו הכל דשמה הקפה וגילוחו בתער וזקנו ל"ל אלא ש"מ דס"ל דהני דרשי אסמכתא הם ושפיר מציינו למימר דהקפת הראש שנה להשחתת זקן בגז"ש דפאת פאת אלא דאי תיקשי הא תיקשי לפ"ז דמסבא ידעינו דעשה דמצורע דוחה ל"ת דנזיר ודכהו משום דעשה דוחה ל"ת בעלמא ומנ"ל הא איכא למילף בק"ו מיין דלא הותר מפללו: ובאמת לא לפי דברי הנ"ל קשה כן אלא גם לפי שמעתין דרבנן מוקי לראשו בלא דהקפה וזקנו אתי למצורע כהו תיקשי גבי נזיר מנ"ל דתגלחת מצנה דוחה פיון דאיכא למילף בק"ו מיין של מצנה דלא הותר מפללו ה"נ תגלחת של מצנה ולקמן בפירקין תבאר עוד בזה: ע"ב תוס' בד"ה ור"א דאתי עשה ודחי ל"ה מנ"ל והקשו ז"ל אמאי לא גליף מזקנו.

ואי משום דאינו שנה בכל א"כ לרבנן נמי תיקשי מנ"ל בעלמא דעשה דוחה ל"ת דמראשו וזקנו ליכא למילף שאינן שנה בכל ותיצו דע"כ ס"ל לר"א דמעלמא שמעינו דעשה דוחה ל"ת גרידא דאל"ה מנ"ל לאוקמי בנזיר דאיכא עשה ול"ת דילמא לא אתי אלא ללאו דהקפה גרידא.

ואע"ג דכתיב זקנו מ"מ איצטריה לאשמעינו דהקפת כל הראש שמה הקפה אלא ש"מ דמעלמא ידעינו דעשה דוחה ל"ת גרידא וס"ל השתא דאין לחלק בין לאו השנה בכל אי לא ומש"ה לרבנן שפיר שמעינו בעלמא מראשו דעשה דחי ל"ת אבל לר"א דמוקי ראשו

לנזיר אמאי לא מוקי להכי ואין דבריהם ו"ל מוכבנים דאפתי תיקשי לוקי להקפה גרידא ואע"ג דמעלמא ידעין דעשה דוחה ל"ת מ"מ אתי לאשמעין דהקפת כל הראש שמה הקפה דהא לרבנן נמי לא איצטריף לגופיה דמזקנו שמעין ולא אתי אלא לאשמעין דשמה הקפה וא"כ לר"א נמי אע"ג דמעלמא ידעין דעשה דוחה ל"ת מ"מ ראשו אתי ללאו דהקפה ולאשמעין דשמה הקפה וצ"ל דא"כ קרא דגדילים למה לי דהא שמעין דעשה דוחה ל"ת מראשו פיון דס"ל השתא דאין חילוק בין שנה בכל אי לא וע"כ ראשו אתי לנזיר דאיכא לאו ועשה אלא דלפ"ז תיקשי לרבנן גילף מזקנו דעשה דוחה ל"ת ועשה פיון דלא ס"ל לחלק בין לאו שאינו שנה בכל אי לא וילפי מלאו דהקפה דעשה דוחה ל"ת א"כ גילף מזקנו דאפילו ל"ת ועשה דוחה ולפי מש"כ לעיל דעשה זו דכהן לאו מילתא דפשיטא היא י"ל דס"ל להש"ס השתא דבכהן ג"כ ליכא אלא לאו לחוד וכדמשמע בשמעתין דלא איצטריף זקנו אלא לאשמעין דבתער אבל דיחוי הלאו דזקנו הוי ילפינן מראשו אבל לפי דברי התוס' יקשה כנ"ל: וכתב עוד לפרש בע"א דהכי פריף לר"א מנ"ל דעשה דוחה ל"ת בעלמא דאי לא שמעין מקרא אחריןא א"כ מנ"ל לאוקמי זקנו בכהן מצורע דילמא לא אתי אלא לישראל דהוי ל"ת לחוד אבל כהן דאיכא לאו ועשה מנ"ל בשלמא לרבנן פיון דשמעין מראשו דדחי לאו גרידא דהקפה א"כ ע"כ זקנו אתי לכהן דאי לישראל כפר שמעין מראשו ואע"ג דאיצטריף לאשמעין דמצורע בתער מ"מ לא מסתבר דלהא לחוד נאמרה וע"כ אתי לאשמעין דמצורע כהן ג"כ דוחה אע"ג דאיכא לאו ועשה ולפ"ז ג"כ צ"ל דלרבנן ילפינן בעלמא מלאו דהקפה והשחתה ולא פרכין מה להנף שאין שנה בכל אכל לר"א דראשו אתי לנזיר ומנזיר ליכא למילף השחתה משום דמה לנזיר שפן ישנו בשאלה א"כ מנ"ל דזקנו אתי לכהן דאיכא לאו ועשה דילמא לא אתי אלא לישראל דליכא אלא לאו גרידא וגם לפי זה יש לזקוק מ"ש דפירכא זו שפן ישנו בשאלה ס"ל ופירכא שפן אינו שנה בכל לא ס"ל דע"כ צ"ל הכי לרבנן דאל"כ מנ"ל לרבנן בעלמא דעשה דוחה ל"ת ולר"א נמי לא פריף אלא כהן מצורע מנ"ל אבל בעלמא ניחא דילפינן מהקפה והשחתה.

ועוד דמ"ש דרבנן לא מוקמי ראשו לישראל ולאשמעין דשמה הקפה משום דלא מסתבר דלהא לחוד אתי א"כ לר"א דמוקי ראשו לנזיר ע"כ להא לחוד אתי לאשמעין דבתער דלדחות לא איצטריף דמצין למילף מזקנו פיון דלא ס"ל פירכא דאינו שנה בכל: עוד כתב בשם הר"מ ו"ל לפרש דהכי פריף בשלמא לרבנן איכא למימר דמראשו ילפינן דבעלמא עשה דוחה ל"ת באם אינו ענין לאינו שנה בכל דמזקנו נפקא תנהו ענין לשנה בכל והא דקאמר הש"ס לעיל דלרבנן איצטריף לאשמעין דהקפת כל הראש שמה הקפה השתא קאמר הש"ס לרונחא דמילתא הכי דאי נפקא להו לרבנן מגדילים ודאי אתי שפיר אלא אפילו נימא לרבנן דגדילים אתי לכדברא מ"מ שפיר מצין למימר דרבנן ילפי בעלמא מלאו דהקפה ובאם אינו ענין ונימא דס"ל לרבנן מסברא דשמה הקפה.

וכסוגיא דפ' ב' נזירים אבל לר"א דמוקי ראשו לנזיר דאיכא לאו ועשה וזקנו לכהן דאיכא לאו ועשה א"כ אי גמרינן מינה בעלמא גילף נמי דעשה דוחה ל"ת ועשה אלא משום דאיכא למיפרף כדפריף בריש יבמות מה לכהן וכו' ואיצטריף תרנוניהו ובעלמא דעשה דוחה ל"ת מנ"ל ומשני דילף מגדילים כו' והפל דיבור אחד ולפירוש הר"מ ו"ל ומש"כ אבל לר"א ע"כ צ"ל דנפ"ל דעשה דוחה ל"ת כו' דאי לא תער מנ"ל כו' דילמא

למִידְחֵי לֹא דְהִקְפָּה גְרִידָא וְלֹא נָזִיר דְּאִיפָּא תְּרֵי לְאֹנִי כּו' אִין פֶּאן מְקוּמוֹ אֱלֵא זֶה שְׁיִיךְ לְעֵיל לְפִירוּשׁוֹ קִמָּא דְהִקְוֹשְׂיָא מִנ"ל דְּלִנְזִיר אֲתִי דִּילְמָא לְלֹא דְהִקְפָּה לְחוּד וּמִנ"ל דְּמְצוּרַע בְּתַעַר אֱלֵא דְהִתְם פְּתַבוּ מִנ"ל דְּלִנְזִיר דְּהֹנִי עֲשֵׂה וּל"ת.

וְהִכָּא פְּתַבוּ מִנ"ל דְּלִנְזִיר אֲתִי דְּהֹנִי תְּרֵי לְאֹנִי וְהִינְנוּ לְסִבְרַתְם הַשְׁתָּא דִּר"א נְמִי מוּדָה דְהִקְפַת כָּל הָרֵאשׁ שְׁמָה הִקְפָּה פִּינּוּ דְּמִסְבְּרָא קִים לֹן הִכִּי וְכַתְּב לְדַחוּת לְהֵאִי פִּירוּשְׁא דְהָא הַשְׁתָּא ס"ל לְהַש"ס דִּר"א פְּלִיג וּס"ל דְּלֵא שְׁמָה הִקְפָּה וּא"כ הַקְוֹשְׂיָא מְעִיקְרָא לִיתָא דְלוּקִי ר"א רֵאשׁוֹ לְלֹא דְהִקְפָּה פִּינּוּ דִּס"ל דְּלֵא שְׁמָה הִקְפָּה לֹא אִיזְטְרִיף קְרָא לְהִכִּי: וּבִמ"ש הַתּוֹס' ז"ל דְּבִנְזִיר אִיפָּא תְּרֵי לְאֹנִי לֹא דְהִקְפָּה וְלֹא דְנָזִיר יֵשׁ לִי לְדַקְדַּק לְמָה לְהוּ הִנִּי תְּרֵי לְאֹנִי הָא בְּנָזִיר גּוּפָא אִיפָּא תְּרֵי לְאֹנִי לֹא דְתַעַר לֹא יַעֲבֹר וְלֹא דְבַל תַּאֲחַר פִּינּוּ דְסוּתַר שְׁלֵשִׁים יוֹם א"כ עֵבֶר עַל בַּל תַּאֲחַר תְּגַלְחָתוֹ וְקַרְבָּנוֹתוֹ כְּמוֹ בְּטוּמְאָה דְאֲמַרִּינוּ בְּרִישׁ גְּדָרִים דְּעוֹבֵר בְּבַל תַּאֲחַר וּי"ל דְּסוּתַר דְּתַגְלַחַת לֹא חֲשִׁיבָא סוּתַר דְּבִנְזִירוֹת מְרֻבָּה לֹא סוּתַר וּי"ל דְּלֵא עֵבֶר בְּבַל תַּאֲחַר אֱלֵא דְהַתִּינַח לְדַבְּרֵי הַתּוֹס' ז"ל דְּתַגְלַחַת אִינָה סוּתַרְתָּ אֱלֵא בְּנְזִירוֹת מוּעֲטַת אֲבָל לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל דְּאֲפִילוּ בְּנְזִירוֹת מְרֻבָּה סוּתַרְתָּ שְׁלֵשִׁים יוֹם הִיָּה נִרְאָה דְּעוֹבֵר בְּבַל תַּאֲחַר.

וּא"כ תִּיקְשִׁי לִי עוֹד הָא דְאֲמַרִּינוּ בְּשִׁמְעֵתִין דִּר"א יְלִיף תַּעַר מְרֵאשׁוֹ דְּנָזִיר וְכְמוֹ שְׁפִירְשׁוֹ רִש"י וְתוֹס' ז"ל דִּס"ל דְּלֵא עֵבֶר אֱלֵא בְּתַעַר כּו' יוֹנְתָן וְאֲפִתִּי מִנ"ל דְּבַתַּעַר הָא אִיזְטְרִיף קְרָא אֲפִילוּ לְשָׂאָר מְעַבִּירִין דְּנָהִי דְּלִיפָּא לֹא דְתַעַר לֹא יַעֲבֹר מ"מ אִיפָּא לֹא דְבַל תַּאֲחַר דְּאֲפִילוּ לִר' יוֹנְתָן סוּתַרְתָּ אֲפִילוּ בְּשָׂאָר מְעַבִּירִין וְכַמִּש"כ הַתּוֹס' ז"ל לְעֵיל דְּלַעֲנִין סוּתַרְתָּ אַע"ג דְּלֵא גִילַח פְּעִין תַּעַר סוּתַרְתָּ דִּמ"מ לִיפָּא שְׂעַר וְכִינּוּ דְּסוּתַרְתָּ קְעֵבֶר בְּבַל תַּאֲחַר וְאִיזְטְרִיף קְרָא דְרֵאשׁוֹ דְּעֲשֵׂה דְּמְצוּרַע דּוּחָה ל"ת זֹו וְאֲפִתִּי בְּתַעַר מִנ"ל וְצ"ל לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל דְּכָל שְׂאִינוֹ עוֹבֵר אִינוֹ סוּתַר ג"כ וְכַמִּש"כ לְעֵיל בְּשִׁיטַתוֹ דְּשִׁיעוֹר פְּעִין תַּעַר הִינְנוּ כָּל שְׂאִין בּוֹ פְּדִי לְכוּף וְכִי לֹא עֵבִיד פְּעִין תַּעַר הִינְנוּ שְׁשִׁיר פְּדִי לְכוּף כּו' אִינוֹ סוּתַר ג"כ וְכֵן בְּשָׂאָר מְעַבִּירִין לִר' יוֹנְתָן דְּלֵא עֵבֶר אִינוֹ סוּתַר ג"כ וְכֵבֶר פְּתַבְתִּי לְעֵיל דְּכֵן הוּא מְשֻׁמְעוֹת הִירוּשְׁלָמִי דְּלִכ"ע אִינוֹ סוּתַר בְּשָׂאָר מְעַבִּירִין וְעִינּוּ מִש"כ בְּזֶה בְּרִישׁ גְּדָרִים וְדו"ק: וְעִינּוּ מִש"כ בְּרִישׁ יְבָמוֹת הָא דְאֲמַרִּינוּ מַה לְנָזִיר שְׁפֵן יִשְׁנוּ בְּשִׂאָלָה וְהָא הִךָ דְרִשָּׂא ר"א הוּא דְקָאָמַר לָהּ וּר"א ס"ל אִין שִׂאָלָה בְּהַקְדָּשׁ פְּדֵאִיתָא בְּעַרְכִּין וּא"כ אִין שִׂאָלָה בְּנְזִירוֹת ג"כ פְּדֵאִיתָא רִישׁ פֶּרֶק ב"ש וְאֲמַאי לֹא יְלַפִּינוּ מִינָה דְּעֲשֵׂה דּוּחָה ל"ת וְעֲשֵׂה.

וּלְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל גִּיחָא דָּאִין בְּזֶה אֱלֵא ל"ת לְחוּד וְכֵן הִךָ פִּירְכָּא דְּפִרְכִּינוּ הִלָּא דְהִשְׁחָתָה שְׁפֵן אִינוֹ שְׁנָה בְּכָל דָּאִינוֹ נוֹהֵג בְּנָשִׁים ג"כ יֵשׁ לוֹ לְדוֹן לְטַעֲמָא דְאֲמַרִּינוּ בְּקַדוּשִׁין דְּהָא דָּאִינוּ בְּהִקְפָּה מְשׁוּם דָּאִינוּ בְּהִשְׁחָתָה שְׂאִין לָהֶם זְקוֹן.

וְכִינּוּ דְלֵא שְׁיִיךְ גְּבִייהוּ הָאִי לֹא הִיכִי שְׁיִיךְ לְמִיקְרֵי אִינוֹ שְׁנָה בְּכָל וְכַש"כ לְפִי מִש"כ הַרְמַב"ם ז"ל בְּפִי"ב מֵהִלְכוֹת עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים דְּעֵבָדִים מִיִּסְיִבִי בְּלֹא דְהִקְפָּה וְהִשְׁחָתָה וְלֹא אִיִּתְקַשִּׁי לְנָשִׁים לְעַנְנֵן זֶה מְשׁוּם דְּנָשִׁים לֹא אִיִּמְעוּטִי אֱלֵא מְשׁוּם דְּלִית לָהּ זְקוֹן א"כ פְּשִׁיטָא דְלֹא זֶה הוּי שְׁנָה בְּכָל לְאֹנִין שְׁבַתוּרָה וְתִיקְשִׁי גִילָף מִינָה בְּעִלְמָא לְמִידְחֵי ל"ת וְעֲשֵׂה.

וְכ"ז סַעַד לְמִש"כ לְעֵיל לְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל דְּבִכְהֵן ג"כ לִיפָּא אֱלֵא לֹא לְחוּד וּא"ש בְּזֶה נְמִי הִךָ דְּשִׁמְעֵתִין דְּמִשְׁמַע דְּלִרְבָּנָן יְלַפִּינוּ מְרֵאשׁוֹ בְּעִלְמָא דְּעֲשֵׂה דּוּחָה ל"ת אַע"ג

דאיצטריף לאשמענין דהקפת פל הראש שמה הקפה וליכא למימר אם אינו ענין כו' וכל פרכינין שפן אינו שנה בכל משום דאזלי הך שמעתא כהה טעמא בקדושיין דנשי לא שייכי בהשחתה פלל אבל עבדים איתנהו בהשחתה וא"כ תו ליכא למיפרך שפן אינו שנה בפל:אלא דלא יתנישב לפ"ז הא דפריף הש"ס לר"א עשה דוחה ל"ה מנ"ל ומאי קושיא דילמא ר"א נמי יליף מזקנו ולא פרכינין שפן אינו שנה בכל פנ"ל ואיצטריף זקנו לגלויי דעשה דוחה ל"ה וראשו איצטריף לגלויי דמצורע בתער ועדיין צ"ע בזה לנישב סוגיא זו בכל מקומות ובפ' ב' נזירים יבואר עוד בס"ד: רש"י בד"ה ור"א כו' ע"ש מש"כ לר"א לא אתי עשה נדחי לגמרי כו' וסברא זו תמוה היא וסוף דבריו בעצמם סותרין לתחלת דבריו ודו"ק ועיין בא"מ: דף מ"ב גמ' זאת אומרת רובו פכולו כו' ולא נתבאר למאי קאמר הכי דרובו פכולו בעלמא ובש"מ פתב דלענין פאת הזקן קאמר דברוב הפאה נמי חייב וכבר פתבתי לעיל בזה דמדברי התוספתא משמע דבשתי שערות חייב לענין פאת הראש.

ונראה דה"ה לפאת הזקן ולענין פאת הראש פתב הרמב"ם ז"ל שיעור ארבעים או ארבעה שערות אבל לפאת הזקן לא פתב שיעור וכאמת צ"ע איזה שיעור נאמר בה שיעור רובו כמש"כ הש"מ יש לפקפק בו דהא אין שיעור לגודל הזקן ויש אדם שאין זקנו מגודל כ"כ וזה שהשאיר המיעוט עדיין רב הוא ממי שאין זקנו מגודל ואטו השיעור הוא כ"א לפי גידולו והתוס' ז"ל פתבו בפ' המצניע דמלא פי הזוג חייב בפאת זקן והדבר תמוה דהתם לא מייירי אלא בקרחה ולא בפאת זקן ועי' בא"מ והא דפשיטא לן גבי מצורע ג"כ דבעינין דווקא פולו הוא משום דכתיב פל שערו וכן בלויים כתיב והעבירו תער על פל בשרם משמע דווקא פולו וכן פתב בש"מ ומשמע מפאן דגילוח הלויים היה פל שערם עם הפאות והזקן דאי פל בשרם ל"ד ולבר מפאות הזקן והראש א"כ מנ"ל דב' שערות בגוף מעכב בהן והנה לענין חציצה דכתב ורחץ את בשרו ולא פתיב פל היה נראה דאי לאו הילכתא נמי אפילו מיעוט המקפיד לא היה חוצץ פינן דלא פתיב פל בשרו הוי רובו פכולו והא דאיתמר הילכתא דבעינין רובו המקפיד היינו לקולא דבעינין דווקא מקפיד וא"כ הא דאמרינן ביבמות דבכולו אפילו אינו מקפיד חוצץ היינו משום דהילכתא לא נאמרה אלא ברובו אבל פכולו לא איתמר הילכתא ומש"ה אפילו אינו מקפיד הוי חציצה ומדברי התוס' ז"ל בסופה נראה דהילכתא אתי דמיעוט אינו חוצץ ולפי ה"ל לא איצטריף הילכתא להכי דבלא"ה ג"כ ה"א פינן דאיכא רוב בשרו בלא חציצה שפיר קרינן ביה ורחץ את בשרו במים ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' מקנאות שלא פתב להאי דינא דבכולו חוצץ ד"ת אפילו אינו מקפיד ולפי שיטת הראשונים ז"ל דשער יש לו דין לעצמו פכל הגוף דרוב שערו חוצץ ד"ת במקפיד א"כ ה"ה דגבי שערו פכולו חוצץ אפילו אינו מקפיד ד"ת אבל הרמב"ם ז"ל שם בפ"ב דעתו דשערו פכלל פל הגוף להצטרף לרוב הגוף וחולק עם הגאונים ז"ל ע"ש ואין פאן מקומו ועי' מש"כ ביבמות שם בחידושי: ומ"ש דגבי מצורע נמי יליף דבעינין פולו מדכתיב פל שערו לכאורה י"ל דבלא"ה מוכח דכולו בעינין דאי ברובו סגי א"כ הא דכתב רחמנא ראשו וזקנו דעשה דמצורע דחי ל"ת דהקפה והשחתה ואמאי הא יכול לשייר אותן ואפ"ה קיים מצות גילוח ברוב גופו ורוב ראשו אלא ש"מ דכולו בעינין וכש"כ לפי מש"כ הש"מ ז"ל בפאת הזקן דאינו חייב אלא ברובו א"כ ונדאי איכא רוב שערו וגופו בהיתר אלא ש"מ דכולו בעינין

וק"ל: שם מחכו עלה במערבא כו' הקא אמרינן דבמערבא מחכו אמאי דבעי למימר דבגזיר טהור לא בעינן פולו ובירושלמי בשמעתין איפא מ"ד דס"ל הכי דמתניתין דנגעים דווקא בגזיר טמא אבל בגזיר טהור סגי ברוב ראשו ע"ש: שם בעי אביי גילח והניח ב' שערות וצמח ראשו וקזר וגילחון מי מעפבי כו' ופי' רש"י ותוס' ז"ל דקזר וגילח ב' שערות הוא דמבעי ליה אי מצרפינן להדדי ונהרי גילח פולו או דילמא פיון דצמח ראשו גילוח הב' שערות לא חשיב גילוח ולא קניי מצינת תגלחת.

אבל אם קזר וגילח פולו ונדאי קניי מצינת גילוח וקא דקאמר הש"ס מי מעפבי היינו אלו השערות שצמחו אי מעפבי או דילמא פיון דכבר קניי בהם תגלחת וקזר והשלים גם הב' שערות חשיב תגלחת פולו ונשאר בתיקו וא"כ אין לו תקנה דלחזור ולגלח פולו אינו יכול מפני דעביד הקפה ודילמא למצנה די בב' השערות לחוד והרמב"ם ז"ל בפ"ח פתב דאם קזר וגילח פולו קניי מצינת גילוח ואם גילח הב' שערות לחוד לא פתב פלל מה דינו וכתב הכ"מ ז"ל דהוא ז"ל מפרש ג"כ כפי' התוס' ז"ל ומש"ה לא פתב דקניי מצנה אלא אם גילח פולו וממילא נשמע דאם לא גילח אלא הב' שערות לא קניי המצנה ואין זה מוכן דא"כ אמאי לא פתב לעיקר בעי' דאביי דנפ"מ דאינו יכול לגלח פולו לכתחלה מספק ולענין מאי פתב הא דגילח פולו דהוי מילתא דפשיטא לכ"ע והנה נראה דלא מסתבר ליה להרמב"ם ז"ל לספוקי בהא דע"י גילוח ב' שערות לחוד יתקניי מצינת גילוח וראשו מלא שער שצמח בו ע"כ פי' דמבעי ליה בגילח פולו אי חשיב תגלחת פיון דכבר גילח לרוב ראשו אינו יכול לקניי בהם תגלחת שנית ונהרי זה מענות לא יוכל לתקון או דילמא יכול לקניי ולחזור ולגלח פולו ופסק דהוי תגלחת אם גילח פולו וגם זה קשה פיון דהוי בעי' דלא איפשטא א"כ אינו יכול לגלח פולו מספק דילמא לאו מצנה היא ואינו יכול לתקן עוד ועביד הקפה שלא במקום מצנה ועוד בזה ג"כ לא מסתבר לומר דלא יהיה לו תקנה גם אם חוזר ומגלח פולו פיון דתגלחת הראשונה לא פלום היתה וראיתי בש"מ ז"ל שכתב בשם שיטה דצמח ראשו היינו שנצמח מעט ולא הגיע כדי לכוף ראשו לעיקרו וגילח הב' שערות דלגלח פולו אין לו תקנה פיון שלא גדלו השערות כדי לכוף ובתגלחת הב' שערות מי יצא אי לא אבל אם צמחו השערות כדי לכוף כו' חוזר ומגלח פולו דאחר מלאת אינו סותר אלא ז' ותו לא פן נראה פנונת דעת השיטה דאין לפרש פנונתו במש"כ דצריך להמתין שבועה היינו אחר גילוח השתי שערות דז"א דהא אינו סותר אלא ברוב ראשו ולא בגילוח ב' שערות: עוד פתב שם וצמח ראשו היינו לא שהמתין עד ל' יום דא"כ עביד ליה סתירה עד גידול שער ומגלח פהלקתו אלא המתין עד שבועה וגילח לב' שערות דאי בתוך ז' גילח לא מבעי לן דוודאי יצא בב' השערות לחוד דאפתי ליפא שער פלל ואין מי שיעפב אבל פיון שהמתין עד אחר ז' ימים דמה שצמח חשיב שער מי מעפבי הגילוח של ב' השערות ואין לו תקנה השתא אפילו מגלח פל ראשו דליפא עדיין כדי סתירה ומשמע דס"ל דאחר מלאת נמי סותר ל' וכמו שכתבתי לעיל אבל העיקר נראה כפי' רש"י ותוס' ז"ל דמבעי ליה אי יצא בתגלחת הב' שערות לחוד ונהרי איתא לבעי' זו בירושלמי אתא אומר בגזיר טהור רוב ראשו גילח שלישי ולא הספיק לגלחו עד שגדלו שערותיו מגלח השאר ודיו או צריך לגלח את פולו הרי מבואר דמבעי ליה אי סגי בהשלמת גילוח משערות שהשאר והשערות שגדלו אינם מעפבים או צריך שיחזור ויגלח פולו ומשמע אפילו אם גדלו שערות ל' יום אפ"ה

י"ל דסגי בגילוח השאר ודיו ודברי הרמב"ם ו"ל סתומים בזה וצ"ע ויש לדקדק אמאי לא מיבעי ליה כה"ג בתגלחת מצורע דג"כ ב' שערות מעכבות בו אם גילח ושייר ב' שערות עד שגדלו שערותיו וחסור וגילח לב' שערות לחוד אי תשיב תגלחת בראשונה או בשנייה או צריף שיגלח פולן ונראה דבמצורע דתגלחת מעכבתו וכמש"כ הכ"מ ו"ל בפרק י"א מה' ט"ז בשם התוספתא ונדאי פל שהשאיר ב' שערות אין התגלחת פלום וצריף שיחזור ויגלח פולו אבל בנזיר דאין התגלחת מעכבת אלא מצנה לחוד הוא דצריף לגלח בזה שפיר מיבעי ליה אי קניי המצנה פינו שגילח פל ראשו אפילו שלא בבת אחת או דילמא פינו שפבר גדלו שערות שגילח אין גילוח הב' שערות חשיב להשלים התגלחת ועי' בדברי הר"ש ו"ל שם בפ' י"ד דנגעים שהביא דברי התוספתא גילח ושייר ב' שערות בתגלחת הראשונה חסור וגילחן בשנייה לא עלתה לו אלא תגלחת הראשונה לבד ופלי שם שחסור וגילח פל גופו בשנייה משמע דגילח ב' שערות לחוד גם בראשונה לא עלתה והרמב"ם ו"ל פתב לדברי התוספתא ג"כ בסתימות שם בפ' הג"ל: גמ' בעי רבא גילח אחת ונשרה אחת מהו ומסיק דפשיטא דקניי מצנות גילוח כמו גילח שער שער ונראה דנשרה אחת לאו דוקא אפילו נשאר שער אחת קניי המצנה דאינו מעכב אלא ב' שערות וכי מיבעי ליה נשרה אחת ואח"כ גילח אחת דכיון שהפסיק בגילוח ושייר ב' שערות עדיין לא קניי המצנה וכיון שנשרה אחת תו אינו יכול לקניי דלא נשאר אלא אחת וגם היא פנוטילה דמיא או דילמא מצרפינו שער זה זה לגילוח הראשון וברי גילח פל שער ומסיק אע"פ ששער אין פאן מצנות גילוח ג"כ אין פאן ולא קניי המצנה ופי' רש"י ו"ל מיהו בדיעבד שפיר דמי וכן דקדק הלח"מ ו"ל בד' הרמב"ם ו"ל דלעיל גבי שייר ב' שערות פתב לא עשה ולא כלום ופאן פתב לא קניי מצנות גילוח והיינו כמו שפירש"י ו"ל דבדיעבד שפיר דמי ונראה דאין חילוק בזה אלא פן הוא עיקרון של דברים דאם שייר ב' שערות לא עשה ולא כלום היינו שלא קניי המצנה וכל שיש בידו לתקן היינו שיכול לגלח הב' שערות צריף לגלחן ולקניי המצנה אבל אם נשרו אפי' שתיהם אין בידו לתקן עוד ולא קניי המצנה ולא משום דבדיעבד שפיר דמי אלא משום דמה יעשה עוד דלחזור ולגדל שער ולגלחו אינו מחויב דכבר הקריב קרבנותיו ואין תגלחת מעכבת בו אלא צריף לקניי המצנה לבד וזה אין בידו עוד דכבר אין לו שער ולר"א דאמר תגלחת מעכבת הוא דצריף לחזור ולגדל שער ז' ימים ועיין בזה בפרק א' מה' נזירות בכ"מ ובלח"מ שם: משנה נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק ופי' התוס' ו"ל דחופף ומפספס היינו בנחת וחול ואע"ג דקרובין להשיר שער אמרינו בגמ' דר"ש היא דאמר דבר שאין מתכוין מותר והקא אינו מתכוין להשיר שער אבל לא סורק מפרש בגמרא משום דכל הסורק להשיר נימין מדולדליו מכיון משמע דסורק ג"כ לאו פסיק רישא הוא דא"כ אפילו אינו מתכוין להשיר נימין אסור דמודה ר"ש דפסיק רישא כו' אלא לא הוי פ"ר ואפ"ה אסור דמכוין הוא להשיר נימין, ועפ"ז אינו מוכן פירש"י ו"ל בשבת דף נ' שכתב בטעמא דלא סורק משום פ"ר והקא לא משמע פן ובש"מ פתב ג"כ דלא סורק הוא דהוי פסיק רישא ולא ימות דמפרש בגמרא עכ"ל ולא הבנתי דאדרבא בגמרא משמע דהאיסור משום פנונה הוא וי"ל דמפרש הכי דסורק מתכוין להשיר נימין מדולדליו.

היינו להסיר ערבובי שער זה מזה ומפני זה פ"ר הוא להשיר שער אבל לא שיתכוין להשיר השער ובירושלמי איכא מ"ד דבכה"ג אפילו פספוס אסור דאיתא התם תני נדא

מפספסים בקילקין ותני חדא אין מפספסין ומשני פאן בבריא פאן בתש פיל קילקין היינו מי ששערו מעורב יותר מדאי ובזה אסור אפילו פספוס בתש פיון דמתכונן להסיר ערבוב שערו באדם תש ונדאי משיר שער אפילו ע"י פספוס ועיין פיל הפ"מ אבל מדברי רש"י ז"ל נראה דאסור סורק הוא משום פנונה להשיר שער ורש"י גריס הכי בגמרא להשיר נימין כו' ועיין בא"מ: ר' ישמעאל אומר לא יחוף באדמה מפני שמשרת את השער ופליג את"ק דמתיר לחוף אפיל בנתר וחול ור' ישמעאל ס"ל דבאדמה אסור לחוף מפני שמשרת השער.

ובגמרא מיבעי לן מפני שמשרת קאמר אבל אי ידעינו אדמה דלא מתרא מותר לחוף או דילמא מפני המשרת קאמר וכל מיני אדמה אסורין. וצריך לדקדק בטעמא דר"י אי משום דס"ל דהוי פ"ר או משום דס"ל כר' יהודה דדבר שאין מתכונן אסור.

ויקצת נראה דטעמא משום פ"ר דאי משום דבר שאין מתכונן א"כ למה קאמר ר' ישמעאל מפני שמשרת כו' הא ת"ק נמי מודה דפעמים משרת אלא דהוי דבר שאין מתכונן והוי ליה למיתני ר"י אוסר לחוף באדמה משום דדבר שאין מתכונן אסור ולפי שיטת התוס' ז"ל דת"ק נמי מייירי בנתר באדמה יש לדקדק עוד למה ליה למימר כלל לא יחוף באדמה לימא סתמא ר"י אומר לא יחוף וצ"ל דלשיטת התוס' ז"ל נמי בכלל דברי ת"ק כל חפיפה בין ביז בין בנתר באדמה ור' ישמעאל מודה בחפיפה ביז אבל באדמה פליג וע"כ היינו דבאדמה נדאי משרת והוי פ"ר דאי משום דבר שא"מ אפילו חפיפה ביז ליתסר דהא טעמיה דת"ק הוא משום דדבר שא"מ מותר בכל חפיפה אפילו ביז וא"כ לר"י ליתסר אפילו חפיפה ביז אלא ש"מ דטעמיה דר"י הוא משום דס"ל דבאדמה הוי פסיק רישא: אבל הרמב"ם ז"ל נראה דמפרש דר"י לא פליג עם ת"ק דת"ק מייירי בחפיפה ביז או בצפרנים דזה מותר משום דבר שא"מ ור' ישמעאל אומר דבאדמה לא יחוף מפני שמשרת כו' והוי פ"ר והיינו דפסק כר' ישמעאל ועיין בכ"מ ובלח"מ ז"ל בפ"ה מהלכות נזירות.

אבל קשיא טובא לשיטתו מהא דאמרין בשבת דף נ' גבי הא דפליגי התם אי חפין הפלים בנתר וחול ומוקי לברייתא דמתיר כר"ש דאמר דבר שא"מ מותר ופריף עליו מהא דתני בספא דהוה ברייתא אבל לא יחוף ראשו בנתר וחול נאי ר"ש הא תנן נזיר חופף ומפספס כו' אלמא דת"ק דמתניתין מתיר אפילו באדמה היינו נתר וחול ונראיתי בלח"מ פ"א מהלכות שבת שהגגיש בזה וכתב דהוא ז"ל פסק פרבי ישמעאל דאוסר לחוף באדמה והיינו משום דס"ל דהוי פ"ר והיינו דלא כתב להתיר חפיפת הראש בנתר לענין שבת אבל בפיל המשנה לא משמע דס"ל דפליגי דא"כ למה מפרש חופף ומפספס דת"ק דוקא ביז או בצפרנים הא ת"ק מתיר אפילו באדמה אלא ודאי משמע דס"ל דליכא פלוגתא בזה כלל ות"ק ביז או בצפרן הוא דשרי וא"כ קשה פנ"ל מאי פריף התם ממתניתין דשרי ביז אנתר וחול דהויא אדמה דאסור לכ"ע דהוי פ"ר ועוד קשה אפילו לשיטת התוס' ז"ל דר"י פליג את"ק באדמה ומטעם דהוי פ"ר א"כ אמאי לא מוקי התם הא דלא יחוף ראשו כר"י דהכא אבל לענין כלים ס"ל כר"ש דהוי דבר שאין מתכונן.

ואי נימא דטעמא דר' ישמעאל משום דדבר שאין מתכונן אסור א"ש דלא מצוי לאוקמי התם כר"י: ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה ג"כ דטעמא דתרונויהו איסור סריקה וחפיפה באדמה הוא משום דנדאי משיר השער והוי פ"ר ע"ש אלא דקשה לפ"ז מש"כ שם ואם

עֲשֵׂה פֶן אֵינוֹ לוֹקֵה וְכִינּוֹן דְּהוּי פ"ר אַמְאֵי אֵינוֹ לוֹקֵה הָא גַבֵּי שְׂבֵת חֲזִיב מִיְתָה בַפ"ר וְכַמְבּוֹנָאָר בְּדַבְרֵי פ"א מֵהִלְכוֹת שְׂבֵת וּבִשְׁלֵמָא אֵי נִימָא דְטַעֲמָא דְסְרִיקָה אֲסוּר הוּא מְשׁוּם דְקַמְכּוֹנִין י"ל דְמִש"ה אֵינוֹ לוֹקֵה פִּינּוֹן דְלָאוּ פ"ר הוּא וַא"כ הוּי פְּהִתְרָאָת סַפְק דְשָׂמָא לֹא יִשִּׁיר אֶת הַשְּׁעָר וְכֵן נִרְאֶה בְּכָל דְבָר דְלָאוּ פ"ר אַע"ג דְמַכּוֹנִין לִית בֵּיה לֹא חִיּוּב מִיְתָה וְלֹא מִלְקוֹת אֲבָל אֵי מְשׁוּם פ"ר אַמְאֵי לִית בֵּיה מִלְקוֹת וְהִיָּה נִרְאֶה לֹא חִיּוּב מִיְתָה וְלֹא בַפְסִיק רִישָׁא אֲלֵא פְגוּנָא שְׂפַתְב הֶרְמַב"ם ז"ל דְצָרִיף לֹא רִאשׁ שְׁל עוּף לְשַׁחֲוֹק הַתִּינוּק וְקוּטַע רִאשׁוֹ בְּשִׁבִיל זֶה אַע"ג דְאֵין פְּוֹנְתוֹ לְקַטִּיעַת הָרִאשׁ עֲצָמוֹ אֲלֵא בְּשִׁבִיל שְׁחֹק הַתִּינוּק מ"מ הָרִי קַעֲבִיד מְלֵאכָה זֹו לְבַדָּה בְּיָדִים וְחֲזִיב עָלְיוֹ אַף בְּלֹא פְּוֹנָה אֲבָל בְּכַגּוֹן זֹו דְמַתְנִיתִין דְאֵין עוֹשֶׂה הַשְּׁרֵת הַשְּׁעָר לְבַד אֲלֵא עֵיקַר הַמְּלֵאכָה הוּא הַסְרִיקָה וּמְמִילָא בָּא גַם לִידֵי הַשְּׁרֵת שְׁעָר בְּזָה אֵין פֶּאן אִיסוּר דְאֹרִייתָא דְלֹא קַעֲבִיד מְלֵאכָת אִיסוּר לְבַד וְהַדְבָרִים אֲרֻנְפִים בְּזָה וּכְבָר נִתְאַרְכוּ הַדְבָרִים בְּסַפְרִים הָרִאשׁוֹנִים וְהֶאֱחָרוֹנִים בְּעַנְיָן זֶה וְאֵין פֶּאן מְקוּמוֹ לְהַאֲרִיף בְּזָה וְעַיִן בְּזָה בְּמַנְחוֹת גַבֵּי פְּלוּגְתָא דְרַבָּה וְרַבָּא גַבֵּי נִתְפּוֹן לְהַעֲלוֹת תִּינוּק וְהַעֲלָה תִּינוּק וְדָגִים וּבְדַבְרֵי הֶרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ב מֵהִלְכוֹת שְׂבֵת: וְעַיִן בַּא"מ שְׂפַתְב לְיִישָׁב דְבָרֵי רִש"י בְּשְׂבֵת שְׂפַתְב דְסוּרְק אֲסוּר מְשׁוּם פ"ר וְאַפ"ה צָרִיף לְמִימַר הֵכָא דְמַתְכּוֹנִין לְהַשִּׁיר נִימִין דַּא"ל הָיִי פ"ר דְלֹא נִיחָא לֵיה דְמִתְרַן לְדַבְרֵי הָעָרוּף ז"ל וַז"א דְדוֹנְקָא גַבֵּי שְׂבֵת הוּא דַס"ל הֵכִי אֲבָל לֹא בְּשָׂאָר אִיסוּרִין: מִשְׁנָה הִיָּה שׁוֹתָה יִין כָּל הַיּוֹם אֵינוֹ חֲזִיב אֲלֵא אַחַת בִּירוּשְׁלַמִי אַמְתְּנִיתִין אֲמָרִין דְהָא דְאֵינוֹ חֲזִיב אֲלֵא אַחַת הֵינּוּ הֵיכָא דְהַתְחִיל בְּשִׁתִּית מִים וְהִתְרוּ בּוֹ אִם תִּשְׁתֶּה הַכּוֹס יִין ג"כ תִּתְחַזֵּב עֲשֶׂרָה מִלְקִיּוֹת דִּישׁ בּוֹ עֲשֶׂרָה זֵיתִים אַפ"ה אֵינוֹ מְקַבֵּל הַתְרָאָה בְּדַעַת הַזֹּאת וְאֵינוֹ חֲזִיב אֲלֵא אַחַת אֲבָל אִם לֹא הִיָּה לְפָנָיו אֲלֵא כּוֹס יִין לְבַד וְאָמְרוּ לוֹ אִם תִּשְׁתֶּהוּ תִתְחַזֵּב עֲשֶׂרָה מִלְקִיּוֹת מְקַבֵּל הַתְרָאָה בְּדַעַת הַזֹּאת וְחֲזִיב עֲשֶׂרָה מִלְקִיּוֹת וְהִבִּיא הַר"מ ז"ל וְהַרְע"ב ז"ל בְּפִירוּשׁ הַמְשָׁנִיּוֹת בַּמַּס' מַכּוֹת לְדַבְרֵי הִירוּשְׁלַמִי הַנ"ל אֲבָל בְּחִיבּוּרוֹ לֹא כַּתֵּב פֶּן וְנִרְאֶה דְמִש"ס דִּילָן מוֹכַח דְלֹא ס"ל הֵכִי וְכַמִּש"כ לְעֵיל גַבֵּי אֲשָׁכּוּל שְׁל עַנְבִּים דְחֲזִיב חֲמַט מְשׁוּם ה' שְׁמוֹת וַע"כ מִיָּרִי שְׁהִתְרוּ בּוֹ מְשׁוּם פְּוֹלָם.

וְאֵי כְּדַבְרֵי הִירוּשְׁלַמִי מֵאֵי אַרְיָא מְשׁוּם דְהוּי ה' שְׁמוֹת הָא אֲפִילוּ בְּשֵׁם אֶחָד אִם הִתְרוּ בּוֹ מְשׁוּם חֲמִשָּׁה זֵיתִים חֲזִיב חֲמִשׁ וְכֵן מְצִינוּ אִיסוּרִים רַבִּים פְּגוּן חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעַז וְלַחֵם וְקָלִי וְכַרְמֶל דְשִׁקִּיל הַש"ס וְטָרִי אֵי חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת וַע"כ הִתְרוּ בּוֹ עַל כָּל אַחַת וְאַחַת וַא"כ מֵאֵי אַרְיָא מְשׁוּם תְּרֵי מִינֵי הָא בַּלֵּא"ה חֲזִיב מְשׁוּם ה' הַתְרָאוֹת אֲלֵא דִי"ל דְהִירוּשְׁלַמִי דוֹנְקָא קְאָמַר שְׁיִתְרוּ בּוֹ שְׁתַּחֲזִיב עֲשֶׂרָה מִלְקִיּוֹת וְכִי מְקַבֵּל עָלְיוֹ חֲזִיב פְּוֹלָם אֲפִילוּ בְּאִיסוּר אֶחָד וְהִיָּה דְוֹכְתִי מִיָּרִי שְׁלֹא אָמְרוּ לוֹ מְסַפֵּר הַמִּלְקִיּוֹת אֲלֵא הִתְרוּ בּוֹ אַל תֹּאכַל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעַז וְכַדּוּמָה דְאֵי לֹא דְהוּי תְּרֵי מִינֵי לֹא הִיָּה חֲזִיב אֲלֵא אַחַת וּמִדְבָרֵי הִירוּשְׁלַמִי הָאֵלוֹ סִייעָתָא לְמִש"כ לְעֵיל גַבֵּי אֲשָׁכּוּל שְׁל עַנְבִּים דְהִיָּה חֲזִיב חֲמִשׁ הָא ע"כ לֹא אֲכִיל לָהּ בְּאֲכִילָה אַחַת וַא"כ אֲכִילָה הַשְּׁנֵיָה הוּי לְאַחַר כ"ד שְׁל הַתְרָאָה וְכַתְבִּיתִי שֵׁם דְכָל שְׁהַתְחִיל לְאָכּוּל הָאִיסוּר תַּכ"ד חֲזִיב ג"כ עַל אַחַר כ"ד וְהָרִי מוֹכַח פֶּן מִדְבָרֵי הִירוּשְׁלַמִי הַנ"ל דְנָהִי דְהִתְרוּ בּוֹ שְׁיִתְחַזֵּב עֲשֶׂרָה מִלְקִיּוֹת מ"מ אֲכִילוֹת הֶאֱחָרוֹנוֹת הוּי אַחַר כ"ד אֲלֵא ש"מ דְכָל שְׁהַתְחִיל לְעַבּוֹר עַל הַתְרָאָה מִיָּד חֲזִיב עַל הַפֶּל גַם לְאַחַר כ"ד: וְאַחַר הָעֵיוֹן פְּבָר נְאָמְרוּ דְבָרִים אֵלוֹ בְּש"ס מַכּוֹת דָּף כ' גַבֵּי הָא דְתַנּוּן הַקּוֹרֵחַ ה' קְרַחוֹת חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת כו' וּפְרִיף הַש"ס שֵׁם ה"ד אֵי בְּחִמְשׁ הַתְרָאוֹת פְּשִׁטָא אֵי בְּהַתְרָאָה

אחת לא מיחייב אלא חָדָא וְכַדְתְּנָן הֵיךָ שׁוֹתָה יַיִן כּוֹ' וּמִשְׁנֵי דְסָף נְשָׂא ה' אֲצַבְעוֹת וְהִנִּית
כְּוֹלֵן בְּבֵת אַחַת דְּהִתְרָאָה אֲכֹלְהוּ קָאֵי וּמִשְׁמַע מִפִּירוּשׁ רְש"י ו"ל שֵׁם דְּבִזְהָ אַחַר זֶה אִם
לֹא הֵיךָ רַק הִתְרָאָה אַחַת אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא אַחַת.

אע"ג דִּילְפִינָן מִקְרָא דְחַיִּיב עַל כָּל קְרָחָה וְקָרָחָה מ"מ ע"י הִתְרָאָה אַחַת אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא
עַל הִתְרָאָה שְׁהִיָּתָה תכ"ד שֶׁל הִתְרָאָה וּש"מ דְּאֶפִּילוּ הִתְחִיל לְעַבְרָא תכ"ד אֵינוֹ חַיִּיב
עַל אַחַר כ"ד אֲלָא צְרִיךְ שְׁהִיָּתָה כְּוֹלֵן תכ"ד שֶׁל הִתְרָאָה וְאֵי לֹא דְאִתְרַבֵּי דְחַיִּיב עַל כָּל
קְרָחָה וְקָרָחָה לֹא הֵיךָ חַיִּיב אֲלָא אַחַת כְּמוֹ בב' זִיתֵי חֶלֶב בְּבֵת אַחַת וְהָכָא חַיִּיב עַל כָּל
אַחַת וְאַחַת: אֲבָל הַתּוֹס' ו"ל פְּתַבּוּ הֵתָם דְּגַם בְּזֶה אַחַר זֶה חַיִּיב עַל כָּל או"א אֶפִּילוּ
בְּהִתְרָאָה אַחַת וְלֹא מְצִי לְמִימַר אִישׁתְּלֵאֵי כָּל שְׁהִתְחִיל לְעַבְרָא תכ"ד.

וְכַתְּבוּ שֵׁם דְּהוּי מְצִי לְאוּקְמֵי אֶפִּילוּ בְּזֶה אַחַר זֶה אֲבָל מִדְּבַרֵי הַרְמְב"ם ו"ל בְּפִי"ב
מֵהֲלָכוֹת עֲבוּדָת פּוֹכְבִים מִשְׁמַע דס"ל כְּפִי רְש"י שְׁפַתְבּוּ שֵׁם דְּחַיִּיב עַל כָּל קְרָחָה וְהוּא
שְׁהִתְרוּ בּוֹ עַל כָּל אַחַת וְאַחַת וּבִתְרֵי כְּתִיב לְאוּקְמֵתָא דְהַש"ס דְסָף נְשָׂא ה' אֲצַבְעוֹת
אע"פ שֶׁלֹּא הִיָּתָה אֲלָא הִתְרָאָה אַחַת חַיִּיב עַל כּאו"א מִשְׁמַע דְּבַגְנוּנָא אַחְרֵינֵי לִיכָּא אֲלָא
מִלְקוּת אַחַת וּמוֹכַח מִפְּאֵן דְּלֹא כְּהִירוּשְׁלָמֵי דְלַעֲיִל דְּהִתְרָאָה זֶה שְׁמַתְרָה אוֹתוֹ דִּישׁ בּוֹ
עֲשָׂרָה זִיתִים וְתַתְּחִיב י' מִלְקוּת לֹא עֲדִיף מֵהִתְרָאָה אַחַת גְּבִי קְרָחָה דְּבַקְרָחָה כָּל חָדָא
הוּי פְּאִיסוּר בִּפ"ע וְכִינּוֹן דְּהָכָא אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא עַל זֶה שְׁהִיָּתָה תכ"ד שֶׁל הִתְרָאָה ה"נ בְּדִינוֹ
שֶׁל הִירוּשְׁלָמֵי כֵּן הוּא אֲבָל לְשׁוֹן הַרְמְב"ם ו"ל קִצְתָּ קִשָּׁה מִש"כ וְהוּא שְׁהִתְרוּ בּוֹ עַל כָּל
קְרָחָה דא"כ פְּשִׁטָּא כְּדִפְרִיף הַש"ס וְלָמָּה לִי קָרָא לְהַכִּי וְגַם עֵינָר שִׁטָּה זֶה דְּבַהִתְרָאָה
אַחַת בְּזֶה אַחַר זֶה לֹא מִיחַיִּיב אֲלָא חָדָא אֶפִּילוּ בְּאִיסוּרֵי שְׁחִילְקוֹן הַפְּתוּב כְּמוֹ גְּבִי קְרָחָה
קִשָּׁה מְאוּד וְכִמוֹ שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל שֵׁם מֵהָא דְעֲשָׂרָה יוֹחֲסִין וְגַם מֵהָא דְלַעֲיִל בְּאֲשָׁכּוּל
שֶׁל עֲנָבִים תִּיקְשִׁי ג"כ אֲמַאי חַיִּיב חֲמִשׁ וְכִמוֹ שְׁהִקְשִׁיתִי לַעֲיִל וְעוּד תִּיקְשִׁי מֵהָא דְתַנּוּ
הֵתָם דְּחַיִּיב עַל הִתְרָאָה שְׁתִּים וְעַל הַזֶּקֶן חֲמִשׁ וְה"ד אֵי בְּהִתְרָאָה אַחַת אֲמַאי לְקִי עַל כָּל
פְּאָה וְאֵי בְּשִׁתְרוּ בּוֹ עַל כָּל פְּאָה א"כ פְּשִׁטָּא וּבְנִזִיר נְמִי הַדִּין כֵּן.

וְדוֹחֵק לְאוּקְמֵי הֵתָם שְׁגִילַח מִפְּוֹלָם בְּבֵת אַחַת דְּזֶה דְּבַר שֵׁא"א אִם לֹא בְּחַמְשָׁה בְּנֵי אָדָם
וְגַבֵּי פְּאֵת הִרְאֵשׁ כְּתִיב הַרְמְב"ם ו"ל בְּפִי"ב מֵהֲלָכוֹת עֲבוּדָת פּוֹכְבִים דְּחַיִּיב שְׁתִּים אֶפִּילוּ
בְּבֵת אַחַת וְהִתְרָאָה אַחַת וְהֵתָם י"ל שְׁפִיר בְּבֵת אַחַת דְּבב' יָדִיו גִּילַח לֵב' הַפְּאוֹת כְּאַחַת
וְעֵינָן מֵהַרְש"א ו"ל שֵׁם בְּמִשְׁנֵה דְחַיִּיב עַל הַזֶּקֶן שְׁתִּים כּוֹ' בְּפִירש"י שֵׁם אֲבָל בְּגִילּוֹת
הַזֶּקֶן דְּאִיכָּא ה' מִלְקוּת ע"כ א"א אֲלָא בְּזֶה אַחַר זֶה וּממ"נ אֵי בְּהִתְרָאָה אַחַת אֲמַאי לוֹקָה
חֲמִשׁ וְאֵי בְּהִתְרוּ בּוֹ לְכָל פְּאָה פְּשִׁטָּא וְשֵׁם בְּמִשְׁנֵה פְּלִיג ר' אֲלִיעֶזֶר וְאָמַר אִם נָטְלָן כְּאַחַת
אֵינוֹ לוֹקָה אֲלָא אַחַת אֲבָל אִם הַגְּבִיָּה יָדוֹ לְכָל פְּאָה גַם ר"א מוֹדֵה דְּחַיִּיב עַל כָּל פְּאָה וְע"כ
צ"ל דר"א מִיָּרִי בְּהִתְרָאָה אַחַת לְכֹלְמִדְּאֵי הִתְרוּ בּוֹ לְכָל פְּאָה אֶפִּילוּ לֹא הַגְּבִיָּה יָדוֹ אֲמַאי
אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא אַחַת.

אֲבָל בְּהִתְרָאָה אַחַת ס"ל לר"א אִם לֹא הַגְּבִיָּה יָדוֹ אֵין הַפְּאוֹת מְחַלְקוֹת וְהַפֵּל הַשְּׁחָתָה אַחַת
הִיא אֲבָל כְּשֶׁהַפְּסִיק וְהַגְּבִיָּה יָדוֹ בְּנִתְמִים חַיִּיב עַל כּאו"א וּש"מ דְּאֶפִּילוּ בְּזֶה אַח"ז סְגִי
בְּהִתְרָאָה אַחַת: וּבְהַכִּי נִתְיָשֵׁב לִי מֵה דְּהוּי קִשָּׁא לִי בְּטַעְמִיָּה דר"א אִם נָטְלָן כְּאַחַת אֵינוֹ
חַיִּיב אֲלָא אַחַת וְאֲמַאי וְהָא מִשְׁמַע בְּחֻלְיִין פ' אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ דְּלָמ"ד דְּאֲכַל ב' זִיתֵי חֶלֶב
בְּהַעֲלָם אֶחָד חַיִּיב ב' חֲטָאוֹת ה"ה דְּלוֹקָה שְׁתִּים עַל ב' זִיתֵי חֶלֶב בְּהִתְרָאָה אַחַת וְהָרִי ר"א

ס"ל בכריתות דחייב שני טעאות על ב' זיתי חלב בהעלם אחד וא"כ ה"נ ליחייב על כל פאה אפילו נטלן פאחת ולפי ה"ל ניחא דהכא הכל גילוח אחד הוא ואין בזה אלא לאו אחד והוי כמו אכל ב' זיתי חלב באכילה אחת דלכ"ע אינו חייב אלא אחת ומכאן משמע דבזקן אינו חייב אלא על גילוח כל הפאה ולא על ב' שערות ממנו דאל"ה א"כ לר"א אשפחינו כמה מלקיות בהשחתת זקן פניו דס"ל דלוקה על ב' זיתי חלב א"כ על כל ב' שערות לוקה חדא מלקות ומפשטא דמתניתין ומדברי התוספתא שם במכות משמע דגם לר"א ליכא אלא חמש מלקיות על ה' פאות ולעיל דאמר ר"א בשוטה יין כל היום דאינו חייב אלא אחת אם הוא בהתראה אחת דר' אלעזר הוא ולא ר' אליעזר דלר' אליעזר אפילו ביין חייב על כל אחת כמו בב' זיתי חלב ועיין מש"כ לעיל בזה ובתוספתא בגזיר ומכות מבואר להדיא לר"א דבהתראה אחת על היין הוא דאינו לוקה אלא אחת אבל אכל חרצנים וזגים כו' חייב על כל או"א אפילו בהתראה אחת וקשיא טובא על דברי הרמב"ם ז"ל שהצריך גבי קרחה שינתרו בו על כל קרחה וקרחה: ומאי דכתבנא דמאן דס"ל ב' זיתי חלב בהעלם אחד חייב היינו דנוקא בב' אכילות אבל לא באוכל ב' זיתים פאחת לא משמע הכי בשבת ד' צ"ג גבי מוציא אוכלין בכלי דבעי למימר דחייב ב' על האוכלין ועל הפלי למ"ד ב' זיתי חלב בהעלם אחד חייב אע"ג דחד הוצאה הוא וכן משמע בחולין שם דשחט את בתה סופג שמונים לסומכוס משום דהוי ב' זיתי חלב בהעלם אחד דס"ל דחייב אע"ג דלא עשה אלא איסור אחד היינו שחיטת בתה ועוד אמרינו התם הזורע פלאים פלאים חייב ובעי למימר דחייב ב' אפילו בבת אחת ובהתראה אחת אלמא דאפילו עשה או אכל פאחת ב' שיעורי איסור חייב שתיים.

ועיין רש"י ז"ל שפ"י התם בבת אחת היינו ביזו אחת חטה וסרצן וביזו השני שעורה וסרצן משמע דנוקא בכה"ג הוא דחייב שתיים אבל אם יש ביזו אחת חטה ושעורה וסרצן לכ"ע אינו חייב אלא אחת.

אע"ג דאיכא ב' מיני פלאים: ובחולין שם אמרינו אלא בבת אחת ובהתראה אחת וכו' התוס' ז"ל התם דאו בהתראה א' קאמר ואפילו בזה אח"ז אינו חייב אלא אחת לרבנן פדתנו במתניתין לענין נזיר וא"כ משמע דבבת אחת אפילו בב' התראות היינו שהתרו בו שמתעבד על שני איסורי פלאים אפ"ה אינו חייב אלא אחת משום דהכל לאו אחד הוא וא"כ מוכח מהא נמי דלא מהני אם התרו בו מנין שיעור מלקות שיש בו ודלא פהירו שלמי דלעיל ונוקא בזה אח"ז הוא דהתראות מחלקות: ושבת ע"ז לדברי הרמב"ם ז"ל גבי קרחה שהצריך שינתרו בו על כל קרחה וקרחה היינו משום דס"ל דנהי דחייביה רחמנא על כל קרחה וקרחה מ"מ חייב לו הכל לאו אחד ולא יחלק כמו ב' מיני איסורין ולא מהני אלא לענין בת אחת לחייבו על כל קרחה וקרחה ונהי דכתב פן גבי פאות הראש ג"כ דחייב בהתראה אחת בבת אחת אבל מפאות הזקן אפתי תיקשי דהא מוכח דאפילו בזה אח"ז ובהתראה אחת חייב חמש וכו"ל מדברי ר' אליעזר דמתניתין התם ואולי י"ל דת"ק מייירי בהתרו בו לכל פאה ובאמת ליכא קרא יתירא לחייב על כל פאה ופאה וכמו שכתב רש"י ז"ל שם ור"א דמייירי בהתראה אחת מדמחלק בין נטלן פאחת להגביה ידו בין זה לזה היינו משום דלטעמיה אגזיל דס"ל ב' זיתי חלב בהעלם אחד חייב שתיים ועדיין אין הדברים ברורים אצלי וצריך אני להתלמד בזה ועי' בדברי הרע"ב ז"ל שם במכות שכתב בטעמא דר"א באם נטלן פאחת דאינו חייב אלא אחת הוא

משום דהוי כב' זיתי חלב בהעלם אחד ולפי הנ"ל א"א לומר פן דהא ר"א ס"ל דחייב שמים על ב' זיתי חלב בהעלם אחד ועוד דא"כ אפילו הגביה ידיו בנתיים לא ליחייב אלא אחת: ועל שיטה זו דבאיסורין מחולקין אפילו בהתראה אחת חייב על כאו"א ג"כ יש לדקדק דא"כ אם עבר ג' איסורין זמן רב זה אח"ז יתחייב על פולן ע"פ התראה ראשונה זה לא מסתבר וא"כ אינה שיעור יש לדבר ואולי י"ל דצריך שיעבור השנה תכ"ד של הראשונה וכן השלישית תכ"ד של שניה ועיין בכתובות פ"ק אלו נערות דף ל"ג לענין התראת עדים זוממים ובדברי התוס' ז"ל שם ועיין בתוי"ט במכות שם שפתב דהתראת מלקות שיהיה תכ"ד למידין מדאימקש מלקות לשאר דינים למיתה ונהרי שם בפ"ק אלו נערות מבואר דבעינן תכ"ד לענין מלקות: ועיין בדברי הרע"ב ז"ל במכות שפתב דהא דחייב אחת בשותה יין כל היום היינו על שתיה ראשונה שהיא תכ"ד של התראה משמע דעל שאר השתיות פטור משום דיכול לומר אישתי לאי ולכאורה זה סותר לדברי הירושלמי שהביא שם דא"כ אפילו אמרו לו פ"ק וצ"ל זיתים יש בו כו' אפתי יכול לומר אישתי לאי והא דאינו חייב אלא אחת בלא"ה ניחא משום דהפל איסור אחד וצ"ע רב בדינים אלו בדברי הראשונים ז"ל: ועיין בירושלמי פ"ג במשנה מי ששנזר והוא בביה"ק דמוקי ר' יוחנן לכולהו בבי דמתניתין שלא היה הפסק בנתיים אבל אם הפסיק בנתיים לוקה על כל אחת ואחת והוא כשיטתו פ"א ועיין מש"כ שם: ועיין בש"מ ז"ל שפתב צריכותא להני תלתא בבי דמתניתין דאי אשמעינן יין ה"א ביינו הוא דחייב על כל חדא אם התרו בו משום דיינו אינו סותר אבל טומאה דסתרא אימא לא ליחייב אלא חדא ואי תנא טומאה שאני טומאה דחמירא דסתרא הפל אבל תגלחת דאינו סותר אלא שלשים יום ה"א דלא מיחייב אלא חדא ע"ש ואין זה מוכן דמהו חומר היא זו דטומאה סותרת הפל וכי בשביל זה יתחייב יותר ויותר היה נראה לעשות הצריכותא פסדרא דמתניתין דאי תנא תגלחת ה"א דבתגלחת הוא דחייב משום דאינה סותרת הפל אבל טומאה דסותרת הפל אימא לא ליחייב תרתי וגם הך צריכותא דתגלחת סותרת אינו מוכן דהא אינה סותרת אלא רוב ראשו וחיובא איכא על כל שער ושער אבל בלא"ה איכא למיעבד צריכותא דאי תנא יין ה"א דווקא יין דכל חדא שתיה לעצמה היא דמסתמא מפסיק בין שתיה לשתיה וכמש"כ רש"י ז"ל שם במכות דשתיה בבת אחת כל היום ליכא אבל במגלח דאפשר לגלח פולו פ"א אחת בלי הפסק אימא לא ליחייב קמ"ל דאפ"ה בב' התראות חייב על כל או"א וד' רש"י ז"ל במכות הנ"ל לא הכנתי דמאי נפ"מ אם שתה בבת אחת אי בזאח"ז.

ועיין תוס' ז"ל שם ד' כ' ע"א בד"ה לחייב כו' מש"כ שם וטומאה ונדאי איצטריוך פדאמרינן בגמרא אע"ג דכבר מחולל הוא ודו"ק: ע"ב גמ' איתמר אמר רבה כו' להזהיר על הטומאה להזהירו על ביאה אבל טומאה וטומאה לא ורב יוסף אמר האלהים אמר ר"ה אפי' טומאה וטומאה חייב תרתי דאמר ר"ה נזיר שהיה עומד בביה"ק והושיטו לו מהו כו' ונגע בו חייב אע"ג דמיטמא וקאי ופריה עליה אפיי מברייתא דלא יחלל יצא זה שהוא מחולל ועומד אלמא היכא דכבר נטמא אינו חייב על השניה.

ואמר לו רב יוסף ותיקשי לך מתניתין אמרו לו אל תטמא חייב על כאו"א אע"ג דמיטמא וקאי אלא קשיא אהדדי מתניתין וברייתא לא קשיא פ"א בחיבורין פ"א שלא בחיבורין ובהאי שינויא נחלקו רש"י ותוס' ז"ל כמו שיתבאר: רש"י ז"ל נראה שפ"ל דרב יוסף

הוא דמשני הכי דמאי דאמינא דטומאה וטומאה נמי חייב תרתי היינו שלא בחיבורין דכבר פירש מן הראשון ואע"ג דכבר מיטמא וקאי מ"מ מוזהר הוא שלא לטמאות שנית.

אבל בחיבורין שעדיין הראשון על פתיפו אינו לוקה על השני דמה לי אם נגע במת אחד או בב' מתים ולא משום דבחיבורין ליכא תוספת טומאה ושללא בחיבורין איכא תוספת כמו שיתבאר בשיטת התוס' ז"ל דרש"י ס"ל דטומאה בחיבורין לאו דאורייתא וא"כ ליכא תוספת טומאה שלא בחיבורין וכמו שיתבאר אלא סברא בעלמא היא דכ"ז שהיא נוגע בראשון ליכא חיוב בנגיעת השני דהכל טומאה אחת היא אבל כשפירש מן הראשון נגיעת השני טומאה אחריתא היא ואע"ג דמיטמא וקאי מוזהר הוא על הטומאה אפילו בשעת טומאתו כבר ורבה ס"ל דכל שהוא טמא ועומד אין פאן אזהרה על הטומאה השנייה דכל שכבר נטמא מחולל ועומד הוא ורב יוסף הביא ראיה לדבריו מהא דאמר רב הונא הנה עומד בביה"ק כו' דחייב אע"ג דזה הוי בחיבורין ולפי שיטה זו מודה רב יוסף דבחיבורין פטור היינו דווקא בחיבורי מת דהכל כנגיעה אחת היא אבל מה שהיא בביה"ק לא חשיב חיבורין לענין נגיעה במת עצמו ונגיעה זו טומאה אחריתא היא ואיפכא קשיא לי היכי מייתי רב יוסף ראיה מנזיר והוא בביה"ק כו' לטומאה וטומאה דילמא התם אפילו רבה מודה דבנגיעה במת איכא תוספת טומאה דבטומאת ביה"ק אינו סותר ואינו מגלח ובנגיעה במת סותר ומגלח וע"כ לא פליג רבה אלא היכא דליכא תוספת טומאה כלל ויתבאר עוד לקמן בזה.

ולרבה לפי שיטה זו דאפילו שלא בחיבורין פטור בטומאה וטומאה תיקשי ממתניתין דהנה מטמא כל היום והראשונים ז"ל כתבו דלרבה מתניתין מיירי בטומאה וביאה דבאים פאחת וקשה הדבר מאוד לומר כן חזא דלישנא דמתניתין הנה מטמא כל היום לא משמע כן אלא נטמא ונחזור ונטמא כמה פעמים משמע ועוד דא"כ הוה בבא דהנה מטמא כו' לאו מעין הני בבא דמתניתין.

דהתם קמ"ל דהתראות מחלקות באיסור אחד והכא קמ"ל דחייב שתיים על טומאה וביאה פאחת משום דאיכא תרי לאני לא יטמא ולא יבא ולפי מש"כ הש"מ ז"ל דהא דלרבה טומאה וטומאה לא היינו אם התרו בו אל תטמא בשני אבל אם התרו בו לפרוש מן הטומאה חייב על כל שהיה ושהיה א"כ יש לומר דלרבה מתניתין בהכי מיירי אבל למאן דסבירא לזהשתא לשיטה זו דאפילו אם פירש מן הראשון פטור על השני כיון דמיטמא וקאי א"כ כש"כ דאינו חייב על הפרישה: והתוס' ז"ל מטעם זה דלשיטת רש"י ז"ל תיקשי מתניתין לרבה ועוד דלרב יוסף ג"כ צ"ל דהא דאמר רב הונא הנה עומד בביה"ק כו' לא חשיב טומאה בחיבורין מש"ה לא ניתא להו בשיטה זו אלא פירשו דרב יוסף אפי' בחיבורין מחייב תרתי ומדחי ברייתא מקמי מתניתין.

ואפיי אליבא דרבה הוא דמחלק בין בחיבורין לשלא בחיבורין ולא מסברא בעלמא אלא משום דבחיבורין ליכא תוס' טומאה אבל שלא בחיבורין איכא תוספת טומאה דכשפירש מן הראשון אינו מטמא הנוגע בו אלא טומאת ערב וכשחזר ונטמא במת הנוגע בו טמא טומאת שבעה ולפ"ז אתיא שפיר מתניתין אפילו לרבה ושללא בחיבורין ובזה נחלקו הרמב"ם והראב"ד ז"ל ג"כ דהרמב"ם ז"ל בפ"ה מה"נ כתב לחלק בין בחיבורין לשלא בחיבורין והיינו משום דמפרש כפי התוס' ז"ל ופסק רבה והראב"ד ז"ל מפרש כפי

רש"י ז"ל דלרבה ליכא טומאה וטומאה כלל ופסק הלכה פנותיה ומטעם זה הקיל על הפהנים בזה"ז דטמאי מתים הם ואין עליהם חיוב טומאה וצ"ל דס"ל להראב"ד ז"ל דאפילו היכא דאיכא תוס' טומאה ג"כ לא מיחייב אליבא דרבה דכל ימי טומאתו הרי הוא מחולל ועומד ואפי' נטמא ביום הב' או הג' פטור הוא דאל"ה טומאת פהנים בזה"ז אמאי פטירי דאיטמו לקרובים ואין לנו אפר פרה ושמא יבנה המקדש ויהיה אפר פרה ואם לא נטמא השתא היה יכול ליטעהר מיד אחר ג' וז' וכשיטמא צריך למנות ז' ימים ואיכא תוס' טומאה אלא ונדאי אפילו איכא תוס' טומאה פטור לרבה והיינו טעמא דלא אשכח הראב"ד ז"ל לאוקמי מתניתין אליבא דרבה אלא בטומאה וביאה ולא אוקמי בטומאה וטומאה אפילו בזאח"ז.

וכגון שטומאה הראשונה היתה מטומאות שאין הנזיר מגלח עליהם ואפ"ה מלקות איכא כמש"כ הרמב"ם ז"ל וכי איטמי תו בטומאה גמורה הרי הוסיף טומאה אלא ש"מ דס"ל דלאו בתוספת טומאה תליא מלתא וכל שהיא טמא מחולל ועומד הוא ומהא דפותר רבה אפילו שלא בחיבורין אין להוכיח דלא ס"ל לרבה טומאה וטומאה אפי' בתוספת טומאה.

דהא שלא בחיבורין איכא תוספת טומאה וכמש"כ התוס' ז"ל דכבר כתבו הראשונים בדעת הראב"ד ז"ל דס"ל טומאה בחיבורין לאו דאורייתא עי' במל"מ ז"ל פ"ה מהל' ט"מ וא"ש לפ"ז נמי הא דכתב שם דהא דרב הונא היה עומד בביה"ק כו' ליתא משום דרב יוסף ג"כ מודה בחיבורין אע"ג דאיכא תוספת טומאה בנגיעה במת וכנ"ל כיון דלאו בהא תליא כלל אלא סברתו הוא כמש"כ בש"ט רש"י ז"ל דכל שהוא מחובר לטומאה טומאה השנייה ג"כ חשיב כמגע אחת והמל"מ ז"ל בפ"ג מהל' אב"ל דקדק על הראב"ד ז"ל מהא דמצינו לרבנו בתראי דהוי מצייני מערתא מפני פהנים אבל לפמש"כ ניחא דע"כ מה שהקיל הראב"ד ז"ל לאו משום טומאת ארץ העמים הוא דהא אין טומאה זו אלא מדרבנן אלא בפהנים דאיטמו לקרובים קאמר דטמאין טומאה דאורייתא וא"כ שפיר צריך לציין המערות דאיכא פהנים דלא איטמו גם לקרובים מימיהם והם מנוהרים על הטומאה: והרמב"ם ז"ל דכתב לחלק בין בחיבורין לשלא בחיבורין ג"כ לאו מטעם תוספת טומאה הוא דחמיר שלא בחיבורין דהא דעתו ז"ל בפ"ה מהל' ט"מ דטומאה בחיבורין לאו דאורייתא ואדם המחובר למת בין אדם ובין פלים הנוגעין בו אינו טמאין אלא טומאת ערב מה"ת וא"כ ליכא תוספת טומאה לדידיה וע"כ צ"ל אליבא דג"כ דמסברא בעלמא הוא דמחלקינן בזה וכנ"ל אבל בירושלמי לעיל פ"ג במשנה דמי שגזר והוא בביה"ק מיייתי התם ברייתא דפליגי ר"ט ור"ע בשלא בחיבורין ור"ט פטר אפילו שלא בחיבורין כגון אם יצא מביה"ק וחזר ונכנס משום דלא הוסיף חילול על חילולו ור"ע השיב לו דהוסיף משום דיצא טמא טומאת ערב ואם חזר ונכנס טמא טומאת שבועה.

וע"כ על אדם הנוגע בו קאמר דכשפירש אינו טמא אלא טומאת ערב וכשנכנס טמא טומאת שבועה הרי מבואר דמטעם תוספת טומאה הוא דחייב וכמש"כ התוס' ז"ל וגם מוכח מדברי ר"ע דטומאה בחיבורין דאורייתא היא ועי' מש"כ לעיל בהאי שמעתא וכן מבואר באב"ל רבתי פ"ד דכהן הדיוט כ"ז שהוא קובר את מתו מקבל מאחרים וקובר פירש ה"ז לא יטמא.

נטמא בו ביום פליגי ר"ט ור"ע אי חייב מלקות אי לא אכל איסורא איפא לכ"ע: נטמא לאחר אותו יום הכל מודים שהיא חייב מבואר גם פן דכל דאיפא תוספת טומאה לכ"ע חייב וביום ראשון הוא דפליגי ר"ט ור"ע וי"ל דפליגי בטומאה בחיבורין אי דאורייתא אי לא או י"ל דמאן דמחייב אפי' בלא תוספת טומאה מחייב פל שפירש מן המת אכל בחיבורין היתר הוא לגמרי פדתני התם עומד ומקבל מאחרים ועפ"ז לא תיקשי ג"כ על הראב"ד ז"ל מהא דהוי מצייני מערתא דלכ"ע איסורא איפא אחרי שפירש: אכל בחיבורין משמע התם דהיתר גמור הוא לקבל מאחרים וא"כ הנה נראה פשיטת רש"י ז"ל דשלא בחיבורין פליגי דלא מסתבר דפליגי פלוגתא רחוקה כ"כ.

דלרבה בחיבורין היתר הוא ולרב יוסף חייב מלקות. אלא די"ל דע"כ לא הוי היתרא אלא בכהן שהוא מיטמא לקרוביו בהיתר ובעוד שהוא עסוק בקרוביו מותר לטמאות אפילו לאחרים.

אבל אם נטמא לאחר באיסור אסור ליטמא לשני אפילו בעוד שהוא עסוק בראשון ויש סעד לזה מדברי הירושלמי פ"ג לעיל דאיתא התם דר' יוחנן ס"ל דחייב על כל פרישה ופרישה ופריף עליה מהו ברייתא דאם מת על פתיפו אינו חייב משום דמחולל ועומד הוא ולר"י פנין דחייב על כל פרישה אמאי אינו חייב אפילו בחיבורין ומשני התם דר"י מוקי קרא דלהחלו היכא דנטמא בהיתר לקרוביו אלא די"ל דלר"י דמחייב על כל פרישה שפיר מחלק בין נטמא לקרובו ובין נטמא למת אחר.

דבנטמא לקרובו אין לחייבו על הפרישה דיכול לטמאות לו כמה שירצה. ומש"ה פטור גם על מת אחר אבל לפי שמעתי דאי מחייב רב יוסף בחיבורין הוא משום דלא דריש להחלו פלל א"כ אפי' אם נטמא לקרובו אין פאן היתר לטמאות לאחרים וכן לרבה דאיפא איסורא בנטמא באיסור ה"ה דאיפא איסורא אפילו נטמא תחלה בהיתר וכבר פתבתי לעיל לזקדק על דברי הש"ע ביו"ד שפירש הרמ"א ז"ל שם דבשעה שהוא עסוק בקרובו מותר לטמאות לאחר ובירושלמי ה"ז"ל דמ"מ איסורא איפא אלא דאינו חייב מלקות ועי' בבאר הגולה שם ובדברי הגר"א ז"ל ואפשר ליישב קצת דהא דאמרין דאיפא איסורא גם אם נטמא לקרובו היינו דלר' יוחנן באחר חייב אפילו בחיבורין מש"ה אפילו בקרובו איסורא איפא אבל לדין דבחיבורין ליפא אלא איסור באחרים בקרובו ליפא איסור פלל: ונראה עוד דר"ת ז"ל שהביא הרא"ש ז"ל בפ"ק שהקיל לכהן לטמאות לאחרים אפילו לאחר שפירש ממתו לא הקיל ג"כ אלא בכה"ג שנטמא לקרוביו ברשות בזה ס"ל דאפילו שלא בחיבורין פטור אבל בפלוגתא דשמעתי דפליגי בנטמא באיסור י"ל דמפרש פשיטת התוס' דשלא בחיבורין לכ"ע חייב וכן הוא קצת משמעות לשון הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהל' אבל הקלה ט"ו וז"ל הטומאה לקרובים דחונה היא ולא הותרה לפל לפיכך אסור לכהן ליטמא למת אפי' בעת שמתטמא לקרוביו שנאמר לה יטמא ואינו מטמא לאחרים עמה שלא יאמר הואיל ונטמאתי על אבי אלקט עצמות פלוני כו' משמע מדבריו ז"ל דאי לאו קרא דלה יטמא ואינו מטמא לאחרים ה"א דהותרה הטומאה לכל אפילו לאחרים הואיל והותר לקרובים וא"כ יש לומר דשיטת ר"ת ז"ל הוא להקל היכא דנטמא לקרובים בתחלה ונוקא אלא דדברי הרמב"ם ז"ל צ"ע דמה ענין האי דינא

לטמאות לאחרים בדין טומאת קרובים אי דחוייה או הותרה דזה לא שייך אלא לענין
טומאת קרובים עצמן אי שרי לטמאות אפילו שלא לצורך אי לא.

וכמש"כ בזה לקמן במכילתין בס"ד אבל לטמאות לאחרים אפי' אי הותרה אסור לטמאות
לאחרים ועוד דקרא דלה יטמא אבל אינו מטמא לאחרים והוא מת"כ צ"ע למאי אתי דאי
כשהוא בעת שעסוק בקרוביו אמאי אסור הא אפילו לאחרים ליכא אסור תורה
בחייבין ואי לאחר שפירש ממתו פשיטא דאסור כמו באחרים.

ואולי י"ל דס"ל להת"כ דאפי' בחייבין נהי דלאו ליכא משום דמחולל הוא מ"מ אסור
תורה איכא מקרא דלה יטמא ולא לאחרים וכמשמעות הירושלמי הנ"ל בפ"ג דמכילתין
דמיייתי התם האי לישנא דת"כ שלא יאמר אדם כו' וטעמא דדחוייה ג"כ יש ליישב קצת
דאי הותרה לא הנה צריך לחזור ולמעט בטומאה והנה יכול לקבור מתו אפילו באמצע
קברות אחרים אבל פינן דדחוייה היא צריף למעט בטומאה כל מה דאפשר וא"כ מדברי
הרמב"ם ז"ל ג"כ נראה דאסור לטמאות לאחרים אפי' בעודו על פתיפו.

וכ"כ הבאר הגולה שם בש"ע: רש"י בד"ה איתיביה אביי פהו כו' לפי גירסא זו מפרש
לה פכהו גדול דמונהר על מתו ג"כ והתוס' ז"ל גרסי נזיר ע"ש ויותר הנה נראה דגרסינן
פהו ומיירי פכהו הדיוט ולא גרסינן והושיטו לו מתו אלא הושיטו לו מת אחר והיינו הך
ברייתא שהובא בירושלמי דלעיל ג"כ ולפ"ז לא נצטרף למש"כ התוס' ז"ל לשיטתם
דרב יוסף סמי לברייתא מקמי מתניתין.

אלא ברייתא מיירי היכא דקרובו מונח על פתיפו וכת' הירושלמי שנטמא ברשות
וכמש"כ לעיל: תוס' בד"ה דאמר רב הונא כו' דעל הקרובים הוא מיונהר כצ"ל: בד"ה
אלא קשיא כו' דבריהם בזה מגומגמים וכוננתם מבואר פנ"ל דבחייבין ליכא תוספת
טומאה ואחר שפירש אם חזר ונטמא איכא תוספת טומאה ועיין בא"מ: בד"ה בחייבין
אדם באדם כו' פוננת דבריהם ז"ל דחייבין אדם באדם היינו שלישי הנוגע באדם שנגע
באדם שהוא מחובר במת דזה אינו טמא טומאת ז' אלא מדרבנן פאן בחייבין אדם במת
הנוגע בו טמא טומאת ז' מה"ת.

ולדבריהם ז"ל קיימא הכי במסקנא דשלישי הנוגע מדרבנן טמא טומאת ז'. והיינו דר'
ינאי דאמר לא אמרו טומאה בחייבין אלא לתרומה וקדשים והיינו לטומאת ז' דטומאת
ערב טמא מדאורייתא ובשבת דף י"ז פתבו דשלישי זה אפי' מדרבנן אינו טמא טומאת
ז' והוא צ"ע דהכא מוכח דטמא טומאת ז' מדרבנן ולפי מה שפירשתי הכא דהא דשרי
יוסי בן יועזר שלא בחייבין היינו זה השלישי י"ל דלבתר דשרי יוסי בן יועזר ליכא
בזה אפי' טומאה דרבנן לטומאת ז' אלא דא"כ תיקשי הא דר' ינאי דאמר דלתרומה
וקדשים גזרו ובש"מ כתב דליכא לפרש כפירוש התוס' דיוסי בן יועזר התיר לשלישי
זה מטומאת ז' דא"כ תיקשי הא דר' ינאי ואין זה קושיא כ"כ דהא לא קיימא הכי במסקנא
התם דיוסי שרי להא נרבא מוקי לשריותיה דיוסי בן יועזר במילי אוחרי וא"כ לא תיקשי
לר' ינאי אבל דברי התוס' ז"ל בשבת צ"ע דהכא מוכח לשיטתם דמדרבנן השלישי טמא
טומאת ז' והם ז"ל פתבו שם דמוכח הכא דטומאת ערב טמא מדאורייתא אבל לא טומאת
ז' אפי' מדרבנן: ומדברי התוס' ז"ל בשבת שם משמע דכל טומאה בחייבין בין ע"י אדם
ובין ע"י פלים לכולם דין אחד והכל טמא טומאת ז' מה"ת.

והראב"ד ו"ל בפ"ה מהל' ט"מ נראה דס"ל דבכלים הוי טומאה בחיבורין ד"ת אבל באדם טומאה בחיבורין דרבנן ועי' מל"מ ו"ל שהאריה בזה וגם זה פשוט דלשיטת התוס' ו"ל ג"כ לא התמירו רבנן אלא בשלישי לטומאת ז אבל רביעי לכ"ע אין בו אלא טומאת ערב מדרבנן והכי מבואר בדברי התוס' שבת שם ג"כ וזה מחדש נדפס ספר מים טהורים על הקדמתו של הרמב"ם ו"ל לסדר טהרות וכתב שם בדרף י"ב בשם מרפכת המשנה דס"ל להתוס' ו"ל פאן דאפי' מאה בחיבורין זע"ז פולן טמאין טומאת ז' ולא ידעתי מנ"ל הא ואין שום משמעות בדברי התוס' פאן גם מש"כ שם דגיורסא אחרת הנה לו להראב"ד ו"ל בגמ' בהך שינויא דכאן בחיבורי כו' עי' בדברי הראב"ד ו"ל בהלכה זו ועוד ראיתי כמה דברים שם שאינן מוכרחים ולא רצייתי להאריך ובפ' פהן גדול בהלכות אלו יתבאר יותר בס"ד: גמ' אבל לנזיר ועושה פסח לא יש לדקדק דמשמע דאי טומאה בחיבורין הוי דאורייתא הנה נזיר מגלח עליו והא אפי' נוגע בכלים שנגעו במת דטמא טומאת ז' מה"ת.

אפ"ה אין הנזיר מגלח עליהם פיון דלא נגע במת עצמו ויש לחלק בין טומאה בחיבורין דחשיב פנוגע במת עצמו לנזיר שנגע בכלים ולקמן פ' כה"ג יתבאר באורך בזה ובדברי הירושלמי שם: גמ' אבל טומאה וטומאה לא דמיטמא וקאי טומאה וביאה נמי כו' מפאן נראה פשיטת התוס' ו"ל דלרב יוסף אפי' טומאה וטומאה בכל גוונא חייב תרתי דלשיטת רש"י ו"ל מאי אריא דפריה לרבה דאמר טומאה וטומאה לא הא לרב יוסף נמי תיקשי דאיהו נמי מודה דטומאה וטומאה לא היינו בחיבורין ומאי שנא בין טומאה וטומאה לטומאה וביאה וי"ל דהש"ס לא פריה אלא לרבה דמחלק בין טומאה וביאה לטומאה וטומאה ולהכי פריה מ"ש כו' אבל רב יוסף באמת לא מחלק כלל בין זה לזה ומ"מ נראה דרב יוסף דאמר אפי' טומאה וטומאה היינו משום דלמד מהא דחייב רחמנא על טומאה וביאה ולא ניתא ליה לאוקמי פהני גוונא דמוקיים לה הש"ס דבאין פאחת דווקא אלא אפי' עייל ידיה תחלה פדרה ביאה שקדמה לו הטומאה אפ"ה חייב גם על הביאה וה"ה טומאה וטומאה נמי אפי' בחיבורין והכי משמע בירושלמי פ"ג ה"ל דר' יוחנן דאמר דמתרין אותו על כל פרישה למד זאת מהא דכתיב לא יטמא ולא יבא אלמא דחייב תרתי אפי' בזאח"ז ע"ש ועי' מל"מ ו"ל בפ"ג מהל' ט"מ מש"כ בזה ובסוגיא דילן משמע דר' יוחנן לא מחייב אטומאה וטומאה מדמשני פאן בבית פאן בשדה: דף מג תוס' ד"ה בבית נמי כו' לא הנה לנו לרבות להחלו כו' פנונתם ו"ל דאחויב דביאה אחר טומאה ליכא לאקשוויי פיון דקרא כתיב לא יבא כו' אלא איפקא פריה אמאי לא תילף מינה דטומאה וטומאה נמי חייב תרתי ולהחלו אתי לדרשא אחריתי ועיין מל"מ ו"ל בפ"ג שם ומה שהקשה שם דלמא גזה"כ הוא דעל לא יבא דשם אחר הוא חייב שמים אע"ג דכבר מחולל ועומד הוא וי"ל דלא מסתבר דטומאת אהל יהנה חמור מטומאת מגע המת עצמו ואין לחלק בזה: בד"ה צירף גופו כו' ואומר הר"ם כו' ועי' תוס' שבועות דף י"ז פתבו באורך בזה ועי' תוס' סופה דף כ"א: בד"ה הא א"א דלא עייל כו' ולא מצוי לאוקמי כו' דלא שמיה ביאה ולא הבנתי דבריהם ו"ל דשפיר מצוי לאוקמי דבא אחורנית פולו לאהל המת דבא טומאה וביאה בהדי הדדי דהא פולו אפי' בבית המנוגע טמא אפי' דרו אחורנית וכש"כ הקא במת וי"ל דהתוס' ו"ל לשיטתייהו דבכל הני אוקימתות בעינן שיעשה מעשה.

א"כ נהי דבביאת פולו ונדאי שפיר קרינו ביה לא יבא מ"מ אין פאן מלקות דלא קעביד מעשה ואתחלת פניסתו לא לקי פיון דהלה אחורנית וכמש"כ גבי פרה עליו המעזיבה פנ"ל דהוא מסייע להסיר המעזיבה.

וכן למר בר רב אשי דמוקי דענייל קשהווא גוסס צ"ל דכניסתו חשיב מעשה פיון דהוא גוסס וקרוב למיתה וכבר פתבתי לעיל בשמעמא דמי שזנור בקבר דבכל הגי שהייתו חשיב מעשה ושם הארכתי בדברי הרמב"ם ז"ל וא"כ שפיר הוי מצי לאוקמי דבא דרף אחורנית.

אבל בעיקר האי דינא דפשיטא להו להתוס' ז"ל דדרף אחורנית לא חשיב ביאה כמו בבית המגונגע איפא לספוקי טובא דבית המגונגע שאני דביאה במקצת לא הוי ביאה מש"ה בעינו דוקא ביאה פדרכו אבל באהל המת דאפי' באבר אחד שהכניס כבר נטמא ומנא לן דבעינו דרף ביאה דוקא גם בלאו דלא יבא אלא דע"כ משמע הכא דלאו דלא יבא לא עבר אלא בראשו ורובו אבל בכניסת אבר אחד לא עבר אלא בלאו דלא יטמא וכמש"כ התוס' ז"ל בד"ה בבית פיון דענייל ידיו יטמא דאהל המת כמאן דמליא טומאה דמי והוי כאילו נגע במת וא"כ לענין לאו דלא יבא ג"כ ביאה במקצת לא שמה ביאה ושפיר י"ל דבעינו דוקא דרף ביאה ועי' בלשון הרמב"ם ז"ל שכתב דבלא יבא אינו חייב עד שיבא פולו ואין זה מדוקדק דמסתברא דבראשו ורובו נמי חייב כמו במצורע דטמא הוא בכניסת רבו ואולי י"ל דדוקא גבי מצורע הוא דטמא ברובו מדאימעיט דרף אחורנית ובכולו אפי' דרף אחורנית טמא כדאימא בשבועות שם.

וע"כ דרף ביאה ברובו נמי טמא וכמש"כ התוס' ז"ל שם אבל לענין ביאת מקדש אפשר בעינו דוקא פולו כמו לענין ביאת הפהו לעזרה בשעת עבודה דצריף שיהיה פולו בפנים כדאימא בזבחים דף כ"ה ועי' מל"מ ז"ל בפ"ט מהלכות טומאת צרעת שהעיר בזה על חילוף הדינים בכל הגי שצאמר בהם לשון ביאה דאיפא דבעינו דוקא פולו ואיפא דבעינו רובו ואיפא דסגי במקצתו פגון ליטמא באהל דנטמא אפי' בכניסת מקצתו והא לא תיקשי דבת"כ ילפינן מפל הבא אל האהל וכל אשר באהל כל הבא אל האהל אפי' מקצתו ע"ש: וילענין פהו העובד עי' בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מהלכות פסולי המוקדשים שהביא שם קרא דבבואכם אל אהל מועד וי"ל דהוי כמו גבי חלה דדרשינן בבואכם בביאת פולכם אבל בגמרא שם בזבחים מיייתי קרא דבבואם אל אהל מועד ואין פאן מקומו להאריף בזה: ועיין במל"מ ז"ל פ"ז מהל' ביאת מקדש שהאריף שם לספוקי בנכנס דרף גגין להיכל אי חייב אחר פהו בשעה כדי השתחואה.

והדבר פשוט דונדאי עובר כמו הכא בנזיר בביאת אהל הטומאה דאפילו פרה עליו המעזיבה עובר אח"כ בלא יבא וקצת יש לדקדק מנ"ל הכא דעובר בלא יבא בכה"ג דהא גבי מקדש איצטריף קרא לנטמא בפנים דמאל המקדש לא תבא לא שמעינן אלא בנטמא בחוץ וה"נ על כל נפשות כו' לא יבא לא משמע אלא שהטומאה קדמה לביאתו אבל אם בא קודם שמת מנ"ל דעובר בלא יבא על שהייתי אח"כ ונהי דגמירי שהיה בזה למלקות וכמו שהארכתי בזה לעיל גבי מי שזנור בקבר אבל מ"מ תרי לאווי ליכא בזה לא יטמא ולא יבא אלא לאו אחד לפרוש מן הטומאה וצ"ע רב בזה ובדברי הרמב"ם ז"ל לא נתבאר האי דינא דבא דרף אחוריו לענין ביאת מקדש וילענין פהו ונזיר לאהל הטומאה

דלא עבר ודברתי התוס' ו"ל שפתיבו דלא מצוי לאוקמי דרף אחרנית נכונים בזה דברי הא"מ דטומאה נדאי איכא אפי' דרף אחריו וא"כ טומאה איכא וביאה ליכא עיין שם: גמרא פגון שזכנס בשידה כו'.

מה שהקשו פאן על הרמב"ם ו"ל מהא דאהל זרוק לאו שמיה אהל יתבאר אי"ה לקמן דף נ"ה: שם גמ' פגון דעייל פשהוא גוסס וכתב הש"מ דס"ל דהתראת ספק שמה התראת או דלא הני התראת ספק דרוב גוססין למיתה והיינו דאיצטריף לאוקמי דעייל פשהוא גוסס אבל פשהוא חולה לא הני אפי' התראת ספק דרוב חולים לחיים ולדברי התוס' איצטריף עוד לאוקמי פשהוא גוסס דזה חשיב מעשה מה שזכנס לשם וכמש"כ לעיל אבל אי עייל תחלה נדאי הביאה לא חשיב מעשה ואח"כ לא עביד מעשה ועי' תוס' בד"ה מהכא משמע כו' שהנזיר יושב בבית כו' ואין לדברים אלו הבנה ונראה דכוננתם למש"כ הש"מ ו"ל דהוי מצוי לאוקמי שהיה הנזיר בבית ונהביאו פזית מת לבית דטומאה וביאה פאין פאחת וכן הוא פנונתם ושייף לעיל בד"ה דעייל כו' וכ"כ הא"מ ו"ל אלא דלהגהתו אפתי אין פירוש לדברים אלו ונראה כמש"כ אלא דלפי מש"כ לעיל דבעינן מעשה א"כ ליכא לאוקמי בכה"ג שהביאו פזית מת לבית דהא ליכא מעשה: והרמב"ם ו"ל לא כתב דעייל פשהוא גוסס וכן לא כתב דבעינן שיייע בהסרת המעזיבה וכ"כ הא"מ ו"ל בפ"ג מה' אבל דמייירי שהתרו בו הנהר מליכנס שמה ימות והתראת ספק שמה התראת לדעתו וכבר כתבתי דאם חולה הוא לא הני התראת ספק דרוב חולים לחיים ועל פריעת המעזיבה כתב ג"כ שהתרו בו אל תפנס שמה פכרעו עליך את המעזיבה וגם זה לא התראת היא דמנ"ל למיחש להכי ועוד דבה' נזירות כתב דפרע עליו המעזיבה לדעתו דווקא ואי פשהתרו בו פנ"ל אפילו שלא מדעתו ליחייב וכבר כתבתי לעיל בזה בשמעמא דנזיר בקבר ע"ש: שם גמ' אמר ר"י משמעות דורשין איכא בינייהו ופי' התוס' ו"ל דתרונייהו אתי למעוטי גוסס ומגיד מר מלהחלו ומר מבמותם ויש לדקדק למה לי קרא למעוטי ומיחייב תיתי לחייבו על הגוסס פיון דליכא טומאה וצ"ל דמסברא ה"א דכל שהוא קרוב למיתה אסור לעסוק בו שמה ימות קמ"ל דכל שהוא חי עדיין אין פאן אסור ואם מת אנוס הוא ויפרוש מיד.

ור"ל אמר דגוסס א"ב למ"ד עד שעה שישמות אסור גם בגוסס דסופו להתחלל והיינו דקאמר הש"ס לענין איתחולי הא מיתחיל דלהכי אסרה תורה משום דסופו להתחלל והתוס' ו"ל בד"ה ומהכא כו' נסתפקו הלכה פמאן וכן נתבאר בש"ע סי' ש"ע לחומרא ומהא דמוקי מר בר ר"א דעייל כו' משמע דס"ל דאינו מוזהר על הגוסס דהא מוקי לקרא הכי דחייב תרתי בלא יטמא ובלא יבא ואי מוזהר על הגוסס הא פבר מחולל הוא אלא דאין זה מוכרח דלענין זה נדאי לא חשיב מחולל ועומד שלא לחייבו על טומאה אח"כ פיון דבשעה שהוא גוסס אין עליו טומאה עדיין ופשיטא דחייב אח"כ על הטומאה.

ומריש מכילתין גבי שמשון דאמרינן דילמא גוססין שוינהו ג"כ משמע דאינו מוזהר על הגוסס ועיין מש"כ לעיל שם בד' התוס' ו"ל וי"ל עוד דאין ראיה כ"כ מהא דלעיל דאפי' אם פהו נזיר מוזהרין על טומאת עובדי כוכבים מ"מ אסור גוסס י"ל דליתיה גבייהו ועיין בזה במל"מ ו"ל פ"ג מהל' אבל באריכות ודו"ק: תוס' בד"ה פמותם כו' אפילו כו' בש"מ נשאר בתימא בזה למה לי קרא להכי ע"ש: בד"ה א"כ כו' ופליגי ביה תנאי התם

הַיְיָנוּ רַשְׁבֵּי"א וְעֵינַיִן שָׁם בִּיבְמוֹת וּבד"ה וְלִמ"ד כו' כְּתָבוּ וְהָיָה מִצֵּי לְאוֹקְמֵי הַף בְּרִייתָא
כְּאִידָהּ תַּנְא פְּהֶגְהַת הַא"מ ו"ל וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מֵאֵן הוּא אִידָהּ תַּנְא אִי רַשְׁבֵּי"א דס"ל
דְּמַגְנִיד חֵי הָא לִיתָא דְּבְרִייתָא ע"כ ס"ל דְּלֹא חֵי וְכַמְבֹּנָאָר וְאִי אִידָהּ תַּנְא הוּא מ"ד דְּאִינוּ
מְוִזְהָר עַל הַגּוֹסֶס ג"כ לִיתָא דְּמַתְנִיתִין הִיא וְלִיפָא מֵאֵן דְּפְלִיג דְּאִינוּ מְטַמָּא לַכ"ע ע"כ אִין
דְּבְרִייתָא ו"ל מוֹבְנִים: בַּא"ד וּמ"מ גְּדַרְשׁ לֹאוּ כו' הוּא תִירוּצָא דְּהַש"ס וּק"ל: וְלִמ"ד
דְּמְוִזְהָר עַל הַגּוֹסֶס אִיפָא לְאַשְׁכּוּחֵי לַכ"ע הָא דְּתַנּוּ בְּמַתְנִיתִין אֵל תַּטְמָא כו' כְּגוֹן שְׁהִתְרוּ
בּוּ בְּשַׁעָה שְׁהוּא גּוֹסֶס דְּבָזָה לֹא שִׁינָהּ מְחֻלָּל וְעוֹמֵד וְחִיב עַל כָּל הַתְּרָאָה וְהַתְּרָאָה וְלִפִּי
מַש"כ דְּעִיקָר אִיסוּרָא דְּגּוֹסֶס הוּא מְשׁוּם דְּסוּפּוּ לְהַתְּחַלֵּל אֶפְשָׁר דְּלִיפָא מְלָקוֹת כ"ז שְׁהוּא
חֵי אֶפְיָלוּ לִמ"ד דְּמְוִזְהָר וּצ"ע: ע"ב נִקְטַע רֵאשׁוּ כו' לְאַבּוּ בְּזַמֵּן שְׁהוּא שְׁלָם כו' נִרְאָה
דְּלֹאוּ מִיתוּרָא דְּרִישׁ לִיה דְּהָא לְאַבּוּ לֹאוּ מִיְנוֹתָר הוּא וְכוּלְהוּ אִיצְטְרִיכוּ כְּדָא מְרִינּוּ לְקַמֵּן
אַלָּא מִמְשַׁמְעוֹתָא קְדָרִישׁ לֵה דְּלֹא הַתִּירָה הַתּוֹרָה אֵלָּא בְּזַמֵּן שְׁהוּא שְׁלָם וְהָכִי מְשַׁמְעוֹתִיהָ
דְּלְאַבּוּ כְּשְׁהוּא שְׁלָם דְּוּנְקָא אֶבֶל כְּשְׁהוּא חֶסֶר לֹא שְׁמַעִינּוּ הִיתְרָא: גַּמ' מֵת מְצוּהָ קְאָמְרַתָּ
כו' יֵשׁ לְדַקְדָּק הָא גּוֹפָא מַנ"ל דְּמַת מְצוּהָ הַתּוֹרָה אֶפְיָלוּ כְּשְׁהוּא חֶסֶר דִּילְמָא לֹא שְׁרִיָּא
רַחֲמֵנָא אֵלָּא כְּשְׁהוּא שְׁלָם דְּוּמִיָּא דְּאִיסוּרָא דְּלְאַבּוּ דְּקָאִי כְּשְׁהוּא שְׁלָם ה"נ הִיתְרָא דְּמַת
מְצוּהָ אִינוּ אֵלָּא כְּשְׁהוּא שְׁלָם וִי"ל כִּינּוּ דְּהִיתְרָא דְּמַת מְצוּהָ הוּא מְשׁוּם כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת
אֶפְיָ כְּשְׁהוּא חֶסֶר ג"כ אֵלָּא דְּגַם טְוִמָּאָת קְרוּבִיּוּ מְפַנֵּי כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת הוּא וְכַמְבֹּנָאָר בְּרַש"י
בְּרַכּוֹת וְתוֹס' ו"ל שָׁם דְּאִיפָא מֵאֵן דַּס"ל דְּגַם זֶה מְשׁוּם כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת הוּא וְאַפ"ה אֶמְרִינּוּ
דְּוּנְקָא בְּזַמֵּן שְׁהוּא שְׁלָם וִי"ל דַּמ"מ כְּבוֹד הַמַּת מְצוּהָ עֲדִירָהּ כִּינּוּ דְּאִין לוֹ קוּבְרִין כָּלֵל וְעוֹד
יְתַבְּאָר עֲנִינּוּ זֶה לְקַמֵּן בְּפָרֶק כַּה"ג בַּס"ד: ד': שׁוֹב רְאִיתִי בְּדַבְרֵי הָרֵא"ש ו"ל בְּהִלְכוֹת
קְטַנּוֹת דְּאִיפָא פְּלוּגְתָּא הֵתֵם לְעַנְיָן מֵת מְצוּהָ אִי אֶפְיָלוּ עַל אֲבָר אֶחָד מִיטְמָא לוֹ אוֹ דְּוּנְקָא
רֵאשׁוּ וְרַבּוּ וְהוּא מִהִירוּשַׁלַּיִם לְקַמֵּן בַּפ' כַּה"ג וּמְסִיק הֵתֵם דְּעַל אֲבָר אֶחָד לַכ"ע לֹאוּ מֵת
מְצוּהָ הוּא וְלֹא אָמַר אֲבָר אֶחָד אֵלָּא בְּחֻזְרָא אִם כְּבָר נְטַמָּא לְרֵאשׁוּ וְרַבּוּ וְהִבִּיא שָׁם
הָרֵא"ש ו"ל מֵאֶבֶל רַבְתִּי דְּפְלִיגִי ת"ק ור"י בְּזָה ת"ק אָמַר דְּוּנְקָא רֵאשׁוּ וְרַבּוּ ור' יְהוּדָה
אָמַר הַשְּׁדָרָה וְהַגְּלוּלָתָה הֵן מְרַבּוּ וְעֵינַיִן בַּמַּעִי"ט שָׁם שֵׁכ' בְּשֵׁם פְּסָקֵי הָרֵא"ש ו"ל אוֹ
שְׁדָרָה אוֹ גְּלוּלָתָה וְכוּן נִרְאָה דְּהָא לר' יְהוּדָה אֶפְיָלוּ בְּקְרוּבּוֹ מִיטְמָא לְשְׁדָרָה וְלַגְּלוּלָתָה
כְּדַתְנֵי רַאב"י וְכַש"כ בְּמַת מְצוּהָ עַד שְׁמַפְנֵי זֶה יְפָלָא בְּעֵינַיִן עַל הַטּוֹר ו"ל שְׁפָסֶק כַּר'
יְהוּדָה בְּהָא וְהָא ר"י לְטַעֲמִיהָ אֲזִיל דְּגַם בְּקְרוּבּוֹ מִיטְמָא הוּא לְשְׁדָרָה אוֹ לַגְּלוּלָתָה וְכַש"כ
בְּמַת מְצוּהָ אֶבֶל לְדִידוֹן דְּקִי"ל דְּלְקְרוּבּוֹ דְּוּנְקָא כְּשְׁהוּא שְׁלָם דִּי לְהַקֵּל בְּמַת מְצוּהָ בְּרֵאשׁוּ
וְרַבּוּ אֶבֶל לֹא בְּשְׁדָרָה אוֹ בְּגוּלָתָה וּבַש"ע פָּסֶק כַּת"ק וְלְקַמֵּן מִתְבָּאָר דְּלִפִּי הִירוּשַׁלַּיִם
קְרוּב קִיל וּמִיטְמָא לר"י אֶפְיָלוּ בְּאֲבָר אֶחָד וּבְמַת מְצוּהָ דְּוּנְקָא שְׁדָרָה אוֹ גְּלוּלָתָה: שָׁם
גַּמ' וְהָא אִית לִיה בְּרֵא מְכָאן מוֹכַח כְּהָאִי פִירוּשָׁא דְּקוּרָא וְאַחֲרִים עוֹנִין אוֹתוֹ קָאִי עַל
הַמַּת וְעֵינַיִן בַּד' הָרֵא"ש ו"ל בַּה"ק שְׁהָאֲרִיָּה בְּזָה וּבַש"מ ו"ל הֵכָא: שָׁם גַּמ' מִיתִיבִי לֵה
יְטַמָּא כו' וְאִין מִיטְמָא לְאַבְרִים אֶבֶל מְחֻזְרָה הוּא עַל עֶצֶם כְּשְׁעוֹרָה וּמְסִיק דַּר' יְהוּדָה הִיא
וְעֵינַיִן רַש"י שֵׁכ' דְּגֵרְסִינּוּ אִינוּ מִיטְמָא לְאַבְר מֵן הַמַּת שֶׁל אֲבִיו אֶבֶל מְחֻזְרָה הוּא עַל עֶצֶם
כְּשְׁעוֹרָה וְהַתּוֹס' ו"ל כְּתָבוּ לְקַיִים גִּירְסַת הַש"ס דְּהָא דְּקָאָמַר מִיטְמָא לְאַבְר מֵן הַמַּת שֶׁל
אֲבִיו הַיְיָנוּ ע"י חֻזְרָה וְכָלְלָא דְּמִילְתָּא לְשִׁיטְתָּם דַּלר"י אִינוּ מִיטְמָא בְּתַחֲלָה אֵלָּא לְשְׁדָרָה
וְלַגְּלוּלָתָה כו' אֶבֶל לְאַבְר אֶחָד אֶפְיָלוּ מֵן הַמַּת אָסוּר לְטַמְאוֹת.

אָבֵל אַם כָּבֵר נִטְמָא לְעֵיקָר הַגּוֹף חוּזֵר הוּא עַל עֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה וּבְחִזְרוֹה יֵשׁ לְדַקְדָּק דְּמִלְשׁוֹן רַשׁ"י וְתוֹס' ו"ל מִשְׁמַע דְּוּוּקָא אַם כָּבֵר נִטְמָא בְּעֵיקָר הַגּוֹף יָכוֹל לְחַזְרוֹר וּלְפ"ז יֵשׁ לוֹמֵר דְּלֹא הוּמַר לְחַזְרוֹר אֲלֵא בְּשַׁעַת טְוּמַאֲתוֹ לְעֵיקָר הַגּוֹף אַע"ג דְּכָבֵר גָּמַר לְהִתְעַסֵּק בּוּ מוֹתֵר לְחַזְרוֹר עוֹד עַל עֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה ג"כ אָבֵל אַם הוּא לֹא נִטְמָא בְּעֵיקָר הַגּוֹף וְנַעֲשֶׂה ע"י אַחֲרִים אֲסוּר לְהִטְמָאוֹת לְעֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה אוּ י"ל דַּה"ק דְּעֵיקָר מְצַנֵּת קְבוּרָה אֵינּוּ בְּאַבְרָ אֶחָד אֲלֵא בְּעֵיקָר הַגּוֹף וּמִשׁ"ה לְאַבְרָ אֶחָד אֲסוּר לְהִתְעַסֵּק בּוּ אָבֵל כְּשֶׁפָּכֵר נִקְבֵּר כָּל הַגּוֹף מְצַנֵּה לְחַזְרוֹר גַּם עַל עֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה לְהַשְׁלִים קְבוּרָתוֹ וְא"כ אֶפְיֵלוּ נִתְעַסְקוּ אַחֲרִים בְּעֵיקָר הַגּוֹף מוֹתֵר הִפְהוּ לְחַזְרוֹר עַל עֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה.

וְהָכִי מִשְׁמַע מְחִזְרוֹה דְּמַת מְצַנֵּה דְּמִסְתַּבֵּר דְּאֶפְיֵלוּ פִּהֵן אַחֵר יָכוֹל לְהִחְזוֹר וּבְקָרוּבִים לִיפֹא נִפ"מ בְּזֶה לְדִידֵן דְּקִי"ל כְּפֹאֲרַבְעָה זְקָנִים דְּבַעֲיֵנוּ דְּוּוּקָא שְׁלָם: אָבֵל מַד' הָרִי"ף ו"ל בַּה"ק נִרְאֶה דְּפִסֵּק כַּר"י שֶׁכ' שָׁם לֵה יִטְמָא דְּאֵינוּ מִיִּטְמָא לְאַבְרָ מִן הַחַי שֶׁל אָבִיו אָבֵל מִיִּטְמָא הוּא לְעֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה שֶׁל אָבִיו וּכְבֵר עֲמָדוֹ הִרְאִישׁוֹנִים ו"ל עַל דְּבָרָיו ו"ל פִּינוּ דְּאִמּוֹרָאֵי הֵינּוּ רַב חֲסֵדָא וְרַב ס"ל כְּפֹאֲרַבְעָה זְקָנִים לְמַה לֹא נִפְסָק פְּנוּתֵיהוּ: וְהִנֵּה הַתוֹס' ו"ל בַּד"ה מִיִּתְיָבִי הִקְשׁוּ דַל"ל לֵה יִטְמָא הָא מְלֹאָבִיו שְׁמַעֲיֵנוּ לֵה וּלְדִידֵי לֹא תִיקָשִׁי דְּמִלֹּאָבִיו ה"א דְּבַעֲיֵנוּ דְּוּוּקָא שְׁלָם וְא"כ לֵה יִטְמָא מוֹתֵר הוּא ע"כ לְאִשְׁמַעֲיֵנוּ דְּלֹא אִימְעִיט אֲלֵא אָבֵר אֶחָד דְּכִשְׁהוּא שְׁלָם דְּוּוּקָא לֹא אִיִּצְטְרִיף קָרָא דְּמִלֹּאָבִיו נִפְקָא לֵה וְא"כ הֵנִי ד' זְקָנִים דַּס"ל דְּרָשָׁא דְּלֹאָבִיו בְּזִמָּן שֶׁהוּא שְׁלָם.

ע"כ לֹא דְרָשִׁי לֵה יִטְמָא דְּאֵינוּ מִיִּטְמָא לְאַבְרִים וְא"כ הָא דְּאִמְרִינוּ בְּרִישׁ סוּטָה בֵּין לַר' יִשְׁמַעֲאֵל וּבֵין לַר' עֲאֲתִיָּא לֵה יִטְמָא לֵהָ דְּאֵינוּ מִיִּטְמָא לְאַבְרִים ע"כ ס"ל לְסַתְמָא דְּהַש"ס דְּלֹא כְּפֹאֲרַבְעָה זְקָנִים וְדִלָּא כְּרַב חֲסֵדָא וְסִיִּיעָתָא לְשִׁיטַת הָרִי"ף ו"ל דְּקִי"ל כְּפֹה דְּרָשָׁא דְּלֵה יִטְמָא וְאֵינוּ מִיִּטְמָא לְאַבְרִים וְהַתוֹס' ו"ל שָׁם דָּף ג' ע"ב בַּד"ה וְר"ע הִקְשׁוּ לְרַב חֲסֵדָא דְּאִמְרָ לְאַבְרִיו בְּזִמָּן שֶׁהוּא שְׁלָם וְלֹא בְּזִמָּן שֶׁהוּא לְאַבְרִים לֹא אִיִּצְטְרִיף לֵה לְאַבְרִים וּמֵאִי דְרִישׁ בֵּיה ע"ש מַה שְׁתִּי נֵאִין לְשׁוֹנָם ו"ל מְדוּקְדָּק דַּר"ע לֹא דְרִישׁ וְלֹא לְאַבְרִים אֲלֵא וְלֹא כְּשֶׁהוּא חֶסֶר וְאֶפְיֵלוּ כְּלוֹ קִיָּים וְנִחְסַר מְעַט אֵינוּ מִיִּטְמָא לוֹ וְהֵנִי תַרְתִּי דְרָשִׁי סְתָרִי אֶהְדְּדִי לְרַב חֲסֵדָא בְּעֵינֵינוּ שְׁלָם דְּוּוּקָא וְלְדְרָשָׁא דְּלֵה יִטְמָא לֹא אִימְעִיט אֲלֵא אַבְרִים עַכ"פ סְתְמָא דְּהַש"ס דְּסוּטָה ס"ל כַּר' יְהוּדָה דְּלֹא מְמַעְטִינוּ אֲלֵא אַבְרִים אָבֵל לֹא כָּל הַגּוֹף אַע"פ שֶׁהוּא חֶסֶר וּמִשְׁמַע לִי עוֹד מִלְשׁוֹן הָרִי"ף ו"ל שֶׁכ' אָבֵל מִיִּטְמָא הוּא לְעֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה מְאָבִיו וְלֹא כְּתִב לְשׁוֹן מְחִזְרוֹר דַּס"ל לְחַלְקָא בֵּין אָבֵר מִן הַחַי לְאַבְרָ מִן הַמֵּת דְּלֹא אִימְעִיט אֲלֵא אָבֵר מִן הַחַי אָבֵל לְאַבְרָ מִן הַמֵּת מִיִּטְמָא לוֹ וְהָכִי מִשְׁמַע בִּירוּשְׁלַמִי בַּפ' כַּה"ג דְּתַנִּי הַתָּם ר' יוֹסִי אוֹמֵר אֵין אָדָם מִיִּטְמָא עַל אָבֵר מִן הַחַי מִן אָבִיו אָבֵל מִיִּטְמָא עַל עֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה מְאָבִיו ר' יְהוּדָה אוֹמֵר כְּשֶׁם שְׁאָדָם מִיִּטְמָא עַל עֵצֶם פְּשְׁעוֹרָה מְאָבִיו כְּהָ מִיִּטְמָא עַל אָבֵר מִן הַחַי וְנִהִי דְּהִקָּא מִשְׁמַע דַּר"י מְחַמֵּר הוּא מ"מ מִשְׁמַע מַד' הִירוּשְׁלַמִי דְּלֹא דְּוּוּקָא בְּחִזְרוֹה הוּא דְּשָׁרִי אֲלֵא דַּא"כ יִקְשֶׁה מַהָּ דְּאִמְרָ ר' יְהוּדָה לְעַנְנָן מַת מְצַנֵּה דְּבַעֲיֵנוּ דְּוּוּקָא שְׁדָרָה וְגוֹלְגוֹלָת.

וּלְפִי הַנְּ"ל הוּמַר לְקָרוּבִים יוֹתֵר מִקְּמַת מְצַנֵּה דְּלְקָרוּב מוֹתֵר לְטְמָאוֹת אֶפְיֵלוּ לְאַבְרָ וּבְמַת מְצַנֵּה דְּוּוּקָא שְׁדָרָה וְגוֹלְגוֹלָת וּלְתַנָּא דִּידוּן הָוִי אִיפְכָּא דְּבְקָרוּב בְּעֵינֵינוּ דְּוּוּקָא שְׁלָם וּבְמַת מְצַנֵּה סְגִי בְּרִאשׁוֹ וְרוּבּוֹ וְאֵנִי לֹא מְצַאֲתִי מְחַלְקָתָא זֹו שֶׁהִבִּיא הָרַא"ש ו"ל בְּאַבְל רַבְתִּי

פְּלוּגְתָא דת"ק ור"י לענין מת מצוה ולענין הוצאה במטה הוא דפליגי התם בזה ס"פ י"ב שם וכן באבל רבתי משמע דאיכא מ"ד דמיטמא לכתחלה על עצם פשעוה מאביו ומה שפיתבו רש"י ותוס' ז"ל להוכיח מהא דראב"י דמוקי לה כר' יהודה ואפ"ה ס"ל דאינו מיטמא לאבר מן המת אלא לשדרה כו' י"ל דבהכי מוקמינן ליה כר' יהודה דדריש קרא דלה יטמא להכי דאינו מיטמא לאברים ולאפוקי מדרשא דלאביו בזמן שהוא שלם כו' אבל מ"מ לא שוו לגמרי דלר"י לא אימעיט אלא אבר מן החי ולראב"י אימעיט גם אבר מן המת ובענין דווקא שדרה כו' ואם הראשונים ז"ל לא ניחא להו לפרש הכי בטלה דעתיה ועכ"פ מצינו סעד לד' הרי"ף ז"ל מסתמא דהש"ס ריש סוטה: ולענין קושית התוס' ז"ל התם מאן דדריש לאביו בזמן שהוא שלם מאי דריש בלה יטמא ומה שתי' התוס' ז"ל התם דלה פתיב משום יטמא דאיצטריך לאשמעינן דמצוה היא אינו מספיק דא"כ דס"ל נמי סברת ר' ישמעאל דלא נאמרה אלא בשביל דבר שנתחדש א"כ מנ"ל גבי קינוי ושתרו דמצוה היא הא איצטריך לדבר שנתחדש ואנן קיי"ל דכולה מצוה הם אבל לפי דברי הרמב"ם ז"ל לשהבאתי לעיל א"ש דלה איצטריך דאינו מטמא לאחרים עמה ולאשמעינן דטומאת קרובים דחוייה היא וי"ל דהך פלוגתא אי טומאת קרובים הותרה אפילו שלא לצורך אי לא בהך פלוגתא דשמעתין שייכא דמאן דדריש לה למעוטי אברים ס"ל דטומאת קרובים הותרה ואפילו שלא לצורך והיינו דמצינו לר' יהודה משום ר"ט דהותרה בין לצורך בין שלא לצורך כמו שהביא הב"י ז"ל בסי' שע"ג ור"ט נמי דפוטר אפילו נטמא בו ביום וכמו שהבאתי לעיל בשם הירושלמי הוא ג"כ לטעמיה דס"ל דטומאת קרובים הותרה אבל מאן דס"ל דרשא דלאביו ע"כ לה יטמא אתי דאינו מיטמא לאחרים עמה וטומאה דחוייה היא ודווקא לצורך ועוד יתבאר בזה לקמן במכילתין בס"ד: ולא מצאתי בד' הרמב"ם ז"ל האי שיעורא דמת מצוה אי דווקא ראשו ורובו או סגי בשדרה כו' וצ"ע: ולענין מה שפירש"י ז"ל בנקטע ראשו של אביו אע"פ שיש גם הראש מוכרח הוא ממאי דקאמר הש"ס מת מצוה קאמרת ואי נימא דמייירי שצאבד הראש א"כ במת מצוה ג"כ הא בעינן ראשו ורובו אלא ש"מ דהראש בצד הגוף אלא שנקטע.

ועיין בד' הרא"ש ז"ל שם בה"ק שהביא בשם הרמב"ן ז"ל בתה"א דלא קאמר רב חסדא אלא אם חסר לאחר מיתה. אבל אם חסר אבר מחיים מיטמא לו במותו דלאביו קרינא ביה ולשיטת הרמב"ם ז"ל דתלה דין אבילות דהוי ד"ת בטומאה וכל שהותר לכהן אבילותו ד"ה א"כ הדבר מוכרח כד' הרמב"ן ז"ל דאל"כ אטו לא יתאבל על קרוביו שמתו חסירי אבר וזה לא מסתבר ויש לדחות.

ועיין עוד בד' הראשונים ז"ל די"א דבעינן שיחסר פדי שינטל מן החי כו' יבולע המנות כו'. ומחה כו': דף מד גמ' יכול לא יטמא לשדרה כו'.

לפמש"כ דדרשא דלה אתי לאפוקי מדרשא דלאביו א"כ צ"ל הא דאמר יכול לא יטמא לשדרה כו' לאו למימרא דבעינן כולה דווקא דא"כ לה לה לי הא מלאביו שמעינן אלא דה"א דנהי דשלם לא בעינן אבל מ"מ ראשו ורובו בעינן ולא שדרה כו' ת"ל נאמרת ולא אימעיט אלא הנה דמני פזית בשור וכו' וק"ל דלא חשיב נמי אבר מן המת דלא מיטמא לו: ע"ב יכול לא יטמא לשדרה כו' של אחרים עי' תוס' ז"ל בד"ה פשהוא אומר כו' שכ' דמן הדין הוי ליה למימר יכול יטמא לאחרים גם לאברים ולפמש"כ ניחא דאי

לא ילפינו מאחותו מן הדין הנה למימר דלא יטמא אפי' לשדרה כו' דלאביו בזמן שהוא שלם משמע ודו"ק בכל הנ"ל: שם חנוך בטרומא מבתגלחת כו' פ"א בש"מ ז"ל שהקשה אמאי לא תני במתניתין חנוך בתגלחת מטרומא דבתגלחת עשה מגלח כמתגלח משא"כ בטרומא ובירושלמי תני לה בגמ' התם ונראה דהא דלא תני לה במתניתין משום דלא תני אלא.

חומרא דשייבא לנזירות כמו הסתירה וחומרא דיוצא מן הגפן דלא הותר מפללו אבל חומרא זו דעשה מגלח כמתגלח לא שייבא כ"כ לגוף הנזירות ומש"ה לא תני לה: שם גמ' וטרומא לא יותר מפללה ק"ו מיין כו' ויין יותר מפללו ק"ו מטרומא כו' נראה דכל הני ק"ו קאמר הש"ס לרנוחא דמילתא דבלא ק"ו נמי מסברא ה"א דטרומא לא הותרה מפללה לענין מת מצנה אי לא קרא וכו' לענין יין שיותר מפללו ג"כ מסברא ה"א דאין נדר חל על דבר מצנה ועוד דהאי ק"ו דנין מטרומא להיתר מפללו פריכא הוא דהא מצנינו טומאה שפאסרה במקום מצנה ג"כ כמו טומאת קרובים דאיכא מצנה.

ואפ"ה נאסרה ומנ"ל למילף ממת מצנה דהותר במקום מצנה נילף מקרובים דלא הותר במקום מצנה וע"כ דעשה דכבוד הבריות חמור משאר עשה וא"כ ליכא למילף ליין מצנה שידחה העשה את הל"ת אלא נודאי לרנוחא דמילתא הוא דקאמר הש"ס הכי: ויין יסתור כו' והגלחת יסתור כו' ע"י בש"מ שהקשה אמאי לא פריף מה לטרומא שפן חייבין עליה קרבו והכא ליכא למימר דלרנוחא דמילתא קאמר הש"ס הכי דהא איצטריוף קרא למעוטי דאין סותרין וצ"ל דלא חשיב ליה להש"ס הך חומרא דחייב קרבו למיפרף הקל וחומר פניו דבעיקר נזירות יין ותגלחת חמור מטרומא וק"ל: וטרומא נעשה בה מטמא כמטמא ק"ו מתגלחת כו' ויש לדקדק הא אין מזהירין מן הדין וליכא למילף בק"ו למלקות אלא לאיסורא בעלמא ואיסורא בלא"ה איכא דמה על הקטנים מןזהרים לספות להם איסור ביזים כש"כ על הגדולים וגם עובר משום לפני עור ועיין מש"כ בזה ביבמות סוף פרק חרש.

וצ"ל דמ"מ נפ"מ לעבור בלאו מיוחד דלנפש לא יטמא: וילענין פהו כתב הרמב"ם ז"ל בהל' אבל דמטמא לוקה דווקא אם הנה המיטמא היינו הפהו שוגג אבל אם הנה הפהו מזיד אין המטמא לוקה וכבר תמהו עליו הראשונים ז"ל ומש"כ הלח"מ ז"ל בה' אבל דמשמע ליה הכי מהא דמיעטה התורה הכא גבי נזיר דווקא דמטמא אינו כמטמא אבל בכהן מטמא כמטמא.

ואין זו ראיה דהכא איצטריוף למעוטי דלא נילף בק"ו מתגלחת אם לא כמש"כ דמשום ק"ו דתגלחת לא איצטריוף קרא דאין מזהירין מה"ד אלא משום דה"א דנילף מכהו וכדילפינו נזיר מכהו לכמה מילי ומ"מ יקשה מנ"ל דבכהן מטמא כמטמא וגם מה שחילקו בין הפהו שוגג או מזיד מנ"ל וכמו שהקשה הלח"מ ז"ל שם ועוד קשה לי א"כ למה לי קרא גבי טומאה להזהיר גדולים על הקטנים פניו דגבי טומאה מטמא כמטמא וממילא מןזהר גם על הקטן כמו בהקפה דמקיף את הקטן חייב וכן כתב הוא ז"ל גבי פלאים להאי דינא והדברים נפלאים ומלשונו ז"ל בפ"ה מה"נ הלכה כ' משמע דהא דאיצטריוף קרא הכא דלא עשה מטמא כמטמא היינו דלא נילף מכהו ש"כ שם ואם הנה הנזיר שוגג וזה שטימאו מזיד אין אחד מהם לוקה ולמה לא ילקה המטמא את הנזיר

שְׁנָאֵמַר וְטָמֵא רֹאשׁ גִּזְרוּ אֵינּוּ לֹקֵה עַד שְׁיִטְמָא עֲצָמוּ מִדְּעַתּוֹ עַכ"ל מִשְׁמַע דְּאֵי לָאוּ קָרָא ה"א דִּילְקָה הַמְטָמֵא אִם הַגִּזְרִי שׁוֹגֵג כְּמוֹ גְּבִי כֹהֵן וּמִמֶּשׁ"כ בְּסוּף דְּבִרְיֵוּ עַד שְׁיִטְמָא עֲצָמוּ מִדְּעַתּוֹ מִשְׁמַע לִי עוֹד דְּבַר חֲדָשׁ דְּבָדִין טְוִמְאַה בֵּין בְּכֹהֵן בֵּין בְּגִזְרֵי חֲזִיב הַמְיִטְמָא אַע"ג דְּלֵא עֲבִיד מַעֲשֵׂה כָּל שְׂהוּא מִדְּעַתּוֹ.

וְהֵינּוּ דְּלֵא בְּעֵינָן שׁוּם סִיּוּעַ כְּמוֹ בְּגִזְרֵי דְּאֵינּוּ לֹקֵה אֱלֵא א"כ סִיּוּעַ: וְשָׁם בַּפ' הַגִּזְרֵי ל' כ' דְּאֶחָד הַמְגַלַּח וְא' הַמְגַלַּח מִשׁוּם שְׁנֵא' תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ וְהֵתֵם נְמִי חֲזִיב הַמְגַלַּח גַּם בְּלֵא סִיּוּעַ.

וְנִרְאֵה דִּילִיף מִדְּכִתִּיב לֹא יַעֲבֹר דְּנֶאֱסַר הַעֲבֵרַת תַּעַר בֵּין לֹו בֵּין לְאַחַר וְכֵן אֶפְיָלוּ לֹא עֲבִיד מַעֲשֵׂה דְּכָל אֲנָפִן הַעֲבֵרַת תַּעַר נֶאֱסַר בֵּין ע"י עֲצָמוּ בֵּין ע"י אַחַר וּמִטַּעַם זֶה יֵשׁ לְוֹמַר ג"כ גְּבִי כֹהֵן אֵינּוּ דְּכִתִּיב לֹא יַעֲלֶה עַלֶּיךָ מִש"ה חֲזִיב אַחַר הַמַּעֲלָה ג"כ וְכֵן בְּטְוִמְאַה כְּתִיב לְנֶפֶשׁ לֹא יִטְמָא מִשְׁמַע אֶפְיָלוּ מִמִּילָא הֵינּוּ ע"י אַחַר וְעַדִּינָן צ"ע: שָׁם גַּם וְתַגְלַחַת לֹא תִוָּתֵר כו' אֲמַר רַחֲמֵנָא רֹאשׁוֹ כו'.

עֵי מִש"כ לְעֵיל ד' מ"א בְּזֵה בְּאַרְיִכוֹת: תּוֹס' בַּד"ה וְיֵמָה תַּגְלַחַת כו' וְא"ת מַה לְתַגְלַחַת כו' וִי"ל דְּמַהֲאֵי טַעֲמָא כו'. וְלֹא הַבְּנֵי דְּבִרְיָהֶם ו"ל דְּלִמְסַקְנָא ג"כ אֲמַאי לֹא נִילֵף שְׂיִהֵינָה מִשְׁקָה כְּשׁוֹתָה בַּק"ו מִתַּגְלַחַת.

וּמִש"כ כִּינּוּ דְּאֵינּוּ סוֹתֵר ז"א דְּהָא דְּאֵינּוּ סוֹתֵר לָאוּ קוֹלָא הֵיא מִתַּגְלַחַת דְּכִתְּבֵת נְמִי הֵיכָא דְּאֵיכָא גִידוּל שְׁעָר כְּמוֹ בְּגִזְרֵי מְרֻבָּה לֹא סוֹתֵר כְּלָל וְלִשְׁיִטַת הַרְמַב"ם ו"ל דַּל' יוֹם בְּכָל גְּוֹנֵי סוֹתֵר נִיחָא קֶצֶת וּבִלֵּא"ה י"ל דְּלֵא מְסַתְּבַר לַעֲשׂוֹת מִשְׁקָה כְּשׁוֹתָה דְּלֵא מְצִינּוּ זֶה נְהֵגָה וְזֶה מְתַחֲזִיב וְדו"ק וְעֵינָן בַּלַּח"מ רִישׁ פ"ו מִש"כ: וְעֵי בַפ' הַמְשָׁנִיּוֹת שְׁכַתְּבֵת דְּנֶאֱמַר בַּתּוֹרָה מֵינָן וְשָׂכָר יִזִּיר לְאַסוּר יֵין מְצוּהָ כִּינּוּ הַרְשׁוּת אֲבָל בְּטְוִמְאַה לֹא אֲמַר לֹא יִטְמָא בְּלִבָּד אֱלֵא לְאַבְיּוּ וְלֵאמֹר לֹא יִטְמָא וְכָא בְּקַבְלָה לְאַבְיּוּ לֹא יִטְמָא אֲבָל מִטְמָא הוּא לְמַת מְצוּהָ מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי דְּאֵם נֶאֱמַר סֵתֵם לֹא יִטְמָא הֵינָּה אֲסוּר אֶפְיָלוּ בְּמַת מְצוּהָ וּמ"ש דְּגִבֵי יֵין וְשָׂכָר אֵיזְצִטְרִיף יִתּוּרָא אֲבָל מְסַתְּמָא דְּקָרָא דְּחוּמָז יֵין וְשָׂכָר לֹא יִשְׁתֵּה ה"א דְּמוֹתֵר בְּיֵין מְצוּהָ וְאֵי מִשׁוּם דְּגִזְרֵי הֵינּוּ מִיְתָסַר נֶפֶשׂא אַחְפָּצָא וְלֹא חֲזִייל עַל דְּבַר מְצוּהָ.

וּכְמִש"כ הַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁבְעוֹת דָּף כ"ח א"כ טְוִמְאַה נְמִי אֶפְיָלוּ כְּתִיב לֹא יִטְמָא לְחוּד ה"א דְּמוֹתֵר לְטְמֵאוֹת לְמַת מְצוּהָ דְּלֵא חַל עַל דְּבַר מְצוּהָ, וְכָבֵר הַאֲרַכְתִּי בְּזֵה בְּרִישׁ מְכִילְתִּין וְע"כ צ"ל דְּאֵיזְצִטְרִיף מִשׁוּם דְּהֵנִי יִלְפִינָן מֵינָן דְּלֵא הוֹתֵר בְּמִקּוּם מְצוּהָ.

וְא"כ הֵיכִי כְּתִיב בְּטַעַם תַּגְלַחַת דְּהוֹתֵר מִשׁוּם דְּעֵשֶׂה דוֹחָה ל"ת וּמִנ"ל הָא אֵיכָא לְמִילֵף מֵינָן דְּלֵא הוֹתֵר בְּמִקּוּם מְצוּהָ וְגַם זֶה כְּבָר כְּתִיב לְעֵיל דָּף מ"א וּמִלְשׁוֹנוֹ ו"ל שָׁם בַּפ' הַמְשָׁנָה וְכָא בְּקַבְלָה לְאַבְיּוּ לֹא יִטְמָא כו' מְבֹאֵר כְּדַבְּרֵי הַלַּח"מ ו"ל בַּה' אֲבָל דְּמִש"כ הַרְמַב"ם ו"ל בְּמַת מְצוּהָ וְדָבָר זֶה הַלְכָה מִפִּי הַקַּבְלָה לָאוּ הַלְכָה לְמִשְׁנֵי מְסִינֵי קְאָמַר אֱלֵא אֶקְרָא דְּלְאַבְיּוּ סְמִיךְ ע"ש וְכֵן מוֹכַח מִהָא דְּבַעֲי לְמִילֵף הָכָא בְּשִׁמְעֵתִין דְּיֵין יוֹתֵר מְכָלְלוּ בַּק"ו מְמַת מְצוּהָ וְאֵי הַלְכָה הֵיא הָא אֵינּוּ דְּגִינָן ק"ו מִהַלְכָה וְדו"ק וְכ"כ בַּתּוֹי"ט ו"ל שָׁם בְּמִשְׁנֵה תַּגְלַחַת הַטְוִמְאַה כִּי צַד וְעֵינָן פִּירִש"י ו"ל בְּזֵה וְעֵינָן בַּק"א וְהַעֲיָקֵר כַּפ' הַתּוֹס'

ז"ל וכן כ' הרמב"ם ז"ל: בד"ה אלמא טבול יום דזב פזב דמי כו' וז"ל דלענין שוחטין וזורקין עליו קאמרי דהוי פזב.

והוצרכו לפרש פן דבהאי דינא גופא דאסור פניסה למחנה לוייה גם אבני מודה לה וכדמסיק לקמן אלא דבהא דס"ל דאין שוחטין וזורקין עליו בהא פליג אבני עלייהו ועוד כ' ואני שמעתי כו' דבזה הוא מחלוקת אבני עם חבריו דר"נ דהם רוצים לדקדק דטבול יום דזב אפילו בעל ב' ראיות הוי פזב ואסור ליכנס למחנה לוייה ואבני מסיק דדווקא בעל ג' ראיות משום דמח"פ ג"כ וכמו שיתבאר לקמן: תוס' בד"ה ואמינא להו כו' פלומר לפי מ"ש דבריהם כו': יתבאר פוננתם בזה ויש בד' ז"ל עירוב פירושיין כמו שיתבאר: דף מה ע"א בד"ה שער ניקנור כו', וע"כ הא דכתיב ובא לפני ה' שער ניקנור הוא כו'.

לפיסידור דבריהם נראה דכתבו פן על פירכת אבני מקרא דנזיר דליכא למימר דבעזרה קאמר שיהי מח"פ הוא אבל באמת צ"ל דדבריהם אלו שלא במקומן הם וקאי אקרא דכתיב גבי זב וכמח"פ כ' ובא לפני ה' וע"ז פתבו דליכא למימר דבעזרה ממש משום דהוי מח"פ אבל נזיר לא מיקרי מח"פ וכמח"פ כ' לקמן ועיין בא"מ: בד"ה מפדי שער ניקנור כו' וה"ה כו' דבריהם מגומגמים בזה.

וכוננתם להקשות דמאי פריד אבני דילמא פתח אהל מועד דנזיר היינו פתח ההיכל דהוא מחנה שכינה ולהכי נאמר ביום השמיני והביא אבל קודם לא ותו' דלזה לא איצטרך קרא דמטמא יהיה נפקא לו אלא ע"כ קרא לא אתי לאשמעינן אלא זמן הבאה ולא איסור פניסה א"כ בזב נמי מנ"ל דכזב דמי לאיסור פניסה: גמ' אלא אמר אבני כו' עיין גרסת רש"י דחבריו דר"נ השיבו לאבני לעולם טבול יום דזב פזב ואסורין במחנה לוייה ולאו משום הערב שמש אלא משום דמח"פ ומנזיר נמי לא תיקשי דאע"ג דטמא מת מותר במחנה לוייה הכא דמחוסר פפירה אסור: ופי' זה תמוה נדא דלא מסתבר דמחוסר פפירה יהיה חמור מטמא עצמו דטמא עצמו מותר ומח"פ אסור זה לא שמענו מעולם.

ועוד דהא נזיר לאו מח"פ הוא וכמח"פ כ' התוס' ז"ל וכי מיייתי קרבן למנות נזירות טהרה הוא וגם בזה איכא מאן דס"ל דמשביעי מתחיל נזירות טהרה: ומ"ש עוד והאי נמי דאמרת כו' דבעזרה משתעי קרא דהיינו מחנה לוייה וכ"כ לעיל ואין זה מדוקדק דעזרה הוא מחנה שכינה והכא בעזרת נשים מייירי אבל עיקר דבריהם אינן מובנים דמאי קשיא ליה אי מחנה לוייה קאמר פיון דדינא הכי הוא דאסור ליכנס במחנה לוייה בין זב בין נזיר טמא כל שמחוסר פפירה ותו' לא קשיא מפדי שער ניקנור כו' ועוד הקשו שם מהא דמצורעים נכנסין בשערי נקנור ושם מדין על הבהונות.

ותו' דביאה במקצת כו' לא שייך קושיא זו לכאן דהא במחנה שכינה לכ"ע מח"פ אסור וקושיא זו ותו' פבר אמור הוא בגמרא במנחות על פניסת הבהון לעזרה ובא"מ הקשה דאפתי תיקשי מפניסת המצורע גופא למחנה לוייה ולפי שיטת רש"י מח"פ אסור במחנה לוייה וז"א דהא דאמרינן דמשום דמח"פ לא עייל היינו היכא דאיכא תרתמי טבול יום ומח"פ.

אבל טבול יום לחוד או מח"פ לחוד נודאי מצי עייל במחנה לוייה וכדמוכח מקרא דזב גופא דביום השמיני בא אל פתח אהל מועד היינו מחנה לוייה ובזה לא תיקשי נמי

ממתניתין דכלים דמשמע דטבול יום ומח"כ אין אסורים אלא מדרבנן דהיגו פל חד לחודיה: והתוס' ז"ל גרסי אלא אמר אבני טבול יום דזב לאו פזב דמי.

ע"ש בד"ה אלא שכתבו אכל האי דס"ל כו' נראה דחסר פאן פמה תיבות וכצ"ל אכל האי דס"ל דלענן זב בעל ב' ראיות נמי נאמר בזה לאו פזב דמי וכו' לענן דשוחטין וזורקין עליו לאו פזב דמי והא דאסור ליפנס הוא משום דאיכא תרתי ט"י ומח"כ.

והא דמסיק הש"ס ואי במחנה לוי קאי פא לשנויי הקושיא מקרא דנזיר דלחבריו דר"נ דדייקי מיתורא דקרא דכתיב ובא אל פתח ולא כתיב ובא סתם שפיר פריהו להו אבני א"כ גבי נזיר נמי נימא הכי דע"כ ותורא אחי לאשמעינן דביום השביעי אסור גם במחנה לוי דליפא למימר דקרא דבעזרה קאמר במחנה שכינה דלזה לא איצטריך וכמש"כ התוס' ז"ל בד"ה מפדי ואבני הוא דמשני דלאו מיתורא ילפינן אלא דגבי זב ע"כ פתח אהל מועד דקאמר היגו מחנה לוי דבמחנה שכינה אסור אפילו ביום הח' ואי ביום הז' נמי מותר במחנה לוי אמאי קרי ליה אהל מועד אלא ש"מ לאשמעינן דביום הז' אסור גם במחנה לוי כיון דהוי טבול יום ומח"כ אכל בנזיר שפיר מייירי קרא באהל מועד גופא היגו בעזרה במחנה שכינה וזה שכ' בד"ה ואי במחנה לוי כו' שהרי במחנה לוי הפתוח מדבר במחנה שכינה זה אסור ליפנס כצ"ל: ומ"ש שם הרי חוזר אבני ומשני דברי חבריו דר"נ הוא פ"א אחר וגי' אחרת הובא בש"מ דגרסינן אלא אמר אבני טבול יום דזב פזב דמי ולפי גירסא זו אבני לא פריהו לחבריו דר"נ אלא לפי מה שסתמו דבריהם ולא פירשו מהיכי מוכיח התנא וסברי שמוכיח התנא מדכתיב ובא ביום השמיני דמשמע בלא הערב שמש אסור במחנה לוי וא"כ ה"נ בנזיר נמי נימא הכי מדכתיב והביא כו' דבלא הערב שמש אסור ליפנס להכי חזר אבני ופי' דבריהם דכזב שפיר מוכח דאסור במחנה לוי דע"כ קרא במחנה לוי ומשמע דבלא הערב שמש אסור גם במחנה לוי והיגו דקרי ליה אהל מועד אכל בנזיר במחנה שכינה איירי דלאו מח"כ הוא וכמש"כ התוס' ז"ל דמשני ד' חבריו דר"נ מה שהיו אומרים מסברת לבם ולא פירשו האיך מוכח דטבול יום דזב אסור ופי' אבני דזב אסור ליפנס בפתח אהל מועד וע"כ במחנה לוי מייירי אכל נזיר יכול ליפנס במחנה שכינה ודבריהם פאן בחדא שיטתא קיימי עם דבריהם לעיל בד"ה ואמינא ועיין בש"מ ז"ל ותראה שפן הוא אכל לדינא ליפא נפ"מ בהני גוסחי דלתרוננייהו סלקי מסקנא דטבול יום של מח"כ אסור במחנה לוי פזב אכל טבול יום של בעל ב' ראיות מותר במחנה לוי: אכל לענן שוחטין כו' שכתבו התוס' ז"ל איכא נפ"מ דלהך גירסא דאבני אמר טבול יום דזב לאו פזב דמי שוחטין וזורקין עליו וכמש"כ התוס' ז"ל בד"ה אלא כו' אכל להך גירסא דאבני נמי טבול יום דזב פזב דמי ס"ל ובא לפרש דברי חבריו דר"נ אליביה ג"כ אין שוחטין וזורקין עליו אכל עיקר דבריהם ז"ל שכתבו דנפ"מ לענן שוחטין וזורקין עליו ולמ"ד פזב אין שוחטין וזורקין פדאיתא בכריתות אין דבריהם ז"ל מוכנים דהתם לענן פסח הפא בטומאה דלא יאכלו מפנו זבין וזבות לענן זה הוא דאמרינן התם דאי טבול יום דזב פזב דמי עדיין שם זב עליו ולא יאכל מפסח הפא בטומאה.

ולמ"ד לאו פזב דמי מותר לאכול אכל לא לענן שחיטה וזריקה עליו ושילוח הקרבנות ובזבחים דף י"ז כתבו שם ג"כ פהאי לישאנא והוגה שם בגליון דלענן אכילת פסח הפא

בַּטְנוּמָאָה קְאָמַר וְגַם פִּירוּשֵׁם זֶה דְּבָהָא פְּלִיגֵי חֲבֵרְיָא דַּר"נ עִם אַבְיֵי ג"כ אֵינוֹ מֵיְנוֹשֵׁב דַּא"כ
בְּסִבְרָא בְּעֵלְמָא פְּלִיגֵי דְחֲבֵרְיָא דַּר"נ ס"ל פִּינּוֹן דְּאָסוּר לִיְכַנְס בְּמַחְנֵה לִוְיָה הָרִי הוּא כְּזָב
לְכָל דְּכָרִיו גַּם לַעֲנִין פֶּסַח הֵבָא בְּטְנוּמָאָה וְאַבְיֵי ס"ל דְּדוֹקָא לַעֲנִין מַחְנֵה לִוְיָה הוּא דְּהוּי
כְּזָב אֲבָל לֹא לְפֶסַח הֵבָא בְּטְנוּמָאָה וּמֵאֵי קְאָמַר אֲמִינָא לְהוֹן אֲנָא מִשְׁמַע דְּסִתֵּר דְּכָרִיָּהֶם
מַחְמַת פִּינְרָא דְאֵלָא מַעֲתָה וּלְפִי הַנ"ל אֵין מְפִינְרָא זֶה הֶכְרַח כְּלָל דְּאַבְיֵי נְמִי מוֹדָה דְּאָסוּר
בְּמַחְנֵה לִוְיָה וּבְדַרְשָׁא דְקָרָא פְּלִיגֵי ע"כ הָעֵינְקָר דְּכָזָב בְּעַל ב' רְאִיּוֹת פְּלִיגֵי דְלַחֲבֵרְיָא דַּר"נ
גַּם בְּזֶה טְבוּל יוֹם כְּזָב דְּמִי לַעֲנִין מַחְנֵה לִוְיָה וְלַאבְיֵי דְּוֹקָא הֵיכָא דְּהוּא ג"כ מַח"פ: וּלְפ"ז
אֲכִילַת פֶּסַח הֵבָא בְּטְנוּמָאָה חָמוּר מְדִין מַחְנֵה לִוְיָה דְּהָא מוּכַח הֵכָא דְּמַח"פ לְחוּד וְדַאי
מְוִתֵּר בְּמַחְנֵה לִוְיָה לַכ"ע.

דַּא"ה הֵיכִי הוּא בָּא בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי אֶל פֶּתַח כּו' וְהָא דְאֲמַרִּינוּ מָה הֵתֵם מַח"פ לֹא עֲנִיל
ע"כ לֹא מַח"פ לְחוּד קְאָמַר אֵלָא טְבוּל יוֹם וּמַח"פ וְלֹא לְגַמְרֵי אִיְתַקֵּשׁ לְאֵהֵל מוּעֵד וְלַעֲנִין
פֶּסַח הֵבָא בְּטְנוּמָאָה ס"ל לְרָבָא דְאֵפִי מְחֻסֵּר כְּפוּרִים לְחוּד כְּזָב דְּמִי וְאָסוּר לְאֲכֹל כְּדַאיְתָא
בְּכָרִיתוֹת שָׁם וּכ"כ בַּש"מ דְּהָא דְאֲמַרִּינוּ בְּזַבְחִים דְּמַח"פ דְּזָב כְּזָב דְּמִי וּכַש"כ טְבוּל יוֹם
גְּרִידָא הֵינּוּ לַעֲנִין עֲבוּדַת צְבוּר דְּהִתְרָה לְטַמָּא מַת וְכָל שְׁהוּא מַח"פ אוֹ טְבוּל יוֹם דְּזָב
אָסוּר בְּעֲבוּדָה וְכֵן הִדִּין לַעֲנִין פֶּסַח הֵבָא בְּטְנוּמָאָה וְא"כ טְבוּל יוֹם וּמַח"פ דְּאָסוּר בְּמַחְנֵה
לִוְיָה פְּשִׁיטָא דְכָזָב הוּא לַכ"ע לַעֲנִין עֲבוּדַת צְבוּר אוֹ לְאֲכִילַת פֶּסַח הֵבָא בְּטְנוּמָאָה וְלַחֲבֵרְיָא
דַּר"נ הֵינּוּ אִיפְכָא דְלִדְיָהוּ פְּנִיסָה בְּמַחְנֵה לִוְיָה חָמוּר דְאֵפִי טְבוּל יוֹם דְּזָב בְּעַל ב' רְאִיּוֹת
אָסוּר בְּמַחְנֵה לִוְיָה וּמַח"פ מְוִתֵּר וְלַעֲנִין פֶּסַח הֵבָא בְּטְנוּמָאָה הֵינּוּ אִיפְכָא דְטְבוּל יוֹם מִשְׁמַע
בַּפ"ב דְּזַבְחִים דְלַכ"ע לֹא כְּזָב דְּמִי וּמַח"פ הוּא דְּהוּי כְּזָב וּמַח"פ בַּש"מ דְּבַפ"ב דְּזַבְחִים
מִשְׁמַע דְּמַח"פ כְּזָב וּכַש"כ טְבוּל יוֹם אֵינוֹ מוּכַח דְּבָהֲדַאי מִשְׁמַע הֵתֵם דְּוֹקָא מַח"פ הֵינּוּ כְּזָב
וְלֹא טְבוּל יוֹם וּכ"כ הַתּוֹס' ז"ל שָׁם וִי"ל דְּטְבוּל יוֹם דְּזָב בְּעַל ב' רְאִיּוֹת מִשְׁמַע לְהוּ דְּחָמִיר
מַח"פ כְּזָב וְהֵתֵם בְּטְבוּל יוֹם דְּמַת קְיָיִמִינוּ וְכֵן יִקְשֶׁה לְשִׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל דְּאַבְיֵי דְאָמַר
טְבוּל יוֹם דְּזָב לֹא כְּזָב דְּמִי הֵינּוּ דְמְוִתֵּר בְּפֶסַח הֵבָא בְּטְנוּמָאָה וְאַפִּי אִיפְכָא תְּרַתֵּי טְבוּל
יוֹם וּמַח"פ וּבְמַחְנֵה לִוְיָה אָסוּר וְלְרָבָא שָׁם בְּזַבְחִים חָמִיר אֲכִילַת פֶּסַח כּו' דְאֵפִי מַח"פ
דְּמְוִתֵּר בְּמַחְנֵה לִוְיָה לַכ"ע אָסוּר בְּאֲכִילַת פֶּסַח.

וְעִי' בְּזֶה בְּתוֹס' זַבְחִים דָּף ל"ב שְׁהֶאָרִיכוּ בְּזֶה וְתַמְהוּ שָׁם עַל פִּירֵש"י ז"ל שָׁם שְׁכַתְּבֵה דַּר'
יִחְזְנוּ וְכַרְיִיתָא פְּלִיגֵי בְּהַךְ סִבְרָא אֵי טְבוּל יוֹם דְּזָב כְּזָב דְּמִי מִמַּתְנִיתִין דְּכֻלִּים וְעוֹד פְּמָה
קְוִשְׁיוֹת נְהָרִי הֵכָא מְבוֹאָר דְּפְלִיגֵי בְּזֶה חֲבֵרְיוֹ דַּר"נ עִם אַבְיֵי בְּטְבוּל יוֹם דְּזָב בְּעַל ב'
רְאִיּוֹת וְלָמָּה לֹא נִיחָא לְהוּ דְּכַרְיִיתָא וּר"י נְמִי בְּהָא פְּלִיגֵי וְנִרְאָה דַּס"ל הֵתֵם דְּלַעֲנִין פֶּסַח
הֵבָא בְּטְנוּמָאָה הוּא דְּפְלִיגֵי.

אֲבָל טְבוּל יוֹם דְּזָב בְּעַל ב' רְאִיּוֹת לַכ"ע לֹא כְּזָב דְּמִי לְכָל מִקְלֵי וְעֵינִין בַּש"מ פֶּאן שְׁכַתְּבֵה
לְחֻלְקֵי בֵּין זָב לְבַעַל קָרִי דְטְבוּל יוֹם דְּבַעַל קָרִי גַּם לַחֲבֵרְיָא דַּר"נ מְוִתֵּר מַח"פ בְּמַחְנֵה
לִוְיָה וְכַדְאָמַר ר' יִחְזְנוּ בְּמַצוֹרַע שְׁרָאָה קָרִי דַּד"ת אִפִּי עֲשֶׂה אֵין בּוֹ אֲבָל לֹא יַעֲנָא מִי
הֶכְרִיחֵם לְזֶה לְחֻלְקֵי בְּכָךְ פִּינּוֹן דְאִיְתַרְבִּי בַּע"ק כְּזָב לַעֲנִין מַחְנֵה וְעֵינִין בַּר"ש ז"ל פ"א
דְּכֻלִּים שְׁכַתְּבֵה דְּהָא דְתַנּוּן הֵתֵם טְבוּל יוֹם מְוִתֵּר בְּמַחְנֵה לִוְיָה הוּא בְּכָל טְבוּל יוֹם זָב וְזָבָה
וְנִדָּה וְיִזְלָדַת וְכַתְּבֵה שָׁם דְאֵתְיָא כַּמ"ד טְבוּל יוֹם דְּזָב לֹא כְּזָב דְּמִי.

וקשה קצת דנבחה ויולדת הוי מח"כ ג"כ ואפי' לאביי אסורין במחנה לונה אע"ג דלאו פנב הוא: ומדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' ביאת מקדש משמע ג"כ דכל טבול יום אפי' אית ביה תרתי דהוא מח"כ ג"כ מותר מה"ת במחנה לונה ולענין אכילת פסח בטומאה ולענין טומאת צבור לא נתבאר בדבריו פלל וענין בכריתות דף י' בעין משפט שצנין בפ"ו מהל' ק"פ דפסק דבין טבול יום ובין מח"כ פנב לאו פנב דמי ושם נתבאר דין לשחוט ולזרוק על ט"י ומח"כ ואין זה ענין פלל להך פלוגתא אי פנב דמי אי לא ע"ש ובפ"ג מהל' ביאת מקדש כתב עוד הרמב"ם ז"ל דאפי' בעזרה דהוא מחנה שכינה ליכא מלקות במח"כ.

וע"ש בכ"מ ז"ל שהאריך משום דס"ל דלאו פנב דמי ואין זה מספיק לענין מחנה שכינה אפי' לאו פנב דמי י"ל דלוקה כמו טבול יום דלוקה אם נכנס לעזרה. וגם פמה סוגיות מבוארות דלא כדבריו ז"ל כדאיתא בריש יבמות ובזבחים.

אידי ואידי עשה שיש בו פרת הוא וכן השיג עליו הראב"ד ז"ל בפ"ד מביאת מקדש ועוד דלפ"ז תיקשי לעולא דאמר ביאה במקצת שמה ביאה מברייתא דמצורע שראה קרי כו' דליכא למימר הואיל ואישתרי אישתרי דמה ענין שריותא דטבול יום שהוא פלאו לשריותא דמח"כ דאין בו לאו ומח"כ הותר אבל לא טבול יום וצ"ע גדול בזה ויש לדקדק עוד לפי שיטתו דהא דמצורע שראה קרי אין צריך למימר הואיל ואישתרי אישתרי א"כ מאי איירא דכתב בפ"ו מהל' ק"פ דראה קרי בו ביום אפי' ראה קרי בליל ח' ג"כ יפנס דעשה של פסח של פרת ידחה עשה דרבנן דלעולא דנקא בו ביום כדאיתא בריש יבמות דאל"ה ליכא למימר הואיל ואישתרי אישתרי אבל לשיטתו ז"ל אפי' בליל ח' יפנס וכן משמע דלא ס"ל להרמב"ם ז"ל הך סברא דהואיל ואישתרי כו' מהא דהשמיט להאי דינא אם הנה רופן טמאי מתים ונעשו זבים והדברים ארוכים ואין ענינם פה: משנה תגלחת הטהרה כו' ושוחט השלמים ומגלח עליהם דברי ר"י ופי' התוס' ז"ל דר"י אמר דשוחט השלמים תחלה אע"ג דבכל מקום חטאת קודמת הכא דמגלח על השלמים הם קודמין לכל אבל מדברי הרמב"ם ז"ל נראה דר"י נמי מודה דחטאת קודמת כמו בכל מקום ובגילוח לחוד הוא דאמר דמגלח על השלמים ולישנא דמתניתין מסייע לדין ולדין כמש"כ הלח"מ ז"ל.

אבל בירושלמי משמע פדעת התוס' ז"ל דקאמר התיב פמאן תנינן תמן פל החטאות קודמות לאשמות וע"כ אסיפא סמיה דאשם קודם לאיל נזיר וא"כ כש"כ דחטאת קודם לאיל נזיר וא"כ לא אתיא מתני' כר"י דאמר דשלמים קודמין ר"א אומר דברי הפל היא פל החטאות שבתורה קודמות לאשמות וקודמין נמי לאיל נזיר.

אבל חטאת זו דנזיר איל נזיר קדם א"כ משמע דר"י שלמים קודמין אלא דיש לדקדק לפ"ז הא דתנן התיב דאשם קודם לאיל נזיר וכינן דאיל נזיר קודם לחטאת שלו והחטאת קודם לאשם א"כ גם איל נזיר יקדם לאשם וכה"ג מביעי ליה התיב בפ"ל התדיר וע' תוס' ז"ל שם וע' תוי"ט ז"ל במתני' וע' מ"מ שדקדק לד' התוס' ז"ל אמאי לא פרייז בפירק פל התדיר מהא פי היכי דפרייז מעולת יולדת שם וזה לא קשיא כ"כ דהא דחטאת קודם לעולה תנו בהדיא אבל קודם לשלמים לא תנו בהדיא אלא מפללא שמענין ובירושלמי פרייז לה פנ"ל: גמרא אבא חנן משום ר"א כו' במתני' איכא גוסחי דגרסי ר'

אליעזר אומר דמגלח על הסטאת ולפ"ז ר' אליעזר לטעמיה דלא יליף מפתח אהל מועד לשלמים ודריש לה בזמן שהפתח פתוח.

אבל מדברי הרמב"ם ז"ל לא משמע פן דכתב לתרנוניהו דמגלח על שלמים ובזמן שהפתח פתוח וצ"ל דהנה גריס פגירסא אשר לפנינו דבחד מינייהו גרסינו ר' אליעזר ובחד ר' אלעזר וא"כ י"ל דהך תנא דדריש בזמן שהפתח פתוח ס"ל נמי דבשלמים מגלח ומתתי דרשינו מינה: ר"ש שזורי אומר וגלח הנזיר ולא נזירה שמה יתגרו בה כו' משמע דר"ש שזורי ס"ל דפתח אהל מועד הוא כפושטיה דמגלח פתח אהל מועד ומיעוטא דנזירה הוא דחדיש וכ"כ בש"מ ז"ל ולקמן יתבאר דאין זה מוכרח: משנה ואם גילח במדינה לא היה משלח תחת הדוד מדברי התוספות ז"ל בד"ה לא היה משלח כו' נראה דגילח במדינה היינו חוץ לירושלים וטעמא משום דמחוסר הבאה לירושלים דבישול השלמים בכל ירושלים פשר הוא והא דתני בבבביתא חוץ מן הטהור במקדש האי מקדש היינו כל ירושלים וכן משמע דס"ל פניו דעקרינו לקרא דוגלח פתח כו' מפושטיה אין עוד מקום מיוחד לתגלחת ויכול לגלח אפי' חוץ לירושלים והא דתנו במדות שהיו מגלחים בעזרת נשים היינו שנהגו פן אבל לא בתורת חיוב ומ"מ לא היו מוכרחים לפרש דגילח במדינה היינו חוץ לירושלים.

דגם בירושלים י"ל דחשיב מחוסר הבאה פניו דדרך בישול השלמים הוא בעזרת נשים בלשפת הנזירים פי הכי דגילוח אהל מועד חשיב מחוסר הבאה אע"ג דמותר לבשל השלמים מן הדין אפי' פתח אהל מועד והיינו משום דדרך בישול שלמים הוא חוץ למחנה שכינה וה"נ אם גילח בירושלים חשיב מחוסר הבאה משום שדרך לבשלם בעזרת נשים ועוד דלדבריהם יקשה על עיקר מנהגא שנהגו הנזירים לגלח ולבשל שלמיהם בע"נ ולא בירושלים פכל שלמים דלא מצינו בהם מקום מיוחד לבישול ע"כ נראה דקרא דפתח אהל מועד לא מפקינו ליה לגמרי ועכ"פ מצות גילוח במקדש ולא בירושלים היינו בעז"נ ומש"ה מבשלים שלמיהם ג"כ שם כדי לשלח השער תחת הדוד וא"כ היינו טעמא דאם גילח במדינה היינו אפי' בירושלים חוץ למקדש אינו משלח תחת הדוד משום דלא נאמר שילוח תחת הדוד אלא היכא דנעשה כמצותו שגילח במקדש וכדאמרי חכמים בבבביתא חוץ מן הטהור כו' שנעשה כמצותו ומלשון המשנה דמדות לשפת הנזירים ששם הנזירים מבשלין שלמיהם ומגלחין שערן ומשלחין תחת הדוד.

אינו מוכרח כ"כ דהגילוח היה שם וי"ל דמגלחין שערן לאו בע"נ קאמר אלא על שילוח קאמר דהתם הוי אבל הרמב"ם ז"ל בפ"ה מהל' בית הבחירה פתב דהגילוח היה בע"נ וכ"כ בפ"ח מהלכות נזירות ומשמע מדבריו דמקדש היינו מקדש ממש ומדינה היינו ירושלים אלא דפסקו כר' יהודה דברייטא דטהור אפילו במדינה ישלח תחת הדוד ונראה דכך היה גירסתו במשנה וכן נוסחת הירושלמי אם גילח במדינה משלח כו' ולפ"ז י"ל דר"ש שזורי ג"כ מודה דלאו דוקא פתח אהל מועד ובעזרת נשים מגלח היינו במקדש ומיעוט נזירה דלא תגלח במקדש פלל שמה יתגרו בה פרחי כהונה ומש"ה אמר בתוספתא דאינה משלחת תחת הדוד משום דהוי שלא כמצותו.

וכמו נזיר אם גילח במדינה אבל לשיטת התוס' ז"ל דירושלים בכלל מקדש הוא א"כ נזירה אמאי אינה משלחת תחת הדוד דלא מחוסר הבאה דבירושלים ודאי יכולה לגלח

וכן איתא בתוספתא לדברי חכמים אין לה שמשלח אלא נזיר בטְהֵרָה וגילח פתח אהל מועד.

וע"כ פתח אהל מועד ל"ד אלא היינו ע"נ במקדש ועי' תוספתא מכות לענין רוצח נזיר דמשלח תחת הדוד ע"ש: ר"מ אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה מפני ששערו נקבר כדאיתא בברייתא בגמרא וצריף לנדקדק מ"ט דר"מ בנזיר טמא אפילו במקדש אמאי צריף שילוח תחת הדוד כיון דאין לתגלחת שניכות לקרבן כלל דהא בז' הוא מגלח וקרבונו תיו מביא בח' ועוד דהא מחוסר הבאה דבישול חטאת ואשם בעזרה הוא ולזה י"ל דר"מ בטְהוֹר אפי' במדינה טעון שילוח תחת הדוד אע"ג דמחוסר הבאה אבל עיקר שילוח בנזיר טמא מנ"ל ואי ס"ל דמטהור ילפינו אם כן אפילו במדינה נמי ואיזה טעם הוא זה מפני ששערו נקבר מנ"ל הא וכמו שהקשו התוס' ז"ל ואמאי לא נימא דבין טְהוֹר בין טמא בין במקדש בין במדינה כולן משלחין תחת הדוד וענין בח"מ ולא ידענא מאי קשיא ליה וצ"ל דר"מ מסבירא הכי ס"ל דנזיר טְהוֹר אפי' במדינה טעון שילוח הואיל והיה ראוי לגלח במקדש ונזיר טמא דוקא אם גילח במקדש וכן אמרו בירושלמי לר"מ ראוי אע"פ שאינו סמוך סמוך אע"פ שאינו ראוי אבל אם אינו ראוי ולא סמוך הרי הוא מן הנקברים והא"מ נראה שהבין דקושית התוס' ז"ל מנ"ל דאסור בהנאה כלל ע"ש מש"כ ול"נ דמקדוש יהיה שמעינו לכל שער נזיר דאסור בהנאה כדדרשינו בפסחים ובקדושין גידולו יהיה קדוש ואפי' אם נתגלח תוך מלאת אסור השער בהנאה דאי לשער של תגלחת מצנה לא איצטרף קרא דמצותו בשרפה כדכתיב ונתן על האש וכי איצטרף קרא היכא דנתגלח שלא כמצותו ועי' רש"י בקדושין שם וכן משמע מדברי הירושלמי פ' ב' נזירים במשנה דנזיר שהיה טמא בספק ומוחלט בספק דבעי התם שערו מהו ר' יוחנן אמר שערו אסור ר"ל אמר שערו מותר ר' זעירא בעי במצורע שזור פליגין או בנזיר שצטרע אין תימר במצורע שזור אבל בנזיר שצטרע ד"ה אסור ואין תימר בנזיר שצטרע פליגי הא במצורע שזור ד"ה מותר ומסיק דבמצורע שזור פליגי אבל בנזיר שצטרע ד"ה אסור וע"כ נראה דלאו אמתניתין בעי לה דהוי מוחלט ספק דא"כ ליכא נפ"מ אי נזירות תחלה או נצטרע תחלה.

דמ"מ השער אסור מספק שמה נזיר הוא ולא מוחלט וכי בשביל שנולד ספק צרעת תחלה נקל בספיקו אלא בנזיר ומצורע ודאי מיבעי ליה אי השער של תגלחת מצורע אסור אם הוא בשעת נזירות ובזה שניף שפיר לחלק אי נצטרע תחלה מסתבר דהשער מותר דנזירות לא חל עדיין לגמרי כ"ז שהוא מצורע אבל אם הנזירות חלה תחלה י"ל דאפי' השער של תגלחת צרעת אסור ואיכא למימר נמי כיון דאין עולין לנזירותו לאו שער נזיר הוא ומותר ומסיק דבנזיר שצטרע ד"ה אסור אלמא דשער הנזיר נאסר לעולם ולא דוקא ע"י תגלחת נזיר טמא או טְהוֹר אלא אפי' ע"י תגלחת צרעת וא"כ ה"ה אם גלחוהו לסטים בתוך מלאת דהשער אסור: אבל מה אעשה אם הרמב"ם ז"ל אינו אומר כן שכתב בפ"י מה"נ בדינא דמתניתין לקמן מי שהיה מוחלט בספק דשערו אסור מספק דשער נזיר שצטרע מותר וע"כ צריף לומר דמפרש לדברי הירושלמי דאמתניתין קאי דהיה מוחלט מספק והשער נאסר שמה לאו מצורע הוא ותגלחת נזיר הוא אבל תגלחת מצורע ודאי שערו מותר.

וכפֿשטא דשמעטא דסוף תמורה דאין השער נאָסר אַלאַ בְּנזיר טמא או טהור אַבל לא בשאר תגלחת ואפתי י"ל דדוקא ע"י תגלחת מצורע מותר שְעָרוּ דבשעת צרעתו ליפא לעשה דקדוש יהיה גדל פֿרע וכמש"כ הרמב"ם ו"ל בְּטעמא דעשה דמצורע דוחה ל"ת דְּנזיר.

אַבל אם גילח והו לִסְטִים בתוך נזירותו שְעָרוּ אָסור וצ"ע בְּזוּה שׁוּב מְצָאתִי הַדָּבָר מְבֹאָר פֿון בִּילְקוּט בְּשֵׁם הַסְּפָרִי דְאָפִילוּ גִילְחוּהוּ לִסְטִים שְעָרוּ אָסור: גמ' אָמַר רַבָּא ה"ק וְאִם נזיר טמא מְשַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד שֶׁל אֲשֶׁם יֵצֵא עִי' ש"מ שְׁהִקְשָׁה הָא לְתַנָּא דְמַתְנִיתִין נזיר טמא אינו מְשַׁלַּח פֿלֵל וְלֵהָדָּ גְנוּסָא דְגַרְם בְּמַתְנִיתִין אִם גִּילַח בְּמַדִּינָה מְשַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד י"ל דְּהָא דְאָמַר בְּמַתְנִיתִין בּו"א כו' אַבְל בְּתַגְלַחַת טְוִמְאָה לֹא הִיָּה מְשַׁלַּח הֵינּוּ בְּמַדִּינָה אַבְל בְּמַקְדָּשׁ מְשַׁלַּח וּכ"כ בְּש"מ בְּשֵׁם י"מ אַבְל אֵין זֶה מוּבָן דֹּא"כ ת"ק הֵינּוּ ר"מ דר"מ נְמִי הֲכִי קָאָמַר וְעוּד דְּאִי גִימָא דְלָמ"ד נזיר טמא מְשַׁלַּח מִיָּרִי בְּרִייתָא א"כ לִישְׁנָא דִּישְׁנָא לֹא אֲתִי שְׁפִיר דְּהָא לְכַתְחֵלָה דִּינָא הֲכִי לְשַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד שֶׁל אֲשֶׁם דְּלֹא מְסַתְּבַר לוֹמַר דְּעִיָּקָר מְצֹנְתוֹ לְשַׁלַּח תַּחַת חֲטָאת הַעוֹף אַבְל הַרְמַב"ם ו"ל גְּרָאָה דְּמִפְּרָשׁ לֵהָדָּ בְּרִייתָא לָמ"ד דְּנזיר טמא אינו מְשַׁלַּח פֿלֵל וְאִפ"ה אִם שַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד שֶׁל אֲשֶׁם יֵצֵא וּלפ"ז א"ש לִישְׁנָא דִּישְׁנָא דְלְכַתְחֵלָה מְצֹנְתוֹ בְּקַבּוּרָה וְאִם שַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד שֶׁל אֲשֶׁם ג"כ יֵצֵא אַבְל צ"ע תו מנ"ל דְּמַקְרָא דְּזִבְחַת הַשְּׁלָמִים לִיפָא לְמִילָף דְּאָנְזִיר טְהוֹר קָאִי וְעוּד דְּהָא חֲשִׁיב בְּמַתְנִיתִין סוּף תְּמוּרָה שְעָר נזיר טמא בֵּין הַנְּקֻבָּרִים וְתַנּוּ הֵתָם פֿל הַנְּקֻבָּרִים לֹא יִשְׁרְפוּ וּכ"כ הַרְמַב"ם ו"ל לֵהָדָּ מְשֻׁנָּה בְּסוּף ה' פְּסוּלֵי הַמְּוֻקְדָּשִׁים וְחֲשִׁיב לְשַׁעַר נזיר טמא בֵּין הַנְּקֻבָּרִים דְּאָפְרָן אָסור וּא"כ אִמָּאִי יֵצֵא בְּשִׁרְיָתוֹ תַּחַת הַדּוּד וְנִרְאָה דְּהֵינּוּ דְּקָאָמַר ר"מ מִפְּנֵי שְׁשִׁעָרוּ נְקֻבְרֵי וּמִש"ה אֵין לְשַׁלְּחוֹ תַּחַת הַדּוּד דְּנְקֻבָּרִים לֹא יִשְׁרְפוּ אֲלָא דר' יהודה דְּאָמַר טמא אינו מְשַׁלַּח ע"כ אֵינוּ צָרִיף לְשַׁלַּח קָאָמַר דְּאִיסוּרָא לִיפָא דר"י ס"ל בְּתַמּוּרָה דְּרִשְׁאִי לְשָׂרוּף אֵת הַנְּקֻבָּרִין וְעוּד דְּמָאִי קמ"ל בְּרִייתָא דִּישְׁנָא פְּשִׁיטָא דְאִם פְּכָר עֲשֵׂה בְּשִׁרְיָפָה דִּישְׁנָא וְכֵן הוּא בְּכָל הַנְּקֻבָּרִים וּבְשַׁלְּמָא גְבִי נזיר טהור דְּאָמַר אִם שַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד שֶׁל חֲטָאת יֵצֵא א"ש אע"ג דֹּא"א לְתַמְנֵן דִּישְׁנָא יְדֵי הַמְּצֹנָה קָאָמַר דְּמְצֹנָה לְשַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד אַבְל בְּנזיר טמא דְּמְצֹנָה לְבַעְרוּ פְּשִׁיטָא דִּישְׁנָא בְּכָל מִינֵי בִיעוּר וְעֵינִין תּוֹסִי"ט ו"ל מִש"כ בְּזוּה וְעִי' בִּילְקוּט פ' נְשֹׂא: שָׁם מָאִי זָבַח ש"מ לְרַבּוֹת חֲטָאת וְאֲשֶׁם פְּכָר פְּתַבְתִּי דֵּהָדָּ רִיבּוּי דְאֲשֶׁם אֵינוּ מוּבָן דְלָמ"ד דְּנזיר טמא מְשַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד וְדָאִי לֹא אִינְצִטְרִיף לְרַבּוֹת אֲשֶׁם דְּפְשִׁיטָא דְתַחַת אֲשֶׁם הוּא מְשַׁלַּח פִּינּוֹן דְּלִיפָא שְׁלָמִים בְּנזיר טמא וְלָמ"ד דְּאֵינוּ מְשַׁלַּח פֿלֵל ג"כ לֹא שְׁיָיָף לְרַבּוֹת אֲשֶׁם דִּמְנָל הָא פִּינּוֹן דְּאִינְצִטְרִיף קָרָא לְחֲטָאת דְּנזיר טְהוֹר וְדו"ק: וְעֵינִין תּוֹס' זְבָחִים דָּף נ"ה שְׁהִקְשׁוּ לָמָּה לִי קָרָא לְהָא דְּמְשַׁלַּח תַּחַת הַדּוּד שֶׁל חֲטָאת יֵצֵא תִּפּוּק לִיָּה מְהָא דְּאִיִּתְקַשׁ חֲטָאת לְשְׁלָמִים דְּמִנְיָה יִלְפִינּוּ נְמִי הָא דְאִם גִּילַח עַל אַחַת מִשְׁלֶשֶׁתָן יֵצֵא כְּדָאִיתָא שָׁם בְּזָבָחִים וְאֵין פֿאַן קוֹנְשִׂיא כ"כ דְּשִׁילּוּחַ שְעָר לֹא יִלְפִינּוּ מְהִיקְשָׁא מְשׁוּם דְּלְחֲטָאת מְחֻסָּר הִבְאָה וְנִתְיָנָה דְּבִישׁוּל חֲטָאת בְּעִזְרָה הִיא וְעֵינִין תּוֹסִי"ט ו"ל שְׁהִבִּיא לְהָא דְאִם גִּילַח עַל אַחַת מִשְׁלֶשֶׁתָן יֵצֵא דְרִשְׁתִּי הִירוּשְׁלָמִי ע"ש וְאִמָּאִי לֹא הִבִּיא דְרִשְׁא דְש"ס דִּילָן פֿנ"ל וְהַתּוֹס' ו"ל לְעֵיל דָּף כ"ח הִבִּיאוּ הָדָּ הַקְּיִשָּׁא דְּזָבָחִים לְהָא מִקְלָתָא וְמָה שְׁפִי' רש"י ו"ל שָׁם בְּזָבָחִים גִּילַח עַל אַחַת מִשְׁלֶשֶׁתָן יֵצֵא הֵינּוּ דְּהוֹמַר הַנְּזִיר בְּכָל בְּאֶחָד מִפְּלֵ הַקְּרָבָנוֹת יִתְבָּאָר לְקַמֵּן בְּזוּה וְגַם מָה שְׁהִבִּיא שָׁם בְּשֵׁם הַסְּפָרִי דְרִשְׁא דוּגְלַח פְּתַח אֵהָל מוֹעֵד דְּקָאִי עַל שְׁלָמִים פְּלֹא דְהָרִי מְבֹאָר דְרִשְׁא זֹו בְּשִׁמְעֵתִין וְעֵינִין

בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בְּהַלְכָה זו דְנִרְאָה מְדַבְרֵי דְהָא דְאֲמַרִּינּוּ לְעֵיל דְדַרְךָ בְּזִיוֹן הִיָּנוּ לְמַעוּטֵי גִילּוֹת פְּגָדָה הִפְתַּח אֶפְיָלוֹ בַּע"נ ע"ש: מִשְׁנֵה הֵיךְ מְבַשְׁלֵן כּו' הִפְתָּה נוֹטֵל זְרוּעַ בְּשֵׁלָה כּו' וּבְחֻלִּין פָּרַק גֵּיד הַנְּשָׂה יִלְפִינּוּ מִהֶכָּא שְׁיַעוּר נְתִינַת טַעַם אִי בְּמֵאָה אוּ בְּשָׁשִׁים וּלְדִיּוֹן אֶסְמַכְתָּא בְּעֵלְמָא הִיא דַּמְב"מ בְּטִיל בְּרוּב וּלר"י דְאֲמַר מְב"מ לֹא בְּטִיל אֲמַרִּינּוּ הֵתָם דְהֶכָּא חִידוּשׁ הוּא ע"ש.

וְלִכְאוּרָה הֵיךְ נִרְאָה דְקוֹדֵם הַפְּרָשָׁה אִין עֲלִיו שְׁם תְּרוּמָה וּצ"ל פִּינּוּ דְחֻלְקַת הִפְתָּה נִיפְרָ חָל עֲלִיו מִיָּד אִיסוּר אֲכִילַת זָרִים: שְׁם וְאַח"כּ הוֹתֵר כּו' וּפִי' הַתּוֹס' ז"ל דְסַתָּם לֹן תַּנָּא כּר"א דְכָל הַקְּרַבְנוֹת וְתַגְלַחַת פְּנֻלָם מְעַכְבִּין בּוּ וּר"ש אֹמֵר פִּינּוּ שְׁנֹזְרַק עֲלִיו אֶחָד מִן הַדְּמִים הוֹתֵר בְּכָל אֶפְיָלוֹ בְּלֹא תַגְלַחַת דְתַגְלַחַת ג"כ לֹא מְעַפְבָּא וְהָא דְתַנּוּ לְעֵיל אִם גִּילַח עַל אַחַת מְשַׁלְשֶׁתָן יֵצֵא לר"א ג"כ נִצְרָכָה דְסַד"א דְלֹא הוּי תַגְלַחַת אֶלָּא אִם גִּילַח אַחַר שְׁחִיטַת שְׁלָמִים אֶבֶל אִם גִּילַח עַל הַחֻטָּאת וְעוֹלָה לֹא הוּי תַגְלַחַת לְהִכִּי אִיִּצְטָרִיף הִיקְשָׁא דְעַל א' מְשַׁלְשֶׁתָן יֵצֵא וְלְעֵיל דָּף כ"ח גְּבִי נִזְרַק עֲלִיו א' מִן הַדְּמִים דְאִינוּ יְכוּל לְהַפֵּר מוֹקִיָּם לָהּ כְּגוֹן דְשֻׁחַט חֻטָּאת בְּרִישָׁא כְּדַתְנּוּ גִילַח עַל אַחַת מְשַׁלְשֶׁתָן יֵצֵא מְשַׁמַּע דְהִבִּיא רְאִיָּה מְזַה דְאִין פְּנֻלָן מְעַכְבִּין בּוּ וּכְמַש"כ בְּתוֹס' ז"ל וּבַש"מ שְׁם.

וְכֵן מְשַׁמַּע בְּעַרְכִּין דָּף כ"א דְאֲמַר הֵתָם דְחֻטָּאת נְזִיר מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ פִּינּוּ דְאֲמַר מָר אִם גִּילַח עַל אַחַת מְשַׁלְשֶׁתָן יֵצֵא וְאִין הַחֻטָּאת מְעַכְבָּא אֶלָּא דְהֵתָם מִיִּתִּי נְמִי הָא דְתַנּוּ נִזְרַק עֲלִיו אֶחָד מִן הַדְּמִים הוֹתֵר בְּכָל וּק"ק תְּרַתִּי לְמָה וְעוֹד דְלֹא צָרִיף לְאַתּוּיָּי הֵתָם הָא דְאִם גִּילַח עַל אַחַת מְשַׁלְשֶׁתָן יֵצֵא דְהָא עֵינָר הַמְצַנָּה לְגַלַח עַל הַשְּׁלָמִים וְלֹא עַל חֻטָּאת.

וְכֵן בְּמִנְחוֹת דָּף ד' קָרִי לְשִׁלְמֵי נְזִיר הַכָּשֵׁר שְׁאִינוּ קְבוּעַ מְשׁוּם דְאִם גִּילַח עַל א' כּו'. מְכָל הַלִּין מְשַׁמַּע דְמַתְנִיתִין דְאִם גִּילַח כּו' אֲתִי לְאַשְׁמַעִינּוּ דְבְקָרְבָן אֶחָד סְגִי וְא"כ סְתָרִי מַתְנִיתִין אֲהַדְדִּי דְהֶכָּא תַנּוּ אִם גִּילַח כּו' יֵצֵא וְהֶכָּא תַנּוּ וְאַח"כּ הִיקְתֵּר הַנְּזִיר אַחַר הַמַּעֲשִׂים כְּלוּ.

שׁוּב רְאִיתִי בְּמִנְחוֹת דָּף ה' בְּתוֹס' בַּד"ה אִם גִּילַח שְׁכַתְבוּ וְז"ל וְאַפִּילוּ לְרַבְּנָן דְלֹא שְׁרִי לְשִׁתּוֹת יִין עַד שְׁיָבִיא חֻטָּאתוֹ בַּפ' ג' מִיָּנִים עַכ"ל. וְאִין הִבְנָה לְדְבָרִים אֵלוֹ הִיכֵן מְצִינוּ לְרַבְּנָן דְס"ל הִכִּי וְגַם עַד שְׁיָבִיא חֻטָּאתוֹ אִינוּ מוּבָן דְמֵאִי אֲרִיָּא חֻטָּאת דְלר"א כָּל הַקְּרַבְנוֹת מְעַכְבִּים וְלְרַבְּנָן בְּחַד סְגִי וְהַדְבָר בְּרוּר דְכּוֹנְנָתָם אֶפְיָלוֹ לר"א דְאֲמַר דְכּוֹלָם מְעַכְבִּין בּוּ מ"מ מוֹדָה בְּהָא דְאִם גִּילַח עַל אַחַת מְשַׁלְשֶׁתָן דְיֵצֵא יְדִי הַתַּגְלַחַת.

וְא"כ הַדָּק"ל הִכִּי מִיִּתִּי מִיָּנָה דְעוֹלָה וְשְׁלָמִים הַכָּשֵׁר שְׁאִינוּ קְבוּעַ הוּא וְנִרְאָה דְכָל הַגִּי דְמִיִּתִּי הַש"ס מַתְנִיתִין דְאִם גִּילַח אֶסְפֵּא סְמִיף דְנִזְרַק עֲלִיו אֶחָד מִן הַדְּמִים הוֹתֵר בְּכָל וְכַדְאִיתָא בְּעַרְכִּין וְע"כ צ"ל פִּן דְאֵל"ה ר"א מֵאִי עֶבֶד לִיה בְּהִיקְשָׁא דְחֻטָּאת לְשְׁלָמִים וְכַדְאִיתָא בְּזַבְחִים דָּף נ"ה: וְהִנֵּה הַרְמַב"ם ז"ל בְּפִי הַמְשָׁנָה כָּאֵן נִרְאָה דְפּוֹסֵק כּר"א דְבַעֲיָנוּ אַחַר כָּל הַמַּעֲשִׂים כְּלוּן שְׁכַתְבּוּ דְאִין הַלְכָה כְּר"ש דְאֲמַר פִּינּוּ שְׁנֹזְרַק עֲלִיו כּו' וּבְחִיבּוּרָא פְּסֵק כְּר"ש דְנִזְרַק עֲלִיו אֶחָד מִן הַדְּמִים הוֹתֵר וְעִינּוּ בְכ"מ ז"ל וְהַלַּח"מ וְהַתּוֹסִי"ט שְׁנִיָּהם כְּתָבוּ דְסַמָּךְ אֲמַתְנִיתִין דְסוּף פִּירְקִין דְתַנִּי רַבִּי בְּלִשׁוֹן חֻטָּאִים דְיָבִיא שְׁאָר קְרַבְנוֹתֵיו וְהִיָּנוּ מְשׁוּם דְבְאֶחָד מֵהֶם הוֹתֵר כְּר"ש וְא"כ דְבָרֵינוּ בְּפִי הַמְשָׁנָה סוֹתְרִין זַא"ז דְבַמַּתְנִיתִין פְּסֵק דְלֹא כְּר"ש וּבְמַתְנִיתִין דְסוּף פִּירְקִין פְּסֵק כְּחֻטָּאִים שְׁם בְּפִי הַמְשָׁנָה דְמִבִּיא שְׁאָר קְרַבְנוֹתֵיו לְכַשְׁיִטְהֵר וְעוֹד דְקִדְקוּ עֲלִיו ז"ל מַש"כ בְּלִשׁוֹן הַמְשָׁנָה וְאַח"כּ

הנותר הנזיר לשנות כו' דמשמע אחר פל המעשים ודבריו בחיבורו הם פסותרים זא"ז עיין שם בלח"מ ועיין שם בדברי הרמב"ם ז"ל עוד הלכה ה' שכ' וז"ל ואם הביא קרבנותיו ולא גילה ראשו אין התגלחת מעפכת אלא שותה ומטמא לערב שמשניזרק עליו אחד מן הדמים הנותר עכ"ל ולשונו ז"ל שותה ומטמא לערב אינו מוכן מאי אריא לערב הא משמע דמותר מיד לאחר שניזרק עליו אחד מן הדמים ע"כ אי לא דמסתפינא הייתי אומר דלא ניחא להרמב"ם ז"ל למימר דהא דתנו ואח"כ הנותר כו' אריא כו"א ומפרש דאפילו לרבנן דזריקת אחד הדמים מתיר היינו לערב דוקא דכבר עבר היום אבל פל אותו היום אסור לשותה וליטמא דמחוייב הוא לקיים פל מצנת נזירות התגלחת והתנופה ומש"ה תנו ואח"כ הנותר כו' ור"ש אומר דאחר זריקת אחד מן הדמים מותר מיד לשותה יין ובזה אין הלכה פ"ש ולפ"ז דבריו בחיבורו ובפ"י המשנה הפל אחד הם.

וא"ש נמי דלא סתרי דבריו בפ"י המשנה אהדדי אבל לא מצאתי מקום מוצא לזה לחלק בין יום ח' לערב שאח"כ נעוד יתבאר בזה לקמן בסוף פירקין בס"ד: דף מ"ו ואימא עד דאיכא פרונייהו א"כ גז"ש מאי אהני כו' ויש לדקדק לר' אלעזר דמתניתין לעיל דעל הסטאת שקרב ראשון הוא מגלח א"כ אפתי תיקשי ואימא עד דאיכא פרונייהו סטאת ותגלחת.

אבל שאר הקרבנות אין מעפכין ולזה אהני גז"ש וכן יקשה לשיטת התוס' ז"ל דלר"י נמי שוחט השלמים תחלה וקשה פנ"ל אימא עד דאיכא שלמים ותגלחת אבל לדברי הרמב"ם ז"ל דכתב שלמים קריבין בסוף א"ש וצ"ל דלא מסתבר להש"ס למימר דתגלחת מעפכ ושאר קרבנותיו אין מעפכים ועיין בש"מ שהקשה אימא דגז"ש אתי למעוטי תנופה ע"ש: אומר רב תנופה בנזיר מעפכת כו' ומי מעפכא והתניא זאת תורת כו' בין שיש לו פנים בין שאין לו ופירש"י ז"ל בין שאין לו פנים דתנופה לא מעפכא ומש"ה אפילו אין לו פנים איכא תורת נזיר בהכשרו ופריה אלא מעתה זאת תורת כו' בין שאין לו שער בין שיש לו ה"נ דלא מעפכא כיון דאפי' אין לו שער איכא תורת נזיר ודייקת מינה דכי יש לו ג"כ לא מעפכא והתניא נזיר ממורט ב"ש אומרים אין צריה להעביר תער כו' ואמר רבינא דאינו צריה ואין לו תקנה אלמא דלב"ש תגלחת מעפכא וע"כ דריש בין שאין לו שער לחומרא דמעפכא ה"נ בין שאין לו פנים נדרוש לחומרא דאפילו אין לו פנים תנופה מעפכא ואין לו תקנה.

ולא ידענא מי הכריחו לפרש דלב"ש פריה הא לב"ה נמי ע"כ דרשינן בין שאין לו שער לחומרא דצריה להעביר תער וא"כ בין שאין לו פנים ג"כ דרשינן לחומרא או שיניפנו בזרוע או דאין לו תקנה וכן בלישנא אחריןא כתב דלב"ה דאמרי צריה להעביר תער ש"מ דתגלחת לא מעפכא ומנ"ל הא דילמא היכא דיש לו תגלחת מעפכא ובאין לו איכא תקנה להעביר תער גם מש"כ דס"ד דב"ה דאמרי צריה להעביר כו' היינו צריה ואין לו תקנה וזה לא נזכר בגמ' פלל: גם מש"כ לל"א דסלקי מסקנא דתגלחת לא מעפכי לב"ה וקשיא לרב ומאי קושיא הא רב לר"א קאמר דס"ל דתגלחת מעפכת וה"ה תנופה דמעפכ וע"כ ר"א ס"ל הוה דרשא דבין שאין לו שער לחומרא: ולישנא אחריןא אמרי לה דרב ס"ל תנופה מעפכת כו' ואפילו לרבנן דהוה דזאת תורת כו' דתנופה מעפכא דאי לא מעפכא למה לי לרבות בין שאין לו פנים פשיטא כיון דלא מעפכא פלל כן נראה מפ"י

רש"י ופרי"ק אלא הא דתנא גבי שער כו' ה"נ דמעפבא והתנא נזיר ממורט ב"ש אומרין אין צריף להעביר תער וב"ה אומרין צריף להעביר תער אלמא דלא מעפבא ומסיק רבינא דלב"ה צריף ואין לו תקנה וא"כ לב"ה תגלחת מעפבת וה"התנופה דמעפבא וגם להאי לישנא קשה א"כ ב"ה ס"ל כר"א דתגלחת מעפבת וב"ש פרבנו ועוד דמאי שני רבינא להני פרייתות אליבא דר"א דאמר תגלחת מעפבת הא לרבנו קיימינו ולרבנו ע"כ דרשינו לקראי דזאת תורת לקולא דלא מעפבי: והתוס' ו"ל האריכו בזה ודבריהם ו"ל מגומגמין מאוד ואבאר דבריהם ו"ל בקצרה: תוס' בד"ה ואלא הא דתנא זאת תורת הנזיר כו' וכ' לפרש דהפירכא מתגלחת הוא גם בלא הפרייתא דנזיר ממורט דבלא"ה ליפא למימר דאתי לאשמעינו דלא מעפבא דלרבנו לא צריף קרא לזה דמגז"ש ששמעינו ולר"א הא אמר תגלחת מעפבא וע"כ צ"ל דאתי לאקושי אין לו ליש לו דצריף להעביר תער על מורטו וה"נ דצריף להניף על זרועו ולרונחא דמילתא מיייתי עוד פרייתא דנזיר ממורט דלב"ש אין לו תקנה ולב"ה צריף להעביר תער ופלוגמיהו בין לר"א בין לרבנו. הרי אי אפשר לפרש הא דאמר תורת נזיר בין יש לו בין אין לו לאקושי יש לו לאין לו לשום מ"ד דלב"ש הא לא שוו דבאין לו אין לו תקנה וב"ה יש לו תקנה ואי לב"ה לענון מה בא להשוות יש לו דהא בהדיא פתיב העברת תער וע"כ בא להשוות אין לו דצריף נמי העברת תער וב"ה היא וה"נ גבי תנופה להזקיקו תנופה על זרועו ומשמע מדבריהם דב"ש לית להו הך דרשא דזאת תורת דאליבייהו לא שנה אין לו ליש לו ואין זה מוכרח דלב"ש נמי יש לומר דאתי לאשמעינו דבאין לו נמי מעפבי ואין לו תקנה דה"א דנהי דאם יש לו שער מעפבי אבל פי אין לו לא מעפבי קמ"ל קרא דזאת תורת דבאין לו נמי מעפבי ואין לו תקנה אלא דהתינח אי נימא דב"ש אליבא דר"א ואין לו תקנה להתירו ביין איצטריף קרא להכי דלא נימא אם אין לו אינו מעפב ומותר ביין אבל אי ב"ש פרבנו ואין לו תקנה לקיום המצנה א"כ לא איצטריף קרא להכי דבלאו קרא דזאת תורת ה"א דאין צריף להעביר תער.

ועוד דהתוס' ו"ל ס"ל דמסבא ג"כ ה"א דאין לו תקנה באין לו אם ביש לו מעפבא ולישנא אחרנא קאמר הש"ס דאפילו למ"ד ביש לו דלא מעפב באין לו מעפב משום פל שאין ראוי לביקה וכמש"כ לקמן אבל בירושלמי פריף נמי לרב מהא דתנא בין שיש לו פנים בין שאין לו ומשום דיש לו מעפב אבל אם אין לו אינו מעפב והיינו דקאמר בין שאין לו דכי אין לו לא מעפבי ויתבאר עוד בזה לקמן בשמעתין: תוס' בד"ה ומי לא מעפבא פירוש לרבנו והתנא זאת תורת וכתבו דלהאי לישנא ס"ל דאין לו מעפב לכ"ע דאינו ראוי לביקה ובא להשוות יש לו לאין לו דמעפב ואפילו לרבנו ופרי"ק אלא הא דתנא בין שיש לו שער כו' ה"נ דמעפבא והתנא נזיר ממורט ב"ש אומרין אין צריף כו' וב"ה אומרין צריף ואמר רבינא מאי צריף לב"ה דאין לו תקנה ולב"ש יש לו תקנה ובא להשוות אין לו ליש לו דיש לו תקנה ע"י העברת תער על מורטו משמע דמפרשי הא דאמרי ב"ש א"צ להעביר תער היינו דיש לו תקנה ולישנא לא משמע הכי והוי מצי לפרש דמקיש אין לו ליש לו דלא מעפב אפילו אינו ראוי לביקה והם ו"ל בעצמם הקשו דהא לב"ה בא להשוות יש לו לאין לו ועוד דלמה ליה להקשות מפרייתא דנזיר ממורט בלא"ה יכול להקשות דלרבנו תגלחת לא מעפבא ולר"א מאחר פל המעשים וסבא זו שחידשו דבאין לו יעפב יותר מיש לו פבר פתבתי דבירושלמי אמרינו איפכא וגם דסבא

זו דאין ראוי לביולה יש לפקפק פיון דלרבנו תנופה לא מעפבא ומצוה אחריתא הוא להניף השלמים מנ"ל דליעפב בהיתר נזירות ועוד היכי ס"ד דרב למימר הכי דלרבנו תנופה מעפבא הא מוכח ממתניתין דסוף פירקין וממשנה דלעיל דף כ"ח דאחר נריקת אהד מן הדמים לחוד הותר הנזיר: וכתבו עוד לפרש כפי גוססא דילו בלישנא אחריןא דרבינא תירוץא הוא וה"פ והתניא נזיר ממורט כו' ב"ה אומרים צריף להעביר תער וס"ד דצריף ויש לו תקנה ומקיש אין לו ליש לו דיש לו תקנה וה"נ בתנופה יש לו תקנה להניף על זרועו וש"מ דלא מעפבא צריף לפרש דבריהם ו"ל לאו דמוכח מינה דלא מעפבי דזה לא מוכח פלל דאי ב"ה כר"א ס"ל שפיר מעפבי אלא מאי דבעי להוכיח לרבנו דמעפבי ולהשוות יש לו לאין לו דנדאי מעפבי משום דאין ראוי לביולה לזה מוכיח מדברי ב"ה דאין זו הוכחה אלא בא להשוות אין לו ליש לו דניף על זרועו אכל עיפובא לרבנו לא שמעינו ודחי רבינא דב"ה צריף ואין לו תקנה קאמר וא"כ ע"כ בא להשוות יש לו לאין לו דמעפבי וכן בתנופה והקשו ע"ז היינו כר"א ותפוזק ליה מאחר פל המעשים דלרבנו ע"כ פי היכי דתגלחת לא מעפבי ה"נ תנופה ואם באנו לומר פי אינו חושש לקושיא זו א"כ גם הא דהקומץ י"ל דאתיא כר"א דהתם נמי קשה הא דקאמר התם דכן יעשה לתנופה דמעפבא והתם נמי תיקשי אמאי לא קאמר מאחר פל המעשים אכל פי היכי דהכא אינו חושש לקושיא זו התם נמי פן פנ"ל לפרש דבריהם ו"ל ועיין בא"מ ולפ"ז הקשו עוד א"כ הא דתנו בתנחות דב' מינים שפנזיר מעפבים זא"ז וכי אין זה לרבנו פיון דהא דמסקינן ה"כא לעיפובא הוא לר"א לחוד.

ויש דמשני דאתיא כרבנו ומעפבין זא"ז קאמר אכל אין מעפבין משתית יין אכל אפתי קשה מנ"ל דמעפבין פיון דרבנו לא דרשי פן יעשה ע"כ כתבו דסוגיא דמנחות אתיא אפילו לרבנו וכלישנא בתרא דהכא והכי פירושו אמר רב תנופה בנזיר מעפבת וס"ד דמעפבת לשותות יין קאמר ומש"ה פריף אי אליבא דר"א פשיטא נאי אליבא דרבנו השתא תגלחת לא מעפבא כו' ופריף מי לא מעפבא אפילו לרבנו אף פי אין מעפבת לשותות יין לרבנו מ"מ מעפבת השלמים לרבנו.

וכדתניא במנחות דמעפבין זא"ז ואפ"י לרבנו והתניא בין שיש לו כפים בין שאין לו כו' ומשמע דלהשוות יש לו לאין לו פי היכי דבאין לו מעפב משום דאין ראוי לביולה ה"נ יש לו מעפב השלמים וצריף לעשות שלמים אחרים ופריף אלא הא דתניא בין שיש לו שער כו' ה"נ תאמר דמעפב והתניא נזיר ממורט ב"ה אומרים צריף להעביר תער אלמא דמריטה לא מעפב ומשני רבינא דצריף ואין לו תקנה קאמר וה"נ בכפים אין לו תקנה ומקיימא מילתא דרב לעפב בקרבן וכרבנו משום פן יעשה פי ה"היא דהקומץ וא"ש ה"היא דהקומץ ככ"ע: פנ"ל ב"האור דבריהם אף פי דבריהם משונבשין מאוד בחסירות ויתירות ועיין בש"מ שהאריף ג"כ בזה ובכל פשיטותו אין דברי הלכה זו ברורים בנדי וגם חילוף הנוסחא בדברי ב"ש וב"ה דלא פדאיתא ב"ה דלגירסא דהכא ללישנא קמא עכ"פ בעינן העברת תער לב"ה וללישנא בתרא צריף ואין לו תקנה.

וכ"ז הוא בשיטת ר"א דאמר תגלחת מעפבת דלדין פיון דלא מעפבא מסתבר דא"צ להעביר תער פלל ובש"מ בשם הר"ר נתנאל כתב באמת דהכא נמי גרסינן כמו ב"הא ב"ה אומרים צריף וב"ה אומרים אינו צריף כו' והכי אמרינן בירושלמי סוף פירקין

דר"א דמתניתין דסוף פירקין שמותי הוא וסבר לה כב"ש בנזיר ממנרט דצריף להעביר תער.

וכן נראה מדברי הרמב"ם ו"ל דגירסא זו עיקרית ופסק כב"ה דאין צריף להעביר תער ולישנא קמא ובתרא אליבא דב"ש הוא דפליגי דל"ק צריף ואין לו תקנה וכו' פדת וללישנא בתרא ס"ל לרבינא לב"ש נמי יש לו תקנה אבל לב"ה ליפא פלוגתא פלל דלתרתי לישני לב"ה אין צריף להעביר תער פינו דתגלחת לא מעפבא וכן בתנופה אע"פ שאין לו פנים דכל אלו הדברים למצוה הם וכמש"כ הרמב"ם ו"ל שם בפ"ח הלכה ה' וכולא שמעתין אליבא דר"א אתיא ולקמן במשנה דגילח על הזבח ונמצא פסול דתגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו יתבאר מה שיש לדקדק בזה אבל זה פשוט דמהאי טעמא הוא דפסק הרמב"ם ו"ל דנזיר ממנרט אין צריף להעביר תער ועיין בכ"מ ובלח"מ ו"ל שם ומה שנתראה שם מדברי הלח"מ ו"ל דגבי ביהן הוא ג"כ ר' אליעזר לענ"ד נראה דר' אלעזר הוא בר פלוגתא דר"ש וכדאיתא ביומא דף ס"א: וממילא לא תיקשי נמי קושית הלח"מ והתוס' י"ט ו"ל מהא דפסק בבבבן מצורע דאם אין לו ביהן אין לו טהרה עולמית והש"ס מדמי להו הכא אהדדי דכ"ז הוא למ"ד תגלחת מעפבת.

ומדמי להו שפיר לענין זה דלא מהני נתינה על מקומו כמו הכא דלא מהני העברת תער אבל לדין דקיי"ל כב"ה דא"צ להעביר תער פלל משום דהכא למצוה הוא ולא לעפב אדרבא שמעינן מדברי ב"ה דנתינה על מקומו לאו פלום היא ואין לו טהרה עולמית פינו דטהרת ביהונו מעפבא ביה ולפ"ז נראה לי דבמצורע דתגלחת מעפבא ביה אם הוא ממנרט אין לו שער אין לו טהרה עולמית ועיין בתוס' י"ט ו"ל שנסתפק בזה אלא דהוא מילתא דלא שכיחא שלא יהיה בו שום שער בגוף דכל שיש לו שער באיזה מקום בגוף מיקיימא ביה תגלחת: אלא דאפתי תיקשי לזה הא דאמרינן בסנהדרין פ' נגמר הדין על הא דשמואל נקטעה יד העדים פטור משום דבעינן קרא פדכתיב.

ואמרינן התם דתנאי היא מהא דפליגי לענין ביהן מצורע ומשמע דמאן דאמר אין לו טהרה עולמית הוא משום דבעינן קרא פדכתיב ולפי מש"כ טעמא הוא משום דחסר כפרה המעפבת בו היינו נתינת שמן על ביהונו וי"ל דר"א ור"ש נמי ס"ל דצריף ליתן שמן עליו אלא דס"ל דעל מקומו או על שמאל סגי משום דלא בעינן קרא פדכתיב ות"ק ס"ל דבעינן קרא פדכתיב וכינו דאין לו ביהן אין לו טהרה וכבר הקשו התוס' ו"ל שם בסנהדרין הא במצורע פתיב תהיה לעיפובא ומ"ט דר"ש דאמר על של שמאל יצא וגם יש להסתפק אם יש לו ביהן ימין אם יצא לר"ש אם נתן על של שמאל: ולענין מאי דכתיבנא דשער נמי מעפב במצורע שבתוי נראיתי דאין זה מוכרח דהא איפא מ"ד הכא דאפילו למ"ד דתגלחת מעפבת מ"מ באין לו אינו מעפב וכמש"כ בשיטת הירושלמי.

וגבי מצורע בלא נתינת שמן ונדאי אין לו טהרה ונהיננו משום דלא דמי אהדדי דהתם נתינת הדם והשמן הוא טהרתו ואם אין יכול ליתן לא נטהר אבל בשאר נזיר המצוה היא לגלח שערו ואם אין לו אין פאן מצוה דהמצוה לא נאמרה אלא אם יש לו שער צריף להעבירן ואם אין לו א"צ פלום וכן בתנופה דהתורה צויתה שנייפבידין ואם אין לו פנים אין פאן מצוה משא"כ בנתינת השמן והדם וכי מפני שאין לו ביהן יטהר בלא נתינת דם ושמן שהוא עיקר טהרתו וא"כ שער של מצורע ג"כ פן אפילו אם תגלחת מעפבת בו

היינו אם יש לו שער אבל אם אין לו פטור מן המצוה וסבירא נכונה היא וכ"ת א"כ מאי קאמר ר"פ הקא דב"ש ור"א אמרו דבר אַחַד וּלְפִי הַנִּלְיָ ל"ל דר"א מודה בנזיר ממנרט דלא מעפבא ביה די"ל לענגן דלא סגי בנתינה על מקומו ולהעביר תער על ראשו בזה אמרו דבר אַחַד דלא מהני ועי' בילקוט בשם הספרי דיליף ר' יאשיהו מקרא דנזירות חל עליו אפילו אין לו שער: וע"פ הדברים הנ"ל יש לי מקום עיון על התוס' והר"ש ז"ל שכ' בפשיטות דהא דאין לו טהרה עולמית היינו דווקא שהיה לו בנהן משנזקק לטומאה אבל אם לא היה לו בנהן מתחלתו לא בעינו קרא פדכתיב כמו בנקטעה יד העדים דאם היו גידמין מתחלתן סגיב ולפי הנ"ל לא דמיין להדדי דווקא התם דקטיעת יד העדים דפוטרי הוא גזה"כ משום דבעינו קרא פדכתיב וְלֹא פְתִיב אֱלָא יַד הַעֲדִים תְּהִיָּה יַד שְׁהִיָּה לו בפתילה שלא ישתנה אחר ראית העדות או אחר הגדה ואם היו גידמין הרי לא נשתנו אבל הקא גבי מצורע דאם אין לו בנהן הרי הוא מחוסר טהרה היינו נתינת השמן ומה לי אם נחסר בנהנו משנזקק לטומאה או שלא היה לו בפתילה הרי אין לו מקום ליתן הדם והשמן וכיון דס"ל דבעינו קרא פדכתיב ונתינה על מקומו או על שמאל לאו פלום היא ונדאי אין לו טהרה עולמית וכן מוכח מהא דשמעתין דנזיר ממנרט למ"ד דאין לו תקנה אפילו היה ממנרט מתחלתו דאם נמרט בתוך נזירותו סותר ל' יום אע"ג דמספקא לי בהא אם נמרט ואין סופו לגדל שער אי שייך ביה סתירת ל' יום פנין דלאחר ל' ג"כ לא יהיה לו שער ומה יועיל בסתירתו עכ"פ זה נראה לי ברור דבמצורע ונזיר אפי' לא היה לו בנהן מתחלה או שאין לו שער בנזיר שפיר מעפבא בהו ובירושלמי בשמעתין איתא אמר שמואל שער מעפכת בנזיר כהנופות וכבהונות של מצורע ופריה ויהני זאת תורת המצורע בין שיש לו בהונות בין שאין לו ומשני פתר לה כר"א דאמר נותן על מקומו ניוצא ואם איתא דאם אין לו בנהן מתחלה ונדאי לא מעפב לישני דבין שאין לו בהונות היינו שלא היה לו בפתילה ודרשא זו דזאת תורת כו' בין שיש לו בהונות כו' משמע דש"ס דילן לא ס"ל.

דא"כ היכי קאמר בפ' נגמר הדין דקרא פדכתיב תנאי היא ור"א ס"ל דלא בעינו קרא פדכתיב דילמא שאני התם גבי מצורע דכתיב זאת תורת בין שיש לו בין שאין לו: והא דאמר שמואל שער מעפב בנזיר קשה לכאורה מאי קמ"ל הא תנאי פליגי בזה אי תגלחת מעפכת אי לא ונראה מזה דאפי' למ"ד תגלחת לא מעפבא מ"מ בעינו שיהיה לו שער ראוי לתגלחת ועי' מש"כ לעיל ד' ל"ט ועוד אכתוב בזה לקמן גבי מי שגילח ונמצא הזבח פסול בס"ד: שוב ראיתי בתוספתא פ"א דאיתא התם נזירות נוהגת בין בא"י בין בח"ל בין שיש לו שער בין שאין לו אע"פ שנאמר וְלֹא פְתִיב אֱלָא יַד הַעֲדִים תְּהִיָּה יַד שְׁהִיָּה לו כו' אע"פ שנאמר וְנָתַן עַל כַּפֵּי הַנִּזְיָר הַמּוֹרֵט ב"ש אומרים צריף להעביר תער וב"ה אומרים אין צריף וכן במצורע כו'.

הרי מבואר דב"ש וב"ה פליגי נמי במצורע ממנרט כמו בנזיר ואיפשט ספיקו של התוס' י"ט ז"ל. ומהא דמביא התם פלוגתא דב"ש וב"ה בפרק דתני בין שיש לו שער בין שאין לו משמע דלאו חזא מילתא היא אלא רישא אשמעינן דהוי נזיר אע"ג דא"א לקיים פל דיני נזירות כמו ח"ל דאינו יכול להביא קרבנותיו.

וכן אם אין לו שער או אין לו פנים דלא מיקיים קרא ולקח כו'. וקרא דונתן כו' אפ"ה
חל עליו נזירות וסיפא פליגי בגזיר שאין לו שער מה דינו ועפ"ז יש לפרש סוגיא דילן
בדרף קצרה וה"פ ללישנא קמא רצה הש"ס להוכיח מהא דדריש זאת תורת בין שיש לו
פנים בין שאין לו דתנופה לא מעפבא דאי מעפבא היכי חגיל נזירות פלל פינן דאינו
ראוי לקיים דבר המעפב בו ופריה מהא דתני נמי בין שיש לו שער בין שאין לו ה"נ דלא
מעפבא ולב"ש אמר רבינא דמעפבא ואין לו תקנה ואפ"ה חגיל נזירות דגזיר ממורט
משמע מתחלתו וה"נ תנופה מעפבא ואפ"ה גם אם אין לו פנים חל נזירות ולא מקרא
דזאת תורת ילפינן אלא כר"א דאמר אחר כל המעשים ולל"ב רצה להוכיח איפכא
מדאיצטריה זאת תורת לאתויי דחל נזירות אפילו אין לו פנים ש"מ דמעפבא דאי לא
מעפבא למה לי קרא דחל נזירות פשיטא פינן דלא מעפבא ופריה מהא דתני נמי בין
שאין לו שער ותידוק מינה דמעפבא ובאמת לכ"ע לא מעפבא דלב"ה אין צריה להעביר
תער ולב"ש צריה ויש לו תקנה אלא ע"כ אע"ג דלא מעפבא איצטריה קרא שלא נימא
דנזירות לא חל אלא אם יכול לקיים המצוה פתיקונה וה"נ תנופה לא מעפבא וגרסינן
הכא נמי ואמר רבינא כמו בלישנא קמא ויתנישב בזה קושית התוס' ז"ל ודו"ק: ובהאי
ענינא דבעינן קרא פדכתיב יש לדקדק לר"ש דאמר לא בעינן קרא פדכתיב ואם נתן על
שמאל יצא מהא דגבי תפילין אם אין לו זרוע שמאל דאין מניח בימין ועי' מג"א סי' כ"ז.

וכן לענין חליצה אם אין לו רגל ימין אטו לר"ש החליצה פשיה בשמאל דימין דחליצה
ממצורע ילפינן ועי' בנ"י שם בפ' מצות חליצה דשקיל וטרי לענין איטר די"א דאינו
חולץ דאין לו ימין ולר"ש אם אין לו ימין עדיף דנותן על שמאל וכן פהו איטר ינכשר
לקמיצה לר"ש דמצורע ילפינן בגז"ש דיד יד ואין פאן מקומו בזה: ע"ב משנה גילח
על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו וכ' התוס' ז"ל דהוי פגילחהו
לסטים דסותר ל' לרבנן וכבר העירותי בזה לעיל דמוכח מפאן דאפילו למ"ד תגלחת לא
מעפבא מ"מ אם גילח אחר מלאת בלא קרבן סותר ל' יום מה"ת דאל"ה אמאי זבחו לא
עלו לו ומשמע אפי' חטאת לא עלה לו וצריה להקריב חטאת אחר ואי אינו סותר אלא
מדרבנן א"כ היכי מייתי חטאת אחר ושלמים ג"כ לא מצי לאתויי מדרבנן אע"ג דבא
נדבה משום הלחם הבא עמהם אבל באמת צ"ע מ"ש דטומאה שאחר מלאת לא סתר
אלא מדרבנן פמבואר בד' התוס' ז"ל לעיל בכמה דוכתי וכמשמעות הסוגיא דרב מתנא
ובר פדא בפירקא קמא ותגלחת סותרת מה"ת וכש"כ למאי דקיי"ל דתגלחת אינה
מעפבת ואם לא גילח פלל הותר ג"כ וע"כ צ"ל כמש"כ לעיל ד' ל"ט דאפילו למ"ד
תגלחת לא מעפבת מ"מ אינו יכול להקריב קרבנותיו אלא אם יש לו שער הראוי לתגלחת
ודווקא בגזיר ממורט דאין לו שער הוא דאמרי ב"ה דמקריב קרבנותיו בלא שער אבל
מי שראוי לגדל שער צריה להמתין עד שיגדל השער ואח"כ יביא קרבנותיו וצ"ע: ר"ש
אומר אותו הזבח כו' ומסקינן בגמרא דר"ש ס"ל דאם גילח על שלמי נדבה יצא כו' פבר
הבאתי במכילתין ד' המל"מ ז"ל שחידש דר' יהודה ור"ש דפליגי בספק נזירות לקולא
או לחומרא תליא בהו פלוגתא דאחר פל המעשים או אחר מעשה יחידי דר"ש דס"ל
אחר מעשה יחידי אין ספיקו חמור מונדאו דיכול לגלח על עולה ושלמים בתנאי ועדיפא
הוי מצי למימר דלר"ש אין צריה תנאי פלל ויכול לגלח על שלמי נדבה אלא די"ל דאין
זה אלא דיעבד אבל לכתחלה אסור לגלח על שלמי נדבה וא"כ ליכא תקנתא אלא על

תנאי ויש להסתפק לר"ש אם גילח על עולת נדבה אי יצא נמי פינון דמקרא לא איתרבי אלא שלמים ונהר"ן ו"ל בנדריים כ' דאע"ג דתנן אם גילח על אחת משלשתן יצא מ"מ לכתחלה אינו מגלח אלא אחר הקרבת שלשתן ולא ידעתי זו מנין לו דהא דאמרנו אם גילח על אחת משלשתן יצא אתי לאשמעינן דל"ד על שלמים אלא על א' משלשתן נמי יצא אבל אחר פולן ליפא למ"ד ובהקדמי אמר ר"ש פינון שזנרק עליו אחד מן הדמים הותר לשותות יין ועוד דאי לכתחלה אסור לגלח אם לא אחר פולן א"כ לעיל בזנרק עליו אחד מן הדמים אמאי אינו יכול להפר דהא אינו יכול לגלח ומה שיש לדקדק בד' המל"מ עוד פבר פתבתי לעיל: תוס' בד"ה קסבר ר"ש כו' וה"ה דמקשי להו כו' עיין בש"מ ותראה פוננת דבריהם ז"ל: דף מז מתני' ר"א אומר סותר את הכל ומסיק בגמרא סותר כל קרבנותיו ולכאורה לר"א אמאי לא יביא קרבנות טומאה ג"כ דהוי פמי שנטמא קודם גילוח ונקבאת קרבנותיו שכ' הרמב"ם ו"ל דצריף להביא קרבנות טומאה לרבנן דסותר ל' יום ונראה דה"ה לר"א דאינו סותר אלא ז' וכמש"כ לעיל דסתירה ממש הוא לא פדי שיטהר מטומאתו לבד וכן מבואר בתוספתא פ"ב כל שנטמא ביום שראוי להביא קרבן לא סותר אלא ז' ימים חוץ מימי טומאתו וכבר הארכתי בזה לעיל ועי' בתוספתא דתני היום בטעמא דרבנן דיביא שאר קרבנותיו משום שקדש שער בדם ועי' מ"ש לעיל דף י"ד ע"ב: תוס' בד"ה וחכ"א כו' אבל הנזחים שהקריב משנטמא יסתור.

לענ"ד יש להסתפק בזה פינון דכבר הותר מפל ואין צריף אלא לשלם קרבנותיו למצוה א"כ אפי' הביאן בטומאתו יצא דהא טמא משלח קרבנותיו ולכתחלה הוא דאמרי חכמים דיביא לכשיטהר.

וצ"ע: רש"י בד"ה והכי נמי מסתברא כו' ע"א כו'. אלא אותו שהפריש תחלה צריף להחליף לא ידעתי טעם לזה ואפי' נטמא באמצע נזירות אחר הפרישת קרבנות טהרה אינו נפסליו בזה.

ולכשיטהר שפיר יכול להקריבן: תוס' בד"ה והאמרי כו' ולרבנן סותר ל' ובפ"ק פירשתי דמדרבנן הוא דמן התורה אינו סותר. וסתירה ה"קא מסופק הוא דמשמע הואיל ונזרק עליו א' מן הדמים לרבנן נמי סגי בסתירת ז' פן הוא פנונתם וכן איתא בש"מ ז"ל דמספקא ליה בהא אבל העיקר כמש"כ הרא"ש ז"ל שם דרבנן לא שייכא סתירה פלל פינון דהותר בכל דיני נזירות ומאן דמספקא ליה בהא י"ל דס"ל דרבנן דאמרי יביא שאר קרבנותיו ס"ל נמי כר"א דאחר המעשים פולן ואפ"ה ס"ל דאינו סותר קרבנו שהקריב פבר ודו"ק: פירק שביעי משנה יטמא נזיר ואל יטמא כ"ג ואיכא נ"א פהו הדיוט.

וכ"כ התוס' ז"ל דלרבנן אפי' פהו הדיוט חמור מנזיר דקדושתו קדושת עולם ולכאורה ה"ה נראה דלכ"ע נזיר חמור מפהו הדיוט דהא לענן קרובי' נזיר חמור דכה"ד מטמא לכתחל' ונזיר אסור ולמה יהיה חמור לענן מת מצוה מנזיר.

אבל באבל רבתי איתא ג"כ דכה"ד חמור מנזיר והכי מוכח נמי מהא דמקבעי להש"ס לקמן משוח מלחמה וסגן הי מהו עדיף אלמא דמספקא ליה שמה סגן עדיף אע"ג דלענן קרובים משוח חמור מיניה דגם הוא מצונוה על הקרובים אפ"ה לענן מת מצוה י"ל דקיל מסגן אלמא דאין חומרא זו דאסור ליטמא לקרובים מכרעת לענן מת מצוה דהותר בשניהם ויש להסתפק אי האי דינא דין תורה הוא ואם נטמא הפהו היכא דאיכא נזיר

בהדיה עבר בלאו דלא יטמא פיון דאיכא אחר לאו מת מצנה הוא או דילמא פיון דלתרנוייהו הותר אם עבר ונטמא מי שקדושתו חמורה מה שעשה עשה ולא לקי ובירושלמי אמרו החליפו מהו עבר משום לא תטמא את אדמתך והחליפו היינו שנטמא מי שקדושתו חמורה וכן פי' הפ"מ ו"ל ומשמע דלא עבר בלאו דלא יטמא אלא עבר בלאו דלא תטמא את אדמתך דאין זה לאו גמור אלא אזהרה פלגית ליהנהר מן הטומאה ונראה דזה דוקא באלו ששניהם מוזהרין על הטומאה אבל בכהן ולוי דאיתמר בירושלמי ד'טמא לוי ואל' יטמא כהן בזה ודאי אם נטמא הפהן עובר בלאו דלא יטמא פיון דאיכא לוי שאינו מוזהר על הטומאה פלל לאו מת מצנה הוא ולוקה על טומאתו: שם ר"א אומר כו' ואל' יטמא נזיר שהוא מביא קרבן כו' לכאורה הוי מצי למימר דנזיר חמור דעבר בטומאתו על ג' לאוין לאו דלא יטמא ולא דבל תאחר וגם לאו דלא יחל דברו וצ"ל דלא חשיב להא לחומר דמה לי לאו אהד ומה לי ג' לאוין ובירושלמי מביעי נזיר עולם ונזיר נזירות אינה מהן יטמא ובהא לכאורה מסתבר ד'טמא נזיר עולם דליכא גביה בל תאחר ולא נזיר נזירות דעבר נמי בקל תאחר וצ"ל דגם בזה לא מכרעת.

וי"ל דנזיר עולם קדושתו מרובה דאין תגלחתו מרובה עוד אמרינן בירושלמי שם דנזיר שלשים ונזיר מאה יטמא נזיר שלשים נזיר זמן קצוב ונזיר עולם יטמא נזיר לזמן קצוב וכתב פו הרמב"ם ו"ל בפ"ז מה"נ אף הא דנזיר נזירות ונזיר עולם השמיט משום דספיקא הוא ואין הכרע מי יטמא תחלה ע"כ מי ש'יטמא עשה מצנה ועי' מל"מ ו"ל שם: שם יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם וכתבו התוס' ו"ל ואפילו אמר נזיר עולם כו' ובירושלמי קאמר אפי' הדירו אביו מבטן זה תורה וזה אינו תורה פירוש דאיסור זה ע"י עצמו בא לו ולא תורה היא אבל פהן איסורו מאליו הוא ועי' תוי"ט בזה ועי' מש"כ לעיל במשנה דהאיש מדיר את בנו בנזיר: תוס' בד"ה משום בשמן המשחה ומרובה בגדים כו' ע"ש שהאריכו היכי אשפחן תרנוייהו בהדי הדדי דאי קודם שנגנו שמן המשחה ליכא מרובה בגדים ותימצו דמייירי אחר שנגנו שמן המשחה ואירע קרי למשום והעמידו פהן אחר תחתיו והוא מרובה בגדים לבד ומשמע מדבריהם ו"ל דקודם שנגנו שמן המשחה הנה צריף למשום פהן שהעמידו תחתיו ביוה"כ ולא משמע הכי ביומא דף י"ב דאמרינן במה נתחנף השני אם אירע פסול בראשון וכ"כ הרמב"ן ו"ל פ' אחרי מות דלא נמשח השני ביוה"כ ולהתוס' ו"ל משמע להו הכי מדקרי ליה משום שעבר לזה השני לפי שיטתם משמע דצריף שימשח אבל העיקר נראה בדברי הרמב"ן ו"ל פיון דאין משיחה מעפכת לאחר שנגנו א"כ קודם שנגנו נמי בדיעבד פשר ועי' בא"מ ו"ל שהצריף להוכיח מיומא דבעינו עכ"פ משיחה יום א' לעיכובא וע"כ לאו דוקא משיחה אלא או ריבוי יום אהד או משיחה יום א' ועי' תוס' ישנים שם שכתבו דהא דאין מחנכין אותו במשיחה הוא משום דבבית שני לא הנה שמן המשחה ועי' בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ד מהל' פלי המקדש וע' בא"מ דנראה מדבריו דלר"י לאו דוקא מתקינין לו אלא מפרישין ולא משמע הכי בדרף ה' שם: והקשו התוספות ו"ל על תירוצם דא"כ מרובה בגדים לא חזי לעבודה דראשון חזיר לעבודתו ולקמן בהגהה ד"ה הכי גרסינן פתבו דמייירי ביוה"כ וגם זה אינו מוכן דא"כ משום לא חזי לעבודת היום ביוה"כ ואמרי' לקמן דמשום שעבר ומרובה בגדים מרובה בגדים עדיף דחזי לעבודה וצ"ל לדבריהם דדוקא משום שעבר לשיטתם דלא חזי לעבודה פלל הוא דמרובה בגדים עדיף ממנו אבל משום שעבר מחמת קירוי דלמחר

קוּזי לַעבוּדָה עֲדִיף מִמְרֻבָּה בְּגָדִים: וְכָתְבוּ עוֹד דְּמִיָּרִי שְׁגֵלָה הַמְשׁוּחַ וּמִיָּנוּ אַחַר תַּחֲתוֹ
בְּרַבּוּי בְּגָדִים וְשִׁימָשׁ פְּמָה שְׁנַיִם שְׁאָר אִם הָרֵאשׁוֹן שָׁב אֵינוֹ חוֹזֵר לַעבוּדָתוֹ שְׁהָרִי שִׁימָשׁ
זֶה פְּמָה שְׁנַיִם וְאֵין פְּנוּנָתָם דָּאֵין הָרֵאשׁוֹן חוֹזֵר לַעבוּדָה כִּלְל דָּא"כ הִנֵּה לֵיהּ מְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר
אַלָּא דָּאֵין הָרֵאשׁוֹן חוֹזֵר וְהַשְּׁנִי יִדְחָה כְּמוֹ הַשְּׁנִי שִׁימָשׁ אִם אֵיבַע קָרִי לְרֵאשׁוֹן דְּהָתָם
לֹא שִׁימָשׁ אַלָּא יוֹם אֶחָד מִשׁ"ה הָרֵאשׁוֹן חוֹזֵר וְהַשְּׁנִי נִדְחָה.

אַבְל זֶה שִׁימָשׁ פְּמָה שְׁנַיִם אֵין מַעְבִּירִין אוֹתוֹ וְשְׁנִיָּהֶם יְכוּלִים לְשִׁמָּשׁ. וְהָכִי מִשְׁמַע בִּשׁ"מ
וְעִי"מ בִּשׁ"מ וְלִפִּי הַגְּ"ל דְּבָרֵי הַתּוֹס' וְ"ל א"ש וְיִתְבָּאָר עוֹד לְקַמְן בְּזָה וּמִשׁ"כ הָא"מ לְיִישָׁב
דְּמִיָּרִי בְּמְשׁוּחַ וּמְרֻבָּה שְׁעֵבֵרוּ מַחֲמַת מוּמָם אֵין זֶה נִרְאָה דְּלְקַמְן הוּא דְּאֵיִרִינָן בְּמְשׁוּחַ
שְׁעֵבֵר וְכֹן בְּמַתְנִיתִין דְּהוֹרִיּוֹת לִיפָא לְמִימַר הָכִי ע"ש וְדו"ק: ע"ב תּוֹס' בִּד"ה מְרֻבָּה
בְּגָדִים וּמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר כּו' עֵינָן שֵׁם שְׁהָאֲרִיכּוּ לְפָרֵשׁ הִיכִי מִשְׁפַּחַת לֵה מְרֻבָּה בְּגָדִים עִם
מְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר דְּמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר הִיָּנוּ הַשְּׁנִי שִׁימָשׁ תַּחַת הָרֵאשׁוֹן וְאַחַר כִּף חוֹזֵר הָרֵאשׁוֹן
הַמְרֻבָּה בְּגָדִים הִיכִי אֲשַׁכְּחֹן וְכָתְבוּ כְּגוֹן שְׁגֵלָה הַמְשׁוּחַ הָרֵאשׁוֹן דָּאֵין תַּחֲתוֹ הַמְשׁוּחַ
שְׁעֵבֵר דְּכָל שְׁהָרֵאשׁוֹן חִי אַפְתִּי אֵיפָא אֵיבָה אַע"פ שְׁגֵלָה וּמְמַנִּים מְרֻבָּה בְּגָדִים תַּחֲתוֹ.

וְאֵיפָא שְׁנִיָּהֶם מְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר וּמְרֻבָּה בְּגָדִים דְּלִיפָא לְמִימַר שְׁמַת הָרֵאשׁוֹן דָּא"כ הִיוּ מְמַנִּים
הַמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר וּמְדַבְּרִיהֶם אֵלוּ מִשְׁמַע דְּסַבִּירָא לֵהוּ דְּאָפִי בְּזָמַן שִׁישׁ שְׁמֹן הַמְשֻׁחָה
בְּדִיעֵבֵד כִּשֵׁר בְּלֹא מְשִׁיחָה דָּא"ל"ה הִיכִי מְמַנִּים מְרֻבָּה בְּגָדִים כִּינָן דְּאֵיפָא זֶה הַמְשׁוּחַ
שְׁעֵבֵר אַלָּא וְדָאֵי מְשִׁיחָה אֵינוֹ מַעֲכָב וּמִשׁ"ה מְשׁוּחַ אֵיבָה דְּרֵאשׁוֹן מְמַנִּין מְרֻבָּה בְּגָדִים
וְלֹא זֶה הַמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר אַבְל כ"ז הַנּוֹצְרִכוּ לְשִׁיטָתָם דְּמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר הִיָּנוּ הַשְּׁנִי אַבְל
הַרְמַב"ם וְ"ל פִּירֵשׁ דְּמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר הִיָּנוּ הָרֵאשׁוֹן שְׁעֵבֵר עַל יְדֵי קָרִי אוֹ מוּם וְאַתְיָא כּוּלֵיהּ
שְׁמַעְתָּא כְּפִשְׁטָא מְרֻבָּה בְּגָדִים הִיָּנוּ הַשְּׁנִי שְׁהוּא מְשִׁמָּשׁ תַּחַת הָרֵאשׁוֹן בְּלֹא מְשִׁיחָה
וְהַמְשׁוּחַ קוֹדֵם לוֹ מְשׁוּחַ דְּמַבִּיא פֶּר וּמְרֻבָּה בְּגָדִים וּמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר.

מְרֻבָּה בְּגָדִים קוֹדֵם דְּבַר עֲבוּדָה הוּא וִי"ל דְּשְׁמַעְתִּין אַתְיָא כּוּר"מ דִּס"ל דְּכָל מְצוֹת כְּהוֹנָה
גְּדוּלָה עַל הַשְּׁנִי וּבְמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר גּוּפָא יֵשׁ חִילּוּק אֵי עֵבֵר מַחֲמַת קִירוּיֹ אֵי עֵבֵר מַחֲמַת
מוּמוֹ וּפְשֻׁטָא דְּשְׁמַעְתָּא מִשְׁמַע כְּפִי הַרְמַב"ם וְ"ל וְכֹן מְבֹאָר לְהַדְיָא סֵדֵר הַמַּעֲלוֹת בְּסוּף
הוֹרִיּוֹת מְשׁוּחַ קוֹדֵם לְמְרֻבָּה בְּגָדִים מְרֻבָּה בְּגָדִים קוֹדֵם לְמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר מַחֲמַת קִירוּיֹ
עֵבֵר מַחֲמַת קִירוּיֹ קוֹדֵם לְעֵבֵר מַחֲמַת מוּמוֹ וְהִיָּנוּ הָךְ דְּהָכָא וּבְעֵינֵי יִפְלֵא עַל הַתּוֹס' וְ"ל
לְמָה הַנּוֹצְרִכוּ לְכָל הָאֲרִיכוֹת בְּזָה וְצ"ל דְּמִשְׁמַע לֵהוּ דְּמְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר הִיָּנוּ זֶה הַשְּׁנִי מְהָא
דְּאִמְרֵי בְּמַגִּילָה אֵין בֵּין כְּהֵן הַמְשִׁמָּשׁ לְכְהֵן שְׁעֵבֵר דְּאַתְיָא דְּלֹא כּוּר' יוֹסִי דְּאִמַר שְׁנִי אֵין
לוֹ דִּין כ"ג וְלֹא דִין כְּהֵן הַדְּיוּט מִשְׁמַע דְּכְהֵן שְׁעֵבֵר הִיָּנוּ זֶה הַשְּׁנִי שְׁעֵבֵר כְּשִׂרֵאשׁוֹן חוֹזֵר
לַעבוּדָתוֹ.

אַבְל הַרְמַב"ם וְ"ל בִּפְט"ו מֵהַל' שְׁגָגוֹת פִּי גַם לְכְהֵן שְׁעֵבֵר דְּהָתָם הִיָּנוּ שְׁעֵבֵר מַחֲמַת
קִירוּיֹ. וְכִבֵּר הַקְּשָׁה שֵׁם הַלַּח"מ דְּבְּמַגִּילָה לֹא מִשְׁמַע הָכִי אַבְל אֵין כְּאֵן קוֹשִׁיא דְּבַכְלָל
כְּהֵן שְׁעֵבֵר כְּוָלָן בְּכָלָל בֵּין עֵבֵר מַחֲמַת קִירוּיֹ אוֹ פְּסוּל אַחַר וּבֵין שְׁנֵי זֶה שְׁעֵבֵר אַחַר
חֲזַרְתָּ הָרֵאשׁוֹן לַעבוּדָתוֹ וְכִינָן דַּתְּנָן הָתָם בְּמַגִּילָה סֵתָם דָּאֵין בֵּין כְּהֵן הַמְשִׁמָּשׁ לְכְהֵן שְׁעֵבֵר
אַלָּא פֶּר יוּה"כ וְעִשְׂרִית הָאֵיפָה הָא לְכָל דִּינֵי כְּהוֹנָה גְּדוּלָה זֶה וְזֶה שְׁוִין וְא"כ גַּם כְּהֵן
שְׁנֵי שְׁעֵבֵר בְּכָלָל זֶה וְאַתְיָא דְּלֹא כּוּר' יוֹסִי דְּלֹר"י כְּהֵן זֶה אֵין לוֹ דִּין כ"ג כִּלְל וְכֹן כְּתַב
בְּמַפּוֹת וּבְסוּף הוֹרִיּוֹת בְּפִי הַמְשֻׁחָה דְּבַכְלָל מְשׁוּחַ שְׁעֵבֵר כְּוָלָן בְּכָלָל ע"ש.

אָלאַ דלשיטתו ע"כ צ"ל הא דאמרין דלכל דבריהם זה וזה שוין לאו לענין עבודה קאמר דהא עבר מחמת מומו פסול לעבודה וע"כ לשאר דיני פהונה גדולה קאמר א"כ אפילו לר"י ג"כ השני אינו משמש רק משום איבה אבל לדין תורה כל מצנות כ"ג עליו שלא להטמאות לקרובים ושאר דיני כ"ג ואמאי קאמר הש"ס דאיתא דלא כר"י ועוד דבהוריות תנן נמי להך מתניתין דאין בין פהו המשמש כו' ומסיים בה הא לענין עבודת יוה"כ זה וזה שוין והכי מצינו למימר דכהן שעבר היינו אם נעשה בע"מ דלא חזי לעבודה ועי' פי' המשניות במגילה ובתוי"ט פ"ג דהוריות מש"כ בזה: ובמכות ילפי רבנן מתלתא קראי דמשוח ומרובה בגדים ומשוח שעבר מחזירין את הרוצח ומשמע דאיצטריך תלתא קראי משום דאיכא ג' מעלות משוח עדיף ממרובה בגדים ומרובה בגדים עדיף ממשוח שעבר והשתא הא איכא עוד מעלה אחת שני זה שעבר אחר חזרת הראשון דלר"מ דאמר כל דיני כ"ג עליו הוא עדיף ממשוח שעבר מחמת מום ומנ"ל לרבנות עבר מחמת מומו דילמא לא אתי אלא לעבר מחמת הראשון שחזר לעבודה ולר' יוסי הוי איפכא דמשוח שעבר מחמת מומו עדיף דבקדושתו הוא אבל שני זה אין עליו קדושה גמורה וצ"ל דאין נראה לחלק בזה וכיון דאיתרבי פהו שעבר איתרבי כל העוברים מאיזה טעם שיהיה ועי' בלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' רוצח דחשיב ד' מעלות משוח ומרובה בגדים וכהן העובד וכהן שעבר כ"א מארבעתן יחזיר את הרוצח ומספר הארבעה אינו מוכן דהא ליכא אלא שלשה דכהן העובד היינו פהו משוח או מרובה בגדים וצ"ל דלאו גברי חשיב אלא ד' חילוקי דינים ועיין ביומא דף ע"ג דתני התם וכולן נוהגין במשוח שעבר דהתם צריך לפרש ע"כ דאשני שעבר קאי דתני התם דמשמש בח' בגדים ועי' תוס' שם בד"ה וכולן ובא"מ ובמל"מ ז"ל בפ"ז ה"ג"ל ובהגהת רי"ב על הגליון שם: תוס' בד"ה ת"ש דתניא כו' וקשה כו' בגדים שכ"ג משמש משיחמלקמה משמש כו' ולא קיימא מסקנא הכי ביומא שם ע"ש וגם מש"כ פמו שעובד ביוה"כ כו' אינו מדוקדק ועי' בש"מ ובא"מ: וממה שכ' התוס' ז"ל בשמעתי דאם שימש השני זמן רב אין מעבירין אותו נפ"מ לענין פרנס או ש"צ דמדמינן ליה להאי דינא וכמש"כ התוס' ז"ל ביומא דף י"ב גבי הא דפסיק הילכתא כר' יוסי ע"ש: תוס' בד"ה אי ברחוקים כו' ע"ש שכ' דק"ו לרווחא דמלתא והכי איתא להדיא בירושלמי בשמעתי דמפללא דכהן הדיט שמעינן לה ע"ש: דף מח תוס' בד"ה ואין לי אלא בנזיר כו' וסבירא ליה דגמר אחנה אחנה מבני יעקב כו' אין זה מוכרח דהא גז"ש דאחנה אחנה סתמא איתמר וכדאיצטריך יחדו גבי יכם דלא גיליף אחנה אחנה מלוט פדאיתא ביבמות וא"כ מצינו למילף מאחיה דעניות דאפילו מן האם אחיו הוא ובדדמי ליה ילפינן ואחנה דבני יעקב לא הוי בדדמי ועיין ברשפ"ם בב"ב דף ק"ו מש"כ שם.

והרמב"ם ז"ל כתב בהל' אבל דמדכתב רחמנא לאחיו ולאחותו גבי לבנו ולבתו ילפינן מה בנו ובתו ראויין ליורשו אף אחיו ואחותו דווקא ראויין ליורשו היינו מן האב ובת"כ ילפינן מדכתיב לבנו ולבתו דלא איצטריך דמאחיו ואחותו שמעינן להו אלא לאשמעינן מה בנו ובתו ראויין ליורשו ה"נ אחיו ואחותו דווקא מן האב: בא"ד וא"ת ומה צריך ק"ו כו' דבלא"ה אמו מןפנה דמעל כל נפשות שמעינן לקרובים ותירצו דאי לאו ק"ו ה"א דלאביו אתי למעוטי אמו דמיטמא לה משום דנדאי ילדתו וא"כ איצטריך אמו לגופא דאסור ליטמא לה להכי קאמר ק"ו ותו ליכא למעוטי אמו לגופא ומןפנה לגז"ש וחרו

והקשו א"כ מנ"ל דלאביו אתי למת מצנה הא איצטרף לגופא דלא נימא דאמו למעוטי אביו ותיקצו דהאי ק"ו נמי לרונחא דמילתא ובלא"ה לא הבנתי דברייהם ו"ל היכי מצינו למימר דלאביו אתי למעוטי אמו דמיטמא לה א"כ למה לי קרא דעל כל נפשות מת דשאר קרובים ורחוקים שמעינן בק"ו מאביו וליכתוב רחמנא לאביו לא יטמא לחוד ולא הוי שרינן אלא אמו לחוד דנדאית היא ע"כ נראה דאיצטרף הק"ו דאי משום דשמעינן לה מעל כל נפשות מת ז"א דה"א דעל כל נפשות מת אתי לטומאת מת של קרובים ולאביו ולאמו לא יטמא אתי לשאר טומאות פגון נגעם וזיבתם ואיצטרף תרנוניהו אביו ואמו כצריכותא דלקמן ולא הוי שמעינן נמי מת מצנה מלאביו להכי קאמר דאמו אתיא בק"ו מאביו וא"כ לאמו מופנה לגז"ש דמיטמא הוא לנגעם וזיבתם וא"כ לאביו נמי מופנה דלטומאת מת לא איצטרף דמעל כל נפשות ילפינן וע"כ אתי למעוטי מת מצנה וא"ש בזה הא דאיצטרף קרא למעוטי נגעם וזיבתם וכמו שדקדקו התוס' ו"ל דף מ"ג דהא ברחוקים ג"כ אינו מונהר אלא על טומאת מת ולפי ה"ל ניחא דאי לאו דכתיב במותם גבי נזיר ולאמו מופנה גבי כ"ג ה"א דלאביו ולאמו אתי לנגעם וזיבתם.

דלא יטמא סתמא כתיבא ומשמע כל הטומאות: והתוס' ו"ל בד"ה ולאמו פתבו דאיצטרף למעוטי נגעם משום דמצורע חשוב כמת. ואין זה מספיק דנהי דחשוב כמת מ"מ ודאי ליתא במשמעותא דעל כל נפשות מת ועוד דא"כ מנ"ל ברחוקים דמותר בנגעם דילמא לא שרי רחמנא אלא לאביו ולאמו ולמש"כ ניחא אלא דיש לדקדק מאי אהני ק"ו לאמו הא אין מזהירין מה"ד ואיצטרף למיכתב לאמו למלקות ואפתי דילמא אתי לנגעם וזיבתם וי"ל דאין זה אלא גילוי מילתא בעלמא ועיין בדברי הרמב"ם ו"ל בפט"ז מה' ט"מ שכתב דכהנים ונזירים מותרין להטמאות בכל שאר הטומאות.

וכתב הכ"מ זה פשוט דלא הונוהרו אלא על טומאת מת ונהרי הכא אין הדבר פשוט כ"כ ואיצטרף קרא למעוטי וק"ל: תוס' בד"ה ה"ג אשפחן והקשו מת מצנה בנזיר נמי גיליף בגז"ש דאמו אמו דאין גז"ש למחצה ות"י דה"א דגז"ש לא אתיא אלא למת מצנה אבל לא למעוטי נגעם פיון דמצורע איתקש למת הוי כעוקר קרא ממשמעותיה וכבר פתבתי דאין זה מוכרח דודאי לא הוי מצורע בכלל טומאת מת מסברא בעלמא ולדידי בלא"ה לא קשיא דלא מצינו למילף מת מצנה בנזיר מגז"ש דלאמו פיון דאיפא למילף ק"ו דטומאה לא יותר מפללה מיין וכדאיתא לעיל וגז"ש איצטרף לנגעם וזיבתם לא הוי דחינן ק"ו מפני הגז"ש ולקמן יתבאר עוד: גמ' שומע אני אפילו נפש בהמה כו' ר"י אומר א"צ הרי הוא אומר לא יבא בנפשות הטמאות בביאה הכתוב מדבר והר"א ממיץ ו"ל בס' יראים הוציא מפאן דאין פהו ונזיר מונהרים על מגע מת עובד פוכבים לר"ש דאמר דאין מטמאין באהל דבנפשות הטמאות בביאה הכתוב מדבר.

ע"י במל"מ ו"ל פ"ג מהל' אבל באריכות בזה ולענ"ד לא משמע פן דא"כ למה לי קרא למעוטי נגעם וזיבתם הא לא שייכא ביאה גבייהו ולדברי התוס' ו"ל לעיל דלנגעם איצטרף י"ל דמצורע נמי מטמא בביאה אבל יש פמה טומאות דאין מטמאין אלא במגע ואפ"ה פהו ונזיר מונהר עליהם והיינו משום דכתיב לא יבא לטומאת אהל ולא יטמא לטומאת מגע אע"ג דלא מטמא באהל מונהר הוא על מגעו וא"כ עובד פוכבים דטומאת

מגעו ומשאו בכלל טונמאת מת היא דלא אימעיט אלא מטונמאת אהל אבל ממגע ומשא לא אימעיט ודאי דכהן ונזיר מוזהר עליהם ג"כ.

והקא שפיר קאמר הש"ס דטונמאת נבילה ודאי לא הוי בכלל לא יטמא דקרא דבאדם מיירי קרא אלא דאינו רוצה להביא טונמאת נבילה מעל נפש דבהמה ג"כ בכלל נפש הוא לזה קאמר דנפש דקרא ע"כ לאו בבהמה מיירי דלא יבא פתיב נפש המטמאה בביאה ותו ליכא שום קרא לטונמאת נבלות אבל עובד פוכבים בכלל לא יטמא הוא ובכלל כל טונמאת מת ועינין במל"מ ז"ל שם: שם עד שלא יאמר יש לי בדין ומה כ"ג שקדושתו קדושת עולם כו' יש לדקדק הא איכא ק"ו איפכא דאינו מטמא למת מצנה בק"ו מיין דלא הותר מפלגו וכמש"כ לעיל ולפמש"כ לעיל דהך ק"ו דלעיל מיין לאו ק"ו הוא א"ש וקאמר לא אם אמרת בכ"ג שפן אינו מביא קרבן על טונמאתו עי' בבבבכות פ' מי שמתו שכ' התוס' ז"ל התם הא דלא ילפינו מינה דכבוד הבריות דוחה ל"ת שבתורה אפילו בקום ועשה משום דאיכא למיפרך מה לכהן שפן אינו שנה בפל ומה לנזיר שפן ישנו בשאלה וא"כ הוי מצי הש"ס למימר הך פירכא גופא הקא מה לכ"ג שפן אינו שנה בפל פיון דמהאי טעמא לא ילפינו מינה בעלמא וי"ל דס"ל להש"ס פיון דבתרנונייהו איכא קולא כ"ג אינו שנה בכל ונזיר ישנו בשאלה שקולין הם ומצינו למילף מהדדי אי לאו פירכא דקאמר הש"ס והיינו טעמא דלא קאמרי ר"א וחקמים במתניתין בהיו מהלכים שניהם להני קולי לר"א יטמא פהו דאינו שנה בכל ולרבנן יטמא נזיר דישנו בשאלה משום דהני תרתי קולי שוין הם אלא דלפי מש"כ לעיל במכילתין דר"א ס"ל דנזיר אינו בשאלה שפיר הוי מצי למימר דישנו פהו משום דאין שנה בכל דבנזיר ליכא שום קולא: והנה לפי דברי התוס' ז"ל בבבכות שם שפיר איכא למילף מינה דאיסור טונמאת פהו נדחה בפני כבוד הבריות אפילו טונמאה דאורייתא כמו הקא במת מצנה וא"כ הא דמשני הש"ס התם הא דמדלגין היינו על ארונות כו' בטונמאה דרבנן לא קיימא הכי במסקנא אלא אפילו בטונמאה דאורייתא נדחית בפני כבוד הבריות פיון דהוי איסור שאינו שנה בכל ודלא כדברי הרמ"א ז"ל בסי' שע"ב ב"ד דמחלק בין טונמאה דאורייתא לטונמאה דרבנן וכן כתב שם הגאון ר"א ז"ל בבבבאורים אלא דכתב דהעיקר פ"ש"י ז"ל שם בבבכות דממת מצנה ליכא למילף משום דלא נאסרו במת מצנה כלל כמו פהו הדיוט בקרוכיו דלא נאסר כלל וכתב דדמי לאשת אח בלא בנים דלא ילפינו מינה דעשה דוחה ל"ת שיש בו פרת משום דלא נאמרה הל"ת בזה אע"ג דלא דמי לגמרי דהתם הותרה לעולם אפילו אין פאן מצנה עוד וכןסה הרי היא פאשתו והקא לא אישתיא אלא במקום מצנה מ"מ הקא ג"כ לא נאמר הלואו בזה ומה שהקשו התוס' ז"ל התם מפל דחיות נראה דאין פאן קושיא וכמו שיתבאר דהש"ס יליף התם מקרא דאין חקמה כו' דבמקום חילול השם אין כבוד הבריות פלום ופריף התם מהא דמדלגין כו' ומזקן ואינו לפ"כ דמתעלם מאבידה דדחינו איסור טונמאה ומצות השבת אבידה מפני כבוד הבריות אע"ג דאיסור טונמאה ומצות השבת אבידה מצנה פוללת היא על הכל וגם הזקן מחויב בה אם היא לפ"כ וא"כ ש"מ דכבוד הבריות עומד אפילו במקום שיש חילול כו' ומשני התם דהא דמדלגין הוא בטונמאה דרבנן והשבת אבידה ממונא שאני ופריף מהא דהרי שהלף לשחוט את פסחו דנדחית העשה מפני כבוד הבריות אלמא דכבוד הבריות מדחה חיוב מצנה הפוטלת עליו ומשני שאני התם דכתב ולאחותו אבל מקרובים של פהו ומת מצנה דנזיר וכ"ג ליכא למיפרך כלל פיון דבמקום

שנאסר טומאת רחוקים הותר טומאת קרובים ומת מצנה א"כ אין פאן חילול השם פלל וְהָיָה אִמְרָה תוֹרָה לְרַחֲוֹקִים אֲסוּר לְטַמְּאוֹת וְלִקְרוֹבִים וְלִמַּת מִצְוָה מוֹתֵר וְלֹא שִׁינּוּי לְמִיגְמַר מִיָּנֶה בְּעֵלְמָא דְכַבּוּד הַבְּרִיּוֹת יְדָחָה ל"ת שְׁבַתוֹרָה דְהִכָּא אִין פֶּאן ל"ת פֶּלֶל וְהִיכָא דְנֶאֱסְרָה טוֹמְאָה נֶאֱסְרָה וְהִיכָא דְלֹא נֶאֱסְרָה לֹא נֶאֱסְרָה וְאֶצֶּל פֶּהוּ הַדְּיוּט הַתִּירָה הַתוֹרָה אֶפִּילוּ מִפְּנֵי כְבוֹד קְרוֹבֵיו וְנִזִּיר וּכ"ג לֹא הִתְרִי אֶלָּא מִפְּנֵי כְבוֹד מַת מִצְוָה אֲבָל שִׁינּוּתָהּ כְבוֹד הַבְּרִיּוֹת שׁוּם מִצְוָה לִיכָּא לְמִיגְמַר מִיָּנֶה אֶפִּילוּ לְהַנְדֹּס דַּס"ל דְטוֹמְאָת קְרוֹבִים ג"כ דְחוּיָהּ הִיא וּכְמַש"כ לְעֵיל מ"מ בְּעֵלְמָא וְנִדְאֵי אִין כְבוֹד הַבְּרִיּוֹת מְדָחָה שׁוּם אִיסוּר דְבִמְקוֹם שִׁישׁ חִילוּל הַשֵּׁם כּו' וְהִכָּא לִיכָּא חִילוּל הַשֵּׁם פֶּלֶל וְאֶדְרַבָּא גַם זֶה מִצְוָה הִיא לְטַמְּאוֹת לְקְרוֹבֵיו וְלִמַּת מִצְוָה: אֶלָּא דְלִפִּירֵשׁ"י ז"ל תִּיקְשִׁי מֵאֵי פִרְיָהּ הַשֵּׁם לְקַמְּן לר"ע לְאַחֲוֹתוֹ לְמָה לִי גִילִיף מַכ"ג וְנִזִּיר וְהִיכָּא מְצִינֵן לְמִילָף הָא בַּכ"ג וְנִזִּיר לֹא נֶאֱסַר פֶּלֶל וּמַנ"ל דְכַבּוּד הַבְּרִיּוֹת יְדָחָה עֲשֵׂה דְפִסַּח וּמִילָה וְאִי יִלְפִינֵן מְסַבְרָא כִּי הִיכָּא דְכִהֵן וְנִזִּיר מוֹתֵר בְּמַת מִצְוָה ה"נ דְמִדְחִיעֲשֵׂה דְפִסַּח וּמִילָה א"כ הִיכָּא בְּעֵי לְמִילָף מִיָּנֶה דְכַבּוּד הַבְּרִיּוֹת דוּחָה ל"ת שְׁבַתוֹרָה וְכִי הִיכָּא דְלֹא מְצִי לְמִילָף מְנִזִּיר וְכִהֵן ה"נ לֹא גִילָף מְעוֹשֵׂה פִסַּח אֶלָּא ע"כ עוֹשֵׂה פִסַּח שְׁאֵנִי וְכַנ"ל וּמַנ"ל דְנִדְחִית בְּפִנֵי כְבוֹד הַבְּרִיּוֹת וּכ"ל לְדַבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל גְּמִי יִקְשֵׁה הִיכָּא בְּעֵי לְמִילָף עוֹשֵׂה פִסַּח מְנִזִּיר וְכִהֵן הָא יִשְׁנֹו בְּשִׂאֲלָה וְאִינוּ שְׁנֹה בְּכָל אֲבָל פִּסַּח עֲשֵׂה הַשְּׁנֹה בְּכָל הוּא לְמ"ד נְשִׁים בְּרֵאשׁוֹן חוּבָה דִּי"ל דְלָמ"ד רְשׁוּת פִּרְיָהּ לְמָה לִי קָרָא דְלֶאֱחֻתוֹ גִילָף מִפֶּהוּ וְנִזִּיר אֶלָּא דְבְרִישׁ יְבָמוֹת מְשַׁמַּע דְקַבּוּרַת מַת מִצְוָה דוּחָה פֶּל הַעֲבוּדוֹת אֶפִּילוּ הַשְּׁוֹת בְּכָל דְבְעֵי לְמִילָף מִיָּנֶה דְתִדְחָה שְׁבַת ג"כ אִי לֹא דְכַתֵּב לֹא תִבְעֲרוּ כּו' ע"ש וְעוֹד אִי פִסַּח וּמִילָה חֲשׁוּבָה מִצְוָה שְׂאִינָה שְׁנֹה בְּכָל א"כ כִּי פִרְיָהּ הַשֵּׁם בְּבִרְכוֹת שֵׁם וְלִיגְמַר מִיָּנֶה לִישְׁנֵי שְׁאֵנִי פִסַּח וּמִילָה דְאִינוּ שְׁנֹה בְּכָל וִי"ל פִּינֹן דְהִנּוּ עֲשֵׂה שִׁישׁ בַּה פֶּרַת אַע"ג דְאִינָה שְׁנֹה בְּכָל מְצִינֵן לְמִיגְמַר מִיָּנֶה וְהִינּוּ טַעְמָא דְקַבּוּרַת מַת מִצְוָה דְחִיָּא פֶּל הַעֲבוּדוֹת דְבַעֲשֵׂה שִׁישׁ בּו פֶּרַת אִין לְחַלֵּק אִי שְׁנֹה בְּכָל אִי לֹא וְהִינּוּ דְמִשְׁנֵי הַשֵּׁם לְקַמְּן סַד"א פִסַּח וּמִילָה דִישׁ בְּהֵן פֶּרַת לֹא לִדְחִי אַע"ג דְאִין שׁוֹינֵן בְּכָל אֲבָל לִפִּירֵשׁ"י ז"ל קֶשֶׁה כַּנ"ל וְיִתְבָּאֵר עוֹד בְּזֶה לְקַמְּן בְּשַׁמְעֵתִין: וְיֵשׁ לִי מְקוֹם עֵיוֹן בְּזֶה בְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם ז"ל בְּסוּף ה' פְּלֵאִים שִׁכ' שֵׁם הַמוֹצֵא עַל חֲבִירוֹ פְּלֵאִים פּוֹשְׁטוֹ אֶפִּילוּ בְּשׁוּק שְׂאִין כְבוֹד הַבְּרִיּוֹת דוּחָה ל"ת שֶׁל תוֹרָה וְלָמָּה נִדְחִית בְּהַשֵּׁב אֲבִידָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֶׁל מְמוֹן וְלָמָּה נִדְחִית בְּטוֹמְאָת מַת הוֹאִיל וְאָמַר הַכְּתוּב לְאַחֲוֹתוֹ לְאַחֲוֹתוֹ אִינוּ מְטַמֵּא אֲבָל מְטַמֵּא לְמַת מִצְוָה.

ומ"ש דגבֵי הֵשֵׁב אֲבִידָה כְּתִב לְמִסְקָנָא דְמְמוֹן הוּא וְהִינּוּ כִי הִיכָּא דְלֹא גִיגְמַר מִיָּנֶה. וְגַבֵּי טוֹמְאָה כְּתִב מְשׁוּם שְׁנֵא לְאַחֲוֹתוֹ וְלֹא כְּתִב כְּמִסְקָנַת הַשֵּׁם דְהִנּוּ שֵׁב וְאֵל תַּעֲשֵׂה נִרְאָה מְדַבְּרֵיו דְאֶפִּילוּ בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֵׂה לֹא גְמַרִינֵן מִיָּנֶה בְּעֵלְמָא וְלִהִיכָּא אִיִּצְטְרִיף גַּבֵּי הֵשֵׁב אֲבִידָה דְהִנּוּ מְמוֹן אַע"ג דְהִנּוּ שׁוֹא"ת וְנִרְאָה דִיִּצְאָ לּוּ כֵּן מְהֵא דְלֹא מְשַׁנֵּי הַשֵּׁם גַּבֵּי הֵשֵׁב אֲבִידָה שֵׁב וְאֵל תַּעֲשֵׂה שְׁאֵנִי וְהִינּוּ מְשׁוּם דְכַבּוּד הַבְּרִיּוֹת אִינוּ דוּחָה לְמִצְוֹת תוֹרָה אֶפִּילוּ בְּשֵׁב וַא"ת וְהֵא דְמִשְׁנֵי הַשֵּׁם לְקָרָא דְלֶאֱחֻתוֹ שֵׁב וְאֵל תַּעֲשֵׂה שְׁאֵנִי לֹא לְמִימְרָא דְבְשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֵׂה גְמַרִינֵן מִיָּנֶה דַא"כ לְמָה לִי קָרָא דְנֶהֱתַעֲלַמְתָּ וְהַתּוֹס' ז"ל בַּב"מ וּבְשִׁבּוּעוֹת דָּף ל' כְּתִבוּ לְחַלֵּק דְאִינוּ דוּחָה בְּשׁוֹא"ת אֶלָּא הִיכָּא דְהוּא גְנָאִי גְדוֹל וְהַרְמַב"ם ז"ל לֹא נִיחָא לִיָּה בְּזֶה וְלֹא גְמַרִינֵן מִמַּת מִצְוָה לְשׁוּם כְבוֹד הַבְּרִיּוֹת וְהֵא דְשְׁנֵי שֵׁב וְאֵל תַּעֲשֵׂה שְׁאֵנִי ה"ק דְאִמָּאִי לֹא גְמַרִינֵן מִיָּנֶה דְלֹא דְרִשִׁינֵן לְקָרָא דְאִין חֲכָמָה כּו' דְהֵא מְצִינֵנוּ גַבֵּי מַת מִצְוָה

דְּחִי לְמִצְוֵה שֶׁל תּוֹרָה וְכִינּוּן דְּלֹא נִדְרוּשׁ לְקַרְא מִמִּילָא דְּכָל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת לִידְחִי אֶפִּילוּ ל"ה וּמִשְׁנֵי דְאִין דְּרִשָׁא דְלֹאחֻתּוֹ סוּתְרַת לְקַרְא דְאִין חֲכָמָה כּו' דְּבִשְׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה אִין כְּאִן חִילוּל הַשֵּׁם כ"כ וְכִינּוּן דְּרִשָׁא דְאִין חֲכָמָה קָאִי אֲדוֹכְתִינָה מִמִּילָא דְאֶפִּילוּ בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה לֹא גְמָרִינּוּ מִמַּת מִצְוֵה דְקִבּוּרְתּוֹ ג"כ מִצְוֵה הִיא אֲבָל שְׁאָר כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת אִינוּ דוֹחָה מִצְוֵה שֶׁל תּוֹרָה אֶפִּילוּ בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה.

וְעִינּוּ מ"א בְּסִי י"ג וְעִינּוּ רִישׁ מְגִילָה דְמִיבְעִי לִיה לְרַבָּא מַת מִצְוֵה וּמְקַרְא מְגִילָה אִינְה מִהֵן קוּדָם וּפְשִׁיט מְהָא דְגְדוּל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת שְׁדוּחָה ל"ת שְׁבַתוּרָה וּמִשְׁמַע דְאִין מְגִילָה נְדַחִית אֲלֵא מִשּׁוּם שְׁהִיא מְדַרְבְּנָן פְּעִין ל"ת דְהִינּוּ לֹא תְסוּר וּק"ק דְהָא מַת מִצְוֵה דוֹחָה אֶפִּילוּ ל"ת שֶׁל תּוֹרָה וְשֶׁל כְּרַת וְאִין זֶה בְּכָלֵל הָאִי כְּלָלָא דְגְדוּל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת דְאִינוּ דוֹחָה אֲלֵא לֹא דְלֹא תְסוּר וְעִינּוּ בִש"ע או"ח וּבְדַבְרֵי הָאֲחֻרוֹנִים שָׁם: אֲבָל מְסַתִּימַת לְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ז"ל מִשְׁמַע דְמִלְאֻחוֹתוֹ יְלִיף דְנָזִיר מִיִּטְמָא לְמַת מִצְוֵה מְדַלָּא כְּתַב דְפָסַח וּמִילָה נְדַחִית מִפְּנֵי טוֹמְאָת מַת.

וְגַם בַּהֲל' פָּסַח לֹא מְצִאתִי כְּעַת שֶׁכ' לְהֵאִי דִינָא דְמַת מִצְוֵה מְדַחָה מִצְוֹת פָּסַח וּלְקַמּוּן יְתַבָּאָר עוֹד בְּזֶה בְּס"ד: גמ' או אִינוּ כּו' אֲבָל יִטְמָא לְרַחוּקִים קִצְת קִשָּׁה דֹא"כ עַל נֶפֶשׁ מַת לֹא יָבֵא לְמָה לִי וּבִש"מ כְּתַב דְהוּי כְּלָל וּפְרִט וְאִין בְּכָלֵל אֲלֵא מַה שְׁבַפְרִט ע"ש וְעוֹד כְּתַב שָׁם דְעַל נֶפֶשׁ מַת אֲתִי לְשְׁאָר קְרוּבִים וּלְאָבִיו אֲתִי לְמַעוּטֵי רַחוּקִים וְלֹא הִבְנִתִי דְהָא כָּל קְרוּבִים כְּתִיבִי הֵכָא אָבִיו וְאִמּוֹ אֲחִיו וְאֲחֻתּוֹ וּבְנֵו וּבַתּוֹ מִיְנִיָּהוּ וְלִפְנֵינּוּ וְאִינְה קְרוּבִים מְרַבִּינּוּ עוֹד וּלְדִידִי בְלֹא"ה לֹא תִיקְשִׁי דְהָא דְאִיִּצְטְרִיף לְאִשְׁמַעִינּוּ דְמוֹנְזֶהָר בְּלֹא יָבֵא הִינּוּ טוֹמְאָת אֲהֵל דְמִלָּא יִטְמָא לֹא שְׁמַעִינּוּ אֲלֵא טוֹמְאָת מַגְע וְהָא לִיכָּא לְאִקְשׁוּיֵי הִיכִי מִיְיִתְרִינּוּ לְקַרְא דְלְאָבִיו דְשְׁמַעִינּוּ מְעַל נֶפֶשׁ מַת הָא אִיִּצְטְרִיף לְטוֹמְאָת מַגְע וּי"ל דְמַגְע שְׁמַעִינּוּ מַכְש"כ מֵאֲהֵל אֲבָל אֲהֵל מִמַּגְע לֹא שְׁמַעִינּוּ וְאִיִּצְטְרִיף לֹא יָבֵא לְטוֹמְאָת אֲהֵל תַּדַּע דְהָא מְחִיבִינּוּ תְרַתִּי מִשּׁוּם לֹא יָבֵא וּמִשּׁוּם לֹא יִטְמָא כְּדֵאִיתָא לְעִיל בְּמַכִּילְתִּין אֲלֵא דֹא"כ מֵאִי קֹאמֵר הַש"ס לְעִיל בְּעַל כָּל נֶפְשׁוֹת מַת לֹא יָבֵא דְכ"ג דְלֹא אִיִּצְטְרִיף דְמַכְהֵן הַדְיוּט שְׁמַעִינּוּ לֵה וְהָא אִיִּצְטְרִיף לְטוֹמְאָת אֲהֵל דְבַכְהֵן לֹא כְּתִיב אֲלֵא לְנֶפֶשׁ לֹא יִטְמָא וְלֹא נֶאמַר לֹא יָבֵא וְע"כ צ"ל דְבַכְלָל לֹא יִטְמָא הוּי כָּל הַטוֹמְאָוֹת וְכַדְאִמְרִינּוּ לְעִיל מְקַרְא מְלֹא דְכַר הַכְּתוּב וּכְמוֹ שְׁפִי הַש"מ ז"ל שָׁם וְא"כ אֲפִתִי לֹא יָבֵא מִיְוֹתֵר הוּא דְאֲהֵל בְּכָלֵל לֹא יִטְמָא הוּא אֲבָל אֲפִתִי קִשָּׁה קִצְת הָא אִיִּצְטְרִיף לֹא יָבֵא לְחִיבּוֹ שְׁתִּים עַל הַטוֹמְאָה וְעַל הַבִּיאַה דְמִשְׁמַע דְאִינוּ לּוֹקָה שְׁתִּים אֲלֵא כ"ג וְנָזִיר דְנֶאמַר בְּהֵם לֹא יָבֵא וְלֹא יִטְמָא אֲבָל כְּהֵן הַדְיוּט אִינוּ לּוֹקָה שְׁתִּים.

וְכֵן הוּא מִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ז"ל בְּפ"ג מַה' אֲבָל וּבְפ"ה מַהֲל' גְזִירוֹת דְאִינוּ לּוֹקָה שְׁתִּים אֲלֵא כ"ג וְנָזִיר וּצ"ע: ע"ב עַד שְׁלֵא יֵאמֵר יֵשׁ לִי בְדִין כּו' ע"כ צְרִיף לְפָרֵשׁ כְּפִי הַתּוֹס' ז"ל דְשִׁקִּיל וְטָרִי אִי לְאָבִיו מִיְוֹתֵר אִי לֹא וְרַצָּה לּוֹמֵר דְמִיְוֹתֵר הוּא דְמַכְלָל דְעַל נֶפֶשׁ מַת שְׁמַעִינּוּ אֶפִּילוּ קְרוּבִים כְּמוֹ כְּלָל דְכ"ג.

וְיֵשׁ לְדַקְדַּק לְמָה לִיה לְמִילָף מְכָלֵל דְכ"ג הָא בְלֹא"ה אֲמָרִינּוּ דְקְרוּבִים נְמִי אֲסוּרִין פִּינּוּ דְקַרְא סְתָמָא כְּתִיב עַל נֶפֶשׁ מַת לֹא יָבֵא וּמִנ"ל לְהַתִּיר קְרוּבִים וּי"ל דְשִׁקְלָא וְטָרִיא דְכְרִיָּתָא תְּלִיא בְהָא דְאִיכָּא טַעְמָא דְנָזִיר חֲמוּר אֶפִּילוּ מְכ"ג דְמַבִּיא קְרָבָן עַל טוֹמְאָתוֹ וְאִיכָּא נְמִי טַעְמָא אִיכָּא דְקִיל אֶפִּילוּ מְכָהן הַדְיוּט דְאִין קְנוּשְׁתּוֹ קְנוּשְׁת עוֹלָם מַש"ה

רצה למילף מפלל דכ"ג דנאסר גם בקרובים וחסר ואמר או פלף כו' דאיכא למילף בק"ו מפהו הדיוט דחמור דקדושתו קדושת עולם.

ואפ"ה הותר בקרובים ק"ו נזיר: וי"ל עוד דשייכא בפלוגתא דטומאת קרובים אי הוי מצנה או רשות דלמ"ד רשות ונדאי שמעינן מפלל לא לחוד דגם בקרובים אסור דמנ"ל להתירו בקרובים ולהוציאן מן הפלל אבל למ"ד מצנה לא שמעינן מקרא דעל נפש כו' די"ל דקרובים דאיכא מצנה עשה דוחה ל"ת ואיצטריף לפרש דנזיר וכ"ג נאסרו גם בקרובים: תוס' בד"ה האי מיבעי ליה כו' וכינן דאפיקתיה מפלל דכהו הדיוט כו'.

לא ידענא למה הוצרכו לזה דבלא"ה פיון דכתב רחמנא דלאביו לא יטמא כש"כ לאמו ולשאר קרוביו פדאמרינן לעיל גבי כ"ג וצ"ל דכתבו פו לרנוחא דמילתא: גמ' ואמו לגז"ש וכתבו התוס' ז"ל דלר' ישמעאל איצטריף שיהיה מופנה מב' צדדים דאיכא להשיב מה לנזיר שאין קדושתו קדושת עולם ובש"מ בשם תוספות הרא"ש ז"ל דר"י נמי ס"ל צריכותא דאביו ואמו כר"ע לקמן ואמו אינה מופנה אלא גבי כ"ג מופנה פיון דגלי גבי נזיר דאין חילוק בין אביו ואמו ה"ה בכ"ג ולהשיב אין פאן ושפיר למדין ולא הבנתי דא"כ לר"ע נמי נימא דבנזיר לחוד הוא דמצריף להו אבל בכ"ג הוי מופנה אלא ע"כ אי מצרכינן להו בין בנזיר בין בכ"ג צריכי ור"י לא ס"ל הצריכותא פלל כמש"כ התוס' ז"ל: פיון דאמר מר אם היה כ"ג נזיר כו' מה לי כ"ג לחודיה מה לי כ"ג נזיר ופירש"י פיון דכ"ג נמי פתיב הקא וכתביב במותם אבל מיטמא בנגעם ובזיבתם ממילא שמעינן דכ"ג נמי מותר בנגעם ובזיבתם והתוס' ז"ל פ"ה דה"ק פיון דשמעינן מהכא דכ"ג מיטמא למת מצנה א"כ איתר ליה אביו ואמו דכ"ג לגז"ש דמיטמא בנגעם וזיבתם ולפי מש"כ לעיל דהא דס"ד דאינו מטמא בנגעם ובזיבתם הוא משום דה"א דלאביו ולאמו לא יטמא אתי לשאר טומאות היינו נגעם וזיבתם.

א"כ הדק"ל לר"ע דילמא אתי לנגעם ולזיבתם ותרנוייהו צריכי וגז"ש מנ"ל ולשיטתם לעיל דמצורע בכלל מת א"ש: ולר"י כו' מה לי חד לאו מה ליתרי לאני ולפירש"י ז"ל בברכות שהבאתי לעיל דליכא אזהרה פלל במת מצנה א"כ מסתבר טעמיה דר"י דמה לי כו' ומ"ט דר"ע דמצריף קרא לב' לאני וי"ל דר"ע נמי לא לב' לאני הוא דמצריף קרא אלא לאשמעינן דכ"ג נמי מותר במת מצנה וכדי לאפנויי אביו ואמו דכ"ג לגז"ש אלא דמהא דפריף הש"ס לר"י ולאחותו למה לי משמע דלר"ע ניחא וכמו שפי' התוס' ז"ל בד"ה ולאחותו דלר"ע חמיר ליה תרי לאני וה"ה דכרת חמירא ליה מזה מוכח דלר"ע צריכי ליה משום ב' קדושות ולא ידענא מהיכא משמע לן הכי אליבא דר"ע פיון דאיצטריף לכ"ג גופא ולכאורה שייכא הו' מילתא להא דאמרינן בעלמא הואיל ואישתרי אישתרי.

ועיין זבחים דף ל"ב וריש יבמות במאי דמחלקינן התם אי חל עליו ההיתר תחלה או האיסור ע"ש ולא רציתי להאריך בזה כי בלא"ה אין הדבר דומה ודו"ק: דף מט ולר"ע מפדי כו' לאביו ולאמו למה לי צריכי כו' התוס' ז"ל האריכו פאן ותוכן דברייהם דלר"ע אי פתיב לאביו לחוד או לאמו לחוד הוי דרשינן בכלל ופרט דווקא לאביו לא יטמא אבל לאמו דוודאי ילדידתיה יטמא ומש"ה ליכא יתורא דלאמו בנזיר ולאביו ולאמו דכ"ג מותר הוא לגז"ש דמיטמא למת מצנה שמעינן מלאחיו שאם הי' כ"ג נזיר כו' ובכ"ג ג"כ

איצטריכו תרנונייהו דאי הוי פתיב חד מיננייהו הוי דרשינן ג"כ בכלל ופרט אבל השתא דכתיב תרנונייהו מנוטר הוא לגז"ש ולר"י לא איצטריכו תרנונייהו פיון דליפא פלל מפורש לא דרשינן בכלל ופרט ונפיר ילפינן אמו מאביו בק"ו ומדבריה' אלו משמע דר"י נמי מודה בהא צריכותא אלא דילפינן אמו בק"ו וכבר הקשו לעיל ע"ז דא"כ לאביו אינו מנוטר דהא איצטריף לגופא דלא נימא דלאביו יטמא ובאביו ליפא ק"ו ולהא שיטתא ס"ל לסוגיא דשמעתין דלכהו הדיוט ונזיר לא איצטריף קרא פיון דמיטמא לקרובים פשיטא דאין בו חנומר למת מצנה ולפ"ז קצת קשה לר"ע אביו ואמו דגבי כ"ג למה לי ואי משום צריכותא דה"א לאביו הוא דלא יטמא אבל לאמו יטמא או איפכא א"כ למה לי קרא לכ"ג ונזיר פיון דכ"ג שרי לקרובים יותר מנזיר לית ביה טנפנינא בהדי נזיר להצריף קרא למה כמו בכהו הדיוט ונזיר דלא צריף קרא משום דקיל מנזיר בקרובים ומה לי אם קיל מנזיר בכל הקרובים או בקרוב אחד אביו או אמו וכ"ת דאיצטריף לכ"ג גופא דמיטמא למת מצנה דלמה ג"כ לא איצטריף דאיפא למילף בק"ו מה נדר דאין מיטמא לאביו ולאמו מיטמא למת מצנה כ"ג דמיטמא לאביו או לאמו פשיטא דמיטמא למת מצנה אלא מדאיצטריף לאחיו דנזיר לכ"ג למת מצנה ש"מ דלכל הקרובים אסור לטמאות ולמה לי לאביו ולאמו לגז"ש ליכתוב חד וצ"ל פיון דכלל ופרט ניתן לידרש הוי דרשינן ליה ולאחיו הוי מוקמינן לשום דרשא אחריתא: ומ"מ לא הוי צריכי לסכרא זו דלתוספת קדושה דכהו הדיוט לא איצטריף קרא דכבר כתבתי לעיל די"ל דלר"ע נמי אמרינן מה לי חד לאו כו' ולכ"ג גופיה הוא דאיצטריף קרא דמיטמא למת מצנה ולאו משום תוספת קדושה אבל סוגיא דטבול יום ע"כ ס"ל דלר"ע איצטריף קרא לתוס' קדושה כמו שהביאו התוס' דמצריף התם לאמו לכהו הדיוט ונזיר וע"כ היינו משום תוס' קדושה וכתבו דסוגיא דהתם ס"ל דר"ע עביד צריכותא בכ"ג וכיון דגלי רחמנא בכ"ג דאביו ואמו שוין ה"ה גבי נזיר ולהכי דריש לאמו ג"כ לאם הנה פהו הדיוט ונזיר וכתבו עוד דסוגיא דהכא ג"כ הכי ס"ל דלאמו דנזיר ג"כ לדרשא אחי ולא חש הש"ס לפרש והא צריכותא אכ"ג קאי ולא משמע הכי דא"כ מאי פריף לעיל לר"ע גז"ש מנ"ל דילמא לאמו דכ"ג אחי לגז"ש דלפי שיטה קמיינתא א"ש פיון דבנזיר מצריף תרנונייהו לאביו ולאמו ה"נ בכ"ג תרנונייהו צריכי וגז"ש מנ"ל אבל או ר"ע דריש לאמו ג"כ לדרשא גבי נזיר.

א"כ לאמו דכ"ג אחי לגז"ש דהא עדיין לא סליק אדעתיה דלר"ע לא איצטריף למת מצנה גבי כ"ג וא"כ לאביו למת מצנה ולאמו לגז"ש: ולענ"ד נראה לנישב הני תרי סוגיות בדרף אחר ע"פ מש"כ לעיל דלסוגיא דשמעתין לר"ע נמי אין חילוק בין חד לאו לתרי לאוי ומש"ה לא מצריף הכא לכהו הדיוט ונזיר.

וכי איצטריף לכ"ג ונזיר היינו לאשמעינן דכ"ג גם פן מיטמא למת מצנה ומלאביו ולאמו לא דריש אלא חד דרשא והיינו משום צריכותא דקעביד הש"ס. ולפ"ז איצטריף להא צריכותא בין בנזיר בין בכ"ג דהא היתר טומאה למת מצנה בכ"ג מלאחיו דנזיר שמעין.

וא"כ תרנונייהו לאביו ולאמו בכ"ג למה לי ע"כ ג"כ פצריכותא דהש"ס אבל סוגיא דזבחים פ' טבול יום ס"ל דלר"ע נמי איצטריף לתוס' קדושה וכדמצריף קרא לכהו הדיוט ונזיר מלאמו ומלאחיו דריש לכ"ג ונזיר ולפ"ז בכ"ג גם פן איצטריכו תרנונייהו לאביו

ולאמו ולאביו למת מצוה ולא תיקשי הא כבר שמעינו לה מנזיר מלאחיו זה אינו דאי לא כתב רחמנא גבי כ"ג דמיטמא למת מצוה לא הוי ילפינן מלאחיו כ"ג ונזיר אלא כ"ג לחוד בלא אינו ענין לנזיר תנהו ענין לכ"ג פי היכי דמוקמינן לאחותו בלא אינו ענין להולף לשחוט את פסחו לחוד פדמוכח בשמעתינ דטבול יום התם אבל כ"ג ונזיר לא שמעינו להכי כתב רחמנא לאביו גבי כ"ג למת מצוה ושפיר שמעינו מלאחיו דנזיר דאפילו כ"ג ונזיר מיטמא למת מצוה וכולהו קראי צריכי ולא איצטריף למיעבד צריכותא פלל אלא לאביו דכ"ג למת מצוה ולאמו לגז"ש פו הנה נראה נכון לכאורה ואי תיקשי לפ"ז מנ"ל היכא דהוי פוליהו בהדדי כ"ג ונזיר ועושה פסח דמיטמאי למת מצוה דילמא לא איתרבאי מלאחותו אלא עושה פסח לחוד אבל לא פוליהו בהדי הדדי י"ל דלענין זה לכ"ע מסבא בעלמא מותר דבשילמא נזיר וכ"ג דאיתוסף עליו קדושה ה"א דאסור במת מצוה אבל נזיר עם עושה פסח לאו מענין אחד הם דבמה שהולף לשחוט את פסחו לא איתוסף עליו קדושה וכיון דשמעינו דנדחית עשה דפסח מפני מת מצוה ה"ה דאפילו הוי ג"כ נזיר וכ"ג דמיטמא למת מצוה: ורש"י ז"ל פי' שם בזבחים הא דהולף לשחוט את פסחו מייירי שהיה כ"ג ונזיר והולף לשחוט את פסחו וכן פי' בסנהדרין וצ"ע מי הכריחו לפרש פו דהא נודאי לעושה פסח לחוד ג"כ איצטריף קרא משום דפסח ומילה פרת הם וכדאמרין לעיל בגמרא וי"ל דלפי פשטיה דשמעתא הכא שני ליה לר"ע בין חד לאו לב' לאוי ואפ"ה איתר ליה לאביו ולאמו דכ"ג לגז"ש משום דמלאחיו שמעינו נזיר וכ"ג ויקשה מנ"ל באמת דלאחיו אתי לנזיר וכ"ג דילמא אתי לכ"ג לחודיה בלא אינו ענין אבל נזיר וכ"ג מנ"ל וע"כ צ"ל משום דלא מסתבר לאוקמי לאחיו דגבי נזיר לכ"ג לחוד פיון דכתיב גבי נזיר להכי קאמר דאתי לכ"ג ונזיר וא"כ ה"נ לאחותו לא מוקמינן להולף לשחוט את פסחו לחוד אלא לנזיר וכ"ג והולף לשחוט את פסחו ומ"מ עיקר משמעותיה דקרא אתי להולף לשחוט את פסחו לחוד וכנ"ל דצירוף נזיר וכ"ג לזה לא מעלה חומר ולא איצטריף קרא לרבויי ועפ"ז יש ליישב קושית התוס' ז"ל שם בזבחים לפירש"י ז"ל מנ"ל דלקרובים אינו מיטמא בעושה פסח לחוד דילמא דווקא בכל הני הוא דלא מיטמא ע"ש שהאריכו בזה וגם בפרכות וסנהדרין האריכו בזה וכ' ליישב דאי נימא דעושה פסח לחוד מותר להטמאות לקרובים א"כ לא אהני חומר דידיה גם עם נזיר וכ"ג ולא דמי לכהן הדיוט ונזיר דקדושתו קדושת עולם ואין דבריהם מוכרחים בזה דבפסח ג"כ איכא חומרא דהוי עשה שיש בה פרת.

ולכאורה אם פגעו במת מצוה נזיר ועושה פסח יטמא נזיר ואל יטמא עושה פסח דכרת הוא וא"כ שפיר אהני חומר דידיה ג"כ אפילו אי נימא דמיטמא לקרובים גם מש"כ דפסח הוי קדושת שעה אינו מוכרח דנזיר דווקא הוא דמיקרי אין קדושתו קדושת עולם משום דהוי קדושת פה בעלמא אבל למש"כ בלא"ה א"ש דהא דמוקמינן ליה לקרא בצירוף פל הני לאו משום רבותא הוא אלא כדי שלא להוציא קרא מפשטיה לגמרי אבל באמת אין חומר בצירוף פל הני עם עושה פסח פיון דלאו מענין אחד הם וכנ"ל ועיקר קרא אתי לעושה פסח לחוד ושפיר שמעינו מינה דלקרובים אינו מיטמא דאל"ה לא איצטריף קרא דמיטמא למת מצוה: ומש"כ בנזיר ועושה במת מצוה דמיטמא נזיר איכא לספוקי בזה די"ל דמיטמא עושה פסח דלא קעביד איסורא בידים: ואיכא למידק עוד בהך שמעתא הא דאמרין בריש יבמות ובסנהדרין דמת מצוה דוחה עבודה לאחותו הא משמע הכא

דלאחותו לא איצטרף אלא להולך לשחוט את פסחו דאיכא פרת אכל שאר עבודות דאין בהם פרת בלא"ה דחיא וילפינן לה מדדחי לאו דנזיר וכ"ג וכבר פתבתי לעיל למידק בהא דאיצטרף הש"ס למימר דמשום דאיכא פרת לא ילפינן הא בלא"ה ליכא למילף ובין לשיטת רש"י בברכות ובין לשיטת התוס' ז"ל לא ילפינן מינה בעלמא חדע דהא קבורת מת מצנה לא דחי יו"ט ג"כ אע"ג דליכא אלא לאו והיננו משום דלא ילפינן מנזיר וכ"ג לעלמא ועיין בסנהדרין דף ל"ו ובתוס' ז"ל שם באנרף: ועוד יש לדקדק למה לי קרא דלא תבערו דלא נימא דקבורת מת מצנה דחיא שבת הא בלא"ה ידעינן מדכתב חמל רחמנא גבי כ"ג דמיטמא למת מצנה ואדחי אפילו שבת.

א"כ למה לי קרא בכ"ג מה שבת דאיסור סקילה דחי כש"כ לאו דכ"ג וי"ל דאי לא דכתב רחמנא גבי כ"ג דמיטמא למת מצנה לא הוי מוקמינן לאחותו דדחי עבודה אלא הוי מוקמינן בכ"ג אכל עבודה לא דחי: ד וילענין הך צריכותא דה"א דאביו לא מיטמא ליה דחזקה בעלמא היא בנזיר א"ש הך צריכותא אכל בכ"ג תיקשי ממ"נ אי לא אביו הוא הרי הוא חלל ואינו מנוהר על הטומאה וכבר הקשו פן על דברי הספרא דמצרף לאביו ולאמו דכהן הדיוט ג"כ בהך צריכותא דאי כתב דלאמו יטמא ה"א דנוקא לאמו דידיע.

אכל לאביו לא יטמא והקשה הרשב"א ז"ל ג"כ פנ"ל ותירץ שם דה"א דלאביו ליכא מצנה דחזקה בעלמא היא אכל הכא ליכא למימר הכי דהא אמרינן דמש"ה אסרה תורה להטמאות לאביו משום דחזקה בעלמא היא ונהרי ממ"נ מותר פנ"ל אם לא שפאמר דה"נ מהאי טעמא הוא דקאמר פיון דאביו הוי חזקה ואין פאן מצנה כ"ר מש"ה אסור ליטמא לו אכל הוא דחוק ונראה דלאו משום ספיקא הוא דקאמר אלא סברא בעלמא הוא דקרוב הוא אצל אמו יותר דונדאי ילידתיה מלאביו דחזקה הוא ואין קורבתו נודעת.

ומש"ה לאמו התירה התורה אכל לא לאביו וק"ל: שם תוס' בא"ד ונ"ל פיון דגבי נזיר לא מצי למידינא בכלל ופרט כו' א"כ גבי כ"ג נמי לא דינינן בכו"פ דילפינן מהדדי בגז"ש דאמו עכ"ל ואין זה מוכן דאם נדייניה בכו"פ ליכא גז"ש פלל דלאו מופנה היא וק"ל: ע"ב תוס' על פל לאפוקי רחוקים כו' והקשו למה לי קרא לרחוקים תיפוק ליה מק"ו דכהן הדיוט פדלעיל ע"ש שהניחו בצ"ע וי"ל דלר"ע איצטרף על פל נפשות לאשמעינן דרביעית דם הבא מב' מתים מטמא באהל ושאיר אתי לרחוקים אכל לעיל לרבנן קיימינן דרביעית דם מב' מתים אינו מטמא ע"כ על פל נפשות אתי לקרובים ועיין ק"א בשם הרא"ם ז"ל אכל בריש סנהדרין משמע דנפשות נמי איצטרף לר' ישמעאל לאשמעינן דנוקא נפש אחד וכמש"כ התוס' ז"ל שם וא"כ לר"י נמי דילמא אתי לרחוקים.

ולאשמעינן דנוקא נפש אחד ועיין תוס' חולין דף ע"ב שהקשו לר"י תרי קראי למה לי דהא שמעינן לה מבנפש האדם פדאימא התם וכן הקשו בסנהדרין ול"נ דלר' ישמעאל לא שמעינן מהכא רביעית דם פלל כי היכי דלא ילפינן מעל נפש מת דנזיר דרביעית דם מטמא משום דאורחא דקרא הכי.

ודנוקא ר"ע הוא דיליף מהכא פיון דשני קרא וכתב נפשות מת משמע ב' נפשות ושיעור אחד פדאימא בחולין אלא דהתוס' ז"ל הוכרחו לזה לפי סברתם שם בסנהדרין דאיצטרף מיעוטא לב' מתים דאל"ה מסברא מצטרפי דכל שטומאתו ושיעורו כו' ופ"כ צ"ל

דנפשות מיעוטא הוא אבל גם לפ"ז לא תיקשי תרי קראי למה לי דמחז קרא לא ממעטינו מב' מתים ולהוציא מכלל דכל שטןמאתו כו' ואיצטריך קרא אחריןא למעט ב' מתים: וממאי דאיתא בןחולין ב' נפשות ושיעור א' משמע דנפשות מת קדריש וכמו שפירש"י ז"ל שם נראה כמש"כ התוס' ז"ל דמעל כל דריש לרחוקים דנפשות מת אין לחלק דאיצטריך לב' נפשות ושיעור אחד והיגו דבגזיר דלא כתיב כל דריש נפש לרחוקים מתלקרובים.

אבל בכ"ג דכתיב כל דריש על כל לרחוקים ונפשות מת לקרובים ובנבחים דריש איפכא נפש אלו הקרובים מת אלו הרחוקים ועיין תוס' לעיל דף מ"ח ע"ב בד"ה ר' עקיבא כו' שכ' דס"ל לר"ע אע"ג דאיכרי נפש בהמה נפש סתמא לא איכרי ובביצה מבואר דר"ע ס"ל דנפש סתמא נמי איכרי דאך אשר יאכל לכל נפש אפילו נפש בהמה במשמע ואולי דווקא התם דכתיב לכל נפש אבל בגזיר דלא כתיב כל אין נפש בהמה במשמע ודו"ק: בד"ה ועל חצי קב כו' ומיירי שפאו מרוב מנינו או רוב בנינו כו' פוננתם ז"ל היגו שיש בהם מעט מרוב המנין.

וכמש"כ שיש קב עצמות שנסתברו וחצי קב זה מהם מעט מפל עצם אבל אין פאן רוב מנין בשלימות וכן ברוב בנין. והיגו דתנן נמי באהלות לענין טומאת אהל רובע עצמות מרוב מנין ובנין אבל רוב מנין שלם או רוב בנין שלם מטמא אפילו פחות מרובע ואפילו הגזיר מגלח עליו כדאמר רבא בגמרא וגם ר' יוחנן מודה ליה אלא דתנא במתניתין ושייר וכמש"כ התוס' ז"ל לקמן בד"ה רבא כו'.

והיגו דתנן נמי שם באהלות ורוב בנינו ורוב מנינו אע"פ שאין בהן רובע ועיין בלח"מ ז"ל פ"ג מה"נ שכ' דמש"כ התוס' ז"ל דבעינן חצי קב מרוב מנין או בנין הוא אליבא דר"י דפליג ארבא דאמר רוב מנין ורוב בנין אפילו אין בו רובע ודבריו תמוהים דהא פתבו התוס' ז"ל לקמן בהדיא דר"י מודה לרבא ושייר במתניתין רוב בנין ורוב וכן פתבו התוס' ז"ל לקמן דף נ"ב ע"ב בד"ה ת"ש ע"ש: אבל מד' הכ"מ ז"ל בפ"ב מה' טומאת מת משמע דמפרש להא דרובע מרוב מנינו ומרוב בנינו כפשטיה דרובע אינו מטמא אלא א"כ יש בו רוב מנין או רוב בנין והוא תמוה דהא שם במתניתין תנן בהדיא דרוב מנין או רוב בנין מטמא אע"פ שאין בו רובע.

וע"כ צ"ל לפ"ז דסיפא רוב בנין ורוב מנין שניהם יחד מטמאין אפילו אין בהם רובע וא"כ יש לפרש ה"נ מילתיה דרבא וא"כ אין הכרח ממתניתין דילן אפילו לרבא דפליגי אמתניתין דאהלות ועדיות וכל דברי הלח"מ ז"ל אינן מוכנים אבל הרמב"ם ז"ל יש לו שיטה אחרת בזה וכמו שיתבאר לקמן בפירקין: דף ג' גמ' כדאמר ר' יוחנן לא נצרכה אלא לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין כו' ופי' התוס' ז"ל דאמתניתין דאהלות אמרה ר' יוחנן ועיין בר"ש ז"ל פ"ב דאהלות שכ' דבחולין מייתי הא דר' יוחנן לחוד על קושיא ראשונה דעל כזית מגלח כו'.

והיגו משום דכל שלא נתקשרו אבריו בגידין פשיטא דאין עליו כזית בשער וכ"כ התוס' ז"ל בחולין דף פ"ט ודקדק הר"ש ז"ל דבירושלמי דבפירקין משמע איפכא שאיל חד סבא לר' יוחנן ג"כ פנ"ל אם על כזית מגלח כש"כ על פולו ושני ליה להביא את הגלגל שאין בו כזית חזר ושאל אם על אבר מגלח כש"כ על פולו ושני ליה להביא גלגל שלא

קָרְשׁוּ אַבְרָיו וּמְסִיק פִּינּוֹן דְּשָׂאל קַדְמֵינְתָא לָא הָוֵי צָרִיף מִישָׂאל תַּנְיִתָא דְכִינּוֹן שְׂאִין בּוֹ כּוֹזֵית בְּרִי הוּא שְׂלֵא קָרְשׁוּ אַבְרָיו וְהָיָה נִרְאָה דְאִין פְּאָן מַחְלֻקָת וּתְלֻמוּדִין מוּקִי בְּרִישָׂא בְּמַת שְׂאִין עָלֵיו כּוֹזֵית בְּשֵׁר וּל"ד נָפַל וּלְהִכִּי פְרִיף אִם עַל אַבְר מִמְּנֹו מְגַלַּח עַל פְּלוֹו לָא כּש"כ וּמֵאִי אֶהְיֵי מַה שְׂאִין בּוֹ כּוֹזֵית בְּשֵׁר וּקְצַת יֵשׁ לְדַקְדַּק בְּהַף פִּירְכָּא הָא בְּאַבְר בְּעִינּוֹן שְׂיִהְיָה עָלֵיו בְּשֵׁר פְּרָאֵי הִינּוֹן לְהַעֲלוֹת אַרְוִיכָה וְכִינּוֹן שְׂאִין עַל פְּלוֹו כּוֹזֵית בְּשֵׁר א"כ אִין עַל אַבְר מִמְּנֹו פְּדִי לְהַעֲלוֹת וּמֵאִי פְרִיף אִם עַל אַבְר מִמְּנֹו מְגַלַּח וּצ"ל דמ"מ כש"כ הוּא פִּינּוֹן דְאַפִּילוּ אַבְר מְטַמָּא בְּלֵא כּוֹזֵית בְּשֵׁר כּש"כ מַת פְּלוֹו וְהִכִּי מִשְׁמַע לְשׁוֹן רַש"י ו"ל בּד"ה וְעַדִּינּוֹן וּמִשְׁנֵי ר"י ל"נ אֵלָא לְנַפְל שְׂלֵא נִתְקַשְׁרוּ אַבְרָיו בְּגִידִין דְלִיכָּא גְבִיָּה טְוִמְאַת אַבְרָיו פְּלָל וְכוֹזֵית בְּשֵׁר ג"כ לִית בְּיָה וּבִירוּשְׁלָמִי מוּקִי לָהּ ר"י עַל שְׂאֵלָה רֵאשׁוּנָה לְהִבִּיא אֵת הַנֶּפֶל שְׂאִין בּוֹ כּוֹזֵית מִשְׁמַע דְאִין בְּכּוֹלוֹ כּוֹזֵית וְחִזּוֹר וְשָׂאל אַבְר מִמְּנֹו מְטַמָּא פְּלוֹו לָא כּש"כ וּמִשְׁנֵי לִיָּה שְׂלֵא קָרְשׁוּ אַבְרָיו וּע"ז שְׁפִיר אָמַר אִי שְׂאִיל קַדְמֵינְתָא לָא מְצָרִיף מִישָׂאל תַּנְיִתָא פִּינּוֹן דְהוּא נָפַל שְׂאִין בְּכּוֹלוֹ כּוֹזֵית בְּרִי שְׂלֵא קָרְשׁוּ אַבְרָיו: וְהָא דְמוּקִי לָהּ בִירוּשְׁלָמִי בְּנַפְל שְׂאִין בְּכּוֹלוֹ כּוֹזֵית הָיָה נִרְאָה פִּינּוֹן דְבְרִי שְׂלֵא קָרְשׁוּ אַבְרָיו אִם פֶּן אִם הָיָה בּוֹ כּוֹזֵית עַדִּינּוֹן אִין פְּאָן רְבוּתָא דְזָה בְּכָלל כּוֹזֵית בְּשֵׁר הוּא לְהִכִּי קְאָמַר דְבְּכּוֹלוֹ לִיכָּא כּוֹזֵית אֲבָל אִין זֶה מְוִכָּרַח דְעֵצְמוֹת אֲפִילוּ פְשֵׁהוֹן רַכִּים אִינּוֹן בְּכָלל בְּשֵׁר נְהִי דְגִידִים בְּכָלל בְּשֵׁר הֵם פְשֵׁהוֹן רַכִּים וְכִמוֹ שְׁפִי ר"ת ו"ל בְּחֻלִּין שְׁם דְמַבְשָׁר הֵם נְעֻשִׁים וּמִתְקַשְׁשִׁים אֲבָל עֵצְמוֹת מִתְחַלְת בְּרִיאָתוֹן לָאו בְּכָלל בְּשֵׁר הֵם וּע"כ לְפִי אוּקִימְתָא דְש"ס דִּילֵן שְׂלֵא נִקְשְׁרוּ אַבְרָיו בְּגִידִין צ"ל ג"כ דְכָל אַבְרָיו לָא קָרְשׁוּ וְלָא הָוֵי בְּכָלל עֵצְמוֹת דֵאל"ה אֲפִתִי תִיקְשִׁי אִם עַל רֹב מְנִין אוֹ בְּנִין עֵצְמוֹת מְגַלַּח עַל פְּלוֹו לָא כּש"כ וְנְהִי דְמִתְנִיתִין י"ל דס"ל לר"י דְעַל רֹב מְנִין אוֹ בְּנִין מְגַלַּח וְכִמָּאן דְאָמַר הִכִּי בִירוּשְׁלָמִי אֲבָל מִתְנִיתִין דְאֶהְלוֹת דְתַנּוּן הֵתֵם רֹב מְנִין וּבְנִין וְא"כ כּש"כ פְּלוֹו.

אֵלָא ע"כ אִם לָא נִקְשְׁרוּ אַבְרָיו בְּגִידִין גַּם עֵצְמוֹתֵיו לָא קָרְשׁוּ וְלָא נִחְשְׁבוּ לְעֵצְמוֹת פְּלָל וְהִינּוֹ דְאִיכָּא מֵאֵן דְבְּעֵי מִימָר בִירוּשְׁלָמִי דְאִין טְוִמְאַת נָפַל כְּזֶה ד"ת פִּינּוֹן דְלָא נִגְמְרוּ עַדִּינּוֹן פֶּל אַבְרָיו ו"ל דְרַבָּא הִכִּי ס"ל וּמִש"ה לָא בְּעֵי לְאוּקְמִי מִתְנִיתִין בְּהִכִּי מִשׁוּם דְאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח עָלֵיהֶם וּמִתְנִיתִין דְאֶהְלוֹת שְׁפִיר מוּקְמִינּוּ בְּהִכִּי דמ"מ מְטַמָּא בְּאֶהֱל שְׂלֵא מִד"ת דֵאל"ה יְקֻשָּׁה לְמָה לִיָּה לְרַבָּא לְחִדּוּשֵׁי אוּקִימְתָא אַחְרִיתִי לְמִתְנִיתִין דִּילֵן פִּינּוֹן דְמִתְנִיתִין דְאֶהְלוֹת ע"כ צָרִיף לְאוּקְמִי בְּנַפְל כּו' כר"י דְרֹב בְּנִין וּמְנִין תַּנּוּן הֵתֵם בְּהִדְיָא וְכִינּוֹן דְתַרְנוּנֵיהוּ בְּסַד לִישְׁנָא תַּנּוּן לָהּ אֲמֵאִי לָא מוּקִים לָהּ בְּסַד גְּוִוָּנָא.

אֲבָל לְפִי הַנְּזִיר א"ש אֲבָל הַרְמַב"ם ו"ל פְּסַק פְּהִי תִרְתִּי אוּקִימְתוֹת דר"י וְדְרַבָּא מִשׁוּם דס"ל דְלָא פְּלִיגִי אֶהְדְּדִי וְכִמוֹ שְׁכ' הַתּוֹס' ו"ל: וְעֵינּוּ בְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל פ"א מַה' ט"מ שְׁכ' דְאָדָם אִין תְּחַלְת בְּרִיָּתוֹ פְּחוֹת מְכּוֹזֵית.

וְהִינּוֹ טַעְמָא דְבְּשֵׁר מְטַמָּא כּוֹזֵית וּבִירוּשְׁלָמִי בְּפִירְקִין לָא מִשְׁמַע פֶּן דְפְרִיף עַל ר"ש דְאָמַר דְשָׂרְץ בְּכַעֲדָשָׁה מִשׁוּם דְתְחַלְת בְּרִיָּתוֹ בְּכַעֲדָשָׁה אֵלָא מַעֲתָה מַת יְטַמָּא בְּפְחוֹת מְכּוֹזֵית דְאָמַר ר"י לְהִבִּיא הַנֶּפֶל שְׂאִין בּוֹ כּוֹזֵית מִשְׁמַע דִּישׁ נָפַל פְּחוֹת מְכּוֹזֵית ע"ש וְעֵינּוּ בּפ"מ בִירוּשְׁלָמִי: גַּמ' אִיזְהוּ נָצַל בְּשֵׁר הַמַּת שְׁקַרְשׁ וּמִוְהֵל שְׁהֲרִיתִים ה"ד אִי דְלָא יִדְעִינּוֹ כּו' פִי קָרְשׁ מֵאִי הָוֵי וּפִירַש"י ו"ל דְלָא יִדְעִינּוֹ דִּדְעִינּוֹ וְנִדְאִי דְלָאוּ מְמַת הוּא וְכ'

לפרש פן מדר' ירמיה מוקי לה בסתם היינו דלא ידעינן אי בשר המת הוא או מפיחו וניעו ש"מ דהא דאמרין אי דלא ידעינן היינו דיידעינן ונדאי דלאו ממת הוא.

אבל התוס' ז"ל נראה שפי' דלא ידעינן היינו דספק הוא אי מבשר הוא או מפיחו וניעו ור' ירמיה הוא דחדיש דהקרישה מוכיח דמבשר הוא ולפ"ז אינו מדוקדק הא דאמר ר' ירמיה בסתם הא היינו הך דלא ידעינן דלעיל ומשמע מדברייהם ז"ל דאם לא קרש הוי ספיקא וא"כ פי נגע בכה"ג אין לו תקנה ככל ספק טומאה וכן משמע לישנא דהש"ס.

לא קרש דילמא פיו וניעו הוא ובמל"מ ז"ל פ"ב מהל"ט מ"מ פתב דמד' התוס' ז"ל משמע דאי לא קרש ונדאי פוחו וניעו הוא והוא מדברייהם בד"ה אמר ר"י כו' ואין זה מוכרח אבל מד' הרמב"ם ז"ל נראה דאינה מטמאה כלל בלא קרש וכבר דקדק בזה המל"מ ז"ל שם ואי בספק דינינו ליה א"כ ברה"י הוי ס' טומאה דהוי ודאי טמא.

אלא דנראה דספק טומאה ברה"י לא נאמר אלא בספק מגע אבל לא אם עיקר הטומאה הוי ספק: שם ומוהל שהרתיח כו'. נראה מד' התוס' ז"ל דתיתי מילי נינהו בשר המת שנימוח או מוהל הינצא מן המת ומוהל ג"כ נצל הוא ולשון הש"ס אי קרש מוהל הוא משמע דהפל מיקרי מוהל וכמש"כ התוס' ז"ל דאיכא מוהל הבא מבשר המת שנימוח ואיכא מוהל הינצא מן המת והרמב"ם ז"ל לא הזכיר כלל הא דמוהל שהרתיח ועי' משל"מ ז"ל שם וצ"ע טומאה זו דמוהל הינצא מן המת מנ"ל אי משום דמוהל חשיב כבשר הא גבי נבילה פשיטא דמוהל הינצא לא חשיב כנבילה וכדאיתא בפ' העור והרנטב ולקמן מספקא לן אי יש נצל בנבילה ג"כ אלמא דמוהל ורנטב נדאי לאו בכלל נצל הוא וצריך לחלק בין רנטב למוהל ועי' מש"כ בחי' לנדריים בקונטרס דברים היוצאים מן האסורים מש"כ בזה: ובירושלמי בפירקין איתא אינהו נצל בשר המת שנתוק ומוהל שקרש ופריה הא עודנו מחוי לא לא כן אמר ר' חנינא בשם רבי חלב המת שהתיכו ה"ז טמא חתכו והתיכו ה"ז טהור אלמא דאפילו מחוי מטמא ר' יודן ור' יוסי ח"א להוציא מי בשר שבו ופי' הפ"מ דמשני דבמי בשר היינו מוהל בעינן דוקא קרוש אבל מחוי טהור.

ואין טעם לזה דאם הוא כבשר אפילו מחוי ליטמא כמו חלב מחוי ואי לאו כבשר הוא אפילו קרש לא ליטמא. והנה נראה יותר לפרש דבשר המת שנתוק היינו שנתקלקל הבשר ונרקב ולא נעשה מוהל עדיין ומוהל היינו שנתקב יותר ונעשה מוהל ובה בעינן שיקרש להוציא המי בשר שבו דזה אינו מטמא וכן פי' בק"ע והכי משמע לשון הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה פאן ובאהלות שכ' נצל היינו בשר שנתקב ונעשה מוהל ונעדין צ"ע עוד איתא התם בירושלמי חרנא אמר הא דבעינן קרש היינו שיהיה בו כזית אם יקרש דכזית כשהוא מוהל אין בו כזית קרוש והרמב"ם ז"ל לא ביאר זאת: שם בעי אפיי יש נצל לבהמה או אין נצל ואלקבא דמ"ד טומאה חמורה עד לגר ליכא למיבעי דנצל אינו ראוי לגר פי' מיבעי ליה למ"ד עד לפלג ונצל ראוי לפלג ומטמא כבשר או דילמא פיון דנעשה נצל לאו בכלל בשר הוא ואינו מטמא עוד ופשיט ליה מהא דהמחזהו באור טמא בחמה טהור ואי יש נצל אפילו בחמה נמי טמא דעכ"פ נצל הוא ופירש"י ז"ל דמייירי בחלב נבילה שהמחהו וכבר הקשה עליו המל"מ ז"ל דבפ' העור והרנטב מיייתי לה בנבילת עוף טהור ועוד דבחלב נבילה ליכא טומאה כלל ולענין אסור חלב הוא דאמרין התם המחזה את החלב וגמעו חייב אבל לא לענין טומאה וטהרה והתוס' ז"ל פירשוה

בגבילת העורף וס"ל להש"ס דגבילה ובגבילת העורף שוין לדין זה ואי יש נצל בגבילת
בהמה ה"ה דיש נצל לגבילת העורף אף יש לדקדק מנ"ל דגבילת העורף ג"כ עד לגר פיון
דטומאמה אינו אלא באכילה דילמא בעינו דווקא ראוי לאכילה והרמב"ם ז"ל פתב בפ"ג
מהל' אה"ט דגבילת העורף ג"כ עד לכלב וכתב הכ"מ ז"ל דהכי משמע מפ"ח דטהרות
בגזול שגפול לגתנאין ראיה מהתם דמייירי בטומאת אוכלין היינו טומאה קלה ולכ"ע עד
לכלב וכתב עוד דמשמעתי מוכח הכי דבעורף מייירי הקא.

וגם בזה יש לדקדק דלכאורה מוכח דהרמב"ם ז"ל ג"כ לא מפרש להא דהמחווה באור
בגבילת העורף מדכתב לענן גבילת בהמה הוי נצל ספק ובגבילת העורף כתב דאין נצל ואי
בעורף מייירי א"כ מוכח דבגבילת העורף נמי ספיקא אי יש נצל וכבר עמד ע"ז המל"מ ז"ל
ע"ש שכ' ליישב בדוחק ורצייתי לומר דשמענו דבעורף אין נצל מהא דאיצטריף קרא
נפש לרבות השותה היינו שהמחווה ואי גמירי נצל בעורף ממילא שמענו דשותה נמי
טמא אבל ז"א דאיכא למימר דגמירי נצל היכא דקראש: ותו איכא למידק בשמעתי היכי
פשיט מהא דהמחווה בחמה דיש נצל הא בשוין מייירי ואמאי קרו לה נצל דע"כ הא
דאיצטריף הילכתא לנצל היינו משום דיצא מתורת בשר ונעשה ליחה אבל שוין פי היכי
דהמחווה באור פשיטא דמטמא משום דאין זה השתנות מברייתו.

ה"נ פי המחווה בחמה וכדפריף בפ' העור והרוטב אי הכי בחמה נמי ומש"כ התוס' ז"ל
לחלק דכיון דהמחווה בידיים באור עדיף מנצל חילוק זה לא ידעתי מנין להם: וגם לשון
הרמב"ם ז"ל צ"ע דבפ"א מהל' אה"ט כ' גבילה שגפסלה מאכילת פלב טהורה לפיכך
ספק אם יש נצל לבהמה או אין נצל האי לפיכך אינו מיושב דמשמע דהספק הוא מפני
טהרה דגפסלה מאכילת פלב והכי הוי ליה למיכתב ואם לא נפסלה מאכילת פלב טמאה
לפיכך ספק כו' והנה נראה דנצל לא חזי אפילו לכלב אלא פיון דאתי מבשר טמא גמירי
לה דהוא ג"כ טמא ובגבילה מיבעי לן אי גמירי נצל ולמ"ד עד לגר לא מיבעי ליה דעד
שנעשה כבר נפסל מאכילה והאי נצל מפח טהרה אתי פי מיבעי ליה למ"ד עד לפלב
דקודם שנעשה נצל הנה הפשר טמא א"כ גמירי ביה נצל וטמא או דילמא לא גמירי ביה
נצל ובעי למיפשט מהמחווה בחמה דנהי דגפסל לגמירי מ"מ מפח טומאה אתי ולא גרע
מנצל ומשני דנסרח קודם המיחוי וא"כ אתי מפח טהרה אבל בעורף דטומאתו דרף אכילה
ודאי אין נצל פיון דגפסל מאכילת פלב אבל גם זה אינו מספיק חזא דלכ"ז צריף לומר
דהרמב"ם ז"ל מפרש להאי ברייתא בחלב גבילה וז"א כמש"כ ועוד דלא מסתבר לומר
דנצל יהיה חמור מגוף הגבילה.

דאם הגבילה נפסלה מאכילת פלב טהורה ונצל יטמא אפילו נפסל מאכילת פלב וצ"ע:
ולענן חלב שהמחה ואכלו תניא סתמא בברייתא בהעור והרוטב ובמנחות דחייב וכן
כתב הרמב"ם ז"ל ואמאי לא חילקו גם התם בין המחה באור או המחה בחמה ועוד
דרישא דברייתא התם הקפה את הדם ואכלו מוקמינן במנחות שהקפה בחמה וא"כ
משמע דסיפא נמי בחמה איירי ואפ"ה חייב.

אבל התוס' ז"ל בפסחים דף כ"ד כתבו דלצדדים קתני דהמחה ע"כ באור דאי בחמה חי
הוא ונחלב חי לאו דרף אכילתו הוא: רש"י שם בד"ה המחווה כו' אפילו המחווה בחמה
ליהוי טמא פי חזר וקרא עכ"ל והוא תמוה דלמה לי חזר וקרא ועוד דע"כ לא מייירי

בְּקִרְשׁ מִדְמוּכַח מִינָהּ בְּהַעוֹר וְהָרוֹטֵב דְּדָרָה שְׁתִּיָּה נְמִי חֲיִיב מֵהָא דְּהִמְתָּהּ בְּאוֹר א"כ ה"נ
בַּחֲמָה מִיִּירֵי אֶפִּילוּ לֹא קָרַשׁ: בַּד"ה לְעוֹלָם אֵימָא לָהּ כּו' וּמִשׁ"ה אֵינּוּ מְטַמְּאָה אֶפִּילוּ
טוֹמְאָה קֵלָה עַכ"ל גַּם זֶה לֹא יִדְעָנָא מֵאֵי עֲנִין טוֹמְאָה קֵלָה לְכָאן: גַּמ' בְּעֵי רַמב"ח יֵשׁ
נִיצוּק בְּאַנְכְּלִין כּו' מִי אֶמְרִינּוּ הֲגֵי מִשׁוּם דְּאִית בְּהוּ רִירֵי כּו' אוּ דִּילְמָא מִשׁוּם דְּסְמִיכֵי כּו'
מִשְׁמַע דְּבִהְגֵי תַרְתֵּי דְּבִשׁ הַזִּיפִים וְצַפִּיחִית אִית בְּהוּ תַרְנוּיָהּ רִירֵי וְסְמִיכֵי.

וּמִיבְעֵי לִיהָ לַת"ק הֵי מִינְיָהּ עֵיקָר אֵי טַעְמָא דְּרִירֵי אוּ טַעְמָא דְּסְמִיכֵי. וְא"כ צ"ל דְּמִקְפָּה
שְׁל גְרִיסִין וּפּוֹל לָאו סְמִיכֵי הֵם דַּאֲל"ה ע"כ לַת"ק לֹא מְהֵי סְמִיכֵי לַחוּד מְדַפְּלִיגֵי בְּמִקְפָּה
שְׁל גְרִיסִין אֲלֵא וְדַאי לָאו סְמִיכֵי הֵם וּלְב"ש עֵיקָר טַעְמָא מִשׁוּם רִירֵי הוּא אַבְל לַת"ק
מִיבְעֵי לִיהָ אֵי לְדִידְהוּ ג"כ בְּעֵינָן רִירֵי וְכ' הַתּוֹס' ז"ל דְּהָא דְּפִלִּיגֵי אִמְקָפָה הֵינּוּ מִשׁוּם
דְּלֹא חֲשִׁיב לַת"ק רִירֵי כְּוִלֵי הָאֵי וְהֵינּוּ אֵי נִימָא דַּלַּת"ק ג"כ רִירֵי לַחוּד סְגִי אַבְל אֵין זֶה
מְנוֹכַח דִּי"ל דְּמִסְפָּקָא לָן לַת"ק דִּילְמָא בְּעֵינָן תַּרְתֵּי רִירֵי וְסְמִיכֵי וּמִשׁ"ה פְּלִיגֵי בְּמִקְפָּה
דְּלָאו סְמִיכֵי הוּא וְכּוּ אֵין נִיצוּק בְּאַנְכְּלִין דְּלִית לְהוּ רִירֵי אוּ דִּילְמָא לַת"ק מִשׁוּם דְּסְמִיכֵי
לַחוּד הוּא דְּהֵי חִיבּוֹר וְה"ה דִּישׁ נִיצוּק בְּאַנְכְּלִין פִּינּוּ דְּסְמִיכֵי וּמִלְשׁוֹן הֶרַמְבַּ"ם ז"ל בַּפ"ד
מֵהַל' טוֹמְאָת אוֹכְלִים מִשְׁמַע דְּתַרְתֵּי בְּעֵינָן לַת"ק סְמִיכֵי וְרִירֵי דְּכּוּן פְּתַב שְׁם הַלְכָה ד' לְפִי
שִׁישׁ לְהֵם רִיר וְנִמְשָׁכִים פְּדָבָק וְכּוּן פְּתַב הַכ"מ ז"ל שְׁם אֲלֵא דַּמִּשׁ"כ לְפִיכָה כָּל הָאֲנְכְּלִין
אֵין לְהֵם נִיצוּק אֶפִּילוּ הֵי עֲבִים הֶרַבָּה כְּגוֹן הַגְרִיסִין וְחֻלְבַּ הַמְּוִתָּה לְפִי שְׁאֵין לְהֵם רִיר
מִשְׁמַע דְּהָא דְּגְרִיסִין אֵין לְהֵם נִיצוּק הֵינּוּ מִשׁוּם דְּאֵין לְהֵם רִירֵי אַע"ג דְּסְמִיכֵי וְכּוּן פְּתַב
הַכ"מ ז"ל שְׁם וְזֶה א"א כַּמִּשׁ"כ דְּגְרִיסִין ע"כ לָאו סְמִיכֵי הֵם דַּאֲל"כ מֵאֵי מִיבְעֵי לִיהָ
לַת"ק בְּאַנְכְּלִין דְּסְמִיכֵי פִּינּוּ דַּס"ל בְּגְרִיסִין דְּאֵין לְהֵם נִיצוּק.

וּמָה שְׁפָסַק דְּאוֹכְלִין אֵין לְהֵם נִיצוּק. כְּכָר פְּתַב הַכ"מ ז"ל דְּהֵכִי ס"ל לַר"ז וְלַמַּר בְּרִי
דְּרַבִּינָא אֲלֵא דַּצ"ע אִמְאֵי לֹא פְּתַב בַּפ"ד מֵה' ט"מ גְּבִי חֻלְבַּ שְׁהִתִּיכוּ לְהָאֵי שְׁיִנוּיָא כְּגוֹן
דְּבִהְדִי דְּמַרְתַּח לִיהָ כּו' דַּאֲל"ה הֵי ע"י נִיצוּק וְלֹא הֵי חִיבּוֹר וְעֵינָן רַש"י בַּד"ה ת"ש ב"ש
שְׁפִירֵשׁ דְּמִקְפָּה שְׁל גְרִיסִין סְמִיכֵי הוּא לְלִישְׁנָא קָמָא ע"ש: תּוֹס' בַּד"ה הֵי מְפִנְרָד כּו'
ע"ש שְׁהַקְשׁוּ מְרַבִּיעִית דָּם הַבָּאָה מִב' מֵתִים.

וְעֵינָן בַּפ"ב דְּאֵהֲלוֹת גְּבִי תַרְנוּד רְקַב שְׁגִיבְלוּ דְּטָהוֹר שְׁכ' הֶרַמְבַּ"ם ז"ל בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה שְׁם
דְּאֶפֶר לָאו בְּרַגִּיבּוֹל הוּא וְאֵינּוּ נַעֲשֵׂה גּוֹשׁ אֶחָד מִשְׁמַע דְּדָבָר הַנַּעֲשֵׂה גּוֹשׁ אֶחָד שְׁפִיר הֵי
חִיבּוֹר וְא"כ דָּם דְּמַתְעַרְב יָפָה וְנַעֲשֵׂה הַפֵּל אֶחָד שְׁפִיר מְצַטְרַף וְחֻלְבַּ מְהוֹתָה הֵכָא שְׁאֵין
דְּאֵינּוּ מַתְעַרְב כ"כ פִּינּוּ שְׁאֵינּוּ לַח בְּטַבְעוֹ וְלִקְמוֹן בְּפִירְקִין יִתְבָּאָר יוֹתֵר בְּזֶה וּמָה שְׁהַקְשׁוּ
מִב' חֲצָאֵי נְבִילָה ג"כ לֹא תִיקְשִׁי דְּלְכַאוּרָה פְּלִיגֵי אֵי נוֹגַע וְחוּזָר וְנוֹגַע וְכַדְמִשְׁמַע בְּחֻלְבַּ
דָּף קכ"ד וְעֵינָן ר"ש ז"ל שְׁם בְּאֵהֲלוֹת: גַּמ' וְכַמָּה שְׁיַעוֹר רְקַב ר"י אָמַר מְלֵא חֲפְנִיו
וְהֶרַמְבַּ"ם ז"ל פְּתַב מְלֵא חֲפְנִים מִשְׁמַע דְּשְׁיַעוֹר חֲפִינָה בְּב' יָדָיו קָאָמַר וְכַמוֹ מְלֵא חֲפְנִיו
דְּקָרָא דְּקִטְנוּרָת.

וְעֵי ק"ע אַבְל מְלִשׁוֹן רַש"י נִרְאָה דְּמְלֵא חֲפְנִיו הֵינּוּ בְּיָדוֹ אַחַת וְלִיכָא בִּינְיָהּ אֲלֵא
דְּחֻזְקָה אָמַר בְּלֵא אֲצַבְעוֹת וְר"י אָמַר בְּהֵי אֲצַבְעוֹת וּבִירוּשְׁלָמִי אִיתָא חֲכָמִים אוֹמְרִים
מְלֵא יָד הַגְּדוּלָה ע"ש: דָּף נָא גַמ' אֵיזְהוּ מֵת שִׁישׁ לוֹ רְקַב שְׁנִקְבֵר בְּאֶרוֹן שְׁל שִׁישׁ כּו'
נִקְבֵר בְּאֶרוֹן שְׁל עֵץ אֵין לוֹ רְקַב וְאֶרוֹן שְׁל מַתְכָּת לִיכָא לְמִישְׁמַע מְבַרְיָתָא.

דמרישא איפא למידק דוקא ארון של שיש אבל של מתכת אין לו רקב ומסיפא איפא למידק איפא דוקא של עץ אין לו רקב אבל לא של מתכת. והרמב"ם ז"ל כתב דבשל מתכת ג"כ אין לו רקב ולא מצאתי פעת מבואר הדבר לא בתוספתא ולא בירושלמי וכ' התוס' ז"ל דאפילו לוקח ד' או ה' תרונדין כו' טהור ועיין בנדה פ' המפלת שפי' רש"י ז"ל שם על הא דתנן מלא תרנוד ועוד עפר קברות דרבנן מטמאין פגון שנקבר בכסותו והשיגו התוס' ז"ל שם על רש"י ז"ל דבתחלה נעשה גלגלין אבל בירושלמי בפירקין מבואר להדיא כפי' רש"י ז"ל דאיתא התם אבל נקבר בכסותו או ארון של עץ זהו עפר קברות וצריף מלא תרנוד ועוד ועי' בפ"מ שפי' דר' יוחנן פליג ע"ז ע"ש ואין זה מוכרח ע"ש: שם אמר ענלא אין רקב אלא מבשר גידים ועצמות הרמב"ם ז"ל השמיט להא דענלא וכן דקדק הלח"מ ז"ל בפ"ז מה גזירות ומדבריו ז"ל פ"ב מה' ט"מ הלכה י"א משמע דס"ל דמעצמות לחוד הוי רקב שכ' שם עצמות שנקברו כו' ובאמת הכי איתא בירושלמי דרקב מעצמות הוא ולא מבשר ומביא סמך מקרא ורקב עצמות קנאה אלא דמשמע התם דלר' יוסי הוא דקאמר הכי דס"ל בשר המת שייבש טהור וקאמר התם טעמא דמנבילה למד ר' יוסי וה"ה דלומד לרקב דאין רקב מבשר אלא מעצמות אבל לרבנן דפליגי אר"י נודאי יש רקב גם מבשר ועוד דבפ' דם הנדה אמרינן בש"ס דילן דלר"י גמי בשר המת שייבש אינו מטמא משום בשר אבל מטמא משום רקב ואין לנו שום סמך למידחי הא דענלא מהילכתא ואין להוכיח מהא דנדה דאמר ר"י דבשר יבש מטמא משום רקב אלא דבשר לחוד ג"כ יש בו רקב וכמו שפירש"י ז"ל שם מלא תרנוד ממנו כו' דאין זה מוכרח די"ל דלצ"ח בהדי עצמות וגידים למלא תרנוד קאמר: ורש"י ז"ל בפ' המפלת ד' כ"ז גבי הא דמטהר ר"ש ולד שלי' פי' דהש"ס פריף אמאי מטהר ר"ש נהי דנימוק הוי ליה פרקב וכנצל משמע מדבריו ג"כ דלא בעינן פרקב בשר גידים ועצמות דאל"כ היכי מטמא משום רקב שפא לא נתקשרו אבריו בגידים וי"ל דמ"מ הנה טמא מספק שפא נגמר כולו אבל התוס' ז"ל כתבו התם דולד פנה אינו מטמא אלא משום מת שלם אבל לא פזית בשר ממנו ולא רקב ולא נצל וע"כ צ"ל משום דלא נגמרו אבריו עדיין ואין בו פל השיעורין הללו אבל לא ידענא מהיכא פשיטא להו הכי ואם נימוק לאחר שנגמרו פל אבריו ונתקשרו בגידים אמאי לא יטמא משום רקב ונצל ונהי דרקב יש לומר דאין בו משום דמעורב בדם ונעשה לו גלגלין אבל טומאת נצל אמאי לא יטמא וצ"ל דכשנימוק הנולד בשלי' נודאי לא נגמר כלל ובירושלמי בפירקין מיבעי ליה אי יש רקב בנפלים ומסיק לדברי האומר דדמו מטמא ברביעית יש לו רקב ולמ"ד אין דמי מטמא ברביעית אין לו רקב ופי' הפ"מ דהיינו פלוגתא דר"ע ורבנן בדמו של קטן שיצא כולו דלר"ע דמטמא אפילו פחות מרביעית אין לו רקב דהוי כהרוג שחסר דמו דאין לו רקב ואין דבריו נראין דאדרבא ר"ע מחמיר וס"ל פיון דיצא פל הדם אפילו פחות מרביעית מטמא ומאי ענין זה לרקב גם מש"כ לשיטת הירושלמי דאין לו רקב מפני חסרון דמו ז"א דהירושלמי ס"ל שם דלא הוי חסר אלא אם נחתכה רגלו מן הארפובה ולמעלה ויתבאר לקמן בזה ונראה לפירוש פשוטו דמ"ד דאין דמו מטמא ברביעית היינו שאין דם הנפל מטמא כלל דלא מיקרי נפש פל שלא יצא חי ומש"ה אין לו רקב ג"כ וכן פי' בק"ע אלא דלא מצאתי פעת מקור המחלוקת בזה ואדרבא מפלוגתא דר"ע ורבנן בדמו של קטן משמע דדם נפל מטמא לכ"ע.

דע"כ בנפל פליגי דבקטן שנולד הא אמר אבא שאול דאין דמי של קטן פחות מרביעית והיכי קאמר ר"ע דמטמא פחות מרביעית אלא ונדאי קטן שנולד אין דמו פחות מרביעית דבשיעור כזה תשפון נפש החיונית אבל כשהוא נפל אפטר שיהיה בו פחות מרביעית דם וכן מורה לשון הרע"ב ז"ל בפ"ג דאהלות משנה ה' שכ' גבי פזית בשר הואיל ותחלת יצירת האדם אין פחות מפזית היינו תחילת יצירת הנולד במעי אמו וגבי דם כ' הואיל ותחלת בריתו של קטן אין פחות מרביעית והיינו על ברית יציאתו לאויר העולם ועיין תוסי"ט ז"ל שם ולא' ממחברי זמנינו ראיתי שכ' דבתחלת יצירת הנולד ג"כ אין פחות מרביעית דם והאר"י בזה ולענ"ד ז"א והעיקר כש"כ עכ"פ מפלוגתא דר"ע ורבנן משמע דדם נפל ג"כ מטמא ועוד יש לדקדק מ"ש דשאר הטומאות כגון פזית בשר ואבר מן המת דשייכי גם בנפל כדמשמע בריש פירקין ובטומאת רקב מספקא להו ונהי דבטומאת הדם יש מקום לחלק פיון דלאו דם הנפש הוא כל שלא יצא לאויר העולם אבל ברקב מהיכי תיתי לספוקי: ובדם נפלים יש לומר עוד דתלי בהני תירוצי שכ' התוס' ז"ל ריש סנהדרין על הא דאיצטריף קרא לרביעית דם שמתמא והא בלא"ה הוי דם כבשר גם בנבילה ושרץ וכ' לחד תירוץ דבמת ה"א דדם אינו מטמא משום דאין גזעו מחליף וכיון דאיתרבי גם הדם לטומאה ממילא הרי הוא כבשר ובנפלים ג"כ מטמא ולאידך תירוץ דם לא הוי כבשר כלל א"כ לא איתרבי אלא דם הנפש שהוא דמו של חי ולא דם הנפל ועדיין צ"ע ולקמן בבעיא דעובר במעי אשה יתבאר עוד בזה: אמר רבא שקברו כו' ועמדו על מלא תרונד רקב והקשו התוס' ז"ל למה ליה למימר הכי ותירצו דלרבותא נקטיה לאשמעינן דרקב הבא מן העקב ג"כ טמא ולא הבנתי דבריהם ז"ל דאפילו אם נשאר מכ"א יותר ממלא תרונד מ"מ כי נתערב חצי מזה וחצי מזה איכא לספוקי שמה מן העקב הוא דע"כ הא דפשיט הש"ס לקמן מרקב הבא מב' מתים ולא פשיט מסתם רקב דילמא מן העקב הוא היינו משום דבמלא תרונד איכא רקב דכוליה גופא וכדאמרין בירושלמי דלאחר ק"כ שנה נעשה מלא תרונד רקב אבל כי עירב חצי מזה וחצי מזה דילמא שניהם מן העקב ומאי אהני אם יש עוד רקב או אם לא נשאר כ"א חצי תרונד מכ"א.

וצ"ל לדבריהם ז"ל דר' ירמיה לא מיבעי לי לקמן אלא ברקב הבא מן העקב לחוד אבל בתערובות עם כל הגוף ונדאי דגם של העקב מצטרף למלא תרונד ולהכי אם הנה מלא תרונד מכ"א לא שייך ספיקא דמן העקב דגם הוא בכלל רקב אבל כי לא נשאר כ"א חצי תרונד מכ"א איכא לספוקי דילמא מן העקב לחוד הוא ושאר הגוף נאכל ע"י עש ומשני דגם בזה לא מיבעי ליה פיון דכל הגוף נרקב וכלה גם העקב בכלל רקב הוא ולא קמיבעי ליה אלא אם נרקב חז אבר דרף עקב וכל הגוף לא נרקב ועי' תוס' ז"ל לקמן בד"ה הבא מכוליה מת מפל הבשר שיש בו חיות ולפי הנ"ל ל"ד יש בו חיות אלא בכוליה גופא גם מן העקב בכלל ולקמן יתבאר ד' הרמב"ם ז"ל בזה ובירושלמי אמרינן דאם נחתכה רגלו מן הארפובה ולמטה לאו חסר הוא ויש לו רקב ואם נקברה עמו רגל זו החתוכה נעשה גלגלין ופריף א"כ תיעשה גלגלין אפילו אם לא נחתכה ומשני פיון דמחופרת היא פולו גוף אחד הוא: שם גמ' בעי חזקיה כו' מי אמרינן כל העומד ליגזז כגוזו דמי יש לדקדק מ"ש הכא דמספקא ליה ומ"ש לענין מקדיש את עבדו פליגי תנאי בסנהדרין דף ט"ו אי מועלין בשערו העומד לגזוז וקי"ל כת"ק דאין מועלין משום דלאו כגוזו דמי וצ"ל דלענין

רקב מספקא ליה יותר פי היכי דמיבעי לן לקמן אפילו בעור משום דאין רקב אלא מעיקר הגוף אלא דע"כ מיבעי ליה לענגן דינא דמתניתין ובשעת חיבורן הכל טמא ומהיכא תיתי למימר ה"מ דכגזוז דמי וי"ל כיון דמטעם יד הוא דטמאים יש לומר דהעומד ליגזוז לא חשיב יד והרמב"ם ו"ל לענגן בשעת חיבורן דהכל טמא פתב דעומד ליגזוז ספק הוא וגבי רקב פתב דאם גזוז יעשה גלגליו ולא פתב דעומד ליגזוז ספק הוא נראה מזה דס"ל דהכא דווקא גזוז וכמו שיתבאר לקמן ועיין בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ה מה' מעילה שכ' דאין מועלין בשער העבד אפילו עומד ליגזוז דכ"ז שהוא מחובר הוא משביח ולא הוצרכו לזה דלא קאמר הש"ס הכי אלא לר"מ דס"ל בעלמא כבצורות דמיין אבל לרבנן דקיי"ל פנומיהו דלאו כבצורות דמיין אפילו אינו משביח כמחובר הוא: ואי ס"ד כו' זיל ה"א דילמא דרף עקב כו' נראה דהש"ס פריף אמאי טמא נדאי דילמא דרף עקב הוא ונהי ספק טמא וכ"כ בש"מ וכהתתי זאת מפני שראיתי למי שכתב דמספק טהור לגמרי וכ"ד המל"מ ו"ל שצידד לומר בדעת הרמב"ם דספק נצל טהור לגמרי דלא גמירי אלא נדאי נצל ולא ספק וה"ה הכא ברקב וז"א דברקב נדאי אפילו מספק מטמאין ליה וכדמוכח ממתניתין דתרווד ועוד עפר קברות ע"ש: עובר במעי אשה מי הני גלגליו ופי' התוס' ו"ל משום דהני כב' מתים שקברן זה עם זה ולא הוצרכו לזה לפי מש"כ בשם הירושלמי לעיל דאין רקב לנפל א"כ בלא"ה הני גלגליו ועובר שלא נתקשרו אבריו בגידים לכ"ע ליפא רקב ואפ"ה שפיר מיבעי ליה או דילמא גופא הוא וכשהוא במעיו מצטרף הוא לרקב כמו אחד מאבריו: והרמב"ם ו"ל לא פתב אלא הך בעיא דעובר והשמיט כל הני בעיות דלקמן ש"ז וכיחו וניעו ועורו ועל עורו י"ל דס"ל דלא מיבעי ליה אלא למ"ד עור אדם טהור מה"ת אבל למ"ד דטמא פשיטא דהני רקב וכ"כ בש"מ ו"ל בשם הרא"ש ו"ל ולידין קיי"ל דעור האדם טמא כבשר ועוד דע"כ צ"ל דמאן דמיבעי ליה בעורו פליג על הא דלעיל דפשיטא להו בשער שאינו עומד ליגזוז דהני רקב ושער אפילו אינו עומד ליגזוז לא עדיף מעורו דמסתבר יותר שיהיה בכלל רקב וכ"כ בש"מ ו"ל דהני מצי למיפשט מהא דלעיל אבל אינה בעיות דש"ז וכיחו וניעו ועדיין צ"ע למה השמיטין ונראה דלא ניחא ליה בהך שינויא דשני רב פפא דלא אשכחן רקב אלא בספיא נשא ומי עקרין וסמי טבריא וסיוע לדבריו ו"ל מהא דתנן מלא תרווד ועוד עפר קברות דטמא ומשמע דלא נבדק בכל הני בדיקות ואפ"ה יש בו רקב ומהאי טעמא לא פתב ג"כ דשער העומד ליגזוז הני ספק לענגן רקב דמעפר קברות משמע דבכל גוונא טמא דכל שמחובר בו לא נעשה גלגליו ועיין לח"מ ו"ל בפ"ז מה"נ ומה שהשמיט בעיא דרקב הבא מן העקב יתבאר לקמן: ע"ב מת שטחנו אין לו רקב כו' וצ"ל דהא דאמרי' בנדה לר' יוסי בשער שיבש מטמא משום רקב זה נמי בכלל רקב הוא מה שנתבש עד שנעשה עפר ומיבעי ליה אם חזר והרקיב מהו וקצת צ"ע טומאה שבטלה האיה חזרה וניעורה כיון דקודם שהרקיב לא היה עליו עוד שום טומאה ואם הרקיב אח"כ יחזור ויטמא וכעין זה מיבעי ליה לקמן כמו שיתבאר: שם גמרא תני עולא בר"ח מה שחסר אין לו רקב ולא שכוונת קברות ולא נתבאר בגמ' פמה שיעור החסרון אם אבר שהנשמה תלויה בו או אפילו שום אבר שיהיה או חסרון כל דהו.

ומהא דאמרינן בנדה דלא אמרו רקב אלא למת ולא להרוג ופרש"י ו"ל שם משום דהרוג נחסר דמו אלמא דבחסרון כ"ש חשיב חסר וכ"כ הרמב"ם ו"ל בפ"ז מה"נ וא"כ משמע

דלעגן תפוסה ושכונת קברות ג"כ כ"ש גידון פחסר וכן פ' התוס' ז"ל לקמן ביהו
דהמוצא מת פרט להרוג דהיגנו מהאי טעמא דחסר הוא אבל לא משמע הכי דא"כ מאי
קמ"ל עולא בר"ח דמת שחסר אין לו תפוסה דהא מתניתין היא.

אבל הרמב"ם ז"ל כתב בפ"ט מה' ט"מ דחסרון לעגן תפוסה ושכונת קברות הוא ונוקא
אבר שהנשמה תלויה בו והוא מתוספתא דאהלות אבל הדבר קשה מאוד דהא עולא
פוליהו פחדא תני להו משמע דחד דינא לכולהו בזה ומנ"ל לחלק בינייהו דלעגן רקב הוי
כ"ש חסרון נאפילו אבר שאין הנשמה תלויה בו.

ולעגן שכונת קברות הוי חסרון אבר ונוקא שהנשמה תלויה בו. ובירושלמי בפירקין
מבואר להדיא דגם ברקב בעינן שיינטל מן החי וימות היינו מן הארפוכה ולמעלה וכמו
שהבאתי לעיל וצ"ל דמש"ס דילן משמע דלאו חד דינא להו דלעגן רקב משמע מהא
דתניא לא אמרו רקב אלא למת ולא להרוג וע"כ טעמא הוא משום דחסר דמו דאל"ה
ליכא טעמא אחרינא בזה וש"מ דבחסרון כ"ש הוי חסר.

ולעגן שכונת קברות משמע דהא דמעטינן הרוג לאו מטעם חסר הוא מדאיצטריף עולא
לאשמעינן דחסר אין לו שכונת קברות ובלא"ה איכא טעמא דהרוג אין לו שכונה והיגנו
משום דהתם בעינן חסרון כדי שיינטל מן החי וימות ועי' לעיל גבי הא דאמרינן לאביו
כשהוא שלם ולא כשהוא חסר שהבאתי מחלוקת הראשונים ז"ל ואיכא מאן דס"ל דהתם
נמי לא הוי חסר אלא בכדי שיינטל מן החי כו' ואיכא מאן דס"ל דלהרוג נמי אינו מטמא
דהוי חסר וכמבואר בש"ע שם והיגנו משום דמר מדמי לה לחסרון דרקב ומר מדמי לה
לחסרון שכונת קברות ומ"מ לא דמי אהדדי חסרון דהכא לחסרון דהתם דשם פתבו
דאפילו אם לא נחסר אבר שנתפד ממנו אלא שאינו מחובר בו הוי חסר והכא משמע
בירושלמי ונוקא אם חסר האבר לגמרי אבל אם ישנו לאותו אבר ונקבר עם כל הגוף
יש לו רקב דמה שאינו מחובר בו לאו חסרון הוא ויתבאר עוד לקמן בשמעתי: דכנותיה
גבי מת אפילו חד אבר איכא רקב כו' אין לפרש כפשוטו דנרקב חד אבר מן המת ושאר
המת פולו קיים דבכה"ג נדאי יש בו רקב דלאו חסר הוא אלא צריף לפרש פי היכי דבחי
ליכא רקב אלא מאבר אחד ומשמע ונוקא משום שנקרב כשהוא חי אבל אם נרקב אבר
אחד לחוד מן המת אפילו נקבר בפ"ע הוי רקב וש"מ דלא בעינן מת שלם והתוס' ז"ל
פתבו דכנותיה גבי מת אפילו אירקב חד אבר אם חתף האבר ממנו כו' ג"כ פנונתם
כמש"כ: בעי רבא הרקיב כשהוא חי וחסר ומהו ופירש"י בין שהוא מיטפל עמו ובין
שאינו מיטפל עמו היינו שאינו מחובר למת.

וקשה דא"כ הוי מת חסר ואין לו רקב כלל וכ"כ בש"מ דע"כ מייירי שהאבר מחובר בו
עדיין דאל"ה הוי חסר ולפמש"כ לעיל דהכא לא בעינן ונוקא מחובר לגוף אלא כל
שנקבר כאחד לאו חסר הוא א"ש ובהו בעינא נמי איכא למידק מאי קמבעי ליה פיון
דנרקב האבר כשהוא חי ואין עליו טומאה פי חסר והרקיב פולו למה יחזור עליו תורת
רקב ומפאן מוכח דלא כשיטת הירושלמי דאם נקבר עמו אבר שאין הנשמה תלויה בו
דנעשה גלגל דהכא כשהוא חי לא נרקב אלא אבר שאין הנשמה תלויה בהרי הוא
כמפורד ואפ"ה אינו נעשה גלגל ויש לחלק דכל שנקרב הילקתא גמירי לה דמצטרף
שפיר לתרנוד וי"ל דמהו בעינא הוא טעמו של הרמב"ם ז"ל שהשמיט לבעי דהרקיב

דָּרָךְ עֵקֶב דְּמִפְרֵשׁ לְטַעְמָא דְּמִיבְעֵי לִיהּ בְּהָא מְשׁוּם דְּהִרְקֵב הוּא בְּאַבְרָם שְׂאִין הַנְּשָׂמָה
תְּלוּיָהּ בּוּ הֵינּוּ מִן הָאֲרַבְנֵי וּלְמַטָּה וּמִהֶקֶא מוֹכַח דְּגַם זֶה רֵקֵב הוּא וְעֵדִינָן צ"ע בְּזֶה: בְּעֵי
רְבָא נְמָלָה שְׁחִסְרָה מְהוּ פִירֵשׁ"י ו"ל דְּמִיבְעֵי לִיהּ אֲפִילוּ בְּחִסְרוֹן שְׂאִינָה יְכוּלָה לְחִיּוֹת כֹּל
שְׁנֵשְׁתֵּינִיר רְבּוּ וְהַתּוֹס' ו"ל לָא נִיחָא לֵהּ בְּזֶה פִינּוּ דְּאִינָה יְכוּלָה לְחִיּוֹת לָא חֲשִׁיבָא בְּרִיָּה
אַלָּא בְּנַחְסֵר רְגַל אַחַת מִיבְעֵי לִיהּ דְּהִבְרִיָּה בְּשִׁלְיָמוֹת וִיכוּלָה לְחִיּוֹת וְחִיב אוּ שְׁיַעוּרָא
גְּמִירֵי לֵהּ דְּוָקָא בְּשִׁלְיָמוֹת בְּרִיאּוֹתָהּ וּמִדְּקִבְעֵי הַש"ס לְבַעֲיָא דְּרְבָא הֵכָא מְשַׁמַּע דְּחִסְרוֹן
בְּמַת הָוֵי אֲפִילוּ דְּבָר שְׁפִמוּהוּ חֵי וּמִיבְעֵי לִיהּ נְהִי דְּלַעֲנִין מַת חֲשִׁיב חִסְרוֹן כֹּל שֶׁהוּא אֲבָל
לַעֲנִין בְּרִיָּה מְאִי וּפְשִׁיט רַב יְהוּדָה מְהָא דְּתַנְיָא דְּשָׂרְזַן מְטַמָּא בְּכַעֲדָשָׁה שְׁפִן חוֹמֵט תְּחִלַּת
בְּרִיָּתוֹ בְּכַעֲדָשָׁה אֲלֵמָא דְּשְׁיַעוּרָא גְּמִירֵי דְּבַעֲיָנוּ שְׁיַעוּר כֹּל הִבְרִיָּה וְדַחֵי רַב שְׁמַעְיָה כִּי
בְּעֵינּוּ שְׁיַעוּרָא הֵיכָא דְּלָא נְפִלָה בֵּהּ נְשָׂמָה אֲבָל נְפִלָה בֵּהּ נְשָׂמָה תִּיבְעֵי וּפִירֵשׁ"י דְּלָא
בְּעֵינּוּ שְׁיַעוּר כֹּל הִבְרִיָּה אֲלֵא בְּמִידֵי דְּכָל בְּרִיָּתוֹ בְּכַעֲדָשָׁה אֲבָל נְמָלָה דְּכֻלָּה נְמִי לָא הָוֵי
כַּעֲדָשָׁה לָא בְּעֵינּוּ שְׁיַעוּרָא וְאִין זֶה מוּבָן דְּמֵאִיזָה טַעַם נְחֻלְק בְּזֶה דְּבְרִיָּה כַּעֲדָשָׁה בְּעֵינּוּ
דְּוָקָא כֻּלָּה וּבְרִיָּה פְּחוֹת מְעַדְשָׁה סְגִי אֲפִילוּ חִסְרָה וְהַתּוֹס' ו"ל ג"כ נִרְאֵה דְּאֲזִילֵי בְּהָא
שְׁיַטְתָּא וּל"נ לְפִרְשׁ כְּפִשׁוּטוֹ כִּי בְּעֵינּוּ שְׁיַעוּרָא הֵינּוּ בְּבִשְׁרָא דְּלָא נְפִלָה בּוּ נְשָׂמָה אֲלֵא
דְּלָא יְדַעֲיָנוּ כְּמָה שְׁיַעוּרוֹ וּמַש"ה שְׁיַעֲרוּ בְּכַעֲדָשָׁה שְׁפִן חוֹמֵט תְּחִלַּתוֹ בְּכַעֲדָשָׁה וְשְׁיַעוּר
חֲשׁוּב הוּא וְכַדְאֲמַרִּינוּ נְמִי בְּכֻזִּית מִן הַמַּת שְׁפִן תְּחִלַּת יְצִירְתוֹ בְּכֻזִּית אֲבָל מִיַּדֵי דְּאִית בְּיָה
נְשָׂמָה דְּחֲשִׁיבּוּתָא הוּא מְטַעַם בְּרִיָּה אֲפִילוּ חִסְרָה מְעַט ג"כ בְּרִיָּה הִיא וְשְׁפִיר מִיבְעֵי לִיהּ
וּע"כ לְבִשְׁרָא לְחִיד הוּא דְּסַמְכִינוּ לְשְׁיַעוּרָא בְּכַעֲדָשָׁה מְהָא דְּחוֹמֵט תְּחִלַּתוֹ בְּכַעֲדָשָׁה דְּלִכְל
הִבְרִיָּה אֲפִילוּ אֲבָר מְמַנּוּ מְטַמָּא וְאֲפִילוּ פְּחוֹת מְכַעֲדָשָׁה כְּדֵאִיתָא בְּמַתְנִיָּתִין דְּאֵהֲלוֹת
וּבְדַבְרֵי הֶרְמְב"ם ו"ל בַּפ"ד מַה' אַה"ט וְדַבְרֵי הַש"מ ו"ל ג"כ אִין מוּבָנִים לִי ע"ש וְעֵי
בְּזֶה בְּדַבְרֵי הָרֵא"ש וְהָר"ן ו"ל בַּפ"ג גִּיד הַנְּשָׂה לַעֲנִין בְּרִיָּה דְּלָא בְּטִילָא שְׁכ' לְקוּלָּא דְּאֵם
חִסְרָה רְגַל אַחַת בְּטִלָה מְשׁוּם דְּבַדְרַבְנּוּ אֲזֵלִינוּ לְקוּלָּא אַע"ג דְּהָוֵי בְּעֵינָא דְּלָא אִיפְשָׁטָא:
דָּף נַב שְׁדָרָה שְׁגִירַד רֹבַע עַלְעִין שְׁבָה כו' עֵינּוּ תוֹס' ו"ל שְׁכ' דַּה"נ הָוֵי דְּוָמִיָּא דְּטְרִיפָה אֵם
נִשְׁתַּבְּרוּ רֹבַע צִלְעוֹתָיו וְהֶרְמְב"ם ו"ל כְּתַב בְּהָא דִּינָא אֵם נְגִרְדוּ רֹבַע חֻלְיוֹת שְׁבָה מְשַׁמַּע
מְדַבְּרֵי דְּאֲפִילוּ בְּחוֹלְיוֹת דְּסָגִי בְּחִסְרוֹן חוֹלִיָּא אַחַת מ"מ הֵכָא דְּלָא נְחִסְרָה וְאִיתָא לְכוּלָּהּ
שְׁדָרָה אֲלֵא דְּחוֹלִיָּא אַחַת נְגִרְדָה מְמַקְוָמָה אַפ"ה מְטַמָּאָה בְּאֵהֲל וּבְעֵינּוּ דְּוָקָא גִירַד רֹבַע
חוֹלְיוֹת דְּאֵז אִין עֲלִיו צוּרַת שְׁדָרָה: גַּמ' מְעַשָּׂה שְׁהִבִּיאוּ קוּפָה כו' וְהַנִּיחוּהָ בְּאוּרֵי פִירֵשׁ"י
שְׁלָא הָיוּ מְטַמָּאִין בְּאוֹתָן עֲצָמוֹת וּבְשִׁבִיל שְׁלָא בְּדָקוּ עֵדִינָן שְׁמָא יֵשׁ בֵּהּ מַמַּת אַחַד וּלְקַמּוּן
פִּי הָא אִיכָּא חֲדָא דְּמַת אַחַד אִינוּ מוֹעִיל הַנְּחִתָּה בְּאוּרֵיהּ כְּלוּם וּדְבָרֵינוּ סוּתְרִין זַא"ז וְהַתּוֹס'
ו"ל הַקְּשׁוּ הָא מְסַתְּמָא הִיָּה מְפֹרְק וְא"כ אֲפִילוּ מַמַּת אַחַד טְהוּר וְתִי' דְּהֶאֱהִיל עַל אוֹתָן
עֲצָמוֹת בְּעוֹדוֹ בְּקִבְרָא וּלְפ"ז קִשָּׁה לְמָה הַנִּיחוּהָ בְּאוּרֵי כְּלָל פִּינּוּ דְּאֲפִילוּ מַמַּת אַחַד לָא
מְטַמָּאָה בְּאֵהֲל וִי"ל: שָׁם וּמָה הֵן שְׁשָׁה דְּבָרִים כו' וְקַחְשִׁיב רְבִיעִית דָּם הֵבָא מִב' מַתִּים
וְכַתַּב הֶרְמְב"ם ו"ל בְּפִי הַמְּשַׁנָּה פ"ב דְּאֵהֲלוֹת מְשַׁנָּה ו' דְּטַעְמִיָּה דַּר"ע דְּיִלְיָף לְכוּלָּהּ
מְרַבִּיעִית דָּם דְּיִלְיָף מְקַרָּא דְּעַל כֹּל נְפִשׁוֹת מַת דַּמְב' מַתִּים נְמִי מְטַמָּא וְה"ה לְכָל הַנִּי וְיֵשׁ
לְדַקְדָּק דַּלְר' יְהוּדָה ע"כ לִיכָּא לְמִימַר דְּטַעְמִיָּה דַּר"ע מְשׁוּם הֵכִי הוּא דְּאָמַר בְּתוֹסְפָתָא
אֵהֲלוֹת דְּלָא נְחֻלְקוּ בְּרַבִּיעִית שְׁפִירְשָׁה מִב' מַתִּים דְּטְהוּר לָא נְחֻלְקוּ אֲלֵא בְּרַבִּיעִית
שְׁפִירְשָׁה מִב' רְבִיעִית שְׁל ב' מַתִּים וְא"כ מְשַׁמַּע דְּבִסְבָּרָא בְּעֵלְמָא פְּלִיגֵי דְּאִי מְקַרָּא דְּעַל

נפשות יליף אפילו פירשה מב' מתים נמי וי"ל דאפילו אי מקרא יליף ר"ע מ"מ לא מסתבר ליה אלא היכא דפירשה מב' רביעיות שהיה בהן שיעור טומאה קודם.

והר"ש ז"ל שם בפ"ב דאהלות פ"א שפירשה מב' רביעיות היינו שנתערבו ב' רביעיות מב' מתים ואח"כ חילקו ולא ידענא מי הכריחו לזה ונראה כמש"כ דהיכא דפירשה הרביעית מב' מתים ולא היה לכ"א תחלה שיעור לעצמו לכ"ע טהור וכי נחלקו שהיה רביעית דם לכ"א מהם פ"א רביעית אחת משניהם ואם נאמר דלר"י ר"ע מסברא בעלמא הוא דס"ל הכי דרביעית מב' מתים מצטרף י"ל בזה דמש"ה תני ר' יהודה גם לרביעית דם בתורה דבכולהו מסברא הוי קים ליה דמצטרפי אפילו מב' מתים ובסוף חזר בו מכולהו אבל ר"ש ורבי לקמן ס"ל דרביעית דם לא נשנית בתורה שהרי לימודו בידו היינו דרביעית דם מקרא ילפינו דאפילו משני מתים: אלא דבתוספתא שם אמר ר"ש דלא נחלקו ברביעית שפירשה מב' רביעיות של ב' מתים דמטמאה במה נחלקו ברביעית שפירשה מב' מתים וא"כ לר"ש לא נחלקו חכמים ור"ע פלל בהני ששה דברים דהא לרבנן נמי אפילו מב' מתים מטמא היכא דבאה מב' רביעיות וא"כ בשדירה וגולגולת וכל אינה לרבנן נמי מצטרפי דבהנה לא שייך לחלק כמו בדם דכולן מפת טומאה באים וגם לפי הר"ש ז"ל לא נראה לחלק האי חילוקא באינה ו' דברים ומאי קאמר ר"ש אם לבסוף חזר בו וי"ל דבתוספתא ר' שמעון בן יהודה הוא דקאמר הכי משום ר"ש אבל ר"ש דשמעתין י"ל דס"ל דבצירוף ב' מתים בכל גוונא פליגי ועוד משמע ה"מ בתוספתא דר"ש דאמר אם משמת כו' לאו ארביעית דם קאי אלא בכל ששה דברים פליגי על ר' יהודה וס"ל דר"ע לא חזר בו דבמתר מעשה דתודוס ה"רופא דלעיל הוא דקאמר ר"ש הכי ע"ש וכן י"ל בשמעתין דהא דר"ש אדלעיל קאי אמעשה דקנפה דמביא ר"י ראיה דר"ע חזר בו ור"ש אומר דלא חזר בו: ובעיקר ה"ד מילתא דבהנה ו' דברים פליגי ר"ע ורבנן בצירוף ב' מתים ובשאר טומאות לכ"ע מצטרפין כגון פזית בשר וכזית נצל ותנווד רקב ומ"ש הני מהני והתוס' ז"ל בסנהדרין וביומא הקשו מ"ט דר"ע דמצריף קרא לרביעית מב' מתים ואמאי לא שמעינן מכללא דר' יהושע פל שטומאתו ושיעורו שנה מצטרפין זע"ז ותי' ביומא דר"ע מירי ברביעית הפא מב' נפלים שאין בכ"א רביעית אבל ב' מתים שיש בכ"א רביעית לד"ה מצטרפין ואין דבריהם ז"ל מובנים חזא דלר"ע אם אין בגנפ' רביעית ג"כ מטמא אם יצא פל דמו כמבואר במשנה אהלות וא"כ הוי דם דחזי לטומאה ואמאי לא ליצטרף ועוד דהא פשטא דתלמודין משמע דבכל גוונא פליגי דומיא דאינה ששה דברים דלרבנן לא מצטרפי ור"ש הוא דאמר הכי בתוספתא דלא נחלקו אם הרביעית באה מב' רביעיות של ב' מתים כמו שהבאתי לעיל אבל תלמודין לא ס"ל הכי והתוס' ז"ל ביומא שם רמזו לדברי התוספתא זו: ובסנהדרין כתבו דר"ע לא איצטרפי קרא דנפשות לב' מתים אלא עיקר קרא אתי לאשמעינן דדם המת מטמא באהל והא דמטמא אפילו מב' מתים מסברא קים ליה הכי דטומאתו ושיעורו שנה ורבנן ממעטי רביעית מב' מתים ממיעוטא דקרא דנפשת פתיבי וגם דבריהם אלו לא הבנתי הא בהדיא אמרינן בשמעתין דלימוד ערוף הוא בפיו של ר"ע ומקרא מסייעו על פל נפשות ולדברי התוס' ה"ל לרבנן ג"כ מקרא מסייעם ועוד אי טעמייהו דרבנן משום דממעטי ליה מקרא דנפשת ולהוציא מכללא דר"י פל שטומאתו ושיעורו כו' א"כ מנ"ל למילף לשאר טומאות מהנה ששה דברים דלא מצטרפי דילמא לא גלי קרא אלא ברביעית דם דכתיב

נפש אכל אינה ו' דברים מנ"ל לאפוקי מפלגא דר"י ויותר קשה למאי דמסיק רבי דרביעית דם לא נשנית בחזרה ומטמא לר"ע אפילו מב' מתים א"כ מ"ט חזר בו ר"ע מאינה ששה דברים וס"ל דאינו מטמא מב' מתים פיון דליפא שום מיעוט לזה ומסבא שפיר מצטרפי בכלל דר"י: והעיקר נראה בזה דלרבנן הא דרביעית ורובע ואבר לא מצטרפי מסבא קים להו הכי פיון דשיעור טומאתו הוא מצד חשיבותו דרביעית דם הוא דם הנפש ואבר טומאתו ג"כ מפני שהוא אבר שלם וכן רובע עצמות וכש"כ לשיטת התוס' ו"ל דבעינו שיהיה מרוב בנן או מנן מש"ה לא מטמא אלא פשהוא ממת אחד אבל לא מב' מתים פיון דאין מכ"א שיעור חשוב ור"ע יליף מנפשות מת דמב' מתים נמי מצטרפי ברביעית ומינה יליף לכל אינה ו' דברים קודם חזרה ולאחר חזרה לרבי ס"ל לר"ע דלא מצטרפי אלא ברביעית דם דגלי קרא דנפשות אבל אינה ששה דברים לא ילפינו מרביעית דם והשתא א"ש דכזית בשר ונצל ורקב דמצטרפי לכ"ע אפילו מב' מתים משום דהני אין שיעורן מפני חשיבותו ומצטרפי ככל הדברים שטומאתו ושיעורו שנה וא"ש בזה הא דחשיב בכלל ו' דברים עצם פשעורה שחלק לשנים ואמרנו בגמרא לחד תירוצא דלא חשיב ליה משום דחידא פליג עליה ואמאי לא חשיב עצם פשעורה מב' מתים דרבים פליגי עליו ככל אינה וילפי הג"ל ניקח דלמ"ד דמטמא אפילו נחלק לשנים ה"ה דמטמא אפילו מב' מתים כמו כזית בשר ונצל ולא פליגי בזה כלל והא דלא תני אבר מן החי שחלק לשנים אע"ג דגם בזה רבים פליגי וס"ל דטהור כדתנן באהלות שם וקיי"ל הכי אפ"ה פיון דאיפא ר' יוסי דמטמא לא חשיב ליה ודוקא מב' אנשים הוא דלא מטמא אלא ר"ע לחוד הוא דחשיב ועיין ר"ש ו"ל שם בפ"ב דאהלות וילקמן: תבאר עוד בזה בס"ד: תוס' בד"ה שבא מב' מתים דאילו ממת אחד לר"ע מגלח כדתנן לקמן כו' והתם לא תנן אלא דמגלח על מגעה ומשאה דיליף בק"ו מעצם פשעורה וילקמן בגמרא משמע דלר"ע מגלח על אהילו ג"כ בהא דקאמר פי קתני מידי דנזיר מגלח על אהילו ועי' בש"מ שכ' דהך שינויא ס"ל ברביעית דם פמשנה ראשונה דרביעית דם לכל וברובע ס"ל כב"ד של אחריהם דחצי קב לכל וילקמן: תבאר בזה בס"ד: ע"ב גמ' ב"ש אומרים משנים או משלשה כו' עי' בפ"ה המשנה להרמב"ם ו"ל שפי' משנים או משלשה היינו מב' או ג' ב"א והוא דלא כדמפרש ר' יהושע לדברי ב"ש וכן פי' הרע"ב ו"ל שם בעדיות ולא ידעתי מי הכריחו לזה לפרש דב"ש כר"ע ס"ל דאפילו מב' מתים מטמא וילעיל משמע דלא מטמא אלא ר"ע לחודיה: שמאי אומר אפילו עצם אחד מן השדרה או מן הגולגולת ובעי הש"ס למיפשט מינה דאו שדרה או גולגולת תנן.

ועי' בפ"א דעדיות דלא תנן התם אלא שמאי אומר אפילו עצם אחד סתמא ומשמע דלא בעינו דוקא מן שדרה וגולגולת אלא כל עצם אחד שיש בו רובע מטמא וכן משמע התם בפ"ה הרע"ב והכא תניא דוקא משדרה וגולגולת ועוד היכי מוכח מינה דלשמאי או שדרה או גולגולת לחוד מטמא הא שמאי לא איירי אלא ברובע עצמות וזה מטמא שפיר בעצם אחד משדרה לחוד וגולגולת לחוד אבל טומאת שדרה וגולגולת עצמן י"ל דבעינו תרנוניהו וי"ל דאי לטומאת עצמן בעינו תרנוניהו א"כ עצם משדרה לחוד או גולגולת לחוד הוי כשאר עצמות וכי היכי דעצם משאר עצמות אינו מטמא ברובע ה"נ עצם משדרה לחוד או גולגולת לחוד אלא ודאי שדרה לחוד ג"כ יש לה טומאת עצמה פשהיא שליקמה ומש"ה חמיר נמי לענן עצם אחד ברובע והשתא כל הני תנאי בחד גוונא מיירי

ב"ש אַמְרֵי דְשָׁנִים וּג' עֲצָמוֹת מְרוֹב בְּנִינֹו מְטַמֵּא בְּרוֹבֵעַ וּב"ה אַמְרֵי דְרוֹב מְנִינֹו ג"כ מְטַמֵּא בְּרוֹבֵעַ הֵינְנו מְרוֹב מְנִינֹו מְקַצָּת מְכָל אֶחָד כַּמֶּשֶׁ"כ הַתּוֹסֵ' ז"ל דְרוֹב בְּנִינֹו אוֹ רוֹב מְנִינֹו בְּשִׁלְיָמוֹת מְטַמֵּאִין אֶפְיָלוֹ אִין בְּהֵן רוֹבֵעַ וְשִׁמְאֵי אוֹמֵר דְאַפְיָלוֹ עֲצָם אֶחָד מְשַׁדְרָה אוֹ גְּוֹלְגֹנְלָת ג"כ מְטַמֵּא בְּרוֹבֵעַ פִּינֹן דְחִמְרֵי ג"כ לְעַנְנֹן טֹמְאָת עֲצָמֹן וּמְכָאן מוֹכַח דְלֹא פְמָאן דְמְפָרֵשׁ מִתְנִיתִין דְאַהֲלוֹת דְאִינוּ מְטַמֵּא בְּעֲצָמֹן אֲלֹא רוֹב בְּנִינֹו וְרוֹב מְנִינֹו אֶהְדְּדֵי וּבְרוֹבֵעַ בְּעִינֹו רוֹב בְּנִינֹו אוֹ רוֹב מְנִינֹו וְכַפְשִׁטְיָה דְדְבָרֵי ר' יְהוֹשֻׁעַ דַּא"כ שְׁמַאי נָמִי מִיָּרֵי בְּשַׁדְרָה שְׁלִימָה אוֹ גְּוֹלְגֹנְלָת שְׁלִימָה וַא"כ בְּלֹא"ה תִּיטְמֵא אֶפְיָלוֹ אִין בְּהֵן רוֹבֵעַ וְעוֹד דְהָא שְׁמַאי עֲצָם אֶחָד קְאָמֵר וְלֹא שַׁדְרָה שְׁלִימָה ה"ה בְּרוֹב בְּנִינֹו דְב"ש וְרוֹב מְנִינֹו דְב"ה מִיָּרֵי דְלֹא בְּשִׁלְיָמוֹת הוּא אֲלֹא מְקַצָּת מַכ"א: וְכַבֵּר פְּתַבְתִּי לְעִיל דַּעַת הֶרְמֵב"ם ז"ל דְלֹא בְּעִינֹו בְּרוֹבֵעַ רוֹב מְנִינֹו אוֹ רוֹב בְּנִינֹו כְּלָל אֲלֹא רוֹבֵעַ מְכָל שָׁנִים אוֹ שְׁלֵשָׁה עֲצָמוֹת מְטַמֵּא לְכַד מְעַצָּם אֶחָד דְאִינוּ מְטַמֵּא בְּרוֹבֵעַ וְדִלֹא פְשִׁמַאי וְכַפְשִׁטְיָה דְמִתְנִיתִין דְעֵדִיּוֹת דְלֹא הֶוֹנְפֵר שָׁם בְּדְבָרֵי שְׁמַאי שַׁדְרָה וְגוֹלְגֹנְלָת כְּלָל וְעִיל בְּפִי הַמְשַׁנָּה לְהַר"מ ז"ל בְּעֵדִיּוֹת שָׁם דְאִין לְשׁוֹנוֹ מוֹבֵן שָׁם וַיֵּשׁ ט"ס בְּדְבָרֵיו שָׁם וְגַם פִּי שָׁם מִן הַגְּוִיָּה דְאַמְרֵי ב"ה הֵינְנו לְאַפּוֹקֵי מַב"ש דְאַמְרֵי אֶפְיָלוֹ מַב' בְּנֵי אָדָם.

לְהַכִּי קְאָמֵרֵי ב"ה דְנוֹקָא מִן הַגְּוִיָּה הֵינְנו מְגוֹרֵף אֶחָד וּכ"ז לֹא הֶוֹנְפֵר בְּש"ס כְּלָל וְעִיל בְּפִי הֶרְאֵב"ד ז"ל שָׁם שְׁהֶאֱרִיף ג"כ לְפָרֵשׁ בַּע"א שָׁם וּבַתּוֹסְפֵתָא אֶהֱלוֹת פ"ב ג"כ הַדְּבָרִים מְגוֹמְמָמִים וְצָרִיף לְהַגִּיף שָׁם בְּדְבָרֵי הַתּוֹסְפֵתָא ע"ש: וְלֹא אֶיפְשִׁטְא בְּעִינֹו דְשַׁדְרָה וְגוֹלְגֹנְלָת אִי חֲדָא מְטַמֵּא אוֹ תְרַנְוִיָּהוּ לְפִי הַמְסַקְנָא וְהֶרְמֵב"ם ז"ל כְּתַב בְּפִשְׁיָטוֹת דְאִוֹ שַׁדְרָה אוֹ גְּוֹלְגֹנְלָת תְּנֹן וְתַמָּה הַכ"מ ז"ל ע"ז.

וְעִיל מַש"כ בְּזָה הַא"מ וּבַתּוֹסַח"ד דְבָרִים שְׁאִינֹן נִרְאִים וְנִרְאָה דְחִילָה דְהֶרְמֵב"ם ז"ל הוּא מְהָא דַר' יְהוּדָה אָמֵר דְשִׁשָּׁה דְבָרִים הָיָה ר"ע מְטַמֵּא וְחִזֵּר בּוֹ ע"כ הָא דְעֲצָם כְּשַׁעוֹרָה שְׁנַחֲלֵק לְשָׁנִים לֹא בְּחֹן־שְׁבָנָא הוּא דְמְהָא נְדָאֵי לֹא חִזֵּר בּוֹ ר"ע דִּיחִידָאָה הוּא דְפְלִיג עֲלֵיהּ וְעוֹד דְמָה עַנְנֹו דְעֲצָם שְׁנַחֲלֵק לְשָׁנִים לְהַנְדֵּף שִׁשָּׁה דְבָרִים פִּינֹן דְלֹא חִד טַעֲמָא לְהוֹ דְטַהֲרֵתָן שְׁל אֵינְדֵּף ו' דְבָרִים הוּא מְפָנִי שְׁהֵן מַב' אֲנָשִׁים וְעֲצָם כְּשַׁעוֹרָה שְׁנַחֲלֵק לְשָׁנִים טַעֲמָא אַחֲרִיתִי הוּא דְבְּעִינֹו שְׁיִהִיָּה הַעֲצָם שְׁלָם וְלֹא שְׁיִיכִי לְמִיתְנִיָּהוּ בְּחִדָּא חֹן־שְׁבָנָא וְכֹן בְּמַשְׁנָה דְאַהֲלוֹת חֲשִׁיב לְכָל ו' דְבָרִים בְּהָאֵי לִישָׁנָא דַר"ע מְטַמֵּא וְחַכְמִים מְטַהֲרִין וְעֲצָם שְׁנַחֲלֵק לְשָׁנִים תְּנִי לְהַתֵּם בְּמַשְׁנָה אַחֲרִיתָא וּמִשְׁמַע דַּר' יְהוּדָה עַל מִתְנִי קָמָא קָאֵי וְשַׁדְרָה וְגוֹלְגֹנְלָת בְּתַרְתִּי חֲשִׁיב לְהַ ע"כ צ"ל הַכִּי לְפִסְקוֹ שְׁל הֶרְמֵב"ם ז"ל בְּעֲצָם שְׁנַחֲלֵק לְשָׁנִים דְטַמֵּא וְכַר"ע וְהֵינְנו מְשׁוּם דְלֹא הוּי בְּחֹן־שְׁבָנָא שְׁל הו' דְבָרִים שְׁחִזֵּר בּוֹ ר"ע דַּא"ה אִמַּאי פְּסַק כְּנוֹתְיָה פִּינֹן שְׁחִזֵּר בּוֹ.

וְעוֹד הָיָה נִרְאָה לִי סַעַד לְדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל ע"פ מַה שְׁדַקְדַּקְתִּי לְעִיל בְּדְבָרֵי שְׁמַאי דְאַמֵּר אֶפְיָלוֹ עֲצָם א' מִן הַשַּׁדְרָה וְגוֹלְגֹנְלָת וּבְמַשְׁנָה דְאַהֲלוֹת לֹא הֶוֹנְפֵר בְּדְבָרֵי שְׁמַאי שַׁדְרָה וְגוֹלְגֹנְלָת וְהֵינְנו מְשׁוּם דַּכ"ז דְבָרֵי ר' יְהוֹשֻׁעַ הוּא וּפְרוּשֵׁי קְמַפְרֵשׁ לְדְבָרֵי כְּוֹלָם לְעֵשׂוֹת דְבָרֵיהֶם אֶחָד ב"ש אֵיָרִי בְּרוֹב בְּנִינֹו וּב"ה אֵיָרִי בְּרוֹב מְנִינֹו וְשִׁמְאֵי אֵיָרִי בְּשַׁדְרָה וְגוֹלְגֹנְלָת אֲבָל שְׁמַאי גּוֹפִיָּה סְתַמָּא אָמֵר אֶפְיָלוֹ עֲצָם אֶחָד וְכַדְתְּנֹן בְּאַהֲלוֹת וְכִינֹן דַּר' יְהוֹשֻׁעַ הוּא דְקָאֵמֵר הַכִּי ש"מ דַּר' יְהוֹשֻׁעַ נָמִי ס"ל דְאִוֹ שַׁדְרָה אוֹ גְּוֹלְגֹנְלָת תְּנֹן וְדו"ק: שָׁם בְּעִי רַמְב"ח רוֹבֵעַ עֲצָמוֹת מְשַׁדְרָה וְגוֹלְגֹנְלָת מַאי דְכִי בְּעִינֹו חֲצִי קַב הֵינְנו מְשַׁאֵר אַבְרִיּוֹ אֲבָל

משדרה וגולגולת סגי ברובע גם לענן נזיר או דילמא ל"ש ויש לדקדק מפאן לשיטת התוס' ז"ל דבכל רובע בעינו שיהיה בו מרוב בננו או מרוב מנינו א"כ מאי מיבעי ליה לרמב"ח ברובע מן השדרה פיון דלא סגי ברובע מרוב בננו או מנינו ובעינו דוקא חצי קב ה"נ רובע משדרה וגולגולת ג"כ דלא סגי לענן נזיר דשדרה וגולגולת לא חמיר מרוב בננו או מנינו דכולהו מטמאין לעצמן פשהו שלמים ובש"מ בשם הרא"ש ז"ל ראיתי שהקשה כנ"ל מאי חמיר שדרה וגולגולת מרוב בננו או מנינו וכ' בזה פ"י מחודש דרמב"ח הא גופא מיבעי ליה אי שדרה וגולגולת תנו או שדרה או גולגולת.

דאי כל חדא מטמא לעצמה א"כ חמירי וי"ל דאפילו רובע ממנה נזיר מגלח עליו ואי שדרה וגולגולת תנו א"כ לא חמיר כ"כ וגם בהא בעינו חצי קב ויישב בזה הא דבעי הש"ס למיפשט לבעיא דרמב"ח מדברי שמאי לקמן ולישנא דהש"ס לא משמע הכי אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל דברובע לא בעינו רוב בננו ורוב מנינו א"ש דמיבעי ליה משדרה וגולגולת דילמא חמירי ואפילו ברובע נזיר מגלח והא דלא מיבעי ליה רובע מרוב בננו או מנינו לענן גילוח נזיר י"ל דעל רוב מנינו או בננו לחוד מגלח אפילו אם שפורין הם ואפילו לית בהו רובע אבל שדרה וגולגולת דלא לעצמן אלא פשהו שלמים ולא שפחסרו שפיר מיבעי ליה ברובע מהו אי מגלח עליו אפילו פשהו שפורין: וגם לשיטת התוס' ז"ל נראה דרמב"ח בשדרה וגולגולת לחוד מיבעי ליה משום דחמירי דלית בהו לא רוב בננו ולא רוב מנינו ואפ"ה מטמאין לעצמן הרי יש לעצמות אלו חומר לעצמן ואיפא למימר דאפילו ברובע מהו נזיר מגלח משא"כ ברוב בננו או רוב מנינו דליפא חומר לעצמות אלו ביחוד אלא משום דהוי רוב בננו או רוב מנינו וכיון דאינו בשלמות ליפא חומר ויהוי כשאר עצמות: אמר רבא ת"ש השדרה כו' ליתני על רובע הבא מן השדרה כו' ופירש"י ז"ל ליתני בפלוגתא דר"ע ורבנן והוא תמוה דהתם לענן טומאת אהל פליגי ולמה לי רובע מן השדרה אלא אמתניתין קאי כמו שפי' התוס' ז"ל דס"ד דרבא דמשדרה וגולגולת ונדאי איפא רובע וא"כ למה תנו שדרה וגולגולת דמשמע דווקא שלמים הא אפילו שפורין גמי מגלח דוודאי איפא רובע ופרידו והאמר רבא לא נצרכה אלא לשדרה שאין בה רובע ומשני בתר דשמעה מר' עקיבא והאריכו התוס' ז"ל בזה להגיה הספרים ובשם הר"י מקינון פי' הנוסחא אשר לפנינו ע"ש בדבריהם ולכולהו פירושי תיקשי היכי ס"ד למימר שדרה וגולגולת אין פחות מרובע דא"כ תיקשי סתמא דמתניתין דריש אהליות דחשיב רובע עצמות ושדרה וגולגולת ומה שפי' הר"י מקינון בתר דשמעה מר' עקיבא היינו פלוגתא דר"ע ורבנן מב' מתים דחשיב רובע עצמות ושדרה וגולגולת לא אשכחן דכנותה למימר על משנה מפורשת בתר דשמעה וגם מאי אריא ר"ע הא איפא סתמא דמתניתין שם דחשיב רובע ושדרה בתרתי וכן הקשה בש"מ ולפי מה שהגיהו התוס' ז"ל דמר עוקבא משני לה הכי דמייירי בשדרה וגולגולת שאין בהו רובע הנה נראה יותר דגרסינו והא רבא הוא דאמר לא נצרכה אלא לרוב בננו שאין בהו רובע וכיון דאפילו ברוב בננו אין בהו רובע כש"כ דבשדרה וגולגולת לית בהו רובע ואם הראשונים ז"ל נתחבטו בהלכה זו אני מה אעשה ה' יגלה לנו כל תעלומה: ופרש"י ז"ל בזה מאוד נפלא הוא ולא רציתי להאריך עי' בד"ה והא רבא כו' ובד"ה אין ה"נ ודו"ק: ומרוב הקושי בהלכה זו כל אמנע מלחזות דעי בזה לפרש בע"א דרבא לא ס"ד דסתם שדרה וגולגולת יש בהו רובע דמתניתין דאהלות מוכח דלא כן הוא אלא הכי פשיט לה

דאם איתא דרובע משדךה הנזיר מגלח א"כ אמאי לא תנו לה במתניתין לאשמעינן האי רבנותא ופריה וקא רבא הוא דאמר ל"נ אלא לרוב בנינו כו' שאין בהן רובע ומרבי לה מדתנו משנה יתירה מן המת א"כ דילמא האי נמי מרבי לה ומש"ה לא תנו לה בהדיא במתניתין ומשני בתר דשמע מר' יוחנן קיבלה מרב"י ר"ת ר' יוחנן ומתיבתא קיבלה נשתבש גוססת עקיבא וה"פ בתר דשמעה רבא מר' יוחנן דמשני דעל המת אתי לגפל שלא נתקשרו אבריו קיבלה להאי שינויא וא"כ אי רובע משדךה וגולגולת נזיר מגלח הוי ליה למיתגי במתניתין.

אלא ש"מ דאינו מגלח ואיפשטא הכי וא"ש בזה דלא כתבה הרמב"ם ז"ל הוי דלפי פי התוס' ז"ל לא איפשטא בעינין וי"ל עוד דשפיר גרסינן לעיל לא נצרכה אלא לשדךה וגולגולת שיש בהן רובע והיינו הך דרמב"ח ואתי רבא למימר דעל המת אתי לרבוני האי דינא והשתא פריה בפשיטות דרבא אדרבא אבל רוב בנינו ורוב בנינו אין הנזיר מגלח וכמו שהבאתי לעיל בשם הירושלמי דס"ל הכי ה' ברחמי יראנו נפלאות: דף נג תוס' בד"ה ת"ש שמאי אומר כו' משמע מדבריהם ז"ל דלשמאי נדאי מגלח נזיר על רובע משדךה וגולגולת ולא ידענא מנ"ל דשמאי לענן טומאת אהל איירי וכן הקשה בש"מ הכי פשיט הש"ס משמאי דמירי לענן טומאת אהל לגילוח הנזיר ומש"ה פי' הרא"ש ז"ל כמש"כ לעיל דהא גופא מיבעי ליה לרמב"ח אי שדךה וגולגולת תנו או שדךה או גולגולת וי"ל דמסתבר להש"ס פינו דאמרי ב"ש דשדךה וגולגולת חמיר דבעצם אחד נמי מטמא ברובע אע"ג דעצם אחד משאר עצמות אינו מטמא ברובע ה"ה דחמיר לענן שהנזיר מגלח וצ"ע: גמ' זקנים הראשונים מקצתן היו אומרים חצי קב לכל ורובע ורביעית לא לכל ופי' רש"י ז"ל ותוס' ז"ל דלא לכל היינו דאינו מטמא פלל והכי משמע מהא דב"ד של אחריהם הכרעהקרי לה הש"ס וא"כ לזקנים הראשונים לא נאמר פלל שיעורא דרובע ורביעית וצ"ל דכל השיעורין הלכה היא וס"ל דהילכתא הוי הכי דחצי לוג דם גמירי לה דמטמא דאי מקרא דנפש האדם או מקרא דר"ע דעל כל נפשות מת לא שמעינן אלא דרביעית מטמא דהוא תחלת דם אדם דלא מסתבר למימר דהראשונים ס"ל דחצי לוג הוא תחלת דמו והתוס' ז"ל בסוף פירקין פתבו דחצי לוג משמע מנפשות מת היינו ב' נפשות וא"כ י"ל דזקנים הראשונים היינו טעמייהו.

וא"כ לדידהו מב' מתים לא מטמא פינו דליכא למילף מנפשות ויש ליישב בזה הא דתני לעיל חצי קב עצמות ורביעית ולא חצי לוג דע"כ לר"ע דיליף מנפשות דמב' מתים מטמא ע"כ ס"ל דליתא לשיעורא דחצי לוג לענן נזיר ומקדש דאם איתא א"כ מנ"ל למילף דמב' מתים מטמא דילמא אתי דאין פהו מונהר אלא על חצי לוג היינו ב' נפשות אבל הפל ממת אחד אלא ש"מ דלא ס"ל שיעורא דתני לוג פלל גם לנזיר ומקדש וכמש"כ לעיל בשם הש"מ דברביעית ס"ל בזקנים הראשונים דרביעית לכל אלא דא"כ למה ליה לר"ע למילף רביעית דם בק"ו מעצם כשעורה כדאיתא בסוף פירקין הא בלא"ה פשיטא דנזיר מגלח עליו פינו דליכא שיעורא אחרנא פלל ועוד דמשמע דאינו מגלח על רביעית לר"ע אלא על מגע ומשא ולא על אהל.

ואמאי פינו דליכא שיעורא אחרנא פלל אבל יתבאר בזה באורף לקמן בס"ד אי לר"ע אינו מגלח אלא על מגע ומשא או גם על אהל: וב"ד של אחריהם הכריעו דחצי קב וחצי

לזג לכל רובע ורביעית טמוני מטמא אבל לא לנזיר ומקדש ועושה פסח ומשמע דלדידהו נמי טומאת רובע ורביעית דאורייתא היא אלא דהילכתא גמירי לה דלנזיר ומקדש לא חשיבי טומאה וכן לעושה פסח כ' רש"י ו"ל דבמקום פרת לא העמידו דבריהם מלשון הנה משמע דטומאה דדבריהם היא ולא נראה פן פדמשמע בכל דוכתי דטומאת רובע רביעית הוי טומאה דאורייתא והרמב"ם ו"ל בפ"ו מה' ק"פ כתב לחלק בין הטומאות לפי שיטתו שם דאין שוחטין וזורקין על טמא מת בז' שלו אפילו לאחר שהינה וטבל ע"ז כתב במד"א בטומאות שהנזיר מגלח עליהן אבל טומאות שאין הנזיר מגלח הוי כטמא שרץ ושוחטין וזורקין עליו וכ' עליו הרמב"ם ו"ל דלא מצא שרש לזה והוא פלאי קצת דהא מבואר הכא בגמרא דיש חילוק לעושה פסח בין טומאות שהנזיר מגלח אי לא ופשיטא לי דמכאן הוציא הרמב"ם ו"ל החילוק הנה ולפי שיטתו דאין שוחטין וזורקין על טמא מת אפילו לאחר שהינה וטבל בז' שלו אבל לשיטת הרמב"ם ו"ל דשוחטין וזורקין עליו א"כ הא דאמרינן הכא דלעושה פסח יש חילוק בין הטומאות כמו בנזיר צ"ע לענין מאי הוי האי חילוקא דאי למימר דבטומאה שאין הנזיר מגלח מותר לעשות פסחו אפילו בטומאתו זה א"א פיון דרביעית ורובע טומאה דאורייתא היא פשיטא דאינו עושה פסחו בטומאתו ונראה דהרמב"ם ו"ל לא הוי גרס לה הא דלעושה פסח אלא אבל לא לנזיר ולמקדש דאינו חייב על ביאת מקדש בטומאה שאין הנזיר מגלח וכדתנן לקמן והכי איתא בתוספתא ובירושלמי ולא הוזכר שם עושה פסח ולקמן בשמעתין יתבארו כל דיני טומאות אלו באריכות בשיטות הראשונים ו"ל בזה בס"ד: רש"י בד"ה למעוטי אבן הסוכית אבן מסמא כו' אף על פי שמשמאתו כו' ולא מצינו טומאת אבן מסמא במת פדמשמע בשבת פ' ר"ע דבמת אבן מסמא לא מטמא ולשון אחר ג"כ אינו מוכן ומש"כ דכלי אבן אינו מביא את הטומאה לא נמצא זאת במשנה ואיפכא משמע בסוכות ופרעות לקמן ובש"מ פ"ה הסוכית כמו זכוכית דאינה מביאה הטומאה ובמשנה אהלות מבואר דכלי אבנים וגללים ג"כ מביאין הטומאה וכן מבואר בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ג מהל' ט"מ ע"ש: ע"ב גמ' רובע עצמות לא אי דאית בהו עצם כשעורה תיפוק ליה משום עצם כשעורה ומשני דאיקמח איקמוחי ופירש"י ו"ל דאי איקמח איקמוחי אינו מטמא פלל אפילו במגע ולפ"ז קשה פיון דלא מטמא פלל ברובע באיקמח איקמוחי א"כ חצי לוג נמי לא ליטמא פלל דהא לא אמרינן אלא דשיעור רובע הוא לתרומה וקדשים ונחצי קב לנזיר ולמקדש אבל לא שייטמא חצי קב באופן דאין טומאה לרובע פלל וכה"ג כתבו התוס' ו"ל לעיל לשיטתם דבעינן רוב בנזיר או רוב מנינו ברובע ה"ה דבחצי קב בעינן רוב בנזיר וה"נ אי איקמח איקמוחי מטהר ברובע ה"ה שיהיה בחצי קב ונראה דמש"כ רש"י אפילו על מגעו אינו מטמא ל"ד דודאי איכא טומאה ברובע אפילו איקמח איקמוחי בין אהל בין מגע ומשא.

אלא דהנזיר אינו מגלח בזה אפילו על מגע ומשא פיון דליכא עצם כשעורה ולא א"ש לפ"ז הא דקאמר הש"ס לקמן דאיצטריך למיתניא בסיפא רובע עצמות לאשמעינן דעל מגע ומשא מגלח.

וע"כ היינו דאיכא עצם כשעורה וכמש"כ רש"י לקמן והא לא איצטריך לאשמעינן דכבר תני לה ברישא דעל עצם כשעורה מגלח על מגע ומשא: אבל התוס' ו"ל פ"ה בע"א דהש"ס פריך אי דאית ביה עצם כשעורה א"כ למה ליה למיתני' בסיפא לאשמעינן דעל

מגע ומשא מגלח תיפוק ליה משום עץ פשעורה ומשני דאי קמח איקמוחי ובהא איצטריה לאשמעין דעל מגע ומשא מגלח ולשיטתם לא נאמר שיעור חצי קב בנזיר אלא לטומאת אהל אבל לא למגע ומשא וכ"כ הרע"ב ו"ל בפ"י המשנה וא"כ שיעור רובע ושיעור רביעית לא דמנין להדדי דברובע אין הנזיר מגלח על אהילו לחוד אבל על מגע ומשא מגלח ורביעית אינו מגלח אפילו על מגעו ומשאו ובגמרא משמע דחד דינא להו.

אבל לשון המשנה לקמן משמע הכי דלא ממעט אלא אהל רובע עצמות אבל לא מגע ומשא ואי דאיכא עץ פשעורה לא איצטריה וע"כ מייירי אפילו ליכא עץ פשעורה ועל מגע ומשא מגלח: ועוד נראה דהא דמגלח על מגע ומשא היכא דליכא עץ פשעורה לאו משום דאיכא רובע דלא אשכחן חומר ברובע עצמות במגע ומשא מאהל אלא הא דמגלח על מגע ומשא הוא משום טומאת עץ פשעורה למאי דקיי"ל דעץ פשעורה שנוחלק לשנים טמא ומה לי לשנים או לכמה חלקים כל שנשא שיעור עץ פשעורה טמא הוא ונזיר מגלח עליו אלא שקשה לי מאי רבותא דאי קמח איקמוחי הא אפתי איכא עץ פשעורה ע"י צירוף החלקים ואפתי פשיטא דמטמא במשא ונזיר מגלח עליו ועוד הא דאמרינן בשמעתין דמגלח על מגעו ועל משאו ונהרי מדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ד מהל' ט"מ מבואר דליכא בזה טומאת מגע כמו בתרנוד רקב דאינו מטמא במגע משום דלאו חיבור הוא וע"כ צ"ל לדברי הרמב"ם ו"ל דמתני' דלקמן מייירי בדאית ביה עץ פשעורה וכפירש"י ו"ל וכן הוא פונת הרמב"ם ו"ל בהל' נזירות שכ' דבאהל רובע עצמות אינו מגלח משמע דעל מגעו ומשאו מגלח והיינו משום דאית ביה עץ פשעורה ואי לית ביה עץ פשעורה טומאת מגע לית ביה וטומאת משא שפיר אית ביה והנזיר מגלח עליו אבל לריב"נ דמטהר בעץ פשעורה שנוחלק לשנים נהי דרובע עצמות שאין בהם עץ פשעורה מטמאין במשא ואהל מ"מ אין הנזיר מגלח עליהם דטומאת רובע עצמות לא נאמרה לענין נזיר וע' תוי"ט ובתוסח"ד לקמן במתניתין ובתוי"ט ובתוסח"ד בפ"ב דאהלות ע"ש שכ' דלהרמב"ם ו"ל רובע עצמות שנדקדקו אינו מטמא אלא באהל ולא במגע ומשא וז"א דבמשא מטמא משום עץ פשעורה ומש"כ שם עוד דמשמעתין משמע פדברי הרמב"ם ו"ל אינו מוכן דאדרבא מהכא משמע פדברי הר"ש ו"ל דבמגע נמי מטמא וכמש"כ לעיל: גמ' שם אין עליהם בשור פראוי ר' יוחנן אמר אין הנזיר מגלח ור"ל אמר הנזיר מגלח ופירש"י ו"ל דאפילו על אהילו מגלח והוא תמוה דהתנן בהדיא בפ"ב דאהלות דאין עליו בשור פראוי אינו מטמא באהל כלל אלא במגע ומשא וגם התוס' ו"ל בד"ה אין עליהם כו' לא הוי צריכי להוכיח פן מדיוקא דמתני' פיון דאינו מטמא באהל כלל ומשמע מפשטא דשמעתין דע"כ לא פליגי אלא אם הנזיר מגלח אבל טמויי לכ"ע מטמא במגע ומשא אפילו לר' יוחנן וכסתמא דמתניתין דאהלות שם ואפילו לית ביה עץ פשעורה וא"כ קשה היכי מוכיח ר"ל מקרא דגבי נגיעה דמרבין מאו בחלל זה אבר הנחלל ואין בו להעלות ארוכה ור' יוחנן מוקי לה דווקא בדאיכא עץ פשעורה ולמה ליה הא פיון דגם ר"י מודה דטמויי מטמא מה"ת אלא דאין הנזיר מגלח פי היכי דאינו מגלח על שאר טומאות שהן מה"ת כמו רביעית דם ורובע עצמות ואין לומר פיון דאחר הני קראי דמרבין כל הני נאמר בפירוש ואיש אשר יטמא ולא יתחטא את מקדש ה' טמא כו' ומדחייב עליהן על ביאת מקדש ה"ה דהנזיר מגלח דא"כ היכי מרבין גבי

קרא דאהל או בעצם אדם זה רובע עצמות הא ברובע אין הנזיר מגלח ואינו חייב על ביאת מקדש: ובש"מ הקשה פנ"ל דלפי פשטיה דשמעתין נראה דלר' יוחנן אין עליו בש"מ פראוי לא מטמא כלל ובמשנה דאהלות תנו דמטמא במגע ובמשא ואין לומר דמייירי ביש בו עצם פשעורה א"כ למה תני לה התם בתרתי אבר שאין עליו בש"מ פראוי ועצם פשעורה פינו דחד מילתא הוא ותני דאתי לאשמוענן דאינו מטמא באהל ואין זה מספיק דאפתי תיקשי לר' אבר מן החי שאין עליו בש"מ למה מטמא דליפא למימר משום עצם פשעורה דהא עצם פשעורה מאבר מן החי לא מטמא אלא לר' נחוניא ויחידאה הוא וכן יקשה לקמן דמוכח ר"ל דע"כ אבר מן המת מייירי דלית ביה עצם פשעורה דאל"ה היינו הנוגע בעצם ור"י מוקי לה בדאית ביה עצם פשעורה ולמשא ואפתי תיקשי אבר מן החי אמאי מטמא דטומאת עצם פשעורה לית ביה ועוד דהיכי מצינו למימר דלר' יוחנן אינו מטמא כלל א"כ מאי דייק ר"ל מדלא קתני בסיפא למה ליה למיתני בסיפא פינו דאינו מטמא כלל אלא הדבר ברור דבטומאה לא נחלקו וכתנתיין דאהלות ולענין נזיר הוא דפליגי אי מגלח עליה ור"י ס"ל דטומאתו מדבריהם וכמו שיתבאר לקמן בשיטת הרמב"ם ז"ל מש"ה אין הנזיר מגלח ור"ל מיייתי ראיה מקרא דמרבין לה פחדא עם עצם פשעורה וכי היכי דמגלח על עצם פשעורה ה"ה דמגלח על אבר שאין עליו בש"מ פראוי ואע"ג דבבב"ב דאהל איתרבי נמי ריבוע עצמות ואין הנזיר מגלח י"ל דבריייתא אתיא פמקצתן דס"ל רובע עצמות לכל או י"ל כמש"כ דסמיה אקרא דואיש אשר יטמא כו' דמכה מינה דחייב על אלו על ביאת מקדש ולא קאיהאי קרא אלא אקרא דנגיעה דסמיה ליה אבל הקושא מאבר מן החי עדיין במקומה עומדת דהיכי משני לה ר' יוחנן אם לא שנאמר דר"י מוקי לה כר' נחוניא דעצם פשעורה מאבר מן החי ג"כ טמא ותנהו ענין למשא וענין בפ"ג מה' ט"מ שכ' הרמב"ם ז"ל דטומאת אבר שאין עליו בש"מ פראוי לאו דין תורה הוא ומש"ה אין הנזיר מגלח וכתב עליו הרמב"ד ז"ל דאבר שאין עליו בש"מ פראוי היינו עצם פשעורה וכתב הכ"מ דאשכחן אבר שלא יהיה בו עצם פשעורה פגון נפל נראה שהבין דקושית הרמב"ד ז"ל הוא דמסתמא יש באבר עצם פשעורה וז"א דהא הכא בגמרא אמרינו בהדא דר"ל ור"י פליגי באין בו עצם פשעורה אלא נראה דהרמב"ד ס"ל כמש"כ הש"מ בשם הרא"ש ז"ל דלר' יוחנן אינו מטמא כלל פשעורה בו עצם פשעורה ומתניתין דאהלות מייירי שיש בו עצם פשעורה וזה שכ' דאבר שאין עליו בש"מ פראוי היינו עצם פשעורה והרמב"ם ז"ל ס"ל כמש"כ דטמוי כ"ע מודים דמטמא במגע ומשא אפילו אין בו עצם פשעורה וכסתמא דמתניתין דאהלות ור"י ור"ל לענין גילות הנזיר הוא דפליגי וזה שכ' דטומאתו לאו דין תורה הוא ולדברי הרמב"ד ז"ל ג"כ יקשה אבר מן החי שאין עליו בש"מ פראוי אמאי מטמא הא לית ביה דין עצם פשעורה וע"כ טומאתו משום אבר הוא וכן תנינו להדא בפ"ק דכלים משנה ה': ויש לדקדק עוד בשמעתין מ"ש דמרבין מקרא דאפילו חסר הבשר ואין בו להעלות ארוכה דמטמא במגע ומשא ואם חסר העצם כ"ש באבר מן החי טהור לגמרי כדתנו בפ"ב דאהלות ועי' בדברי הרע"ב ז"ל בפ"ק דכלים שכ' דילפינו לה מעל הנוגע בעצם בין שיש עליו בש"מ פראוי שאין עליו בש"מ פראוי א"כ משמע מהאי קרא דעיקר הוא העצם וצריף שיהיה בשלימות אבל בגמ' פאן ילפינו לה מאו בחלל וענין תוסי"ט שם בפ"ק דכלים ועי' ר"ש ז"ל בפ"ב דאהלות שדקדק שם אמאי לא תני נמי חסר הבשר טהור וכ' דאם יש בו להעלות ארוכה

טמא פאילו לא נחסר ולא הוי צריף לזה דאפילו אין בו כדי להעלות לא הוי דומיא דכל הוי שאם חסרו טהורין לגמרי וחסר הבשר אפילו אין בו כדי להעלות ארוכה מטמא במגע ובמשא: ו"ל בפ"ג מה' ט"מ כ' דבאבר מן המת אפילו חסר העצם ג"כ מטמא במגע ובמשא ולא הבנתי דבמאי קמייירי אי דליכא עצם פשעורה אמאי יטמא במגע ומשא הא לא איתרבי טומאת אבר אם יש עליו בשר פראוי לענגן אהל ואין עליו בשר פראוי לענגן מגע ומשא אלא אם העצם בשלימות אבל אם חסר העצם אין עליו דין אבר וכו' לא מצינו חילוק בין אבר מן החי לאבר מן המת ואי דאית ביה עצם פשעורה פשיטא דמטמא במגע ובמשא משום עצם.

ונראה דמשום טומאת עצם הוא דמטמא אם יש בו פשעורה וכן משמע מדבריו ו"ל פ"ב הלכה ד' שם שכ' חסר הבשר ולא חסר העצם אם נשאר בו כדי להעלות ארוכה מטמא כמת שלם ואם לאו הרי הוא פשאר עצמות שאין עליהם בשר עכ"ל ואין זה מוכן דבאין עליו בשר פראוי טמא הוא אפילו אין בו עצם פשעורה והיכי כתב דהרי הוא פשאר עצמות כו' משמע דטומאתו הוא משום העצם אבל מד' הראב"ד ו"ל בהשגתו שם נראה דגרס בדברי הרמב"ם ו"ל חסר הבשר וחסר העצם אם יש בו כדי להעלות ארוכה מטמא כמת שלם וע"ז כתב דז"א דאם חסר העצם אינו כמת שלם אפי' באבר מן המת וא"ש דברי הראב"ד ו"ל בזה כפשוטו וזש"כ דהרמב"ם ו"ל עצמו הלה בדרה"ז זה בפ"ג שכתב דחסר העצם אינו מטמא אלא במגע ובמשא אפי' יש בו בשר כדי להעלות ארוכה וזש"כ בפ"ב ואם לאו הרי הוא פשאר עצמות דאין עליו אלא טומאת עצמות ולא טומאת אבר פנין דחסר העצם אלא טמא הוא משום עצמות ודוקא היכא דאיכא עצם פשעורה והכ"מ ו"ל כתב פוננה אחרת בדברי הראב"ד ו"ל בהשגתו ותמה עליו ולענ"ד הדבר ברור כמש"כ ודו"ק ועיין תוי"ט בעדיות פ"ו מש"כ בזה: גמ' אי לאו רובע עצמות ה"א אפילו על מגעו ומשאו לא כו' ויש לדקדק דהתייבח לפי' התוס' לקמן דאהל רובע עצמות נדא מילתא היא וע"כ אתי לאשמעינן דעל מגעו ומשאו מגלח אבל לפי מה שפי' הרמב"ם ו"ל בפי' המשנה דאהל היינו שנגע באהל המת.

א"כ אמאי לא אמרינן דרובע עצמות אתי לאשמעינן דאפילו במגע ובמשא אינו מגלח היכא דאימחזיק איקמוחי וכדאמרי' לענין רביעית שמשניתי בסיפא ולפי מש"כ לעיל דלאו מטעם רובע הוא דמגלח על מגע ומשא אלא משום עצם פשעורה וכדקיי"ל דעצם שנגחלק לשנים נמי מטמא א"ש דניחא ליה לאוקמי פהילכתא: גמ' לאפוקי מר"ע כו' גירסת רש"י אינה מובנת והתוס' ו"ל לא גרסי אלא לאפוקי מר"ע היינו דאי מרישא ה"א דעל אהל אינו מגלח אלא בחצי לוג אבל מגע ומשא אפילו על רביעית מגלח וכו"ע קמ"ל סיפא דלא כר"ע ומפאן קשה לפירוש"י ו"ל בשבת פ' ר"א דמילה דר"ע יליף בק"ו שנגלח גם על אהל רביעית וא"כ מאי קאמר דסיפא אתי לאפוקי מר"ע הא מרישא שמעינן דווקא חצי לוג אבל ברייתא דלעיל דחשיב בששה דברים חצי קב עצמות ורביעית דם מסייע ליה לרש"י ו"ל והתם אליבא דר"ע אמרינן כמש"כ התוס' ו"ל התם.

ועוד קשה לשיטתו אמאי לא יליף ר"ע האי ק"ו רובע עצמות שנגלח על אהל דלשיטת התוס' ו"ל ניחא פנין דר"ע לא יליף ק"ו אלא למגע ומשא א"כ ברובע עצמות לכ"ע מגלח במגעו ומשאו וכמש"כ לעיל אבל לפירוש"י דשבת דיליף ק"ו לאהל רביעית דם

א"כ לרובע נמי גיליף בק"ו שיגלח על אהלו ועוד אמאי לא קאמר רובע עצמות יוכיחו שמשמאין באהל ואין הנזיר מגלח וכן פתב רש"י ו"ל לקמן במתניתין דלר"ע מגלח גם על אהל רביעית דם ולא ידענא הקרח לזה וגם הוא נגד פשטא דמתניתין לקמן דאמר ר"ע התם אינו דין שיגלח על מגעה ומשאה וכבר פתבתי לעיל בשם הש"מ ו"ל דר"ע גופיה ס"ל דמגלח גם על אהלו וכבר יתא דששה דברים לעיל והא דגיליף בק"ו למגע ומשא ומשמע דעל אהלו לא דדיו לבא מן הדין להיות כנדון לדבריהם דרבנן קאמר: ולדברי רש"י ו"ל צ"ל דלא אמרינן דיו בזה לחלק בין הטומאות וכיון דרביעית דם חמירא שמשמא באהל ק"ו שהנזיר מגלח על כל טומאותיו בין מגע ומשא בין אהל וקמן במתני' דסוף פירקין יתבאר באורח שיטת הראשונים ו"ל בזה בס"ד: גמ' או במת זה אבר הנחלל מן המת ולכאורה לא איצטריך קרא לזה פיון דכבר ילפינן דאפילו אבר מן החי מטמא כש"כ אבר מן המת.

ובפ"ז דעדות ס"ל לר' אליעזר דאינו מטמא אלא אבר מן החי ולא אבר מן המת אבל אמרו ליה התם והלא ק"ו הוא כו' ע"ש וא"כ למה לי קרא לרבנן וי"ל דר"א פרכיה להאי ק"ו כדאיתא שם במתני' ולהכי איצטריך קרא ועפ"ז יש ליישב קצת מה דקשיא לי לעיל אמאי לא מוכיח ר"ל מאבר מן החי ואין בו להעלות ארוכה דמרבין בקרא דנגיעה משום דנדאי איכא טומאות בהני ריבויי שאין הנזיר מגלח כמו רובע עצמות וקבר סתום וסרב כחלל ועיקר הוכחת ר"ל הוא מדאיצטריך לרבנות בקרא דנגיעה אבר מן המת שאין בו להעלות ארוכה דזה נדאי שפיר איכא למילף מק"ו דאבר מן החי פיון דכבר שמעינן מקרא דאהל דאבר מן המת ג"כ מטמא באהל תו ליכא למיפריה פירכא דר"א מרובה טומאת החיים כו': ובאבר מן המת איכא חומר דעצם פשעורה או בשור הפורש ממנו טמא ובאבר מן החי טהור לכל חד כדאית ליה משא"כ באבר מן החי וא"כ למה לי קרא אלא ע"כ אתי לרבוויי דטומאה גמורה היא לגלח הנזיר עליה ולחייבו על ביאת מקדש.

וה"ה דאבר מן החי חמיר לענין זה דחד דינא להו ור' יוחנן משני דקרא דאו במת אתי לעצם פשעורה ולמשא וא"כ נהי דאבר מן החי איתרבי לטומאה אבל לא שמעינן דהנזיר יגלח עליו אלא דא"כ לא הוי צריך ר' יוחנן לאוקמא בדאית ביה עצם פשעורה והוי מצי לאוקמא באבר מן המת ואיצטריך למשא דמאו בחלל לא שמעינן אלא מגע.

ועדיין אין הדברים ברורין אצלי גם בכל הני דרשי דקראי דבשאר דוכתי משמע דעיקרון בהלכה נאמרו וכדאמרי' לקמן עצם פשעורה הלכה והכא ילפינן לה מקרא ועוד דאי לר"ל דרשא גמורה היא א"כ אמאי לא גיליף מינה בק"ו דרביעית דם יגלח על מגעה ומשאה דעל ק"ו דעצם פשעורה השיבו לר"ע עצם פשעורה הלכה ואין דנין ק"ו מהלכה אבל אברים אלו דמקרא ילפינן גיליף מינה בק"ו לרביעית דם ויתבאר עוד לקמן בזה בס"ד: דף נד תוס' או בקבר זה קבר שלפני הדיבור כו' והקשו לרבנן דר"ש למה לי קרא וכן לר"ש למאי דקאמר רבינא דלא אימעטו ממגע ומשא א"כ למה לי קרא הכא בנגיעה לרבות שלפני הדיבור ומד' רש"י נראה דמהכא ילפינן דקברי כותים מטמאין בנגיעה.

וכן פתבו התוס' ו"ל דאי נימא דלא פרכינא ניקח דאתי לאשמעינן אע"ג דק"כ אינן מטמאין אפילו במגע אבל קבר שקונדם מתן תורה מטמא במגע וקשה לי אי למגע לחוד הוא דמרכינן א"כ אמאי יטמא הקבר הא ליכא מגע כלל ולא שנייה למימר ג"כ טומאה רצוצה בקבר שאינו מטמא אלא במגע לבד וצ"ל לדבריהם ו"ל דקבר שלפני הדיבור על גוף המת קאמר ובתוס' נדה פירשו פן בשם הר"א מפינטיז"א ולא ניקח להו לפרש הכי דדוקא לר"ש איצטריה ועוד דהא רבינא מסיק דבמגע ומשא מודה ר"ש וקדברי רש"י ו"ל ג"כ לא משמע הכי ביבמות דרבינא אמר התם נהי דמאהל מעטינהו רחמנא ממגע ומשא לא מעטינהו משמע דממילא משתמע בלא שום ריבוי אלא בכלל נוגע במת הוא.

ע"כ פ"ה התם כמו שפי' הריב"א ו"ל דלרבנן נמי איצטריה דס"ד דאינו מטמא אלא אלו שמתו מן הפרשה ואילך דכתיב פי ימות משמע להבא אבל קונדם שגאמרה הפרשה לא יטמא כלל קמ"ל ולא איתרבי אלא למגע וגם זה צ"ע דהא פי ימות גבי טומאת אהל פתיב וכיון דמרכינן מאו בקבר אפילו שלפני הדיבור א"כ לענין אהל נמי איתרבו לרבנן.

ואי לר"ש דאימעטו מאדם דלא יטמא באהל א"כ למה לי מיעוטא דכי ימות גבי אהל הא בלא"ה אינו מטמא באהל מדכתיב אדם ומש"כ התוס' ו"ל מהוריות דמצריה פסוק לזב שלפני הדיבור הא שלא בדקדוק דזב שלפני הדיבור ודאי טהור ובגדה שם דף ע' פתבו בלשון אחר דבהוריות ממעטינן מפי יתיה פרט לזב שלפני הדיבור וגם זה ליחא התם אלא פשיטא ליה להש"ס התם דלפניהדיבור אינו מטמא דהוי כזב עד שלא נתגיייר ומצורע הוא דאיצטריה קרא התם דהנגע עדיין אית' וסד"א דליטמא אפי' נולד קונדם הדיבור אבל בספרי איתא דרשא זו פי יתיה פרט לזב שלפני הדיבור ומה שמדמין התוס' ו"ל מת שלפני הדיבור לזב שלפני הדיבור ג"כ יש לחלק דבכל הני כגון זיבה ונגעים דאין העובד כוכבי מטמא ומש"ה אימעטו נמי שלפני הדיבור אבל מת דלרבנן מטמאין כל נפש אדם מהיכי תיתי למעוטי מת שלפני הדיבור ובגדה שם פתבו עוד גבי אשתו של לוט דקונדם מתן תורה מטמאין דמיעוטא דאדם לא נאמר אלא לאחר מתן תורה.

ונראה דכן הוא פנונתם באי נמי שפתבו בסוף דבריהם ועי' בא"מ והרמב"ם ו"ל לא פתב להאי דינא דקבר שלפני הדיבור ובכלל דין עובד כוכבים הוא ועדיין צ"ע: רש"י בד"ה והאי אבר מן המת ומן החי כו' אי דאית בהו עצם פשעורה כו' וכבר פתבתי דעצם פשעורה מאבר מן החי רבים ס"ל דאינו מטמא ויחידא הוא דס"ל הכי ולא קי"ל פנונתיה וק"ל: תוס' בד"ה אלא דלית ביה כו' ע"ש שהקשו לר"י אמאי לא קאמר זו עצם פשעורה.

ולפי מש"כ דלר"י נמי טמויי מטמא א"ש קצת דברייתא קאמר דרשא זו דזה אבר בדרה אסמכתא ועיקר קרא אתי למשא עצם פשעורה וק"ל: שם סככות ופרעות עי' תוס' ו"ל שפי' דיש מת תחתיהם אבל אינו ידוע תחת איזה ענף ועיין בד' הרמב"ם ו"ל בפ"ג מה' טומאת מת שיש לו שיטה אחרת בזה וכ"כ בפ"ה המשנה ועיין בד' הרמב"ם ו"ל שם: תוס' בד"ה וימי ספירו כו' ע"ש שהקשו ליתני ימי ספירו ושמעין דימי גמרו נמי אינו סותר ע"ש ול"נ דלא שנייה כלל סתירה בימי ספירו וגמרו דמנ"ל למיסתר פיון דלאו טומאת מת הוא וזה דתנן ואינו סותר את הקודמין לא קאי על ימי ספירו וגמרו אלא על טומאות מת דחשיב במתניתין פי היכי דמזה בג' וז' לאו עלה קאי ועיקר רבותא דאין עולין ובגמרא יתבאר יותר בזה: ע"ב גמ' ואי אמרת משום אונרא הזאה למה לי ופי'

התוס' ז"ל פיון דטומאה אפילו באהל מפסיק אינה ענין כלל לטומאת מת ויש לדקדק הא ג' גזירות היו בזה פדאיתא בשבת פ"ק יוסי בן יועזר ויוסי בן יוחנן גזרו על גושא לתלות ועל אוירא ולא פלום ורבנן דפ' שנה גזרו גם על אוירה לתלות ובאושא גזרו על גושא לשרוף ועל אוירה פדקאי וא"כ ע"כ הא דמקבעי להו אי משום אוירא גזרו או משום גושא היינו על גזירת רבנן דפ' שנה שגזרו על אוירא אי גזרו דוקא על אויר גושא בלי הפסק אהל משום דטומאת האויר הוא משום הגוש או דילמא משום אוירה גזרו דעל האויר עצמו גזרו טומאה ולא משום הגוש וא"כ אפילו נכנס באהל פתוח מלמעלה ג"כ טמא אבל גזירה הראשונה הינה על הגוש לבד וא"כ מאי קאמר דאי משום אוירה למה לי הגזאה הא לאו טומאת מת היא ומאי קושיא הא גזירה ראשונה לא בטלה וגזירת גושא לחוד שפיר הוי כטומאת מת ובקציא הגזאה ומתניתין דתני הגזאה גבה היינו בטומאת גושא: והתוס' ז"ל הקשו פאן ממתניתין דאהלות דחשיב ארץ העמים באלו שאין באהל אלא במגע ומשא והרי מוכח פאן ובשבת דלכ"ע אוירה מטמא אם אין אהל מפסיק ורבנן דפ' שנה גזרו.

ותי' דמתניתין דאהלות מיירי בעפר הבא לארץ ור"ת תי' דמתניתין נשנית קודם גזירה דאויר עוד תי' דבארץ העמים בעינן דווקא שיכניס ראשו ורובו ובשבת תי' עוד דמתניתין דאהלות אתיא כר"ש דאמר קברי כותים אין מטמאין באהל והכא לא ניחא להו בהכי וכמש"כ דגם לר"ש גזרו משום אויר משום מתי מבול.

וכמש"כ בגדה דגם לר"ש מטמאין מתי שנקדם מתן תורה או משום רוב ישראל כו': ועל תירוץ ר"ת ג"כ קשה לי דהא קודם גזירת אושא לא הינה טומאת ארץ העמים אלא ספק לתלות ולישנא דמתניתין אלו מטמאין במגע משמע דהוי טומאה ונדאית וכאינא דחשיב התם עצם כשעורה והתי' היותר פשוט הוא דטומאת אהל לא אשפחו בארץ העמים כלל ואפילו לאחר שגזרו על אוירה לאו משום אהל גזרו וכפי משמעות לשון פי' המשנה בפ"ב דאהלות שם דטומאת ארץ העמים הוא מטעם עצם כשעורה וכבית הפרס ע"ש.

אלא גזרו על אויר ארץ העמים שיטמא והיינו דנקט הש"ס לישנא דעל אוירה גזרו ולא טומאת אהל ואינה בכלל טומאת מת כלל ולא גזרו אלא לתלות ולא לשרוף וכן מבואר בלשון רש"י ז"ל בגיטין פ"ק והיינו דתנן דאין מטמאין טומאה ונדאית אלא מגע ומשא ולא אהל והיינו טעמא דבעינן שיכניס ראשו ורובו דווקא וכן נפ"מ עוד לכמה דיני אהל דלא נאמרו באויר ארץ העמים וכמש"כ התוס' ז"ל בגיטין שם ומש"כ רש"י בעירוובין פ' בפל מערבין דארץ העמים מטמא באהל הוא לאו דוקא וכ"כ המל"מ ז"ל ומטעם זה פתב הרמב"ם ז"ל דעל טומאת אוירה אין צריף הגזאה פיון דלאו טומאה גמורה היא אלא לתלות לבד: אלא דסוגיא דשמעתין קשה לפ"ז דע"כ צריף לפרש הא דמקבעי לן אי משום גושא גזרו אי משום אוירה היינו על גזירת האויר שגזרו רבנן דפ' שנה אי דווקא היכא דאין הפסק בינו לבין הגוש או משום אוירא אפילו אם יש הפסק וכמו שפירש התוספות ז"ל וא"כ משמע דאם משום גושא צריף הגזאה אפילו לא נגע בגושא אלא נכנס לאוירה בלי הפסק אהל ואי משום אוירה דוקא הוא דקאמר הש"ס הגזאה למה לי וכן הקשה המל"מ ז"ל בפ"א מה' טומאת מת והנה זה פשוט דאי נימא דגזרו על אוירה היינו

אֶפֶּילוּ אִיכָּא אֶהֱל הַמִּפְסִיק לַמַּטָּה בֵּין גּוֹשָׁה פְּשִׁיטָא דְגַם עַל אַוִיר גּוֹשָׁה ג"כ אִין צְרִיף
הַזָּאָה דְּהָא טַנְמָאָת אַוִיר חֲדָא גְזִירָה הוּא מְרַבְּנָן דַּפ' שְׁנָה וְכָל מִינֵי אַוִיר שְׁוִין בְּהָאֵי דִּינָא
אַבְל אִי לֹא גְזָרוּ אֶלְא עַל אַוִיר גּוֹשָׁה מִשְׁמַע דְּבַעֲי הַזָּאָה וְכַנ"ל וִי"ל פִּינּוּ דְּהוּי בַּעֲיָא דְלֹא
אִיפְשָׁטָא נְאִי מְשׁוּם אַוִירָה גְזָרוּ גַם אַוִיר גּוֹשָׁה לֹא בַּעֲיָא הַזָּאָה וְלִהְכִי פֶסֶק הֶרְמַב"ם וִי"ל
תְּרוּנְוִיָּהוּ לְקוֹלָא אַוִיר אַוִירָה טְהוֹר לְגַמְרֵי נְאִוִיר גּוֹשָׁה אִינוּ צְרִיף הַזָּאָה נְאִינָה אֶלְא
טַנְמָאָת עֶרְב דְּהִכִּי מִשְׁמַע לִיה לְהֶרְמַב"ם וִי"ל פִּינּוּ דְּאִין צְרִיף הַזָּאָה לֹא טַנְמָאָת שְׂבַעָה
הִיא ג"כ אֶלְא טַנְמָאָת עֶרְב וְעַדִּינָן צ"ע לְשִׁיטַת הֶרְמַב"ם וִי"ל הָא דְמִשְׁמַע בְּשַׁבַּת דְּאִין
חִילּוּק בֵּין גּוֹשָׁה לְאַוִירָה אֶלְא דְאִגּוֹשָׁה שׁוֹרְפִין אֶת הַתְּרוּמָה וּבְאַוִירָה תּוֹלִין וְהָא נַפ"מ
טוֹבָא דְגּוֹשׁ הוּא טַנְמָאָת ז' נְאִוִיר טַנְמָאָת עֶרְב וְצ"ל דְּזָה בְּכָלל הָא דְלֹא גְזָרוּ אֶלְא לְתַלּוּת
וְהִינּוּ מְשׁוּם דְטַנְמָאָתָה קִלְה טַנְמָאָת עֶרְב לְבַד וּא"כ קוֹדֵם גְזִירַת אֹנְשָׁא דְאִגּוֹשָׁה נְמִי
תּוֹלִין לֹא הָיָה ג"כ אֶלְא טַנְמָאָת עֶרְב וְעוֹד יֵשׁ לְדַקְדָּק לְשִׁיטַתּוֹ וִי"ל לְמָה חֲשִׁיב כָּלל אֶרֶץ
הָעַמִּים בְּמַתְנִיתִין פִּינּוּ דְאַוִיר לֹא הוּי אֶלְא טַנְמָאָת עֶרְב א"כ אִינוּ מִפְסִיק מִנֵּן נְזִירוֹת כָּלל
וּמֵאִי קַמ"ל בְּזָה: וְהִנֵּה קִשְׁיָא לִי עוֹד בְּשְׁמַעְתִּין לְפִי שִׁיטַת הַתּוֹס' וִי"ל בְּהָא דְמִיבַעֲי לָן אִי
מְשׁוּם גּוֹשָׁה גְזָרוּ אִי מְשׁוּם אַוִירָה הִינּוּ עַל גְזִירַת הָאַוִיר שְׁגָזְרוּ רַבְּנָן דַּפ' שְׁנָה אַבְל עַל
הַגּוֹשׁ עֲצָמוּ לֹא מִיבַעֲי לָן כָּלל דְּגְזִירָה קְדוּמָה הִיָּתָה א"כ הָא דְאַמְרִינוּ לְעִיל ד' כ' גְּבִי
פְּלוּגְתָא דב"ש וּב"ה בְּנִזְר בַּח"ל נְאִח"פ נְכַנְס לְאַרְץ דַּלְב"ש הוּי נְזִיר ל' וּלְב"ה נְזִיר
בַּתְּחִלָּה וּבַעֲי הַש"ס לְמִימַר דְּפִלְיָגִי בְּזָה דב"ש ס"ל מְשׁוּ אַוִירָה וְלֹא טַנְמָאָת חֲמוּרָה
כְּטַנְמָאָת מַת הִיא וּב"ה סְבָרֵי מְשׁוּם גְּוִשָׁא וְהוּי כְּטַנְמָאָת מַת וּמַמ"נ אִם נִפְרַשׁ הֶתֶם נְמִי
כַּפִּי הַתּוֹס' וִי"ל דְּבְטַנְמָאָת אַוִיר נִחְלָקוּ אִי מְשׁוּם גְּוִשָׁא אִי מְשׁוּם אַוִירָה אַכְתִּי תִיקְשִׁי מ"ט
דב"ש נְהִי דְגְזָרוּ עַל אַוִירָה מ"מ טַנְמָאָת גְּוִשָׁא שְׁגָזְרוּ תְּחִלָּה לֹא בְּטַלְהָ וְכִי מִפְּנֵי שְׁהוֹסִיפוּ
לְגָזֹר עַל אַוִירָה הִקְיָלוּ בְּטַנְמָאָת גְּוִשָׁא וְהִכָּא שְׁנִזְר בַּח"ל אִיכָּא נְמִי טַנְמָאָת גְּוִשָׁא וְאַכְתִּי
לְקִיסְתוֹר הַכָּל נְאִם נִפְרַשׁ דְּבַגְזִירַת אַוִיר גּוֹפָא פְּלִיגִי אִי גְזָרוּ כָּלל עַל אַוִירָה אִי לֹא
וּכְמִשְׁמַעוֹת ד' הַתּוֹס' וִי"ל לְעִיל שָׁם ג"כ קִשְׁיָא חֲדָא דְלֹא אֲשַׁכְּחֹן פְּלוּגְתָא בְּזָה וְכַדְמִשְׁמַע
בְּשַׁבַּת דְּגְזִירוֹת מְפּוֹרְסָמוֹת הֵם אִין בְּהֵם מַחְלֻקָּת יוֹסִי בְּן יוֹעֶזֶר וְיוֹסִי בְּן יוֹחָנָן גְזָרוּ עַל
הַגּוֹשׁ וְרַבְּנָן דַּפ' שְׁנָה גְזָרוּ עַל הָאַוִיר וְעוֹד דְאַכְתִּי תִיקְשִׁי כַּנ"ל לְב"ש נְהִי דְגְזָרוּ אַח"כ
עַל אַוִירָה מ"מ חֲנוּמַר גְזִירָה רֵאשׁוּנָה לֹא בְּטַלְהָ וּכְבָר הַעִירוֹתִי בְּזָה שָׁם דָּף כ': ע"כ הָיָה
נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּהָא דְאִיבַעֲי לָן אִי מְשׁוּם גְּוִשָׁא גְזָרוּ אִי מְשׁוּם אַוִירָה מִיבַעֲי לָן אִגְזִירָה
רֵאשׁוּנָה דְגְזָרוּ אִגְוִשָׁא לִיטְמָא אִי מְשׁוּם גְּוִשָׁא גְזָרוּ עֲלֵיו וּמִטְעַם סָרְף טַנְמָאָת מַת אוֹ
דִּילְמָא מְשׁוּם אַוִירָה גְזָרוּ כְּדִי שְׁלֹא יֵצְאוּ מְאַרְץ לַח"ל ע"כ גְזָרוּ אִגְוִשָׁא שְׁיִטְמָא וּמִמִּילָא
לֹא יֵצְאוּ עוֹד אַבְל אִין בְּזָה סָרְף טַנְמָאָת מַת.

וּנַפ"מ לְעַנְנָן הַזָּאָה ג' וז' דְאִי מְשׁוּם גְּוִשָׁא גְזָרוּ צְרִיכָה הַזָּאָה נְאִי מְשׁוּם אַוִירָה אִינָה
צְרִיכָה הַזָּאָה וּפְשִׁיט מַמְתְּנִיתִין דְתַנִּי וּמְזָה עֲלֵיו ג' וז' אֶלְמָא דְמְשׁוּם גְּוִשָׁא גְזָרוּ דְאִי מְשׁוּם
אַוִירָה לִיכָּא הַזָּאָה כָּלל בְּאַרְץ הָעַמִּים וְדַחֲי דְכִי קְתַנִּי אֲשַׁאֲרָא וּא"ש נְמִי סוּגְיָא דְלְעִיל
דב"ש סְבָרֵי מְשׁוּם אַוִירָה וְלִיכָּא בְּזָה סָרְף טַנְמָאָת מַת מַש"ה סְגִי בְשִׁלְשִׁים יוֹם וְקָאֵמַר
הַש"ס לִימָא כְּתַנְאִי בְּנַכְנַס לְאַרְץ בְּשִׁינְדָה תִיבָה כו' ר' מְטַמָּא וּר"י בַר"י מְטַהֵר מֵאִי לֹא
דְרַבֵּי סְבָר מְשׁוּם אַוִירָה דְעִיקַר גְזִירַת אֶרֶץ הָעַמִּים הָיָה מְשׁוּם אַוִירָה וּמַש"ה כִּי חֲזָרוּ
וְגָזְרוּ עַל אַוִירָה הִינּוּ דְאַוִיר אֶרֶץ הָעַמִּים מְטַמָּא א"כ אֶפֶּילוּ בְשִׁינְדָה כו' טְמָא וּר"י בַר"י
ס"ל מְשׁוּם גְּוִשָׁא וְגַם לְאַחַר שְׁגָזְרוּ עַל אַוִירָה אִינוּ טְמָא אֶלְא אַוִיר גְּוִשָׁא אַבְל לֹא בְשִׁינְדָה

כו': והשתא גם דברי הרמב"ם ז"ל א"ש דהוא ז"ל פסק דמשום גנשא גזרו עליו וכדמשמע לקמן דמסקינן דר"ע משום גנשא ומש"ה בגוש בעיא הגזאה ג' וז' אבל באורא דלא גזרו אלא לתלות לא הוי אלא טומאת ערב ואין צריך הגזאה ולפ"ז צריך לומר דטומאת גנשא אפילו קודם גזירת אונשא הנה טומאתה טומאת ז' דאל"ה לא אתי שפיר פלוגתא דב"ש וב"ה לעיל דהוי קודם גזירת אונשא ואי נימא דלא הנה אז אלא טומאת ערב ליכא נפ"מ אי משום נושא אי משום אונרא דנדאי לאו משום טומאת מת הוא פיון דאינה אלא טומאת ערב ועדיין צ"ע בזה ויש לדקדק עוד לשיטת הרמב"ם ז"ל דאור אינה אלא טומאת ערב א"כ הא דמשמע בע"ז פ"ק דכהן אסור לצאת לח"ל משום דהוי טומאה דדבריהם ואטו בשידה תיבה ומגדל מותר לצאת פיון דאינה אלא טומאת ערב ועוד יתבאר בזה לקמן בשמעתין בס"ד: גמרא הני פלים בני הגזאה נינהו כו'.

והאריכו התוספות ז"ל לפרש דבכלי שטרף קאמר דאין אדם הנוגע מהן טמא אלא טומאת ערב. והקשו ע"ז אמאי לא מוקי לה בכלי מתכות והאדם טמא טומאת ז' ובעי הגזאה וכתבו בשם ר"ת דעל חרב הנזיר מגלח והקשה לו הר"ח פהו איזה בית אשר תבנו לי פיון דהנזיר מגלח הפהו מנוזהר וכדתניא במס' שמחות ואין קונשיא זו מוכרחת די"ל דנהי דחרב הרי הוא כחלל היינו למגע אבל לא לטמא באהל כמת עצמו דגבי אהל אדם כי ימות באהל פתיב וי"ל דלעיל בקרא דאהל מרבינו חרב הרי הוא כחלל משמע דטמא באהל כמת עצמו וכמש"כ התוס' ז"ל שם אבל הרמב"ן ז"ל כתב זה דחרב אינו מטמא באהל וגם נהי דאדם הנוגע בו טמא טומאת ז' מ"מ אינו צריך הגזאה ג' וז' דלא איתרבי להני מילי וא"ש סוגיא דשמעתא בפשטיה וצ"ל לשיטתו דבחבורין נמי אע"ג דטמא טומאת ז' בכל הפלים מ"מ אין צריך הגזאה דאל"ה אפתי הוי מצוי לאוקמי בחבורין: והתוס' ז"ל הקשו לפירושם לעיל אי פלים הנוגעים במת היינו פלי שטרף אמאי אין עולין לו פיון דאינו טמא אלא טומאת ערב: והרמב"ם ז"ל יש לו בזה שיטה אחרת דכבר כתב הוא ז"ל בהל' ט"מ דבכל הפלים הרי הם כחלל לטמא הנוגע בהם טומאת ז' וצריכין הגזאה ג' וז' אלא דהכא בנזיר יש לו דין מחודש דאין צריך הגזאה כדי שיעלו לו למנן נזירות.

והדבר פלאי דהא מוכח מד' הרמב"ם ז"ל דטומאה זו ד"ת היא וסגיב עליה על ביאת מקדש כמבואר בדבריו ז"ל בה' ביאת מקדש וא"כ מנ"ל דבנזיר אינו טעון הגזאה והימים יעלו לו והיכי פריך הש"ס בפשיטות כ"כ הני פלים בני הגזאה נינהו ונראה לומר דהרמב"ם ז"ל כתב בפירוש המשנה כאן ובחבורו פ"י מה"נ דילפינן מקרא דכתיב וכי ימות מת עליו ולא כתיב וכי יטמא לנפש דאינו סותר אלא טומאת מת עצמו.

וע"כ לא אתי למעוטי אלא אהל וכלים הנוגעים במת דשאר כל הטומאות דחשיב במתניתין כולן טומאות של דבריהם הם וכמש"כ בהלכות ט"מ וגם הם מעצמו של מת אלא אתי למעוטי פלים הנוגעים במת אע"ג דטומאתן ד"ת מ"מ פיון דלאו מעצמו של מת הם אינן סותרין והשתא אי נימא דצריכין הגזאה ג' וז' כטומאת מת ואין הימים עולין לו א"כ ליסתור נמי ליסתור אלא ש"מ דאין צריך הגזאה והימים עולין לו כמו אור ארץ העמים דעולין לו דאינה אלא טומאת ערב ועפ"ז יש ליישב דברי הרמב"ם ז"ל בהלכות נזירות ובהל' טומאת מת דנראין כסתרי אהודי דבהל' נזירות כתב דהנזיר לוקה על כל

הטנמאות בין שהיא מגלח עליהם ובין שאינו מגלח ובפ"ג מהל' ט"מ פתב דכל הטנמאות שאין הנזיר מגלח מדבריהם הם וכבר עמד ע"ז המל"מ ו"ל בהלכות נזירות ולפי הנ"ל ניקח דלא פתב דהטנמאות הם מדבריהם אלא ברובע ורביעית ואבר שאין עליו פשר פראוי דאע"ג שהם מעצמו של מת אין הנזיר מגלח עליהם והיינו משום שהם מדבריהם אבל טנמאות שהן ד"ת כגון אהל וכלים הנוגעים במת והא דאינו מגלח עליהם הוא משום דאימעיט מקרא דכי ימות מת עליו דוקא על אלו אע"ג דאינו מגלח עליהם מ"מ לוקה עליהם דגבי איסור טנמאה פתיב לנפש לא יטמא דמשמע פל טנמאה הפאה מן הנפש והיינו טעמא דאלו הטנמאות יצאו מן הפלל דאמר ר"י בסוף פירקין פל שאין הנזיר מגלח אינו חייב על ביאת מקדש והנוגע בכלים הנוגעים במת חייב על ביאת מקדש אע"ג דאין הנזיר מגלח משום דכלל דר' יהושע לא נאמר אלא לענין טנמאות שהן מדבריהם כמו רובע ורביעית אבל לא לטנמאת כלים הנוגעים במת שהי ד"ת וגבי גילוח הנזיר הוא דאימעיטו מפי ימות כו' אבל על ביאת מקדש חייב וכן ביאר דבריו הכ"מ ו"ל בפ"ג מהל' ביאת מקדש: ונראה להביא ראיה לזה דהנזיר לוקה על נגיעה בכלים הנוגעים במת מהא דאמר ר' ינאי לעיל לא אמרו טנמאה בחיבורין אלא לתרומה וקדשים אבל לא לנזיר ועושה פסח ופי' הרמב"ם ו"ל דעיקר טנמאה בחיבורין לא נאמר אלא לתרומה וקדשים אפילו נגע באדם בפשת חיבורו במת ולא לנזיר ועושה פסח ואינו טמא אלא טנמאת ערב ולמאי נ"מ קאמר דלנזיר טנמאה בחיבורין לאו דאורייתא הא אפילו אי דאורייתא היא אינו סותר ואינו מגלח כמו נוגע בכלים שנגעו במת דהואי טנמאה דאורייתא ואפ"ה אין הנזיר מגלח אלא על מת עצמו ולא בנוגע במי שנגע במת וע"כ לענין מלקות קאמר דאי טנמאה בחיבורין הוי דאורייתא וטמא טנמאת שבועה לוקה הנזיר עליה אבל אי לא הוי אלא טנמאת ערב לא לקי עליה אם לא שפאמר דטנמאה בחיבורין שאני דאפ"ה אם אין הנזיר מגלח בכלים שנגעו במת אע"ג דטמא טנמאת שבועה מ"מ ע"י טנמאה בחיבורין אי דאורייתא היא הנה מגלח משום דהוי בנוגע במת עצמו ומ"מ לא נראה לחלק בהכי ובמשמעות דברי התוספתא דאין הנזיר מגלח אלא על המת בלבד: אלא דקשה לי לפ"ז מש"כ הרמב"ם ו"ל בפ"ג מהלכות אבל דכהן מותר ליגע בכלים הנוגעים במת והיכן מצינו חילוק באיסור הטנמאות בין פהו לנזיר ואי נזיר לוקה פהו נמי לילקי ואי משום פללא דמס' שפחות פל שאין הנזיר מגלח אין הפהו מוזהר זה לאו דסמכא פינו דהנזיר עצמו מוזהר אמאי לא יהיה הפהו ג"כ מוזהר ועוד דכתב התם אם נגע הפהו בקבר לוקה והרי אין הנזיר מגלח וכדמוכח לעיל במכילתין.

וגם לא ידענא לחלק בין קבר לכלים הנוגעים במת דהא טנמאת קבר היינו קבר סתום דמטמא פל סביביו במגע ומשא דין תורה וילפינו לה מאו בקבר והא פלים הנוגעים במת נמי בהאי קרא פתיבא ומ"ש דעל טנמאת הקבר הפהו מוזהר ועל פלים שנגעו במת אין הפהו מוזהר ובאמת אזהרת הקבר מוכח לעיל במכילתין דבין הפהו ובין הנזיר מוזהרין עליו אע"ג דאין הנזיר מגלח עליו משום דלא חשיב עצמו של מת ומנ"ל דעל פלים הנוגעים במת אין הפהו מוזהר ועיין תוי"ט במתניתין בד"ה בית הפרס מש"כ שם: ומשמעותין קשה לגירסת הרמב"ם ו"ל במתניתין ואהל ורובע כו' והיינו אהל המת דא"כ אמאי לא פריד הש"ס מרישא דמתניתין אהל בר הזאה הוא דהא אהל וכלים הנוגעים במת חד דינא להו כמבואר בדברי הרמב"ם ו"ל וגם תרתי למה לי למיתני במתניתין

אהל וכלים ובשמעתין לקמן יתבאר עוד בזה בס"ד ועיין פ"מ בירושלמי שהאריה ג"כ
בזה ובאותו ענין נראה לבאר משנה אחת בפ' ח"י מאהלות אשר נפלאה היא גבי הא
דתנו התם בבית הפרס בודקין לעושי פסח ואין בודקין לאוכלי תרומה ולנזיר ב"ש
אומרים בודקין וב"ה אומרים אין בודקין וכבר תמה שם התוי"ט ז"ל הא משנה מפני
היא פאן דעל טומאת בית הפרס אין הנזיר מגלח ולמאי נפקא מינה פליגי בזה אי בודקין
אי לא וכתב שם דזו אינה משנה והוא דחוק ובפסחים וחקיגה מיימי הש"ס רישא דנשון
ב"ש וב"ה שאין בודקין לתרומה משמע דבנזיר פליגי ובמאי פליגי והנה נראה דפליגי
לענין פניסת הנזיר לכתחלה בביה"פ דב"ש ס"ל דבודקין ויכול ליקנס לכתחלה וב"ה
סברי דלא מהני בדיקה ואסור לילה אלא דמדברי התוס' ז"ל בפסחים סוף פרק האשה
נראה דכהן מותר לילה ע"י בדיקת נפיקה משום דליכא גביה אלא אסור לאו ואטו זה
דלא כב"ה דכהן נזיר חד דינא להו וי"ל עוד דפלוגתניהו הוא אי ע"י בדיקה טהור הוא
לגמרי ואין צריך הנאה ועולין לו כל הימים וב"ש סברי דמהני בדיקה וטהור הוא ולב"ה
לא מהני בדיקה ואין עולין לו ימי הטומאה והכי משמע קצת בדברי התוס' ז"ל בבכורות
דף כ"ט בד"ה היכי אזיל שהאריכו שם בזה וכתב בשם השאלות לחלק בין נזיר ועושה
פסח לשאר מצות דבשאר מצות מותר לטמאות בביה"פ אבל טמא הוא אבל נזיר ועושה
פסח טהור הוא לגמרי אבל בשאלות פרשה אמר לא הוזכר שם נזיר כלל וגם התוס'
ז"ל שם פתחו בתרתי נזיר ועושה פסח וסיימו בחדא עושה פסח לחוד ע"ש: עוד נראה
לפרש דהכי פליגי ב"ש סברי דבודקין לנזיר פי' דצריך בדיקה ובלא בדיקה הוי ספק
טמא וב"ה סברי דאין צריך בדיקה ואפילו בלא בדיקה אינו מגלח דלא הוי אלא טומאה
דרבנן וא"ש דלא מייחנן לה בעדיות דה"נ ב"ש לחומרא וא"ש בזה הא דתנו עלה כיצד
בודקין היינו בדיקה אחריתא לטהרו לגמרי דבדיקה דלעיל דעושה פסח הוא ע"י ניפוח
בעלמא דטמא הוא אלא דבפסח לא העמידו דבריהם אבל בדיקה דנזיר היינו בדיקה פדי
לטהרו לגמרי וכמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"י מה' ט"מ דבדיקה דמתניתין הוא
לטהרו לכל וכן כתבו התוס' ז"ל שם בבכורות והר"ש ז"ל שם בפרק ח"י דאהלות לחדא
שיטתא ע"ש שהאריכו בזה ולא מצאתי כעת בדברי הרמב"ם ז"ל דין בדיקה לפסחו אי
מותר בתרומה ובחקיגה מסקינן דמותר בתרומה ועיין בדברי הרמב"ם ז"ל בהלכות
עירובין שכתב ג"כ דע"י ניפוח מותר הכהן להלך בביה"פ ועיין תוס' עירובין ריש פרק
בכל מערבין שכתב משום דרגילות לערב לדבר מצוה התירו וכן י"ל בדברי הרמב"ם
ז"ל דהוא ז"ל פסק דאין מערבין אלא לדבר מצוה ומש"ה גבי נזיר לא הוזכר זה ועדיין
צ"ע: ומהא דאמרינן לענין ביה"פ דלא העמידו דבריהם במקום פרת לעושה פסח מוכח
דלא פגירסת הש"ס לעיל דרובע ורביעית לא נאמרו לנזיר ועושה פסח דא"כ מאי אריא
ביה"פ דהוי טומאה דרבנן וגם זה לא הותר אלא ע"י ניפוח והא אפילו רובע ורביעית
דטומאה תמורה היא ג"כ לא נאמרו בפסח ועיין רש"י ז"ל לעיל שם שכתב דלא העמידו
דבריהם במקום פרת והוא צ"ע דנדאי רובע ורביעית יש להם טומאה מדאורייתא.

ומש"כ הרמב"ם ז"ל דטומאתן מדבריהם הוא פשיטתו דדבר שאינו מפניש בתורה
מדבריהם קרי ליה וכמו שיתבאר לקמן בסוף פירקין: דף נה לימא כתנאי הנכנס לארץ
העמים כו' שיטת רש"י ז"ל בזה הוא דבעי הש"ס למימר דפליגי רבי וריב"ז אי משום
גושא היינו גושא ממש או משום אורא דעל אור ג"כ גזרו ורבי ס"ל משום אורא

מש"ה אפילו בשנידה כו' טמא וריבר"י סבר משום גנושא ובשנידה כו' טהור ומסיק דכ"ע משום גנושא וטעמא דרבבי דמטמא משום דקסבר אהל זרוק לא שמייה אהל וכמאן דמהלך ע"ג קרקע דמי' ואין דבריו ז"ל מובנים בזה דודאי אי לא גזרו אלא משום מגע גנושא פשיטא דבשנידה כו' טהור וכדאמרין בגיטין לענין סוריא דלא גזרו אלא על מגע גנושא דטהור אפילו לרבבי דס"ל אהל זרוק לא שמייה אהל וע"כ צריך לפרש פשיטת התוס' ז"ל דמשום גנושא היינו אויר גנושא באין.

דבר מפסיק וכיון דס"ל לרבבי דאהל זרוק לא שמייה אהל לא חשיב הפסק: ופריך להאי אוקימתא מהא דאמר ריבר"י זרק תיבה שהיא מלאה כו' טמאה אלמא דריבר"י נמי ס"ל דאהל זרוק לא שמייה אהל ומסיק אלא דכ"ע משום אוריא וטעמא דריבר"י דמטהר משום דלא הוי מילתא דלא שכיחא ולא גזרו בה רבנן ולפי שיטה זו אינו מוכן למה ליה להש"ס לחדושי דכ"ע משום אוריא ואמאי לא קאי בשיתא קמיינתא דכ"ע משום גנושא ולכ"ע אהל זרוק לא שמייה אהל.

וטעמיה דריבר"י דמטהר הוא משום דלא שכיחא וי"ל כיון דלא מצי לאוקמי פלוגתייהו באהל זרוק ניחא ליה לאוקמי פלוגתייהו בכל גוונא אפילו במונחת ורבבי דמטמא ע"כ דס"ל משום אוריא וריבר"י נמי ס"ל הכי אלא משום דהוי מילתא דלא שכיחא לא גזרו ומייתי סיעתא מברייתא דמחלק בין שנידה כו' לקרון וספינה והיינו משום דהא שכיחא והא לא שכיחא ואמרין עוד נאי בעית אימא דמה"ד לכ"ע טהור הוא וע"כ צ"ל דכולהו ס"ל משום גנושא דאי משום אוריא לכ"ע טמא הוא אלא דכ"ע משום גנושא ואהל זרוק לכ"ע ס"ל דשמייה אהל ומיירי במונחת ורבבי דמטמא משום שפא יוציא ראשו ורבו לשם: והתוס' ז"ל פתבו גירסא אחרת דוהתניא קמיינתא ג"כ סיעתא היא דריבר"י ס"ל אהל זרוק שמייה אהל והיינו מונחת אבל זרוק ממש לכ"ע לאו אהל ולא מונחת ממש אלא כל שאדם או בהמה מוליכין אותה חשיב מונחת ולפ"ז גרסינן נאי בעית אימא דכ"ע משום אוריא וטעמיה דריבר"י משום דלא שכיחא ולפ"ז אהל זרוק ממש לכ"ע לאו אהל הוא נאי פליגי באהל זרוק היינו ע"י שונרים או אדם המוליכין אותו ובש"מ ז"ל דקדק לאוקימתא קמיינתא דכ"ע משום גנושא ובאהל זרוק פליגי א"כ לרבבי היכי משפחת לה אויר אוריה שישטהר ותי' דנ"מ באהל מונח דלרבבי ג"כ טהור הוא ומהאי טעמא לא קאמר הש"ס להך אוקימתא דכ"ע משום אוריא וריבר"י מטהר משום דאהל זרוק שמייה אהל משום דא"כ היכי משפחת לה אויר אוריה דטמא ע"ש ולא הבנתי דברים אלו דהיכי מצינו למימר דכ"ע משום אוריה א"כ מאי אהני הא דשמייה אהל מ"מ טמא הוא משום דנכנס מלמעלה וכדס"ד מעיקרא דלמ"ד משום אוריה טמא אפילו אי הוי אהל וצ"ל דכוננתו ז"ל לוקים בשנידה סתומה מפל צד ופליגי באהל זרוק אלא דא"כ אינו מוכן מש"כ לר"י אויר אוריה לא משפחת לה דטמא הא שפיר אשפחן אם היא פתוחה מלמעלה דמשום גנושא טהור הנה אבל משום אוריה טמא ומדבריו נראה דלא מחלק כלל בין פתוחה למעלה אי לא אלא למאי דס"ד דבגנושא ואוריה פליגי היינו דלרבבי אע"ג דאהל הוא מ"מ כיון דמשום אוריה לא מהני אהל כלל דמ"מ באויר ארץ העמים הוא בא ולר"י דמשום גנושא מהני אהל.

וזש"כ דלא מצי למימר באיך אוקימתא דכ"ע משום אוירה ורבי מטמא משום דלאו אהל הוא אבל לריבר"י מהני אהל אפילו לאוירה משום דא"כ אויר אוירה דטמא היכי משכחת לה אי אהל מהני גם לאויר אוירה אלא ע"כ למאן דס"ל אהל זרוק שמייה אהל לא מהני אהל לאויר אוירה אי טמא הוא ולהכי איצטריף לומר דכ"ע משום גנושא וכן מסתבר דסתם שינה כו' סתומים הם מקל צד: והנה בכמה דוכתי בש"ס נראה דעיקר הך אוקימתא דפליגי באהל זרוק.

וכמש"כ התוס' ז"ל בד"ה והתניא וא"כ צ"ל דכ"ע משום גנושא וא"כ להך גירסא דאהל זרוק הוי אפילו הולכת על ידי שנונים ולא דרך זריקה הא דמסלק בברייתא בין שינה כו' לקרון וספינה י"ל דבהא גזר ר"י שמה יוציא ראשו ורובו.

וכ"כ המל"מ ז"ל בפ"א מהל' טומאת מת וא"כ איפשיטא נמי דמשום גנושא גזרו וכן משמע דס"ל להרמב"ם ז"ל מדכתב דהנכנס בשינה כו' טמא משום דאהל זרוק לאו שמייה אהל ואי משום אוירה בלא"ה טמא והקשה המל"מ ז"ל מהא דב"מ ובשונית פתב הרמב"ם ז"ל דטומאת גוש ליכא וטומאת אויר איכא ואמאי הא לא גזרו אלא על אויר גנושא וכיון דגוש ליכא ה"ה דאויר ליכא.

אבל לפי מה שפירשתי לעיל דברי הש"ס לדברי הרמב"ם ז"ל א"ש דלשיטת התוס' ז"ל לא א"ש לישנא דהש"ס דמשום גנושא היינו אויר גנושא ומשום אוירה היינו אויר בלא גוש ולפי מה שפירשתי ניחא דהש"ס מ'בעי ליה בעיקר תקנתא דארץ העמים אי עיקר תקנתא ה'ה משום טומאת האויר שלא יצאו לח"ל ותחילה גזרו אגוש לחוד ואח"כ גזרו גם על האויר או דילמא איפכא דעיקר הגזירה הוא משום הגוש ואח"כ גזרו גם על האויר לחזק גזירת הגוש ובעי הש"ס לאוקמי פתנאי דרבי וריבר"י רבי סבר משום אוירה היינו דעיקר הגזירה היתה משום האויר וא"כ לא מהני הפסק אהל כלל דאין אהל מפסיק בפני האויר וריבר"י סבר משום גנושא דעיקר הגזירה משום הגוש הוא וא"כ נהי דגזרו אח"כ גם על האויר מ"מ מהני ביה הפסק אהל דלא עדיף האויר מגוש עצמו דמהני ביה הפסק אהל: ומסיק דכ"ע משום גנושא ובאהל זרוק פליגי וא"כ ליכא נ"מ בין אויר גנושא לאויר אוירה וכי גזרו על אויר בכל מקום גזרו אפילו היכא דליכא טומאת גוש ומ"מ כיון דעיקר גזירה משום הגוש הוא מהני ביה הפסק אהל אבל בלא הפסק אוירה מטמא בכל מקום אפילו בים ובשונית ולא שייכא טומאת האויר לטומאת הגוש כלל דטומאת האויר לא הוי אלא טומאת ערב ודוקא בכניסת ראשו ורובו ולפי גירסתנו בברייתא דאו ראשו או רובו בחדא סגי אבל מדברי הרמב"ם ז"ל נראה דתרתיה בעינו ראשו ורובו וזה שכתב הרמב"ם ז"ל בה"נ דוקא אם נטמא בגוש ארץ העמים הוא דצריך הנאה ואין עולין לו הימים אבל באויר דאינו טמא אלא טומאת ערב לא שייך למיחשבא במתניתין כלל ודברי הלח"מ ז"ל בפ"ג מה"נ שכתב דה"ה אויר תמוה הוא וכן יתר דבריו ז"ל שם אינו מוכנים וכבר תמה עליו המל"מ ז"ל שם: וראיתי עוד שם בדברי המל"מ ז"ל שכתב ליישב דברי הרמב"ם ז"ל דאפילו באויר גנושא אין צריך הנאה ובשמעתין לא משמע הכי משום דשמעתין אזלא אליבא דרבנן דק"כ מטמאין באהל אבל לדין דקיי"ל כר"ש אפילו אויר גנושא לא בעי הנאה וכתב עוד שם דלדברי הרמב"ם ז"ל ניחא הא דחגיגה שהקשו התוס' ז"ל שם היכי ה'ו עולין לרגל מגליל כיון דאפסקיה רצועה של כותים ובעי הנאה ג' וז'

וּלְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל נִיחָא דְהוּי אֲזֵלִי בְּשִׁינְדָה כּו' וְלֹא בְּעֵי הַזָּאָה וְזֶה סְתִירָה לְדַבְרֵי
הַרְאִשׁוֹנִים ו"ל דְּהָא פּוֹתִים מְטַמְּאִין בְּאֵהֶל לִכ"ע אֲפִילוּ לְאַחַר שְׁקֻלְקֻלוּ וְאִמְאִי לֹא בְּעֵי
הַזָּאָה ג' וז' וי"ל בִּינּוֹן דְּגִזְזִירַת אֲוִיר בְּכָל אֶרֶץ הָעַמִּים לֹא הָיָה אֱלָא לְטוֹמְאָת עָרְב גַּם בְּאֶרֶץ
פּוֹתִים לֹא גָזְרוּ יוֹתֵר וּלְפַמְש"כ בְּלֹא"ה א"ש וּדו"ק וְצָרִיךְ עוֹד לְדַקְדָּק בְּשִׁמְעֵתִין בְּדִין
אֵהֶל זְרוּק אִי דְנוֹקָא ע"י זְרִיקָה אוֹ כָּל אֵהֶל הַמְהַלֵּף בֵּין שְׁמוּלִיכִין אוֹתוֹ עַל גְּבֵי קַרְקַע אוֹ
עַל אֲדָם אוֹ בְּהֵמָה בְּכָלֵל אֵהֶל זְרוּק הוּא וּלְפִי גְנוֹסְחָא קַמְיִיתָא מִשְׁמַע דַּע"י זְרִיקָה ג"כ
בְּכָלֵל אֵהֶל זְרוּק דְּפָלִיגִי בְּזֶה רַבִּי וְרִיבְר"י מְדַפְרִיךְ עָלָיו מְהָא דְתִיבָה שְׁזַרְקָה וּמ"מ גַּם
לְהֵף גְנוֹסְחָא שְׁיַדָּה כּו' הַמְהַלְכָת ג"כ בְּכָלֵל אֵהֶל זְרוּק הוּא וּלְמ"ד לָאו אֵהֶל הָא נָמִי לָאו
אֵהֶל הוּא דְלִיכָא לְמִימַר דְנוֹקָא ע"י זְרִיקָה פְּלִיגִי דְסַתְּם נִכְנַס לְאֶרֶץ הָעַמִּים בְּשִׁינְדָה כּו' לֹא
מִשְׁמַע ע"י זְרִיקָה וְהָכִי מוֹכַח מְהָא דְעִירוּבִין דְאַמְרֵי ר"י דְכֹהֵן יָכוֹל לְהַנִּיחַ עִירוּבוֹ בְּבִיה"ק
מִפְּנֵי שְׁיָכוֹל לְחַנּוּץ וּלְיָלֵף ע"י שְׁיַדָּה כּו' וּס"ל אֵהֶל זְרוּק שְׁמִיָּה אֵהֶל וְאִי לֹא מִיקָרִי אֵהֶל
זְרוּק אֱלָא דְנוֹקָא ע"י זְרִיקָה לִכ"ע יָכוֹל לְיָלֵף בְּשִׁינְדָה ע"י הוֹלְכָת אֲדָם אוֹ ע"ג בְּהֵמָה אֱלָא
ש"מ דְּגַם זֶה אֵהֶל זְרוּק מִיקָרִי וְכֵן מוֹכַח בְּחִגְיָה גְּבֵי גְלִיל דְּרַצּוּעָה מִפְּסֻקַת וְאִין יָכוֹל
לְהִבִּיא ע"י שְׁיַדָּה מִשּׁוּם דְּאֵהֶל זְרוּק לָאו שְׁמִיָּה אֵהֶל ש"מ דְּבָכָל גְּוֹנָא מִיקָרִי אֵהֶל זְרוּק:
אַבְל לְאִידָף גְנוֹסְחָא ע"י זְרִיקָה לִכ"ע לָאו אֵהֶל הוּא וְדָמִי לְטִלִית הַמְנַפְנַפַת דְּאִין חוּצָץ וְכִי
פְּלִיגִי דְנוֹקָא בְּמַהְלְכָת וּלְשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁמְעֵתִין מְהַלְכָת הִינּוּ ע"ג אֲדָם אוֹ בְּהֵמָה
הַנּוֹשָׂאָן וְכִינּוֹן דְּרַגְלֵי הַנּוֹשָׂאָן נּוֹגְעִין בְּאֶרֶץ חָשׁוּב אֵהֶל לְמ"ד שְׁמִיָּה אֵהֶל וּלְפ"ז יֵשׁ לוֹמַר
אִם הַשְׁיַדָּה עֲצָמָה מְנוּחַת ע"ג קַרְקַע וּמַהְלְכָת הִיא ע"י הַמְשַׁכָּה לִכ"ע הָיָה אֵהֶל וְאִינוּ בְּכָלֵל
אֵהֶל זְרוּק אֱלָא דֹא"כ הַדִּק"ל מְעִירוּבִין וְחִגְיָה הָא אֲפֹשֶׁר בְּכַה"ג לְהוֹלִיכָה ע"ג קַרְקַע
וּע"כ גַּם זֶה בְּכָלֵל אֵהֶל זְרוּק הוּא אַבְל בְּשַׁעָה שְׁהִיא מְנוּחַת מִמֶּשׁ פְּשִׁיטָא דְהוּי אֵהֶל לִכ"ע:
וְהַתּוֹס' ו"ל בְּעִירוּבִין פְּתָבוּ דְנוֹקָא פְּשִׁיטָא מְנוּחַת הָיָה אֵהֶל לְר"י וְלִרִיבְר"י אַבְל בְּשַׁעָת
זְרִיקָה לִכ"ע לֹא הָיָה אֵהֶל וּע"כ לֹא מְנוּחַת מִמֶּשׁ קְאָמְרִי דְזֶה לִכ"ע הָיָה אֵהֶל אֱלָא מְנוּחַת
ע"ג וּמַהְלְכָת אוֹ מְנוּחַת ע"ג בְּהֵמָה וְכ"כ הַמְהַרְשֵׁ"א ו"ל שֵׁם וְהַתּוֹס' ו"ל הַקְּשׁוּ שֵׁם מְהָא
דְּגַבִּי פְּרָה עֲשׂוּ דְלָתוֹת ע"ג שְׁנוּרִים מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוּם וּלְמ"ד אֵהֶל זְרוּק לֹא הָיָה אֵהֶל מֵאִי
אֵהֶל בְּזֶה וְכַתֵּב שֵׁם בְּשֵׁם הַרְשָׁב"א ו"ל דַּע"ג שְׁנוּרִים עָדִיף וּלִכ"ע הָיָה אֵהֶל וְלְדַבְרֵי ו"ל
ע"כ לֹא הָיָה אֵהֶל זְרוּק אֱלָא בְּמַהְלְכָת ע"ג קַרְקַע וְהַקְּשָׁה הַמְהַרְשֵׁ"א ו"ל שֵׁם לְדַבְרֵי
הַרְשָׁב"א ו"ל הָא לְרַבְּנָן נָמִי יָכוֹל לְיָלֵף בְּכַה"ג בְּדְלָתוֹת ע"ג שְׁנוּרִים וְתִירָץ דְּלֹא הִתִּירוּ
אֱלָא ע"י מִיָּדִי דְשָׁכִיחַ שְׁדָרְף לְיָלֵף בְּמַרְכָּבוֹת אַבְל לֹא בְּדְלָתוֹת ע"ג שְׁנוּרִים דְּלֹא שָׁכִיחַ
וְאִין דְּבָרֵי מוֹבָנִים דְּהָא הַש"ס קָרִי לָהּ לְהַלִּיכָה בְּשִׁינְדָה כּו' ג"כ מִיָּדִי דְלֹא שָׁכִיחַ וְעוֹד
דְּלַעֲגוֹן עִירוּבִי הָיָה עִירוּבִי ע"י אֵיזָה אֲנֹפֶן שְׁיָכוֹל לְבוֹא לְעִירוּבוֹ פְּדֹאִיתָא בְּעִירוּבִין בְּכַמְּהָ
דּוֹכְמִי וְעוֹד נִרְאָה מְדַבְרֵי ו"ל דְּבְשִׁינְדָה אֲפִילוּ ע"ג שְׁנוּרִים לָאו אֵהֶל הוּא דְּאִי בְּמַהְלְכָת
ע"ג קַרְקַע פְּשִׁיטָא דְהוּי מִקְלָתָא דְלֹא שָׁכִיחָא וְלֹא יִדְעָנָא לְחַלְקֵי בֵּין דְלָתוֹת ע"ג שְׁנוּרִים
אוֹ שְׁיַדָּה ע"ג שְׁנוּרִים: וְנֹאִיתִי שֵׁם בְּרִיטְב"א ו"ל שְׁכַתֵּב לִישָׁב קְוֹשִׁית הַתּוֹס' ו"ל מְהָא
דְּפָרָה דְּבַפְּשׁוּטִי פְּלִי עַץ לִכ"ע אֵהֶל זְרוּק הָיָה אֵהֶל ע"ש שְׁהֶאַרִיף בְּסוֹגְיָא דְשִׁמְעֵתִין וְדַקְדָּק
שֵׁם ג"כ לְגְנוֹסְחָא קַמְיִיתָא הָא דְקָאֻמַר הַש"ס אֱלָא דִּכ"ע מִשּׁוּם אֲוִירָה ע"ש וְכַתֵּב עוֹד שֵׁם
בְּשֵׁם ר"ח ו"ל דְּאֵהֶל זְרוּק הָיָה כָּל שְׁזָרְקוּ שֵׁם לְפִי שַׁעָה וְאֲפִילוּ בְּשַׁעָה שְׁהוּא מְנוּחָה לָאו
אֵהֶל הוּא וְלֹא נִיחָא לִיהָ בְּהֵאִי שִׁיטְתָא וּמְסַקְנַת דְּבָרֵי ו"ל כְּשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל דְּכָל שְׁהִיא
מְהַלְכָת לָאו אֵהֶל הוּא בְּשַׁעָת הִילּוּכוֹ וְלֵהֵף שִׁיטְתָא צ"ל הָא דְרַבָּא לְעִיל דַּף י"ז דְּבְעֵי נִזִּיר

בביה"ק כו' ומוקי לה פגון שנוכנס בשידה כו' וכן רב פפא בדרף מ"ז גבי טומאה וביאה דמוקי לה נמי בכה"ג ע"כ צ"ל דס"ל אהל זרוק שמיה אהל וק"ק דס"ל דלא פסתמא דחגיגה דס"ל דלאו שמיה אהל וכן קיי"ל הלכה כר' מתביריו ויותר תיקשי על הרמב"ם ז"ל שפסק דאהל זרוק לאו שמיה אהל וכרבי.

ואפ"ה פתב להני אוקימתא בהלכות נזירות ובהלכות אבל וכבר הקשה פן המל"מ ז"ל שם וכן הקשה הא"מ ז"ל: וראיתי במל"מ ז"ל שם שפתב דלדברי הרמב"ם ז"ל אהל זרוק לא הוי אלא במהלכת ע"ג בהמה דאין השידה נוגעת בארץ וכן ביאר דברי התוס' ז"ל בעירובין דמנחת היינו מנחת ע"ג שוורים אבל מהלכת ע"ג קרקע לכ"ע הוי אהל וכבר פתבתי דמדברי התוס' ז"ל בעירובין נראה דמהלכת ע"ג קרקע ג"כ הוי אהל זרוק וע"ג שוורים עדיפא ליה להרשב"א ז"ל שם וכן פתב הריטב"א ז"ל שם דע"ג קרקע ג"כ חשיב אהל זרוק בשעת הילוכו והוא ז"ל בעצמו הקשה שם מהא דחגיגה דהא אפשר להביא בכה"ג להעבירה ע"ג קרקע: ותיגרץ שם דכלי המחזיק במדה קשה להעבירה ע"ג קרקע וזה י"ל שם על רצועות ארץ העמים אבל גבי עירוב קשה הא יכול לבא לשם בשידה כו' על גבי קרקע וכדאוקימנא הא דנזיר בביה"ק אבל לשון הרמב"ם ז"ל שפתב שידה כו' הפורחין באויר נראה כדברי המל"מ ז"ל דדוקא בשעת זריקה לאו אהל הוא ואולי יש לומר דהרמב"ם ז"ל לאו משום דפסק פרבי בזה אלא משום דגרס פנוסחא קמיימא דאיפרה הך אוקימתא דפליגי באהל זרוק משום דלכ"ע בכה"ג לאו אהל הוא ודלא פהני שמעתא דעירובין נחגיגה דאיתא התם הך אוקימתא קמיימא ונחלקו הסוגיות בזה סוגיא דעירובין נחגיגה ס"ל דבמהלכת לחוד שלא ע"י זריקה ג"כ פליגי וא"כ לא איתומב הך אוקימתא אבל סוגיא דשמעתין דאיתמר בדוכתא ס"ל דלא פליגי אלא ע"י זריקה ומש"ה איתומב הך אוקימתא דבכה"ג לכ"ע לאו אהל הוא ובמהלכת לכ"ע הוי אהל וכהנהך אוקימתא דאמוראי בתראי דלעיל רבא ורב פפא ופסק פנומיהו ולא תיקשי מתניתין דחגיגה דלא הוי מביאין יין ושמן מגליל דבפירוש המשנה שם טעמו של דבר פיון דארץ העמים היא מעורב שם בגליל נעשית כולה כארץ העמים והוא דלא כמשמעות הש"ס שם אבל לפי הנ"ל פתב פן לפי מסקנא דשמעתין דאם מהלכת לאו אהל זרוק היא ותו ליכא לשנויי פהא דשנינו התם דמתניתין סברי דאהל זרוק לאו שמיה אהל ולהכי איצטריך לפרש משום דחזרה גליל כולה לארץ העמים ועיין בזה בתוי"ט סוף חגיגה ובתוי"ט פ"ג דפרה וע"ש בתוסח"ד שפתב בטעמא דמחלק בפרייתא בין שידה כו' לקרון או ספינה משום דשידה כו' סתומה מפל צד וליכא אויר אבל בקרון פתוח מלמעלה ונכנס האויר והוא דלא כמבואר בשמעתין ובדברי התוס' ז"ל וכבר פתבתי דטעמא משום שפא יוציא ראשו ורובו אלא דקצת יש לדקדק למה כלל ספינה בהדי קרון הא ספינה נדאי לאו אהל היא בשעה שהיא מהלכת דחשיב לה באהלות שם בהדי טלית המנפנפת וכזרוק באויר דמי ובלא"ה טמא.

ונפ"מ דבקרון דהטעם משום שפא יוציא כו' אם הובאו פלים בקרון טהורין דבכלים לא שייכא הך גזירה וכמש"כ בש"מ להך שינויא דגזר רבי שפא יוציא ומשום גושא א"כ אוירא דטהור היכי משפחת לה ותיגרץ דאשכחן בכלים דלא גזרינו בהו הך גזירה ובספינה דלאו אהל הוא כלל אפילו פלים שהובאו בספינה טמאים ועיין פני יהושע בגיטין שהאריך ג"כ בזה ולא ביאר הדברים ככל הצורך ע"ש: ומ"ש התוס' ז"ל בחגיגה

דָּהָא דְאַרְצָא פּוּתִים דִּין אֲרִיזָא הַעֲמִים לָהֶם הִיָּינוּ לְאַחַר שְׁגָזְרוּ עֲלֵיהֶם וּק"ק דָּהָא ר"ג בְּרַבִּי גִזְרַת עֲלֵיהֶם כְּדַאיִתָּא בְּרִישׁ חֻלְיִין וְזֵה הִנֵּה לְאַחַר הַחֲרָבָא וּמִתְנִי' דְּטַהֲרַת יַיִן וְשִׁמּוֹן בְּזִמְנֵי הַבַּיִת הִנֵּה וְעֵינֵינוּ בְּר"ש ו"ל פ"ח דְּמִקְוֹאוֹת מִש"כ בְּזֵה: דָּף נה ר"ש"י בד"ה אֲבָל בְּגִזְרֵי כו' עַד שְׁלֵא עֲבָרוּ ל' יוֹם עַכ"ל פְּנוּנְתוֹ שְׁנֹצְטָרַע עַד שְׁלֵא עֲבָרוּ ל' יוֹם חוּץ מִיַּמי חֲלוּטוֹ וּסְפִירוֹ וּק"ל: ע"ב הוּא מוֹתֵיב לָהּ כו' בְּגִזְרֵי בֵּת חַמְשִׁים יוֹם דִּיחֵיב עֲשָׂרִין וְאַתְּלִידָא בֵּיהּ צְרַעַת כו' וְכָלְלָא דְמִקְלָתָא כַּמִּש"כ הַתּוֹס' ו"ל דְּכָל שְׁנֵשְׁתֵּייר מִתְחַלַּת צְרַעַתוֹ יוֹתֵר מִל' יוֹם אֵין סוּתֵר כָּל הַקּוּדְמִין וְלֹא צָרִיף לְהַשְׁלִים רַק ל' יוֹם אַחַר תְּגַלְחַת צְרַעַת וְעַל הַמְּוֹתֵר עוֹלִין לוֹ יַמֵּי צְרַעַתוֹ דְּלַרְב חֲסֵדָא עֵיקַר טַעְמָא דְּאֵין יַמֵּי הַצְרַעַת עוֹלִין לוֹ הוּא מִשּׁוּם הַתְּגַלְחַת וְהַעֲבָרָתָא שְׁעַר וּקְצַת קִשָּׁה לַרְב חֲסֵדָא מֵאֵי קַמ"ל מִתְנִיתִין הָא כְּפָר תְּנִינוּ לְעֵיל דְּתְגַלְחַת סוּתֵר ל' יוֹם וְהִכֵּי חֲשִׁיב לָהּ בְּהַדֵּי הַנֶּה טְוִמְאוֹת דְּאֵין מְגַלַּח וְאֵין עוֹלִין לוֹ כִּינּוּן דְּטַעְמָא אַחֲרֵינָא הוּא וּמִשּׁוּם הַתְּגַלְחַת וִי"ל דְּקַמ"ל דְּאַפִּילוּ תְּגַלְחַת צְרַעַת דְּתְגַלְחַת שְׁל הֵיִתֵּר הוּא גַם הִיא סוּתֵר ל' וְהִיא דְּלְעֵיל לֹא שְׁמַעִינוּ אֲלֵא תְּגַלְחַת אִיסוּר אֲלֵא דַּא"כ אִמֵּי לֹא אֲשַׁמְעִינוּ בְּשׁוּם דְּנִכְתָּא דְּטְוִמְאָת מְצַנָּה סוּתֵר הַקּוּדְמִים דְּלֹא נִימָא דְּנִקָּא טְוִמְאָה שְׁל אִיסוּר סוּתֵר וְעוֹד דָּהָא סְתִירַת תְּגַלְחַת הוּא מְסַבְרָא בְּעֵלְמָא דְּבַעִינוּ גִּידוּל שְׁעַר וְלִיכָא וַא"כ מַה לִּי שְׁל אִיסוּר אוֹ שְׁל מְצַנָּה הָא לִיכָא גִּידוּל שְׁעַר: וְיוֹתֵר תִּיקְשִׁי מְכָאן לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל דְּתְגַלְחַת סוּתֵר ל' יוֹם אֲפִילוּ בְּגִזְרֵי מְרוּבָה א"כ הָא בְּגִזְרֵי חַמְשִׁים סוּתֵר כָּל הַקּוּדְמִין דְּצָרִיף לְמַנּוֹת שְׁשִׁים יוֹם לְהַשְׁלֵמַת גִּזְרֵי ל' יוֹם לְגִידוּל שְׁעַר וְל' לְהַשְׁלֵמַת גִּזְרֵי וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעֵיל מַה שֵׁישׁ לְדַקְדַּק בְּשִׁיטַתוֹ ו"ל וְגַם זֵה יִפְלֵא דְּלְשִׁיטַתוֹ אֲשַׁפְחוּן דְּתְגַלְחַת סוּתֵר יוֹתֵר מִטְוִמְאָה דְּאֵילוּ טְוִמְאָה אִם נְטַמָּא לְאַחַר עֲשָׂרִים יוֹם בְּגִזְרֵי מְאָה סוּתֵר אֵת הַקּוּדְמִים.

וְאֵין צָרִיף לְמַנּוֹת אַח"כ אֲלֵא מְאָה יוֹם כְּכָל גִּזְרֵי וְאִם גִּילַח לְאַחַר עֲשָׂרִים יוֹם צָרִיף לְחַזוֹר וְלְמַנּוֹת מְאָה וְעֲשָׂרָה יָמִים שְׁלִשִׁים יוֹם כְּדִי שְׁיִהְיֶה לוֹ פְּרַע וּשְׁמוֹנִים יוֹם לְתַשְׁלוּם גִּזְרֵי כַּמִּש"כ ו"ל בַּפ"ו הִלְכָה ב' אֲבָל מִשְׁמַעֲתִין קִשְׂיָא טוּבָא וְצ"ל לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל דְּבְגִזְרֵי מְרוּבָה אֵינוּ סוּתֵר שְׁלִשִׁים אֲלֵא תְּגַלְחַת שְׁל אִיסוּר אֲבָל לֹא יַמֵּי תְּגַלְחַת הֵיִתֵּר וְכֵן הוּא מִשְׁמַעוֹת דְּבְרֵי ו"ל בַּפ"ז מֵהַלְכוֹת גִּזְרֵי שְׁכַתְּבֵי דִימֵי חֲלוּטוֹ וּסְפִירוֹ אֵין עוֹלִין לוֹ אֲבָל יַמֵּי הַסְּגָרוֹ עוֹלִין לוֹ וְכַדְתָּנוּ מִשְׁמַע דְּכָל יַמֵּי הַסְּגָר עוֹלִין לוֹ וְלֹא סָתֵר כְּלוּם וְכֵן מוֹכַח מְהֵא דְּתָנוּ דִּימֵי סְפִירוֹ אֵין עוֹלִין וְאֵי תְּגַלְחַת סוּתֵר פְּשִׁטָּא דְּאֵין עוֹלִין לוֹ וְלָמָּה לִּיהָ לְמִילְיָף לְקַמְּן מִן הַדִּין דִּימֵי סְפִירוֹ אֵין עוֹלִין אֲלֵא וְדַאי בְּתְגַלְחַת הֵיִתֵּר לֹא סָתֵר כְּלוּם וְעַדִּין צ"ע: גַּמ' גִּזְרֵי שְׁהִיָּה טַמָּא בְּסַפְקָא וּמִוְחַלְטָא סַפְקָא כו'.

עֵינֵינוּ בְּש"מ שְׁהַקְשָׁה בְּשֵׁם הָרָא"ש ו"ל הִכֵּי אֲשַׁפְחוּן מִוְחַלְטָא סַפְקָא דְּעַד שְׁלֹא נִזְקַק לְטְוִמְאָה סְפִיקוֹ טְהוֹר וּמִשְׁנִזְקַק לְטְוִמְאָה טַמָּא וְדַאי וּבִירוּשָׁלַיִם מוֹקִיָּם לָהּ כְּגוֹן שְׁהַחֲלִיט אַחַד מִב' בְּנֵי אָדָם וְאֵינוּ יוֹדְעֵי אֵיזָה מְהֵם וְדְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל בד"ה אוֹכַל בְּקַדְשִׁים שְׁכַתְּבֵי דְּסַפְקָא מְצוּרַע הִיָּינוּ סַפְקָא אִם פְּרָחָה בּוֹ צְרַעַת אוֹ בּוֹהֵק צ"ע דָּהָא אֵינוּ מְחַלִּיטוּ בְּכַה"ג כְּלָל: תּוֹס' בד"ה וּמִדְּקַדְקָא מְהֵר"ם ו"ל כו' ע"ש שְׁהַאֲרִיכוּ בְּזֵה וְכַוִּנוֹתֵם בְּקַצְרָה דְּאֵי נִימָא דְּתְגַלְחַת הָא כְּפִשְׁאָר תְּגַלְחַת בְּיוֹם ל"א וּבְיוֹם ס"א א"כ אֵינוּ אוֹכַל בְּקַדְשִׁים אֲלֵא בְּיוֹם ס"ב דְּאִם גִּילַח בְּשְׁמִינֵי מְבִיא קְרַבְנוֹתָיו בְּתַשְׁעֵי אֲלֵא הָא מְקִילִינוּ לְגַלַּח בְּיוֹם שְׁלִשִׁים לְרַב מִתְנָה כְּדַאי לִיָּה וְלִב"פ כְּדַאי לִיָּה וְכִי מְגַלַּח תְּגַלְחַת רַאשׁוֹנָה בְּיוֹם שְׁלִשִׁים יוֹם לְגַלַּח הַשְּׁנִיָּה בְּיוֹם שְׁשִׁים חֲסֵר אַחַת וּבְיוֹם שְׁשִׁים מְבִיא קְרַבְנוֹת וְאוֹכַל בְּקַדְשִׁים בְּיוֹם שְׁשִׁים עֲצָמוּ

וכמש"כ לקמן דף נ"ו בד"ה אוכל בקדשים והא דקאמר דשותה יין לאחר ק"כ יום ג"כ ביום ק"כ עצמו קאמר לשיטה זו פיון דהתחלת מנין השלישי מתחיל מיום ששים חוזר ומגלח ביום תשעים שהוא יום ל"א ומגלח תגלחת רביעית ביום ק"כ ושותה יין בו ביום ומש"כ התוס' בסוף ד"ה אוכל בקדשים כו' דהא דקתני ושותה יין לאחר ק"כ היינו ביום קכ"א הוא ט"ס וצ"ל ביום ק"כ: עוד כתבו שיטה אחרת דאע"ג דנה מוכרח דתגלחת הראשונה הוא ביום שלשים מ"מ אינו אוכל בקדשים אלא ביום ששים ואחד משום דבתגלחת הראשונה אע"ג דגילח ביום שלשים מ"מ אינו מביא קרבנות טומאה אלא ביום ל"א פיון דטובל אחר תגלחתו מיחזי כטבילת נזיר טמא בפשיעי שילו דאינו מביא קרבנותיו אלא ביום שמיני ויתחיל מנין השני ביום ל"א ומגלח ביום ששים תגלחת שניה ומביא קרבן מצורע ביום ס"א ואוכל בקדשים ולפ"ז אחר ששים היינו יום ס"א ואחר ק"כ היינו יום קכ"א דשני תגלחות האחרונות לכ"ע מגלח ביום ל"א והדברים מעורפים קצת בדברי התוס' ו"ל אכל זה הוא תוכן דברייהם: ומדברי הרע"ב ו"ל נמי משמע דס"ל כשיטה זו דתגלחת הראשונה היא ביום ל"א והשניה ביום שלשים ואוכל בקדשים ביום ס"א ושותה יין ביום קכ"א דנזירות שלישית מתחיל מיום ס"א ולא מיום ששים פיון דלא הביא קרבנותיו של מצורע עד יום ס"א: וכל הימים קודם הבאת קרבנותיו של מצורע אין עולין לו ודברי התוי"ט ו"ל בזה אינו מוכנין כלל לא בד"ה אחר ששים יום ולא בד"ה ושותה יין דמה שתמה על הרע"ב ו"ל בד"ה אחר ששים מ"ש דתגלחת ראשונה מגלח ביום ל"א ותגלחת שניה ביום שלשים הא מוכרחים הדברים כן בשיטת התוס' ו"ל ומה שתמה בד"ה ושותה יין למה לא יתחיל מנין השלישי מיום ששים עצמו ג"כ אין פאן קושיא פיון שגילח ביום ששים א"כ צריך להביא קרבנותיו ביום ס"א ומיום ס"א הוא דמתחיל למנות כנ"ל וזה ברור ובש"מ לקמן במתניתין פתב דאתיא כר"ט דנזיר טמא אם גילח בפשיעי מביא קרבן בפשיעי ואינו מתחיל מנין השני אלא מיום ל"א ולהכי אינו אוכל בקדשים אלא ביום ס"א דמגלח ביום ששים ולפ"ז צריך לומר דתגלחת שלישית ג"כ מגלח ביום שלשים היינו ביום תשעים ומביא קרבן נזיר טמא ספק ביום צ"א דאם מגלח ביום צ"א א"כ מביא קרבנו ביום צ"ב ולא הנה מותר לשתות יין ביום קכ"א: דף נו גמ' אין לי אלא ימי טומאה כו' ימי חלוטו מנין ודין הוא כו' ימי ספירו מנין כו' והקשו בתוס' הא ימי ספירו נמי תימי בק"ו מנזיר בקבר כו' וי"ל דהאי ק"ו לא מהני אלא לימי חלוטו דתמיר הוא בטומאה קרוב לטומאת מת אבל ימי ספירו קילא טומאתו ואינו מטמא אלא במגע ליכא למילף בק"ו מנזיר בקבר אע"ג דאין שערן ראוי לתגלחת ויש לדקדק בכל הני טומאות דחשיב במתניתין שאין הנזיר מגלח מנ"ל דאין עולין לו הימים עצמן ודילמא דוקא טומאה הסותרת הוא דלא יעלו אבל טומאה שאינה סותרת מנ"ל דלא יעלו וי"ל דכולהו שמעינן לה מנזיר בקבר דאינו מגלח ואין עולין לו הימים ולפי שיטת הרמב"ם ו"ל לא אשפחן טומאה ד"ת ולא גלח עליו והימים לא יעלו לו כ"א ביה"ק דכל שאר טומאות כ' שאינן אלא מדבריהם והא דאין עולין לו ג"כ מדבריהם הוא ואהל וכלים הנוגעים במת אע"ג דטומאתן ד"ת עולין לו ג"כ כמבואר בדבריו לבר מטומאת קבר דטומאה ד"ת היא ואין עולין הימים אע"ג דאינו מגלח על טומאה זו וכבר דקדקתי לעיל דף י"ז מאי אריא נזיר בקבר דמשמע משום דתחילת נזירות הנה בטומאה הוא דאינו מגלח הא אפילו נזר תחילה ואח"כ נכנס לביה"ק ג"כ אינו סותר ומגלח על

טוּמְאָת ביה"ק ע"ש שְׁהֶאֱרִיף בְּזָה גַם מִש"כ דְּבִטְוִמָאוֹת שֶׁל דְּבָרֵיהֶם אֵין עוֹלִין לוֹ ג"כ מְדַבְּרֵיהֶם גַם זֶה צ"ע לְפִי מַה שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמֵּן דְּלָאוּ לְגַמְרֵי מְדַבְּרֵיהֶם קָאָמַר אֱלָא פְּשִׁיטָתוֹ בְּכ"מ דְּכָל דְּלִיפָא סְמָךְ מְפִנְרֵשׁ בְּתוֹרָה מְדַבְּרֵיהֶם קָרִי לֵיהּ א"כ י"ל דְּאֵין עוֹלִין לוֹ ד"ת פִּינֵן דַּמ"מ טְמָא הוּא וְצָרִיף הִזָּאָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי וּנְפ"מ אִם גִּילַח לְאַחַר שְׁלִשִׁים בְּמִנְיָן אֱלוֹ הַיָּמִים אִם אֵין עוֹלִין רַק מְדַרְבְּנָן עָלָה לוֹ תְּגַלְחָתוֹ וְהוֹתֵר לְשִׁתּוֹת יָנֵן וְאִם אֵין עוֹלִין לוֹ מֵה"ת אֵין תְּגַלְחָתוֹ פְּלוּם וְצָרִיף לְחִזּוֹר וּלְהַשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ וְצ"ע וּמְדַבְּרֵי ו"ל בְּפ"ז מֵהִלְכוֹת נְזִירוֹת מְשַׁמַּע דְּכָל דִּינִים אֱלוֹ דְּבָרֵי קַבְלָה הֵם וְכַמְש"כ שָׁם עַל הָא דִּימֵי הֶסְגְּרוּ עוֹלִין לוֹ וְדָבָר זֶה הִלְכָה לְמִשְׁנֵי מַסִּינֵי הוּא ע"ש וְכִלְיָשְׁנָא דְּמַתְּנִיתִין בְּאַמַּת אָמְרוּ: ע"ב רִש"י בַּד"ה וְקוֹשְׁיָא לְרַב חֲסָדָא כּו' וְא"ת כּו' וְלֹא הִבְנִיתִי דְּבָרֵי ו"ל דֹּא"כ דְּהָא דְּאֵין עוֹלִין הוּא מְשׁוּם גִּידוּל שְׁעָר א"כ לְמָה לִי לְמִילָף מִימֵי טוּמְאָה הָא בְּלֹא"ה פְּשִׁיטָא לָן דְּגִידוּל שְׁעָר בְּעֵינָן וְאַמַּתְּנִיתִין שְׁפִיר קְמַשְׁנֵי לִישָׁב הָא דְּתַנּוּ דְּאֵין עוֹלִין וְאֵין סוֹתֵר אֶת הַקּוֹדְמִים וּמְשַׁפְּחַת לֵהּ בְּנְזִירוֹת בַּת חֲמָשִׁים אָבֵל הָא דִּילְפִינָן מִימֵי טוּמְאָה לִיפָא לְשִׁנּוּי בְּהִכִּי וְעֵינָן בִּש"מ: מְשֻׁנָּה אָמַר ר"א כּו' כֹּל טוּמְאָה כּו' אָמַר ר"מ לֹא תִּהְיֶה זֶה קֶלֶה מִן הַשְּׂרָץ כְּבָר פְּתַבְתִּי לְעֵיל דְּבָרֵי הֶרְמְב"ם ו"ל בְּפ"ג מֵהִלְכוֹת ט"מ שְׁפַתְב דְּהֵנִי טוּמְאָוֹת רְבִיעִית דָּם וְאֵהֵל רֹבַע עֲצָמוֹת וְאָבֵר שְׁאֵין עָלָיו בְּשָׂר פְּרָאוֹי אֵינָן אֱלָא מְדַבְּרֵיהֶם וְלֹא דִין תּוֹרָה הוּא מְדָאֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח עֲלֵיהֶם וְאֵין חֲזִיבִין עֲלֵיהֶם עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ וְלֹא מְשַׁמַּע כֵּן מִמַּתְּנִיתִין דֹּא"כ מֵאֵי קָאָמַר ר"מ לֹא תִּהְיֶה זֶה קֶלֶה מִן הַשְּׂרָץ וְדֹאֵי קֶלֶה וְקֶלֶה הִיא פִּינֵן דְּאֵין טוּמְאָתָן אֱלָא מְדַבְּרֵיהֶם וְע"כ ר"מ ס"ל דְּטוּמְאָתָן ד"ת הִיא וּמוֹדָה דְּאֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח עֲלֵיהֶם אָבֵל עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ חֲזִיבִין וּמִנ"ל דַּת"ק פְּלִיג עֲלֵיהּ בְּהָא וְנִרְאָה דְּמְשַׁמַּע לִי לְהֶרְמְב"ם ו"ל הִכִּי ע"פ שִׁיטָתוֹ ו"ל בְּהִלְכוֹת בִּיאַת מְקַדָּשׁ דַּר' אֱלִיעֶזֶר לֹא פִלְלָא קָאָמַר דְּהָא אֵיפָא אֵהֵל וְכֻלִּים הַנוֹגְעִים בְּמַת דְּאֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח וְעַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ חֲזִיבִין וְדְבָרֵי ו"ל מְוַכְרְחִים הֵמָּה מֵהָא דְּאֵיתָא בְּפִסְחִים פֶּרֶק פִּיצַד צוֹלִין דָּף ע"ט אִם הָיוּ כ"ש טְמָאִים עוֹשִׂין בְּטוּמְאָה וּבִסְפִין שְׁנַטְמָא בְּטְמָא מַת דְּחֶרֶב הָרִי הוּא פְּחָלֵל וּמְטָמֵי לֵיהּ לְגַבְרָא דְּמַעֲיָקְרָא פִּי מִיתְּעַבִּיד בְּטוּמְאָת הַגּוֹף דְּכֶרֶת קָא מִיתְּעַבְדָּא אֱלָמָא דְּאָדָם שְׁנַטְמָא בְּכֻלִּים הַנוֹגְעִים בְּמַת טוּמְאָת הַגּוֹף הוּא וְחֲזִיב כְּרַת וְקוֹדָשׁ וּמְקַדָּשׁ חַד דִּינָא לְהוּ וְהַפְטוֹר עַל הַמְקַדָּשׁ פְּטוֹר מְכַרַת עַל הַקּוֹדָשׁ ג"כ וְהָא דְּקָאָמַר בְּסִפִּין שְׁנַטְמָא בְּטְמָא מַת ע"כ לֹא דוֹקָא דְּהַנוֹגַע בְּשִׁנֵּי מַמַּת אֵינּוּ חֲזִיב עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ כ"א נוֹגַע בְּרֹאשׁוֹן שְׁנַגַּע בְּמַת כַּמְש"כ בַּה"ל בִּיאַת מְקַדָּשׁ אֱלָא סִפִּין שְׁנַטְמָא בְּמַת עֲצָמוֹ קָאָמַר אֱלָמָא דְּאֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח עַל כֻּלִּים הַנוֹגְעִים בְּמַת מ"מ עַל מְקַדָּשׁ וְקוֹדָשׁוֹ חֲזִיב וְהַר"ש ו"ל עוֹ דְּאֵהֵלוֹת הַקֹּשֶׁה פְּנ"ל עַל סוּגְיָא דְּפִסְחִים וְכַפִּי מְשַׁמְעוֹת הַתּוֹסְפָתָא דְּכֻלִּים שָׁם דְּאֵין חֲזִיבִין עַל טוּמְאָת מְקַדָּשׁ ג"כ אֱלָא עַל הַמַּת בְּלַבַּד מְשַׁמַּע אָבֵל לֹא בְּכֻלִּים הַנוֹגְעִים בְּמַת וְתִירָץ דְּסוּגְיָא דְּפִסְחִים אֶתְיָא כַּר"מ דְּמַתְּנִיתִין דְּאָמַר לֹא תִּהְיֶה זֶה קֶלֶה מִן הַשְּׂרָץ וְהוּא דְּחוּק לְאוּקְמֵי בְּרִייתָא דְּפִסְחִים פִּיחִידָאָה וְעוֹד דְּמְשַׁמַּע דַּר"מ ג"כ לֹא אֶמְרָה אֱלָא בְּדַרְךָ קוֹשְׁיָא אָבֵל לֹא דַס"ל הִכִּי לְמִקְפִּלָּג עַל ר' יְהוֹשֻׁעַ אָבֵל לְשִׁיטַת הֶרְמְב"ם ו"ל א"ש כְּפִשְׁטִיָּה דְּטוּמְאָה זֶה נְזִיר וּמְקַדָּשׁ חֲלוּקִים הֵמָּה דְּבַנְזִיר אֵינּוּ מְגַלַּח דְּכַתִּיב גְּבִיָּה וְכִי יָמוּת מַת עָלָיו דוֹקָא טוּמְאָת מַת עֲצָמוֹ וְלֹא הַנוֹגַע בְּכֻלִּים שְׁנַגַּעוּ בּוֹ אַע"ג דְּטוּמְאָתוֹ ד"ת פִּי הִכִּי דְּאֵינּוּ מְגַלַּח עַל שְׂאָר טוּמְאָוֹת חוּץ מִמַּת אָבֵל עַל מְקַדָּשׁ וְקוֹדָשׁוֹ חֲזִיב פִּינֵן דַּד"ת הֵם וְשִׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי ג"כ מְסִיעַ לֵיהּ וְכַמוֹ שְׁהִבִּיא הַכ"מ ו"ל דַּעַת הִירוּשְׁלָמִי בְּפִירְקִין דְּמַסִּיק הִכִּי לְהִדְיָא דְּכָלְלָא דַּר' יְהוֹשֻׁעַ לֹא נֶאֱמַר אֱלָא לְטוּמְאָה

הפורשת מן המת היינו רובע ורביעית והשתא פיון דלא ילפינו מקדש מנזיר א"כ מ"ש
הני טומאות דאמר ר' יהושע פיון דאין הנזיר מגלח עליהם אין חייבין נמי על ביאת
מקדש וע"כ משום דאין טומאתן אלא מדבריהם ולא ד"ת ומש"ה אין חייבין עליהם על
ביאת מקדש ג"כ: ומ"מ נראה דלאו לגמרי מדבריהם קאמר חדא דלא משמע פן לקמן
במתניתין דיליף ר"ע רביעית דם בק"ו ואי טומאתה מדברבנן בעלמא ליפא ק"ו ועוד
דמשמע מדבריו ו"ל דהא דאין עולין לו הימים הוא הלכה למשה מסיני כמש"כ לעיל
ש"מ דטומאתן נמי הלכה היא ואומר אני דאפילו לפמש"כ לעיל לשיטתו דליפא מלקות
אם נטמא במזיד בטומאות אלו מ"מ לוקה עליהם משום בל תאחר פיון דהימים אין עולין
לו ועוד יש להזכיר דלאו מדברבנן הוא מדבריו ו"ל בהלכות ק"פ שכתב לחלק בין טומאה
שהנזיר מגלח אי לא לענין שחיטה וזריקה על טמא מת בשביעי שלו והוא ע"פ גוסקא
דלעיל בגמרא דלנזיר ועושה פסח דוקא חצי לוג וכמש"כ לעיל ואי טומאתן מדברבנן
בלא"ה א"ש דלעושה פסח לא העמידו דבריהם במקום פרת ואפילו בשעת טומאתו
יעשה פסחו וכמש"כ לענין טומאה בחיבורין דלא אמרו לנזיר ועושה פסח משום
דמדברבנן הוא אלא ודאי טומאתן ע"פ הלכה הוא ולהתירו לפסחו בשעת טומאתו א"א
וע"כ לשביעי שלו קאמר דשוחטין וזורקין עליו וכן משמע בכמה דוכתי דאמרינן שאני
דם תבוסה מדברבנן וכן כתב הוא ו"ל בעצמו בפ"ב הלכה י"ג דחציו מחיים ונחציו לאחר
מיתה נקרא דם תבוסה ומטמא במגע ובמשא ובאהל אלא שטומאתה מד"ס עכ"ל משמע
דרביעית פולה לאחר מיתה טומאתה ד"ת וע"כ צ"ל דמש"כ בכל הני דאונן ד"ת היינו
דאין להם סמך בתורה ודברי קבלה לחוד קרי ליה מדבריהם כשיטתו בכמה מקומות
ועיין בפ"ה מהלכות ט"מ וזה שכתב בפ"ב שם דטומאת עצם כשעורה הלכה היא מפי
השמועה מקרא דכל הנוגע בעצם דאפילו עצם כשעורה ולפי שטומאתו הלכה הכי הוא
דין תורה ולא דברי סופרים ו"ל דמה שנאמר הלכה מפי השמועה מקרא מיקרי ד"ת
אבל דברי קבלה גרידא מיקרי מד"ס: אלא דאכתי תיקשי לי פיון דעיקר טומאת דם המת
ד"ת הוא וכמש"כ בפ"ב שם מכל הנוגע בנפש האדם א"כ אפילו אם שיעור רביעית מפי
הקבלה נאמרה אמאי לא הוי דין תורה כמו פזית מן המת דשיעורו הלכה היא וקצת
משמע מזה דמדבריהם ממש קאמר וכבר כתבתי לעיל דמדברי ר"ע לקמן במתניתין
מוכח דטומאת רביעית דם ד"ת היא וי"ל בזה ע"פ מש"כ הש"מ לעיל דר"ע לדבריו
דר"א קאמר הק"ו וילדידיה גופיה לא איצטריף ק"ו ולא מטעמיה דהש"מ ו"ל דר"ע ס"ל
פזקנים הראשונים אלא דבלא"ה מוכח דר"ע ס"ל דרביעית דם ד"ת וכדיליף מעל פל
נפשות לרביעית מב' מתים דכהן לוקה עליו משום לא יבא ש"מ דד"ת הוא וממילא
הנזיר מגלח עליו ומ"מ פלא מאוד למימר דלת"ק דר"ע רביעית דם מדבריהם הוא דהא
משמע דלא פליגי אלא בצירוף ב' מתים אבל בשיעורא לא פליגי וכדאמרינן בחולין
ובסנהדרין לר' ישמעאל נפשת פתיב.

ועדיין צ"ע: ושיטת הראב"ד ו"ל בזה ג"כ נפלאה היא שכתב שם בפ"ג הנ"ל דהא דאינו
מגלח על אלו הוא משום דכתיב וכי ימות מת משמע שלם וחציו לוג וחציו קב הוי פמת
שלם אבל לא רביעית ואהל רובע.

ואין זה מוכן דמ"ש פזית מן המת מרביעית דם דתרונייהו לאו מת שלם הם ואפ"ה על
פזית מגלח והיותר קשה מה שנראה מדבריו ו"ל דעל אהל רביעית מגלח דכתיב ביה על

נפשות מת לא יבא ועל מגע ומשא אינו מגלח דלא כתיב ביה אלא ביאה ודבריו נפלאים הם דהיכן מציינו דטוןמאת אהל יהיה חמור ממגע ומשא ועל אהלו יגלח ועל מגעו לא יגלח ועוד דאמאי לא תנו לה במתניתין לעיל דעל אהל רביעית מגלח ועוד דא"כ רובע ורביעית לא לכל לאו בתדא גוונא הוא דרובע לא לכל היינו אהל רובע אבל מגעה ומשא בכולל עצם כשעורה הוא ורביעית לא לכל היינו מגע ומשא אבל אהל רביעית לכל הו אמת דבריימא דששה דברים לעיל דחשיב חצי קב עצמות ורביעית דם מסייע ליה להראב"ד ז"ל ובטוןמאת אהל מייירי אבל זה מספיק לחלק בין אהל למגע ולא מציינו כן בשום מקום ועוד הא מגע נמי ילפינו מקרא דכל הנוגע במת בנפש האדם וכדאיתא בחוליו פרק בהמה המקשה ולזה י"ל דר' ישמעאל הוא דיליף מהאי קרא למגע רביעית דם ואלבייה באמת נזיר מגלח עליו וחיוב נמי על ביאת מקדש דהא כתיב כל הנוגע כו את מקדש ה' טימא דהא לשיטתו ילפינו מנפשות שיעור רביעית א"כ מנוגע בנפש נמי שמעינו דחייב על רביעית על ביאת מקדש ואנן לא קיי"ל פנותיה וקרא דנוגע בנפש אתי לעובר במעי אשה ואהל רביעית דם נפקא לו מקרא דנפשות אבל למגע ליכא קרא והילכתא בעלמא היא ומש"ה אין הנזיר מגלח וגם כהן אינו לוקה על מגע רביעית ולדבריו א"ש קושית התוס' ז"ל בחוליו ובסנהדרין לר' ישמעאל תרי קראי למה לי נוגע בנפש ונפשות ולפי ה"ל ניחא דחד למגע וחד לאהל לאשמעינן דעל תרנוניהו כהן ונזיר לוקה ומגלח וחיוב על ביאת מקדש והא דאמרין התם דלר"ע לא איצטריף האי קרא דנוגע בנפש לרביעית דם משום דיליף מנפשות דאפילו מב' מתים מטמא ולפי ה"ל הא אפתי איצטריף למגע דמטמא י"ל דלר"ע לא איצטריף למגע דמק"ו דעצם כשעורה יליף מגע ומשא לגילוח הנזיר ולחיוב על ביאת מקדש וטוןמאה עצמה היילכתא היא דמטמא במגע אבל גם זה אינו מוכרח דמשמע במתניתין לקמן דר"ע קיבלה מיניה דר"א דאין דנין ק"ו מהלכה וא"כ אפתי איצטריף לר"ע נמי קרא למגע דחייב על ביאת מקדש וגם לזה י"ל פיון דר"ע יליף בק"ו א"כ נהי דלגילוח נזיר ליכא למילף מעצם כשעורה משום דהלכה ואין דנין ק"ו מהלכה מ"מ לענין ביאת מקדש יליף בק"ו רביעית דם משרץ דאינו מטמא אלא במגע חייב על ביאת מקדש רביעית דמטמא באהל אינו דין שיתחייב על מגעה ומשא.

ומש"ה לא איצטריף קרא לר"ע לחייב על מגע רביעית על ביאת מקדש. והכי איתא בתוספתא דר"מ דריש האי ק"ו משרץ ארביעית דם ומה שהכריחו להראב"ד ז"ל לזה הוא דברי הבריימא בשמחות פל טוןמאה שאין הנזיר מגלח אין הכהן לוקה וא"כ רביעית דם דכתיב בה לא יבא וכהן לוקה עליה ש"מ דהנזיר נמי מגלח עליה והיינו על אהלה לחוד אבל לא על מגעה ומשא ובכ"ז אינן שיתו ברורה אצלי עדיין ועיין מהרש"א ז"ל בבבבכות ד' י"ט שתמהו עליו רבים בדברי התוס' ז"ל שם בד"ה מדלגין היינו ע"ש ולפי דעת הראב"ד ז"ל יש לישוב קצת דבריו ועל מגעה קאמר דלא שמענו ע"ש והפשוט יותר בזה הוא מה שפירא מד' התוס' ז"ל דכל הגי מילי היילכתא ניהו ואע"ג דטוןמאתן ד"ת מ"מ הלכה היא דאין הנזיר מגלח על אלו ולא איתמר בהו טעמא: משנה רביעית דם שטמא באהל אינו דין מלשון המשנה נראה דליכא למילף בק"ו אלא רביעית דם לחוד והיינו משום דגולל ודופק ליכא למילף דאין מטמאין במשא ואהל וכלים הנוגעים במת ג"כ אינן מטמאין באהל וכמש"כ הרמב"ם ז"ל וליכא ק"ו וכש"כ לשיטת התוס' ז"ל

דמינרי בכלי שטף שאינו אלא טומאת ערב ורובע עצמות ג"כ ליכא למילף למגע ומשא דבלא"ה נזיר מגלח עליו וכמש"כ לעיל בפירקין ואבר שאין עליו בשר פראוי ג"כ אינו מטמא אלא במגע ומשא וליכא למילף בק"ו אלא רביעית דם לחוד וכן ר"מ דאמר לעיל לא תהא זו קלה מן השרץ ג"כ משמע בתוספתא שהבאתי לעיל דארביעית דם לחוד קאמר אלא דמשרץ איכא למילף בק"ו כל טומאות אלו דשרץ אינו מטמא אלא במגע וטומאת ערב לחוד וכל הני יש מהם שמתמאין גם באהל ויש מהן שמתמאין במשא אבל פבר איתמר בש"ס בכמה דוכתי דליכא למילף מת משרץ דמה לשרץ שפן מטמא בכעדשה ובה יש לדקדק בדברי הר"ש ז"ל לעיל דמוקי לההיא דפסחים כר"מ דאמר לא תהא זו קלה מן השרץ ואדם שנגע בכלי שנטמא בטמא מת טומאת ערב היא ג"כ ואין לה חומר כ"כ מטומאת שרץ וי"ל דר"מ נמי מודה בהא דאינו חייב על ביאת מקדש וכמשמעות ל' התוספתא דר"מ בקל וחומר גמר לה: דף נז גמ' איבעיא להו עצם פשעורה הלכה או רביעית דם הלכה ופירשו רש"י ותוס' ז"ל דעצם פשעורה הלכה היינו דהנזיר מגלח עליו ורביעית דם הלכה היינו דטומאתה לאו מקרא אלא מהלכתא ולא ניתא להו לפרש דעצם פשעורה הלכה היינו נמי על טומאתה דלא על טומאתה בא לידון אבל הרמב"ם ז"ל בפ"י המשנה פתב דטומאת עצם פשעורה הלכה היא ואין דנין ממנה ול"נ לפרש דבתרנוייהו הלכה לענין גילוח הנזיר הוא ומיבעי ליה אי עצם פשעורה הלכה ואין דנין ממנה או דילמא רביעית דם הלכה דאין מגלח עליו דע"כ צריף לומר דהלכה נאמרה דלא יגלח דבלא"ה מנ"ל שלא יגלח דאטו הלכה לאו דאורייתא היא וכיון דאיתמר הילקתא דשיעור דם ברביעית אמאי לא יגלח הנזיר עליו כמו על פזית מן המת דשיעורו הלכה אלא ע"כ פה נאמרה הלכה שלא יגלח הנזיר עליו ור"ע מחמת הק"ו בא לחלוק על הלכה זו והשיב לו ר"א דאין דנין ק"ו בזה וע"כ צריף אתה לומר פן דאל"ה למסקנא דמסיק דטומאת רביעית לאו הלכה היא אלא מקרא נפקא א"כ למה ליה לר"ע למילף בק"ו למה לא יגלח אלא ע"כ לר"א נאמרה הלכה שלא יגלח ור"ע מכח ק"ו רצה לחלוק ע"ז והשיב לו ר"א דאין דנין ק"ו בזה ודו"ק וכן נ"ל לר"מ לעיל דיליף בק"ו משרץ דחייב על ביאת מקדש היינו ג"כ לגויי דהילכתא דנזיר לא נאמרה לענין ביא"מ דאל"ה אין עונשין מה"ד: פ"ק שמיני תוס' בד"ה מגלחין כו' ואומר כו' ל"ד נקט ואומר אלא זה יקרב לשם מי שהוא ול"נ פיון שלקחו הקרבנות בשותפות צריכין שיאמרו בפירוש דנותן לו חלקו בקרבן שכ"א מחויב וכהאי תנאה מצינו נמי בכריתות פ"ק: שם בד"ה וסופרין ל' יום כו' דיבור זה קאי אמתניתין דלקמן במת אחד מהם דשם הוי הקרבן טומאה ספק וק"ל: גמ' ראיתי טומאה שנגרקה ביניכם אבל אם הנה שלשה הוי רה"ר דומיא דסוטה דלא הוי אלא בועל ונבעלת ומינה גמרינו לספק טומאה ברה"י והקשו הראשונים ז"ל הוה סוטה ג"כ אפילו קינא לה משנים הוי קינאי וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בהל' סוטה פ"א ואע"ג דהוי תלתא סתירה היא ואין זו קושיא כ"כ דכל פמה דמקנא לה מינייהו פחד חשיבי וכש"כ לפי שיטת הראב"ד ז"ל דלא הוי תלתא רה"ר אלא אם כולם במעמד אחד וכולם יכולין ליפנס בהספק וכמש"כ בפ"ט מהל' נזירות ונדאי לא תיקשי דהכא בבוועל ונבעלת אפילו פמה בועלים לא הוי אלא ספק בועל ונבעלת ועל כ"א אין בו אלא ספק זה והלח"מ ז"ל ביאר שם פונת הראב"ד ז"ל דנוקא היכא דלשנים אלו שפול הספק טומאה ביניהם מסופקים גם בשלישי אע"ג דהוא עצמו יודע שלא נטמא זה

הגוי רה"ר אבל אם פולקם יודעים שאין השלישי בספק טומאה לא חשיב רה"ר פניו דאין הספק אלא בשנים ולא משמע הכי לישנא דהש"ס ראיתי טומאה שזנרקה ביניכם והיגו דהשלישי אמר דספק טומאה בין שניכם הוא וזה לא מהני אלא צריך דהשנים ידעו דאין השלישי בספק ועיקר חסר מן הספר ועוד לדבריו דלא הגוי ס"ט.

ברה"ר אלא היכא דהשנים מסופקים גם בשלישי א"כ בלא"ה פולקן טהורים דכ"א י"ל מרובא הוא ולא נטמא אלא אחד ועוד פניו דבמעמד אחד היו פולקם. והשנים לא ידעו מהטומאה כלל אלא ע"פ השלישי וא"כ אינו יודעין בבירור דהשלישי אינו בספק אלא ע"פ של השלישי אבל להם אין הדבר ברור וא"כ אפתי הגוי ס"ט ברה"ר והעיקר נראה דלד' הרמב"ד ז"ל הדבר תלוי אם הם במעמד אחד דיכול הספק ליפול בכולם.

ומתניתין מייירי דלא היו במעמד אחד והיגו דקאמר ראיתי טומאה שזנרקה ביניכם דהוא לא הנה עמהם במעמד וקאמר הש"ס דיקא נמי ואיני יודע אינה מכם אבל הוא לא הנה מהם שלא היו במעמד אחד כנ"ל וזה ברור: ולד' הרמב"ם ז"ל דס"ל כל דאיכא תלתא מיקרי רה"ר ג"כ לא תיקשי מקינוי משנים משום דלשיטתו לא ילפינו ספק טומאה ברה"ר מסוטה כלל אלא מטומאה שהותרה בצייבור וס' טומאה ברה"י הוא דגמרינו מסוטה ומסתם סוטה גמרינו דלא הגוי אלא בועל ונבעלת אבל בשלשה לאו רה"י הוא וכן משמע בסוטה דאמרינו התם אי מסוטה ה"א דבעינו דעת נוגע ומגיע ונהרי בסוטה ג"כ לא בעינו תרנוניהו ואפילו מקנא לה ע"י חרש שוטה וקטן אסורה אע"ג דלאו בני דעה הם וחשיבי אין בהם דעת לישאל אלא ס"ד למיגמר מסתם סוטה דאית בהו דעתא דתרנוניהו: תוס' בד"ה באומר ראיתי שזנרקה ביניכם כו' והקשו ז"ל אמאי לא יביא כ"א קרבן טומאה דספק רה"י הגוי פונדאי טמא דשורפין עליו את התרומה ותי' דע"כ לא גמרינו מסוטה אלא דבר שאפשר להיות אבל הכא שניהם נודאי לא טמאין הם ואחד נודאי טהור הוא ולהכי אין יכולין להביא כ"א קרבן טומאה אלא בתנאי בשותפות ומשמע מדבריהם דאם נולד ספק טומאה לנזיר אחד יכול להביא קרבן טומאה דכונדאי טמא הוא.

וא"כ תיקשי מסיפא דמתניתין מת אחד מהם יבקש אחד מן השוים כו' ולמה ליה פולק האי הוא עצמו יביא קרבן טומאה פניו דהוא לבדו נשאר וכטמא ונדאי הוא ועוד דאפילו אם שניהם בעולם אמאי לא יביא כ"א קרבן טומאה כמו בב' שבילין ברה"ר דאם באו לישאל כ"א לעצמו מטהרינו ליה וכשבאו בב"א מטמאין להו ה"נ אם באו כ"א לעצמו יאמרו לכ"א טמא הוא ויביא קרבן טומאה ואם באו לישאל בבת אחת אפילו הגוי ספק טומאה ברה"ר מאי הגוי הא שניהם טמאים מספק מידי דהוי אב' שבילין והלך הא' בראשון והשני בשני דמטמאין להו אם באו לישאל בבת אחת וה"נ אמאי לא יביאו קרבן טומאה שניהם בספק ועיין בתוס' פסחים דף י' שכ' דברה"ר אפי' באו לישאל בבת אחת אינו טמאים אלא מדרבנן א"ש דאם הנה ספק טומאה ברה"ר אפילו באו לישאל בבת אחת לא היו מביאין קרבן טומאה בשותפות וע"כ צריך לומר כן דהא משמע הכא דאילו הנה ספק טומאה ברה"ר היו שניהם מביאין קרבן טהרה ומקריבין ע"ג המזבח קרבנות טהרה והפגנים אוכלים ונהרי זה כמו בת אחת ואפ"ה מחזקינן להו בטהורין ונדאין ולפ"ז גם בגוונא דמתניתין דהספק נולד ברה"י אין יכולין להביא כ"א קרבן

טוּמְאָה דְהִיכִי יִקְרִיבוּ אוֹתָם ע"ג הַמְזֻבָּח וּא' מִהֶן חוֹלֵק פִּינוּ דְלֹא מַחְזִיקֵינוּ לֵהוּ בְטַמְאֵין וְנִדְאֵין וְלֹא יִלְפִינוּ מְסוּטָה בְכַה"ג דְלֹא אֶפְשָׁר' אַבְל סִיפֵא דְמַתְנִיתִין דְּמַת אֶחָד מֵהֶם וְנִדְאֵי יִקְשָׁה אַמְאֵי לֹא יָבִיא לְעַצְמוֹ קֶרֶבֶן טוּמְאָה וְע"כ צָרִיךְ לִומר דְשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל כֹּל שְׁנוּלֵד הַסֶּפֶק בְּשָׁנִים דֹּא"א לְהַחְזִיק שְׁנֵיהֶם בְּטַמְאֵין וְנִדְאֵין אֶפְילוּ פִי מַת אֶחָד מֵהֶם אַח"כ הַשְּׁנֵי אֵין עֲלֵיו אֲלֵא סֶפֶק טוּמְאָה וְצָרִיךְ לִומר עוֹד דְמַש"כ דְבַכַּה"ג לֹא יִלְפִינוּ מְסוּטָה אֵין כְּוֹנְנָתָם דְלֹא יִלְפִינוּ לִיה מְסוּטָה כֹּל דֹּא"כ הֵיךָ לִיה לְאוּקְמֵי אַחְזָקָה כ"א וְלִטְהַרוּ לְגַמְרֵי כְּמוֹ בְרַה"ר אֲלֵא הֵכִי קְאָמְרֵי דָאם נוֹלֵד הַסֶּפֶק בְּשָׁנִים לִיכָא לְמִילָף מְסוּטָה לְהַחְזִיקוֹ בְּטַמְאֵין וְנִדְאֵין פִּינוּ דְלֹא אֶפְשָׁר וּמ"מ זֶה שְׁפִיר יִלְפִינוּ דְלֹא מוֹקְמִינוּ לִיה בְּחֻזְקַת טְהָרָה לְטְהַרוּ לְגַמְרֵי אֲלֵא שְׁנֵיהֶם סֶפֶק הֵם וּלפ"ז בְּכַה"ג אִם נִגַע בְּטְהָרוֹת תְּלוּיוֹת הֵם אֶפְילוּ בְרַה"י פִּינוּ דְלֹא הֵוִי אֲלֵא סֶפֶק וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְהִטְהָרוֹת טְהוּרוֹת מִן הַדִּין דְהָא טְהָרוֹת אִיכָא לְאוּקְמֵי בְּחֻזְקַת טְהָרָה וּא"כ הָא דְתַנּוּ בְפ"ה דְפָרָה בְב' שְׁבִילִין אִם נִשְׁאַלוּ זֶה בְפ"ע וְזֶה בְפ"ע טְהוּרִים מְצִי מִיָּרֵי אֶפְילוּ בְרַה"י דְהָא הֵכִא נוֹלֵד הַסֶּפֶק בְּשָׁנִים וּא"א לְטַמְאוֹת שְׁנֵיהֶם דְּוָמְיָא דְהֵכִא וּכ"א לֹא הֵוִי אֲלֵא סֶפֶק וְהִטְהָרוֹת טְהוּרוֹת אֲלֵא דְהָא לֹא פְסִיקָא מִקְלָתָא לְטְהַר הַטְהָרוֹת מִטַעַם חֻזְקָה פִּינוּ דְהֵם טַמְאִים מְסֻפֶּק ד"ת אַבְל עֵיקַר סְבָרָא זֹו אֵינָה מְוַכְרַחַת נְהִי דָאם יִשְׁנֵן לְשְׁנֵיהֶם בְּעוֹלָם י"ל דְהֵוִי כְּמוֹ כְּאוּ לִישְׁאַל בְּבַת אַחַת וְכַנ"ל אַבְל פִי מַת אֶחָד מֵהֶם אַמְאֵי לֹא יִהְיֶה הַשְּׁנֵי טַמְא וְנִדְאֵי וְכַה"ג אֶשְׁכַּחַן לְעַנְיָן ס"ט בְרַה"ר גְּבִי ב' שְׁבִילִין דָאם יִשְׁנֵן לְשְׁנֵי הַטְהָרוֹת שְׁנֵיהֶם תְּלוּיוֹת אַבְל אִם נֶאֱכַל אֶחָד מֵהֶם הַשְּׁנֵי ג"כ טְהוּרָה וְה"נ דְכְּוֹנְתָה כ"ז שְׁשְׁנֵיהֶם בְּעוֹלָם א"א לְדוּנָן לְטַמְאִים וְנִדְאֵי אַבְל אַחַר שְׁלֹא נִשְׁאַר אֲלֵא אֶחָד לְמָה לֹא יִהְיֶה גְדוֹן כֹּכֵל ס' בְרַה"י דְטַמְא וְנִדְאֵי הוּא אֲלֵא דְהֵתָם בְּמִשְׁנָה טְהָרוֹת פ"ה מְשַׁמַע דְוּוֹקָא אִם נֶאֱכַלְוּהָרְאוֹנוֹת קוֹדֵם שְׁנוּלֵד הַסֶּפֶק הַשְּׁנֵי הוּא דְהַשְּׁנֵי טְהוּרוֹת אַבְל אִם קִיָּמוֹת הֵוִי בְשַׁעָה שְׁנוּלֵד הַסֶּפֶק בְּשָׁנֵי אֶפְילוּ נֶאֱכַלוּ אַח"כ ג"כ הַשְּׁנֵי תְלוּיוֹת פִּינוּ דְכָבֵר חַל עֲלֵיהֶם סֶפֶק טוּמְאָה וּא"כ ה"נ בְרַה"י פִּינוּ דְתַחֲלַת טוּמְאָתוֹן לֹא הֵיךָ אֲלֵא סֶפֶק אֶפְילוּ אַחַר שְׁלֹא נִשְׁאַר אֲלֵא אֶחָד ג"כ בְּסֶפֶק לְחוּד הוּא עוֹמֵד וְעֵינֵין מַל"מ ו"ל בְּפִי"ט מַה' אַה"ט שְׁנִסְתַּפֵּק בְּזֶה וְלִפִי הַנ"ל הַדְּבָר מְוַכְרַח מְסִיפֵא דְמַתְנִיתִין ע"ש בַּמַּל"מ ו"ל שְׁהָאֵרִיךְ בְּזֶה: וְלַעֲנַ"ד הֵיךָ נִרְאָה מְפֻשְׁטִיָה דְשִׁמְעָתִין דְהָא דְקִי"ל ס' טוּמְאָה בְרַה"י טַמְא לֹא מַחְזִיקֵינוּ לִיה בְּטַמְא וְנִדְאֵי אֲלֵא בְּסֶפֶק טוּמְאָה וּמַש"ה אֵינוּ יְכוֹל לְהִבִּיא קֶרֶבֶן טוּמְאָה דְמִיָּדִי סֶפֶק לֹא נִפְקֵי וְכֹן מְשַׁמַע מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל בְּפִי"א מַה'ל שְׁגָגוֹת שְׁכ' לְהֵאִי דִינָא דְב' שְׁבִילִין הֵלֵךְ בְּרִאוֹנוֹ וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ פְּטוּר מְפָנִי שְׁהוּא סֶפֶק טַמְא וְאֵי בְשְׁבִיל רַה"ר קְמִיָּרֵי אֶפְילוּ סֶפֶק טַמְא לֹא הֵוִי אֲלֵא וְנִדְאֵי.

מְשַׁמַע דְאֶפְילוּ בְרַה"י לֹא הֵוִי אֲלֵא סֶפֶק טַמְא וְעֵינֵין בַּמַּל"מ ו"ל שְׁם שְׁרַמְזוּ שְׁם לְדְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל בְּשְׁבוּעוֹת שְׁכ' דְבְשְׁבִיל רַה"י חֲזִיב עַל הַלִּיכָה רִאוֹנוֹהָ אַבְל מְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל מְבִנְאָר דְאֵינוּ אֲלֵא סֶפֶק טוּמְאָה וְהֵכִי מְשַׁמַע שְׁם בְּפִרְיָתָא דְאַחַר הַלִּיכָה רִאוֹנוֹהָ תְּנִי הֵזֶה וְשָׁנָה וְטָבֵל וְאֵי בְרַה"ר הַזֶּה וְטָבִילָה לְמָה לִי הָא טְהוּר גְּמוּר הוּא אֲלֵא דְאֵין זֹו רִאָּנָה דְבַפ"ה דְטְהָרוֹת תַּנּוּ נְמִי הֵכִי גְבִי טְהָרוֹת הֵזֶה וְשָׁנָה וְטָבֵל וְהֵתָם וְנִדְאֵי בְרַה"ר מִיָּרֵי וְעֵינֵין תּוֹס' י"ט בְּפִי"ב דְפָרָה גְבִי הַמְזָה בְּחֻלּוֹן שְׁל רַבִּים וּבַד' הַר"ש ו"ל שְׁם דְמוּכַח דַּס"ל דְחֲזִיב עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ בַּס' טוּמְאָה בְרַה"י וְכַפִּי' הַמְשַׁנָּה לְהַר"מ ו"ל שְׁם ג"כ מְשַׁמַע הֵכִי שְׁכ' שְׁם בְּטַעֲמָא דְמַחֲלוֹן שְׁל יְחִיד חֲזִיב מְשׁוּם דְהֵוִי כְּסֶפֶק טוּמְאָה בְרַה"י אַבְל בְּחִיבּוּרוֹ פַּט"ו דְפָרָה כְּתַב מְשׁוּם דְמַחֲלוֹן שְׁל רַבִּים אָנוּס הוּא וְלֹא הֵוִי לִיה לְמִידַע דְפְסוּלִים הֵוִי

המים אבל בחלון של יחיד הני ליה למיזק ולאו אנוס הוא וכן יש לפרש דבריו בפי המשנה ולאו משום דס"ל דבס' רה"י חייב אלא דמוהי מדמי לה פי היכי דטעמא דמילתא לחלק בין רה"ר לרה"י הוא משום דבמקום רבים הקילו וכמבואר בד' ו"ל בהל' אה"ט.

ה"נ דכונתה דברה"ר הקילו וברה"י הקמירו ובשבועות שם גופא משמע דברה"י איירי מדקרי לה התם מקצת ידיעה או ספק ידיעה ואי ברה"ר מיירי הא לא הני ידיעה פלל פניו דטהור הוא ואפילו אם לא שכח ידיעה זו הני נכנס למקדש ואין פאן ידיעה ולא העלמה וכן הוא שיטת הרמב"ם ו"ל גבי סוטה עצמה דאין לוקה עליה משום דאין זה אלא ספק וכמש"כ בפי"א מהל' גירושין וע"ש במגיד משנה ו"ל.

והא דשורפין את התרומה על ספק רה"י י"ל דרבנן הקמירו בזה ולפ"ז א"ש נמי מתניתין דלקמן נזיר שהיה טמא בספק והיכי אנשחן טמא בספק דאי ברה"ר טהור ונדאי הוא ואי ברה"י טמא ונדאי הוא ודוחק הוא לאוקמי דנוקא בספק כי האי שנולד הספק לשנים: וראיתי בירושלמי בפירקין דפליגי בזה ר' אושעיא ור' יוחנן אי הנזיר מגלח על ספק רה"י ור' יוחנן אמר דאינו מגלח פניו דאינו חייב על ביאת מקדש משמע דהא פשיטא להו דעל ביאת מקדש אינו חייב ואפילו ר' אושעיא מודה בזה ולא ידעתי לחלק בזה דאם פטור על ביאת מקדש היינו משום דלאו פנודאי טמא הוא א"כ נזיר נמי היכי מגלח עליו ומקריב קרבנות טומאה ועוד דלר' אושעיא תיקשי מתניתין אמאי לא יביא כ"א קרבן טומאה והיה נראה דלר' אושעיא מיירי מתניתין בספק רה"ר ואפ"ה צריף לאתנויי כי היכי דאמרינן התם בר"פ נמי אם אמר לשנים ראיתי אחד מכם שפזר דנוהגין נזירות על פיו אע"ג דקי"ל דספק נזירות להקל אפ"ה אם אמר לשנים צריכין לנהוג נזירות ע"פ ה"נ בספק טומאה ברה"ר אע"ג דטהור הוא אבל בשנים דאיכא פנודאי טומאה ביניהם צריכין לגלח ולהביא קרבן טומאה מספק אלא דא"כ תיקשי סיפא דמתניתין במת אחד מהם למה לו להביא קרבן טומאה מספק הא בלא"ה טהור הוא ויותר נראה דמה שאמרו בירושלמי ראיתי א' מכם שפזר דשניהם נוהגין נזירות ע"פ היינו למ"ד ס' נזירות להחמיר אבל הרמב"ם ו"ל בפ"ט מה"נ לא כתב פן דכתב בראיתי א' מכם שפזר דחייבין בנזירות והוא ו"ל פ' ספק נזירות להקל וצ"ע וכבר הארכנו לעיל בכמה דוכתי במכילתין בהאי דינא דספק נזירות וע"כ לר"א צריף לחלק בין יחיד שנטמא בס' רה"י לשנים שנטמאו.

וכשיטת התוס' ו"ל ור' יוחנן ס"ל דאפי' יחיד שנטמא אינו מגלח משום דלא הני אלא ספק וגם אינו חייב על ביאת מקדש ופליגי התם בירושלמי ר' אושעיא ור"י גם ביחיד שנטמא בספק רה"י לענין פסח דר"א אמר דידחה לפסח שני והיינו פנודאי טמא הוא ור"י אמר דצריף לשלחו בדרף רחוקה משום דספק הוא דילמא בר חייבא בראשון הוא ולא ידחה לפסח שני ומש"ה משלחין אותו בדרף רחוקה ובציבור שנטמאו בס' רה"י ר"א אמר יעשו בטומאה ור"י אמר יעשו בספיקן ומסיק דאף ר"א מודה שיעשו בספיקן ולא אמר יעשו בטומאה אלא לחומרין וגם בהך פלוגתא יש לדקדק פניו דס"ל לר"א דכונדאי טמא הוא ומגלח עליו וכן ביחיד שנטמא לענין פסח דאין צריף לשלחו בדרף רחוקה והיינו משום דכונדאי טמא הוא א"כ אמאי מודה בציבור דיעשו בספיקן אם לא

שנאמר דלכתר דמסיק הש"ס דר' אושעיא נמי לא אומר אלא לחומרין אי דחזיה פלוגתיהו בנזיר.

ולכ"ע אינו מגלח וכמשמעות פשיטה דמתניתין דילן דבספק דיינינו ליה והיינו טעמא דלא כתב הרמב"ם ז"ל להא דר"א לענין גילוח נזיר אע"ג דלענין יחיד וציבור שנטמאו בס' רה"י משמע דפסק כר' אושעיא וכמש"כ בפ"ז מה' ק"פ דייחיד נדחה לפסח שני ואין צריף לשלחו בדרף רחוקה וציבור יעשו בטומאה היינו משום דלענין שיחידה לפסח שני סגי בס' טומאה לבד וציבור שיעשו בטומאה היינו ג"כ לחומרין אבל הנזיר ונדאי אינו מגלח: ועדיין צריף לדקדק במאי פליגי ר"א ור"י פנין דתרווייהו מודו דלא הוי אלא ספק ובשלמא ביחיד שנטמא בס' רה"י יש לומר דר"א ס"ל דאין צריף לשלחו בדרף רחוקה אע"ג דס"ל טהור הוא ור' יוחנן ס"ל דצריף לשלחו בדרף רחוקה אבל בציבור במאי פליגי דאי לענין חומרא דאין המיעוט עושה פסח שני דשמא נעשה הראשון בטומאה וכשנעשה בטומאה תו ליכא פסח שני הא ר' יוחנן נמי מודה בהא פנין דספק נעשה בטומאה ומש"כ הפ"מ שם דלר' אושעיא עושין בטומאה אפילו מיעוט הטהורים ג"כ אינו נראה דבהא נמי גיזול לחומרא ושמא טהורים פולם ולמה יעשו המיעוט בטומאה והיה נראה לומר עוד דבהא פליגי לר' אושעיא הוי ספק מדאורייתא ומש"ה עושין בטומאה לחומרא דאין המיעוט עושה פסח שני.

ור"י ס"ל דלא הוי אלא ספיקא דרבנן ומש"ה לא מודה בחומרא זו דהמיעוט לא יעשו פסח שני פנין דמדאורייתא טהורים הם הוי כפסח שנעשה בטהרה דהמיעוט עושה בשני וכן ביחיד שנטמא לר"א א"צ לשלחו בדרף רחוקה פנין דספק טמא ד"ת הוא ממילא נדחה לפסח שני ולר' יוחנן דלא הוי אלא מדרבנן צריף לשלחו בדרף רחוקה כדי לפוטרו מדרבנן וכדאמר ר"י נטמא בבית הפרס משלחין אותו בדרף רחוקה וכדגרסינו בירושלמי פסחים והשתא י"ל נמי דבתגלחת נזיר ג"כ פליגי בהא לר"א דהוי ספק ד"ת צריף לגלח ולהביא קרבן טומאה מספק ולר' יוחנן אינו מגלח כלל פנין דלא הוי ספיקא מדרבנן וכדתנן פל טומאה שאין הנזיר מגלח אינו חייב על ביאת מקדש.

והיינו בכל טומאות של דבריהם וכמש"כ לעיל בשיטת הרמב"ם ז"ל. ולענין הלכה פסק הרמב"ם ז"ל כר' אושעיא דהוי ספק ד"ת ואין צריף לשלחו בדרף רחוקה וציבור יעשו בטומאה ולענין גילוח הנזיר כבר ביאר דינא דמתניתין דמגלח מספק אלא דלפ"ז יקשה לר' יוחנן ממתניתין דתנן דמגלח ומביא קרבן טומאה מספק ומאי טעמא דר"י דאמר דאינו מגלח מספק ואולי יש לומר כמש"כ לעיל דהכא בב' נזירים מודה ר"י דמגלח מספק פנין דא' ונדאי טמא הוא.

ואפילו אם מת אחד מהם השני בספיקו עומד וכבר נתחייב בתגלחת ספק עד שלא מת השני ועדיין תיקשי ממתניתין דלקמן נזיר שהיה טמא בספק דמגלח תגלחת ספק ועדיין אין הספק הזה ברור אצלי עד יבא ויורה צדק ועיין בזה בד' הר"ש ז"ל בפ"ח מהל' תרומות ובד' הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות תרומות ובפי"ג י"ד ט"ו מהל' אה"ט.

ועי' לח"מ ז"ל פ"ט מהל' נזירות שכ' בדברי הרמב"ם ז"ל דמשפחת לספק טומאה בגוונא אחרינא היינו דשנים מודיעים שאחד מהם נגע בטומאה. אבל אין יודעים איזה מהם ולשיטת התוס' ז"ל ז"א דזה הוי ככל ספק ברה"י דספק לו אם נגע בטומאה או לא פנין

דאין פאן מי שיעיד ע"ז ולשניהם ספק אם נגעו בטומאה אלא דאין זה מוכרח: ע"ב גמ' והא קעביד הקפה אמר שמואל באשה וקטן קצת קשה אי בקטן א"כ אפילו ברה"י ספיקו טהור דהא אין בו דעת לישראל כמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בהל' אה"ט וי"ל דלאו פל קטן חשיב אין בו דעת לישראל אלא דווקא פשוטאלין אותו ואינו יודע להשיב והקא מיירי בקטן מופלא הסמוך לאיש דבקטן ממש לא אפשרון נזירות אלא ע"י הדרת אביו ואיפא למ"ד דלא הוי אלא נזירות דרבנן פדי לחנכו במצות ומפאן משמע דג' נשים ג"כ הוי כרה"ר דאל"ה מאי פריה לעיל דהוי תלתא פיון דמיירי בנשים ודלא פיש אומרים דנשים לא חשיבי רה"ר פדי לישוב הך דתברותיה נושאות אותה במטה ואולי י"ל דווקא פשוטאלין נשים לא חשיבי רה"ר אבל פשוטאלין אחד ביניהם הוי כרה"ר.

והקא זה העד איש הוא אע"ג דאשה נמי נאמנת באיסורין מ"מ פשוטיה דמתניתין באיש מיירי: והדבר פשוט דבגדול דלא מצוי מגלח אין לו תקנה כלל דאינו יכול להביא קרבן טומאה בלא תגלחת וגם אינו מתחיל בנזירות טהרה כל שלא גילח תגלחת טומאה נהרי הוא באיסורו לעולם וד' הלח"מ ז"ל בפ"ט מה"נ בד"ה נאין מגלחין אינו מוכנים ע"ש שכ' דבגדול דלאו בר גילוח הוא לא יביא אלא חטאת העוף ספק לקרבן טומאה ועולת בהמה יביא לאחר זמן עם כל הקרבנות.

וזה א"א שביא קרבן טומאה בלא תגלחת. וכ"ז שלא גילח הרי הוא בנזירות טומאה ונהי דגדול יכול לגלח תגלחת אחת ממ"נ שיעלה לו או לתגלחת טומאה או לתגלחת טהרה אבל אם"פ אסור לעולם ביין דאינו יכול לגלח תגלחת שניה מספק וי"ל דתגלחת טהרה אינו מעפב ויכול להביא קרבנות טהרה לאחר שלשים בלא תגלחת שניה וא"כ בגדול נמי צריף לגלח תגלחת ראשונה לסוף שלשים לצאת ידי ספיקו מנזירות טומאה וצריף להביא חטאת העוף ספק ועולת בהמה שפא תגלחת טהרה היא ואחר ל' יביא שאר קרבנותיו בלא גילוח וכבן זומא לקמן נאין חילוק בין אשה וקטן לגדול אלא בתגלחת שניה אבל בתגלחת ראשונה שוין הם בגילוח ובקרבנות ולפ"ז הא דאיצטריף לאוקמי באשה וקטן אע"ג דלא הונזכר במתניתין תגלחת שניה משום דמשמע ליה דחוזרין וסופרין ועושין כל דיני נזירות ומגלחין ג"כ שנית וזה דווקא באשה וקטן ועי' בש"מ ובה"י י"ל הא דמר זוטרא מתני לה אסיפא משום דארישא לא תיקשי ליה כ"כ ודילמא אין מגלחין תגלחת שניה כלל אבל בסיפא דתנן ד' תגלחות שפיר קשיא ליה היכי מגלח מספק כל הני תגלחות הא עביד הקפה או השחתה ובכה"ג בגדול ליפא תקנתא כלל דנהי דיכול לגלח תגלחת אחת אפתי לא נפיק מימי צרעתו אם לא ע"י תגלחת שניה לימי ספירו ועומד הוא באיסורו בקדשים ובשתיית יין לעולם פיון דאינו יכול למנות נזירות טהרה ואינו יכול להקריב קרבן מצורע וגם תגלחת ראשונה אינו יכול לגלח פדין תגלחת מצורע גילוח כל גופו דילמא לאו מצורע הוא ועבר משום השחתת זקן: אבל הרמב"ם ז"ל פתב בפ"י מה"נ דבגדול אינו מגלח אלא תגלחת טהרה שכל אלו התגלחות אינו אלא למצנה ולא לעפב ודבריו ז"ל צ"ע חזא דהיכי יכול לגלח תגלחת טהרה שפא מצורע הוא.

וכיון דאינו מגלח כל גופו אלא ראשו בלבד לא קעביד מצנה ולתגלחת נזירות ג"כ לא עלתה פיון דמצורע הוא ונמצא מקיף ראשו שלא במקום מצנה וכל גופו אינו יכול לגלח

דילמא לאו מצורע הוא ועבר בהשחתת זקן ועוד בלא"ה היכי מגלח תגלחת טהרה פיון דלא נצא עדיין מידי ספק מצורע ונהי דמשמע מדבריו ז"ל דתגלחות אלו אינן מעפבין וא"כ יכול להקריב קרבן מצורע בלא תגלחת ונהי כמו מצורע נודאי וטמא נודאי דאוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושונה יין לאחר מ"ד יום אבל מ"מ קשה נהי דלא מעפבי מ"מ לכתחלה מצוה להקריב קרבן מצורע ונזיר טמא אחר התגלחת ולא בלא תגלחת ואמאי שרי ליה לכתחלה להקריב קרבנותיו בלא תגלחת ועוד דהא תנו לעיל אפילו אם גילח בשמיני לא יקריב אלא בתשיעי ותנינן לעיל בפירוש דמצורע טהרתו תלויה בתגלחתו ומש"ה אינו יכול להקריב בו ביום משום דצריך הערב שמש אלמא דתגלחת מעפבת טהרתו: וכן פסק בה' מח"כ ועי' פ"א מהל' טמ"צ מש"כ בדבריו ז"ל שם.

ובהשגות הר"א ז"ל ומש"כ הלח"מ ז"ל בפ"י מה"נ דיצא לו להרמב"ם ז"ל דתגלחת אינו מעפב ממשמעותא דשמעתין לא ידענא משמעותא דבגדול באמת אין לו תקנה וגם תגלחת נזיר טמא משמע במתניתין דלעיל דמעפבא מהא דפליגי ר"ט ור"ע אם גילח בשמיני אם מביא קרבנותיו בו ביום.

אבל קודם תגלחת לכ"ע אינו מביא ולשון הרמב"ם ז"ל בפ"ט מהל' נזירות ג"כ אינו מוכן מש"כ שם הלכה ט"ו דאין מגלחין תגלחת טומאה אלא אשה וקטן אבל גדול אינו מגלח תגלחת טומאה משמע דאינו מגלח תגלחת טומאה כלל אלא תגלחת טהרה וזה ג"כ הולך על זה הדרך דיכול להקריב קרבנות טומאה בלא תגלחת דאל"ה איפכא מסתברא דשניהם יגלחו תגלחת טומאה לסוף שלשים ויביאו קרבנות וסופרין עוד שלשים ומביאין קרבן טהרה בלא גילוח וכמש"כ לעיל ולד' הרמב"ם ז"ל אשה וקטן חמירי בדין זה מגדול דגדול פיון דמקריב קרבן טומאה בלא תגלחת יכול להקריב אחר ז' מיד וסופר שלשים ומגלח ומביא קרבן ומגלח ומותר בינו לאחר ל"ח ימים ואילו אשה וקטן אין שותין יין אלא לאחר ס' יום והדברים נפלאים: מר זוטר מתני כו' והא קעביד השחתה כן הוא גירסת התוס' ז"ל.

ולפ"ז יש לומר דמר זוטר לא מתני לה ארישא משום דס"ל הקפת כל הראש לא שמה הקפה ואסיפא קשיא ליה שפיר מהשחתת זקן דמצורע ולפ"ז א"ש דמוקי לה באשה וקטן דלכאורה קשה דהא קי"ל כרב הונא דהמקיף את הקטן חייב והרמב"ם ז"ל כתב בהל' טמ"צ דהקפת מצורע מצוה בכהן וכדאיתא בתוספתא דנגעים וא"כ אפתי תיקשי היכי מקיף ליה אבל לפי הנ"ל א"ש.

דמשום הקפה לא מייחייב דהקפת כל הראש לא שמה הקפה ומשום השחתת זקן מייירי באשה וקטן דלית להו זקן וללישנא קמא דס"ל לישמואל הקפת כל הראש שמה הקפה ע"כ מוקי לסיפא באשה לחוד דבקטן איכא איסורא לכהן המגלח ובירושלמי איכא נמי פלישנא דמר זוטר ופריף אסיפא והאיכא משום בל תשחית ומשני שמואל בר אבא היינו שמואל דשמעתין בסריס דלית ליה זקן ופריף מבריייתא דתניא מגלח זקנו בהדיא אית לך לאוקמי בסריס ובעי לישנויי כר' יוחנן דאם נטלן לפאות הזקן מלמטה למעלה אינו עובר ופליגי עליו שם בירושלמי ע"ש: אבל ד' הרמב"ם ז"ל שכ' ג"כ גבי הא דמצורע ספק דמייירי באשה וקטן א"א לישב כנ"ל דהא הוא ז"ל פסק דהקפת כל הראש שמה הקפה וא"כ גבי מצורע היכי מקיף ליה כהן לקטן הא קעביד הקפה וכמו שפסק

ז"ל דמקיף את הקטן חייב כרב הוּנָא וע"כ צ"ל דנהי דמצוה בכהן מ"מ כי מקיפו אשה או הוא מקיף את עצמו ג"כ עשה מצות תגלחת דבכהן קטן ליפא לאוקמי דקטן אין עליו דין פהונה במידי דבעי פהונה ודו"ק: וע"פ הנ"ל יש לישב קצת גם שיטה זו דס"ל דג' נשים לא מיקרי רה"ר מסוגיא דשמעתין דפריה לעיל הא הווי תלתא משום די"ל דסוגיא דלעיל ס"ל פלישנא דמר זוטרא דלא בעינו לאוקמי רישא באשה וקטן אלא הקפת פל הראש לא שמה הקפה וסתמא מיירי באנשים וק"ל: שם גמ' ודידה מאן מגלח להו א"ל חובה וכו' התוס' ז"ל דרב הוּנָא לטעמיה דאמר הנשים מותרות להקיף ומשמע מדבריהם ז"ל דמותרות לכתחלה להקיף וקשה לי מ"ש מכל איסור שבתורה דאסור להאכיל לקטן בינדים וה"נ היכי שרינו לכתחלה אפילו אשה להקיף את הקטן ונהי דלענן חינוך אמרינו לעיל דף כ"ט דאין אשה חייבת בחינוך אבל להאכיל בינדים גם אשה אסורה כיון דילפינו לה מל"ת דלא תאכילום ושוה אשה לאיש לכל ל"ת שבתורה וכש"כ למאן דס"ל דלהאכילו בינדים איסור תורה הוא ולעיל נמי משמע הכי דאיפא איסורא להקיף את הקטן גבי הא דפריה לר"ל דאמר פדי לחנכו במצות הא קעביד הקפה ולא משני דס"ל כרב אדא דמותר להקיף את הקטן משום דלכ"ע איפא איסורא להאכיל לקטן בינדים ורש"י ז"ל פי' דחובה מגלחת לבניה אחר חוליון פדי להברותו י"ל דבאמת איפא איסורא ומשום חולי שרי אבל מד' התוס' ז"ל נראה דלכתחלה שרי ולא ידענא טעמא מאי והרמב"ם ז"ל בפ"ב מהל' עבודת פוכבים פתב דאשה אסורה לגלח בין גדול בין קטן וכו' הרמב"ד ז"ל שם דמשמע הכי מהא דאינש רב הוּנָא פל שני דרב אדא ב"א ונהינו משום דעכ"פ עבדא איסורא והאי דיוקא צ"ע דהא משמע דלרב אדא גופיה דס"ל דמקיף את הקטן פטור אפילו לגדול מותר לגלח ולר"ה הוא דקאמר דידה מאן מגלח להו ומנ"ל לרב הוּנָא באשה לאיסורא ואי משום דאמר ראב"א חובה כו' הא לדידה אשה ג"כ מוזהרת וצ"ל דמהא דאינש משמע דאפילו לדעתו של ר"ה שלא פדין נעשה דמ"מ איפא איסורא באשה המקפת וכן פתב בש"ע י"ד סי' קפ"א דבאשה איסורא איפא ומשמע דהאיסור הוא על האשה ולא מחמת הקטן דאסור להאכילו בינדים ומש"ה פתב בש"ע שם דמותר לומר לעובד פוכבים להקיף את הקטן וגם ע"ז קשה לי פנ"ל אמאי ליפא איסורא בזה פכל איסורין שבתורה דאסור להאכיל לקטן בינדים ואפילו לומר לעובד פוכבים להאכיל איסור לקטן ונדאי נראה דאסור ומ"ש לאו דהקפה ומש"כ הרמ"א ז"ל שם בשם הר"ן דמכות דעובד פוכבים מותר להקיף את הקטן לא מצאתי הדברים בד' הר"ן במכות שם ומש"כ שם דאפילו לרב הוּנָא דאמר מקיף את הקטן חייב אבל לעובד פוכבים מותר להקיפו פנונתו דגדול ישראל מותר להקיף את העובד פוכבים אבל ד' הרמ"א ז"ל דעובד פוכבים מותר להקיף את הקטן אינו מוכן דלעובד פוכבים ולקטן לא שריה שריותא וע"כ דמותר לומר לעובד פוכבים להקיף את הקטן קאמר ואין זה מבואר בד' הר"ן ז"ל ואפילו אשה ס"ל דמותר להקיף את הקטן אבל לדעת הרמב"ם ז"ל דס"ל דאשה אסורה להקיף הנה נ"ל דזה מטעם איסור להאכיל לקטן נבילה בינדים ואע"ג דהניקף לא עביד מעשה מ"מ איסור דאורייתא עבד וא"כ ה"ה דאסור לומר לעובד פוכבים להקיף את הקטן כמו דאסור לומר לו להאכיל דבר איסור והא דמשמע ה"כ דמותר לכתחלה להקיף את הקטן י"ל דמיירי בקטן גמור דיש אומרים דמותר להאכילו בינדים פדאיתא בש"ע א"ח ובלא"ה נמי נראה דאסור לומר לעובד פוכבים להקיף את

הקטן משום דקי"ל אמירה לעובד פוכבים שבות אפילו באיסור לאו כמו שכ' הרא"ש ז"ל בפ' השוכר את הפועלים ע"כ דברי רמ"א ז"ל אינן מוכנים לי: ומהא דאמרין בריש ב"מ באיש דאמר לאשה אקפי לי קטן דלחד לישנא חייב המשלח משמע דאיכא איסורא באשה המקפת ג"כ דאי היתר גמור הוא לאשה להקיף את הקטן א"כ אמאי לא יותר לכתחלה לשלחה להקיף פניו דליכא איסורא גבה פלל דאטו אם פהנת דאינה מוזהרת על הטומאה אסור לכהן לומר לה לה בטמא ובשלמא בקדוש לי אשה גרושה א"ש דמילתא דאיסורא היא לקדוש לכהן גרושה אבל הכא בהקפה איהי קעבדי ולא איסורא קעבדי וכיון דהיא מותרת מותר לומר לה ג"כ ואי משום דאמר אקפי לי קטן זה לא פלוג הוא דמ"מ היא המקפת והיתרא קעבדי אלא ש"מ דאיסורא מיהא איכא ולא מיקרי מעשה דהיתרא אלא האשה אינה מוזהרת ומ"מ איסורא קעבדא ונפיר יש לחייב המשלח ויש לישוב בזה מה שמקשים לפי דעת האומר דיש שליחות לעובד פוכבים לחומרא א"כ הא דקי"ל אמירה לעובד פוכבים שבות הא איסור תורה איכא להך לישנא דיש שליח אי לאו בר חיובא הוא ולפי הנ"ל ניחא פניו דהעובד פוכבים מותר במלאכה מותר לשלחו ג"כ ואין פאן איסור פלל ועוד יתבאר בזה לקמן: תוס' בד"ה ורב אדא כו' וקיצור דברייהם בפלוגתניהו דר"הור"א ר"ה ס"ל דמקיף את הקטן חייב ולא מקשינו מקיף לניקף ואשה פטורה אפילו בהקפת אחרים דכל שישנו בהשחתה ישנו בהקפה ואשה שאינה בהשחתה אינה בהקפה פלל אפילו בהקפת אחרים.

ור"א ס"ל דנהי דאימעותי בהקפת עצמה אבל בהקפת אחרים לא אימעותי נהרי היא מוזהרת פאיש ועל הקפת קטן אפילו גדול פטור ונראה דחזא בחברתה שייכא דלרב הונא דס"ל דמקיף את הקטן חייב א"כ איסורא דהמקיף לאו בפ"ע הוא ולא משום איסורא דניקף מש"ה אשה ליתא נמי בהקפת אחרים פי היכי דליתא בהקפת עצמה פניו דלא נאמרו לאני דהקפה באשה בין לאו דמקיף בין דניקף וראב"א דס"ל דעיקר חיובא דמקיף הוא משום איסורא דניקף ואי ניקף בר חיובא הוא חייב המקיף ואי לאו בר חיובא גם המקיף פטור א"כ מהיכי תיתי למיפטר אשה מהך חיובא דנהי דאימעותא מהקפת עצמה אבל להקיף אחרים הרי היא פאיש פניו דהניקף בר חיובא ומחיובא דניקף מתחייב גם המקיף ומפאן נמי קשה קצת לשיטת הרמב"ם ז"ל דעבדים חייבין בהקפה ואשה דווקא פטורה הואיל וליתנניהו בהשחתה שאין לה זקן דא"כ אמאי פטורה בהקפת אחרים פניו דפטורא דינדה הוא רק משום דליתא גבה וזה לא מהני אלא להקפת עצמה אבל לא להקפת אחרים וצ"ל פניו דקרא לא איירי באשה ממילא גם מלאו דהקפת אחרים פטירי: והקשו התוס' ז"ל לראב"א ליקש ניקף למקיף ואי מקיף לאו בר חיובא הוא יפטר גם הניקף ויהנה מותר להיות ניקף מן העובד פוכבים ובשבועות נסתפקו התוס' ז"ל בזה ושמ' הביאו ראיה דלא מקשינו ניקף למקיף מדלא אמרינו בב"מ איש דאמר לעובד פוכבים אקפי לי גדול ואין זה ראיה דאין שליחות לעובד פוכבים.

ועי' בש"מ שם בב"מ ועוד דאי היתר הוא אם עובד פוכבים הוא המקיף אין פאן מעשה איסור ומותר גם לומר לו פנ"ל אבל בלא"ה הדבר פשוט דלא מקשינו ניקף למקיף דוונדאי עיקר חיובא אנניקף הוא והתורה אמרה דמקיף נמי חייב היכא דהניקף בר חיובא הוא.

אָבֵל לְפֶטוּר הַנִּיקָף אִם הַמְקִיף לָאוּ בַר חַיִּיבָא הוּא זֶה וְנֹדָאי לִיכָא לְמַ"ד: וְהַתּוֹס' ו'ל' כְּתִיב עוֹד רָאִיהּ מְהֵא דִּילְפִינָן דַּעֲשֵׂה דְמַצּוּרַע דְּחֵי לָאוּ דְהַקְפָּה וְאִי נִימָא דָאִם הַמְקִיף לָאוּ בַר חַיִּיבָא הַנִּיקָף נְמִי פֶטוּר א"כ אִמָּאי דְּחֵי הָא אֶפְשָׁר לְקַיָּים שְׁנִינְהֶם ע"י מְקִיף עוֹבֵד כּוֹכְבִים אוֹ אִשָּׁה וְקֶטֶן וּמַש"כ אִשָּׁה הִיא אֲשַׁגְרַת לִישָׁן דְּהָא אֲלִיבָא דְרַב אַב"א קְוִימִינָן וְאֲלִיבָיָהּ אִשָּׁה בֵּת חַיִּיבָא הִיא וּבִשְׂבוּעוֹת כ' הַתּוֹס' ו'ל' לְהִנִּי תִלְתָּא בְּהַדִּי הַדְּדִי עוֹבֵד כּוֹכְבִים אִשָּׁה וְקֶטֶן וְכַתֵּב הַמְהַרְשֵׁ"א ו'ל' שֵׁם דַּס"ל לְהַתּוֹס' ו'ל' הַתָּם דַּלְר"א ב"א אִשָּׁה ג"כ לָאוּ בֵּת חַיִּיבָא הִיא וְלֹא פְּלִיגִי אֲלֵא בְּקֶטֶן וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי בְּגַמְרָא דְאֶמְרִינָן רַב הוֹנָא סָבַר לֹא תִקְיָפוּ כּו' פֶּל שֵׁישׁ לוֹ הַשְׁחַתָּה כּו' וּלְפִי הַנְּ"ל מָאי קָאָמַר ר"ה סָבַר הָא רַאב"א נְמִי מוֹדָה בְּהָא וְגַם מְהֵא דְאָמַר חוֹבָה תִּקְבְּרִינָן כּו' לֹא מִשְׁמַע הָכִי וְיֹתֵר נִרְאֵה דְגַם שֵׁם אֲשַׁגְרַת לִישָׁן הוּא אוֹ י"ל דְּכּוֹנְנָתָם לְמָאן דַּס"ל כַּר"א ב"א בְּמְקִיף אֶת הַקֶּטֶן דְּפֶטוּר וּבְאִשָּׁה ס"ל לְפֶטוּרֵי כְּרַב הוֹנָא דְלְפִי מִשְׁמַעוֹת פְּשָׁטִיָּה דְשְׁמַעְתָּא לָאוּ הָא בְּהָא תִּלְיָא א"כ אִשָּׁה נְמִי בְּכָלֵל מְקִיפִין דְּלָאוּ בַר חַיִּיבָא הֵם וְהַתּוֹס' ו'ל' שֵׁם כ' דְשְׁמוּאֵל דְּמוּקִי בְּאִשָּׁה וְקֶטֶן כַּרַב"א ס"ל דְּמְקִיף אֶת הַקֶּטֶן פֶּטוּר וְכִבְרַת כְּתִיבָתִי לְעֵיל בְּזֵה: עוֹד נִסְתַּפְקוּ הַתּוֹס' ו'ל' לְרַב הוֹנָא דְּמְקִיף אֶת הַקֶּטֶן חֲזִיב וְלֹא אִיִּתְקַשׁ מְקִיף לְנִיקָף אִי מְקִיף אֶת הַעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְאֶת הָאִשָּׁה נְמִי חֲזִיב וְכֵן כְּתִיב בְּשׁו"ע דִּישׁ מְסַתְּפִין בְּזֵה וּלְעַנ"ד אִין כָּאן סְפִיקָא כְּלָל וְדוֹנָקָא בְּמְקִיף אֶת הַקֶּטֶן הוּא דְּמַחְזִיב מִשׁוּם דְּפֶטוּרָא דְקֶטֶן לָאוּ מִשׁוּם דְּהַתְּרָה לוֹ אֲלֵא מִשׁוּם דְּלָאוּ בַר עֲוֹנָשִׁים הוּא וְכַש"כ לְמָאן דַּס"ל דַּב"ד מְצוּוִין לְהַפְרִישׁוּ וַא"כ נָהִי דְהַקֶּטֶן פֶּטוּר אָבֵל גְּדוֹל הַמְקִיפוּ חַיִּיבֵי מִחֲזִיב וְשִׁפִּיר עֵבֵר עַל לָאוּ דְלֹא תִקְיָפוּ אָבֵל עוֹבֵד כּוֹכְבִים וְאִשָּׁה דְלֹא שְׁיִיכָא בְּהֶם הַקְפָּה כְּלָל פְּשִׁטָּא דְמִוֹתֵר לְהַקִּיפוּ ג"כ וְעִי' בְּרִי"ף וְנִימוּק"י בְּמַפּוֹת פ' אֵלוּ הֵן הַלּוֹקִין.

וּבְהַד פְּלוּגְמָא דַּר"ה וְרַאב"א לְעַנְיָן בַּל תִּקְיָף אִיכָא נְמִי לְעַנְיָן לְטַמָּא אֶת הַכֹּהֵן לְפִי מַש"כ הַרְמַב"ם דְּמַטְמָאוּ נְמִי לֹוְקָה א"כ לִילְקִי נְמִי אִם מְטַמָּא לְכַהֵן קֶטֶן כְּמוֹ אִם הַקִּיף אֶת הַקֶּטֶן וּבִיבְמוֹת פ' חֲרַשׁ מְבוֹאֵר לְהַדְיָא דְאִין זֶה אֲלֵא בְּכָלֵל שְׁאָר אִיסוּרֵין דְּמַצּוּוִין לְהַפְרִישׁוּ וְכִבְרַת כְּתִיבָתִי לְעֵיל בְּזֵה וְכֵן לְעַנְיָן אִשָּׁה שְׁטִימָא אֶת הַכֹּהֵן נְמִי נִימָא שְׁתָּהּא פֶּטוּרָה כִּיּוֹן דְּלִיתָא בְּכָל תְּטַמָּא וְיִישׁ לְחַלֵּק דְּמָה שְׁלֵא הוֹזְהָרָה אִשָּׁה עַל טוֹמְאָה הִיָּינוּ מִשׁוּם דְּאִין עֲלֵיָה דִין כְּהוֹנָה דְּלָאוּ בֵּת עֲבוּדָה וְזֵה לֹא מְהִי לְפִטְרָה אִם טִימְאָה אֶת הַכֹּהֵן אָבֵל הָכָא בְּהַקְפָּה דְשְׁיִיכָא נְמִי בְּהַקְפָּה וְאִפ"ה פֶּטְרָה הַתּוֹרָה א"כ לִיתָא בְּהַקְפָּה כְּלָל אֶפְּלוּ אִם הַקִּיפָה אַחֲרֵיהֶם: וּמַדְבְּרֵי הַתּוֹס' ו'ל' כָּאן וּבִשְׂבוּעוֹת נִרְאֵה דַּס"ל דְּהַקְפַת מַצּוּרַע פְּשִׁירָה בְּכָל אָדָם וְלָאוּ דוֹנָקָא כִּהֵן מְדַכְּתִיבוּ דְהָא אֶפְשָׁר לְקַיָּים שְׁנִינְהֶם ע"י עוֹבֵד כּוֹכְבִים וְקֶטֶן וְדו"ק: דָּף נַח רַש"י בַּד"ה וְאִי אֶמְרַת לָאוּ כַש"כ הוּא כּו' עִי' בַּא"מ ו'ל': גַּמ' מָאי טַעְמָא לֹא נִפְקָא לִיָּה מְגַדִּילִים כּו' לְכַדְרָבָא הוּא דְאֶתִי כּו' וְזֵה דְלֹא כְּסוּגִיָּא דְרִישׁ יְבָמוֹת דְּלִכ"ע יְלְפִינָן מְגַדִּילִים כְּלֵאִים בְּצִיצִית וּלְסוּגִיָּא דִילָן ע"כ צ"ל דְּלֵהִי תַנָּא דְמַרְאִשׁוּ יְלְפִינָן בְּעֵלְמָא דְאֶתִי עֲשֵׂה וְדְחִי ל"ת בְּאִם אִינוּ עַנְיָן וְכַמְש"כ הַתּוֹס' ו'ל' בַּד"ה וְהִיא תַנָּא כּו' וְהִיָּינוּ מִשׁוּם דְּלֵהַקְפַת כְּלָל הָרֵאשׁ דְשְׁמָה הַקְפָּה לֹא אִיִּצְטְרִיף דְמַסְבְּרָא יְדַעִינָן וּבִיבְמוֹת ס"ל לְהַש"ס כַּס"ד דְּסוּגִיָּא דִילָן דְאִיִּצְטְרִיף דְשְׁמָה הַקְפָּה וְזַש"כ הַתּוֹס' ו'ל' בַּד"ה הַנְּ"ל וְסוּגִיָּא דַּפ"ק יְבָמוֹת כּו' וְעִינָן תּוֹס' יְבָמוֹת שֵׁם בִּיִתֵר בִּיאוּר.

וּק"ק לַפ"ז דְּכִבְרַת יְדַע הַש"ס לְהַד סְבָרָא דְלִיכָא לְמִילָף מְלֵאוּי דְהַקְפָּה וְהַשְׁחַתָּה מִשׁוּם דְּאִינָן שׁוֹיִן בְּכָל א"כ מָאי פְּרִיף לְמ"ד רֵאשׁוּ לְעֲשֵׂה וּל"ת לִילְלָף מְזַקְנָו הָא אִיכָא לְמִפְרָף

כנ"ל ועיין בש"מ ז"ל שפי' דלהאי תנא דראשו אחי ללאו גרידא ג"כ מגדילים ילפינן בעלמא אלא דאי לאו דגלי רחמנא קרא דראשו דעשה דחי ל"ת הוי מוקמינן קרא דגדילים לדוקיא דרבא פשתים לפשתים כו' אבל השתא דגלי קרא במצורע דעשה דחי ל"ת מוקמינן נמי לקרא דגדילים דעשה דוחה ל"ת אפילו השנה בכל ומינה ילפינן בעלמא ופריה בתר להאי תנא עשה ול"ת מנ"ל דדחי היינו דמנ"ל דנזיר מצורע מגלח ולא משמע ליה דפליג בקא ומשני דיליף מזקנו וס"ל השתא דילפינן חדא מחברתה פינו דבתרנו יהו איפא קולא והשתא פריה שפיר למ"ד דאחי לעשה ול"ת למה ליה קרא לילף מזקנו ומשני דהאי תנא ס"ל דלא ילפינן מפהו לנזיר משום דלאו דכהן אינו שנה בכל אלא דגם לפ"ז לא א"ש הא דקאמר ולטעמיה דקי"ל בעלמא כו' הא גם לאידך דיליף נזיר מפהו היינו דנוקא נזיר פינו דגביה איפא ג"כ קולא שפכו ישנו בשאלה אבל בעלמא לא מצינו למילף מינה וי"ל דהיינו דקאמר פינו דמודית דבעלמא לא ילפינן משום פירכא דאינו שנה בכל לדידי ס"ל דנזיר נמי לא ילפינן מפהו משום הו פירכא ובש"מ בשמעתין הקשה היכי ילפינן נזיר מפהו הא איפא למילף תגלחת מטומאה בק"ו דלא הותרה במקום מצוה וכבר הארכתי לעיל בזה בפ' כה"ג ע"ש: ע"ב תוס' בד"ה נזיר מפהו כו'.

והשתא הוי מצי למיפרה כו' וכן הקשו לקמן בד"ה ולמאן דמוקי כו' זקנו למה לי ואמאי לא קאמר ולטעמיה גילף בעלמא כו'.

ולפי שיטת הש"מ ז"ל לעיל יש לישב דס"ל השתא דלאו שאינו שנה בכל קיל יותר מלאו השנה בכל וישנו בשאלה ולהכי בעלמא לא מצינו למילף מנזיר שפכו ישנו בשאלה אבל פהו שפיר מצינו למילף מנזיר פינו דשנה בכל הוא אע"ג דישנו בשאלה חמיר הוא מלאו דכהן שאינו שנה בכל ומשני דאיצטריה לאשמעינן דבתער כו' ועי' בא"מ שהאריה בשמעתין לקנים ד' רש"י ז"ל בריש יבמות שכ' דנזיר נמי מיקרי אינו שנה בכל דלא פסוגיא דשמעתין וכבר פתבתי בזה בחי' ליבמות שם ומהא דלעיל פ' ג' מינים דלא חשיב קולי בנזיר אלא ג' יש היתר לאיסורו ואין איסורו איסור עולם כו' ולא חשיב לקולא זו דאינו שנה בכל ג"כ משמע דשנה בכל הוא ולקמן בשמעתין כי קאמר מנזיר לא ילפינן שפכו ישנו בשאלה הוי מצי למיפרה נמי שפכו אין איסורו איסור עולם.

וא"ש בזה מאי דקשיא לכאורה לד' רש"י ז"ל שכ' גבי סדין בציצית דב"ש אוסרין משום דלא דרשי סמוכין דגדילים ואפתי גילף מראשו דנזיר לב"ש דאפילו עשה ול"ת ידחה דהא ליכא למיפרה שפכו ישנו בשאלה דלדידהו נזירות ליתא בשאלה ולפי הנ"ל ניחא דאיפא למיפרה שפכו אין איסורו איסור עולם אבל בלא"ה לא תיקשי לרש"י ז"ל די"ל דב"ש מוקי לראשו ללאו דהקפה גרידא ולאשמעינן דשמה הקפה ודווקא בלאו שאינו שנה בכל הוא דעשה דחיא אבל לאו השנה בכל לא ועיין לעיל במדיר את בנו בנזיר דפליגי בירושלמי ב"ש וב"ה וס"ל לב"ש דאינו מדיר ולר"ל דאמר פדי לחנכו במצות אזלי ב"ש לטעמיהו דס"ל ע"כ דשמה הקפה ולא מצי למעבד הקפה: גמ' ולמ"ד ראשו ללאו גרידא למה ליה למיכתב ראשו ולמה ליה כו' ופי' התוס' ז"ל דאראשו פריה למה לי הא מזקנו משמע בין פהו בין ישאל דמקרא מלא דיקבר הכתוב וא"כ מזקנו ששמעינן בין לאו גרידא בין עשה ול"ת והקשו ז"ל ע"ז הא איצטריה למילף בעלמא אפילו בלאו השנה בכל ובאם אינו ענין.

ותי' דס"ד דלאו גרידא השנה בכל שקול הוא פלאו ועשה שאינו שנה בפל ואין טעם לסברא זו ולפי דרפכו של הש"מ ז"ל א"ש טפי דהכי פריה למה ליה למיכתב ראשו דמזקנו נמי שמעינו בין למידחי לאו גרידא ובין עשה ול"ת דמקרא מלא דיבר הפתוב ועשה דדחי ל"ת בעלמא מגדילים שמעינו לה לבתר דגלי קרא דזקנו דעשה דוחה ל"ת וראשו למה לי אבל הר"ם ז"ל הקשה על שיטה זו דמאי קאמר פהו מנזיר לא ילפינו כו' הא אליבא דמ"ד דלאו גרידא אתי קנימינו השתא ואליביה ילפינו נזיר מפהו פדמסיק לעיל וכהו ג"כ איצטריה לאשמעינו דמצורע בתער ע"ש ופי' הר"ם ז"ל דהכי פריה הא למאן דמוקי ראשו לאו גרידא א"כ מנ"ל דזקנו אתי לכהו מצורע הא איצטריה זקנו לאשמעינו דמצורע בתער ודילמא דוקא בישראל אלא ש"מ דמקרא מלא דיבר הפתוב ובין פהו ובין נזיר משמע.

וא"כ מראשו שמעינו דאפילו נזיר מגלח אע"ג דאיכא עול"ת וא"כ זקנו למה ולא הבנתי דברים אלו דלמאן דמוקי ראשו ללאו גרידא לא איצטריה זקנו לתער דהא מראשו שמעינו לה דהקפת הראש ג"כ אינה אלא בתער וי"ל דס"ל פשיטת התוס' לעיל דהקפת הפאות אסוראפילו במספרים וכמבואר לעיל פ' ג' מינים באורח וכינון דאיצטריה לתער ואפ"ה מרבי פהו והיינו משום דמקרא מלא דבר הפתוב.

וה"ה ראשו דמקרא מלא דבר הפתוב ואפילו נזיר במשמע וא"כ למה ליה להאי תנא למילף פהו מצורע מזקנו הא מראשו שמעינו ונילף פהו מנזיר וגם בזה יש לדקדק מאי אריא דפריה קושיא זו להו דמוקי ללאו גרידא הא לאידהו תנא פשיטא דקשיא אברייתא דזקנו למה ליה למילף פהו מזקנו הא אליביה ג"כ צריה לומר דקרא לתער לחוד איצטריה אבל פהו שפיר שמעינו מראשו דנזיר וי"ל דהוי מציעו לאוקמי ברייתא דקתני פהו מצורע מנין פהאי תנא דמוקי ראשו ללאו גרידא ואיצטריה לכהו מצורע להכי פריה דהא להאי תנא נמי ע"כ מקרא מלא דבר הפתוב וראשו אתי לנזיר ג"כ ואפתי לכ"ע למה ליה למילף פהו מצורע מזקנו ומשני הש"ס דכן הוא באמת דלהאי תנא נמי ראשו אתי לנזיר ג"כ ואתי בין ללאו גרידא דהקפה ובין לעשה ול"ת דנזיר ומה שהזכיר לאו גרידא אתי לאשמעינו דס"ל דמגדילים לא ילפינו אפילו לאו גרידא דלכדבא אתי וכהו מנזיר לא ילפינו שפן ישנו בשאלה כו'.

ולמסקנא זו אפתי תיקשי מנ"ל בעלמא דדחי ל"ת השנה בכל דהא אם אינו ענין ליכא למימר השתא פיון דאיצטריה ראשו נמי לנזיר ומגדילים לא ילף ואפשר לומר דהר"ם ז"ל מפרש פפירוש הש"מ דלעיל דלכתר דגלי רחמנא מראשו דעשה דוחה ל"ת שאינו שנה בכל ילפינו נמי מגדילים לל"ת השנה בכל אלא דאפתי לא הוי איצטריה לאוקמי ראשו ללאו גרידא דכל שפן דאי גלי רחמנא דעשה דמצורע דחי אפילו עשה ול"ת שפיר גילף מגדילים למידחי ל"ת גרידא וצ"ע: וכבר פתבו התוס' דבהלכה זו חוזר הש"ס על פל צדדי פירכות ומחלפת השיטה בכל הני תלת דוכתי בריש יבמות ובפ' ג' מינים.

ובפירקין והארבתי ג"כ שם: תוס' בד"ה ולמאן כו' בסוף דבריהם הקשו לילף במה הצד דעשה דוחה ל"ת ועשה ותירצו דעשה דמצורע עדיף דגדול השלום והביאו ראיה לזה מפרק שילוח הקן דסד"א דעשה דמצורע לידחי עשה ול"ת דשילוח הקן משום דגדול השלום ואין דבריהם ז"ל מדוקדקים דהתם לא אמרינו אלא דס"ד דעשה דמצורע לידחי

עשה דשילוח הקן אבל ל"ת ועשה פשיטא ליה להש"ס התם דלא דחי ונה דלא פתירוץם
הכא דמשום גדול השלום לא ילפינן במה הצד דא"כ במצורע גופא שפיר ילפינן במה
הצד דדוחה אפילו ל"ת ועשה השנה בכל ואמאי פשיטא ליה להש"ס התם בחולין דאין
עשה דמצורע דוחה עשה ול"ת אבל ביבמות נאמרו דבריהם ז"ל בע"א דתירוץא דגדול
השלום תירוץ על הא דלא ילפינן בעלמא למידחי עשה ול"ת שאינו שנה בכל או שישינו
בשאלה והא דלא ילפינן במה הצד פתבו לתרץ משום דאמה הצד פרכינן פירכא כל דהו
ולפ"ז א"ש דאפילו במצורע עצמו לא ילפינן למידחי עשה ול"ת השנה בכל ומש"ה
פשיטא ליה להש"ס בפירק שילוח הקן דלא דחי ועיין שם שהביאו גירסא אחרת ובעלמא
לא ילפינן כו' דאיפא למיפרך פדאמר רב מיקל אדם כל גופו בתער והובא גוססא זו גם
בש"מ ופי' פינו דהני איסורי מותרין כעין תער לא ילפינן מיניהו דקילי ולא א"ש הך
גוססא דהא בהקפת הראש אסור כעין תער וכן בגזיר קי"ל דאסור בכל המעבירין כעין
תער ורב אכל גופו קאי ודו"ק: גמ' אמר רב מיקל אדם כל גופו בתער כו' ולפי גירסא
דילן מסקנא דשמעתין לרב מותר במספרים לכתחלה אפילו בית השחי והערנה והא
דמתניא לוקה היינו בתער ונקא אבל שאר אברים י"ל דאפילו בתער מותר ור' יוחנן
אמרין אליביה תרי לישני לל"ק אמר דמעביר שער בית השחי אסור ולוקה מדרבנן
ומשמע דאפילו במספרים אסור ופליג אדרב וכ"כ התוס' ז"ל בד"ה אמר ר"י.

ולאיפא דאמרי ס"ל לר"י דלוקה ד"ת משום לא ילבש גבר ולכאורה משמע דלהך לישני
אפילו במספרים לוקה ד"ה דאי נוקא בתער אם כן מנ"ל דפליגי הני לישני דילמא ל"ק
מייירי במספרים וא"ד מייירי בתער ועוד דמאי פריה מהא דהעברת שער אינו מד"ת אלא
מד"ס לימא דהך ברייתא מייירי במספרים אלא ש"מ דבכל גוונא לוקה ד"ה להך לישנא
אבל מדברי התוס' ז"ל לקמן בד"ה חזינא לר"י כו' משמע דגם לר"י ליכא במספרים
אלא איסור דרבנן ולהך גירסא הא דבעי רב מר"ח לקמן מהו לגלח היינו בתער וכמש"כ
התוס' לקמן דאי במספרים הא שרי רב ולא מסתבר דפליג אדר' חזינא אבל קשה לפ"ז
איך ביעיא דבעי רב מר"ח מהו לחוף וא"ל אסור והא אפילו במספרים שרי רב ולהלכה
לפי גירסא זו נראה דאפילו במספרים אסור דהלכה כר"י לגבי רב ואי פסקינן כאיפא
דאמרי איפא בתער לאו דאורייתא: אבל גוססת הגאונים הוא דלבתר דפריה לרב
מברייתא דמעביר בית השחי ה"ז לוקה משני פי קאמר רב בשאר אברים דשער בית
השחי ודאי אסור ולוקה ובשאר אברים שרי ופריה ושאר אברים מי שרי והתניא העברת
שער אינה מד"ת אלא מד"ס ומשמע דכל העברת שער קאמר אפילו דשאר אברים ומשני
הא בתער הא במספרים ובהא איכא נמי תרי גוססא גרסינן אלא פי קאמר
רב במספרים ולפ"ז משמע דלהא שינויא רב דשרי אפילו בבית השחי קאמר דשרי
במספרים ובתער אסור אפילו בשאר אברים ואין חילוק בין שאר אברים לשער בית
השחי וא"כ ר"י לל"ק דאמר בשער בית השחי לוקה משמע דבשאר אברים מותר
במספרים מייירי ואם כן קשה מאי פריה מברייתא דהעברת שער אסור מד"ס הא ע"כ
ברייתא זו בתער מייירי מדאסור אפילו שאר אברים וי"ל דפריה מכל שפן מה אפילו
בתער לא אסור אלא מד"ס כל שפן במספרים.

ומשני דאסור ולוקה מדרבנן קאמר ולא דר"י לוקה ד"ת קאמר ומשמע דמייירי נמי
במספרים כל"ק ואפילו במספרים לוקה משום לא ילבש וא"כ סלקי שמעתא לפי גוססא

זו דלרב בתער פל גופו אסור ובמספרים הכל שרי אפילו של בית השחי ולר"י לל"ק של בית השחי אסור מדרבנן ולא"ד לוקה ד"ה אפילו במספרים ושאר איברים מותר דוקא במספרים אבל בתער אסור וכמשמעות ברייתא דהעברת שער כו' דמשמע פל העברת שער אפילו שאר איברים וא"כ הלכה כר"י דבתער אסור הכל ובמספרים של בית השחי אסור ושאר אברים מותר וי"ל עוד דר' יוחנן מייירי בתער והא דקאמר דוקא בית השחי משום דמלקות ליכא אלא בבית השחי אבל איסורא איכא אפילו בשאר אברים ובין מלקות דרבנן ובין מלקות ד"ת ליתא אלא בתער.

ולפ"ז ליכא בין רב לר"י אלא מלקות בבית השחי דלרב לא שמעינן ליה דלוקה ור"י אמר דלוקה אבל במספרים מודה דשרי בכל גוונין: ולאידך גוונין דלא גרסינן אלא קיימי הך אוקימתא דרב מייירי בשאר אברים ובמספרים אבל דבית השחי אסור אפילו במספרים ובתער אסור אפילו שאר אברים והתוס' ו"ל ביבמות פ' החולץ והרא"ש ו"ל שם בפ' מצות חליצה משמע דס"ל להלכה דמותר לגלח שער בית השחי כגון סחא דילן דבמספרים מותר או אפילו לגנוסחת הגאונים וכפי גירסת אלא פי כו' דסלקי מסקנא לרב דאפילו בית השחי מותר במספרים לרב וצ"ל דהם מפרשים הא דאמר ר' יוחנן המעביר כו' לוקה היינו דוקא בתער וכנ"ל דאי אפילו במספרים הא קי"ל כר"י לגבי רב ועיין בנימוק"י במפות דמסקא ליה בדברי ר"י אי מייירי בתער או במספרים ויש קצת ראיה דר"י בתער מייירי דאי במספרים א"כ לא"ד נמי איירי במספרים ולוקה ד"ת וא"כ תיקוני מקרא דמפיבןשת לא עשה רגליו אלא ש"מ דבמספרים ליכא למ"ד דאסור ד"ת וע"כ בתער איירי ר"י והא דקאמר דוקא בית השחי היינו דאינו לוקה אלא על בית השחי אבל איסורא איכא אפילו בשאר אברים ולא פליג ר"י ארב פלל וכן כתב בש"מ ו"ל.

אף מ"מ קשה מהא דמיבעי ליה לרב מהו לחוף בידו ופשיט ליה ר"ח לאיסורא: וע"כ צריך לומר דרב לא קיבלה מר"ח ולהתוס' ו"ל לא ניתא ליה בהכי וכמש"כ ביבמות שם ועיין בהגהות מהר"ם ו"ל בדברי הרי"ף במכות שם: דף נט גמ' הוא דאמר פי האי תנא כו' ואידך תנא דדריש לה שלא ישב איש בין הנשים ואשה בין הנשים ומשמע קצת דראב"י דדריש שלא יתקן איש בתקוני אשה היינו נמי כתנא דס"ל לר"י פנוניתה וכן הוא דעת הסמ"ג ו"ל לפסוק כר"י לאיכא דאמרי דלוקה ד"ת אבל מדברי הרמב"ם ו"ל לא משמע דהוא ו"ל פסק נמי כראב"י ואפ"ה בהעברת שער פסק דאינה אלא מד"ס.

וצ"ל פיון דתיקון שאינו נראה הוא ליכא בזה לאו דאורייתא אבל בליקוט לבנות מתוך שחורות פסק דלוקה דתיקון הנראה הוא ועיין בהשגת הראב"ד ו"ל שם פי"ב מהלכות עבודת פוכבים ועיין בי"ד סי' קפ"ב ובביאורי הגאון ר"א ו"ל שם: מהו לחוף כו' צריך לדקדק אי לחוף סתם מיבעי ליה הא בלא"ה מותר דהוי דבר שאין מתכונן ואפילו בגזיר מותר פדתנן גזיר חופף כו' ורש"י ותוס' ו"ל פירשו דמתכונן להשיר שער מיבעי ליה.

וא"כ מאי אריא לחוף וממ"נ אי ס"ל דבכל מעבירין אסור בכה"ג נמי אסור פיון דמכונן להשיר השער ואי שאר מעבירין מיבעי ליה ליבעי בכל המעבירין וי"ל דס"ל נדאי דבשאר מעבירין נמי אסור פיון דאינו עושה אלא להעביר השער אבל לחוף מיבעי ליה פיון דאינו נראה כ"כ דמתכונן להעביר אלא לחוף בעלמא אין פאן איסור דהא העברת שער עצמה אינה אסורה אלא משום תיקון אשה וכל שאינו נזכר כ"כ מיבעי ליה ופשיט

ליה לאִיסורא אַבְל בְּבגְדוֹ אַע"ג דְּמַפְנוּן ג"כ לְהַעֲבִיר שְׁעָר פְּשִׁיט לִיה לְהִתְרָא דְזַה וְדַאי לְאוּ תִיקוּן גְּמור הוּא וְהַרְמַב"ם ז"ל בְּפִי"ב מְהִלְכוֹת עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים לֹא פָתַח לְהַנְהֵ בְּעֵינַי דְּרַב מַהוּ לְחוּף לֹא בְיַד לְאִיסוּר וְלֹא בְּבגְדוֹ לְהִתְרָא.

ואוּלִי מְפָרֵשׁ הָא דְּמַסִּיק הַש"ס וְלִית הִילְכְתָא פְּנוּתִיה קָאִי אֲכוּלְהוּ בְּעֵינַי דְּרַב מְשׁוּם דְּרַב לְטַעֲמִיה דַּס"ל דְּבַר שְׁאִין מְתַפְנוּן אֲסוּר וּמַש"ה מִיבְעִי לִיה מַהוּ לְחוּף אַבְל לְדִידֵן דְּקוּ"ל אֲפִילוּ גַבִּי נְזִיר דְּחוּפָּה מְשׁוּם דְּדְבַר שְׁאִין מְתַפְנוּן מְוֹתֵר לְחוּף נְמִי מְוֹתֵר: וְרֵאִיתִי בַּש"ג בְּשִׁבוּעוֹת שָׁם שְׁכַתְּבּוּ וְז"ל וּמִיְהוּ אִם פְּשִׁחוּפָּה בְּשִׁעֲרוֹת פְּדִי לְהִסִיר מְפִלוֹת מֵאֲלִיו אִין בְּכַף פְּלוּם דְּדְבַר שְׁאִין מְתַפְנוּן הוּא וְצ"ל פְּדִי לְהִסִיר דְּבַר הָעוֹקְצָתוּ קָאֲמַר וְאִינוּ מְתַפְנוּן לְהַעֲבִיר שְׁעָר וּבַכַּה"ג נִרְאָה דְּאֲפִילוּ אִם פְּסִיק רִישָׁא הִיא שְׁרִי פִינוּדְאִין זַה אִיסוּר מִצַּד עֲצָמוּ אֲלֵא מְשׁוּם קוּשׁוּטִי נְשִׁים וְכִינוּ דְאִינוּ מְתַפְנוּן לְזַה שְׁרִי וְע"ש שְׁהַקְשָׁה מְהָא דְאֵל יְכַרוּף חֲבָלִים שְׁל פְּשִׁתָּן וְצָמֵר בְּשַׁבַּת פ' בְּמָה בְּהִמָּה דְמוֹקְמִינוּן לַה מְשׁוּם פְּלָאִים וּפְיַרְשׁ רַש"י ז"ל דַּס"ל דְּבַר שְׁאִין מְתַפְנוּן וְאֲסוּר וְא"כ לְמָה פְּסִקוּ הָרִי"ף ז"ל וְהָרֵא"ש שָׁם לְאִיסוּרָא דְאֵינוּן קוּ"ל דְּבַר שְׁאִין מְתַפְנוּן מְוֹתֵר וְכַתְּבּוּ דַּס"ל דְּזַה הָנִי פ"ר וְעֵינֵין בַּש"ג בְּשַׁבַּת שָׁם: וְעֵינֵין תּוֹס' יְבָמוֹת שָׁם שְׁכַתְּבּוּ דָּאִם מְגַלַּח כָּל גּוֹפּוֹ אִין פְּאֵן אִיסוּר לֹא יִלְבַּשׁ דְּלֹאֵוּ נּוּי הוּא וְכַתְּבוּ סְמָךְ לְזַה מְדָלָא אֲשַׁכְחֵן דְּעַשְׂהָ דְּמִצְוֵרַע דּוּחָה לְאוּ דְלֹא יִלְבַּשׁ וְאִין זַה מְוֹכְרַח דְּכָל שְׁאִינוּ מְתַפְנוּן לְקוּשׁוּט וְדַאי אִין פְּאֵן אִיסוּר וְלִמְצָנָה הוּא דְקַמְכּוּנוּ.

וְכֵן פָּתַח ר"ת ז"ל שָׁם לְפָרֵשׁ הָא דְּאֲמַר לִיה וְהָא קָא גְּדַל אַע"ג דִּיכּוּל לְגַלַּח בְּמַסְפְּרִים מְשׁוּם דְּכָל שְׁאִינוּ מְתַפְנוּן לְקוּשׁוּט אֲלֵא מְשׁוּם צַעַר מְוֹתֵר וְעֵינֵין תּוֹס' ז"ל הָכָא בַּד"ה בְּעֵי מִינְיָה רַב מַר"ח כו' וּלְפִי הַהִלְכוֹת כו' וְכֵן נִרְאָה כו' וּמֵאִי קוּשְׁיָא יִטְלָנוּ בְּמַסְפְּרִים וְהָא קַגְדְלוּ וְהוּאִיל וְסוּפוּ לִיגְדַל אַף פְּשִׁיגְלַחְנוּ אִין זַה תִּיקוּן כו' וְזַה סוּתֵר קֶצֶת דְּבַרְיָהֶם הָרֵאשׁוֹנִים שְׁכַתְּבוּ וְכֵן נִרְאָה כו' וּלְפִי מַש"כ פְּאֵן אִין פְּאֵן קוּשְׁיָא וּכְמַש"כ ר"ת ז"ל שָׁם בִּיבָמוֹת וְגַם לֹא הִבְנִיתִי מִטַעַם זַה דְּבַרְיָה הַש"ע י"ד ס' קפ"ב שְׁכַתְּבוּ לְהַנְי תְּרִי דִינֵי דְמַרְאֵשׁוּ וְעַד רַגְלוּ מְוֹתֵר.

וְאִם מְכּוּן בְּשַׁבִּיל צַעַר בֵּית הַשְּׁחִי לְבַד ג"כ מְוֹתֵר וְתַרְתִּי לְמָה לִי דְהָא מַרְאֵשׁוּ וְעַד רַגְלוּ ג"כ לֹא שְׁרִי אֲלֵא מְשׁוּם דְּלַרְפוּאָה קַמְכּוּנוּ וְזַה אֲפִילוּ בֵּית הַשְּׁחִי לְחוּד שְׁרִי וְעֵינֵין בְּדְבַרְיָה הָאֲחֵרוֹנִים ז"ל שְׁנַחֲלֵקוּ בְּכָל גּוֹפּוֹ אִם מְתַפְנוּן אֲפִילוּ לִיוֹפִי יֵשׁ מְתִירִין וּמְדְבַרְיָה תּוֹס' ז"ל בִּיבָמוֹת לֹא מְשַׁמַּע הָכִי דַּא"כ לֹא רֵאִיָּה הִיא מְמַצְוֵרַע וְעוֹד דַּא"כ מֵאִי פְּרִיָּה לְרַב מְבַרְיָתָא דְּמַעֲבִיר כו' הָא רַב כָּל גּוֹפּוֹ קָאֲמַר וְדו"ק: ע"ב מְשַׁנְּהָ יְבַקֵּשׁ אַחַד מִן הַשּׁוּק שְׁיִדְוֹר פְּנְגְדוּ בְּנְזִיר עֵינֵין תּוֹס' מְנַחוֹת דָּף פ"א שְׁדַקְדְּקוּ מְהָא דְּכַתִּיב טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדְוֹר וְתִירְצוּ דְּתַקּוּנֵי גְבָרָא שְׁאֵנִי וְאִין זַה מְסַפִּיק דְּלִתְקוּן חֲבִירוֹ אִין אוּמְרִים לוֹ לְאָדָם חֲטָא כו' אַבְל בְּלֵא"ה נְזִירוֹת לֹאֵוּ בְּכָלֵל זַה הוּא וְאִיכָּא נְזִירוֹת פְּשִׁירָה נְמִי פְּדַאִיתָא בְּנְדָרִים וְעוֹד דְּהֵינֵינוּ דְּאֲמַר לוֹ בֵּן זוּמָא מִי שׁוּמַע לוֹ שְׁיִדְוֹר פְּנְגְדוּ וְגַם ר"י לֹא אֲמַרְהָ אֲלֵא פְּדִי לְחַדָּד בְּהָא תַּתְּלִמִּידִים וְעוֹד דַּע"כ לֹא יִשְׁמַע לוֹ חֲבִירוֹ לְעַשׂוֹת הַקְּפָה בְּעַצְמוֹ מְסַפֵּק וְלְגַלַּח שְׁתֵּי תַּגְלַחוֹת וְאֲפִילוּ בְּקַטָּן אִיסוּרָא אִיכָּא וּכְמַש"כ לְעִיל אִם לֹא דְנוּקִים דּוּקָא בְּאִשָּׁה: וְעֵינֵין בִּירוּשְׁלָמִי בְּמִתְנִיתִין דְּמִיִּתִי פְּלוּגְתָא דְּר"י וְר"ל בְּהַתְּרָאֵת סַפֵּק בְּאַחַד מִן הַשּׁוּק שְׁנְדָר דְּסַפֵּק הוּא בֵּין בְּשַׁלְשִׁים הָרֵאשׁוֹנִים וּבֵין בְּשַׁלְשִׁים הָאֲחֵרוֹנִים וְאִם הִתְרוּ בּוֹ פְּאֲחַת פְּלִיגֵי בְּזַה ר"י וְר"ל וּמִיִּתִי הֵתֵם דְּפִלִּיגֵי בַכַּה"ג בְּשַׁנְיָ יָמִים טוֹבִים שְׁל גְּלִיוֹת אִם הִתְרוּ בּוֹ פְּאֲחַת וְלֵר'

יוחנן הווי התראָה וְנִרְאָה דְלִפֵּי שְׁיִטַּת תַּלְמוּדִין לִיתָא לֵהָדָּ פְּלוּגְתָּא פִּינּוּ דְבַעֲיִנּוּ הַתְּרָאָה תַּכ"ד א"כ בב' י"ט שֶׁל גְּלִיּוֹת אוֹ בְּגוּנָא דְמַתְנִיתִין לִיפָּא הַתְּרָאָה כְּאַחַת דְּאַפִּילוּ הַתְּרוּ בּוּ בְּרֵאשׁוֹן שְׁלֵא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה גַם בְּשָׁנֵי אֵין הַתְּרָאָתוֹ עַל שְׁנֵי כְּלוּם וְהִירוּשְׁלָמִי לְשִׁטְתָּיהָ דְלֵא בַעֲיִנּוּ הַתְּרָאָה תַּכ"ד וּכְמוֹ שְׁפַתְבְּתֵי בְּמַתְנִיתִין דְּהֵינָה מְטַמָּא פֶּל הַיּוֹם ע"ש אָבֵל לְשִׁיטַּת תַּלְמוּדִין פְּלִיגֵי ר"י ור"ל דְּנֻקָּא בְּשִׁפְתֵי הַתְּרָאוֹת הֵינּוּ בְּהֵפֵה אֶת זֶה וְחִזַּר וְהֵפֵה אֶת זֶה דְּהֵינָה שְׁפִי הַתְּרָאוֹת כַּמֶּש"כ רש"י ז"ל בִּיבְמוֹת וּבְמַפּוֹת וּא"כ שְׁיִיכָא פְּלוּגְתָּיהּ נְמִי בְּשָׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גְּלִיּוֹת וּבב' הַתְּרָאוֹת וּבכ"מ הַקְּשָׁה הָא בְּבַת אַחַת לַכ"ע לָאו הַתְּרָאָת סָפֵק הוּא כְּדָאִיתָא בְּתַלְמוּדִין דְּמוּדָה ר' יְהוּדָה בְּהֵפֵה שְׁנֵיהֶם בְּבַת אַחַת וְאֵין זֶה קֻשְׁיָא דְהֵתֵם עֲשָׂה הָאִיסוּר בְּבַת אַחַת וּבְזֶה שְׁפִיר הַתְּרָאָת וְדָאִי הִיא אָבֵל הֵכָּא א"א לַעֲשׂוֹת אִיסוּר וְדָאִי כְּאַחַת וְאַפִּילוּ אִם הַתְּרוּ בּוּ כְּאַחַת ס"ל לְהִירוּשְׁלָמִי דְזֶה הֵי הַתְּרָאָת סָפֵק וְעֵינּוּ בִירוּשְׁלָמִי סוּף פ' נוֹשְׂאִין עַל הָאֲנוּסָה וְאֵין פֶּאן מְקוּמוֹ לְהַאֲרִיף בְּזֶה: דָּרָם תּוֹס' בַּד"ה תְּגַלְחַת רֵאשׁוֹנָה כו' וְכֵן צ"ל דְּשְׁלָמִים דְּנִזְיָר לֹא הֶצְרִיכוּהוּ כו'.

וְלֹא הֵי צְרִיכֵי לְזֶה דְּשְׁלָמִים בְּלֹא"ה אֵינּוּ יָכוֹל לְהֵבִיא פִּינּוּ דְצָרִיף לְאַתּוּיֵי לְחֵם בְּהֵדָה וְלְחֵם לִיפָּא בְּנֻדְבָה וּק"ל וע' תּוֹס' ז"ל בְּנֻבְחִים וְנֻדָּה: שָׁם גַּמ' וְתַנִּי עָלָה וּמְגַלַּח אַרְבַּע תְּגַלְחוֹת הֵינּוּ כֹּל תְּגַלְחַת לְאַחַר שְׁנָה דְקוּדָם שְׁנָה אֵינּוּ יָכוֹל לְגַלַּח מִשּׁוּם דְּמְסַפְקִינּוּ בְּכֹל תְּגַלְחַת דִּילְמָא תְּגַלְחַת טְהָרָה הִיא וְכַתֵּב הַר"מ ז"ל דְּבִסְפֵק טְוִמְאָה לִיפָּא נ"מ אֵימְתִי שְׁנוּלַד בֵּין בְּתַחֲלַת נְזִירוֹתוֹ אוֹ בְּסוּף הַשְּׁנָה וְכַתֵּב עָלָיו הַרְאָב"ד ז"ל דְּזֶה אֵינּוּ אֵלָא אִם נוּלַד סָפֵק טְוִמְאָה ז' יָמִים קוּדָם סוּף הַשְּׁנָה דְמִזָּה בְּשְׁלִישֵׁי וּשְׁבִיעֵי וְכִי מְגַלַּח תְּגַלְחַת רֵאשׁוֹנָה בְּסוּף שְׁנָה אֵיפָּא לְסַפּוּקֵי דִילְמָא לָאו מְצוּרַע הוּא אֵלָא טְמֵא וְתְּגַלְחַת רֵאשׁוֹנָה עָלְתָה לוֹ לְתְּגַלְחַת טְוִמְאָה וְאֵינּוּ יָכוֹל לְגַלַּח תְּגַלְחַת שְׁנֵי אֵלָא בְּסוּף שְׁנָה שְׁנֵי אָבֵל אִם נְטִמָּא בְּסוּף שְׁנָה רֵאשׁוֹנָה מִמֶּשׁ אֵין צָרִיף לְתְּגַלְחַת רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנֵי אֵלָא שְׁנָה וּשְׁבַעַע יָמִים דַּמ"נ אִם מְצוּרַע הוּא וְדָאִי דְסָגִי בְּהֵכִי וְאֵי לָאו מְצוּרַע הוּא אֵלָא טְמֵא ג"כ מוֹתֵר לְגַלַּח תְּגַלְחַת שְׁנֵי לְאַחַר שְׁבַעַע דְּהָא רֵאשׁוֹנָה לֹא עָלְתָה לוֹ לְתְּגַלְחַת טְוִמְאָה פִּינּוּ דְלֹא הִזָּה עֲדִינּוּ שְׁלִישֵׁי וּשְׁבִיעֵי וְכֵן בְּיָאֵר הַלַּח"מ ז"ל דְּבִרֵי הַרְאָב"ד ז"ל פְּנ"ל ועכ"ז אֵין דְּבִרֵי הַרְאָב"ד ז"ל מוּבְנִים דְּבַכָּה"ג הֵיכִי מְגַלַּח תְּגַלְחַת רֵאשׁוֹנָה בְּסוּף שְׁנָה רֵאשׁוֹנָה פִּינּוּ דְבִסְפֵק טְוִמְאָה הוּא וְדִילְמָא לָאו מְצוּרַע אֵלָא טְמֵא הוּא וְאִיסוּר לְגַלַּח בִּימֵי טְוִמְאָתוֹ וע"כ צָרִיף לְהַמְתִּין בְּתְּגַלְחַת רֵאשׁוֹנָה עַד שְׁתֵּהֵי רֵאוּיָה גַם לְתְּגַלְחַת טְוִמְאָה וְכֵן הַקְּשָׁה בַק"ע: וְסָפֵק הַצָּרַעַת צָרִיף לוֹמַר שְׁנוּלַד לוֹ בְּתַחֲלַת הַנְּזִירוֹת דָּאִי בְּאַמְצַע הַנְּזִירוֹת א"כ לֹא הֵי צָרִיף לְהַמְתִּין בְּתְּגַלְחַת שְׁלִישִׁית שְׁנָה שְׁלִיקָה וְהֵי דִי בְּתְּשִׁלוּם הַנְּזִירוֹת עִם הַיָּמִים שְׁקָדְמוּ לְסָפֵק צָרַעַת.

וּמַמ"נ אִם מְצוּרַע וְטְמֵא הוּא וְדָאִי מוֹתֵר לְגַלַּח בְּתוֹף הַשְּׁנָה וְאֵי מְצוּרַע וְלָאו טְמֵא הוּא ג"כ מוֹתֵר לְגַלַּח תְּגַלְחַת טְהָרָה בְּתוֹף הַשְּׁנָה דְּהֵימִים שְׁלִפְנֵי צָרַעַת עוֹלִין לוֹ וְאֵי טְמֵא וְלָאו מְצוּרַע הוּא כְּפָר יֵצֵא הַכֹּל בְּתְּגַלְחוֹת הַרֵאשׁוֹנוֹת אֵלָא וְדָאִי צ"ל דְּנוּלַד לוֹ סָפֵק צָרַעַת בְּתַחֲלַת הַנְּזִירוֹת.

וּא"כ לר"ל דס"ל לְעֵיל דְנְטִמָּא בִימֵי צָרַעַתוֹ אֵינּוּ סוֹתֵר א"א לוֹמַר דְּסָפֵק טְוִמְאָה נוּלַד אַחַר סָפֵק הַצָּרַעַת דָּא"כ לֹא הֵי צָרִיף תְּגַלְחַת טְוִמְאָה לְסָפֵק מְצוּרַע וְטְמֵא דָּאִי מְצוּרַע הוּא וְלֹא סוֹתֵר אֵין פֶּאן תְּגַלְחַת טְוִמְאָה כְּלָל וְצ"ל דְּסָפֵק הַטְּוִמְאָה נוּלַד קוּדָם סָפֵק הַצָּרַעַת

ודו"ק: ודברי הרמב"ם ז"ל בספר הקרבנות בזה נפלאים הנה כמו שתמהו בזה הכ"מ והלח"מ ז"ל במש"כ בתנאי העולות דמתנה בעולה ראשונה לחובת מצורע ונהרי הוא עדיין מחוסר ספירה ומש"כ הלח"מ ז"ל להביא ראיה מהא דאמרין בנבחים דחייב על שחוטי חוץ בעולה מחוסר זמן והיינו משום דיכול להביאה אפילו קודם זמנה אין זו ראיה דא"כ לא היה צריך קרא להכי לרבות דחייב משום שחוטי חוץ פדאיתא שם בפ' פרת חטאת פיון דיכול להביאה ולצאת ידי חובתו אפילו בתוך הזמן פשיטא דחייב משום שחוטי חוץ אלא ודאי לא יצא בה ידי חובתו ואפ"ה איתרבי לחייבו משום שחוטי חוץ פיון דשם עולה ושלמים ראוי לפתח אהל מועד בכל זמן אלא דמדברי הרמב"ם ז"ל בחיבורו פ"ק י"ח מהלכות מעה"ק ובפירוש המשנה שם בפרק פרת חטאת משמע דעולה ושלמים כשירים אפילו תוך זמנו ע"ש בתוי"ט פ"ק ה"ל וכן מש"כ דשניה לחובת נזירות גם כן קשה פנ"ל וצ"ל בזה ג"כ דיצא ידי עולה אפילו הקריבה בתחלת מנין נזירותו וזה יפלא דא"כ בעת השלמת נזירותו מגלח הוא בלא קרבן כלל ולכ"ע צריך לגלח עכ"פ על אחת משלשתן ומי הכריחו לכל זה והלא נתבאר כל סדר התנאים בגמרא להקדיא וגם אמאי לא הנפיר הבאת צפירים בתגלחת הראשונה ובהלכה ח' שם פתב נמצאת אומר אם מוחלט הוא הרי טהר בצפירים ואמאי לא הנפירו שם הל' ד' ובירושלימי ובתוספתא מבואר ג"כ סדר הקרבנות כמו בתלמודין ולמה שינה הוא ז"ל הסדר והדבר פלאי: גמ' והא בעי אשם ר"ש היא דאמר מיייתי ומתני.

קושיא זו היא קצת שלא בעקומה. דאחר תגלחת שניה הוא דשייף לאקשוני הכי אבל לא בתגלחת ראשונה ולפשיטא דשמעתא משמע דאשם מעפב לכ"ע ולרבנן דלית להו תנאה דר"ש אין לו תקנה אבל הרמב"ם ז"ל פתב שם בפירוש דאשם נמי אינו מעפב לרבנן והכי משמע בפירושלמי ובתוספתא דלא הודו לו חכמים לר"ש בהאי תנאה.

אבל מ"מ מודו דיש לו תקנה ע"י חטאת העוף ובעי לאפקורי לנכסיה ע"ש וכ"כ הלח"מ ז"ל אבל בסוף גדה משמע דאשם מעפב גבי שני מצורעים שנתערבו קרבנותיהם. וכן משמע מהא דתנו אין לו ביהוה אין לו טהרה עולמית ואי אשם לא מעפב לוגו ג"כ אינו מעפב ואמאי אין לו טהרה וכבר פתבתי לעיל בשמעטא דתנופה בנזיר אי מעפב דלא שייף הקא הו סברא דאין ראוי לביקה ועוד דא"כ ה"נ הני אינו ראוי לביקה פיון דאינו יכול להביא אשם מספק וכדאמרין בב"ב דספק חשיב אינו ראוי לביקה לענין קריאה דבפורים ובמ"א דקדקתי עוד מהא דתני הקדים חטאתו לאשמו לא עשה ולא כלום ואי אשם אינו מעפב אמאי לא עשה ולא כלום וע' בלח"מ ז"ל שם בפ"י מה"נ: ע"ב גמ' מוחלט ספק וטמא ודאי אוכל בקדשים לאחר שלשים ושבעה ימים ופירש רש"י ותוס' ז"ל דמגלח תגלחת ראשונה לז' ימים ומותר לגלח ממ"נ או משום צרעת או משום טומאה וצריך להזות שלישי ושביעי בשבעה ימים הראשונים דאל"ה היה אסור לגלח לשבעה ימים פיון דמוחלט ספק הוא ולטומאה ג"כ אינו יכול לגלח בלא הזאה שלישי ושביעי אלא ודאי מזה בשלישי ושביעי ומגלח לשבעה ימים ממ"נ ותגלחת שניה אינו יכול לגלח אלא לאחר שלשים יום דשפא לאו מצורע הוא ותגלחת הראשונה הוי תגלחת טומאה והשתא נזיר טהור הוא אבל הרמב"ם ז"ל פתב גם בזה דרף אחרת דתגלחת ראשונה הוא לאחר שלשים ותגלחת שניה לאחר שבעה ושניהם הם לספק צרעת ואם"כ מזה בשלישי ושביעי ומגלח לטומאתו ומונה שלשים לנזירות טהרה וכבר תמה הלח"מ ז"ל

על זה היכי מגלח בימי טומאתו פינון דלא הוה עדיין ואין תגלחת זו עולה לטומאתו וגם זה יפלא מש"כ דתגלחת ראשונה הוי לסוף שלשים ואין לזה שום טעם: שם טמא נדאי ומחלט נדאי שותה זין לאחר מ"ד יום היינו ביום מ"ה וכמש"כ התוס' ז"ל ובש"מ הקשה אמאי לא יעלה יום שביעי של ימי ספירו למנין שבועה של נזירות טומאה וכבר פתבתי לעיל על דברי התוי"ט ז"ל במתניתין דכל הימים קודם הבאת קרבנות אין עולין פינון דהקרבנות מעכבין טהרתו להכי כל יום שביעי הרי הוא פשאר ימי ספירו דאין עולין למנין נזירות לא בנזירות טהרה ולא בנזירות טומאה וכמו שיתבאר לקמן: עוד הקשה שם למה לא יביא קרבן טומאה ביום שביעי עצמו וכו"ע דאם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום וכאן הרי עבר עליו יותר משבועה ימים ותיגרץ פינון דאינו מונה אלא שבועה ימים הוי כמו גילח בשביעי דמגלח בשמיני וע' לעיל בתוס' בד"ה אוכל בקדשים בפ' כה"ג באריכות שם: שאלו תלמידיו את ר"ש נזיר טהור ומצורע מהו שיגלח תגלחת אחת כו' ופשוט דלא שאלו אלא אם פבר מנה נזירותו קודם החלטו דאם נחלט באמצע נזירותו בלא"ה אינו עולה תגלחת מצורע לנזירותו פינון דעדיין צריך להשלים נזירותו דימי חלוטו אינם עולין אלא פגון שפחלט ונרפא ביום שלשים ולפ"ז לא קאי שאלת תלמידי ר"ש אמתניתין דתנן ד' תגלחות דבמתניתין שפחלט בתחלת הנזירות לכ"ע צריך ד' תגלחות וא"א שיעלה לכאן ולכאן ולא הבנתי דברי הש"מ שכתב דאמתניתין שאלו ול"נ כמש"כ וכן בתגלחת מצורע ונזיר טמא ששאלו שיעלה לכאן ולכאן היינו נמי שפבר ספר שבועה ימי טומאה קודם חלוטו אבל ימי חלוטו אין עולין לספירת שבועה ימי טומאה וכן פתב הרמב"ם ז"ל להדיא בפ"י מה"נ הלכה י"ג בטמא ומצורע נדאי למה סופר שבועה שאין שבועה ימי הטומאה עולין בשבועה ימי הספירה.

אלא דלא ידענא למה הוצרך לזה לפי המסקנא דתגלחת אחת אינה עולה לכאן ולכאן א"כ פשיטא דצריך לחזור ולמנות שבועה לטומאה כדי לקיים מצות תגלחת ובשבועה ימים יש בהן כדי לכוף ראשן לעיקרו והכי משמע בירושלמי סוף פירקין דמהאי טעמא הוא דחזור וסופר שבועה לטומאה דאמרינן התם זאת אומרת דהתער סותר שבועה בנזיר טמא ומזה נראה דס"ל להירושלמי דימי ספירו של מצורע היו עולין לימי טומאה אלא משום דתער סותר צריך לחזור ולמנות שבועה וסייעתא מפאן לדברי הש"מ לעיל דיום שביעי של ימי ספירו עולה לשבועה ימי טומאה פינון דכבר גילח ואין צריך אלא שבועה ימים כדי גידול שער וצ"ע: תוס' בד"ה אמר לו יפה אמרת כמו לשון אחר הוא ובכמה ספרים לא גרסינן כצ"ל ובפ"י רב דימי אין פאן מקומו ועיין בתוספתא: דף סא גמ' בפ"י רמי ב"ח הני ד' תגלחות משום מצנה או משום עבורי שער טומאה כו' ופירשו התוס' ז"ל דמיקבצי ליה בתגלחת שלישיית שהיא משום תגלחת טומאה אי בפ"י תער דנוקא והוי מצוי למיקבצי בקוצר נזיר טמא בפ"י תער אי לא ובד"ה הני ד' תגלחות כו' פתבו דלאו אמתניתין מיקבצי ליה דהא איפא לספוקי בכל תגלחת בספק נזיר טהור ואין זה מוכן דהא רבא פשיט ליה ממתניתין וכמש"כ התוס' ז"ל לקמן בד"ה ת"ש דמשום ספק נזיר טהור לא הוה צריך גילוח פינון דלא הותר לשתות זין.

ושפיר מיקבצי ליה אמתניתין אלא דמטעם אחר קשה לי היכי פשיט ממתניתין דלא סגי בעבור נשא בתגלחת שלישיית הא א"א לו לעבורי נשא דילמא לאו נזיר טמא הוא אלא

גזיר טהור ואסור להעביר שערו בנשא כדאמרין לעיל דאיכא אסור בכל המעבירין וי"ל דלאחר ששלמה גזירותו ליכא אסור גילוח וממ"נ לא קעביד אסורא בזה.

ומ"מ פירושם ו"ל קשה הא לעיל אמרינן בפשיטות דגזיר טמא נמי דוקא בתער והכא קמייבעי ליה לרמב"ח ובש"מ פתב דמייבעי ליה הכא בתגלחת שלישיית פניו דכבר טבל וגילח ראשונה ושנית לצרעתו מיקוזי קצת בתגלחת טומאה אפשר דבתגלחת שלישיית לאו משום מצנה היא אלא משום עבורי שער טומאה וסגי בנשא ופשיט ממתניתין דאי ס"ד משום עבורי שער בשל"ש סגי ותגלחת רביעית לא לייעבד פלל ושער טומאה אזלי ליה בתגלחת ראשונה וגם פירוש זה קשה וכמו שהקשה ו"ל שם דכבר אמרינן לעיל דאין התגלחת עולה לכאן ולכאן והנה נראה לפרש לפי שיטת הרמב"ם ו"ל דאין התגלחת מעפב בכל אלו להכי מייבעי ליה הכא דספק הוא אי התגלחת משום מצנה אי משום מצנה לא הנה צריף לגלח פניו דספק הוא וכי מגלח הוא משום עבורי שער טומאה ופשיט ליה דאי משום עבורי שער טומאה לחוד הוא דמגלח בג' תגלחות סגי להעביר שער טומאה של צרעת ושל טומאה ותגלחת רביעית למה לי אלא ש"מ משום מצנה מגלח וצריף תגלחת פדינה אלא דגם זה קשה דהא עכ"פ תגלחת אחת צריף לעשות פדינה בתער דהא גזיר ודאי הוא נאי יגלח תגלחות הראשונות בנשא הרי לא קנים מצנות גילוח ועדיין צ"ע: תוס' בד"ה אי אמרת משום עבורי שער כו וצריף לומר דגילח מקצת השער במספרים או בתער כו'.

והקשה בש"מ דבכה"ג יצא ידי מצנה נמי אי סף נשא על שערו ושייר ב' שערות וגילח בתער וכתב דתרי נשא איכא ע"ש: פרק הכותים גמרא מנא ה"מ כו' לפי התוס' ו"ל דאי לאו מיעוטה מהדין היו חייבים בגזירות כמו בכל גזרים דקי"ל דנודרין גזרים ונדבות ולכאורה הא דאמרינן דנודרין גזרים ונדבות היינו לענין דקדושה חל עליהו ופליגי תנאי לענין מעילה ופיגול ונותר ומותר להקריבו ע"ג המזבח אבל על העובד פוכבים עצמו לא שמעינן שיהיה מוזהר עליו בהנאתו ושאר אזהרות קודש דלבד הז' מצנה לא אשכחן אזהרות בעובד פוכבים וא"כ הכא בגזירות דהאסור על עצמו מהיכי תיתי למימר שיהיה מוזהר בטומאה ויין ותגלחת דאטו נוהג בו כל דיני גזרים לאסור על עצמו אינה דבר זו לא שמענו ובירושלמי בפירקין מיתי הא דדרשינן בספרי ישאל בכל יחל ואין עובדי פוכבים בכל יחל ופליגי ר' יונה ור' יוסי ר' יונה אומר ישאל יש להם היתר חכם עובדי פוכבים אין להם היתר חכם ר' יוסי אומר ישאל צריף היתר חכם עובד פוכבים אין צריף היתר חכם ופירש הפ"מ דר' יונה ור' יוסי פליגי בהא דממעטינן לעובד פוכבים מכל יחל ר' יונה אומר לחומרא הוא דממעטינן דאחרים גם פן אין מוחלין לו ומוזהר הוא בכל יחל ור' יוסי אומר לקולא דאין צריף היתר חכם פלל דהוא עצמו מיחל דברו ולפ"ז צ"ל הא דחדא אתת לקמיה דרבי יוחנן ואמר לה לפתוח בנולד לרונחא דמילתא אמר פן דבלא"ה נמי אינה צריכה לקיים דבריו וי"ל דלר' יוסי ג"כ אינו רשאי ליחל דבריו בעצמו אלא דאין צריף היתר חכם היינו לפתח חרטה אבל מנ"ל לחלק בהכי וכן משמע מהא דמסייע שם לר' יונה מכושן רשעתיים שעשה שתי רשעיות שעבר על השבועה משמע דלר' יוסי ליכא אסורא פלל ועיין מל"מ ו"ל בהלכות מלכים שהאריף ג"כ קצת בזה והביא ראיה משבועות דורות הראשונים כמו שבועת אבימלך ושבועת עשו ליעקב דאיכא אסור שבועה בבני נח והדבר קשה דקודם מתן תורה מנ"ל אזהרה

בְּזֶה דְּנִהֵי דְלֹאֲחֵר מִתַּן תּוֹרָה אֵינְתְּרַבִּי מֵאִישׁ אִישׁ שְׁנוֹדְרִין כּוּ' אַבְל קוֹדֵם מִתַּן תּוֹרָה מִנ"ל
וּמִש"כ שֶׁם דְּשׁוֹבְעָה הָיָה מֵעֵין בְּרַפְתָּהּ ה' צ"ע וְעוֹד דְּאֲשַׁכְּחֵן נִדְרָה ג"כ קוֹדֵם מִתַּן תּוֹרָה
נִדְרוּ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה וְנִעְנַשׁ עַל אֵיחּוֹר נִדְרוּ וּמִזֶּה לֹא תִיקָשִׁי דְהֶאֱבֹת קִיּוּמוֹ הַתּוֹרָה
עַד שֶׁלֹּא נִתְּנָה וּמִסְתִּימַת דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל נִרְאֶה דִס"ל דְּנִדְרֵי אִיסוּר לֹא שְׁיִיכֵי בְּעוֹבְדֵי
פּוֹכְבִים מְדֻלָּא פְתַב שׁוּם רְמִז בְּזֶה בְּהִלְכוֹת נִדְרִים וְנִדְרֵי הַקֹּדֶשׁ הוּא דְאִיתָא נְמִי בְּעוֹבְדֵי
פּוֹכְבִים בֵּין הַקֹּדֶשׁ מִזְבֵּחַ בֵּין הַקֹּדֶשׁ בְּדֶק הַבַּיִת וּלפ"ז יֵשׁ לֹמַר דְּנִזְרוֹת סד"א דְהָיָה כְּנִדְרֵי
הַקֹּדֶשׁ וְכִדְאָמְרִינוּ לְעֵיל בְּמַכִּילֵתִין דְּנִזְרוֹת כְּהַקֹּדֶשׁ דְּמִי לְעַנְנוּ שְׁאֵלָה לְמ"ד אֵין שְׁאֵלָה
בְּהַקֹּדֶשׁ וְלֵהֲכִי אִיזְצֻטְרִיָּה מִיַּעוּטָא דְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וְדו"ק: שֶׁם שְׁאֵנִי הֵכָא
דְאָמַר קָרָא לְאָבִיו וְלֹאמוּ לֹא יִטְמָא יִצְא עוֹבֵד פּוֹכְבִים שְׁאֵין לוֹ אָב כּוּ' וּמִפְּאֵן מוּכַח נְמִי
דְּנִזִּיר מְוֹזְהָר עַל מַת עוֹבֵד פּוֹכְבִים ג"כ עַל מַגְעוֹ וּמִשְׁאֹו דְאִי אִינוּ מְוֹזְהָר א"כ הָיָה מְצִי
לְמִימַר בְּפִשְׁטוּת דַּע"כ לֹא מִיִּירֵי קָרָא בְּעוֹבֵד פּוֹכְבִים דְּלֹא שְׁיִיכָא גְבִיָּה אֲזַהְרָה דְלֹאֲבִיו
וְלֹאמוּ לֹא יִטְמָא כִּינּוּן דְאֲפִילוּ יִשְׂרָאֵל אִינוּ מְוֹזְהָר עַל טְוִמְאָה זֹו דְכַנְפֵּשׁ הַמְטַמָּא בְּבִיָּאָה
הַפְּתוּב מְדַבֵּר אֱלָא ש"מ דְיִשְׂרָאֵל מְוֹזְהָר עָלָיו וּבש"מ ו"ל הַקָּשָׁה א"כ מִיַּעוּטָא דְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמָה לִי כִינּוּן דְשְׁמַעִינוּ מִקְרָא דְלֹאֲבִיו דְלֹא מִיִּירֵי בְּעוֹבֵד פּוֹכְבִים ע"ש וְנִרְאֶה
דְקָרָא דְלֹאֲבִיו לֹא מִיַּעוּטָא הוּא וְאִי לֹא פְתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְנִקָּא לֹא הָיָה מְמַעְטִינוּ עו"ג
מִקְרָא דְלֹאֲבִיו דַּע"ג דְאֵין לוֹ אָב מ"מ חֲזִיב בְּנִזְרוֹת וְקָרָא דְלֹאֲבִיו אֲתִי לְאֲשְׁמוּעִינוּ
רְבוּתָא אַע"ג דְמַצְוָה לְטַמְאוֹת לְאָבִיו יִשְׂרָאֵל נִזִּיר לֹא יִטְמָא אֱלָא דְהָא דְבַעֲי לְמִימַר
מְרִיבּוּיָא דְאִישׁ דְקָרָא מִיִּירֵי אֲפִי בְּעוֹבֵד פּוֹכְבִים לְזֶה קָאֲמַר שְׁפִיר דַּע"כ פְּשֻׁטִיָּה דְקָרָא
לֹא מִיִּירֵי בַע"ג מְדַכְתִּיב לְאָבִיו וְלֹאמוּ מִי שְׁיֵשׁ לוֹ אָב וּש"מ דַּע"ג לֹא בְכָלל אִישׁ דְקָרָא
הוּא וּק"ל: ע"ב יִצְא כּוֹתִי שְׁאֵין לוֹ טְוִמְאָה מִנ"ל דְאָמַר קָרָא וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא כּוּ' מִתּוֹךְ
הַקֹּהֵל כּוּ' מִשְׁמַע דְאִי לֹא דְכְתִיב מִתּוֹךְ הַקֹּהֵל ה"א דְעוֹבֵד פּוֹכְבִים יֵשׁ לוֹ טְוִמְאָה אַע"ג
דְבַתְחַלַּת הַפְּרָשָׁה פְתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵינּוּ מְשׁוּם דְמוֹאִישׁ הָיָה מְרַבִּינוּ אֲפִילוּ עו"ג לְטְוִמְאָה
וּלְעַנְנוּ טְהָרָה דְהִזְאָה הוּא דְכְתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעֵינֵינוּ בִּפְלִקוּט בְּשֵׁם הַסְּפָרִי דַר' אֱלִיעֶזֶר יְלִיף
מִקְרָא וְהִיתָה לְעֻדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִין הִזְאָה וְאֵין עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים
מְקַבְּלִין הִזְאָה וְאָמַר לוֹ ר"מ הָרִי הוּא אֹמֵר אַחֲרַי מְלַחֲמַת מִדִּין תַּתְּחַטְּאוּ אִתְּם וּשְׁבִיכֶם
מִשְׁמַע דְעוֹבֵד פּוֹכְבִים ג"כ מְקַבְּלֵי הִזְאָה וְהַשִּׁיב לוֹ ר"א וּשְׁבִיכֶם הֵינּוּ לֹאֲחֵר שְׁיִכְנָסוּ
לְבָרִית וּיְקַבְּלוּ טְוִמְאָה וּמִשְׁמַע דַּר"א יְלִיף מֵהָאִי קָרָא דְאֵין עו"ג מְקַבְּלֵי טְוִמְאָה דְאִי
כְּדַמְסָקִינוּ הֵכָא מִקְרָא דְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא וְלֹא יִתְחַטְּא א"כ לְמָה לִי תַרְתִּי קָרָאִי כִּינּוּ
דְטְוִמְאָה אֵין לוֹ פְּשֻׁטָא דְלֹא שְׁיִיכָא הִזְאָה גְבִיָּה אֱלָא דְמִקְרָא דְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא כּוּ' ג"כ
לֹא שְׁמַעִינוּ אֱלָא מִחֲמַת קָרָא קָמָא דְלֹא בַר חֲזִיטוּי הוּא: וְדִלְמָא פְּרַת הוּא דְלֹא מִיִּחְזִיב כּוּ'
אֵין לְפָרֶשׁ דְכָרַת הוּא דְלִיכָא בַע"ג אַבְל אֲזַהְרָה יֵשׁ עָלָיו לִיכְנָס לְמִקְדָּשׁ דְגַם אֲזַהְרָה לֹא
שְׁמַעִינוּ בַע"ג וְכִינּוּן דְקָרָא מִיִּירֵי בְּכָרַת הוּא דְקָאֲמַר וְדִילְמָא פְּרַת הוּא דְלִית בִּיָּה וְגַם זֶה
לֹא מִקְרָא יִתִּירָא דְמִתּוֹךְ הַקֹּהֵל הוּא דְבַעֲיִלְמִילָף דְלֹא צְרִיָּה יִתּוּרָא לְזֶה דְמַהֲיִכִי תִּיתִי
לְחִיבֵי הָעוֹבֵד פּוֹכְבִים פְּרַת אֱלָא דְבַעֲי לְמִיִּדְרֵשׁ מִמִּשְׁמַעוֹתָא דְקָרָא דְלֹא מִיִּירֵי אֱלָא בְּמִי
שְׁיֵשׁ לוֹ קֹהֵל וְכוּ' דְנִקָּא נְאֻמַר אֲשֶׁר יִטְמָא אַבְל בְּעוֹבֵד פּוֹכְבִים לִיכָא טְוִמְאָה לְהֲכִי קָאֲמַר
דְיִלְמָא מְשׁוּם פְּרַת הוּא שְׁנַאֲמַר מִתּוֹךְ הַקֹּהֵל אַבְל מְטְוִמְאָה לֹא אִימְעִיט עוֹבֵד פּוֹכְבִים
וּבש"מ הַקָּשָׁה ל"ל קָרָא לְמַעוּטֵי עוֹבֵד פּוֹכְבִים מְכָרַת וְתִירָץ כְּנ"ל וְכַה"ג אִיתָא בְּעַרְכֵינוּ
רִישׁ פ"ק גְבִי הָא דְתַנּוּן הַפְּלִ מְטַמְּאִין בְּמַת לְאֲתוּיָי קָטָן וְהָא דְכְתִיב וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא

למעוטי קטן מפרת והקשו התוס' ז"ל התם ג"כ למה ליה למעוטי קטן מפרת פאן יותר
מבכל התורה ולפי ה"ל נחא דהתם ג"כ לאו תורה דריש אלא מדכתיב ואיש אשר
יטמא כו' משמע מקרא דלא אנשכחן טומאה אלא באיש ולא בקטן לזה קאמר דמשום
פרת הוא דכתיב ואיש אבל מטומאה לא אימעיט ולשון התוס' ז"ל בד"ה ודילמא פרת
כו' אינו מוכן קצת ונראה דנתפוננו ג"כ לקושיא ה"ל ותמיהה להו מהיכי פיתי לומר
שיהא עובד פוכבים בפרת פנ"ל: תוס' בד"ה ודילמא טהרה כו' ועוד י"ל משום דהנה
טהור לא מייירי בטהרה דחייטוי אלא בטהור או בטבול יום וקרא דממעט עובד פוכבים
מחייטוי היינו מטהרת חייטוי והיינו הנהא להכי אייתי קרא דאיש אשר יטמא כו' דמייירי
בחייטוי דמקרא דנהה טהור כו' הא אפי' לא שמעינן דעובד פוכבים אין לו טהרה
בטבילה ואע"ג דאמת הוא דעובד פוכבים אין לו שום טהרה ואפי' טבילה מ"מ נחא ליה
לאתויי מחייטוי גופיה ושמה הא דפשיטא לן דעובד פוכבים אין לו טהרה בטבילה הוא
ג"כ מדאימקש טבילה להנהא וכתבתי זאת מפני שדבריהם ז"ל מגומגמים קצת אבל לא
ידענא למאי נ"מ הא דעובד פוכבים אין לו טהרה בטבילה כיון דטומאה אין לו פלל
ממילא לא שייקא ביה טבילה: רב אחא בר יעקב אמר שאני הקא דכתיב והתנחלתם כו'
ופירש"י ותוס' ז"ל דבא ליישב דרשא קמייטא דעובד פוכבים אין לו אב כיון דאין לו
נחלה בעבדים שקנה וצ"ע קצת וכי בשביל זה לא מיקרי אב דהא דאינו מוריש עבדיו
לאו משום דאין לו יחוס אלא דאין לו בעבד קנין הגוף להוריש לבניו ובכה"ג גם ישראל
אינו מוריש פגון עבד עברי נרצע דאינו עובד לא את ה"בן ולא את הבת ועוד דהא גופא
מנ"ל דאין העובד פוכבים מוריש קנין שיש לו בעבדו לבנו.

ובקדושין דף י"ז ע"ב אמרינן בגמרא דעברי הנמפר לעובד פוכבים אינו עובד ה"בן והבת
ויליף לה מןחשב עם קונהו ולא עם יורשי קונהו משמע דנקא עברי הנמפר לעובד
פוכבים אבל עובד פוכבים הנמפר לעובד פוכבים ודאי עובד ה"בן והבת כשאר ירושה
ואי פונת התוס' ז"ל דעובד פוכבים אינו מוריש עבדו לבניו היינו קנין הגוף זה אינו
מפני שאין לו יחוס אב אלא דלעצמו ג"כ אין לו קנין הגוף בעבדו ומה יוריש לבניו ועי'
בש"מ ופשט דברי התוס' ז"ל דאין עובד פוכבים מוריש עבדו פנעני לבנו וזה דלא
כדמשמע בקדושין פנ"ל: ועוד קשיא לי אמאי לא נחא ליה לרב אחא בר"י בשנינויא
קמא דע"כ לא מייירי קרא בעו"ג כיון דאין לו טומאה דליכא מאן דפליג בהא פדאימא
בברייתא בב"ב פ' לא יחפור דעובד פוכבים ממעט בחלון וכן מוכח ממשנה דפסחים
פרק האשה גר שנתגייר דטובל ואוכל פסחו מיד ע"ש וי"ל דרב אחא פא לשנויי גם
משמעוּתא דלאביו דלא משמע בעובד פוכבים או "ל דס"ל לרב אחא ב"י דאע"ג דאין
לו טומאה י"ל דמונהר הוא שלא להתעסק באביו ואמו בגזירותו: אי הכי עבדים נמי
ופירש רש"י ותוס' ז"ל דעבדים נמי אין קונים זה מזה ולא הוי צריכי לזה דבעבדים
בלא"ה ליכא אב לענגן ירושה דעבד ודאי אין לו חייס וכ"כ בש"מ ז"ל וילענגן קנין הגוף
בעבד שקנה עבד פתב בש"מ דיש לו קנין הגוף ולכל קנינים דינו פיישראל וראיה מוכחת
לזה מהא דאמרינן ביבמות ריש פ' אלמנה לכה"ג דעבדי פהו שקנו עבדים אוכלין
בתרומה ואי אין בהן קנין הגוף אמאי יאכלו בתרומה פי הכי דעבד עברי אינו אוכל
בתרומה ועיין תוס' שם בד"ה ועבדים שקנו עבד כו': וכתבו התוס' ז"ל בד"ה אי הכי
דה"ה דפריה אשינויא דיש לו טהרה יש לו טומאה ואין זה מוכן דמשמע מדבריהם דעבד

נְּמִי אֵין לֹו טֹונְמָאָה וְזֵה נְדָאי אֵינוּ פִי הֵיכִי דְאִיפָא בְּעֵבֵד כָּל דֵינִי טֹונְמָאָה זִיבָה וְלִיָדָה וְצָרְעַת דְּוּמְיָא דְאִשָּׁה ה"נ דְשִׁינְיָא בְּיָה טֹונְמָאָת מֵת וְהַזָּאָה וְטְבִילָה וִי"ל דְלָא נְתַפְּוּנוּ לְפִירְכָא זֹו דְאֵין טֹונְמָאָה בְּעֵבֵדִים דְּוּדָאי יֵשׁ בְּהֵן טֹונְמָאָה אֶלָּא דְאֶפִילוּ לְשִׁינוּיָא קָמָא דְעו"ג אִימְעִיט מִשׁוּם שְׂאֵין לֹו טֹונְמָאָה אֶפְתִי תִיקְשִׁי א"ה עֵבֵדִים נְמִי דְאֵין לְהֵם אָב כָּלֵל לְעֵנֹו יִרְוּשָׁה וְע"כ בְּעֵבֵד נְמִי לֹא מִיָּרִי קָרָא דְכְּתִיב לְאָבִיו וְלֵאמֹו וְעֵבֵד אֵין לֹו אָב וּמִטְעֵם זֵה מְסַתְּבַר יוֹתֵר לְמַעוּטֵי כְּדִמְשַׁמַּע מְדַבְּרֵי רַב אַחָא ב"י דְבָא לְשִׁנוּיֵי סְבָרָא זֹו וְלָא נִיחָא לִיה בְּהֵךְ סְבָרָא דְאֵין לֹו טֹונְמָאָה וְכַנ"ל: אֶבְל בְּעֵינֵי קָרָא פִירְכָא זֹו דֵא"ה עֵבֵדִים נְמִי יֵשׁ לְדַקְדַּק דְבַעוּבַד כּוּכְבִים שְׁפִיר קָאָמַר הַש"ס דְלָא מְצִינֹו לְרַבּוּיֵי מְאִישׁ דְעו"ג נְמִי בְּכָלֵל דְע"כ לֹא מִיָּרִי קָרָא בְעו"ג כִּינֹו דְאֵין לֹו טֹונְמָאָה אוּ דְאֵין לֹו אָב אֶבְל עֵבֵד נְהִי דְקָרָא לֹא אִיָּרִי בְּיָה מ"מ מְמִילָא הוּא חִיב בְּנִזְרִוֹת דְיִלְפִינֹו לָה לָה מְאִשָּׁה וְעוֹד דְהָא אִיפָא רִיבּוּיָא דְנְאָמְרַת אֶלִיהֵם תַּדְע דְהָא בְלֵא"ה לֹא מִיָּרִי קָרָא בְּעֵבֵד דְכְּתִיב לְאֶסְרָא אֶסְרָא עַל נַפְשׁוֹ מִי שְׁנַפְשׁוֹ קְנוּיָה לֹו וְאִפ"ה מְרַבִּינֹו לִיה מְנְאָמְרַת וּמְאִי נ"מ אֵם אֵין לֹו אָב ג"כ וּבִש"מ ו"ל כְּתַב דְפָרִיף נְהִי דְמְנְאָמְרַת אִיָּתְרַבִּי לְנִזְרִוֹת מ"מ מְלֶאבִיו נִימָא דְאֶתִי לְמַעוּטֵי עֵבֵד מְקַרְבֵן וְזֵה דְחֹוק דְכִינֹו דְאִיָּתְרַבִּי לְנִזְרִוֹת א"כ מְמִילָא יִלְפִינֹו לָה לָה מְאִשָּׁה דְמְבִיא קְרַבֵן ג"כ וְכִש"כ לְפִי מִש"כ דְלֶאבִיו לֹא מִיָּעוּטָא הוּא אֶלָּא לְהוּצִיא מְמִשְׁמַעוּתָא דְאִישׁ לֹא אֵעו"ג נְמִי קָאִי אֶבְל עֵבֵד שְׁפִיר אִיָּתְרַבִּי לְגַמְרֵי כִינֹו דְלִיפָא שׁוּם מִיָּעוּט וְצ"ל דִּמ"מ פָּרִיף הֵיכִי מְצִית לְאוּכוּחֵי מְלֶאבִיו דְלָא מִיָּרִי קָרָא בְּעוּבַד כּוּכְבִים דְהָא עֵבֵד נְמִי אֵין לֹו אָב וְאִפ"ה אִיָּתְרַבִּי בְּכָלֵל נִזְרִוֹת וְא"כ י"ל דְעו"ג נְמִי בְּכָלֵל אִישׁ לְנִזְרִוֹת וְעוֹד דְכְּבַר כְּתַבְתִּי דְבִלֵּא מִיָּעוּטָא דְכַנִּי יִשְׂרָאֵל ה"א מְסַבְּרָא דְעוּבַד כּוּכְבִים אִיָּתְרַבִּי מְהָא דְיִלְפִינֹו דְנוֹדְרִין נְדָרִים וּנְדָבוֹת וְא"כ עוּבַד כּוּכְבִים נְמִי נְהִי דְלִיתְהֵי בְּמִשְׁמַעוּתָא דְאִישׁ מ"מ מְסַבְּרָא בְּעֵלְמָא אִיָּתְרַבִּי בְּנִזְרִוֹת כְּמוֹ עֵבֵד וּבְנִי יִשְׂרָאֵל לְמַעוּטֵי עו"ג מְקַרְבֵן וְדו"ק: תּוֹס' בַּד"ה אֶלָּא אָמַר רַבָּא כּו' וְהַקְשׁוּ בְּסוּף דְבְרֵיהֵם אֵם כֵּן דְעו"ג לִיתְהֵי בְּנִזְרִוֹת כָּלֵל לְמָה לִי קָרָא דְלַעוּלָה פְּרַט לְנִזְרִוֹת פִּי דְהֵנִי כְּמוֹ נְעֻרוֹת וּבְגָרוֹת דְאֶמְרִינֹו בְּקִדּוּשֵׁין דְלֹא שְׁיִיף לְמִימַר רִיבּוּיָא לְבַגְרוֹת כִּינֹו דְכְּבַר אִיָּתְרַבִּי נְעֻרוֹת לִיצִיאָה אֵע"ג דְאִי לֹא כְּתִיב אֶלָּא חַד קָרָא הֵנִי מוֹקְמִינֹו לְבַגְרוֹת מ"מ לֹא מְסַתְּבַר לְמִיָּקְתַב קָרָא לְדָבַר שְׂאֵינוּ וְה"נ דְכּוֹנְתִיהַ כִּינֹו דְמַחַד קָרָא שְׁמַעִינֹו דְעו"ג לִיתְהֵי בְּנִזְרִוֹת כָּלֵל א"כ הֵיכִי שְׁיִיף לְמַעוּטֵי מְקַרְבֵן דְלִיתְהֵי גְבִיָּה כָּלֵל וְעֵינֹו בַּא"מ וְתִירֵץ דְאֶתִי לְמַעוּטֵי שְׂלֵא יְבִיא עו"ג קְרַבְנוֹת נִזְרִוֹת לְפִטוֹר יִשְׂרָאֵל נְזִיר מְקַרְבְּנוֹתֵיו וְהַנְּיָחוּ בְּצ"ע וּבְמִנְחוֹת שְׁם מְשַׁמַּע דְבִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל יְכוּל לְהַבִּיא כָּל הַקְרַבְנוֹת וְעוֹד דְלִפ"ז נְדָאי תִיקְשִׁי אֶפְתִי דִילְמָא עו"ג אִיָּתְרַבִּי בְּנִזְרִוֹת וְהֵנִי תְרִי קָרָאִי חַד אֶתִי דְלֹא יְבִיא קְרַבְנוֹת לְעַצְמוֹ וְחַד אֶתִי שְׂלֵא יְבִיא בְּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְרַש"י ו"ל שְׁם בְּמִנְחוֹת דָּף ע"ג ע"ב פִּי פְּרַט לְנִזְרִוֹת שְׂאֵם נְדַר בְּנִזִיר אֵין נִזְרִוֹת חַל עָלָיו לְפִי שְׂיֵשׁ בְּהַ עוּלָה חֲטָאת וּשְׁלָמִים מְשַׁמַּע דְמַלְעוּלָה יִלְפִינֹו נְמִי דְאֵין נִזְרִוֹת חַל עָלָיו כָּלֵל וְע"ש מַה שְׁפִירֵשׁ בְּהָא דְאֶמְרִינֹו שְׁם בְּגַמְרָא אִי מְהַתֵּם כּו' וּמִש"כ לְפִי שְׂיֵשׁ בְּהַ עוּלָה חֲטָאת וּשְׁלָמִים לֹא הִבְנַתִי לְמָה לִיה הֵאִי סְבָרָא כִינֹו דְאֵין נִזְרִוֹת חַלָּה עָלָיו בְּלֵא"ה א"ש דְאֵינוּ מְבִיא עוּלֹת נִזְרִוֹת וְצ"ל דְכְּתַב כֵּן לְמֵאִי דַס"ד דְמְקַרְבֵן לְחוּד הוּא דְאִימְעִיט וּמְאִי שְׂנָא עוּלָה זֹו מְשַׁאֵר עוּלוֹת לְזֵה כְּתַב כִּינֹו דְאִיפָא בְּהַדָּה חֲטָאת וּשְׁלָמִים וְחֲטָאת וּשְׁלָמִים וְדָאי אֵינוּ מְבִיא דְחֲטָאת חוּבָה הֵיא וּשְׁלָמִים כְּעֵי תְנוּפָה וְאֵין תְנוּפָה בְעו"ג מִש"ה מִיָּעוּט רַחֲמָנָא נְמִי עוּלָה וְכֵן כְּתַב בְּק"ע דְלֹא אִיָּצְטְרִיף קָרָא אֶלָּא לְמַעוּטֵי עוּלָה אֶבְל חֲטָאת וּשְׁלָמִים מְסַבְּרָא בְּעֵלְמָא עו"ג לֹא מִיָּתִי כַנ"ל.

ולפ"ז הא דאיצטריף קרא למעוטי עולה היינו למ"ד אם גילח על אחת משלשתן יצא דה"א דביא עולה לחוד להכי איצטריף קרא לעולה פרט לנזירות אבל למ"ד דבעינו פל המעשים פולם דוקא א"כ בלאו קרא נמי שמעינו דעו"ג לאו בר אתווי קרפן נזירות הוא דחטאת אינו יכול להביא ועולה לחוד לא סגי ויש ליישב עפ"ז מאי דקשה קצת במסקנא דשמעתין דלהכי ממעיט עו"ג לגמרי מנזירות משום דלקרפן לא איצטריף דשמעינו מקרא לעולה דהתינח לריה"ג אבל לר"ע דדריש התם לעולה דאין העובד פוכבים מקריב אלא עולה א"כ הדק"ל מנ"ל דליתא בנזירות דילמא בגי ישראל לא אתי אלא למעוטי מעולת נזיר ולפי ה"ל ניחא דבלא"ה לא צריף קרא פינו דחטאת אינו מביא עולה נמי אינו מביא דשלשתן מעפבות זא"ז.

וע"כ בגי ישראל אתי למעוטי לגמרי מנזירות: אבל לעיל במכילתין אמרינו דר"ע ס"ל אם גילח על אחת משלשתן יצא וא"כ תיקשי לדידה מנ"ל למעוטי מנזירות דילמא לא אימעט אלא מקרפן היינו עולת נזיר אבל אי נימא דלכל קרפן נזירות איצטריף מיעוטא דאי לאו קרא ה"א דאפילו חטאת ושלמים יביא דחטאת ג"כ בכלל נדבה י"ל דאפילו למ"ד אם גילח על אחת משלשתן יצא מ"מ מי שמחויב להביא את שלשתן מחויב להביא אחת מהן ומי שאינו מביא שלשתן אינו מביא אחת מהן ג"כ ולפ"ז לר"ע לא איצטריף קרא למעוטי מקרפן פינו דכבר אימעט דאינו מביא אלא עולה ולא שלמים וחסות ממילא ה"א בנזיר פטור מכולן ומיעוטא דבגי ישראל אתי למעוטי מנזירות אבל בזבחים דף קי"ז ע"ב לא משמע הכי גבי פלוגתא דר"מ ורבנן בקרפן נזירות בבמה דאיכא תרי לישני התם לל"ק עולה ושלמים לכ"ע קרב בבמה ולא פליגי אלא בחטאת ואשם ולאידך לישנא בעולה ושלמים פליגי אבל חטאת ואשם לכ"ע לא קרב בבמה דחובה הם אלמא דאע"ג דאינו יכול להקריב את פולן מקריב אחת מהם וה"נ לר"ע אע"ג דעובד פוכבים אינו מביא שלמים וחסות מ"מ עולה ה"ה מביא ואפתי איצטריף קרא למעוטי מקרפן היינו עולה ולמעוטי מנזירות מנ"ל ומשם משמע דעו"ג אינו מביא חטאת דמיקרי חובה לאידך לישנא דהיא מסקנת הש"ס התם ולכ"ע לא קרב בבמה וה"נ לענין עובד פוכבים ולא איצטריף קרא לחטאת דלא מיימי וכי צריף קרא לעולה לחוד ומאי דכתיבנא דלמ"ד אחר פל המעשים ועל אחת משלשתן לא יצא לא איצטריף קרא למעוטי עובד פוכבים מעולה אין זה מוכרח דדוקא בישראל ש"יכול להביא את פולן פולומעפבים בו אבל עובד פוכבי שאינו יכול להביא חטאת כ"ע מודו דמביא עולה לחוד ושאר לא מעפבי תדע דלמאי דס"ד למעוטי מקרפן לחוד אבל לא מנזירות אטו עובד פוכבים ינהוג נזירות פל הימים אם קיבל עליו נזירות אחת זה ודאי אינו אלא פינו דלאו בר קרפן הוא הותר לאחר שלשים יום בלי שום קרפן ה"נ אי לא אימעט מקרפן אע"ג דבישראל פולן מעפבים אבל בעובד פוכבים דלאו בר אתווי חטאת הוא לכ"ע אינו מעפב היתר נזירותו.

והכי מוכח בזבחים שם דפריף התם לל"ק דעולה ושלמים כ"ע מודו דקרב בבמה מהא דתניא חזה ושוק בבמה גדולה ואין חזה ושוק בבמה קטנה ואילו זרוע בשילה שניירי והיינו משום דלא קרבו פלל והוא דלא פמאן ואי נימא דלמ"ד דכולן מעפבין בו אם אינו יכול להביא פולן גם אחד מהן לא יביא א"כ אמאי לא מוקי ברייתא דשנייר זרוע בשילה כר"א דאמר אחר פל המעשים פולן וכינו דלא מיימי חטאת בבמה גם עולה לא יביא אלא ש"מ דאפילו לר"א היינו היכא דאפשר להביא פולן אבל אם אי אפשר להביא פולן

יוצא באחד מהן ודו"ק: גמ' אימא בגי ישראל מגלחין על נזירות אביהם כו' פירכת הש"ס
בזה תמוה הוא דהא כבר שמעינן מלעולה דליפא קרבן פלל בנזירות עובד פוכבים ולא
שינה בהו גילוח על נזירות אביו וכן הקשה בש"מ ותי' דאי לאו דכתיב בגי ישראל הוי
ממעטינן מלעולה דאינו מגלח על נזירות אביו לחוד אבל הוא עצמו יביא עולה והוא
דחוק דמהיכי תיתי לאוקמי קרא דלעולה בגילוח על נזירות אביו ומדברי התוס' ז"ל
נראה דלא גרסי להאי פירקא מדלא פירשו בה פלוג וכן נראה דלשיטת התוס' ז"ל שם
הא דאמרין בזה הלכה הוא בנזיר היינו דבת לא מגלחת אבל גילוח הבן מסברא פשיטא
לן דיורש את אביו בזה וא"כ מאי משני הש"ס הלכה היא בנזיר ולא מסתבר למיכתב
מיעוטא להכי הא גילוח הבן לאו הלכה היא ונפיר איצטריף למעוטי בעובד פוכבים
ועיין מש"כ שם דף כ"ח: דף ס"ב א"ה איש פי יפליא נדר בערפך בערכין למה לי מד'
התוס' ז"ל והש"מ נראה דלא גרסינן אי הכי וכן מסתבר אם לא לפי הנסחא שרצה
לומר בש"מ דגרסינן איש דנזירות למה לי ע"ש אבל מכוליה שמעתא משמע דגרסינן
איש דערכין למה לי ואיש דנזיר לא קשיא ליה כמש"כ רש"י ז"ל וקושית הש"ס באיש
דערכין לא שייכא להכא פלל אלא מטעם אחר הוא דפריף פיון דאיתקש ערכין לנדרים
אפילו אי לא פתיב איש ממילא לא הוי ממעטינן אלא חדא מבגי ישראל או דאין נערכין
או דאין מעריכין למר פדאית ליה כו' וכמש"כ התוס' ז"ל בד"ה איש פי יפליא ונהכי הוא
מסקנא דשמעתין דלאו מאיש הוא דמרינן לחדא אלא מדאיתקש לנדרים ילפינן וקשה
לי א"כ אמאי לא אמרינן התם בערכין דטעמא דמ"ד מעריכין ולא נערכין הוא משום
דמעריף ילפינן מנדרים אבל לענן נעריף לא שינה הקושית דנדרים פלל ולהכי אימעטי
מבגי ישראל וי"ל דלענן נערכין ג"כ איפא היקשא לדמים וכי היכי דיש דמים לעובדי
פוכבים ה"נ דנערכין וא"כ שקולין הם ואין הכרע מחמת היקשא אלא דבשמעתין משמע
דאפילו מאן דמרבי נערכין היא ג"כ מהיקשא דנדרים ובש"מ ג"כ הקשה היכי שינה
למילף הא דנערכין מדשמעינן דנודרין נו"נ.

ועוד קשה לי לפמש"כ התוס' ז"ל שם פריש ערכין דעובד פוכבים אין נודר לבה"ב פלל
א"כ לא שינה היקשא לנדרים פיון דאין נודרין ג"כ לבדה"ב ועיין מש"כ שם בחי' ועיין
בלח"מ ז"ל בפ"א מהל' ערכין ונהיה נראה דקושית הש"ס איש פי יפליא למה לי הוא
רק למ"ד דמעריכין דזה איפא למילף מהיקשא דנדרים והא דמסיק הש"ס הניחא כו'
אלא למ"ד כו' יכול לא יהו נערכין כו' פי יפליא למה לי לא פריף איש למה לי דאיש
ונדאי איצטריף לרבות דנערכין אלא פי יפליא למה לי: גמ' לאתויי מןפלא הסמוך לאיש
דעובד פוכבים כו' והקשו התוס' ז"ל דתימא הוא לומר דמןפלא הסמוך לאיש בישראל
דרבנן ובעובד פוכבים הוי דאורייתא ולכאורה לא ידענא היכן מצינו לחלק בעובד
פוכבים בין קטן לגדול לענן עונשין וכיון דקי"ל דעובד פוכבים חייב אפילו בלא התראה
משמע דאפילו שוגג חייב וא"כ קטן נמי בר עונשין הוא ומש"ה לענן נדרים נמי פל
שיודע להפלות נדרו נדר משא"כ בישראל דאימעטי קטן לכל מילי אבל להרמב"ם ז"ל
בפ"י מהל' מלקים פתב דבן נח נמי אם עבר בשוגג פטור וע"ש בלח"מ ז"ל וכן פתב
התם דאין עונשין את הקטן ולא החרש ושוטה הרי דבבן נח נמי אימעטי קטן מעונשין
ומ"מ י"ל דלא אימעטי אלא קטן גמור דלית ליה דעת אבל מןפלא הסמוך לאיש דיש לו
דעת הוי קטן בגדול בעובד פוכבים ודווקא בישראל הוא דבעינן שביביא ב' שערות דווקא

וכש"כ לפי שיטת הר"מ ז"ל דמנפלא הסמוך לאיש ד"ת הוא אחר שנת י"ג ולא הביא ב' שערות וכמו שפתיבתי לעיל במכילתין באנרף לשיטתו דשפיר יש לומר דבעובד פוכבים לכ"ע הוי כגדול בכה"ג ובזה א"ש מה שיש לדקדק למ"ד כי יפליא אתי למנפלא הסמוך לאיש בישראל א"כ מנ"ל כ"ל למעוטי עובד פוכבים מערכין דילמא מיעוטיא דבני ישראל לא אתי אלא למעוטי עובד פוכבים קטן מנפלא הסמוך לאיש דבישראל נדרו נדר ועובד פוכבים לא אבל גדול לא אימעיט ונערה ומעריף כי היכי דבעי הש"ס לעיל לאוקמי מיעוטיא דבני ישראל דנזירות למיעוט כ"ד כגון להדיר את בנו אבל לפי הנ"ל ניתא דזה לא מסתבר למעוטי עובד פוכבים בר הפלאה ובישראל דוקא הוא דבעינן ריבויא משום דהוי פקטון כל שלא הביא ב' שערות: ועפ"ז יש לישב קצת קושיות התוס' ז"ל בנדה ד' מ"ו ע"ב בד"ה אי אמרת בשלמא שהקשו אמאי לא מייתי סייעתא מר' יהודה למ"ד מנפלא הסמוך לאיש דרבנן מדאמר דקטן אין תרומתו תרומה ולפי הנ"ל יש לומר דר"י לטעמיה דמרבין עובד פוכבים דמעריף.

א"כ י"ל דלא איתרבי בר הפלאה אלא בעובד פוכבים. אבל למאי דקי"ל כר"מ דמסתבר טעמיה דאין העובד פוכבים מעריף א"כ ליכא לאוקמי ריבויא דכי יפליא בעובד פוכבים וע"כ אתי לרבוני ישראל מנפלא הסמוך לאיש אלא דנוסחת הירושלמי שם במשנה דתרומות דר' יהודה ס"ל דתרומתו תרומה בכל קטן אפי' קודם שהגיע לעונת נדרים ור"מ הוא דס"ל דאין תרומתו תרומה אפילו הגיע לע"נ.

ולפ"ז ג"כ יש לומר דר' יהודה ס"ל מנפלא הסמוך לאיש בישראל דרבנן ותרומה שאני דאפילו עד שלא הגיע לע"נ תורם וכן אמרו שם דלר' יהודה תורם ואינו מקדיש אלא דלא הבנתי הא דפריף התם בירושלמי לרב פהנא דפליג עם ר"י ור"ל אם מיחייב על קדשים של קטן מנפלא בחוץ נרב פהנא ס"ל דפטור והיינו כפיין פלוגתיהו דמיייתי בתלמודין שם בנדה דפליגי רב פהנא ור"י ור"ל לענין מלקות של אחרים על קדשיו דרב פהנא ס"ל מנפלא הסמוך לאיש דרבנן הוא.

ונהרי ר' יהודה אמר תורם ומפקיע הטבל ד"ת ומשני מאליהן קיבלו עליהם המעשרות והיינו שיבויא דשני בתלמודין לר' יוסי שם דס"ל תרומה בזה"ז דרבנן. ומאי פריף מר' יהודה דס"ל דאפילו קטן גמור תורם וע"כ לדידה תרומה שאני וכנ"ל והנה נראה דגרסינן בירושלמי שם ונהדא דכהנא פליגא על ר' יוסי והיינו ר' יוסי דמתניתין שם דאמר משהגיע לעונת נדרים תרומתו תרומה ועיין ר"ש ז"ל שם בפ"א דתרומות שדקדק אמאי לא מסייע לרב פהנא דמנפלא לאו דאורייתא מר"מ דאמר לעולם הוא בטבלו עד שיביא ב' שערות והיינו משום דלאו דאורייתא הוא וא"כ צריף לומר לר"מ דכי, יפליא אתי לעובד פוכבים גדול שאינו יודע להפלות: גמרא לאתווי עובד פוכבים גדול אינו יודע להפלות ופירש"י ז"ל אפילו למאן דממעט לעובד פוכבים דאינו מעריף היינו דווקא דאינו יודע להפלות והוא תמוה דבערכין משמע בהדנא דאינו מעריף כלל למ"ד אין מעריכין והתוס' ז"ל הקשו למה ליה למעט עובד פוכבים גדול אינו יודע להפלות כיון דס"ל דאין מעריכין כלל ותי' דאם אינו ענין לערכין תנהו ענין לנדרים ולפ"ז תיקשי אמאי לא מוקי פאוקימתא קמייתא דאתי לרבות עובד פוכבים מנפלא ובאם אינו ענין לנדרים וכן הקשה המל"מ ז"ל בפ"א מהל' ערכין ותי' דמסתבר ליה לאוקמי למעט עובד

פּוֹכְבִּים אֵינּוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת מִלְּרַבּוֹת עוֹבֵד פּוֹכְבִּים מִןפְּלֵא וְלֹא הַבְּנֵי דְהָא לְמַ"ד מְעַרְכִּין מִשְׁמַע אֵיפְכָא דְמוֹקְמִינן קְרָא לְרַבּוֹת עוֹבֵד פּוֹכְבִּים קְטָן מִןפְּלֵא וְלֹא מוֹקְמִינן לְמַעַט עוֹבֵד פּוֹכְבִּים גְּדוֹל וְהִ"ה לְמֵאֵי דְמוֹקִי לֵה בָּאֵם אֵינּוּ עֲנִין לְנִדְרִים וּבִשׁ"מ פִּירֵשׁ דְּאִצְטְרִיף לְמַעוּטֵי גְּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת.

וּלְגוּפֵיהּ אִצְטְרִיף דְּאֵי לָאו הָאֵי מִיַּעוּטָא לֹא הָוֵי מְמַעְטִינן מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲלֵא גְּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת לְהִכֵּי אִצְטְרִיף תְּרֵי מִיַּעוּטֵי וְאִ"ש לִפ"ז דְּלֵא מְצִי לְמִימַר לְמַעוּטֵי מִןפְּלֵא הַסְּמוּף לְאִישׁ וְאִצְטְרִיף תְּרֵי קְרָאֵי דְּאֵי מַחַד לֹא הָוֵי מוֹקְמִינן אֲלֵא לְקָטָן מִןפְּלֵא דְהָא הַשְּׂתָא קְוִימִינן לְמַ"ד מִןפְּלֵא הַסְּמוּף לְאִישׁ לָאו דְּאוּרִיחָא וְאֵי לָאו דְּמִסְתְּפִינָא הֵייתֵי אוּמַר דְּלֵא גְּרַסִּינן עוֹבֵד פּוֹכְבִּים גְּדוֹל אֲלֵא לְאַתּוּנֵי גְּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת וְלִישְׂרָאֵל גְּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת אִצְטְרִיף לְרַבּוּנֵי וְכַדְאִיתָא לְהִדְנָא בְּנֵדָה שָׁם ד' מ"ו אִישׁ פִּי יִפְלִיא מֵה"ל לְהִבִּיא בְּן י"ג שָׁנָה שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת וְאִ"ש לִישְׂנָא דְּלְאַתּוּנֵי אֲלֵא דְהֵתֵם מִשְׁמַע דְּמֵאִישׁ הוּא דְּמַרְבִּינן וְהִכָּא מִשְׁמַע דְּכִי יִפְלִיא הוּא דְּדַרְשִׁינן אֲבָל בְּכּוֹלָא שְׁמַעְתָּא מִשְׁמַע דְּלֵא דְּרַשִׁינן מִנְּהָ אֲלֵא חַד דְּרַשָּׁא וְכִמוֹ שְׂיִתְבָּאָר לְקַמֵּן: פִּי יִפְלִיא גְּבִי נְזִירוֹת לְמָה לִּיהֵ הַאִיתְקַשׁ נְזִירוֹת לְנִדְרִים כו' הָא דְּפִרִּיף מִשּׁוּם דְּאִיתְקַשׁ נְזִירוֹת לְנִדְרִים הֵינּוּ לְמֵאֵן דְּמַרְבִּי מְכִי יִפְלִיא מִןפְּלֵא הַסְּמוּף לְאִישׁ לְהִכֵּי קְאָמַר דְּבַנְזִירוֹת לֹא אִצְטְרִיף מִשּׁוּם דְּאִיתְקַשׁ לְנִדְרִים וְנִדְרִים אִיתְקַשׁ לְעַרְכִּין וּבְעַרְכִּין פְּתִיב פִּי יִפְלִיא וְלְמָה לִּיהֵ דְּכַתְּבִיהּ רַחֲמָנָא בְּנְזִירוֹת אֲבָל לְמַ"ד לָאו דְּאוּרִיחָא וְכִי יִפְלִיא דְּעַרְכִּין אִתִּי לְעוֹבֵד פּוֹכְבִּים קְטָן מִןפְּלֵא אוּ גְּדוֹל אֵינּוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת.

א"כ בלא"ה בְּנְזִירוֹת לִיפָא לְמִימַר דְּקְרָא אִתִּי לְהִכֵּי דְהָא אֵינן נְזִירוֹת בְּעוֹבֵד פּוֹכְבִּים וְעַדִּיפָא תִּיקְשִׁי פִּי יִפְלִיא בְּנְזִירוֹת לְמָה לִי וּמָזָה מִשְׁמַע קֶצֶת כַּמֶּשׁ"כ דְּלֵא גְּרַסִּינן עוֹבֵד פּוֹכְבִּים גְּדוֹל אֲלֵא גְּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת וְשְׂפִיר שְׂיִיף לְמִילְפָּה מְעַרְכִּין לַכ"ע לְהִכֵּי קְרִיף מְדֵאִיתְקַשׁ נְזִירוֹת לְנִדְרִים אֲלִיבָא דַכ"ע.

וּמִסְקָנָא דְּשְׁמַעְתִּין הִכָּא דְּמְכִי יִפְלִיא דְּעַרְכִּין יִלְפִינן דִּין קְטָן מִןפְּלֵא אוּ גְּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת וְנִדְרִים וְנִדְרִים יִלְפִינן מְהִיקְשָׁא דְּעַרְכִּין וְכִי יִפְלִיא דְּנְזִירוֹת אִתִּי אוּ לִידִים שְׂאִינן מוֹכִיחוֹת אוּ לַכְּדַר"א הַפְּלֵאָה לְהִזְתֵּר וּבְנֵדָה שָׁם מִשְׁמַע דְּמְכִי יִפְלִיא לְנִדְרוֹר נִדְרֵי יִלְפִינן גְּדוֹל שְׂאִינוּ לְהַפְּלוֹת.

וְהֵינּוּ קְרָא דְּנְזִירוֹת וְזָה דְּלֵא כַּמֶּשְׁמַעוּתָא דְּשְׁמַעְתִּין וִי"ל דְּבַנְזִירוֹת דְּרַשִׁינן תְּרֵי מֵאִישׁ מַרְבִּינן גְּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת וּמְכִי יִפְלִיא יִלְפִינן יְדִים שְׂאִין מוֹכִיחוֹת אוּ הָא דַר"א אֲבָל בְּעַרְכִּין אִצְטְרִיף תְּרִנוּיָהּ לְחַד דְּרַשָּׁא דְּלְמֵאֵן דְּמוֹקִי לֵה לְמִןפְּלֵא הַסְּמוּף לְאִישׁ הֵינּוּ דְּכַתִּיב אִישׁ פִּי יִפְלִיא הֵינּוּ מִןפְּלֵא הַסְּמוּף לְאִישׁ אִם אֵינּוּ סְמוּף לְאִישׁ הֵינּוּ קוֹדֵם שְׁנַת י"ב אַע"ג דִּיּוֹדְעֵי הַפְּלוֹת אֵינן נִדְרוֹ פְּלוּם וְלְמֵאֵן דְּמוֹקִי לְעוֹבֵד פּוֹכְבִּים גְּדוֹל אֵינּוּ יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת נְמִי אִצְטְרִיף תְּרִנוּיָהּ לְהִיף אִישׁ פִּי יִפְלִיא אִפִּי' אִם הוּא אִישׁ צְרִיף דְּוּקָא יוֹדְעֵי הַפְּלוֹת וְעִי' בִּשׁ"מ בְּשֵׁם תּוֹסְפוֹת חִיצוֹנִית שְׁכַתְּבָא דַה"ה דְּהָוֵי מְצִי לְמִיפְרִיף פִּי יִפְלִיא דְּעַרְכִּין לְמָה לִי וְלֹא הַבְּנֵי דְּבָרִיו וִי"ל דְּהָא בְּנִדְרִים לֹא פְּתִיב פִּי יִפְלִיא וְע"כ עַל פִּי יִפְלִיא דְּעַרְכִּין סְמִיף וְכַנ"ל וְכֵן פְּתִיב שָׁם בְּשֵׁם הָרָא"ש וִי"ל: לְאַתּוּנֵי יְדִים שְׂאִין מוֹכִיחוֹת כו' עִי' תּוֹס' וִי"ל שַׁכ' ב' גְּנוֹסְחָאוֹת לְחַד גְּנוֹסְחָא לְאַתּוּנֵי הֵינּוּ לְמַעוּטֵי יְדִים שְׂאִין מוֹכִיחוֹת לֹא הֵינּוּ יְדִים וְכַדְמִשְׁמַע בְּרִישׁ נְדָרִים וְלְחַד גְּנוֹסְחָא מַרְבִּינן מְכִי יִפְלִיא יִתִּירָא

דהינן ידים דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות וגירסת רש"י ז"ל ג"כ פה ג' נוסחא אלא מש"כ דאקא וכשהנזיר עובר לפניו ג"כ בכלל ידים שאין מוכיחות ושייכא בפלוגתא דאב"י ורבא לא נראה כן דבקה כ"ע מודו וסתמא דמתניתין היא ועיין לעיל ריש מכותין בקה דפריה לשמואל לימא קסבר שמואל ידים שאין מוכיחות לא הניין ידים מדבצי דווקא נזיר עובר לפניו ואיכא התם תרי ג' נוסחי במסקנא דגמרא לחד ג' נוסחא מסיק דשמואל ס"ל דלא הניין ידים ונזיר עובר לפניו הוי מוכיח ולאידך מסיק דשמואל ס"ל דהוי ידים וכשהנזיר עובר לפניו הוי יד אבל אקא לחוד לא הוי יד פלל ולפ"ז משמע דאפילו פשהנזיר עובר לפניו לא הוי אלא יד שאין מוכיח וכבר פתבתי לעיל שם דהעיקר דנזיר עובר לפניו עדיף מיד שאין מוכיח וליכא מאן דפליג בקה ומהה ג' נוסחא דלעיל אליבא דשמואל דס"ל דידים שאין מוכיחות לא הניין ידים וכמו שכ' התוס' ז"ל שם שהיא עיקרית.

וכן הוא מסקנת הר"ן ז"ל בריש נדרים איכא לאוכוחי דהעיקר דמכי יפליא ילפינו דלא הוי ידים דאי איכא דהוי ידים א"כ תיקשי שמואל מאי עביד ליה בכי יפליא דידים ס"ל דלא הוי ידים והיתר חכם יליף מלא יחל דברו הוא אינו מיחל כו' וכדאיתא בתגובה וכי יפליא למה לי דלא מסתבר דס"ל כר"י משום ר"ט אבל מהא דאמר רבא התם בתגובה לכולהו אית להו פירכא ופירכא דר"א דילמא לכדר"י משום ר"ט ולא קאמר דאיצטריו לידים שאין מוכיחות דלא הניין ידים ורבא גופא הכי ס"ל משמע איכא דמכי יפליא ילפינו דהניין ידים אבל כב' כתבו התוס' ז"ל סגיות מתחלפות בפלוגתא דאב"י ורבא: ומש"כ התוס' ז"ל בשם ריב"א דהוי מיעוט אחר מיעוט לא הבנתי דהא פי יפליא דערכין איצטריו לדרשא אחריתי פדאמרון לעיל ותו ליכא מיעוט אחר מיעוט ודו"ק: ע"ב משנה חומר בעבדים מבנשים שהוא מיפר נדרי אשתו: ואינו מיפר נדרי עבדו הפר לאשתו הפר עולמית כו' מלשון רש"י ז"ל נראה דחדא קתני ופרושי קמפרש מאי אינו מיפר נדרי עבדו היינו כשיצא לחירות.

דאל"ה מאי קאמר ברישא אינו מיפר נדרי עבדו הא יכול לכפותו והתוס' ז"ל בד"ה חומר בעבדים נראה שהקשו כן וכצ"ל קשה שאף בגזירות אשתו ונתרצה שוב אינו יכול להתיר כ"א בהתרת חכם ובש"מ ז"ל פי' דאינו מיפר נדרי עבדו היינו דאפילו אחר הפרתו היינו פפיייתו יכול לחזור ולהתרצות וכל עליו הנדר משא"כ אחר הפרת אשתו ויש לכונן זה בכוננת התוס' ז"ל ג"כ וה"ק שאינו מיפר נדרי עבדו היינו שאר נדרים ואף גזירות דמוחה אם נתרצה אח"כ אינו יכול להתיר כ"א בהתרת חכם אבל אין זה נראה דבעבד אפילו אם נתרצה יכול לחזור ולכפותו דקיום נדר לא שמענו בעבד ואטו הא דכופהו היינו דווקא ביום שמעו אלא ודאי כל אימת שירצה יכול לכפותו ואימת שירצה יכול ליתן לו רשות לקיים גזירותו ומחויב לקיים ולישנא דמתניתין צ"ע הא דתנן ואינו מיפר נדרי עבדו ומשמע דבכל נדרים מייירי ונהרי בגזירות אין צריך להפר פלל למסקנא דגמרא וכמו שיתבאר ואמאי לא תני בהדא אינו מיפר גזירות עבדו ובשמעתין יבואר יותר: והרע"ב ז"ל פי' כמש"כ הש"מ ז"ל דאינו מיפר נדרי עבדו היינו אם רצה בקיומו אח"כ חייב בגזירותו וכ' התוס' י"ט ז"ל דלפי הרע"ב ז"ל פרושי קמפרש סיפא לרישא ולא כן הוא דרישא קמ"ל דאפילו ברשות האדון אם רצה בקיומו חייב וכמבואר בד' הש"מ ז"ל דתתני להאי פירושא: ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה דמפרש למתניתין

כפֿשטײַה חוֹמֶר בְּנֵשִׁים מִבְּעֵבֶדִים שֶׁהוּא כּוֹפֶה אֶת עֲבָדוֹ וְאִינוּ כּוֹפֶה אֶת אִשְׁתּוֹ דְּבִאֲשֵׁתוֹ
לֹא שְׂיֵיף כִּפְיָה אֱלָא דְוּוּקָא לְשׁוֹן הַפְּרָה וְחוֹמֶר בְּעֵבֶדִים מִבְּנֵשִׁים שֶׁהוּא מְיָפֵר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ
וְאִינוּ מְיָפֵר נְדָרֵי עֲבָדוֹ דְּבִעֵבֶד לֹא שְׂיֵיף לְשׁוֹן הַפְּרָה אֱלָא דְוּוּקָא כִּפְיָה וּבְסִיפָא מִלְּתֵא
אֲחֵרִיתָא קמ"ל דָּאם הַפֵּר לְעֵבֶדוֹ יֵצֵא לְחִירוֹת וּבְטֵל זְכוּתוֹ מִמֶּנּוּ וּמִזֵּה יֵצֵא לוֹ לְפִרְשׁ כֹּן
דְּיוֹצָא לְחִירוֹת ע"י לְשׁוֹן הַפְּרָה דְּלִפְנֵי רִש"י וְתוֹס' ז"ל דְּיֵצֵא לְחִירוֹת הֵינּוּ אִם יֵצֵא
לְחִירוֹת לִיכָא לְפִרְשׁ לְמַתְנִיתִין הֵכִי דְהָא מְשַׁמַּע דְּלְשׁוֹן הַפְּרָה ג"כ מִהֵנִי בְּעֵבֶד כ"ז שְׁלֵא
יֵצֵא לְחִירוֹת וְעֵינֵן בְּד' הֶרְאָב"ד ז"ל פ"ב מֵה"נ וְעֵינֵן בְּד' הֶרְמַב"ם וְהֶרְאָב"ד ז"ל בְּפִי"ג
מֵה"ל נְדָרִים הִלְכָה ז וְעֵינֵן בְּתוֹסְפֵתָא סוּף מְכִילְתִּין מְשַׁמַּע כְּמוֹ שְׁפִי לְד' הֶרְמַב"ם ז"ל:
גמ' לְמָה רַבּוּ כּוֹפְהוּ לְנִזְרוֹת אֲבָל לֹא לְנְדָרִים וְלַעֲרֻכִין כֹּן הוּא גִיְרֵסֶת רִש"י וְתוֹס' ז"ל
וּמִסְקִינּוּ דְאִין צְרִיף לְכַפּוֹתוֹ לְנְדָרִים דְּלֹא חִלַּק כָּלֵל דְּיִלְפִינּוּ מִלְּהֲרַע אוֹ לְהִיטִיב מֵה הֵטְבָה
רְשׁוֹת אִף הֲרַעָה רְשׁוֹת וְהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל בְּד"ה יֵצֵא כו' הָא נְזִירוֹת אִיתְקַשׁ לְנְדָרִים
וְנְזִירוֹת נְמִי לֹא יַחּוּל כָּלֵל וְתִי דְנְזִירוֹת שְׂאֲנִי דְחִלִּין אֲפִילוּ עַל דְּבַר שְׂאִין הֲרְשׁוֹת בְּיָדוֹ
כְּמוֹ זֵין מְצֻנָה ע"ש וְלֹא הִבְנִיתִי דְבַרְיָהֶם ז"ל הָא נְדָרִים ג"כ חִלִּין עַל דְּבַר מְצֻנָה כְּדִאיִתָּא
בְּנְדָרִים וְהֵינּוּ מִשׁוּם דְּמִיתְסַר חֲפָצָיו עֲלָיו וְא"כ עֵבֶד נְמִי אֲמַאי לֹא יַחּוּל נְדָרוֹ לְמִיתְסַר
חֲפָצָא עֲלָיו וְהֵיכִי יִלְפִינּוּ נְדָרִים מִהִיקְשָׁא דְשְׁבוּעוֹת הָא שְׁבוּעָה שְׂאֲנִי דְלֹא חִלָּה עֲלָיו דְּבַר
מְצֻנָה מֵהָדָף דְּרִשָׁא גּוּפָא דְמָה הֵטְבָה רְשׁוֹת כו' וְכְדִאיִתָּא בְּשְׁבוּעוֹת מִשָּׂא"כ בְּנְדָרִים וְרִש"י
ז"ל כְּתִיב דְנְזִירוֹת שְׂאֲנִי דְכְתִיב וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם לְרַבּוֹת הָעֲבָדִים וּלְפ"ז א"ש דְנְדָרִים יִלְפִינּוּ
מְשְׁבוּעוֹת דְלֹא חִלִּין כָּלֵל אֲבָל נְזִירוֹת אִיתְרַבִּי מִנְאֲמַרְתְּ אֲלֵיהֶם וְהָא דִיכּוֹל לְכַפּוֹתוֹ יִלְפִינּוּ
מִלְּאֲסוֹר אִיסָר עַל נִפְשׁוֹ וְאִם אִינוּ עֲנִין לְנְדָרִים כו' וּבִש"מ הִקְשָׁה דִילְמָא מִיתּוֹקֵם רִיבּוּיָא
דְּאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אִם נִזְר כְּשֶׁהוּא עֵבֶד צְרִיף לְקַיִם נְזִירוֹת כְּשֶׁיֵּצֵא לְחִירוֹת וְאִין זֶה מוּכָן
דְּלֵהָא לֹא צְרִיף קָרָא דְמִסְבָּרָא הָעֵבֶד בְּרַב קְבוּלֵי נְזִירוֹת הוּא דְגַמְרִינּוּ לָהּ לָהּ מֵאִשָּׁה אֱלָא
מִלְּאֲסוֹר אִיסָר עַל נִפְשׁוֹ מִמְעֻטִּין לִיה אֲבָל כְּשֶׁיֵּצֵא לְחִירוֹת כְּשֶׁיֵּצֵא דְצְרִיף לְקַיִם נְזִירוֹתוֹ
וְעוֹד דְמִמ"נ אִם אָמַר כְּשֶׁהוּא עֵבֶד הֲרִינִי נְזִיר לָאו כְּלוּם הוּא וְאֲפִילוּ לְאַחַר שְׂיֵצֵא לְחִירוֹת
אִין עֲלָיו נְזִירוֹת כֵּינּוּ דְבִשְׁעַת קְבֻלָּתוֹ לָאו בְּרַב נְזִירוֹת הוּא וְאִי אָמַר הֲרִינִי נְזִיר לְכִשְׂאֲצָא
לְחִירוֹת זֶה תְּלִיא אִי נְדָר חֵל בְּדְבָר שְׁלֵא בל"ע וְלֹא צְרִיף קָרָא לְזֶה וְדְבָרֵי רִש"י נְכוּנִים
אֱלָא דְאִפְתִּי קוּשְׂיָא אֲחֵרִיתִי בְּמִקּוּמָה עוֹמְדַת הֵכִי יִלְפִינּוּ נְדָרִים מְשְׁבוּעָה הָא לֹא דְמֵינּוּ
לְהִדְדִי מֵהָאִי טַעְמָא דְשְׁבוּעָה אִינָה חִלָּה עַל דְּבַר מְצֻנָה וְנְדָרִים חִלִּין עַל דְּבַר מְצֻנָה וְה"ה
דְּבִעֵבֶד לֹא דְמֵינּוּ אֶהְדְּדִי: וּלְפִי גִיְרֵסֶת הַתּוֹסְפֵתָא דְגָרַס אֲבָל לֹא לְנְדָרִים וְלְשְׁבוּעָה י"ל
דְהָא דְמֵינְתִי הַש"ס קָרָא דְלְהֲרַע וּלְהִיטִיב הֵינּוּ דְשְׁבוּעָה לֹא חִלָּה בְּעֵבֶד אֲבָל נְדָרִים
שְׁמַעִינּוּ מִלְּאֲסוֹר אִיסָר עַל נִפְשׁוֹ דְגַבִּי נְזִירוֹת שְׁפִיר יִלְפִינּוּ מִנְאֲמַרְתְּ דְנְזִירוֹת חִלִּין עֲלָיו
אֱלָא כ"ז שֶׁהוּא בְּרִשׁוֹת הָאָדוֹן יְכוֹל לְכַפּוֹתוֹ מִשׁוּם דְאִין נִפְשׁוֹ קְנוּיָה לוֹ כ"ז שֶׁהוּא בְּרִשׁוֹת
הָאָדוֹן וְהֵינּוּ בְּנְזִירוֹת דְמִיתְסַר גְּבָרָא הוּא שְׁפִיר יֵשׁ לוֹמַר דְחִלִּין עֲלָיו לְכִשְׂיָרְצָה הָאָדוֹן
אוֹ לְאַחַר שְׂיֵצֵא לְחִירוֹת אֲבָל בְּנְדָרִים לִיכָא לְמִימַר הֵכִי דְאִי גִילְף מְנְזִירוֹת דְהָאִיסוֹר חֵל
עַל הַחֲפֵץ א"כ הֵיכִי יְכוֹל הָרַב לְכוּפּוֹ לְהַאֲכִילוֹ דְבַר אִיסוֹר אֱלָא דְיִלְפִינּוּ מִלְּאֲסוֹר אִיסָר
עַל נִפְשׁוֹ דְמִי שְׂאִין נִפְשׁוֹ קְנוּיָה לוֹ אִינוּ יְכוֹל לְיָדוֹר ע"כ הֵינּוּ דְלֹא חֵל הַנְּדָר כָּלֵל מְעִיקָרוֹ.
אֲבָל לְפִי גִיְרֵסֶת רִש"י וְתוֹס' ז"ל לְעֲרֻכִין בְּמִקּוּם לְשְׁבוּעָה. ע"כ הָא דְמֵינְתִי קָרָא דְלְהֲרַע
אוֹ לְהִיטִיב הֵינּוּ לְנְדָרִים וְתִיקְשִׁי כְּנ"ל: אֱלָא דְהָדָף גִיְרֵסָא לְעֲרֻכִין אִינוּ מוּכָן דְמָה שְׁפִי
רִש"י ז"ל דְעֵבֶד אִין גּוּפוֹ קְנוּיָה לוֹ וְאִין לוֹ עֲרָף הוּא תְמוּהָ דְסִתְמָא דְמַתְנִיתִין בְּרִישׁ עֲרֻכִין

הפל מעריכין כו' נשים ועבדים ומש"כ התוס' ז"ל לפרש לא לערכין היינו שאינו יכול לכפותו כי מה הוא מפסיד הוא ג"כ דחוק ומאי קמ"ל בזה אלא שאני תמה על הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהל' נדרים שכ' ג"כ נדר נדר של עינוי נפש או ביטול מלאכה או שהעריף אין נדרו פלום ומאי ענין ערכין לכאן וכו' פתב להדיא בפ"א מהל' ערכין העבד נעריף ועורף פסתמא דמתניתין ויפלא בעיני על מפרשי דבריו ז"ל שלא הרגישו בזה ובפ"ב מהל' שבועות משמע דגרס נמי ולא לשבועה ורואה אנכי בדבריו ז"ל ענין מחודש שדעתו לחלק בין נדרים לשבועות דשבועה לא חל כלל על העבד בין שיש בה עינוי נפש בין שאין בה וגבי נדר מחלק דבנדר עינוי נפש אין רבו צריף לכופו ולא חל כלל ושאיין בו ע"נ אינו יכול לכופו ונדרו נדר ולכאורה הדבר פלאי מנין לו לחלק בזה: וראיתי בפ"ה המשנה להרמב"ם ז"ל ונראה דגירסתו ז"ל הנה למסקנא לנדרים אין יכול לכפותו ולשבועות אין צריף לכפותו.

הרי מבואר בגמרא דיש חילוק בין נדרים לשבועות והיינו משום דשבועות דמיתסר גברא הוא וכיין דגופו קנוי להאדון ואין לו רשות לעצמו ילפינן מלאסור איסור על נפשו דאין שבועתו פלום אפילו בדבר שאין בו ע"נ.

אבל נדרים דמיתסר חפצא הוא נדרו נדר ואין יכול לכפותו ולגירסא זו הנה אפ"ל דבכל נדרים אינו יכול לכפותו פיין דאסר חפצא עליו ועבד יכול להקדיש אלא דבשמעתין לעיל מוכח דבדבר שיש בו ע"נ גם נדרו לא חל מלאסור איסור כו' וטעמא כ' הרמב"ם דבדבר שיש בו ע"נ או ביטול מלאכה הני פאוסר פירות חבירו על חבירו דלאו פלום הוא אבל דבר שאין בו ע"נ הני נדרונדר ואינו יכול לכפותו אבל שבועה דחל על גברא אין לו רשות ליטבע בכל גוונא וע"ז השיג הרמב"ד ז"ל שם בפ"ב מהל' שבועות ודעתו דבשבועה ג"כ דווקא שבועה שיש בה ע"נ הוא דאין צריף לכפותו וכדילפינן מלהרע או להיטיב יצא להרע לאחרים משמע דווקא דבר שיש בו ע"נ דאיפא הרעה לרבו ודלא כמש"כ הכ"מ ז"ל דאין פאן השגה כלל אלא השגה גמורה היא ונ"מ לדינא דהרמב"ם ז"ל ס"ל דמשים שבועה אינו יכול ליטבע והרמב"ד ז"ל ס"ל דווקא שבועה שיש בה ע"נ ולפ"ז צ"ל דהרמב"ם ז"ל לא הני גרים הא דמסקינן בגמרא מלהרע או להיטיב יצא הרעה לאחרים פיין דס"ל דאפיו אין בשבועתו הרעה לאחרים אין שבועתו פלום אלא כל האי דינא מלאסור איסור על נפשו הוא דילפינן ובגזירות דאיפא קרא דנאמרת לרבות עבדים דגזירות חל עליו ילפינן מלאסור איסור דיכול לכפותו ובשבועה דמיתסר גברא הוא ילפינן דלא חל שבועתו כלל ובנדר ילפינן בנדר ע"נ דווקא וכנ"ל והדברים ברורים בדעת הרמב"ם ז"ל וכן פתב הרע"ב ז"ל בפ"ה המשנה ועיין בתוס' י"ט ז"ל שגראה מדבריו דהרע"ב מדעת עצמו הוא דכ' פן ובאמת הדברים אמורים בד' הרמב"ם ז"ל בפ"ה המשנה ובחזקתו ז"ל וכמש"כ ולפי שיטתו ז"ל יש לקיים הא דלא לערכין דאין צריף לכפותו דערכין הני דומיא דשבועה דמקבל חוב על עצמו והוא אינו ברשות עצמו מש"ה אינו יכול להעריף.

וכבר פתבתי מתניתין דריש ערכין דלא אמרה פן אם לא שגאמר דאפילו בשבועה ג"כ נהי דאין הרב צריף לכפותו ולא תחול כלל פשהוא ברשות רבו מ"מ פשיצא לחירות מחויב לקיים שבועתו ולא יצאו דבריו לבטלה וה"נ בערכין הא דתנן דעבד מעריף היינו

לאחר שִׁינְאָה לְחִירוֹת וּכְמִשׁ"כ הֶרְמֵב"ם ו"ל בַּפ"א מֵהֵנּוּ עֲרֻכִין וְאִם יִפְדֶּה חַיִּיב לְשֵׁלֵם אֲבָל כ"ז שֶׁהוּא בְּרִשׁוֹת רַבּוֹ אֲפִילוּ יֵשׁ לוֹ לְשֵׁלֵם כַּגֹּוֹן שְׁנֵתָן לוֹ אַחֵר ע"מ שְׁאִין לְרַבּוֹ רִשׁוֹת בּוֹ מ"מ אֵינּוּ מְחֻנְיָב לְשֵׁלֵם דְּכ"ז שֶׁהוּא בְּרִשׁוֹת רַבּוֹ אֵין יָכוֹל לְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ פְּלוּם וְעִי' בַּד' הֶרְמֵב"ם ו"ל בְּכ"ח מֵהֵל' עֲבָדִים וּבִלְח"מ ו"ל שֶׁם שֶׁהִקְשָׁה אֲמֵאִי לֹא הִבִּיא קָרָא דְלִהֲרַע אוֹ לְהִיטִיב וּכְבָר פִּתְבְּהִי הַנֶּרְאָה לִי כַּדְעָתוֹ דְּלֹא הָוִי גֵרֵס לֵה פֶלֶל וְהַדְבָר מְוַכְרַח כַּנ"ל וְעֵדִינּוּ צ"ע וְעֵינּוּ בַּד' הֶרָא"ש ו"ל בְּנִדְרִים סוּף פ' נִעְרָה הַמְאֻנְרָסָה: גַּמ' גַּבִּי נִדְרִים דְּכִי מִיְהִסֵר בְּהֵאִי לֹא מִיְהִסֵר בְּאַחֲרֵינֵי לֹא מְצִי כְּפִי לִיָּה וּפִי' רִש"י ו"ל דְּלֹאוּ ע"נ הוּא כְּמוֹ פִירוֹת מְדִינָה זוֹ עָלֵי דְאֵינּוּ יָכוֹל לְהִפָּר וְזֵה אֵינּוּ אֲלֵא אֲלִיבָא דְר' יוֹסִי שֶׁם אֲבָל לְדִידֵן קִי"ל דְשִׁפִּיר הָוִי ע"נ אִפִּי' כַּה"ג וְאִטּוּ הָא דְרַב שְׁשֵׁת דְלֹא פִּהִילְכֵתָא הוּא וִי"ל דְּבַעֲבָד לְכ"ע בְּעֵינּוּ ע"נ גְּדוֹל שְׁיִזִיק לְרַבּוֹ דְחָלִים בְּשָׁבִיל זֶה וְדַעַת הֶרְמֵב"ם ו"ל בַּהֵל' נִדְרִים דְּפִירוֹת מְדִינָה זוֹ הָוִי דְבָרִים שְׁבִינּוּ לְבִינָה ע"ש שֶׁהֶאֱרַכְתִּי בְּשִׁיטָתוֹ ו"ל וּקְצַת סִיּוּעַ מְשֻׁמְעָתִין לְדְבָרֵי ו"ל וּכְפִיָּה דְנִזִּירוֹת נִרְאָה מְשֻׁמְעָתִין דֵּהִיא ג"כ מְחַמַּת הֵיזֵק שֶׁל רַבּוֹ מְשׁוּם דְּמִיְהִסֵר בְּכּוֹלָהּ וּא"כ הִיָּה נִרְאָה דְאֵינּוּ כּוֹפֶהוּ אֲלֵא לְשִׁתִּיב יֵינ אֲבָל לֹא לְטוֹמְאָה דְאֵין כָּאֵן ע"נ גַּבִּי עֲבָד דְאֵין בְּזֵה הֵיזֵק לְרַבּוֹ וְכֵן מְשֻׁמְעַ קְצַת לְשׁוֹן הֶרָא"ש ו"ל בְּנִדְרִים שֶׁם אֲבָל הֶרְמֵב"ם ו"ל כְּתִב דְּכּוֹפֶהוּ לֵינּוּ וּלְטוֹמְאָה וְהָכִי מְבֹאָר בְּתוֹסְפֹתָא וְצ"ל פִּינּוּ דְיָכוֹל לְכַפּוֹתוֹ לְחַד מִיְלֵהָא דְנִזִּירוֹת מְמִילָא יֵשׁ לוֹ רִשׁוֹת לְכַפּוֹתוֹ לְכָל מִיָּלִי.

וּבִירוּשְׁלָמִי בְּמַתְנִיתִין מִיְבַעֲי לִיָּה אֵי כְּפוֹ רַבּוֹ לְדְבָר א' מֵהוּ שְׁיָכוֹף אוֹתוֹ לְשָׂאָר דְבָרִים וְהֵינּוּ אֵי צָרִיף לְכַפּוֹתוֹ לְשָׂאָר דְבָרִים אוֹ דְחָדָא כְּפִיָּה סָגִי לְכוֹלָהּ וּלְקַמֵּן יִתְבָּאָר בְּזֵה: וְשֶׁם בִּירוּשְׁלָמִי יִלִּיף הָא דְכּוֹפֶהוּ לְנִזִּירוֹת מְדַכְתִּיב כִּי נִזְר אֲלֵהִיו עַל רֵאשׁוֹ מִי שְׁאִין לוֹ אֲלֵא אֲדוֹן אֲחָד וּא"כ י"ל הָא דְמִיְהִי הֶתֵם הָד דְלֹא לְנִדְרִים וְלֹא לְשִׁבּוּעוֹת הֵינּוּ דְאֵינּוּ יָכוֹל לְכַפּוֹתוֹ פֶּלֶל לֹא לְנִדְרִים וְלֹא לְשִׁבּוּעוֹת וְדוֹנָקָא בְּנִזִּירוֹת הוּא דְיָכוֹל לְכַפּוֹתוֹ מְקָרִי דְכִי נִזְר כּוֹ וְדִלֹא כְּמוֹ שֶׁפ' הַפ"מ ו"ל: וְכַתֵּב הֶרְמֵב"ם ו"ל עֲבָד שְׁנִזְר וּגְלַח וְלֹא יִדְעוּ רַבּוֹ יָצָא יְדֵי נִזְרוֹ נִזְר וְלֹא גִילַח וְיָצָא לְחִירוֹת לֹא יָצָא יְדֵי נִזְרוֹ וְהוּא מְדַבְּרֵי הַתּוֹסְפֹתָא בְּסוּף מְכִילְתִּין וְכ' הֶרָאָב"ד ו"ל דֵּהָא דְבְּסִיפָא לֹא יָצָא יְדֵי נִזְרוֹ הֵינּוּ בְּשִׁפְפָאוּ רַבּוֹ דְוּוֹקָא וְקָשָׁה לְפ"ז מֵאֵי חִילְקָא בְּתוֹסְפֹתָא בֵּין גִּילַח אֵי לֹא גִילַח אִם כְּפָאוּ רַבּוֹ אֲפִילוּ גִילַח וְיָצָא לְחִירוֹת ג"כ לֹא יָצָא יְדֵי נִזְרוֹ אֲבָל דַּעַת הֶרְמֵב"ם ו"ל נִרְאָה דָּאֵם הַשְּׁלִים נִזִּירוֹתוֹ וּגִילַח וְיָצָא לְחִירוֹת הוּא דְיָצָא יְדֵי נִזְרוֹ אֲבָל אִם לֹא גִילַח עֲדִינּוּ לֹא יָצָא יְדֵי נִזְרוֹ וְצָרִיף לְחִזוֹר וּלְמַנּוֹת כְּשִׁינְאָה לְחִירוֹת דְיָמִים שְׁמֹנֶה בְּרִשׁוֹת רַבּוֹ לֹא עָלוּ לוֹ אִם יָצָא לְחִירוֹת קוֹדֵם שֶׁהַשְּׁלִים נִזִּירוֹתוֹ אֲלֵא דֹא"כ אֵינּוּ מוּבָן מִשׁ"כ שֶׁם בְּהִלְכָּה זוֹ נְטָמָא וְאַח"כ יָצָא לְחִירוֹת מוֹנֶה מְשַׁעָה שְׁנִטְמָא וְקַמ"ל דְּטוֹמְאָה סוֹתֶרֶת וְאֵינּוּ מוֹנֶה אֲלֵא מְשַׁעָה שְׁנִטְמָא וּמְשַׁמְעַ דָּאֵם לֹא נְטָמָא עָלוּ לוֹ הֵימִים שְׁמֹנֶה בְּרִשׁוֹת רַבּוֹ אַע"ג דְלֹא גִילַח עֲדִינּוּ וְזֵה סוֹתֶר לְמִשׁ"כ דָּאֵם לֹא גִילַח אֲפִילוּ בְּלֹא טוֹמְאָה לֹא יִלָּא יְדֵי נִזְרוֹ וְהִלְכָה זוֹ דְנְטָמָא וְאַח"כ יָצָא לְחִירוֹת אֵיתָא נְמִי בִירוּשְׁלָמִי בְּהֵאִי לִישְׁנָא נְטָמָא וְאַח"כ יָצָא לְחִירוֹת מְבִיא קָרְבַן טוֹמְאָה וּמִיְבַעֲי לִיָּה מֵהָא בְּשִׁפְפּוֹ רַבּוֹ אוֹ בְּשִׁלָּא כְּפָפוּ אֵין תִּימַר בְּשִׁפְפּוֹ מְבִיא קָרְבַן טוֹמְאָה אֵין תִּימַר בְּשִׁלָּא כְּפָפוּ רַבּוֹ כְּפָפוּ יִשְׁלִים כ"ז שֶׁהוּא תַחְתִּיו וְהִיָּה נִרְאָה דְגֵרְסִינּוּ אֵיפְכָא אֵין תִּימַר בְּשִׁלָּא כְּפָפוּ רַבּוֹ סוֹתֶר פֶּלֶל וְאֵינּוּ מְבִיא קָרְבַן טוֹמְאָה וְאֵין תִּימַר בְּשִׁפְפּוֹ רַבּוֹ יִשְׁלִים כ"ז שֶׁהוּא הִתְהִיו דֵּהָא אֵינּוּ סוֹתֶר פֶּלֶל וְאֵינּוּ מְבִיא קָרְבַן טוֹמְאָה וְאֵינּוּ סוֹתֶר אֲמַר ר' יוֹסִי בְּשִׁלָּא כְּפָפוּ רַבּוֹ אֲנִן קִיָּמִין שְׁלֵא תֹאמַר הוּאִיל וְיָצָא לְחִירוֹת וּנְפַקַע מִמֶּנּוּ נִזִּירוֹת בְּטוֹמְאָה וְלֹא יִצְטָרֵף לְהִבִּיא קָרְבַן

דנטמא תוה מלאת דבטר ידיעה אזלינו ויש לדקדק גם לשיטתם מהיכי תיתי לו למימר דגיזיל בטר ידיעה הא מבואר בשמעתין דאי לאו דהילכתא גמירי לה בטומאת התהום קיה סותר אפילו נודע לו לאחר גילוח פינו דהטומאה היתה תוה מלאת ולא גמירי הילכתא אלא בטומאת התהום אבל טומאה ידועה סותר אפי' נודע לאחר שגילח וגם טה"ת דאינו סותר.

היינו דנוקא נודע לאחר גילוח ואי לאו הילכתא בכל גוונא הוי סתר וא"כ בנודע לאחר מלאת דליפא הילכתא מהיכי ס"ד למימר דבטר ידיעה אזלינו וכן הוא לפשיטותיה דרבא ובש"מ ז"ל הקשה פנ"ל אמאי לא פשיט מרישא דבטומאה ידועה סותר אפילו נודע לאחר גילוח אלמא דבטר טומאה אזלינו ותי' דדנוקא ברישא דנודע לאחר גילוח והביא קרבנותיו בטומאה הוא דאזלינו בטר טומאה להביא קרבנות אחרים וע"כ צריף להביא קרבנות אחרים: ולהכי אזלינו בטר טומאה אבל לענין שלא יסתור אלא ז' שפיר אזלינו בטר ידיעה וא"כ בבעיא דרמב"ח נמי גם בנודע לאחר גילוח אי לא סתר אלא ז' ואחר ז' יכול להביא קרבנותיו מיד או סותר ל' וא"כ כל הלכת טומאת התהום שנואמרה בגזיר לאו לענין סתירה איתמר דסתירה ליפא אפילו בטומאה ידועה דבטר ידיעה אזלינו מסברא והוי פנטמא אחר מלאת דליפא סתירה כלל אלא צריף שבועה שיטהר ויביא קרבנות וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל וכי איתמר הילכתא להכשיר הקרבנות שהביא קודם שנודע לו טומאתו דבטומאת התהום כשרים הקרבנות ובטומאה ידועה הקרבנות פסולין שהביאן בטומאה וצריף להביא קרבנות אחרים אחר שיטהר וא"כ לרבנן אם נודע לו קודם הקרבת קרבנותיו פשיטא דסותר אפילו בטומאת התהום היינו שימתין עד שיטהר ולא איצטריף הילכתא לזה ומסברא לא יביא קרבנותיו בטומאה אבל לר"א הא דנודע לו קודם שגילח אע"ג שהביא קרבנותיו אפ"ה סותר גם בטוה"ת ליפא טעמא בהא ומ"ש קודם גילוח או לאחר גילוח פינו דכבר הביא קרבנותיו וע"כ צ"ל דהכי גמירי הילכתא אם נודע קודם גילוח גם לאחר שהביא קרבנותיו צריף להביא קרבנות אחרים והילכתא בלא טעמא הוא דבשלמא לענין סתירה שניף שפיר לחלק דקודם גילוח הוי כמו שנודע לו בתוה הנזירות אבל לענין הכשר הקרבנות מה לי קודם גילוח ומה לי אחר גילוח ולפי שיטתם נ"מ גם לרבנן דהא אחר מלאת סותר שלשים כבר כתבתי לעיל דאין זה אלא מדרבנן ואין צריף להביא קרבן טומאה וא"כ ה"נ בנטמא תוה מלאת נודע לו לאחר מלאת אין צריף להביא קרבן טומאה וכ"כ בש"מ ז"ל: ואחר כל זה לא ברירא לי שיטתם ז"ל דמש"כ הש"מ בטומאה ידועה ע"כ צריף להביא קרבנות אחרים אין זה מוכרח כ"כ די"ל דאם הביא הביא גם בטומאתו פינו דשלמה נזירותו אלא דלעיל סוף פקק ג' מינים משמע דלכ"ע אפילו נטמא אחר מלאת קרבנותיו לא עלו לו וע"ש מש"כ ומקא דגילף ר"ל מקרא דכי ימות מת עליו משמע נמי דלענין סתירה ילפינו דאם טומאת התהום היא אינה סותרת: ומדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה"נ משמע דבטר טומאה אזלינו וסותר הפל ועיין לח"מ ז"ל שם שכתב דהכי אפשיטא בעיא דרמב"ח והרי לשיטת התוס' ז"ל אפשיטא להיפך דבטר ידיעה אזלינו והוי פנטמא לאחר מלאת ועיין לישנא אחריןא ברש"י ז"ל.

ולפ"ז נראה דהא דטוה"ת טהור היינו לענין סתירה דאינו סותר אבל לענין הבאת קרבנותיו אם נזרק עליו אחד מן הדמים נודע לו מה שהקריב הקריב אבל שאר

קרבנותיו אֶפְשֶׁר דְּצָרִיף שְׁיִטְהֵר וְאִם כֹּפֵּר יִבֵּי אֲדָמָה מִמֶּנּוּ טָמֵא הוּא אֶפְיָלוּ בְּטוֹה"ת אֲלֵא דַע"פ הֶלְכָה טְהוֹר הוּא לְעֵנִין סְתִירָה וְכֵן לְעֵנִין פֶּסַח אִם כֹּפֵּר עֲשֵׂה פֶסַח אֲבָל לֹא שְׁיִקְרִיב לְכַתְחֻלָּה שְׁאֵר קְרָבָנוֹתָיו אֲלֵא יִבֵּי אִם לְכַשְׁיִטְהֵר: שֵׁם יָרַד לְטַבּוֹל וְנִמְצָא צָף כּו' טָמֵא הַתּוֹס' ז"ל כְּתָבוּ מִשּׁוֹם דְּהוּי סִפְק טוֹמְאָה בְּרַה"י אֲבָל מְדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל גְּרָאָה דְּבַחְזָקָת טָמֵא וְדָאֵי הוּא ע"ש וּבְנִמְצָא מְשֻׁנָּקַע תָּנִן יָרַד לְהִקְרַט טְהוֹר לְיִטְהֵר מִטּוֹמְאָת מֵת טָמֵא שְׁחֻזָּקָת טָמֵא טָמֵא כּו' מְשֻׁמַּע מְלִישְׁנָא דְּמַתְּנִיתִין דְּקוֹלָא דְּטוֹה"ת הוּא מִשּׁוֹם דְּלָאוּ טוֹמְאָה וְנִדְּאִית הִיא וּמִש"ה אֶמְרִינָן שְׁחֻזָּקָת טָמֵא אֲבָל בְּאַמַּת אֶפְיָלוּ אִם נִטְמָא וְנִדְּאֵי בְּטוֹה"ת טְהוֹר הוּא וְכִמוֹ שְׁיִתְבָּאֵר לְקַמְן וְהָא דְּאֶמְרִינָן חֻזָּקָת טָמֵא טָמֵא הֵינָנו דְּמַחְמְרִינָן כְּשֶׁהוּא בְּחֻזָּקָת טָמֵא דִּילְמָא לָאו טוֹה"ת הִיא אֲלֵא יָדַע בְּהָ אֶחָד בְּסוּף הָעוֹלָם וְעֵינֵין בְּלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ז"ל שְׁפָתַי יָרַד לְהִקְרַט טְהוֹר עַד שְׂיַדַע שְׁנַגַּע מְשֻׁמַּע דְּהָא דְּלִטְבּוֹל טָמֵא הֵינָנו שְׁמָא נִגַּע בְּגוֹף הַמֵּת וְאִם יָדַע וְנִדְּאֵי שְׁלֵא נִגַּע בְּגוֹף הַמֵּת אֲלֵא עָבַר עַל טוֹה"ת לְחוּד אֶפְיָלוּ אִם הוּא בְּחֻזָּקָת טָמֵא טְהוֹר וְלֹא מְשֻׁמַּע כֹּן מִסְתַּמָּא דְּמַתְּנִי: גַּמ' וְתוּ הָא דְּתַנָּא הַמּוֹצֵא כּו' בְּתֵרוּמָה טָמֵא כּו' מֵאֵי שְׁנָא כּו': הַש"ס ס"ל הֵכָא דְּהוּי לֶן לְמִילָף מְנַזִּיר וְעוֹשֵׂה פֶסַח דְּטוֹה"ת טְהוֹר הוּא גַם לְתֵרוּמָה אַע"ג דְּבַנְזִיר וְעוֹשֵׂה פֶסַח ג"כ לֹא הוּי טְהוֹר אֲלֵא בְּנוֹדַע לֹא אַחַר שְׁגִילְחָ וּבְפֶסַח לְאַחַר שְׁנַזְרַק וְזֶה לֹא שְׁיִיף בְּתֵרוּמָה הַשְּׁמָא דְּיִלְיָף מִקְרָא ס"ד דְּבָכָל גְּוֹנָא טְהוֹר הוּא וְהוּי מְצִי לְמִיפְרָף מ"ש נוֹדַע לֹא לְאַחַר שְׁגִילְחָ אוֹ קוֹדֵם שְׁגִילְחָ וְכ"כ בְּש"מ אֲבָל בְּפֶסַח ס"ל לְהַש"ס דְּאֶפְיָלוּ לְמֵאן דְּיִלְיָף מִקְרָא לֹא יִלְפִינָן אֲלֵא בְּנַזִּיר אִם נוֹדַע לֹא לְאַחַר גִּילּוּחַ אֲבָל קוֹדֵם גִּילּוּחַ וְדָאֵי טָמֵא הוּא וּבְפֶסַח דְּוָקָא לְאַחַר זְרִיקָה וּמִש"ה פְּרִיף הֵתֵם אֲשַׁפְחוּ נַזִּיר פֶּסַח מִנ"ל מִשּׁוֹם דְּלֹא מְצִינָן לְמִיגְמַר מְהַדְּדֵי דִּילְמָא לְעֵנִין נַזִּיר דְּוָקָא הוּא דְּטְהוֹר וְלְעֵנִין דְּאִינוּ סוֹתֵר אֲבָל לֹא לְהַכְשִׁיר הַפֶּסַח וּמִש"ה לֹא פְּרִיף הֵתֵם הָף פִּירְכָא דְּמ"ש בְּתֵרוּמָה טָמֵא מִשּׁוֹם דְּתֵרוּמָה לִיכָא לְמִיגְמַר מִיָּנָה: תוֹס' בְּד"ה מֵאן תָּנָא כּו' וְלִרְבָּנָן מְשֻׁמַּע דְּבַעֲיָנָן אַחַר שְׁנַזְרַק עָלֵיו אֶחָד מִן הַדְּמִים דְּכֹבֵר שְׁלֵמָה נַזִּירוּתוֹ וְהַקְשׁוּ מְהָא דְּפ' כ"צ דְּאָמַר מֶר בַּר רַב אֲשֵׁי דְּטוֹמְא"ת מְרָצָה אֶפְיָלוּ נוֹדַע לֹא קוֹדֵם זְרִיקָה וְקָשָׁה בֵּין לַר"א בֵּין לְרַבְּנָן וְתִירְצוּ דְּהֵתֵם בְּעוֹשֵׂה פֶסַח מִיָּרִי וְכִינּוּן שְׁנַשְׁחַט כָּל הָעוֹמֵד לִיְזַרְק כְּזוֹרֵק דְּמֵי אֲבָל תְּגַלְחַת מְצוּנָה בְּאִפִּי נִפְשָׁה הִיא וְעוֹד תִּירְצוּ מִשּׁוֹם רִצְוֵי צִיץ וְכוֹנוֹת דְּבִרְיָהֶם ז"ל גְּרָאָה דְּכְתָבוּ לְתַרְץ הָא דְּמֶר בַּר רַב אֲשֵׁי אֶפְיָלוּ לַר"א דְּגַבִּי נַזִּיר מְעַכְבַּ תְּגַלְחַת אֲבָל הֵתֵם בְּפֶסַח מִיָּרִי וְאֵי מִשּׁוֹם דְּכָל הָעוֹמֵד לִיְזַרְק כּו' אוֹ מִשּׁוֹם רִצְוֵי צִיץ אֲבָל בְּתֵגַלְחַת לִיכָא לְמִימַר הֵכִי אֲבָל לְרַבְּנָן בֵּין בְּנַזִּיר בֵּין בְּפֶסַח אֶפְיָלוּ נוֹדַע לְאַחַר שְׁחִיטָה קוֹדֵם זְרִיקָה אִינוּ סוֹתֵר וְהֵכִי מְשֻׁמַּע מְדַבְּרֵיהֶם מְפֶסַחִים שֵׁם דָּף פ"א ע"ש וְעֵינֵין בְּדַבְּרֵי מְהַרְש"א ז"ל שֵׁם שְׁהַקְשָׁה לַר"א הֵכִי אֲשַׁפְחוּ בְּנַזִּיר קוֹדֵם זְרִיקָה בֵּינָן דְּתֵגַלְחַת נְמִי מְעַכְבַּ וְהָרִי הַתּוֹס' ז"ל הֵכָא כְּתָבוּ לְשִׁיבוּיָא אֲלִיכָא דְּר"א דְּבַעֲוֹשֵׂה פֶסַח אִיָּרִי הֵתֵם וְדָרָף אַגַּב רְאִיתִי שֵׁם עוֹד בְּדַבְּרֵי מְהַרְש"א ז"ל דְּכָר שְׁאִינוּ מוּכָן דְּכְתָבוּ הַתּוֹס' ז"ל שֵׁם דְּלִפְנֵי זְרִיקָה הֵינָנו לְפָנֵי זְרִיקָת אֶחָד מִן הַדְּמִים דְּמִשְׁנַזְרַק אֶחָד מִן הַדְּמִים אֶפְיָלוּ בְּטוֹמְאָה יְדוּעָה תָּנִן דְּיִבֵּי אֲשֵׁר קְרָבָנוֹתָיו וְכֹבֵר שְׁלֵמָה נַזִּירוּתוֹ וְהַקְשָׁה מְהַרְש"א ז"ל א"כ תִּיקְשִׁי לְלִישְׁנָא קָמָא דְּמֶר בַּר רַב אֲשֵׁי דְּאִינוּ מְרָצָה אֲלֵא נוֹדַע לְאַחַר זְרִיקָה דַּא"כ אֶפְיָלוּ טוֹמְאָה יְדוּעָה נְמִי וְהוּא פְּלֵאֵי דְּהֵתֵם מִיָּרִי שְׁנַטְמָא אַחַר שְׁנַזְרַק אֶחָד מִן הַדְּמִים וְזֶה אֶפְיָלוּ בְּטוֹמְאָה יְדוּעָה.

אָבֵל הָכָא אַיִרִינֵן שְׁנַטְמָא תוּף מְלֵאת וְנוֹדַע לּוֹ אַחַר זְרִיקָה וְדוּקָא בְטוּה"ת הוּא דְאִזְלִינֵן בְּתַר יְדִיעָה אָבֵל לֹא בְטוּמְאָה יְדוּעָה וְהַתּוּס' ז"ל לֹא הִבִּיאוּ רְאִיָּה שְׁם אָלָא דְלַרְבָּנֵן סְגִי בְזַרְיֵקַת אַחַד מִן הַדְּמִים וְהוּמַר בְּכָל וּא"כ אֶפִּילוּ לַל"ק סְגִי.

אַחַר זְרִיקַת אַחַד מִן הַדְּמִים וְע"כ לַל"ב הֵינּוּ שְׁלֵא גְזַרְק כְּלָל וְזֶה פְּשׁוּט: וּמ"מ מְסַקְנַת דְּבָרֵיו ז"ל פֶּאֵן וּבְפִסְחִים דְּלַרְבָּנֵן בְּנִזִּיר נְמִי אֶפִּילוּ נוֹדַע לּוֹ קוּדְם זְרִיקָה אִינוּ סוּמַר וּכ"כ בְּש"מ ז"ל וְלִדְיֵי קִשְׁיָא פִּינֵן דְּעַדִּינֵן בְּנִזִּירוּתוֹ הוּא עוּמַד כָּל זְמַן שְׁלֵא גְזַרְק הַדָּם אִם פֶּן אַמְאִי לֹא יִסְתָּר גְּזִירוּתוֹ בְּשִׁלְמָא לְעִנְיָן פִּסְח דְּעִיקָר הַלְכָה נְאֻמָּרָה לְהַכְשִׁיר הַפִּסְח שְׁנַעֲשֶׂה עַד שְׁלֵא נוֹדַע א"כ יֵשׁ לוֹמַר דְּכָל שְׁפָכְר גְּשַׁחַט טְהוֹר הוּא לְזְרִיקָה אָבֵל הָכָא בְּנִזִּירוּת דְּהַטְוּמָאָה הֵימָּה בְּתוּף מְלֵאת וְכִי בְּשִׁבִיל שְׁנַשְׁחַט הַקְּרָבֵן לֹא יִסְתָּר גְּזִירוּתוֹ וּבִירוּשְׁלִמִי בְּמַתְנִיתִין מְבֻנָּאָר לְהִדְיָא דְלַרְבָּנֵן עַד שְׁלֵא גְזַרְק הַדָּם סוּמַר: וְעִינְיָתִי בְּדָבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל בְּדִין זֶה וְרֵאִיתִי כִּי דְבָרֵיו עֲמֻנְקִים הֵמָּה וְרוּחַ אַחֲרַת אִתּוּ פֶּאֶשֶׁר אָבָאָר בְּעוּז"ה דְּבָרֵיו בְּשִׁלְשָׁה הַהֲלָכוֹת בְּהֲלָכוֹת גְּזִירוּת וּבְהֲלָכוֹת בִּיאַת מְקַדָּשׁ וּבְהֲלָכוֹת ק"פ בְּהֲלָכוֹת גְּזִירוּת כְּתַב דְּלַרְבָּנֵן דוּקָא אִם נוֹדַע לּוֹ אַחַר שְׁנַזְרַק אַחַד מִן הַדְּמִים הוּא דְאִינוּ סוּמַר אָבֵל עַד שְׁלֵא גְזַרְק סוּמַר הַפֶּל וּבפ"ד מֵהַל' בִּיאַת מְקַדָּשׁ לְעִנְיָן כִּהֵן הַמְרָצָה כְּתַב דְּאֶפִּילוּ נוֹדַע לּוֹ קוּדְם שְׁיִזְרַק אִם זָרַק בְּטוּמְאָת הַתְּהוּם הַנּוֹרָצָה וּבפ"ו מֵהֲלָכוֹת ק"פ כְּתַב הֵךְ בְּרִיָּתָא דְלִקְמֵן הַמוּצָא מֵת מוֹשְׁכָב לְרַחֲבָה שֶׁל דְּרָף לְתַרוּמָה טְמֵא לְפִסְח שׁוּחַט לְכַתְחֵלָה וְאִנְכֵל אַע"פ שְׁאֶפְשֶׁר שְׁנַגַּע הוּאִיל וְהִיא טוּמְאָת הַתְּהוּם טְהוֹר הוּא בַד"א בְּזִמְנָן שְׁהוּא מְהֵלָף בְּרַגְלֵיו אָבֵל רְכוּב טְמֵא אֶפִּילוּ לְפִסְח שֵׁא"א שְׁלֵא יִגַּע דְּהוּא ז"ל מְכַרְשׁ הָאִי בַד"א אֶפְסַח וּבְגִירְסָא שְׁהִבִּיא רַש"י לְקַמֵּן וְכַתַּב הַכ"מ ז"ל בְּהֲלָכוֹת גְּזִירוּת דְּפִסְק דְּלֹא כְּמַר בַּר רַב אֲשִׁי בְּלִישְׁנָא בְּתַרָּא אֵלָא בְּלִישְׁנָא קִמָּא וְדִיוקָא דְטְהוֹר לְהַבָּא מִשְׁמַע לֹא ס"ל ע"ש וּדְבָרֵיו אֵלוּ סוּמַרִּים דְּבָרֵיו ז"ל בְּהֲלָכוֹת בִּיאַת מְקַדָּשׁ שְׁכַתְּבָה שְׁם דַּמְש"ה כְּתַב דְּאֶפִּילוּ נוֹדַע לּוֹ קוּדְם זְרִיקָה אִם זָרַק הַנּוֹרָצָה דְּהֵינּוּ כְּמַר בַּר רַב אֲשִׁי בְּלִישְׁנָא בְּתַרָּא עוּד כְּתַב הַכ"מ ז"ל בְּהֲלָכוֹת בִּיאַת מְקַדָּשׁ לִישָׁב הָא דְכַתַּב שְׁם דָּאָם נוֹדַע לּוֹ קוּדְם זְרִיקָה אִם זָרַק הַנּוֹרָצָה דוּקָא בְּדִיעְבַד וְלְעִנְיָן פִּסְח כְּתַב דְּשׁוּחַט לְכַתְחֵלָה הֵינּוּ דַּמְשַׁמַּע לִיהֵ לְלִישְׁנָא בְּתַרָּא דְאֶפִּילוּ לְכַתְחֵלָה שׁוּחַט וְאֶפִּילוּ נוֹדַע לּוֹ קוּדְם שְׁחִיטָה וְדוּקָא בְּפִסְח דְּהֵנִי מַצְוָה עוּבְרַת אָבֵל בְּשָׂאָר קְרַבְנוֹת דוּקָא דִיעְבַד אִם זָרַק הַנּוֹרָצָה וְאִין לְסַבְרָא זֹו שְׁרַשׁ וּמְקוֹר וּמַנ"ל ז"ל לְחַלֵּק בְּהֵכִי וְעוּד דְּהֵיכִי שְׁמַעִינֵן מְלִישְׁנָא בְּתַרָּא דְמַר בַּר רַב אֲשִׁי דְאֶפִּילוּ נוֹדַע לּוֹ קוּדְם שְׁחִיטָה שׁוּחַט לְכַתְחֵלָה וְהִיוּמַר קִשְׁיָה דָּאָם פֶּן דְּשׁוּחַט לְכַתְחֵלָה בְּפִסְח לְמָה כְּתַב שְׁם מִי שְׁעֲשֶׂה פִּסְח וְנוֹדַע לּוֹ שְׁהֵיָה טְמֵא בְּטוּמְאָת הַתְּהוּם א"צ לְעֲשׂוֹת פִּסְח שְׁנִי וְהֵלָא אֶפִּילוּ לְכַתְחֵלָה יְכוּל לְשַׁחוּט: אֵלָא גְרָאָה בְּרוּר בְּדַעַת הַרְמְב"ם ז"ל דְּפִסְק פְּסַתְמָא דְּמַתְנִיתִין הָכָא וּבְפִסְחִים דְּלֹא הוּמַרָּה טוּה"ת בִּין בְּנִזִּיר בִּין בְּפִסְח אֵלָא בְּנוֹדַע לּוֹ אַחַר גְּמַר עֲשִׂיתָן בְּנִזִּיר אַחַר זְרִיקַת אַחַד מִן הַדְּמִים.

וּבְפִסְח אַחַר זְרִיקַת דָּמוֹ וְהֵכִי גְמִירֵי הִילְכְתָּא בְּטוּמְאָה שְׁלֵא הִפִּיר בְּה אָדָם בְּעוֹלָם אִם כְּבָר גְּמַר גְּזִירוּתוֹ אוֹ עֲשֶׂה פִּסְחוֹ אִין צְרִיף לְחַזוֹר וְלְמַנּוֹת גְּזִירוּת וְגַם אִין צְרִיף לְעֲשׂוֹת פִּסְח שְׁנִי אָבֵל אִם נוֹדַע לּוֹ קוּדְם הַשְּׁלֵמַת גְּזִירוּת וְקוּדְם זְרִיקַת הַפִּסְח הָרִי הוּא בְּטוּמְאָתוֹ וְצְרִיף לְמַנּוֹת גְּזִירוּת אַחֲרַת וְצְרִיף לְעֲשׂוֹת פִּסְח שְׁנִי וְזֶה שְׁכַתְּבָה בַּה"נ וּבפ"ו מֵהַל' ק"פ הַלְכָה י"ב וְהֵינּוּ דוּקָא אִם נְטָמָא וְדָאִי בְּטוּמְאָת הַתְּהוּם אָבֵל דִּין מֵת מוֹשְׁכָב לְרַחֲבָה שֶׁל דְּרָף מִקְלֵתָא אַחֲרִיתָא הִיא לְפִי גִירְסָתוֹ הוּבָאָה ג"כ בְּרַש"י וּבְש"מ ז"ל אָבֵל רְכוּב טְמֵא

גם לנזיר ופסח ע"כ דלא מיירי בנודע אחר זריקה דאפילו טוה"ת ונדאית הורצה פנ"ל אלא מיירי לכתחלה היינו שנודע לו קודם השלמת נזירות וקודם עשיית הפסח דבתרומה טמא אפילו מהלך ברגליו משום דקרוב לנדאי שנגע אבל לנזיר ולפסח טהור לשחוט לכתחלה דטומאה ונדאית לא הוי אבל רכוב דא"א שלא יגע טמא אפילו לפסח אפילו בטומאת התהום פיון שנודע לו קודם עשייתו וכן משמע מהא דפריה לעיל מ"ש דבתרומה טמא ש"מ דלטקרו לכתחלה מיירי ודלא כמשמעות סוגיא דפסחים דפריה מינה לל"ק דמר בר רב אשי: ומ"ש בפ"ד מהלכות ביאת מקדש לענין פהו המרצה דאפילו נודע לו קודם זריקה וזרק הורצה הוא משום דע"כ לא מחלקינן בידיעה או קודם זריקה או לאחר זריקה היינו דוקא בנזיר ובבעלים בפסח דאם נודע לו שהו טמא קודם השלמת הנזירות או קודם עשיית הפסח בנזיר כבר נסתר נזירותו ובפסח כבר נתחייב בפסח שני ואם עשה הראשון לאו כלום הוא דהא טמא הוא ונדחה לפ"ש אבל לענין פהו המרצה לא שייך לחלק בין נודע לו קודם זריקה או לאחר זריקה.

ואם הציץ מרצה בנודע לו לאחר זריקה משום דעל טוה"ת הציץ מרצה ה"ה אם נודע לו קודם זריקה וזרק לא נפסל הקרבן ומזה הטעם כתב הרמב"ם ז"ל דכהן המרצה הורצה בטוה"ת בכל הקרבנות אע"ג דבגמרא שם בפסחים משמע דלא מיבעי ליה אלא בתמיד משום דילפינו כל הקרבנות מהדדי דהציץ מרצה על טוה"ת פיון דהקילה התורה לגבי טוה"ת לטהרה אפילו נודע לו קודם זריקה ולא בעינו דומיא דפסח ה"ה דבכל הקרבנות מרצה.

וי"ל דבהכי מוקי למימרא דמר בר רב אשי בכהן דוקא אבל לא בנזיר ובעלים בפסח כדמוכח ממתניתין דילן דלא הותר אלא בנודע לו אחר השלמת נזירות וכן מבואר להדיא בתוספתא במכילתין ובפסחים דאינו מרצה אלא בנודע לאחר שעשה פסחו ולאחר שהביא קרבנות נזיר וע"ש בתוספתא דאם נודע קודם הבאת קרבנות צריה להביא קרבן טומאה וזה דלא פשיטת התוס' ז"ל לעיל בבעיא דרמב"ח דבמר ידועה אזלינו והוי בנטמא, אחר מלאת.

דא"כ לכ"ע אין צריה להביא קרבן טומאה ובעיא דכהן המרצה בתמיד ע"כ צריה לפרש דנודע לו קודם זריקה וכמו שפירש רש"י ז"ל שם וכ"כ התוס' ז"ל בזבחים דף כ"ג וכיון דאיפשיטא דמרצה אפילו לכתחלה ה"ה דבפסח ונזיר מרצה על הפהו אפילו נודע לו קודם זריקה ומש"כ רש"י ז"ל שם דמיבעי ליה למ"ד דבנזיר ובעלים בפסח ג"כ מרצה אפילו נודע לו קודם זריקה לא ניחא ליה להרמב"ם ז"ל בזה כמשמעות מתניתין ודברי התוספתא והכי מבואר בירושלמי בשמעתין כמש"כ לעיל דבעינו דוקא שינודע לו לאחר זריקה והא דאיתא התם בירושלמי ציבור שנטמאו בקבר התהום מהו שירצה הציץ ובעי למילף בק"ו מיחיד שהורע פחו בטומאה ידועה יפה פחו בטומאת התהום ציבור שיפה פחו בטומאה ידועה דעושים בטומאה אינו דין שיפה פחו בטוה"ת היינו לענין אכילה שיאכלו בטומאה אם נתנודע להם אחר זריקה שנטמאו בטוה"ת.

ומסיק קל שאתה מקיל ביחיד אתה מחמיר בציבור קל שאתה מקיל ביחיד שאם נתנודע לו לפני זריקה יעשה כמי שנטמא לאחר זריקה אתה מחמיר עליו בציבור שאם נתנודע לו לאחר זריקה יעשה כמי שנטמא לפני זריקה משמע דסגי ביחיד אפילו אם נתנודע

לפני זריקה אבל אין ג'נסקא זו מוכן דלמה ליה למימר יעשה פמי שנטמא לאחר זריקה
אפילו נטמא לפני זריקה גם פן מרצה לפ"ז וגם מה דגרסינן בצביבור איפכא אינו מוכן
ועיין פ"מ שפירש ב'דונחק אבל העיקר נראה דגרסינן קל שאתה מקול ביחיד שאם נתנדע
לאחר זריקה נעשה פמי שנטמא לאחר זריקה.

זה הני חומר בצביבור שאם נתנדע להם לאחר זריקה הני פמי שנטמא לאחר זריקה
והפסח נעשה בטורה ואם נטמאו אח"כ לא יאכל הבשר: וכה"ג אמרינן עוד התם דקולא
דנזיר טהור דאזלינן בתר ידיעה לפיכך מקרבן טומאה זה חומר בנזיר טמא שאם נתנדע
לו אחר זריקה של קרבנות טומאה אזלינן ג"כ בתר ידיעה והני פנטמא וחסר ונטמא דיביא
על כאו"א כלל דמילתא מפל הליו דוכתי משמע דבעינן דוקא נודע לאחר זריקה ובכהן
מקבעי לן אפילו בנודע לו קודם כנ"ל.

ש"מ דלא דמי להדדי ובכהן מרצה אפילו אם זרק אחר שנודע לו. וכינן דמצינו בתמיד
ונזיר ופסח דבכילהו פהו העובד מרצה בטוה"ת ה"ה בכל הקרבנות דלענין פהו העובד
אין לחלק בין קרבנות נזיר לשאר קרבנות פן נראין הדברים ברורים בדעת הרמב"ם
ז"ל: אלא דעוד זאת צ"ע בדבריו ז"ל מה שחילק בין נזיר לעושה פסח בדין מת מושפכ
לרחבה של דרו דבפסח אינו טהור במהלך ברגליו אלא בטומאת התהום אבל בטומאה
ידועה אפילו מהלך ברגליו טמא וגבי נזיר כתב בפ"ט מה"נ דאפילו בטומאה ידועה טהור
במהלך ברגליו ונראה דס"ל פינו דבמהלך ברגליו הני טומאת ספק מדמטהר ליה
לכתחלה לשחוט פסחו א"כ נהי דגבי פסח לא מטהרינן ליה לכתחלה לשחוט אלא
בטומאת התהום אבל לא בטומאה ידועה היינו משום דלא שרינן ליה לכתחלה לשחוט
פינו דלאו ספק גמור ברה"ר הוא משום דקרוי ליגע ונהי הוא בחזקת טומאה אף על גב
דטומאת ספק היא מדרבנן בעלמא מ"מ מצינו טומאות דרבנן דמעפבין לשחוט הפסח
אבל לענין נזיר פל שטומאתו טומאה דרבנן היא אינה סותרת נזירותו ואפילו טומאה
ידועה אינה סותרת הואיל וספק ברשות הרבים הוא ואינו טמא אלא מדרבנן הואיל
וקרוי ליגע.

ודבריו ז"ל נכונים מצד הסברא אבל קשה ליישב לשון הפרייטא בד"א בטומאת התהום
אבל בטומאה ידועה שלשתן טמאים וע"כ גירסא אחרת הנה לו ובפסחים לא גרסינן שם
בפרייטא שלשתן טמאין ועיין בש"מ שהביא עוד ג'נסקא אחרת ביה בד"א ועיין בכ"מ
ז"ל בפ' ח"י מהלכות אה"ט שתמה על הרמב"ם ז"ל שלא כתב להו בד"א במהלך ברגליו
כו' לענין תרומה ולא הבנתי דהא הוא ז"ל מפרש להאי בד"א דאאין מקום לעבור קאי
ואפסח אבל אם יש מקום לעבור גם ברכוב טהור לפי שיטתו וא"כ לענין תרומה ליפא
נ"מ דבאין מקום לעבור אפילו מהלך ברגליו טמא ובגיש מקום לעבור אפילו רכוב טהור:
גמ' ביצד ירד לטבול כו' יש לדקדק אמאי לא הוזכר האי סברא דחזקת טמא טמא גם
לענין פסח דאם הנה טמא וירד ליטהר מטומאת מת ונמצא מת משוקע בקרקע המערה
ולא נודע לו ועשה פסחו ואח"כ נודע לו דבכה"ג גם טוה"ת לא הותרה וילקמן ותבאר
בזה: ספק טומאה צפה כו' טהורה כו' הדבר פשוט דארה"י קאי אף על גב דספק טומאה
ברה"י בעלמא טמא אבל טומאה צפה ספיקו טהור כדיליף מעל הארץ דוקא על הארץ
הוא דספיקו טמא אבל לא צפה.

וע"כ צריך לומר דדרשא גמורה היא דאל"ה הוי ספיקו טמא ככל ספק ברה"י וכן משמע
בחולין דף קכ"ז דדרשא גמורה היא ע"ש ולא הבנתי דברי התו"ט ז"ל בפ"ד ממסכת
טהרות שכתב דאסמכתא היא ומדאורייתא אינו טמא אלא ודאי נגע ואמאי לא יטמא גם
ספק נגע אם ברה"י הוא ומתא דאמר ר"ש בכלים טמא משמע מזה ג"כ דלא כפירש"י
ז"ל בריש נדה דלר"ש כל ספק טומאה ברה"י אינו טמא טומאה ונדאית אלא תולין דא"כ
אמאי קאמר הכא בכלים טמא ויליף מקרא דכתיב יטמא משמע דטמא ודאי ויש לדקדק
קצת אמאי לא ילפינו מהכא דספק טומאה אזלינו לחומרא ומטמאינו ליה פניו דילפינו
מקרא לחלק בין ודאי לספק בצפה ש"מ דעל הארץ אפילו ספק נגע טמא.

ונהי דאיצטריך למילף מסוטה לחלק בין רה"י לרה"ר דמהאי קרא דעל הארץ לא ידעינו
לה אבל משמעות הש"ס דעיקר ספק טומאה ברה"י מסוטה ילפינו ואמאי לא שמעינו
מהאי קרא ואין פאן מקומו להארץ בזה: דף סד ת"ר כל הנטילין והנגרין ספיקו טמא
מפני שהן פמונחין ויש לטומאה מקום והנזרקין ספיקו טהור חוץ מפזיזת מן המת
והמאהיל ע"פ הטומאה מבואר בבבב"מ דנזרק הוי כמו צפה על פני המים ודברי התוס'
ז"ל דמספקא להו בנזרק באויר אי הוי טומאה צפה כמבואר בדבריהם בד"ה צפה אין
מוכנים ועיין תו"ט בפ"ד דטהרות וכן ביאר הר"ש ז"ל למתניתין דריש פ"ד שם הזרק
טומאה לבין הפירות כו' ואידך מתניתין שרץ בפי חולדה כו' הפל מפני שאין לטומאה
מקום דבפי חולדה גרע מנגרר ע"י אדם וכן כתב שם הרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה ולכל
זה מקור אחד משום דהוי טומאה צפה כמבואר בדברי הר"מ והר"ש ז"ל שם אלא דשם
בפרק הנ"ל תנו התם ספק שרצים בכלל ספיקות שטיהרו חכמים ספק שרצים כשעת
מציאתן וכתב הרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה ובחיבורו פרק ט"ו מהלכות אבות הטומאה
היינו אם זרק שרץ לבין הפירות ספק נגע ספק לא נגע טהור הואיל ומצא הטהור שאינו
נוגע בטומאה ואין אומרים שמה נגע בו ואח"כ נפל בצידו אלא הרי הן כשעת מציאתן
עכ"ל וקצת קשה למה ליה האי סברא דכל הטומאות כשעת מציאתן הא בלא"ה טהור
דהוי טומאה צפה ובתוספתא תני איזהו ספק שרצים זה ספק הנזרקים.

אבל לא תני התם כשעת מציאתן פלישנא דמתניתין וספק שרצים דמתניתין משמע
כפירוש הר"ש ז"ל ועוד לדברי הרמב"ם ז"ל למה חשיב להו מתניתין בתרתי ספק
טומאה צפה וספק שרצים פניו דחד טעמא להו מפני שאין לטומאה מקום ונראה קצת
מדברי הרמב"ם ז"ל דהא דמטהרינו באין לטומאה מקום לאי חד טעמא הוא עם טומאה
צפה דגבי טומאה צפה כתב בפ"ד דלא אמרו אלא בשרץ לבד דכתיבי קראי גביה
ומשמע דבגביה ג"כ לא מטהרינו ספק טומאה צפה ואילו בטומאה שאין לה מקום היינו
דרה זריקה בגביה ג"כ טהור כמש"כ בפט"ו שם: והתוס' ז"ל כתבו פאן דטומאה צפה
טהור גם במגע המת וכן כתב הר"ש ז"ל בפ"ד דטהרות וכן מבואר בירושלמי דלא
נאמרה טומאה צפה אלא בשרץ וכן חשיב רבי לבר פיקא כשהשיב לו ממתניתין ומשמע
שם דטומאה צפה ונזרקים חד מילתא היא ע"ש אבל מדברי הרמב"ם ז"ל לא משמע פן
וכן משמע מפשטא דמתניתין ירד לטבול ונמצא מת צף על פני המערה דטמא וכמש"כ
רש"י ז"ל בעצמו לעיל בד"ה צפה אינו מטמא לענין שרץ והתוס' ז"ל מוכרחים לפרש
פן לפי גירסתם לקמן בבעיא דרמב"ח מת בכלי כו' וכן באידך בעיא מת ע"ג שרץ כו'
אבל הרמב"ם ז"ל גרס שרץ בכלי כו' וכן שרץ ע"ג מת כו' ועיין בפ"ד שם בהגהה

בכ"מ שפכתב לא ידעתי למה שינה רבינו לשון הפעיא שרץ בפלי ובגמרא גרסינו מת בכלי כו' ולא ידעתי תמיהתו הלא הדבר מוכרח דגרס הכי בש"ס לפי שיטתו דלא טיקרו אלא בשרץ בלבד אבל במת ליכא למיבעי פלל: וראיתי שם בפט"ו הלכה ח' שפכתב הרמב"ם ז"ל וכל אלו הספיקות שטיקרו חכמים אפילו ברה"י מפני שאין בהן דעת לישראל והשיג עליו הראב"ד ז"ל אלא צ"ל אע"פ שיש בהן וכתב הכ"מ ז"ל דכדברי הרמב"ם ז"ל משמע בחולין דף ט' דשרץ בפי חולדה קרי לה אין בו דעת לישראל ומ"מ יפלא היכי מצינו למימר דכל הספיקות לא טיקרו אלא באין בו דעת לישראל הא מבואר שם בדברי הרמב"ם ז"ל ובמתניתין דטהרות דבאדם שירד למים מטהרינו טומאה צפה.

וכן בשרץ בפי חולדה ועברה בין הטוהורים ולענ"ד נראה דהרמב"ם ז"ל לא נתפגין פלל על הספיקות שנתבארו בהלכות הראשונות אלא דבהלכה ח' שם ביאר ספק רשות הרבים שטיקרו חכמים ג"כ וברה"י טמא ובא לינישב אמאי לא תשיב במתניתין ג"כ ספק שאין בו דעת לישראל.

לזה כתב וכל אלו הספיקות שטיקרו חכמים אפילו ברה"י מפני שאין בהם דעת לישראל ג"כ בכלל ספק רה"ר הוא משום דחד טעמא להו דלא ילפינו מסוטה אלא רה"י ויש בו דעת לישראל אבל רה"ר או אין בו דעת לישראל אפילו ברה"י לא ילפינו דלאו דומיא דסוטה הוא וכמש"כ הרמב"ם ז"ל שם בפ"ק ט"ז וסוגיא דחולין עיין בתוי"ט ז"ל שם בפ"ד דטהרות: גמ' בעי רמב"ח כו' ולפי גירסתנו איפשטא כל הני בעיות לחומרא ושרץ מונח בין בכלי בין על גבי מת או נבילה או שרץ ואפילו על נבילה שנימוחה וש"ז הפל חשיב פמונח על קרקע ולא הוי בכלל טומאה צפה רק פמונח על מי חטאת סלקא בתיקו והרמב"ם ז"ל כתב בשרץ ע"ג שרץ בפשיטות לקולא דהוי פטומאה סמיכתא: וע"כ צ"ל דגירסתו היתה פן וכמש"כ הכ"מ ז"ל שם וקצת סיוע לדבריו ז"ל דלנוסחא דילן דבעיא דשרץ ע"ג שרץ איפשטא גם פן לחומרא פיון דמפסקי מהדדי א"כ למה ליה למיבעי בתר הכי שרץ ע"ג נבילה שנימוחה ואמאי לא קאמר שרץ ע"ג שרץ שנימוח מאי דמהאי קסליק אבל לדברי הרמב"ם ז"ל א"ש דבשרץ ע"ג שרץ פשיטא דכטומאה סמיכתא היא וליכא למיבעי אלא ע"ג נבילה שנימוחה: ובעיקר בעיא דרמב"ח דמונח בכלי או ע"ג שרץ ונבילה לא הוי טומאה צפה יש לדקדק מ"ש שרץ בפי חולדה דחשיב לה אין לטומאה מקום וחד מילתא הוא עם טומאה צפה לשיטת הר"ש וכמש"כ לעיל ואמאי לא נימא דבפי חולדה הוי פמונח והרי לעגנו שבת מצינו איפכא דאגוז בכלי וכלי צף על פני המים לא הוי הנחה פדאמרינו בריש שבת דבתר פלי אזלינו ואילו נחה בפי פלב חייב פדאמרינו בסוף הזורק ועיין תוס' ריש שבת שם בד"ה אגוז ע"ג מים ותראה שיש לחלק ולדברי הרמב"ם ז"ל דהא דאין לטומאה מקום לאו חדא מילתא היא עם טומאה צפה בלא"ה א"ש ודו"ק: רש"י בד"ה או בתר מיתא אזלינו לגירסתו הסברא מהופכת פאן לעגנו שבת דהתם אי בתר פלי אזלינו לא הוי פמונח ואי בתר אגוז אזלינו הוי פמונח דהא אגוז מונח בפלי והכא אמרינו איפכא דאי בתר פלי חשיב פמונח ואי בתר מיתא לאו פמונח הוא וגירסת התוס' ז"ל ניחא יותר קצת: ע"ב גמ' אמר רב המנונא נזיר ועושה פסח שהלכו בקה"ת בז' שלהם טהורין הכא קמ"ל רב המנונא דלעגנו פסח נמי איתמר הו סברא דבחזקת טמא וקמ"ל דאם נטמא בשביעי אחר טבילה פבר נטהר מטומאה ראשונה ואין לו עוד חזקת טומאה ומתיב רבא ממתניתין דירד ליטהר כו' טמא והיינו

משום דמשמע ליה לרבא דלרב המנונא טהור פל שנטמא בשביעי אפילו קודם טבילה להכי פריף ליה ממתניתין דבשביעי ג"כ עדיין בתזקת טומאה הוא ואמר ליה רב המנונא מודינא לך בנזיר שמחוסר תגלחת ואפילו נטמא בטומאת התהום לאחר טבילה עדיין בתזקת טומאה הוא כיון דמחוסר תגלחת טומאה וכתבו התוס' ז"ל דהא דאמר רב המנונא נזיר שהלך בשביעי טהור היינו בשביעי אחר שגילח והרמב"ם ז"ל לא כתב להך מילתא דאפילו לאחר טבילה קודם תגלחת הרי הוא בתזקת טומאה אלא כתב בלישנא דמתניתין ירד לטבול כו' וי"ל דרב המנונא דקאמר דקודם תגלחת חשיב בתזקת טומאה היינו דסבירא ליה דמתחיל למנות נזירות טהרה משביעי אחר התגלחת אבל קודם התגלחת עדיין בתזקת טומאה הוא אבל למאן דס"ל דאינו מתחיל אלא אחר הבאת קרבנות א"כ תגלחת לא מהני פלל ומיד אחר טבילה יצא מחזקת טומאה דלא מסתבר שיהיה בתזקת טומאה עד יום השמיני שראוי להביא קרבן: ובאותו ענין יש לדקדק בדברי הירושלמי שהבאתי לעיל דקל שאתה מקיל בנזיר טהור דאזלינן בטר ידיעה אתה מחמיר בנזיר טמא דאם נתנדע לו אחר זריקה שנטמא בתוך טומאתו בקבר התהום אזלינן ג"כ בטר ידיעה לחייב עליו קרבן בפ"ע ואמאי אזלינן הכא בטר ידיעה כיון שנטמא בתוך ימי טומאתו אין לה דין טוה"ת דתזקת טמא טמא וכה"ג ג"כ לא אזלינן בטר ידיעה ואולי י"ל דשיטת הירושלמי הוא דהא דתנן שחזקת טמא טמא היינו דוקא בספק טומאת התהום ואפילו נודע לו קודם גילוח קל הוא טומאת התהום בספקו אבל אם היה בתזקת טמא מחמירין בספקו והיינו אם נודע קודם גילוח אבל אם נודע לאחר גילוח אפילו נטמא ודאי בטוה"ת אינו סותר ולא שניף בזה להעמיד על חזקתו ואפילו אם היה בתזקת טמא אינו סותר ועדיין צ"ע: עוד ראיתי בירושלמי בשמעתין דאמרי הדא מתניתא דלא פרבי יאשיה דאמר טומאה טמונה הנזיר מגלח עליה ועיין בפ"מ ופירושו דחוק.

ונראה דגרסי' טומאה כו' אין הנזיר מגלח ופריף ממתני' דאם נמצא משוקע בקרקע המערה טמא ומשני דמתניתין מייירי בכנגד הטומאה ור' יאשיה מייירי מן הצד ואידך משני דמי קתני טמא ומגלח טמא ואינו מגלח ונ"מ דאין עולין לו ימי הטומאה וגם לטומאה כזו איתמר הילקתא דקבר התהום ודו"ק: גמ' יכול לא תביא על לידה שלפני מלאת אבל תביא על לידה שלאחר מלאת ותיפטר משתייהו כו' ופי' רש"י ותוס' ז"ל דקאי על נלד שלישי שהוא אחר מלאת מראשון ותוף מלאת משני ע"ש ודבר זה מחלוקת ר' יהודה ורבנן היא בכריתות וכ' בש"מ דהך פרייתא אתיא פרבנן דהוי תוף מלאת לשני ואמר רב פהנא דמש"ה מיפטר בקרבן אחד משום דמחסרא קרבן ולא יצא שעשה שהיא ראויה להביא קרבן ופריף לידה שלאחר מלאת נמי מחסרא הערב שמש ופי' דמי לא מייירי שלא טבלה לאחר שבועיים ומשני אפיי שמשא ממילא ערבא ולא מיבעי טבילה דלא מיחשב חסרון דבידו לטבול אלא אף הערב שמש לא חשיב חסרון וקשיא לי טובא בשיטה זו חדא דגבי פלוגתא דר"י ורבנן בכריתות שם משמע דבסברא בעלמא פליגי אי נלד שני כמאן דאיתיה אי לא ולא בקראי פליגי ועוד דמאי קאמר רב פהנא משום דמחסרא קרבן הא שאני התם דכל לידה הוי בתוף מלאת ואע"ג דלידת השלישי הוי אחר מלאת הראשון מ"מ תוף מלאת של שני הוא וכל לידה של תוף מלאת ילפינן התם מקרא דאינו מביא אלא קרבן אחד ומאי פריף מחסרון הערב שמש דהוי לאחר זמנו.

ואע"ג דמיחוסר טבילה וקערב שמש מ"מ יצא שעה שראויה להביא קרבן ועי' פסחים ד' צ' דאמרינו התם דחסרון טבילה חמיר יותר מחסרון הערב שמש והא לא תיקשי דלא אמרינו התם דחסרון טבילה הוי חסרון אלא מדרבנן דילמא פשע וזה לא שינוי הכא לאיפטורי מקרבן לידה השניה ובהערב שמש הוא דס"ד דהוי חסרון מדאורייתא פיון דאין בידו: אבל מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' מחוסרי פפיה נראה דמפרש להא שמעמא באנפא אחריתא שכ' שם הלכה ה' דיולדת אינה מביאה קרבנה תוך מלאת ואפילו הביאה ולדות הראשונים תוך מלאת של ולד זה לא יצא והשיג עליו הראב"ד ז"ל שם מ"ש מחטאת חלב ודם שהטמא משלח אותה ונראה דהרמב"ם ז"ל יצא לו מהאי ברייתא והכי מפרש לה יום מלאת תביא.

תוך מלאת לא תביא. יכול לא תביא על לידה שלפני מלאת.

אבל הביא על לידה שלאחר מלאת בתוך מלאת של לידה זו ותפטר משתיקה ת"ל ובמלאת כו'. תוך מלאת לא תביא אפילו על לידה שלאחר מלאת ואמר רב פהנא מ"ש הכא דמיחוסרא קרבן ומש"ה אינה מביאה אפילו על לידה שלאחר מלאת בתוך ימי מלאת של שני פיון דמיחוסרא קרבן מלידה שניה אינה ראויה להקריב גם על לידה ראשונה שלאחר מלאת התם נמי בשאר טמאים דמשלחין קרבנותיהם הא מיחוסרא הערב שמש ואמר ליה אבני שמשא לאו חסרון הוא דממילא ערבא אבל היכא דמיחוסרא קרבן אינה ראויה להקריב אפילו קרבנות שפבר נתתיבה ובה א"ש קושית הראב"ד ז"ל מטמא דמשלח קרבנותיו ובלא"ה השגתו ז"ל צ"ע דהא מבואר בדברי הרמב"ם ז"ל דהא דטמא משלח קרבנו היינו דווקא טמא שרץ דלא מיחוסר אלא הערב שמש וחזי לאורתא.

אבל טמא מת אין משלח קרבן כלל ול"ד פסח וא"כ פשיטא דיולדת תוך מלאת אינה משלחת קרבנותיה אלא דהא גופא צ"ע מנ"ל להרמב"ם ז"ל הא דטמא מת אינו משלח קרבנות ומש"כ הכ"מ ז"ל מהא דזבחים דאמר ר"ל דאין טמא מת משלח קרבנותיו הא מוכח התם דלענין פסח מייירי וטמא שרץ חזי לאכילה לאורתא.

אבל טמא מת לא חזי לאכילה והיינו בתוך ז' ימי טומאה וכדפריה התם לזקני דרום דאמרי דטמא מת משלח קרבנות הא כתיב לפי אכלו והדברים ארוכים בזה וצ"ע רב שם בשמעמא דזבחים עכ"פ פירושא דשמעמא נראה ברור דמפרש לה הכי ועי' בתוס' פסחים ד' ס"ב ובתוס' מ"ק פ' אלו מגלחין גבי הא דבעי התם מצורע מהו שישלח קרבנותיו ועיין בכ"מ שם בה' מח"פ: והא דאיצטריך קרא ללידה שלאחר מלאת דאינה מביאה תוך מלאת של שני י"ל בתרי אנפי או דלא ילפינן אלא בכה"ג דלידה השני תוך מלאת דראשון וקמ"ל דאינה יכולה להביא קרבן אפילו לאחר שישלמו ימי מלאת דראשון כל שהוא תוך מלאת של שני דסד"א דיביא קרבן ותפטר את שתיקה פיון דאחר מלאת דראשון הוא קמ"ל אבל אם לא ילדה השני עד אחר השלמת ימי מלאת של ראשון אפשר בכה"ג יכולה להביא קרבנה מלידה ראשונה אפילו תוך מלאת של שני אבל א"כ ע"כ ברייתא אתיא כר' יהודה דס"ל ולד ראשון גורם והקרנן בא על הראשון פשיטא דהא שנים אחד בתוך מלאת של חבירו א"כ איצטריך שפיר קרא דלא תביא קרבנה תוך מלאת השני אבל לרבנן דאמרי ולד שני גורם ועיקר קרבן על השני בא א"כ פשיטא

דאינה מביאה תוך מלאת אפילו על הראשון וע"כ פי איצטרך קרא ללידה ששולמו כבר מי מלאת קודם לידה השנייה וקמ"ל דאפ"ה אינה מביאה תוך מלאת של שני.

אלא דקשה לפ"ז היכי ס"ד למימר דתביא על לידה של אחר מלאת ותפטר את שתיהן ואמאי תפטר פנין דלידה שניה הנה אחר מלאת ראשון הא כבר ילפינן מקרא דזאת תורת היולדת לחיוב על כל לידה ולידה ועי' בי לקוט דלא גרס ותפטר שתיהם ע"ש: דף סה בודק הימנו ולהלן כ' אמה עי' בזה באורף ברשב"ם ותוס' ז"ל בב"ב פ' המוכר פירות ובד' הרמב"ם ז"ל ונהראב"ד ז"ל בפ"ט מהל' ט"מ: אמר רב יהודה מוצא פרט למצוי פירש"י ז"ל שאם הנה אחד ידוע אין זה שכונת קברות.

וכבר הקשו התוס' להאי פירושא ופי' דאתפוסה קאי דקבר ידוע אסור לפנותו ועי' בתוס' בב"ב שם באורף אבל הרמב"ם ז"ל פי' פרט למצוי היינו שמצאוהו מוטל על פני השדה ולא נקבר כלל וכל הני דאימעיטו אין דינן שנה לא לד' התוס' ז"ל ולא לד' הרמב"ם ז"ל דלד' התוס' מצוי לא אימעיט אלא מתפוסה ונהוג ויושב ואינה אימעיטו בין מתפוסה בין משכונת קברות ונהוג טעמיה משום דחסר הוא ולשיטתם קשה ממתיני' דסוף פט"ו דאהלות בור שמטילין לתוכו נפלים או הרוגים מלקט עצם ועצם והפל טהור.

ר"ש אומר אם התקינו לקבר מתחלה יש לו תפוסה. אלמא דנהוג יש לו תפוסה אע"ג דחסר הוא ולפי' הרמב"ם ז"ל א"ש].

ולדברי הרמב"ם ז"ל מצוי אימעיט לגמרי אפי' משכונת קברות ונהוג ויושב ואינה לא אימעיטו אלא משכונת קברות דשמה עובדי פוכבים הם ועובדי פוכבים אין להם טומאת קברות אבל תפוסה יש להם וכגירסת הירושלמי בראשו של זה בצד מרגלותיו של זה נוטלן ואת תפוסתן ונהוג לאו משום דחסר הוא דחסר לא הני אלא אם חסר אבר שינטל מן החי וימות וזה אין לו לא תפוסה ולא שכונת קברות אבל הרוג הוא ג"כ משום דמספקינן ליה בעובד פוכבים וד' רש"י ז"ל נראין דסותרין זא"ז ועי' בא"מ ז"ל: לא אמרו שכונת קברות אלא לג' ידועים כו' ומד' הרמב"ם ז"ל נראה דלידועים ליכא שכונת קברות כלל.

וכן מסתבר פנין דידועים הם למה נחוש דילמא יש עוד ובמוצא שפיר חיישינן וכן משמע בתוספתא פדבריו בפט"ו דאהלות ומש"כ התוס' ז"ל בזה דהלכה למשה מסיני היא לענין מת שחסר ולענין אחד ידוע כו'.

נראה מד' ז"ל דדין זה ד"ת הוא ליטול תפוסתו. וכן דין שכונת קברות אבל מסתימות לשון הרמב"ם ז"ל נראה דכ"ז מדבריהם הוא: ועיין עוד בדברי הרמב"ם ז"ל שכתב דנקבר שלא ברשות יש לו תפוסה.

ותמה הכ"מ הא בתוספתא פליגי בזה רבנן ורשב"ג ואמאי פסק ברשב"ג ובירושלמי בשמעתין סתם הש"ס ברשב"ג ומוקי למתניתיין בהכי ע"ש: רש"י בד"ה ורובע כו' למלא תרנווד רקב והא דאמרינן נקבר בארון של עץ אין לו רקב ה"מ בעיניה אבל לאצטרופי לאחרני שנקברו בארון של שיש מצטרף ואינו מוכן דמנ"ל הא ועיין בתוס' ז"ל ובשיטה מקובצת: ע"ב בדק ופנה כו' וללישנא בתרא מותר לפנות גם השלישי ולא הני שכונת קברות ונהראב"ם ז"ל לא כתב להאי דינא ונהתוס' ז"ל ג"כ תמהו בטעמא דהא מילתא

ומש"כ דכ"ז מן ההלכה פָּכַר פְּתַבְתִּי דְלִדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל כ"ז מְדַבְרֵיהֶם הוּא: גמ' בְּדָק וְלֹא מְצָא מֵאֵי אָמַר רַב מְנַשְׁיָא אָמַר רַב שְׁכוּנַת קְבָרוֹת ופִירֵשׁ"י ו"ל דְּמִיבְעֵי לִיהָ אִם קָנוּ מְקוֹמָן אוּ דִילְמָא אִיתְרַמוּיֵי אִיתְרַמִּי וּלפ"ז הָא דְאָמַר רַב שְׁכוּנַת קְבָרוֹת הֵינְנוּ לְחוּמְרָא דְקָנוּ מְקוֹמָן וְלֹא א"ש הָא דְאָמַר מ"ט עֵילָא מְצָאוּ וְטִיְהָרוּ א"י ומש"כ דְשָׁאָר סְבִיבוֹת הָעִיר טְהוֹר זֶה לָאו קָוְלָא הִיא דְהִיכִי פִתִּי לְטַמוּיֵי סְבִיבוֹת הָעִיר וְהָרָא"ש ו"ל בְּש"מ פִּי ג"כ כַּנ"ל וְכַתְּבֵי דְלֹא גְרָסִינָן כָּלֵל הָא דְעֵילָא מְצָאוּ כו': וְהַתּוֹס' ו"ל פִּירְשׁוּ דְמִיבְעֵי לִיהָ אִי אִינְצִטְרִיף לְבָדוּק לְכָל הָרוּחוֹת וּבש"מ הַקְּשׁוּ עַל פִּי זֶה דָּאִי אִין צְרִיף לְבָדוּק אֲלֵא מְרַגְלֵי הַמַּת א"כ פְּשִׁיטָא דָּאִין צְרִיף לְבָדוּק רַק מְרוּחַ אַחַת וְאִי לִיפָא הֵיפְרָא בְּרַגְלֵי הַמַּת אַמְאִי לֹא יְבָדוּק מִב' רוּחוֹת דְהִי מִינְיָהּוּ מִפְּקֵת.

ועי' בד' הַרְשָׁבָ"ם וְתוֹס' ו"ל בְּב"ב שָׁם: עוֹד פִּירְשׁוּ דְמִיבְעֵי לִיהָ אִי צְרִיף לְחַפְנָר בְּעוֹמָן עַד שְׁנִיגִיעַ לְסַלַע כו' וְגַם עַל פִּי זֶה פְּכָר הַקְּשׁוּ בְּש"מ דְּבַהֲדִיא תָּנוּ בְּאֵהָלוֹת דְּחוּפְרָא עַד שְׁמַגִיעַ לְסַלַע אוּ לְקַרְקַע בְּתוּלָה.

אָבֵל מִד' הַרְמַב"ם ו"ל נִרְאָה דְמִפְרֵשׁ דְּמִיבְעֵי לִיהָ אִם לֹא מְצָא אִם יֵשׁ עַל הַכ' אַמָּה דִין בִּיה"ק אִי לֹא וּפְשִׁיט לִיהָ דָּאִין זֶה אֲלֵא שְׁכוּנַת קְבָרוֹת אָבֵל כ' אַמָּה שְׁבָדָק טְהוֹרִים הֵם מְטוּמְאָת בִּיה"ק וְעִי שָׁם בְּכ"מ ו"ל: וְעֵינָן בְּפִי הַמְשַׁנָּה לְהַר"מ ו"ל בְּאֵהָלוֹת שָׁם שְׁנִרְאָה קִצַּת מְלִשׁוֹנוֹ דְאִם בְּדָק וּמְצָא בְּתוּף הָעֵשְׂרִים הֵוִי שְׁכוּנַת קְבָרוֹת אֲפִילוּ מְצָאוּ הָרוּג אוּ יוֹשֵׁב ע"ש וּבְחִיבוּרוֹ פ"ט מֵהַל' ט"מ הֵלְכָה ג' מִשְׁמַע לְהִיפּוּף וְלֹא אֲמַרִינוּ בְּזֶה רַגְלִים לְדַבְרָא פִי חֲזַקְתָּן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים ע"ש: גמ' אִי הֵכִי אֲפִילוּ מְשַׁנְזָק לְטוּמְאָה נְמִי וּפִי הַתּוֹס' ו"ל דְּעַד שְׁלֹא גְזַק לֹא צְרִיף קְרָא דְבִלֵּא"ה טְהוֹר דְּמוֹקְמִינוּ אַחְזַקְתָּ טְהָרָה וּמְסִיק דְטַעְמָא דְמַתְנִיתִין הוּא מְסַבְרָא וּקְרָא אִינְצִטְרִיף לְסַפֵּק שְׁעָר לְבִן קְדָם כו' וְיֵשׁ לְדַקְדָּק הָא תָּנוּ בְּפ"ה דְּנִגְעִים דִּלְת"ק אֲפִילוּ ב' נִגְעִים בְּאִישׁ אֶחָד אַע"ג דְּאֶחָד וְנִדְאִי פְשָׁה מ"מ כָּל שְׁלֹא גְזַק לְטוּמְאָה טְהוֹר וְאִי מְסַבְרָא בְּעֵלְמָא מְשׁוּם דְּמוֹקְמִינוּ לִיהָ אַחְזַקְתָּ הוּא דְטְהוֹר א"כ בְּכַה"ג לִיפָא לְאוּקְמִי אַחְזַקְתָּ דְחַד מִינְיָהּוּ וְנִדְאִי פְשָׁה וְע"כ מְקַרָא יְלַפִּינוּ לָהּ וְכֵן הַקְּשָׁה בְּק"ע וְכ' דְהִיכִי פְרִיף הַש"ס אִי הֵכִי דְמַרְבִּינוּ מְלִטְהָרוּ אֲפִילוּ ב' נִגְעִים בְּאִישׁ אֶחָד אַע"ג דְּלִיפָא תוּ חֲזַקְתָּ טְהָרָה מְשַׁנְזָק לְטוּמְאָה נְמִי גְטְהָרוּ אֲלֵא ש"מ דְּלַחֲלַק בֵּין עַד שְׁלֹא גְזַק לְטוּמְאָה וּבֵין מְשַׁנְזָק מְאוּתוֹ הוּא דְיַלְפִינוּ.

וכמ"כ הַר"מ וְהַר"ש ו"ל בְּפ"ה דְּנִגְעִים הֵךְ דְּרִשָּׂא דִת"כ וְטִימָא אוּתוֹ אֶת הַנוֹדָאִי מְטַמָּא וְאִין מְטַמָּא אֶת הַסַּפֵּק וְכַתִּיב וְטִיְהָר אוּתוֹ אֶת הַנוֹדָאִי הוּא מְטַהֵר כו' וְכ"כ הַר"ש ו"ל שָׁם בְּנִגְעִים וּבש"מ הֵכָא אָבֵל לְעַנ"ד הָעֵינָר דְהֵנִי קְרָאִי אֶסְמַכְתָּא בְּעֵלְמָא וּבִלֵּא"ה קִים לִן מְסַבְרָא לְמִיזֵל בְּתַר חֲזַקְתָּ וְכַדִּילְפִינוּ בְּרִישׁ חוּלִין וְכִי הִיכִי דִלְר"ע דְּמְטַמָּא בְּב' נִגְעִים וְאִישׁ א' ע"כ מְשׁוּם דְּאֲזִיל בְּתַר חֲזַקְתָּ וּבְב' אֲנָשִׁים יֵשׁ לְכ"א חֲזַקְתָּ טְהָרָה אָבֵל בְּאִישׁ אֶחָד לִיפָא חֲזַקְתָּ טְהָרָה ה"נ לְת"ק טַעְמִיהָ מְשׁוּם דְּאֲזִיל בְּתַר חֲזַקְתָּ וְס"ל לְת"ק דְּבְאִישׁ נְמִי מוֹקְמִינוּ לִיהָ אַחְזַקְתָּ וְכִינוּ דְּבִרְאִינִת הַפְּהוּן תְּלִיא אִין לוֹ לְטַמְאוֹת נִגְעָא אֶחָד מְשַׁנְזָהּ דְכ"א מוֹקְמִינוּ לִיהָ בְּחֲזַקְתָּ טְהָרָה דְטְהוֹר הוּא וְשׁוּה לְת"ק ב' נִגְעִים בְּאִישׁ אֶחָד לְב' אֲנָשִׁים וְשְׁפִיר פְּרִיף אִי הֵכִי דְמְקַרָא דְלִטְהָרוּ מִפְּקֵת אֲפִילוּ מְשַׁנְזָק לְטוּמְאָה נְמִי דְלַעַד שְׁלֹא גְזַק לֹא צְרִיף קְרָא דָּאִי אַקְרָא דִת"כ סְמִיף אַמְאִי לֹא מִינְיָתִי לִיהָ הַש"ס הֵכָא לְהֵנִי קְרָאִי וְיִתְבָּאָר עוֹד לְקַמְן וְקִשָּׁה לִי קִצַּת הָא דְמִינְיָתִי הַש"ס לְהֵךְ מַתְנִיתִין הֵכָא אַגַּב גְּרָרָא דְרַגְלִים

למאי אר"י האי דינא הא בכל ספיקות דינא הכי דליטמא טהור וליטטהר טמא משום דבתר חזקה אולינו וכמה משניות בטירות איפא כה"ג אבל אי נימא דטעמא בזה לאו משום חזקה אלא דגזירת הפתוב היא כל שלא נזקק לטומאה אפילו באיש אחד דיש בו פסיון ונדאי אפ"ה מטהר ליה יש לומר דדמי קצת לחזקת טמא טמא דקבר התהום דהתם לאו משום דבספק אולינו בתר חזקה דאפילו נטמא ונדאי בקבר התהום אם הוא בחזקת טהור טהור וה"נ דכונתה.

ומש"ה תנו הקא להך מתניתין: גמ' ודילמא פיקה וטימא. והקשו בתוס' ז"ל דא"כ היינו ת"ק ות"י דלת"ק מטמא מספק ור"י אומר דטמא ונדאי וזה ניחא אם נאמר דפליגי עד שלא נזקק לטומאה י"ל דלת"ק אינו מטמא אלא מספק ואע"ג דשאר ספק נגעים טהור זה טמא מספק וכמש"כ הר"ש ז"ל ובש"מ דספק זה שאני דנראה יותר דקדמה בהרת דדרך השער לבא שחור והבהרת מהפכו ור"י מטמא ונדאי מטעם זה אבל לפירוש ר"ת ז"ל שכ' דפליגי משנזקק לטומאה א"כ היכי מצינו למימר דלת"ק לא מטמא אלא מספק אמאי לא ניזיל בתר חזקה וליהוי טמא ונדאי ובאמת דברי ר"ת ז"ל צ"ע וכמו שהאריך הר"ש ז"ל שם בנגעים דאטו פליג ר' יהושע אסתמא דמתניתין דמשנזקק לטומאה טמא ועוד הא תנו התם כל ספק נגעים טהור חוץ מזה ומשנזקק לטומאה כל ספק טמא ועוד אטו לר' יהושע לא אולינו בתר חזקה גבי נגעים ונהרי עיקר שורש החזקה מנגעים ילפינו כדאימא בריש חולין ולר"י תיקשי דילמא אדנפיק בציר ליה שיעורא פיון דאפילו לחומרא לא אגיל ר"י בתר חזקה ולזה י"ל דחזקה פי האי דחולין גם ר' יהושע מודה דאולינו בתרה ומוקמינו אחזקה שלא נשפנה הנגע מכמות שהיה אבל חזקת טומאה דהכא לא דמיא להא דהא נזקק לטומאה ע"י נגע אחר אבל בזה הנגע עצמו אין כאן חזקה וליכא כאן אלא חזקת טומאה לבד ולא חזקת השפנות בגוף וזה יליף ר"י מלטהרו דלא אולינו הקא בתר חזקת טומאה ובה"א א"ש נמי דר"י לא פליג אסתמא דמתני' דמשנזקק לטומאה טמא דבגוונא דמתניתין דהנגע פשה בשניהם ואח"כ חזר הפסיון באחד מהם.

דאפתי איפא חזקת טומאה בזה הנגע עצמו ובה מודה ר"י דאולינו בתר חזקה אבל מהא דתנו התם כל ספק נגעים טהור חוץ מזה ונדאי משמע דמייירי עד שלא נזקק לטומאה וכמש"כ הר"ש ז"ל שם ועי' בתוס' ז"ל בכתובות ד' ע"ה ע"ב דמבואר בד' ר"ת ז"ל דדווקא בכה"ג הוא דמטהר ר"י משום דליכא אלא חזקת טומאה וחזקת הגוף עדיף ואולינו בתרה דזה הנגע לא היה בו וכן מבוארים הדברים בד' הר"ש ז"ל שם ג"כ ועי' מהרש"א ז"ל שם בכתובות שהקשה לד' ר"ת ז"ל סברתם הפוכה דר"ג ור"א דהם ת"ק דר"י אולי התם בתר חזקה דגופא ולא בתר חזקת ממון והכא אולי בתר חזקת טומאה ולא בתר חזקת הגוף וסברת ר"י הוי איפכא דהתם לא אולינו בתר חזקת הגוף אלא בתר חזקת ממון והכא אגיל בתר חזקת הגוף ולא בתר חזקת טומאה וע"פ ד' הר"ש ז"ל שם א"ש דהא דאולי ר"ג ור"א התם בתר חזקת הגוף היינו משום דאליהם להו פריא וכמש"כ הר"ש ז"ל שם ולשיטת ר"ת אליבא דר"י דרע"ג דאיכא חזקת טומאה אולינו בתר חזקה דגופא לטהר הנגע השני א"כ הא דקי"ל בספק בשחיטה לחומרא משום דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת היינו חזקת אבר מן הסי אטו ר' יהושע לא מודה בזה דהא לדידיה הוי לן למיזל בתר חזקה דגופא דלא נתנבלה בשחיטה אע"ג דאיכא חזקת איסור אבר מן הסי וכבר אמור ענין זה דמחזיקין מאיסור לאיסור בד' הראשונים ז"ל באנרך ואין

כאן מקומו להאריך בזה והעיקר נראה דת"ק ור"י מיירי בלא נזקק לטומאה וכן מבואר בד' הרמב"ם ז"ל ומסתבר דלת"ק לא הוי אלא טומאת ספק דנהי דלא אזלינן הכא בטר חזקה לטהר משום דדרף שערות לבא שחורות אבל לעשותו טמא ונדאי מנ"ל וכ"כ הרמב"ם ז"ל דיראה לו דטומאתו ספק וא"כ הא דתנן פל"ס נגעים טהור חוץ מזו היינו ס' בהרת קדם ס' שער לבן קדם ועוד אחרת דספק אם זו היא הבהרת או אחרת באה תחתיה ג"כ ספק טומאה היא ומד' הרמב"ם ז"ל לא משמע פן אלא הספק השני טמא ונדאי הוא כמבואר בדבריו ז"ל בפ"ד מהל' טומאת צרעת הלכה ו' וכן מסתבר דמהיכי תיתי למימר דלאו היא עד שצ"ע קצת אמאי קרי לה ספק הא איפא למיזל בטר חזקה דהראשונה לא הלכה וכדאמרינן בריש חולין דמהאי טעמא לא חיישינן דילמא אדנפיק בציר ליה שיעורא משום דאזלינן בטר חזקה וה"נ גיזיל בטר חזקה דהראשונה לא הלכה ועי' תוס' י"ט ז"ל סוף פ"ד דנגעים מש"כ בשם מהר"מ ז"ל ובתוס' י"ט שם ריש פ"ה ש"כ בשם נא"י דאזלינן בטר חזקה ראשונה דזו לא הלכה ואטו כל פסיון האמור בתורה ספק הוא דילמא הלכה הראשונה ואחרת באה תחתיה וי"ל דקרא מיירי שהפכו מפיר שהיא היא ומ"מ זה נראה ברור דספק השני טמא ונדאי וא"כ הני תרי ספיקי לא דמיין להדדי ועוד דלשיטתו כל ספק הוא מדבריהם וא"כ ליכא בין ת"ק ור"י מידי דמדאורייתא טהור הוא לכ"ע ולמה ליה להש"ס למימר דר"י דמטהר הוא משום דיליף מקרא דלטקרו הא לת"ק ג"כ טהור הוא מה"ת: ועוד קשה לי לפי משמעות דברי הרמב"ם ז"ל דהא דעד שלא נזקק לטומאה טהור ומשנזקק טמא לאו מסברא פשוטה אלא מקרא דת"כ נפקא וכדאיתא נמי בירושלמי הכא בשמעתין וכמש"כ שם בפ"ו דלאו דוקא בב' נגעים וא' מהן פשה ואינו יודע איזהו דטהור אלא ה"ה אם יש בבהרת ד' שערות לבנות ב' מהן הפכתן הבהרת וב' מהם לא הפכו אע"ג דבנגע זה ונדאי איכא סימן טומאה פיון דאינו יודע איזהו מהן הטמאות טהור הוא ואינו יכול לטמאות על הספק ובהא לא שייך למימר דטעמא משום דבטר חזקה אזלינן כמו ש"כ לעיל בב' נגעים באיש אחד פיון דהכא ליכא אלא נגע אחד ויש בו סימן טומאה ונדאי למה לא יטמאנו אלא ע"כ משום דילפינן מקרא וטמאו את הנודאי הוא מטמא אבל לא הספק ואינו מטמאו אלא אם טומאתו ונדאית היא ולא מספק וא"כ הך ספק דשער לבן אי קדם אי לא למה יטמאנו הפהו מספק קרי ביה הנודאי הוא מטמא ולא הספק ואי משום דטומאתו היא רק מדבריהם וכמש"כ: א"כ אמאי לא החמירו בשאר ספק נגעים לטמאותו מספק אלא דבתוספתא שם משמע דהך ספק דשער לבן קדם אי לא לא הוי אלא טומאת ספק וכדאמר רשב"א התם הואיל וספק נגעים להקל ה"נ טהור וכמו שהביא הר"ש ז"ל להאי תוספתא סוף פ"ד דנגעים שם ואי גימא דלת"ק הוי טמא ונדאי א"כ מאי ענין זה לספק נגעים להקל והא ליכא למימר דאנזקק לטומאה קאי כמש"כ הר"ש ז"ל שם הרי דלפי משמעות התוספתא גם לת"ק לא הוי אלא טומאת ספק וע"כ צ"ל דבהאי ספיקא החמירו לטמאותו פיון דרגיל הוא שמתהפך שער הלבן אחר הבהרת ועוד משמע מד' התוספתא דר"י מטהר מסברא דספק נגעים טהור וכדאמר רשב"א דס"ל כר"י הואיל וספק נגעים טהור זה נמי טהור ולישנא דמתניתין סוף פ"ה דנגעים זהו שאמרו משנזקק לטומאה ספיקו טמא מסייע קצת לשיטת ר"ת ז"ל וא"ש זהו דספיקו טמא אבל ס' דשער לבן טהור אפילו נזקק לטומאה וכו' יהושע.

ועי' תוס' י"ט ז"ל שם ומקא דאמרינו בירושלמי לעיל איזהו מוחלט ספק כגון ב' מצורעים והחליט א' מהן ואינו יודע איזהו משמע דספק שער לבן כו' לא הוי ספיקא ולת"ק טמא נודאי. ולר"י טהור נודאי דאל"ה איכא לאשכוחי בספק שער לבן דלת"ק טומאתו ספק הוא: ומדברי התוס' ז"ל בד"ה ור"י אמר פיהה משמע דהא דמיייתי קרא דלטקרו כו' היינו לאשמעינו דליכא במצורע אלא טומאה ונדאית או טהרה ונדאית וא"כ תו ליכא למימר דר"י פיהה וטימא דא"כ ע"כ ת"ק מטמא מספק וזה לא אשפחן במצורע כלל וא"כ הא דמיייתי הש"ס קרא דלטקרו כו' לאו דטעמא דר"י הכא הוא דאכתי מנ"ל דילמא ר"י לא דריש לקרא דלטקרו כמו ת"ק וכיהה וטימא נודאי קאמר אלא כ"ע מודו בקרא דלטקרו דליכא טומאת ספק במצורע וא"כ ע"כ ת"ק מטמא ונדאית ור"י מטהר לגמרי ולפ"ז לא תיקשי קושית התוס' ז"ל בכתובות מנ"ל דר"י אגיל בתר חזקה דגופא הא מקרא יליף ולפי ה"ל לא ילפינו מקרא אלא דליכא טומאת ספק אבל הא דמטהר מסברא הוא דקאמר דאגיל בתר חזקה דגופא ויותר הנה נראה לפרש איכא דת"ק נודאי טמא קאמר ועל ר"י הוא דפריה דילמא פיהה וטימא היינו טומאת ספק ונשפיר מיייתי קרא דלטקרו דלר"י ליכא למימר טומאת ספק: אבל לד' הרמב"ם ז"ל דת"ק טומאת ספק קאמר הדק"ל דילמא ר"י פיהה וטימא וקרא דלטקרו כו' לא דריש כמו לת"ק.

וצ"ל דה"ק לא מצינו למימר דר"י מטמא נודאי מספק דכתיב לטהרו הכתוב פתח בטרה תחלה וליכא לטמויי ונדאי על הספק ובש"מ פ"א דהכי פריה מ"ט דר"י דכיהה וטיהר ודילמא טמא הוא עוד פ"א שם ודילמא פיהה וטימא היינו דלא אתי לאפלוגי על ת"ק אלא הוסיף והביא ראיה לד' ת"ק ע"ש שהאריה בשמעתין: וצריה עוד לדקדק משנזקק לטומאה דתנו שניהם טמאים ומשמע דטמאים נודאין ואמאי פיון דשנים הם וחד מינייהו נודאי טהור היכי מטמא לשניהם טומאת נודאי מידי דהוי אספק טומאה ברה"י דאם נולד הספק בשנים אין טמאים אלא טומאת ספק.

וכמש"כ התוס' ז"ל ריש פ' ב' נזירים וי"ל דהכא שאני דצריה הפהו לטהרו וכל שלא טהרו בטומאתו הוא עומד ולהכי שניהם טמאין ונדאין ועי' בתוס' י"ט ז"ל מה שרמז לד' הרמב"ם ז"ל בהל' ממרים ועי' משל"מ פ"ב מהל' נגעים בדברי הפג"י מש"כ שם וזה אינו אלא לשיטת הרמב"ם ז"ל דעל של דבריהם ג"כ יש לו דין זקן ממרא אבל לשיטת הרמב"ן ז"ל ע"כ מוכח מהא דסנהדרין דלת"ק טמא ד"ת ודו"ק: רש"י בד"ה משנזקק לזיבה כו' שרגלים לדבר שלא בא מחמת אונסו אלא מחמת זיבה ממש עכ"ל ואינו מוכן דהא אפילו מחמת אונסו טמאה דאיתקש לנקה כדאמרינו בגמרא והר"ש ז"ל בזבים כתב דשרגלים לדבר דמתניתין לא קאי אאונסו דמקרא הוא דנפקא ליה אלא אספיקו וש"ז ויתבאר לקמן ועי' תוס' י"ט במתניתין מש"כ בזה: ר' נחמיה אומר פטור שרגלים לדבר ופירש"י ז"ל דטעמיה דר"נ הוא פיון שהקל רגלים לדבר דלאו מחמת הפאה מת אבל הרמב"ם ז"ל פ"א דרגלים לדבר טעמיה דתקמים הוא פיון שהכביד רגלים לדבר דמחמת הפאה מת והכי איתא בהדיא בירושלמי פני מתניתין ותקמים מתיבין שרגלים לדבר והכי מסתברא דמטעם רגלים לדבר מעמידין על חזקתו הראשונה דומיא דכל הני דמתניתין ולרבנן א"ש טעמא דלאו מקרא ילפי אלא מסברא משמע להו הכי.

ומש"ה מוקי לקרא דונקה המפה לחבישה פדאיטא בסנהדרין אכל בירושלמי בשמעתי
משמע דרבנן נמי נפקי לה מקרא ע"ש ועי' תוס' י"ט ו"ל ומש"כ הרמב"ם ו"ל בפ"ד
מהל' רוצח דאין אומדין אותו אומד שני פשהקל והיינו לרבנן ליפא נפ"מ בהאי אומד
דאם הכביד אח"כ ומת חייב וכדאמרי רבנן שם בסנהדרין אין אומד אחר אומד.

וקא דתני התם בבבביתא אמדוהו למיתה אומדין אותו לחיים ר' נחמיה היא אכל לרבנן
ליפא אומד שני אלא חובשין אותו עד שיבריא לגמרי ועי' פ"מ בירושלמי: דף סו גמ'
אמר רבא לא תימא ספק חזא ספק לא חזא אלא ונדאי חזא ס' מחמת ש"ז ס' מחמת ראיה
כו' פירש"י ו"ל דספק אי חזא אי לא לא מוקמינן ליה בחזקת טומאה לא לקרבו ולא
לסתירה והיינו משום דאע"ג דבחזקת טומאה הוא מ"מ בספק אי חזא השלישית אי לא
לא מחייבינן ליה לקרבו דעדיין לא הוחזק לראית זוב וכן לסתור בתוך ימי ספירה אע"ג
דהוחזק בגראיות מ"מ לא אזלינן בספיקא לחומרא בספק אי לא חזי פלל ומ"מ טעמא
בעי אמאי לא נחמיר בספיקא לענן סתירה דהא חזקת טהרה ג"כ לית ליה וצ"ל פיון
דלא מצא פלום אמרינן דונדאי לא חזי: ואלא ודאי דחזא ספק מחמת ש"ז ספק מחמת
ראיה ופירשו התוס' ו"ל שפצא זוב וש"ז ולא נודע אם הזיבה באה לבדה או פתיכא
בש"ז דלא סתר אלא יום א' והיינו לענן סתירה ובראיה שלישית לענן קרבו לא נתברר
אי אזלינן ג"כ לחומרא לחייבו קרבו או לא מחייבינן ליה קרבו על הספק ודילמא ש"ז
הוא אע"ג דפתיך בזוב ודאי לא מצטרף לראיה שלישית והרמב"ם ו"ל השמיט דין ספיקו
וכמו שיתבאר לקמן ועיין תוי"ט ו"ל: ואפילו ר"י לא אמר אלא משום צחצוחי זיבה אכל
בעינא לא וממתניתין משמע ליה דאפילו בעינא וקשה קצת דאיפכא מסתברא דאי נימא
דאפילו בעינא מטמא במשא ועל פרחו גזירת הכתוב הוא כדיליף מקרא לקמן אם כן
מאי קאמר שרגלים לדבר הא לאו משום רגלים לדבר הוא אלא גזירת הכתוב אכל אי
משום צחצוחי זיבה אחי שפיר דהוי רגלים לדבר דפתיכא ביה זיבה משנזקק לטומאה
ולקמן יתבאר יותר: אלא אמר רבא "א לומר שאין תולין בה ופירש"י ו"ל הא דתנן דזיבה
אינו מטמא תוך מעת לעת של קרי היינו דוקא עד שלא נזקק לטומאה אכל משנזקק
לטומאה אין תולין בקרי והיינו משום דהא דקרי פוטר דתלינן מחמת חולשא הוא דחזי
והוי מחמת אונסו ומשנזקק לטומאה אפילו מחמת אונסו טמא ולפי זה קשה מאי קמ"ל
הא כבר תני לה דאונסו נמי מטמא: ורש"י ו"ל פירש דהא דאמר רב פפא אידי חולשא
הוא דחזי.

טעמא הוא על הא דאין תולין בקרי משנזקק לטומאה משום דתלינן יותר דחזי מחמת
חולשת הזיבה ראשונה ולא מחמת קרי ולפי זה גם כן קשה למה ליה האי טעמא דאפילו
חזא מחמת הקרי משנזקק לטומאה מכל מקום יטמא כמו מחמת אונסו וצריף לומר
לשיטתו דזיבה הבאה מחמת קרי קילא יותר משאר השבעה דברים ואילו בא הזיבה
מפני זה אפילו משנזקק לטומאה הנה טהור להכי קאמר רב פפא דתלינן מחמת חולשת
הזיבה היא באה ומשום הכי משנזקק לטומאה אין תולין בה וכן צ"ל לשיטת התוספות
ו"ל דאף על גב דכבר אשמעינן דמחמת אונסו גם כן טמא משנזקק לטומאה מכל מקום
איצטריף לאשמעינן תו דאפילו אחר הקרי גם כן מטמא וכן משמע לישנא דאין תולין
בה דמשמע דאי הוי תלינן בה לא הנה מטמא ולפי משמעות דברי התוס' ו"ל דאי תלינן
בה קרינן ביה מבשרו ולא מחמת אונסו אם כן משנזקק לטומאה אפילו אי תלינן בה גם

כּוּן טַמָּא כּמוּ מַחֲמַת אֲוֹנָסוֹ דְאַפִּילוּ וּדְאֵי בָּא מַחֲמַת אֲוֹנָסוֹ טַמָּא אֲלָא וּדְאֵי זִיבָה הַבָּאָה אַחַר הַקָּרִי יֵצֵא מִכָּלל כּל הַשְּׁבָעָה דְבָרִים וְאֵי הֲוֵי תְלִינָן בְּהַ גַּם אַחַר שְׁנִזְנֵק לְטֹנְמָאָה הֵיזָה טְהוּר אֲלָא שְׂאִין תּוֹלִין בְּהַ אֲבָל לְשׁוֹן הַתּוֹסְפוֹת לֹא אֲתֵי שְׁפִיר לְפִי זֶה וְגַם שְׁיִטַּת רִשׁ"י ו"ל אִינוּ מְיוֹשֵׁב דַּמְנ"ל לְחַלְק בְּהֵכִי פִינּוּ דְנִתְרַבָּה אַחַר שְׁנִזְנֵק לְטֹנְמָאָה אֲפִילוּ בְּאֹנָס יִהְיֶה אִיזָה אֲוֹנָס שְׁיִהְיֶה הַכּל טַמָּא כּמוּ בְּאִשָּׁה דְמַטְמָאָה בְּכָל אֲוֹנָס שְׁיִהְיֶה: שְׁם גַּמ' א"ל רְבָא וְהִתְנַן גַּר שְׁנִתְגַּיֵיר מְטַמָּא בְּזִיבָה מִיָּד וְאִין לָהּ חוּלִי גְדוֹל מְזָה כּוּן הוּא גִירְסַת הַתּוֹס' ו"ל לְשִׁיטַּתְתֶּם וּפְרִיָּה לִיָּה רְבָא הֵיכִי מְצִית לְמִימַר דְטַעֲמָא דְזִיבָה אַחַר הַקָּרִי טְהוּר הוּא מְשׁוּם דְתְלִינָן בְּהַ וְהֲוֵי מַחֲמַת אֲוֹנָסוֹ אִם כּוּן בְּגַר שְׁנִתְגַּיֵיר נְמִי לֹא לִיטְמָא מִיָּד דְמָה לִי שְׂרָאָה כְּשֶׁהוּא עוֹבֵד כּוֹכְבִים אוּ כְּשֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל מְכָל מְקוּם אֲוֹנָס הוּא אֲלָא שְׁמַע מִיָּנָה דְלָאו מְשׁוּם אֲוֹנָס הוּא דְפוּטֵר קָרִי אֶת הַזִּיבָה אֲלָא גְזִירַת הַכְּתוּב הוּא וְאַפִּילוּ אַחַר שְׁנִזְנֵק לְטֹנְמָאָה פּוּטֵר וְנִדְחוּ דְבָרֵי רַאב"א: וְהַרְבֵּה יֵשׁ לְדַקְדַּק בְּשִׁיטָה זֹו מְדַאֲצְטְרִיָּה לְשַׁבֵּשׁ הַסְּפָרִים וְרְבָא הוּא דְקָאֵמַר אִין לָהּ חוּלִי כּוּן וְעוֹד הָא בְּתוֹסְפֵתָא זְבִים מְשַׁמַּע לְהִדְיָא דְטַעַם פְּטוּר זִיבָה הוּא מְשׁוּם דְתְלִינָן בְּקָרִי דְאֵמַר הֵתֵם ר"ש כְּשֶׁם שְׁתּוֹלִין בְּקָרִי מַעַת לַעַת כּוּן לְמַרְאָה וְלִהְרַהוּר מַעַת לַעַת וְאֵי גְזִירַת הַכְּתוּב הוּא דְתוֹךְ מַעַת לַעַת וְשֶׁל קָרִי אִין זִיבָה מְטַמָּא הֵיכִי יִלְיָף מִיָּנָה לְמַרְאָה וְהַרְהוּר וְעוֹד קִשְׁיָא לִי מְהָא דְפְרִיָּה כ' הַמְּפָלַת לְמַאֵן דְאֵמַר דְקָרִי סוּתֵר מְשׁוּם צַחְצוּחֵי זִיבָה אֲלָא מַעַתָּה יִסְתָּוֵר כּל שְׁבָעָה וּלְשִׁיטַת הַתּוֹסְפוֹת ו"ל מְאִי קוּשְׁיָא פִינּוּ דְאַפִּילוּ זִיבָה שְׂאֲחֲרִיו אִין לָהּ דִּין זִיבָה כּל שְׁכּוּן זֹו שְׁבָאָה עֲמָה אֲלָא וּדְאֵי פְטוּר דְזִיבָה הוּא מְשׁוּם דְתְלִינָן בְּקָרִי וְדוּקָא עַד שְׁלֵא נִזְנֵק לְטֹנְמָאָה וְכַרַב"א וְהַשְׂתָּא פְרִיָּה שְׁפִיר אֲלָא מַעַתָּה יִסְתָּוֵר כּל שְׁבָעָה הֵינּוּ מְשַׁנְזֵק לְטֹנְמָאָה דְאַפִּילוּ אַחֲרֵיהּ סוּתֵרַת: וְאַשׁוּבָה לְשִׁיטַת רִשׁ"י ו"ל דְרְבָא פְרִיָּה לְרַב פְּפָא דְאֵמַר דְמְשׁוּם הֵכִי אִין תּוֹלִין בְּהַ מְשַׁנְזֵק לְטֹנְמָאָה דְתְלִינָן מַחֲמַת חוּלְשַׁת הַזִּיבָה הוּא דְחִזִּי וְהָא גַּר שְׁנִתְגַּיֵיר מְטַמָּא בְּזִיבָה מִיָּד וְאַמְאִי וְהָא הֵכָא לִיכָא חוּלְשָׁא וְאַמְאִי לֹא תְלִינָן בְּקָרִי וְגַם שְׁיִטָה זֹו צ"ע דְאִם כּוּן מְאִי פְרִיָּה רְבָא לְרַב פְּפָא בְּפְשִׁיטוֹת טְפִי הֲוֵי לִיָּה לְאַקְשׁוּיֵי אַהֲדָדִי מְאִי שְׁנָא דְבִישְׂרָאֵל תּוֹלִין בְּהַ מַעַת לַעַת וּבְגַר מְטַמָּא בְּזִיבָה מִיָּד וצ"ל לְשִׁיטַת רִשׁ"י דְרְבָא בָּא לְהוֹכִיחַ דְטַעֲמָא דְקָרִי פּוּטֵר הַזִּיבָה לָאו מְשׁוּם דְתְלִינָן בְּהַ אֲלָא מְגִזִירַת הַכְּתוּב וְדוּקָא בִישְׂרָאֵל פּוּטֵר אֲבָל לֹא בְגַר דְאֵי כְּסִבְרַת רַב פְּפָא מְשׁוּם דְתּוֹלִין בְּהַ וְהֵכָא דְחִזִּי אִיזִידִי חוּלְשַׁת הַזִּיבָה מְשׁוּם הֵכִי מְטַמָּא א"כ בְּגַר שְׁנִתְגַּיֵיר מְאִי אִיכָּא לְמִימַר וְאַמְאִי מְטַמָּא הֵתֵם מִיָּד וּמְשַׁנֵּי רַב פְּפָא דְהֵתֵם נְמִי אִין לָהּ חוּלִי גְדוֹל מְזָה וְתְלִינָן נְמִי דְמַחֲמַת חוּלְשָׁא בְּעֵלְמָא בָּא וְלֹא מַחֲמַת הַקָּרִי וְאַיְתוּקֵם שְׁיִנוּיָא דְרַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה וּלְשִׁיטָתוֹ גַּם כּוּן יִקְשָׁה מְהָא דְהַמְּפָלַת דְפְרִיָּה אֲלָא מַעַתָּה יִסְתָּוֵר כּל שְׁבָעָה פִינּוּ דְהָא דְאִינוּ פּוּטֵר מְשַׁנְזֵק לְטֹנְמָאָה הוּא מְשׁוּם דְלֹא תְלִינָן בְּקָרִי אֲלָא בְּחוּלְשַׁת הַזִּיבָה וְהֵינּוּ זִיבָה שְׂרָאָה אַחֲרֵיהּ אֲבָל זִיבָה שְׁבָאָה עִם הַקָּרִי אֲמְאִי לֹא נִתְלָה בְּהַ וּמְשׁוּם הֵכִי אִינָה סוּתֵרַת אֲלָא יוֹם אֶחָד וְלָמָּה לִיָּה לְמִימַר הֵתֵם דְגְזִירַת הַכְּתוּב הִיא דְלֹא סֵתֵר אֲלָא יוֹם אֶחָד: וְרַאִיתִי לְהַר"ש ו"ל בַּפ"ב דְזְבִים שְׁפָתַב ג"כ לְקַיִים שְׁיִטַת רִשׁ"י ו"ל אֲבָל בְּדִרְךָ אַחַר דְפִירִשׁ שְׁם בְּטַעֲמָא דְמַתְנִיתִין דְקָרִי פּוּטֵר אֶת הַזִּיבָה תְרִי לִישְׁנֵי לְחַד לִישְׁנָא הוּא מְשׁוּם דְתְלִינָן דְקָרִי הוּא שְׁנִשְׁתַּיֵיר וְנַעֲשֶׂה כּמוּ זִיבָה וּלְאִידָךְ לִישְׁנָא מְשׁוּם דְתְלִינָן בְּחוּלְשַׁת הַקָּרִי וְהֲוֵי כּמוּ מַחֲמַת אֲוֹנָסוֹ וְרַב פְּפָא סְבִירָא לִיָּה כְּלִישְׁנָא קָמָא וְהֵינּוּ דְקָאֵמַר סְבַר רַב פְּפָא לְמִימַר אִיזִידִי חוּלְשָׁא הוּא דְחִזִּי וְקָא מְשַׁמַּע לָן מַתְנִיתִין דַּבְש"ז ג"כ אִין תּוֹלִין אַף עַל גַּב דְאֵי הֲוֵי תְלִינָן אֲפִילוּ מְשַׁנְזֵק לְטֹנְמָאָה הֵיזָה טְהוּר דְלָאו

זיבה הוא כּלל קא משמע לן דלא תלינו ואגב חולשא הוא דחזי זיבה ופריה ליה רבא
מתניתין דגר שנתגזיר דמטמא בזיבה מיד ולדידה אמאי לא תלינו דקרי הוא ומשני ליה
דאין לה חולי גדול מזה ומשום הכי תלינו בזיבה והא דמטמא מיד היינו ראיה ראשונה
דמטמאה באונס אפילו חזי מחמת חולי ורבא סבירא ליה דטעמא פאידיה לישנא דטעמא
דתלינו מחמת חולשת הקרי חזי והוי מחמת אונסו וא"א לפרש מתניתין בהכי דכבר
אשמעינו דאונסו טמא להכי מסיק אלא תנאי היא כו' ומתניתין דגר דמטמא בזיבה מיד
הינו בראיה ראשונה ולפי שיטה זו בין לרב אדא בר אבהו בין לרבא משנזקק לטומאה
מטמא הזיבה שאחר הקרי למר משום דתלינו בחולשת הזיבה ולמר משום דהוי בכלל
שאר השבעה דרכים ואתיא שפיר לפ"ז הא דהמפלת בזיבה שעם הקרי לא אמרינו דקרי
הוא ודוקא ע"י שיוור הוא דמשפחה ונהפוך כמו זיבה וגם לשיטה זו יש לדקדק דהא משמע
משנזקק לטומאה היינו כל ימי ספירה: והכי שנייה למיתלי בחולשת זיבה כל שבעת
הימים ועוד דאם פן למה לי קרא לרבות מחמת אונסו משנזקק לטומאה בלאו הכי לא
נתלה באונס אלא בחולשת הזיבה כי היכי דאחייני שלא לתלות בקרי הכי נמי לא ליתלי
באונס אחר ועוד דעל כל פנים מידי ספיקא לא נפקא דילמא קרי הוא ששפתייר והכי
מחזיקינו ליה בטמא ודאי מחמת סברא זו דתלינו בחולשת הזיבה וגם להאי טעמא ליפא
למילף מראה ונההור לענין מעת לעת מקרי פינו דלאו חד טעמא הוא.

ונ"מ טובא דלהאי טעמא ראיה שאחר הקרי אינו מטמא במשא וגם אינה מצטרפת כּלל
לראיה שניה פינו דקרי הוא ולישנא דהש"ס סבר רב פפא למימר כו' משמע גם כן דלא
סלקא מסקנא הכי גם מה שפירש דאלא תנאי היא חוזר לדברי רבא לא אנשכחן דכונתה
בש"ס: ועל שיטת התוס' ז"ל קשיא לי עוד מה שפירש בד"ה אמר רבא ספק מחמת ש"ז
כו' שמצא ש"ז וזיבה על הפגד ולא נודע אם באה הזיבה לבדה או פתיכא בש"ז כו' ולפי
שיטתם דרבא סבירא ליה דאפילו משנזקק לטומאה קרי פוטר הזיבה בלאו הכי איפא
לספוקי דילמא הזיבה באה אחר הקרי ואינו מטמא והר"ש ז"ל באמת פירש פן לפי שיטה
זו דאפילו משנזקק לטומאה הקרי פוטר הזיבה אלא דבתוי"ט במתניתין ראיתי שכתב
דהר"ש נתפזן לפי האי טעמא דקרי פוטר משום דאמרינו דנשפתייר ונהפוך לזיבה ולענ"ד
לא כן הוא דלפי האי טעמא גם כן משנזקק לטומאה אין תולין בה משום דאידי חולשת
הזיבה הוא דחזי אלא פוננתו לשיטת התוס' ז"ל שכתב שם הר"ש ז"ל: גם מה שנראה
מדבריו דקושיות הר"ש ז"ל ליתני שמנה הוא לפי שיטת התוספות ז"ל בדברי רב פפא
אינו פן אלא לשיטת התוס' לפי המסקנא דמחמת גזירת הכתוב הוא ואפילו משנזקק
לטומאה קשיא ליה ליתני שמנה אבל לפי מסקנת דבריו בין לרב פפא בין לרבא לא
תיקשי ליתני שמנה דבכלל שבעה דברים הוא ובאמת תמיה לי על שיטת התוספות ז"ל
דרבא הכריח מהא דגר מטמא בזיבה מיד דפטור דקרי לאו משום חולשא הוא אלא
מגזירת הכתוב ודוקא ראה פשהוא ישאל אטו קרי לא הוי בכלל ראיה או הרהור לחוד
דמחשבאונס ואפתי תיקשי גר אמאי מטמא בזיבה מיד פינו דלא ניחא להו לפרש דמייירי
בראיה ראשונה: והנה נראה לי לפרש סוגיא דשמעתי בדרה אחר דרב אדא בר אבהו
מוקי למתניתין לומר דאין תולין בה משנזקק לטומאה סבר רב פפא למימר אידי חולשא
הוא דחזי פ"י דפריה לראב"א אמאי אין תולין בה וסלקא דעתיה דטעמא דקרי פוטר זיבה
משום דאמרינו אידי חולשא היינו שאינו בריא להכי חזי אח"כ והפל שיוירי קרי

וכדאָמרינוּ בַמקנוואות פֿרַק ח' בחולה ובזקן טמא ואם פֿון אפילו משנזקק לטונמאָה יפֿטר
אמר ליה רבא והתנו גר שנתגזיר מטמא בזיבה מיז ואין לה חולי גדול מזה ואמאי לא
אמרנו דשיורי קרי הוא אלא תנאי היא דתנו קרי אינו מטמא בזיבה מעת לעת ר' יוסי
אומר יומו ופליגי בהו סברא לת"ק פֿוטר כל מעל"ע משום דהני פֿמו שאר דרכים מראה
והרהור דתלינו מחמתיהו פֿל מעת לעת ור' יוסי אומר יומו משום דסבירא ליה דטעמא
הוא דתלינו בשיורי קרי ולא שיניו למיתלי בזה אלא יומו ואזדו לטעמיהו דבמקנוואות
גם פֿון פֿליגי בזה דת"ק לא חנייש לשיורין וכל אדם טהור אם הטיל מים אחר פֿו ור' יוסי
סבירא ליה בחולה טמא משום דחנייש לשיורין וסלקא שמעמא פֿשינויא דראב"א ואלקיבא
דת"ק והא דגר שנתגזיר מטמא בזיבה הוא בראיה ראשונה או כמ"ש הרמב"ם ז"ל
בפירוש המשנה דגר שנתגזיר פֿקטן שנולד ובריה אחרת הוא ועיין בלח"מ פ"ב מהלכות
מח"כ פֿון הנה נראה לי לפֿרש אף מסתפינא להגיה בפלוגתא דתנא קמא ור' יוסי ולקמן
יתבאר מה שיש לדקדק לפֿי גוסקא דילן: גמ' אלא תנאי היא ש"ז של זב מטמא במשא
כו' ופירש רש"י ותוספות ז"ל דקאי אמתניתין והני תנאי סבירא להו דבלא צחצוחי זיבה
טמא גם פֿון כל מעת לעת לת"ק או יומו לר' יוסי ואתיא מתניתין פֿנותיהו ולפ"ז איפא
תלתא תנאי בש"ז של זב לר' יהושע מטמא במשא משום צחצוחי זיבה ומשמע דמטמא
פֿל שבעת ימי הספירה ולת"ק ור"י אינו מטמא אלא במעל"ע או ביומו ולא משום
צחצוחי זיבה ומתניתין דכלים סבירא לה דכל שבעה מטמא במשא גם פֿון לאו משום
צחצוחי זיבה אלא יליף בק"ו מרןקו כדאיתא בב"ק פֿרַק פֿיצד הרגל וכתבו התוספות
ז"ל הא דלא מוקי מתניתין כסתמא דכלים משום דלישנא דמתניתין שרגלים לדבר
משמע סמוך לזיבה דוקא ולפ"ז הני מצי למימר דלא אתי כר' יהושע גם מהאי טעמא
דהא לר' יהושע גם פֿון מטמא פֿל שבעה ולפ"ז איפא לספוקי פֿמאן הילכתא אי פֿהו
סתמא דמכילתין דאינו מטמא אלא מעת לעת או כסתמא דכלים דמטמא פֿל שבעה ולא
משום טעם צחצוחי זיבה כר' יהושע דתרתיה סתמא דלא פֿנותיה אבל הרמב"ם ז"ל בפֿרַק
א' מהלכות מטמאי מו"מ פֿסק כר' יהושע דמטמא משום צחצוחי זיבה ונהי דלהו סתמא
דמכילתין לא חנייש משום דלרב פֿפא מיירי מתניתין במילתא אחריתא וכפי שיטת
הראשונים ז"ל אבל אמאי לא פֿסק כסתמא דכלים דסבירא ליה דמטמא בלא צחצוחי
זיבה ובק"ו מרןקו כדאיתא בב"ק שם.

ונראה משום דרב הונא סבירא ליה הכי בפֿרַק המפֿלת דאי אפֿשר בלא צחצוחי זיבה
ומהאי טעמא סותר יום אַחד אע"ג דנוגע הוי והא דלא סתר שבעה גזירת הכתוב הוא
משמע דרב הונא סבירא ליה כר' יהושע ומה שכתב התם דמימי רגליו גם פֿון טמאים
מטעם צחצוחי זיבה עיין מה שכתב ז"ל שם ומפֿל מקום קנשה אמאי מימי רגליו לא
יסתור דהא משמע התם דעיקר קרא דש"ז איצטריף שלא יסתור פֿל שבעה אבל מסבירא
הראשונה דכל שבעה סותר ואם פֿון מימי רגליו נמי נימא הכי וי"ל פֿינן דגלי רחמנא
דזיבה דפתיכא בה ש"ז לא סתר שבעה הא דאמר רחמנא דסותר יום אַחד היינו קרי
דוקא פֿינן דבטהור טמא גם פֿון אבל לא מימי רגליו וכן משמע מדברי התוספות ז"ל שם
בגדה בד"ה לפֿי שא"א כו' דלסתירת יום אַחד גם פֿון איצטריף קרא שדקדקו על ר' יהושע
דמטמא במשא אמאי לא מצריף קרא פֿמו לסתירה ותירצו דר' יהושע מיירי שראיה זיבה
בו ביום ובכהאי גוונא מסבירא מטמא במשא: ודבריהם ז"ל צ"ע דבב"ק משמע דר' יהושע

מטמא במשא כל שבועה וכמו שכתבו התוספות ז"ל שם דמשום הכי לא מיייתי התם פלוגתא דת"ק ור"י משום דלא מטמא אלא ביום שאחר הזיבה: עוד כתבו התוספות ז"ל התם דר' אליעזר נמי מודה דא"א בלא צחצוחי זיבה ואפילו הכי סבירא ליה דלא מטמא במשא פי הכי דלסתירה איצטריך קרא וגם בזה יש לדקדק דא"כ מנ"ל דת"ק ור"י מטמאי משום דבעינא דילמא טעמייהו נמי משום צחצוחי זיבה ואפילו הכי איצטריך קרא דמטמא במשא פי הכי דאיצטריך קרא לסתירה ואפתי לא אתיא מתניתין פנותייהו פנין דלסברתם פוליהו מודו בהאי סברא דאי אפשר בלא צחצוחי זיבה א"כ ליכא פני הני תנאי ובין ר"י אלא דר"י קים ליה מסברא דמטמא במשא והני תנאי ילפי מקרא אבל בעינא מנ"ל דמטמא ולא ידענא מי הכריחם לזה ואמאי לא נימא דר' אליעזר לא סבירא ליה הך סברא דאי אפשר כו' אבל למאן דסבירא ליה הך סברא מטמא במשא כל שבועה והא דאיצטריך קרא לסתירה היינו משום דסלקא דעתך אמינא דקרי מטהר הזיבה שעמה אע"ג דאינה מטהרת הזיבה שאחריה משנזקק לטומאה אבל לענגן נושא כל שיש משהו זיבה מטמא במשא ועיין מ"מ ז"ל שם בהלכות מטמאי מו"מ וי"ל דלא ניחא להו לאוקמי דברי רב הונא פתנאי אלא כ"ע מודו בהך סברא: ועוד מוכרח לומר פן לפי שיטתם שכתבו לעיל דספיקו היינו אי באה הזיבה לבדה או פתיכא בש"ז דאינו סותר והרי לפי שיטתם מתניתין אתיא פתנאי דאפילו בעינא מטמא ואי נימא דלדידהו לא ס"ל הך סברא דא"א בלא צחצוחי זיבה.

א"כ איצטריך קרא לקרי לחוד דסותר יום אחד אבל היכא דפתיכא בזיבה לסתור כל שבועת ימים וליכא ספיקא כלל אלא ע"כ פוליהו מודו בהך סברא דאי אפשר כו' ושפיר שמעינן מינה דזיבה דפתיכא בש"ז לא סתר אלא יום אחד והא דדייקינן מינייהו דס"ל להני תנאי דאפילו בעינא מטמא היינו משום דאל"ה מתניתין אמאן תרמייהו וכבר כתבתי לעיל מה שיש לדקדק לשיטה זו ועוד קשה אי טעמייהו דהני תנאי משום דש"ז בעינא מטמא א"כ מאי אריא בתוך מעל"ע פנין דלאו משום סרף זיבה הוא דמטמא ועוד יקשה על הרמב"ם ז"ל אמאי לא פסק בהני תנאי בתראי דס"ל דאינו מטמא במשא אלא מעל"ע או יומו.

ומסתמא דכלים דתנן התם דמטמא כל שבועה אין ראי' דהיא מתניתין ע"כ אתיא כר"ט דלא אמרינן דיו היכא דמפרך ק"ו וילפינן מק"ו מרוק אבל לת"ק איכא למימר דיו אבל לפמש"כ לא הוזכר כלל הך פלוגתא דמעל"ע ויומו לענגן ש"ז של זב וכולה חד דרשא הוא הא דאמרינן בשמעתין והא דדרשינן בספרי לענגן קרי דפוטר הזיבה.

ולכא אלא דברי ר' הושע דהילכתא פנותיה לגבי ר' אליעזר ועיין בתוספתא פ"א דכלים דאיתא התם ר' יוסי אומר רוקו וש"ז ומימי רגליו של זב הרי הן כמרפב ומטמאין במשא משמע דסבירא ליה לר"י כסתמא דמתני' דמטמא במשא כל שבועה פרוקו ומימי רגליו ואולי הכא ס"ל דאינו מטמא אלא יומו וכבר כתבתי דמסתפינא לשלוח יד בהגהות פי מי הוא אשר יערב לבו לזה ה' יראנו נפלאות: ועיין בא"מ ז"ל שהשיג ג"כ על התוי"ט ז"ל במכילתין פנ"ל בכוננת הר"ש ז"ל וראיתי עוד שם בא"מ שרצה לקיים הנסחא בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מהלכות מח"פ נתגזיר וראה קרי משום דלענגן ראייה ראשונה אפילו ראה אחר שנתגזיר אין תולין דבאונס נמי מטמא ובגר הוי ראייה ראשונה אמת

דהר"ש ז"ל פתב ג"כ לפרש פן דהא דגר מיירי בראיה ראשונה אבל קשה דא"כ מאי מסיים התם בד"א שנתגיייר כשהוא מהול אבל מל תולין לו פל ז' שמצטער ובראיה ראשונה אפילו מל עתה מטמא ועיין רש"י ז"ל שפתב ליישב זאת אבל דחוק הוא אבל נראין הדברים דמטמא בזיבה מיד לגמרי אפילו ראיה שניה וכמ"ש הר"מ ז"ל בפירושו המשניות דקקטן שנולד דמי ואין משגיחין על מה שקדם: ובדברי הרע"ב ז"ל בפי' ספיקו וש"ז יפה פתב בא"מ ז"ל שפן נראה מדברי הרמב"ם ז"ל בפירושו המשנה דכנלא קדא היא הא דאמר רבא ספק מחמת ש"ז כו' והא דאמר רבא ש"אין תולין בה אבל בירושלמי משמע דלאו חד מילתא היא וספיקו היינו ספק זיבה ספק קרי וש"ז לומר שאין תולין בה מעל"ע ועיין פ"מ שם ובתלמודין משמע דבספק גמור לא מחמרינן וכדאמרינן לעיל לא תימא ספק קדא ועיין בזבחים דף כ"ט דקרי לזב וזבה בימי ספירה בחזקת טהרה ועיין תוס' שם: ועיין בנדה דף ס"ח דפליגי ר' אליעזר ור' יהושע בזב וזבה שפדקו יום ראשון ושביעי ומצאו טהור וימים שבנתיים לא פדקו דרבי אליעזר אומר כן ולן בחזקת טהרה ור"י אומר אין להם אלא ראשון ושביעי ואמר לו רבי אליעזר לר"י לדבריה אתה מונה בסירוגין אמר ליה ר"י אי אתה מודה בזב שראה קרי ונזיר שהלך בסככות ופרעות דמונה לסירוגין והשיב לו ר"א זב שראה קרי התורה אמרה דאינו סותר אלא יום אחד ואי משום איסור ליה זב בבעל קרי לא מיחלף ויש לומר דאזלי לטעמייהו לר"י דסבירא ליה דאי אפשר בלא צחצוחי זיבה שפיר איכא למיחש לאיסורא אבל לר"א משום קרי לחוד הוא דסותר וליכא למיחש לאיסורא: אבל מה שאמר התם ר"א לענין סככות ופרעות דמדאורייתא בעינן אהל מעליא ורפנו הוא דגזרו ביה ורפנו בדאורייתא לא מיחלף קשה קצת הא איכא טומאת אהל וכלים הנוגעים במת דטומאתן מדאורייתא ואפילו הכי אין סותרין ומונה לסירוגין ואמאי לא חיישינן לאיסורא וכן רביעית דם ורובע עצמות.

ויש לומר דטומאת מת עצמו לא מיחלף ג"כ בטומאת פלים הנוגעים במת ומרביעית דם ורובע עצמות לא פריף דאפשר סבירא ליה לרבי אליעזר פוקננים שאמרו דרביעית ורובע לכל ומיסתרי נמי סתרי וכבר הארכתי לעיל בדברי הרמב"ם ז"ל שכ' דגם רביעית ורובע טומאתן מדבריהם הוא: ונסיים בדבר טוב בבבביתא הובא בעירובין פרק מי שהוציא והוה הריני נזיר ביום שפן דוד בא מותר בשבתות וי"ט ואסור בימות החול ובעי למיפשט מינה דיש תחומין למעלה מעשרה.

ומשום הכי אינו בא בשבת וי"ט ומשני דלאו מהאי טעמא אלא משום דכתיב בקרא דאלהו יבא יום אחד קודם ביאתו לבשר ומובטח להם לישראל שאין אליהו בא בערב שבת ועיו"ט וממילא בן דוד אינו בא בשבת ופריף ליפשוט מינה דאין תחומין דאי יש תחומין למעלה מעשרה בחזקת בשבת לישתרי משום דאלהו לא יבא בשבת ומשני האי תנא ספוקי מספקא ליה בתחומין ולחומרא דאזלינן לחומרא לענין נזירות דילמא אין תחומין ויבא אליהו בשבת לב"ד הגדול ולהכי אסור בחזקת בשבת ופריף דקאי אימת דקנדר אי בימות החול בשבת אמאי שרי פיון דחל עליו נזירות במאי ליפקע אלא דנדר בשבת וי"ט ונהוא יומא לישתרי מכאן ואילף אסור לעולם ופירש רש"י ז"ל יום שב"ד בא היינו ביאתו ממש וכל הימים הוא בספק נזירות שאם בא היום אבל נודאי נזירות אין עליו: אבל התוספות ז"ל פירשו יום שראוי לבא ולפ"ז אם נדר ביום שראוי לבא חל

עליו נזירות מיד נזירות ונדאי ואפילו שבתות וי"ט דאין ראוי לבא בהם מכל מקום פיון שחל עליו הנזירות הרי הוא נזיר לעולם דע"כ נזירות עולם קיבל עליו פל הימים שראוי לבא ולפירוש רש"י לא קיבל עליו אלא סתם נזירות ל' יום לחול עליו ביום שפא בן דוד והני ספק לעולם שפא היום בא וחל עליו הנזירות ולתרונוייהו שיטתי הא דמותר בשבת וי"ט ראשון שגדר בו משום דאינו בא בו דאליהו אינו בא בערב שבת ומשום הכי מיקרי אינו ראוי לבא בשבת אבל באחד בשבת אסור דילמא אין תחומין ויבא אליהו בשבת וכן דוד באחד בשבת: והרמב"ם ז"ל כתב בפ"ד מהלכות נזירות דהא דמותר בשבת ראשון שגדר בו הוא משום דספק הוא אם יבא משיח בשבת וי"ט וספק נזירות להקל אבל שבתות אחרות אף על גב דספק הם אינה מפקעת נזירות שחלה עליו וכבר הקשו עליו הכ"מ והלחם משנה ז"ל דבגמרא משמע דכן דוד ונדאי לא יבא בשבת וי"ט והוא ז"ל כתב דספק הוא ועוד דבגמרא אמרינן דלחומרא אזלינן בנזירות ומשום הכי אסור באחד בשבת והוא ז"ל כתב דספק נזירות להקל אם כן באחד בשבת לישתרי וכתבו ז"ל דשמעתא דעירובין אזלא כמאן דאמר ספק נזירות להחמיר אבל לדין דקיימא לן ספק נזירות להקל בלאו הכי מותר בשבת וי"ט דילמא יש תחומין ולא יבא בן דוד בשבת אבל מאחד בשבת תיקשי לישתרי.

דילמא יש תחומין ואליהו לא יבא בשבת ונראה דסבירא ליה להרמב"ם ז"ל דלכתר דמשגי ספוקי מספקא ליה הדר ביה מפל השקלא וטריא דלעיל וכל יום שהוא יכול לבא הוי בכלל יום שכן דוד בא דע"כ הוא ז"ל מפרש גם כן בפירוש התוספות יום שראוי לבא דאי יום שפא ממש מספק לא מיתסר שפא בא.

פיון דסבירא ליה ספק נזירות להקל אלא ונדאי יום שראוי לבא קאמר, ואם לא בא אליהו מאתמול בשביל זה לא מיקרי אינו ראוי לבא ומוכרח לומר פן ע"פ דבריו ז"ל בהלכות מלכים בביאת אליהו ז"ל דמפשט הכתובים נראה דביאתו יהיה לפני בוא גוג וזה אחר ביאת בן דוד.

ויש מן החכמים שאמרו דעתיד לבא קודם ביאת בן דוד ואלו הדברים אי אפשר ליגע איהו שיהיה כו' הרי דלא פסקא ליה מילתא מתי יהיה ביאת אליהו ז"ל. ובכלל דברי אגדה הסתומות גם זה בכלל א"כ לענין דין אין לתלות הדבר ושלם יהיה איזה יום ראוי לביאת בן דוד מפני שאליהו לא בא יום שלפניו פיון דהדברים חתומים בזה אלא ע"כ היתר שבתות וי"ט משום דבו עצמו ספק אם יבא בשבת וי"ט ואי לאו דמסתפינא הייתי אומר דמה שכתב דספק הוא לישאל אם יבא בשבת וי"ט לא נתפונן להו ספיקא אי יש תחומין למעלה מעשרה דהיה לו לבאר הו ספיקא ועוד דלפי מה שכתב הרב המגיד בפירק כ"ז מהלכות שבת דעת הרמב"ם ז"ל בתשובה דאזלינן בספיקא להקל בזה דהוי מילתא דרבנן אם כן אין לספק מחמת זה ביאת בן דוד ומי יודע אם פל גזירות חכמים וסייגים יעמדו אז ובפרט בדבר אשר פל ישראל נהגו בו היתר עד בואו ואף על גב דלדעתו ז"ל י"ב מיל ד"ת היא ובספק ד"ת אזלינן לחומרא לפי שיטתו שם דע"כ לא אמרו י"ב מיל ד"ת אלא ברה"ר דהוצאה בהם ד"ת נאסר הליכה י"ב מיל ג"כ ד"ת אבל למעלה מעשרה דליכא איסור הוצאה.

ג"כ י"ב מיל אינו ד"ת כמו שכ' שם בימים ונהרות דאין י"ב מיל שם ד"ת ולא הבנתי משמעות דברי הה"מ ז"ל שם שפתב שם דבי"ב מיל אזלינן לחומרא בהה ספיקא דלמעלה מעשרה ובמאי עדיפא למעלה מעשרה באויר מימים ונהרות הא למעלה מעשרה גם פן ליפא איסור הוצאה ודברי תשובת הרמב"ם ז"ל איננו תחת ידי לעיין בו: ועוד דלפי דבריו בהלכות מלכים דבן דוד מתייא הוא ויקום מגרע דוד וילמד לעם תורה ומצות כמבואר שם באנרף.

אם פן מאי ענין תחומין למעלה מעשרה לזה אלא נראה דהספק הוא אם יבא בשבת וי"ט מפני הטורח וגם אולי יהיה חוץ לתחום מבית דין הגדול אשר עליהם יבא ושקלא וטריא דשמעתין דעירובין אלא אליבא מאן דפליג אשמואל וסבירא ליה דביאתו תהיה הפל על דרף גס אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל דדעתו כשמואל דאין בין העוה"ז כו' ביאתו תהיה על הדרף שפתב הרמב"ם ז"ל וכמו שהביא ראיה מן פונקבא וכמ"ש הכ"מ ז"ל שם לענין מורח ודאין וליפא למיפשט הה ספיקא דתחומין למעלה מעשרה מהה ברייתא פלל אלא הספק הוא מצד עצמו ויש לפרש גם כן הא דאמר למסקלא דספוקי מספקא ליה אי יש תחומין אי אין היינו אם יהיה איסור תחומין בביאתו דאולי יגלה בתוך תחומו ואם הראשונים ז"ל לא כתבו פן אבל לפי דרכו של הרמב"ם ז"ל ונדאי נראה כמ"ש יזכנו ה' לראות ביאתו ויגלה לנו נפלאות ועי' כרו"פ בבית הספק מש"כ בזה: משנה נזיר הנה שמואל כו'.

עיין תוס' י"ט במתניתין ומה שפתוב בזה בריש מכילתין ועיין בא"מ ז"ל: ובניין מחלוקתם דמר דריש מורה על נזירות ומר דריש על מורא בשר ודם נראה דלדבר גדול נתפוננו וביארו בזה בסוף מכילתין מעלת הנזירות על צד השלימות פי עיקר פונותה ללחום מלחמת מצוה מלחמת היצר ולקדש עצמו גם במותר לו וכהה עובדא דשמעון הצדיק באדם אחד יפה עינים כו' ופחו יצרי עלי כו' וזש"א העבודה שאגלחה לשמים פי נתלבש בכח וגבורה למשול ביצרו עליו ועל מחנהו הם פחות מבקשי המותרות אשר השערות רומזות עליהם.

ונדר שיגלחם לשמים שישעבד את פולם לרצון שמים וליחדם לעבודתו ולזה נאמר בנזיר פי נזר אלהיו על ראשו כי מעוטר הוא בכתר שמים ונותנין לו פח ועוז לשלול שלל ולבזוז בז ולהוציא ממסגר אסיר המה פחותיו האסורים ויושבים בחשה לא ראו אור ועל זה אמרו חז"ל על פלל עם הישראלי כל ישראל בני מלכים הם פי פתום גדול כו' ובידם לנצח המלחמה הגדולה מלחמת היצר כמאמר החסיד ע"ז בחובת הלכות וע"ז התכלית נצטוינו להעמיד מלך בישראל לא לבקש גדולה וכבוד המדומה פי אדרבה הוזהר ע"ז להתרחק מן המותרות כאמור שלש פעמים לא ירבה כו' פנגד ג' פחות הראשיות אשר לא טובים המה הקנאה והתאוה והכבוד לא ירבה לו נשים אזהרה על התאוה הרעה לא ירבה לו סוסים אזהרה על הקנאה אשר היא מביאה לידי מחלוקת להסיג גבול אחרים ולצאת מגבולו ולא ירבה לו כסף פנגד פבוד המדומה אשר ישימו זהב כסלם להתכבד במה שאינו שלהם כטבע מושלי הפסילים אשר ירדפו אחרי ההבל להרבות קנאתם ותאותם וכבודם.

לא כן הוא מלך בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הַמְּלוּכָה שָׁלוֹ הָיָא חֵלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל וְתַכְלִית מְמַשְׁלָתוֹ הִיא לְמַשׁוֹל בְּכַח הָרַע וְכָל מַחְנֵהוּ לְשִׁלּוֹל שָׁלָל וְלִבְנוֹז בּוֹ לְקָרֵב הַפֶּל לְחַפְצֵי בּוֹרְאָם וְהִיְתָה לֵה' הַמְּלוּכָה וְלִזְמַן אֲמָרוּ בְּמִדְרָשׁ כִּי עַד שֶׁלֹּא נִוּלַד שְׁמוּאֵל הִיְתָה ב"ק מְכַרְזֹת כִּי עֲתִיד לְהִנָּלַד נְבִיא אֶחָד וְשִׁמוֹ שְׁמוּאֵל וְהוּא יוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא מְצִינוּ פְּזֹאת טָרָם יִנָּלְדוּ שְׂאָרֵי הַנְּבִיאִים הַקְּדוּשִׁים וְהוּא לְכַוֵּנָה הַנְּ"ל כִּי בְּאַמַּת תְּשׁוּקַת כָּל בְּרוּאֵי שְׁמַיִם וְאָרֶץ בְּהַגְלוֹת כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ לְבַעַר אֶת הָרַע אֲשֶׁר הוּא לְמִסְפָּה מְבַדִּיל לְקַבֵּל טוֹב הַעֲלִיּוֹן לְכָל בְּרוּאֵיו וְכִמוֹ שֵׁנָא 'יִשְׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם כו' וְיֹאמְרוּ כו' כִּי יֵהִי רֹב הַשְּׁמִימָה וְהַגִּילָה לַשְּׁמַיִם וְאָרֶץ פְּאֲשֶׁר יֹאמְרוּ ה' מְלֶכֶךְ כִּי יִקְבְּלוּ פְּנֵי שְׁמֵי טוֹבוֹ וְחִסְדּוֹ בְּלִי שׁוּם מִסְפָּה מְבַדִּיל וְיִתְעַנְּגוּ פְּנֵי מִזֵּיו כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְיִמִּי אֲשֶׁר הַנְּכֹשֶׁר לְזֶה הוּא הַנְּבִיא שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר הוּכַן לְמַשְׁחָה הַמְּלָכִים עַד שֶׁבָּאָה הַמְּלוּכָה לְדוֹד מִלְּפָנָיו וְהוּא וְזָרְעוֹ מוֹכְנִים הֵמָּה לְקַיִים חַפְצֵי בּוֹרְאָם לְשַׁעֲבַד פְּנֵי לְעַבּוֹדָתוֹ.

וְלִזְמַן נֹאמְרוּ דְּבָרִים אֱלוֹהִים בְּשִׁירַת חֲנָה כָּל הַשְּׁעֵבּוּדִים וְהַגְּאוּלוֹת כְּמִבּוֹאָר בְּתַרְגּוּם יוֹנָתָן וּבְהַשְׁקָפָה רֵאשׁוּנָה אֵינּוּ מוֹכְנֵי מָה עֲנִינָם לְשִׁירַת חֲנָה אֲבָל הַדְּבָרִים מְבּוֹאָרִים כְּנ"ל כִּי נִבְּאָה עַל גְּאוּלוֹת מַלְכוּת שְׁמַיִם עַל יְדֵי בְּנֵה וְהִיא אֲשֶׁר עֲמָדָה לָנוּ בְּכָל גְּאוּלוֹת שְׁעֵבְרוּ וְגַם בְּגְאוּלוֹת אַחֲרוֹנָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְלִזְמַן טָרָם יִנָּלַד הַנְּבִיא הַנְּאָמֵן הַהוּא יִצְאָה ב"ק לְבִשְׁרֵי לְבָרוּאֵי עוֹלָם כִּי עֲתִיד לְבּוֹא מוֹשִׁיעַ וְיִתְגַּלְגַּל וְיִסְתַּם הַדְּבָר עַד גְּמַר הַיְשׁוּעָה לְעוֹלָם וְע"ז הַמְּכַוֵּן הוּא דַּעַת ר' נְהוֹרָאִי נְזִיר הִיָּה שְׁמוּאֵל כו' דְּמִשׁוּם מָה הַנְּכֹשֶׁר לְהַגְדוּלָה הַזֹּאת שֶׁע"י יְבָנָה בֵּית מַלְכוּת שְׁמַיִם לְעוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁהוּא הִיָּה נְזִיר וְנִבְדֵּל וְזָכָה לְנִזְר אֱלֹהֵיו עַל רֵאשׁוֹ וּמִשְׁלַל מִמִּשְׁלַל רַב עַל כָּל הַפְּחוֹת הַמְּתַנַּגְדוֹת וְאֵין כְּמוֹהוּ אֲשֶׁר הִתְרַחַק מִהַמּוֹתְרוֹת כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲזו"ל הַרוּצָה שֶׁלֹּא לִיְהִנּוֹת כו' ע"כ הַנְּכֹשֶׁר הוּא לְהַגְלוֹת עַל יְדוֹ הַמְּלוּכָה הַגְּדוּלָה לְלַחֹם מְלַחְמַת ה' הַגְּדוּלָה עַד שֶׁיְבּוֹא שְׁלוֹם בְּעוֹלָם בְּאֵין שְׁטָן כו' וְדַעַת ר' יוֹסִי הוּא אֲשֶׁר גַּם מוֹרָא בְּשֶׁר נְדָם לֹא עָלָה עַל רֵאשׁוֹ לְהוֹרוֹת ע"ש סוּף הַמְּלוּכָה אֲשֶׁר פְּנֵי הַיְשׁוּעָה וְלֹא יַעֲלֶה שׁוּם מוֹרָא עַל הָרֵאשׁ וְאָמַר לוֹ רַבִּי נְהוֹרָאִי וְהֵלֵא כְּבָר עָלָה כו' כִּי הַבְּחִינָה הַזֹּאת עֲדִיין לֹא נִגְלִית בְּעוֹלָם.

עַד עַת קָץ שְׁיִבּוֹא הַשְּׁלוֹם לְעוֹלָם: וְעַל זֶה הַפְּנוּנָה אָמַר לִיָּה רַב לְחִיָּי בְּרִיָּה חֲטוּף וְאֲכֹל חֲטוּף וּבְרִיָּה כִּי עֲנִין הָאֲכִילָה ג"כ מְלַחְמָה גְּדוּלָה הִיא בְּהַתְּגַבְּרוֹת כַּח הַתְּאָנָה וְאֵם יֹאכֵל בְּכַח הַזֶּה יִמְשׁוֹל עָלָיו הַמְּאָכֵל לְהַגְּבִיר בְּתוֹכּוֹ כַּח הַתְּאָנָה וְלֹא דִי לוֹ שֶׁלֹּא תִהְיֶה לוֹ הָאֲכִילָה הַזֹּאת לְעַזְרָה אֲלָא עוֹד יִזְיַק לוֹ לְשִׁלּוֹל כַּחוֹת נִפְשׁוֹ אֶל מִסְגַּר הַתְּאָוֹת ע"כ תִּיְקַנּוּ ח"ל לְבַרְךָ קוֹדֵם אֲכִילָתוֹ לְקָרֵב אֶת הָאֲכִילָה הַהִיא לְכְבוֹד בּוֹרְאוֹ וְהוּא יִשְׁלָל שְׁלָל נִיּוּצֵי קוֹדֵם אֲשֶׁר בְּכַח הָאֲכִילָה הַהִיא וְלִזְמַן נִדְמָה שְׁוֹלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם לְמַזְבֵּחַ כְּמָה שְׁנֹאמַר בְּמַזְבֵּחַ בְּפִקָּר יֹאכֵל עַד וְלְעָרֵב יִחְלַק שְׁלָל.

כִּי זֶה הוּא סְגוּלוֹת הַקְּרִבָּנוֹת לְשִׁלּוֹל שְׁלָל לְהוּצִיא מִפִּי הָרַע אֶת בְּלַעַז כְּפּוֹדֵעַ. וְהָאֲכִילָה גַם כֵּן הִיא עַל הַפְּנוּנָה הַזֹּאת וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּזֶה מָה שְׁנֹאמַר כִּי תִשָּׁב לְלַחֹם אֶת מוֹשֵׁל בֵּין תְּבִין אֶת אֲשֶׁר לְפָנָיֶה תִּיבַת לְלַחֹם מִתְּפָרֵשׁ גַּם כֵּן לְשׁוֹן מְלַחְמָה כִּי עֵיקַר הַמְּלַחְמָה הוּא בְּעַת עֵסְקֵי הָאָדָם בְּעֲנִינֵי הָרְשׁוּת כְּמוֹ הָאֲכִילָה וְהַדּוּמָה לָהּ אֲשֶׁר יִתְגַּבֵּר עָלָיו כַּח הַמּוֹשֵׁל מְלֶכֶךְ הַזֶּקֶן כו' בֵּין תְּבִין אֶת אֲשֶׁר לְפָנָיֶה וְשִׁמְתָה שְׂפִין כו'.

אם בעל נפש אֲתָהּ אִם תִּשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ רְאֵה וְהִתְגַּבֵּר וְחַגֹּר כְּלֵי מִלְחָמָה נִגְדוּ כִּי אֲכֹל
וּשְׂתֵה יֹאמֶר לְךָ יִפְתָּה אוֹתָךְ אֶל הָאֲכִילָה וְלִבּוֹ בַּל עֲמָךְ כִּי לֹא לְטוֹבָתְךָ יַעֲשֶׂה זֹאת כִּי אִם
לְרַעַתְךָ לְצוּד אֶת נַפְשְׁךָ ע"כ אָמַר חֲטוּף וּבְרִיךְ הַתְּגַבֵּר אֲתָהּ בְּבִרְפֹתְךָ וְתִשְׁלַח לְשָׁלֵל מִמֶּנּוּ
וְיִוִּבֶן בְּזֶה הַדְּוִגְמָא מְגוּלֵי־רִין וְהַגְּבוּרִים כִּי כְמוֹ כֵּן הוּא הַמְּבַרֵךְ הוּא הַמְּתַנְּנָה עִם מוֹשֵׁל
הָרַע לְשָׁלֵל לְשָׁלֵל מִמֶּנּוּ וְהַעוֹנָה אֲמֵן מְקַיֵּם הַבְּרָכָה וְגוֹמֵר הַנְּצַחֵן ע"כ אָמְרוּ גְדוֹל הָעוֹנָה
אֲמֵן כּו' וְאִידֶךָ תִּנָּא סְבִירָא לִיּהּ כִּי הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר הִתְחִיל בְּמִלְאֲכַת הַמִּלְחָמָה הֵהִיא מְמַהֲרִין
לִיתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ וְסִיּוּם בְּתַכְלִית דְּבַר תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם כִּי סוּף דְּבַר
עֵינֵךְ כְּלֵי קָרֵב לְמִלְחָמָה הֵהִיא הוּא עֶסֶק הַתּוֹרָה וְהֵמָּה מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם וּבְרֵאשִׁית יֵצֵר
הָרַע בְּרֵאשִׁית תּוֹרָה תְּבָלִין לְהַכְנִיעוֹ וּלְהַשְׁפִּילוֹ לְבַל יָרִים רֵאשׁ הַרְחֻמֵּן הוּא יִתֵּן חֲלָקֵנוּ
בְּתוֹרָתוֹ וְיַשִּׁים בְּלִבֵּנוּ אֶהְבְּתוֹ וְיִרְאֶתוּ וְיִדְבַּר שְׁלוֹם אֶל עַמּוֹ וְאֶל חֲסִידָיו עַד עוֹלָם: סְלִיק
מִסְכַּת נְזִיר בְּסִינְעֵתָא דִּשְׁמַיָּא